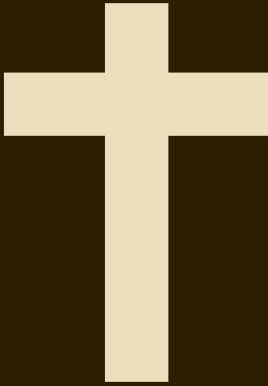

Η Καινή Διαθήκη

The New Testament in Ancient Greek with critical text notes

Η Καινή Διαθήκη

The New Testament in Ancient Greek with critical text notes

Public Domain

Language: Ελληνικά (Greek, Ancient)

Translation by: Maurice A. Robinson

Contributor: Robert Adam Boyd

The Text-Critical Greek New Testament is based upon The New Testament in the Original Greek: Byzantine Textform 2018, compiled and arranged by Maurice A. Robinson and William G. Pierpont.

The following disclaimer is printed in the The New Testament in the Original Greek: Byzantine Textform 2018:

Anyone is permitted to copy and distribute this text or any portion of this text. It may be incorporated in a larger work, and/or quoted from, stored in a database retrieval system, photocopied, reprinted, or otherwise duplicated by anyone without prior notification, permission, compensation to the holder, or any other restrictions. All rights to this text are released to everyone and no one can reduce these rights at any time. Copyright is not claimed nor asserted for either the preface, notes, or the new and revised form of the Greek NT text of this edition, nor for the original form of such as initially released into the public domain by the editors, first as printed textual notes in 1979, continuous-text electronic form 1986–present, and in published editions from 1991, 2005, and 2010.

The permitted use or reproduction of the Greek text or other material contained within this volume (whether by print, electronic media, or other form) does not imply doctrinal or theological agreement by the present editors and publisher with whatever views may be maintained or promulgated by other publishers. For the purpose of assigning responsibility, it is requested that the present editors' names and the title associated with this text as well as this disclaimer be retained in any subsequent reproduction of this material.

2024-03-14

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 29 Apr 2024 from source files dated 23 Apr 2024

ebdf933b-03a4-5add-853f-51a05e168973

Contents

ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ	1
ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ	75
ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ	129
ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ	213
ΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ	274
ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ	356
ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Α	384
ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Β	411
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ	429
ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ	438
ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ	448
ΠΡΟΣ ΚΟΛΟΣΣΑΕΙΣ	455
ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Α	462
ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Β	468
ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Α	472
ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Β	479
ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ	485
ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ	488
ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ	490
ΙΑΚΩΒΟΥ	512
ΠΕΤΡΟΥ Α	520
ΠΕΤΡΟΥ Β	529
ΙΩΑΝΝΟΥ Α	534
ΙΩΑΝΝΟΥ Β	542
ΙΩΑΝΝΟΥ Γ	544
ΙΟΥΔΑ	545
ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ	548

ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ

¹ Βίβλος γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, υἱοῦ *Δαυίδ, υἱοῦ Ἀβραάμ.

² Ἀβραάμ ἐγέννησε τὸν Ἰσαάκ· Ἰσαάκ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰακώβ· Ἰακώβ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰούδαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ· ³ Ἰούδας δὲ ἐγέννησε τὸν Φαρῆς καὶ τὸν Ζαρὰ ἐκ τῆς Θάμαρ· Φαρῆς δὲ ἐγέννησε τὸν Ἑσρῶμ· Ἑσρῶμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀράμ· ⁴ Ἀράμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀμιναδάβ· Ἀμιναδάβ δὲ ἐγέννησε τὸν Ναασσών· Ναασσών δὲ ἐγέννησε τὸν Σαλμών· ⁵ Σαλμών δὲ ἐγέννησε τὸν †Βοοζ ἐκ τῆς Ῥαχάβ· †Βοοζ δὲ ἐγέννησε τὸν ΣΩβῆδ ἐκ τῆς Ῥούθ· *Ωβῆδ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰεσσαί· ⁶ Ἰεσσαί δὲ ἐγέννησε τὸν †Δαυίδ τὸν βασιλέα.

‡Δαυίδ δὲ §Ὁ βασιλεὺς ἐγέννησε τὸν *Σολομῶνα ἐκ τῆς τοῦ Οὐρίου· ⁷ Σολομών δὲ ἐγέννησε τὸν Ῥοβοάμ· Ῥοβοάμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀβιά· Ἀβιά δὲ ἐγέννησε τὸν †Ἀσά· ⁸ Ἀσά δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωσαφάτ· Ἰωσαφάτ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωράμ· Ἰωράμ δὲ ἐγέννησε τὸν †Οζιαν· ⁹ Οζίας δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωάθαμ· Ἰωάθαμ δὲ ἐγέννησε τὸν §Ἀχαζ· Ἀχαζ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐζεκίαν· ¹⁰ Ἐζεκίας δὲ ἐγέννησε τὸν *Μανασσῆ· Μανασσῆς δὲ ἐγέννησε τὸν †Ἀμῶν· Ἀμῶν δὲ ἐγέννησε τὸν †Ἰωσίαν· ¹¹ Ἰωσίας δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰεχονίαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, ἐπὶ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος.

¹² Μετὰ δὲ τὴν μετοικεσίαν Βαβυλῶνος, Ἰεχονίας ἐγέννησε τὸν Σαλαθιήλ· Σαλαθιήλ δὲ ἐγέννησε τὸν Ζοροβάβελ· ¹³ Ζοροβάβελ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀβιούδ· Ἀβιούδ δὲ ἐγέννησε τὸν §Ἐλιακεὶμ· Ἐλιακεὶμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀζώρ· ¹⁴ Ἀζώρ δὲ ἐγέννησε τὸν Σαδώκ· Σαδώκ δὲ ἐγέννησε τὸν *Ἀχείμ· Ἀχείμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλιούδ· ¹⁵ Ἐλιούδ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλεάζαρ· Ἐλεάζαρ δὲ ἐγέννησε τὸν †Ματθάν· Ματθάν δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰακώβ·

* 1:1 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH † 1:5 βοοζ | βοες CT ‡ 1:5 βοοζ | βοες CT § 1:5 ωβηδ | ιωβηδ CT * 1:5 ωβηδ | ιωβηδ CT † 1:6 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH ‡ 1:6 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH § 1:6 ο βασιλευς | — CT * 1:6 σολομωνα | σολομωντα TR † 1:7 ασα ασα | ασαφ ασαφ CT ‡ 1:8 οζιαν οζιας | οζειαν οζειας TH WH § 1:9 αχαζ αχαζ | αχας αχας WH * 1:10 μανασση | μανασσην PCK † 1:10 αμων αμων | αμωσ αμωσ CT ‡ 1:10 ιωσιαν ιωσιας | ιωσειαν ιωσειας TH WH § 1:13 ελιακειμ ελιακειμ | ελιακιμ ελιακιμ NA SBL * 1:14 αχειμ αχειμ | αχιμ αχιμ NA SBL † 1:15 ματθαν ματθαν | μαθθαν μαθθαν WH

16 Ἰακώβ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωσήφ τὸν ἄνδρα Μαρίας, ἐξ ἧς ἐγεννήθη Ἰησοῦς, ὁ λεγόμενος Χριστός.

17 Πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ ἀπὸ Ἀβραὰμ ἕως Δαυὶδ γενεαὶ δεκατέσσαρες· καὶ ἀπὸ Δαυὶδ ἕως τῆς μετοικεσίας Βαβυλώνας, γενεαὶ δεκατέσσαρες· καὶ ἀπὸ τῆς μετοικεσίας Βαβυλώνας ἕως τοῦ Χριστοῦ, γενεαὶ δεκατέσσαρες.

18 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡ *γέννησις οὕτως ἦν· μνηστευθείσης ἄρα τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρίας τῷ Ἰωσήφ, πρὶν ἢ συνελθεῖν αὐτούς, εὗρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ Πνεύματος Ἁγίου. 19 Ἰωσήφ δὲ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, δίκαιος ὢν, καὶ μὴ θέλων αὐτὴν παραδειγματίσαι, ἐβουλήθη λάθρα ἀπολῦσαι αὐτήν. 20 Ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐνθυμηθέντος, ἰδοὺ, ἄγγελος Κυρίου κατ' ὄναρ ἐφάνη αὐτῷ, λέγων, Ἰωσήφ, υἱὸς Δαυὶδ, μὴ φοβηθῆς παραλαβεῖν *Μαριάμ τὴν γυναῖκά σου· τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεννηθὲν ἐκ Πνεύματος ἁγίου. 21 Τέξεται δὲ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν· αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν. 22 Τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν, ἵνα πληρωθῆ τὸ ρηθὲν ὑπὸ τοῦ Κυρίου διὰ τοῦ προφήτου, λέγοντος,

23 Ἰδοὺ, ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξει καὶ τέξεται υἱόν, καὶ καλέσουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ,

ὃ ἐστὶ μεθερμηνευόμενον, Μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός. 24 Διεγερθεὶς δὲ ὁ Ἰωσήφ ἀπὸ τοῦ ὕπνου, ἐποίησεν ὡς προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος Κυρίου· καὶ παρέλαβε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, 25 καὶ οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτὴν ἕως οὗ ἔτεκε Ἰὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον· καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν.

2

1 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας, ἐν ἡμέραις Ἡρώδου τοῦ βασιλέως, ἰδοὺ, μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν παρεγένοντο εἰς Ἱεροσόλυμα, 2 λέγοντες, Ποῦ ἐστὶν ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; Εἶδομεν γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀστέρα ἐν τῇ ἀνατολῇ, καὶ ἦλθομεν

‡ 1:17 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH § 1:17 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH * 1:18 γεννησις | γενεσις CT † 1:18 γαρ | — CT ‡ 1:19 παραδειγματισαι | δειγματισαι CT § 1:20 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH * 1:20 μαριαμ | μαριαν NA SBL WH † 1:22 του | — CT ‡ 1:24 διεγερθεις | εγερθεις CT § 1:25 τον υιον αυτης τον πρωτοτοκον 98.6% | υιον CT 0.5%

προσκυνῆσαι αὐτῷ. ³ Ἀκούσας δὲ *Ἡρώδης ὁ βασιλεὺς ἐταράχθη, καὶ πᾶσα Ἱεροσόλυμα μετ' αὐτοῦ. ⁴ καὶ συναγαγὼν πάντας τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς τοῦ λαοῦ, ἐπυνθάνετο παρ' αὐτῶν ποῦ ὁ Χριστὸς γεννᾶται. ⁵ Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, Ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας· οὕτω γὰρ γέγραπται διὰ τοῦ προφήτου,

⁶ Καὶ σὺ Βηθλεὲμ, γῆ Ἰούδα, οὐδαμῶς ἐλαχίστη εἶ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν Ἰούδα· ἐκ σοῦ γὰρ ἐξελεύσεται ἡγούμενος, ὅστις ποιμανεῖ τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραήλ.

⁷ Τότε Ἡρώδης, λάθρα καλέσας τοὺς μάγους, ἠκρίβωσε παρ' αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαινομένου ἀστέρος. ⁸ Καὶ πέμψας αὐτοὺς εἰς Βηθλεὲμ εἶπε, Πορευθέντες ἀκριβῶς ἐξετάσατε περὶ τοῦ παιδίου· ἐπὰν δὲ εὔρητε, ἀπαγγείλατέ μοι, ὅπως κἀγὼ ἐλθὼν προσκυνήσω αὐτῷ. ⁹ Οἱ δὲ ἀκούσαντες τοῦ βασιλέως ἐπορεύθησαν· καὶ ἰδοὺ, ὁ ἀστήρ, ὃν εἶδον ἐν τῇ ἀνατολῇ, προῆγεν αὐτούς, ἕως ἐλθὼν ἄνω οὗ ἦν τὸ παιδίον. ¹⁰ Ἰδόντες δὲ τὸν ἀστέρα, ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην σφόδρα. ¹¹ Καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν οἰκίαν, *εἶδον τὸ παιδίον μετὰ Μαρίας τῆς μητρὸς αὐτοῦ, καὶ πεσόντες προσεκύνησαν αὐτῷ, καὶ ἀνοίξαντες τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν προσήνεγκαν αὐτῷ δῶρα, χρυσὸν καὶ λίβανον καὶ σμύρναν. ¹² Καὶ χρηματισθέντες κατ' ὄναρ μὴ ἀνακάμψαι πρὸς Ἡρώδη, δι' ἄλλης ὁδοῦ ἀνεχώρησαν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν.

¹³ Ἀναχωρησάντων δὲ αὐτῶν, ἰδοὺ, ἄγγελος Κυρίου φαίνεται κατ' ὄναρ τῷ Ἰωσήφ, λέγων, Ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ φεῦγε εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἴσθι ἐκεῖ ἕως ἂν εἶπω σοί· μέλλει γὰρ Ἡρώδης ζητεῖν τὸ παιδίον, τοῦ ἀπολέσαι αὐτό. ¹⁴ Ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ νυκτός, καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Αἴγυπτον, ¹⁵ καὶ ἦν ἐκεῖ ἕως τῆς τελευτῆς Ἡρώδου· ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ Κυρίου διὰ τοῦ προφήτου, λέγοντος, Ἐξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου.

¹⁶ Τότε Ἡρώδης, ἰδὼν ὅτι ἐνεπαίχθη ὑπὸ τῶν μάγων, ἐθυμώθη λίαν, καὶ ἀποστείλας ἀνεῖλε πάντας τοὺς παῖδας τοὺς ἐν Βηθλεὲμ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ὀρίοις

* 2:3 ηρωδης ο βασιλευς | ο βασιλευς ηρωδης CT † 2:5 ειπον | ειπαν NA SBL WH ‡ 2:8 ακριβως εξετασατε | εξετασατε ακριβως CT § 2:9 εστι | εσταθη CT * 2:11 ειδον | ευρον ST † 2:15 του | — CT

αὐτῆς, ἀπὸ διειτοῦς καὶ κατωτέρω, κατὰ τὸν χρόνον ὃν ἠκρίβωσε παρὰ τῶν μάγων. ¹⁷ Τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν ἕξ ὑπὸ Ἰερεμίου τοῦ προφήτου, λέγοντος,

¹⁸ Φωνὴ ἐν Ῥαμᾶ ἠκούσθη,
 Ἔθρηνος καὶ κλαυθμὸς καὶ ὄδυρμὸς πολὺς,
 Ῥαχὴλ κλαίουσα τὰ τέκνα αὐτῆς,
 καὶ οὐκ ἤθελε παρακληθῆναι, ὅτι οὐκ εἰσί.

¹⁹ Τελευτήσαντος δὲ τοῦ Ἡρώδου, ἰδού, ἄγγελος Κυρίου *κατ' ὄναρ φαίνεται τῷ Ἰωσήφ ἐν Αἰγύπτῳ, ²⁰ λέγων, Ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ πορεύου εἰς γῆν Ἰσραὴλ· τεθνήκασι γὰρ οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου. ²¹ Ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ ἦλθεν εἰς γῆν Ἰσραὴλ. ²² Ἀκούσας δὲ ὅτι Ἀρχέλαος βασιλεύει ἕπι τῆς Ἰουδαίας ἀντὶ Ἡρώδου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἐφοβήθη ἐκεῖ ἀπελθεῖν· χρηματισθεὶς δὲ κατ' ὄναρ, ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη τῆς Γαλιλαίας, ²³ καὶ ἐλθὼν κατώκησεν εἰς πόλιν λεγομένην *Ναζαρέτ· ὅπως πληρωθῆ τὸ ῥηθὲν διὰ τῶν προφητῶν, ὅτι Ναζωραῖος κληθήσεται.

3

¹ Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις παραγίνεται *Ἰωάννης ὁ βαπτιστής, κηρύσσων ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς Ἰουδαίας, ² ἔκκαὶ λέγων, Μετανοεῖτε· ἤγγικε γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. ³ Οὗτος γὰρ ἐστὶν ὁ ῥηθεὶς ἕξ ὑπὸ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου, λέγοντος,

Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ,
 Ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου·
 εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ.

⁴ Αὐτὸς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶχε τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ ἀπὸ τριχῶν καμήλου, καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφύνα αὐτοῦ· ἡ δὲ τροφή *αὐτοῦ ἦν ἀκρίδες καὶ μέλι ἄγριον. ⁵ Τότε ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν Ἱεροσόλυμα καὶ πᾶσα ἡ Ἰουδαία

‡ 2:17 ὑπο | δια CT § 2:18 θρηνος και 99% | — CT 0.7% * 2:19 κατ οναρ φαίνεται | φαίνεται κατ οναρ CT † 2:21 ηλθεν | εισηλθεν CT ‡ 2:22 ἐπι | — CT § 2:22 ηρωδου του πατρος αυτου | του πατρος αυτου ηρωδου CT * 2:23 ναζαρετ | ναζαρεθ SCR * 3:1 ιωαννης | ιωαννης WH † 3:2 και | — WH ‡ 3:3 ὑπο | δια CT § 3:4 ιωαννης | ιωαννης WH * 3:4 αυτου ην | ην αυτου CT

καὶ πᾶσα ἡ περίχωρος τοῦ Ἰορδάνου· ⁶ καὶ ἐβαπτίζοντο ἐν τῷ ἱορδάνῃ ὑπ' αὐτοῦ, ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν.

⁷ Ἴδὼν δὲ πολλοὺς τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων ἐρχομένους ἐπὶ τὸ βάπτισμα αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς, Γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς; ⁸ Ποιήσατε οὖν σκαρπὸν ἄξιον τῆς μετανοίας· ⁹ καὶ μὴ δόξητε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς, Πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύναται ὁ Θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ. ¹⁰ Ἦδη δὲ * καὶ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ρίζαν τῶν δένδρων κεῖται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιῶν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται.

¹¹ Ἐγὼ μὲν ἱβαπτίζω ὑμᾶς ἐν ὕδατι εἰς μετάνοιαν· ὁ δὲ ὀπίσω μου ἐρχόμενος ἰσχυρότερός μου ἐστίν, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς τὰ ὑποδήματα βαστάσαι· αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν Πνεύματι ἁγίῳ. ¹² Οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακαθαριεῖ τὴν ἄλωνα αὐτοῦ, καὶ συνάξει τὸν σῖτον αὐτοῦ εἰς τὴν ἀποθήκην, τὸ δὲ ἄχυρον κατακάψει πυρὶ ἀσβέστῳ.

¹³ Τότε παραγίνεται ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην πρὸς τὸν Σίῳάννην, τοῦ βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ. ¹⁴ Ὁ δὲ * Ἰωάννης διεκώλυεν αὐτόν, λέγων, Ἐγὼ χρεῖαν ἔχω ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆναι, καὶ σὺ ἔρχῃ πρὸς με; ¹⁵ Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπε ἑπρὸς αὐτόν, Ἄφες ἄρτι· οὕτω γὰρ πρέπειν ἐστὶν ἡμῖν πληρῶσαι πᾶσαν δικαιοσύνην. Τότε ἀφίησιν αὐτόν. ¹⁶ * Καὶ βαπτισθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἄνεβη εὐθὺς ἀπὸ τοῦ ὕδατος· καὶ ἰδοῦ, * ἀνεώχθησαν αὐτῷ οἱ οὐρανοί, καὶ εἶδε * τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ καταβαῖνον ὡσεὶ περιστερὰν * καὶ ἐρχόμενον ἐπ' αὐτόν. ¹⁷ Καὶ ἰδοῦ, φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν, λέγουσα, Οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα.

4

¹ Τότε ὁ Ἰησοῦς ἀνήχθη εἰς τὴν ἔρημον ὑπὸ τοῦ πνεύματος, πειρασθῆναι ὑπὸ τοῦ διαβόλου. ² Καὶ

† 3:6 ἰορδανη | ἰορδανη ποταμω CT ‡ 3:7 αὐτου | — WH § 3:8 καρπον ἀξιον | καρπους αξιους TR * 3:10 και | — CT † 3:11 βαπτίζω υμας | υμας βαπτίζω CT ‡ 3:11 αγιω | αγιω και πυρι ANT CT TR § 3:13 ἰωαννην | ἰωαννην WH * 3:14 ἰωαννης | — WH † 3:15 προς αὐτον | αὐτω WH ‡ 3:16 και βαπτισθεις | βαπτισθεις δε CT § 3:16 ανεβη ευθυς | ευθυς ανεβη CT * 3:16 ανεωχθησαν | ηνεωχθησαν NA SBL WH † 3:16 αυτω 99.3% | — SBL WH 0.3% ‡ 3:16 το πνευμα του 99.5% | πνευμα SBL WH

νηστεύσας ἡμέρας *τεσσαράκοντα καὶ νύκτας
†τεσσαράκοντα, ὕστερον ἐπέινασε. ³ Καὶ προσελθὼν
‡αὐτῷ ὁ πειράζων εἶπεν, Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, Σείπὲ ἴνα
οἱ λίθοι οὗτοι ἄρτοι γένωνται. ⁴ Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε,
Γέγραπται,

Οὐκ ἐπ' ἄρτω μόνῳ ζήσεται *ἄνθρωπος,
ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι ἐκπορευομένῳ διὰ στόματος
Θεοῦ.

⁵ Τότε παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς τὴν ἁγίαν
πόλιν, καὶ †ἵστησιν αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ,
⁶ καὶ λέγει αὐτῷ, Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, βάλε σεαυτὸν κάτω·
γέγραπται γὰρ ὅτι

Τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ·

καί,

Ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσί σε,
μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου.

⁷ Ἐφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Πάλιν γέγραπται, Οὐκ ἐκπειράσεις
Κύριον τὸν Θεόν σου. ⁸ Πάλιν παραλαμβάνει αὐτὸν
ὁ διάβολος εἰς ὄρος ὑψηλὸν λίαν, καὶ δείκνυσιν αὐτῷ
πάσας τὰς βασιλείας τοῦ κόσμου καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν,
⁹ καὶ †λέγει αὐτῷ, Ταῦτα ἑπάντα σοι δώσω, ἐὰν πεσῶν
προσκυνήσῃς μοι. ¹⁰ Τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ὑπαγε
*ὀπίσω μου, Σατανᾶ· γέγραπται γάρ,

Κύριον τὸν Θεόν σου προσκυνήσεις,
καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις.

¹¹ Τότε ἀφίησιν αὐτὸν ὁ διάβολος· καὶ ἰδού, ἄγγελοι
προσηλθον καὶ διηκόνουν αὐτῷ.

¹² Ἀκούσας δὲ †ὁ Ἰησοῦς ὅτι †Ἰωάννης παρεδόθη,
ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ¹³ καὶ καταλιπὼν τὴν
§Ναζαρέτ, ἐλθὼν κατώκησεν εἰς *Καπερναοὺμ τὴν

* 4:2 τεσσαρακοντα | τεσσερακοντα CT † 4:2 τεσσαρακοντα |
τεσσερακοντα CT ‡ 4:3 αυτω ο πειραζων ειπεν | ο πειραζων ειπεν αυτω
CT § 4:3 ειπε | ειπον WH * 4:4 ανθρωπος | ο ανθρωπος CT † 4:5
ιστησιν | εστησεν CT ‡ 4:9 λεγει | ειπεν CT § 4:9 παντα σοι | σοι
παντα CT * 4:10 οπισω μου 87.6% — CT TR 11.7% † 4:12 ο ιησους |
— CT ‡ 4:12 ιωαννης | ιωαννης WH § 4:13 ναζαρετ | ναζαρεθ SCR |
ναζαρα CT * 4:13 καπερναουμ | καφαρναουμ CT

παραθαλασσίαν, ἐν ὀρίοις Ζαβουλῶν καὶ †Νεφθαλείμ·
 14 ἵνα πληρωθῆ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου,
 λέγοντος,

15 Γῆ Ζαβουλῶν καὶ γῆ †Νεφθαλείμ,
 ὁδὸν θαλάσσης, πέραν τοῦ Ἰορδάνου, Γαλιλαία τῶν
 ἔθνῶν,

16 ὁ λαὸς ὁ καθήμενος ἐν σκοτίᾳ

* εἶδε φῶς μέγα,

καὶ τοῖς καθημένοις ἐν χώρα καὶ σκιᾷ θανάτου,
 φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς.

17 Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς κηρύσσειν καὶ λέγειν,
 Μετανοεῖτε· ἤγγικε γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

18 Περιπατῶν †δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας
 εἶδε δύο ἀδελφούς, Σίμωνα τὸν λεγόμενον Πέτρον, καὶ
 Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, βάλλοντας ἀμφίβληστρον
 εἰς τὴν θάλασσαν· ἦσαν γὰρ †ἀλιεῖς. 19 Καὶ λέγει αὐτοῖς,
 Δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς ὁσάκις ἀνθρώπων.
 20 Οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα ἠκολούθησαν αὐτῷ.

21 Καὶ προβάς ἐκεῖθεν, εἶδεν ἄλλους δύο ἀδελφούς,
 Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ *Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν
 αὐτοῦ, ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ Ζεβεδαίου τοῦ πατρὸς αὐτῶν,
 καταρτίζοντας τὰ δίκτυα αὐτῶν· καὶ ἐκάλεσεν αὐτούς.
 22 Οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὸ πλοῖον καὶ τὸν πατέρα αὐτῶν
 ἠκολούθησαν αὐτῷ.

23 Καὶ περιῆγεν †ὅλην τὴν Γαλιλαίαν ὁ Ἰησοῦς,
 διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, καὶ κηρύσσων
 τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας, καὶ θεραπεύων πᾶσαν
 νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ. 24 Καὶ ἀπῆλθεν
 ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εἰς ὅλην τὴν Συρίαν· καὶ προσήνεγκαν
 αὐτῷ πάντα τοὺς κακῶς ἔχοντας, ποικίλαις νόσοις
 καὶ βασάνοις συνεχομένους, †καὶ δαιμονιζομένους, καὶ
 σεληνιαζομένους, καὶ παραλυτικούς· καὶ ἐθεράπευσεν
 αὐτούς. 25 Καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ ἀπὸ
 τῆς Γαλιλαίας καὶ Δεκαπόλεως καὶ Ἱεροσολύμων καὶ
 Ἰουδαίας καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου.

† 4:13 νεφθαλειμ | νεφθαλιμ NA SBL † 4:15 νεφθαλειμ | νεφθαλιμ NA
 SBL § 4:16 σκοτει | σκοτια SBL TH WH * 4:16 ειδη φως | φως ειδη CT
 † 4:18 δε | δε ο ιησους TR † 4:18 αλειεις | αλειεις TH WH § 4:19 αλειεις |
 αλειεις TH WH * 4:21 ιωαννην | ιωαννην WH † 4:23 ολην την γαλιλαιαν
 ο ιησους 90.4% | ο ιησους εν ολη τη γαλιλαια TH 0.1% | εν ολη τη γαλιλαια
 NA SBL WH 0.1% † 4:24 και | — SBL TH WH

5

1 Ἴδων δὲ τοὺς ὄχλους, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος· καὶ καθίσαντος αὐτοῦ, *προσηλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ·
2 καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ, ἐδίδασκεν αὐτούς, λέγων,

3 Μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι·
ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

4 Μακάριοι οἱ πενθοῦντες·
ὅτι αὐτοὶ παρακληθήσονται.

5 Μακάριοι οἱ πραεῖς·
ὅτι αὐτοὶ κληρονομήσουσι τὴν γῆν.

6 Μακάριοι οἱ πεινῶντες καὶ διψῶντες τὴν δικαιοσύνην·
ὅτι αὐτοὶ χορτασθήσονται.

7 Μακάριοι οἱ ἐλεήμονες·
ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται.

8 Μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ·
ὅτι αὐτοὶ τὸν Θεὸν ὄψονται.

9 Μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί·
ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ Θεοῦ κληθήσονται.

10 Μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι ἕνεκεν δικαιοσύνης·
ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

11 Μακάριοί ἐστε, ὅταν ὄνειδίσωσιν ὑμᾶς καὶ διώξωσι, καὶ εἴπωσι πᾶν πονηρὸν ῥῆμα καθ' ὑμῶν ψευδόμενοι, ἕνεκεν ἐμοῦ. 12 Χαίrete καὶ ἀγαλλιᾶσθε, ὅτι ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς· οὕτω γὰρ ἐδίωξαν τοὺς προφῆτας τοὺς πρὸ ὑμῶν.

13 Ὑμεῖς ἐστε τὸ ἄλας τῆς γῆς· ἐὰν δὲ τὸ ἄλας μωρανθῇ, ἐν τίνι ἀλισθήσεται; Εἰς οὐδὲν ἰσχύει ἔτι, εἰ μὴ βληθῆναι ἔξω καὶ καταπατεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων.

14 Ὑμεῖς ἐστε τὸ φῶς τοῦ κόσμου· οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κειμένη· 15 οὐδὲ καίουσιν λύχνον καὶ τιθέασιν αὐτὸν ὑπὸ τὸν μῶδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, καὶ λάμπει πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ. 16 Οὕτω λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα, καὶ δοξάσωσι τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

17 Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον καταλῦσαι τὸν νόμον ἢ τοὺς προφῆτας· οὐκ ἦλθον καταλῦσαι ἀλλὰ πληρῶσαι.

18 Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ἰῶτα ἐν ἡ μία σκεραία οὐ μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ

* 5:1 προσηλθον | προσηλθαν CT † 5:11 ρημα 96.5% | — CT 0.1% ‡ 5:13 βληθῆναι ἐξω καὶ | βληθεν ἐξω CT § 5:18 κεραια | κερα WH

νόμου, ἕως ἂν πάντα γένηται. ¹⁹ Ὃς ἐὰν οὖν λύση μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων τῶν ἐλαχίστων, καὶ διδάξῃ οὕτω τοὺς ἀνθρώπους, ἐλάχιστος κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· ὃς δ' ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ, οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. ²⁰ Λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι ἐὰν μὴ περισσεύσῃ *ἡ δικαιοσύνη ὑμῶν πλεῖον τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

²¹ Ἠκούσατε ὅτι †εῤῥέθη τοῖς ἀρχαίοις, Οὐ φονεύσεις· ὃς δ' ἂν φονεύσῃ, ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει. ²² ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ ὀργιζόμενος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ †εἰκῆ ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει· ὃς δ' ἂν εἴπῃ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ, ῥακά, ἔνοχος ἔσται τῷ συνεδρίῳ· ὃς δ' ἂν εἴπῃ, Μωρέ, ἔνοχος ἔσται εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός. ²³ Ἐὰν οὖν προσφέρῃς τὸ δῶρόν σου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, §καὶ ἐκεῖ μνησθῆς ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἔχει τι κατὰ σοῦ, ²⁴ ἄφες ἐκεῖ τὸ δῶρόν σου ἔμπροσθεν τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ὑπάγε, πρῶτον διαλλάγηθι τῷ ἀδελφῷ σου, καὶ τότε ἐλθὼν πρόσφερε τὸ δῶρόν σου. ²⁵ Ἴσθι εὐνοῶν τῷ ἀντιδίκῳ σου ταχύ, ἕως ὅτου εἶ *ἐν τῇ ὁδῷ μετ' αὐτοῦ, μήποτε σε παραδῷ ὁ ἀντίδικος τῷ κριτῇ, καὶ ὁ κριτὴς †σε παραδῷ τῷ ὑπηρέτῃ, καὶ εἰς φυλακὴν βληθήσῃ. ²⁶ Ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν, ἕως †ἂν ἀποδῷς τὸν ἔσχατον κοδράντην.

²⁷ Ἠκούσατε ὅτι §εῤῥέθη, Οὐ μοιχεύσεις. ²⁸ ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ βλέπων γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι *αὐτὴν ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτὴν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ. ²⁹ Εἰ δὲ ὁ ὀφθαλμός σου ὁ δεξιὸς σκανδαλίζει σε, ἐξέλε αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἐν τῶν μελῶν σου, καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῆ εἰς γέενναν. ³⁰ Καὶ εἰ ἡ δεξιὰ σου χεὶρ σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτὴν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἐν τῶν μελῶν σου, καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου †βληθῆ εἰς γέενναν.

³¹ †εῤῥέθη §δὲ *ὅτι Ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, δότω αὐτῇ ἀποστάσιον. ³² ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι †ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, παρεκτὸς

* 5:20 ἡ δικαιοσύνη ὑμῶν | ὑμῶν ἡ δικαιοσύνη CT † 5:21 εῤῥεθη | εῤῥηθη TH † 5:22 εἰκη 95.4% | — CT 1.9% § 5:23 καὶ ἐκεῖ | κακεῖ ANT CT TR

* 5:25 ἐν τῇ ὁδῷ μετ' αὐτοῦ | μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ ὁδῷ CT † 5:25 σε παραδῷ | — CT † 5:26 ἀν | οὐ ANT § 5:27 εῤῥεθη | εῤῥεθη τοῖς ἀρχαίοις ANT TR | εῤῥηθη TH

* 5:28 αὐτὴν | αὐτῆς TR † 5:30 βληθῆ εἰς γέενναν | εἰς γέενναν ἀπελθῆ CT † 5:31 εῤῥεθη | εῤῥηθη TH § 5:31 δε | — PCK

* 5:31 ὅτι | — ANT CT † 5:32 ὃς ἀν ἀπολύσῃ | πας ὁ ἀπολύων CT

λόγου πορνείας, ποιῆ αὐτὴν †μοιχᾶσθαι· καὶ ὃς ἐὰν ἀπολελυμένην γαμήσῃ μοιχᾶται.

33 Πάλιν ἠκούσατε ὅτι Ἕρρέθη τοῖς ἀρχαίοις, Οὐκ ἐπιορκήσεις, ἀποδώσεις δὲ τῷ Κυρίῳ τοὺς ὄρκους σου·
34 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ὁμόσαι ὅλως· μήτε ἐν τῷ οὐρανῷ, ὅτι θρόνος ἐστὶ τοῦ Θεοῦ· 35 μήτε ἐν τῇ γῆ, ὅτι ὑποπόδιόν ἐστὶ τῶν ποδῶν αὐτοῦ· μήτε εἰς Ἱεροσόλυμα, ὅτι πόλις ἐστὶ τοῦ μεγάλου βασιλέως· 36 μήτε ἐν τῇ κεφαλῇ σου ὁμόσης, ὅτι οὐ δύνασαι μίαν τρίχα λευκὴν *ἢ μέλαιναν ποιῆσαι. 37 Ἔστω δὲ ὁ λόγος ὑμῶν, ναὶ ναὶ, οὐ οὐ· τὸ δὲ περισσὸν τούτων ἐκ τοῦ πονηροῦ ἐστίν.

38 Ἦκούσατε ὅτι †εῤῥέθη, Ὁφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ, καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος· 39 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ἀντιστῆναι τῷ πονηρῷ· ἀλλ' ὅστις σε †ραπίσει ἐπὶ τὴν δεξιὰν ἑστιάγονα, στρέψον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην· 40 καὶ τῷ θέλοντί σοι κριθῆναι καὶ τὸν χιτῶνά σου λαβεῖν, ἄφες αὐτῷ καὶ τὸ ἱμάτιον· 41 καὶ ὅστις σε ἀγγαρεύσει μίλιον ἔν, ὑπάγε μετ' αὐτοῦ δύο. 42 Τῷ αἰτοῦντί σε *δίδου· καὶ τὸν θέλοντα ἀπὸ σοῦ †δανείσασθαι μὴ ἀποστραφῆς.

43 Ἦκούσατε ὅτι †εῤῥέθη, Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου, καὶ μισήσεις τὸν ἐχθρόν σου· 44 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, Ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, ἑυλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς, καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς, καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν *ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς, καὶ διωκόντων ὑμᾶς· 45 ὅπως γένησθε υἱοὶ τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν †τοῖς οὐρανοῖς, ὅτι τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς, καὶ βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους. 46 Ἐὰν γὰρ ἀγαπήσητε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, τίνα μισθὸν ἔχετε; Οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι τὸ αὐτὸ ποιοῦσι; 47 Καὶ ἐὰν ἀσπάσησθε τοὺς †φίλους ὑμῶν μόνον, τί περισσὸν ποιεῖτε; Οὐχὶ καὶ οἱ ἑτελῶναι οὕτω ποιοῦσιν; 48 Ἔσεσθε οὖν ὑμεῖς τέλειοι, *ὥσπερ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς τέλειός ἐστι.

‡ 5:32 μοιχασθαι | μοιχευθηναι CT § 5:33 ερρεθη | ερρηθη TH * 5:36 η μελαιναν ποιησαι | ποιησαι η μελαιναν CT † 5:38 ερρεθη | ερρηθη TH

‡ 5:39 ραπισει επι | ραπιζει εις CT § 5:39 σιαγονα | σου σιαγονα BYZ HF TR | σιαγονα σου NA WH * 5:42 διδου | δοσ CT † 5:42 δανεισασθαι

| δανισασθαι CT ‡ 5:43 ερρεθη | ερρηθη TH § 5:44 ευλογειτε τους καταρωμενους υμας καλως ποιειτε τοις μισουσιν υμας 90% | ευλογειτε τους καταρωμενους υμας καλως ποιειτε τους μισουντας υμας TR 1.2% | — CT 0.8% * 5:44 επηρεαζοντων υμας και 87.6% | — CT 0.8% † 5:45 τοις | —

ANT BYZ CT TR ‡ 5:47 φιλους | αδελφους CT TR § 5:47 τελωναι ουτω 76.6% | εθνικοι το αυτο CT 3.7% * 5:48 ωσπερ | ως CT † 5:48 εν τοις ουρανοις | ουρανιος CT

6

1 *Προσέχετε τὴν ἐλεημοσύνην ὑμῶν μὴ ποιεῖν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, πρὸς τὸ θεαθῆναι αὐτοῖς· εἰ δὲ μήγε, μισθὸν οὐκ ἔχετε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν τῷ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 2 Ὅταν οὖν ποιῆς ἐλεημοσύνην, μὴ σαλπίσης ἔμπροσθέν σου, ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ ποιοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς ῥύμαις, ὅπως δοξασθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν. 3 Σοῦ δὲ ποιοῦντος ἐλεημοσύνην, μὴ γνώτω ἢ ἀριστερά σου τί ποιεῖ ἢ δεξιὰ σου, 4 ὅπως ἢ σου ἢ ἐλεημοσύνη ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ.

5 Καὶ ὅταν ᾤπροσεύχη, οὐκ ἔση ὥσπερ οἱ ὑποκριταί, ὅτι φιλοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς γωνίαις τῶν πλατειῶν ἐστῶτες προσεύχεσθαι, ὅπως *ἂν φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν. 6 Σὺ δέ, ὅταν προσεύχη, εἰσελθε εἰς τὸ ταμιεῖόν σου, καὶ κλείσας τὴν θύραν σου, πρόσευξαι τῷ πατρὶ σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι ἔν τῷ φανερῷ.

7 Προσευχόμενοι δὲ μὴ *βαττολογῆσητε, ὥσπερ οἱ ἐθνικοί· δοκοῦσι γὰρ ὅτι ἐν τῇ πολυλογίᾳ αὐτῶν εἰσακουσθήσονται. 8 Μὴ οὖν ὁμοιωθῆτε αὐτοῖς· οἶδε γὰρ ὁ πατήρ ὑμῶν ὧν χρεῖαν ἔχετε, πρὸ τοῦ ὑμᾶς αἰτῆσαι αὐτόν. 9 Οὕτως οὖν προσεύχεσθε ὑμεῖς·

Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς,
ἀγιασθήτω τὸ ὄνομά σου.

10 †Ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου.

Γενηθήτω τὸ θέλημά σου,

ὡς ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς.

11 Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σήμερον.

12 Καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν,

ὡς καὶ ἡμεῖς *ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν.

13 Καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν,

ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.

* 6:1 προσεχετε | προσεχετε δε NA SBL WH † 6:1 ἐλεημοσύνην | δικαιοσύνην CT ‡ 6:4 αὐτός ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ 73.5% | ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ ANT 18.4% | ἀποδώσει σοι CT 5.5% § 6:5 προσευχὴ οὐκ ἔση ὥσπερ | προσευχησθε οὐκ ἐσεσθε ὡς CT * 6:5 ἀν | — CT † 6:5 ὅτι | — CT ‡ 6:6 ταμιεῖον | ταμιεῖον CT PCK § 6:6 ἐν τῷ φανερῷ 96.9% | — CT 1.9% * 6:7 βαττολογῆσητε | βατταλογῆσητε CT † 6:8 ὁ | ὁ θεὸς ὁ WH ‡ 6:10 ἐλθέτω | ἐλθατω WH § 6:10 τῆς | — CT * 6:12 ἀφίεμεν

†Ὅτι σοῦ ἐστὶν ἡ βασιλεία
καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

14 Ἐὰν γὰρ ἀφήτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος· ¹⁵ ἐὰν δὲ μὴ ἀφήτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν.

¹⁶ Ὅταν δὲ νηστεύητε, μὴ γίνεσθε ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ σκυθρωποὶ· ἀφανίζουσι γὰρ τὰ πρόσωπα αὐτῶν, ὅπως φανώσι τοῖς ἀνθρώποις νηστεύοντες· ἀμήν λέγω ὑμῖν *ὅτι ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν. ¹⁷ Σὺ δὲ νηστεύων ἄλειψαί σου τὴν κεφαλὴν, καὶ τὸ πρόσωπόν σου νίψαι, ¹⁸ ὅπως μὴ φανῆς τοῖς ἀνθρώποις νηστεύων, ἀλλὰ τῷ πατρὶ σου τῷ ἐν τῷ †κρυπτῷ· καὶ ὁ πατὴρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ †κρυπτῷ ἀποδώσει ἕσοι.

¹⁹ Μὴ θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυροὺς ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπου σῆς καὶ βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται διορύσσουσι καὶ κλέπτουσι· ²⁰ θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν θησαυροὺς ἐν οὐρανῷ, ὅπου οὔτε σῆς οὔτε βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται οὐ διορύσσουσιν οὐδὲ κλέπτουσιν. ²¹ Ὅπου γὰρ ἐστὶν ὁ θησαυρὸς *ὑμῶν, ἐκεῖ ἔσται καὶ ἡ καρδία ὑμῶν.

²² Ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστὶν ὁ ὀφθαλμὸς· ἐὰν οὖν †ὁ ὀφθαλμὸς σου ἀπλοῦς ἦ, ὅλον τὸ σῶμά σου †φωτεινὸν ἔσται· ²³ ἐὰν δὲ ὁ ὀφθαλμὸς σου πονηρὸς ἦ, ὅλον τὸ σῶμά σου †σκοτεινὸν ἔσται. Εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστὶ, τὸ σκότος πόσον;

²⁴ Οὐδεὶς δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἓνα μισήσει, καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει· ἢ ἐνὸς ἀνθέξεται, καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. Οὐ δύνασθε Θεῷ δουλεύειν καὶ *μαμωνᾶ.

²⁵ Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν, τί φάγητε †καὶ τί πίητε· μηδὲ τῷ σώματι ὑμῶν, τί †ἐνδύσησθε. Οὐχὶ ἡ ψυχὴ †πλείον ἐστὶ τῆς τροφῆς, καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος; ²⁶ Ἐμβλέψατε εἰς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι οὐ σπεύρουσιν, οὐδὲ θερίζουσιν,

† 6:13 οτι σου εστιν η βασιλεια και η δυναμις και η δοξα εις τους αιωνας αμην 92.6% | — CT 1.2% † 6:15 τα παραπτωματα αυτων 97.3% | — NA

SBL 1.1% § 6:16 ωσπερ | ως CT * 6:16 οτι | — CT † 6:18 κρυπτω |

κρυφαιω CT † 6:18 κρυπτω | κρυφαιω CT § 6:18 σοι | σοι εν τω φανερω

ANT TR * 6:21 υμων ... υμων | σου ... σου CT † 6:22 ο οφθαλμος σου

απλους η | η ο οφθαλμος σου απλους CT † 6:22 φωτεινον | φωτινον WH

§ 6:23 σκοτεινον | σκοτινον WH * 6:24 μαμωνα | μαμμωνα TR † 6:25

και τι πιητε | η τι πιητε NA TH WH | — SBL † 6:25 ενδυσησθε | ενδυσεθε

PCK § 6:25 πλειον | πλειων PCK

οὐδὲ συναγουσιν εἰς ἀποθήκας, καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τρέφει αὐτά· οὐχ ὑμεῖς μᾶλλον διαφέρετε αὐτῶν; ²⁷ Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ἓνα; ²⁸ Καὶ περὶ ἐνδύματος τί μεριμνᾶτε; Καταμάθετε τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ, πῶς *αὐξάνει· οὐ κοπιᾷ, οὐδὲ νήθει· ²⁹ λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι οὐδὲ Σολομῶν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἐν τούτων. ³⁰ Εἰ δὲ τὸν χόρτον τοῦ ἀγροῦ, σήμερον ὄντα, καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον, ὁ Θεὸς οὕτως ἀμφιένυσσιν, οὐ πολλῶ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι; ³¹ Μὴ οὖν μεριμνήσητε, λέγοντες, Τί φάγωμεν, ἢ τί πίωμεν, ἢ τί περιβαλώμεθα; ³² Πάντα γὰρ ταῦτα τὰ ἔθνη †ἐπιζητεῖ· οἶδε γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος ὅτι χρῆζετε τούτων ἀπάντων. ³³ Ζητεῖτε δὲ πρῶτον τὴν βασιλείαν †τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν.

³⁴ Μὴ οὖν μεριμνήσητε εἰς τὴν αὔριον· ἡ γὰρ αὔριον μεριμνήσει ὅσα ἐαυτῆς. Ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ ἡ κακία αὐτῆς.

7

¹ Μὴ κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε· ² ἐν ᾧ γὰρ κρίματι κρίνετε, κριθήσεσθε· καὶ ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε, *μετρηθήσεται ὑμῖν. ³ Τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ ἐν τῷ σῶ ὀφθαλμῷ δοκὸν οὐ κατανοεῖς; ⁴ Ἡ πῶς ἔρεῖς τῷ ἀδελφῷ σου, Ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος †ἀπὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου· καὶ ἰδοὺ, ἡ δοκὸς ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου; ⁵ Ὑποκριτά, ἔκβαλε πρῶτον †τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου.

⁶ Μὴ δῶτε τὸ ἅγιον τοῖς कुσί· μηδὲ βάλητε τοὺς μαργαρίτας ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν χοίρων, μήποτε ὄκαταπατήσωσιν αὐτοὺς ἐν τοῖς ποσὶν αὐτῶν, καὶ στραφέντες ῥήξωσιν ὑμᾶς.

⁷ Αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὐρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν. ⁸ Πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὐρίσκει, καὶ τῷ κρούοντι

* **6:28** αυξανει ου κοπια ουδε νηθει | αυξανουσιν ου κοπιωσιν ουδε νηθουσι NA SBL WH | αυξανουσιν ου κοπιουσιν ουδε νηθουσι TH † **6:32** επιζητει | επιζητουσιν CT ‡ **6:33** του θεου 97% | — SBL WH 0.1% § **6:34** τα εαυτης | εαυτης NA TH | αυτης SBL WH * **7:2** μετρηθησεται | αντιμετρηθησεται TR † **7:4** απο | εκ CT ‡ **7:5** την δοκον εκ του οφθαλμου σου | εκ του οφθαλμου σου την δοκον CT § **7:6** καταπατησωσιν | καταπατησουσιν CT

ἀνοιγήσεται. ⁹ Ἡ τίς * ἐστὶν ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃν † ἐὰν αἰτήσῃ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; ¹⁰ † Καὶ ἐὰν ἰχθὺν αἰτήσῃ, μὴ ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ; ¹¹ Εἰ οὖν ὑμεῖς, πονηροὶ ὄντες, οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσω μᾶλλον ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς δώσει ἀγαθὰ τοῖς αἰτουῦσιν αὐτόν;

¹² Πάντα οὖν ὅσα ἴδαν θέλητε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, οὕτω καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς· οὗτος γάρ ἐστιν ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται.

¹³ * Εἰσέλθετε διὰ τῆς στενῆς πύλης· ὅτι πλατεῖα † ἡ πύλη, καὶ εὐρύχωρος ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ἀπώλειαν, καὶ πολλοὶ εἰσὶν οἱ εἰσερχόμενοι δι' αὐτῆς· ¹⁴ † τί στενὴ ἡ πύλη, καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωὴν, καὶ ὀλίγοι εἰσὶν οἱ εὐρίσκοντες αὐτήν.

¹⁵ Προσέχετε ἵνα ἀπὸ τῶν ψευδοπροφητῶν, οἵτινες ἔρχονται πρὸς ὑμᾶς ἐν ἐνδύμασι προβάτων, ἔσωθεν δέ εἰσι λύκοι ἄρπαγες. ¹⁶ Ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς· μήτι συλλέγουσιν ἀπὸ ἀκανθῶν * σταφυλὴν, ἢ ἀπὸ τριβόλων σῦκα; ¹⁷ Οὕτω πᾶν δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς καλοὺς ποιεῖ· τὸ δὲ σαπρὸν δένδρον καρποὺς πονηροὺς ποιεῖ. ¹⁸ Οὐ δύναται δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς πονηροὺς † ποιεῖν, οὐδὲ δένδρον σαπρὸν καρποὺς καλοὺς ποιεῖν. ¹⁹ † Πᾶν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. ²⁰ Ἄρα γε ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς.

²¹ Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι, Κύριε, Κύριε, εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν· ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. ²² Πολλοὶ ἐροῦσί μοι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, Κύριε, Κύριε, οὐ τῷ σῶ ὀνόματι * προφητεύσαμεν, καὶ τῷ σῶ ὀνόματι δαιμόνια ἐξεβάλομεν, καὶ τῷ σῶ ὀνόματι δυνάμεις πολλὰς ἐποιήσαμεν; ²³ Καὶ τότε ὁμολογήσω αὐτοῖς ὅτι Οὐδέποτε ἔγνωσιν ὑμᾶς· ἀποχωρεῖτε ἀπ' ἐμοῦ οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν.

²⁴ Πᾶς οὖν ὅστις ἀκούει μου τοὺς λόγους τούτους καὶ ποιεῖ αὐτούς, † ὁμοίωσά αὐτὸν ἀνδρὶ φρονίμῳ, ὅστις

* 7:9 ἐστὶν | — WH † 7:9 εἰαν αἰτησῃ | αἰτησεῖ CT † 7:10 καὶ εἰαν ἰχθυὺν αἰτησῃ | ἠ καὶ ἰχθυὺν αἰτησεῖ CT § 7:12 ἀν | εἰαν NA SBL WH * 7:13 εἰσελθετε | εἰσελθατε CT † 7:13 ἠ πύλη | — WH † 7:14 τί | ὅτι SBL TR WH § 7:15 δε | — CT * 7:16 σταφυλὴν | σταφυλάς CT † 7:18 ποιεῖν | ἐνεργεῖ WH † 7:19 πᾶν | πᾶν οὖν PCK § 7:21 οὐρανοῖς | τοῖς οὐρανοῖς CT * 7:22 προφητεύσαμεν | ἐπροφητεύσαμεν CT † 7:24 ὁμοίωσά αὐτὸν | ὁμοιωθησεται CT

ὠκοδόμησε †τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν πέτραν· ²⁵ καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἤλθον οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι, καὶ *προσέπεσον τῇ οἰκίᾳ ἐκεῖνῃ, καὶ οὐκ ἔπεσε· τεθεμελίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν. ²⁶ Καὶ πᾶς ὁ ἀκούων μου τοὺς λόγους τούτους καὶ μὴ ποιῶν αὐτούς, ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ μωρῷ, ὅστις ὠκοδόμησε †τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν ἄμμον· ²⁷ καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἤλθον οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι, καὶ προσέκοψαν τῇ οἰκίᾳ ἐκεῖνῃ, καὶ ἔπεσε· καὶ ἦν ἡ πτώσις αὐτῆς μεγάλη.

²⁸ Καὶ ἐγένετο ὅτε ἑσυνετέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους, ἐξεπλήσσοντο οἱ ὄχλοι ἐπὶ τῇ διδασκαλίᾳ αὐτοῦ· ²⁹ ἦν γὰρ διδάσκων αὐτούς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡς οἱ *γραμματεῖς.

8

¹ *Καταβάντι δὲ αὐτῷ ἀπὸ τοῦ ὄρους, ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί· ² καὶ ἰδοὺ, λεπρὸς †ἐλθὼν προσεκύνει αὐτῷ, λέγων, Κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με καθαρῖσαι. ³ Καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἤψατο αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς, λέγων, Θέλω, καθαρῖσθητι. Καὶ εὐθέως ἑκαθαρίσθη αὐτοῦ ἡ λέπρα. ⁴ Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ὅρα μηδενὶ εἴπῃς· *ἀλλὰ ὑπάγε, σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ, καὶ †προσένεγκε τὸ δῶρον ὃ προσέταξε †Μωσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.

⁵ Ἐἰσελθόντι δὲ *αὐτῷ εἰς †Καπερναοῦμ, προσῆλθεν αὐτῷ ἑκατόνταρχος παρακαλῶν αὐτόν, ⁶ καὶ λέγων, Κύριε, ὁ παῖς μου βέβληται ἐν τῇ οἰκίᾳ παραλυτικός, δεινῶς βασανιζόμενος. ⁷ †Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἐγὼ ἐλθὼν θεραπεύσω αὐτόν. ⁸ *Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἑκατόνταρχος ἔφη, Κύριε, οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην εἰσέλθῃς· ἀλλὰ μόνον εἶπέ †λόγῳ, καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖς μου. ⁹ Καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ †ἐξουσίαν, ἔχων ὑπ' ἑμαυτὸν στρατιώτας· καὶ λέγω

‡ 7:24 τὴν οἰκίαν αὐτοῦ | αὐτοῦ τὴν οἰκίαν CT § 7:25 ἦλθον | ἦλθαν WH

* 7:25 προσεπεσον | προσεπεσαν CT † 7:26 τὴν οἰκίαν αὐτοῦ | αὐτοῦ τὴν οἰκίαν CT ‡ 7:27 ἦλθον | ἦλθαν WH § 7:28 συνετελεσεν | ετελεσεν CT

* 7:29 γραμματεις | γραμματεις αυτων CT * 8:1 καταβαντι δε αυτω | καταβαντος δε αυτου CT † 8:2 ελθων | προσελθων CT ‡ 8:3 ο ιησους |

— CT § 8:3 εκαθαρισθη | εκαθερισθη WH * 8:4 αλλα | αλλ HF NA²⁸ PCK TR † 8:4 προσενεγκε | προσενεγκαι PCK | προσενεγκον NA SBL WH

‡ 8:4 μωσης | μωυσης CT § 8:5 εισελθοντι δε αυτω | εισελθοντος δε αυτου CT * 8:5 αυτω | τω ιησου TR † 8:5 καπερναουμ | καφαρναουμ

CT ‡ 8:7 και | — WH § 8:7 ο ιησους | — CT * 8:8 και αποκριθεις | αποκριθεις δε WH † 8:8 λογω | λογον TR ‡ 8:9 εξουσιαν 97.5% |

τούτῳ, Πορεύθητι, καὶ πορεύεται· καὶ ἄλλῳ, Ἔρχου, καὶ ἔρχεται· καὶ τῷ δούλῳ μου, Ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ. ¹⁰ Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασε, καὶ εἶπε τοῖς ἀκολουθοῦσιν, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὔρον. ¹¹ Λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν ἤξουσι, καὶ ἀνακλιθήσονται μετὰ Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· ¹² οἱ δὲ υἱοὶ τῆς βασιλείας ἐκβληθήσονται εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. ¹³ Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τῷ *ἐκατοντάρχη, Ὑπάγε, †καὶ ὡς ἐπίστευσας γενηθήτω σοι. Καὶ ἰάθη ὁ παῖς †αὐτοῦ ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ.

¹⁴ Καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν Πέτρου, εἶδε τὴν πενθερὰν αὐτοῦ βεβλημένην καὶ πυρέσσουσαν, ¹⁵ καὶ ἤψατο τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετός· καὶ ἠγέρθη, καὶ διηκόνει ᾧ αὐτῷ. ¹⁶ Ὀψίας δὲ γενομένης προσήνεγκαν αὐτῷ δαιμονιζομένους πολλούς· καὶ ἐξέβαλε τὰ πνεύματα λόγῳ, καὶ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας ἐθεράπευσεν· ¹⁷ ὅπως πληρωθῆ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου, λέγοντος, Αὐτὸς τὰς ἀσθενείας ἡμῶν ἔλαβε, καὶ τὰς νόσους ἐβάστασεν.

¹⁸ Ἴδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς *πολλοὺς ὄχλους περὶ αὐτόν, ἐκέλευσεν ἀπελθεῖν εἰς τὸ πέραν. ¹⁹ Καὶ προσελθὼν εἷς γραμματεὺς εἶπεν αὐτῷ, Διδάσκαλε, ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἐὰν ἀπέρχῃ. ²⁰ †Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Αἰ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσι, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις· ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν †κλίη. ²¹ Ἄλλος δὲ τῶν μαθητῶν ᾧ αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ, Κύριε, ἐπίτρεψόν μοι πρῶτον ἀπελθεῖν καὶ θάψαι τὸν πατέρα μου. ²² Ὁ δὲ Ἰησοῦς *εἶπεν αὐτῷ, Ἀκολούθει μοι, καὶ ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς.

²³ Καὶ ἐμβάντι αὐτῷ εἰς †τὸ πλοῖον, ἠκολούθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. ²⁴ Καὶ ἰδού, σεισμὸς μέγας ἐγένετο ἐν τῇ θαλάσῃ, ὥστε τὸ πλοῖον καλύπτεσθαι ὑπὸ τῶν κυμάτων· αὐτὸς δὲ ἐκάθευδε. ²⁵ Καὶ προσελθόντες

§ 8:10 ουδε εν τω ισραηλ τοσαυτην πιστιν 93.6% | παρ ουδενι τοσαυτην πιστιν εν τω ισραηλ CT 0.4% * 8:13 εκατονταρχη | εκατονταρχω ANT PCK TR † 8:13 και | — CT ‡ 8:13 αυτου | — SBL TH WH § 8:15 αυτω | αυτοις TR * 8:18 πολλους οχλους | οχλον NA WH † 8:20 και | — PCK ‡ 8:20 κληνη | κλεινη TH § 8:21 αυτου | — PCK SBL TH WH * 8:22 ειπεν | λεγει CT † 8:23 το | — SBL TH WH

οἱ μαθηταὶ ἤγειραν αὐτόν, λέγοντες, Κύριε, σῶσον ἡμᾶς, ἀπολλύμεθα. ²⁶ Καὶ λέγει αὐτοῖς, Τί δειλοὶ ἐστε, ὀλιγόπιστοι; Τότε ἐγερθεὶς ἐπετίμησε τοῖς ἀνέμοις καὶ τῇ θαλάσῃ, καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη. ²⁷ Οἱ δὲ ἄνθρωποι ἐθαύμασαν, λέγοντες, Ποταπὸς ἐστὶν οὗτος, ὅτι καὶ οἱ ἄνεμοι καὶ ἡ θάλασσα *ὕπακούουσιν αὐτῷ;

²⁸ Καὶ ἐλθόντι αὐτῷ εἰς τὸ πέραν εἰς τὴν χώραν τῶν Γεργεσηνῶν, ὑπήντησαν αὐτῷ δύο δαιμονιζόμενοι ἐκ τῶν μνημείων ἐξερχόμενοι, χαλεποὶ λίαν, ὥστε μὴ ἰσχύειν τινὰ παρελθεῖν διὰ τῆς ὁδοῦ ἐκείνης; ²⁹ καὶ ἰδού, ἔκραξαν λέγοντες, Τί ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ Θεοῦ; Ἦλθες ὧδε πρὸ καιροῦ βασανίσει ἡμᾶς; ³⁰ Ἦν δὲ μακρὰν ἀπ' αὐτῶν ἀγέλη χοίρων πολλῶν βοσκομένη. ³¹ Οἱ δὲ δαίμονες παρεκάλουν αὐτόν, λέγοντες, Εἰ ἐκβάλλεις ἡμᾶς, *ἐπίτρεψον ἡμῖν ἀπελθεῖν εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων. ³² Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ὑπάγετε. Οἱ δὲ ἐξελθόντες ἀπῆλθον εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων· καὶ ἰδού, ὥρμησε πᾶσα ἡ ἀγέλη ὅτων χοίρων κατὰ τοῦ κρημοῦ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἀπέθανον ἐν τοῖς ὕδασι. ³³ Οἱ δὲ βόσκοντες ἔφυγον, καὶ ἀπελθόντες εἰς τὴν πόλιν ἀπήγγειλαν πάντα, καὶ τὰ τῶν δαιμονιζομένων. ³⁴ Καὶ ἰδού, πᾶσα ἡ πόλις ἐξῆλθεν εἰς *συνάντησιν τῷ Ἰησοῦ· καὶ ἰδόντες αὐτόν, παρεκάλεσαν ὅπως μεταβῆ ἀπὸ τῶν ὀρίων αὐτῶν.

9

¹ Καὶ ἐμβὰς εἰς *τὸ πλοῖον διεπέρασε καὶ ἦλθεν εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν. ² Καὶ ἰδού, προσέφερον αὐτῷ παραλυτικὸν ἐπὶ κλίνης βεβλημένον· καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν εἶπε τῷ παραλυτικῷ, Θάρσει, τέκνον· ἀφέωνται Ἰσοι αἱ ἁμαρτίαι σου. ³ Καὶ ἰδού, τινὲς τῶν γραμματέων *εἶπον ἐν ἑαυτοῖς, Οὗτος βλασφημεῖ. ⁴ Καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν εἶπεν, Ἴνα τί ὑμεῖς ἐνθυμεῖσθε πονηρὰ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; ⁵ Τί γάρ

‡ 8:25 οἱ μαθηται 79.6% | οἱ μαθηται αυτου ANT TR 19.4% | — CT 0.5%

§ 8:25 ημας | — CT * 8:27 υπακουουσιν αυτω | αυτω υπακουουσι CT

† 8:28 ελθοντι αυτω | ελθοντος αυτου CT ‡ 8:28 γεργεσηνων | γαδαρηνων

CT § 8:29 ιησου | — CT * 8:31 επιτρεψον ημιν απελθειν | αποστειλον

ημας CT † 8:32 απηλθον | απηλθαν WH ‡ 8:32 την αγελην των χοιρων

| τους χοιρους CT § 8:32 των χοιρων | — CT * 8:34 συναντησιν |

υπαντησιν CT * 9:1 το | — ANT CT † 9:2 κλινης | κλειυης TH ‡ 9:2

αφεωνται | αφιενται CT § 9:2 σοι αι αμαρτιαι σου | σου αι αμαρτιαι CT

* 9:3 ειπον | ειπαν NA SBL WH † 9:4 ιδων 64% | ειδωσ BYZ PCK SBL TH

WH 22.7% ‡ 9:4 αυτου | CT

ἐστὶν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν, Ἐφένονται * σου αἱ ἁμαρτίαι· ἢ εἰπεῖν, Ἑγειραι καὶ περιπάτει; ⁶ Ἴνα δὲ εἰδῆτε, ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας—τότε λέγει τῷ παραλυτικῷ—Ἐγερθεὶς ἄρον σου τὴν σκλίνην, καὶ ὑπάγε εἰς τὸν οἶκόν σου. ⁷ Καὶ ἐγερθεὶς ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. ⁸ Ἰδόντες δὲ οἱ ὄχλοι * ἐθαύμασαν, καὶ ἐδόξασαν τὸν Θεόν, τὸν δόντα ἐξουσίαν τοιαύτην τοῖς ἀνθρώποις.

⁹ Καὶ παράγων ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖθεν εἶδεν ἄνθρωπον καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, †Ματθαῖον λεγόμενον, καὶ λέγει αὐτῷ, Ἀκολούθει μοι. Καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ.

¹⁰ Καὶ ἐγένετο αὐτοῦ ἀνακειμένου ἐν τῇ οἰκίᾳ, καὶ ἰδοὺ, πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ ἐλθόντες συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. ¹¹ Καὶ ἰδόντες οἱ Φαρισαῖοι †εἶπον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Διὰ τί μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν Ἔσθιει ὁ διδάσκαλος ὑμῶν; ¹² Ὁ δὲ * Ἰησοῦς ἀκούσας εἶπεν †αὐτοῖς, Οὐ χρεῖαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ, †ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες. ¹³ Πορευθέντες δὲ μάθετε τί ἐστὶν, Ἐλεον θέλω, καὶ οὐ θυσίαν· οὐ γὰρ ἤλθον καλέσαι δικαίους, * ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς †εἰς μετάνοιαν.

¹⁴ Τότε προσέρχονται αὐτῷ οἱ μαθηταὶ †Ἰωάννου, λέγοντες, Διὰ τί ἡμεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύομεν Ἐπολλά, οἱ δὲ μαθηταὶ σου οὐ νηστεύουσι; ¹⁵ Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος πενθεῖν, ἐφ' * ὅσον μετ' αὐτῶν ἐστὶν ὁ νυμφίος; Ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύσουσιν. ¹⁶ Οὐδεὶς δὲ ἐπιβάλλει ἐπίβλημα ῥάκους ἀγνάφου ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ· αἶρει γὰρ τὸ πλήρωμα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἱματίου, καὶ χειρὸν σχίσμα γίνεται. ¹⁷ Οὐδὲ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μήγε, ῥήγνυνται οἱ ἀσκοί, καὶ ὁ οἶνος ἐκχεῖται, καὶ οἱ ἀσκοὶ †ἀπολοῦνται·

§ 9:5 αφενωται | αφιενται CT * 9:5 σου | σοι BYZ TR † 9:5 εγειραι | εγειρε ANT CT † 9:6 εγερθεεις | εγειρε WH § 9:6 κληνην | κλεινην TH * 9:8 εθαυμασαν 97.5% | εφοβηθησαν CT 2% † 9:9 ματθαιον | μαθθαιον CT † 9:11 ειπον | ελεγον CT § 9:11 εσθιει | εσθιει και πινει PCK * 9:12 ιησους | — CT † 9:12 αυτοις | — CT † 9:12 αλλ | αλλα SBL WH § 9:13 ελεον | ελεος CT * 9:13 αλλα | αλλ NA²⁸ TR † 9:13 εις μετανοιαν | — CT † 9:14 ιωαννου | ιωανου WH § 9:14 πολλα 98.3% | — WH 1.4% * 9:15 οσον | οσον χρονον ANT PCK † 9:17 απολουνται | απολλυνται CT

ἀλλὰ †βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινούς, καὶ Ὡάμφοτεροι συντηροῦνται.

18 Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος αὐτοῖς, ἰδοῦ, ἄρχων *εἶς †ἐλθὼν προσεκύνει αὐτῷ, λέγων ὅτι Ἡ θυγάτηρ μου ἄρτι ἐτελεύτησεν· ἀλλὰ ἐλθὼν ἐπίθεσ τὴν χεῖρά σου ἐπ' αὐτήν, καὶ ζήσεται. 19 Καὶ ἐγερθεὶς ὁ Ἰησοῦς Ὡήκολούθησεν αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 20 Καὶ ἰδοῦ, γυνὴ αἰμορροοῦσα δώδεκα ἔτη, προσελθοῦσα ὀπισθεν, ἤψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ. 21 Ἐλεγε γὰρ ἐν ἑαυτῇ, Ἐὰν μόνον ἄψωμαι τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, σωθήσομαι. 22 Ὁ δὲ Ἰησοῦς *ἐπιστραφεὶς καὶ ἰδὼν αὐτήν εἶπε, Θάρσει, θύγατερ· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε. Καὶ ἐσώθη ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. 23 Καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἄρχοντος, καὶ ἰδὼν τοὺς αὐλητὰς καὶ τὸν ὄχλον θορυβούμενον, 24 †λέγει αὐτοῖς, Ἀναχωρεῖτε· οὐ γὰρ ἀπέθανε τὸ κοράσιον, ἀλλὰ καθεύδει. Καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. 25 Ὅτε δὲ ἐξεβλήθη ὁ ὄχλος, εἰσελθὼν ἐκράτησε τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἠγέρθη τὸ κοράσιον. 26 Καὶ ἐξῆλθεν ἡ φήμη αὕτη εἰς ὅλην τὴν γῆν ἐκείνην.

27 Καὶ παράγοντι ἐκεῖθεν τῷ Ἰησοῦ, ἠκολούθησαν †αὐτῷ δύο τυφλοὶ, κράζοντες καὶ λέγοντες, Ἐλέησον ἡμᾶς, Ὡιὲ *Δαυίδ. 28 Ἐλθόντι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, †προσηλθον αὐτῷ οἱ τυφλοὶ, καὶ λέγει αὐτοῖς †ὁ Ἰησοῦς, Πιστεύετε ὅτι δύναμαι τοῦτο ποιῆσαι; Λέγουσιν αὐτῷ, Naί, Κύριε. 29 Τότε ἤψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, λέγων, Κατὰ τὴν πίστιν ὑμῶν γεννηθήτω ὑμῖν. 30 Καὶ Ὡανεῶχθησαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί· καὶ *ἐνεβριμήσατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγων, Ὅρατε μηδεὶς γινωσκέτω. 31 Οἱ δὲ ἐξεληθόντες διεφήμισαν αὐτὸν ἐν ὅλῃ τῇ γῆ ἐκείνῃ.

32 Αὐτῶν δὲ ἐξερχομένων, ἰδοῦ, προσήνεγκαν αὐτῷ †ἄνθρωπον κωφὸν δαιμονιζόμενον. 33 Καὶ ἐκβληθέντος τοῦ δαιμονίου, ἐλάλησεν ὁ κωφός· καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι, †λέγοντες, Οὐδέποτε ἐφάνη οὕτως ἐν τῷ Ἰσραήλ.

‡ 9:17 βαλλουσιν οινον νεον εἰς ασκους | οινον νεον εἰς ασκους βαλλουσι
ANT § 9:17 αμφοτεροι | αμφοτερα TR * 9:18 εἰς | τις PCK | — ST
† 9:18 ελθων | προσελθων ANT WH ‡ 9:18 αλλα | αλλ NA²⁸ § 9:19
ηκολουθησεν | ηκολουθει SBL TH WH * 9:22 επιστραφεις | στραφεις CT
† 9:24 λεγει αυτοις | ελεγεν CT ‡ 9:27 αυτω | — WH § 9:27 υιε |
υιος BYZ HF NA PCK * 9:27 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH † 9:28
προσηλθον | προσηλθαν WH ‡ 9:28 ο ιησους | — PCK § 9:30 ανεωχθησαν
| ηνεωχθησαν CT * 9:30 ενεβριμησατο | ενεβριμηθη CT † 9:32 ανθρωπον
| — WH ‡ 9:33 λεγοντες | λεγοντες οτι ANT PCK ST

³⁴ Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἔλεγον, Ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.

³⁵ Καὶ περιῆγεν ὁ Ἰησοῦς τὰς πόλεις πάσας καὶ τὰς κώμας, διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας, καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἔεν τῷ λαῷ. ³⁶ Ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους, ἐσπλαγχνίσθη περὶ αὐτῶν, ὅτι ἦσαν *ἐσκυλμένοι καὶ †ἐρριμμένοι ‡ὡσεὶ πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα. ³⁷ Τότε λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Ὁ μὲν θερισμὸς πολὺς, οἱ δὲ ἔργαται ὀλίγοι. ³⁸ δεήθητε οὖν τοῦ Κυρίου τοῦ θερισμοῦ, ὅπως ἐκβάλῃ ἔργατας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ.

10

¹ Καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν πνευμάτων ἀκαθάρτων, ὥστε ἐκβάλλειν αὐτά, καὶ θεραπεύειν πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν. ² Τῶν δὲ δώδεκα ἀποστόλων τὰ ὀνόματά *ἐστὶ ταῦτα· πρῶτος Σίμων ὁ λεγόμενος Πέτρος, καὶ Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ· †Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ ‡Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ· ³ Φίλιππος, καὶ Βαρθολομαῖος· Θωμᾶς, καὶ §Ματθαῖος ὁ τελῶνης· Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ἀλφαίου, καὶ *Λεββαῖος ὁ ἐπικληθεὶς Θαδδαῖος· ⁴ Σίμων ὁ †Κανανίτης, καὶ Ἰούδας ‡Ἰσκαριώτης ὁ καὶ παραδοὺς αὐτόν.

⁵ Τούτους τοὺς δώδεκα ἀπέστειλεν ὁ Ἰησοῦς, παραγγείλας αὐτοῖς, λέγων, Εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλθητε, καὶ εἰς πόλιν §Σαμαρειτῶν μὴ εἰσέλθητε· ⁶ πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραὴλ. ⁷ Πορευόμενοι δὲ κηρύσσετε, λέγοντες ὅτι Ἦγγικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. ⁸ Ἀσθενοῦντας θεραπεύετε, *λεπροὺς καθαρίζετε, δαιμόνια ἐκβάλλετε· δωρεὰν ἐλάβετε, δωρεὰν δότε. ⁹ Μὴ κτήσησθε χρυσόν, μηδὲ ἄργυρον, μηδὲ χαλκὸν εἰς τὰς ζώνας ὑμῶν, ¹⁰ μὴ πήραν εἰς ὁδόν, μηδὲ δύο χιτῶνας, μηδὲ ὑποδήματα, μηδὲ

§ 9:35 εν τω λαω | — CT * 9:36 εσκυλμενοι | εκκελυμενοι ANT TR † 9:36 ερριμμενοι | εριμμενοι TH WH ‡ 9:36 ωσει | ως ANT PCK * 10:2 εστι | εισι ANT PCK † 10:2 ιακωβος | και ιακωβος NA WH ‡ 10:2 ιωαννης | ιωαννης WH § 10:3 ματθαιος | μαθηταιος CT * 10:3 λεββαιος ο επικληθεις 97.6% | — CT 0.4% † 10:4 κανανιτης | καναναιος CT ‡ 10:4 ισκαριωτης | ο ισκαριωτης ANT CT § 10:5 σαμαρειτων | σαμαριτων NA SBL * 10:8 λεπρους καθαριζετε | λεπρους καθαριζετε νεκρους εγειρετε ANT TR | νεκρους εγειρετε λεπρους καθαριζετε CT

†ράβδους· ἄξιός γάρ †ο ἔργατης τῆς τροφῆς αὐτοῦ ἐστίν.
 11 Εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν ἢ κώμην εἰσέλθητε, ἐξετάσατε
 τίς ἐν αὐτῇ ἄξιός ἐστι· κάκεῖ μείνατε, ἕως ἂν ἐξέλθητε.
 12 Εἰσερχόμενοι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, ἀσπάσασθε ὁ αὐτήν.
 13 Καὶ ἐὰν μὲν ἦ ἡ οἰκία ἀξία, *ἐλθέτω ἡ εἰρήνη ὑμῶν
 ἐπ' αὐτήν· ἐὰν δὲ μὴ ἦ ἀξία, ἡ εἰρήνη ὑμῶν †πρὸς ὑμᾶς
 ἐπιστραφήτω. 14 Καὶ ὡς †ἐὰν μὴ δέξηται ὑμᾶς μηδὲ
 ἀκούσῃ τοὺς λόγους ὑμῶν, ἐξερχόμενοι ὁ τῆς οἰκίας
 ἢ τῆς πόλεως ἐκείνης, ἐκτινάξατε τὸν κονιορτὸν τῶν
 ποδῶν ὑμῶν. 15 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀνεκτότερον ἔσται γῆ
 Σοδόμων καὶ *Γομόρρων ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ τῇ πόλει
 ἐκείνῃ.

16 Ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς πρόβατα ἐν μέσῳ
 λύκων· γίνεσθε οὖν φρόνιμοι ὡς οἱ ὄφεις, καὶ ἀκέραιοι
 ὡς αἱ περιστεραί. 17 Προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων·
 παραδώσουσι γὰρ ὑμᾶς εἰς συνέδρια, καὶ ἐν ταῖς
 συναγωγαῖς αὐτῶν μαστιγώσουσιν ὑμᾶς· 18 καὶ ἐπὶ
 ἡγεμόνας δὲ καὶ βασιλεῖς ἀχθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ,
 εἰς μαρτύριον αὐτοῖς καὶ τοῖς ἔθνεσιν. 19 Ὅταν δὲ
 †παραδιδῶσιν ὑμᾶς, μὴ μεριμνήσητε πῶς ἢ τί †λαλήσητε·
 δοθήσεται γὰρ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τί †λαλήσετε·
 20 οὐ γὰρ ὑμεῖς ἐστε οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα
 τοῦ πατρὸς ὑμῶν τὸ λαλοῦν ἐν ὑμῖν. 21 Παραδώσει δὲ
 ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον, καὶ πατὴρ τέκνον· καὶ
 ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς, καὶ θανατώσουσιν
 αὐτούς. 22 Καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ
 ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται.
 23 Ὅταν δὲ διώκωσιν ὑμᾶς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, φεύγετε
 εἰς τὴν *ἄλλην· ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ τελέσητε τὰς
 πόλεις τοῦ Ἰσραὴλ, ἕως †ἂν ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.

24 Οὐκ ἔστι μαθητῆς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον, οὐδὲ δοῦλος
 ὑπὲρ τὸν κύριον αὐτοῦ. 25 Ἀρκετὸν τῷ μαθητῇ ἵνα
 γένηται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ, καὶ †ο δοῦλος ὡς
 ὁ κύριος αὐτοῦ. Εἰ τὸν οἰκοδεσπότην †Βεελζεβούλ

† 10:10 ραβδους | ραβδον ANT CT ST † 10:10 ο εργατης της τροφης
 αυτου εστιν | εστιν ο εργατης της τροφης αυτου ANT | ο εργατης της τροφης
 αυτου CT § 10:12 αυτην | αυτην λεγοντες ειρηνη τω οικω τουτω ANT

* 10:13 ελθετω | ελθατω CT † 10:13 προς | εφ WH † 10:14 εαν | αν CT
 § 10:14 της | εξω της ANT CT * 10:15 γομορρων | γομορρας ANT † 10:19
 παραδιδωσιν | παραδωσουσιν ANT | παραδωσιν CT † 10:19 λαλησητε |
 λαλησετε ANT PCK § 10:19 λαλησετε | λαλησητε CT * 10:23 αλλην
 95.4% | ετεραν CT 1.7% † 10:23 αν | — WH † 10:25 ο δουλος | τω δουλω
 ANT § 10:25 βεελζεβουλ | βεελζεβουβ SCR | βεεζεβουλ WH

* ἐκάλεσαν, πόσω μᾶλλον τοὺς †οἰκειακοὺς αὐτοῦ;

26 Μὴ οὖν φοβηθῆτε αὐτούς· οὐδὲν γὰρ ἐστὶ κεκαλυμμένον ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται, καὶ κρυπτὸν ὃ οὐ γνωσθήσεται. 27 Ὁ λέγω ὑμῖν ἐν τῇ σκοτίᾳ, εἶπατε ἐν τῷ φωτί· καὶ ὃ εἰς τὸ οὐ̅ς ἀκούετε, κηρύξατε ἐπὶ τῶν δωματίων. 28 Καὶ μὴ †φοβεῖσθε ἀπὸ τῶν Ὑἀποκτενόντων τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτεῖναι· *φοβήθητε δὲ μᾶλλον τὸν δυνάμενον καὶ †τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα ἀπολέσαι ἐν γεέννῃ. 29 Οὐχὶ δύο στρουθία ἄσσαρίου πωλεῖται; Καὶ ἐν ἑξ αὐτῶν οὐ πεσεῖται ἐπὶ τὴν γῆν ἄνευ τοῦ πατρὸς ὑμῶν· 30 ὑμῶν δὲ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς πᾶσαι ἠριθμημέναι εἰσὶ. 31 Μὴ οὖν †φοβηθῆτε· Ὑπολλῶν στρουθίων διαφέρετε ὑμεῖς.

32 Πᾶς οὖν ὅστις ὁμολογήσει ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω καγὼ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν *οὐρανοῖς. 33 Ὅστις †δ' ἂν ἀρνήσηται με ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ἀρνήσομαι †αὐτὸν καγὼ ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν Ὑουρανοῖς.

34 Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν· οὐκ ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην, ἀλλὰ μάχαιραν. 35 Ἦλθον γὰρ διχάσαι ἄνθρωπον κατὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ θυγατέρα κατὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς, καὶ νύμφην κατὰ τῆς πενθερᾶς αὐτῆς· 36 καὶ ἐχθροὶ τοῦ ἀνθρώπου οἱ *οἰκειακοὶ αὐτοῦ. 37 Ὁ φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμέ, οὐκ ἔστι μου ἄξιος· καὶ ὁ φιλῶν υἱὸν ἢ θυγατέρα ὑπὲρ ἐμέ, οὐκ ἔστι μου ἄξιος· 38 καὶ ὃς οὐ λαμβάνει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθεῖ ὀπίσω μου, οὐκ ἔστι μου ἄξιος. 39 Ὁ εὐρών τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολέσει αὐτήν· καὶ ὁ ἀπολέσας τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔνεκεν ἐμοῦ εὐρήσει αὐτήν.

40 Ὁ δεχόμενος ὑμᾶς ἐμὲ δέχεται· καὶ ὁ ἐμὲ δεχόμενος δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με. 41 Ὁ δεχόμενος προφήτην εἰς ὄνομα προφήτου μισθὸν προφήτου †λήσεται· καὶ ὁ δεχόμενος δίκαιον εἰς ὄνομα δικαίου μισθὸν δικαίου †λήσεται. 42 Καὶ ὃς Ὑεἰς ἀν ποτίση ἕνα τῶν μικρῶν τούτων

* 10:25 ἐκαλεσαν | επεκαλεσαν CT HF | απεκαλεσαν PCK † 10:25 οικειακους | οικιακους ANT CT TR † 10:28 φοβεισθε | φοβηθητε ANT TR WH § 10:28 αποκτενοντων | αποκτεινοντων TR WH | αποκτενοντων ANT NA SBL TH * 10:28 φοβηθητε | φοβεισθε CT † 10:28 την ψυχην και το | ψυχην και ANT BYZ CT PCK TR † 10:31 φοβηθητε | φοβεισθε CT § 10:31 πολλων | πολλω PCK * 10:32 ουρανοις | τοις ουρανοις NA WH † 10:33 δ αν | δε WH † 10:33 αυτον καγω | καγω αυτον CT § 10:33 ουρανοις | τοις ουρανοις NA WH * 10:36 οικειακοι | οικιακοι ANT CT TR † 10:41 λησεται | λημψεται CT † 10:41 λησεται | λημψεται CT § 10:42

ποτήριον ψυχροῦ μόνον εἰς ὄνομα μαθητοῦ, ἀμήν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ.

11

1 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς διατάσσειν τοῖς δώδεκα μαθηταῖς αὐτοῦ, μετέβη ἐκεῖθεν τοῦ διδάσκειν καὶ κηρύσσειν ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν.

2 Ὁ δὲ *Ἰωάννης ἀκούσας ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ τὰ ἔργα τοῦ Χριστοῦ, πέμψας ἰδύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, 3 εἶπεν αὐτῷ, Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἕτερον προσδοκῶμεν; 4 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Πορευθέντες ἀπαγγείλατε ἰωάννη ἃ ἀκούετε καὶ βλέπετε· 5 τυφλοὶ ἀναβλέπουσι, καὶ χωλοὶ περιπατοῦσι, λεπροὶ καθαρίζονται, καὶ κωφοὶ ἀκούουσι, ὄνεκροὶ ἐγείρονται, καὶ πτωχοὶ εὐαγγελίζονται· 6 καὶ μακάριός ἐστιν, ὃς *ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί.

7 Τούτων δὲ πορευομένων, ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς λέγειν τοῖς ὄχλοις περὶ ἰωάννου, Τί ἐξήλθετε εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι; Κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον; 8 Ἀλλὰ τί Σέξήλθετε ἰδεῖν; Ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς *ἱματίοις ἡμφιεσμένον; Ἴδού, οἱ τὰ μαλακὰ φοροῦντες ἐν τοῖς οἴκοις τῶν βασιλείων εἰσίν. 9 Ἀλλὰ τί Σέξήλθετε *ἰδεῖν; Προφήτην; Ναί, λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον προφήτου. 10 Οὗτος ἰγάρ ἐστι περὶ οὗ γέγραπται,

Ἴδού, ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδὸν σου ἔμπροσθέν σου.

11 Ἀμήν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἐγήγερται ἐν γεννητοῖς γυναικῶν μείζων ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ· ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν μείζων αὐτοῦ ἐστιν. 12 Ἀπὸ δὲ τῶν ἡμερῶν ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ ἕως ἄρτι ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν βιάζεται, καὶ βιασταὶ ἀρπάζουσιν αὐτήν. 13 Πάντες γὰρ οἱ προφῆται καὶ ὁ νόμος ἕως *ἰωάννου ἱπροεφήτευσαν· 14 καὶ εἰ θέλετε

* 11:2 ιωαννης | ιωανης WH † 11:2 δυο | δια CT ‡ 11:4 ιωαννη | ιωανει WH § 11:5 νεκροι 94.7% | και νεκροι CT 3.5% * 11:6 εαν | αν WH † 11:7 ιωαννου | ιωανου WH ‡ 11:7 εξηλθετε | εξηλθατε CT § 11:8 εξηλθετε | εξηλθατε CT * 11:8 ιματιοις | — CT † 11:8 βασιλειων 62.6% | βασιλεων ANT BYZ CT TR 36.9% ‡ 11:8 εισιν | — WH § 11:9 εξηλθετε | εξηλθατε CT * 11:9 ιδειν προφητην | προφητην ιδειν SBL WH † 11:10 γαρ | — CT ‡ 11:11 ιωαννου | ιωανου WH § 11:12 ιωαννου | ιωανου WH * 11:13 ιωαννου | ιωανου WH † 11:13 προεφητευσαν | επροφητευσαν CT

δέξασθαι, αὐτός ἐστιν Ἡλίας ὁ μέλλων ἔρχεσθαι. ¹⁵ Ὁ ἔχων ὦτα ἄκουειν ἀκουέτω.

¹⁶ Τίνι δὲ ὁμοιώσω τὴν γενεὰν ταύτην; Ὅμοία ἐστὶ *παιδίσις †ἐν ἀγοραῖς καθημένοις, †καὶ προσφωνοῦσι τοῖς ἑταίροις αὐτῶν, ¹⁷ *καὶ λέγουσιν,

Ἡυλήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ὠρχήσασθε·
ἐθρηνήσαμεν †ὑμῖν, καὶ οὐκ ἐκόψασθε.

¹⁸ Ἦλθε γὰρ Ἰωάννης μήτε ἐσθίων μήτε πίνων, καὶ λέγουσι, Δαιμόνιον ἔχει. ¹⁹ Ἦλθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων, καὶ λέγουσιν, Ἴδού, ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, τελωνῶν φίλος καὶ ἀμαρτωλῶν. Καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν ἑτέκνων αὐτῆς.

²⁰ Τότε *ἤρξατο ὀνειδίζειν τὰς πόλεις ἐν αἷς ἐγένοντο αἱ πλεῖσται δυνάμεις αὐτοῦ, ὅτι οὐ μετενόησαν. ²¹ Οὐαὶ σοι, †Χοραζὶν, οὐαὶ σοι, †Βηθσαιδᾶ, ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἑγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ *σποδῶ μετενόησαν. ²² Πλὴν λέγω ὑμῖν, Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ ὑμῖν. ²³ Καὶ σύ, †Καπερναοῦμ, †ἡ ἕως τοῦ οὐρανοῦ ὑψωθείσα, ἕως Ἄδου ἑκαταβιβασθήσῃ· ὅτι εἰ ἐν Σοδόμοις *ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν σοί, †ἔμειναν ἂν μέχρι τῆς σήμερον. ²⁴ Πλὴν λέγω ὑμῖν ὅτι γῆ Σοδόμων ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ σοί.

²⁵ Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἐξομολογοῦμαι σοι, πάτερ, Κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι †ἀπέκρυσας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις. ²⁶ Ναί, ὁ πατήρ, ὅτι οὕτως ἑγένετο εὐδοκία ἔμπροσθέν σου. ²⁷ Πάντα μοι παρεδόθη

‡ 11:14 ηλιας | ηλειας WH § 11:15 ακουειν | — NA SBL WH * 11:16 παιδιοις | παιδαριοις TR † 11:16 εν αγοραις καθημενοις | εν αγορα καθημενοις BYZ PCK | καθημενοις εν αγοραις ANT | καθημενοις εν ταις αγοραις CT ‡ 11:16 και προσφωνουσιν | α προσφωνουντα ANT CT § 11:16 εταιροις αυτων | ετεροις αυτων BYZ HF | ετεροις CT * 11:17 και | — ANT CT † 11:17 υμιν 97.4% | — CT 1.4% ‡ 11:18 ιωαννης | ιωανης WH § 11:19 τεκνων 97.7% | εργαων CT 0.4% * 11:20 ηρξατο | ηρξατο ο ιησους PCK † 11:21 χοραζιν | χωραζιν PCK | χοραζειν TH WH ‡ 11:21 βηθσαιδα | βηθσαιδαν BYZ ST WH § 11:21 εγενοντο | εγενηθησαν ANT * 11:21 σποδω | σποδω καθημεναι ANT † 11:23 καπερναουμ | καφαρναουμ CT ‡ 11:23 η εως του ουρανου υψωθείσα | η εως του ουρανου υψωθης BYZ PCK | μη εως ουρανου υψωθηση CT § 11:23 καταβιβασθηση 97.8% | καταβηση NA SBL WH 0.4% * 11:23 εγενοντο | εγενηθησαν ANT CT † 11:23 εμειναν | εμεινεν CT ‡ 11:25 απεκρυσας | εκρυσας CT § 11:26 εγενετο ευδοκια

ὑπὸ τοῦ πατρὸς μου· καὶ οὐδεὶς ἐπιγινώσκει τὸν υἱόν, εἰ μὴ ὁ πατήρ· οὐδὲ τὸν πατέρα τις ἐπιγινώσκει, εἰ μὴ ὁ υἱός, καὶ ὃ ἂν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι. ²⁸ Δεῦτε πρὸς με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς. ²⁹ Ἄρατε τὸν ζυγόν μου ἐφ' ὑμᾶς καὶ μάθετε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι *πρᾶγὸς εἰμι καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ· καὶ εὐρήσετε ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν. ³⁰ Ὁ γὰρ ζυγός μου χρηστός, καὶ τὸ φορτίον μου ἔλαφρόν ἐστιν.

12

¹ Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἐπορεύθη ὁ Ἰησοῦς τοῖς σάββασιν διὰ τῶν σπορίμων· οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπέινασαν, καὶ ἤρξαντο τίλλειν στάχνας καὶ ἐσθίειν. ² Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἰδόντες *εἶπον αὐτῷ, Ἰδού, οἱ μαθηταὶ σου ποιοῦσιν ὃ οὐκ ἔξεστι ποιεῖν ἐν σαββάτῳ. ³ Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Οὐκ ἀνέγνωτε τί ἐποίησε †Δαυίδ, ὅτε ἐπέινασεν †αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ· ⁴ πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγεν, *οὓς οὐκ ἐξὸν ἦν αὐτῷ φαγεῖν, οὐδὲ τοῖς μετ' αὐτοῦ, εἰ μὴ †τοῖς ἱερεῦσι μόνοις; ⁵ Ἡ οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῷ νόμῳ, ὅτι τοῖς σάββασιν οἱ ἱερεῖς ἐν τῷ ἱερῷ τὸ σάββατον βεβηλοῦσι, καὶ ἀναίτιοί εἰσι; ⁶ Λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι τοῦ ἱεροῦ †μεῖζόν ἐστιν ὧδε. ⁷ Εἰ δὲ ἐγνώκετε τί ἐστιν, Ἢλεον θέλω καὶ οὐ θυσίαν, οὐκ ἂν κατεδικάσατε τοὺς ἀναίτιους. ⁸ Κύριος γάρ ἐστι *τοῦ σαββάτου ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.

⁹ Καὶ μεταβάς ἐκεῖθεν ἦλθεν εἰς τὴν συναγωγὴν αὐτῶν. ¹⁰ Καὶ ἰδού, ἄνθρωπος †ἦν †τὴν χειρὰ ἔχων ξηράν· καὶ ἐπηρώτησαν αὐτόν, λέγοντες, Εἰ ἔξεστι τοῖς σάββασιν Ἰθεραπεύειν; ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. ¹¹ Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Τίς ἐστὶ ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃς ἔξει πρόβατον ἓν, καὶ ἐὰν ἐμπέσῃ τοῦτο τοῖς σάββασιν εἰς βόθυνον, οὐχὶ κρατήσῃ αὐτὸ καὶ ἐγερεῖ; ¹² Πόσω οὖν διαφέρει ἄνθρωπος προβάτου. Ὡστε ἔξεστι τοῖς σάββασιν καλῶς ποιεῖν. ¹³ Τότε λέγει τῷ ἀνθρώπῳ, Ἔκτεινον *τὴν χειρὰ

* **11:29** πρως | πρως CT * **12:2** ειπον | ειπαν CT † **12:3** δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH ‡ **12:3** αυτος | — CT § **12:4** εφαγεν | εφαγον NA SBL WH * **12:4** ους | ο CT † **12:4** τοις ιερευσι μονοις | μονοις τοις ιερευσιν ANT ‡ **12:6** μειζον | μειζων TR § **12:7** ελεον | ελεος CT * **12:8** του σαββατου ο υιος του ανθρωπου | και του σαββατου ο υιος του ανθρωπου TR | ο υιος του ανθρωπου και του σαββατου ANT † **12:10** ην | ην εκει ANT | — CT ‡ **12:10** την | — CT § **12:10** θεραπευειν | θεραπευσαι NA * **12:13** την χειρα σου | σου την χειρα ANT CT

σου. Καὶ ἐξέτεινε, καὶ †ἀποκατεστάθη ὑγιῆς ὡς ἡ ἄλλη.
 14 †Οἱ δὲ Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον κατ' αὐτοῦ
 ἐξεληθόντες, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν.

15 Ὁ δὲ Ἰησοῦς γνοὺς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν· καὶ
 ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν
 αὐτοὺς *πάντας, 16 καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς, ἵνα μὴ
 φανερόν †αὐτὸν ποιήσωσιν· 17 ὅπως πληρωθῆ τὸ ῥηθὲν
 διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου, λέγοντος,

18 Ἴδού, ὁ παῖς μου ὃν ἠρέτισα·
 ὁ ἀγαπητός μου ὃς εὐδόκησεν ἡ ψυχὴ μου·
 θήσω τὸ πνεῦμά μου ἐπ' αὐτόν,
 καὶ κρίσιν τοῖς ἔθνεσιν ἀπαγγελεῖ.

19 Οὐκ ἐρίσει, οὐδὲ κραυγάσει·
 οὐδὲ ἀκούσει τις ἐν ταῖς πλατείαις τὴν φωνὴν αὐτοῦ.

20 Κάλαμον συντετριμμένον οὐ κατεάξει,
 καὶ λίνον τυφόμενον οὐ σβέσει·
 ἕως ἂν ἐκβάλῃ εἰς νῆκος τὴν κρίσιν.

21 Καὶ *τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἔθνη ἔλπιουσιν.

22 Τότε †προσηνέχθη αὐτῷ δαιμονιζόμενος, τυφλὸς
 καὶ κωφός· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτόν, ὥστε τὸν †τυφλὸν
 καὶ κωφὸν ἔκαι λαλεῖν καὶ βλέπειν. 23 Καὶ ἐξίσταντο
 πάντες οἱ ὄχλοι καὶ ἔλεγον, Μῆτι οὗτός ἐστιν ὁ *υἱὸς
 †Δαυίδ; 24 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες εἶπον, Οὗτος οὐκ
 ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια, εἰ μὴ ἐν †τῷ Ἐβελζεβούλ ἄρχοντι
 τῶν δαιμονίων. 25 Εἰδὼς δὲ *ὁ Ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις
 αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖς, Πᾶσα βασιλεία μερισθεῖσα καθ'
 †ἑαυτῆς ἐρημοῦται· καὶ πᾶσα πόλις ἢ οἰκία μερισθεῖσα
 καθ' ἑαυτῆς οὐ σταθήσεται. 26 Καὶ εἰ ὁ Σατανᾶς
 τὸν Σατανᾶν ἐκβάλλει, ἐφ' ἑαυτὸν ἐμερίσθη· πῶς
 οὖν σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ; 27 Καὶ εἰ ἐγὼ ἐν

† 12:13 αποκατεσταθη | απεκατεσταθη CT † 12:14 οι δε φαρισαιοι
 συμβουλιον ελαβον κατ αυτου εξελθοντες | εξελθοντες δε οι φαρισαιοι
 συμβουλιον ελαβον κατ αυτου ANT CT § 12:15 οχλοι 97.1% | — SBL
 WH 0.3% * 12:15 παντας | απαντας PCK † 12:16 αυτον ποιησωσιν |
 ποιησωσιν αυτον ANT † 12:17 οπως | ινα CT § 12:18 εις | — WH
 * 12:21 τω | εν τω TR † 12:22 προσηνεχθη αυτω δαιμονιζομενος τυφλος
 και κωφος | προσηνεγκαν αυτω δαιμονιζομενον τυφλον και κωφον WH
 † 12:22 τυφλον και | — CT § 12:22 και | — CT PCK * 12:23 υιος |
 χριστος ο υιος ANT PCK † 12:23 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH
 † 12:24 τω | — PCK § 12:24 βεελζεβουλ | βεεζεβουλ WH * 12:25 ο
 ιησους | — CT † 12:25 εαυτης | εαυτην ANT † 12:25 εαυτης | εαυτην
 ANT

§ Βεελζεβούλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι *ἐκβάλλουσι; Διὰ τοῦτο αὐτοὶ ἰσχυροὶ ἐσονται κριταί. 28 Εἰ δὲ ἐν Πνεύματι Θεοῦ ἐγὼ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. 29 Ἡ πῶς δύναται τις εἰσελθεῖν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ καὶ τὰ σκευὴ αὐτοῦ διαρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον δῆσῃ τὸν ἰσχυρόν; Καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ *διαρπάσει. 30 Ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ ἐστί· καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ σκορπίζει. 31 Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, Πᾶσα ἁμαρτία καὶ βλασφημία ἀφεθήσεται τοῖς ἀνθρώποις· ἡ δὲ τοῦ πνεύματος βλασφημία οὐκ ἀφεθήσεται ἰστοῖς ἀνθρώπων. 32 Καὶ ὃς ἐὰν εἴπῃ λόγον κατὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· ὃς δ' ἂν εἴπῃ κατὰ τοῦ Πνεύματος τοῦ Ἁγίου, οὐκ ἀφεθήσεται αὐτῷ, οὔτε ἐν ἑτῶ νῦν αἰῶνι οὔτε ἐν τῷ μέλλοντι.

33 Ἡ ποιήσατε τὸ δένδρον καλόν, καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ καλόν, ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον σαπρόν, καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ σαπρόν· ἐκ γὰρ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον γινώσκεται. 34 Γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς δύνασθε ἀγαθὰ λαλεῖν, πονηροὶ ὄντες; Ἐκ γὰρ τοῦ περισσεύματος τῆς καρδίας τὸ στόμα λαλεῖ. 35 Ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ *θησαυροῦ ἐκβάλλει ἀγαθὰ· καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει πονηρά. 36 Λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι πᾶν ῥῆμα ἀργόν, ὃ ἐὰν λαλήσωσιν οἱ ἄνθρωποι, ἀποδώσουσι περὶ αὐτοῦ λόγον ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως. 37 Ἐκ γὰρ τῶν λόγων σου δικαιοθήσῃ, καὶ ἐκ τῶν λόγων σου καταδικασθήσῃ.

38 Τότε ἠπεκρίθησάν τινες τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων, λέγοντες, Διδάσκαλε, θέλομεν ἀπὸ σοῦ σημεῖον ἰδεῖν. 39 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ· καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου. 40 Ὡσπερ γὰρ *ἦν Ἰωνᾶς ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας, οὕτως ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς γῆς τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς

§ 12:27 βεελζεβουλ | βεεζεβουλ WH * 12:27 εκβαλλουσι | εκβαλουσι ANT † 12:27 υμων εσονται κριται | κριται εσονται υμων ANT CT † 12:28 εν πνευματι θεου εγω | εγω εν πνευματι θεου ANT PCK TR § 12:29 διαρπασαι | αρπασαι ANT CT * 12:29 διαρπασει | διαρπαση PCK † 12:31 τοις ανθρωποις | — CT † 12:32 εαν | αν TR § 12:32 τω νυν | τουτω τω CT TR * 12:35 θησαυρου | θησαυρου της καρδιας TR † 12:35 αγαθα | τα αγαθα TR † 12:36 εαν λαλησωσιν 96.2% | λαλησωσιν CT 0.3% § 12:38 απεκριθησαν | απεκριθησαν αυτω CT * 12:40 ην | εγενετο ANT † 12:40 ιωνας | ιωρας ο προφητης ANT † 12:40 ο | και ο ANT

νύκτας. ⁴¹ Ἄνδρες ἡ Νινευίται ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινούσιν αὐτήν· ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ· καὶ ἰδοὺ, πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε. ⁴² Βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινεῖ αὐτήν· ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκούσαι τὴν σοφίαν *Σολομώντος· καὶ ἰδοὺ, πλεῖον †Σολομώντος ὧδε.

⁴³ Ὅταν δὲ τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων, ζητοῦν ἀνάπαυσιν, καὶ οὐχ εὐρίσκει. ⁴⁴ Τότε λέγει, †Ἐπιστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου ὅθεν ἐξῆλθον. Καὶ ἐλθὼν εὐρίσκει ἄσχολάζοντα, σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον. ⁴⁵ Τότε πορεύεται καὶ παραλαμβάνει μεθ' ἑαυτοῦ ἑπτὰ ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ, καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ· καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χεῖρονα τῶν πρώτων. Οὕτως ἔσται καὶ τῇ γενεᾷ *ταύτῃ τῇ πονηρᾷ.

⁴⁶ Ἔτι †δὲ αὐτοῦ λαλοῦντος τοῖς ὄχλοις, ἰδοὺ, ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ †εἰστήκεισαν ἔξω, ζητοῦντες ἑαυτῷ λαλῆσαι. ⁴⁷ *Ἐἶπε δέ τις αὐτῷ, Ἰδοὺ, ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἔξω ἐστήκασιν, ζητοῦντές σοι λαλῆσαι. ⁴⁸ Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε τῷ †εἰπόντι αὐτῷ, Τίς ἐστὶν ἡ μήτηρ μου; Καὶ τίνες εἰσὶν οἱ ἀδελφοί μου; ⁴⁹ Καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ †εἶπεν, Ἰδοὺ, ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου. ⁵⁰ Ὅστις γὰρ ἂν ποιῆσῃ τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς, αὐτός μου ἀδελφὸς καὶ ἀδελφὴ καὶ μήτηρ ἐστίν.

13

¹ Ἐν *δὲ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς †ἀπὸ τῆς οἰκίας ἐκάθητο παρὰ τὴν θάλασσαν. ² Καὶ συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν ὄχλοι πολλοί, ὥστε αὐτὸν εἰς †τὸ πλοῖον ἐμβάντα καθῆσθαι· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν

§ 12:41 νινευιται | νινευειται TH WH * 12:42 σολομωννος | σολομωνντος TR † 12:42 σολομωννος | σολομωνντος TR ‡ 12:44 επιστρεψω εις τον οικον μου | εις τον οικον μου επιστρεψω ANT CT § 12:44 σχολαζοντα | σχολαζοντα και ANT WH * 12:45 ταυτη τη πονηρα | τη πονηρα ταυτη ANT † 12:46 δε | — NA TH WH ‡ 12:46 ειστηκεισαν | ιστηκεισαν TH WH § 12:46 αυτω λαλησαι | λαλησαι αυτω ANT * 12:47 ειπε ... σου εξω εστηκασι ζητουντες σοι λαλησαι | ειπε ... σου εστηκασιν εξω ζητουντες σε ιδειν ANT | — WH † 12:48 ειποντι | λεγοντι ANT CT ‡ 12:49 ειπεν | εφη ANT * 13:1 δε | — CT † 13:1 απο 97.2% | — ANT CT 1.5% ‡ 13:2 το | — ANT CT PCK

Σειστήκει. ³ Καὶ ἐλάλησεν αὐτοῖς *πολλὰ ἐν παραβολαῖς, λέγων, Ἰδοὺ, ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ ἰσπείρειν. ⁴ Καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτόν, ἃ μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ ἤλθε τὰ πετεινὰ καὶ κατέφαγεν αὐτά. ⁵ Ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰ πετρώδη, ὅπου οὐκ εἶχε γῆν πολλήν· καὶ εὐθέως ἐξανέτειλε, διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς· ⁶ ἡλίου δὲ ἀνατείλαντος ἐκαυματίσθη, καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ρίζαν ἐξηράνθη. ⁷ Ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αὐτὰς ἀκάνθαι καὶ σάπέπνιξαν αὐτά. ⁸ Ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλήν· καὶ ἐδίδου καρπὸν, ὃ μὲν ἑκατόν, ὃ δὲ ἐξήκοντα, ὃ δὲ τριάκοντα. ⁹ Ὁ ἔχων ὦτα *ἀκούειν ἀκουέτω.

¹⁰ Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ εἶπον αὐτῷ, Διὰ τί ἐν παραβολαῖς λαλεῖς αὐτοῖς; ¹¹ Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς ὅτι Ὑμῖν δέδοται γινῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, ἐκείνοις δὲ οὐ δέδοται. ¹² Ὅστις γὰρ ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ καὶ περισσευθήσεται· ὅστις δὲ οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. ¹³ Διὰ τοῦτο ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς λαλῶ, ὥστε βλέποντες οὐ βλέπουσι, καὶ ἀκούοντες οὐκ ἀκούουσιν, οὐδὲ συνιούσι. ¹⁴ Καὶ ἀναπληροῦται *αὐτοῖς ἡ προφητεία Ἡσαΐου, ἡ λέγουσα,

Ἀκοῆ ἀκούσετε, καὶ οὐ μὴ συνῆτε·
καὶ βλέποντες βλέψετε, καὶ οὐ μὴ ἴδητε.

¹⁵ Ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου,
καὶ τοῖς ὡσὶ βαρέως ἤκουσαν,
καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν·
μήποτε ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς,
καὶ τοῖς ὡσὶν ἀκούσωσι,
καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσι, καὶ ἐπιστρέψωσι,
καὶ ἰάσομαι αὐτούς.

¹⁶ Ὑμῶν δὲ μακάριοι οἱ ὀφθαλμοί, ὅτι βλέπουσι· καὶ τὰ ὦτα ὑμῶν, ὅτι ἀκούει. ¹⁷ Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν ὅτι πολλοὶ

§ 13:2 εισηκει | ισηκει TH WH * 13:3 πολλα εν παραβολαις | εν παραβολαις πολλα PCK † 13:3 σπειρειν | σπειραι ANT BYZ PCK ‡ 13:4 ηλθε τα πετεινα και | ελθοντα τα πετεινα ANT CT § 13:7 απεπνιξαν | επνιξαν NA SBL * 13:9 ακουειν | — CT † 13:10 ειπον | ειπαν CT ‡ 13:11 αυτοις | — WH § 13:13 οτι βλεποντες ου βλεπουσι και ακουοντες ουκ ακουουσιν ουδε συνιουσι και αναπληρουται | ινα βλεποντες μη βλεπωσι και ακουοντες μη ακουωσι μηδε συνωσι μηποτε επιστρεψωσι και τοτε πληρωθησεται ANT * 13:14 αυτοις | επ αυτοις TR † 13:15 ιασομαι | ιασωμαι BYZ PCK TR ‡ 13:16 ακουει | ακουουσιν ANT CT

προφήται καὶ δίκαιοι ἐπεθύμησαν ἰδεῖν ἃ βλέπετε, καὶ οὐκ ᾤδον· καὶ ἀκούσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν.

18 Ὑμεῖς οὖν ἀκούσατε τὴν παραβολὴν τοῦ *σπειροντος. 19 Παντὸς ἀκούοντος τὸν λόγον τῆς βασιλείας καὶ μὴ συνιέντος, ἔρχεται ὁ πονηρὸς, καὶ ἄρπάζει τὸ ἐσπαρμένον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· οὗτός ἐστιν ὁ παρὰ τὴν ὁδὸν σπαρεῖς. 20 Ὁ δὲ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπαρεῖς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων, καὶ εὐθὺς μετὰ χαρᾶς λαμβάνων αὐτόν· 21 οὐκ ἔχει δὲ ρίζαν ἐν ἑαυτῷ, ἀλλὰ πρόσκαιρός ἐστι· γενομένης δὲ θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον, εὐθὺς σκανδαλίζεται. 22 Ὁ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας σπαρεῖς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων, καὶ ἡ μέριμνα τοῦ αἰῶνος *τούτου καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου ἰσχυπνίγει τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται. 23 Ὁ δὲ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν σπαρεῖς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ συνιών· ὃς δὴ καρποφορεῖ, καὶ ποιεῖ *ὁ μὲν ἑκατόν, ὁ δὲ ἐξήκοντα, ὁ δὲ τριάκοντα.

24 Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς, λέγων, Ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ ἰσπειροντι καλὸν σπέρμα ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ· 25 ἐν δὲ τῷ καθεύδειν τοὺς ἀνθρώπους, ἦλθεν αὐτοῦ ὁ ἐχθρὸς καὶ ἔσπειρε ζιζάνια ἀνὰ μέσον τοῦ σίτου, καὶ ἀπῆλθεν. 26 Ὅτε δὲ ἐβλάστησεν ὁ χόρτος καὶ καρπὸν ἐποίησε, τότε ἐφάνη καὶ τὰ ζιζάνια. 27 Προσελθόντες δὲ οἱ δοῦλοι τοῦ οἰκοδεσπότου εἶπον αὐτῷ, Κύριε, οὐχὶ καλὸν σπέρμα ἔσπειρας ἐν τῷ σῷ ἀγρῷ; Πόθεν οὖν ἔχει ζιζάνια; 28 Ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖς, Ἐχθρὸς ἄνθρωπος τοῦτο ἐποίησεν. Οἱ δὲ *δοῦλοι εἶπον αὐτῷ, Θέλεις οὖν ἀπελθόντες συλλέξομεν αὐτά; 29 Ὁ δὲ ἔφη, Οὐ· μήποτε, συλλέγοντες τὰ ζιζάνια, ἐκριζώσητε ἅμα αὐτοῖς τὸν σῖτον. 30 Ἄφετε συναξάνεσθαι ἀμφοτέρα *μέχρι τοῦ θερισμοῦ· καὶ ἐν ἰκαιῷ τοῦ θερισμοῦ ἐρῶ τοῖς θερισταῖς, Συλλέξατε πρῶτον τὰ ζιζάνια, καὶ δήσατε αὐτὰ εἰς δέσμας πρὸς

§ 13:17 ειδον | ειδαν CT * 13:18 σπειροντος | σπειραντος ANT CT

† 13:19 αρπαζει | αιρει ANT ‡ 13:20 ευθυς | ευθεως ANT § 13:20

λαμβανων | δεχομενος και λαμβανων ANT * 13:22 τουτου | — NA TH

WH † 13:22 συμπνιγει | συνπνιγει TH WH ‡ 13:23 γην την καλην |

καλην γην CT § 13:23 συνιων | συνιεις CT * 13:23 ὁ ... ὁ ... ὁ | ὁ ... ὁ

... ὁ NA SBL WH † 13:24 σπειροντι | σπειραντι ANT CT PCK SCR ‡ 13:25

εσπειρε | επεσπειρε CT § 13:27 ζιζανια | τα ζιζανια TR * 13:28 δουλοι

| — WH † 13:28 ειπον αυτω | λεγουσιν αυτω NA TH | αυτω λεγουσι SBL

WH ‡ 13:28 συλλεξομεν | συλλεξωμεν ANT BYZ CT TR § 13:29 εφη |

ωρσιν CT * 13:30 μεχρι | εως NA WH † 13:30 καιρω | τω καιρω TR

τὸ κατακαῦσαι αὐτά· τὸν δὲ σῖτον †συναγάγετε εἰς τὴν ἀποθήκην μου.

³¹ Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς, λέγων, Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν κόκκῳ σινάπεως, ὃν λαβῶν ἄνθρωπος ἔσπειρεν ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ· ³² ὁ μικρότερον μὲν ἐστὶ πάντων τῶν σπερμάτων· ὅταν δὲ ἀξηθῆ, μεῖζον ὅτων λαχάνων ἐστὶ, καὶ γίνεται δένδρον, ὥστε ἐλθεῖν τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ * κατασκηνοῦν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ.

³³ Ἄλλην παραβολὴν ἐλάλησεν αὐτοῖς, Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ζύμη, ἣν λαβοῦσα γυνὴ †ἐκρυψεν εἰς ἀλεύρου σάτα τρία, ἕως οὗ ἐζυμώθη ὅλον.

³⁴ Ταῦτα πάντα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς ἐν παραβολαῖς τοῖς ὄχλοις, καὶ χωρὶς παραβολῆς †οὐκ ἐλάλει αὐτοῖς· ³⁵ ὅπως πληρωθῆ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου, λέγοντος,

Ἀνοίξω ἐν παραβολαῖς τὸ στόμα μου,
ἐρεύξομαι κεκρυμμένα ἀπὸ καταβολῆς Ὕκόςμου.

³⁶ Τότε ἀφείς τοὺς ὄχλους ἦλθεν εἰς τὴν *οἰκίαν τοῦ Ἰησοῦς· καὶ †προσηλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες, Ὕφρασον ἡμῖν τὴν παραβολὴν τῶν ζιζανίων τοῦ ἀγροῦ. ³⁷ Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν *αὐτοῖς, Ὁ σπείρων τὸ καλὸν σπέρμα ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου· ³⁸ ὁ δὲ ἀγρός ἐστὶν ὁ κόσμος· τὸ δὲ καλὸν σπέρμα, οὗτοί εἰσιν οἱ υἱοὶ τῆς βασιλείας· τὰ δὲ ζιζάνια εἰσιν οἱ υἱοὶ τοῦ πονηροῦ· ³⁹ ὁ δὲ ἐχθρὸς ὁ σπείρας αὐτὰ ἐστὶν ὁ διάβολος· ὁ δὲ θερισμὸς συντέλεια †τοῦ αἰῶνος ἐστὶν· οἱ δὲ θερισταὶ ἄγγελοί εἰσιν. ⁴⁰ Ὡσπερ οὖν συλλέγεται τὰ ζιζάνια καὶ πυρὶ †καίεται, οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος Ὕτούτου. ⁴¹ Ἀποστελεῖ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ, καὶ συλλέξουσιν ἐκ τῆς βασιλείας αὐτοῦ πάντα τὰ σκάνδαλα καὶ τοὺς ποιοῦντας τὴν ἀνομίαν, ⁴² καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. ⁴³ Τότε οἱ δίκαιοι ἐκλάμψουσιν ὡς ὁ ἥλιος

‡ 13:30 συναγαγετε | συναγετε WH § 13:32 των | παντων των ANT PCK

* 13:32 κατασκηνοῦν | κατασκηνοῖν WH † 13:33 εκρυπεν | ενεκρυπεν
ANT BYZ CT TR ‡ 13:34 ουκ | ουδεν ANT CT § 13:35 κοσμου 99.2% | —
SBL TH WH 0.6% * 13:36 οικιαν | οικιαν αυτου ANT † 13:36 ο ιησους
| — ANT CT ‡ 13:36 προσηλθον | προσηλθαν WH § 13:36 φρασον |
διασαφησον CT * 13:37 αυτοις | — CT † 13:39 του | — CT ‡ 13:40
καιεται | κατακαιεται NA TR WH § 13:40 τουτου | — CT

ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς αὐτῶν. Ὁ ἔχων ὤτα *ἀκούειν ἀκουέτω.

⁴⁴ † Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν θησαυρῷ κεκρυμμένῳ ἐν τῷ ἀγρῷ, ὃν εὐρῶν ἄνθρωπος ἔκρυψε· καὶ ἀπὸ τῆς χαρᾶς αὐτοῦ ὑπάγει, καὶ ὅσα ἔχει πωλεῖ, καὶ ἀγοράζει τὸν ἀγρὸν ἐκεῖνον.

⁴⁵ Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν *ἀνθρώπῳ ἐμπόρῳ ζητοῦντι καλοὺς μαργαρίτας· ⁴⁶ † ὃς εὐρῶν ἓνα πολύτιμον μαργαρίτην, ἀπελθὼν πέπρακε πάντα ὅσα εἶχε, καὶ ἠγόρασεν αὐτόν.

⁴⁷ Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν σαγήνη βληθείση εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐκ παντὸς γένους συναγαγούση· ⁴⁸ ἦν, ὅτε ἐπληρώθη, ἀναβιβάσαντες ἐπὶ τὸν αἰγιαλόν, καὶ καθίσαντες, συνέλεξαν τὰ καλὰ εἰς Ὕαγγεῖα, τὰ δὲ σαπρὰ ἔξω ἔβαλον. ⁴⁹ Οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος· ἐξελεύσονται οἱ ἄγγελοι, καὶ ἀφοριοῦσι τοὺς πονηροὺς ἐκ μέσου τῶν δικαίων, ⁵⁰ καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

⁵¹ * Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Συνήκατε ταῦτα πάντα; Λέγουσιν αὐτῷ, Ναί, † Κύριε. ⁵² Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Διὰ τοῦτο πᾶς γραμματεὺς μαθητευθεὶς † εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ὁμοίος ἐστὶν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότη, ὅστις ἐκβάλλει ἐκ τοῦ θησαυροῦ αὐτοῦ καινὰ καὶ παλαιά.

⁵³ Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τὰς παραβολὰς ταύτας, μετήρην ἐκεῖθεν· ⁵⁴ καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν, ὥστε ὀκνηροὶ εἶναι αὐτοὺς καὶ λέγειν, Πόθεν τούτῳ ἡ σοφία αὕτη καὶ αἱ δυνάμεις; ⁵⁵ Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τοῦ τέκτονος υἱός; * Οὐχὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ λέγεται Μαριάμ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ Ἰάκωβος καὶ Ἰωσήφ καὶ Σίμων καὶ Ἰούδας; ⁵⁶ Καὶ αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ οὐχὶ πᾶσαι πρὸς ἡμᾶς εἰσὶ; Πόθεν οὖν τούτῳ ταῦτα πάντα; ⁵⁷ Καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Οὐκ ἔστι προφήτης ἄτιμος, εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι † αὐτοῦ καὶ

* 13:43 ακουειν | — CT † 13:44 παλιν | — CT ‡ 13:44 τω | — PCK

§ 13:44 παντα οσα εχει πωλει 90.2% | πωλει παντα οσα εχει NA SBL 4.1% |

πωλει οσα εχει WH 1.1% * 13:45 ανθρωπω 96.4% | — WH 2.4% † 13:46

ος ευρων | ευρων δε CT ‡ 13:48 αναβιβασαντες | αναβιβασαντες αυτην

ANT § 13:48 αγγεια | αγγη CT * 13:51 λεγει αυτοις ο ιησους | — CT

† 13:51 κυριε | — CT ‡ 13:52 εις την βασιλειαν | τη βασιλεια CT § 13:54

εκπληττεσθαι | εκπλησσεσθαι CT * 13:55 ουχι | ουχ CT † 13:55 ιωσης

| ιωσηφ CT ‡ 13:57 αυτου | — CT

ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. ⁵⁸ Καὶ οὐκ ἐποίησεν ἐκεῖ δυνάμεις πολλές, διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.

14

¹ Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἤκουσεν Ἡρώδης ὁ *τετράρχης τὴν ἀκοὴν Ἰησοῦ, ² καὶ εἶπε τοῖς παισὶν αὐτοῦ, Οὗτός ἐστιν Ἰωάννης ὁ βαπτιστής· αὐτὸς ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ διὰ τοῦτο αἱ δυνάμεις ἐνεργοῦσιν ἐν αὐτῷ. ³ Ὁ γὰρ Ἡρώδης κρατήσας τὸν Ἰωάννην ἔδωκεν αὐτὸν καὶ *ἔθετο ἐν φυλακῇ, διὰ Ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. ⁴ Ἐλεγε γὰρ αὐτῷ ὁ Ἰωάννης, Οὐκ ἔξεστί σοι ἔχειν αὐτήν. ⁵ Καὶ θέλων αὐτὸν ἀποκτείνειν, ἐφοβήθη τὸν ὄχλον, ὅτι ὡς προφήτην αὐτὸν εἶχον. ⁶ Ὡς γενεσίῳ δὲ ἀγομένῳ τοῦ Ἡρώδου, ὠρχήσατο ἡ θυγάτηρ τῆς Ἡρωδιάδος ἐν τῷ μέσῳ, καὶ ἤρесе τῷ Ἡρώδῃ· ⁷ ὅθεν *μεθ' ὄρκου ὠμολόγησεν αὐτῇ δοῦναι ὃ ἐὰν αἰτήσῃται. ⁸ Ἡ δέ, προβιβασθεῖσα ὑπὸ τῆς μητρὸς αὐτῆς, Δός μοι, φησὶν, ὧδε ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. ⁹ Καὶ ἐλυπήθη ὁ βασιλεὺς, διὰ δὲ τοὺς ὄρκους καὶ τοὺς συνανακειμένους ἐκέλευσε δοθῆναι. ¹⁰ καὶ πέμψας ἀπεκεφάλισε τὸν Ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ. ¹¹ Καὶ ἠνέχθη ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι, καὶ ἐδόθη τῷ κορασίῳ· καὶ ἤνεγκε τῇ μητρὶ αὐτῆς. ¹² Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἤραν τὸ *σῶμα, καὶ ἔθαψαν αὐτό· καὶ ἐλθόντες ἀπήγγειλαν τῷ Ἰησοῦ.

¹³ Καὶ ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν ἐν πλοίῳ εἰς ἔρημον τόπον κατ' ἰδίαν· καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι ἠκολούθησαν αὐτῷ πεζῇ ἀπὸ τῶν πόλεων. ¹⁴ Καὶ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς εἶδε πολὺν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' *αὐτοῖς, καὶ ἐθεράπευσε τοὺς ἀρρώστους αὐτῶν. ¹⁵ Ὁψίας δὲ γενομένης, προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες, Ἐρημός ἐστιν ὁ τόπος, καὶ ἡ ὥρα ἤδη παρήλθεν· ἀπόλυσον τοὺς ὄχλους, ἵνα ἀπελθόντες

* **14:1** τετραρχης | τετρααρχης NA SBL WH † **14:2** ιωαννης | ιωανης WH

‡ **14:3** ιωαννην | ιωανην WH § **14:3** αυτον | — WH * **14:3** εθετο εν φυλακη | εν φυλακη απεθετο NA SBL WH | εν τη φυλακη απεθετο TH † **14:4** αυτω ο ιωαννης | ο ιωαννης αυτω NA | ο ιωαννης αυτω WH ‡ **14:5** εφοβηθη | εφοβειτο PCK § **14:6** γενεσιων δε αγομενων | γενεσειοις δε γενομενοις CT

* **14:7** μεθ | μετα SBL WH † **14:8** ιωαννου | ιωανου WH ‡ **14:9** ελυπηθη ο βασιλευς δια δε 97.6% | λυπηθεις ο βασιλευς δια CT 1.2% § **14:10** τον ιωαννην | ιωανην WH * **14:12** σωμα | πτωμα CT † **14:12** αυτο | αυτον CT ‡ **14:13** και ακουσας | ακουσας δε ANT CT § **14:14** ο ιησους | — CT * **14:14** αυτοις | αυτους TR † **14:15** προσηλθον | προσηλθαν WH

† **14:15** αυτου | αυτου CT

εἰς τὰς κώμας ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς βρώματα. ¹⁶ Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Οὐ χρεῖαν ἔχουσιν ἀπελθεῖν· δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. ¹⁷ Οἱ δὲ λέγουσιν αὐτῷ, Οὐκ ἔχομεν ὧδε εἰ μὴ πέντε ἄρτους καὶ δύο ἰχθύας. ¹⁸ Ὁ δὲ εἶπε, Φέρετέ μοι ταῦτους ὧδε. ¹⁹ Καὶ κελεύσας τοὺς ὄχλους ἀνακλιθῆναι ἐπὶ * τοὺς χόρτους, † λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανόν, εὐλόγησε, καὶ κλάσας ἔδωκε τοῖς μαθηταῖς τοὺς ἄρτους, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις. ²⁰ Καὶ ἔφαγον πάντες, καὶ ἐχορτάσθησαν· καὶ ἦσαν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων, δώδεκα κοφίνους πλήρεις. ²¹ Οἱ δὲ ἐσθίουντες ἦσαν ἄνδρες ὡσεὶ πεντακισχίλιοι, χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων.

²² Καὶ εὐθέως ἠνάγκασεν † ὁ Ἰησοῦς τοὺς ὁμαθητὰς ἐμβῆναι εἰς * τὸ πλοῖον, καὶ προάγειν αὐτὸν εἰς τὸ πέραν, ἕως οὗ ἀπολύσει τοὺς ὄχλους. ²³ Καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος κατ' ἰδίαν προσεύξασθαι· ὀψίας δὲ γενομένης, μόνος ἦν ἐκεῖ. ²⁴ Τὸ δὲ πλοῖον ἤδη † μέσον τῆς θαλάσσης ἦν, βασανιζόμενον ὑπὸ τῶν κυμάτων· ἦν γὰρ ἐναντίος ὁ ἄνεμος. ²⁵ Τετάρτη δὲ φυλακῆ τῆς νυκτὸς † ἀπῆλθε πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, περιπατῶν ἐπὶ * τῆς θαλάσσης. ²⁶ † Καὶ ἰδόντες αὐτὸν οἱ μαθηταὶ ἐπὶ † τὴν θάλασσαν περιπατοῦντα ἐταράχθησαν, λέγοντες ὅτι Φάντασμα ἐστὶ· καὶ ἀπὸ τοῦ φόβου ἔκραξαν. ²⁷ † Εὐθέως δὲ ἐλάλησεν * αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγων, Θαρσεῖτε· ἐγὼ εἰμι· μὴ φοβεῖσθε.

²⁸ Ἀποκριθεὶς δὲ † αὐτῷ ὁ Πέτρος εἶπε, Κύριε, εἰ σὺ εἶ, κέλευσόν με † πρὸς σε ἐλθεῖν ἐπὶ τὰ ὕδατα. ²⁹ Ὁ δὲ εἶπεν, Ἐλθέ. Καὶ καταβὰς ἀπὸ τοῦ πλοίου ὁ Πέτρος περιπάτησεν ἐπὶ τὰ ὕδατα, * ἐλθεῖν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. ³⁰ Βλέπων δὲ τὸν ἄνεμον † ἰσχυρὸν ἐφοβήθη·

§ 14:18 αὐτους ὦδε 98.1% | ὦδε αὐτοὺς CT 0.2% * 14:19 τοὺς χορτοὺς | του χορτου CT † 14:19 λαβων | και λαβων TR † 14:22 ο ἰησους | — CT
 § 14:22 μαθητας | μαθητας αὐτου ANT PCK TR * 14:22 το | — SBL WH
 † 14:24 μεσον της θαλασσης ην | σταδιοὺς πολλοὺς ἀπο της γης ἀπειχε NA SBL WH † 14:25 ἀπῆλθε | ἦλθε CT § 14:25 ο ἰησους | — CT * 14:25 της θαλασσης | την θαλασσαν CT † 14:26 και ιδοντες αὐτον οἱ μαθηται 94.1% | οἱ δε μαθηται ιδοντες αὐτον NA SBL WH 0.9% † 14:26 την θαλασσαν | της θαλασσης CT § 14:27 ευθεως | ευθους CT * 14:27 αυτοις ο ἰησους | ο ἰησους αυτοις NA TH WH † 14:28 αὐτω ο πετρος ειπε | ο πετρος ειπε PCK | ο πετρος ειπεν αὐτω WH † 14:28 προς σε ελθειν | ελθειν προς σε CT § 14:29 ο | — SBL TH WH * 14:29 ελθειν | και ἦλθε CT † 14:30 ισχυρον | — WH

καὶ ἀρξάμενος καταποντίζεσθαι ἔκραξε, λέγων, Κύριε, σῶσόν με. ³¹ Ἐυθέως δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἐπελάβετο αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτῷ, Ὀλιγόπιστε, εἰς τί ἐδίστασας; ³² Καὶ Ἑμβάντων αὐτῶν εἰς τὸ πλοῖον, ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος. ³³ οἱ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ *ἐλθόντες προσεκύνησαν αὐτῷ, λέγοντες, Ἀληθῶς Θεοῦ υἱὸς εἶ.

³⁴ Καὶ διαπεράσαντες ἠῆλθον εἰς τὴν γῆν Ὕγεννησαρέτ. ³⁵ Καὶ ἐπιγνόντες αὐτὸν οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου ἐκεῖνου ἀπέστειλαν εἰς ὅλην τὴν περίχωρον ἐκείνην, καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντα τοὺς κακῶς ἔχοντας. ³⁶ καὶ παρεκάλουν αὐτόν, ἵνα *μόνον ἄψωνται τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· καὶ ὅσοι ἤψαντο διεσώθησαν.

15

¹ Τότε προσέρχονται τῷ Ἰησοῦ *οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, λέγοντες, ² Διὰ τί οἱ μαθηταὶ σου παραβαίνουνσι τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων; Οὐ γὰρ νίπτονται τὰς χεῖρας τ'αὐτῶν, ὅταν ἄρτον ἐσθίωσιν. ³ Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Διὰ τί καὶ ὑμεῖς παραβαίνετε τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν; ⁴ Ὁ γὰρ Θεὸς ἐνετείλατο, λέγων, Τίμα τὸν Ὕπατέρα καὶ τὴν μητέρα· καί, Ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα θανάτῳ τελευτάτω. ⁵ ὑμεῖς δὲ λέγετε, Ὅς ἂν εἶπη τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρὶ, Δῶρον, ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῆς, *καὶ οὐ μὴ τιμῆσῃ τὸν πατέρα αὐτοῦ ἢ τὴν μητέρα αὐτοῦ. ⁶ καὶ ἠκυρώσατε ὅτι ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν. ⁷ ὑποκριταί, καλῶς *προεφήτευσεν περὶ ὑμῶν Ἡσαΐας, λέγων,

⁸ Ἐγγίζει μοι ὁ λαὸς οὗτος τῷ στόματι αὐτῶν, καὶ τοῖς χεῖλεσί με τιμᾷ,

ἢ δὲ καρδίᾳ αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ.

⁹ Μάτην δὲ σέβονταί με,

‡ 14:31 ευθεως δε | και ευθεως PCK § 14:32 εμβαντων | αναβαντων CT

* 14:33 ελθοντες | — CT † 14:34 ηλθον | ηλθαν WH ‡ 14:34 εις την

γην | επι την γην εις CT § 14:34 γεννησαρετ | γενησαρετ PCK * 14:36

μονον | καν μονον ANT PCK * 15:1 οι απο ιεροσολυμων γραμματεις και

φαρισαιοι | απο ιεροσολυμων φαρισαιοι και γραμματεις CT † 15:2 αυτων

| — WH ‡ 15:4 ενετειλατο λεγων | ειπε CT § 15:4 πατερα | πατερα

σου TR * 15:5 και | — CT † 15:5 τιμηση | τιμησει CT ‡ 15:5 η την

μητερα αυτου | η την μητερα PCK | — CT § 15:6 την εντολην 98.2% | του

λογου CT 0.5% * 15:7 προεφητευσεν | επροφητευσεν CT † 15:8 εγγιζει μοι

διδάσκοντες διδασκαλίας ἐντάλματα ἀνθρώπων.

10 Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον, εἶπεν αὐτοῖς, Ἀκούετε καὶ συνίετε. 11 Οὐ τὸ εἰσερχόμενον εἰς τὸ στόμα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον· ἀλλὰ τὸ ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ στόματος, τοῦτο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. 12 Τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἶπον αὐτῷ, Οἶδας ὅτι οἱ Φαρισαῖοι * ἀκούσαντες τὸν λόγον ἐσκανδαλίσθησαν; 13 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε, Πᾶσα φυτεία, ἣν οὐκ ἐφύτευσεν ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιος, ἐκριζωθήσεται. 14 Ἄφετε αὐτούς· † ὁδηγοὶ εἰσι τυφλοὶ τυφλῶν· τυφλὸς δὲ τυφλὸν ἐὰν ὀδηγῇ, ἀμφοτέροι εἰς βόθυνον † πεσοῦνται.

15 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ, Φράσον ἡμῖν τὴν παραβολὴν ταύτην. 16 Ὁ δὲ * Ἰησοῦς εἶπεν, Ἀκμὴν καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε; 17 † Οὐπω νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ εἰσπορευόμενον εἰς τὸ στόμα εἰς τὴν κοιλίαν χωρεῖ, καὶ εἰς ἀφεδρῶνα ἐκβάλλεται; 18 Τὰ δὲ ἐκπορευόμενα ἐκ τοῦ στόματος ἐκ τῆς καρδίας ἐξέρχεται, κάκεῖνα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. 19 Ἐκ γὰρ τῆς καρδίας ἐξέρχονται διαλογισμοὶ πονηροί, φόνοι, μοιχεῖαι, πορνεῖαι, κλοπαί, ψευδομαρτυρίαι, βλασφημίαι. 20 ταῦτά ἐστι τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον· τὸ δὲ ἀνίπτοις χερσὶ φαγεῖν οὐ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

21 Καὶ ἐξελθὼν ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη Τύρου καὶ Σιδῶνος. 22 Καὶ ἰδοῦ, γυνὴ Χαναναία ἀπὸ τῶν ὀρίων ἐκείνων ἐξελθοῦσα † ἐκραύγασεν αὐτῷ, λέγουσα, Ἐλέησόν με, Κύριε, Σιὲ * Δαυίδ· ἡ θυγάτηρ μου κακῶς δαιμονίζεται. 23 Ὁ δὲ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῇ λόγον. Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ † ἠρώτων αὐτόν, λέγοντες, Απόλυσον αὐτήν, ὅτι κράζει ὀπισθεν ἡμῶν. 24 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Οὐκ ἀπεστάλην εἰ μὴ εἰς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραήλ. 25 Ἡ δὲ ἐλθοῦσα † προσεκύνησεν αὐτῷ λέγουσα, Κύριε, βοήθει μοι. 26 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Οὐκ ἔστι καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ βαλεῖν τοῖς κυναρίοις. 27 Ἡ

‡ 15:12 αὐτου | — NA SBL WH § 15:12 ειπον | λεγουσιν CT * 15:12 ακουσαντες τον λογον εσκανδαλισθησαν | εσκανδαλισθησαν ακουσαντες τον λογον ANT † 15:14 οδηγοι εισι τυφλοι τυφλων | τυφλοι εισιν οδηγοι τυφλων NA SBL TH | τυφλοι εισιν οδηγοι WH ‡ 15:14 πεσοουνται | εμπεσοουνται PCK § 15:15 ταυτην | — TH WH * 15:16 ιησους | — CT † 15:17 ουπω | ου CT ‡ 15:22 εκραυγασεν αυτω | εκραζε CT § 15:22 υιε | υιος CT * 15:22 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH † 15:23 ηρωτων | ηρωτων CT ‡ 15:25 προσεκυνησεν | προσεκυνει CT TR

δὲ εἶπε, Ναί, Κύριε· καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψυχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τῶν κυρίων αὐτῶν. ²⁸ Τότε ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ, Ὡ γύναι, μεγάλη σου ἡ πίστις· γενηθήτω σοι ὡς θέλεις. Καὶ ἰάθη ἡ θυγάτηρ αὐτῆς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.

²⁹ Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς ἦλθε παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας· καὶ ἀναβὰς εἰς τὸ ὄρος ἐκάθητο ἐκεῖ. ³⁰ Καὶ προσῆλθον αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, ἔχοντες μεθ' ἑαυτῶν ὄχλους, τυφλοὺς, κωφοὺς, κυλλοὺς, καὶ ἑτέροισιν πολλοῖς, καὶ *ἔρριψαν αὐτοὺς παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς· ³¹ ὥστε τοὺς ὄχλους θαυμάσαι, βλέποντας ὀκνηροὺς λαλοῦντας, *κυλλοὺς ὑγιεῖς, ἰσχυροὺς περιπατοῦντας, καὶ τυφλοὺς βλέποντας· καὶ ἐδόξασαν τὸν Θεὸν Ἰσραὴλ.

³² Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπε, Σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἡδη ἡμέραι τρεῖς προσμένουσί μοι, καὶ οὐκ ἔχουσι τί φάγωσι· καὶ ἀπολύσαι αὐτοὺς *νήστεις οὐ θέλω, μήποτε ἐκλυθῶσιν ἐν τῇ ὁδῷ. ³³ Καὶ λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ τοῦ, Πόθεν ἡμῖν ἐν ἐρημίᾳ ἄρτοι τοσοῦτοι, ὥστε χορτάσαι ὄχλον τοσοῦτον; ³⁴ Καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Πόσους ἄρτους ἔχετε; Οἱ δὲ εἶπον, Ἑπτὰ, καὶ ὀλίγα ἰχθύδια. ³⁵ Καὶ ἔκέλευσε τοῖς ὄχλοις ἀναπεσεῖν ἐπὶ τὴν γῆν· ³⁶ καὶ λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους καὶ τοὺς ἰχθύδας, *εὐχαριστήσας ἔκλασε, καὶ ἔδωκε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, οἱ δὲ μαθηταὶ ἔδωκαν τοῖς ὄχλοις. ³⁷ Καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν· καὶ ἦσαν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων, ἑπτὰ ἰσχυρίδας πλήρεις. ³⁸ Οἱ δὲ ἐσθίουντες ἦσαν τετρακισχίλιοι ἄνδρες, χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων. ³⁹ Καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους ἐνέβη εἰς τὸ

§ 15:30 χωλους τυφλους κωφους κυλλους | χωλους τυφλους κυλλους κωφους NA | κωφους τυφλους χωλους κυλλους SBL | χωλους κωφους τυφλους κυλλους TH | χωλους κυλλους τυφλους κωφους WH * 15:30 ερριψαν | εριψαν WH † 15:30 του ιησου | αυτου CT ‡ 15:31 τους οχλους | τον οχλον CT § 15:31 κωφους | κωφους ακουοντας αλαλους ANT * 15:31 κυλλους υγιεις | — WH † 15:31 χωλους | και χωλους CT ‡ 15:31 εδοξασαν | εδοξαζον PCK § 15:32 ημεραι | ημερας PCK TR * 15:32 νηστεις | νηστις PCK † 15:33 αυτου | — CT ‡ 15:34 ειπον | ειπαν NA SBL WH § 15:35 εκελευσε τοις οχλοις αναπεσειν επι την γην και λαβων 76% | παραγγειλας τω οχλω αναπεσειν επι την γην ελαβε CT 1% * 15:36 ευχαριστησας | και ευχαριστησας NA SBL WH † 15:36 εδωκε | εδιδου CT ‡ 15:36 αυτου | — CT § 15:36 τω οχλω | τοις οχλοις ANT CT * 15:37 ποση το περισσεουον των κλασμων | το περισσεουον των

πλοῖον, καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὄρια Σμαγδαλά.

16

1 Καὶ προσελθόντες οἱ Φαρισαῖοι καὶ Σαδδουκαῖοι πειράζοντες ἐπηρώτησαν αὐτὸν σημεῖον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπιδειξάμενοι αὐτοῖς. 2 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Ὁψίας γενομένης λέγετε, Εὐδία· πυρράζει γὰρ ὁ οὐρανός. 3 Καὶ πρῶτί, Σήμερον χειμῶν· πυρράζει γὰρ στυγνάζων ὁ οὐρανός. *Υποκριταί, τὸ μὲν πρόσωπον τοῦ οὐρανοῦ γινώσκετε διακρίνειν, τὰ δὲ σημεῖα τῶν καιρῶν οὐ †δύνασθε; 4 Γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ· καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωῆ †τοῦ προφήτου. Καὶ καταλιπὼν αὐτούς, ἀπῆλθε.

5 Καὶ ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ Σαυτοῦ εἰς τὸ πέραν ἐπελάθοντο ἄρτους λαβεῖν. 6 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Ὁρᾶτε καὶ προσέχετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων. 7 Οἱ δὲ διελογίζοντο ἐν ἑαυτοῖς, λέγοντες ὅτι Ἄρτους οὐκ ἐλάβομεν. 8 Γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν *αὐτοῖς, Τί διαλογίζεσθε ἐν ἑαυτοῖς, ὀλιγόπιστοι, ὅτι ἄρτους οὐκ †ἐλάβετε; 9 Οὐπω νοεῖτε, οὐδὲ μνημονεύετε τοὺς πέντε ἄρτους τῶν πεντακισχιλίων, καὶ πόσους κοφίνους ἐλάβετε; 10 Οὐδὲ τοὺς ἑπτὰ ἄρτους τῶν τετρακισχιλίων, καὶ πόσας †σφυρίδας ἐλάβετε; 11 Πῶς οὐ νοεῖτε, ὅτι οὐ περὶ Σᾶρτου εἶπον ὑμῖν *προσέχειν ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων; 12 Τότε συνῆκαν ὅτι οὐκ εἶπε προσέχειν ἀπὸ τῆς ζύμης †τοῦ ἄρτου, †ἀλλὰ ἀπὸ τῆς διδαχῆς τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων.

13 Ἐλθὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰ μέρη ΣΚαισαρείας τῆς Φιλίππου ἠρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγων, Τίνα *με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι, τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; 14 Οἱ δὲ †εἶπον, Οἱ μὲν †Ἰωάννην τὸν βαπτιστὴν· ἄλλοι δὲ ΣἩλίαν· ἕτεροι δὲ Ἰερεμίαν, ἡ ἓνα τῶν προφητῶν. 15 Λέγει αὐτοῖς, Ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; 16 Ἀποκριθεὶς δὲ Σίμων Πέτρος εἶπε, Σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ

§ 15:39 μαγδαλα | μαγαδαν CT * 16:3 υποκριται | — CT † 16:3 δυνασθε | δυνασθε γνωαι ANT † 16:4 του προφητου | — CT § 16:5 αυτου | — CT * 16:8 αυτοις | — CT † 16:8 ελαβετε 97.4% | εχετε NA TH WH 1.7% † 16:10 σφυριδας | σφυριδας WH § 16:11 αρτου | αρτων CT * 16:11 προσεχειν | προσεχετε δε CT † 16:12 του αρτου 93.2% | των αρτων CT 1.2% † 16:12 αλλα | αλλ ANT NA²⁸ TR § 16:13 καισαρειας | καισαριας WH * 16:13 με | — CT † 16:14 ειπον | ειπαν NA SBL WH † 16:14 ιωαννην | ιωαννη WH § 16:14 ηλιαν | ηλειαν WH

υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος. ¹⁷ *Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Μακάριος εἶ, Σίμων Βαριωνᾶ, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα οὐκ ἀπεκάλυψέ σοι, ἀλλ' ὁ πατήρ μου ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. ¹⁸ Καγὼ δέ σοι λέγω, ὅτι σὺ εἶ Πέτρος, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου τὴν ἐκκλησίαν, καὶ πύλαι Ἰδοῦ οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς. ¹⁹ †Καὶ δώσω σοι τὰς κλειῖς τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν· καὶ ὃ ἐὰν δήσης ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς· καὶ ὃ ἐὰν λύσης ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελυμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς. ²⁰ Τότε διεστειλάτο τοῖς μαθηταῖς *αὐτοῦ ἵνα μηδενὶ εἴπωσιν ὅτι αὐτός ἐστιν †Ἰησοῦς ὁ Χριστός.

²¹ Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς δεικνύειν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὅτι δεῖ αὐτὸν διαπελθεῖν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ πολλὰ παθεῖν ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι. ²² Καὶ προσλαβόμενος αὐτὸν ὁ Πέτρος ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ λέγων, *Ἰλεώς σοι, Κύριε· οὐ μὴ ἔσται σοι τοῦτο. ²³ Ὁ δὲ στραφεὶς εἶπε τῷ Πέτρῳ, Ὑπαγε ὀπίσω μου, Σατανᾶ, σκάνδαλόν ἐμου εἶ· ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων.

²⁴ Τότε ὁ Ἰησοῦς εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτόν, καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω μοι. ²⁵ Ὃς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ εὐρήσει αὐτήν. ²⁶ τί γὰρ σώφελεῖται ἄνθρωπος ἐὰν τὸν κόσμον ὅλον κερδήσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθῆ; Ἥ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; ²⁷ Μέλλει γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεσθαι ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ, καὶ τότε ἀποδώσει ἐκάστῳ κατὰ τὴν πράξιν αὐτοῦ. ²⁸ Ἀμὴν λέγω *ὑμῖν, εἰσὶ τινες ἄνθρωποι ὧδε ἐστῶτες, οἵτινες οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου, ἕως ἂν ἴδωσι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ.

* 16:17 και αποκριθεις | αποκριθεις δε CT † 16:19 και | — CT ‡ 16:19 κλεις | κλειδας CT § 16:20 διεστειλατο | επιτιμησε WH * 16:20 αυτου | — CT † 16:20 ιησους | — CT PCK ‡ 16:21 ο ιησους | ιησους χριστος WH § 16:21 απελθειν εις ιεροσολυμα | εις ιεροσολυμα απελθειν CT * 16:22 ιλεως | ειλεως TH † 16:23 μου ει | ει εμου CT ‡ 16:25 αν | εαν CT § 16:26 ωφελειται | ωφεληθησεται CT * 16:28 υμιν | υμιν οτι CT † 16:28 ωδε εστωτες | των ωδε εστηκοτων ANT TR | των ωδε εστωτων CT

17

1 Καὶ μεθ' ἡμέρας ἕξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ *Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν. 2 Καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ ἔλαμψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ †ἐγένοντο λευκὰ ὡς τὸ φῶς. 3 Καὶ ἰδοῦ, †ῶφθησαν αὐτοῖς ΣΜωσῆς καὶ *Ἠλίας, †μετ' αὐτοῦ συλλαλοῦντες. 4 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπε τῷ Ἰησοῦ, Κύριε, καλὸν ἐστὶν ἡμᾶς ὧδε εἶναι· εἰ θέλεις, †ποιήσωμεν ὧδε τρεῖς σκηνάς, σοὶ μίαν, καὶ ΣΜωσῆ μίαν, καὶ *μίαν Ἠλία. 5 Ἐτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοῦ, νεφέλη †φωτεινὴ ἐπεσκίασεν αὐτούς· καὶ ἰδοῦ, φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης, λέγουσα, Οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα· †αὐτοῦ ἀκούετε. 6 Καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ Σῆπεσον ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν, καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα. 7 Καὶ *προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἤψατο αὐτῶν καὶ εἶπεν, Ἐγέρθητε καὶ μὴ φοβεῖσθε. 8 Ἐπάραντες δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, οὐδένα εἶδον, εἰ μὴ †τὸν Ἰησοῦν μόνον.

9 Καὶ καταβαινόντων αὐτῶν †ἐκ τοῦ ὄρους, ἐνετείλατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγων, Μηδενὶ εἶπητε τὸ ὄραμα, ἕως οὔ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν Σἀναστῆ. 10 Καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ *αὐτοῦ λέγοντες, Τί οὖν οἱ γραμματεῖς λέγουσιν ὅτι †Ἠλίαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον; 11 Ὁ δὲ †Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς εἶπεν Σαῦτοῖς, *Ἠλίας μὲν ἔρχεται †πρῶτον, καὶ ἀποκαταστήσει πάντα· 12 λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι †Ἠλίας ἤδη ἦλθε, καὶ οὐκ ἐπέγνωσαν αὐτόν, Σἀλλὰ ἐποίησαν ἐν αὐτῷ ὅσα ἠθέλησαν· οὕτω καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει πάσχειν ὑπ' αὐτῶν. 13 Τότε συνῆκαν οἱ μαθηταὶ ὅτι περὶ *Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ

* 17:1 ιωαννην | ιωανην WH † 17:2 εγενοντο | εγενετο ANT BYZ CT PCK TR † 17:3 ωφθησαν | ωφθη CT § 17:3 μωσης | μωυσης CT * 17:3 ηλιας | ηλειας WH † 17:3 μετ αυτου συλλαουντες | συλλαουντες μετ αυτου NA SBL | συνλαουντες μετ αυτου TH WH † 17:4 ποιησωμεν | ποιησω CT § 17:4 μωση | μωσει ANT PCK | μωυσει CT * 17:4 μιαν ηλια | ηλια μιαν NA SBL TH | ηλεια μιαν WH † 17:5 φωτεινη | φωτινη WH † 17:5 αυτου ακουετε | ακουετε αυτου CT § 17:6 επεσον | επεσαν CT * 17:7 προσελθων ο ιησους ηψατο αυτων και | προσηλθεν ο ιησους και ψαμενος αυτων CT † 17:8 τον | αυτον CT † 17:9 εκ | απο ANT TR § 17:9 αναστη | εγερθη NA SBL WH * 17:10 αυτου | — NA SBL WH † 17:10 ηλιαν | ηλειαν WH † 17:11 ιησους | — CT § 17:11 αυτοις | — CT * 17:11 ηλιας | ηλειας WH † 17:11 πρωτον | — CT † 17:12 ηλιας | ηλειας WH § 17:12 αλλα | αλλ ANT NA²⁸ PCK TH TR * 17:13 ιωαννου | ιωανου WH

εἶπεν αὐτοῖς.

¹⁴ Καὶ ἐλθόντων τῶν αὐτῶν πρὸς τὸν ὄχλον, προσῆλθεν αὐτῷ ἄνθρωπος γονυπετῶν αὐτὸν ¹⁵ καὶ λέγων, Κύριε, ἐλέησόν μου τὸν υἱόν, ὅτι σεληνιαάζεται καὶ κακῶς ῥάσχει· πολλάκις γὰρ πίπτει εἰς τὸ πῦρ, καὶ πολλάκις εἰς τὸ ὕδωρ. ¹⁶ Καὶ προσήνεγκα αὐτὸν τοῖς μαθηταῖς σου, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν αὐτὸν θεραπεῦσαι. ¹⁷ Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Ὡ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη, ἕως πότε ἔσομαι μεθ' ὑμῶν; Ἔως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; Φέρετέ μοι αὐτὸν ὧδε. ¹⁸ Καὶ ἐπέτιμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ τὸ δαιμόνιον, καὶ ἔθεραπεύθη ὁ παῖς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. ¹⁹ Τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ κατ' ἰδίαν εἶπον, Διὰ τί ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; ²⁰ Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Διὰ τὴν ἄπιστίαν ὑμῶν. Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως, ἐρεῖτε τῷ ὄρει τούτῳ, Ἐμετάβηθι ἐντεῦθεν ἐκεῖ, καὶ μεταβήσεται· καὶ οὐδὲν ἀδυνατήσει ὑμῖν. ²¹ Τοῦτο δὲ τὸ γένος οὐκ ἐκπορεύεται εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ.

²² Ἐναστρεφομένων δὲ αὐτῶν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Μέλλει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, ²³ καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθήσεται. Καὶ ἐλυπήθησαν σφόδρα.

²⁴ Ἐλθόντων δὲ αὐτῶν εἰς Καπερναοῦμ, προσῆλθον οἱ τὰ δίδραχμα λαμβάνοντες τῷ Πέτρῳ καὶ εἶπον, Ὁ διδάσκαλος ὑμῶν οὐ τελεῖ τὰ δίδραχμα; ²⁵ Λέγει, Ναί. Καὶ ὅτε εἰσηλθεν εἰς τὴν οἰκίαν, προέφθασεν αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, λέγων, Τί σοι δοκεῖ, Σίμων; Οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἀπὸ τίνων λαμβάνουσι τέλη ἢ κῆνσον; Ἀπὸ τῶν υἱῶν αὐτῶν, ἢ ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων; ²⁶ Λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος, Ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων. Ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἄρα γε ἐλεύθεροὶ εἰσιν οἱ υἱοί. ²⁷ Ἴνα δὲ μὴ σκανδαλίσωμεν

† 17:14 αυτων | — CT ‡ 17:14 αυτον | αυτω TR § 17:15 πασχει 99.4% | εχει TH WH 0.6% * 17:17 εσομαι μεθ υμων | μεθ υμων εσομαι CT † 17:18 εθεραπευθη | ιαθη PCK ‡ 17:19 ειπον | ειπαν WH § 17:20 ιησους ειπεν | λεγει CT * 17:20 απιστιαν 97.6% | ολιγοπιστιαν CT 1.5% † 17:20 μεταβηθι εντευθεν | μεταβα ενθεν CT ‡ 17:21 τουτο δε το γενος ουκ εκπορευεται ει μη εν προσευχη και νηστεια 87.7% | — CT 0.6% § 17:22 αναστρεφομενων | συστρεφομενων CT * 17:22 εν τη γαλιλαια | εις την γαλιλαιαν ANT † 17:24 καπερναουμ | καφαρναουμ CT ‡ 17:24 ειπον | ειπαν CT § 17:25 οτε εισηλθεν | οτε εισηλθον PCK | ελθοντα CT * 17:26 λεγει αυτω ο πετρος | ειποντοσ δε CT

αυτούς, πορευθεὶς εἰς τὴν θάλασσαν βάλε ἄγκιστρον, καὶ τὸν ἀναβαίνοντα πρῶτον ἰχθὺν ἄρον· καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ, εὐρήσεις στατήρα· ἐκεῖνον λαβὼν δὸς αὐτοῖς ἀντὶ ἐμοῦ καὶ σοῦ.

18

1 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ προσήλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ, λέγοντες, Τίς ἄρα μείζων ἐστὶν ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν; 2 Καὶ προσκαλεσάμενος ὁ Ἰησοῦς παιδίον ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν, 3 καὶ εἶπεν, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ στραφῆτε καὶ γένησθε ὡς τὰ παιδία, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. 4 Ὅστις οὖν ταπεινώσει ἑαυτὸν ὡς τὸ παιδίον τοῦτο, οὗτός ἐστιν ὁ μείζων ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. 5 Καὶ ὃς ἐὰν δέξεται παιδίον τοιοῦτον ἐν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· 6 ὃς δ' ἂν σκανδαλίση ἓνα τῶν μικρῶν τούτων τῶν πιστευόντων εἰς ἐμέ, συμφέρει αὐτῷ ἵνα κρεμασθῆ μύλος ὀνικὸς ὅσους τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ καταποντισθῆ ἐν τῷ πελάγει τῆς θαλάσσης.

7 Οὐαὶ τῷ κόσμῳ ἀπὸ τῶν σκανδάλων· ἀνάγκη γάρ *ἐστὶν ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα· πλην οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἑκείνῳ, δι' οὗ τὸ σκάνδαλον ἔρχεται. 8 Εἰ δὲ ἡ χεὶρ σου ἢ ὁ πούς σου σκανδαλίζει σε, ἔκκοπον αὐτὰ καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· καλόν σοι ἐστὶν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν ὀχλῶν ἢ κυλλόν, ἢ δύο χεῖρας ἢ δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον. 9 Καὶ εἰ ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· καλόν σοι ἐστὶ μονόφθαλμον εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός.

10 Ὁρᾶτε μὴ καταφρονήσητε ἐνὸς τῶν μικρῶν τούτων, λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οἱ ἄγγελοι αὐτῶν ἐν οὐρανοῖς διαπαντὸς βλέπουσι τὸ πρόσωπον τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. 11 *Ἦλθε γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου σῶσαι τὸ ἀπολωλός. 12 Τί ὑμῖν δοκεῖ; Ἐὰν γένηται τινὶ ἀνθρώπῳ ἕκατὸν πρόβατα, καὶ πλανηθῆ ἐν ἐξ αὐτῶν· οὐχὶ ἄφεις τὰ ἐνενηκόντα ἐννεά, ἐπὶ τὰ ὄρη ὁ πορευθεὶς ζητεῖ τὸ

† 17:27 την | — CT ‡ 17:27 αναβαινοντα | αναβαντα ANT BYZ CT PCK

TR * 18:2 ο ιησους | — CT † 18:4 ταπεινωσει | ταπεινωση TR ‡ 18:5

παιδιον τοιουτου εν | εν παιδιον τοιουτο CT § 18:6 εις | επι TR | περι

NA TH WH * 18:7 εστιν | — NA SBL WH † 18:7 εκεινω | — CT ‡ 18:8

αυτα | αυτον CT § 18:8 χωλον η κυλλον | κυλλον η χωλον NA SBL WH

* 18:11 ηλθε γαρ ο υιος του ανθρωπου σωσαι το απολωλος 82.6% | — CT

1.5% † 18:12 αφεις | αφησει CT ‡ 18:12 ενενηκοντα | εννενηκοντα TR

§ 18:12 πορευθεις | και πορευθεις CT

πλανώμενον; ¹³ Καὶ ἐὰν γένηται εὐρεῖν αὐτό, ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι χαίρει ἐπ' αὐτῷ μᾶλλον, ἢ ἐπὶ τοῖς *ἐνενηκοντα ἐννεά τοῖς μὴ πεπλανημένοις. ¹⁴ Οὕτως οὐκ ἔστι θέλημα ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς τῶν ἐν οὐρανοῖς, ἵνα ἀπόληται εἷς τῶν μικρῶν τούτων.

¹⁵ Ἐὰν δὲ ᾤμαρτήσῃ *εἰς σὲ ὁ ἀδελφός σου, ὑπάγε καὶ ἔλεγξον αὐτὸν μεταξὺ σοῦ καὶ αὐτοῦ μόνου. Ἐάν σου ἀκούσῃ, ἐκέρδησας τὸν ἀδελφόν σου. ¹⁶ ἐὰν δὲ μὴ ἀκούσῃ, παράλαβε μετὰ σοῦ ἓτι ἓνα ἢ δύο, ἵνα ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων ἢ τριῶν σταθῇ πᾶν ῥῆμα. ¹⁷ ἐὰν δὲ παρακούσῃ αὐτῶν, εἰπέ τῇ ἐκκλησίᾳ· ἐὰν δὲ καὶ τῆς ἐκκλησίας παρακούσῃ, ἔστω σοι ὡσπερ ὁ ἐθνικὸς καὶ ὁ τελώνης. ¹⁸ Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅσα ᾤαν δῆσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένα ἐν *τῷ οὐρανῷ· καὶ ὅσα ἐὰν λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελυμένα ἐν τῷ οὐρανῷ. ¹⁹ Πάλιν εἰπὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν δύο ᾤμων συμφωνήσωσιν ἐπὶ τῆς γῆς περὶ παντὸς πράγματος οὗ ἐὰν αἰτήσωνται, γενήσεται αὐτοῖς παρὰ τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. ²⁰ Οὗ γάρ εἰσι δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἓμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν.

²¹ Τότε προσελθὼν *αὐτῷ ὁ Πέτρος εἶπε, Κύριε, ποσάκις ἀμαρτήσῃ εἰς ἐμὲ ὁ ἀδελφός μου, καὶ ἀφήσω αὐτῷ; Ἔως ἐπτάκις; ²² Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Οὐ λέγω σοι ἔως ἐπτάκις, ἀλλ' ἔως ἑβδομηκοντάκις ἑπτὰ.

²³ Διὰ τοῦτο ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὃς ἠθέλησε συναῖραι λόγον μετὰ τῶν δούλων αὐτοῦ. ²⁴ Ἀρξαμένου δὲ αὐτοῦ συναίρειν, προσηνέχθη ᾤαυτῷ εἷς ὀφειλέτης μυρίων ταλάντων. ²⁵ Μὴ ἔχοντος δὲ αὐτοῦ ἀποδοῦναι ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ κύριος *αὐτοῦ πρᾶθῆναι, καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ τὰ τέκνα, καὶ πάντα ὅσα εἶχε, καὶ ἀποδοθῆναι. ²⁶ Πεσὼν οὖν ὁ δοῦλος προσεκύνη αὐτῷ, λέγων, ᾤΚύριε, μακροθύμησον ἐπ' ἐμοί, καὶ πάντα *σοι

* **18:13** εννεηκοντα | εννεηκοντα TR † **18:14** υμων | μου WH ‡ **18:14** εις | εν CT § **18:15** αμαρτηση | αμαρτη PCK * **18:15** εις σε | — WH † **18:15** και | — CT PCK ‡ **18:17** ειπε | ειπον SBL WH § **18:18** εαν | αν TH * **18:18** τω | — CT † **18:18** τω | — CT ‡ **18:19** αμην | — TR § **18:19** υμων συμφωνησωσιν | συμφωνησωσιν εξ υμων CT * **18:21** αυτω ο πετρος ειπε | ο πετρος ειπεν αυτω NA WH † **18:22** αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH ‡ **18:24** προσηνεχθη | προσηχθη WH § **18:24** αυτω εις | εις αυτω WH * **18:25** αυτου | — CT † **18:25** αυτου | — NA SBL WH ‡ **18:25** ειχε | εχει CT § **18:26** κυριε | — NA SBL WH * **18:26** σοι αποδωσω | αποδωσω σοι CT

ἀποδώσω. ²⁷ Σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἀπέλυσεν αὐτόν, καὶ τὸ ἴδιον ἀφῆκεν αὐτῷ. ²⁸ Ἐξελθὼν δὲ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος εὔρεν ἕνα τῶν συνδούλων αὐτοῦ, ὃς ὤφειλεν αὐτῷ ἑκατὸν δηνάρια, καὶ κρατήσας αὐτὸν ἔπνιγε, λέγων, Ἀπόδος μοι δεῖ τι ὀφείλεις. ²⁹ Πεσὼν οὖν ὁ σύνδουλος αὐτοῦ *εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ παρεκάλει αὐτόν, λέγων, Μακροθύμησον ἐπ' ἐμοί, καὶ ἄποδώσω σοι. ³⁰ Ὁ δὲ οὐκ ἤθελεν, ἀλλὰ ἀπελθὼν ἔβαλεν αὐτόν εἰς φυλακὴν, ἕως ἄποδῶ τὸ ὀφειλόμενον. ³¹ Ἰδόντες *δὲ οἱ σύνδουλοι αὐτοῦ τὰ γενόμενα ἐλυπήθησαν σφόδρα· καὶ ἐλθόντες διεσάφησαν τῷ κυρίῳ ἑαυτῶν πάντα τὰ γενόμενα. ³² Τότε προσκαλεσάμενος αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ λέγει αὐτῷ, Δούλε πονηρέ, πᾶσαν τὴν ὀφειλὴν ἐκείνην ἀφήκα σοι, ἐπεὶ παρεκάλεσάς με. ³³ οὐκ ἔδει καὶ σὲ ἐλεῆσαι τὸν σύνδουλόν σου, ὡς καὶ ἐγὼ σε ἠλέησα; ³⁴ Καὶ ὀργισθεὶς ὁ κύριος αὐτοῦ παρέδωκεν αὐτόν τοῖς βασανισταῖς, ἕως οὗ ἄποδῶ πᾶν τὸ ὀφειλόμενον σαυτῷ. ³⁵ Οὕτω καὶ ὁ πατήρ μου ὁ *ἐπουράνιος ποιήσει ὑμῖν, ἐὰν μὴ ἀφήτε ἕκαστος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρδιῶν ὑμῶν τὰ παραπτώματα αὐτῶν.

19

¹ Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους, μετήρην ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὄρια τῆς Ἰουδαίας πέραν τοῦ Ἰορδάνου. ² Καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς ἐκεῖ.

³ Καὶ *προσηλθον αὐτῷ τοῖ Φαρισαῖοι πειράζοντες αὐτόν, καὶ λέγοντες αὐτῷ, Εἰ ἔξεστιν Σάνθρωπῳ ἀπολῦσαι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ κατὰ πᾶσαν αἰτίαν; ⁴ Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν *αὐτοῖς, Οὐκ ἀνέγνωτε ὅτι ὁ ἰσχυρὸς ἀπ' ἀρχῆς ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς, ⁵ καὶ εἶπεν, Ἔνεκεν τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα καὶ

† 18:27 δανειον | δανιον WH ‡ 18:28 μοι | — CT § 18:28 ει | ο TR

* 18:29 εις τους ποδας αυτου | — CT † 18:29 αποδωσω | παντα αποδωσω TR

‡ 18:30 αλλα | αλλ NA²⁸ SCR § 18:30 ου | — NA TH WH * 18:31 δε

| ουν CT † 18:31 εαυτων | αυτων TR ‡ 18:33 και εγω | καγω CT § 18:34

αυτω | — NA SBL WH * 18:35 επουρανιος | ουρανιος CT † 18:35 τα

παραπτωματα αυτων | — CT * 19:3 προσηλθον | προσηλθαν WH † 19:3

οι | — CT ‡ 19:3 αυτω | — CT § 19:3 ανθρωπω | — WH * 19:4 αυτοις

| — CT † 19:4 ποιησας | κτισας CT ‡ 19:5 ενεκεν | ενεκα CT § 19:5

πατερα | πατερα αυτου ANT BYZ PCK

τὴν μητέρα, καὶ *προσκολληθήσεται †τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, καὶ ἕσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν; ⁶ Ὡστε οὐκέτι εἰσὶ δύο, ἀλλὰ σὰρξ μία. Ὁ οὖν ὁ Θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω. ⁷ Λέγουσιν αὐτῷ, Τί οὖν †Μωσῆς ἐνετείλατο δοῦναι βιβλίον ἀποστασίου, καὶ ἀπολῦσαι ἑαυτήν; ⁸ Λέγει αὐτοῖς ὅτι *Μωσῆς πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἐπέτρεπεν ὑμῖν ἀπολῦσαι τὰς γυναῖκας ὑμῶν· ἀπ' ἀρχῆς δὲ οὐ γέγονεν οὕτω. ⁹ Λέγω δὲ ὑμῖν †ὅτι ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, †μὴ ἐπὶ πορνείᾳ, καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται· Ἐκαὶ ὁ ἀπολελυμένην γαμήσας μοιχᾶται.

¹⁰ Λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ *αὐτοῦ, Εἰ οὕτως ἐστὶν ἡ αἰτία τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τῆς γυναικός, οὐ συμφέρει γαμήσαι. ¹¹ Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Οὐ πάντες χωροῦσι τὸν λόγον †τοῦτον, ἀλλ' οἷς δέδοται. ¹² Εἰσὶ γὰρ εὐνοῦχοι, οἵτινες ἐκ κοιλίας μητρὸς ἐγεννήθησαν οὕτω· καὶ εἰσιν εὐνοῦχοι, οἵτινες εὐνουχίσθησαν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· καὶ εἰσιν εὐνοῦχοι, οἵτινες εὐνουχίσαν ἑαυτοὺς διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Ὁ δυνάμενος χωρεῖν χωρεῖτω.

¹³ Τότε †προσηνέχθη αὐτῷ παιδία, ἵνα ἑτάς χειρας ἐπιθῇ αὐτοῖς, καὶ προσεύξῃται· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖς. ¹⁴ Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἄφετε τὰ παιδία, καὶ μὴ κωλύετε αὐτὰ ἐλθεῖν πρὸς με· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. ¹⁵ Καὶ ἐπιθεὶς *αὐτοῖς τὰς χειρας, ἐπορεύθη ἐκεῖθεν.

¹⁶ Καὶ ἰδού, †εἷς προσελθὼν †εἶπεν αὐτῷ, Διδάσκαλε Σάγαθέ, τί ἀγαθὸν ποιήσω, ἵνα *ἔχω ζωὴν αἰώνιον; ¹⁷ Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Τί με †λέγεις ἀγαθόν; Οὐδεὶς ἀγαθός, εἰ μὴ εἷς, ὁ Θεός. Εἰ δὲ θέλεις †εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν, ἑτήρησον τὰς ἐντολάς. ¹⁸ Λέγει αὐτῷ, Ποίας; Ὁ δὲ Ἰησοῦς *εἶπε, Τὸ Οὐ φονεύσεις· οὐ μοιχεύσεις· οὐ

* 19:5 προσκολληθησεται | κολληθησεται ANT BYZ CT † 19:5 τη γυναικι | προς την γυναικα PCK † 19:7 μωσης | μωυσης CT § 19:7 αυτην | — WH

* 19:8 μωσης | μωυσης CT † 19:9 οτι | — TH † 19:9 μη | ει μη TR § 19:9 και ο απολελυμενην γαμησας μοιχεται | — NA WH * 19:10 αυτου | — SBL WH † 19:11 τουτον | — WH † 19:13 προσηνεχθη | προσηνεχθησαν CT

§ 19:13 τας χειρας επιθη αυτοις | επιθη αυτοις τας χειρας ANT * 19:15 αυτοις τας χειρας | τας χειρας αυτοις ANT CT † 19:16 εις | εις τις PCK

† 19:16 ειπεν αυτω | αυτω ειπε CT § 19:16 αγαθε | — CT * 19:16 εχω | σχω CT † 19:17 λεγεις αγαθον ουδεις αγαθος ει μη εις ο θεος 97.7% | ερωτας περι του αγαθου εις εστιν ο αγαθος CT 0.2% † 19:17 εισελθειν

εις την ζωην | εις την ζωην εισελθειν CT § 19:17 τηρησον | τηρει WH

* 19:18 ειπε | εφη WH

κλέψεις· οὐ ψευδομαρτυρήσεις· ¹⁹ τίμα τὸν †πατέρα καὶ τὴν μητέρα· καὶ, ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. ²⁰ Λέγει αὐτῷ ὁ νεανίσκος, †Πάντα ταῦτα ἔξφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου· τί ἔτι ὑστερῶ; ²¹ Ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Εἰ θέλεις τέλειος εἶναι, ὑπάγε, πώλησόν σου τὰ ὑπάρχοντα καὶ δός *πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν †οὐρανῷ· καὶ δεῦρο, ἀκολούθει μοι. ²² Ἀκούσας δὲ ὁ νεανίσκος τὸν †λόγον ἀπήλθε λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά. ²³ Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἄδυσκόλως πλούσιος εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. ²⁴ Πάλιν δὲ λέγω ὑμῖν, εὐκόπωτέρον ἐστὶ κάμηλον διὰ *τρυπήματος ῥαφίδος †διελθεῖν, ἢ πλούσιον †εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν. ²⁵ Ἀκούσαντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἑαυτοῦ ἔξεπλήσσοντο σφόδρα, λέγοντες, Τίς ἄρα δύναται σωθῆναι; ²⁶ Ἐμβλέψας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Παρὰ ἀνθρώποις τοῦτο ἀδύνατόν ἐστι, παρὰ δὲ Θεῷ πάντα *δυνατά. ²⁷ Τότε ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ, Ἰδού, ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα καὶ ἠκολουθήσαμεν σοι· τί ἄρα ἔσται ἡμῖν; ²⁸ Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὑμεῖς οἱ ἀκολουθήσαντές μοι, ἐν τῇ †παλιγγενεσίᾳ ὅταν καθίση ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ, †καθίσεσθε καὶ ὑμεῖς ἐπὶ δώδεκα θρόνους, κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραὴλ. ²⁹ Καὶ πᾶς ἄφῃκεν οἰκίας, ἢ ἀδελφούς, ἢ ἀδελφάς, ἢ πατέρα, ἢ μητέρα, *ἢ γυναῖκα, ἢ τέκνα, ἢ ἀγρούς, ἕνεκεν τοῦ †ονόματός μου, †ἐκατονταπλασίονα ἑλθήσεται, καὶ ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσει. ³⁰ Πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι, καὶ ἔσχατοι πρῶτοι.

20

1 Ὁμοία γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ

† 19:19 πατερα | πατερα σου TR † 19:20 παντα ταυτα | ταυτα παντα WH
 § 19:20 εφυλαξαμην εκ νεοτητος μου | εφυλαξα CT * 19:21 πτωχοις |
 τοις πτωχοις NA TH WH † 19:21 ουρανω | ουρανοις CT † 19:22 λογον |
 λογον τουτου WH § 19:23 δυσκολως πλουσιος | πλουσιος δυσκολως CT
 * 19:24 τρυπηματος | τρηματος WH † 19:24 διελθειν | εισελθειν SBL WH
 † 19:24 εις την βασιλειαν του θεου εισελθειν | εισελθειν εις την βασιλειαν
 του θεου NA TH | εις την βασιλειαν του θεου SBL WH § 19:25 αυτου | —
 CT * 19:26 δυνατα | δυνατα εστι ANT BYZ TR † 19:28 παλιγγενεσια |
 παλιγγενεσια TH WH † 19:28 καθισεσθε | καθησεσθε CT § 19:29 ος |
 οστις CT * 19:29 η γυναικα | — NA WH † 19:29 ονοματος μου | εμου
 ονοματος WH † 19:29 εκατονταπλασιονα | πολλαπλασιονα WH § 19:29

οικοδεσπότη, ὅστις ἐξῆλθεν ἅμα πρῶτῳ μισθώσασθαι ἐργάτας εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ. ² *Καὶ συμφωνήσας μετὰ τῶν ἐργατῶν ἐκ δηναρίου τὴν ἡμέραν, ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ. ³ Καὶ ἐξελθὼν περὶ τρίτην ὥραν, εἶδεν ἄλλους ἐστῶτας ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀργούς· ⁴ †καὶ ἐκείνοις εἶπεν, Ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα, καὶ ὃ ἐὰν ἦ δίκαιον δώσω ὑμῖν. ⁵ Οἱ δὲ ἀπήλθον. §Πάλιν ἐξελθὼν περὶ ἕκτην καὶ *ἐνάτην ὥραν, ἐποίησεν ὡσαύτως. ⁶ Περὶ δὲ τὴν ἐνδεκάτην ὥραν ἐξελθὼν, εὔρεν ἄλλους ἐστῶτας †ἀργούς, καὶ λέγει αὐτοῖς, Τί ὧδε ἐστήκατε ὅλην τὴν ἡμέραν ἀργοί; ⁷ Λέγουσιν αὐτῷ, Ὅτι οὐδεὶς ἡμᾶς ἐμισθώσατο. Λέγει αὐτοῖς, Ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα, §καὶ ὃ ἐὰν ἦ δίκαιον λήψεσθε.

⁸ Ὅψιας δὲ γενομένης λέγει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος τῷ ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ, Κάλεσον τοὺς ἐργάτας, καὶ ἀπόδος *αὐτοῖς τὸν μισθόν, ἀρξάμενος ἀπὸ τῶν ἐσχάτων ἕως τῶν πρώτων. ⁹ †Καὶ ἐλθόντες οἱ περὶ τὴν ἐνδεκάτην ὥραν ἔλαβον ἀνὰ δηνάριον. ¹⁰ †Ἐλθόντες δὲ οἱ πρῶτοι ἐνόμισαν ὅτι §πλεῖονα *λήψονται· καὶ ἔλαβον †καὶ αὐτοὶ ἀνὰ δηνάριον. ¹¹ Λαβόντες δὲ ἐγόγγυζον κατὰ τοῦ οικοδεσπότη, ¹² λέγοντες †ὅτι Οὗτοι οἱ ἔσχατοι μίαν ὥραν ἐποίησαν, καὶ ἴσους §ἡμῖν αὐτοὺς ἐποίησας, τοῖς βαστάσασι τὸ βάρος τῆς ἡμέρας καὶ τὸν καύσωνα. ¹³ Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς *εἶπεν ἐνὶ αὐτῶν, Ἐταῖρε, οὐκ ἀδικῶ σε· οὐχὶ δηναρίου συνεφώνησάς μοι; ¹⁴ Ἄρον τὸ σὸν καὶ ὑπαγε· θέλω δὲ τούτῳ τῷ ἐσχάτῳ δοῦναι ὡς καὶ σοί. ¹⁵ †Ἡ οὐκ ἔξεστί μοι †ποιῆσαι ὃ θέλω ἐν τοῖς ἐμοῖς; §Εἰ ὁ ὀφθαλμὸς σου πονηρὸς ἐστίν, ὅτι ἐγὼ ἀγαθὸς εἶμι; ¹⁶ Οὕτως ἔσονται οἱ ἔσχατοι πρῶτοι, καὶ οἱ πρῶτοι ἔσχατοι· *πολλοὶ γάρ εἰσι κλητοί, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.

* 20:2 και συμφωνησας | συμφωνησας δε CT TR † 20:3 τριτην | την τριτην TR † 20:4 και εκεινοις | κακεινοις TR § 20:5 παλιν | παλιν δε NA TH WH * 20:5 ενατην | εννατην TR † 20:6 ωραν | — CT † 20:6 αργους | — CT § 20:7 και ο εαν η δικαιον ληψεσθε | — CT * 20:8 αυτοις | — WH † 20:9 και ελθοντες | ελθοντες δε WH † 20:10 ελθοντες δε | και ελθοντες CT § 20:10 πλεονα | πλειον CT * 20:10 ληψονται | λημψονται CT † 20:10 και αυτοι ανα δηναριον | το ανα δηναριον και αυτοι CT † 20:12 οτι | — CT § 20:12 ημιν αυτοις | αυτοις ημιν SBL WH * 20:13 ειπεν ενι αυτων | ενι αυτων ειπεν CT † 20:15 η | — SBL WH † 20:15 ποιησαι ο θελω | ο θελω ποιησαι CT § 20:15 ει | η CT * 20:16 πολλοι γαρ εισι κλητοι ολιγοι δε εκλεκτοι 97.5% | — CT 1.4%

17 †Καὶ ἀναβαίνων ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα παρέλαβε τοὺς δώδεκα μαθητὰς κατ' ἰδίαν †ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, 18 Ἴδού, ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ γραμματεῦσι, καὶ κατακρινούσιν αὐτὸν θανάτῳ, 19 καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν εἰς τὸ ἐμπαῖξαι καὶ μαστιγῶσαι καὶ σταυρῶσαι· καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ Ὕαναστήσεται.

20 Τότε προσῆλθεν αὐτῷ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου μετὰ τῶν υἱῶν αὐτῆς, προσκυνούσα καὶ αἰτουῦσα τι *παρ' αὐτοῦ. 21 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ, Τί θέλεις; Λέγει αὐτῷ, Εἰπέ ἵνα καθίσωσιν οὗτοι οἱ δύο υἱοί μου, εἷς ἐκ δεξιῶν †σου, καὶ εἷς ἐξ ἐκωνύμων †σου, ἐν τῇ βασιλείᾳ σου. 22 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Οὐκ οἶδατε τί αἰτεῖσθε. Δύνασθε πεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ μέλλω πίνειν, ὃ ἡ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθῆναι; Λέγουσιν αὐτῷ, Δυνάμεθα. 23 *Καὶ λέγει αὐτοῖς, Τὸ μὲν ποτήριόν μου πίεσθε, †καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθήσεσθε· τὸ δὲ καθίσει ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ ἐκωνύμων †μου οὐκ ἔστιν ὅτι δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἠτοιμάσται ὑπὸ τοῦ πατρὸς μου. 24 Καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα ἠγανάκτησαν περὶ τῶν δύο ἀδελφῶν. 25 Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτοὺς εἶπεν, Οἶδατε ὅτι οἱ ἄρχοντες τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ μεγάλοι κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. 26 Οὐχ οὕτω *δὲ †ἔσται †ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὃς ὅτι ἐὰν θέλη ἐν ὑμῖν μέγας γενέσθαι *ἔσται ὑμῶν διάκονος· 27 καὶ ὃς ὅτι ἐὰν θέλη ἐν ὑμῖν εἶναι πρῶτος, †ἔστω ὑμῶν δοῦλος· 28 ὡσπερ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι, καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.

29 Καὶ ἐκπορευομένων αὐτῶν ἀπὸ Ἱεριχώ, ἠκολούθησεν αὐτῷ ὄχλος πολὺς. 30 Καὶ ἰδού, δύο τυφλοὶ καθημένοι παρὰ τὴν ὁδόν, ἀκούσαντες ὅτι

† 20:17 και αναβαινων ο | μελλων δε αναβαινειν WH † 20:17 εν τη οδω και | και εν τη οδω CT § 20:19 αναστησεται | εγερθησεται CT * 20:20 παρ | απ NA TH WH † 20:21 σου | — WH † 20:21 σου | — TR § 20:22 η το βαπτισμα ο εγω βαπτιζομαι βαπτισθηναι | και το βαπτισμα ο εγω βαπτιζομαι βαπτισθηναι TR | — CT * 20:23 και | — CT † 20:23 και το βαπτισμα ο εγω βαπτιζομαι βαπτισθησεσθε | — CT † 20:23 μου | — CT § 20:23 εμον | εμον τουτο NA * 20:26 δε | — ANT CT † 20:26 εσται | εστιν WH † 20:26 εν | — PCK § 20:26 εαν | αν SBL TH WH * 20:26 εσται | εστω TR † 20:27 εαν | αν CT † 20:27 εστω | εσται ANT CT PCK § 20:29 ιεριχω | ιερειχω TH WH

Ἰησοῦς παράγει, ἔκραξαν, λέγοντες, *Ἐλέησον ἡμᾶς, Κύριε, †υἱὸς †Δαυίδ. ³¹ Ὁ δὲ ὄχλος ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα σιωπήσωσιν. Οἱ δὲ μεῖζον §ἔκραζον, λέγοντες, *Ἐλέησον ἡμᾶς, Κύριε, †υἱὸς †Δαυίδ. ³² Καὶ στὰς ὁ Ἰησοῦς ἐφώνησεν αὐτούς, καὶ εἶπε, Τί θέλετε ποιήσω ὑμῖν; ³³ Λέγουσιν αὐτῷ, Κύριε, ἵνα §ανοιχθῶσιν ἡμῶν οἱ ὀφθαλμοί. ³⁴ Σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἤψατο τῶν *ὀφθαλμῶν αὐτῶν· καὶ εὐθέως ἀνέβλεψαν †αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί, καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ.

21

¹ Καὶ ὅτε ἤγγισαν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ἦλθον εἰς *Βηθσφαγὴ †πρὸς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν, τότε †ὁ Ἰησοῦς ἀπέστειλε δύο μαθητάς, ² λέγων αὐτοῖς, §Πορευθήτε εἰς τὴν κώμην τὴν *ἀπέναντι ὑμῶν, καὶ †εὐθέως εὐρήσετε ὄνον δεδεμένην, καὶ πῶλον μετ' αὐτῆς· λύσαντες ἀγάγετέ μοι. ³ Καὶ ἐάν τις ὑμῖν εἶπη τι, ἐρεῖτε ὅτι Ὁ Κύριος αὐτῶν χρειαν ἔχει· †εὐθέως δὲ §ἀποστέλλει αὐτούς. ⁴ Τοῦτο δὲ *ὅλον γέγονεν, ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου, λέγοντος,

⁵ Εἶπατε τῇ θυγατρὶ Σιών,
Ἰδοῦ, ὁ βασιλεὺς σου ἔρχεται σοι,
πραῦς καὶ ἐπιβεβηκῶς ἐπὶ ὄνον
καὶ †πῶλον υἱὸν ὑποζυγίου.

⁶ Πορευθέντες δὲ οἱ μαθηταί, καὶ ποιήσαντες καθὼς †προσέταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, ⁷ ἤγαγον τὴν ὄνον καὶ τὸν πῶλον· καὶ ἐπέθηκαν §ἐπάνω αὐτῶν τὰ ἱμάτια *αὐτῶν, καὶ †ἐπεκάθισεν ἐπάνω αὐτῶν. ⁸ Ὁ δὲ πλεῖστος ὄχλος ἔστρωσαν †ἐαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐν τῇ ὁδῷ· ἄλλοι

* 20:30 ελεησον ημας κυριε | κυριε ελεησον ημας SBL WH | ελεησον ημας ιησου TH † 20:30 υιος | υιε TH † 20:30 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH § 20:31 εκραζον | εκραξαν CT * 20:31 ελεησον ημας κυριε | κυριε ελεησον ημας SBL TH WH † 20:31 υιος | υιε TH † 20:31 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH § 20:33 ανοιχθωσιν ημων οι οφθαλμοι | ανοιγωσιν οι οφθαλμοι ημων CT * 20:34 οφθαλμων | ομματων CT † 20:34 αυτων οι οφθαλμοι | — CT * 21:1 βηθσφαγη | βηθφαγη BYZ CT TR † 21:1 προς | εις NA SBL WH † 21:1 ο | — NA SBL WH § 21:2 πορευθητε | πορευεσθε CT * 21:2 απεναντι | κατεναντι CT † 21:2 ευθεως | ευθυς WH † 21:3 ευθεως | ευθυς CT § 21:3 αποστέλλει | αποστειλει CT TR * 21:4 ολον | — CT † 21:5 πωλον | επι πωλον CT † 21:6 προσεταξεν | συνεταξεν NA SBL WH § 21:7 επανω | επ CT * 21:7 αυτων | — CT † 21:7 επεκαθισεν | επεκαθισαν SCR † 21:8 εαυτων | αυτων PCK

δὲ ἔκοπτον κλάδους ἀπὸ τῶν δένδρων, καὶ ἐστρώννουν ἐν τῇ ὁδῷ. ⁹ Οἱ δὲ ὄχλοι οἱ ᾤοντες καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον, λέγοντες,

Ὡσαννὰ τῷ υἱῷ * Δαυίδ·
εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου.
Ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις.

¹⁰ Καὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ εἰς Ἱεροσόλυμα, ἐσείσθη πᾶσα ἡ πόλις, λέγουσα, Τίς ἐστὶν οὗτος; ¹¹ Οἱ δὲ ὄχλοι ἔλεγον, Οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ προφήτης, ὁ ἀπὸ Ναζαρετ τῆς Γαλιλαίας.

¹² Καὶ εἰσηλθὼν δὲ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν * τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐξέβαλε πάντας τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν κατέστρεψε, καὶ τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς περιστεράς. ¹³ Καὶ λέγει αὐτοῖς, Γέγραπται, Ὁ οἶκος μου οἶκος προσευχῆς κληθήσεται· ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἐποίησατε σπήλαιον ληστῶν.

¹⁴ Καὶ προσῆλθον αὐτῷ χωλοὶ καὶ τυφλοὶ ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς. ¹⁵ Ἴδόντες δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὰ θαυμάσια ἃ ἐποίησε, καὶ τοὺς παῖδας ᾤοντες ἐκράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ λέγοντας, Ὡσαννὰ τῷ υἱῷ * Δαυίδ, ἠγανάκτησαν, ¹⁶ καὶ εἶπον αὐτῷ, Ἀκούεις τί οὗτοι λέγουσιν; Ὁ δὲ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς, Ναί· οὐδέποτε ἀνέγνωτε ὅτι

Ἐκ στόματος νηπίων καὶ θηλαζόντων
κατηρτίσω αἶνον;

¹⁷ Καὶ καταλιπὼν αὐτοὺς ἐξῆλθεν ἔξω τῆς πόλεως εἰς Βηθανίαν, καὶ ἠύλισθη ἐκεῖ.

¹⁸ Πρωίας δὲ ἐπανάγων εἰς τὴν πόλιν, ἐπέειπεν.
¹⁹ Καὶ ἰδὼν συκῆν μίαν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, ἦλθεν ἐπ' αὐτήν, καὶ οὐδὲν εὔρεν ἐν αὐτῇ εἰ μὴ φύλλα μόνον· καὶ λέγει

§ 21:9 προαγοντες | προαγοντες αυτου CT * 21:9 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH † 21:11 ιησους ο προφητης | ο προφητης ιησους CT ‡ 21:11 ναζαρετ | ναζαρεθ CT SCR § 21:12 ο | — CT * 21:12 του θεου 96.3% | — CT 3.4% † 21:13 εποιησατε | ποιειτε CT ‡ 21:14 χωλοι και τυφλοι | τυφλοι και χωλοι CT TR § 21:15 κραζοντας | τους κραζοντας CT * 21:15 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH † 21:16 ειπον | ειπαν CT ‡ 21:18 πρωιας | πρωι CT § 21:18 επαναγων | επαναγαγων WH

αὐτῆ, *Μηκέτι ἐκ σοῦ καρπὸς γένηται εἰς τὸν αἰῶνα. Καὶ ἐξηράνθη παραχρῆμα ἡ συκῆ. ²⁰ Καὶ ἰδόντες οἱ μαθηταὶ ἐθαύμασαν, λέγοντες, Πῶς παραχρῆμα ἐξηράνθη ἡ συκῆ; ²¹ Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν, καὶ μὴ διακριθῆτε, οὐ μόνον τὸ τῆς συκῆς ποιήσετε, ἀλλὰ καὶ τῷ ὄρει τούτῳ εἶπητε, Ἄρθητι, καὶ βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν, γενήσεται. ²² Καὶ πάντα ὅσα ἐὰν αἰτήσητε ἐν τῇ προσευχῇ, πιστεύοντες, ἄλῃψθε.

²³ Καὶ ἔλθοντι αὐτῷ εἰς τὸ ἱερόν, *προσηλθὼν αὐτῷ διδάσκοντι οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ, λέγοντες, Ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; Καὶ τίς σοι ἔδωκε τὴν ἐξουσίαν ταύτην; ²⁴ Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Ἐρωτήσω ὑμᾶς κἀγὼ λόγον ἓνα, ὃν ἐὰν εἴπητέ μοι, κἀγὼ ὑμῖν ἐρῶ ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. ²⁵ Τὸ βάπτισμα Ἰωάννου πόθεν ἦν; Ἐξ οὐρανοῦ ἢ ἐξ ἀνθρώπων; Οἱ δὲ διελογίζοντο παρ' ἑαυτοῖς, λέγοντες, Ἐὰν εἴπωμεν, Ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ ἡμῖν, Διὰ τί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; ²⁶ Ἐὰν δὲ εἴπωμεν, Ἐξ ἀνθρώπων, φοβούμεθα τὸν ὄχλον· πάντες γὰρ ἔχουσι τὸν Ἰωάννην ὡς προφήτην. ²⁷ Καὶ ἀποκριθέντες τῷ Ἰησοῦ *εἶπον, Οὐκ οἶδαμεν. Ἔφη αὐτοῖς καὶ αὐτός, Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

²⁸ Τί δὲ ὑμῖν δοκεῖ; Ἄνθρωπος εἶχε τέκνα δύο, καὶ προσελθὼν τῷ πρώτῳ εἶπε, Τέκνον, ὑπάγε, σήμερον ἐργάζου ἐν τῷ ἀμπελῶνί μου. ²⁹ Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, *Οὐ θέλω· ὕστερον δὲ μεταμεληθεὶς, ἀπήλθε. ³⁰ Καὶ προσελθὼν τῷ δευτέρῳ εἶπεν ὡσαύτως. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Ἐγὼ, κύριε· καὶ οὐκ ἀπήλθε. ³¹ Τίς ἐκ τῶν δύο ἐποίησε τὸ θέλημα τοῦ πατρός; Λέγουσιν *αὐτῷ, Ὁ ἄπρωτος. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οἱ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι προάγουσιν ὑμᾶς εἰς τὴν

* 21:19 μηκετι | ου μηκετι WH † 21:22 εαν | αν BYZ CT TR ‡ 21:22

ληψεσθε | λημψεσθε CT § 21:23 ελθοντι αυτω | ελθοντος αυτου CT

* 21:23 προσηλθον | προσηλθαν WH † 21:25 ιωαννου | το ιωαννου NA

SBL TH | το ιωανου WH ‡ 21:25 παρ | εν NA SBL WH § 21:26 εχουσι

τον ιωαννην ως προφητην | ως προφητην εχουσι τον ιωαννην NA SBL TH |

ως προφητην εχουσι τον ιωαννην WH * 21:27 ειπον | ειπαν NA SBL WH

† 21:28 ανθρωπος | ανθρωπος τις ANT PCK ‡ 21:28 και | — SBL WH

§ 21:28 μου | — CT * 21:29 ου θελω υστερον δε μεταμεληθεις | εγω

κυριε και ουκ WH † 21:30 και προσελθων | προσελθων δε CT ‡ 21:30

δευτερω | ετερω BYZ HF NA PCK § 21:30 εγω κυριε και ουκ | ου θελω

υστερον μεταμεληθεις WH * 21:31 αυτω | — CT † 21:31 πρωτος |

βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. ³² Ἦλθε γὰρ †πρὸς ὑμᾶς Ἰωάννης ἐν ὁδῷ δικαιοσύνης, καὶ οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ· οἱ δὲ τελῶναι καὶ αἱ πόρνοι ἐπίστευσαν αὐτῷ· ὑμεῖς δὲ ἰδόντες Ἰοῦ μετεμελήθητε ὕστερον τοῦ πιστεῦσαι αὐτῷ.

³³ Ἄλλην παραβολὴν ἀκούσατε. Ἄνθρωπός *τις ἦν οἰκοδοσπότης, ὅστις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ φραγμὸν αὐτῷ περιέθηκε, καὶ ὠρυξεν ἐν αὐτῷ ληνόν, καὶ ὠκοδόμησε πύργον, καὶ †ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν. ³⁴ Ὅτε δὲ ἤγγισεν ὁ καιρὸς τῶν καρπῶν, ἀπέστειλε τοὺς δούλους αὐτοῦ πρὸς τοὺς γεωργοὺς, λαβεῖν τοὺς καρποὺς αὐτοῦ. ³⁵ Καὶ λαβόντες οἱ γεωργοὶ τοὺς δούλους αὐτοῦ, ὃν μὲν †ἔδειραν, ὃν δὲ ἀπέκτειναν, ὃν δὲ ἐλίθοβόλησαν. ³⁶ Πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους πλείονας τῶν πρώτων· καὶ ἐποίησαν αὐτοῖς ὡσαύτως. ³⁷ Ὑστερον δὲ ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, λέγων, Ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου. ³⁸ Οἱ δὲ γεωργοὶ ἰδόντες τὸν υἱὸν εἶπον ἐν ἑαυτοῖς, Οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε, ἀποκτείνωμεν αὐτόν, καὶ Ἰκατάσχωμεν τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ. ³⁹ Καὶ λαβόντες αὐτὸν ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος καὶ ἀπέκτειναν. ⁴⁰ Ὅταν οὖν ἔλθῃ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, τί ποιήσει τοῖς γεωργοῖς ἐκείνοις; ⁴¹ Λέγουσιν αὐτῷ, Κακοὺς κακῶς ἀπολέσει αὐτούς, καὶ τὸν ἀμπελῶνα *ἐκδώσεται ἄλλοις γεωργοῖς, οἵτινες ἀποδώσουσιν αὐτῷ τοὺς καρποὺς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν.

⁴² Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Οὐδέποτε ἀνέγνωτε ἐν ταῖς γραφαῖς,

Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες,
οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας·
παρὰ Κυρίου ἐγένετο αὕτη,
καὶ ἔστι θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν;

⁴³ Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν ὅτι ἀρθήσεται ἀφ' ὑμῶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, καὶ δοθήσεται ἔθνει ποιοῦντι τοὺς καρποὺς αὐτῆς. ⁴⁴ Καὶ ὁ πεσὼν ἐπὶ τὸν λίθον τοῦτου συνθλασθήσεται· ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ, λικμήσει αὐτόν.

⁴⁵ Καὶ ἀκούσαντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι τὰς παραβολὰς αὐτοῦ ἔγνωσαν ὅτι περὶ αὐτῶν λέγει. ⁴⁶ Καὶ

‡ 21:32 πρὸς υμας ιωαννης | ιωαννης πρὸς υμας NA SBL TH | ιωαννης πρὸς υμας WH § 21:32 ου | ουδε CT * 21:33 τις | — BYZ CT † 21:33 εξεδωτο | εξεδετο NA SBL WH ‡ 21:35 εδειραν | εδηραν PCK § 21:38 κατασχωμεν | σχωμεν CT * 21:41 εκδωσεται | εκδοσεται TR

ζητοῦντες αὐτὸν κρατῆσαι, ἐφοβήθησαν τοὺς ὄχλους, ἔπειδὴ ὡς προφήτην αὐτὸν εἶχον.

22

¹ Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς πάλιν εἶπεν * αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς, λέγων, ² Ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὅστις ἐποίησε γάμους τῷ υἱῷ αὐτοῦ· ³ καὶ ἀπέστειλε τοὺς δούλους αὐτοῦ καλέσαι τοὺς κεκλημένους εἰς τοὺς γάμους, καὶ οὐκ ἤθελον ἔλθειν. ⁴ Πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους, λέγων, Εἴπατε τοῖς κεκλημένοις. Ἴδού, τὸ ἄριστόν μου ἤτοίμασα, οἱ ταῦροί μου καὶ τὰ σιτιστὰ τεθυμένα, καὶ πάντα ἔτοιμα· δεῦτε εἰς τοὺς γάμους. ⁵ Οἱ δὲ ἀμελήσαντες ἀπήλθον, ἃ ὁ μὲν εἰς τὸν ἴδιον ἀγρόν, ἃ ὁ δὲ * εἰς τὴν ἐμπορίαν αὐτοῦ· ⁶ οἱ δὲ λοιποὶ κρατήσαντες τοὺς δούλους αὐτοῦ ὕβρισαν καὶ ἀπέκτειναν. ⁷ † Καὶ ἀκούσας ὁ βασιλεὺς ἐκεῖνος ὠργίσθη, καὶ πέμψας τὰ στρατεύματα αὐτοῦ ἀπόλεσε τοὺς φονεῖς ἐκείνους, καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν ἐνέπρησε. ⁸ Τότε λέγει τοῖς δούλοις αὐτοῦ, Ὁ μὲν γάμος ἔτοιμός ἐστιν, οἱ δὲ κεκλημένοι οὐκ ἦσαν ἄξιοι. ⁹ Πορεύεσθε οὖν ἐπὶ τὰς διεξόδους τῶν ὁδῶν, καὶ ὅσους ἂν εὑρήτε, καλέσατε εἰς τοὺς γάμους. ¹⁰ Καὶ ἐξεληθόντες οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι εἰς τὰς ὁδοὺς συνήγαγον πάντας ἄσους εὔρον, πονηροὺς τε καὶ ἀγαθοὺς· καὶ ἐπλήσθη ὁ * γάμος ἀνακειμένων.

¹¹ Εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς θεάσασθαι τοὺς ἀνακειμένους εἶδεν ἐκεῖ ἄνθρωπον οὐκ ἐνδεδυμένον ἔνδυμα γάμου· ¹² καὶ λέγει αὐτῷ, Ἐταῖρε, πῶς εἰσῆλθες ὧδε μὴ ἔχων ἔνδυμα γάμου; Ὁ δὲ ἐφίμωθη. ¹³ Τότε † εἶπεν ὁ βασιλεὺς τοῖς διακόνοις, Δήσαντες αὐτοῦ † πόδας καὶ χεῖρας, ἄρατε αὐτὸν καὶ ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. ¹⁴ Πολλοὶ γάρ εἰσι κλητοί, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.

¹⁵ Τότε πορευθέντες οἱ Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον ὅπως αὐτὸν παγιδεύσωσιν ἐν λόγῳ. ¹⁶ Καὶ ἀποστέλλουσιν αὐτῷ τοὺς μαθητὰς αὐτῶν μετὰ τῶν

† 21:46 επειδη ως | επει εις CT * 22:1 αυτοις εν παραβολαις | εν παραβολαις αυτοις CT † 22:4 ητοιμασα | ητοιμακα CT † 22:5 ο | ος CT § 22:5 ο | ος CT * 22:5 εις | επι CT † 22:7 και ακουσας ο βασιλευς εκεινος | ακουσας δε ο βασιλευς TR | ακουσας δε ο βασιλευς εκεινος ANT | ο δε βασιλευς CT † 22:9 αν | εαν ANT BYZ CT § 22:10 οσους | ους CT * 22:10 γαμος | νυμφων WH † 22:13 ειπεν ο βασιλευς | ο βασιλευς ειπε CT † 22:13 ποδας και χειρας | χειρας και ποδας BYZ PCK § 22:13 αρατε αυτον και εκβαλετε | εκβαλετε αυτον NA SBL WH

Ἡρωδιανῶν, *λέγοντες, Διδάσκαλε, οἶδαμεν ὅτι ἀληθῆς εἶ, καὶ τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ διδάσκεις, καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων. ¹⁷ †Εἶπε οὖν ἡμῖν, τί σοι δοκεῖ; Ἐξέστι δοῦναι κῆνσον Καίσαρι, ἢ οὐ; ¹⁸ Γνούς δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πονηρίαν αὐτῶν εἶπε, Τί με πειράζετε, ὑποκριταί; ¹⁹ Ἐπιδείξατέ μοι τὸ νόμισμα τοῦ κήνσου. Οἱ δὲ προσήνεγκαν αὐτῷ δηνάριον. ²⁰ Καὶ λέγει αὐτοῖς, Τίνος ἢ εἰκῶν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή; ²¹ Λέγουσιν αὐτῷ, Καίσαρος. Τότε λέγει αὐτοῖς, Ἀπόδοτε οὖν τὰ Καίσαρος Καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ. ²² Καὶ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν· καὶ ἀφέντες αὐτὸν δάπηλθον.

²³ Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ προσήλθον αὐτῷ Σαδδουκαῖοι, *οἱ λέγοντες μὴ εἶναι ἀνάστασιν, καὶ ἐπηρώτησαν αὐτόν, ²⁴ λέγοντες, Διδάσκαλε, †Μωσῆς εἶπεν, Ἐάν τις ἀποθάνῃ μὴ ἔχων τέκνα, ἐπιγαμβρεύσει ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἀναστήσει σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. ²⁵ Ἦσαν δὲ παρ' ἡμῖν ἑπτὰ ἀδελφοί· καὶ ὁ πρῶτος †γαμήσας ἔτελεύτησε· καὶ μὴ ἔχων σπέρμα, ἀφήκε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. ²⁶ Ὁμοίως καὶ ὁ δεῦτερος, καὶ ὁ τρίτος, ἕως τῶν ἑπτὰ. ²⁷ Ὑστερον δὲ πάντων ἀπέθανε ἡ καὶ ἡ γυνή. ²⁸ Ἐν τῇ *οὖν ἀναστάσει, τίνος τῶν ἑπτὰ ἔσται †γυνή; Πάντες γὰρ ἔσχον αὐτήν.

²⁹ Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Πλανᾶσθε, μὴ εἰδότες τὰς γραφάς, μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ. ³⁰ Ἐν γὰρ τῇ ἀναστάσει οὔτε γαμοῦσιν, οὔτε †ἐκγαμίζονται, ἀλλ' ὡς ἄγγελοι ἑστὸς Θεοῦ ἐν *οὐρανῷ εἰσι. ³¹ Περὶ δὲ τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν, οὐκ ἀνέγνωτε τὸ ῥηθὲν ὑμῖν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, λέγοντος, ³² Ἐγὼ εἰμι ὁ Θεὸς Ἀβραάμ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰσαάκ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰακώβ; Οὐκ ἔστιν ὁ Θεὸς †Θεὸς νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων. ³³ Καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.

³⁴ Οἱ δὲ Φαρισαῖοι, ἀκούσαντες ὅτι ἐφίμωσε τοὺς Σαδδουκαίους, συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό. ³⁵ Καὶ ἐπηρώτησεν εἷς ἐξ αὐτῶν νομικός, πειράζων αὐτόν, †καὶ λέγων, ³⁶ Διδάσκαλε, ποία ἐντολὴ μεγάλη ἐν τῷ νόμῳ;

* 22:16 λεγοντες | λεγοντας TH WH † 22:17 ειπε | ειπον SBL WH † 22:21 αυτω | — WH § 22:22 απηλθον | απηλθαν CT * 22:23 οι | — BYZ CT † 22:24 μωσης | μωυσης CT † 22:25 γαμησας | γημας CT § 22:27 και | — CT * 22:28 ουν αναστασει | αναστασει ουν CT † 22:28 γυνη | η γυνη ANT † 22:30 εκγαμιζονται | γαμιζονται CT § 22:30 του θεου | θεου ANT SBL TH | — NA WH * 22:30 ουρανω | τω ουρανω CT † 22:32 θεος | — CT † 22:35 και λεγων | — CT

37 Ὁ δὲ Ἰησοῦς *ἔφη αὐτῷ, Ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου, ἐν ὅλῃ καρδίᾳ σου, καὶ ἐν ὅλῃ ψυχῇ σου, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου. 38 Αὕτη ἐστὶ πρῶτη καὶ μεγάλη ἐντολή. 39 Δευτέρα *δὲ ὁμοία αὐτῇ, Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. 40 Ἐν ταύταις ταῖς δυσὶν ἐντολαῖς ὅλος ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται κρέμανται.

41 Συνηγμένων δὲ τῶν Φαρισαίων, ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, 42 λέγων, Τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ τοῦ Χριστοῦ; Τίνος υἱὸς ἐστι; Λέγουσιν αὐτῷ, Τοῦ Δαυίδ. 43 Λέγει αὐτοῖς, Πῶς οὖν *Δαυὶδ ἐν πνεύματι Κύριον αὐτὸν καλεῖ, λέγων,

44 Εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου,
Κάθου ἐκ δεξιῶν μου,
ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου;

45 Εἰ οὖν *Δαυὶδ καλεῖ αὐτὸν Κύριον, πῶς υἱὸς αὐτοῦ ἐστι; 46 Καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο αὐτῷ ἀποκριθῆναι λόγον· οὐδὲ ἐτόλμησέ τις ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἐπερωτῆσαι αὐτὸν οὐκέτι.

23

1 Τότε ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησε τοῖς ὄχλοις καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, 2 λέγων, Ἐπὶ τῆς *Μωσέως καθέδρας ἐκάθισαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι. 3 πάντα οὖν ὅσα ἐὰν εἴπωσιν ὑμῖν τηρεῖν, τηρεῖτε καὶ ποιεῖτε· κατὰ δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν μὴ ποιεῖτε, λέγουσι γὰρ καὶ οὐ ποιοῦσι. 4 Δεσμεύουσι ἄρα φορτία βαρέα καὶ δυσβάστακτα, καὶ ἐπιτιθέασιν ἐπὶ τοὺς ὤμους τῶν ἀνθρώπων, τῷ δὲ δακτύλῳ αὐτῶν οὐ θέλουσι κινῆσαι αὐτά. 5 Πάντα δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν ποιοῦσι πρὸς τὸ θεαθῆναι τοῖς ἀνθρώποις· πλατύνουσι δὲ τὰ φυλακτήρια αὐτῶν, καὶ μεγαλύνουσι

§ 22:37 ιησους | — CT * 22:37 εφη | ειπεν TR † 22:37 καρδια | τη καρδια ANT NA PCK SBL TH TR ‡ 22:37 ψυχη | τη ψυχη ANT CT PCK TR
§ 22:38 πρωτη και μεγαλη | η μεγαλη και πρωτη CT * 22:39 δε | — TH WH † 22:39 αυτη | αυτη BYZ PCK WH ‡ 22:40 και οι προφηται κρεμανται | κρεματα και οι προφηται CT § 22:42 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH * 22:43 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH † 22:43 κυριον αυτον καλει | καλει αυτον κυριον NA SBL WH | καλει κυριον αυτον TH ‡ 22:44 ο | — CT § 22:44 υποποδιον | υποκατω CT * 22:45 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH † 22:46 αυτω αποκριθηναι | αποκριθηναι αυτω CT PCK * 23:2 μωσεως | μωσσεως CT † 23:3 εαν | αν TH TR ‡ 23:3 τηρειν τηρειτε και ποιετε 95% | ποιησατε και τηρειτε CT 0.5% § 23:4 γαρ | δε CT * 23:4 και δυσβαστακτα | — SBL WH † 23:4 τω δε | αυτοι δε τω CT

τὰ κράσπεδα * τῶν ἱματίων αὐτῶν· ⁶ φιλοῦσί † τε τὴν πρωτοκλισίαν ἐν τοῖς δεῖπνοις, καὶ τὰς πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς, ⁷ καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς, καὶ καλεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, † Ραββί, ραββί· ⁸ ὑμεῖς δὲ μὴ κληθῆτε Σ'Ραββί· εἷς γὰρ * ἐστὶν ὑμῶν ὁ † καθηγητής, † ὁ Χριστός· πάντες δὲ ὑμεῖς ἀδελφοί ἐστε. ⁹ Καὶ πατέρα μὴ καλέσητε ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς· εἷς γὰρ ἐστὶν ὁ πατὴρ ὑμῶν, ὁ * ἐν τοῖς οὐρανοῖς. ¹⁰ Μηδὲ κληθῆτε καθηγηταί· † εἷς γὰρ ὑμῶν ἐστὶν ὁ καθηγητής, ὁ Χριστός. ¹¹ Ὁ δὲ μείζων ὑμῶν † ἔσται ὑμῶν διάκονος. ¹² Ὅστις δὲ ὑψώσει ἑαυτόν, ταπεινωθήσεται· καὶ ὅστις ταπεινώσει ἑαυτόν, ὑψωθήσεται.

¹³ Οὐαὶ δὲ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί, ὅτι ἔκατεσθίετε τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι· διὰ τοῦτο λήψεσθε περισσότερον κρίμα.

¹⁴ Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί, ὅτι κλείετε τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων· ὑμεῖς γὰρ οὐκ εἰσέρχεσθε, οὐδὲ τοὺς εἰσερχομένους ἀφίετε εἰσελθεῖν.

¹⁵ Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί, ὅτι περιάγετε τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηρὰν ποιῆσαι ἕνα προσήλυτον, καὶ ὅταν γένηται, ποιεῖτε αὐτὸν υἱὸν γεέννης διπλότερον ὑμῶν.

¹⁶ Οὐαὶ ὑμῖν, ὀδηγοὶ τυφλοί, οἱ λέγοντες, Ὅς ἂν ὁμόση ἐν τῷ ναῶ, οὐδέν ἐστὶν· ὃς δ' ἂν ὁμόση ἐν τῷ χρυσῷ τοῦ ναοῦ, ὀφείλει. ¹⁷ Μωροὶ καὶ τυφλοί· τίς γὰρ μείζων ἐστίν, ὁ χρυσός, ἢ ὁ ναὸς ὁ * ἀγιάζων τὸν χρυσόν; ¹⁸ Καί,

* **23:5** των ιματιων αυτων | — CT † **23:6** τε | δε ANT CT ‡ **23:7** ραββι ραββι | ραββι NA SBL | ραββει TH WH § **23:8** ραββι | ραββει TH WH

* **23:8** εστιν υμων | υμων εστιν ANT † **23:8** καθηγητης | διδασκαλος ANT CT PCK ‡ **23:8** ο χριστος | — CT § **23:9** ο πατηρ υμων | υμων ο πατηρ CT

* **23:9** εν τοις ουρανοις | ουραnios CT † **23:10** εις γαρ υμων εστιν ο καθηγητης | εις γαρ εστιν υμων ο καθηγητης PCK | οτι καθηγητης υμων εστιν εις CT ‡ **23:11** εσται | εστω PCK § **23:13** κατεσθιετε τας οικιας των χηρων και προφασει μακρα προσευχομενοι δια τουτο ληψεσθε περισσοτερον κριμα ουαι υμιν γραμματεις και φαρισαιοι υποκριται οτι κλειετε την βασιλειαν των ουρανων εμπροσθεν των ανθρωπων υμεις γαρ ουκ εισερχεσθε ουδε τους εισερχομενους αφιετε εισελθειν | κλειετε την βασιλειαν των ουρανων εμπροσθεν των ανθρωπων υμεις γαρ ουκ εισερχεσθε ουδε τους εισερχομενους αφιετε εισελθειν ουαι υμιν γραμματεις και φαρισαιοι υποκριται οτι κατεσθιετε τας οικιας των χηρων και προφασει μακρα προσευχομενοι δια τουτο ληψεσθε περισσοτερον κριμα SCR | κλειετε την βασιλειαν των ουρανων εμπροσθεν των ανθρωπων υμεις γαρ ουκ εισερχεσθε ουδε τους εισερχομενους αφιετε εισελθειν CT

* **23:9** εν τοις ουρανοις | ουραnios CT † **23:10** εις γαρ υμων εστιν ο καθηγητης | εις γαρ εστιν υμων ο καθηγητης PCK | οτι καθηγητης υμων εστιν εις CT ‡ **23:11** εσται | εστω PCK § **23:13** κατεσθιετε τας οικιας των χηρων και προφασει μακρα προσευχομενοι δια τουτο ληψεσθε περισσοτερον κριμα SCR | κλειετε την βασιλειαν των ουρανων εμπροσθεν των ανθρωπων υμεις γαρ ουκ εισερχεσθε ουδε τους εισερχομενους αφιετε εισελθειν CT

* **23:9** εν τοις ουρανοις | ουραnios CT † **23:10** εις γαρ υμων εστιν ο καθηγητης | εις γαρ εστιν υμων ο καθηγητης PCK | οτι καθηγητης υμων εστιν εις CT ‡ **23:11** εσται | εστω PCK § **23:13** κατεσθιετε τας οικιας των χηρων και προφασει μακρα προσευχομενοι δια τουτο ληψεσθε περισσοτερον κριμα SCR | κλειετε την βασιλειαν των ουρανων εμπροσθεν των ανθρωπων υμεις γαρ ουκ εισερχεσθε ουδε τους εισερχομενους αφιετε εισελθειν CT

* **23:9** εν τοις ουρανοις | ουραnios CT † **23:10** εις γαρ υμων εστιν ο καθηγητης | εις γαρ εστιν υμων ο καθηγητης PCK | οτι καθηγητης υμων εστιν εις CT ‡ **23:11** εσται | εστω PCK § **23:13** κατεσθιετε τας οικιας των χηρων και προφασει μακρα προσευχομενοι δια τουτο ληψεσθε περισσοτερον κριμα SCR | κλειετε την βασιλειαν των ουρανων εμπροσθεν των ανθρωπων υμεις γαρ ουκ εισερχεσθε ουδε τους εισερχομενους αφιετε εισελθειν CT

* **23:9** εν τοις ουρανοις | ουραnios CT † **23:10** εις γαρ υμων εστιν ο καθηγητης | εις γαρ εστιν υμων ο καθηγητης PCK | οτι καθηγητης υμων εστιν εις CT ‡ **23:11** εσται | εστω PCK § **23:13** κατεσθιετε τας οικιας των χηρων και προφασει μακρα προσευχομενοι δια τουτο ληψεσθε περισσοτερον κριμα SCR | κλειετε την βασιλειαν των ουρανων εμπροσθεν των ανθρωπων υμεις γαρ ουκ εισερχεσθε ουδε τους εισερχομενους αφιετε εισελθειν CT

* **23:9** εν τοις ουρανοις | ουραnios CT † **23:10** εις γαρ υμων εστιν ο καθηγητης | εις γαρ εστιν υμων ο καθηγητης PCK | οτι καθηγητης υμων εστιν εις CT ‡ **23:11** εσται | εστω PCK § **23:13** κατεσθιετε τας οικιας των χηρων και προφασει μακρα προσευχομενοι δια τουτο ληψεσθε περισσοτερον κριμα SCR | κλειετε την βασιλειαν των ουρανων εμπροσθεν των ανθρωπων υμεις γαρ ουκ εισερχεσθε ουδε τους εισερχομενους αφιετε εισελθειν CT

Ὅς ἴάν ὁμόση ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, οὐδέν ἐστιν· ὃς δ' ἂν ὁμόση ἐν τῷ δῶρῳ τῷ ἐπάνω αὐτοῦ, ὀφείλει.
 19 ἄμωροὶ καὶ τυφλοί· τί γὰρ μεῖζον, τὸ δῶρον, ἢ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἀγιάζον τὸ δῶρον; 20 Ὁ οὖν ὁμόσας ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ ὀμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἐπάνω αὐτοῦ· 21 καὶ ὁ ὁμόσας ἐν τῷ ναῷ ὀμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν τῷ ἑκατοικήσαντι αὐτόν· 22 καὶ ὁ ὁμόσας ἐν τῷ οὐρανῷ ὀμνύει ἐν τῷ θρόνῳ τοῦ Θεοῦ καὶ ἐν τῷ καθημένῳ ἐπάνω αὐτοῦ.

23 Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ ἄνηθον καὶ τὸ κύμινον, καὶ ἀφήκατε τὰ βαρύτερα τοῦ νόμου, τὴν κρίσιν καὶ * τὸν ἔλεον καὶ τὴν πίστιν· ἑταῦτα ἔδει ποιῆσαι, κάκεῖνα μὴ ἄφιέναι. 24 Ὁδηγοὶ τυφλοί, σοὶ διυλίζοντες τὸν κώνωπα, τὴν δὲ κάμηλον καταπίνοντες.

25 Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί, ὅτι καθαρίζετε τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παροψίδος, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ἐξ ἀρπαγῆς καὶ * ἀδικίας. 26 Φαρισαῖε τυφλέ, καθάρισον πρῶτον τὸ ἐντὸς τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παροψίδος, ἵνα γένηται καὶ τὸ ἔκτὸς ἁαυτῶν καθρόν.

27 Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί, ὅτι παρομοιάζετε τάφοις κεκοιναμένοις, οἵτινες ἔξωθεν μὲν φαίνονται ὠραῖοι, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ὀστέων νεκρῶν καὶ πάσης ἀκαθαρσίας. 28 Οὕτω καὶ ὑμεῖς ἔξωθεν μὲν φαίνεσθε τοῖς ἀνθρώποις δίκαιοι, ἔσωθεν δὲ ἑμεστοὶ ἐστε ὑποκρίσεως καὶ ἀνομίας.

29 Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί, ὅτι οἰκοδομεῖτε τοὺς τάφους τῶν προφητῶν, καὶ κοσμεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν δικαίων, 30 καὶ λέγετε, Εἰ * ἡμεν ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν πατέρων ἡμῶν, οὐκ ἂν ἤμεν ἁκοινωνοὶ αὐτῶν ἐν τῷ αἵματι τῶν προφητῶν. 31 Ὅστε μαρτυρεῖτε ἑαυτοῖς ὅτι υἱοὶ ἐστε τῶν φονευσάντων τοὺς προφῆτας· 32 καὶ ὑμεῖς πληρώσατε τὸ μέτρον τῶν πατέρων ὑμῶν. 33 Ὅφεις, γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς φύγητε ἀπὸ τῆς κρίσεως τῆς γενένης; 34 Διὰ τοῦτο, ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω πρὸς ὑμᾶς προφῆτας καὶ σοφοὺς καὶ γραμματεῖς· ἑκαὶ

† 23:18 εαν | αν ANT CT ‡ 23:19 μωροι και | — CT § 23:21 κατοικησαντι | κατοικουντι CT TR * 23:23 τον ελεον | το ελεος CT † 23:23 ταυτα | ταυτα δε ANT NA TH WH ‡ 23:23 αφειναι | αφειναι WH § 23:24 οι | — WH * 23:25 αδικιας | ακρασιας CT TR † 23:26 και της παροψιδος | — NA ‡ 23:26 αυτων | αυτου NA SBL WH § 23:28 μεστοι εστε | εστε μεστοι CT * 23:30 ημεν | ημεθα CT † 23:30 ημεν | ημεθα CT ‡ 23:30 κοινωνοι αυτων | αυτων κοινωνοι NA SBL WH § 23:34 και | — CT

ἐξ αὐτῶν ἀποκτενεῖτε καὶ σταυρώσετε, καὶ ἐξ αὐτῶν μαστιγώσετε ἐν ταῖς συναγωγαῖς ὑμῶν καὶ διώξετε ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν· ³⁵ ὅπως ἔλθῃ ἐφ' ὑμᾶς πᾶν αἷμα δίκαιον *ἐκχυνόμενον ἐπὶ τῆς γῆς, ἀπὸ τοῦ αἵματος Ἄβελ τοῦ δικαίου ἕως τοῦ αἵματος Ζαχαρίου υἱοῦ Βαραχίου, ὃν ἐφονεύσατε μεταξὺ τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ θυσιαστηρίου. ³⁶ Ἀμὴν λέγω ὑμῖν †ὅτι ἤξει ‡πάντα ταῦτα ἐπὶ τὴν γενεὰν ταύτην.

³⁷ Ἱερουσαλήμ, Ἱερουσαλήμ, ἡ ὀλοκτενοῦσα τοὺς προφῆτας καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν, ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυναγαγεῖν τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον *ἐπισυνάγει ὄρνις τὰ νοσσία †ἐαυτῆς ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθέλησατε. ³⁸ Ἴδού, ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ‡ἐρημος. ³⁹ Λέγω γὰρ ὑμῖν, οὐ μὴ με ἴδητε ἀπ' ἄρτι ἕως ἂν εἴπητε, Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου.

24

¹ Καὶ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς *ἐπορεύετο ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ· καὶ †προσηλθὼν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπιδείξαι αὐτῷ τὰς οἰκοδομὰς τοῦ ἱεροῦ. ² Ὁ δὲ †Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Οὐ βλέπετε ὅτι πάντα ταῦτα; Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀφεθῆ ὧδε λίθος ἐπὶ λίθον, ὃς *οὐ καταλυθήσεται.

³ Καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ὄρους τῶν Ἐλαιῶν, προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ κατ' ἰδίαν, λέγοντες, †Εἶπέ ἡμῖν, πότε ταῦτα ἔσται; Καὶ τί τὸ σημεῖον τῆς σῆς παρουσίας, καὶ †τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος; ⁴ Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Βλέπετε μὴ τις ὑμᾶς πλανήσῃ. ⁵ Πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες, Ἐγὼ εἰμι ὁ Χριστός· καὶ πολλοὺς πλανήσουσι. ⁶ Ὅτι μελλήσετε δὲ ἀκούειν πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων· ὁράτε, μὴ θροεῖσθε· δεῖ γὰρ *πάντα γενέσθαι, ἀλλ' οὐπω ἔστι τὸ τέλος. ⁷ Ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν· καὶ ἔσονται λιμοὶ †καὶ λοιμοὶ

* **23:35** εκχυνομενον | εκχυννομενον CT † **23:36** οτι | — CT TR ‡ **23:36** παντα ταυτα | ταυτα παντα ANT BYZ NA SBL TR WH § **23:37** αποκτενουσα | αποκτεινουσα BYZ CT TR | αποκτεννουσα ANT * **23:37** επισυναγει ορνις | ορνις επισυναγει CT † **23:37** εαυτης | αυτης CT ‡ **23:38** ερημος | — WH * **24:1** επορευετο απο του ιερου | απο του ιερου επορευετο CT † **24:1** προσηλθον | προσηλθον αυτω PCK ‡ **24:2** ιησους | αποκριθεις CT § **24:2** παντα ταυτα | ταυτα παντα ANT BYZ CT * **24:2** ου | ου μη TR † **24:3** ειπε | ειπον SBL WH ‡ **24:3** της | — CT § **24:6** μελλησετε | μελησετε PCK * **24:6** παντα 92.3% | — CT 1% † **24:7** και λοιμοι | — CT

καὶ σεισμοὶ κατὰ τόπους. ⁸ Πάντα δὲ ταῦτα ἀρχὴ ὠδίνων.

⁹ Τότε παραδώσουσιν ὑμᾶς εἰς θλίψιν, καὶ ἀποκτενοῦσιν ὑμᾶς. Καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων τῶν ἔθνῶν διὰ τὸ ὄνομά μου. ¹⁰ Καὶ τότε σκανδαλισθήσονται πολλοί, καὶ ἀλλήλους παραδώσουσι, καὶ μισήσουσιν ἀλλήλους. ¹¹ Καὶ πολλοὶ ψευδοπροφήται ἐγερθήσονται, καὶ πλανήσουσι πολλούς. ¹² Καὶ διὰ τὸ πληθυνθῆναι τὴν ἀνομίαν, ψυγήσεται ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν. ¹³ ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται. ¹⁴ Καὶ κηρυχθήσεται τοῦτο τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας ἐν ὅλῃ τῇ οἰκουμένῃ εἰς μαρτύριον πᾶσι τοῖς ἔθνεσι· καὶ τότε ἥξει τὸ τέλος.

¹⁵ Ὅταν οὖν ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως, τὸ ῥηθὲν διὰ Δανιὴλ τοῦ προφήτου, ἕστως ἐν τόπῳ ἁγίῳ — ὁ ἀναγινώσκων νοεῖτω — ¹⁶ τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φυγέτωσαν ἄνω ἐπὶ τὰ ὄρη. ¹⁷ ὁ ἐπὶ τοῦ δώματος μὴ *καταβαινέτω ἄραι †τὰ ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ. ¹⁸ καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ μὴ ἐπιστρεψάτω ὀπίσω ἄραι †τὰ ἱμάτια αὐτοῦ. ¹⁹ Οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. ²⁰ Προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται ἡ φυγὴ ὑμῶν χειμῶνος, μηδὲ Ὕσαββάτω. ²¹ Ἔσται γὰρ τότε θλίψις μεγάλη, οἷα οὐ γέγονεν ἀπ' ἀρχῆς κόσμου ἕως τοῦ νῦν, οὐδ' οὐ μὴ γένηται. ²² Καὶ εἰ μὴ ἐκολοβώθησαν αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σὰρξ· διὰ δὲ τοὺς ἐκλεκτοὺς κολοβωθήσονται αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι. ²³ Τότε ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ, Ἰδοῦ, ὧδε ὁ Χριστός, ἢ ὧδε, μὴ πιστεύσητε. ²⁴ Ἐγερθήσονται γὰρ ψευδόχριστοι καὶ ψευδοπροφῆται, καὶ δώσουσι σημεῖα μεγάλα καὶ τέρατα, ὥστε *πλανῆσαι, εἰ δυνατόν, καὶ τοὺς ἐκλεκτούς. ²⁵ Ἰδοῦ, προεῖρηκα ὑμῖν. ²⁶ Ἐὰν οὖν εἴπωσιν ὑμῖν, Ἰδοῦ, ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐστί, μὴ ἐξέλθητε· Ἰδοῦ, ἐν τοῖς ταμείοις, μὴ πιστεύσητε. ²⁷ Ὡσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἐξέρχεται ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ φαίνεται ἕως δυσμῶν, οὕτως ἔσται †καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. ²⁸ Ὅπου †γὰρ ἐὰν ᾗ τὸ πτώμα, ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ ἄετοί.

²⁹ Εὐθέως δὲ μετὰ τὴν θλίψιν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων, ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος

‡ 24:15 εστως | εστος CT ST § 24:16 επι | εις NA TH WH * 24:17 καταβαινεται | καταβατω CT † 24:17 τα | τι TR ‡ 24:18 τα ιματια | το ιματιον CT PCK § 24:20 σαββατω | εν σαββατω TR * 24:24 πλανησαι | πλανασθαι WH † 24:27 και | — BYZ CT HF ‡ 24:28 γαρ | — CT

αὐτῆς, καὶ οἱ ἀστέρες πεσοῦνται ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται. ³⁰ Καὶ τότε φανήσεται τὸ σημεῖον τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἐν Ὠραῶ οὐρανῶ· καὶ τότε κόψονται πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς, καὶ ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς. ³¹ Καὶ ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ μετὰ σάλπιγγος * φωνῆς μεγάλης, καὶ ἐπισυνάξουσιν τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων, ἀπ' ἄκρων οὐρανῶν ἕως † ἄκρων αὐτῶν.

³² Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολήν· ὅταν ἤδη ὁ κλάδος αὐτῆς γένηται ἀπαλός, καὶ τὰ φύλλα ἐκφύη, † γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος. ³³ οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδητε Σταῦτα πάντα, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς ἐστὶν ἐπὶ θύραις. ³⁴ Ἀμὴν λέγω * ὑμῖν, οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη, ἕως ἂν πάντα ταῦτα γένηται. ³⁵ Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ † παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσι.

³⁶ Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι τῶν οὐρανῶν, εἰ μὴ ὁ πατήρ * μου μόνος. ³⁷ Ὡσπερ † δὲ αἱ ἡμέραι τοῦ Νῶε, οὕτως ἔσται † καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. ³⁸ Ὡσπερ γὰρ ἦσαν ἐν ταῖς * ἡμέραις ταῖς πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ τρώγοντες καὶ πίνοντες, γαμοῦντες καὶ † ἐκγαμίζοντες, ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσηλθε Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν, ³⁹ καὶ οὐκ ἔγνωσαν, ἕως ἣλθεν ὁ κατακλυσμὸς καὶ ἦρεν ἅπαντας, οὕτως ἔσται † καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. ⁴⁰ Τότε ἑδύο ἔσονται ἐν τῷ ἀγρῷ· * ὁ εἷς παραλαμβάνεται, καὶ † ὁ εἷς ἀφίεται. ⁴¹ Δύο ἀλήθουσιν ἐν τῷ † μύλωνι· μία παραλαμβάνεται, καὶ μία ἀφίεται. ⁴² Γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἶδατε ποῖα ὥρα ὁ Κύριος ὑμῶν ἔρχεται. ⁴³ Ἐκεῖνο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ἦδει ὁ οἰκοδεσπότης ποῖα φυλακῆ ὁ κλέπτῃς ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ἂν, καὶ οὐκ ἂν εἶασε * διορυγῆναι τὴν οἰκίαν αὐτοῦ. ⁴⁴ Διὰ τοῦτο καὶ

§ 24:30 τω | — NA TH WH * 24:31 φωνης | — NA SBL WH † 24:31 ακρων | των ακρων CT † 24:32 γινωσκετε | γινωσκεται PCK § 24:33 ταυτα παντα | παντα ταυτα BYZ NA SBL TR WH * 24:34 υμιν | υμιν οτι CT † 24:35 παρελευσονται | παρελευσεται CT † 24:36 ωρας | της ωρας TR § 24:36 ουρανων 93.8% | ουρανων ουδε ο υιος CT 6.1% * 24:36 μου | — CT † 24:37 δε | γαρ CT † 24:37 και | — CT § 24:38 ωσπερ | ως CT * 24:38 ημεραις | ημεραις εκειναις NA WH † 24:38 εκγαμιζοντες | γαμιζοντες CT † 24:39 και | — WH § 24:40 δυο εσονται | εσονται δυο WH * 24:40 ο | — CT † 24:40 ο | — CT † 24:41 μλωνι | μλω CT § 24:42 διορυγῆναι | διορυγῆσθαι NA SBL WH

ὕμεις γίνεσθε ἕτοιμοι· ὅτι ἢ ἄρα οὐ δοκεῖτε ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.

⁴⁵ Τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς δοῦλος καὶ φρόνιμος, ὃν κατέστησεν ὁ κύριος αὐτοῦ ἐπὶ τῆς ἑθεραπείας αὐτοῦ, τοῦ *διδόναι αὐτοῖς τὴν τροφήν ἐν καιρῷ; ⁴⁶ Μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὐρήσει ἑτοιμῶντα οὕτως. ⁴⁷ Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐπὶ πᾶσι τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν. ⁴⁸ Ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ κακὸς δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, Χρονίζει ἑὸν κύριός μου ἔλθεῖν, ⁴⁹ καὶ ἄρξῃται τύπτειν τοὺς *συνδούλους, ἑσθίειν δὲ καὶ πίνειν μετὰ τῶν μεθυόντων, ⁵⁰ ἤξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ἣ οὐ προσδοκᾷ, καὶ ἐν ὥρᾳ ἣ οὐ γινώσκει, ⁵¹ καὶ διχοτομήσει αὐτόν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ὑποκριτῶν θήσεται· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

25

¹ Τότε ὁμοιωθήσεται ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν δέκα παρθένοις, αἵτινες λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας *αὐτῶν ἐξῆλθον εἰς ἀπάντησιν τοῦ νυμφίου. ² Πέντε δὲ ἦσαν ἐξ αὐτῶν ἑφρόνιμοι, καὶ αἱ πέντε μωραὶ. ³ *Αἵτινες μωραὶ, λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας αὐτῶν, οὐκ ἔλαβον μεθ' ἐαυτῶν ἔλαιον· ⁴ αἱ δὲ φρόνιμοι ἔλαβον ἔλαιον ἐν τοῖς ἀγγείοις αὐτῶν μετὰ τῶν λαμπάδων ἑαυτῶν. ⁵ Χρονίζοντος δὲ τοῦ νυμφίου, ἐνύσταξαν πᾶσαι καὶ ἐκάθειδον. ⁶ Μέσης δὲ νυκτὸς κραυγὴ γέγονεν, Ἴδού, ὁ νυμφίος *ἔρχεται, ἐξέρχεσθε εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ. ⁷ Τότε ἠγέρθησαν πᾶσαι αἱ παρθένοι ἐκεῖναι, καὶ ἐκόσμησαν τὰς λαμπάδας αὐτῶν. ⁸ Αἱ δὲ μωραὶ ταῖς φρονίμοις ἔειπον, Δότε ἡμῖν ἐκ τοῦ ἐλαίου ὑμῶν, ὅτι αἱ λαμπάδες ἡμῶν σβέννυνται. ⁹ Ἀπεκρίθησαν δὲ αἱ φρόνιμοι, λέγουσαι, Μήποτε *οὐκ ἄρκεση ἡμῖν

† 24:44 ωρα ου δοκειτε | ου δοκειτε ωρα CT † 24:45 αυτου | — CT § 24:45
θεραπειας | οικετειας CT * 24:45 διδομαι | δουναι CT † 24:46 ποιουντα
ουτως | ουτω ποιουντα CT † 24:48 ο κυριος μου | μου ο κυριος CT § 24:48
ελθειν | — CT * 24:49 συνδουλους | συνδουλους αυτου ANT CT † 24:49
εσθιειν δε και πινειν | εσθιειν τε και πινειν PCK | εσθιη δε και πινη ANT
CT * 25:1 αυτων | εαυτων CT † 25:1 απαντησιν | υπαντησιν CT † 25:2
ησαν εξ αυτων | εξ αυτων ησαν CT § 25:2 φρονιμοι και αι πεντε μωραι |
μωραι και πεντε φρονιμοι CT * 25:3 αιτινες | αι γαρ CT † 25:3 αυτων |
εαυτων ANT TR † 25:4 αυτων | — CT § 25:4 αυτων | εαυτων NA SBL WH
* 25:6 ερχεται | — CT † 25:6 αυτου | — WH † 25:7 αυτων | εαυτων CT
S *

καὶ ὑμῖν· πορεύεσθε †δὲ μᾶλλον πρὸς τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράσατε ἑαυταῖς. ¹⁰ Ἀπερχομένων δὲ αὐτῶν ἀγοράσαι, ἦλθεν ὁ νυμφίος· καὶ αἱ ἑτοιμοὶ εἰσῆλθον μετ' αὐτοῦ εἰς τοὺς γάμους, καὶ ἐκλείσθη ἡ θύρα. ¹¹ Ὑστερον δὲ ἔρχονται καὶ αἱ λοιπαὶ παρθένοι, λέγουσαι, Κύριε, Κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν. ¹² Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς. ¹³ Γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἶδατε τὴν ἡμέραν οὐδὲ τὴν ὥραν, ἃ ἐν ἧ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.

¹⁴ Ὡσπερ γὰρ ἄνθρωπος ἀποδημῶν ἐκάλεσε τοὺς ἰδίους δούλους, καὶ παρέδωκεν αὐτοῖς τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ. ¹⁵ καὶ ὧ μὲν ἔδωκε πέντε τάλαντα, ὧ δὲ δύο, ὧ δὲ ἓν, ἐκάστῳ κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν· καὶ ἀπεδήμησεν εὐθέως. ¹⁶ Πορευθεὶς *δὲ ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν †εἰργάσατο ἐν αὐτοῖς, καὶ †ἐποίησεν ἄλλα πέντε ἑτάλαντα. ¹⁷ Ὡσαύτως *καὶ ὁ τὰ δύο ἐκέρδησε †καὶ αὐτὸς ἄλλα δύο. ¹⁸ Ὁ δὲ τὸ ἐν λαβὼν ἀπελθὼν ὥρυξεν †ἐν τῇ γῆ, καὶ ἑπέκρυσεν τὸ ἀργύριον τοῦ κυρίου αὐτοῦ.

¹⁹ Μετὰ δὲ *χρόνον πολὺν ἔρχεται ὁ κύριος τῶν δούλων ἐκείνων, καὶ συναίρει †μετ' αὐτῶν λόγον. ²⁰ Καὶ προσελθὼν ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν προσήνεγκεν ἄλλα πέντε τάλαντα, λέγων, Κύριε, πέντε τάλαντά μοι παρέδωκας· ἴδε, ἄλλα πέντε τάλαντα ἐκέρδησα †ἐπ' αὐτοῖς. ²¹ Ἐφη ἃ δὲ αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ, Εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου. ²² Προσελθὼν *δὲ καὶ ὁ τὰ δύο τάλαντα †λαβὼν εἶπε, Κύριε, δύο τάλαντά μοι παρέδωκας· ἴδε, ἄλλα δύο τάλαντα ἐκέρδησα †ἐπ' αὐτοῖς. ²³ Ἐφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ, Εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου. ²⁴ Προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὸ ἐν τάλαντον εἰληφώς εἶπε, Κύριε, ἔγνωσα σε ὅτι σκληρὸς εἶ ἄνθρωπος, θερίζων ὅπου οὐκ ἔσπειρας, καὶ συναγών

‡ 25:9 δε | — CT § 25:13 εν η ο υιος του ανθρωπου ερχεται 89.3% | — CT 10.4% * 25:16 δε | — CT † 25:16 ειργασατο | ηργασατο CT ‡ 25:16 εποιησεν | εκερδησεν CT § 25:16 ταλαντα | — CT * 25:17 και | — NA SBL WH † 25:17 και αυτος | — CT ‡ 25:18 εν τη γη | γην CT § 25:18 απεκρυσεν | εκρυσεν CT * 25:19 χρονον πολυ | πολυ χρονον CT † 25:19 μετ αυτων λογον | λογον μετ αυτων CT ‡ 25:20 επ αυτοις | — CT § 25:21 δε | — ANT CT * 25:22 δε | — WH † 25:22 λαβων | — CT ‡ 25:22 επ

ὄθεν οὐ διεσκόρπισας·²⁵ καὶ φοβηθεῖς, ἀπελθὼν ἔκρυσα τὸ τάλαντόν σου ἐν τῇ γῆ· ἴδε, ἔχεις τὸ σόν.²⁶ Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ, Πουηρὲ δοῦλε καὶ ὀκνηρὲ, ἦδεις ὅτι θερίζω ὅπου οὐκ ἔσπειρα, καὶ συνάγω ὄθεν οὐ διεσκόρπισα·²⁷ ἔδει σοῦν σε βαλεῖν *τὸ ἀργύριόν μου τοῖς †τραπεζίταις, καὶ ἐλθὼν ἐγὼ ἐκομισάμην ἂν τὸ ἐμόν σὺν τόκῳ.²⁸ Ἄρατε οὖν ἀπ' αὐτοῦ τὸ τάλαντον, καὶ δότε τῷ ἔχοντι τὰ δέκα τάλαντα.²⁹ Τῷ γὰρ ἔχοντι παντὶ δοθήσεται καὶ περισσευθήσεται· †ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος, καὶ ὁ §ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.³⁰ Καὶ τὸν ἀχρεῖον δοῦλον *ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον. Ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

³¹ Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ †ἅγιοι ἄγγελοι μετ' αὐτοῦ, τότε καθίσει ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ,³² καὶ †συναχθήσεται ἔμπροσθεν αὐτοῦ πάντα τὰ ἔθνη, καὶ §ἀφοριεῖ αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων, ὡσπερ ὁ ποιμὴν ἀφορίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων·³³ καὶ στήσει τὰ μὲν πρόβατα ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ εὐωνύμων.³⁴ Τότε ἐρεῖ ὁ βασιλεὺς τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, Δεῦτε, οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρός μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου.³⁵ Ἐπεινάσα γάρ, καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν· ἐδίψησα, καὶ ἐποτίσατέ με· ξένος ἦμην, καὶ συνηγάγετέ με·³⁶ γυμνός, καὶ περιεβάλετέ με· ἠσθένησα, καὶ ἐπεσκέψασθέ με· ἐν φυλακῇ ἦμην, καὶ *ἤλθετε πρὸς με.³⁷ Τότε ἀποκριθήσονται αὐτῷ οἱ δίκαιοι, λέγοντες, Κύριε, πότε σὲ †εἶδομεν πεινῶντα, καὶ ἐθρέψαμεν; ἢ διψῶντα, καὶ ἐποτίσαμεν;³⁸ Πότε δέ σε †εἶδομεν ξένον, καὶ συνηγάγομεν; ἢ γυμνόν, καὶ περιεβάλομεν;³⁹ Πότε δέ σε εἶδομεν §ἀσθενῆ, ἢ ἐν φυλακῇ, καὶ ἤλθομεν πρὸς σε;⁴⁰ Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς ἐρεῖ αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε.

⁴¹ Τότε ἐρεῖ καὶ τοῖς ἐξ εὐωνύμων, Πορεύεσθε ἀπ' ἐμοῦ, *οἱ κατηραμένοι, εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον, τὸ ἡτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ.⁴² Ἐπεινάσα

§ 25:27 ουν σε | σε ουν CT * 25:27 το αργυριον | τα αργυρια CT † 25:27 τραπεζιταις | τραπεζειταις TH WH ‡ 25:29 απο δε του | του δε CT § 25:29 εχει | δοκει εχειν PCK * 25:30 εκβαλετε | εκβαλλετε TR † 25:31 αγιοι | — CT ‡ 25:32 συναχθησεται | συναχθησονται CT PCK § 25:32 αφοριει | αφορισει NA SBL WH * 25:36 ηλθετε | ηλθατε CT † 25:37 ειδομεν | ειδαμεν WH ‡ 25:38 ειδομεν | ειδαμεν WH § 25:39 ασθενη | ασθενουντα CT * 25:41 οι | — TH WH

γάρ, καὶ οὐκ ἔδωκατέ μοι φαγεῖν· †ἐδίψησα, καὶ οὐκ ἔποτίσατέ με· ⁴³ ξένος ἤμην, καὶ οὐ συνηγάγετέ με· γυμνός, καὶ οὐ περιεβάλετέ με· ἀσθενής, καὶ ἐν φυλακῇ, καὶ οὐκ ἔπεσκέψασθέ με. ⁴⁴ Τότε †ἀποκριθήσονται καὶ αὐτοί, λέγοντες, Κύριε, πότε σὲ εἶδομεν πεινῶντα, ἢ διψῶντα, ἢ ξένον, ἢ γυμνόν, ἢ ἀσθενῆ, ἢ ἐν φυλακῇ, καὶ οὐ διηκουήσαμεν σοι; ⁴⁵ Τότε ἀποκριθήσεται αὐτοῖς, λέγων, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον οὐκ ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἐλαχίστων, οὐδὲ ἐμοὶ ἐποιήσατε. ⁴⁶ Καὶ ἀπελεύσονται οὗτοι εἰς κόλασιν αἰώνιον· οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον.

26

¹ Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς *πάντας τοὺς λόγους τούτους, εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ² Οἴδατε ὅτι μετὰ δύο ἡμέρας τὸ Πάσχα γίνεται, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς τὸ σταυρωθῆναι.

³ Τότε συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς †καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως τοῦ λεγομένου Καϊάφα, ⁴ καὶ συνεβουλεύσαντο ἵνα τὸν Ἰησοῦν †δόλω κρατήσωσι καὶ ἀποκτείνωσιν. ⁵ Ἐλεγον δέ, Μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, ἵνα μὴ θόρυβος γένηται ἐν τῷ λαῷ.

⁶ Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γενομένου ἐν Βηθανίᾳ ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ, ⁷ προσῆλθεν αὐτῷ γυνὴ Σάλαβαστρον μύρου ἔχουσα βαρυτίμου, καὶ κατέχευεν ἐπὶ *τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἀνακειμένου. ⁸ Ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ †αὐτοῦ ἠγανάκτησαν, λέγοντες, Εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη; ⁹ †Ἡδύνατο γὰρ τοῦτο §τὸ μύρον πραθῆναι πολλοῦ, καὶ δοθῆναι *πτωχοῖς. ¹⁰ Γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Τί κόπους παρέχετε τῇ γυναικί; Ἔργον γὰρ καλὸν †εἰργάσατο εἰς ἐμέ. ¹¹ †Πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. ¹² Βαλοῦσα γὰρ αὕτη τὸ μύρον τοῦτο ἐπὶ τοῦ σώματός μου, πρὸς τὸ ἐνταφιάσαι με ἐποίησεν. ¹³ Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅπου ἂν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ, λαληθήσεται καὶ ὁ ἐποίησεν αὕτη εἰς μνημόσυνον αὐτῆς.

† 25:42 εδιψησα | και εδιψησα WH ‡ 25:44 αποκριθησονται | αποκριθησονται αυτω ANT TR * 26:1 παντας | — PCK † 26:3 και οι γραμματεις | — CT ‡ 26:4 δολω κρατησωσι | κρατησωσι δολω TR § 26:7 αλαβαστρον μυρου εχουσα | εχουσα αλαβαστρον μυρου CT * 26:7 την κεφαλην | της κεφαλης CT † 26:8 αυτου | — CT ‡ 26:9 ηδυνατο | εδυνατο CT § 26:9 το μυρον | — CT * 26:9 πτωχοις | τοις πτωχοις ANT BYZ PCK † 26:10 ειργασατο | ηργασατο CT ‡ 26:11 παντοτε γαρ τους πτωχους | τους πτωχους γαρ παντοτε ANT BYZ HF

14 Τότε πορευθεὶς εἰς τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Ἰούδας Ἰσκαριώτης, πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς, 15 εἶπε, Τί θέλετέ μοι δοῦναι, Ἰσκάγῳ ὑμῖν παραδώσω αὐτόν; Οἱ δὲ ἔστησαν αὐτῷ τριάκοντα ἀργύρια, 16 καὶ ἀπὸ τότε ἐζήτει εὐκαιρίαν ἵνα αὐτόν παραδῶ.

17 Τῇ δὲ πρώτῃ τῶν ἀζύμων προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ, λέγοντες *αὐτῷ, Ποῦ θέλεις ἔτοιμάσομέν σοι φαγεῖν τὸ Πάσχα; 18 Ὁ δὲ εἶπεν, Ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν πρὸς τὸν δεῖνα, καὶ εἶπατε αὐτῷ, Ὁ διδάσκαλος λέγει, Ὁ καιρὸς μου ἐγγύς ἐστι· πρὸς σε ποιῶ τὸ Πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου. 19 Καὶ ἐποίησαν οἱ μαθηταὶ ὡς συνέταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἠτοίμασαν τὸ Πάσχα.

20 Ὀψίας δὲ γενομένης ἀνέκειτο μετὰ τῶν δώδεκα. 21 Καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν εἶπεν, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με. 22 Καὶ λυπούμενοι σφόδρα ἤρξαντο λέγειν αὐτῷ ἑκάστος αὐτῶν, Μήτι ἐγὼ εἶμι, Κύριε; 23 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Ὁ ἐμβάψας μετ' ἐμοῦ *ἐν τῷ τρυβλίῳ τὴν χειρα, οὗτός με παραδώσει. 24 Ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει, καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ· οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται· καλὸν ἦν αὐτῷ εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος. 25 Ἀποκριθεὶς δὲ Ἰούδας ὁ παραδιδούς αὐτόν εἶπε, Μήτι ἐγὼ εἶμι, ῥαββί; Λέγει αὐτῷ, Σὺ εἶπας.

26 Ἐσθιόντων δὲ αὐτῶν, λαβὼν ὁ Ἰησοῦς τὸν ἄρτον, καὶ εὐχαριστήσας ἔκλασε καὶ *ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς, καὶ εἶπε, Λάβετε, φάγετε· τοῦτο ἐστὶ τὸ σῶμά μου. 27 Καὶ λαβὼν τὸ ποτήριον καὶ εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς, λέγων, Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες· 28 τοῦτο γάρ ἐστὶ τὸ αἷμά μου, τὸ τῆς καινῆς διαθήκης, τὸ περὶ πολλῶν ἑκχυνόμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. 29 Λέγω δὲ ὑμῖν *ὅτι οὐ μὴ πῖω ἄπ' ἄρτι ἐκ τούτου τοῦ γεννηματος τῆς ἀμπέλου, ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὅταν αὐτὸ πίνω μεθ'

§ 26:15 καγω | και εγω ANT BYZ PCK * 26:17 αυτω | — CT † 26:17 ετοιμασομεν | ετοιμασωμεν ANT BYZ CT TR ‡ 26:20 δωδεκα | δωδεκα μαθητων SBL WH § 26:22 εκαστος αυτων | εις εκαστος CT * 26:23 εν τω τρυβλω την χειρα | την χειρα εν τω τρυβλω CT † 26:25 ραββι | ραββει TH WH ‡ 26:26 τον | — CT § 26:26 ευχαριστησας | ευλογησας CT PCK TR * 26:26 εδιδου τοις μαθηταις και | δους τοις μαθηταις CT † 26:27 το | — CT ‡ 26:28 το της καινης | της CT § 26:28 εκχυνομενον | εκχυννομενον CT * 26:29 οτι | — CT † 26:29 γεννηματος | γεννηματος ANT CT PCK

ὑμῶν καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς μου. ³⁰ Καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν.

³¹ Τότε λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Πάντες ὑμεῖς σκανδαλισθήσεσθε ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ· γέγραπται γάρ, Πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ διασκορπισθήσεται τὰ πρόβατα τῆς ποίμνης. ³² Μετὰ δὲ τὸ ἐγερθῆναί με, προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν. ³³ Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ, Εἰ ὅσπαντες σκανδαλισθήσονται ἐν σοί, ἐγὼ δὲ οὐδέποτε σκανδαλισθήσομαι. ³⁴ Ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν λέγω σοι ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ νυκτὶ, πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι, τρὶς ἀπαρνήσῃ με. ³⁵ Λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος, Κὰν δέῃ με σὺν σοὶ ἀποθανεῖν, οὐ μὴ σε ἀπαρνήσωμαι. Ὁμοίως δὲ καὶ πάντες οἱ μαθηταὶ εἶπον.

³⁶ Τότε ἔρχεται μετ' αὐτῶν ὁ Ἰησοῦς εἰς χωρίον λεγόμενον Γεθσημανῆ, καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς, Καθίσατε αὐτοῦ, ἕως οὗ ἀπελθῶν προσεύξωμαι ἐκεῖ. ³⁷ Καὶ παραλαβὼν τὸν Πέτρον καὶ τοὺς δύο υἱοὺς Ζεβεδαίου, ἤρξατο λυπεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν. ³⁸ Τότε λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχὴ μου ἕως θανάτου· μείνατε ὧδε καὶ γρηγορεῖτε μετ' ἐμοῦ. ³⁹ Καὶ ὁ προσελθὼν μικρὸν, ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ προσευχόμενος καὶ λέγων, Πάτερ μου, εἰ δυνατόν ἐστι, *παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο· πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σύ. ⁴⁰ Καὶ ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς καὶ εὐρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας, καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ, Οὕτως οὐκ ἰσχύσατε μίαν ὥραν γρηγορῆσαι μετ' ἐμοῦ; ⁴¹ Γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν. Τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής. ⁴² Πάλιν ἐκ δευτέρου ἀπελθὼν προσηύξατο, λέγων, Πάτερ μου, εἰ οὐ δύναται τοῦτο τὸ ποτήριον παρελθεῖν ἀπ' ἐμοῦ, ἐὰν μὴ αὐτὸ πῖω, γενηθήτω τὸ θέλημά σου. ⁴³ Καὶ ἐλθὼν εὐρίσκει αὐτοὺς πάλιν καθεύδοντας· ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ βεβαρημένοι.

‡ 26:31 διασκορπισθησεται | διασκορπισθησονται ANT CT § 26:33 παντες | και παντες PCK TR * 26:33 δε | — BYZ CT PCK TR † 26:35 απαρνησωμαι | απαρνησομαι ANT BYZ CT TR ‡ 26:35 δε | — CT TR § 26:35 ειπον | ειπαν NA SBL WH * 26:36 γεθησημανη | γεθησημανι NA SBL | γεθησημανει TH WH † 26:36 προσευξωμαι εκει | εκει προσευξωμαι CT ‡ 26:38 ο ιησους | — CT TR § 26:39 προσελθων | προελθων ANT NA PCK SBL TR WH * 26:39 παρελθετω | παρελθατω CT † 26:42 το ποτηριον | — CT ‡ 26:42 απ εμου | — CT § 26:43 ευρισκει αυτους παλιν | ευρεν αυτους παλιν PCK | παλιν ευρεν αυτους CT

44 Καὶ ἀφείς αὐτοὺς *ἀπελθὼν πάλιν προσηύξατο ἐκ τρίτου, τὸν αὐτὸν λόγον †εἰπών. 45 Τότε ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς †αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτοῖς, Καθεύδετε Ὡς τὸ λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε. Ἴδού, ἤγγικεν ἡ ὥρα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἀμαρτωλῶν. 46 Ἐγείρεσθε, ἄγωμεν. Ἴδού, *ἤγγικεν ὁ παραδιδούς με.

47 Καὶ ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδού, Ἰούδας, εἷς τῶν δώδεκα, ἦλθε καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος πολὺς μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων, ἀπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ. 48 Ὁ δὲ παραδιδούς αὐτὸν ἔδωκεν αὐτοῖς σημεῖον, λέγων, Ὅν †ὰν φιλήσω, αὐτός ἐστι· κρατήσατε αὐτόν. 49 Καὶ εὐθέως προσελθὼν τῷ Ἰησοῦ εἶπε, Χαῖρε, †ράββι· καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. 50 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Ἐταῖρε, ἐφ' ὧ πάρει; Τότε προσελθόντες ἐπέβαλον τὰς χεῖρας ἐπὶ τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκράτησαν αὐτόν. 51 Καὶ ἰδού, εἷς τῶν μετὰ Ἰησοῦ, ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἀπέσπασε τὴν μάχαιραν αὐτοῦ, καὶ πατάξας τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως ἀφείλεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον. 52 Τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἀπόστρεψόν *σου τὴν μάχαιραν εἰς τὸν τόπον αὐτῆς· πάντες γὰρ οἱ λαβόντες μάχαιραν ἐν †μαχαίρα †ἀποθανοῦνται. 53 Ἡ δοκεῖς ὅτι οὐ δύναμαι ὁ ἄρτι παρακαλέσαι τὸν πατέρα μου, καὶ παραστήσει μοι *πλείους ἢ δώδεκα †λεγεῶνας ἀγγέλων; 54 Πῶς οὖν πληρωθῶσιν αἱ γραφαί, ὅτι οὕτω δεῖ γενέσθαι;

55 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τοῖς ὄχλοις, Ὡς ἐπὶ ληστὴν †ἐξήλθετε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν με; Καθ' ἡμέραν Ὡπρὸς ὑμᾶς *ἐκαθεζομένην διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ οὐκ ἐκράτησατέ με. 56 Τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν, ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαὶ τῶν προφητῶν. Τότε οἱ μαθηταὶ πάντες ἀφέντες αὐτὸν ἔφυγον.

57 Οἱ δὲ κρατήσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπήγαγον πρὸς Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα, ὅπου οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ

* 26:44 ἀπελθων παλιν | παλιν ἀπελθων CT † 26:44 εἰπων | εἰπων παλιν NA SBL WH † 26:45 αὐτου | — CT § 26:45 το | — WH * 26:46 ἠγγικεν | — PCK † 26:48 αν | εαν PCK † 26:49 ραββι | ραββει TH WH § 26:50 ω | ο CT * 26:52 σου την μαχαιραν | την μαχαιραν σου CT † 26:52 μαχαιρα | μαχαιρη CT † 26:52 αποθανουνται | απολουνται CT TR § 26:53 αρτι παρακαλεσαι τον πατερα μου και παραστησει μοι | παρακαλεσαι τον πατερα μου και παραστησει μοι αρτι CT * 26:53 πλειους η | πλειω NA SBL WH | πλειους TH † 26:53 λεγεωνας | λεγιωνας CT † 26:55 εξηλαθετε | εξηλαθετε CT § 26:55 προς υμας | — CT * 26:55 εκαθεζομνη διδασκων εν τω ιερω | εκαθεζομνη εν τω ιερω διδασκων PCK | εν τω ιερω εκαθεζομνη

πρεσβύτεροι συνήχθησαν. ⁵⁸ Ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει αὐτῷ ἀπὸ μακρόθεν, ἕως τῆς αὐλῆς τοῦ ἀρχιερέως· καὶ εἰσελθὼν ἔσω ἐκάθητο μετὰ τῶν ὑπηρετῶν, ἰδεῖν τὸ τέλος. ⁵⁹ Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς †καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ τὸ συνέδριον ὅλον ἐζήτουν ψευδομαρτυρίαν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὅπως †θανατώσωσιν αὐτόν, ⁶⁰ καὶ οὐχ εὔρον. §Καὶ πολλῶν ψευδομαρτύρων προσελθόντων, οὐχ εὔρον. ⁶¹ Ὑστερον δὲ προσελθόντες δύο *ψευδομάρτυρες †εἶπον, Οὗτος ἔφη, Δύναμαι καταλύσαι τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν οἰκοδομηῆσαι †αὐτόν. ⁶² Καὶ ἀναστάς ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐτῷ, Οὐδὲν ἀποκρίνη; Τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν; ⁶³ Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐσιώπα. Καὶ §ἀποκριθεὶς ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐτῷ, Ἐξορκίζω σε κατὰ τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος, ἵνα ἡμῖν εἴπῃς εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ. ⁶⁴ Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Σὺ εἶπας. Πλὴν λέγω ὑμῖν, ἀπ' ἄρτι ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως καὶ ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ. ⁶⁵ Τότε ὁ ἀρχιερεὺς *διέρρηξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, λέγων †ὅτι Ἐβλασφήμησε· τί ἔτι χρεῖαν ἔχομεν μαρτύρων; Ἴδε, νῦν ἠκούσατε τὴν βλασφημίαν †αὐτοῦ. ⁶⁶ Τί ὑμῖν δοκεῖ; Οἱ δὲ ἀποκριθέντες §εἶπον, Ἔνοχος θανάτου ἐστί. ⁶⁷ Τότε ἐνέπτυσαν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ ἐκολάφισαν αὐτόν· οἱ δὲ *ἐρράπισαν, ⁶⁸ λέγοντες, Προφήτευσον ἡμῖν, Χριστέ. Τίς ἐστιν ὁ παῖσας σε;

⁶⁹ Ὁ δὲ Πέτρος †ἐξω ἐκάθητο ἐν τῇ αὐλῇ· καὶ προσῆλθεν αὐτῷ μία παιδίσκη, λέγουσα, Καὶ σὺ ἦσθα μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Γαλιλαίου. ⁷⁰ Ὁ δὲ ἠρνήσατο ἔμπροσθεν †αὐτῶν πάντων, λέγων, Οὐκ οἶδα τί λέγεις. ⁷¹ Ἐξελθόντα δὲ §αὐτόν εἰς τὸν πυλῶνα, εἶδεν αὐτόν ἄλλη, καὶ λέγει *αὐτοῖς ἐκεῖ, †Καὶ οὗτος ἦν μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου. ⁷² Καὶ πάλιν ἠρνήσατο †μεθ' ὄρκου ὅτι Οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον. ⁷³ Μετὰ μικρὸν δὲ προσελθόντες

† 26:59 και οι πρεσβυτεροι | — CT † 26:59 θανατωσωσιν αυτον | αυτον θανατωσωσι CT TR § 26:60 και πολλων ψευδομαρτυρων προσελθοντων ουχ ευρον | πολλων προσελθοντων ψευδομαρτυρων CT * 26:61 ψευδομαρτυρες | — CT † 26:61 ειπον | ειπαν NA SBL WH † 26:61 αυτον | — CT § 26:63 αποκριθεις | — CT * 26:65 διερρηξε | διερηξε WH † 26:65 οτι | — CT † 26:65 αυτου | — CT § 26:66 ειπον | ειπαν NA SBL WH * 26:67 ερραπισαν | εραπισαν CT † 26:69 εξω εκαθητο | εκαθητο εξω CT † 26:70 αυτων | — CT TR § 26:71 αυτον | — CT * 26:71 αυτοις | τοις CT TR † 26:71 και | — CT † 26:72 μεθ | μετα CT

οὶ ἐστῶτες εἶπον τῷ Πέτρῳ, Ἀληθῶς καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ ἡ λαλιά σου δῆλόν σε ποιεῖ. ⁷⁴ Τότε ἤρξατο καταθεματίζειν καὶ ὀμνύειν ὅτι Οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον. Καὶ *εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησε. ⁷⁵ Καὶ ἐμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ ῥήματος τοῦ Ἰησοῦ εἰρηκότος αὐτῷ ὅτι Πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι, τρὶς ἀπαρνήσῃ με. Καὶ ἐξελθὼν ἔξω ἔκλαυσε πικρῶς.

27

¹ Πρωΐας δὲ γενομένης, συμβούλιον ἔλαβον πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὥστε θανατῶσαι αὐτόν· ² καὶ δῆσαντες αὐτὸν ἀπήγαγον καὶ παρέδωκαν αὐτὸν Ποντίῳ Πιλάτῳ τῷ ἡγεμόνι.

³ Τότε ἰδὼν Ἰούδας ὁ Σαραδιδοῦς αὐτὸν ὅτι κατεκρίθη, μεταμεληθεὶς ἀπέστρεψε τὰ τριάκοντα ἀργύρια τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς πρεσβυτέροις, ⁴ λέγων, Ἥμαρτον παραδοῦς αἷμα ἁθῶν. Οἱ δὲ εἶπον, Τί πρὸς ἡμᾶς; Σὺ ὄψει. ⁵ Καὶ ῥίψας τὰ ἀργύρια ἐν τῷ ναῷ, ἀνεχώρησε· καὶ ἀπελθὼν ἀπήγξατο. ⁶ Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς λαβόντες τὰ ἀργύρια εἶπον, Οὐκ ἔξοστι βαλεῖν αὐτὰ εἰς τὸν κορβανᾶν, ἐπεὶ τιμὴ αἵματός ἐστι. ⁷ Συμβούλιον δὲ λαβόντες ἠγόρασαν ἐξ αὐτῶν τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως, εἰς ταφὴν τοῖς ξένοις. ⁸ Διὸ ἐκλήθη ὁ ἀγρὸς ἐκεῖνος Ἀγρὸς Αἵματος, ἕως τῆς σήμερον. ⁹ Τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ Ἰερεμίου τοῦ προφήτου, λέγοντος, Καὶ ἔλαβον τὰ τριάκοντα ἀργύρια, τὴν τιμὴν τοῦ τετιμημένου, ὃν ἐτιμήσαντο ἀπὸ υἰῶν Ἰσραὴλ· ¹⁰ καὶ ἔδωκαν αὐτὰ εἰς τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως, καθὰ συνέταξέ μοι Κύριος.

¹¹ Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἕκτη ἔμπροσθεν τοῦ ἡγεμόνος· καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ ἡγεμὼν, λέγων, Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔφη αὐτῷ, Σὺ λέγεις. ¹² Καὶ ἐν τῷ κατηγορεῖσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, οὐδὲν ἀπεκρίνατο. ¹³ Τότε λέγει αὐτῷ ὁ Πιλάτος, Οὐκ ἀκούεις πόσα σου καταμαρτυροῦσι; ¹⁴ Καὶ

§ 26:74 καταθεματίζειν | καταναθεματίζειν TR * 26:74 ευθεως | ευθυς
 TH WH † 26:75 του | — ANT CT PCK ‡ 26:75 αυτω | — CT * 27:1 του
 λαου | — PCK † 27:2 αυτον | — CT ‡ 27:2 ποντιω πιλατω | πιλατω NA
 SBL | πειλατω TH WH § 27:3 παραδιδους | παραδους TH WH * 27:3
 απεστρεψε | εστρεψε CT † 27:3 τοις | — CT ‡ 27:4 αθων | δικαιον WH
 § 27:4 ειπον | ειπαν NA SBL WH * 27:4 οψει | οψη CT † 27:5 εν τω ναω
 98.3% | εις τον ναον CT 1.3% ‡ 27:6 ειπον | ειπαν NA SBL WH § 27:11
 εστη | εσταθη CT * 27:11 αυτω | — NA SBL WH † 27:12 των | — CT
 PCK ‡ 27:13 πιλατος | πειλατος TH WH

οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ πρὸς οὐδὲ ἓν ῥῆμα, ὥστε θαυμάζειν τὸν ἡγεμόνα λίαν.

15 Κατὰ δὲ ἑορτὴν εἰώθει ὁ ἡγεμὼν ἀπολύειν ἓνα τῷ ὄχλῳ δέσμιον, ὃν ἤθελον. 16 Εἶχον δὲ τότε δέσμιον ἐπίσημον, λεγόμενον Ὁ Βαραββᾶν. 17 Συνηγμένων οὖν αὐτῶν, εἶπεν αὐτοῖς ὁ *Πιλάτος, Τίνα θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν; †Βαραββᾶν, ἢ Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον Χριστόν; 18 Ἦδει γὰρ ὅτι διὰ φθόνου παρέδωκαν αὐτόν. 19 Καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ βήματος, ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν ἡ γυνὴ αὐτοῦ, λέγουσα, Μηδὲν σοι καὶ τῷ δικαίῳ ἐκείνῳ· πολλὰ γὰρ ἔπαθον σήμερον κατ' ὄναρ δι' αὐτόν. 20 Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἔπεισαν τοὺς ὄχλους ἵνα αἰτήσωνται τὸν Βαραββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν ἀπολέσωσιν. 21 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἡγεμὼν εἶπεν αὐτοῖς, Τίνα θέλετε ἀπὸ τῶν δύο ἀπολύσω ὑμῖν; Οἱ δὲ ‡εἶπον, Ὁ Βαραββᾶν. 22 Λέγει αὐτοῖς ὁ *Πιλάτος, Τί οὖν ποιήσω Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον Χριστόν; Λέγουσιν †αὐτῷ πάντες, Σταυρωθήτω. 23 Ὁ δὲ ‡ἡγεμὼν ἔφη, Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν; Οἱ δὲ περισσῶς ἔκραζον, λέγοντες, Σταυρωθήτω.

24 Ἰδὼν δὲ ὁ Ὁ Πιλάτος ὅτι οὐδὲν ὠφελεῖ, ἀλλὰ μᾶλλον θόρυβος γίνεται, λαβὼν ὕδωρ, ἀπενίψατο τὰς χεῖρας *ἀπέναντι τοῦ ὄχλου, λέγων, Ἀθῶός εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματος †τοῦ δικαίου τούτου· ὑμεῖς ὄψεσθε. 25 Καὶ ἀποκριθεὶς πᾶς ὁ λαὸς εἶπε, Τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν. 26 Τότε ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν· τὸν δὲ Ἰησοῦν φραγελλώσας παρέδωκεν ἵνα σταυρωθῇ.

27 Τότε οἱ στρατιῶται τοῦ ἡγεμόνου, παραλαβόντες τὸν Ἰησοῦν εἰς τὸ πραιτώριον, συνήγαγον ἐπ' αὐτὸν ὄλην τὴν σπεῖραν· 28 καὶ ἐκδύσαντες αὐτόν, ‡περιέθηκαν αὐτῷ χλαμύδα κοκκίνην. 29 Καὶ πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν, ἐπέθηκαν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ κάλαμον *ἐπὶ τὴν δεξιὰν αὐτοῦ· καὶ γουυπετήσαντες

§ 27:16 βαραββαν | ιησουν βαραββαν NA SBL * 27:17 πιλατος | πειλατος TH WH † 27:17 βαραββαν | ιησουν τον βαραββαν NA SBL | τον βαραββαν WH ‡ 27:21 ειπον | ειπαν NA SBL WH § 27:21 βαραββαν | τον βαραββαν CT * 27:22 πιλατος | πειλατος TH WH † 27:22 αυτω | — CT ‡ 27:23 ηγεμων | — CT § 27:24 πιλατος | πειλατος TH WH * 27:24 απεναντι | κατεναντι WH † 27:24 του δικαιου | — NA SBL WH ‡ 27:28 περιεθηκαν αυτω χλαμυδα κοκκινην | χλαμυδα κοκκινην περιεθηκαν αυτω CT § 27:29 την κεφαλην | της κεφαλης CT * 27:29 επι την δεξιαν | εν τη δεξια CT

ἔμπροσθεν αὐτοῦ †ἐνέπαιζον αὐτῷ, λέγοντες, Χαῖρε, †ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων· ³⁰ καὶ ἔμπτύσαντες εἰς αὐτόν, ἔλαβον τὸν κάλαμον, καὶ ἔτυπον εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. ³¹ Καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν χλαμύδα, καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ σταυρῶσαι.

³² Ἐξερχόμενοι δὲ εὗρον ἄνθρωπον Κυρηναῖον, ὀνόματι Σίμωνα· τοῦτον ἠγγάρευσαν ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ. ³³ Καὶ ἐλθόντες εἰς τόπον λεγόμενον Γολγοθᾶ, ᾧ ἔστι *λεγόμενος Κρανίου Τόπος, ³⁴ ἔδωκαν αὐτῷ πιεῖν †ὄξος μετὰ χολῆς μεμιγμένον· καὶ γευσάμενος οὐκ †ἤθελε πιεῖν.

³⁵ Σταυρώσαντες δὲ αὐτόν, διμερίσαντο τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἑβάλλοντες *κλῆρον. ³⁶ Καὶ καθήμενοι ἐτήρουν αὐτὸν ἐκεῖ. ³⁷ Καὶ ἐπέθηκαν ἐπάνω τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ τὴν αἰτίαν αὐτοῦ γεγραμμένην, Οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. ³⁸ Τότε σταυροῦνται σὺν αὐτῷ δύο λησταί, εἷς ἐκ δεξιῶν καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων. ³⁹ Οἱ δὲ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτόν, †κινουῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, ⁴⁰ καὶ λέγοντες, Ὁ καταλύων τὸν ναὸν καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν, σῶσον σεαυτόν· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, †κατάβηθι ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. ⁴¹ Ὁμοίως ἑδὲ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐμπαίζοντες μετὰ τῶν γραμματέων καὶ πρεσβυτέρων *καὶ Φαρισαίων ἔλεγον, ⁴² Ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι. †Εἰ βασιλεὺς Ἰσραὴλ ἐστὶ, καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, καὶ †πιστεύσομεν ἑπ' αὐτῷ. ⁴³ Πέποιθεν ἐπὶ τὸν Θεόν· ῥυσάσθω νῦν *αὐτόν, εἰ θέλει αὐτόν. Εἶπε γὰρ ὅτι Θεοῦ εἰμι υἱός, ⁴⁴ τὸ δ' αὐτὸ καὶ οἱ λησταὶ οἱ †συσταυρωθέντες †αὐτῷ ὠνείδιζον ἑαυτόν.

⁴⁵ Ἀπὸ δὲ ἕκτης ὥρας σκότος ἐγένετο ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν ἕως ὥρας *ἐνάτης. ⁴⁶ Περὶ δὲ τὴν †ἐνάτην ὥραν

† 27:29 ενεπαιζον | ενεπαιξαν CT † 27:29 ο βασιλευς | βασιλευ CT

§ 27:33 ο | ος TR * 27:33 λεγομενος κρανιου τοπος | λεγομενον κρανιου τοπος PCK | κρανιου τοπος λεγομενος CT † 27:34 οξος | οινου CT † 27:34

ηθελε | ηθελησε CT § 27:35 βαλλοντες | βαλοντες ANT PCK * 27:35

κληρον | κληρον ινα πληρωθη το ρηθεν υπο του προφητου διμερισαντο τα

ιματια μου εαυτοις και επι τον ιματισμον μου εβαλον κληρον TR † 27:39

κινουντες | κεινουντες TH † 27:40 καταβηθι | και καταβηθι NA § 27:41

δε και | και NA SBL WH | — TH * 27:41 και φαρισαιων | — CT TR † 27:42

ει | — CT † 27:42 πιστευσομεν | πιστευσωμεν ANT § 27:42 επ αυτω |

αυτω TR | επ αυτον CT * 27:43 αυτον | — CT † 27:44 συσταυρωθεντες

| συσταυρωθεντες TH WH † 27:44 αυτω | συν αυτω CT § 27:44 αυτον

† 27:45 αυτον | — CT † 27:45 αυτον | — CT † 27:45 αυτον | — CT

ἀνεβόησεν ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ, λέγων, Ὑἱί, Ἡλί, *λιμὰ †σαβαχθανί; Τοῦτ' ἔστι, Θεέ μου, Θεέ μου, ἵνα τί με ἐγκατέλιπες; ⁴⁷ Τινὲς δὲ τῶν ἐκεῖ ἐστῶτων ἀκούσαντες ἔλεγον ὅτι Ὑἱλίαν φωνεῖ οὗτος. ⁴⁸ Καὶ εὐθέως δραμῶν εἷς ἐξ αὐτῶν, καὶ λαβὼν σπόγγον, πλήσας τε ὄξους, καὶ περιθεὶς καλάμῳ, ἐπότιζεν αὐτόν. ⁴⁹ Οἱ δὲ λοιποὶ *ἔλεγον, Ἄφες, ἴδωμεν εἰ ἔρχεται †Ἡλίας σώσων αὐτόν. ⁵⁰ Ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν κράξας φωνῇ μεγάλῃ ἀφῆκε τὸ πνεῦμα. ⁵¹ Καὶ ἰδού, τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη ὧς δύο ἀπὸ ἀνωθεν ἕως κάτω· καὶ ἡ γῆ ἐσεισθη· καὶ αἱ πέτραι ἐσχίσθησαν. ⁵² καὶ τὰ μνημεῖα ἀνεώχθησαν· καὶ πολλὰ σώματα τῶν κεκοιμημένων ἁγίων *ἠγέρθη· ⁵³ καὶ ἐξεληθόντες ἐκ τῶν μνημείων μετὰ τὴν ἐγερσιν αὐτοῦ εἰσῆλθον εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ ἐνεφανίσθησαν πολλοῖς. ⁵⁴ Ὁ δὲ ἑκατόνταρχος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ τηροῦντες τὸν Ἰησοῦν, ἰδόντες τὸν σεισμόν καὶ τὰ †γενόμενα, ἐφοβήθησαν σφόδρα, λέγοντες, Ἀληθῶς Θεοῦ υἱὸς ἦν οὗτος.

⁵⁵ Ἦσαν δὲ ἐκεῖ †γυναῖκες πολλαὶ ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, αἵτινες ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, διακονοῦσαι αὐτῷ, ⁵⁶ ἐν αἷς ἦν Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ Ὑἱωσῆ μητέρα, καὶ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου.

⁵⁷ Ὁψίας δὲ γενομένης, ἦλθεν ἄνθρωπος πλούσιος ἀπὸ Ἀριμαθαίας, τοῦνομα Ἰωσήφ, ὃς καὶ αὐτὸς *ἐμαθήτευσε τῷ Ἰησοῦ. ⁵⁸ οὗτος προσελθὼν τῷ †Πιλάτῳ, ἤτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Τότε ὁ †Πιλάτος ἐκέλευσεν ἀποδοθῆναι ὃ τὸ σῶμα. ⁵⁹ Καὶ λαβὼν τὸ σῶμα ὁ Ἰωσήφ ἐνετύλιξεν αὐτὸ *σινδόνι καθαρᾷ, ⁶⁰ καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν τῷ καινῷ αὐτοῦ μνημείῳ, ὃ ἐλατόμησεν ἐν τῇ πέτρᾳ· καὶ προσκυλίσας λίθον μέγαν τῇ θύρᾳ τοῦ μνημείου,

‡ 27:46 ανεβοησεν | εβοησεν WH § 27:46 ηλι ηλι | ηλει ηλει TH | ελωι ελωι WH * 27:46 λιμα | λαμα TR | λεμα CT † 27:46 σαβαχθανι | σαβαχθανει TH WH ‡ 27:47 εστωτων | εστηκοτων CT § 27:47 ηλιαν | ηλειαν WH * 27:49 ελεγον | ειπαν WH † 27:49 ηλιας | ηλειας WH ‡ 27:49 αυτον 96.7% | αυτον αλλος δε λαβων λογχην ενυξεν αυτου την πλευραν και εξηλθεν υδωρ και αιμα WH 1.1% § 27:51 εις δυο απο ανωθεν εως κατω | απ ανωθεν εως κατω εις δυο NA SBL WH | εις δυο απ ανωθεν εως κατω TH * 27:52 ηγερθη | ηγερθησαν CT † 27:54 γενομενα | γινομενα WH ‡ 27:55 γυναικες | και γυναικες ANT PCK § 27:56 ιωση | ιωσηφ NA SBL WH * 27:57 εμαθητευσε | εμαθητευθη NA SBL WH † 27:58 πιλατω | πειλατω TH WH ‡ 27:58 πιλατος | πειλατος TH WH § 27:58 το σωμα | το σωμα CT * 27:59 σινδωνι | σιν σινδωνι NA WH

ἀπῆλθεν. ⁶¹ Ἦν δὲ ἐκεῖ †Μαρία ἡ Μαγδαληνή, καὶ ἡ ἄλλη Μαρία, καθήμεναι ἀπέναντι τοῦ τάφου.

⁶² Τῇ δὲ ἐπαύριον, ἣτις ἐστὶ μετὰ τὴν Παρασκευὴν, συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς †Πιλάτου, ⁶³ λέγοντες, Κύριε, ἐμνήσθημεν ὅτι ἐκεῖνος ὁ πλάνος εἶπεν ἔτι ζῶν, Μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐγείρομαι. ⁶⁴ Κέλευσον οὖν ἀσφαλισθῆναι τὸν τάφον ἕως τῆς τρίτης ἡμέρας· μήποτε ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ Σαυτοῦ *νυκτὸς κλέψωσιν αὐτόν, καὶ εἴπωσι τῷ †λαῷ, Ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν· καὶ ἔσται ἡ ἐσχάτη πλάνη χείρων τῆς πρώτης. ⁶⁵ Ἐφη †δὲ αὐτοῖς ὁ §Πιλάτος, Ἐχετε κουστωδῖαν· ὑπάγετε, ἀσφαλίσασθε ὡς οἴδατε. ⁶⁶ Οἱ δὲ πορευθέντες ἡσφάλισαντο τὸν τάφον, σφραγίσαντες τὸν λίθον, μετὰ τῆς κουστωδίας.

28

¹ Ὅψε δὲ σαββάτων, τῇ ἐπιφωσκούσῃ εἰς μίαν σαββάτων, ἦλθε *Μαρία ἡ Μαγδαληνή, καὶ ἡ ἄλλη Μαρία, θεωρῆσαι τὸν τάφον. ² Καὶ ἰδού, σεισμὸς ἐγένετο μέγας· ἄγγελος γὰρ Κυρίου καταβάς ἐξ οὐρανοῦ, †προσελθὼν ἀπεκύλισε τὸν λίθον †ἀπὸ τῆς θύρας, καὶ ἐκάθητο ἐπάνω αὐτοῦ. ³ Ἦν δὲ ἡ §ιδέα αὐτοῦ ὡς ἀστραπή, καὶ τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ λευκὸν *ὡσεὶ χιῶν. ⁴ Ἀπὸ δὲ τοῦ φόβου αὐτοῦ ἐσεισθησαν οἱ τηροῦντες καὶ †ἐγένοντο ὡσεὶ νεκροί. ⁵ Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἄγγελος εἶπε ταῖς γυναιξί, Μὴ φοβεῖσθε ὑμεῖς· οἶδα γὰρ ὅτι Ἰησοῦν τὸν ἐσταυρωμένον ζητεῖτε. ⁶ Οὐκ ἔστιν ὧδε· ἠγέρθη γάρ, καθὼς εἶπε. Δεῦτε, ἴδετε τὸν τόπον ὅπου ἔκειτο †ὁ Κύριος. ⁷ Καὶ ταχὺ πορευθεῖσαι εἶπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὅτι Ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν· καὶ ἰδού, προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε· ἰδού, εἶπον ὑμῖν. ⁸ Καὶ §ἐξελθοῦσαι ταχὺ ἀπὸ τοῦ μνημείου μετὰ φόβου καὶ χαρᾶς μεγάλης, ἔδραμον ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. ⁹ *Ὡς δὲ ἐπορεύοντο ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, καὶ ἰδού, †Ἰησοῦς †ἀπήνητησεν αὐταῖς,

† 27:61 μαρια | μαριαμ CT † 27:62 πιλατον | πειλατον TH WH § 27:64
αυτου | — WH * 27:64 νυκτος | — CT † 27:64 λαω | λαω στι PCK † 27:65
δε | — ANT CT § 27:65 πιλατος | πειλατος TH WH * 28:1 μαρια | μαριαμ
NA SBL TH † 28:2 προσελθων | και προσελθων CT † 28:2 απο της θυρας
| — CT § 28:3 ιδεα | ειδεα CT * 28:3 ωσει | ως CT † 28:4 εγενοντο
ωσει | εγενηθησαν ως CT † 28:6 ο κυριος | — CT § 28:8 εξελθουσαι |
απελθουσαι CT * 28:9 ως δε επορευοντο απαγγελαι τοις μαθηταις αυτου
81.6% | — CT 11.6% † 28:9 ιησους | ο ιησους TR † 28:9 απηνητησεν |
υπηνητησεν CT

λέγων, Χαίρετε. Αἱ δὲ προσελθοῦσαι ἐκράτησαν αὐτοῦ τοὺς πόδας, καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ. ¹⁰ Τότε λέγει αὐταῖς ὁ Ἰησοῦς· Μὴ φοβεῖσθε· ὑπάγετε, ἀπαγγείλατε τοῖς ἀδελφοῖς μου ἵνα ἀπέλθωσιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, Ἢ καὶ ἐκεῖ με ὄψονται.

¹¹ Πορευομένων δὲ αὐτῶν, ἰδού, τινὲς τῆς κουστωδίας ἐλθόντες εἰς τὴν πόλιν ἀπήγγειλαν τοῖς ἀρχιερεῦσιν ἅπαντα τὰ γενόμενα. ¹² Καὶ συναχθέντες μετὰ τῶν πρεσβυτέρων, συμβούλιόν τε λαβόντες, ἀργύρια ἱκανὰ ἔδωκαν τοῖς στρατιώταις, ¹³ λέγοντες, Εἴπατε ὅτι Οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς ἐλθόντες ἔκλεψαν αὐτὸν ἡμῶν κοιμωμένων. ¹⁴ Καὶ ἐὰν ἀκουσθῇ τοῦτο ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνος, ἡμεῖς πείσομεν *αὐτόν, καὶ ὑμᾶς ἀμερίμους ποιήσομεν. ¹⁵ Οἱ δὲ λαβόντες †τὰ ἀργύρια ἐποίησαν ὡς ἐδιδάχθησαν. Καὶ διεφημίσθη ὁ λόγος οὗτος παρὰ Ἰουδαίοις μέχρι τῆς ‡σήμερον.

¹⁶ Οἱ δὲ ἕνδεκα μαθηταὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, εἰς τὸ ὄρος οὗ ἐτάξατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς. ¹⁷ Καὶ ἰδόντες αὐτὸν προσεκύνησαν Ἢ αὐτῷ· οἱ δὲ ἐδίστασαν. ¹⁸ Καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησεν αὐτοῖς, λέγων, Ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ *γῆς. ¹⁹ †Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος· ²⁰ διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν· καὶ ἰδού, ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος. ‡Ἀμήν. §

§ 28:10 και εκει | κακει ANT BYZ CT TR * 28:14 αυτον | — TH WH † 28:15 τα | — WH ‡ 28:15 σημερον | σημερον ημερας NA SBL WH § 28:17 αυτω | — CT * 28:18 γης | της γης NA SBL WH † 28:19 πορευθεντες | πορευθεντες ουν CT TR ‡ 28:20 αμην | — CT § 28:20 The following scribal note is included in the colophons of many Greek manuscripts: Ἐξεδόθη μετὰ χρόνους ἡ' τῆς τοῦ Χριστοῦ ἀναλήψεως.

ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ

¹ Ἀρχὴ τοῦ εὐαγγελίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, *υἱοῦ τοῦ Θεοῦ.
² †Ὡς γέγραπται ἐν ‡τοῖς προφήταις,

Ἰδοῦ, §ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου,

ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδὸν σου *ἔμπροσθέν σου.

³ Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ,

Ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου·

εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ,

⁴ ἐγένετο †Ἰωάννης ‡βαπτίζων ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεςιν ἁμαρτιῶν.

⁵ Καὶ ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν πᾶσα ἡ Ἰουδαία χώρα,

καὶ οἱ §Ἱεροσολυμίται, *καὶ ἐβαπτίζοντο πάντες †ἐν

τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ ὑπ' αὐτοῦ, ἐξομολογούμενοι τὰς

ἁμαρτίας αὐτῶν. ⁶ ‡Ἦν δὲ §ὁ *Ἰωάννης ἐνδεδυμένος

τρίχας καμήλου, καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφύνα

αὐτοῦ, καὶ †ἐσθίων ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον. ⁷ Καὶ

ἐκήρυσσε, λέγων, Ἔρχεται ὁ ἰσχυρότερός μου ὀπίσω

μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἰκανὸς κύψας λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν

ὑποδημάτων αὐτοῦ. ⁸ Ἐγὼ ‡μὲν ἐβάπτισα ὑμᾶς §ἐν ὕδατι·

αὐτὸς δὲ βαπτίσει ὑμᾶς *ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ.

⁹ Καὶ ἐγένετο ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, ἦλθεν †Ἰησοῦς

ἀπὸ ‡Ναζαρέτ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἐβαπτίσθη §ὑπὸ

Ἰωάννου εἰς τὸν Ἰορδάνην. ¹⁰ Καὶ *εὐθέως ἀναβαίνων

†ἀπὸ τοῦ ὕδατος, εἶδε σχιζομένους τοὺς οὐρανοὺς, καὶ

* **1:1** υἱου του θεου 98.2% | υιου θεου NA TH 0.5% | — SBL WH 0.8% † **1:2**

ως | καθως ECM* NA SBL TH WH ‡ **1:2** τοις προφηταις 96.2% | τω ησαια

τω προφητη CT 1.3% § **1:2** εγω | — NA SBL TH WH * **1:2** εμπροσθεν σου

96.6% | — ECM* NA SBL TH WH 3.3% † **1:4** ιωαννης | ιωανης WH ‡ **1:4**

βαπτιζων εν τη ερημω και 98.2% | ο βαπτιζων εν τη ερημω και NA TH 0.4% | ο

βαπτιζων εν τη ερημω SBL WH 0.2% § **1:5** ιεροσολυμιται | ιεροσολυμειται

TH WH * **1:5** και εβαπτιζοντο παντες | παντες και εβαπτιζοντο CT † **1:5**

εν τω ιορδανη ποταμω υπ αυτου | υπ αυτου εν τω ιορδανη ποταμω CT ‡ **1:6**

ην δε | και ην CT § **1:6** ο | — TR * **1:6** ιωαννης | ιωανης WH † **1:6**

εσθιων | εσθων SBL TH WH ‡ **1:8** μεν | — CT § **1:8** εν 95% | — ECM NA

SBL WH 4.3% * **1:8** εν 99.7% | — WH 0.2% † **1:9** ιησους | ο ιησους ANT

PCK ‡ **1:9** ναζαρετ | ναζαρεθ SCR § **1:9** υπο ιωαννου εις τον ιορδανην

| εις τον ιορδανην υπο ιωαννου ECM* NA SBL TH | εις τον ιορδανην υπο

ιωανου WH * **1:10** ευθεως | ευθυς CT † **1:10** απο | εκ CT

τὸ πνεῦμα ἥσσει περιστερὰν καταβαῖνον Ἐπ' αὐτόν·
 11 καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῶν οὐρανῶν, Σὺ εἶ ὁ υἱὸς μου
 ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα.

12 Καὶ εὐθὺς τὸ πνεῦμα αὐτὸν ἐκβάλλει εἰς τὴν ἔρημον.
 13 Καὶ ἦν ἔκει ἐν τῇ ἐρήμῳ ἡμέρας τεσσαράκοντα
 πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ Σατανᾶ, καὶ ἦν μετὰ τῶν θηρίων,
 καὶ οἱ ἄγγελοι διηκόνουν αὐτῷ.

14 Μετὰ δὲ τὸ παραδοθῆναι τὸν Ἰωάννην, ἦλθεν ὁ
 Ἰησοῦς εἰς τὴν Γαλιλαίαν, κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς
 βασιλείας τοῦ Θεοῦ, 15 καὶ λέγων ὅτι Πεπλήρωται ὁ
 καιρὸς, καὶ ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ· μετανοεῖτε, καὶ
 πιστεύετε ἐν τῷ εὐαγγελίῳ.

16 Περιπατῶν δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας
 εἶδε Σίμωνα καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ τοῦ
 Σίμωνος ββάλλοντας ἀμφίβληστρον ἐν τῇ θαλάσῃ·
 ἦσαν γὰρ ἀλιεῖς. 17 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς,
 Δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς γενέσθαι ἀλιεῖς
 ἀνθρώπων. 18 Καὶ εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα αὐτῶν,
 ἠκολούθησαν αὐτῷ. 19 Καὶ προβάς ἐκεῖθεν ὀλίγον,
 εἶδεν Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ Ἰωάννην τὸν
 ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ αὐτοὺς ἐν τῷ πλοίῳ καταρτίζοντας
 τὰ δίκτυα. 20 Καὶ εὐθέως ἐκάλεσεν αὐτούς· καὶ ἀφέντες
 τὸν πατέρα αὐτῶν Ζεβεδαῖον ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ τῶν
 μισθωτῶν ἀπῆλθον ὀπίσω αὐτοῦ.

21 Καὶ εἰσπορεύονται εἰς Καπερναοὺμ· καὶ εὐθέως
 τοῖς σάββασιν εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν, ἐδίδασκε.
 22 Καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· ἦν γὰρ
 διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡς οἱ
 γραμματεῖς. 23 Καὶ ἦν ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν ἄνθρωπος

‡ 1:10 ωσει | ως ANT BYZ CT § 1:10 επ | εις ECM* NA SBL TH WH * 1:11 ω
 | σοι ANT CT † 1:11 ευδοκησα | ηυδοκησα ANT ‡ 1:12 ευθους | ευθεως ANT
 PCK § 1:13 εκει | — CT * 1:13 ημερας τεσσαρακοντα | τεσσερακοντα
 ημερας ECM* NA SBL TH WH | ημερας τεσσερακοντα ECM* † 1:14 μετα
 δε 99.2% | και μετα SBL WH 0.3% ‡ 1:14 τον | — ANT § 1:14 ιωαννην |
 ιωαννη WH * 1:14 της βασιλειας 95.5% | — CT 2.1% † 1:16 περιπατων
 δε | και παραγων CT ‡ 1:16 αυτου του σιμωνος | αυτου TR | σιμωνος CT
 § 1:16 βαλλοντας αμφιβληστρον 82.8% | αμφιβαλλοντας CT 0.3% * 1:16
 αλιεις | αλειεις TH WH † 1:17 αλιεις | αλειεις TH WH ‡ 1:18 ευθεως |
 ευθους CT § 1:18 αυτων | — CT * 1:19 εκειθεν | — CT † 1:19 ιωαννην |
 ιωαννη WH ‡ 1:20 ευθεως | ευθους CT § 1:21 καπερναουμ | καφαρναουμ
 CT * 1:21 ευθεως | ευθους CT † 1:21 εισελθων 97.7% | — SBL 1% ‡ 1:21
 εις την συναγωγην εδιδασκε 97.7% | εδιδασκεν εις την συναγωγην SBL 0.9%
 § 1:23 και | και ευθους CT

ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ, καὶ ἀνέκραξε, ²⁴ λέγων, *Ἐα, τί ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ἤλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; Οἶδά σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ Θεοῦ. ²⁵ Καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, λέγων, Φιμώθητι, καὶ ἐξελθε ἐξ αὐτοῦ. ²⁶ Καὶ σπαράξαν αὐτὸν τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον καὶ κράξαν φωνῇ μεγάλη, ἐξῆλθεν ἐξ αὐτοῦ. ²⁷ Καὶ ἐθαμβήθησαν πάντες, ὥστε συζητεῖν *πρὸς ἑαυτούς, λέγοντας, Τί ἐστὶ τοῦτο; τίς ἡ διδαχὴ ἡ καινὴ αὕτη, ὅτι κατ' ἐξουσίαν καὶ τοῖς πνεύμασι τοῖς ἀκαθάρτοις ἐπιτάσσει, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ; ²⁸ Ἐξῆλθε δὲ ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ Σεῦθὺς εἰς ὅλην τὴν περίχωρον τῆς Γαλιλαίας.

²⁹ Καὶ *εὐθὺς ἐκ τῆς συναγωγῆς ἐξελθόντες, ἦλθον εἰς τὴν οἰκίαν Σίμωνος καὶ Ἀνδρέου, μετὰ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου. ³⁰ Ἡ δὲ πενθερὰ Σίμωνος κατέκειτο πυρέσσουσα, καὶ *εὐθὺς λέγουσιν αὐτῷ περὶ αὐτῆς· ³¹ καὶ προσελθὼν ἤγειρεν αὐτήν, κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτῆς· καὶ ἀφῆκεν αὐτήν ὁ πυρετὸς εὐθὺς, καὶ διηκόνει αὐτοῖς.

³² Ὀψίας δὲ γενομένης, ὅτε ἔδου ὁ ἥλιος, ἔφερον πρὸς αὐτὸν πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας καὶ τοὺς δαιμονιζομένους· ³³ καὶ ἡ πόλις ὅλη ἐπισυνηγμένη ἦν πρὸς τὴν θύραν. ³⁴ Καὶ ἐθεράπευσε πολλοὺς κακῶς ἔχοντας ποικίλαις νόσοις, καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλε, καὶ οὐκ ἤφιε λαλεῖν τὰ δαιμόνια, ὅτι ἤδεισαν αὐτόν.

³⁵ Καὶ πρῶτ' ἐννυχον λίαν ἀναστὰς ἐξῆλθε, καὶ ἀπῆλθεν εἰς ἔρημον τόπον, κάκει προσήχετο. ³⁶ Καὶ σκοτεδίωξαν αὐτὸν *ὁ Σίμων καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ· ³⁷ καὶ εὐρόντες αὐτὸν λέγουσιν αὐτῷ ὅτι Πάντες σε ζητοῦσι. ³⁸ Καὶ λέγει αὐτοῖς, ΣἈγωμεν εἰς τὰς

* 1:24 εα | — ECM* NA SBL TH WH † 1:26 κραξαν | φωνησαν CT ‡ 1:27 παντες | απαντες ECM* NA SBL TH WH § 1:27 συζητειν | συζητειν TH WH * 1:27 πρὸς ἑαυτούς 76.4% | πρὸς αὐτούς TR 2% | αὐτούς WH 0.2% † 1:27 τις η διδαχη η καινη αυτη οτι | διδαχη καινη CT ‡ 1:28 εξηλθε δε | και εξηλθεν ANT CT § 1:28 ευθυς | ευθυς πανταχου ECM* NA SBL TH WH * 1:29 ευθεως | ευθυς CT † 1:29 ηλθον 83.1% | ηλθαν WH 0.1% ‡ 1:29 ιωαννου | ιωανου WH § 1:30 σιμωνος | του σιμωνος PCK * 1:30 ευθεως | ευθυς CT † 1:31 αυτης | — ECM* NA SBL TH WH ‡ 1:31 ευθεως | — CT § 1:32 εδου | εδυσευ WH * 1:33 η πολις ολη επισυνηγμενη ην | ην η πολις ολη επισυνηγμενη ANT | ην ολη η πολις επισυνηγμενη CT † 1:34 αυτον 57.6% | αυτον χριστον ειναι ANT BYZ PCK WH 28.6% ‡ 1:35 εννυχον | εννυχα ANT CT § 1:36 κατεδιωξαν | κατεδιωξευ ECM* NA SBL TH WH * 1:36 ο | — ECM* NA SBL TH WH † 1:37 ευροντες αυτον | ευρον αυτον και ECM* NA SBL TH WH ‡ 1:37 σε ζητουσι | ζητουσι σε CT TR § 1:38

ἐχομένας κωμοπόλεις, ἵνα *καὶ ἐκεῖ κηρύξω· εἰς τοῦτο γὰρ †ἐξελέλυθα. ³⁹ Καὶ †ἦν κηρύσσων §ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν εἰς ὅλην τὴν Γαλιλαίαν, καὶ τὰ δαιμόνια ἐκβάλλων.

⁴⁰ Καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτὸν λεπρός, παρακαλῶν αὐτὸν καὶ γονυπετῶν *αὐτόν, †καὶ λέγων αὐτῷ ὅτι Ἐὰν θέλῃς, δύνασαι με καθαρίσαι. ⁴¹ †Ὁ δὲ Ἰησοῦς §σπλαγχνισθεὶς, ἐκτείνας τὴν χεῖρα, *ἤψατο αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτῷ, Θέλω, καθαρίσθητι. ⁴² Καὶ †εἰπόντος αὐτοῦ †εὐθέως ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ ἡ λέπρα, καὶ §εκαθαρίσθη. ⁴³ Καὶ ἐμβριμησάμενος αὐτῷ, *εὐθέως ἐξέβαλεν αὐτόν, ⁴⁴ καὶ λέγει αὐτῷ, Ὅρα μηδενὶ μηδὲν εἴπῃς· †ἀλλ' ὑπάγε, σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ, καὶ †προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου ἃ προσέταξε §Μωσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. ⁴⁵ Ὁ δὲ ἐξελθὼν ἤρξατο κηρύσσειν πολλὰ καὶ διαφημίζειν τὸν λόγον, ὥστε μηκέτι αὐτὸν δύνασθαι φανερῶς εἰς πόλιν εἰσελθεῖν, *ἀλλ' ἔξω †ἐν ἐρήμοις τόποις ἦν· καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν †πανταχόθεν.

2

¹ Καὶ *εἰσηλθε πάλιν εἰς †Καπερναοὺμ δι' ἡμερῶν· †καὶ ἠκούσθη ὅτι §εἰς οἶκόν ἐστι. ² Καὶ *εὐθέως συνήχθησαν πολλοί, ὥστε μηκέτι χωρεῖν μηδὲ τὰ πρὸς τὴν θύραν· καὶ ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον. ³ Καὶ ἔρχονται †πρὸς αὐτόν, παραλυτικὸν φέροντες, αἰρόμενον ὑπὸ τεσσάρων. ⁴ Καὶ μὴ δυνάμενοι †προσεγγίσει αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον, ἀπεστέγασαν τὴν στέγην ὅπου ἦν, καὶ ἐξορύξαντες χαλῶσι τὸν §κράββατον *ἐφ' ὧ ὁ παραλυτικὸς κατέκειτο. ⁵ †Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν

* **1:38** και εκει | κακει TH TR † **1:38** εξηληλυθα | εληλυθα PCK | εξηλθον CT † **1:39** ην 99.4% | ηλθε CT 0.5% § **1:39** εν ταις συναγωγαῖς | εις τας συναγωγας CT * **1:40** αυτον 85.9% | — CT 6.1% † **1:40** και | — SBL WH † **1:41** ο δε ιησους | και CT § **1:41** σπλαγχνισθεις 99.5% | οργισθεις SBL 0.1% * **1:41** ηψατο αυτου | αυτου ηψατο CT † **1:42** ειποντος αυτου 95.8% | — CT 2.3% † **1:42** ευθεως | ευθυς CT § **1:42** εκαθαρισθη | εκαθερισθη TH WH * **1:43** ευθεως | ευθυς CT † **1:44** αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH † **1:44** προσενεγκε | προσενεγκαι PCK § **1:44** μωσης | μωυσης ANT CT * **1:45** αλλ | αλλα SBL WH † **1:45** εν | επ CT † **1:45** πανταχοθεν | παντοθεν CT * **2:1** εισηλθε παλιν | παλιν εισηλθεν TR | εισελθων παλιν CT † **2:1** καπερναουμ | καφαρναουμ CT † **2:1** και | — CT § **2:1** εις οικον 98.5% | εν οικω CT 1% * **2:2** ευθεως | — CT † **2:3** προς αυτον παραλυτικον φεροντες | φεροντες προς αυτον παραλυτικον ECM* NA SBL WH † **2:4** προσενεγκε | προσενεγκαι CT § **2:4** κραββατον | κραββατον

αὐτῶν λέγει τῷ παραλυτικῷ, Τέκνον, ἀφένονται ἄμαρτιαί σου.

⁶ Ἦσαν δέ τινες τῶν γραμματέων ἐκεῖ καθήμενοι, καὶ διαλογιζόμενοι ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν, ⁷ Τί οὗτος οὕτω λαλεῖ βλασφημίας; Τίς δύναται ἀφιέναι ἁμαρτίας εἰ μὴ εἷς, ὁ Θεός; ⁸ Καὶ εὐθέως ἐπγνούς ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι αὐτοῦ ὅτι οὕτως αὐτοὶ διαλογίζονται ἐν ἑαυτοῖς, ἔειπεν αὐτοῖς, Τί ταῦτα διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; ⁹ Τί ἐστὶν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν τῷ παραλυτικῷ, Ἀφένονται ἄμαρτιαί σου, ἢ εἰπεῖν, Ἐγειραι, καὶ ἄρον ἄμαρτιαί σου τὸν κράββατον, καὶ περιπάτει; ¹⁰ Ἴνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀφιέναι ἐπὶ τῆς γῆς ἁμαρτίας—λέγει τῷ παραλυτικῷ— ¹¹ Σοὶ λέγω, Ἐγειραι καὶ ἄρον τὸν κράββατόν σου, καὶ ὑπάγε εἰς τὸν οἶκόν σου. ¹² Καὶ ἠγέρθη εὐθέως, καὶ ἄρας τὸν κράββατον, ἐξῆλθεν ἐναντίον πάντων· ὥστε ἐξίστασθαι πάντας, καὶ δοξάζειν τὸν Θεόν, λέγοντας ὅτι Σοὺ δέποτε οὕτως εἶδομεν.

¹³ Καὶ ἐξῆλθε πάλιν παρὰ τὴν θάλασσαν· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἤρχετο πρὸς αὐτόν, καὶ ἐδίδασκεν αὐτούς. ¹⁴ Καὶ παράγων εἶδε λευὸν τὸν τοῦ Ἀλφαίου καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ λέγει αὐτῷ, Ἀκολούθει μοι. Καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ.

¹⁵ Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κατακεῖσθαι αὐτὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τελῶνας καὶ ἁμαρτωλοὶ συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ἦσαν γὰρ πολλοί, καὶ σῆκολούθησαν αὐτῷ. ¹⁶ Καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ

‡ 2:5 αφεωνται | αφιενται ECM NA SBL WH § 2:5 σοι αι αμαρτιαι σου | σου αι αμαρτιαι CT * 2:7 βλασφημιας | βλασφημει CT † 2:8 ευθεως | ευθυς CT ‡ 2:8 αυτοι | — CT TR § 2:8 ειπεν | λεγει CT * 2:9 αφεωνται | αφιενται ECM NA SBL WH † 2:9 σου | σοι TR ‡ 2:9 εγειραι | εγειρε ANT BYZ ECM NA SBL TH | εγειρου WH § 2:9 σου τον κραββατον | σου τον κραβαττον BYZ | τον κραββατον σου PCK | τον κραβαττον σου ANT CT * 2:10 αφιεναι επι της γης αμαρτιας 46.2% | επι της γης αφιεναι αμαρτιας BYZ ECM* PCK SBL 46.9% | αφιεναι αμαρτιας επι της γης ECM* NA WH 3.2% † 2:11 εγειραι | εγειρε ANT BYZ CT ‡ 2:11 και | — CT § 2:11 κραββατον | κραβαττον ANT BYZ CT * 2:12 ευθεως και | και ευθυς CT † 2:12 κραββατον | κραβαττον ANT BYZ CT ‡ 2:12 εναντιον | εμπροσθεν NA SBL TH WH § 2:12 ουδεποτε ουτως | ουτως ουδεποτε CT * 2:12 ειδομεν | ειδαμεν WH † 2:14 λευι | λευιν (λευειν TH WH) ANT BYZ ECM HF NA PCK SBL TR ‡ 2:15 εγενετο εν τω | γινεται ECM NA SBL WH | γεινεται TH § 2:15 ηκολουθησαν | ηκολουθουν ECM* NA SBL TH WH * 2:16 και οι φαρισαιοι 96.6% | των φαρισαιων CT 0.2%

Φαρισαῖοι, ἰδόντες †αὐτὸν ἐσθίοντα μετὰ τῶν †τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν, ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, §Τί ὅτι μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει *καὶ πίνει; 17 Καὶ ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς λέγει †αὐτοῖς, Οὐ χρεῖαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ, ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες. Οὐκ ἤλθον καλέσαι δικαίους, †ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς §εἶς μετάνοιαν.

18 Καὶ ἦσαν οἱ μαθηταὶ *Ἰωάννου καὶ οἱ †τῶν Φαρισαίων νηστεύοντες· καὶ ἔρχονται καὶ λέγουσιν αὐτῷ, Διὰ τί οἱ μαθηταὶ †Ἰωάννου καὶ §οἱ τῶν Φαρισαίων νηστεύουσιν, οἱ δὲ σοὶ μαθηταὶ οὐ νηστεύουσι; 19 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος, ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστί, νηστεύειν; Ὅσον χρόνον *μεθ' ἐαυτῶν ἔχουσι τὸν νυμφίον, οὐ δύνανται νηστεύειν· 20 ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύσουσιν ἐν †ἐκείναις ταῖς ἡμέραις.

21 †Καὶ οὐδεὶς ἐπίβλημα ῥάκουσ ἀγνάφου §επιρράπτει ἐπὶ *ἱματίῳ παλαιῷ· εἰ δὲ †μή, αἶρει τὸ πλήρωμα †αὐτοῦ τὸ καινὸν τοῦ παλαιοῦ, καὶ χειρὸν σχίσμα §γίνεται. 22 Καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μή, *ῥήσσει ὁ οἶνος †ὁ νέος τοὺς ἀσκοὺς, καὶ ὁ οἶνος †ἐκχεῖται καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται· §ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς *βλητέον.

23 Καὶ ἐγένετο †παραπορεύεσθαι αὐτὸν ἐν τοῖς σάββασι διὰ τῶν σπορίμων, καὶ †ἤρξαντο οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὁδὸν ποιεῖν τίλλοντες τοὺς στάχους. 24 Καὶ οἱ Φαρισαῖοι

† 2:16 αὐτον εσθιοντα 96.2% | οτι ησθιε TH 0.3% | οτι εσθιει ECM NA SBL WH 0.2% † 2:16 τελωνων και αμαρτωλων 97.7% | αμαρτωλων και τελωνων CT 0.2% § 2:16 τι 95.9% | — ECM* NA SBL TH WH 1.8% * 2:16 και πινει 92.9% | — CT 0.7% † 2:17 αυτοις | αυτοις οτι ECM NA SBL WH † 2:17 αλλα | αλλ ECM NA²⁸ § 2:17 εις μετανοιαν | — CT * 2:18 ιωαννου | ιωανου WH † 2:18 των φαρισαιων 92% | φαρισαιοι CT 6.4% † 2:18 ιωαννου | ιωανου WH § 2:18 οι | οι μαθηται CT * 2:19 μεθ εαυτων εχουσι τον νυμφιον 89.6% | εχουσι τον νυμφιον μετ αυτων CT 0.6% † 2:20 εκειναις ταις ημεραις | εκεινη τη ημερα CT † 2:21 και | — ANT CT § 2:21 επιρραπτει | επιραπτει CT * 2:21 ιματιω παλαιω | ιματιον παλαιον CT † 2:21 μη | μηγε ANT † 2:21 αυτου | απ αυτου CT § 2:21 γινεται | γεινεται TH * 2:22 ρησσει | ρηξει CT † 2:22 ο νεος | — CT † 2:22 εκχειται και οι ασκοι απολουνται | απολλυται και οι ασκοι ECM NA SBL WH § 2:22 αλλα | αλλ ECM NA²⁸ * 2:22 βλητεον 97.5% | — CT 0.3% † 2:23 παραπορευεσθαι αυτον εν τοις σαββασι | αυτον εν τοις σαββασι παραπορευεσθαι ECM NA SBL TH | αυτον εν τοις σαββασι διαπορευεσθαι WH † 2:23 ηρξαντο οι μαθηται αυτου | οι μαθηται αυτου ηρξαντο CT

ἔλεγον αὐτῷ, Ἴδε, τί ποιοῦσιν ὁ ἄνθρωπος ἐν τοῖς σάββασις ὃ οὐκ ἔξεστι; ²⁵ Καὶ * αὐτὸς ἔλεγεν αὐτοῖς, Οὐδέποτε ἀνέγνωτε τί ἐποίησε † Δαυὶδ, ὅτε χρεῖαν ἔσχε καὶ ἐπέινασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ; ²⁶ Πῶς εἰσηλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ ἐπὶ Ἀβιάθαρ † ἀρχιερέως, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγεν, οὓς οὐκ ἔξεστι φαγεῖν εἰ μὴ ἵστοις ἱερεῦσι, καὶ ἔδωκε καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ οὔσι; ²⁷ Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Τὸ σάββατον διὰ τὸν ἄνθρωπον ἐγένετο, * οὐχ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ σάββατον. ²⁸ ὥστε Κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.

3

¹ Καὶ εἰσηλθε πάλιν εἰς * τὴν συναγωγὴν, καὶ ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος ἐξηραμμένην ἔχων τὴν χεῖρα. ² Καὶ παρετήρουν αὐτὸν εἰ τοῖς σάββασις θεραπεύσει αὐτόν, ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. ³ Καὶ λέγει τῷ ἀνθρώπῳ τῷ † ἐξηραμμένην ἔχοντι τὴν χεῖρα, † Ἐγειραὶ εἰς τὸ μέσον. ⁴ Καὶ λέγει αὐτοῖς, Ἐξεστι τοῖς σάββασις ὁ ἀγαθοποιῆσαι ἢ κακοποιῆσαι; Ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀποκτεῖναι; Οἱ δὲ ἐσιώπων. ⁵ Καὶ περιβλεψάμενος αὐτοὺς μετ' ὀργῆς, * συλλυπούμενος ἐπὶ τῇ πωρώσει τῆς καρδίας αὐτῶν, λέγει τῷ ἀνθρώπῳ, Ἐκτεινον τὴν χεῖρά σου. Καὶ ἐξέτεινε, καὶ † ἀποκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ ὡς ἡ ἄλλη. ⁶ Καὶ ἐξελθόντες οἱ Φαρισαῖοι * εὐθέως μετὰ τῶν Ἱεροσολύμων συμβούλιον † ἐποίουν κατ' αὐτοῦ, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσι.

⁷ Καὶ ὁ Ἰησοῦς † ἀνεχώρησε μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς τὴν θάλασσαν· καὶ πολὺ πλῆθος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἤκολούθησαν αὐτῷ, καὶ ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας, ⁸ καὶ ἀπὸ Ἱεροσολύμων, καὶ ἀπὸ τῆς Ἰδουμαίας, καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, καὶ * οἱ περὶ Τύρον καὶ Σιδῶνα, πλῆθος πολὺ,

§ 2:24 εν | — CT * 2:25 αὐτος ἔλεγεν | λεγει CT † 2:25 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH † 2:26 ἀρχιερέως 83% | του ἀρχιερέως TR 16.2%

§ 2:26 τοις ἱερευσι | τους ἱερεις ECM NA SBL WH * 2:27 ουχ 96.6% | και ουχ CT 0.9% * 3:1 την | — SBL WH † 3:3 ἐξηραμμένην ἐχοντι τὴν χεῖρα 93.3% | τὴν χεῖρα ἐχοντι ξηραν SBL WH 0.4% | τὴν ξηραν χεῖρα ἐχοντι ECM NA TH 0.2% † 3:3 ἐγειραὶ | ἐγειρε ANT CT § 3:4 ἀγαθοποιησαι | ἀγαθον ποιησαι ECM* NA * 3:5 συλλυπουμενος | συνλυπουμενος TH WH † 3:5 σου | — ECM* NA SBL † 3:5 ἀποκατεσταθη | ἀπεκατεσταθη BYZ CT

§ 3:5 υγιης ως η ἀλλη | — CT * 3:6 ευθεως | ευθυσ CT † 3:6 ἐποιουν 92.5% | ἐδιδουν CT 1.3% † 3:7 ἀνεχώρησε μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ | μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀνεχώρησε CT § 3:7 ἠκολούθησαν αὐτῷ 50.9% | ἠκολούθησεν αὐτῷ BYZ PCK 42.9% | ἠκολούθησε CT 0.2% * 3:8 οἱ | — CT

†ἀκούσαντες ὅσα †ἐποίει, ἤλθον πρὸς αὐτόν. ⁹ Καὶ εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα πλοιάριον προσκαρτερῇ αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον, ἵνα μὴ θλίβωσιν αὐτόν. ¹⁰ Πολλοὺς γὰρ ἐθεράπευσεν, ὥστε ἐπιπίπτειν αὐτῷ, ἵνα αὐτοῦ ἄψωνται, ὅσοι εἶχον μάστιγας. ¹¹ Καὶ τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα, ὅταν αὐτὸν *ἐθεώρει, προσέπιπτεν αὐτῷ, καὶ ἔκραζε, †λέγοντα ὅτι Σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ. ¹² Καὶ πολλὰ ἐπετίμα αὐτοῖς ἵνα μὴ †φανερὸν αὐτὸν ποιήσωσι.

¹³ Καὶ ἀναβαίνει εἰς τὸ ὄρος, καὶ προσκαλεῖται οὓς ἤθελεν αὐτός· καὶ ἀπῆλθον πρὸς αὐτόν. ¹⁴ Καὶ ἐποίησε ἑξωδέκα, ἵνα ὥσι μετ' αὐτοῦ, καὶ ἵνα ἀποστέλλῃ αὐτούς κηρύσσειν, ¹⁵ καὶ ἔχειν ἐξουσίαν *θεραπεύειν τὰς νόσους, καὶ ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια. ¹⁶ †καὶ ἐπέθηκε †τῷ Σίμωνι ὄνομα Πέτρον. ¹⁷ καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ Σίωάννην τὸν ἀδελφὸν τοῦ Ἰακώβου· καὶ ἐπέθηκεν αὐτοῖς *ὀνόματα †Βοανεργές, ὃ ἐστίν, Υἱοὶ Βροντῆς· ¹⁸ καὶ Ἀνδρέαν, καὶ Φίλιππον, καὶ Βαρθολομαῖον, καὶ †Ματθαῖον, καὶ Θωμᾶν, καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ἀλφαίου, καὶ Θαδδαῖον, καὶ Σίμωνα τὸν ἑκκαλιτήν, ¹⁹ καὶ Ἰούδαν *Ἰσκαριώτην, ὃς καὶ παρέδωκεν αὐτόν.

Καὶ †ἔρχονται εἰς οἶκον· ²⁰ καὶ συνέρχεται πάλιν ὁ ὄχλος, ὥστε μὴ δύνασθαι αὐτούς ἑμῆτε ἄρτον φαγεῖν. ²¹ Καὶ ἀκούσαντες οἱ παρ' αὐτοῦ ἐξῆλθον κρατῆσαι αὐτόν· ἔλεγον γὰρ ὅτι Ἐξέστη. ²² Καὶ οἱ γραμματεῖς οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβάντες ἔλεγον ὅτι *Βεελζεβούλ ἔχει, καὶ ὅτι Ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια. ²³ Καὶ προσκαλεσάμενος αὐτούς, ἐν παραβολαῖς ἔλεγεν αὐτοῖς, Πῶς δύναται Σατανᾶς Σατανᾶν ἐκβάλλειν; ²⁴ Καὶ ἐὰν βασιλεία ἐφ' ἐαυτὴν μερισθῇ, οὐ δύναται σταθῆναι ἢ βασιλεία ἐκείνη. ²⁵ Καὶ

† 3:8 ακουσαντες | ακουοντες CT † 3:8 εποει | ποιει WH § 3:8 ηλθον | ηλθαν WH * 3:11 εθεωρει προσεπιπτεν αυτω και εκραζε | εθεωρουν προσεπιπτον αυτω και εκραζον ANT CT † 3:11 λεγοντα | λεγοντες NA † 3:12 φανερον αυτον | αυτον φανερον CT TR § 3:14 δωδεκα 97.1% | δωδεκα ους και αποστολους ωνομασεν NA WH 1.5% * 3:15 θεραπευειν τας νοσους και | — CT † 3:16 και 98.8% | και εποησε τους δωδεκα και NA SBL WH 0.4% † 3:16 τω σιμωνι ονομα | ονομα τω σιμωνι ANT CT § 3:17 ιωαννην | ιωαννην WH * 3:17 ονοματα | ονομα WH † 3:17 βοανηργες | βοανηργες CT † 3:18 ματθαιον | μαθθαιον CT § 3:18 κανανιτην | καναναιον CT * 3:19 ισκαριωτην 98% | ισκαριωθ CT 0.8% † 3:19 ερχονται | ερχεται ECM* NA SBL TH WH † 3:20 οχλος 89.5% | ο οχλος NA SBL TH WH 7.4% § 3:20 μητε | μηδε ANT ECM* NA PCK SBL TH WH * 3:22 βεελζεβουλ | βεεζεβουλ WH

ἐὰν οἰκία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῆ, οὐ δύναται ἵσταθῆναι ἡ οἰκία ἐκείνη. ²⁶ Καὶ εἰ ὁ Σατανᾶς ἀνέστη ἐφ' ἑαυτὸν καὶ ἑμεμέρισται, οὐ δύναται ἵσταθῆναι, ἀλλὰ τέλος ἔχει. ²⁷ †Οὐδεὶς δύναται ἵτὰ σκεύη τοῦ ἰσχυροῦ, εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, διαρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον τὸν ἰσχυρὸν δῆσῃ, καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἑδιαρπάσῃ.

²⁸ Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πάντα ἀφεθήσεται ἵτὰ ἁμαρτήματα τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἵβλασφημίαι ὅσας ἂν βλασφημήσωσιν. ²⁹ ὃς δ' ἂν βλασφημήσῃ εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, οὐκ ἔχει ἄφεσιν εἰς τὸν αἰῶνα, ἵἀλλ' ἔνοχός ἐστιν αἰωνίου ἑκρίσεως. ³⁰ Ὅτι ἔλεγον, Πνεῦμα ἀκάθαρτον ἔχει.

³¹ *Ἐρχονται οὖν †οἱ ἀδελφοὶ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ ἔξω ἵἐστῶτες ἀπέστειλαν πρὸς αὐτόν, ἑφωνοῦντες αὐτόν. ³² Καὶ ἐκάθητο ὁ ὄχλος περὶ αὐτόν. †εἶπον δὲ αὐτῷ, Ἰδοῦ, ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἵκαὶ αἱ ἀδελφαί σου ἔξω ζητοῦσί σε. ³³ Καὶ ἑἀπεκρίθη αὐτοῖς λέγων, Τίς ἐστιν ἡ μήτηρ μου ἵἢ οἱ ἀδελφοί †μου; ³⁴ Καὶ περιβλεψάμενος ἵκύκλω τοὺς περὶ αὐτὸν καθημένους, λέγει, ἑἸδε, ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου. ³⁵ Ὅς * γὰρ ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, οὗτος ἀδελφός μου καὶ ἀδελφή †μου καὶ ἵμήτηρ ἐστί.

† **3:25** δυναται | δυνασεται CT † **3:25** σταθηναι η οικια εκεινη | η οικια εκεινη σταθηναι ECM NA SBL | η οικια εκεινη στηναι TH WH § **3:26** μεμερισται | εμερισθη CT * **3:26** σταθηναι | στηναι ECM* NA SBL TH WH † **3:27** ουδεις δυναται | ου δυναται ουδεις TR | ἀλλ ου δυναται ουδεις ECM NA TH WH | ἀλλ ουδεις δυναται SBL † **3:27** τα σκευη του ισχυρου εισελθων εἰς την οικιαν | εἰς την οικιαν του ισχυρου εισελθων τα σκευη ECM* NA SBL TH WH § **3:27** διαρπαση | διαρπασει ANT BYZ CT TR * **3:28** τα αμαρτηματα τοις υιοις των ανθρωπων | τοις υιοις των ανθρωπων τα αμαρτηματα ANT CT † **3:28** βλασφημιαι οσας αν | αι βλασφημιαι οσας εαν ANT ECM* | αι βλασφημιαι οσα εαν ECM* NA SBL TH WH † **3:29** ἀλλ | ἀλλα NA²⁷ SBL TH WH § **3:29** κρισεως 97% | αμαρτηματος CT 0.7% * **3:31** ερχονται ουν | και ερχεται ECM* NA TH | και ερχονται ECM* SBL WH † **3:31** οι αδελφοι και η μητηρ 80.8% | η μητηρ αυτου και οι αδελφοι ANT CT 2.7% † **3:31** εστωτες | στηκοντες ECM* NA SBL TH WH | εστηκοτες ECM* § **3:31** φωνουντες 94.6% | καλουντες ECM* NA SBL TH WH 1.6% * **3:32** οχλος περι αυτον | περι αυτον οχλος ANT CT † **3:32** ειπον δε | και λεγουσιν CT † **3:32** και αι αδελφαι σου 70.2% | — ANT ECM SBL TH TR WH 28.9% § **3:33** απεκριθη αυτοις λεγων | αποκριθεις αυτοις λεγει ECM* NA SBL TH WH * **3:33** η | και ECM NA TH WH † **3:33** μου | — WH † **3:34** κυκλω τους περι αυτον | τους περι αυτον κυκλω CT § **3:34** ιδε | ιδου PCK * **3:35** γαρ 99.4% | — WH 0.3% † **3:35** μου | — CT † **3:35** μητηρ | μητηρ μου PCK

4

1 Καὶ πάλιν ἤρξατο διδάσκειν παρὰ τὴν θάλασσαν. Καὶ *συνήχθη πρὸς αὐτὸν ὄχλος ἰσχυρὸς, ὥστε αὐτὸν ἐμβάντα εἰς τὸ πλοῖον καθῆσθαι ἐν τῇ θαλάσῃ· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος πρὸς τὴν θάλασσαν ἐπὶ τῆς γῆς ἤν. 2 Καὶ ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς πολλά, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ, 3 Ἀκούετε· ἰδοὺ, ἐξηλήθεν ὁ σπεῖρων *τοῦ σπεῖραι. 4 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ σπεῖρειν, ὃ μὲν ἔπεσε ἰσχυρὰ παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ ἤλθε τὰ σπειρεῖνα καὶ κατέφαγεν αὐτό. 5 *Ἄλλο δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὸ πετρῶδες, ἰσχυρὸς οὐκ εἶχε γῆν πολλήν· καὶ εὐθέως ἐξανέτειλε, διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς· 6 Ἡλίου δὲ ἀνατείλαντος ἐκαυματίσθη, καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν ἐξηράνθη. 7 Καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αὐτὰς ἀκανθαί, καὶ συνέπνιξαν αὐτό, καὶ καρπὸν οὐκ ἔδωκε. 8 Καὶ *ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν τὴν καλήν· καὶ ἐδίδου καρπὸν ἀναβαίνοντα καὶ ἀυξάνοντα, καὶ ἔφερεν ἐν τριάκοντα, καὶ ἐν ἐξήκοντα, καὶ ἐν ἑκατόν. 9 Καὶ ἔλεγεν, *Ὁ ἔχων ὠτα ἀκούειν ἀκουέτω.

10 Ὅτε δὲ ἐγένετο καταμόνας, ἠρώτησαν αὐτὸν οἱ περὶ αὐτὸν σὺν τοῖς δώδεκα τὴν παραβολήν. 11 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Ὑμῖν *δέδοται γινῶναι τὸ μυστήριον τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ· ἐκείνοις δὲ τοῖς ἔξω, ἐν παραβολαῖς τὰ πάντα ἰσχυρίζεται. 12 ἵνα

βλέποντες βλέπωσι, καὶ μὴ ἴδωσι·
καὶ ἀκούοντες ἀκούωσι, καὶ μὴ συνιῶσι·
μήποτε ἐπιστρέψωσι, καὶ ἀφεθῆ ἑαυτοῖς τὰ ἁμαρτήματα.

13 Καὶ λέγει αὐτοῖς, Οὐκ οἶδατε τὴν παραβολὴν ταύτην;
Καὶ πῶς πάσας τὰς παραβολὰς γνώσεσθε; 14 Ὁ σπεῖρων
τὸν λόγον σπεῖρει. 15 Οὗτοι δὲ εἰσιν οἱ παρὰ τὴν ὁδόν,

* 4:1 συνηχθη | συναγεται CT † 4:1 πολυς | πλειστος CT ‡ 4:1 εμβαντα
εις το πλοιον | εις πλοιον εμβαντα CT § 4:1 ην | ησαν ANT CT * 4:3
του | — ECM* NA SBL TH WH † 4:4 παρα | επι ANT ‡ 4:4 ηλθε | ηλθου
ANT § 4:4 πετεινα | πετεινα του ουρανου TR * 4:5 αλλο δε | και αλλο
ANT CT † 4:5 οπου | και οπου WH ‡ 4:5 ευθεως | ευθους CT § 4:6
ηλιου δε ανατειλαντος | και οτε ανετειλεν ο ηλιος CT * 4:8 αλλο | αλλα
CT † 4:8 αυξανοντα | αυξανομενα CT ‡ 4:8 εν ... εν ... εν | εν ... εν
... εν ECM* HF NA SBL TR | εις ... εν ... εν WH § 4:9 ελεγεν | ελεγεν
αυτοις ANT TR * 4:9 ο εχων | ος εχει CT † 4:10 οτε δε | και οτε CT
‡ 4:10 ηρωτησαν | ηρωτων CT § 4:10 την παραβολην | τας παραβολας
CT * 4:11 δεδοται γινωαι το μυστηριον | δεδοται γινωαι τα μυστηρια
ANT | το μυστηριον δεδοται CT † 4:11 γινεται | γινεται TH ‡ 4:12 τα

ὅπου σπείρεται ὁ λόγος, καὶ ὅταν ἀκούσωσιν, Ἐὐθέως ἔρχεται ὁ Σατανᾶς καὶ αἶρει τὸν λόγον τὸν ἐσπαρμένον *ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν. ¹⁶ Καὶ οὗτοί τ' εἰσιν ὁμοίως οἱ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπειρόμενοι, οἳ, ὅταν ἀκούσωσιν τὸν λόγον, εὐθέως μετὰ χαρᾶς λαμβάνουσιν αὐτόν, ¹⁷ καὶ οὐκ ἔχουσι ρίζαν ἐν ἑαυτοῖς, ἀλλὰ πρόσκαιροὶ εἰσιν· εἴτα γενομένης θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον, Ἐὐθέως σκανδαλίζονται. ¹⁸ Καὶ *οὗτοί εἰσιν οἱ εἰς τὰς ἀκάνθας σπειρόμενοι, τοῖς τὸν λόγον ἀκούοντες, ¹⁹ καὶ αἱ μέριμναι τοῦ αἰῶνος τούτου, καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου, καὶ αἱ περὶ τὰ λοιπὰ ἐπιθυμίαι εἰσπορευόμεναι *συμπνίγουσι τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται. ²⁰ Καὶ οὗτοί εἰσιν οἱ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν σπαρέντες, οἵτινες ἀκούουσι τὸν λόγον, καὶ παραδέχονται, καὶ καρποφοροῦσιν, Ἐν τριάκοντα, καὶ ἐν ἑξήκοντα, καὶ ἐν ἑκατόν.

²¹ Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, *Μῆτι τὸ λύχνος ἔρχεται ἵνα ὑπὸ τὸν μόδιον τεθῆ ἢ ὑπὸ τὴν κλίνην; Οὐχ ἵνα ἐπὶ τὴν λυχνίαν ἔπιτεθῆ; ²² Οὐ γὰρ ἐστὶ *τι κρυπτόν, τὸ ἐὰν ἤμῃ φανερωθῆ· οὐδὲ ἐγένετο ἀπόκρυφον, ἀλλ' ἵνα *εἰς φανερόν ἔλθῃ. ²³ Εἴ τις ἔχει ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω.

²⁴ Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Βλέπετε τί ἀκούετε. Ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε τ' μετρηθήσεται ὑμῖν, καὶ προστεθήσεται ὑμῖν τοῖς ἀκούουσιν. ²⁵ Ὃς γὰρ ἔαν ἔχη, δοθήσεται αὐτῷ· καὶ ὃς οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

²⁶ Καὶ ἔλεγεν, Οὕτως ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ὡς *ἐὰν ἄνθρωπος βάλη τὸν σπόρον ἐπὶ τῆς γῆς, ²⁷ καὶ καθεύδῃ καὶ ἐγείρηται νύκτα καὶ ἡμέραν, καὶ ὁ σπόρος βλαστάνῃ καὶ μηκύνηται ὡς οὐκ οἶδεν αὐτός.

§ 4:15 ευθεως | ευθυς ANT CT * 4:15 εν ταις καρδιαις αυτων | εις αυτους NA SBL WH | εν αυτοις ECM TH † 4:16 εισιν ομοιως 95.5% | εισιν NA 2.1% | ομοιως εισιν ANT 1.5% † 4:16 ευθεως | ευθυς ANT CT § 4:17 ευθεως | ευθυς ANT CT * 4:18 ουτοι | αλλοι CT † 4:18 οι | ουτοι εισιν οι CT ST † 4:18 ακουοντες | ακουσαντες CT § 4:19 τουτου | — CT * 4:19 συμπνιγουσι | συνπνιγουσιν TH WH † 4:19 γινεται | γεινεται TH † 4:20 ουτοι | εκεινοι CT § 4:20 εν ... εν ... εν | εν ... εν ... εν ECM* HF NA SBL TR * 4:21 μητι 98.6% | οτι μητι WH 0.2% † 4:21 ο λυχνος ερχεται | ερχεται ο λυχνος ANT CT † 4:21 κληνην | κλεινην TH § 4:21 επιτεθη | τεθη CT * 4:22 τι | — ANT ECM* NA PCK SBL TH WH † 4:22 ο | — CT † 4:22 εαν | ει ECM* § 4:22 μη | μη ινα CT * 4:22 εις φανερον ελθη | ελθη εις φανερον ANT CT † 4:24 μετρηθησεται | αντιμετρηθησεται PCK † 4:24 τοις ακουουσιν 88.8% | — CT 0.6% § 4:25 αν εχη | εχει CT * 4:26 εαν | αν ANT | — ECM NA SBL WH † 4:27 βλαστανη | βλαστα CT

28 Αυτόματῆ γὰρ ἡ γῆ καρποφορεῖ, πρῶτον χόρτον, ἔπειτα στάχυν, εἶτα *πλήρη σῖτον ἐν τῷ στάχυϊ. 29 Ὅταν δὲ †παραδῶ ὁ καρπός, †εὐθέως ἀποστέλλει τὸ δρέπανον, ὅτι παρέστηκεν ὁ θερισμός.

30 Καὶ ἔλεγε, Ἔτινι *ὁμοιώσωμεν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ; Ἡ ἐν †ποιᾷ παραβολῇ παραβάλωμεν αὐτήν; 31 Ὡς †κόκκον σινάπεως, ὅς, ὅταν σπαρῆ ἐπὶ τῆς γῆς, ἄμικρότερος πάντων τῶν σπερμάτων ἐστὶ τῶν ἐπὶ τῆς γῆς. 32 καὶ ὅταν σπαρῆ, ἀναβαίνει, καὶ *γίνεται †πάντων τῶν λαχάνων μείζων, καὶ ποιεῖ κλάδους μεγάλους, ὥστε δύνασθαι ὑπὸ τὴν σκιὰν αὐτοῦ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ †κατασκηνοῦν.

33 Καὶ τοιαύταις παραβολαῖς πολλαῖς ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον, καθὼς ἔδύναντο ἀκούειν. 34 χωρὶς δὲ παραβολῆς οὐκ ἐλάλει *αὐτοῖς. †κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς †μαθηταῖς αὐτοῦ ἐπέλυε πάντα.

35 Καὶ λέγει αὐτοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὁψίας γενομένης, Διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν. 36 Καὶ ἀφέντες τὸν ὄχλον, παραλαμβάνουσιν αὐτὸν ὡς ἦν ἐν τῷ πλοίῳ. Καὶ ἄλλα ἔδὲ *πλοιαρία ἦν μετ' αὐτοῦ. 37 Καὶ †γίνεται λαῖλαψ †ἀνέμου μεγάλη. Ἐὰ δὲ κύματα *ἐπέβαλλεν εἰς τὸ πλοῖον, ὥστε †αὐτὸ ἤδη γεμίζεσθαι. 38 Καὶ †ἦν αὐτὸς ἔπι τῇ πρύμνῃ ἐπὶ τὸ προσκεφάλαιον καθεύδων· καὶ *διεγείρουσιν αὐτόν, καὶ λέγουσιν αὐτῷ, Διδάσκαλε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἀπολλύμεθα; 39 Καὶ διεγερθεὶς ἐπετίμησε τῷ ἀνέμῳ, καὶ εἶπε τῇ θαλάσῃ, Σιώπα, πεφίμωσο. Καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος, καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη. 40 Καὶ

‡ 4:28 γαρ | — CT § 4:28 ειτα ... ειτα | ειτεν ... ειτεν WH * 4:28 πληρη | πληρης ECM NA SBL † 4:29 παραδω | παραδοι CT ‡ 4:29 ευθεως | ευθυς CT § 4:30 τινι | πως ANT CT * 4:30 ομοιωσωμεν | ομοιωσομεν BYZ HF PCK † 4:30 ποια παραβολη παραβαλωμεν αυτην | τινι παραβολη παραβαλωμεν αυτην ANT | τινι αυτην παραβολη θωμεν CT ‡ 4:31 κοκκον | κοκκω NA SBL TH TR WH § 4:31 μικροτερος παντων των σπερματων εστι | μικροτερον ον παντων των σπερματων CT * 4:32 γινεται | γεινεται TH † 4:32 παντων των λαχανων μειζων | μειζων παντων των λαχανων ANT | μειζον παντων των λαχανων CT ‡ 4:32 κατασκηνοουν | κατασκηνοι WH § 4:33 εδυναντο | ηδυναντο ANT CT TR * 4:34 αυτοις | αυτοις του λογου ANT † 4:34 κατ | καθ TH ‡ 4:34 μαθηταις αυτου | ιδιοις μαθηταις CT § 4:36 δε | — CT * 4:36 πλοιαρια | πλοια ANT CT † 4:37 γινεται | γεινεται TH ‡ 4:37 ανεμου μεγαλη | μεγαλη ανεμου CT § 4:37 τα δε | και τα CT * 4:37 επεβαλλεν | επεβαλεν BYZ ECM* HF PCK † 4:37 αυτο ηδη γεμιζεσθαι | ηδη αυτο βυθιζεσθαι ANT | ηδη γεμιζεσθαι το πλοιοι CT ‡ 4:38 ην αυτος | αυτος ην CT § 4:38 επι | εν CT * 4:38 διεγειρουσιν | εγειρουσιν ECM* NA SBL TH WH

εἶπεν αὐτοῖς, Τί δειλοί ἐστε τούτῳ; †Πῶς οὐκ ἔχετε πίστιν; ⁴¹ Καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν, καὶ ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους, Τίς ἄρα οὗτός ἐστιν, ὅτι καὶ ὁ ἄνεμος καὶ ἡ θάλασσα ὕπακούουσιν αὐτῷ;

5

¹ Καὶ ἦλθον εἰς τὸ πέραν τῆς θαλάσσης, εἰς τὴν χώραν τῶν *Γαδαρηνῶν. ² Καὶ †ἐξελθόντι αὐτῷ ἐκ τοῦ πλοίου, †εὐθέως ὤπιήνησεν αὐτῷ ἐκ τῶν μνημείων ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ, ³ ὃς τὴν *κατοίκησιν εἶχεν ἐν τοῖς †μνήμασι· καὶ †οὔτε ἀλύσεισιν οὐδεὶς ὀδύνατο αὐτὸν δῆσαι, ⁴ διὰ τὸ αὐτὸν πολλακίς πέδαις καὶ ἀλύσεισι δεδέσθαι, καὶ διεσπᾶσθαι ὑπ' αὐτοῦ τὰς ἀλύσεις, καὶ τὰς πέδας συντετριφθαι· καὶ οὐδεὶς *αὐτὸν ἴσχυε δαμάσαι· ⁵ καὶ διὰ παντός, νυκτὸς καὶ ἡμέρας, ἐν τοῖς †ὄρεσι καὶ ἐν τοῖς μνήμασιν ἦν κράζων καὶ κατακόπτων ἑαυτὸν λίθοις.

⁶ †Ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ μακρόθεν, ἔδραμε καὶ προσεκύνησεν ὀαὐτῷ, ⁷ καὶ κράξας φωνῇ μεγάλη *εἶπε, Τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ, υἱὲ τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου; Ὁρκίζω σε τὸν Θεόν, μή με βασανίσῃς. ⁸ Ἐλεγε γὰρ αὐτῷ, Ἐξέλθε, τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον, ἐκ τοῦ ἀνθρώπου. ⁹ Καὶ ἐπηρώτα αὐτόν, Τί †σοι ὄνομα; Καὶ †ἀπεκρίθη, λέγων, ὀΛεγεὼν ὄνομά μοι, ὅτι πολλοὶ ἐσμεν. ¹⁰ Καὶ παρεκάλει αὐτὸν πολλὰ ἵνα μὴ *αὐτοὺς ἀποστείλῃ ἔξω τῆς χώρας.

¹¹ Ἦν δὲ ἐκεῖ †πρὸς τῷ ὄρει ἀγέλη χοίρων μεγάλη βοσκομένη· ¹² καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν †πάντες οἱ δαίμονες, λέγοντες, Πέμψον ἡμᾶς εἰς τοὺς χοίρους, ἵνα

† 4:40 ουτω 96.7% | — CT 1% † 4:40 πως ουκ 97.4% | ουπω CT 1.9%

§ 4:41 υπακουουσιν αυτω 96.1% | αυτω υπακουει ECM* 1.3% | υπακουει αυτω ECM* NA SBL TH WH 0.4% * 5:1 γαδαρηνων 95% | γεργεσηνων ANT 4% | γερασηνων CT 0.3% † 5:2 εξελθοντι αυτω | εξελθοντος αυτου ANT CT

‡ 5:2 ευθεως | ευθως CT § 5:2 απηνητησεν | υπηνητησεν ECM* NA SBL TH WH * 5:3 κατοικησιν | οικησιν PCK † 5:3 μνημασι | μνημειοις TR ‡ 5:3 ουτε αλυσεισιν | ουδε αλυσει ουκετι CT § 5:3 εδυνατο | ηδυνατο ANT PCK TR * 5:4 αυτον ισχυε | αυτον ισχυσε PCK | ισχυεν αυτον ANT CT † 5:5 ορεισιν και εν τοις μνημασιν | μνημασιν και εν τοις ορεισιν ANT CT PCK ‡ 5:6

ιδων δε | και ιδων CT § 5:6 αυτω | αυτον ANT ECM* SBL WH * 5:7 ειπε | λεγει ANT CT † 5:9 σοι ονομα | ονομα σοι ANT CT ‡ 5:9 απεκριθη λεγων | λεγει αυτω CT § 5:9 λεγεων | λεγιων CT * 5:10 αυτους αποστειλη | αποστειλη αυτους ANT | αυτα αποστειλη ECM NA SBL WH † 5:11 προς τω ορει αγελη χοιρων μεγαλη βοσκομενη | προς τα ορη αγελη χοιρων μεγαλη βοσκομενη TR | αγελη χοιρων μεγαλη βοσκομενη προς τω ορει ANT ‡ 5:12

† 5:11 προς τω ορει αγελη χοιρων μεγαλη βοσκομενη | προς τα ορη αγελη χοιρων μεγαλη βοσκομενη TR | αγελη χοιρων μεγαλη βοσκομενη προς τω ορει ANT ‡ 5:12

εἰς αὐτοὺς εἰσέλθωμεν. ¹³ Καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς δευθέως ὁ Ἰησοῦς. Καὶ ἐξελθόντα τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους· καὶ ὤρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημοῦ εἰς τὴν θάλασσαν· *ἦσαν δὲ ὡς †δισχίλιοι· καὶ ἐπνίγοντο ἐν τῇ θαλάσῃ.

¹⁴ †Οἱ δὲ βόσκοντες τοὺς χοίρους ἔφυγον, καὶ *ἀνήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς. Καὶ †ἐξῆλθον ἰδεῖν τί ἐστὶ τὸ γεγονός· ¹⁵ καὶ ἔρχονται πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ θεωροῦσι τὸν δαιμονιζόμενον καθήμενον καὶ ἱματισμένον καὶ σωφρονοῦντα, τὸν ἐσχηκότα τὸν Σαβεῶνα· καὶ ἐφοβήθησαν. ¹⁶ *Διηγήσαντο δὲ αὐτοῖς οἱ ἰδόντες πῶς ἐγένετο τῷ δαιμονιζομένῳ, καὶ περὶ τῶν χοίρων. ¹⁷ Καὶ ἤρξαντο παρακαλεῖν αὐτὸν ἀπελθεῖν ἀπὸ τῶν ὀρίων αὐτῶν. ¹⁸ Καὶ †ἐμβάντος αὐτοῦ εἰς τὸ πλοῖον, παρεκάλει αὐτὸν ὁ δαιμονισθεὶς, ἵνα †ἦ μετ' αὐτοῦ. ¹⁹ Ὁ δὲ Ἰησοῦς οὐκ ἀφῆκεν αὐτόν, ἀλλὰ λέγει αὐτῷ, Ὑπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου πρὸς τοὺς σοὺς, καὶ *ἀναγγεῖλον αὐτοῖς ὅσα †σοι ὁ Κύριος †πεποίηκε, καὶ ἠλέησέ σε. ²⁰ Καὶ ἀπῆλθε καὶ ἤρξατο κηρύσσειν ἐν τῇ Δεκαπόλει ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· καὶ πάντες ἐθαύμαζον.

²¹ Καὶ διαπεράσαντος τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ πλοίῳ πάλιν εἰς τὸ πέραν, συνήχθη ὄχλος πολὺς ἐπ' αὐτόν, καὶ ἦν παρὰ τὴν θάλασσαν. ²² Καὶ σιδοῦ, ἔρχεται εἰς τῶν ἀρχισυναγῶγων, ὀνόματι *Ἰαείρος, καὶ ἰδὼν αὐτόν, πίπτει πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ, ²³ καὶ †παρεκάλει αὐτόν πολλά, λέγων ὅτι Τὸ θυγάτριόν μου ἐσχάτως ἔχει· ἵνα ἐλθὼν ἐπιθῆς †αὐτῇ τὰς χεῖρας, ὅπως σωθῆ καὶ *ζήσεται. ²⁴ Καὶ ἀπῆλθε μετ' αὐτοῦ· καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος πολὺς, καὶ συνέθλιβον αὐτόν.

²⁵ Καὶ γυνή †τις οὔσα ἐν ῥύσει αἵματος †ἔτη

§ 5:13 ευθεως ο ιησους | — CT * 5:13 ησαν δε | — CT † 5:13 δισχιλιοι | δισχειλιοι TH † 5:14 οι δε | και οι ANT CT § 5:14 τους χοιρους | αυτους CT * 5:14 ανηγγειλαν | απηγγειλαν ANT CT † 5:14 εξηλθον | ηλθον ECM* NA SBL TH WH † 5:15 και | — CT § 5:15 λεγεωνα | λεγιωνα CT * 5:16 διηγησαντο δε | και διηγησαντο ANT CT TR † 5:18 εμβαντος | εμβαινοντος ANT CT † 5:18 η μετ αυτου | μετ αυτου η ANT CT § 5:19 ο δε ιησους | και ANT CT * 5:19 αναγγειλον | απαγγειλον ECM* NA SBL TH WH † 5:19 σοι ο κυριος | ο κυριος σοι ECM* NA SBL TH WH † 5:19 πεποιηκε | εποιησε TR § 5:22 ιδου | — ANT CT * 5:22 ιαειρος | ιαιρος ECM NA SBL † 5:23 παρεκαλει | παρακαλει ECM* NA SBL WH † 5:23 αυτη τας χειρας | τας χειρας αυτη CT § 5:23 οπως | ινα ECM* NA SBL TH WH * 5:23 ζησεται | ζρησεν ECM* NA SBL TH WH † 5:25 τις | — CT

δώδεκα, ²⁶ καὶ πολλὰ παθοῦσα ὑπὸ πολλῶν ἰατρῶν, καὶ δαπανήσασα τὰ παρ' ἑαυτῆς πάντα, καὶ μηδὲν ὠφελθεῖσα, ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὸ χειρὸν ἐλθοῦσα, ²⁷ ἀκούσασα *περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἐλθοῦσα ἐν τῷ ὄχλῳ ὄπισθεν, ἤψατο τοῦ ἱματίου αὐτοῦ. ²⁸ ἔλεγε ἄρα ὅτι †Κὰν τῶν ἱματίων αὐτοῦ ἄψωμαι, σωθήσομαι. ²⁹ Καὶ ἑυθέως ἐξηράνθη ἡ πηγὴ τοῦ αἵματος αὐτῆς, καὶ ἔγνω τῷ σώματι ὅτι ἴαται ἀπὸ τῆς μᾶστιγος. ³⁰ Καὶ *εὐθέως ὁ Ἰησοῦς ἐπιγνοὺς ἐν ἑαυτῷ τὴν ἐξ αὐτοῦ δύναμιν ἐξελθοῦσαν, ἐπιστραφεὶς ἐν τῷ ὄχλῳ, ἔλεγε, Τίς μου ἤψατο τῶν ἱματίων; ³¹ Καὶ ἔλεγον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, Βλέπεις τὸν ὄχλον συνθλίβοντά σε, καὶ λέγεις, Τίς μου ἤψατο; ³² Καὶ περιεβλέπετο ἰδεῖν τὴν τοῦτο ποιήσασαν. ³³ Ἡ δὲ γυνὴ φοβηθεῖσα καὶ τρέμουσα, εἰδυῖα ὃ γέγονεν ἔπε' αὐτῇ, ἦλθε καὶ προσέπεσεν αὐτῷ, καὶ εἶπεν αὐτῷ πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. ³⁴ Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ, †Θυγάτερ, ἡ πίστις σου σέσωκέ σε· ὑπάγε εἰς εἰρήνην, καὶ ἴσθι ὑγιὴς ἀπὸ τῆς μᾶστιγός σου.

³⁵ Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἔρχονται ἀπὸ τοῦ ἀρχισυναγώγου, λέγοντες ὅτι Ἡ θυγάτηρ σου ἀπέθανε· τί ἔτι σκύλλεις τὸν διδάσκαλον; ³⁶ Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἑυθέως ἀκούσας τὸν λόγον λαλούμενον λέγει τῷ ἀρχισυναγώγῳ, Μὴ φοβοῦ· μόνον πίστευε. ³⁷ Καὶ οὐκ ἀφῆκεν *οὐδένα αὐτῷ συνακολουθεῖν, εἰ μὴ †Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ †Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν Ἰακώβου. ³⁸ Καὶ ἔρχεται εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀρχισυναγώγου, καὶ θεωρεῖ θόρυβον, *κλαίοντας καὶ ἀλαλάζοντας πολλὰ. ³⁹ Καὶ εἰσελθὼν λέγει αὐτοῖς, Τί θορυβεῖσθε καὶ κλαίετε; Τὸ παιδίον οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθεύδει. ⁴⁰ Καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. †Ὁ δέ, ἐκβαλὼν πάντας, παραλαμβάνει τὸν πατέρα τοῦ παιδίου καὶ τὴν μητέρα καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ, καὶ εἰσπορεύεται ὅπου ἦν τὸ παιδίον ἄνακειμενον. ⁴¹ Καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς τοῦ παιδίου, λέγει αὐτῇ,

§ 5:26 αὐτης | εαυτης ANT TR * 5:27 περι 97.9% | τα περι ECM* WH 0.6%
† 5:28 γαρ | γαρ εν εαυτη ANT † 5:28 καν των ιματιων αυτου αψωμαι | εαν
αψωμαι καν των ιματιων αυτου ANT CT § 5:29 ευθεως | ευθυς CT * 5:30
ευθεως | ευθυς CT † 5:33 επ | — CT † 5:34 θυγατερ | θυγατηρ ECM NA
SBL WH § 5:36 ευθεως ακουσας | παρακουσας CT * 5:37 ουδενα αυτω
| αυτω ουδενα ANT | ουδενα μετ' αυτου CT † 5:37 πετρον | τον πετρον
ECM* NA SBL TH WH † 5:37 ιωαννην | ιωανην WH § 5:38 ερχεται |
ερχονται CT * 5:38 κλαιοντας | και κλαιοντας ANT CT SCR † 5:40 ο |
αυτος CT † 5:40 παντας | απαντας TR § 5:40 ανακειμενον | — CT

*Ταλιθά, κουϊμι· ὃ ἐστὶ μεθερμηνευόμενον, Τὸ κοράσιον, σοὶ λέγω, †ἔγειραι. ⁴² Καὶ †εὐθέως ἀνέστη τὸ κοράσιον καὶ περιεπάτει, ἦν γὰρ ἐτῶν δώδεκα· καὶ Σέξεστησαν ἐκστάσει μεγάλη. ⁴³ Καὶ διεστείλατο αὐτοῖς πολλὰ ἵνα μηδεὶς *γνῶ τοῦτο· καὶ εἶπε δοθῆναι αὐτῇ φαγεῖν.

6

¹ Καὶ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, καὶ *ἦλθεν εἰς τὴν πατρίδα †αὐτοῦ· καὶ ἀκολουθοῦσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. ² Καὶ γενομένου σαββάτου, ἤρξατο †ἐν τῇ συναγωγῇ διδάσκειν· καὶ ὅπολλοι ἀκούοντες ἐξεπλήσσοντο, λέγοντες, Πόθεν τούτω ταῦτα; Καὶ τίς ἡ σοφία ἢ δοθεῖσα *αὐτῷ, †καὶ †δυνάμεις τοιαῦται διὰ τῶν χειρῶν αὐτοῦ ὄντιναι; ³ Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τέκτων, ὁ υἱὸς *Μαρίας, †ἀδελφὸς δὲ Ἰακώβου καὶ †Ἰωσῆ καὶ Ἰούδα καὶ Σίμωνος; Καὶ οὐκ εἰσὶν αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ ὧδε πρὸς ἡμᾶς; Καὶ ἔσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. ⁴ Ὁ Ἰησοῦς δὲ αὐτοῖς ὅτι Οὐκ ἔστι προφήτης ἄτιμος, εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ, καὶ ἐν τοῖς *συγγενέσι καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. ⁵ Καὶ οὐκ †ἠδύνατο ἐκεῖ †οὐδεμίαν δύναμιν ποιῆσαι, εἰ μὴ ὀλίγοις ἀρρώστοις ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας, ἐθεράπευσε. ⁶ Καὶ Σέθαύμαζε διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.

Καὶ περιῆγε τὰς κώμας κύκλῳ διδάσκων. ⁷ Καὶ προσκαλεῖται τοὺς δώδεκα, καὶ ἤρξατο αὐτοὺς ἀποστέλλειν δύο δύο, καὶ ἐδίδου αὐτοῖς ἐξουσίαν τῶν πνευμάτων τῶν ἀκαθάρτων. ⁸ Καὶ παρήγγειλεν αὐτοῖς ἵνα μηδὲν αἴρωσιν εἰς ὁδόν, εἰ μὴ ῥάβδον μόνον· μὴ *πήραν, μὴ ἄρτον, μὴ εἰς τὴν ζώνην χαλκόν· ⁹ †ἀλλ' ὑποδεδεμένους σανδάλια· καὶ μὴ †ἐνδύσησθε δύο χιτῶνας. ¹⁰ Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Ὅπου ἂν εἰσέλθητε

* 5:41 ταλιθα κουμι 79.8% | ταλιθα (ταλειθα WH) κουμι ECM NA SBL TH 16.2% † 5:41 εγειραι | εγειρε ANT CT † 5:42 ευθεως | ευθυς CT § 5:42 εξεστησαν 95.6% | εξεστησαν ευθυς ECM NA SBL WH 0.5% * 5:43 γνω | γνοι CT * 6:1 ηλθεν | ερχεται CT † 6:1 αυτου | εαυτου ANT † 6:2 εν τη συναγωγη διδασκειν | διδασκειν εν τη συναγωγη ECM* NA SBL WH § 6:2 πολλοι 98.8% | οι πολλοι ECM* SBL WH 0.9% * 6:2 αυτω | τουτω CT † 6:2 και | οτι και TR † 6:2 δυναμεις | αι δυναμεις CT § 6:2 γινονται | γινομεναι ECM NA SBL WH | γεινονται TH * 6:3 μαριας | της μαριας ANT CT † 6:3 αδελφος δε | και αδελφος CT † 6:3 ιωση 97.4% | ιωσητος CT 1.2% § 6:4 ελεγε δε | και ελεγεν CT * 6:4 συγγενεσι | συγγενευσιν αυτου CT † 6:5 ηδυνατο | εδυνατο CT † 6:5 ουδεμιαν δυναμιν ποιησαι | ποιησαι ουδεμιαν δυναμιν ECM NA SBL WH § 6:6 εθαυμαζε | εθαυμασε WH * 6:8 πηραν μη αρτον | αρτον μη πηραν CT † 6:9 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH † 6:9 ενδυσησθε | ενδυσησθητε SCB WH | ενδυσησθητε ANT

εἰς οἰκίαν, ἐκεῖ μένετε ἕως ἂν ἐξέλθητε ἐκεῖθεν. 11 Καὶ ὅσοι ἂν μὴ δέξωνται ὑμᾶς, μηδὲ ἀκούσωσιν ὑμῶν, ἐκπορευόμενοι ἐκεῖθεν, ἐκτινάξατε τὸν χοῦν τὸν ὑποκάτω τῶν ποδῶν ὑμῶν εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. * Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀνεκτότερον ἔσται Σοδόμοις ἢ Γομόρροις ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ. 12 Καὶ ἐξελθόντες †ἐκήρυσσον ἵνα ‡μετανοήσωσι· 13 καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλλον, καὶ ἤλειφον ἐλαίῳ πολλοὺς ἀρρώστους καὶ ἐθεράπευον.

14 Καὶ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης, φανερὸν γὰρ ἐγένετο τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ἔλεγε ὅτι *Ἰωάννης ὁ βαπτίζων †ἐκ νεκρῶν ἠγέρθη, καὶ διὰ τοῦτο ἐνεργοῦσιν αἱ δυνάμεις ἐν αὐτῷ. 15 †Ἄλλοι ἔλεγον ὅτι Ἑλίας ἐστίν· ἄλλοι δὲ ἔλεγον ὅτι Προφήτης *ἐστίν, ὡς εἷς τῶν προφητῶν. 16 Ἀκούσας δὲ †Ἡρώδης ‡εἶπεν ὅτι Ὅν ἐγὼ ἀπεκεφάλισα *Ἰωάννην, οὗτός ἐστιν· αὐτὸς ἠγέρθη †ἐκ νεκρῶν.

17 Αὐτὸς γὰρ ὁ Ἡρώδης ἀποστείλας ἐκράτησε τὸν †Ἰωάννην, καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν Σφυλακῇ, διὰ Ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ὅτι αὐτὴν ἐγάμησεν. 18 Ἐλεγε γὰρ ὁ *Ἰωάννης τῷ Ἡρώδῃ ὅτι Οὐκ ἔξεστί σοι ἔχειν τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ σου. 19 Ἡ δὲ Ἡρωδιάς ἐνεῖχεν αὐτῷ, καὶ ἠθέλεν αὐτὸν ἀποκτεῖναι· καὶ οὐκ ἠδύνατο. 20 ὁ γὰρ Ἡρώδης ἐφοβεῖτο τὸν †Ἰωάννην, εἰδὼς αὐτὸν ἄνδρα δίκαιον καὶ ἅγιον, καὶ συνετήρει αὐτόν· καὶ †ἀκούσας αὐτοῦ, πολλὰ ἔποιεῖ, καὶ ἠδέεωσεν αὐτοῦ ἡκουε.

21 Καὶ γενομένης ἡμέρας εὐκαίρου, ὅτε Ἡρώδης τοῖς γενεσίοις αὐτοῦ δεῖπνον *ἐποίει τοῖς μεγιστᾶσιν αὐτοῦ καὶ τοῖς †χιλιάρχουσιν καὶ τοῖς πρώτοις τῆς Γαλιλαίας,

§ 6:11 οσοι αν μη δεξωνται | οσοι εαν μη δεξωνται ANT PCK | ος αν τοπος μη δεξηται CT * 6:11 αμην λεγω υμιν ανεκτοτερον εσται σοδομοις η γομορροις εν ημερα κρισεως η τη πολει εκεινη | — CT † 6:12 εκηρυσσον | εκηρυσξαν CT ‡ 6:12 μετανοησωσι | μετανοωσι CT § 6:14 ελεγεν 99% | ελεγον ECM NA SBL WH 0.7% * 6:14 ιωαννης | ιωανης WH † 6:14 εκ νεκρων ηγερθη 91.4% | εγηγερται εκ νεκρων CT 0.7% ‡ 6:15 αλλοι | αλλοι δε CT § 6:15 ηλιας | ηλειας WH * 6:15 εστιν | εστιν η TR | — CT † 6:16 ηρωδης | ο ηρωδης ANT BYZ CT PCK TR ‡ 6:16 ειπεν | ελεγεν CT § 6:16 οτι | — ECM* NA SBL TH WH * 6:16 ιωαννην ουτος εστιν αυτος 95.9% | ιωαννην (ιωανην WH) ουτος ECM NA SBL TH 0.8% † 6:16 εκ νεκρων | — CT ‡ 6:17 ιωαννην | ιωανην WH § 6:17 φυλακη 93.2% | τη φυλακη TR 5.3% * 6:18 ιωαννης | ιωανης WH † 6:20 ιωαννην | ιωανην WH ‡ 6:20 ακουσας | ακουων PCK § 6:20 εποιει 98.4% | ηπορει CT 0.4% * 6:21 οσοι αν μη δεξωνται | οσοι εαν μη δεξωνται ANT PCK

22 καὶ εἰσελθούσης τῆς θυγατρὸς αὐτῆς τῆς Ἡρωδιάδος καὶ ὀρχησαμένης, ἔσκαί ἀρεσάσης τῷ Ἡρώδῃ καὶ τοῖς συνακαειμένοις, *εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ κορασίῳ, Αἴτησόν με ὃ ἐὰν θέλῃς, καὶ δώσω σοί· 23 καὶ ὤμοσεν αὐτῇ ὅτι Ὁ ἐὰν με αἰτήσῃς, δώσω σοί, ἕως ἡμίους τῆς βασιλείας μου. 24 Ἡ δὲ ἐξελθοῦσα εἶπε τῇ μητρὶ αὐτῆς, Τί *αἰτήσομαι; Ἡ δὲ εἶπε, Τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. 25 Καὶ εἰσελθοῦσα εὐθέως μετὰ σπουδῆς πρὸς τὸν βασιλέα, ἠτήσατο, λέγουσα, Θέλω ἵνα *μοι δῶς ἐξαυτῆς ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. 26 Καὶ περίλυπος γενόμενος ὁ βασιλεὺς, διὰ τοὺς ὄρκους καὶ τοὺς συνακαειμένους οὐκ ἠθέλησεν ἑαυτὴν ἀθετῆσαι. 27 Καὶ *εὐθέως ἀποστείλας ὁ βασιλεὺς ἵσπεκουλάτορα ἐπέταξεν ἐνεχθῆναι τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. 28 Ὁ δὲ ἀπελθὼν ἀπεκεφάλισεν αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ, καὶ ἤνεγκε τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι, καὶ ἔδωκεν αὐτὴν τῷ κορασίῳ· καὶ τὸ κοράσιον ἔδωκεν αὐτὴν τῇ μητρὶ αὐτῆς. 29 Καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ *ἦλθον, καὶ ἦσαν τὸ πῶμα αὐτοῦ, καὶ ἔθηκαν αὐτὸ ἐν μνημείῳ.

30 Καὶ συνάγονται οἱ ἀπόστολοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ πάντα, καὶ ὅσα ἐποίησαν καὶ ὅσα ἐδίδαξαν. 31 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Δεῦτε ὑμεῖς αὐτοὶ κατ' ἰδίαν εἰς ἔρημον τόπον, καὶ ἄναπαύεσθε ὀλίγον. Ἦσαν γὰρ οἱ ἐρχόμενοι καὶ οἱ ὑπάγοντες πολλοί, καὶ οὐδὲ φαγεῖν *εὐκαίρουν. 32 Καὶ ἀπῆλθον τρεῖς ἔρημον τόπον τῷ πλοίῳ κατ' ἰδίαν. 33 Καὶ εἶδον αὐτοὺς ὑπάγοντας καὶ *ἐπέγνωσαν αὐτὸν πολλοί, καὶ πεζῆ ἀπὸ πασῶν

‡ 6:22 αὐτῆς τῆς 96.4% | αὐτοῦ ECM NA WH 0.4% § 6:22 καὶ ἀρεσάσης | ἤρεσε ECM NA WH * 6:22 εἶπεν ὁ βασιλεὺς | ο δε βασιλεὺς εἶπε ECM WH † 6:23 αὐτὴ | αὐτὴ πολλὰ NA ‡ 6:23 ὅτι ο | ο τι ECM* NA SBL WH § 6:24 ἠ δε | καὶ CT * 6:24 αἰτησομαι | αἰτησωμαι CT † 6:24 ἰωαννου | ἰωανου WH ‡ 6:24 βαπτιστου | βαπτιζοντος CT § 6:25 ευθεως | ευθυς CT * 6:25 μοι δωσ εξαυτης | εξαυτης δωσ μοι CT † 6:25 ἰωαννου | ἰωανου WH ‡ 6:26 συνακαειμενους | ανακαειμενους ECM* NA SBL TH WH § 6:26 αὐτην ἀθετησαι | ἀθετησαι αὐτην CT * 6:27 ευθεως | ευθυς CT † 6:27 σπεκουλατορα | σπεκουλατωρα ANT PCK TR ‡ 6:27 ενεχθηναι 98.6% | ενεγκαὶ CT 0.4% § 6:28 ο δε 97% | καὶ CT 1.1% * 6:29 ηλθον | ηλθαν WH † 6:30 καὶ | — CT ‡ 6:31 εἶπεν | λεγει CT § 6:31 αναπαυεσθε | αναπαυσασθε ECM* NA SBL TH WH * 6:31 ευκαιρουν | ηυκαιρουν TR † 6:32 εἰς ερημον τοπον τω πλοιω | εἰς ερημον τοπον εν πλοιω ANT | εν τω πλοιω εἰς ερημον τοπον ECM NA SBL WH ‡ 6:33 εἶδον | εἶδαν WH § 6:33 υπαγοντας | υπαγοντας οἱ οχλοι TR * 6:33 επεγνωσαν | εγνωσαν WH † 6:33 αυτον | αυτους ANT ECM* PCK | — ECM* NA SBL TH WH

τῶν πόλεων συνέδραμον ἐκεῖ, καὶ προῆλθον αὐτούς, †καὶ συνηλθον πρὸς αὐτόν. ³⁴ Καὶ ἐξελθὼν εἶδεν ὁ Ἰησοῦς πολὺν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' *αὐτοῖς, ὅτι ἦσαν ὡς πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα· καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτούς πολλά.

³⁵ Καὶ ἤδη ὥρας πολλῆς γενομένης, προσελθόντες αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ †λέγουσιν ὅτι Ἔρημός ἐστιν ὁ τόπος, καὶ ἤδη ὥρα πολλή· ³⁶ ἀπόλυσον αὐτούς, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τοὺς κύκλῳ ἀγροὺς καὶ κώμας ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς †ἄρτους. Τί γὰρ φάγωσιν οὐκ ἔχουσιν. ³⁷ Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. Καὶ λέγουσιν αὐτῷ, Ἀπελθόντες ἀγοράσωμεν εἰς δηναρίων διακοσίων ἄρτους, καὶ *δῶμεν αὐτοῖς φαγεῖν; ³⁸ Ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς, Πόσους †ἄρτους ἔχετε; Ὑπάγετε †καὶ ἴδετε. Καὶ γνόντες λέγουσι, Πέντε, καὶ δύο ἰχθύας. ³⁹ Καὶ ἐπέταξεν αὐτοῖς Σάνακλῖναι πάντας συμπόσια συμπόσια ἐπὶ τῷ χλωρῷ χόρτῳ. ⁴⁰ Καὶ *ἀνέπεσον πρασιαὶ πρασιαί, †ἀνὰ ἑκατὸν καὶ ἀνὰ πεντήκοντα. ⁴¹ Καὶ λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανόν, εὐλόγησε, καὶ κατέκλασε τοὺς ἄρτους, καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς †αὐτοῦ ἵνα Σπαραθῶσιν αὐτοῖς· καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἐμέρισε πᾶσι. ⁴² Καὶ ἔφαγον πάντες, καὶ ἐχορτάσθησαν· ⁴³ καὶ ἦσαν *κλασμάτων δώδεκα †κοφίλους πλήρεις, καὶ ἀπὸ τῶν ἰχθύων. ⁴⁴ Καὶ ἦσαν οἱ φαγόντες τοὺς ἄρτους †πεντακισχίλιοι ἄνδρες.

⁴⁵ Καὶ εὐθέως ἠνάγκασε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον, καὶ προάγειν εἰς τὸ πέραν πρὸς *Βηθσαϊδάν, ἕως αὐτὸς †ἀπολύσῃ τὸν ὄχλον. ⁴⁶ Καὶ ἀποταξάμενος αὐτοῖς, ἀπῆλθεν εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι. ⁴⁷ Καὶ ὀψίας γενομένης, ἦν τὸ πλοῖον

‡ 6:33 και συνηλθον προς αυτον | — CT § 6:34 ειδεν ο ιησους | ο ιησους ειδε ANT | ειδε CT * 6:34 αυτοις | αυτους ECM* NA SBL TH WH † 6:35 λεγουσιν | ελεγον CT ‡ 6:36 αρτους τι γαρ φαγωσιν ουκ εχουσιν | τι φαγωσιν CT § 6:37 δηναριων διακοσιων | διακοσιων δηναριων TR * 6:37 δωμεν | δωσομεν ECM* NA SBL TH WH † 6:38 αρτους εχετε 99.5% | εχετε αρτους ECM* SBL WH 0.5% ‡ 6:38 και | — CT § 6:39 ανακλιναι 88.9% | ανακλιθηναι WH 10.8% * 6:40 ανεπεσον | ανεπεσαν CT † 6:40 ανα εκατον και ανα | κατα εκατον και κατα NA SBL TH WH ‡ 6:41 αυτου | — ANT ECM* WH § 6:41 παραθωσιν | παρατιθωσιν ECM NA SBL WH * 6:43 κλασματων | κλασματα ECM NA SBL WH † 6:43 κοφινους πληρεις | κοφινων πληρωματα CT ‡ 6:44 πεντακισχιλιοι | ωσει πεντακισχιλιοι TR | πεντακισχιλιοι TH § 6:45 ευθεως | ευθως CT * 6:45 βηθσαιδαν | βηθσαιδα SBL † 6:45 απολυση | απολυσει PCK | απολυει CT

έν μέσω τῆς θαλάσσης, καὶ αὐτὸς μόνος ἐπὶ τῆς γῆς.
 48 Καὶ εἶδεν αὐτοὺς βασανιζομένους ἐν τῷ ἐλαύνειν,
 ἦν γὰρ ὁ ἄνεμος ἐναντίος αὐτοῖς, ὁ καὶ περὶ τετάρτην
 φυλακὴν τῆς νυκτὸς ἔρχεται πρὸς αὐτούς, περιπατῶν
 ἐπὶ τῆς θαλάσσης· καὶ ἠθέλε παρελθεῖν αὐτούς. 49 Οἱ
 δέ, ἰδόντες αὐτὸν * περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης,
 ἔδοξαν † φάντασμα εἶναι, καὶ ἀνέκραξαν. 50 πάντες γὰρ
 αὐτὸν εἶδον, καὶ ἐταράχθησαν. ὁ καὶ * εὐθέως ἐλάλησε
 μετ' αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτοῖς, Θαρσεῖτε· ἐγὼ εἰμι, μὴ
 φοβεῖσθε. 51 Καὶ ἀνέβη † πρὸς αὐτοὺς εἰς τὸ πλοῖον, καὶ
 ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος· καὶ λίαν ἐκπερισσοῦ ἐν ἑαυτοῖς
 ἐξίσταντο, ὁ καὶ ἐθαύμαζον. 52 Οὐ γὰρ συνῆκαν ἐπὶ τοῖς
 ἄρτοις· * ἦν γὰρ † αὐτῶν ἡ καρδία πεπωρωμένη.

53 Καὶ διαπεράσαντες ἠῆλθον ἐπὶ τὴν γῆν ΣΓεννησαρέτ,
 καὶ προσωρμίσθησαν. 54 Καὶ ἐξεληθόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ
 πλοίου, * εὐθέως ἐπιγνόντες αὐτόν, 55 † περιδραμόντες
 ὅλην τὴν † περίχωρον ἐκείνην, ὁ ἤρξαντο ἐπὶ τοῖς
 * κραββάτοις τοὺς κακῶς ἔχοντας περιφέρειν, ὅπου
 ἤκουον ὅτι † ἐκεῖ ἐστὶ. 56 Καὶ ὅπου ἂν εἰσεπορεύετο εἰς
 κώμας ἢ † πόλεις ἢ ἀγρούς, ἐν ταῖς ἀγοραῖς ὁ ἐτίθουν
 τοὺς ἀσθενοῦντας, καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα κἂν τοῦ
 κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ ἄψωνται· καὶ ὅσοι ἂν
 * ἤπτοντο αὐτοῦ ἐσώζοντο.

7

1 Καὶ συνάγονται πρὸς αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι, καὶ τινες
 τῶν γραμματέων, ἐλθόντες ἀπὸ Ἱεροσολύμων· 2 καὶ
 ἰδόντες τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ * κοινᾶς χερσί, τοῦτ'
 ἔστιν ἀνίπτοις, ἐσθίοντας † ἄρτους ἐμέμψαντο. 3 Οἱ

‡ 6:48 ειδεν | ιδων ANT CT § 6:48 και | — CT * 6:49 περιπατουντα
 επι της θαλασσης | επι της θαλασσης περιπατουντα CT † 6:49 φαντασμα
 ειναι | οτι φαντασμα εστι CT ‡ 6:50 ειδον | ειδαν WH § 6:50 και | ο
 δε CT * 6:50 ευθεως | ευθυς CT † 6:51 προς αυτους εις το πλοιον | εις
 το πλοιον προς αυτους ANT ‡ 6:51 εκπερισσου 93.3% | — ECM* TH WH
 0.5% § 6:51 και εθαυμαζον 97.6% | — ECM* NA SBL TH WH 1.2% * 6:52
 ην γαρ | αλλ ην ANT CT † 6:52 αυτων η καρδια | η καρδια αυτων TR
 ‡ 6:53 ηλθον επι την γην | απηλθον επι την γην ANT | επι την γην ηλθον
 εις CT § 6:53 γεννησαρετ | γενησαρετ PCK ST * 6:54 ευθεως | ευθυς
 CT † 6:55 περιδραμοντες | περιεδραμον ANT CT ‡ 6:55 περιχωρον |
 χωραν CT § 6:55 ηρξαντο | και ηρξαντο ANT CT * 6:55 κραββατοις |
 κραβαττοις ANT CT † 6:55 εκει 94.9% | — CT 1.3% ‡ 6:56 πολεις η | εις
 πολεις η εις CT § 6:56 ετιθουν | ετιθεσαν ANT CT * 6:56 ηπτοντο |
 ηψαντο CT * 7:2 κοιναις ... εσθιοντας | οτι κοιναις ... εσθιουσι CT † 7:2
 αρτους | τους αρτους CT ‡ 7:2 εμεμψαντο | — CT

γὰρ Φαρισαῖοι καὶ πάντες οἱ Ἰουδαῖοι, ἐὰν μὴ πυγμαῖ
 νίψωνται τὰς χεῖρας, οὐκ ἐσθίουσι, κρατοῦντες τὴν
 παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων· ⁴ καὶ ὁ ἀπο ἀγορᾶς, ἐὰν
 μὴ *βαπτίσωνται, οὐκ ἐσθίουσι· καὶ ἄλλα πολλὰ ἐστὶν
 ἃ παρέλαβον κρατεῖν, βαπτισμοὺς ποτηρίων καὶ ξεστῶν
 καὶ †χαλκίων καὶ κλινῶν. ⁵ †Ἐπειτα ἐπερωτῶσιν αὐτὸν
 οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς, Διὰ τί σοὶ μαθηταί σου
 οὐ περιπατοῦσι κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων,
 *ἀλλὰ †ἀνίπτοις χερσὶν ἐσθίουσι τὸν ἄρτον; ⁶ Ὁ δὲ
 †ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς ὅτι Καλῶς *προεφήτευσεν
 Ἡσαΐας περὶ ὑμῶν τῶν ὑποκριτῶν, ὡς †γέγραπται,

Οὗτος ὁ λαὸς τοῖς χεῖλεσί με τιμᾷ,
 ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ.
⁷ Μάτην δὲ σέβονται με,
 διδάσκοντες διδασκαλίας ἐντάλματα ἀνθρώπων.

⁸ Ἀφέντες †γὰρ τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, κρατεῖτε τὴν
 παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων, ὁ βαπτισμοὺς ξεστῶν καὶ
 ποτηρίων· καὶ ἄλλα παρόμοια τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε.

⁹ Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Καλῶς ἀθετεῖτε τὴν ἐντολὴν τοῦ
 Θεοῦ, ἵνα τὴν παράδοσιν ὑμῶν *τηρήσητε. ¹⁰ †Μωσῆς γὰρ
 εἶπε, Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου· καί, Ὁ
 κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα θανάτῳ τελευτάτῳ· ¹¹ ὑμεῖς
 δὲ λέγετε, Ἐὰν εἴπη ἄνθρωπος τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρὶ,
 Κορβᾶν, ὃ ἐστὶ, δῶρον, ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῆς· ¹² †καὶ
 οὐκέτι ἀφίετε αὐτὸν οὐδὲν ποιῆσαι τῷ πατρὶ ἢ αὐτοῦ ἢ
 τῇ μητρὶ *αὐτοῦ, ¹³ ἀκυροῦντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ τῇ
 παραδόσει ὑμῶν ἢ παρεδώκατε· καὶ παρόμοια τοιαῦτα
 πολλὰ ποιεῖτε.

¹⁴ Καὶ προσκαλεσάμενος †πάντα τὸν ὄχλον, ἔλεγεν
 αὐτοῖς, †Ἀκούετέ μου πάντες, καὶ ὁσυνίετε. ¹⁵ Οὐδὲν
 ἐστὶν ἔξωθεν τοῦ ἀνθρώπου εἰσπορευόμενον εἰς αὐτόν,

§ 7:4 απο | απ CT * 7:4 βαπτισωνται 78.4% | ραντισωνται WH 3.4% † 7:4
 χαλκιων (χαλκειων PCK) και κλινων 98.6% | χαλκιων TH WH 0.6% ‡ 7:5
 επειτα | και CT § 7:5 οι μαθηται σου ου περιπατουσι | ου περιπατουσιν
 οι μαθηται σου ANT CT * 7:5 αλλα | αλλ ANT † 7:5 ανιπτοις | κοινας
 CT ‡ 7:6 αποκριθεις | — CT § 7:6 οτι | — CT * 7:6 προεφητευσεν |
 επροφητευσεν CT † 7:6 γεγραπται | γεγραπται οτι NA SBL TH WH ‡ 7:8
 γαρ | — CT § 7:8 βαπτισμους ξεστων και ποτηριων και αλλα παρομοια
 τοιαυτα πολλα ποιειτε 74.8% | — CT 1.7% * 7:9 τηρησητε 97.6% | στηρητε
 NA 0.7% † 7:10 μωσης | μωυσης ANT CT ‡ 7:12 και | — NA SBL TH WH
 § 7:12 αυτου | — CT * 7:12 αυτου | — CT † 7:14 παντα | παλιw CT
 † 7:14 αυτου | αυτου CT § 7:14 αυτου | αυτου CT

ὁ δύναται * αὐτὸν κοινῶσαι· ἀλλὰ τὰ †ἐκπορευόμενα ἀπ' αὐτοῦ, ἐκεῖνά ἐστι τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον. ¹⁶ †Εἴ τις ἔχει ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω.

¹⁷ Καὶ ὅτε εἰσηλθεν εἰς οἶκον ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι περὶ τῆς παραβολῆς. ¹⁸ Καὶ λέγει αὐτοῖς, Οὕτω καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε; * Οὐ νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ ἔξωθεν εἰσπορευόμενον εἰς τὸν ἄνθρωπον οὐ δύναται αὐτὸν κοινῶσαι, ¹⁹ ὅτι οὐκ εἰσπορεύεται αὐτοῦ εἰς τὴν καρδίαν, ἀλλ' εἰς τὴν κοιλίαν, καὶ εἰς τὸν ἀφεδρώννα ἐκπορεύεται, †καθαρίζον πάντα τὰ βρώματα. ²⁰ Ἐλεγε δὲ ὅτι Τὸ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενον, ἐκεῖνο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. ²¹ Ἐσωθεν γάρ, ἐκ τῆς καρδίας τῶν ἀνθρώπων οἱ διαλογισμοὶ οἱ κακοὶ ἐκπορεύονται, †μοιχεῖαι, πορνεῖαι, φόνοι, ²² κλοπαί, πλεονεξίαι, πονηρίαι, δόλος, ἀσέλγεια, ὀφθαλμὸς πονηρός, βλασφημία, ὑπερηφανία, ἀφροσύνη· ²³ πάντα ταῦτα τὰ πονηρὰ ἔσωθεν ἐκπορεύεται, καὶ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

²⁴ ὁ δὲ ἐκεῖθεν ἀναστὰς ἀπῆλθεν εἰς τὰ * μεθόρια Τύρου †καὶ Σιδῶνος. Καὶ εἰσελθὼν εἰς †οἰκίαν, οὐδένα ἤθελε γνῶναι, καὶ οὐκ ἤδυνήθη λαθεῖν. ²⁵ * Ἀκούσασα γὰρ γυνὴ περὶ αὐτοῦ, ἧς εἶχε τὸ θυγάτριον αὐτῆς πνεῦμα ἀκάθαρτον, ἐλθοῦσα προσέπεσε πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ· ²⁶ †ἦν δὲ ἡ γυνὴ Ἑλληνίς, †συραφοινίκισσα τῷ γένει· καὶ ἠρώτα αὐτὸν ἵνα τὸ δαιμόνιον ἔκβάλῃ ἐκ τῆς θυγατρὸς αὐτῆς. ²⁷ * Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ, Ἄφες πρῶτον χορτασθῆναι τὰ τέκνα· οὐ γὰρ †καλὸν ἐστὶ λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ †βαλεῖν τοῖς κυναρίοις. ²⁸ Ἡ δὲ ἀπεκρίθη καὶ λέγει αὐτῷ, ὦ Ναὶ, Κύριε· καὶ * γὰρ

* 7:15 αὐτον κοινωσαι | κοινωσαι αὐτον CT † 7:15 εκπορευομενα απ αυτου εκεινα | εκπορευομενα ANT | εκ του ανθρωπου εκπορευομενα CT † 7:16 ει τις εχει ωτα ακουειν ακουετω 97.6% | — ANT NA SBL TH WH 1.1% [Note: ECM encloses this text with double brackets.] § 7:17 περι της παραβολης | την παραβολην CT * 7:18 ου | ουπω ANT † 7:19 καθαριζον | καθαριζων CT † 7:21 μοιχειαι πορνειαι φονοι κλοπαι | πορνειαι κλοπαι φονοι μοιχειαι CT § 7:24 και εκειθεν | εκειθεν δε CT * 7:24 μεθορια | ορια CT † 7:24 και σιδωνος | — ECM* NA SBL † 7:24 οικιαν | την οικιαν TR § 7:24 ηδυνηθη | ηδυνασθη WH * 7:25 ακουσασα γαρ | αλλ ευθυς ακουσασα CT † 7:26 ην δε η γυνη | η δε γυνη ην ANT ECM NA SBL WH | η γυνη δε ην TH † 7:26 συραφοινικισσα | συροφοιμισσα TR | συροφοινικισσα ANT CT § 7:26 εκβαλη | εκβαλλη TR * 7:27 ο δε ιησους ειπεν | και ελεγεν CT † 7:27 καλον εστι | εστι καλον ANT ECM NA TH WH † 7:27 βαλειν τοις κυναριοις | τοις κυναριοις βαλειν ANT CT § 7:28 ναι | — ECM NA SBL * 7:28 γαρ | — ANT CT

τὰ κυνάρια ὑποκάτω τῆς τραπέζης †εσθίει ἀπὸ τῶν ψυχίων τῶν παιδίων. ²⁹ Καὶ εἶπεν αὐτῇ, Διὰ τοῦτον τὸν λόγον ὑπαγε· ἐξελήλυθε †τὸ δαιμόνιον ἐκ τῆς θυγατρὸς σου. ³⁰ Καὶ ἀπελθοῦσα εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς, εὔρε τὸ Ὕδαιμόνιον ἐξεληλυθός, καὶ τὴν θυγατέρα βεβλημένην ἐπὶ τῆς κλίνης.

³¹ Καὶ πάλιν *ἐξελθὼν ἐκ τῶν ὀρίων Τύρου †καὶ Σιδῶνος, ἦλθε †πρὸς τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας, ἀνὰ μέσον τῶν ὀρίων Δεκαπόλεως. ³² Καὶ φέρουσιν αὐτῷ Ὕκωφον *μογγιλάλον, καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα ἐπιθῇ αὐτῷ τὴν χεῖρα. ³³ Καὶ ἀπολαβόμενος αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ὄχλου κατ' ἴδιαν, ἔβαλε τοὺς δακτύλους αὐτοῦ εἰς τὰ ὄψα αὐτοῦ, καὶ πτύσας ἤψατο τῆς γλώσσης αὐτοῦ, ³⁴ καὶ ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανόν, ἐστέναξε, καὶ λέγει αὐτῷ, Ἐφφαθά, ὃ ἐστὶ, Διανοίχθητι. ³⁵ Καὶ †εὐθέως †διηνοιχθησαν αὐτοῦ αἱ ἄκοαί· καὶ ἐλύθη ὁ δεσμός τῆς γλώσσης αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει ὀρθῶς. ³⁶ Καὶ διεστείλατο αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ Ὕειπωσιν· ὅσον δὲ *αὐτὸς αὐτοῖς διεστέλλετο, μᾶλλον περισσότερον ἐκήρυσσον. ³⁷ Καὶ ὑπερπερισσῶς ἐξεπλήσσαντο, λέγοντες, Καλῶς πάντα πεποίηκε· καὶ τοὺς κωφοὺς ποιεῖ ἀκούειν, καὶ †τοὺς ἀλάλους λαλεῖν.

8

¹ Ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, *παμπόλλου ὄχλου ὄντος, καὶ μὴ ἐχόντων τί φάγωσι, προσκαλεσάμενος †ὁ Ἰησοῦς τοὺς μαθητὰς †αὐτοῦ λέγει αὐτοῖς, ² Σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη Ὕἡμέραι τρεῖς προσμένουσί μοι, καὶ οὐκ ἔχουσι τί φάγωσι· ³ καὶ ἐὰν ἀπολύσω αὐτοὺς *νῆστεις εἰς οἶκον αὐτῶν, ἐκλυθῆσονται ἐν τῇ ὁδῷ·

† 7:28 εσθιει | εσθιουσιν ANT CT † 7:29 το δαιμονιον εκ της θυγατρος σου | εκ της θυγατρος σου το δαιμονιον CT § 7:30 δαιμονιον εξεληλυθος και την θυγατερα βεβλημενην επι της κλινης | παιδιον βεβλημενον επι την κλινην και το δαιμονιον εξεληλυθος ANT ECM NA SBL WH | παιδιον βεβλημενον επι την κλεινην και το δαιμονιον εξεληλυθος TH * 7:31 εξελθων | εξελθων ο ιησους PCK † 7:31 και σιδωνος ηλθε 98% | ηλθε δια σιδωνος CT 0.7% † 7:31 προς | εις CT § 7:32 κωφον | κωφον και ECM* NA SBL TH WH * 7:32 μογγιγαλον | μογγιγαλον ANT BYZ CT TR † 7:35 ευθεως | — ECM SBL TH WH † 7:35 διηνοιχθησαν | ηνοιγησαν CT § 7:36 ειπωσιν | λεγωσιν CT * 7:36 αυτος αυτοις διεστελλετο | αυτοις διεστελλετο αυτοι CT † 7:37 τους | — ECM SBL TH WH * 8:1 παμπολλου 95.5% | παλιν πολλου ANT CT 3.4% † 8:1 ο ιησους | — CT † 8:1 αυτου | — ECM* NA SBL TH WH § 8:2 ημεραι | ημερας BYZ PCK TR * 8:3 νηστεις | νηστις PCK

†τινὲς γὰρ αὐτῶν †μακρόθεν ᾤκηκουσι. ⁴ Καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτῶ οἱ μαθηταὶ *αὐτοῦ, Πόθεν τούτους δυνησεται τις ὧδε χορτάσαι ἄρτων ἐπ' ἐρημίας; ⁵ Καὶ †ἐπηρώτα αὐτούς, Πόσους ἔχετε ἄρτους; Οἱ δὲ †εἶπον, Ἐπτὰ. ⁶ Καὶ ᾤπαρηγγειλε τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους, *εὐχαριστήσας ἔκλασε καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἵνα †παραθῶσι· καὶ παρέθηκαν τῷ ὄχλῳ. ⁷ Καὶ †εἶχον ἰχθύδια ὀλίγα· καὶ ᾤεὐλογήσας εἶπε *παραθεῖναι καὶ αὐτά. ⁸ †Ἐφαγον δέ, καὶ ἔχορτάσθησαν· καὶ ἦσαν περισσεύματα κλασμάτων ἑπτὰ †σφυριδίας. ⁹ Ἦσαν δὲ ᾤοὶ φαγόντες ὡς *τετρακισχίλιοι· καὶ ἀπέλυσεν αὐτούς. ¹⁰ Καὶ †εὐθέως ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἦλθεν εἰς τὰ μέρη Δαλμανουθά.

¹¹ Καὶ ἐξῆλθον οἱ Φαρισαῖοι, καὶ ἦρξαντο †συζητεῖν αὐτῷ, ζητοῦντες παρ' αὐτοῦ σημεῖον ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, πειράζοντες αὐτόν. ¹² Καὶ ἀναστενάξας τῷ πνεύματι αὐτοῦ λέγει, Τί ἡ γενεὰ αὕτη ᾤσημεῖον ἐπιζητεῖ; Ἀμὴν λέγω *ὕμῖν, εἰ δοθήσεται τῇ γενεᾷ ταύτῃ σημεῖον. ¹³ Καὶ ἄφεις αὐτούς, †ἐμβὰς πάλιν †εἰς πλοῖον, ἀπῆλθεν ᾤεις τὸ πέραν.

¹⁴ Καὶ *ἐπελάθοντο λαβεῖν ἄρτους, καὶ εἰ μὴ ἕνα ἄρτον οὐκ εἶχον μεθ' ἑαυτῶν ἐν τῷ πλοίῳ. ¹⁵ Καὶ διεστέλλετο αὐτοῖς, λέγων, Ὁρατε, βλέπετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ τῆς ζύμης Ἡρώδου. ¹⁶ Καὶ διελογίζοντο πρὸς ἀλλήλους, †λέγοντες ὅτι Ἄρτους οὐκ ἔχομεν. ¹⁷ Καὶ γνοὺς †ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς, Τί διαλογίζεσθε ὅτι

† 8:3 τινες γαρ | και τινες CT † 8:3 μακροθεν | απο μακροθεν ANT CT
 § 8:3 ηκουσι | ηκασι ANT ECM NA SBL TH TR | εισι WH * 8:4 αυτου | αυτου οτι CT † 8:5 επηρωτα | ηρωτα CT † 8:5 ειπον | ειπαν CT § 8:6 παρηγγειλε | παραγγελγει CT * 8:6 ευχαριστησας | και ευχαριστησας PCK † 8:6 παραθωσι | παρατιθωσι ANT CT † 8:7 ειχον | ειχαν TH WH § 8:7 ευλογησας 79.6% | αυτα ευλογησας ANT 7.7% | ευλογησας αυτα CT 2.2% * 8:7 παραθειναι και αυτα | παραθηναι και αυτα BYZ | παρατιθεναι και αυτα ANT | και ταυτα παρατιθεναι CT † 8:8 εφαγον δε | και εφαγον CT † 8:8 σφυριδας | σφυριδας WH § 8:9 οι φαγοντες | — ANT CT * 8:9 τετρακισχιλιοι | τετρακισχειλιοι TH † 8:10 ευθεως εμβας | εμβας ευθυς ANT | ευθυς εμβας CT † 8:11 συζητειν | συνζητειν TH WH § 8:12 σημειον επιζητει | ζητει σημειον CT * 8:12 υμιν 99.5% | — WH 0.3% † 8:13 εμβας παλιν | παλιν εμβας CT | — ANT † 8:13 εις πλοιον 61.9% | εις το πλοιον ANT BYZ TH TR 37.4% | — ECM NA SBL WH 0.4% § 8:13 εις το περαν | παλιν ANT * 8:14 επελαθοντο | επελαθοντο οι μαθηται αυτου PCK | επελαθοντο οι μαθηται SCR † 8:16 λεγοντες οτι αρτους ουκ εχομεν | οτι

ἄρτους οὐκ ἔχετε; Οὕτω νοεῖτε, οὐδὲ συνίετε; Ὡς ἐτι πεπωρωμένην ἔχετε τὴν καρδίαν ὑμῶν; ¹⁸ Ὁφθαλμοὺς ἔχοντες οὐ βλέπετε; Καὶ ὥτα ἔχοντες οὐκ ἀκούετε; Καὶ οὐ μνημονεύετε; ¹⁹ Ὅτε τοὺς πέντε ἄρτους ἔκλασα εἰς τοὺς *πεντακισχιλίους, †πόσους κοφίνους ‡πλήρεις κλασμάτων ἤρατε; Λέγουσιν αὐτῷ, Δώδεκα. ²⁰ Ὅτε ὁ δὲ τοὺς ἑπτὰ εἰς τοὺς *τετρακισχιλίους, πόσων †σφυριδῶν πληρώματα κλασμάτων ἤρατε; ‡Οἱ δὲ εἶπον, Ἐπτὰ. ²¹ Καὶ ὁ εἶπεν αὐτοῖς, *Πῶς οὐ συνίετε;

²² Καὶ †ἔρχεται εἰς ‡Βηθσαιδάν. Καὶ φέρουσιν αὐτῷ τυφλόν, καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα αὐτοῦ ἄψηται. ²³ Καὶ ἐπιλαβόμενος τῆς χειρὸς τοῦ τυφλοῦ, ὁ εἶπεν αὐτῷ ἕξ ἄκουσον αὐτὸν ἕξω τῆς κώμης· καὶ πύσας εἰς τὰ ὄμματα αὐτοῦ, ἐπιθείς τὰς χεῖρας αὐτῷ, ἐπηρώτα αὐτὸν εἴ τι *βλέπει. ²⁴ Καὶ ἀναβλέψας ἔλεγε, Βλέπω τοὺς ἀνθρώπους, †ὅτι ὡς δένδρα ὁρῶ περιπατοῦντας. ²⁵ Εἶτα πάλιν ἐπέθηκε τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ ὁ εἶποιεν αὐτὸν ἀναβλέψαι. Καὶ *ἀποκατεστάθη, καὶ †ἐνεβλεψε τηλαυγῶς ‡ἅπαντας. ²⁶ Καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν εἰς ὅτιον οἶκον αὐτοῦ, λέγων, Μηδὲ εἰς τὴν κώμην εἰσέλθης, *μηδὲ εἴπῃς τι ἐν τῇ κώμῃ.

²⁷ Καὶ ἐξῆλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὰς κώμας †Καισαρείας τῆς Φιλίππου· καὶ ἐν τῇ ὁδῷ ἐπηρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγων αὐτοῖς, Τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι; ²⁸ Οἱ δὲ ‡ἀπεκρίθησαν, Ὡς Ἰωάννην τὸν βαπτιστὴν· καὶ ἄλλοι *Ἡλίαν· ἄλλοι δὲ †ἕνα τῶν προφητῶν. ²⁹ Καὶ αὐτὸς ‡λέγει αὐτοῖς, Ὑμεῖς

§ 8:17 ετι | — CT * 8:19 πεντακισχιλιους | πεντακισχειλιους TH † 8:19 ποσους | και ποσους ANT ‡ 8:19 πληρεις κλασματος | κλασματος πληρεις ANT CT § 8:20 δε 95.7% | και ECM* SBL 0.4% | — ECM* NA WH 1.3% * 8:20 τετρακισχιλιους | τετρακισχειλιους TH † 8:20 σφυριδων | σφυριδων WH ‡ 8:20 οι δε ειπον (ειπαν TH) 98.2% | και λεγουσιν αυτω ECM* NA SBL WH 1.1% § 8:21 ελεγεν | λεγει PCK * 8:21 πως ου | πως ουπω PCK TH | ουπω ANT ECM NA SBL WH † 8:22 ερχεται | ερχονται CT ‡ 8:22 βηθσαιδαν 72.9% | βηθσαιδα ANT SCR 25.3% § 8:23 εξηγαγεν 98.1% | εξηνεγκεν CT 1% * 8:23 βλεπει 98.2% | βλεπεις CT 0.7% † 8:24 οτι ως δενδρα ορω | ως δενδρα ANT SCR ‡ 8:25 επεθηκε 98.6% | εθηκε WH 0.4% § 8:25 εποιησεν αυτον αναβλεψαι | διεβλεψε CT * 8:25 αποκατεσταθη | απεκατεστη CT † 8:25 ενεβλεψε | ανεβλεψε BYZ HF | ενεβλεπε CT ‡ 8:25 απαντας | απαντα CT § 8:26 τον | — BYZ CT * 8:26 μηδε ειπης τινη εν τη κωμη 93.6% | — ECM NA SBL WH 0.6% † 8:27 καισαρειας | καισαριας WH ‡ 8:28 απεκριθησαν | ειπαν αυτω λεγοντες οτι ECM* NA SBL WH | ειπαν αυτω λεγοντες ECM* TH § 8:28 ιωαννην | ιωαννην WH * 8:28 ηλιαν | ηλειαν WH † 8:28 ενα | οτι εις CT ‡ 8:29 λεγει αυτοις | επρωτα αυτους ECM*

δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; Ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος λέγει αὐτῷ, Σὺ εἶ ὁ Χριστός. ³⁰ Καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς, ἵνα μηδενὶ λέγωσι περὶ αὐτοῦ.

³¹ Καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτούς, ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆναι *ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστῆναι. ³² καὶ παρρησίᾳ τὸν λόγον ἐλάλει. Καὶ προσλαβόμενος ὁ Πέτρος ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ. ³³ Ὁ δὲ ἐπιστραφεὶς, καὶ ἰδὼν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, ἐπετίμησε *τῷ Πέτρῳ, †λέγων, Ὑπαγε ὀπίσω μου, Σατανᾶ· ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων.

³⁴ Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς, †Ὅστις θέλει ὀπίσω μου ὄκολουθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτόν, καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω μοι. ³⁵ Ὅς γὰρ *ἂν θέλῃ τὴν †ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ὄλου αὐτοῦ ψυχὴν ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου, * οὗτος σώσει αὐτήν. ³⁶ Τί γὰρ †ὠφελήσει †ἄνθρωπον, ὅταν κερδήσῃ τὸν κόσμον ὅλον, καὶ ζημιωθῇ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ; ³⁷ * Ἡ τί †δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; ³⁸ Ὅς γὰρ †ἂν ἐπαισχυθῇ με καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ μοιχαλίδι καὶ ἁμαρτωλῷ, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυθήσεται αὐτόν, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων τῶν ἁγίων.

9

¹ Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰσὶ τινες * τῶν ὧδε ἐστηκότων, οἵτινες οὐ μὴ γεύσονται θανάτου, ἕως ἂν ἴδωσι τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει.

§ 8:29 δε | — CT * 8:31 απο | υπο CT † 8:31 των | — TR ‡ 8:31 των | — TR § 8:32 αυτον ο πετρος | ο πετρος αυτον ECM NA SBL WH * 8:33 τω | — CT † 8:33 λεγων | και λεγει CT ‡ 8:34 οστις | ει τις ECM* NA SBL TH WH § 8:34 ακολουθειν | ελθειν SBL TR WH * 8:35 αν | εαν CT † 8:35 ψυχην αυτου 99.6% | εαυτου ψυχην WH 0.3% ‡ 8:35 απολεση | απολεσει NA SBL TH WH § 8:35 εαυτου ψυχην | ψυχην αυτου CT PCK TR * 8:35 ουτος | — CT † 8:36 ωφελησει | ωφελει ECM* NA SBL TH WH ‡ 8:36 ανθρωπον | τον ανθρωπον TH § 8:36 εαν κερδηση τον κοσμον ολον και ζημιωθη | κερδησαι τον κοσμον ολον και ζημιωθηναι CT * 8:37 η τι | τι γαρ CT † 8:37 δωσει | δοι CT ‡ 8:38 εαν | αν BYZ TR * 9:1 των ωδε | ωδε των NA WH

2 Καὶ †μεθ' ἡμέρας ἕξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον καὶ τὸν Ἰάκωβον καὶ †Ἰωάννην, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν μόνους. Καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν, 3 καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ὀφθαλμοφανῶς ἐγένοντο στίλβοντα, λευκὰ ὡς χιών, οἷα †γναφεὺς ἐπὶ τῆς γῆς οὐ δύναται †λευκᾶναι. 4 Καὶ ὤφθη αὐτοῖς Ὁ Ἁγίος μετὰ τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἦσαν †συλλαλοῦντες τῷ Ἰησοῦ. 5 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ, †Ραββί, καλὸν ἐστὶν ἡμᾶς ὧδε εἶναι· καὶ ποιήσωμεν σκηνὰς τρεῖς, σοὶ μίαν, καὶ *Μωσῆ μίαν, καὶ †Ἡλία μίαν. 6 Οὐ γὰρ ᾔδει τί †λαλήσει· ὁ Ἰησοῦς γὰρ ἔκφοβος. 7 Καὶ ἐγένετο νεφέλη ἐπισκιάζουσα αὐτοῖς· καὶ *ἦλθε φωνὴ ἐκ τῆς †νεφέλης, Οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός· †αὐτοῦ ἀκούετε. 8 Καὶ ἐξάπινα περιβλεψάμενοι, οὐκέτι οὐδένα εἶδον, ὁ Ἰησοῦς μόνον μεθ' ἑαυτῶν.

9 *Καταβαινόντων δὲ αὐτῶν †ἀπὸ τοῦ ὄρους, διεστειλάτο αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ †διηγήσωνται ἃ εἶδον, εἰ μὴ ὅταν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῆ. 10 Καὶ τὸν λόγον ἐκράτησαν πρὸς ἑαυτούς, ὁμοιωθέντες τὸ ἐστὶν τὸ ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι. 11 Καὶ ἐπηρώτων αὐτόν, λέγοντες ὅτι Λέγουσιν οἱ γραμματεῖς ὅτι *Ἡλίαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον; 12 Ὁ δὲ †ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς, †Ἡλίας μὲν ἐλθὼν πρῶτον, ὁ ἀποκαθιστᾷ πάντα· καὶ πῶς γέγραπται ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἵνα πολλὰ πάθῃ καὶ *ἐξουδενωθῆ. 13 Ἀλλὰ λέγω ὑμῖν ὅτι καὶ †Ἡλίας ἐλήλυθε, καὶ ἐποίησαν αὐτῷ ὅσα †ἠθέλησαν, καθὼς

† 9:2 μεθ | μετα CT † 9:2 ιωαννην | τον ιωαννην ANT BYZ ECM NA PCK TR | ιωαννην WH § 9:3 εγενοντο | εγενετο ANT BYZ CT PCK TR * 9:3 ως χιων 70.6% | — CT 0.9% † 9:3 γναφευς | κναφευς PCK † 9:3 λευκαναι | ουτως λευκαναι ANT CT § 9:4 ηλιας | ηλειας WH * 9:4 μωση | μωσει BYZ TR | μουση PCK TH | μουσει ANT ECM NA SBL WH † 9:4 συλλαουντες | συνλαουντες TH WH † 9:5 ραββι | ραββει TH WH § 9:5 σκηνας τρεις | τρεις σκηνας CT * 9:5 μωση | μωσει BYZ PCK TR | μουσει ANT ECM NA SBL WH | μουση TH † 9:5 ηλια | ηλεια WH † 9:6 λαλησει | λαληση ANT TR | αποκριθη CT § 9:6 ησαν γαρ εκφοβοι | εκφοβοι γαρ εγενοντο CT * 9:7 ηλθε | εγενετο ECM* NA SBL WH † 9:7 νεφελης | νεφελης λεγουσα ANT TR † 9:7 αυτου ακουετε | ακουετε αυτου CT § 9:8 αλλα τον ιησουν μονον μεθ εαυτων 93.3% | μεθ εαυτων ει μη τον ιησουν μονον WH 0.2% * 9:9 καταβαινοντων δε | και καταβαινοντων CT † 9:9 απο | εκ ECM* NA SBL WH † 9:9 διηγησωνται α ειδον | α ειδον διηγησωνται CT § 9:10 συζητουντες | συζητουντες TH WH * 9:11 ηλιαν | ηλειαν WH † 9:12 αποκριθεις ειπεν | εφη CT † 9:12 ηλιας | ηλειας WH § 9:12 αποκαθιστα | αποκαθιστανει ECM NA SBL TH | αποκαθιστανει WH * 9:12

γέγραπται ἐπ' αὐτόν.

14 Καὶ ἔλθων πρὸς τοὺς μαθητάς, εἶδεν ὄχλον πολὺν περὶ αὐτούς, καὶ γραμματεῖς *συζητοῦντας †αὐτοῖς.
 15 Καὶ εὐθέως πᾶς ὁ ὄχλος ἰδὼν αὐτὸν ἐξεθαμβήθη, καὶ προστρέχοντες ἠσπάζοντο αὐτόν. 16 Καὶ ἐπηρώτησε *τοὺς γραμματεῖς, Τί †συζητεῖτε πρὸς †αὐτούς; 17 Καὶ ἁποκριθεὶς εἰς ἓκ τοῦ ὄχλου εἶπε, Διδάσκαλε, ἤνεγκα τὸν υἱόν μου πρὸς σε, ἔχοντα πνεῦμα ἄλαλον. 18 Καὶ ὅπου *ἂν αὐτὸν καταλάβῃ, ῥήσσει αὐτόν· καὶ ἀφρίζει, καὶ τρίζει τοὺς ὀδόντας †αὐτοῦ, καὶ ξηραίνεται· καὶ εἶπον τοῖς μαθηταῖς σου ἵνα αὐτὸ ἐκβάλωσι, καὶ οὐκ ἴσχυσαν.
 19 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς ἑαυτῷ λέγει, Ὡ γενεὰ ἄπιστος, ἕως πότε πρὸς ὑμᾶς ἔσομαι; Ἔως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; Φέρετε αὐτὸν πρὸς με. 20 Καὶ ἤνεγκαν αὐτὸν πρὸς αὐτόν· καὶ *ιδὼν αὐτόν, †εὐθέως τὸ πνεῦμα ἐσπάραξεν αὐτόν· καὶ πεσὼν ἐπὶ τῆς γῆς, ἐκυλίετο ἀφρίζων. 21 Καὶ ἐπηρώτησε τὸν πατέρα αὐτοῦ, Πόσος χρόνος ἐστίν, ἥως τοῦτο γέγονεν αὐτῷ; Ὁ δὲ εἶπε, *Παιδιοθεν. 22 Καὶ πολλάκις †αὐτόν καὶ εἰς τὸ πῦρ ἔβαλε καὶ εἰς ὕδατα, ἵνα ἀπολέσῃ αὐτόν· ἀλλ' εἴ τι †δύνασαι, βοήθησον ἡμῖν, σπλαγχνισθεὶς ἐφ' ἡμᾶς. 23 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Τὸ εἰ ἔδύνασαι πιστεῦσαι, πάντα δυνατὰ τῷ πιστεύοντι.
 24 *Καὶ †εὐθέως κράξας ὁ πατὴρ τοῦ παιδίου, †μετὰ δακρῶν ἔλεγε, Πιστεύω, Ἐκύριε, βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ.
 25 Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐπισυντρέχει *ὄχλος, ἐπετίμησε τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, λέγων αὐτῷ, Τὸ †πνεῦμα τὸ ἄλαλον καὶ κωφόν, ἐγὼ †σοι ἐπιτάσσω, ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ,

§ 9:14 ελθων προς τους μαθητας ειδεν | ελθοντες προς τους μαθητας ειδον ECM NA SBL TH | ελθοντες προς τους μαθητας ειδαν WH * 9:14 συζητουντας | συζητουντας TH WH † 9:14 αυτοις | προς αυτους CT † 9:15 ευθεως | ευθυς CT § 9:15 ιδων αυτον εξεθαμβηθη | ιδοντες αυτον εξεθαμβηθησαν ANT CT * 9:16 τους γραμματεις | αυτους CT † 9:16 συζητετε | συζητετε TH WH † 9:16 αουτους | εαυτους ANT | αουτους SBL § 9:17 αποκριθεις εις εκ του οχλου ειπε | απεκριθη αυτω εις εκ του οχλου CT * 9:18 αν | εαν CT † 9:18 αυτου | — CT † 9:18 ειπον | ειπα CT § 9:19 αυτω | αυτοις CT * 9:20 ιδων | ιδον PCK † 9:20 ευθεως το πνευμα | το πνευμα ευθυς CT † 9:20 εσπαραξεν | συνεσπαραξεν ECM NA SBL WH § 9:21 ως | εως ECM* * 9:21 παιδιοθεν | εκ παιδιοθεν CT † 9:22 αυτον και εις το πυρ | αυτον και εις πυρ ANT PCK TH TR | και εις πυρ αυτον ECM NA SBL WH † 9:22 δυνασαι | δυνη CT § 9:23 δυνασαι πιστευσαι | δυνη CT * 9:24 και | — CT † 9:24 ευθεως | ευθυς CT † 9:24 μετα δακρυων 96.5% | — CT 0.9% § 9:24 κυριε | — CT * 9:25 οχλος | ο οχλος PCK † 9:25 πνευμα το αλαλον και κωφον | αλαλον και κωφον

καὶ μηκέτι εἰσέλθῃς εἰς αὐτόν. ²⁶ Καὶ ἤκραξαν, καὶ πολλὰ σπαράξαν *αὐτόν, ἐξῆλθε· καὶ ἐγένετο ὡσεὶ νεκρός, ὥστε †πολλοὺς λέγειν ὅτι ἀπέθανεν. ²⁷ Ὁ δὲ Ἰησοῦς κρατήσας †αὐτόν τῆς χειρός, ἤγειρεν αὐτόν· καὶ ἀνέστη. ²⁸ Καὶ εἰσελθόντα αὐτόν εἰς οἶκον, οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ *ἐπηρώτων αὐτόν κατ' ἰδίαν ὅτι Ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; ²⁹ Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Τοῦτο τὸ γένος ἐν οὐδενὶ δύναται ἐξελεθεῖν, εἰ μὴ ἐν προσευχῇ †καὶ νηστεία.

³⁰ †Καὶ ἐκεῖθεν ἐξελθόντες Ἰσραελοποιεῦντο διὰ τῆς Γαλιλαίας· καὶ οὐκ ἠθελεν ἵνα τις *γνῶ. ³¹ Ἐδίδασκε γὰρ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι Ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν· καὶ ἀποκτανθεὶς, †τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται. ³² Οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα, καὶ ἐφοβοῦντο αὐτόν ἐπερωτῆσαι.

³³ Καὶ †ἦλθεν εἰς ἸΚαπερναοῦμ· καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ γενόμενος ἐπηρώτα αὐτοῦς, Τί ἐν τῇ ὁδῷ *πρὸς ἑαυτοὺς διελογίζεσθε; ³⁴ Οἱ δὲ ἐσιώπων· πρὸς ἀλλήλους γὰρ διελέχθησαν ἐν τῇ ὁδῷ, τίς μείζων. ³⁵ Καὶ καθίσας ἐφώνησε τοὺς δώδεκα, καὶ λέγει αὐτοῖς, Εἴ τις θέλει πρῶτος εἶναι, ἔσται πάντων ἔσχατος, καὶ πάντων διάκονος. ³⁶ Καὶ λαβὼν παιδίον, ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν· καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτό, εἶπεν αὐτοῖς· ³⁷ Ὁς †ἐὰν ἐν τῶν τοιούτων παιδίῳ δέξηται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὃς †ἐὰν ἐμὲ Ἰδέξηται, οὐκ ἐμὲ δέχεται, ἀλλὰ τὸν ἀποστείλαντά με.

³⁸ *Ἀπεκρίθη †δὲ αὐτῷ †Ἰωάννης, Ἰλέγων, Διδάσκαλε, *εἶδομέν τινα †τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα δαιμόνια, †ὃς οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν· καὶ ἐκωλύσαμεν αὐτόν, ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν. ³⁹ Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε, Μὴ κωλύετε αὐτόν·

§ 9:26 κραξαν και πολλα σπαραξαν | κραζας και πολλα σπαραζας CT

* 9:26 αυτον | — CT † 9:26 πολλους | τους πολλους CT † 9:27 αυτον

της χειρος | της χειρος αυτου CT § 9:28 εισελθοντα αυτον | εισελθοντος αυτου CT * 9:28 επηρωτων αυτον κατ ιδιαν | κατ ιδιαν επηρωτων αυτον

CT † 9:29 και νηστεια 99.7% | — ECM* NA SBL WH 0.2% † 9:30 και εκειθεν

| κακειθεν CT § 9:30 παρεπορευοντο | επορευοντο WH * 9:30 γνω |

γνοι CT † 9:31 τη τριτη ημερα | μετα τρεις ημερας CT † 9:33 ηλθεν |

ηλθον CT § 9:33 καπερναουμ | καφαρναουμ CT * 9:33 προς εαυτους |

— CT † 9:37 εαν | αν CT † 9:37 εαν | αν CT § 9:37 δεξηται | δεχηται

ECM* NA SBL TH WH * 9:38 απεκριθη | εφη CT † 9:38 δε | — ANT CT

† 9:38 ιωαννης | ο ιωαννης ANT BYZ ECM NA PCK SBL TH TR | ο ιωαννης WH

§ 9:38 λεγων | — CT * 9:38 ειδομεν | ειδαμεν WH † 9:38 τω | εν τω

ANT CT SCR † 9:38 ος ουκ ακολουθει ημιν και εκωλυσαμεν αυτον οτι ουκ

οὐδεὶς γάρ ἐστιν ὃς ποιήσει δύναμιν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, καὶ δυνησεται ταχὺ κακολογήσαί με. ⁴⁰ Ὅς γὰρ οὐκ ἔστι καθ' ὅμων ὑπὲρ ὑμῶν ἐστιν. ⁴¹ Ὅς γὰρ ἂν ποτίση ὑμᾶς ποτήριον ὕδατος ἐν ὀνόματί μου, ὅτι Χριστοῦ ἐστε, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀπολέση τὸν μισθὸν αὐτοῦ.

⁴² Καὶ ὃς ἐὰν σκανδαλίση ἓνα τῶν ὀμικρῶν τῶν πιστευόντων εἰς ἐμέ, καλὸν ἐστιν αὐτῷ μᾶλλον εἰ περικείται λίθος μυλικὸς περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ βέβληται εἰς τὴν θάλασσαν. ⁴³ Καὶ ἐὰν σκανδαλίζη σε ἡ χεὶρ σου, ἀπόκοψον αὐτήν· καλὸν σοί ἐστι κυλλὸν εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, ἢ τὰς δύο χεῖρας ἔχοντα ἀπελθεῖν εἰς τὴν γέενναν, εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον, ⁴⁴ ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται. ⁴⁵ Καὶ ἐὰν ὁ πούς σου σκανδαλίζη σε, ἀπόκοψον αὐτόν· καλὸν ἐστὶ σοὶ εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν χωλόν, ἢ τοὺς δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν, σεις τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον, ⁴⁶ ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται. ⁴⁷ Καὶ ἐὰν ὁ ὀφθαλμὸς σου σκανδαλίζη σε, ἔκβαλε αὐτόν· καλὸν σοί ἐστι μονόφθαλμον εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός, ⁴⁸ ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται. ⁴⁹ Πᾶς γὰρ πυρὶ ἀλισθήσεται, καὶ πᾶσα θυσία ἀλὶ ἀλισθήσεται. ⁵⁰ Καλὸν τὸ ἄλας· ἐὰν δὲ τὸ ἄλας ἄναλον γένηται, ἐν τίνι αὐτὸ ἀρτύσετε; Ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς ἄλας, καὶ εἰρηνεύετε ἐν ἀλλήλοις.

10

¹ *Κάκειθεν ἀναστὰς ἔρχεται εἰς τὰ ὄρια τῆς Ἰουδαίας

§ 9:40 ὁμων ὑπερ ὁμων | ἠμων ὑπερ ἠμων CT SCR * 9:41 ὀνοματι μου 76.8% | τῷ ὀνοματι μου ANT TR 17.2% | ὀνοματι CT 4.6% † 9:41 ὁμιν | ὁμιν ὅτι CT ‡ 9:42 εαν | αν ANT CT TR § 9:42 ὀμικρων | ὀμικρων τουτων ANT ECM* NA SBL SCR TH WH * 9:42 εἰς ἐμε | — WH † 9:42 λιθος μυλικος | μυλος ονικος CT ‡ 9:43 σκανδαλιζη | σκανδαλιση ECM* WH § 9:43 σοι ἐστι | ἐστι σε CT * 9:43 εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθειν | εἰσελθειν εἰς τὴν ζωὴν CT † 9:44 ὁπου ὁ σκωληξ αυτων ου τελευτα και το πυρ ου σβεννυται | — NA SBL TH WH [Note: ECM encloses this text with double brackets.] ‡ 9:45 ἐστι σοι | ἐστι σε BYZ CT | σοι ἐστιν ANT § 9:45 εἰς τὸ πυρ τὸ ἀσβεστον ὁπου ὁ σκωληξ αυτων ου τελευτα και το πυρ ου σβεννυται | — NA SBL TH WH [Note: ECM encloses verse 46 with double brackets.] * 9:47 σοι | σε CT † 9:47 δυο | τοὺς δυο ANT ‡ 9:47 βληθηται | ἀπελθειν ANT § 9:47 τὴν | — WH * 9:47 του πυρος 97% | — CT 1.2% † 9:48 αυτων | — PCK ‡ 9:49 και πασα θυσια αλι αλισθησεται 83.3% | — CT 6.6% § 9:50 αλας | ἄλα CT * 10:1 κακειθεν | και εκκειθεν ANT CT

†διὰ τοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου· καὶ †συμπορεύονται πάλιν ὄχλοι πρὸς αὐτόν· καί, ὡς εἶώθει, πάλιν ἐδίδασκεν αὐτούς.

2 Καὶ †προσελθόντες Φαρισαῖοι *ἐπηρώτησαν αὐτόν, Εἰ ἔξεστιν ἀνδρὶ γυναῖκα ἀπολύσαι, πειράζοντες αὐτόν.

3 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Τί ὑμῖν ἐνετείλατο †Μωσῆς;

4 Οἱ δὲ †εἶπον, Ὁ Μωσῆς ἐπέτρεψε βιβλίου ἀποστασίου γράψαι, καὶ ἀπολύσαι.

5 *Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἔγραψεν ὑμῖν τὴν ἐντολὴν ταύτην· 6 ἀπὸ δὲ ἀρχῆς κτίσεως, ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς †ὁ Θεός.

7 Ἔνεκεν τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα, †καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, 8 καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν.

Ἵστε οὐκέτι εἰσὶ δύο, ἀλλὰ ὁ ἓν σὰρξ. 9 Ὁ οὖν ὁ Θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω.

10 Καὶ *ἐν τῇ οἰκίᾳ πάλιν οἱ μαθηταὶ †αὐτοῦ περὶ †τοῦ αὐτοῦ ἐπηρώτησαν αὐτόν. 11 Καὶ λέγει αὐτοῖς, Ὅς ὁ ἔστιν ἀπολύσει τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται ἐπ' αὐτήν· 12 καὶ ἐὰν *γυνὴ ἀπολύσῃ τὸν ἄνδρα αὐτῆς καὶ γαμηθῇ ἄλλω, μοιχᾶται.

13 Καὶ προσέφερον αὐτῷ παιδία, ἵνα †ἀψηται αὐτῶν· οἱ δὲ μαθηταὶ †ἐπετίμων τοῖς προσφέρουσιν. 14 Ἴδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ἠγαπάκτησε, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρὸς με· Ὁ μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. 15 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς *ἐὰν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν. 16 Καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτά, †τιθεὶς

† 10:1 δια του 84.3% | και ECM* NA SBL TH WH 0.7% | — ECM* 13.1%

‡ 10:1 συμπορευονται | συνπορευονται TH WH § 10:2 προσελθοντες φαρισαιοι 55.4% | προσελθοντες οι φαρισαιοι ANT BYZ TR 42.3% | — SBL 0.2%

* 10:2 επηρωτησαν | επηρωτων ANT CT † 10:3 μωσης | μωυσης ANT CT

‡ 10:4 ειπον | ειπαν CT § 10:4 μωσης επετρεψε | επετρεψε μωυσης ANT

CT * 10:5 και αποκριθεις ο | ο δε CT † 10:6 ο θεος | — CT ‡ 10:7

και προσκολληθησεται προς την γυναικα αυτου | και προσκολληθησεται τη

γυναικι αυτου ECM* | — WH § 10:8 μια σαρξ | σαρξ μια PCK * 10:10

εν τη οικια | εις την οικιαν ANT CT † 10:10 αυτου | — ANT CT ‡ 10:10

του αυτου επηρωτησαν | τουτου επηρωτων ANT CT § 10:11 εαν | αν

ANT CT * 10:12 γυνη απολυση τον ανδρα αυτης και γαμηθη αλλω 93.4% |

αυτη απολυσασα τον ανδρα αυτης γαμηση αλλου CT 0.4% | γυνη απολυσασα

τον ανδρα γαμηθη αλλω ANT 0.2% † 10:13 αψηται αυτων 93.1% | αυτων

αψηται ANT CT 6.7% ‡ 10:13 επετιμων τοις προσφερουσιν | επετιμησαν

αυτοις CT § 10:14 μη | και μη ANT TR * 10:15 εαν | αν CT † 10:16

τιθεις τας χειρας επ αυτα ευλογει | τιθεις τας χειρας επ αυτα ηυλογει TR |

τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτά, εὐλόγει αὐτά.

17 Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ εἰς ὁδόν, προσδραμῶν
 εἷς καὶ γονυπετήσας αὐτὸν ἐπηρώτα αὐτόν, Διδάσκαλε
 ἀγαθέ, τί ποιήσω ἵνα ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; 18 Ὁ δὲ
 Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Τί με λέγεις ἀγαθόν; Οὐδεὶς ἀγαθός,
 εἰ μὴ εἷς, ὁ Θεός. 19 Τὰς ἐντολάς οἶδας, Μὴ ῥυπαρεύσῃς,
 μὴ φονεύσῃς, μὴ κλέψῃς, μὴ ψευδομαρτυρήσῃς, μὴ
 ἀποστερήσῃς, τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα. 20 Ὁ
 δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ, Διδάσκαλε, ταῦτα πάντα
 ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου. 21 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐμβλέψας
 αὐτῷ ἠγάπησεν αὐτόν, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἐν ἑσσοῖς ὑστερεῖ·
 ὕπαγε, ὅσα ἔχεις πώλησον, καὶ δὸς ῥητωχοῖς, καὶ ἔξεις
 θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ· καὶ δεῦρο, ἀκολούθει μοι, ἅρας
 τὸν σταυρόν. 22 Ὁ δὲ στυγνάσας ἐπὶ τῷ λόγῳ ἀπῆλθε
 λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά.

23 Καὶ περιβλεψάμενος ὁ Ἰησοῦς λέγει τοῖς μαθηταῖς
 αὐτοῦ, Πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰς τὴν
 βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελεύσονται. 24 Οἱ δὲ μαθηταὶ
 ἐθαμβοῦντο ἐπὶ τοῖς λόγοις αὐτοῦ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν
 ἀποκριθεὶς λέγει αὐτοῖς, Τέκνα, πῶς δύσκολόν ἐστι
 ἑτοῦς πεποιθότας ἐπὶ χρήμασιν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ
 Θεοῦ εἰσελθεῖν. 25 Εὐκοπώτερόν ἐστι κάμηλον διὰ
 ῥητιᾶς τρυμαλιᾶς εἰσελθεῖν, ἢ πλοῦσιον εἰς
 τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν. 26 Οἱ δὲ περισσῶς
 ἐξεπλήσσοντο, λέγοντες πρὸς ἑαυτούς, Καὶ τίς δύναται
 σωθῆναι; 27 Ἐμβλέψας ὁ δὲ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγει, Παρὰ
 ἀνθρώποις ἀδύνατον, ἀλλ' οὐ παρὰ Θεῶ· πάντα γὰρ
 δυνατὰ ἐστί παρὰ τῷ Θεῷ. 28 Ἡρξάτο ὁ Πέτρος λέγειν
 αὐτῷ, Ἰδού, ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα καὶ ἠκολουθήσαμεν
 σοι. 29 Ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν,

‡ 10:17 εἰς | τις PCK § 10:19 μοιχευσης μη φονευσης 91.5% | φονευσης

μη μοιχευσης ECM NA SBL WH 4.1% * 10:20 αποκριθεις ειπεν | εφη CT

† 10:21 σοι | σε ANT CT ‡ 10:21 υπαγε | ει θελεις τελειος ειναι υπαγε

ANT § 10:21 πτωχοις 97% | τοις πτωχοις ECM* NA SBL TH TR WH 2.7%

* 10:21 αρας τον σταυρον 95% | αρας τον σταυρον σου ANT 1.8% | — CT

1.5% † 10:24 τους πεποιθοτας επι χρημασιν 91.6% | τους πεποιθοτας επι

τοις χρημασιν TR 4% | — CT 0.3% ‡ 10:25 ευκοπωτερον | ευκοπωτερον

γαρ PCK § 10:25 της | — ANT ECM* PCK WH * 10:25 της | — ANT ECM*

WH † 10:25 εισελθειν | διελθειν NA SBL SCR TH WH ‡ 10:26 εαυτους

95.8% | αυτου WH 2.3% § 10:27 δε | — ANT CT * 10:27 θεω | τω θεω

TR † 10:27 εστι | — CT ‡ 10:28 ηρξατο | ηρξατο δε PCK | και ηρξατο

TR § 10:28 ο πετρος λεγειν | λεγειν ο πετρος ECM NA SBL WH * 10:28

ηκολουθησαμεν | ηκολουθηκαμεν NA SBL TH WH † 10:29 αποκριθεις ο

ιησους ειπεν | αποκριθεις δε ο ιησους ειπεν ANT BYZ HF PCK TR | εφη ο

οὐδεὶς ἐστὶν ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν, ἢ ἀδελφούς, ἢ ἀδελφάς, ἢ πατέρα, ἢ μητέρα, ἢ γυναῖκα, ἢ τέκνα, ἢ ἀγρούς, ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ ἕνεκεν τοῦ εὐαγγελίου, ³⁰ ἐὰν μὴ λάβῃ ἑκατονταπλασίονα νῦν ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, οἰκίας καὶ ἀδελφούς καὶ ἀδελφάς καὶ μητέρας καὶ τέκνα καὶ ἀγρούς, μετὰ διωγμῶν, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζῶῃν αἰώνιον. ³¹ Πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι, καὶ ἔσχατοι πρῶτοι.

³² Ἦσαν δὲ ἐν τῇ ὁδῷ ἀναβαίνοντες εἰς Ἱεροσόλυμα· καὶ ἦν προάγων αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐθαμβοῦντο, ἔσκαὶ ἀκολουθοῦντες ἐφοβοῦντο. Καὶ παραλαβὼν πάλιν τοὺς δώδεκα, ἤρξατο αὐτοῖς λέγειν τὰ μέλλοντα αὐτῷ συμβαίνειν· ³³ ὅτι Ἰδοῦ, ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ γραμματεῦσι, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ, καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσι, ³⁴ καὶ ἐμπαίξουσιν αὐτῷ, καὶ μαστιγώσουσιν αὐτόν, καὶ ἐμπτύσουσιν αὐτῷ, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν· καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται.

³⁵ Καὶ προσπορεύονται αὐτῷ Ἰάκωβος καὶ Σίμων καὶ οἱ υἱοὶ Ζεβεδαίου, λέγοντες, Διδάσκαλε, θέλομεν ἵνα ὃ ἐὰν αἰτήσωμεν, ποιήσῃς ἡμῖν. ³⁶ Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Τί θέλετε ἔποιησαί με ὑμῖν; ³⁷ Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, Δὸς ἡμῖν, ἵνα εἷς ἐκ δεξιῶν σου καὶ εἷς ἐξ ἐυωνύμων σου καθίσωμεν ἐν τῇ δόξῃ σου. ³⁸ Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Οὐκ οἶδατε τί αἰτεῖσθε. Δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω, ἔσκαὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθῆναι; ³⁹ Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, Δυνάμεθα. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Τὸ μὲν ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω πίεσθε, καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθήσεσθε· ⁴⁰ τὸ

‡ 10:29 πατερα η μητερα | μητερα η πατερα CT § 10:29 η γυναικα 96.5% | — CT 1.5% * 10:29 ενεκεν | — BYZ TR † 10:30 μητερας | πατερα και μητερα ANT PCK ‡ 10:31 εσχατοι | οι εσχατοι BYZ CT TR § 10:32 και | οι δε CT * 10:33 γραμματευσι | τοις γραμματευσι CT PCK TR † 10:34 μαστιγωσουσιν αυτον και εμπτυσουσιν αυτω και αποκτενουσιν αυτον | εμπτυσουσιν αυτω και μαστιγωσουσιν αυτον και αποκτενουσι CT ‡ 10:34 τη τριτη ημερα 99% | μετα τρεις ημερας CT 0.7% § 10:35 ιωαννης | ιωαννης WH * 10:35 οι 67.5% | οι δυο WH 0.2% | — ANT 32.1% † 10:35 λεγοντες | λεγοντες αυτω CT ‡ 10:35 αιτησωμεν | αιτησωμεν σε CT § 10:36 ποιησαι με 90.2% | ποιησω SBL TH WH 2.5% | με ποιησω ECM NA 0.4% * 10:37 ειπον | ειπαν CT † 10:37 εκ δεξιων σου | σου εκ δεξιων CT ‡ 10:37 ευωνυμων σου | αριστερων ECM* NA SBL TH WH § 10:38 και | η CT * 10:39 ειπον | ειπαν CT † 10:39 μεν | — CT

δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου †καὶ ἐξ ἑβραίων οὐκ ἔστιν ἕμῳ δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἠτοίμασται. ⁴¹ Καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα ἤρξαντο ἀγανακτεῖν περὶ Ἰακώβου καὶ *Ἰωάννου. ⁴² †Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτοὺς λέγει αὐτοῖς, Οἴδατε ὅτι οἱ δοκοῦντες ἄρχειν τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ μεγάλοι αὐτῶν κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. ⁴³ Οὐχ οὕτω δὲ †ἔσται ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὃς ἑάν θέλῃ *γενέσθαι μέγας ἐν ὑμῖν ἔσται †ὑμῶν διάκονος· ⁴⁴ καὶ ὃς †εάν θέλῃ ἑμῶν γενέσθαι πρῶτος, ἔσται πάντων δοῦλος. ⁴⁵ Καὶ γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι, καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.

⁴⁶ Καὶ ἔρχονται εἰς *Ἰεριχὼ· καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἀπὸ †Ἰεριχῶ, καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ ὄχλου ἰκανοῦ, †υἱὸς Τιμαίου Βαρτίμαιος ἑὸ τυφλὸς *ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν προσαιτῶν. ⁴⁷ Καὶ ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ὁ †Ναζωραῖός ἐστιν, ἤρξατο κρᾶζειν καὶ λέγειν, †Ὁ υἱὸς Ἰδαυίδ, Ἰησοῦ, ἐλέησόν με. ⁴⁸ Καὶ ἐπετίμων αὐτῷ πολλοί, ἵνα σιωπήσῃ· ὁ δὲ πολλῶ μᾶλλον ἔκραζεν, Ἰὲ *Δαυίδ, ἐλέησόν με. ⁴⁹ Καὶ στὰς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν †αὐτὸν φωνηθῆναι· καὶ φωνοῦσι τὸν τυφλόν, λέγοντες αὐτῷ, Θάρσει· †ἔχειραί, φωνεῖ σε. ⁵⁰ Ὁ δὲ ἀποβαλὼν τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ Ἰάναστας ἦλθε πρὸς τὸν Ἰησοῦν. ⁵¹ Καὶ ἀποκριθεὶς *λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Τί †θέλεις ποιήσω σοί; Ὁ δὲ τυφλὸς εἶπεν αὐτῷ, †Ραββουνί, ἵνα ἀναβλέψω. ⁵² †Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Ὑπάγε· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε. Καὶ *εὐθέως ἀνέβλεψε, καὶ †ἠκολούθει †τῷ Ἰησοῦ ἐν τῇ

‡ 10:40 και | η CT § 10:40 ευωνυμων | ευωνυμων μου PCK TR * 10:41 ιωαννου | ιωανου WH † 10:42 ο δε ιησους προσκαλεσαμενος αυτους | και προσκαλεσαμενος αυτους ο ιησους CT ‡ 10:43 εσται 97.5% | εστιν CT 1.6% § 10:43 εαν | αν CT * 10:43 γενεσθαι μεγας | μεγας γενεσθαι CT † 10:43 υμων διακονος | διακονος υμων TR ‡ 10:44 εαν | αν CT TR § 10:44 υμων γενεσθαι | εν υμιν ειναι CT * 10:46 ιεριχω | ιεριχω TH WH † 10:46 ιεριχω | ιεριχω TH WH ‡ 10:46 υιος | ο υιος ANT CT § 10:46 ο | — ANT CT * 10:46 εκαθητο παρα την οδον προσαιτων 98.5% | προσαιτης εκαθητο παρα την οδον CT 0.4% † 10:47 ναζωραιος 97.6% | ναζαρηνος CT 1% ‡ 10:47 ο υιος | υιε ANT CT § 10:47 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH * 10:48 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH † 10:49 αυτον φωνηθηναι | φωνησατε αυτον ANT CT ‡ 10:49 εχειραι | εχειρε ANT CT § 10:50 αναστας | αναπηδησας CT * 10:51 λεγει αυτω ο ιησους | αυτω ο ιησους ειπε CT † 10:51 θελεις ποιησω σοι | σοι θελεις ποιησω ANT CT ‡ 10:51 ραββουνι | ραβουνι PCK | ραββουνι TR | ραββουνει WH § 10:52 ο δε | και ο ANT ECM NA SBL WH * 10:52 ευθεως | ευθυς CT † 10:52 ηκολουθει | ηκολουθησε PCK ‡ 10:52 τω ιησου | αυτω CT

ὁδῶ.

11

¹ Καὶ ὅτε ἐγγίζουσιν εἰς *Ἱερουσαλήμ, εἰς †Βηθσαφαγή καὶ Βηθανίαν, πρὸς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν, ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ² καὶ λέγει αὐτοῖς, Ὑπάγετε εἰς τὴν κώμην τὴν κατέναντι ὑμῶν· καὶ ἐυθέως εἰσπορευόμενοι εἰς αὐτὴν εὐρήσετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ' ὃν οὐδεὶς Ἰάνθρωπων κεκάθικε· *λύσαντες αὐτὸν ἀγάγετε. ³ Καὶ ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ, Τί ποιεῖτε τοῦτο; εἶπατε †ὅτι Ὁ Κύριος αὐτοῦ χρεῖαν ἔχει· καὶ ἐυθέως αὐτὸν Ἰάποστέλλει ὧδε. ⁴ *Ἀπηλθον δὲ καὶ εὔρον †πῶλον δεδεμένον πρὸς †τὴν θύραν ἔξω ἐπὶ τοῦ ἀμφοδου, καὶ λύουσιν αὐτόν. ⁵ Καὶ τινες τῶν ἐκεῖ Ἰέστηκότων ἔλεγον αὐτοῖς, Τί ποιεῖτε λύνοντες τὸν πῶλον; ⁶ Οἱ δὲ *εἶπον αὐτοῖς καθὼς †ένετείλατο ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἀφῆκαν αὐτούς. ⁷ Καὶ †ἤγαγον τὸν πῶλον πρὸς τὸν Ἰησοῦν· καὶ Ἰεπέβαλον αὐτῷ τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ ἐκάθισεν ἐπ' *αὐτῷ. ⁸ †Πολλοὶ δὲ τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἔστρωσαν εἰς τὴν ὁδόν· ἄλλοι δὲ †στοιβάδας Ἰέκοπτον ἐκ τῶν δένδρων, καὶ ἔστρώννουν εἰς τὴν ὁδόν. ⁹ Καὶ οἱ προάγοντες καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον, *λέγοντες,

Ἰσαννὰ·

εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου.

¹⁰ Εὐλογημένη ἡ ἐρχομένη βασιλεία †έν ὀνόματι Κυρίου τοῦ πατρὸς ἡμῶν †Δαυίδ.

Ἰσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις.

* **11:1** ιερουσαλημ | ιεροσολυμα CT † **11:1** βηθσαφαγη | βηθφαγη BYZ CT TR † **11:2** ευθεως | ευθυς CT § **11:2** ανθρωπων κεκαθικε | ουπω ανθρωπων εκαθισε CT * **11:2** λυσαντες αυτον αγαγετε | λυσατε αυτον και φερετε CT † **11:3** οτι | — NA WH † **11:3** ευθεως | ευθυς CT § **11:3** αποστελλει | αποστελει TR | αποστελλει παλιw ANT ECM* NA SBL TH WH * **11:4** απηλθον δε | και απηλθον CT † **11:4** πωλον | του πωλον ANT BYZ PCK TR † **11:4** την | — CT § **11:5** εστηκοτων | εστωτων PCK * **11:6** ειπον | ειπαν ECM NA SBL WH † **11:6** ενετειλατο | ειπεν CT † **11:7** ηγαγον | φερουσι CT § **11:7** επεβαλον | επιβαλλουσιν CT * **11:7** αυτω | αυτον CT † **11:8** πολλοι δε | και πολλοι CT † **11:8** στοιβαδας | στιβαδας CT § **11:8** εκοπτον εκ των δενδρων και εστρωννουν εις την οδον 77.7% | κοψαντες εκ των αγρων CT 0.4% * **11:9** λεγοντες | — CT † **11:10** εν ονοματι κυριου | — CT † **11:10** δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH

11 Καὶ εἰσῆλθεν εἰς Ἱεροσόλυμα ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἰς τὸ ἱερόν· καὶ περιβλεψάμενος πάντα, *ὄψιας ἤδη οὔσης τῆς ὥρας, ἐξῆλθεν εἰς Βηθανίαν μετὰ τῶν δώδεκα.

12 Καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξεληθόντων αὐτῶν ἀπὸ Βηθανίας, ἐπέινασε. 13 Καὶ ἰδὼν συκῆν †μακρόθεν, ἔχουσαν φύλλα, ἦλθεν εἰ ἄρα †εὔρησει τι ἐν αὐτῇ· καὶ ἐλθὼν ἐπ' αὐτήν, οὐδὲν εὔρεν εἰ μὴ φύλλα· Σοῦ γὰρ ἦν καιρὸς σύκων. 14 Καὶ ἀποκριθεὶς *ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ, Μηκέτι †ἐκ σοῦ εἰς τὸν αἰῶνα μηδεὶς καρπὸν †φάγοι. Καὶ ἤκουον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

15 Καὶ ἔρχονται εἰς Ἱεροσόλυμα· καὶ εἰσελθὼν *ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερόν ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦντας καὶ †ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν, καὶ τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς περιστεράς, κατέστρεψε. 16 καὶ οὐκ ἤφιεν ἵνα τις διενέγκῃ σκεῦος διὰ τοῦ ἱεροῦ. 17 Καὶ ἐδίδασκε, †λέγων Σαυτοῖς, Οὐ γέγραπται ὅτι Ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς κληθήσεται πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν; Ὑμεῖς δὲ *ἐποιήσατε αὐτὸν σπήλαιον ληστῶν. 18 Καὶ ἤκουσαν οἱ †γραμματεῖς καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, καὶ ἐζήτουν πῶς αὐτὸν †ἀπολέσωσιν· ἐφοβοῦντο γὰρ αὐτόν, ὅτι πᾶς ὁ ὄχλος ἐξεπλήσσετο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ. 19 Καὶ *ὅτε ὄψε ἐγένετο, †ἐξεπορεύετο ἔξω τῆς πόλεως.

20 Καὶ †πρωῖ παραπορευόμενοι, εἶδον τὴν συκῆν ἐξηραμμένην ἐκ ριζῶν. 21 Καὶ ἀναμνησθεὶς ὁ Πέτρος λέγει αὐτῷ, Ὁραββί, ἴδε, ἡ συκῆ ἦν κατηράσω ἐξήρανται. 22 Καὶ ἀποκριθεὶς *ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς, Ἔχετε πίστιν Θεοῦ. 23 Ἀμὴν †γὰρ λέγω ὑμῖν ὅτι ὃς ἂν εἴπῃ τῷ ὄρει τούτῳ, Ἄρθητι, καὶ βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ μὴ

§ 11:11 ο ιησους και | — CT * 11:11 οψιας | οψε SBL WH † 11:13 μακροθεν | απο μακροθεν ANT ECM* NA SBL TH WH † 11:13 ευρησει τι | τι ευρησει ANT CT § 11:13 ου γαρ ην καιρος | ο γαρ καιρος ουκ ην CT * 11:14 ο ιησους | — ANT CT † 11:14 εκ σου εις τον αιωνα | εις τον αιωνα εκ σου CT † 11:14 φαγοι | φαγη PCK § 11:15 ερχονται | ερχονται παλιw ANT * 11:15 ο ιησους | — CT † 11:15 αγοραζοντας | τους αγοραζοντας ANT CT † 11:17 λεγων | και ελεγεν CT § 11:17 αυτοις | — WH * 11:17 εποιησατε αυτον | αυτον εποιησατε ANT | πεποιηκατε αυτον CT † 11:18 γραμματεις και οι αρχιερεις | γραμματεις και οι φαρισαιοι και οι αρχιερεις ANT | αρχιερεις και οι γραμματεις CT † 11:18 απολεσωσιν | απολεσουσιν PCK TR § 11:18 οτι πας | πας γαρ CT * 11:19 οτε | οταν CT † 11:19 εξεπορευετο | εξεπορευοντο ECM* NA SBL WH † 11:20 πρωι παραπορευομενοι | παραπορευομενοι πρωι ANT CT § 11:21 ραββι | ραββει TH WH * 11:22 ο | — TR † 11:23 γαρ | — NA SBL TH WH

διακριθῆ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ †πιστεύσῃ ὅτι ἂ λέγει γίνεται· ἔσται αὐτῷ ὃ ἐὰν εἴπῃ. ²⁴ Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, Πάντα ὅσα ὁσα ὁσα προσευχόμενοι αἰτήσθε, πιστεύετε ὅτι *λαμβάνετε, καὶ ἔσται ὑμῖν. ²⁵ Καὶ ὅταν †στήκητε προσευχόμενοι, ἀφίετε εἴ τι ἔχετε κατὰ τινος· ἵνα καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀφῆ ὑμῖν τὰ παραπτώματα ὑμῶν. ²⁶ †Εἰ δὲ ὑμεῖς οὐκ ἀφίετε, οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν.

²⁷ Καὶ ἔρχονται πάλιν εἰς Ἱεροσόλυμα· καὶ ἐν τῷ ἱερῷ περιπατοῦντος αὐτοῦ, ἔρχονται πρὸς αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι, ²⁸ καὶ ὁρῶντες αὐτῷ, Ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; *Καὶ τίς σοι †τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἔδωκεν ἵνα ταῦτα ποιῆς; ²⁹ Ὁ δὲ Ἰησοῦς †ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Ἐπερωτήσω ὑμᾶς ὁρῶντες ἐγὼ ἕνα λόγον, καὶ ἀποκρίθητέ μοι, καὶ ἐρῶ ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. ³⁰ Τὸ βάπτισμα *Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν, ἢ ἐξ ἀνθρώπων; †Αποκρίθητέ μοι. ³¹ Καὶ †ἐλογίζοντο πρὸς ἑαυτούς, λέγοντες, Ὅτι εἴπωμεν, Ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ, Διὰ τί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; ³² *Ἄλλ' εἴπωμεν, Ἐξ ἀνθρώπων, ἐφοβοῦντο τὸν †λαόν· ἅπαντες γὰρ εἶχον τὸν †Ἰωάννην, ὅτι ὄντως προφήτης ἦν. ³³ Καὶ ἀποκριθέντες *λέγουσι τῷ Ἰησοῦ, Οὐκ οἶδαμεν. Καὶ ὁ Ἰησοῦς †ἀποκριθεὶς λέγει αὐτοῖς, Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

‡ 11:23 πιστευση οτι α λεγει γινεται εσται αυτω ο εαν ειπη 93.2% | πιστευη οτι ο λαλει γινεται (γεινεται TH) εσται αυτω ECM NA SBL WH 0.3% | πιστευσει οτι α λεγει γινεται εσται αυτω ο εαν ειπη ANT 0% § 11:24 αν προσευχομενοι αιτησθε | αν προσευχομενοι αιτεισθε ANT BYZ TR | προσευχεσθε και αιτεισθε CT * 11:24 λαμβανετε 97.7% | ελαβετε CT 0.7% † 11:25 στηκητε | στηκετε ECM* NA SBL TH WH ‡ 11:26 ει δε υμεις ουκ αφιετε ουδε ο πατηρ υμων ο εν τοις ουρανοις αφησει τα παραπτωματα υμων | ει δε υμεις ουκ αφιετε ουδε ο πατηρ υμων αφησει τα παραπτωματα υμων ANT | — NA SBL TH WH [Note: ECM encloses this text with double brackets.] § 11:28 λεγουσιν | ελεγον CT * 11:28 και | η ANT CT † 11:28 την εξουσιαν ταυτην εδωκεν | εδωκε την εξουσιαν ταυτην ANT CT ‡ 11:29 αποκριθεις | — CT § 11:29 και εγω | καγω ANT TR | — CT * 11:30 ιωαννου | το ιωαννου ECM NA SBL TH | το ιωανου WH † 11:30 αποκριθητε μοι | — PCK ‡ 11:31 ελογιζοντο | διελογιζοντο CT § 11:31 εαν | τι ειπωμεν εαν SBL * 11:32 αλλ | αλλ εαν TR | αλλα ANT NA²⁷ SBL TH WH † 11:32 λαον 95.1% | οχλον NA SBL TH WH 4.6% ‡ 11:32 ιωαννην | ιωαννην WH § 11:32 οτι οντως 91.3% | οτι ANT 3.2% | οντως οτι CT 1% * 11:33 λεγουσι τω ιησου | τω ιησου λεγουσιν CT † 11:33 αποκριθεις | — CT

12

1 Καὶ ἤρξατο αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς *λέγειν, Ἀμπελῶνα †ἐφύτευσεν ἄνθρωπος, καὶ περιέθηκε φραγμόν, καὶ ὤρυξεν ὑπολήμιον, καὶ ὠκοδόμησε πύργον, καὶ †ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησε. 2 Καὶ ἀπέστειλε πρὸς τοὺς γεωργοὺς τῷ καιρῷ δοῦλον, ἵνα παρὰ τῶν γεωργῶν λάβῃ ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνος. 3 *Οἱ δὲ λαβόντες αὐτὸν †ἔδειραν, καὶ ἀπέστειλαν κενόν. 4 Καὶ πάλιν ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς ἄλλον δοῦλον· κάκεινον †λιθοβολήσαντες †ἔκεφαλαίωσαν, καὶ *ἀπέστειλαν ἠτιμωμένον. 5 Καὶ †πάλιν ἄλλον ἀπέστειλε· κάκεινον ἀπέκτειναν· καὶ πολλοὺς ἄλλους, †τοὺς μὲν †δέρνοντες, *τοὺς δὲ †ἀποκτείνοντες. 6 Ἔτι †οὖν ἕνα †υἱὸν ἔχων ἀγαπητὸν *αὐτοῦ, ἀπέστειλε †καὶ αὐτὸν †πρὸς αὐτοὺς ἔσχατον, λέγων ὅτι Ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου. 7 Ἐκεῖνοι δὲ οἱ †γεωργοὶ *εἶπον πρὸς ἑαυτοὺς ὅτι Οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε, ἀποκτείνωμεν αὐτόν, καὶ ἡμῶν ἔσται ἡ κληρονομία. 8 Καὶ λαβόντες †αὐτὸν ἀπέκτειναν, καὶ †ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος. 9 Τί †οὖν ποιήσει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος; Ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς *γεωργοὺς, καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις. 10 Οὐδὲ τὴν γραφὴν ταύτην ἀνέγνωτε,

Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες,
οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας·
11 παρὰ Κυρίου ἐγένετο αὕτη,
καὶ ἔστι θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν;

* 12:1 λεγειν | λαλειν CT † 12:1 εφυτευσεν ανθρωπος | ανθρωπος
εφυτευσε ECM NA SBL WH † 12:1 εξεδото | εξεδето CT § 12:2 του
καρπου | των καρπων CT * 12:3 οι δε | και ANT CT † 12:3 εδειραν
| εδηραν PCK † 12:4 λιθοβολησαντες | — CT § 12:4 εκεφαλαιωσαν |
εκεφαλιωσαν CT * 12:4 απεστειλαν ητιμωμενον | ητιμασαν CT † 12:5
παλιν | — CT † 12:5 τους | ους ANT CT § 12:5 δερνοντες | δαιροντες
PCK * 12:5 τους | ους ANT CT † 12:5 αποκτενοντες | αποκτεινοντες
TR | αποκτεννοντες ANT ECM NA SBL TH | αποκτεννυντες WH † 12:6 ουν
| — CT § 12:6 υιον εχων | ειχεν υιον CT * 12:6 αυτου | — CT † 12:6
και | — CT † 12:6 προς αυτους εσχατον 88.9% | εσχατον προς αυτους
ANT CT 8.4% § 12:7 γεωργοι | γεωργοι θεασαμενοι αυτον ερχομενον ANT
* 12:7 ειπον προς εαυτους | προς εαυτους ειπον ANT | προς εαυτους ειπαν
CT † 12:8 αυτον απεκτειναν | απεκτειναν αυτον ANT CT † 12:8 εξεβαλον
| εξεβαλον αυτον ANT CT § 12:9 ουν | — SBL WH * 12:9 γεωργους |
γεωργους τουτους ANT

12 Καὶ ἐζήτησαν αὐτὸν κρατῆσαι, καὶ ἐφοβήθησαν τὸν ὄχλον· ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν εἶπε· καὶ ἀφέντες αὐτὸν †ἀπῆλθον.

13 Καὶ ἀποστέλλουσι πρὸς αὐτόν τινας τῶν Φαρισαίων καὶ τῶν Ἑρωδιανῶν, ἵνα αὐτὸν ἀγρεύσωσι λόγῳ. 14 †Οἱ δὲ ἐλθόντες λέγουσιν αὐτῷ, Διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ, καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ διδάσκεις. §Ἐξεστι *κῆνσον Καίσαρι δοῦναι, ἢ οὐ; 15 Δῶμεν, ἢ μὴ δώμεν; Ὁ δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὴν ὑπόκρισιν εἶπεν αὐτοῖς, Τί με πειράζετε; Φέρετέ μοι δηνάριον, ἵνα ἴδω. 16 Οἱ δὲ ἤνεγκαν. Καὶ λέγει αὐτοῖς, Τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή; Οἱ δὲ †εἶπον †αὐτῷ, Καίσαρος. 17 §Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν *αὐτοῖς, †Ἀπόδοτε τὰ Καίσαρος Καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ. Καὶ †ἐθαύμασαν ἐπ' αὐτῷ.

18 Καὶ ἔρχονται Σαδδουκαῖοι πρὸς αὐτόν, οἵτινες λέγουσιν ἀνάστασιν μὴ εἶναι· καὶ §ἐπηρώτησαν αὐτόν, λέγοντες, 19 Διδάσκαλε, *Μωσῆς ἔγραψεν ἡμῖν ὅτι Ἐάν τινος ἀδελφὸς ἀποθάνῃ, καὶ καταλίπη γυναῖκα, καὶ †τέκνα μὴ ἀφῆ, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα †αὐτοῦ, καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. 20 §Ἐπτὰ ἀδελφοὶ ἦσαν· καὶ ὁ πρῶτος ἔλαβε γυναῖκα, καὶ ἀποθνήσκων οὐκ ἀφῆκε σπέρμα· 21 καὶ ὁ δεῦτερος ἔλαβεν αὐτήν, καὶ ἀπέθανε, *καὶ οὐδὲ αὐτὸς ἀφῆκε σπέρμα· καὶ ὁ τρίτος ὡσαύτως. 22 Καὶ †ἔλαβον αὐτήν οἱ ἑπτὰ, καὶ οὐκ ἀφῆκαν σπέρμα. †Ἐσχάτη πάντων §ἀπέθανε καὶ ἡ γυνή. 23 Ἐν τῇ *ἀναστάσει, ὅταν ἀναστῶσι, τίνος αὐτῶν ἔσται γυνή; Οἱ γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτήν γυναῖκα.

24 †Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Οὐ διὰ τοῦτο

† 12:12 απηλθον | απηλθαν WH † 12:14 οι δε 98.8% | και CT 1.1% § 12:14 εξεστι | ειπον ουν ημιν εξεστι ANT * 12:14 κηνσον καισαρι δουναι 90.9% | δουναι κηνσον καισαρι ANT CT 4.8% † 12:16 ειπον | ειπαν CT † 12:16 αυτω | — ANT § 12:17 και αποκριθεις ο | ο δε CT * 12:17 αυτοις | — WH † 12:17 αποδοτε τα καισαρος | τα καισαρος αποδοτε CT † 12:17 εθαυμασαν | εξεθαυμαζον CT § 12:18 επηρωτησαν | επηρωτων ANT CT * 12:19 μωσης | μωυσης ANT CT † 12:19 τεκνα μη αφη | μη αφη τεκνον CT † 12:19 αυτου | — CT § 12:20 επτα | επτα ουν ANT SCR * 12:21 και ουδε αυτος αφηκε 93.4% | μη καταλιπων CT 0.5% | και ουδε αυτος ουκ αφηκε ANT 0.1% † 12:22 ελαβον αυτην οι επτα και | οι επτα CT † 12:22 εσχατη | εσχατον CT § 12:22 απεθανε και η γυνη | και η γυνη απεθανεν CT * 12:23 αναστασει οταν αναστωσιν 61% | ουν αναστασει οταν αναστωσιν ANT TR 31.6% | αναστασει TH WH 0.7% † 12:24 και αποκριθεις ο ιησους ειπεν αυτοις | απηλθον ο ιησους απηλθον ο ιησους ειπεν αυτοις CT

πλανᾶσθε, μὴ εἰδότες τὰς γραφάς, μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ; ²⁵ Ὅταν γὰρ ἐκ νεκρῶν ἀναστῶσιν, οὔτε γαμοῦσιν, οὔτε γαμίσκονται, ἀλλ' εἰσὶν ὡς ἄγγελοι ἑοῖ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. ²⁶ Περὶ δὲ τῶν νεκρῶν, ὅτι ἐγείρονται, οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῇ βίβλῳ *Μωσέως, ἐπὶ τοῦ βάτου, ἥως εἶπεν αὐτῷ ὁ Θεός, λέγων, Ἐγὼ ὁ Θεὸς Ἀβραάμ, καὶ ἑοῖ Θεὸς Ἰσαάκ, καὶ *ὁ Θεὸς Ἰακώβ; ²⁷ Οὐκ ἔστιν ὁ Θεὸς νεκρῶν, ἀλλὰ Θεὸς ζώντων· Ὡς οὖν πολὺ πλανᾶσθε.

²⁸ Καὶ προσελθὼν εἰς τῶν γραμματέων, ἀκούσας αὐτῶν *συζητούντων, εἶδὼς ὅτι καλῶς αὐτοῖς ἀπεκρίθη, ἐπηρώτησεν αὐτόν, Ποία ἐστὶ ἑρώτη πάντων ἐντολῆ; ²⁹ *Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη αὐτῷ ὅτι Πρώτη πάντων τῶν ἐντολῶν, Ἄκουε, Ἰσραήλ· Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν, Κύριος εἷς ἐστι· ³⁰ καὶ ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης ἑρῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου. *Αὕτη πρώτη ἐντολή. ³¹ Ἐκαὶ δευτέρα ὁμοία αὕτη, Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. Μείζων τούτων ἄλλη ἐντολή οὐκ ἔστι. ³² Ἐκαὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ γραμματεὺς, Καλῶς, διδάσκαλε, ἐπ' ἀληθείας *εἶπας ὅτι εἷς ἐστι, καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος πλην αὐτοῦ· ³³ καὶ τὸ ἀγαπᾶν αὐτόν ἐξ ὅλης ἑρῆς καρδίας, καὶ ἐξ ὅλης τῆς συνέσεως, Ἐκαὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος, καὶ τὸ ἀγαπᾶν τὸν πλησίον ὡς ἑαυτόν, *πλεῖστον ἐστὶ πάντων τῶν ὀλοκαυτωμάτων καὶ ἑθουσῶν. ³⁴ Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἰδὼν αὐτόν ὅτι νουνεχῶς ἀπεκρίθη, εἶπεν αὐτῷ, Οὐ μακρὰν εἶ ἀπὸ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Καὶ οὐδεὶς οὐκέτι ἐτόλμα αὐτόν ἐπερωτῆσαι.

‡ 12:25 γαμίσκονται | γαμίζονται ANT CT § 12:25 οἱ | — ECM NA PCK SBL WH * 12:26 μωσεως | μωυσεως ANT BYZ CT | μωυσεος PCK † 12:26 του | της TR ‡ 12:26 ως | πως ANT CT § 12:26 ο | — WH * 12:26 ο | — WH † 12:27 ο | — CT ‡ 12:27 θεος | — ANT CT § 12:27 υμεις ουν 87.9% | — CT 0.5% * 12:28 συζητουτων | συζητουτων TH WH † 12:28 ειδως | ιδων ANT ECM* NA SBL ‡ 12:28 αυτοις απεκριθη | απεκριθη αυτοις CT § 12:28 πρωτη παντων εντολη | πρωτη πασων εντολη PCK TR | εντολη πρωτη παντων CT * 12:29 ο δε ιησους απεκριθη αυτω | απεκριθη ο ιησους CT † 12:29 παντων των εντολων | πασων των εντολων PCK TR | παντων εντολη ANT | εστιν CT ‡ 12:29 ημων | υμων PCK § 12:30 της | — WH * 12:30 αυτη πρωτη εντολη 84% | — ECM NA SBL WH 1% † 12:31 και δευτερα ομοια αυτη | και δευτερα ομοια αυτη HF | δευτερα αυτη ECM NA SBL WH ‡ 12:31 σεαυτον | εαυτον ANT § 12:32 και | — WH * 12:32 ειπας | ειπες CT † 12:32 εστι | εστι θεος TR ‡ 12:33 της | — WH § 12:33

³⁵ Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἔλεγε, διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ, Πῶς λέγουσιν οἱ γραμματεῖς ὅτι ὁ Χριστὸς υἱὸς Σέστι Δαυίδ; ³⁶ Αὐτὸς * γὰρ † Δαυίδ εἶπεν ἐν ‡ Πνεύματι Ἁγίῳ,

§ Λέγει * ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου, Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου † ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου.

³⁷ Αὐτὸς ‡ οὖν § Δαυίδ λέγει αὐτὸν Κύριον· καὶ πόθεν * υἱὸς αὐτοῦ ἐστι; Καὶ ὁ πολὺς ὄχλος ἤκουεν αὐτοῦ ἠδέως.

³⁸ Καὶ † ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ, Βλέπετε ἀπὸ τῶν γραμματέων, τῶν θελόντων ἐν στολαῖς περιπατεῖν, καὶ ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς, ³⁹ καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις· ⁴⁰ οἱ ‡ κατεσθίοντες τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι· οὗτοι § λήψονται περισσότερον κρίμα.

⁴¹ Καὶ καθίσας * ὁ Ἰησοῦς κατέναντι τοῦ γαζοφυλακίου ἐθεώρει πῶς ὁ ὄχλος βάλλει χαλκὸν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον· καὶ πολλοὶ πλούσιοι † ἔβαλλον πολλά. ⁴² Καὶ ἐλθοῦσα μία χήρα πτωχὴ ἔβαλε λεπτὰ δύο, ὅ ἐστι κοδράντης. ⁴³ Καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, ‡ λέγει αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα § αὕτη ἢ πτωχὴ πλεῖον πάντων * βέβληκε τῶν † βαλλόντων εἰς τὸ γαζοφυλάκιον· ⁴⁴ πάντες γὰρ ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον· αὕτη δὲ ἐκ τῆς ὑστερήσεως αὐτῆς πάντα ὅσα εἶχεν ἔβαλεν, ὅλον τὸν βίον αὐτῆς.

13

¹ Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἱεροῦ, λέγει αὐτῷ εἷς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Διδάσκαλε, ἴδε, ποταποὶ λίθοι καὶ ποταπαὶ οἰκοδομαί. ² Καὶ * ὁ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς εἶπεν

§ 12:35 ἐστι δαυιδ | ἐστι δαβιδ HF TR | δαυιδ ἐστιν ANT ECM NA SBL | δαυειδ ἐστιν TH WH * 12:36 γὰρ | — CT † 12:36 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH ‡ 12:36 πνευματι | τω πνευματι τω CT TR § 12:36 λέγει | εἶπε(ν) CT TR * 12:36 ο | — NA SBL WH † 12:36 υποποδιον | υποκατω ECM NA SBL WH ‡ 12:37 ουν | — CT § 12:37 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH * 12:37 υιος αουτου ἐστι | αουτου ἐστιν υιος CT † 12:38 ἐλεγεν αουτοις ἐν τη διδαχη αουτου | ἐν τη διδαχη αουτου ἐλεγε CT ‡ 12:40 κατεσθιοντες | κατεσθοντες WH § 12:40 ληψονται | λημψονται CT * 12:41 ο ιησους | — CT † 12:41 εβαλλον | εβαλον PCK ‡ 12:43 λέγει | εἶπεν ANT CT § 12:43 αυτη η πτωχη | η πτωχη αυτη ANT * 12:43 βεβληκε 89.4% | εβαλε ANT CT 10.5% † 12:43 βαλλοντων | βαλοντων BYZ TR * 12:43 ο υιος αουτου ἐστι | ο υιος αουτου ἐστιν PCK | ο υιος αουτου ἐστιν CT

αὐτῶ, Βλέπετε ταύτας τὰς μεγάλας οἰκοδομάς; Οὐ μὴ
 †ἀφεθῆ λίθος ἐπὶ †λίθῳ, ὃς οὐ μὴ καταλυθῆ.

³ Καὶ καθημένου αὐτοῦ εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν
 κατέναντι τοῦ ἱεροῦ, Ἐπήρωτων αὐτὸν κατ' ἰδίαν
 Πέτρος καὶ Ἰάκωβος καὶ *Ἰωάννης καὶ Ἀνδρέας, ⁴ †Εἶπε
 ἡμῖν, πότε ταῦτα ἔσται; Καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ
 †πάντα ταῦτα συντελεῖσθαι; ⁵ Ὁ δὲ Ἰησοῦς Ἐἀποκριθεὶς
 αὐτοῖς ἤρξατο λέγειν, Βλέπετε μὴ τις ὑμᾶς πλανήσῃ.
⁶ Πολλοὶ * γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες
 ὅτι Ἐγὼ εἰμι· καὶ πολλοὺς πλανήσουσιν. ⁷ Ὅταν δὲ
 ἀκούσητε πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων, μὴ θροεῖσθε·
 δεῖ †γὰρ γενέσθαι, ἀλλ' οὐπω τὸ τέλος. ⁸ Ἐγερθήσεται
 γὰρ ἔθνος †ἐπὶ ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν· Ἐκαὶ
 ἔσονται σεισμοὶ κατὰ τόπους, * καὶ ἔσονται †λιμοὶ καὶ
 ταραχαί· †ἀρχαὶ ὠδίνων ταῦτα.

⁹ Βλέπετε δὲ ὑμεῖς ἑαυτοῦς· παραδώσουσι Ἐγὰρ ὑμᾶς
 εἰς συνέδρια, καὶ * εἰς συναγωγὰς δαρήσεσθε, καὶ ἐπὶ
 ἡγεμόνων καὶ βασιλέων †σταθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰς
 μαρτύριον αὐτοῖς. ¹⁰ Καὶ εἰς πάντα τὰ ἔθνη †δεῖ πρῶτον
 κηρυχθῆναι τὸ εὐαγγέλιον. ¹¹ ἘὍταν δὲ * ἀγάγωσιν ὑμᾶς
 παραδιδόντες, μὴ προμεριμνᾶτε τί †λαλήσητε, †μηδὲ
 μελετᾶτε· ἀλλ' ὃ ἐὰν δοθῆ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, τοῦτο
 λαλεῖτε· οὐ γὰρ Ἐἔστε ὑμεῖς οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ
 Πνεῦμα τὸ Ἅγιον. ¹² * Παραδώσει δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν
 εἰς θάνατον, καὶ πατὴρ τέκνον· καὶ ἐπαναστήσονται
 τέκνα ἐπὶ γονεῖς, καὶ θανατώσουσιν αὐτούς. ¹³ Καὶ
 ἔσεσθε †μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ
 ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται.

¹⁴ Ὅταν δὲ ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως, †τὸ
 ῥηθὲν ὑπὸ Δανιὴλ τοῦ προφήτου, Ἐἔστῳς ὅπου οὐ

† 13:2 αφεθη 78.4% | αφεθη ωδε ANT CT PCK 21.4% † 13:2 λιθω | λιθον ANT
 CT § 13:3 επηρωτων | επηρωτα CT * 13:3 ιωαννης | ιωανης WH † 13:4
 ειπε | ειπον CT † 13:4 παντα ταυτα συντελεισθαι | ταυτα συντελεισθαι
 παντα CT § 13:5 αποκριθεις αυτοις ηρξατο λεγειν | αποκριθεις ηρξατο
 λεγειν αυτοις ANT | ηρξατο λεγειν αυτοις CT * 13:6 γαρ | — CT † 13:7
 γαρ | — CT † 13:8 επι | επ CT § 13:8 και | — CT * 13:8 και | —
 CT † 13:8 λιμοι και ταραχαι 96% | λιμοι CT 0.5% † 13:8 αρχαι | αρχη CT
 § 13:9 γαρ | — CT * 13:9 εις συναγωγας | εν ταις συναγωγασι αυτων ANT
 † 13:9 σταθησεσθε | αχθησεσθε PCK SCR † 13:10 δει πρωτον | πρωτον δει
 ECM* NA SBL TH WH § 13:11 οταν δε | και οταν CT * 13:11 αγαγωσιν |
 αγωσιν CT PCK † 13:11 λαλησητε | λαλησετε PCK † 13:11 μηδε μελετατε
 | — CT § 13:11 εστε υμεις | υμεις εστε ANT * 13:12 παραδωσει δε | και
 παραδωσει CT † 13:13 μισουμενοι | μισουμενοι TH † 13:14 το ρηθεν
 υπο δανιηλ του προφητου | — CT § 13:14 εστως | εστηκοτα CT

δεῖ—ὁ ἀναγινώσκων νοεῖτω—τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη· ¹⁵ ὁ *δὲ ἐπὶ τοῦ δώματος μὴ καταβάτω †εἰς τὴν οἰκίαν, μηδὲ †εἰσελθέτω Ὡραὶ τι ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ· ¹⁶ καὶ ὁ εἰς τὸν ἀγρὸν *ὦν μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω, ὦραι τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ. ¹⁷ Οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. ¹⁸ Προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται †ἡ φυγὴ ὑμῶν χειμῶνος. ¹⁹ Ἔσονται γὰρ αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι θλίψεις, οἷα οὐ γέγονε τοιαύτη ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως †ἧς ἔκτισεν ὁ Θεὸς ἕως τοῦ νῦν, καὶ οὐ μὴ γένηται. ²⁰ Καὶ εἰ μὴ ὁ Ἐκκλῆσιος ἐκολόβωσε τὰς ἡμέρας, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σὰρξ· ἀλλὰ διὰ τοὺς ἐκλεκτοὺς, οὓς ἐξελέξατο, ἐκολόβωσε τὰς ἡμέρας. ²¹ *Τότε ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ, †Ἰδοὺ, ὧδε ὁ Χριστός, †ἢ Ἰδοὺ, ἐκεῖ, μὴ *πιστεύετε. ²² Ἐγερθήσονται γὰρ ψευδόχριστοι καὶ ψευδοπροφῆται, καὶ δώσουσι σημεῖα καὶ τέρατα, πρὸς τὸ ἀποπλανᾶν, εἰ δυνατόν, †καὶ τοὺς ἐκλεκτοὺς. ²³ Ὑμεῖς δὲ βλέπετε· †ἰδοὺ, προεῖρηκα ὑμῖν ὅσα πάντα.

²⁴ *Ἄλλ' ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, μετὰ τὴν θλίψιν ἐκείνην, ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς, ²⁵ καὶ οἱ ἀστέρες †τοῦ οὐρανοῦ ἔσονται ἐκπίπτοντες, καὶ αἱ δυνάμεις αἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς σαλευθήσονται. ²⁶ Καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλαις μετὰ δυνάμεως πολλῆς καὶ δόξης. ²⁷ Καὶ τότε ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους †αὐτοῦ, καὶ ἐπισυνάξει τοὺς ἐκλεκτοὺς ὁ αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων, ἀπ' ἄκρου *γῆς ἕως ἄκρου †οὐρανοῦ.

²⁸ Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολήν· ὅταν †αὐτῆς ἤδη ὁ κλάδος ὀρθρὸς γένηται, καὶ ἐκφύῃ τὰ φύλλα, *γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστίν· ²⁹ οὕτω

* 13:15 δε | — SBL WH † 13:15 εἰς τὴν οἰκίαν 94.3% | — CT 2.6% † 13:15 εἰσελθετω | εἰσελθατω CT § 13:15 αῖραι τι | τι αῖραι SBL TH WH * 13:16 ὦν | — CT † 13:18 ἡ φυγὴ ὑμῶν | — CT † 13:19 ἧς | ἦν CT § 13:20 κυριος ἐκολοβωσε | ἐκολοβωσε κυριος ANT ECM NA SBL WH * 13:21 τοτε | καὶ τοτε ANT BYZ CT HF TR † 13:21 ἰδοὺ | ἰδε CT † 13:21 ἦ | — ANT CT PCK § 13:21 ἰδοὺ | ἰδε CT * 13:21 πιστευετε | πιστευσητε PCK TR † 13:22 καὶ | — ECM* NA SBL TH WH † 13:23 ἰδοὺ | — ECM* NA SBL TH WH § 13:23 παντα | απαντα ANT * 13:24 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH † 13:25 του ουρανου εσονται εκπιπτοντες | εσονται εκ του ουρανου πιπτοντες ANT CT † 13:27 αυτου | — ECM* NA SBL TH WH § 13:27 αυτου | — SBL * 13:27 γης | της γης ANT † 13:27 ουρανου | του ουρανου ANT † 13:28 αυτης ηδη ο κλαδος 49.8% | ηδη ο κλαδος αυτης CT PCK 28.9% | αυτης ο κλαδος ηδη ANT 5% § 13:28 απαλος γενηται | γενηται απαλος

καὶ ὑμεῖς, ὅταν †ταῦτα ἴδητε †γινόμενα, §γινώσκετε ὅτι ἐγγύς ἐστὶν ἐπὶ θύραις. ³⁰ Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη, μέχρις οὗ *πάντα ταῦτα γένηται. ³¹ Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ †παρελύσεται, οἱ δὲ †λόγοι μου οὐ §μὴ *παρέλθωσι.

³² Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης †ἡ †ώρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι §οἱ ἐν *οὐρανῶ, οὐδὲ ὁ υἱός, εἰ μὴ ὁ πατήρ. ³³ Βλέπετε, ἀγρυπνεῖτε †καὶ προσεύχεσθε· οὐκ οἶδατε γὰρ πότε ὁ καιρὸς ἐστὶν. ³⁴ Ὡς ἄνθρωπος ἀπόδημος ἀφείρῃ τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, καὶ δοὺς τοῖς δούλοις αὐτοῦ τὴν ἐξουσίαν, †καὶ ἐκάστω τὸ ἔργον αὐτοῦ, καὶ τῷ θυρωρῶ ἐνετείλατο ἵνα γρηγορῇ. ³⁵ Γρηγορεῖτε οὖν· οὐκ οἶδατε γὰρ πότε ὁ κύριος τῆς οἰκίας ἔρχεται, §ὸ ψέ, ἡ *μεσονυκτίου, ἡ ἀλεκτοροφωνίας, ἡ πρωΐ· ³⁶ μὴ ἐλθῶν †ἐξαίφνης εὗρῃ ὑμᾶς καθεύδοντας. ³⁷ †Α δὲ ὑμῖν λέγω πᾶσι λέγω, Γρηγορεῖτε.

14

¹ Ἦν δὲ τὸ Πάσχα καὶ τὰ ἄζυμα μετὰ δύο ἡμέρας· καὶ ἐζήτησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς πῶς αὐτὸν ἐν δόλω κρατήσαντες ἀποκτείνωσιν. ² Ἐλεγον *δέ, Μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, μήποτε †θόρυβος ἔσται τοῦ λαοῦ.

³ Καὶ ὄντος αὐτοῦ ἐν Βηθανίᾳ, ἐν τῇ οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ, κατακειμένου αὐτοῦ, ἦλθε γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον μύρου νάρδου πιστικῆς πολυτελοῦς· †καὶ συντρίψασα §τὸ ἀλάβαστρον, κατέχευεν αὐτοῦ *κατὰ τῆς κεφαλῆς. ⁴ Ἦσαν δὲ τινες ἀγανακτοῦντες πρὸς ἑαυτούς, †καὶ λέγοντες, Εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη τοῦ μύρου γέγονεν; ⁵ Ἦδύνατο γὰρ †τοῦτο πραθῆναι ἐπάνω §τριακοσίων δηναρίων, καὶ δοθῆναι τοῖς πτωχοῖς. Καὶ ἐνεβριμῶντο

† 13:29 ταυτα ιδητε | ιδητε ταυτα ANT ECM* NA SBL TH WH † 13:29 γινομενα | γεινομενα TH § 13:29 γινωσκετε | γεινωσκετε TH * 13:30 παντα ταυτα | ταυτα παντα ECM* NA SBL TH WH † 13:31 παρελευσεται | παρελευσονται ANT BYZ CT TR † 13:31 λογοι μου | εμοι λογοι ANT § 13:31 μη | — WH * 13:31 παρελθωσι | παρελευσονται ANT CT † 13:32 η | και TR † 13:32 ωρας | της ωρας ANT CT TR § 13:32 οι εν | εν ANT ECM* NA SBL TH WH * 13:32 ουρανω | τω ουρανω PCK † 13:33 και προσευχεσθε 82% | προσευχεσθε PCK 13.9% | — ECM NA SBL WH 0.6% † 13:34 και | — CT § 13:35 οψε | η οψε CT * 13:35 μεσονυκτιου | μεσονυκτιου CT † 13:36 εξαιφνης | εξεφνης WH † 13:37 α | ο CT * 14:2 δε | γαρ CT † 14:2 θορυβος εσται | εσται θορυβος CT † 14:3 και | — CT § 14:3 το | του BYZ | την CT * 14:3 κατα | — CT † 14:4 και λεγοντες | λεγοντες ANT | — CT † 14:5 τουτο | τουτο το μυρον ANT CT § 14:5 τριακοσιων δηναριων | δηναριων τριακοσιων ECM* NA SBL TH WH

αὐτῆ. ⁶ Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἄφετε αὐτήν· τί αὐτῇ κόπους παρέχετε; Καλὸν ἔργον *εἰργάσατο †ἐν ἐμοί. ⁷ Πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, καὶ ὅταν θέλητε δύνασθε †αὐτοὺς ἑεῦ ποιῆσαι· ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. ⁸ Ὁ *ἔσχεν †αὐτὴ ἐποίησε· προέλαβε μυρίσαι †μου τὸ σῶμα εἰς τὸν ἐνταφιασμόν. ⁹ Ἄμην λέγω ὑμῖν, ὅπου *ἐὰν κηρυχθῆ τὸ εὐαγγέλιον †τοῦτο εἰς ὅλον τὸν κόσμον, καὶ ὃ ἐποίησεν αὕτη λαληθήσεται εἰς μνημόσυνον αὐτῆς.

¹⁰ Καὶ †ὁ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης, εἷς τῶν δώδεκα, ἀπῆλθε πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς, ἵνα *παραδῶ αὐτὸν αὐτοῖς. ¹¹ Οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐχάρησαν, καὶ ἐπηγγείλαντο αὐτῷ †ἀργύριον δοῦναι, καὶ ἐζήτηι πῶς †εὐκαίρως αὐτὸν παραδῶ.

¹² Καὶ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τῶν ἀζύμων, ὅτε τὸ Πάσχα ἔθουον, λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, Ποῦ θέλεις ἀπελθόντες ἑτοιμάσωμεν ἵνα φάγῃς τὸ Πάσχα; ¹³ Καὶ ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτοῖς, Ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἀπαντήσῃ ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος βαστάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ, ¹⁴ καὶ ὅπου ἐὰν εἰσέλθῃ, εἶπατε τῷ οἰκοδεσπότῃ ὅτι Ὁ διδάσκαλος λέγει, Ποῦ ἐστὶ τὸ *κατάλυμα, ὅπου τὸ Πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω; ¹⁵ Καὶ αὐτὸς ὑμῖν δεῖξει †ἀνώγειον μέγα ἐστρωμένον ἑτοιμον· †ἐκεῖ ἑτοιμάσατε ἡμῖν. ¹⁶ Καὶ ἐξῆλθον οἱ μαθηταὶ ἑαυτοῦ, καὶ ἦλθον εἰς τὴν πόλιν, καὶ εὔρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς, καὶ ἠτοίμασαν τὸ Πάσχα.

¹⁷ Καὶ ὀψίας γενομένης ἔρχεται μετὰ τῶν δώδεκα. ¹⁸ Καὶ ἀνακειμένων αὐτῶν καὶ ἐσθιόντων, *εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, Ἄμην λέγω ὑμῖν ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με, ὁ ἐσθίων μετ' ἐμοῦ. ¹⁹ †Οἱ δὲ ἤρξαντο λυπεῖσθαι, καὶ λέγειν αὐτῷ εἷς †καθ' εἷς, Μῆτι ἐγώ; ἑΚαὶ ἄλλος,

* 14:6 ειργασατο | ηργασατο CT † 14:6 εν εμοι | εις εμε TR † 14:7 αυτους | αυτοις CT § 14:7 ευ | παντοτε ευ WH * 14:8 εσχεν | ειχεν TR † 14:8 αυτη | — CT † 14:8 μου το σωμα | το σωμα μου CT § 14:9 αμην | αμην δε BYZ CT HF * 14:9 εαν | αν TR † 14:9 τουτο | — ECM* NA SBL TH WH † 14:10 ο | — ANT CT PCK § 14:10 ο ισκαριωτης | ισκαριωθ ο CT * 14:10 παραδω αυτον | αυτον παραδοι CT † 14:11 αργυριον | αργυρια ANT PCK † 14:11 ευκαιρως αυτον παραδω | αυτον ευκαιρως παραδοι CT § 14:12 ετοιμασωμεν | ετοιμασομεν BYZ HF PCK * 14:14 καταλυμα | καταλυμα μου ANT CT † 14:15 ανωγειον | αναγαιον BYZ CT | ανωγειων PCK | ανωγαιον ANT † 14:15 εκει | και εκει ECM* NA SBL TH WH § 14:16 αυτου | — CT * 14:18 ειπεν ο ιησους | ο ιησους ειπεν CT † 14:19 οι δε | — CT † 14:19 καθ | κατα CT § 14:19 και αλλος μητι εγω

Μήτη ἐγώ; ²⁰ Ὁ δὲ *ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Εἷς ἐκ τῶν δώδεκα, ὁ ἐμβαπτόμενος μετ' ἐμοῦ εἰς τὸ τρυβλίον. ²¹ Ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει, καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ· οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται· καλὸν *ἦν αὐτῷ εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος.

²² Καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν, λαβῶν τὸ Ἰησοῦς ἄρτον, ἐβλόγησας ἔκλασε καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ εἶπε, Λάβετε, Ἔφαγετε· τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου. ²³ Καὶ λαβῶν *τὸ ποτήριον, εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ ἔπιον ἐξ αὐτοῦ πάντες. ²⁴ Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Τοῦτό ἐστι τὸ αἷμά μου, τὸ τῆς καινῆς διαθήκης, τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον. ²⁵ Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ πῖω ἐκ τοῦ ἑγενήματος τῆς ἀμπέλου, ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὅταν αὐτὸ πίνω καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ. ²⁶ Καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν.

²⁷ Καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ὅτι Πάντες σκανδαλισθήσεσθε *ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ· ὅτι γέγραπται, Πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ τὸ διασκορπισθήσεται τὰ πρόβατα. ²⁸ Ἀλλὰ μετὰ τὸ ἐγερθῆναί με, προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν. ²⁹ Ὁ δὲ Πέτρος ἔφη αὐτῷ, Ἐκαὶ εἰ πάντες σκανδαλισθήσονται, ἀλλ' οὐκ ἐγώ. ³⁰ Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν λέγω σοι ὅτι *σὺ σήμερον ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ, πρὶν ἢ δις ἀλέκτορα φωνῆσαι, τρὶς ἀπαρνήσῃ με. ³¹ Ὁ δὲ *ἐκπερισσοῦ ἔλεγε μᾶλλον, Ἐάν με δέῃ συναποθανεῖν σοι, οὐ μὴ σε ἀπαρνήσωμαι. Ὡσαύτως δὲ καὶ πάντες ἔλεγον.

³² Καὶ ἔρχονται εἰς χωρίον οὗ τὸ ὄνομα Ἔγεθημανῆ, καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Καθίσατε ὧδε, ἕως

* 14:20 αποκριθεὶς | — CT † 14:20 εκ | — CT ‡ 14:20 τρυβλιον 96%
 | εν τρυβλιον WH 0.2% § 14:21 ο | οτι ο CT * 14:21 ην | — ECM*
 NA SBL TH WH † 14:22 ο ιησους | — ECM* NA SBL TH WH ‡ 14:22
 ευλογησας | και ευλογησας PCK § 14:22 φαγετε | — CT * 14:23 το
 | — CT † 14:24 το της καινης 85.2% | της CT 0.5% ‡ 14:24 περι
 πολλων εκχυνομενον | εκχυννομενον υπερ πολλων CT § 14:25 γεννηματος
 | γεννηματος TR * 14:27 εν εμοι εν τη νυκτι ταυτη | — CT † 14:27
 διασκορπισθησεται τα προβατα | διασκορπισθησονται τα προβατα ANT |
 τα προβατα διασκορπισθησονται CT ‡ 14:28 αλλα μετα | μετα δε PCK
 § 14:29 και ει | ει και CT * 14:30 συ | — TR † 14:30 εν τη νυκτι ταυτη
 | ταυτη τη νυκτι CT ‡ 14:30 απαρνηση με | με απαρνηση CT § 14:31 δε
 | δε πετρος ANT * 14:31 εκπερισσου ελεγε μαλλον | εκπερισσως ελαλει
 CT † 14:31 με δεη | δεη με NA SBL TH WH ‡ 14:31 απαρνησωμαι |
 απαρνησομαι ANT CT TR § 14:32 γεθησημανη | γεθησημανι ECM NA SBL |

*προσεύξωμαι. ³³ Καὶ παραλαμβάνει τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην μεθ' ἑαυτοῦ, καὶ ἤρξατο ἐκθαμβεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν. ³⁴ Καὶ λέγει αὐτοῖς, Περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχὴ μου ἕως θανάτου· μείνατε ὧδε καὶ γρηγορεῖτε. ³⁵ Καὶ προσελθὼν μικρόν, ἔπεσεν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ προσήχετο ἵνα, εἰ δυνατόν ἐστι, παρέλθῃ ἀπ' αὐτοῦ ἡ ὥρα. ³⁶ Καὶ ἔλεγεν, Ἀββᾶ, ὁ πατήρ, πάντα δυνατά σοι. Σπάρενεγκε τὸ ποτήριον ἀπ' ἐμοῦ τοῦτο· ἀλλ' οὐ τί ἐγὼ θέλω, ἀλλὰ τί σύ. ³⁷ Καὶ ἔρχεται καὶ εὐρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας, καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ, Σίμων, καθεύδεις; Οὐκ ἴσχυσας μίαν ὥραν γρηγορῆσαι; ³⁸ Γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ Σείσέλθητε εἰς πειρασμόν. Τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής. ³⁹ Καὶ πάλιν ἀπελθὼν προσήξατο, τὸν αὐτὸν λόγον εἰπὼν. ⁴⁰ Καὶ ὑποστρέψας εὗρεν αὐτοὺς πάλιν καθεύδοντας· ἦσαν γὰρ τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτῶν βεβαρημένοι, καὶ οὐκ ᾔδεισαν τί Σαυτῷ ἀποκριθῶσι. ⁴¹ Καὶ ἔρχεται τὸ τρίτον, καὶ λέγει αὐτοῖς, Καθεύδετε λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε. Ἀπέχει ἤλθεν ἡ ὥρα. Ἰδού, παραδίδοται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἀμαρτωλῶν. ⁴² Ἐγείρεσθε, ἄγωμεν. Ἰδού, ὁ παραδιδούς με ἤγγικε.

⁴³ Καὶ εὐθέως, ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, παραγίνεται Ἰούδας, εἷς ὧν τῶν δώδεκα, καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος πολλὸς μετὰ μαχαίρων καὶ ξύλων, παρὰ τῶν ἀρχιερέων καὶ Στῶν γραμματέων καὶ τῶν πρεσβυτέρων. ⁴⁴ Δεδώκει δὲ ὁ παραδιδούς αὐτὸν σύσσημον αὐτοῖς, λέγων, Ὅν ἂν φιλήσω, αὐτός ἐστι· κρατήσατε αὐτόν, καὶ ἀπαγάγετε ἀσφαλῶς. ⁴⁵ Καὶ ἐλθὼν, εὐθέως προσελθὼν αὐτῷ λέγει

* **14:32** προσευξωμαι | προσευξομαι PCK † **14:33** ιακωβον | τον ιακωβον ECM NA TH TR WH ‡ **14:33** ιωαννην | τον ιωαννην ECM NA TH | τον ιωαννην WH § **14:33** μεθ' ἑαυτοῦ | μετ' αὐτοῦ CT * **14:34** λεγει | λεγειν ANT † **14:35** προσελθων | προελθων ANT CT PCK TR ‡ **14:35** επεσεν | επεσεν επι προσωπον ANT | επιπτεν CT § **14:36** παρενεγκε | παρενεγκαι PCK * **14:36** απ εμου τουτο | τουτο απ εμου CT † **14:36** αλλα | αλλ ει ANT ‡ **14:37** ισχυσας | ισχυσατε ANT § **14:38** εισελθητε | ελθητε ECM* NA SBL TH WH * **14:40** υποστρεψας ευρεν αυτους παλιν 94.5% | παλιν ελθων ευρεν αυτους CT 0.5% † **14:40** οι οφθαλμοι αυτων | αυτων οι οφθαλμοι CT ‡ **14:40** βεβαρημενοι | καταβαρυνομενοι ANT CT PCK § **14:40** αυτω αποκριθωσι | αποκριθωσιν αυτω ANT CT * **14:41** λοιπον | το λοιπον CT TR † **14:43** ευθεως | ευθυς CT ‡ **14:43** παραγινεται | παραγεινεται TH § **14:43** ιουδας | ιουδας ο ισκαριωτης ANT | ο ιουδας WH * **14:43** ων | — ANT CT † **14:43** πολυς | — CT ‡ **14:43** παρα | απεσταλμενοι παρα

‡αὐτῷ, Ὑραββί, ραββί· καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. ⁴⁶ Οἱ δὲ *ἐπέβαλον ἐπ' αὐτόν τὰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ ἐκράτησαν αὐτόν. ⁴⁷ Εἷς δὲ τις τῶν παρεστηκότων σπασάμενος τὴν μάχαιραν ἔπαισε τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ ‡ώτιον. ⁴⁸ Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Ὡς ἐπὶ ληστὴν ὀξήληθετε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν με; ⁴⁹ Καθ' ἡμέραν *ἤμην πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων, καὶ οὐκ ἐκρατήσατέ με· ἀλλ' ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαί. ⁵⁰ Καὶ ἀφέντες αὐτόν †πάντες ἔφυγον.

⁵¹ Καὶ ‡εἷς τις νεανίσκος ὀηκολούθησεν αὐτῷ, περιβεβλημένος σινδόνα ἐπὶ γυμνοῦ. Καὶ κρατοῦσιν αὐτόν *οἱ νεανίσκοι. ⁵² ὁ δὲ καταλιπὼν τὴν σινδόνα γυμνὸς ἔφυγεν †ἀπ' αὐτῶν.

⁵³ Καὶ ἀπήγαγον τὸν Ἰησοῦν πρὸς τὸν ἀρχιερέα· καὶ συνέρχονται ‡αὐτῷ πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ γραμματεῖς. ⁵⁴ Καὶ ὁ Πέτρος ἀπὸ μακρόθεν ἠκολούθησεν αὐτῷ ἕως ἔσω εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως· καὶ ἦν ὀσυγκαθήμενος μετὰ τῶν ὑπηρετῶν, καὶ θερμαινόμενος πρὸς τὸ φῶς. ⁵⁵ Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ ὄλον τὸ συνέδριον ἐζήτουν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ μαρτυρίαν, εἰς τὸ θανατῶσαι αὐτόν, καὶ οὐχ *εὔρισκον. ⁵⁶ Πολλοὶ γὰρ ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ, καὶ ἴσαι αἱ μαρτυρίαι οὐκ ἦσαν. ⁵⁷ Καὶ τινες ἀναστάντες ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ, λέγοντες ⁵⁸ ὅτι Ἡμεῖς ἠκούσαμεν αὐτοῦ λέγοντος ὅτι Ἐγὼ καταλύσω τὸν ναὸν τοῦτον τὸν χειροποίητον, καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν ἄλλον ἀχειροποίητον οἰκοδομήσω. ⁵⁹ Καὶ οὐδὲ οὕτως ἴση ἦν ἡ μαρτυρία αὐτῶν. ⁶⁰ Καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἰς †μέσον ‡ἐπηρώτησε τὸν Ἰησοῦν, λέγων, Οὐκ ἀποκρίνη οὐδέν; Τί οὔτοί σου καταμαρτυροῦσιν; ⁶¹ Ὁ δὲ ἐσιῶπα, καὶ ὀούδὲν ἀπεκρίνατο. Πάλιν ὁ ἀρχιερεὺς ἐπηρώτα αὐτόν,

‡ 14:45 αυτω | — ANT CT TR § 14:45 ραββι ραββι | χαιρε ραββι ANT | ραββι ECM NA SBL | ραββει TH WH * 14:46 επεβαλον | επεβαλαν SBL WH † 14:46 επ αυτον τας χειρας αυτων | τας χειρας αυτω ECM* NA SBL TH WH | τας χειρας αυτων ECM* ‡ 14:47 ωτιον | ωταριον CT § 14:48 εξηληθετε | εξηλαθετε CT * 14:49 ημην προς υμας | προς υμας ημην ANT † 14:50 παντες εφυγον | εφυγον παντες ANT CT ‡ 14:51 εις τις νεανισκος 98.7% | νεανισκος τις ECM* NA SBL TH WH 0.5% § 14:51 ηκολουθησεν | ηκολουθει TR | συνηκολουθει CT * 14:51 οι νεανισκοι | — CT † 14:52 απ αυτων 96.7% | — CT 0.3% ‡ 14:53 αυτω | — ECM NA SBL WH § 14:54 συγκαθημενος | συγκαθημενος TH WH * 14:55 ευρισκον | ηυρισκον CT † 14:60 μεσον | το μεσον ANT TR ‡ 14:60 επηρωτησε | επηρωτα ANT

καὶ λέγει αὐτῷ, Σὺ εἶ ὁ Χριστός, ὁ υἱὸς τοῦ εὐλογητοῦ; 62 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἐγώ εἰμι. Καὶ ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου *ἐκ δεξιῶν καθήμενον τῆς δυνάμεως, καὶ ἐρχόμενον †μετὰ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ. 63 Ὁ δὲ ἀρχιερεὺς †διαρρήξας τοὺς χιτῶνας αὐτοῦ λέγει, Τί ἔτι χρειαίαν ἔχομεν μαρτύρων; 64 Ἦκούσατε τῆς βλασφημίας. Τί ὑμῖν φαίνεται; Οἱ δὲ πάντες κατέκριναν αὐτὸν *εἶναι ἔνοχον θανάτου. 65 Καὶ ἤρξαντό τινες ἐμπτύειν αὐτῷ, καὶ περικαλύπτειν †τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ κολαφίζειν αὐτόν, καὶ λέγειν αὐτῷ, †Προφήτευσον. Καὶ οἱ ὑπηρέται ραπίσμασιν αὐτὸν ἔβαλλον.

66 Καὶ ὄντος τοῦ Πέτρου *ἐν τῇ αὐλῇ κάτω, ἔρχεται μία τῶν παιδικῶν τοῦ ἀρχιερέως, 67 καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον θερμαινόμενον, ἐμβλέψασα αὐτῷ λέγει, Καὶ σὺ μετὰ τοῦ †Ναζαρηνοῦ †Ἰησοῦ ἦσθα. 68 Ὁ δὲ ἠρνήσατο, λέγων, Ἢ οὐκ οἶδα, *οὐδὲ ἐπίσταμαι †τί σὺ λέγεις. Καὶ ἐξῆλθεν ἔξω εἰς τὸ προαύλιον· †καὶ ἀλέκτωρ ἐφώνησε. 69 Καὶ ἡ παιδίσκη ἰδοῦσα αὐτὸν ἔπαλιν ἤρξατο λέγειν τοῖς *παρεστηκόσιν ὅτι Οὗτος ἐξ αὐτῶν ἐστίν. 70 Ὁ δὲ πάλιν ἠρνεῖτο. Καὶ μετὰ μικρὸν πάλιν οἱ παρεστῶτες ἔλεγον τῷ Πέτρῳ, Ἀληθῶς ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ Γαλιλαῖος εἶ, †καὶ ἡ λαλιά σου ὁμοιάζει. 71 Ὁ δὲ ἤρξατο ἀναθεματίζειν καὶ †ὀμνύναι ὅτι Οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὃν λέγετε. 72 Ἢ καὶ ἐκ δευτέρου ἀλέκτωρ ἐφώνησε. Καὶ ἀνεμνήσθη ὁ Πέτρος *τὸ ῥῆμα ὃ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι Πρὶν ἀλέκτορα †φωνῆσαι δὶς, †ἀπαρνήσῃ με τρίς. Καὶ ἐπιβαλὼν ἔκλαιε.

15

1 Καὶ *εὐθέως †ἐπὶ τὸ πρῶτὸ συμβούλιον ποιήσαντες

* 14:62 εκ δεξιων καθημενον | καθημενον εκ δεξιων TR † 14:62 μετα | επι ANT † 14:63 διαρρηξας | διαρηξας WH § 14:64 ηκουσατε | ηκουσατε παντως ANT * 14:64 ειναι ενοχον | ενοχον ειναι CT † 14:65 το προσωπον αυτου | αυτου το προσωπον CT † 14:65 προφητευσον | προφητευσον ημιν τις εστιν ο παισας σε ANT § 14:65 εβαλλον 55.1% | εβαλον ANT BYZ 37% | ελαβον CT 5.7% * 14:66 εν τη αυλη κατω | κατω εν τη αυλη ANT CT † 14:67 ναζαρηνου ιησου | ιησου του ναζαρηνου ANT † 14:67 ιησου ησθα | ησθα του ιησου CT § 14:68 ουκ | ουτε CT * 14:68 ουδε | ουτε BYZ CT HF PCK † 14:68 τι συ | συ τι CT † 14:68 και αλεκτωρ εφωνησε 97.2% | — ECM* WH 0.5% § 14:69 παλιν ηρξατο | ηρξατο παλιν CT * 14:69 παρεστηκοσιν | παρεστωσιν CT † 14:70 και η λαλια σου ομοιαζει | — ECM NA TH WH † 14:71 ομνυναι | ομνυειν TR § 14:72 και 96.6% | και ευθως ECM* NA SBL TH WH 0.8% * 14:72 το ρημα ο | του ρηματος ου TR | το ρημα ως CT † 14:72 φωνησαι δις | δις φωνησαι WH † 14:72 απαρνηση

οὶ ἀρχιερεῖς μετὰ τῶν πρεσβυτέρων καὶ γραμματέων, καὶ ὄλον τὸ συνέδριον, δῆσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπήνεγκαν καὶ παρέδωκαν τῷ §Πιλάτῳ. ² Καὶ ἐπρωτήσεν αὐτὸν ὁ *Πιλάτος, Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς †εἶπεν αὐτῷ, Σὺ λέγεις. ³ Καὶ κατηγοροῦν αὐτοῦ οἱ ἀρχιερεῖς †πολλά. ⁴ ὁ δὲ §Πιλάτος πάλιν *ἐπρωτήσεν αὐτόν, λέγων, Οὐκ ἀποκρίνη οὐδέν; Ἴδε, πόσα σου †καταμαρτυροῦσιν. ⁵ Ὁ δὲ Ἰησοῦς οὐκέτι οὐδὲν ἀπεκρίθη, ὥστε θαυμάζειν τὸν †Πιλάτον.

⁶ Κατὰ δὲ ἑορτὴν ἀπέλυεν αὐτοῖς ἓνα δέσμιον, §ὄνπερ ἦτοῦντο. ⁷ Ἦν δὲ ὁ λεγόμενος Βαραββᾶς μετὰ τῶν *συστασιαστῶν δεδεμένος, οἵτινες ἐν τῇ στάσει φόνον πεποιήκεισαν. ⁸ Καὶ †ἀναβοήσας ὁ ὄχλος ἤρξατο αἰτεῖσθαι καθὼς †αἰεὶ ἐποίει αὐτοῖς. ⁹ Ὁ δὲ §Πιλάτος ἀπεκρίθη αὐτοῖς, λέγων, Θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; ¹⁰ *Ἐγίνωσκε γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παραδεδώκεισαν αὐτόν οἱ ἀρχιερεῖς. ¹¹ Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς ἀνέσεισαν τὸν ὄχλον ἵνα μᾶλλον τὸν Βαραββᾶν ἀπολύσῃ αὐτοῖς. ¹² Ὁ δὲ †Πιλάτος †ἀποκριθεὶς πάλιν §εἶπεν αὐτοῖς, Τί οὖν *θέλετε ποιήσω ὃν λέγετε †βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; ¹³ Οἱ δὲ πάλιν ἔκραξαν, Σταύρωσον αὐτόν. ¹⁴ Ὁ δὲ †Πιλάτος ἔλεγεν αὐτοῖς, Τί γὰρ §κακὸν ἐποίησεν; Οἱ δὲ *περισσοτέρως ἔκραξαν, Σταύρωσον αὐτόν. ¹⁵ Ὁ δὲ †Πιλάτος βουλόμενος τῷ ὄχλῳ τὸ ἱκανὸν ποιῆσαι, ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν· καὶ παρέδωκε τὸν Ἰησοῦν φραγελλώσας ἵνα σταυρωθῇ.

¹⁶ Οἱ δὲ στρατιῶται ἀπήγαγον αὐτόν ἔσω τῆς αὐλῆς, ὃ ἔστι πραιτώριον, καὶ †συγκαλοῦσιν ὅλην τὴν σπεῖραν. ¹⁷ Καὶ §ἐνδύουσιν αὐτόν πορφύραν, καὶ περιτιθέασιν αὐτῷ πλέξαντες ἀκάνθινον στέφανον, ¹⁸ καὶ ἤρξαντο

‡ 15:1 τω | — CT § 15:1 πιλατω | πειλατω TH WH * 15:2 πιλατος | πειλατος TH WH † 15:2 ειπεν αυτω | αυτω λεγει CT ‡ 15:3 πολλα | πολλα αυτος δε ουδεν απεκρινατο ANT SCR § 15:4 πιλατος | πειλατος TH WH * 15:4 επρωτησεν | επρωτα ANT CT † 15:4 καταμαρτυρουσιν | κατηγορουσιν CT ‡ 15:5 πιλατον | πειλατον TH WH § 15:6 ονπερ ητουντο | ον παρητουντο ECM* NA SBL TH WH * 15:7 συστασιαστων | στασιαστων CT † 15:8 αναβοησας | αναβας ECM* NA SBL TH WH ‡ 15:8 αιει | — ECM NA SBL WH § 15:9 πιλατος | πειλατος TH WH * 15:10 εγινωσκε | εγεινωσκε TH † 15:12 πιλατος | πειλατος TH WH ‡ 15:12 αποκριθεις παλιν | παλιν αποκριθεις CT § 15:12 ειπεν | ελεγεν CT * 15:12 θελετε | — ECM TH WH † 15:12 βασιλεα | του βασιλεα ANT CT ‡ 15:14 πιλατος | πειλατος TH WH § 15:14 κακον εποιησεν | εποιησε κακον ANT CT * 15:14 περισσοτερος | περισσως CT † 15:15 πιλατος |

ἀσπάζεσθαι * αὐτόν, Χαῖρε, †ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων·
 19 καὶ ἔτυπτον αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν καλάμῳ, καὶ ἐνέπτουν
 αὐτῷ, καὶ τιθέντες τὰ γόνατα προσεκύνουν αὐτῷ. 20 Καὶ
 ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν πορφύραν, καὶ
 ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια †τὰ ἴδια, καὶ ἐξάγουσιν αὐτὸν
 ἵνα σταυρώσωσιν αὐτόν.

21 Καὶ ἀγγαρεύουσι παράγοντά τινα Σίμωνα
 Κυρηναῖον, ἐρχόμενον ἀπ' ἀγροῦ, τὸν πατέρα
 Ἀλεξάνδρου καὶ Ῥούφου, ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ.
 22 Καὶ φέρουσιν αὐτὸν ἐπὶ ΣΓολγοθᾶ τόπον, ὃ ἐστὶ
 *μεθερμηνευόμενον Κρανίου Τόπος. 23 Καὶ ἐδίδουν αὐτῷ
 †πιεῖν ἐσμυρνισμένον οἶνον· †ὁ δὲ οὐκ ἔλαβε. 24 Καὶ
 ἑσταυρώσαντες αὐτόν, *διαμερίζονται τὰ ἱμάτια αὐτοῦ,
 βάλλοντες κλῆρον ἐπ' αὐτά, τίς τί ἄρῃ. 25 Ἦν δὲ ὥρα
 τρίτη, καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν. 26 Καὶ ἦν ἡ ἐπιγραφὴ
 τῆς αἰτίας αὐτοῦ ἐπιγεγραμμένη, Ὁ βασιλεὺς τῶν
 Ἰουδαίων. 27 Καὶ σὺν αὐτῷ σταυροῦσι δύο ληστές, ἓνα
 ἐκ δεξιῶν καὶ ἓνα ἐξ εὐωνύμων αὐτοῦ. 28 †Καὶ ἐπληρώθη
 ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα, Καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη. 29 Καὶ
 οἱ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτόν, †κινουῦντες
 τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ λέγοντες, Οὐά, ὁ καταλύων
 τὸν ναὸν καὶ ἑν τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν, 30 σῶσον
 σεαυτόν, *καὶ κατάβα ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. 31 Ὁμοίως
 †καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐμπαίζοντες πρὸς ἀλλήλους μετὰ τῶν
 γραμματέων ἔλεγον, Ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται
 σῶσαι. 32 Ὁ Χριστὸς ὁ βασιλεὺς †τοῦ Ἰσραὴλ καταβάτω
 νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμεν
 Ἐαυτῷ. Καὶ οἱ συνεσταυρωμένοι *αὐτῷ ὠνείδιζον αὐτόν.

33 †Γενομένης δὲ ὥρας ἕκτης, σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην
 τὴν γῆν ἕως ὥρας †ἐνάτης. 34 Καὶ τῇ ἑνῇ τῇ ἐνάτῃ

* 15:18 αυτον | αυτον και λεγειν PCK † 15:18 ο βασιλευς | βασιλευ BYZ
 CT TR † 15:20 τα ιδια 96.2% | αυτου ECM* NA WH 0.8% § 15:22 γολγοθα
 | τον γολγοθαν CT * 15:22 μεθερμηνευομενον | μεθερμηνευομενος WH
 † 15:23 πιειν | — CT † 15:23 ο | ος ECM* NA SBL TH WH § 15:24
 σταυρωσαντες αυτον | σταυρουσιν αυτον και ECM* NA SBL TH WH * 15:24
 διαμεριζονται | διεμεριζον TR † 15:28 και επληρωθη η γραφη η λεγουσα
 και μετα ανομων ελογισθη 84.9% | — NA SBL TH WH 11% [Note: ECM encloses
 this text with double brackets.] † 15:29 κινουντες | κεινουντες TH § 15:29
 εν τρισιν ημεραις οικοδομων | οικοδομων εν τρισιν ημεραις ECM* NA SBL
 TH WH * 15:30 και καταβα | καταβας CT † 15:31 και | δε και ANT TR
 † 15:32 του | — CT § 15:32 αυτω | — BYZ CT TR * 15:32 αυτω 95.4% |
 συν αυτω ECM NA SBL WH 1.2% † 15:33 γενομενης δε | και γενομενης CT
 † 15:33 ενατης | εννατης TR § 15:34 ωρα τη ενατη | ωρα τη εννατη TR
 | ενατη ωρα CT

ἐβόησεν ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ, *λέγων, Ἐλωί, Ἐλωί, †λιμὰ †σαβαχθανί; Ὁ ἐστὶ μεθερμηνευόμενον, Ὁ Θεὸς Σμου, ὁ Θεὸς μου, εἰς τί *με ἐγκατέλιπες; ³⁵ Καὶ τινες τῶν παρεστηκότων ἀκούσαντες ἔλεγον, †Ἰδοῦ, †Ἡλίαν φωνεῖ. ³⁶ Δραμῶν δὲ δεῖς, *καὶ γεμίσας σπόγγον ὄξους, περιθείς †τε καλάμῳ, ἐπότιζεν αὐτόν, λέγων, Ἄφετε, ἴδωμεν εἰ ἔρχεται †Ἡλίας καθελεῖν αὐτόν. ³⁷ Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀφείς φωνὴν μεγάλην ἐξέπνευσε. ³⁸ Καὶ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο ὅτι ἀνωθεν ἕως κάτω. ³⁹ Ἰδὼν δὲ ὁ κεντυρίων ὁ παρεστηκὼς ἐξ ἐναντίας αὐτοῦ ὅτι οὕτω *κράξας ἐξέπνευσε, εἶπεν, Ἀληθῶς †ὁ ἄνθρωπος οὗτος υἱὸς †ἦν Θεοῦ.

⁴⁰ Ἦσαν δὲ καὶ γυναῖκες ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, ἐν αἷς †ἦν *καὶ †Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, καὶ Μαρία ἡ †τοῦ Ἰακώβου τοῦ μικροῦ καὶ †Ἰωσή μῆτηρ, καὶ Σαλώμη, ⁴¹ αἱ *καί, ὅτε ἦν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, ἠκολούθουν αὐτῷ, καὶ διηκόνουν αὐτῷ, καὶ ἄλλαι πολλαὶ αἱ συναναβᾶσαι αὐτῷ εἰς Ἱεροσόλυμα.

⁴² Καὶ ἤδη ὀψίας γενομένης, ἐπεὶ †ἦν Παρασκευή, ὃ ἐστὶ †προσάββατον, ⁴³ †ἦλθεν Ἰωσήφ *ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, εὐσχήμων βουλευτής, ὃς καὶ αὐτὸς ἦν προσδεχόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ· τολμήσας εἰσῆλθε πρὸς †Πιλάτον, καὶ ἠτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. ⁴⁴ Ὁ δὲ †Πιλάτος ἐθαύμασεν εἰ ἤδη τέθνηκε· καὶ προσκαλεσάμενος τὸν κεντυρίωνα, ἐπηρώτησεν αὐτόν εἰ †πάλαι ἀπέθανε. ⁴⁵ Καὶ γνοὺς ἀπὸ τοῦ κεντυρίωνος, ἐδώρησατο τὸ *σῶμα τῷ Ἰωσήφ. ⁴⁶ Καὶ ἀγοράσας σινδόνα, †καὶ καθελὼν αὐτόν, ἐνείλησε τῇ σινδόνι, καὶ

* 15:34 λεγων | — CT † 15:34 λιμα | λαμμα TR | λεμα ECM NA SBL | λαμα TH WH † 15:34 σαβαχθανι | σαβαχθανει TH WH § 15:34 μου | — PCK * 15:34 με εγκατελιπες | εγκατελιπες με ECM* NA SBL TH WH † 15:35 ιδου | ιδε ANT CT † 15:35 ηλιαν | ηλειαν WH § 15:36 εις | τις CT * 15:36 και | — TH WH † 15:36 τε | — CT † 15:36 ηλιας | ηλειας WH § 15:38 απο | απ CT * 15:39 κραξας 96.5% | — ECM* NA SBL TH WH 0.4% † 15:39 ο ανθρωπος ουτος | ουτος ο ανθρωπος CT † 15:39 ην θεου | θεου ην ECM NA SBL WH § 15:40 ην | — CT * 15:40 και | — PCK † 15:40 μαρια | μαριαμ WH † 15:40 του | — CT § 15:40 ιωση | ιωσητος CT * 15:41 και 88.8% | — CT 3.6% † 15:42 ην παρασκευη | παρασκευη ην PCK † 15:42 προσαββατον | προς σαββατον BYZ § 15:43 ηλθεν | ελθων ANT CT PCK * 15:43 ο | — WH † 15:43 πιλατον | τον πιλατον ECM* NA SBL | τον πειλατον TH WH † 15:44 πιλατος | πειλατος TH WH § 15:44 παλαι 97.8% | ηδη TH WH 1.5% * 15:45 σωμα | πτωμα CT † 15:46 και |

‡κατέθηκεν αὐτὸν ἐν Σμνημείῳ, ὃ ἦν λελατομημένον ἐκ πέτρας· καὶ προσεκύλισε λίθον ἐπὶ τὴν θύραν τοῦ μνημείου. ⁴⁷ Ἡ δὲ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία *Ἰωσὴ ἐθεώρουν ποῦ †τίθεται.

16

¹ Καὶ διαγενομένου τοῦ σαββάτου, *Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία †Ἰακώβου καὶ Σαλώμη ἠγόρασαν ἀρώματα, ἵνα ἐλθοῦσαι ἀλείψωσιν ‡αὐτόν. ² Καὶ λίαν πρῶτὶ Στῆς μιᾶς σαββάτων ἔρχονται ἐπὶ τὸ μνημεῖον, ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου. ³ Καὶ ἔλεγον πρὸς ἑαυτάς, Τίς ἀποκυλίσει ἡμῖν τὸν λίθον ἐκ τῆς θύρας τοῦ μνημείου; ⁴ Καὶ ἀναβλέψασαι θεωροῦσιν ὅτι *ἀποκεκύλισται ὁ λίθος· ἦν γὰρ μέγας σφόδρα. ⁵ Καὶ εἰσελθοῦσαι εἰς τὸ μνημεῖον, εἶδον νεανίσκον καθήμενον ἐν τοῖς δεξιοῖς, περιβεβλημένον στολὴν λευκὴν· καὶ ἐξεθαμβήθησαν. ⁶ Ὁ δὲ λέγει αὐταῖς, Μὴ ἐκθαμβεῖσθε· Ἰησοῦν ζητεῖτε τὸν Ναζαρηνὸν τὸν ἐσταυρωμένον· ἠγέρθη, οὐκ ἔστιν ὧδε· ἴδε, ὁ τόπος ὅπου ἔθηκαν αὐτόν. ⁷ †Ἄλλ' ὑπάγετε, εἶπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ καὶ τῷ Πέτρῳ ὅτι Προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε, καθὼς εἶπεν ὑμῖν. ⁸ Καὶ ‡ἐξελθοῦσαι ἔφυγον ἀπὸ τοῦ μνημείου· εἶχε δὲ αὐτὰς τρόμος καὶ ἔκστασις· καὶ οὐδενὶ οὐδὲν *εἶπον, ἐφοβοῦντο †γάρ.‡

⁹ Ὡς ἀναστὰς *δὲ πρῶτὴ πρῶτῃ σαββάτου ἐφάνη πρῶτον Μαρία τῇ Μαγδαληνῇ, †ἀφ' ἧς ἐκβεβλήκει ἐπτά

‡ 15:46 κατεθηκεν 93.8% | εθηκεν ECM* NA SBL TH WH 4.6% § 15:46 μνημειω | μνηματι ECM* WH * 15:47 ιωση | η ιωσητος CT † 15:47 τιθεται | τεθειται CT * 16:1 μαρια | η μαρια WH † 16:1 ιακωβου | η του ιακωβου ANT BYZ ECM* NA SBL TH TR WH | η ιακωβου ECM* ‡ 16:1 αυτον | του ιησουν PCK § 16:2 της μιας | τη μια των CT * 16:4 αποκεκυλισται | ανακεκυλισται ECM* WH † 16:7 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH ‡ 16:8 εξελθουσαι | εξελθουσαι ταχυ TR § 16:8 δε | γαρ ECM* NA SBL TH WH * 16:8 ειπον | ειπαν ECM NA SBL WH † 16:8 γαρ 99.6% | γαρ παντα δε τα παρηγγελμενα τοις περι του Πητρον συντομωσ εξηγγελιαν μετα δε ταυτα και αυτος ο ιησους απο ανατολης και αχρι δυσεως εξαπιστειλε δι αυτων το ιερον και αφθαρτον κηρυγμα της αιωνιου σωτηριας (αμην ECM* NA SBL) ECM* WH 0.4% [Note: NA, SBL, and WH enclose this text with double brackets. WH includes this text after verse 20.] ‡ 16:8 TH includes a scribal note that reads: εν τισι μεν των αντιγραφων εως ωδε πληρουται ο ευαγγελιστης εως ου και ευσεβιος ο παμφιλου εκανονισεν εν πολλοις δε και ταυτα φερεται. Variations of this note are found in 12 manuscripts (0.7%). The exact Greek text of TH is found in 2 manuscripts (0.1%). § 16:9 {include verses 9-20} 99.8% | {omit verses 9-20} 0.2% [Note: NA, SBL, and WH enclose this text with double brackets] * 16:9 δε | δε ο ιησους PCK † 16:9 αφ | παρ CT

δαιμόνια. ¹⁰ Ἐκείνη πορευθεῖσα ἀπήγγειλε τοῖς μετ' αὐτοῦ γενομένοις, πενθοῦσι καὶ κλαίουσι. ¹¹ †Κάκεῖνοι ἀκούσαντες ὅτι ζῆ καὶ ἐθεάθη ὑπ' αὐτῆς ἠπίστησαν.

¹² Μετὰ δὲ ταῦτα δυσὶν ἐξ αὐτῶν περιπατοῦσιν ἐφανερῶθη ἐν ἑτέρῳ μορφῇ, πορευομένοις εἰς ἀγρόν. ¹³ Κάκεῖνοι ἀπελθόντες ἀπήγγειλαν τοῖς λοιποῖς· οὐδὲ ἐκείνοις ἐπίστευσαν.

¹⁴ Ὡστερον ἀνακειμένοις *αὐτοῖς τοῖς ἑνδεκα ἐφανερῶθη, καὶ ὠνείδισε τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν καὶ σκληροκαρδίαν, ὅτι τοῖς θεασαμένοις αὐτὸν †ἐγγεγερμένον οὐκ ἐπίστευσαν. ¹⁵ Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Πορευθέντες εἰς τὸν κόσμον ἅπαντα, κηρύξατε τὸ εὐαγγέλιον πάσῃ τῇ κτίσει. ¹⁶ Ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς σωθήσεται· ὁ δὲ ἀπιστήσας κατακριθήσεται. ¹⁷ Σημεῖα δὲ τοῖς πιστεύσασι †ταῦτα παρακολουθήσει· ἐν τῷ ὀνόματί μου δαιμόνια ἐκβαλοῦσι· γλώσσαις λαλήσουσι ἄκαια· ¹⁸ *ὄφεις ἀροῦσι· κἂν θανάσιμόν τι πίωσιν, οὐ μὴ αὐτοὺς †βλάβῃ· ἐπὶ ἄρρώστους χεῖρας ἐπιθήσουσι, καὶ καλῶς ἔξουσιν.

¹⁹ Ὁ μὲν οὖν †Κύριος, μετὰ τὸ λαλήσαι αὐτοῖς, ἄνεληφθη εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν τοῦ Θεοῦ. ²⁰ Ἐκεῖνοι δὲ ἐξελθόντες ἐκήρυξαν πανταχοῦ, τοῦ Κυρίου συνεργοῦντος, καὶ τὸν λόγον βεβαιοῦντος διὰ τῶν ἐπακολουθούντων σημείων. *Ἀμήν.†

‡ **16:11** κακεῖνοι | ἐκεῖνοι ECM* § **16:14** ὕστερον | ὕστερον δε NA SBL TH WH * **16:14** αὐτοῖς | — ECM* † **16:14** ἐγγεγερμένον 88.9% | ἐγγεγερμένον εκ νεκρῶν WH 10.5% ‡ **16:17** ταῦτα παρακολουθήσει 98% | ἀκολουθήσει ταῦτα ECM* TH WH 0.4% § **16:17** καιναις | — ECM* TH WH * **16:18** οφεις 97.2% | και εν ταις χερσιν οφεις ECM NA TH WH 2.2% † **16:18** βλαψη | βλαψει ANT TR ‡ **16:19** κυριος 94.2% | κυριος ιησους NA SBL TH WH 5.3% § **16:19** ανεληφθη | ανελημφθη CT * **16:20** αμην 97.5% | — ECM* NA SBL WH 2.1% † **16:20** The following scribal note is included in the colophons of many Greek manuscripts: Ἐξεδόθη μετὰ χρόνους ἰ' τῆς τοῦ Χριστοῦ ἀναλήψεως.

ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ

1 Ἐπειδήπερ πολλοὶ ἐπεχείρησαν ἀνατάξασθαι διήγησιν περὶ τῶν πεπληροφορημένων ἐν ἡμῖν πραγμάτων, ² καθὼς παρέδοσαν ἡμῖν οἱ ἀπ' ἀρχῆς αὐτόπται καὶ ὑπηρέται γενόμενοι τοῦ λόγου, ³ ἔδοξε κάμοι, παρηκολουθηκότες ἄνωθεν πᾶσιν ἀκριβῶς, καθεξῆς σοι γράψαι, κράτιστε Θεόφιλε, ⁴ ἵνα ἐπιγνῶς περὶ ὧν κατηχήθης λόγων τὴν ἀσφάλειαν.

⁵ Ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡρώδου * τοῦ βασιλέως τῆς Ἰουδαίας ἱερεὺς τις ὀνόματι Ζαχαρίας, ἐξ ἑφημερίας Ἀβιά· καὶ † ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἐκ τῶν θυγατέρων Ἀαρῶν, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς ‡ Ἐλισάβητ. ⁶ Ἦσαν δὲ δίκαιοι ἀμφοτέροι Σένώπιον τοῦ Θεοῦ, πορευόμενοι ἐν πάσαις ταῖς ἐντολαῖς καὶ δικαιώμασι τοῦ Κυρίου ἀμεμπτοι. ⁷ Καὶ οὐκ ἦν αὐτοῖς τέκνον, καθότι * ἡ Ἐλισάβητ ἦν στεῖρα, καὶ ἀμφοτέροι προβεβηκότες ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν ἦσαν.

⁸ Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἱερατεύειν αὐτὸν ἐν τῇ τάξει τῆς ἑφημερίας αὐτοῦ ἐναντι τοῦ Θεοῦ, ⁹ κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἱερατείας, ἔλαχε τοῦ θυμιᾶσαι εἰσελθὼν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Κυρίου. ¹⁰ Καὶ πᾶν τὸ πλῆθος † ἦν τοῦ λαοῦ προσευχόμενον ἔξω τῆ ὥρα τοῦ θυμιάματος. ¹¹ Ὦφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος Κυρίου, ἐστὼς ἐκ δεξιῶν τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ θυμιάματος. ¹² Καὶ ἐταράχθη Ζαχαρίας ἰδὼν, καὶ φόβος ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτόν. ¹³ Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ ἄγγελος, Μὴ φοβοῦ, Ζαχαρία· διότι εἰσηκούσθη ἡ δέησίς σου, καὶ ἡ γυνὴ σου § Ἐλισάβητ γεννήσει υἱὸν σοι, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ * Ἰωάννην. ¹⁴ Καὶ ἔσται χαρὰ σοι καὶ ἀγαλλίασις, καὶ πολλοὶ ἐπὶ τῇ † γεννήσει αὐτοῦ χαρήσονται. ¹⁵ Ἔσται γὰρ μέγας ἐνώπιον ‡ τοῦ Κυρίου, καὶ οἶνον καὶ σίκερα οὐ μὴ πῖη, καὶ Πνεύματος Ἁγίου πλησθήσεται ἔτι ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ. ¹⁶ Καὶ πολλοὺς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐπιστρέψει ἐπὶ Κύριον τὸν Θεὸν αὐτῶν. ¹⁷ καὶ αὐτὸς προελεύσεται ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν πνεύματι καὶ δυνάμει

* 1:5 του | — CT † 1:5 η γυνη αυτου | γυνη αυτω CT ‡ 1:5 ελισαβητ | ελεισαβητ WH § 1:6 ενωπιον | εναντιον CT * 1:7 η ελισαβητ ην | ην η ελισταβητ NA SBL TH | ην η ελεισαβητ WH † 1:9 ιερατειας | ιερατιας WH ‡ 1:10 ην του λαου | του λαου ην PCK TR § 1:13 ελισαβητ | ελεισαβητ WH * 1:13 ιωαννην | ιωαννην WH † 1:14 γεννησει | γενεσει CT ‡ 1:15 του | — BYZ TH WH

Ἡλίου, ἐπιστρέψαι καρδίας πατέρων ἐπὶ τέκνα, καὶ ἀπειθεῖς ἐν φρονήσει δικαίων, ἐτοιμάσαι Κυρίῳ λαὸν κατεσκευασμένον. ¹⁸ Καὶ εἶπε Ζαχαρίας πρὸς τὸν ἄγγελον, Κατὰ τί γνώσομαι τοῦτο; Ἐγὼ γάρ εἰμι πρεσβύτης, καὶ ἡ γυνή μου προβεβηκυῖα ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῆς. ¹⁹ Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῷ, Ἐγὼ εἰμι Γαβριήλ ὁ παρεστηκὼς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ· καὶ ἀπεστάλην λαλῆσαι πρὸς σε, καὶ εὐαγγελίσασθαί σοι ταῦτα. ²⁰ Καὶ ἰδού, ἔση σιωπῶν καὶ μὴ δυνάμενος λαλῆσαι, ἄχρι ἧς ἡμέρας γένηται ταῦτα, ἀνθ' ὧν οὐκ ἐπίστευσας τοῖς λόγοις μου, οἵτινες πληρωθήσονται εἰς τὸν καιρὸν αὐτῶν.

²¹ Καὶ ἦν ὁ λαὸς προσδοκῶν τὸν Ζαχαρίαν· καὶ ἐθαύμαζον ἐν τῷ χρονίζειν *αὐτὸν ἐν τῷ ναῷ. ²² Ἐξελθὼν δὲ οὐκ ἠδύνατο λαλῆσαι αὐτοῖς· καὶ ἐπέγνωσαν ὅτι ὄπτασίαν ἐώρακεν ἐν τῷ ναῷ· καὶ αὐτὸς ἦν διανεύων αὐτοῖς, καὶ διέμενε κωφός. ²³ Καὶ ἐγένετο, ὡς ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τῆς λειτουργίας αὐτοῦ, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.

²⁴ Μετὰ δὲ ταύτας τὰς ἡμέρας συνέλαβεν Ἑλισάβετ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ περιέκρυβεν ἑαυτὴν μῆνας πέντε, λέγουσα ²⁵ ὅτι Οὕτω μοι πεποίηκεν ὁ Κύριος ἐν ἡμέραις αἷς ἐπέϊδεν ἀφελεῖν *τὸ ὄνειδος μου ἐν ἀνθρώποις.

²⁶ Ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος Γαβριήλ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς πόλιν τῆς Γαλιλαίας, ἣ ὄνομα Ἡναζαρέτ, ²⁷ πρὸς παρθένον ὀνομασθευμένην ἀνδρί, ἣ ὄνομα Ἰωσήφ, ἐξ οἴκου *Δαβὶδ· καὶ τὸ ὄνομα τῆς παρθένου Μαριάμ. ²⁸ Καὶ εἰσελθὼν ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτὴν εἶπε, Χαῖρε, κεχαριτωμένη· ὁ Κύριος μετὰ σοῦ, εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν. ²⁹ Ἡ δὲ ἰδοῦσα *διεταράχθη ἐπὶ τῷ λόγῳ αὐτοῦ, καὶ διελογίζετο ποταπὸς εἶη ὁ ἀσπασμὸς οὗτος. ³⁰ Καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος αὐτῇ, Μὴ φοβοῦ, Μαριάμ· εὖρες γὰρ χάριν παρὰ τῷ Θεῷ. ³¹ Καὶ ἰδού, συλλήψῃ ἐν γαστρὶ, καὶ τέξῃ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν. ³² Οὗτος ἔσται

§ 1:17 ηλιου | ηλεια TH WH * 1:21 αυτον εν τω ναω | εν τω ναω αυτον CT
 † 1:22 ηδυνατο | εδυνατο CT ‡ 1:24 ελισαβετ | ελεισαβετ WH § 1:25 ο
 | — CT * 1:25 το | — CT † 1:26 υπο | απο CT ‡ 1:26 ναζαρετ | ναζαρεθ
 NA SBL SCR § 1:27 μεμνηστευμενην | εμνηστευμενην CT * 1:27 δαυιδ |
 δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH † 1:28 ο αγγελος | — CT ‡ 1:28 ευλογημενη
 συ εν γυναιξιν | — CT § 1:29 ιδουσα | — CT * 1:29 διεταραχθη επι τω
 λογω αυτου | επι τω λογω διεταραχθη CT † 1:31 συλληψη | συλλημψη CT

μέγας, καὶ υἱὸς ὑψίστου κληθήσεται· καὶ δώσει αὐτῷ Κύριος ὁ Θεὸς τὸν θρόνον· †Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, 33 καὶ βασιλεύσει ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰακώβ εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος. 34 Εἶπε δὲ Μαριὰμ πρὸς τὸν ἄγγελον, Πῶς ἔσται τοῦτο, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ *γινώσκω; 35 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῇ, Πνεῦμα Ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σέ, καὶ δύναμις ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι· διὸ καὶ τὸ †γεννώμενον ἅγιον κληθήσεται υἱὸς Θεοῦ. 36 Καὶ ἰδού, †Ἐλισάβητ ἡ Ὕσσυγγενῆς σου, καὶ αὐτὴ *συνειληφυῖα υἱὸν ἐν †γῆρει αὐτῆς· καὶ οὗτος μὴν ἔκτος ἐστὶν αὐτῇ τῇ καλουμένῃ στείρα. 37 Ὅτι οὐκ ἀδυνατήσῃ παρὰ †τῷ Θεῷ πᾶν ῥῆμα. 38 Εἶπε δὲ Μαριὰμ, Ἰδού, ἡ δούλη Κυρίου· γένοιτό μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου. Καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτῆς ὁ ἄγγελος.

39 Ἀναστᾶσα δὲ Μαριὰμ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐπορεύθη εἰς τὴν Σόρεινῆν μετὰ σπουδῆς, εἰς πόλιν Ἰούδα, 40 καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον Ζαχαρίου, καὶ ἠσπάσατο τὴν *Ἐλισάβητ. 41 Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν †ἡ Ἐλισάβητ τὸν ἀσπασμὸν τῆς Μαρίας, ἐσκίρτησε τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς· καὶ ἐπλήσθη Πνεύματος Ἁγίου ἡ †Ἐλισάβητ, 42 καὶ ἀνεφώνησε Ὕφωνῃ μεγάλῃ, καὶ εἶπεν, Εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξί, καὶ εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου. 43 Καὶ πόθεν μοι τοῦτο, ἵνα ἔλθῃ ἡ μήτηρ τοῦ Κυρίου μου πρὸς *με; 44 Ἰδὸν γάρ, ὡς ἐγένετο ἡ φωνὴ τοῦ ἀσπασμοῦ σου εἰς τὰ ὦτά μου, ἐσκίρτησε †τὸ βρέφος ἐν ἀγαλλιάσει ἐν τῇ κοιλίᾳ μου. 45 Καὶ μακαρία ἡ πιστεύσασα, ὅτι ἔσται τελείωσις τοῖς λελαλημένοις αὐτῇ παρὰ Κυρίου.

46 Καὶ εἶπε Μαριὰμ,

Μεγαλύνει ἡ ψυχὴ μου τὸν Κύριον,

47 καὶ ἠγαλλίασε τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ Θεῷ τῷ σωτῆρί μου.

48 Ὅτι ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπεινῶσιν τῆς δούλης αὐτοῦ.

‡ 1:32 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH § 1:34 εσται | εσται μοι ANT * 1:34 γινωσκω | γεινωσκω TH † 1:35 γεννωμενον | γεννωμενον εκ σου SCR ‡ 1:36 ελισαβητ | ελεισαβητ WH § 1:36 συγγενης | συγγενις CT * 1:36 συνειληφουια | συνειληφεν CT † 1:36 γηρει | γηρα TR ‡ 1:37 τω θεω | του θεου CT § 1:39 ορεινην | ορινην WH * 1:40 ελισαβητ | ελεισαβητ WH † 1:41 η ελισαβητ τον ασπασμον της μαριας | του ασπασμον της μαριας η ελισαβητ NA SBL TH | του ασπασμον της μαριας η ελεισαβητ WH ‡ 1:41 ελισαβητ | ελεισαβητ WH § 1:42 φωνη | κραυγη CT * 1:43 με | εμε CT † 1:44 το βρεφος εν αγαλλιασει | εν αγαλλιασει

Ἴδου γάρ, ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσί με πᾶσαι αἱ γενεαί.

49 Ὅτι ἐποίησέ μοι †μεγαλεῖα ὁ δυνατός,
καὶ ἄγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ.

50 Καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ εἰς γενεὰς Ὕγενεῶν
τοῖς φοβουμένοις αὐτόν.

51 Ἐποίησε κράτος ἐν βραχίονι αὐτοῦ·
διεσκόρπισεν ὑπερηφάνους διανοίᾳ καρδίας αὐτῶν.

52 Καθεῖλε δυνάστας ἀπὸ θρόνων,
καὶ ὕψωσε ταπεινούς.

53 Πεινῶντας ἐνέπλησεν ἀγαθῶν,
καὶ πλουτοῦντας ἐξάπέστειλε κενούς.

54 Ἀντελάβετο Ἰσραὴλ παιδὸς αὐτοῦ,
μνησθῆναι ἐλέους,

55 καθὼς ἐλάλησε πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν,
τῷ Ἀβραάμ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ *εἰς τὸν αἰῶνα.

56 Ἐμεινε δὲ Μαριὰμ σὺν αὐτῇ †ώσει μῆνας τρεῖς, καὶ
ὑπέστρεψεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς.

57 Τῇ δὲ †Ἐλισάβητ ἐπλήσθη ὁ χρόνος τοῦ τεκεῖν
αὐτήν, καὶ ἐγέννησεν υἱόν. 58 Καὶ ἤκουσαν οἱ περίοικοι
καὶ οἱ συγγενεῖς αὐτῆς ὅτι ἐμεγάλυνε Κύριος τὸ ἔλεος
αὐτοῦ μετ' αὐτῆς, καὶ συνέχαιρον αὐτῇ. 59 Καὶ ἐγένετο
ἐν τῇ Ὕογδοῇ ἡμέρᾳ, *ἦλθον περιτεμεῖν τὸ παιδίον·
καὶ ἐκάλουν αὐτὸ ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς αὐτοῦ
Ζαχαρίαν. 60 Καὶ ἀποκριθεῖσα ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπεν,
Οὐχί, ἀλλὰ κληθήσεται †Ἰωάννης. 61 Καὶ †εἶπον πρὸς
αὐτήν ὅτι Οὐδεὶς ἐστὶν ὃς ἐν τῇ συγγενείᾳ σου ὃς καλεῖται
τῷ ὀνόματι τούτῳ. 62 Ἐνένευον δὲ τῷ πατρὶ αὐτοῦ,
τὸ τί ἂν θέλοι καλεῖσθαι *αὐτόν. 63 Καὶ αἰτήσας
πινακίδιον ἔγραψε, λέγων, †Ἰωάννης †ἐστὶ ὃ τὸ ὄνομα
αὐτοῦ· καὶ ἐθαύμασαν πάντες. 64 Ἀνεώχθη δὲ τὸ στόμα
αὐτοῦ παραχρῆμα καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει
εὐλογῶν τὸν Θεόν. 65 Καὶ ἐγένετο ἐπὶ πάντας φόβος
τοὺς περιοικοῦντας αὐτούς· καὶ ἐν ὅλῃ τῇ *ὄρεινῇ τῆς
Ἰουδαίας διελαλεῖτο πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα. 66 Καὶ
ἔθεντο πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν,

‡ 1:49 μεγαλεια | μεγαλα CT § 1:50 γενεων | και γενεας CT * 1:55 εις
τον αιωνα | εως αιωνος PCK † 1:56 ωσει | ως CT ‡ 1:57 ελισαβητ |
ελεισαβητ WH § 1:59 ογδοη ημερα | ημερα τη ογδοη CT * 1:59 ηλθον |
ηλθαν WH † 1:60 ιωαννης | ιωανης WH ‡ 1:61 ειπον | ειπαν CT § 1:61
εν τη συγγενεια | εκ της συγγενειας CT * 1:62 αυτον | αυτο CT † 1:63
ιωαννης | ιωανης WH ‡ 1:63 εστι | εσται PCK § 1:63 το | — NA SBL
WH * 1:65 ορεινη | ορινη WH

λέγοντες, Τί ἄρα τὸ παιδίον τοῦτο ἔσται; †Καὶ χεὶρ Κυρίου ἦν μετ' αὐτοῦ.

67 Καὶ Ζαχαρίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐπλήσθη Πνεύματος Ἁγίου, καὶ †προεφήτευσεν, λέγων,

68 Εὐλογητὸς Κύριος ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ, ὅτι ἐπεσκέψατο καὶ ἐποίησεν λύτρωσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ,

69 καὶ ἤγειρε κέρας σωτηρίας ἡμῖν

ἐν Στῶ οἴκῳ *Δαυὶδ †τοῦ παιδὸς αὐτοῦ—

70 καθὼς ἐλάλησεν διὰ στόματος τῶν ἁγίων †τῶν ἀπ' αἰῶνος προφητῶν αὐτοῦ—

71 σωτηρίαν ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν,

καὶ ἐκ χειρὸς πάντων τῶν Σμισούντων ἡμᾶς·

72 ποιῆσαι ἔλεος μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν,

καὶ μνησθῆναι διαθήκης ἁγίας αὐτοῦ,

73 ὅρκον ὃν ὤμοσεν πρὸς Ἀβραὰμ τὸν πατέρα ἡμῶν,

τοῦ δοῦναι ἡμῖν, 74 ἀφόβως, ἐκ χειρὸς *τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν ῥυσθέντας,

λατρεύειν αὐτῷ 75 ἐν ὁσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ ἐνώπιον αὐτοῦ †πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς ἡμῶν.

76 Καὶ †σύ, παιδίον, προφήτης ὑψίστου κληθήσῃ·

προπορεύσῃ γὰρ Σπρὸ προσώπου Κυρίου ἐτοιμάσαι ὁδοὺς αὐτοῦ·

77 τοῦ δοῦναι γνῶσιν σωτηρίας τῷ λαῷ αὐτοῦ

ἐν ἀφέσει ἁμαρτιῶν αὐτῶν,

78 διὰ σπλάγχνα ἐλέους Θεοῦ ἡμῶν,

ἐν οἷς *ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ἀνατολὴ ἐξ ὕψους,

79 ἐπιφάναι τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου καθημένοις, τοῦ κατευθῆναι τοὺς πόδας ἡμῶν εἰς ὁδὸν εἰρήνης.

80 Τὸ δὲ παιδίον ἠῤῥξανε καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι, καὶ ἦν ἐν ταῖς ἐρήμοις ἕως ἡμέρας ἀναδείξεως αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἰσραὴλ.

2

1 Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, ἐξῆλλθε δόγμα παρὰ Καίσαρος Αὐγούστου, ἀπογράφεσθαι πᾶσαν τὴν οἰκουμένην. 2 Αὕτη *ἡ ἀπογραφὴ πρώτη ἐγένετο

† 1:66 και | και γαρ CT † 1:67 προεφητευσεν | επροφητευσεν CT § 1:69 τω | — CT * 1:69 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH † 1:69 του | — CT † 1:70 των | — CT § 1:71 μισουντων | μεισουντων TH * 1:74 των εχθρων ημων | εχθρων CT † 1:75 πασας τας ημερας της ζωης | πασαις ταις ημεραις CT † 1:76 συ | συ δε CT § 1:76 προ προσωπου | ενωπιου CT * 1:78 επεσκεψατο | επισκεψεται CT * 2:2 η | — CT

ἡγεμονεύοντος τῆς Συρίας Κυρηναίου. ³ Καὶ ἐπορεύοντο πάντες ἀπογράφεσθαι, ἕκαστος εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν. ⁴ Ἀνέβη δὲ καὶ Ἰωσήφ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, ἐκ πόλεως Ναζαρέτ, εἰς τὴν Ἰουδαίαν, εἰς πόλιν Δαυίδ, ἣτις καλεῖται Βηθλέεμ, διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν ἐξ οἴκου καὶ πατριᾶς *Δαυίδ, ⁵ ἀπογράψασθαι σὺν Μαριὰμ τῇ ἡμενηστευμένη αὐτῷ γυναικί, οὕση ἐγκύω. ⁶ Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ἐκεῖ, ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ τεκεῖν αὐτήν. ⁷ Καὶ ἔτεκε τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον, καὶ ἐσπαργάνωσεν αὐτόν, καὶ ἀνέκλινεν αὐτὸν ἐν Στῆ φάτνῃ, διότι οὐκ ἦν αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ καταλύματι.

⁸ Καὶ ποιμένες ἦσαν ἐν τῇ χώρᾳ τῇ αὐτῇ ἀγραυλοῦντες καὶ φυλάσσοντες φυλακὰς τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὴν ποιμνὴν αὐτῶν. ⁹ Καὶ *ιδού, ἄγγελος Κυρίου ἐπέστη αὐτοῖς, καὶ δόξα Κυρίου περιέλαμψεν αὐτούς· καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν. ¹⁰ Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἄγγελος, Μὴ φοβεῖσθε· ἰδοὺ γάρ, εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην, ἣτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ· ¹¹ ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον σωτήρ, ὃς ἐστὶ Χριστὸς Κύριος, ἐν πόλει †Δαυίδ. ¹² Καὶ τοῦτο ὑμῖν †τὸ σημεῖον· εὐρήσετε βρέφος ἐσπαργανωμένον, †σκεῖμενον ἐν *φάτνῃ. ¹³ Καὶ †ἐξαίφνης ἐγένετο σὺν τῷ ἀγγέλῳ πλῆθος στρατιᾶς οὐρανοῦ, αἰνούντων τὸν Θεόν, καὶ λεγόντων,

¹⁴ Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ,
καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη·
ἐν ἀνθρώποις †εὐδοκία.

¹⁵ Καὶ ἐγένετο, ὡς ἀπῆλθον ἀπ' αὐτῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οἱ ἄγγελοι, †καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ ποιμένες *εἶπον πρὸς ἀλλήλους, Διέλθωμεν δὴ ἕως Βηθλέεμ, καὶ ἴδωμεν τὸ ῥῆμα τοῦτο τὸ γεγονός, ὃ ὁ Κύριος ἐγνώρισεν ἡμῖν. ¹⁶ Καὶ †ἦλθον σπεύσαντες, καὶ †ἀνεῦρον τὴν τε Μαριὰμ καὶ τὸν Ἰωσήφ, καὶ τὸ βρέφος κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ. ¹⁷ Ἰδόντες δὲ

† 2:3 ιδιαν | εαυτου CT † 2:4 ναζαρετ | ναζαρεθ NA SBL SCR § 2:4 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH * 2:4 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH † 2:5 μεμνηστευμενη αυτω γυναικι | εμνηστευμενη αυτω CT † 2:5 εγκυω | ενκυω TH WH § 2:7 τη | — CT * 2:9 ιδου | — CT † 2:11 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH † 2:12 το | — WH § 2:12 κειμενον | και κειμενον CT * 2:12 φατνη | τη φατνη TR † 2:13 εξαιφνης | εξεφνης WH † 2:14 ευδοκια 98.8% | ευδοκιας CT 0.4% § 2:15 και οι ανθρωποι 97% | — CT 1.2% * 2:15 ειπον | ελαλουν CT † 2:16 ηλθον | ηλθαν CT † 2:16

Ἐδιεγνώρισαν περὶ τοῦ ῥήματος τοῦ λαληθέντος αὐτοῖς περὶ τοῦ παιδίου τούτου. ¹⁸ Καὶ πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν περὶ τῶν λαληθέντων ὑπὸ τῶν ποιμένων πρὸς αὐτούς. ¹⁹ Ἡ δὲ *Μαριὰμ πάντα συνετήρει τὰ ῥήματα ταῦτα, †συμβάλλουσα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. ²⁰ Καὶ ‡υπέστρεψαν οἱ ποιμένες, δοξάζοντες καὶ αἰνοῦντες τὸν Θεὸν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἤκουσαν καὶ εἶδον, καθὼς ἐλαλήθη πρὸς αὐτούς.

²¹ Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν ἡμέραι ὀκτὼ τοῦ περιτεμεῖν *αὐτόν, καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦς, τὸ κληθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου πρὸ τοῦ †συλληφθῆναι αὐτὸν ἐν τῇ κοιλίᾳ.

²² Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ καθαρισμοῦ ‡αὐτῶν κατὰ τὸν νόμον Ἑβραίων, ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς Ἱεροσόλυμα, παραστήσαι τῷ Κυρίῳ — ²³ καθὼς γέγραπται ἐν νόμῳ Κυρίου ὅτι Πᾶν ἄρσεν διανοῖγον μήτραν ἅγιον τῷ Κυρίῳ κληθήσεται — ²⁴ καὶ τοῦ δοῦναι θυσίαν κατὰ τὸ εἰρημένον ἐν *νόμῳ Κυρίου, Ζεῦχος τρυγόνων ἢ δύο †νεοσσὸς περιστερῶν.

²⁵ Καὶ ἰδού, ‡ἦν ἄνθρωπος ἐν Σερουσαλήμ, ᾧ ὄνομα *Συμεών, καὶ ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος καὶ εὐλαβής, προσδεχόμενος παράκλησιν τοῦ Ἰσραήλ, καὶ Πνεῦμα †ἦν Ἅγιον ἐπ' αὐτόν. ²⁶ Καὶ ἦν αὐτῷ κεχρηματισμένον ὑπὸ τοῦ Πνεύματος τοῦ Ἁγίου, μὴ ἰδεῖν θάνατον πρὶν ‡ἢ ἴδῃ τὸν Χριστὸν Κυρίου. ²⁷ Καὶ ἦλθεν ἐν τῷ πνεύματι εἰς τὸ ἱερόν· καὶ ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν τοὺς γονεῖς τὸ παιδίον Ἰησοῦν, τοῦ ποιῆσαι αὐτοὺς κατὰ τὸ εἰθισμένον τοῦ νόμου περὶ αὐτοῦ, ²⁸ καὶ αὐτὸς ἐδέξατο ἑαυτὸ εἰς τὰς ἀγκάλας *αὐτοῦ, καὶ εὐλόγησε τὸν Θεόν, καὶ εἶπε,

²⁹ Νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου, δέσποτα, κατὰ τὸ ῥῆμά σου, ἐν εἰρήνῃ·

³⁰ ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου,

³¹ ὃ ἠτοίμασας κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν·

§ 2:17 διεγνώρισαν | εγνώρισαν CT * 2:19 μαριαμ | μαρια SBL TH WH
† 2:19 συμβαλλουσα | συνβαλλουσα WH ‡ 2:20 υπεστρεψαν | επεστρεψαν
TR § 2:21 ημεραι | αι ημεραι ANT * 2:21 αυτον | το παιδιον ANT TR
† 2:21 συλληφθηναι | συλλημφθηναι CT ‡ 2:22 αυτων | αυτης SCR § 2:22
μωσεως | μωυσεως ANT CT * 2:24 νομω | τω νομω CT † 2:24 νεοσσους
| νοσσοους CT ‡ 2:25 ην ανθρωπος | ανθρωπος ην CT § 2:25 ιερουσαλημ
| ιεροσολυμοις ANT * 2:25 συμεων | σιμεων SCR † 2:25 ην αγιον |
αγιον ην TR ‡ 2:26 η | η αν NA SBL WH | αν TH § 2:28 αυτο | αυτον
ANT * 2:28 αυτου | — CT

³² φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν,
καὶ δόξαν λαοῦ σου Ἰσραήλ.

³³ Καὶ ἦν Ἰωσήφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ θαυμάζοντες ἐπὶ τοῖς λαλουμένοις περὶ αὐτοῦ. ³⁴ Καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς ἡ Συμεών, καὶ εἶπε πρὸς Μαριάμ τὴν μητέρα αὐτοῦ, Ἰδοὺ, οὗτος κεῖται εἰς πτώσιν καὶ ἀνάστασιν πολλῶν ἐν τῷ Ἰσραήλ, καὶ εἰς σημεῖον ἀντιλεγόμενον. ³⁵ καὶ σοῦ ἡ δὲ αὐτῆς τὴν ψυχὴν διελεύσεται ῥομφαία· ὅπως ἂν ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ πολλῶν καρδιῶν διαλογισμοί.

³⁶ Καὶ ἦν Ἄννα προφῆτις, θυγάτηρ Φανουήλ, ἐκ φυλῆς Ἀσήρ—αὕτη προβεβηκυῖα ἐν ἡμέραις πολλαῖς, ζήσασα *ἔτη μετὰ ἀνδρὸς ἐπτὰ ἀπὸ τῆς ἱερθενίας αὐτῆς, ³⁷ καὶ αὕτη χήρα ἡὼς ἐτῶν ὀγδοήκοντα τεσσάρων—ἡ οὐκ ἀφίστατο ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ, νηστειαῖς καὶ δεήσεσι λατρεύουσα νύκτα καὶ ἡμέραν. ³⁸ Καὶ αὕτη αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐπιστᾶσα ἀνθωμολογεῖτο τῷ ἑΚυρίῳ, καὶ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ πᾶσι τοῖς προσδεχομένοις λύτρωσιν ἑν Ἰερουσαλήμ.

³⁹ Καὶ ὡς ἐτέλεσαν *ἅπαντα τὰ κατὰ τὸν νόμον Κυρίου, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, εἰς τὴν πόλιν ἑαυτῶν *Ναζαρέτ. ⁴⁰ Τὸ δὲ παιδίον ἠῤῥξανε, καὶ ἐκραταιοῦτο ἡ πνεύματι, πληρούμενον ἡ σοφίας· καὶ χάρις Θεοῦ ἦν ἐπ' ἑαυτό.

⁴¹ Καὶ ἐπορεύοντο οἱ γονεῖς αὐτοῦ κατ' ἔτος εἰς Ἰερουσαλήμ τῇ ἐορτῇ τοῦ Πάσχα. ⁴² Καὶ ὅτε ἐγένετο ἐτῶν δώδεκα, ἀναβάντων αὐτῶν ἡ εἰς Ἰεροσόλυμα κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἐορτῆς, ⁴³ καὶ τελειωσάντων τὰς ἡμέρας, ἐν τῷ ὑποστρέφειν αὐτούς, ὑπέμεινεν Ἰησοῦς ὁ παῖς ἐν Ἰερουσαλήμ· καὶ οὐκ ἔγνω Ἰωσήφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ. ⁴⁴ νομίσαντες δὲ αὐτὸν ἑν τῇ συνοδίᾳ εἶναι, ἦλθον ἡμέρας ὀδόν, καὶ ἀνεζήτησαν αὐτὸν ἐν τοῖς *συγγενέσι

† 2:33 ιωσηφ και η μητηρ αυτου 96.1% | ο πατηρ αυτου και η μητηρ CT 0.5%

‡ 2:34 συμεων | σιμεων SCR § 2:35 δε | — WH * 2:36 ετη μετα ανδρος | μετα ανδρος ετη CT † 2:36 παρθενιας | παρθενειας TH ‡ 2:37 αυτη | αυτη ANT CT HF PCK § 2:37 ως | εως CT * 2:37 απο | — CT † 2:38

αυτη | — CT ‡ 2:38 κυριω | θεω CT § 2:38 εν | — CT * 2:39 απαντα | παντα CT † 2:39 υπεστρεψαν | επεστρεψαν CT ‡ 2:39 την | — CT § 2:39 εαυτων | αυτων TR * 2:39 ναζαρετ | ναζαρεθ NA SBL SCR TH

† 2:40 πνευματι | — CT ‡ 2:40 σοφιας | σοφια CT § 2:40 αυτο | αυτω

PCK * 2:42 αναβαντων | αναβαινοντων CT † 2:42 εις ιεροσολυμα | —

CT ‡ 2:43 εγνω ιωσηφ και η μητηρ | εγνωσαν οι γονεις CT § 2:44 εν τη

συνοδια ειναι | ειναι εν τη συνοδια CT * 2:44 συγγενεσι | συγγενεουσι CT

καὶ ἓν τοῖς γνωστοῖς· ⁴⁵ καὶ μὴ εὐρόντες αὐτόν, ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ, ζητοῦντες αὐτόν. ⁴⁶ Καὶ ἐγένετο, * μεθ' ἡμέρας τρεῖς εὐρον αὐτόν ἐν τῷ ἱερῷ, καθεζόμενον ἐν μέσῳ τῶν διδασκάλων, καὶ ἀκούοντα αὐτῶν, καὶ ἐπερωτῶντα αὐτούς. ⁴⁷ Ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες αὐτοῦ ἐπὶ τῇ συνέσει καὶ ταῖς ἀποκρίσεσιν αὐτοῦ. ⁴⁸ Καὶ ἰδόντες αὐτόν ἐξεπλάγησαν· καὶ πρὸς αὐτόν ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπε, Τέκνον, τί ἐποίησας ἡμῖν οὕτως; Ἰδοῦ, ὁ πατήρ σου καὶ ἐγὼ ὀδυνώμενοι σέζητοῦμέν σε. ⁴⁹ Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, Τί ὅτι ἐζητεῖτέ με; Οὐκ ἤδευτε ὅτι ἐν τοῖς τοῦ πατρός μου δεῖ εἶναί με; ⁵⁰ Καὶ αὐτοὶ οὐ συνῆκαν τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησεν αὐτοῖς. ⁵¹ Καὶ κατέβη μετ' αὐτῶν, καὶ ἦλθεν εἰς * Ναζαρέτ· καὶ ἦν ὑποτασσόμενος αὐτοῖς. Καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ διεικτέρει πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς.

⁵² Καὶ Ἰησοῦς προέκοπτε σοφία καὶ ἡλικία, καὶ χάριτι παρὰ Θεῷ καὶ ἀνθρώποις.

3

¹ Ἐν ἔτει δὲ πεντεκαιδεκάτῳ τῆς ἡγεμονίας Τιβερίου Καίσαρος, ἡγεμονεύοντος Ποντίου * Πιλάτου τῆς Ἰουδαίας, καὶ τετραρχοῦντος τῆς Γαλιλαίας Ἡρώδου, Φιλίππου δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ τετραρχοῦντος τῆς Ἰουραίας καὶ Τραχωνίτιδος χώρας, καὶ Λυσανίου τῆς Σαβιληνῆς * τετραρχοῦντος, ² ἐπὶ ἀρχιερέως Ἄννα καὶ Καϊάφα, ἐγένετο ῥῆμα Θεοῦ ἐπὶ Σίῳάννην τὸν * Ζαχαρίου υἱὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ. ³ Καὶ ἦλθεν εἰς πᾶσαν τὴν περίχωρον τοῦ Ἰορδάνου, κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἅφεςιν ἀμαρτιῶν· ⁴ ὡς γέγραπται ἐν βίβλῳ λόγων Ἡσαίου τοῦ προφήτου, λέγοντος,

Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ,
Ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου.

† 2:44 εν | — CT ‡ 2:45 αυτον | — CT § 2:45 ζητουντες | αναζητουντες
CT * 2:46 μεθ | μετα CT † 2:48 προς αυτον η μητηρ αυτου ειπε | ειπε
προς αυτον η μητηρ αυτου CT ‡ 2:48 καγω | και εγω SBL WH § 2:48
εζητουμεν | ζητουμεν WH * 2:51 ναζαρετ | ναζαρεθ NA SBL SCR TH
† 2:51 ταυτα | — NA TH WH ‡ 2:52 σοφια | εν τη σοφια NA | τη σοφια WH
* 3:1 πιλατου | πειλατου TH WH † 3:1 τετραρχουντος | τετρααρχουντος
NA SBL WH ‡ 3:1 τετραρχουντος | τετρααρχουντος NA SBL WH § 3:1
αβιληνης | αβειληνης WH * 3:1 τετραρχουντος | τετρααρχουντος NA
SBL WH † 3:2 επι | επ ANT TR ‡ 3:2 αρχιερεως | αρχιερων TR § 3:2
ιωαννην | ιωαννη WH * 3:2 ζαχαριου | του ζαχαριου TR † 3:3 την | —

εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ.

⁵ Πᾶσα φάραγξ πληρωθήσεται,
καὶ πᾶν ὄρος καὶ βουνὸς ταπεινωθήσεται·

καὶ ἔσται τὰ σκολιὰ εἰς ἑὐθείαν,
καὶ αἱ τραχεῖαι εἰς ὁδοὺς λείας·

⁶ καὶ ὄψεται πᾶσα σὰρξ τὸ σωτήριον τοῦ Θεοῦ.

⁷ Ἐλεγεν οὖν τοῖς ἐκπορευομένοις ὄχλοις βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ, Γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς; ⁸ Ποιήσατε οὖν καρποὺς ἀξίους τῆς μετανοίας· καὶ μὴ ἄρξησθε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς, Πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύναται ὁ Θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ. ⁹ Ἦδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων κεῖται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται.

¹⁰ Καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ ὄχλοι λέγοντες, Τί οὖν *ποιήσομεν; ¹¹ Ἀποκριθεὶς δὲ †λέγει αὐτοῖς, Ὁ ἔχων δύο χιτῶνας μεταδότω τῷ μὴ ἔχοντι· καὶ ὁ ἔχων βρώματα ὁμοίως ποιείτω. ¹² Ἦλθον δὲ καὶ τελῶναι †βαπτισθῆναι, καὶ ἑῖπον πρὸς αὐτόν, Διδάσκαλε, τί *ποιήσομεν; ¹³ Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς, Μηδὲν πλέον παρὰ τὸ διατεταγμένον ὑμῖν πράσσετε. ¹⁴ Ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν καὶ στρατευόμενοι, λέγοντες, †Καὶ ἡμεῖς τί ποιήσομεν; Καὶ εἶπε †πρὸς αὐτούς, Μηδένα †διασεισθε, μηδὲ συκοφαντήσητε· καὶ ἀρκεῖσθε τοῖς ὀψωνίοις ὑμῶν.

¹⁵ Προσδοκῶντος δὲ τοῦ λαοῦ, καὶ διαλογιζομένων πάντων ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν περὶ τοῦ *Ἰωάννου, μήποτε αὐτὸς εἶη ὁ Χριστός, ¹⁶ ἀπεκρίνατο †ὁ Ἰωάννης, ἅπασιν λέγων, Ἐγὼ μὲν ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶς· ἔρχεται δὲ ὁ ἰσχυρότερός μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἰκανὸς λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ· αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ καὶ πυρί· ¹⁷ οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, †καὶ διακαθαριεῖ τὴν ἄλωνα αὐτοῦ, καὶ συναξει τὸν

§ 3:5 ευθειαν | ευθειας WH * 3:10 ποιησομεν | ποιησωμεν CT HF † 3:11 λεγει | ελεγεν CT † 3:12 βαπτισθηναι | βαπτισθηναι υπ αυτου PCK § 3:12 ειπον | ειπαν NA SBL WH * 3:12 ποιησομεν | ποιησωμεν CT HF † 3:14 και ημεις τι ποιησομεν | και ημεις τι ποιησωμεν HF | τι ποιησωμεν και ημεις CT † 3:14 προς αυτους | αυτοις CT § 3:14 διασεισητε μηδε συκοφαντησητε | συκοφαντησητε μηδε διασεισητε ANT * 3:15 ιωαννου | ιωανου WH † 3:16 ο ιωαννης απασι λεγων | λεγων πασιν ο ιωαννης NA SBL TH | λεγων πασιν ο ιωαννης WH † 3:17 και διακαθαριει ... συναξει | διακαθαραι ... συναγαγειν CT

σῖτον εἰς τὴν ἀποθήκην αὐτοῦ, τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ.

18 Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἕτερα παρακαλῶν εὐηγγελίζετο ὁ στὸν λαόν· 19 ὁ δὲ Ἡρώδης ὁ *τετράρχης, ἐλεγχόμενος ὑπ' αὐτοῦ περὶ Ἡρωδιάδος τῆς γυναικὸς τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ περὶ πάντων ὧν ἐποίησε πονηρῶν ὁ Ἡρώδης, 20 προσέθηκε καὶ τοῦτο ἐπὶ πᾶσι, †καὶ κατέκλεισε τὸν Σῖωάννην ἐν *τῇ φυλακῇ.

21 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ βαπτισθῆναι ἅπαντα τὸν λαόν, καὶ Ἰησοῦ βαπτισθέντος καὶ προσευχομένου, ἀνεωχθῆναι τὸν οὐρανόν, 22 καὶ καταβῆναι τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον σωματικῶ εἶδει †ὡσεὶ περιστερὰν ἐπ' αὐτόν, καὶ φωνὴν ἐξ οὐρανοῦ γενέσθαι, †λέγουσαν, Σὺ εἶ ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν σοὶ Σεδύοκησα.

23 Καὶ αὐτὸς ἦν *ὁ Ἰησοῦς †ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα ἀρχόμενος, ὧν—†ὡς ἐνομιζετο—υἱὸς Ἰωσήφ, τοῦ Σῖηλί, 24 τοῦ *Ματθαί, τοῦ †Λευί, τοῦ †Μελχί, τοῦ Σῖιαννά, τοῦ Ἰωσήφ, 25 τοῦ Ματταθίου, τοῦ Ἀμώς, τοῦ Ναούμ, τοῦ *Ἐσλί, τοῦ Ναγγαί, 26 τοῦ Μαάθ, τοῦ Ματταθίου, τοῦ †Σεμεί, τοῦ †Ἰωσήφ, τοῦ Σῖιούδα, 27 τοῦ *Ἰωανάν, τοῦ Ἰησά, τοῦ Ζοροβάβελ, τοῦ Σαλαθιήλ, τοῦ †Νηρί, 28 τοῦ †Μελχί, τοῦ Σῖαδδί, τοῦ Κωσάμ, τοῦ *Ἐλμωδάμ, τοῦ Ἡρ, 29 τοῦ †Ἰωσή, τοῦ Ἐλιέζερ, τοῦ †Ἰωρείμ, τοῦ ΣῖΜατθαί, τοῦ *Λευί, 30 τοῦ †Συμεών, τοῦ Ἰούδα, τοῦ Ἰωσήφ, τοῦ †Ἰωανάν, τοῦ ΣῖἘλιακείμ, 31 τοῦ Μελεᾶ, τοῦ *Μαῖνάν, τοῦ Ματταθά, τοῦ †Ναθάν, τοῦ †Δαυίδ, 32 τοῦ Ἰεσσαί, τοῦ

§ 3:18 τον λαον | τω λαω PCK * 3:19 τετραρχης | τετρααρχης NA SBL WH † 3:19 του | φιλιππου του TR † 3:20 και | — TH WH § 3:20 ιωαννην | ιωαννη WH * 3:20 τη | — CT † 3:22 ωσει | ως CT † 3:22 λεγουσαν | — CT § 3:22 ευδοκησα | ηυδοκησα TR * 3:23 ο | — CT † 3:23 ωσει ετων τριακοντα αρχομενος | αρχομενος ωσει ετων τριακοντα CT † 3:23 ως ενομιζετο υιος | υιος ως ενομιζετο CT § 3:23 ήλι | ήλει PCK TH | ήλι NA SBL TR | ήλει WH * 3:24 ματθατ | μαθθαν ANT PCK | μαθθατ NA SBL † 3:24 λευι | λευει TH WH † 3:24 μελχι | μελχει TH WH § 3:24 ιαννα | ιωαννα ANT | ιανναι CT * 3:25 εσλι | εσλιμ ANT | εσλει TH WH † 3:26 σεμει | σεμει BYZ HF | σεμευ ANT | σεμειν NA SBL | σεμειν TH WH † 3:26 ιωσηφ | ιωσηχ ANT CT § 3:26 ιουδα | ιωδα ANT CT * 3:27 ιωαναν | ιωαννα BYZ TR | ιωανναν ANT PCK † 3:27 νηρι | νηρει TH WH † 3:28 μελχι | μελχει TH WH § 3:28 αδδι | αδδει TH WH * 3:28 ελμωδαμ | ελμαδαμ CT † 3:29 ιωση | ιησου CT † 3:29 ιωρειμ | ιωριμ NA SBL § 3:29 ματθατ | μαθθατ CT * 3:29 λευι | λευει TH WH † 3:30 συμεων | σιμεων SCR † 3:30 ιωναν | ιωναμ CT PCK | ιωνα ANT § 3:30 ελιακειμ | ελιαικημ NA SBL * 3:31 μαμειν | μαμει SCR | μαμει CT

Σὺ βῆδ, τοῦ *βοόζ, τοῦ †σαλμών, τοῦ Ναασσών, ³³ τοῦ †αμιναδάβ, τοῦ †ἀράμ, τοῦ *Ἐσρώμ, τοῦ Φαρές, τοῦ Ἰούδα, ³⁴ τοῦ Ἰακώβ, τοῦ Ἰσαάκ, τοῦ Ἀβραάμ, τοῦ †θάρα, τοῦ Ναχώρ, ³⁵ τοῦ †σερούχ, τοῦ †ραγαῦ, τοῦ *Φάλεγ, τοῦ Ἐβέρ, τοῦ Σαλά, ³⁶ τοῦ †καϊνάν, τοῦ Ἀρφαξάδ, τοῦ Σήμ, τοῦ Νῶε, τοῦ Λάμεχ, ³⁷ τοῦ Μαθουσάλα, τοῦ Ἐνώχ, τοῦ †ιαρέδ, τοῦ Μαλελεήλ, τοῦ †καϊνάν, ³⁸ τοῦ Ἐνώς, τοῦ Σήθ, τοῦ Ἀδάμ, τοῦ Θεοῦ.

4

¹ Ἰησοῦς δὲ *Πνεύματος Ἁγίου πλήρης ὑπέστρεψεν ἀπὸ τοῦ Ἰορδάνου, καὶ ἦγετο ἐν τῷ πνεύματι †εἰς τὴν ἔρημον, ² ἡμέρας †τεσσαράκοντα πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ διαβόλου. Καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις· καὶ συντελεσθεισῶν αὐτῶν, ὕστερον ἐπέινασε. ³ *Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος, Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, εἰπέ τῷ λίθῳ τούτῳ ἵνα γένηται ἄρτος. ⁴ Καὶ ἀπεκρίθη †Ἰησοῦς πρὸς αὐτόν, †λέγων, Γέγραπται ὅτι Οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ἄνθρωπος, *ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι Θεοῦ. ⁵ Καὶ ἀναγαγὼν αὐτόν †ὁ διάβολος εἰς ὄρος ὑψηλὸν ἔδειξεν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τῆς οἰκουμένης ἐν στιγμῇ χρόνου. ⁶ Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος, Σοὶ δώσω τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἅπασαν καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν· ὅτι ἐμοὶ παραδέδοται, καὶ ὧ̄ †ἐὰν θέλω δίδωμι αὐτήν. ⁷ Σὺ οὖν ἐὰν προσκυνήσῃς ἐνώπιον Σέμου, ἔσται *σοῦ †πᾶσα. ⁸ Καὶ ἀποκριθεὶς †αὐτῷ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, †Ἦπαγε ὀπίσω μου, Σατανᾶ· *γέγραπται,

§ 3:32 ωβηδ | ιωβηδ NA TH | ιωβηλ SBL WH * 3:32 βοοζ | βοος CT
† 3:32 σαλμων | σαλα CT † 3:33 αμιναδαβ | αμιναδαβ του αδμιν NA SBL
| αμιναδαβ του αδμειν TH | αδμειν WH § 3:33 αραμ | αραμ του ιωραμ
ANT BYZ HF PCK | αρνι NA SBL | αρνει TH WH * 3:33 εσρωμ | εσρων WH
† 3:34 θαρα | θαρα BYZ HF PCK † 3:35 σερουχ | σαρουχ TR § 3:35
ραγαυ | ραγαβ PCK * 3:35 φαλεγ | φαλεκ ANT BYZ CT PCK TR † 3:36
καιναν | καιναμ CT † 3:37 ιαρεδ | ιαρετ CT § 3:37 καιναν | καιναμ NA
SBL WH * 4:1 πνευματος αγιου πληρης | πληρης πνευματος αγιου ANT
CT PCK † 4:1 εις την ερημον | εν τη ερημω CT † 4:2 τεσσαρακοντα |
τεσερακοντα CT § 4:2 υστερον | — CT * 4:3 και ειπεν | ειπε δε CT
† 4:4 ιησους προς αυτον | ο ιησους προς αυτον ANT | προς αυτον ο ιησους
CT † 4:4 λεγων | — CT § 4:4 ανθρωπος | ο ανθρωπος BYZ CT TR * 4:4
αλλ επι παντι ρηματι θεου 89.7% | αλλ επι παντι ρηματι εκπορευομενω δια
στοματος θεου ANT 7.2% | — CT 0.4% † 4:5 ο διαβολος εις ορος υψηλον |
— CT † 4:6 εαν | αν SBL TH WH § 4:7 εμου | μου ANT TR * 4:7 σου
| σοι PCK † 4:7 πασα | παντα TR † 4:8 αυτω ειπεν ο ιησους | ο ιησους
ειπεν αυτω NA SBL WH § 4:8 υπαγε οπισω μου σατανα | — CT * 4:8

†Προσκυνήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου,
καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις.

9 †Καὶ ἤγαγεν αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ ἔστησεν
*αὐτὸν ἐπὶ τὸ περύγιον τοῦ ἱεροῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ,
Εἰ τοῦτος εἶ τοῦ Θεοῦ, βάλε σεαυτὸν ἐντεῦθεν κάτω·
10 γέγραπται γὰρ ὅτι

Τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ,
τοῦ διαφυλάξαι σε·

11 †καί,

Ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσί σε,
μήποτε προσκόψης πρὸς λίθον τὸν πόδα σου.

12 Καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι Εἴρηται, Οὐκ
ἐκπειράσεις Κύριον τὸν Θεόν σου. 13 Καὶ συντελέσας
πάντα πειρασμὸν ὁ διάβολος ἀπέστη ἀπ’ αὐτοῦ ἄχρι
καιροῦ.

14 Καὶ ὑπέστρεψεν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ δυνάμει τοῦ
πνεύματος εἰς τὴν Γαλιλαίαν· καὶ φήμη ἐξῆλθε καθ’
ὅλης τῆς περιχώρου περὶ αὐτοῦ. 15 Καὶ αὐτὸς ἐδίδασκεν
ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, δοξαζόμενος ὑπὸ πάντων.

16 Καὶ ἦλθεν εἰς Στήν *Ναζαρέτ, οὗ ἦν τεθραμμένος·
καὶ εἰσῆλθε, κατὰ τὸ εἰωθὸς αὐτῷ, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν
σαββάτων εἰς τὴν συναγωγὴν, καὶ ἀνέστη ἀναγνῶναι.
17 Καὶ ἐπεδόθη αὐτῷ βιβλίον †Ἡσαίου τοῦ προφήτου.
Καὶ ἀναπτύξας τὸ βιβλίον, εὔρε τὸν τόπον οὗ ἦν
γεγραμμένον,

18 Πνεῦμα Κυρίου ἐπ’ ἐμέ,
οὗ δέεικεν ἔχρισέ με
*εὐαγγελίσασθαι πτωχοῖς·
ἀπέσταλκέ με †ιάσασθαι τοὺς συντετριμμένους τὴν
καρδίαν·
κηρύξαι αἰχμαλώτοις ἄφεςιν,

† 4:8 προσκυνησεις κυριον τον θεον σου | κυριον τον θεον σου
προσκυνησεις ANT CT † 4:9 και ηγαγεν | ηγαγε δε CT § 4:9 ιερουσαλημ
| ιεροσολυμα ANT * 4:9 αυτον | — CT † 4:9 υιος | ο υιος TR † 4:11
και | και οτι ANT CT TR § 4:16 την | — CT * 4:16 ναζαρετ |
ναζαρεθ SCR | ναζαρα CT † 4:17 ησαιου του προφητου | του προφητου
ησαιου CT † 4:17 αναπτυξας | ανοιξας WH § 4:18 εινεκεν | ενεκεν
TR * 4:18 ευαγγελισασθαι | ευαγγελιζεσθαι TR † 4:18 ιασασθαι τους
συντετριμμενους την καρδιαν | — CT

καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν,
ἀποστεῖλαι τεθραυσμένους ἐν ἀφέσει,
19 κηρύξαι ἐνιαυτὸν Κυρίου δεκτόν.

20 Καὶ πτύξας τὸ βιβλίον, ἀποδοὺς τῷ ὑπηρέτῃ, ἐκάθισε·
καὶ πάντων ἐν τῇ συναγωγῇ οἱ ὀφθαλμοὶ ἦσαν
ἀτενίζοντες αὐτῷ. 21 Ἦρξατο δὲ λέγειν πρὸς αὐτοὺς
ὅτι Σήμερον πεπλήρωται ἡ γραφὴ αὕτη ἐν τοῖς ὠσὶν
ὑμῶν. 22 Καὶ πάντες ἐμαρτύρουν αὐτῷ, καὶ ἐθαύμαζον
ἐπὶ τοῖς λόγοις τῆς χάριτος τοῖς ἐκπορευομένοις ἐκ
τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ ἔλεγον, Σοῦχ οὗτός ἐστιν ὁ
υἱὸς Ἰωσήφ; 23 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, Πάντως ἐρεῖτέ
μοι τὴν παραβολὴν ταύτην, Ἰατρέ, θεράπευσον σεαυτόν·
ὅσα ἠκούσαμεν γενόμενα *ἐν τῇ †Καπερναοῦμ, ποίησον
καὶ ὧδε ἐν τῇ πατρίδι σου. 24 Εἶπε δέ, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν
ὅτι οὐδεὶς προφήτης δεκτός ἐστιν ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ.
25 Ἐπ' ἀληθείας δὲ λέγω ὑμῖν, πολλαὶ χῆραι ἦσαν ἐν ταῖς
ἡμέραις †Ἡλίου ἐν τῷ Ἰσραήλ, ὅτε ἐκλείσθη ὁ οὐρανὸς
§ἐπὶ ἔτη τρία καὶ μῆνας ἕξ, ὡς ἐγένετο *λιμὸς μέγας
ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν· 26 καὶ πρὸς οὐδεμίαν αὐτῶν ἐπέμφθη
†Ἡλίας, εἰ μὴ εἰς †Σάρεπτα τῆς §Σιδῶνος πρὸς γυναῖκα
χήραν. 27 Καὶ πολλοὶ λεπροὶ ἦσαν *ἐπὶ Ἐλισσαίου τοῦ
προφήτου ἐν τῷ Ἰσραήλ· καὶ οὐδεὶς αὐτῶν ἐκαθαρίσθη,
εἰ μὴ †Νεεμὰν ὁ Σύρος. 28 Καὶ ἐπλήσθησαν πάντες θυμοῦ
ἐν τῇ συναγωγῇ, ἀκούοντες ταῦτα, 29 καὶ ἀναστάντες
ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τῆς πόλεως, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἕως
‡ὄφρουος τοῦ ὄρους ἐφ' οὗ ἡ πόλις §αὐτῶν ὠκοδόμητο,
*εἰς τὸ κατακρημνίσαι αὐτόν. 30 Αὐτὸς δὲ διελθὼν διὰ
μέσου αὐτῶν ἐπορεύετο.

31 Καὶ κατῆλθεν εἰς †Καπερναοῦμ πόλιν τῆς Γαλιλαίας·
καὶ ἦν διδάσκων αὐτοὺς ἐν τοῖς σάββασι. 32 Καὶ
ἐξεπλήσθησαν ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ ἦν
ὁ λόγος αὐτοῦ. 33 Καὶ ἐν τῇ συναγωγῇ ἦν ἄνθρωπος

‡ 4:20 ἐν τῇ συναγωγῇ οἱ ὀφθαλμοὶ | οἱ ὀφθαλμοὶ ἐν τῇ συναγωγῇ CT

§ 4:22 σοχ οὗτος ἐστιν ὁ υἱὸς ἰωσηφ | σοχι υἱὸς ἐστιν ἰωσηφ οὗτος CT

* 4:23 ἐν τῇ | εἰς τὴν CT † 4:23 καπερναοῦμ | καφαρναοῦμ CT ‡ 4:25

ἡλίου | ἡλειου WH § 4:25 ἐπι | — WH * 4:25 λιμὸς | λειμὸς TH † 4:26

ἡλιας | ἡλειας TH WH ‡ 4:26 σαρεπτα | σαραπτα ANT § 4:26 σιδωνος

| σιδωνιας ANT CT * 4:27 ἐπι ἐλισσαιου του προφητου ἐν τῷ ἰσραηλ | ἐπι

ἐλισσαιου του προφητου ἐν τῷ ἰσραηλ ANT | ἐν τῷ ἰσραηλ ἐπι ἐλισσαιου του

προφητου CT † 4:27 νεεμαν | ναιμαν CT ‡ 4:29 οφρουος | τῆς οφρουος TR

§ 4:29 αυτων ωκοδομητο | ωκοδομητο αυτων CT * 4:29 εἰς το | ὡστε

CT † 4:31 καπερναοῦμ | καφαρναοῦμ CT

ἔχων πνεῦμα δαιμονίου ἀκαθάρτου, καὶ ἀνέκραξε φωνῇ μεγάλῃ, ³⁴ †λέγων, Ἦα, τί ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; Ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; Οἶδά σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ Θεοῦ. ³⁵ Καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, λέγων, Φιμώθητι, καὶ ἔξελθε ἄξυ αὐτοῦ. Καὶ ῥίψαν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον εἰς *μέσον ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ, μηδὲν βλάψαν αὐτόν. ³⁶ Καὶ ἐγένετο θάμβος ἐπὶ πάντας, καὶ συνελάλουν πρὸς ἀλλήλους, λέγοντες, Τίς ὁ λόγος οὗτος, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ καὶ δυνάμει ἐπιτάσσει τοῖς ἀκαθάρτοις πνεύμασι, καὶ ἐξέρχονται; ³⁷ Καὶ ἐξεπορεύετο ἦχος περὶ αὐτοῦ εἰς πάντα τόπον τῆς περιχώρου.

³⁸ Ἀναστὰς δὲ ἐκ τῆς συναγωγῆς, εἰσηλθεν εἰς τὴν οἰκίαν Σίμωνος· †πενθερὰ δὲ τοῦ Σίμωνος ἦν συνεχομένη πυρετῷ μεγάλῳ· καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν περὶ αὐτῆς. ³⁹ Καὶ ἐπιστὰς ἐπάνω αὐτῆς, ἐπετίμησε τῷ πυρετῷ, καὶ ἀφῆκεν αὐτήν· παραχρῆμα δὲ ἀναστᾶσα διηκόνει αὐτοῖς.

⁴⁰ Δύνοντος δὲ τοῦ ἡλίου, ἅπαντες ὅσοι εἶχον ἀσθενοῦντας νόσοις ποικίλαις ἤγαγον αὐτοὺς πρὸς αὐτόν· ὁ δὲ ἐνὶ ἐκάστῳ αὐτῶν τὰς χεῖρας *ἐπιθεὶς †εθεράπευσεν αὐτούς. ⁴¹ Ἐξήρχετο δὲ καὶ δαιμόνια ἀπὸ πολλῶν, †κράζοντα καὶ λέγοντα ὅτι Σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἐπιτιμῶν οὐκ εἶα αὐτὰ λαλεῖν, ὅτι ἦδεισαν τὸν Χριστὸν αὐτὸν εἶναι.

⁴² Γενομένης δὲ ἡμέρας, ἐξελθὼν ἐπορεύετο εἰς ἔρημον τόπον, καὶ οἱ ὄχλοι *ἐπεζήτουν αὐτόν, καὶ ἦλθον ἕως αὐτοῦ, καὶ κατεῖχον αὐτόν τοῦ μὴ πορεύεσθαι ἀπ' αὐτῶν. ⁴³ Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτοὺς ὅτι Καὶ ταῖς ἐτέραις πόλεσιν εὐαγγελίσασθαι με δεῖ τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ· ὅτι †εἶς τοῦτο †ἀπέσταλμαι. ⁴⁴ Καὶ ἦν κηρύσσων ἄεν ταῖς συναγωγαῖς τῆς Γαλιλαίας.

5

1 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν ὄχλον ἐπικεῖσθαι αὐτῷ *τοῦ ἀκούειν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ αὐτὸς ἦν ἐστῶς

‡ 4:34 λεγων | — CT § 4:35 εξ | απ CT * 4:35 μεσον | το μεσον ANT CT TR † 4:38 εκ | απο CT ‡ 4:38 πενθερα | η πενθερα TR § 4:40 παντες | απαντες NA SBL WH * 4:40 επιθεις | επιτιθεις ANT CT † 4:40 εθεραπευσεν | εθεραπευεν CT ‡ 4:41 κραζοντα | κραυγαζοντα ANT BYZ NA SBL § 4:41 ο χριστος | — CT * 4:42 επεζητουν | εζητουν PCK TR † 4:43 εις | επι CT ‡ 4:43 απεσταλμαι | απεσταλην CT § 4:44 εν ταις συναγωγαῖς της γαλιλαιας 92.8% | εις τας συναγωγας της ιουδαιας CT 0.8% | εις τας συναγωγας της γαλιλαιας ANT 0.7% * 5:1 του | και CT

†παρὰ τὴν λίμνην †Γεννησαρέτ· ² καὶ εἶδε ὁ δύο πλοῖα ἐστῶτα παρὰ τὴν λίμνην· οἱ δὲ *ἀλιεῖς †ἀποβάντες ἀπ' αὐτῶν †ἀπέπλυναν τὰ δίκτυα. ³ Ἐμβὰς δὲ εἰς ἓν τῶν πλοίων, ὃ ἦν ὁ Σίμωνος, ἠρώτησεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς ἐπαναγαγεῖν ὀλίγον. *Καὶ καθίσας ἐδίδασκεν ἐκ τοῦ πλοίου τοὺς ὄχλους. ⁴ Ὡς δὲ ἐπαύσατο λαλῶν, εἶπε πρὸς τὸν Σίμωνα, Ἐπανάγαγε εἰς τὸ βάθος, καὶ χαλάσατε τὰ δίκτυα ὑμῶν εἰς ἄγραν. ⁵ Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Σίμων εἶπεν †αὐτῷ, Ἐπιστάτα, δι' ὅλης ὁρῆς νυκτὸς κοπιᾶσαντες οὐδὲν ἐλάβομεν· ἐπὶ δὲ τῷ ῥήματί σου χαλάσω *τὸ δίκτυον. ⁶ Καὶ τοῦτο ποιήσαντες, συνέκλεισαν †πλῆθος ἰχθύων πολὺ· †διερρήγνυτο δὲ ὁ δίκτυον αὐτῶν· ⁷ καὶ κατένευσαν τοῖς μετόχοις *τοῖς ἐν τῷ ἑτέρῳ πλοίῳ, τοῦ ἐλθόντας συλλαβέσθαι αὐτοῖς· καὶ †ἦλθον καὶ ἔπλησαν ἀμφοτέρω τὰ πλοῖα, ὥστε βυθίζεσθαι αὐτά. ⁸ Ἴδὼν δὲ ὁ Σίμων Πέτρος προσέπεσε τοῖς γόνασιν †Ἰησοῦ, λέγων, Ἐξέλθε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι ἄνηρ ἁμαρτωλὸς εἰμι, Κύριε. ⁹ Θάμβος γὰρ περιέσχεν αὐτὸν καὶ πάντας τοὺς σὺν αὐτῷ, ἐπὶ τῇ ἄγρα τῶν ἰχθύων ὅτι συνέλαβον· ¹⁰ ὁμοίως δὲ καὶ Ἰάκωβον καὶ *Ἰωάννην, υἱοὺς Ζεβεδαίου, οἱ ἦσαν κοινωνοὶ τῷ Σίμωνι. Καὶ εἶπε πρὸς τὸν Σίμωνα ὁ Ἰησοῦς, Μὴ φοβοῦ· ἀπὸ τοῦ νῦν ἀνθρώπους ἔσῃ ζωγρῶν. ¹¹ Καὶ καταγαγόντες τὰ πλοῖα ἐπὶ τὴν γῆν, ἀφέντες †ἅπαντα, ἠκολούθησαν αὐτῷ.

¹² Καὶ ἐγένετο, ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν μιᾷ τῶν πόλεων, καὶ ἰδοὺ, ἄνηρ πλήρης λέπρας· ὁ καὶ ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν, πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον, ἐδεήθη αὐτοῦ, λέγων, Κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με καθαρίσαι. ¹³ Καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἤψατο αὐτοῦ, *εἰπὼν, Θέλω, καθάρισθητι. Καὶ εὐθέως ἡ λέπρα ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ. ¹⁴ Καὶ αὐτὸς παρήγγειλεν αὐτῷ μηδεὶς εἰπεῖν· †ἀλλὰ ἀπελθὼν δεῖξον σεαυτὸν τῷ

† 5:1 παρα | περι PCK † 5:1 γεννησαρετ | γενησαρετ PCK § 5:2 δυο πλοια | πλοια δυο WH * 5:2 αλιεις | αλειεις TH WH † 5:2 αποβαντες απ αυτων | απ αυτων αποβαντες CT † 5:2 απεπλυναν | επλυνον CT § 5:3 του | — CT * 5:3 και καθισας εδιδασκεν εκ του πλοιου | καθισας δε εκ του πλοιου εδιδασκε CT † 5:5 ο | — CT † 5:5 αυτω | — CT § 5:5 της | — CT * 5:5 το δικτυον | τα δικτυα CT † 5:6 πληθος ιχθυων | ιχθυων πληθος TR † 5:6 διερρηγνυτο | διερρησεται NA SBL TH | διερρησεται WH § 5:6 το δικτυον | τα δικτυα CT * 5:7 τοις | — CT † 5:7 ηλθον | ηλθαν WH † 5:8 ιησου | του ιησου TR § 5:9 η | ων NA SBL WH * 5:10 ιωαννην | ιωαννην WH † 5:10 ο | — WH † 5:11 απαντα | παντα CT § 5:12 και ιδων | ιδων δε NA WH * 5:13 ειπων | λεγων NA TH WH † 5:14 αλλα |

ιερεῖ, καὶ †προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου, καθὼς προσέταξε Ὡμοσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. ¹⁵ Διήρχετο δὲ μᾶλλον ὁ λόγος περὶ αὐτοῦ· καὶ συνήρχοντο ὄχλοι πολλοὶ ἀκούειν, καὶ θεραπεύεσθαι *ὑπ' αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἀσθενειῶν αὐτῶν. ¹⁶ Αὐτὸς δὲ ἦν ὑποχωρῶν ἐν ταῖς ἐρήμοις καὶ προσευχόμενος.

¹⁷ Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, καὶ αὐτὸς ἦν διδάσκων· καὶ ἦσαν καθήμενοι Φαρισαῖοι καὶ νομοδιδάσκαλοι, οἱ ἦσαν ἐληλυθότες ἐκ πάσης κώμης τῆς Γαλιλαίας καὶ Ἰουδαίας καὶ Ἰερουσαλήμ· καὶ δύναμις Κυρίου ἦν εἰς τὸ ἰᾶσθαι †αὐτούς. ¹⁸ Καὶ ἰδοὺ, ἄνδρες φέροντες ἐπὶ †κλίνης ἄνθρωπον ὃς ἦν παραλελυμένος, καὶ ἐζήτησαν αὐτὸν εἰσενεγκεῖν καὶ ὄθειναι ἐνώπιον αὐτοῦ. ¹⁹ καὶ μὴ εὐρόντες *ποιᾶς εἰσενέγκωσιν αὐτὸν διὰ τὸν ὄχλον, ἀναβάντες ἐπὶ τὸ δῶμα, διὰ τῶν κεράμων καθῆκαν αὐτὸν σὺν τῷ †κλινιδίῳ εἰς τὸ μέσον ἔμπροσθεν τοῦ Ἰησοῦ. ²⁰ Καὶ ἰδὼν τὴν πίστιν αὐτῶν, εἶπεν †αὐτῷ, Ἄνθρωπε, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου. ²¹ Καὶ ἤρξαντο διαλογίζεσθαι οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι, λέγοντες, Τίς ἐστὶν οὗτος ὃς λαλεῖ βλασφημίας; Τίς δύναται ὄφειναι ἁμαρτίας, εἰ μὴ ὁ μόνος ὁ Θεός; ²² Ἐπιγνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν ἀποκριθεὶς εἶπε πρὸς αὐτούς, Τί διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; ²³ Τί ἐστὶν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν, Ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου, ἢ εἰπεῖν, *Ἐγειραι καὶ περιπάτει; ²⁴ Ἴνα δὲ εἰδῆτε ὅτι †ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφίεναι ἁμαρτίας—εἶπε τῷ παραλελυμένῳ—Σοὶ λέγω, †εγειραι, καὶ ἄρας τὸ ὄκλινιδίόν σου, πορεύου εἰς τὸν οἶκόν σου. ²⁵ Καὶ παραχρῆμα ἀναστὰς ἐνώπιον αὐτῶν, ἄρας ἐφ' *ὃ κατέκειτο, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, δοξάζων τὸν Θεόν. ²⁶ Καὶ ἔκστασις ἔλαβεν ἅπαντας, καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεόν, καὶ ἐπλήσθησαν φόβου, λέγοντες ὅτι †εἶδομεν παράδοξα σημερον.

‡ 5:14 προσενεγκε | προσενεγκαι PCK § 5:14 μωσῆς | μωυσης ANT CT

* 5:15 υπ αυτου | — CT † 5:17 αυτους 98.4% | αυτον CT 0.9% ‡ 5:18

κλινης | κλεινης TH § 5:18 θειναι | θειναι αυτον NA WH * 5:19 ποιας
| πως PCK | δια ποιας TR † 5:19 κλινιδιω | κλεινιδιω TH ‡ 5:20 αυτω |

— CT § 5:21 αφιεναι αμαρτιας | αμαρτιας αφιεναι CT * 5:23 εγειραι |
εγειρε ANT CT † 5:24 εξουσιαν εχει ο υιος του ανθρωπου | ο υιος του

ανθρωπου εξουσιαν εχει CT ‡ 5:24 εγειραι | εγειρε ANT CT § 5:24

κλινιδιον | κλεινιδιον TH * 5:25 ο | ω PCK TR † 5:26 ειδομεν | ειδαμεν

WH

27 Καὶ μετὰ ταῦτα ἐξῆλθε, καὶ ἐθεάσατο τελώνην, ὀνόματι Λευῖν, καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἀκολουθεῖ μοι. 28 Καὶ καταλιπὼν ὅσαπαντα, ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ.

29 Καὶ ἐποίησε δοχὴν μεγάλην ἑλευθέρως αὐτῷ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ· καὶ ἦν ὄχλος τελωνῶν πολὺς, καὶ ἄλλων οἱ ἦσαν μετ' αὐτῶν κατακείμενοι. 30 Καὶ ἐγόγγυζον οἱ γραμματεῖς αὐτῶν καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγοντες, Διὰ τί μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίετε καὶ πίνετε; 31 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτούς, Οὐ χρεῖαν ἔχουσιν οἱ ὑγιαίνοντες ἰατροῦ, ἄλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες. 32 Οὐκ ἐλήλυθα καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν.

33 Οἱ δὲ εἶπον πρὸς αὐτόν, Διὰ τί οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου νηστεύουσι πυκνά, καὶ δεήσεις ποιῶνται, ὁμοίως καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων· οἱ δὲ σοὶ ἐσθίουσι καὶ πίνουσιν; 34 Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς, Μὴ δύνασθε τοὺς υἱοὺς τοῦ νυμφῶνος, ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστί, ποιῆσαι ὑμῶν νηστεύειν; 35 Ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι, καὶ ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, τότε νηστεύσουσιν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. 36 Ἐλεγε δὲ καὶ παραβολὴν πρὸς αὐτούς ὅτι Οὐδεὶς ἐπιβλήμα ἱματίου καινοῦ ἐπιβάλλει ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν· εἰ δὲ μήγε, καὶ τὸ καινὸν σχίζει, καὶ τῷ παλαιῷ οὐ συμφωνεῖ τὸ ἀπὸ τοῦ καινοῦ. 37 Καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μήγε, ῥήξει ὁ νέος οἶνος τοὺς ἀσκοὺς, καὶ αὐτὸς ἐκχυθήσεται, καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται. 38 Ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς βλητέον, ἵνα ἀμφότεροι συντηροῦνται. 39 Καὶ οὐδεὶς πινὼν παλαιὸν εὐθέως

‡ 5:27 λειν | λειν TH WH § 5:28 απαντα | παντα CT * 5:28 ηκολουθησεν | ηκολουθει CT † 5:29 λεις | ο λεις TR | λεις TH WH ‡ 5:29 τελωνων πολυς | πολυς τελωνων CT § 5:30 γραμματαις αυτων και οι φαρισαιοι | φαρισαιοι και οι γραμματαις αυτων CT * 5:30 των | — BYZ TR † 5:31 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH ‡ 5:32 αλλα | αλλ NA²⁸ § 5:33 ειπον | ειπαν CT * 5:33 δια τι | — CT † 5:33 ιωαννου | ιωανου WH ‡ 5:34 δε | δε ιησους NA TH WH § 5:34 νηστευειν | νηστευσαι CT * 5:35 και | — PCK † 5:36 ιματιου καινου | απο ιματιου καινου σχισας CT ‡ 5:36 σχιζει | σχισει ANT CT § 5:36 συμφωνει | συμφωνησει CT * 5:36 το | επιβλημα το TR | το επιβλημα το ANT CT † 5:37 νεος οινος | οινος ο νεος ANT CT ‡ 5:38 αλλα | αλλ NA²⁸ § 5:38 και αμφοτεροι συντηρουνται 96.8% | — CT 1.1% * 5:39 και | — TH WH † 5:39 ευθεως

θέλει νέον· λέγει γάρ, Ὁ παλαιὸς ἁριστοτέρας ἐστίν.

6

1 Ἐγένετο δὲ ἐν σαββάτῳ *δευτεροπρώτῳ διαπορεύεσθαι αὐτὸν διὰ τῶν σπορίμων· καὶ ἔτιλλον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τοὺς στάχους, καὶ ἦσθιον, ψώχοντες ταῖς χερσί. 2 Τινὲς δὲ τῶν Φαρισαίων Σεῖπον *αὐτοῖς, Τί ποιεῖτε ὃ οὐκ ἔξεστι ποιεῖν ἐν τοῖς σάββασιν; 3 Καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, Οὐδὲ τοῦτο ἀνέγνωτε, ὃ ἐποίησε Δαυὶδ, ὅποτε ἐπέινασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ὄντες; 4 Ὡς εἰσηλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔλαβε, καὶ ἔφαγε, καὶ ἔδωκε καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ, οὓς οὐκ ἔξεστι φαγεῖν εἰ μὴ μόνους τοὺς ἱερεῖς; 5 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι Κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.

6 Ἐγένετο δὲ καὶ ἐν ἑτέρῳ σαββάτῳ εἰσελθεῖν αὐτὸν εἰς τὴν συναγωγὴν καὶ διδάσκειν· καὶ ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος, καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἡ δεξιὰ ἦν ξηρά. 7 ΣΠαρετήρουν *δὲ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι, εἰ ἐν τῷ σαββάτῳ θεραπεύσει· ἵνα εὕρωσι Σκατηγορίαν αὐτοῦ. 8 Αὐτὸς δὲ ἤδει τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν, *καὶ εἶπε τῷ ἀνθρώπῳ τῷ ξηρὰν ἔχοντι τὴν χεῖρα, Ἐγειραι, καὶ στῆθι εἰς τὸ μέσον. Ὁ δὲ ἀναστάς ἔστη. 9 Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτούς, Ἐπερωτήσω ὑμᾶς τι, Ἐξεστι Στοις σάββασιν ἀγαθοποιῆσαι ἢ κακοποιῆσαι; Ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀποκτεῖναι; 10 Καὶ περιβλεψάμενος πάντας αὐτούς, εἶπεν αὐτῷ, Ἐκτεινον τὴν χεῖρά σου. Ὁ δὲ ἐποίησε καὶ Σἀποκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ *ὕγιης ὡς ἡ

‡ 5:39 χρῆστοτερος | χρῆστος CT * 6:1 δευτεροπρωτω 91.1% | — CT 1.6% † 6:1 των | — CT ‡ 6:1 τους σταχους και ησθιον | και ησθιον τους σταχους CT § 6:2 ειπον | ειπαν NA SBL WH * 6:2 αυτοις | — CT † 6:2 ποιειν εν | — CT ‡ 6:3 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH § 6:3 οποτε | οτε NA TH WH * 6:3 οντες | — TH WH † 6:4 ελαβε και | λαβων CT ‡ 6:4 και | — CT § 6:5 οτι | — CT * 6:5 ο υιος του ανθρωπου και του σαββατου | του σαββατου ο υιος του ανθρωπου CT † 6:6 και | — CT ‡ 6:6 εκει ανθρωπος | ανθρωπος εκει CT § 6:7 παρετηρουν | παρετηρουντο CT * 6:7 δε | δε αυτον NA TH TR WH † 6:7 εν | — PCK ‡ 6:7 θεραπευσει | θεραπευει NA SBL WH § 6:7 κατηγοριαν | κατηγορειν CT * 6:8 και ειπε | ειπε δε CT † 6:8 ανθρωπω | ανδρι CT ‡ 6:8 εγειραι | εγειρε ANT CT § 6:8 ο δε | και CT * 6:9 ουν | δε CT † 6:9 επερωτησω | επερωτω CT ‡ 6:9 τι | ει CT § 6:9 τοις σαββασιν | τω σαββατω CT * 6:9 αποκτειναι | απολεσαι CT TR † 6:10 αυτω | τω ανθρωπω TR ‡ 6:10

ἄλλη. ¹¹ Αὐτοὶ δὲ ἐπλήσθησαν ἀνοίας· καὶ διελάλουν πρὸς ἀλλήλους, τί ἂν ποιήσειαν τῷ Ἰησοῦ.

¹² Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐξῆλθεν εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι· καὶ ἦν διανυκτερεύων ἐν τῇ προσευχῇ τοῦ Θεοῦ. ¹³ Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡμέρα, προσεφώνησε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· καὶ ἐκλεξάμενος ἀπ' αὐτῶν δώδεκα, οὓς καὶ ἀποστόλους ὠνόμασε, ¹⁴ Σίμωνα ὃν καὶ ὠνόμασε Πέτρον, καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, Σίᾶκωβον καὶ Ἰωάννην, Φίλιππον καὶ Βαρθολομαῖον, ¹⁵ Ματθαῖον καὶ Θωμᾶν, Σίᾶκωβον τὸν τοῦ Ἀλφαίου, καὶ Σίμωνα τὸν καλούμενον Ζηλωτὴν, ¹⁶ Ἰούδαν Ἰακώβου, καὶ Ἰούδαν Ἰσκαριώτην, ὃς ἔσκει ἐγένετο προδότης.

¹⁷ Καὶ καταβὰς μετ' αὐτῶν, ἔστη ἐπὶ τόπου πεδινοῦ, καὶ ὄχλος μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ πλῆθος πολὺ τοῦ λαοῦ ἀπὸ πάσης τῆς Ἰουδαίας καὶ Ἱερουσαλήμ, καὶ τῆς παραλίου Τύρου καὶ Σιδῶνος, οἱ ἦλθον ἀκοῦσαι αὐτοῦ, καὶ ἰαθῆναι ἀπὸ τῶν νόσων αὐτῶν. ¹⁸ καὶ οἱ ὄχλουμένοι ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων, καὶ ἐθεραπεύοντο. ¹⁹ Καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐζήτηε ἄπτεσθαι αὐτοῦ· ὅτι δύναμις παρ' αὐτοῦ ἐξήρχετο καὶ ἴατο πάντα.

²⁰ Καὶ αὐτὸς ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἔλεγε,

Μακάριοι οἱ πτωχοί,
ὅτι ὑμετέρα ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

²¹ Μακάριοι οἱ πεινῶντες νῦν,
ὅτι χορτασθήσεσθε.

Μακάριοι οἱ κλαίοντες νῦν,
ὅτι γελάσετε.

²² Μακάριοί ἐστε, ὅταν ἠμισήσωσιν ὑμᾶς οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὅταν ἀφορίσωσιν ὑμᾶς, καὶ ὀνειδίσωσι, καὶ ἐκβάλωσι τὸ ὄνομα ὑμῶν ὡς πονηρόν, ἕνεκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. ²³ Χάρητε ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ καὶ

† 6:11 ποιησιαν | ποιησαιεν CT ‡ 6:12 εξηλθεν | εξελθειν αυτον CT

§ 6:14 ιακωβον | και ιακωβον CT * 6:14 ιωαννην | ιωαννην WH † 6:14

φιλιππον | και φιλιππον CT ‡ 6:15 ματθαιον | και μαθθαιον CT § 6:15

ιακωβον | και ιακωβον CT * 6:15 τον του | — CT † 6:16 ιουδαν | και

ιουδαν CT ‡ 6:16 ισκαριωτην | ισκαριωθ CT § 6:16 και | — CT * 6:17

οχλος | οχλος πολυς CT † 6:17 σιδωνος | σειδωνος TH ‡ 6:17 ηλθον |

ηλθαν WH § 6:18 οχλουμενοι | ενοχλουμενοι CT * 6:18 υπο | απο ANT

BYZ CT † 6:18 και | — CT ‡ 6:19 εζητει | εζητουν CT § 6:22 μισησωσιν

| μεισησωσιν TH * 6:23 χαρητε | χαριετε TR

σκιρτήσατε· ἰδοὺ γάρ, ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τῷ οὐρανῷ· κατὰ ταῦτα γὰρ ἐποίουν τοῖς προφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν.

24 Πλὴν οὐαὶ ὑμῖν τοῖς πλουσίοις,
ὅτι ἀπέχετε τὴν παράκλησιν ὑμῶν.

25 Οὐαὶ ὑμῖν, οἱ ἐμπεπλησμένοι,
ὅτι πεινάσετε.

Οὐαὶ ὑμῖν, οἱ γελῶντες νῦν,
ὅτι πενθήσετε καὶ κλαύσετε.

26 *Οὐαὶ ὅταν ἰκαλῶς ὑμᾶς εἴπωσιν οἱ ἄνθρωποι· κατὰ σταῦτα γὰρ ἐποίουν τοῖς ψευδοπροφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν.

27 *Ἄλλ' ὑμῖν λέγω τοῖς ἀκούουσιν, Ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, καλῶς ποιεῖτε τοῖς ἠμισοῦσιν ὑμᾶς, 28 εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμῖν, ὁμιλοῦσθε ὑπὲρ τῶν ἐπιβλαπτόντων ὑμᾶς. 29 Τῷ τύπτοντί σε ἐπὶ τὴν σιαγόνα, πάρεχε καὶ τὴν ἄλλην· καὶ ἀπὸ τοῦ αἵροντός σου τὸ ἱμάτιον, καὶ τὸν χιτῶνα μὴ κωλύσης. 30 Παντὶ ἠδὲ τῷ αἰτοῦντί σε δίδου· καὶ ἀπὸ τοῦ αἵροντος τὰ σὰ μὴ ἀπαίτει. 31 Καὶ καθὼς θέλετε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως. 32 Καὶ εἰ ἀγαπᾶτε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστὶ; Καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τοὺς ἀγαπῶντας αὐτοὺς ἀγαπῶσι. 33 Ὅτι ἐὰν ἀγαθοποιῆτε τοὺς ἀγαθοποιῶντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστὶ; Καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσι. 34 Καὶ ἐὰν ἰδανείζητε παρ' ὧν ἐλπίζετε ἀπολαβεῖν, ποία ὑμῖν χάρις ἐστὶ; Καὶ γὰρ ἁμαρτωλοὶ ἁμαρτωλοῖς ἰδανείζουσιν, ἵνα ἀπολάβωσι τὰ ἴσα. 35 Πλὴν ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, καὶ ἀγαθοποιεῖτε, καὶ ἰδανείζετε, μηδὲν ἀπελπίζοντες· καὶ

† 6:23 ταυτα | τα αυτα ANT CT † 6:25 εμπεπλησμενοι | εμπεπλησμενοι νυν CT § 6:25 υμιν | — CT * 6:26 ουαι | ουαι υμιν TR † 6:26 καλως υμας ειπωσιν 75.2% | καλως ειπωσιν υμας PCK 21.8% | υμας καλως ειπωσιν NA 0.2% † 6:26 οι 59.8% | παντες οι ANT BYZ CT PCK TR 38.9% § 6:26 ταυτα | τα αυτα ANT CT * 6:27 αλλ | αλλα ANT BYZ NA²⁷ PCK SBL TH WH † 6:27 μισουσιν | μεισουσιν TH † 6:28 υμιν | υμας CT PCK § 6:28 προσευχεσθε | και προσευχεσθε TR * 6:28 υπερ | περι CT † 6:30 δε τω | — CT † 6:31 και υμεις | — NA SBL WH § 6:33 και | και γαρ NA TH WH * 6:33 γαρ | — CT † 6:34 δανειζητε | δανισητε CT † 6:34 ελπίζετε | ελπίζετε SCR § 6:34 απολαβειν | λαβειν CT * 6:34 γαρ | — NA SBL WH † 6:34 αμαρτωλοι | οι αμαρτωλοι TR † 6:34 δανειζουσιν | δανιζουσιν CT § 6:35 δανειζετε | δανιζετε CT

ἔσται ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς, καὶ ἔσεσθε υἱοὶ *ὕψιστου· ὅτι αὐτὸς χρηστός ἐστιν ἐπὶ τοὺς ἀχαρίστους καὶ πονηροὺς. ³⁶ †Γίνεσθε †οὖν †οἰκτίριμονες, καθὼς *καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν †οἰκτίριμων ἐστί.

³⁷ †Καὶ μὴ κρίνετε, καὶ οὐ μὴ κριθῆτε. †Μὴ καταδικάζετε, καὶ οὐ μὴ καταδικασθῆτε· ἀπολύετε, καὶ ἀπολυθήσεσθε· ³⁸ δίδοτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· μέτρον καλόν, πεπεσμένον *καὶ σεσαλευμένον †καὶ †ὑπερεκχυνόμενον δώσουσιν εἰς τὸν κόλπον ὑμῶν. †Τῷ γὰρ αὐτῷ μέτρῳ ὃ μετρεῖτε ἀντιμετρηθήσεται ὑμῖν.

³⁹ Εἶπε *δὲ παραβολὴν αὐτοῖς, Μήτι δύναται τυφλὸς τυφλὸν ὀδηγεῖν; Οὐχὶ ἀμφοτέρω εἰς βόθυνον †πεσοῦνται; ⁴⁰ Οὐκ ἔστι μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον †αὐτοῦ· κατηρτισμένος δὲ πᾶς ἔσται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ. ⁴¹ Τί δὲ βλέπετε τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ δοκὸν τὴν ἐν τῷ ἰδίῳ ὀφθαλμῷ οὐ κατανοεῖς; ⁴² Ἦ πῶς δύνασαι λέγειν τῷ ἀδελφῷ σου, Ἀδελφέ, ἄφες ἐκβάλλω τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου, αὐτὸς τὴν ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου δοκὸν οὐ βλέπων; Ὑποκριτά, ἔκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ τότε διαβλέψεις *ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου.

⁴³ Οὐ γὰρ ἐστί δένδρον καλὸν ποιοῦν καρπὸν σαπρὸν· †οὐδὲ δένδρον σαπρὸν ποιοῦν καρπὸν καλόν. ⁴⁴ Ἐκαστον γὰρ δένδρον ἐκ τοῦ ἰδίου καρποῦ †γινώσκεται. Οὐ γὰρ ἐξ ἀκανθῶν συλλέγουσι σῦκα, οὐδὲ ἐκ βάτου †τρυγῶσι σταφυλὴν. ⁴⁵ Ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας *αὐτοῦ προφέρει τὸ ἀγαθόν, καὶ ὁ πονηρὸς †ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ †θησαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ προφέρει τὸ πονηρόν· ἐκ γὰρ †τοῦ περισσεύματος τῆς καρδίας λαλεῖ τὸ στόμα αὐτοῦ.

* 6:35 υψιστου | του υψιστου TR † 6:36 γινεσθε | γεινεσθε TH † 6:36 ουν | — CT § 6:36 οικτιριμονες | οικτειριμονες TH * 6:36 και | — SBL WH † 6:36 οικτιριμων | οικτειριμων TH † 6:37 και | — SCR § 6:37 μη | και μη CT * 6:38 και | — CT † 6:38 και | — CT † 6:38 υπερεκχυνομενον | υπερεκχυννομενον CT § 6:38 τω γαρ αυτω μετρω ω 90.2% | ω γαρ μετρω CT 1.1% * 6:39 δε | δε και CT † 6:39 πεσουνται | εμπεσουνται CT † 6:40 αυτου | — CT § 6:42 η | — NA SBL WH * 6:42 εκβαλειν το ... σου | το ... σου εκβαλειν CT † 6:43 ουδε | ουδε παλιν CT † 6:44 γινωσκεται | γεινωσκεται TH § 6:44 τρυγωσι σταφυλην | σταφυλην τρυγωσιν CT * 6:45 αυτου | — NA TH WH † 6:45 ανθρωπος | — CT † 6:45 θησαυρου της καρδιας αυτου | — CT § 6:45 του περισσευματος της | περισσευματος

46 Τί δέ με καλεῖτε, Κύριε, Κύριε, καὶ οὐ ποιεῖτε ἃ λέγω;
 47 Πᾶς ὁ ἐρχόμενος πρὸς με καὶ ἀκούων μου τῶν λόγων
 καὶ ποιῶν αὐτούς, ὑποδείξω ὑμῖν τίνι ἐστὶν ὁμοίος·
 48 ὁμοίος ἐστὶν ἀνθρώπῳ οἰκοδομοῦντι οἰκίαν, *ὃς
 ἔσκαψε καὶ ἐβάθυνε, καὶ ἔθηκε θεμέλιον ἐπὶ τὴν πέτραν·
 †πλημμύρας δὲ γενομένης, ‡προσέρρηξεν ὁ ποταμὸς
 τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἴσχυσε σαλευθῆσαι αὐτήν·
 §τεθεμελίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν. 49 Ὁ δὲ ἀκούσας καὶ μὴ
 ποιήσας ὁμοίος ἐστὶν ἀνθρώπῳ οἰκοδομήσαντι *οἰκίαν
 ἐπὶ τὴν γῆν χωρὶς θεμελίου· ἣ †προσέρρηξεν ὁ ποταμὸς,
 καὶ ‡εὐθέως §ἔπεσε, καὶ ἐγένετο τὸ ρῆγμα τῆς οἰκίας
 ἐκείνης μέγα.

7

1 *Ἐπεὶ δὲ ἐπλήρωσε πάντα τὰ ρήματα αὐτοῦ εἰς
 τὰς ἀκοὰς τοῦ λαοῦ, εἰσῆλθεν εἰς †Καπερναοῦμ.
 2 Ἐκατοντάρχου δὲ τινος δοῦλος κακῶς ἔχων ‡ἔμελλε
 τελευτᾶν, ὃς ἦν αὐτῷ ἔντιμος. 3 Ἀκούσας δὲ περὶ
 τοῦ Ἰησοῦ, ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν πρεσβυτέρους τῶν
 Ἰουδαίων, ἐρωτῶν αὐτὸν ὅπως ἐλθὼν διασώσῃ τὸν
 δοῦλον αὐτοῦ. 4 Οἱ δέ, παραγενόμενοι πρὸς τὸν
 Ἰησοῦν, παρεκάλουν αὐτὸν σπουδαίως, λέγοντες ὅτι
 ἄξιός ἐστιν ὃ §παρέξει τοῦτο. 5 ἀγαπᾷ γὰρ τὸ ἔθνος
 ἡμῶν, καὶ τὴν συναγωγὴν αὐτὸς ὠκοδόμησεν ἡμῖν.
 6 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐπορεύετο σὺν αὐτοῖς. Ἦδη δὲ αὐτοῦ
 οὐ μακρὰν ἀπέχοντος ἀπὸ τῆς οἰκίας, ἔπεμψε *πρὸς
 αὐτὸν ὁ ἐκατόνταρχος φίλους, λέγων αὐτῷ, Κύριε, μὴ
 σκύλλου· οὐ γὰρ †εἰμι ἰκανὸς ἵνα ‡ὑπὸ τὴν στέγην μου
 εἰσέλθῃς. 7 διὸ οὐδὲ ἑμαυτὸν ἠξίωσα πρὸς σε ἐλθεῖν·
 §ἀλλ' εἶπέ λόγῳ, καὶ *ιαθήσεται ὁ παῖς μου. 8 Καὶ
 γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν τασσόμενος, ἔχων
 ὑπ' ἑμαυτὸν στρατιώτας, καὶ λέγω τούτῳ, Πορεύθητι,
 καὶ πορεύεται· καὶ ἄλλῳ, Ἔρχου, καὶ ἔρχεται· καὶ τῷ
 δούλῳ μου, Ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ. 9 Ἀκούσας δὲ

* 6:48 ος | ος και ANT † 6:48 πλημμυρας | πλημμυρης CT ‡ 6:48
 προσερρηξεν | προσερηξεν CT § 6:48 τεθεμελιωτο γαρ επι την πετραν
 | δια το καλως οικοδομησθαι αυτην CT * 6:49 οικιαν | την οικιαν PCK
 † 6:49 προσερρηξεν | προσερηξεν CT ‡ 6:49 ευθεως | ευθυς ANT CT
 § 6:49 επεσε | συνεπεσε CT * 7:1 επει δε | επειδη CT † 7:1 καπερναουμ |
 καφαρναουμ CT ‡ 7:2 εμελλε | ημελλε ANT CT TR § 7:4 παρεξει | παρεξη
 CT * 7:6 προς αυτον ο εκατονταρχος φιλους | φιλους ο εκατονταρχης CT
 † 7:6 ειμι ικανος | ικανος ειμι CT ‡ 7:6 υπο την στεγην μου | μου υπο
 την στεγην BYZ HF PCK § 7:7 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH TR WH * 7:7
 ιαθησεται | ιαθητω CT

ταῦτα ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασεν αὐτόν, καὶ στραφεὶς τῷ ἀκολουθοῦντι αὐτῷ ὄχλῳ εἶπε, Λέγω ὑμῖν, οὔτε ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὔρον. ¹⁰ Καὶ ὑποστρέψαντες οἱ πεμφθέντες εἰς τὸν οἶκον εὔρον τὸν σασθενοῦντα δοῦλον ὑγιαίνοντα.

¹¹ Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐξῆς, ἐπορεύετο εἰς πόλιν καλουμένην Ναὶν· καὶ συνεπορεύοντο αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἱκανοί, καὶ ὄχλος πολὺς. ¹² Ὡς δὲ ἤγγισε τῇ πύλῃ τῆς πόλεως, καὶ ἰδοῦ, ἐξεκομίζετο τεθνηκῶς, Συῖος μονογενῆς τῇ μητρὶ αὐτοῦ, καὶ αὐτὴ χήρα· καὶ ὄχλος τῆς πόλεως ἱκανὸς σὺν αὐτῇ. ¹³ Καὶ ἰδὼν αὐτὴν ὁ Κύριος ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτῇ, καὶ εἶπεν αὐτῇ, Μὴ κλαῖε. ¹⁴ Καὶ προσελθὼν ἤψατο τῆς σοροῦ· οἱ δὲ βαστάζοντες ἔστησαν. Καὶ εἶπε, Νεανίσκε, σοὶ λέγω, ἐγέρθητι. ¹⁵ Καὶ ἀνεκάθισεν ὁ νεκρὸς, καὶ ἤρξατο λαλεῖν. Καὶ ἔδωκεν αὐτὸν τῇ μητρὶ αὐτοῦ. ¹⁶ Ἐλαβε δὲ φόβος πάντας, καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεόν, λέγοντες ὅτι Προφήτης μέγας Σέγγηγερται ἐν ἡμῖν, καὶ ὅτι Ἐπεσκέψατο ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ. ¹⁷ Καὶ ἐξῆλθεν ὁ λόγος οὗτος ἐν ὅλῃ τῇ Ἰουδαίᾳ περὶ αὐτοῦ, καὶ ἐν πάσῃ τῇ περιχώρῳ.

¹⁸ Καὶ ἀπήγγειλαν Ἰωάννη οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ πάντων τούτων. ¹⁹ Καὶ προσκαλεσάμενος δύο τινας τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ὁ Ἰωάννης ἔπεμψε πρὸς τὸν Στῆσοῦν, λέγων, Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν; ²⁰ Παραγενόμενοι δὲ πρὸς αὐτὸν οἱ ἄνδρες εἶπον, Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς σαπέσταλκεν ἡμᾶς πρὸς σε, λέγων, Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν; ²¹ Ἐν αὐτῇ δὲ τῇ ὥρᾳ ἐθεράπευσε πολλοὺς ἀπὸ νόσων καὶ μαστίγων καὶ πνευμάτων πονηρῶν, καὶ τυφλοῖς πολλοῖς ἐχαρίσατο τὸ βλέπειν. ²² Καὶ ἀποκριθεὶς Σὸ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Πορευθέντες ἀπαγγείλατε Ἰωάννη

† 7:9 ουτε | ουδε ANT BYZ CT PCK TR † 7:10 οι πεμφθεντες εις τον οικον | εις τον οικον οι πεμφθεντες CT § 7:10 ασθενουντα | — CT * 7:11 τω | τη BYZ PCK TR † 7:11 επορευετο | επορευθη CT † 7:11 ικανοι 98.1% | — CT 1.1% § 7:12 υιος μονογενης | μονογενης υιος CT * 7:12 αυτη χηρα | αυτη ην χηρα BYZ CT | αυτη ην χηρα ANT TR † 7:12 συν | ην συν ANT CT SCR † 7:16 παντας | απαντας TR § 7:16 εγγηγερται | ηγερθη CT * 7:17 εν | — CT † 7:18 ιωαννη | ιωανναι TH | ιωανναι WH † 7:19 ιωαννης | ιωαννης WH § 7:19 ιησουν | κυριον CT * 7:19 αλλον | ετερον ANT TH WH † 7:20 ειπον | ειπαν CT † 7:20 ιωαννης | ιωαννης WH § 7:20 απεσταλκεν | απεστειλεν CT * 7:20 αλλον | ετερον ANT † 7:21 αυτη δε | εκεινη CT † 7:21 το | — CT § 7:22 ο ιησους | — CT * 7:22 ιωαννη | ιωανναι TH | ιωανναι WH

ἃ εἶδετε καὶ ἠκούσατε· ἴδι τυφλοὶ ἀναβλέπουσι, κωφοὶ περιπατοῦσι, λεπροὶ καθαρίζονται, κωφοὶ ἀκούουσι, νεκροὶ ἐγείρονται, πτωχοὶ εὐαγγελίζονται·²³ καὶ μακάριός ἐστιν, ὃς ἐὰν μὴ σκανδαλισθῆ ἐν ἐμοί.

²⁴ Ἀπελθόντων δὲ τῶν ἀγγέλων Ἰωάννου, ἤρξατο λέγειν τοῖς ὄχλοις περὶ Ἰωάννου, τί ἐξεληλύθατε εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι; Κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον; ²⁵ Ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε ἰδεῖν; Ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἱματίοις ἠμφιεσμένον; Ἰδοῦ, οἱ ἐν ἱματισμῷ ἐνδόξῳ καὶ τρυφῇ ὑπάρχοντες ἐν τοῖς βασιλείοις εἰσίν. ²⁶ Ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε ἰδεῖν; Προφήτην; Ναί, λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον προφήτου. ²⁷ Οὗτός ἐστι περὶ οὗ γέγραπται,

Ἰδοῦ, ἔγωγ' ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου,

ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδὸν σου ἔμπροσθέν σου.

²⁸ Λέγω γὰρ ὑμῖν, μείζων ἐν γεννητοῖς γυναικῶν προφήτης Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ οὐδεὶς ἐστιν· ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ μείζων αὐτοῦ ἐστι. ²⁹ Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀκούσας καὶ οἱ τελῶναι ἐδικαίωσαν τὸν Θεόν, βαπτισθέντες τὸ βάπτισμα Ἰωάννου· ³⁰ οἱ δὲ Φαρισαῖοι καὶ οἱ νομικοὶ τὴν βουλήν τοῦ Θεοῦ ἠθέτησαν εἰς ἑαυτούς, μὴ βαπτισθέντες ὑπ' αὐτοῦ.

³¹ Τίτι οὖν ὁμοιώσω τοὺς ἀνθρώπους τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ τίτι εἰσίν ὁμοιοί; ³² Ὅμοιοί εἰσι παιδίοις τοῖς ἐν ἀγορᾷ καθημένοις, καὶ προσφωνοῦσιν ἀλλήλοις, καὶ λέγουσιν,

Ἡυλήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ὠρχήσασθε·

ἐθρηνήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ἐκλαύσατε.

† 7:22 ὅτι | — ANT CT † 7:22 κωφοὶ | καὶ κωφοὶ NA TH WH * 7:24 ἀγγέλων | μαθητῶν ANT † 7:24 ἰωαννου | ἰωαννου WH † 7:24 τοῖς ὄχλοις | πρὸς τοὺς ὄχλους ANT CT TR § 7:24 ἰωαννου | ἰωαννου WH * 7:24 ἐξεληλυθατε | ἐξηλθατε CT † 7:25 ἐξεληλυθατε | ἐξηλθατε CT † 7:26 ἐξεληλυθατε | ἐξηλθατε CT § 7:27 ἐγω | — CT * 7:28 γὰρ | — CT † 7:28 προφητης | — CT † 7:28 ἰωαννου τοῦ βαπτιστοῦ | ἰωαννου NA SBL TH | ἰωαννου WH § 7:28 μικροτερος | μεικροτερος TH * 7:29 ἰωαννου | ἰωαννου WH † 7:31 τίτι | εἶπε δε ο κυριος τίτι TR † 7:32 καὶ λεγουσιν | α λεγει CT § 7:32 ὑμιν | — CT

33 Ἐλήλυθε γὰρ *Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς †μήτε ἄρτον ἐσθίων μήτε †οἶνον πίνων, καὶ λέγετε, Δαιμόνιον ἔχει· 34 ἐλήλυθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἑσθίων καὶ πίνων, καὶ λέγετε, Ἰδοῦ, ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, * φίλος τελωνῶν καὶ ἀμαρτωλῶν. 35 Καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ †τῶν τέκνων αὐτῆς πάντων.

36 Ἡρώτα δέ τις αὐτὸν τῶν Φαρισαίων ἵνα φάγη μετ' αὐτοῦ· καὶ εἰσελθὼν εἰς †τὴν οἰκίαν τοῦ Φαρισαίου ἔανεκλίθη. 37 Καὶ ἰδοῦ, γυνὴ *ἐν τῇ πόλει, ἣτις ἦν ἀμαρτωλός, †ἐπιγνοῦσα ὅτι †ἀνάκειται ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Φαρισαίου, κομίσασα ἀλάβαστρον μύρου, 38 καὶ στᾶσα ἑπαρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ ὀπίσω κλαίουσα, *ἤρξατο βρέχειν τοὺς πόδας αὐτοῦ τοῖς δάκρυσιν, καὶ ταῖς θριξὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμασσε, καὶ κατεφίλει τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ ἤλειφε τῷ μύρῳ. 39 Ἰδὼν δὲ ὁ Φαρισαῖος ὁ καλέσας αὐτὸν εἶπεν ἐν ἑαυτῷ λέγων, Οὗτος, εἰ ἦν †προφήτης, †ἐγίνωσκεν ἂν τίς καὶ ποταπὴ ἡ γυνὴ ἣτις ἄπτεται αὐτοῦ, ὅτι ἀμαρτωλός ἐστι. 40 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτόν, Σίμων, ἔχω σοί τι εἰπεῖν. Ὁ δὲ ἔφησι, Διδάσκαλε, εἰπέ. 41 Δύο *χρεωφειλέται ἦσαν †δανειστῆ τινι· ὁ εἷς ὤφειλε δηνάρια πεντακόσια, ὁ δὲ ἕτερος πεντήκοντα. 42 Μὴ ἐχόντων †δὲ αὐτῶν ἀποδοῦναι, ἀμφοτέροις ἐχαρίσατο. Τίς οὖν αὐτῶν, ἑαίπέ, πλεῖον *αὐτὸν ἀγαπήσει; 43 Ἀποκριθεὶς †δὲ ὁ Σίμων εἶπεν, Ὑπολαμβάνω ὅτι ὧ τὸ πλεῖον ἐχαρίσατο. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Ὅρθῶς ἔκρινας. 44 Καὶ στραφεὶς πρὸς τὴν γυναῖκα, τῷ Σίμωνι ἔφη, Βλέπεις ταύτην τὴν γυναῖκα; Εἰσηλθόν σου εἰς τὴν οἰκίαν, ὕδωρ ἑπέπαι τοὺς πόδας μου οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ τοῖς δάκρυσιν ἔβρεξέ μου τοὺς πόδας,

* 7:33 ἰωαννης | ιωαννης WH † 7:33 μητε αρτον εσθιων | μη εσθιων αρτον NA SBL TH | μη εσθων αρτον WH † 7:33 οινον πινων | πινων οινον CT § 7:34 εσθιων | εσθων WH * 7:34 φιλος τελωνων | τελωνων φιλος TR † 7:35 των τεκνων αυτης παντων | παντων των τεκνων αυτης CT † 7:36 την οικιαν | τον οικον CT § 7:36 ανεκλιθη | κατεκλιθη CT

* 7:37 εν τη πολει ητις ην | ητις ην εν τη πολει CT † 7:37 επιγνοουσα | και επιγνοουσα ANT BYZ CT PCK † 7:37 ανακειται | κατακειται CT § 7:38 παρα τους ποδας αυτου οπισω | οπισω παρα τους ποδας αυτου ANT CT * 7:38 ηρξατο βρεχειν τους ποδας αυτου τοις δακρυσιν | τοις δακρυσιν ηρξατο βρεχειν τους ποδας αυτου CT † 7:39 προφητης | ο προφητης WH † 7:39 εγινωσκεν | εγεινωσκεν TH § 7:40 φησι διδασκαλε ειπε | διδασκαλε ειπε φησι CT * 7:41 χρεωφειλεται | χρεοφειλεται NA SBL TH | χρεοφιλεται WH † 7:41 δανειστη | δανιστη CT † 7:42 δε | — CT § 7:42 ειπε | — CT * 7:42 αυτον αγαπησει | αγαπησει αυτον CT † 7:43 δε | — NA SBL

καὶ ταῖς θριξὶ * τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμαξε. ⁴⁵ Φίλημά μοι οὐκ ἔδωκας· αὕτη δέ, ἀφ' ἧς †εισηλθον, οὐ διέλιπε καταφιλοῦσά μου τοὺς πόδας. ⁴⁶ Ἐλαίω τὴν κεφαλὴν μου οὐκ ἤλειψας· αὕτη δὲ μύρω ἤλειψέ ‡μου τοὺς πόδας. ⁴⁷ Οὗ χάριν, λέγω σοι, ἀφένονται αἱ ἁμαρτίαι αὐτῆς αἱ πολλάι, ὅτι ἠγάπησε πολὺ· ὧ δὲ ὀλίγον ἀφίεται, ὀλίγον ἀγαπᾷ. ⁴⁸ Εἶπε δὲ αὐτῇ, Ἀφένονται σου αἱ ἁμαρτίαι. ⁴⁹ Καὶ ἤρξαντο οἱ συνανακείμενοι λέγειν ἐν ἑαυτοῖς, Τίς οὗτός ἐστιν ὃς καὶ ἁμαρτίας ἀφήσιν; ⁵⁰ Εἶπε δὲ πρὸς τὴν γυναῖκα, Ἡ πίστις σου σέσωκέ σε· πορεύου εἰς εἰρήνην.

8

¹ Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ καθεξῆς, καὶ αὐτὸς διώδευε κατὰ πόλιν καὶ κώμην, κηρύσσων καὶ εὐαγγελιζόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ· καὶ οἱ δώδεκα σὺν αὐτῷ, ² καὶ γυναῖκές τινες αἱ ἦσαν τεθεραπευμένοι * ἀπὸ πνευμάτων πονηρῶν καὶ ἀσθενειῶν, Μαρία ἡ καλουμένη Μαγδαληνὴ, ἀφ' ἧς δαιμόνια ἐπτὰ ἐξεληλύθει, ³ καὶ †Ἰωάννα γυνὴ Χουζᾶ ἐπιτρόπου Ἡρώδου, καὶ ‡Σουσάννα, καὶ ἕτεραι πολλάι, αἵτινες διηκόνουν ἑαυτοῖς * ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων αὐταῖς.

⁴ Συνιόντος δὲ ὄχλου πολλοῦ, καὶ τῶν κατὰ πόλιν ἐπιπορευομένων πρὸς αὐτόν, εἶπε διὰ παραβολῆς, ⁵ Ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπεῖραι τὸν σπόρον αὐτοῦ. Καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτόν, ὃ μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ κατεπατήθη, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατέφαγεν αὐτό. ⁶ Καὶ ἕτερον †ἔπεσεν ἐπὶ τὴν πέτραν, καὶ φυὲν ἐξηράνθη, διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἰκμάδα. ⁷ Καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐν μέσῳ τῶν ἀκανθῶν, καὶ ‡συμφυεῖσαι αἱ ἄκανθαὶ ἀπέπνιξαν αὐτό. ⁸ Καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἑῖς τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν, καὶ φυὲν ἐποίησε καρπὸν ἑκατονταπλασίονα. Ταῦτα λέγων ἐφώνει, Ὁ ἔχων ὧτα ἀκούειν ἀκουέτω.

⁹ Ἐπηρώτων δὲ αὐτόν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, * λέγοντες, Τίς †εἶη ἡ παραβολὴ αὕτη; ¹⁰ Ὁ δὲ εἶπεν, Ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ· τοῖς δὲ λοιποῖς ἐν

* **7:44** τῆς κεφαλῆς | — CT † **7:45** εἰσηλθον | εἰσηλθεν ANT ‡ **7:46** μου τοὺς ποδας | τοὺς ποδας μου BYZ CT * **8:2** απο | απο νοσων και μαστιγων και ANT † **8:3** ιωαννα | ιωανα WH ‡ **8:3** σουσαννα | σωσαννα BYZ HF PCK § **8:3** αυτοις | αυτω ANT PCK TR * **8:3** απο | εκ CT † **8:6** επεσεν | κατεπεσεν CT ‡ **8:7** συμφυεσαι | συνφυεσαι TH WH § **8:8** εις | επι TR * **8:9** λεγοντες | — CT † **8:9** ειη η παραβολη αυτη | αυτη ειη η παραβολη CT

παραβολαῖς, ἵνα βλέποντες μὴ βλέπωσι, καὶ ἀκούοντες μὴ συνιῶσιν.

11 Ἔστι δὲ αὕτη ἡ παραβολή· Ὁ σπόρος ἐστὶν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ. 12 Οἱ δὲ παρὰ τὴν ὁδὸν εἰσιν οἱ ἀκούοντες, εἴτα ἔρχεται ὁ διάβολος καὶ αἶρει τὸν λόγον ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτῶν, ἵνα μὴ πιστεύσαντες σωθῶσιν. 13 Οἱ δὲ ἐπὶ τῆς πέτρας οἷ, ὅταν ἀκούσωσι, μετὰ χαρᾶς δέχονται τὸν λόγον, καὶ οὗτοι ῥίζαν οὐκ ἔχουσιν, οἱ πρὸς καιρὸν πιστεύουσι, καὶ ἐν καιρῷ πειρασμοῦ ἀφίστανται. 14 Τὸ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας πεσόν, οὗτοί εἰσιν οἱ ἀκούσαντες, καὶ ὑπὸ μεριμνῶν καὶ πλούτου καὶ ἡδονῶν τοῦ βίου πορευόμενοι Ἰστυμπνίγονται, καὶ οὐ τελεσφοροῦσι. 15 Τὸ δὲ ἐν τῇ καλῇ γῆ, οὗτοί εἰσιν οἵτινες ἐν καρδίᾳ καλῇ καὶ ἀγαθῇ, ἀκούσαντες τὸν λόγον κατέχουσι, καὶ καρποφοροῦσιν ἐν ὑπομονῇ.

16 *Οὐδεὶς δὲ λύχνον ἄψας καλύπτει αὐτὸν σκεύει, ἢ ὑποκάτω κλίνης τίθησιν, ἀλλ' ἐπὶ λυχνίας ἐπιτίθησιν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι βλέπωσι τὸ φῶς. 17 Οὐ γὰρ ἐστὶ κρυπτόν, ὃ οὐ φανερόν γενήσεται· οὐδὲ ἀπόκρυφον, ὃ οὐ Ἰγνωσθήσεται καὶ εἰς φανερόν ἔλθῃ. 18 Βλέπετε οὖν πῶς ἀκούετε· ὃς * γὰρ ἐὰν ἔχη, δοθήσεται αὐτῷ· καὶ ὃς ἐὰν μὴ ἔχη, καὶ ὃ δοκεῖ ἔχειν ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

19 †Παρεγένοντο δὲ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ οὐκ Ἰδύναντο συντυχεῖν αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον. 20 *Καὶ ἀπηγγέλη αὐτῷ, †λεγόντων, Ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἐστήκασιν ἔξω, ἰδεῖν †σε θέλοντες. 21 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε πρὸς αὐτούς, Μήτηρ μου καὶ ἀδελφοί μου οὗτοί εἰσιν, οἱ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἀκούοντες καὶ ποιοῦντες Ἰαυτόν.

22 *Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, καὶ αὐτὸς ἐνέβη εἰς πλοῖον καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, Διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν τῆς λίμνης. Καὶ ἀνήχθησαν. 23 Πλεόντων δὲ αὐτῶν ἀφύπνωσε· καὶ κατέβη λαῖλαψ ἀνέμου εἰς τὴν λίμνην, καὶ συνεπληροῦντο, καὶ

‡ 8:12 ακουοντες | ακουσαντες ANT CT § 8:14 στυμπνιγονται | στυμπνιγονται TH WH * 8:16 ουδεις | ταυτα λεγων εφωνει ο εχων ωτα ακουειν ακουετω ουδεις PCK † 8:16 κλινης | κλεινης TH ‡ 8:16 επιτιθησιν | τιθησιν CT § 8:17 γνωσθησεται | μη γνωσθη CT * 8:18 γαρ εαν | γαρ αν TR | αν γαρ CT † 8:18 εαν | αν CT TR ‡ 8:19 παρεγενοντο | παρεγενετο CT § 8:19 ηδυναντο | εδυναντο PCK * 8:20 και απηγγελη | απηγγελη δε CT † 8:20 λεγοντων | — CT ‡ 8:20 σε θελοντες | θελοντες σε NA TH WH § 8:21 αυτον | — CT * 8:22 και εγενετο | εγενετο δε CT

ἐκινδύνευον. ²⁴ †Προσελθόντες δὲ διήγειραν αὐτόν, λέγοντες, Ἐπιστάτα, ἐπιστάτα, ἀπολλύμεθα. Ὁ δὲ †ἐγερθεὶς ἐπέτιμησε τῷ ἀνέμῳ καὶ τῷ κλύδωνι τοῦ ὕδατος· καὶ ἐπαύσαντο, καὶ ἐγένετο γαλήνη. ²⁵ Εἶπε δὲ αὐτοῖς, Ποῦ ἔστιν ἡ πίστις ὑμῶν; Φοβηθέντες δὲ ἐθαύμασαν, λέγοντες πρὸς ἀλλήλους, Τίς ἄρα οὗτός ἐστιν, ὅτι καὶ τοῖς ἀνέμοις ἐπιτάσσει καὶ τῷ ὕδατι, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ;

²⁶ Καὶ *κατέπλευσαν εἰς τὴν χώραν τῶν †Γαδαρηνῶν, ἥτις ἐστὶν †ἀντιπέραν τῆς Γαλιλαίας. ²⁷ Ἐξελθόντι δὲ αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν, ὑπήντησεν Σαυτῷ ἀνὴρ τις ἐκ τῆς πόλεως, *ὃς εἶχε δαιμόνια †ἐκ χρόνων ἱκανῶν, καὶ †ἰμάτιον οὐκ ἐνεδιδύσκετο, καὶ ἐν οἰκίᾳ οὐκ ἔμενεν, ἀλλ' ἐν τοῖς μνήμασιν. ²⁸ Ἴδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν, †ἔκραζεν ἀνακράξας, προσέπεσεν αὐτῷ, καὶ φωνῇ μεγάλη εἶπε, Τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ, υἱὲ τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου; Δέομαί σου, μὴ με βασανίσῃς. ²⁹ *Παρήγγειλε γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ ἐξελθεῖν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου· πολλοῖς γὰρ χρόνοις συνηπάκει αὐτόν, καὶ †ἐδεσμεῖτο ἀλύσει καὶ πέδαις φυλασσόμενος, καὶ †διαρρήσσω τὰ δεσμὰ ἡλαύνετο ὑπὸ τοῦ *δαίμονος εἰς τὰς ἐρήμους. ³⁰ Ἐπηρώτησε δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, †λέγων, Τί σοὶ †ἐστὶν ὄνομα; Ὁ δὲ εἶπε, †Λεγεών, ὅτι *δαίμονια πολλὰ εἰσηλθεν εἰς αὐτόν. ³¹ Καὶ †παρεκάλει αὐτόν ἵνα μὴ ἐπιτάξῃ αὐτοῖς εἰς τὴν ἄβυσσον ἀπελθεῖν.

³² Ἦν δὲ ἐκεῖ ἀγέλη χοίρων ἱκανῶν †βοσκομένων ἐν τῷ ὄρει· καὶ †παρεκάλουν αὐτόν ἵνα ἐπιτρέψῃ αὐτοῖς εἰς ἐκείνους εἰσελθεῖν. Καὶ ἐπέτρεπεν αὐτοῖς. ³³ Ἐξελθόντα δὲ τὰ δαιμόνια ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου *εἰσηλθον εἰς τοὺς χοίρους· καὶ ὤρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν λίμνην, καὶ ἀπεπνίγη.

† 8:24 προσελθοντες δε | και προσελθοντες PCK † 8:24 εγερθεις | διεγερθεις CT § 8:25 εστιν | — CT * 8:26 κατεπλευσαν | κατεπλευσεν ANT † 8:26 γαδαρηνων | γερασηνων CT † 8:26 αντιπεραν | αντιπερα ANT CT § 8:27 αυτω | — CT * 8:27 ος ειχε | εχων NA SBL WH † 8:27 εκ χρονων ικανων και 97.9% | και χρονω ικανω CT 0.8% † 8:27 ιματιον ουκ ενεδιδυσκετο | ουκ ενεδυσατο ιματιον CT § 8:28 και | — CT * 8:29 παρηγγειλε | παρηγγελλε SBL ST WH † 8:29 εδεσμειτο | εδεσμευετο CT † 8:29 διαρρησσω | διαρησσω TH WH § 8:29 υπο | απο WH * 8:29 δαιμονος | δαιμονιου CT † 8:30 λεγων | — CT † 8:30 εστιν ονομα | ονομα εστιν CT § 8:30 λεγεων | λεγιων CT * 8:30 δαιμονια πολλα εισηλθεν | εισηλθε δαιμονια πολλα CT † 8:31 παρεκαλει | παρεκαλουν CT SCR † 8:32 βοσκομενων | βοσκομενη CT § 8:32 παρεκαλουν | παρεκαλεσαν CT * 8:33 εισηλθον | εισηλθον TP

34 Ἰδόντες δὲ οἱ βόσκοντες τὸ †γεγεννημένον ἔφυγον, †καὶ ἀπήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς. 35 Ἐξῆλθον δὲ ἰδεῖν τὸ γεγονός· καὶ ἤλθον πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ *εὗρον καθήμενον τὸν ἄνθρωπον ἀφ' οὗ τὰ δαιμόνια †ἐξεληλύθει, ἱματισμένον καὶ σωφρονοῦντα, παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ· καὶ ἐφοβήθησαν. 36 Ἀπήγγειλαν δὲ αὐτοῖς †καὶ οἱ ἰδόντες πῶς ἐσώθη ὁ δαιμονισθεὶς. 37 Καὶ ῥηρώτησαν αὐτὸν ἅπαν τὸ πλῆθος τῆς περιχώρου τῶν *Γαδαρηνῶν ἀπελθεῖν ἀπ' αὐτῶν, ὅτι φόβῳ μεγάλῳ συνείχοντο· αὐτὸς δὲ ἐμβὰς εἰς †τὸ πλοῖον ὑπέστρεψεν. 38 †Ἐδέετο δὲ αὐτοῦ ὁ ἀνὴρ ἀφ' οὗ ἐξεληλύθει τὰ δαιμόνια εἶναι σὺν αὐτῷ. Ἀπέλυσε δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς λέγων, 39 Ὑπόστρεφε εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ διηγοῦ ὅσα *ἐποίησέ σοι ὁ Θεός. Καὶ ἀπῆλθε, καθ' ὅλην τὴν πόλιν κηρύσσων ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς.

40 †Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ †υποστρέψαι τὸν Ἰησοῦν, ἀπεδέξατο αὐτὸν ὁ ὄχλος· ἦσαν γὰρ πάντες προσδοκῶντες αὐτόν. 41 Καὶ ἰδού, ἦλθεν ἀνὴρ ᾧ ὄνομα Σίϊαιρος, καὶ *αὐτὸς ἄρχων τῆς συναγωγῆς ὑπῆρχε, καὶ πεσὼν παρὰ τοὺς πόδας †τοῦ Ἰησοῦ παρεκάλει αὐτὸν εἰσελθεῖν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ· 42 ὅτι θυγάτηρ μονογενῆς ἦν αὐτῷ ὡς ἐτῶν δώδεκα, καὶ †αὕτη ἀπέθνησκειν.

Ἐν δὲ τῷ ὑπάγειν αὐτὸν οἱ ὄχλοι συνέπιγον αὐτόν. 43 Καὶ γυνὴ οὗσα ἐν ῥύσει αἵματος ἀπὸ ἐτῶν δώδεκα, ἣτις Σιατροῖς προσαναλώσασα ὅλον τὸν βίον οὐκ ἴσχυσεν *ὑπ' οὐδενὸς θεραπευθῆναι, 44 προσελθοῦσα ὀπισθεν, ἤψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· καὶ παραχρῆμα ἔστη ἡ ῥύσις τοῦ αἵματος αὐτῆς. 45 Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, Τίς ὁ ἀψάμενός μου; Ἀρνούμενων δὲ πάντων, εἶπεν ὁ Πέτρος †καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, Ἐπιστάτα, οἱ ὄχλοι συνέχουσίν σε καὶ ἀποθλίβουσι, †καὶ λέγεις, Τίς ὁ ἀψάμενός μου; 46 Ὁ

† 8:34 γεγεννημενον | γεγονός CT † 8:34 και | και απελθοντες TR § 8:35 ηλθον | ηλθαν WH * 8:35 ευρον | ευραν WH † 8:35 εξεληλυθει | εξηλθεν CT † 8:36 και | — ANT CT § 8:37 ηρωτησαν | ηρωτησεν CT * 8:37 γαδαρηνων | γερασσηνων CT † 8:37 το | — CT † 8:38 εδεετο | εδειτο CT § 8:38 ο ιησους | — CT * 8:39 εποιησε σοι | σοι εποιησεν CT † 8:40 εγενετο δε εν | εν δε CT † 8:40 υποστρεψαι | υποστρεφειν CT § 8:41 ιαιρος | ιαιρος NA SBL * 8:41 αυτος | ουτος CT † 8:41 του | — TH WH † 8:42 αυτη | αυτη BYZ NA SBL WH § 8:43 ιατροις ... βιον | εις ιατρους ... βιον TR | ιατροις ... βιον αυτης TH | — WH * 8:43 υπ | απ CT † 8:45 και οι μετ αυτου | και οι συν αυτω ANT TH | — NA SBL WH † 8:45 και

δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἦψατό μού τις· ἐγὼ γὰρ ἔγνωνα δύναμιν
ἔξελεθούσαν ἀπ' ἐμοῦ. ⁴⁷ Ἰδοῦσα δὲ ἡ γυνὴ ὅτι οὐκ
ἔλαθε, τρέμουσα ἦλθε, καὶ προσπεσοῦσα αὐτῷ, δι' ἣν
αἰτίαν ἦψατο αὐτοῦ ἀπήγγειλεν * αὐτῷ ἐνώπιον παντὸς
τοῦ λαοῦ, καὶ ὡς ἰάθη παραχρῆμα. ⁴⁸ Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ,
†Θάρσει, ‡θυγάτερ, ἡ πίστις σου σέσωκέ σε· πορεύου εἰς
εἰρήνην.

⁴⁹ Ἐτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἔρχεται τις παρὰ τοῦ
ἀρχισυναγῶγου, λέγων Ἐαὐτῷ ὅτι Τέθνηκεν ἡ θυγάτηρ
σου· * μὴ σκύλλε τὸν διδάσκαλον. ⁵⁰ Ὁ δὲ Ἰησοῦς
ἀκούσας ἀπεκρίθη αὐτῷ, †λέγων, Μὴ φοβοῦ· μόνου
‡πίστευε, καὶ σωθήσεται. ⁵¹ Ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν οἰκίαν,
οὐκ ἀφῆκεν εἰσελθεῖν * οὐδένα, εἰ μὴ Πέτρον καὶ
†Ἰωάννην καὶ Ἰάκωβον, καὶ τὸν πατέρα τῆς παιδὸς καὶ
τὴν μητέρα. ⁵² Ἐκκλιον δὲ πάντες, καὶ ἐκόπτοντο
αὐτῇ. Ὁ δὲ εἶπε, Μὴ κλαίετε· †οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ
καθεύδει. ⁵³ Καὶ κατεγέλων αὐτοῦ, εἰδότες ὅτι ἀπέθανεν.
⁵⁴ Αὐτὸς δὲ ἔκβαλὼν ἔξω πάντας, καὶ κρατήσας τῆς
χειρὸς αὐτῆς, ἐφώνησε λέγων, Ἦ παῖς, * ἐγείρου. ⁵⁵ Καὶ
ἐπέστρεψε τὸ πνεῦμα αὐτῆς, καὶ ἀνέστη παραχρῆμα· καὶ
διέταξεν αὐτῇ δοθῆναι φαγεῖν. ⁵⁶ Καὶ ἐξέστησαν οἱ
γονεῖς αὐτῆς· ὁ δὲ παρήγγειλεν αὐτοῖς μηδενὶ εἰπεῖν τὸ
γεγονός.

9

¹ * Συγκαλεσάμενος δὲ τοὺς †δώδεκα, ἔδωκεν αὐτοῖς
δύναμιν καὶ ἐξουσίαν ἐπὶ πάντα τὰ δαιμόνια, καὶ νόσους
θεραπεύειν. ² Καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς κηρύσσειν τὴν
βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἰᾶσθαι ‡τοὺς ἀσθενοῦντας.
³ Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, Μηδὲν αἴρετε εἰς τὴν ὁδόν·
μήτε ἑράβδους, μήτε πήραν, μήτε ἄρτον, μήτε ἀργύριον,
μήτε * ἀνὰ δύο χιτῶνας ἔχειν. ⁴ Καὶ εἰς ἣν †ἀν οἰκίαν
εἰσέλθητε, ἐκεῖ μένετε, καὶ ἐκεῖθεν ἐξέρχεσθε. ⁵ Καὶ

§ 8:46 εξελθουσαν | εξεληλυθειαν CT * 8:47 αυτω | — CT † 8:48 θαρσει
| — CT ‡ 8:48 θυγατερ | θυγατηρ CT § 8:49 αυτω | — CT * 8:49 μη |
μηκετι CT † 8:50 λεγων | — CT ‡ 8:50 πιστευε | πιστευσου CT § 8:51
ελθων | εισελθων TR * 8:51 ουδενα | τινα συν αυτω CT † 8:51 ιωαννην
και ιακωβον | ιακωβον και ιωαννην TR | ιωαννη και ιακωβον WH ‡ 8:52
ουκ 88.5% | ου γαρ CT 11.3% § 8:54 εκβαλων εξω παντας και | — CT
* 8:54 εγειρου | εγειρε CT * 9:1 συγκαλεσαμενος | συνκαλεσαμενος WH
† 9:1 δωδεκα | δωδεκα μαθητας αυτου ANT TR ‡ 9:2 τους ασθενουντας
97.3% | τους ασθενεις NA SBL TH 1.3% | — WH 0.1% § 9:3 ραβδους |
ραβδου CT * 9:3 ανα 98.9% | — TH WH 1% † 9:4 αν | — PCK

ὅσοι ἐὰν μὴ δεξῶνται ὑμᾶς, ἐξερχόμενοι ἀπὸ τῆς πόλεως ἐκείνης *καὶ τὸν κοινορτὸν ἀπὸ τῶν ποδῶν ὑμῶν ἀποτινάξατε εἰς μαρτύριον ἐπ' αὐτούς. ⁶ Ἐξερχόμενοι δὲ διήρχοντο κατὰ τὰς κώμας, εὐαγγελιζόμενοι καὶ θεραπεύοντες πανταχοῦ.

⁷ Ἦκουσε δὲ Ἡρώδης ὁ τετράρχης τὰ ῥηθόμενα *ὑπ' αὐτοῦ πάντα· καὶ διηπόρει, διὰ τὸ λέγεσθαι ὑπὸ τινων ὅτι Ἰωάννης ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν. ⁸ ὑπὸ τινων δὲ ὅτι Ἡλίας ἐφάνη· ἄλλων δὲ ὅτι Προφῆτης εἷς τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. ⁹ Καὶ εἶπεν Ἡρώδης, Ἰωάννην ἐγὼ ἀπεκεφάλισα· τίς δὲ ἐστὶν οὗτος, περὶ οὗ ἐγὼ ἀκούω τοιαῦτα; Καὶ ἐζήτει ἰδεῖν αὐτόν.

¹⁰ Καὶ ὑποστρέψαντες οἱ ἀπόστολοι διηγήσαντο αὐτῷ ὅσα ἐποίησαν. Καὶ παραλαβὼν αὐτούς, ὑπεχώρησε κατ' ἰδίαν εἰς τόπον ἔρημον πόλεως καλουμένης Βηθσαιδάν. ¹¹ Οἱ δὲ ὄχλοι γνόντες ἠκολούθησαν αὐτῷ· καὶ δεξιόμενος αὐτούς, ἐλάλει αὐτοῖς περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, καὶ τοὺς χρεῖαν ἔχοντας θεραπείας ἴατο.

¹² Ἡ δὲ ἡμέρα ἤρξατο κλίνειν· προσελθόντες δὲ οἱ δώδεκα εἶπον αὐτῷ, Ἀπόλυσον τὸν ὄχλον, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τὰς κύκλω κώμας καὶ τοὺς ἀγροὺς καταλύσωσι, καὶ εὕρωσιν ἐπισιτισμόν· ὅτι ὧδε ἐν ἐρήμῳ τόπῳ ἐσμέν. ¹³ Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς, Δότε αὐτοῖς ἡμεῖς φαγεῖν. Οἱ δὲ εἶπον, Οὐκ εἰσὶν ἡμῖν πλεῖον ἢ πέντε ἄρτοι καὶ ἰχθύες δύο, εἰ μήτι πορευθέντες ἡμεῖς ἀγοράσωμεν εἰς πάντα τὸν λαὸν τοῦτον βρώματα. ¹⁴ Ἦσαν γὰρ ὡσεὶ ἄνδρες πεντακισχίλιοι. Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, Κατακλίνατε αὐτοὺς κλισίας

‡ 9:5 εαν | αν CT TR § 9:5 δεξωνται | δεχωνται CT * 9:5 και | — CT † 9:5 αποτιναξατε | αποτινασσετε NA SBL WH | αποτινασσετε TH

‡ 9:7 τετραρχης | τετρααρχης NA SBL WH § 9:7 γινομενα | γεινομενα TH * 9:7 υπ αυτου | — CT † 9:7 ιωαννης | ιωαννης WH ‡ 9:7 εγηγερται | ηγερθη CT § 9:7 νεκρων | των νεκρων ANT * 9:8 ηλιας | ηλειας TH WH † 9:8 εις | τις ANT CT ‡ 9:9 και ειπεν | ειπε δε CT § 9:9 ηρωδης | ο ηρωδης ANT SBL TR WH * 9:9 ιωαννην | ιωαννην WH † 9:9 εγω | — CT ‡ 9:10 τοπον ερημον πολεως καλουμενης | πολιν καλουμενην CT § 9:10 βηθσαιδαν | βηθσαιδα ANT CT PCK TR * 9:11 δεξαμενος | αποδεξαμενος CT † 9:11 ιατο | ιασατο ANT ‡ 9:12 κλινειν | κλεινειν TH § 9:12 ειπον | ειπαν NA SBL WH * 9:12 απελθοντες | πορευθεντες ANT CT † 9:12 τους | — CT ‡ 9:13 υμεις φαγειν | φαγειν υμεις WH § 9:13 ειπον | ειπαν CT * 9:13 πεντε αρτοι | αρτοι πεντε CT † 9:13 ιχθυες δυο | δυο ιχθυες

* ἀνὰ πεντήκοντα. ¹⁵ Καὶ ἐποίησαν οὕτω, καὶ †ἀνέκλιναν ἅπαντας. ¹⁶ Λαβὼν δὲ τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανόν, εὐλόγησεν αὐτούς, καὶ κατέκλασε, καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς †παρατιθέναι τῷ ὄχλῳ. ¹⁷ Καὶ ἔφαγον καὶ ἐχορτάσθησαν πάντες· καὶ ἦρθη τὸ περισσεῦσαν αὐτοῖς κλασμάτων, κόφινι δώδεκα.

¹⁸ Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν προσευχόμενον καταμόνας, συνῆσαν αὐτῷ οἱ μαθηταί· καὶ ἐπηρώτησεν αὐτούς, λέγων, Τίνα με Ἰλέγουσιν οἱ ὄχλοι εἶναι; ¹⁹ Οἱ δὲ ἀποκριθέντες * εἶπον, †Ἰωάννην τὸν βαπτιστὴν· ἄλλοι δὲ †Ἡλίαν· ἄλλοι δὲ ὅτι Προφήτης τις τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. ²⁰ Εἶπε δὲ αὐτοῖς, Ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; ἸΑποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπε, Τὸν Χριστὸν τοῦ Θεοῦ.

²¹ Ὁ δὲ ἐπιτιμήσας αὐτοῖς παρήγγειλε μηδενὶ * εἰπεῖν τοῦτο, ²² εἰπὼν ὅτι Δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ †ἀναστῆναι.

²³ Ἔλεγε δὲ πρὸς πάντας, Εἴ τις θέλει ὀπίσω μου †ἔλθειν, Ἰἀπαρνησάσθω ἑαυτόν, καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν * αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω μοι. ²⁴ Ὃς γὰρ †ἐὰν θέλη τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔνεκεν ἐμοῦ, οὗτος σώσει αὐτήν. ²⁵ Τί γὰρ ὠφελεῖται ἄνθρωπος, κερδήσας τὸν κόσμον ὅλον, ἑαυτὸν δὲ ἀπολέσας ἢ ζημιωθείς; ²⁶ Ὃς γὰρ †ἂν ἐπαισχυθῆ με καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους, τοῦτον ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυθήσεται, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καὶ τοῦ πατρὸς καὶ τῶν ἁγίων ἀγγέλων. ²⁷ Λέγω δὲ ὑμῖν ἀληθῶς, εἰσὶ τινες τῶν Ἰῶδε * ἐστῶτων, οἱ οὐ μὴ †γεύσωνται θανάτου, ἕως ἂν ἴδωσι τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

²⁸ Ἐγένετο δὲ μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὥσεὶ ἡμέραι

* 9:14 ανα | ωσει ανα CT † 9:15 ανεκλιναν | κατεκλιναν CT † 9:16 παρατιθεναι | παραθειναι ANT CT § 9:18 λεγουσιν οι οχλοι | οι οχλοι λεγουσιν SBL TH WH * 9:19 ειπον | ειπαν CT † 9:19 ιωαννην | ιωαννην WH † 9:19 ηλιαν | ηλειαν TH WH § 9:20 αποκριθεις δε ο πετρος | αποκριθεις δε πετρος PCK | πετρος δε αποκριθεις CT * 9:21 ειπειν | λεγειν ANT CT † 9:22 αναστηναι | εγερθηναι ANT BYZ CT HF PCK TR † 9:23 ελθειν | ερχεσθαι ANT CT § 9:23 απαρνησασθω | αρνησασθω CT * 9:23 αυτου | αυτου καθ ημεραν ANT CT TR † 9:24 εαν | αν ANT CT TR † 9:26 αν | εαν ANT § 9:27 ωδε | αυτου CT * 9:27 εστωτων | εστηκοτων ANT CT TR † 9:27 γευσωνται | γευσονται TR

ὀκτώ, †καὶ παραλαβῶν §Πέτρον καὶ *Ἰωάννην καὶ Ἰάκωβον, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι. ²⁹ Καὶ ἐγένετο, ἐν τῷ προσεύχασθαι αὐτόν, τὸ εἶδος τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἕτερον, καὶ ὁ ἱματισμὸς αὐτοῦ λευκὸς ἕξαστράπτων. ³⁰ Καὶ ἰδοῦ, ἄνδρες δύο συνελάλουν αὐτῷ, οἵτινες ἦσαν †Μωσῆς καὶ †Ἡλίας, ³¹ οἱ ὀφθέντες ἐν δόξῃ ἔλεγον τὴν ἕξοδον αὐτοῦ ἣν §ἔμελλε πληροῦν ἐν Ἱερουσαλήμ. ³² Ὁ δὲ Πέτρος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἦσαν βεβαρημένοι ὑπνω· διαγρηγορήσαντες δὲ *εἶδον τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ τοὺς δύο ἄνδρας τοὺς συνεστῶτας αὐτῷ. ³³ Καὶ ἐγένετο, ἐν τῷ διαχωρίζεσθαι αὐτοὺς ἀπ' αὐτοῦ, εἶπε †Πέτρος πρὸς τὸν Ἰησοῦν, Ἐπιστάτα, καλὸν ἐστὶν ἡμᾶς ὧδε εἶναι· καὶ ποιήσωμεν σκηναὶς τρεῖς, μίαν σοί, καὶ †μίαν Μωσῆ, καὶ μίαν §Ἡλίας· μὴ εἰδῶς ὃ λέγει. ³⁴ Ταῦτα δὲ αὐτοῦ λέγοντος, ἐγένετο νεφέλη καὶ *ἐπεσκίασεν αὐτούς· ἐφοβήθησαν δὲ ἐν τῷ †ἐκείνους εἰσελθεῖν εἰς τὴν νεφέλην. ³⁵ Καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῆς νεφέλης, λέγουσα, Οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς μου ὁ †ἀγαπητός· αὐτοῦ ἀκούετε. ³⁶ Καὶ ἐν τῷ γενέσθαι τὴν φωνήν, εὐρέθη §ὁ Ἰησοῦς μόνος. Καὶ αὐτοὶ ἐσίγησαν, καὶ οὐδενὶ ἀπήγγειλαν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις οὐδὲν ὧν *ἔωράκασιν.

³⁷ Ἐγένετο δὲ †ἐν τῇ ἕξῃς ἡμέρᾳ, κατελθόντων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους, συνήνητησεν αὐτῷ ὄχλος πολὺς. ³⁸ Καὶ ἰδοῦ, ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ ὄχλου †ανεβόησε, λέγων, Διδάσκαλε, δέομαί σου, §ἐπίβλεψαι ἐπὶ τὸν υἱόν μου, ὅτι μονογενὴς *ἐστὶ μοι. ³⁹ καὶ ἰδοῦ, πνεῦμα λαμβάνει αὐτόν, καὶ †ἐξαίφνης κράζει, καὶ σπαράσσει αὐτόν μετὰ ἀφροῦ, καὶ †μόγις ἀποχωρεῖ ἀπ' αὐτοῦ, συντριβὸν αὐτόν. ⁴⁰ Καὶ ἐδεήθησαν τῶν μαθητῶν σου ἵνα §ἐκβάλωσιν αὐτό, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν. ⁴¹ Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Ὡ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη, ἕως πότε ἔσομαι πρὸς

‡ 9:28 καὶ | — TH WH § 9:28 πετρον | τον πετρον ANT TR * 9:28 ιωαννην | ιωαννην WH † 9:30 μωσης | μωυσης ANT CT ‡ 9:30 ηλιας | ηλειας TH WH § 9:31 εμελλε | ημελλε NA SBL WH * 9:32 ειδον | ειδαν WH † 9:33 πετρος | ο πετρος ANT CT PCK TR ‡ 9:33 μιαν μωση | μιαν μωσει BYZ PCK | μωσει μιαν TR | μιαν μωυσει ANT CT § 9:33 ηλια | ηλεια TH WH * 9:34 επεσκιασεν | επεσκιαζεν CT † 9:34 εκεινους εισελθειν | εισελθειν εκεινους ANT | εισελθειν αυτους CT ‡ 9:35 αγαπητος | εκλελεγμενος CT § 9:36 ο | — CT * 9:36 εωρακασιν | εωρακαν CT † 9:37 εν | — CT ‡ 9:38 ανεβοησε | εβοησε CT § 9:38 επιβλεψαι | επιβλεψου ANT BYZ PCK TR * 9:38 εστι μοι | μοι εστι ANT CT † 9:39 εξαιφνης | εξαιφνης WH ‡ 9:39 μονις | μοις WH § 9:40 εκβαλωσιν | εκβαλλωσιν TR

ὕμᾱς, καὶ ἀνέξομαι ὑμῶν; Προσάγαγε *τὸν υἱὸν σου ὧδε. 42 Ἐτι δὲ προσερχομένου αὐτοῦ, ἔρρηξεν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον καὶ συνεσπάραξεν· ἐπετίμησε δὲ ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, καὶ ἴασατο τὸν παῖδα, καὶ ἀπέδωκεν αὐτὸν τῷ πατρὶ αὐτοῦ. 43 Ἐξεπλήσσοντο δὲ πάντες ἐπὶ τῇ μεγαλειότητι τοῦ Θεοῦ.

Πάντων δὲ θαυμαζόντων ἐπὶ πᾶσιν οἷς †ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, εἶπε πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, 44 Θέσθε ὑμεῖς εἰς τὰ ὦτα ὑμῶν τοὺς λόγους τούτους· ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων. 45 Οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα τοῦτο, καὶ ἦν παρακεκαλυμμένον ἀπ' αὐτῶν, ἵνα μὴ αἰσθωνται αὐτό· καὶ ἐφοβοῦντο ἐρωτῆσαι αὐτὸν περὶ τοῦ ῥήματος τούτου.

46 Εἰσηλθε δὲ διαλογισμὸς ἐν αὐτοῖς, τὸ τίς ἂν εἴη μείζων αὐτῶν. 47 Ὁ δὲ Ἰησοῦς †ιδὼν τὸν διαλογισμὸν τῆς καρδίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμενος §παιδίου, ἔστησεν αὐτὸ παρ' ἐαυτῷ, 48 καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ὅς *ἐὰν δέξηται τοῦτο τὸ παιδίον ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου ἐμὲ δέχεται· καὶ ὃς †ἐὰν ἐμὲ δέξηται δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με· ὁ γὰρ †μικρότερος ἐν πᾶσιν §ὕμῖν ὑπάρχων οὗτος *ἔσται μέγας.

49 Ἀποκριθεὶς δὲ †ὁ †Ἰωάννης εἶπεν, Ἐπιστάτα, §εἶδομέν τινα *ἐπὶ τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα †δαιμόνια· καὶ †ἐκωλύσαμεν αὐτόν, ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ μεθ' ἡμῶν. 50 §Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν *ὁ Ἰησοῦς, Μὴ †κωλύετε· ὃς γὰρ οὐκ ἔστι καθ' ἡμῶν ὑπὲρ ἡμῶν ἔστιν.

51 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὰς ἡμέρας τῆς §ἀναλήψεως αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς *τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐστήριξε τοῦ πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλήμ, 52 καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸ προσώπου †αὐτοῦ· καὶ πορευθέντες εἰσηλθὸν εἰς κώμην †Σαμαρειτῶν, §ώστε ἐτοιμάσαι αὐτῷ. 53 Καὶ οὐκ ἐδέξαντο αὐτόν, ὅτι

* 9:41 τον υιον σου ωδε | ωδε τον υιον σου CT TR † 9:43 εποιησεν ο ιησους | εποιει CT † 9:47 ιδων | ειδως CT § 9:47 παιδιου | παιδιον CT * 9:48 εαν | αν SBL TH WH † 9:48 εαν | αν CT † 9:48 μικροτερος | μεικροτερος TH § 9:48 υμιν | υμων PCK * 9:48 εσται | εστι ANT CT † 9:49 ο | — CT † 9:49 ιωαννης | ιωανης WH § 9:49 ειδομεν | ειδαμεν WH * 9:49 επι | εν CT † 9:49 δαιμονια | τα δαιμονια TR † 9:49 εκωλυσαμεν | εκωλυομεν CT § 9:50 και ειπε | ειπε δε CT * 9:50 ο | — WH † 9:50 κωλυετε | κωλυετε ου γαρ εστι καθ υμων ANT † 9:50 ημων υπερ ημων | υμων υπερ υμων ANT CT § 9:51 αναληψεως | αναλημψεως CT

* 9:51 το προσωπον αυτου εστηριξε | εστηριξε το προσωπον αυτου ANT | το προσωπον εστηριξε CT † 9:52 αυτου | εαυτου PCK † 9:52 σαμαρειτων

τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἦν πορευόμενον εἰς Ἱερουσαλήμ.
 54 Ἴδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ *αὐτοῦ Ἰάκωβος καὶ †Ἰωάννης
 ‡εἶπον, Κύριε, θέλεις εἰπώμεν πῦρ καταβῆναι ἀπὸ τοῦ
 οὐρανοῦ, καὶ ἀναλῶσαι αὐτούς, *ὡς καὶ Ἡλίας ἐποίησε;
 55 Στραφεῖς δὲ ἐπετίμησεν αὐτοῖς, †καὶ εἶπεν, Οὐκ οἶδατε
 οἴου πνεύματός ἐστε ὑμεῖς· 56 †ὃ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
 οὐκ ἦλθε ψυχὰς ἀνθρώπων ἀπολέσαι, ἀλλὰ σῶσαι. Καὶ
 ἐπορεύθησαν εἰς ἑτέραν κώμην.

57 Ἐγένετο δὲ πορευομένων αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ, εἶπέ τις
 πρὸς αὐτόν, Ἀκολουθήσω σοι ὅπου *ἂν ἀπέρχῃ, †Κύριε.
 58 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς
 ἔχουσι, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις· ὁ
 δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν †κλίνη.
 59 Εἶπε δὲ πρὸς ἕτερον, Ἀκολούθει μοι. Ὁ δὲ εἶπε, ἸΚύριε,
 ἐπίτρεψόν μοι *ἀπελθόντι πρῶτον θάψαι τὸν πατέρα
 μου. 60 Εἶπε δὲ αὐτῷ †ὁ Ἰησοῦς, Ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι
 τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς· σὺ δὲ ἀπελθὼν διάγγελλε τὴν
 βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. 61 Εἶπε δὲ καὶ ἕτερος, Ἀκολουθήσω
 σοι, Κύριε· πρῶτον δὲ ἐπίτρεψόν μοι ἀποτάξασθαι τοῖς
 εἰς τὸν οἶκόν μου. 62 Εἶπε δὲ †ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτόν,
 Οὐδεὶς, ἐπιβαλὼν τὴν χεῖρα ἑαυτοῦ ἐπ' ἄροτρον, καὶ
 βλέπων εἰς τὰ ὀπίσω, εὐθετός ἐστιν *εἰς τὴν βασιλείαν
 τοῦ Θεοῦ.

10

1 Μετὰ δὲ ταῦτα ἀνέδειξεν ὁ Κύριος *καὶ ἑτέρους
 †ἐβδομήκοντα, καὶ ἀπέστειλεν αὐτούς ἀνὰ †δύο πρὸ
 προσώπου αὐτοῦ εἰς πᾶσαν πόλιν καὶ τόπον οὗ ἔξμελλεν
 αὐτὸς ἔρχεσθαι. 2 Ἐλεγεν *οὖν πρὸς αὐτούς, Ὁ μὲν

* 9:54 αὐτου | — CT † 9:54 ιωαννης | ιωανης WH ‡ 9:54 ειπον | ειπαν
 CT § 9:54 του | — ANT * 9:54 ως και ηλιας εποιησε 96.8% | — CT 1%
 † 9:55 και ειπεν ουκ οιδατε οιου πνευματος εστε υμεις 43.8% | και ειπεν
 ουκ οιδατε ποιου πνευματος εστε υμεις ANT 9.6% | — BYZ CT 24.8% ‡ 9:56
 ο γαρ υιος του ανθρωπου ουκ ηλθεν ψυχας ανθρωπων απολεσαι αλλα σωσαι
 50.7% | ο υιος του ανθρωπου ουκ ηλθεν ψυχας ανθρωπων απολεσαι αλλα
 σωσαι ANT 10.4% | — BYZ CT 25.9% § 9:57 εγενετο δε | και CT * 9:57
 αν | εαν ANT BYZ CT † 9:57 κυριε | — CT ‡ 9:58 κλινη | κλεινη TH
 § 9:59 κυριε | — WH * 9:59 απελθοντι πρωτον | πρωτον απελθοντι TH
 WH † 9:60 ο ιησους | — CT ‡ 9:62 ο ιησους προς αυτον | προς αυτον ο
 ιησους NA TH TR WH | ο ιησους SBL § 9:62 αὐτου | — NA SBL WH * 9:62
 εις την βασιλειαν | τη βασιλεια CT * 10:1 και | — NA TH WH † 10:1
 εβδομηκοντα | εβδομηκοντα δυο NA SBL WH ‡ 10:1 δυο | δυο δυο NA SBL
 WH § 10:1 εμελλεν | ημελλεν ANT CT * 10:2 ουν | δε CT

θερισμὸς πολὺς, οἱ δὲ ἔργαται ὀλίγοι· δεήθητε οὖν τοῦ Κυρίου τοῦ θερισμοῦ, ὅπως ἐκβάλῃ ἔργατας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ. ³ Ὑπάγετε· ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς ἄρνας ἐν μέσῳ λύκων. ⁴ Μὴ βαστάζετε ββαλάντιον, μὴ πήραν, *μηδὲ ὑποδήματα· καὶ μηδένα κατὰ τὴν ὁδὸν ἀσπάσησθε. ⁵ Εἰς ἣν δ' ἂν οἰκίαν εἰσέρχησθε, πρῶτον λέγετε, Εἰρήνη τῷ οἴκῳ τούτῳ. ⁶ Καὶ ἐὰν ἦ ἐκεῖ Συῖος εἰρήνης, *ἐπαναπαύσεται ἐπ' αὐτὸν ἡ εἰρήνη ὑμῶν· εἰ δὲ μήγε, ἐφ' ὑμᾶς ἀνακάμψει. ⁷ Ἐν αὐτῇ δὲ τῇ οἰκίᾳ μένετε, ἐσθίοντες καὶ πίνοντες τὰ παρ' αὐτῶν· ἄξιος γὰρ ὁ ἔργατης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ ἔστι. Μὴ μεταβαίνετε ἐξ οἰκίας εἰς οἰκίαν. ⁸ Καὶ εἰς ἣν *ἂν πόλιν εἰσέρχησθε, καὶ δέχωνται ὑμᾶς, ἐσθίετε τὰ παρατιθέμενα ὑμῖν, ⁹ καὶ θεραπεύετε τοὺς ἐν αὐτῇ ἀσθενεῖς, καὶ λέγετε αὐτοῖς, Ἦγγικεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. ¹⁰ Εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν ἐἰσέρχησθε, καὶ μὴ δέχωνται ὑμᾶς, ἐξελθόντες εἰς τὰς πλατείας αὐτῆς εἶπατε, ¹¹ Καὶ τὸν κουνιορτὸν τὸν κολληθέντα ἡμῖν ἐκ τῆς πόλεως Σύμων ἀπομασσόμεθα ὑμῖν· πλὴν τοῦτο *γινώσκετε, ὅτι ἤγγικεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. ¹² Ἀλέγω ὑμῖν ὅτι Σοδόμοις ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀνεκτότερον ἔσται, ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ.

¹³ Οὐαὶ σοι, Σχοραζίν, οὐαὶ σοι, Βηθσαῖδᾶ· ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ *Σιδῶνι ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ καθήμεναι μετενόησαν. ¹⁴ Πλὴν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν τῇ κρίσει, ἢ ὑμῖν. ¹⁵ Καὶ σύ, *Καπερναοὺμ, ἡ ἕως τοῦ οὐρανοῦ ὑψωθείσα, ἕως Ἀβου καταβιβασθήσῃ.

¹⁶ Ὁ ἀκούων ὑμῶν ἐμοῦ ἀκούει· καὶ ὁ ἀθετῶν ὑμᾶς ἐμὲ ἀθετεῖ· ὁ δὲ ἐμὲ ἀθετῶν ἀθετεῖ τὸν ἀποστείλαντά με.

† 10:2 εκβαλη εργατας | εκβαλλη εργατας TR | εργατας εκβαλη CT † 10:3
 εγω | — CT § 10:4 βαλαντιον | βαλλαντιον ANT CT * 10:4 μηδε | μη
 CT PCK † 10:5 οικιαν εισερχησθε | εισελθητε οικιαν CT † 10:6 η εκει
 | μεν η εκει PCK TR | εκει η NA WH § 10:6 υιος | ο υιος SCR * 10:6
 επαναπαυσεται | επαναπαησεται CT † 10:6 ανακαμψει | επανακαμψει
 ANT † 10:7 εσθιοντες | εσθοντες WH § 10:7 εστι | — CT * 10:8 αν
 | δ αν PCK TR † 10:10 εισερχησθε | εισελθητε CT † 10:11 εκ | απο ANT
 § 10:11 υμων | υμων εις τους ποδας ημων ANT | υμων εις τους ποδας CT
 * 10:11 γινωσκετε | γεινωσκετε TH † 10:11 εφ υμας | — CT † 10:12
 λεγω | λεγω δε ANT TR § 10:13 χοραζιν | χωραζιν PCK TR | χοραζειν
 TH WH * 10:13 σιδωνι | σειδωνι TH † 10:13 εγενοντο | εγενηθησαν
 CT † 10:13 καθημεναι | καθημενοι ANT CT § 10:14 σιδωνι | σειδωνι
 TH * 10:15 καπερναουμ | καφαρναουμ CT † 10:15 η εως του ουρανου
 υψωθείσα | μη εως ουρανου υψωθηση CT † 10:15 αβου | του αβου CT
 §

17 Ὑπέστρεψαν δὲ οἱ *ἑβδομήκοντα μετὰ χαρᾶς, λέγοντες, Κύριε, καὶ τὰ δαιμόνια ὑποτάσσεται ἡμῖν ἐν τῷ ὀνόματί σου. 18 Εἶπε δὲ αὐτοῖς, Ἐθεώρουν τὸν Σατανᾶν ὡς ἀστραπὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεσόντα. 19 Ἴδού, †δίδωμι ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν τοῦ πατεῖν ἐπάνω ὄφρων καὶ σκορπίων, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ· καὶ οὐδὲν ὑμᾶς οὐ μὴ †ἀδικήσῃ. 20 Πλὴν ἐν τούτῳ μὴ χαίρετε ὅτι τὰ πνεύματα ὑμῖν ὑποτάσσεται· χαίρετε ὅτι τὰ ὀνόματα ὑμῶν *ἐγράφη ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

21 Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἠγαλλιάσατο †τῷ πνεύματι ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν, Ἐξομολογοῦμαι σοι, πάτερ, Κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις. Ναί, ὁ πατήρ, ὅτι οὕτως †ἐγένετο εὐδοκία ἔμπροσθέν σου. 22 Ὡς καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητὰς εἶπε, Πάντα *μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρός μου· καὶ οὐδεὶς †γινώσκει τίς ἐστὶν ὁ υἱός, εἰ μὴ ὁ πατήρ, καὶ τίς ἐστὶν ὁ πατήρ, εἰ μὴ ὁ υἱός, καὶ ὃ †ἐὰν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι.

23 Καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητὰς κατ' ἰδίαν εἶπε, Μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ βλέποντες ἃ βλέπετε. 24 Λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προφηῆται καὶ βασιλεῖς ἠθέλησαν ἰδεῖν ἃ ὑμεῖς βλέπετε, καὶ οὐκ ᾔδειδον· καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν.

25 Καὶ ἰδού, νομικός τις ἀνέστη, ἐκπειράζων αὐτόν, *καὶ λέγων, Διδάσκαλε, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; 26 Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτόν, Ἐν τῷ νόμῳ τί γέγραπται; Πῶς ἀναγινώσκεις; 27 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου, ἐξ ὅλης †τῆς καρδίας σου, καὶ †ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου, καὶ †ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου, καὶ *ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου· καὶ τὸν πλησίον σου ὡς †σεαυτόν. 28 Εἶπε δὲ αὐτῷ, Ὁρθῶς ἀπεκρίθης· τοῦτο ποίει, καὶ ζήσῃ.

* 10:17 εβδομηκοντα | εβδομηκοντα δυο NA SBL WH † 10:19 διδωμι | δεδωκα CT † 10:19 αδικηση | αδικησει SCR WH § 10:20 δε | δε μαλλον TR

* 10:20 εγραφη | εγγεγραπται NA SBL | εγγεγραπται TH WH † 10:21 τω πνευματι ο ιησους 92.4% | εν τω πνευματι τω αγιω NA 0.2% | τω πνευματι τω αγιω SBL TH WH 0.1% † 10:21 εγενετο ευδοκια | ευδοκια εγενετο CT § 10:22 και στραφεις προς τους μαθητας ειπε 76.1% | — CT SCR 9.5%

* 10:22 μοι παρεδοθη | παρεδοθη μοι TR † 10:22 γινωσκει | επιγινωσκει ANT | γεινωσκει TH † 10:22 εαν | αν WH § 10:24 ειδον | ειδαν CT

* 10:25 και | — CT † 10:27 της | — WH † 10:27 εξ ολης της ψυχης | εν ολη τη ψυχη CT § 10:27 εξ ολης της ισχυος | εν ολη τη ισχυι CT * 10:27 εξ ολης της διανοιας | εν ολη τη διανοια CT † 10:27 σεαυτον | εαυτον

29 Ὁ δὲ θέλων †δικαιοῦν ἑαυτὸν εἶπε πρὸς τὸν Ἰησοῦν, Καὶ τίς ἐστί μου πλησίον; 30 Ὑπολαβὼν ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἄνθρωπός τις κατέβαινεν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς *Ἱεριχῶ, καὶ λησταῖς περιέπεσεν, οἱ καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν καὶ πληγὰς ἐπιθέντες ἀπῆλθον, ἀφέντες ἡμιθανῆ †τυγχάνοντα. 31 Κατὰ συγκυρίαν δὲ ἱερεὺς τις κατέβαινεν ἐν τῇ ὁδῷ ἐκείνῃ· καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἀντιπαρῆλθεν. 32 Ὁμοίως δὲ καὶ †Λευίτης †σγενόμενος κατὰ τὸν τόπον ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ἀντιπαρῆλθε. 33 *Σαμαρείτης δὲ τις ὁδεύων ἦλθε κατ' αὐτόν, καὶ ἰδὼν †αὐτὸν ἐσπλαγχνίσθη, 34 καὶ προσελθὼν κατέδησε τὰ τραύματα αὐτοῦ, ἐπιχέων ἔλαιον καὶ οἶνον· ἐπιβιάσας δὲ αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆνος, ἤγαγεν αὐτὸν εἰς πανδοχεῖον, καὶ ἐπεμελήθη αὐτοῦ. 35 Καὶ ἐπὶ τὴν αὔριον †ἐξελθὼν, ἐκβαλὼν ὁ δύο δηνάρια ἔδωκε τῷ πανδοχεῖ, καὶ εἶπεν *αὐτῷ, Ἐπιμελήθητι αὐτοῦ· καὶ ὅ τι ἂν προσδαπανήσης, ἐγὼ ἐν τῷ ἐπανέρχεσθαί με ἀποδώσω σοι. 36 Τίς τοῦν τούτων τῶν τριῶν †πλησίον δοκεῖ σοι γεγονέναι τοῦ ἐμπροσθέντος εἰς τοὺς ληστές; 37 Ὁ δὲ εἶπεν, Ὁ ποιήσας τὸ ἔλεος μετ' αὐτοῦ. Εἶπεν ὁ οὖν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Πορεύου, καὶ σὺ ποιεῖ ὁμοίως.

38 *Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτούς, †καὶ αὐτὸς εἰσῆλθεν εἰς κώμην τινα· γυνὴ δὲ τις ὀνόματι Μάρθα ὑπεδέξατο αὐτὸν †εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς. 39 Καὶ τῆδε ἦν ἀδελφὴ καλουμένη ὁ Μαρία, *ἣ καὶ †παρακαθίσασα παρὰ τοὺς πόδας τοῦ †Ἰησοῦ ἤκουε ὁ τὸν λόγον αὐτοῦ. 40 Ἡ δὲ Μάρθα περιεσπᾶτο περὶ πολλὴν διακονίαν· ἐπιστᾶσα δὲ εἶπε, Κύριε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἡ ἀδελφὴ μου μόνη με *κατέλειπε διακονεῖν; †εἶπε οὖν αὐτῇ ἵνα μοι συναντιλάβηται. 41 Ἀποκριθεὶς δὲ †εἶπεν αὐτῇ

‡ 10:29 δικαιοῦν | δικαιῶσαι CT § 10:30 δε | — NA TH WH * 10:30 ἱεριχῶ | ιερειχῶ TH WH † 10:30 τυγχανοντα | — CT ‡ 10:32 λευιτης | λευειτης TH WH § 10:32 γενομενος | — SBL TH WH * 10:33 σαμαρειτης | σαμαριτης NA SBL † 10:33 αυτον | — CT ‡ 10:35 εξελθων | — CT § 10:35 δυο δηναρια εδωκε | εδωκε δυο δηναρια NA * 10:35 αυτω | — CT † 10:36 ουν | — CT ‡ 10:36 πλησιον δοκει σοι | δοκει σοι πλησιον TR § 10:37 ουν | δε CT * 10:38 εγενετο δε εν | εν δε CT † 10:38 και | — CT ‡ 10:38 εις τον οικον αυτης 98.2% | εις την οικιαν TH WH 0.5% | — NA SBL 0.2% § 10:39 μαρια | μαριαμ CT * 10:39 η | — TH † 10:39 παρακαθισασα παρα | παρακαθεσθεισα προς CT ‡ 10:39 ιησου | κυριου NA WH § 10:39 τον λογον | των λογων PCK * 10:40 κατελειπε | κατελιπε ANT NA PCK TR † 10:40 ειπε | ειπον WH ‡ 10:41 ειπεν αυτη ο ιησους | ο ιησους ειπεν αυτη PCK | ειπεν αυτη ο κυριος CT

ὁ Ἰησοῦς, Μάρθα, Μάρθα, μεριμνᾷς καὶ ὀλιγον περὶ πολλὰ· ⁴² *ἐνὸς δέ ἐστι χρεία· †Μαρία ‡δὲ τὴν ἀγαθὴν μερίδα ἐξελέξατο, ἥτις οὐκ ἀφαιρεθήσεται ὅτις ἀπ' αὐτῆς.

11

¹ Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τόπῳ τινὶ προσευχόμενον, ὡς ἐπαύσατο, εἶπέ τις τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς αὐτόν, Κύριε, δίδαξον ἡμᾶς προσεύχεσθαι, καθὼς καὶ *Ἰωάννης ἐδίδασκε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ. ² Εἶπε δὲ αὐτοῖς, Ὅταν προσεύχησθε, λέγετε,

Πάτερ †ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς,
ἀγιασθήτω τὸ ὄνομά σου.
‡Ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου.

§Γενηθήτω τὸ θέλημά σου,
ὡς ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς.

³ Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δίδου ἡμῖν τὸ καθ' ἡμέραν.

⁴ Καὶ ἄφες ἡμῖν τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν,
καὶ γὰρ αὐτοὶ *ἀφίεμεν παντὶ †ὀφείλουσι ἡμῖν.
Καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν,
‡ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.

⁵ Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, Τίς ἐξ ὑμῶν ἔξει φίλον, καὶ πορεύσεται πρὸς αὐτὸν μεσονυκτίου, καὶ ῥεῖπῃ αὐτῷ, Φίλε, χρῆσόν μοι τρεῖς ἄρτους, ⁶ ἐπειδὴ *φίλος παρεγένετο ἐξ ὁδοῦ πρὸς με, καὶ οὐκ ἔχω ὃ παραθήσω αὐτῷ. ⁷ κάκεινος ἔσωθεν ἀποκριθεὶς εἶπη, Μὴ μοι κόπους παρέχε· ἤδη ἡ θύρα κέκλεισται, καὶ τὰ παιδιά μου μετ' ἐμοῦ εἰς τὴν κοίτην εἰσίν· οὐ δύναμαι ἀναστὰς δοῦναί σοι. ⁸ Λέγω ὑμῖν, εἰ καὶ οὐ δώσει αὐτῷ ἀναστὰς, διὰ τὸ εἶναι †αὐτοῦ φίλον, διὰ γε τὴν ‡ἀναίδειαν αὐτοῦ ἐγερθεὶς δώσει αὐτῷ ὅσον χρήζει. ⁹ Καγὼ ὑμῖν λέγω, αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὕρησετε· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν. ¹⁰ Πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει· καὶ ὁ

§ 10:41 τυρβαζη | θορβαζη CT * 10:42 ενος δε εστι χρεία | ολιγων δε εστι χρεία η ενος SBL WH † 10:42 μαρια | μαριαμ CT ‡ 10:42 δε | γαρ CT § 10:42 απ | — CT * 11:1 ιωαννης | ιωανης WH † 11:2 ημων ο εν τοις ουρανοις | — CT ‡ 11:2 ελθετω | ελθατω WH § 11:2 γεννηητω το θελημα σου ως εν ουρανω και επι της γης | — CT * 11:4 αφιεμεν | αφιομεν CT † 11:4 οφειλουσι | τω οφειλουσι ANT ‡ 11:4 αλλα ρυσαι ημας απο του πονηρου | — CT § 11:5 ειπη | ερει ANT * 11:6 φιλος | φιλος μου ANT CT TR † 11:8 αυτου φιλον | φιλον αυτου CT ‡ 11:8 αναιδειαν | αναιδιαν WH § 11:8 οσον | οσων ANT CT TR

ζητῶν εὐρίσκει· καὶ τῷ κρούοντι *ἀνοιγήσεται. ¹¹ Τίνα δὲ ἑμῶν τὸν πατέρα αἰτήσῃ ὁ υἱὸς ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; Ἡ καὶ ἰχθύν, μὴ ἀντὶ ἰχθύος ὄφιν ἑπιδώσει αὐτῷ; ¹² Ἡ καὶ *ἐὰν αἰτήσῃ ὄφιν, †μὴ ἐπιδώσει αὐτῷ σκορπίον; ¹³ Εἰ οὖν ὑμεῖς †πονηροὶ ὑπάρχοντες οἴδατε ἑδοῦκα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσω μᾶλλον ὁ πατὴρ ὁ ἐξ οὐρανοῦ δώσει Πνεῦμα *Ἅγιον τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν;

¹⁴ Καὶ ἦν ἐκβάλλων δαιμόνιον, †καὶ αὐτὸ ἦν κωφόν. Ἐγένετο δέ, τοῦ δαιμονίου ἐξεληθόντος, ἐλάλησεν ὁ κωφός· καὶ †εθαύμασαν οἱ ὄχλοι. ¹⁵ Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν ἑείπον, Ἐν *Βεελζεβούλ †ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια. ¹⁶ Ἄλλοι δὲ πειράζοντες σημεῖον †παρ' αὐτοῦ ἐζήτησαν ἐξ οὐρανοῦ. ¹⁷ Αὐτὸς δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὰ διανοήματα εἶπεν αὐτοῖς, Πᾶσα βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν διαμερισθεῖσα ἐρημοῦται· καὶ οἶκος ἐπὶ οἶκον, πίπτει. ¹⁸ Εἰ δὲ καὶ ὁ Σατανᾶς ἐφ' ἑαυτὸν διεμερίσθη, πῶς σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ; Ὅτι λέγετε ἐν ἑβελζεβούλ *ἐκβάλλειν με τὰ δαιμόνια. ¹⁹ Εἰ δὲ ἐγὼ ἐν †Βεελζεβούλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι †ἐκβάλλουσι; Διὰ τοῦτο ἑκριταὶ ὑμῶν αὐτοὶ ἔσονται. ²⁰ Εἰ δὲ ἐν δακτύλῳ Θεοῦ *ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. ²¹ Ὅταν ὁ ἰσχυρὸς καθωπλισμένος φυλάσῃ τὴν ἑαυτοῦ ἀυλὴν, ἐν εἰρήνῃ ἐστὶ τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ· ²² ἐπὰν δὲ τὸ ἰσχυρότερον αὐτοῦ ἐπελθῶν νικήσῃ αὐτόν, τὴν πανοπλίαν αὐτοῦ αἶρει ἐφ' ἣ ἐπεποιθεῖ, καὶ τὰ σκῦλα αὐτοῦ διαδίδωσιν. ²³ Ὁ μὴ ὦν μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ ἐστὶ· καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ σκορπίζει.

* **11:10** ανοιγησεται | ανοιχθησεται ANT † **11:11** υμων | εξ υμων ANT CT † **11:11** αρτον μη λιθον επιδωσει αυτω η και ιχθυον μη | αρτον μη λιθον επιδωσει αυτω ει και ιχθυον μη TR | ιχθυον και NA SBL TH | ιχθυον μη WH § **11:11** επιδωσει αυτω | αυτω επιδωσει CT * **11:12** εαν αιτηση | αιτησει CT † **11:12** μη | — CT † **11:13** πονηροι υπαρχοντες | υπαρχοντες πονηροι ANT § **11:13** δοματα αγαθα | αγαθα δοματα TR * **11:13** αγιον | αγαθον ANT † **11:14** και αυτο ην 93.7% | — SBL TH WH 1.6% † **11:14** εθαυμασαν | εθαυμαζον ANT § **11:15** ειπον | ειπαν WH * **11:15** βεελζεβουλ | βεεζεβουλ WH † **11:15** αρχοντι | τω αρχοντι ANT CT † **11:16** παρ αυτου εζητουν εξ ουρανου | εξ ουρανου εζητουν παρ αυτου CT § **11:18** βεελζεβουλ | βεεζεβουλ WH * **11:18** εκβαλλειν με | με εκβαλλειν ANT † **11:19** βεελζεβουλ | βεεζεβουλ WH † **11:19** εκβαλλουσι | εκβαλουσι ANT § **11:19** κριται υμων αυτοι | κριται αυτοι υμων PCK | αυτοι κριται υμων ANT | αυτοι υμων κριται CT * **11:20** εκβαλλω | εγω εκβαλλω NA WH † **11:22** ο | — CT

24 Ὄταν τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων, ζητοῦν ἀνάπαυσιν· καὶ μὴ εὐρίσκον· λέγει, Ὑποστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου ὅθεν ἐξῆλθον. 25 Καὶ ἐλθὼν εὐρίσκει ὄσσεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον. 26 Τότε πορεύεται καὶ παραλαμβάνει *ἐπτὰ ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ, καὶ ἐλθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ· καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χεῖρονα τῶν πρώτων.

27 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦτα, ἐπάρασά τις Ὕγνη φωνὴν ἐκ τοῦ ὄχλου εἶπεν αὐτῷ, Μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά σε, καὶ μαστοὶ οὓς ἐθήλασας. 28 Αὐτὸς δὲ εἶπε, *Μενοῦνγε μακάριοι οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ φυλάσσοντες αὐτόν.

29 Τῶν δὲ ὄχλων ἐπαθροισομένων ἤρξατο λέγειν, Ἡ γενεὰ αὕτη πονηρὰ ἐστὶ· σημεῖον ὀπιζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωῆ *τοῦ προφήτου. 30 Καθὼς γὰρ ἐγένετο Ἰωῆς σημεῖον τοῖς Νινευίταις, οὕτως ἔσται καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τῇ γενεᾷ ταύτῃ. 31 Βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῶν ἀνδρῶν τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινεῖ αὐτούς· ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν *Σολομῶνος, καὶ ἰδοῦ, πλεῖον Ἰσολομῶνος ὤδε. 32 Ἄνδρες Νινευεὶ ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινουῦσιν αὐτήν· ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωῆ, καὶ ἰδοῦ, πλεῖον Ἰωῆ ὤδε.

33 Οὐδεὶς ὄδε λύχνον ἄψας εἰς *κρύπτην τίθησιν, οὐδὲ ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι τὸ φέγγος βλέπωσιν. 34 Ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὄφθαλμός· ὅταν *οὖν ὁ ὄφθαλμός σου

‡ 11:24 λέγει | τότε λέγει NA WH § 11:25 σεσαρωμενον | σχολαζοντα σεσαρωμενον WH * 11:26 επτα ετερα πνευματα πονηροτερα εαυτου | ετερα πνευματα πονηροτερα εαυτου επτα CT † 11:26 ελθοντα | εισελθοντα ANT CT TR ‡ 11:26 γινεται | γεινεται TH § 11:27 γυνη φωνη | φωνην γυνη CT * 11:28 μενουνγε | μεν ουν CT † 11:28 αυτον | — CT ‡ 11:29 πονηρα | γενεα πονηρα ANT CT § 11:29 επιζητει | ζητει ANT CT * 11:29 του προφητου | — CT † 11:30 ιωνας | ο ιωνας WH ‡ 11:30 σημειον τοις νινευιταις | τοις νινευιταις σημειον NA SBL | τοις νινευειταις σημειον TH WH § 11:30 ταυτη | ταυτη σημειον ANT * 11:31 σολομωνος | σολομωντος ANT TR † 11:31 σολομωνος | σολομωντος ANT TR ‡ 11:32 νινευι | νινευιται BYZ NA SBL | νινευη HF | νινευειται TH WH § 11:33 δε | — CT * 11:33 κρυπτην | κρυπτου TR † 11:33 ουδε υπο τον μοδιον | — TH ‡ 11:33 φενγος | φως NA TH WH § 11:34 οφθαλμος | οφθαλμος

ἀπλοῦς ἦ, †καὶ ὅλον τὸ σῶμά σου †φωτεινόν ἐστίν· ἐπὰν δὲ πονηρὸς ἦ, καὶ τὸ σῶμά σου §σκοτεινόν. ³⁵ Σκόπει οὖν μὴ τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστίν. ³⁶ Εἰ οὖν τὸ σῶμά σου ὅλον *φωτεινόν, μὴ ἔχον †τι μέρος †σκοτεινόν, ἔσται §φωτεινὸν ὅλον, ὡς ὅταν ὁ λύχνος τῆ ἀστραπῆ φωτίζει σε.

³⁷ Ἐν δὲ τῷ *λαλῆσαι, †ἡρώτα αὐτὸν Φαρισαῖός †τις ὅπως ἀριστήση παρ' αὐτῷ· εἰσελθὼν δὲ ἀνέπεσεν. ³⁸ Ὁ δὲ Φαρισαῖος ἰδὼν ἐθαύμασεν ὅτι οὐ πρῶτον ἐβαπτίσθη πρὸ τοῦ ἀρίστου. ³⁹ Εἶπε δὲ ὁ Κύριος πρὸς αὐτόν, Νῦν ὑμεῖς οἱ Φαρισαῖοι τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τοῦ πίνακος καθαρίζετε, τὸ δὲ ἔσωθεν ὑμῶν γέμει ἀρπαγῆς καὶ πονηρίας. ⁴⁰ Ἄφρονες, οὐχ ὁ ποιήσας τὸ ἔξωθεν καὶ τὸ ἔσωθεν ἐποίησε; ⁴¹ Πλὴν τὰ ἐνόητα δότε ἐλεημοσύνην· καὶ ἰδοὺ, §πάντα καθαρὰ ὑμῖν *ἐστίν.

⁴² †Ἄλλ' οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ πῆγανον καὶ πᾶν λάχανον, καὶ παρέρχεσθε τὴν κρίσιν καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ· †ταῦτα ἔδει ποιῆσαι, κάκεῖνα μὴ §ἀφιέναι. ⁴³ Οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι ἀγαπᾶτε τὴν πρωτοκαθεδρίαν ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς. ⁴⁴ Οὐαὶ ὑμῖν, *γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί, ὅτι ἐστὲ ὡς τὰ μνημεῖα τὰ ἄδηλα, καὶ οἱ ἄνθρωποι †περιπατοῦντες ἐπάνω οὐκ οἶδασιν.

⁴⁵ Ἀποκριθεὶς δὲ τις τῶν νομικῶν λέγει αὐτῷ, Διδάσκαλε, ταῦτα λέγων καὶ ἡμᾶς ὑβρίζεις. ⁴⁶ Ὁ δὲ εἶπε, Καὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς οὐαὶ, ὅτι φορτίζετε τοὺς ἀνθρώπους φορτία δυσβάστακτα, καὶ αὐτοὶ ἐνὶ τῶν δακτύλων ὑμῶν οὐ προσψαύετε τοῖς φορτίοις. ⁴⁷ Οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι οἰκοδομεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν προφητῶν, οἱ δὲ πατέρες ὑμῶν ἀπέκτειναν αὐτούς. ⁴⁸ Ἄρα †μαρτυρεῖτε καὶ συνευδοκεῖτε τοῖς ἔργοις τῶν πατέρων ὑμῶν· ὅτι αὐτοὶ μὲν ἀπέκτειναν αὐτούς, ὑμεῖς δὲ οἰκοδομεῖτε §αὐτῶν τὰ μνημεῖα. ⁴⁹ Διὰ τοῦτο καὶ ἡ

† 11:34 και | — PCK † 11:34 φωτεινον | φωτινον WH § 11:34 σκοτεινον | σκοτινον WH * 11:36 φωτεινον | φωτινον WH † 11:36 τι μέρος | μέρος τι CT † 11:36 σκοτεινον | σκοτινον WH § 11:36 φωτεινον | φωτινον WH * 11:37 λαλησαι | λαλησαι αυτον ταυτα ANT † 11:37 ηρωτα | ερωτα CT † 11:37 τις | — CT § 11:41 παντα | απαντα ANT * 11:41 εστιν | εσται ANT † 11:42 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH † 11:42 ταυτα | ταυτα δε ANT CT § 11:42 αφιεναι | παρειναι CT * 11:44 γραμματεις και φαρισαιοι υποκριται | — CT † 11:44 περιπατουντες | οι περιπατουντες CT TR † 11:48 μαρτυρειτε | μαρτυρες εστε CT § 11:48 αυτων τα μνημεια 95.8% | — CT 0.6%

σοφία τοῦ Θεοῦ εἶπεν, Ἀποστελῶ εἰς αὐτοὺς προφῆτας καὶ ἀποστόλους, καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενοῦσι καὶ *ἐκδιώξουσιν· ⁵⁰ ἵνα ἐκζητηθῇ τὸ αἷμα πάντων τῶν προφητῶν τὸ ἐκχυνόμενον ἀπὸ καταβολῆς κόσμου ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης, ⁵¹ ἀπὸ τοῦ αἵματος Ἄβελ ἕως τοῦ αἵματος Ζαχαρίου τοῦ ἀπολομένου μεταξὺ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τοῦ οἴκου. Ναί, λέγω ὑμῖν, ἐκζητηθήσεται ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης. ⁵² Οὐαὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς, ὅτι ἤρατε τὴν κλεῖδα τῆς γνώσεως· αὐτοὶ οὐκ *εἰσήλθετε, καὶ τοὺς εἰσερχομένους ἐκωλύσατε.

⁵³ †Λέγοντος δὲ αὐτοῦ ταῦτα πρὸς αὐτούς, ἤρξαντο οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι δεινῶς ἑξενέχειν, καὶ ἀποστοματίζειν αὐτὸν περὶ πλειόνων, ⁵⁴ ἐνεδρεύοντες αὐτόν, *ζητοῦντες θηρεῦσαί τι ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ.

12

¹ Ἐν οἷς ἐπισυναχθεισῶν τῶν μυριάδων τοῦ ὄχλου, *ὥστε καταπατεῖν ἀλλήλους, ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ πρῶτον, Προσέχετε ἑαυτοῖς ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων, ἥτις ἐστὶν ὑπόκρισις. ² Οὐδὲν δὲ συγκεκαλυμμένον ἐστὶν ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται, καὶ κρυπτόν ὃ οὐ γνωσθήσεται. ³ Ἄνθ' ὧν ὅσα ἐν τῇ σκοτίᾳ εἶπατε, ἐν τῷ φωτὶ ἀκουσθήσεται· καὶ ὃ πρὸς τὸ οὐκ ἐλάλησατε ἐν τοῖς ταμείοις, κηρυχθήσεται ἐπὶ τῶν δωματίων.

⁴ Λέγω δὲ ὑμῖν τοῖς φίλοις μου, Μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτενόντων τὸ σῶμα, καὶ μετὰ ταῦτα μὴ ἐχόντων περισσότερόν τι ποιῆσαι. ⁵ Ὑποδείξω δὲ ὑμῖν τίνα φοβηθῆτε· φοβήθητε τὸν μετὰ τὸ ἀποκτεῖναι ἑξουσίαν ἔχοντα ἐμβαλεῖν εἰς τὴν γέενναν· ναί, λέγω ὑμῖν, τοῦτου φοβήθητε. ⁶ Οὐχὶ πέντε στρουθία *πωλεῖται ἀσσαρίων δύο; Καὶ ἐν ἑξ αὐτῶν οὐκ ἔστιν ἐπιλελησμένον ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. ⁷ Ἀλλὰ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς ὑμῶν πᾶσαι

* **11:49** εκδιωξουσιν | διωξουσιν CT † **11:50** εκχυνομενον | εκκεχυμενον CT ‡ **11:51** του | — CT § **11:51** του | — CT * **11:52** εισηλθετε | εισηλθατε CT † **11:53** λεγοντος δε αυτου ταυτα προς αυτους | κακειθεν εξελθοντος αυτου CT ‡ **11:53** ταυτα προς αυτους | προς αυτους ταυτα ANT § **11:53** ενεχειν | συνεχειν PCK * **11:54** ζητουντες | και ζητουντες TR | — CT † **11:54** ινα κατηγορησωσιν αυτου | — CT * **12:1** ωστε | ως ANT † **12:1** των φαρισαιων ητις εστιν υποκρισις | ητις εστιν υποκρισις των φαρισαιων NA SBL WH ‡ **12:4** αποκτενοντων | αποκτεινοντων CT TR | αποκτενοντων ANT § **12:5** εξουσιαν εχοντα | εχοντα εξουσιαν ANT CT * **12:6** πωλειται | πωλουνται CT

ήρίθμηνται. Μὴ τοῦν φοβεῖσθε· πολλῶν στρουθίων διαφέρετε.

⁸ Λέγω δὲ ὑμῖν, Πᾶς ὃς ἂν ὁμολογήσῃ ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁμολογήσῃ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τῶν ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ. ⁹ ὁ δὲ ἀρνησάμενός με ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων ἀπαρνηθήσεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ. ¹⁰ Καὶ πᾶς ὃς ἐρεῖ λόγον εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· τῷ δὲ εἰς τὸ Ἅγιον Πνεῦμα βλασφημήσαντι οὐκ ἀφεθήσεται. ¹¹ Ὅταν δὲ *προσφέρωσιν ὑμᾶς ἐπὶ τὰς συναγωγὰς καὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας, μὴ ἡμεριμνᾶτε πῶς ἢ τί ἀπολογήσησθε, ἢ τί εἶπητε. ¹² τὸ γὰρ Ἅγιον Πνεῦμα διδάξει ὑμᾶς ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, ἃ δεῖ εἰπεῖν.

¹³ Εἶπε δὲ τις ἑαυτῷ ἐκ τοῦ ὄχλου, Διδάσκαλε, εἶπε τῷ ἀδελφῷ μου μερίσασθαι *μετ' ἐμοῦ τὴν κληρονομίαν. ¹⁴ Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Ἄνθρωπε, τίς με κατέστησε ἰδικαστὴν ἢ μεριστὴν ἐφ' ὑμᾶς; ¹⁵ Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς, Ὁρᾶτε καὶ φυλάσσεσθε ἀπὸ τῆς πλεονεξίας· ὅτι οὐκ ἐν τῷ περισσεύειν τινὶ ἡ ζωὴ ἑαυτῷ ἐστὶν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων *αὐτοῦ. ¹⁶ Εἶπε δὲ παραβολὴν πρὸς αὐτούς, λέγων, Ἀνθρώπου τινὸς πλουσίου εὐφόρησεν ἡ χώρα· ¹⁷ καὶ διελογίζετο ἐν ἑαυτῷ λέγων, Τί ποιήσω, ὅτι οὐκ ἔχω ποῦ συνάξω τοὺς καρπούς μου; ¹⁸ Καὶ εἶπε, Τοῦτο ποιήσω· καθελῶ μου τὰς ἀποθήκας, καὶ μείζονας οἰκοδομήσω, καὶ συνάξω ἐκεῖ πάντα τὰ γενήματά μου καὶ τὰ ἀγαθὰ μου. ¹⁹ Καὶ ἐρῶ τῇ ψυχῇ μου, Ψυχὴ, ἔχεις πολλὰ ἀγαθὰ κείμενα εἰς ἔτη πολλά· ἀναπαύου, φάγε, πίε, εὐφραίνου. ²⁰ Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Θεός, Ἐσθραφρον, ταύτη τῇ νυκτὶ τὴν ψυχὴν σου *ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ· ἃ δὲ ἠτοίμασας, τί νῦν ἔσται; ²¹ Οὕτως ὁ θησαυρίζων ἑαυτῷ, καὶ μὴ εἰς Θεὸν πλουτῶν.

²² Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, Διὰ τοῦτο ὁμῶς

† 12:7 ουν | — CT † 12:7 πολλων | πολλω PCK § 12:8 ομολογηση
| ομολογησει WH * 12:11 προσφερωσιν | εισφερωσιν CT † 12:11
μεριμνατε | μεριμνησητε CT † 12:11 απολογησησθε | απολογησεσθε PCK
§ 12:13 αυτω εκ του οχλου | εκ του οχλου αυτω CT * 12:13 μετ εμου την
κληρονομιαν | την κληρονομιαν μετ εμου ANT † 12:14 δικαστην 93.3% |
κριτην CT 2% † 12:15 της | πασης ANT CT § 12:15 αυτω | αυτου ANT
CT PCK TR * 12:15 αυτου | αυτω CT † 12:17 εαυτω | αυτω WH † 12:18
τα γενηματα μου | τον σιτον CT § 12:20 αφρον | αφρων CT ST * 12:20
απαιτουσιν | αιτουσιν TH WH † 12:21 εαυτω | αυτω WH † 12:22 αυτου
| — TH § 12:22 υμιν λεγω | λεγω υμιν ANT CT PCK

λέγω, μὴ μεριμνᾶτε τῆ ψυχῆ * ὑμῶν, τί φάγητε· μηδὲ τῷ
 †σώματι, τί †ἐνδύσησθε. ²³ Ὁ ψυχὴ * πλείον ἐστὶ τῆς
 τροφῆς, καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος. ²⁴ Κατανοήσατε
 τοὺς κόρακας, ὅτι οὐ σπεύρουσιν, οὐδὲ θερίζουσιν, οἷς
 οὐκ ἔστι ταμεῖον οὐδὲ ἀποθήκη, καὶ ὁ Θεὸς τρέφει
 αὐτούς· πόσω μᾶλλον ὑμεῖς διαφέρετε τῶν πετεινῶν;
²⁵ Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται †προσθεῖναι ἐπὶ τὴν
 ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν †ἕνα; ²⁶ Εἰ οὖν Σοῦτε ἐλάχιστον
 δύνασθε, τί περὶ τῶν λοιπῶν μεριμνᾶτε; ²⁷ Κατανοήσατε
 τὰ κρίνα πῶς αὐξάνει· οὐ κοπιᾷ, οὐδὲ νῆθει· λέγω * δὲ
 ὑμῖν, οὐδὲ Σολομών ἐν πάσῃ τῆ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο
 ὡς ἐν τούτων. ²⁸ Εἰ δὲ †τὸν χόρτον ἐν τῷ ἀγρῷ †σήμερον
 ὄντα, καὶ αὔριον εἰς ὄκλιβανον βαλλόμενον, ὁ Θεὸς
 οὕτως * ἀμφιέννυσι, πόσω μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι;
²⁹ Καὶ ὑμεῖς μὴ ζητεῖτε τί φάγητε, †ἢ τί πίητε· καὶ
 μὴ μετεωρίζεσθε. ³⁰ Ταῦτα γὰρ πάντα τὰ ἔθνη τοῦ
 κόσμου †ἐπιζητεῖ· ὑμῶν δὲ ὁ πατὴρ οἶδεν ὅτι χρῆζετε
 τούτων. ³¹ Πλὴν ζητεῖτε τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ
 ταῦτα * πάντα προστεθήσεται ὑμῖν. ³² Μὴ φοβοῦ, τὸ
 μικρὸν ποίμνιον· ὅτι εὐδόκησεν ὁ πατὴρ ὑμῶν δοῦναι
 ὑμῖν τὴν βασιλείαν. ³³ Πωλήσατε τὰ ὑπάρχοντα ὑμῶν
 καὶ δότε ἐλεημοσύνην. Ποιήσατε ἑαυτοῖς †βαλάντια μὴ
 παλαιούμενα, θησαυρὸν ἀνέκλειπτον ἐν τοῖς οὐρανοῖς,
 ὅπου κλέπτῃς οὐκ ἐγγίζει, οὐδὲ σὴς διαφθείρει· ³⁴ ὅπου
 γὰρ ἐστὶν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ καὶ ἡ καρδία ὑμῶν
 ἔσται.

³⁵ Ἔστωσαν ὑμῶν αἱ ὀσφύες περιεζωσμένοι, καὶ
 οἱ λύχνοι καιόμενοι· ³⁶ καὶ ὑμεῖς ὅμοιοι ἀνθρώποις
 προσδεχομένοις τὸν κύριον ἑαυτῶν, πότε †ἀναλύσῃ ἐκ
 τῶν γάμων, ἴνα, ἐλθόντος καὶ κρούσαντος, εὐθέως
 ἀνοίξωσιν αὐτῷ. ³⁷ Μακάριοι οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι, οὓς
 ἐλθὼν ὁ κύριος εὐρήσει γρηγοροῦντας· ἀμὴν λέγω ὑμῖν
 ὅτι περιζώσεται καὶ ἀνακλινεῖ αὐτούς, καὶ παρελθὼν

* 12:22 υμων | — CT † 12:22 σωματι | σωματι υμων ANT WH † 12:22
 ενδυσησθε | ενδυσεσθε PCK § 12:23 η | ουχι η ANT | η γαρ CT * 12:23
 πλειον | πλειων PCK † 12:25 προσθειναι επι την ηλικιαν αυτου | προσθηναι
 επι την ηλικιαν αυτου BYZ | επι την ηλικιαν αυτου προσθειναι CT † 12:25
 ενα | — CT § 12:26 ουτε | ουδε CT * 12:27 δε | — PCK † 12:28 τον
 χορτον εν τω αγρω | του χορτου του αγρου ANT | εν αγρω του χορτου CT
 † 12:28 σημερον οντα | οντα σημερον CT § 12:28 κλιβανον | κλειβανον
 TH * 12:28 αμφιεννυσι | αμφιεζει NA SBL TH | αμφιαζει WH † 12:29
 η | και ANT CT † 12:30 επιζητει | επιζητουςιν CT § 12:31 του θεου |
 αυτου CT * 12:31 παντα | — CT † 12:33 βαλαντια | βαλλαντια ANT CT
 † 12:36 αναλυση | αναλυσει ANT HF PCK TR

διακονήσει αὐτοῖς. ³⁸ Ἐὰν ἔλθῃ ἐν τῇ δευτέρᾳ φυλακῇ, καὶ ἐν τῇ τρίτῃ φυλακῇ ἔλθῃ, καὶ εὕρῃ οὕτω, μακάριοί εἰσιν *οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι. ³⁹ Τοῦτο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ἦδει ὁ οἰκοδεσπότης ποῖα ὥρα ὁ κλέπτης ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ἄν, καὶ οὐκ ἔδωκε *διορυγῆναι τὸν οἶκον αὐτοῦ. ⁴⁰ Καὶ ὑμεῖς τοῦν γίνεσθε ἔτοιμοι· ὅτι ἡ ὥρα οὐ δοκεῖτε ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.

⁴¹ Εἶπε δὲ ἡ αὐτῷ ὁ Πέτρος, Κύριε, πρὸς ἡμᾶς τὴν παραβολὴν ταύτην λέγεις, ἢ καὶ πρὸς πάντας; ⁴² *Εἶπε δὲ ὁ Κύριος, Τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς οἰκονόμος καὶ φρόνιμος, ὃν καταστήσει ὁ κύριος ἐπὶ τῆς θεραπείας αὐτοῦ, τοῦ διδόναι ἐν καιρῷ τὸ σιτομέτριον; ⁴³ Μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὕρήσει ποιοῦντα οὕτως. ⁴⁴ Ἀληθῶς λέγω ὑμῖν ὅτι ἐπὶ πᾶσι τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν. ⁴⁵ Ἐὰν δὲ εἶπῃ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, Χρονίζει ὁ κύριός μου ἔρχεσθαι, καὶ ἄρξεται τύπτειν τοὺς παῖδας καὶ τὰς παιδίσκας, ἐσθίειν τε καὶ πίνειν καὶ μεθύσκεσθαι. ⁴⁶ ἤξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ἣ οὐ προσδοκᾷ, καὶ ἐν ὥρᾳ ἣ οὐ γινώσκει, καὶ διχοτομήσει αὐτόν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀπίστων θήσει. ⁴⁷ Ἐκεῖνος δὲ ὁ δοῦλος ὁ γνοὺς τὸ θέλημα τοῦ κυρίου ἑαυτοῦ, καὶ μὴ ἐτοιμάσας μὴδὲ ποιήσας πρὸς τὸ θέλημα αὐτοῦ, δαρήσεται πολλάς. ⁴⁸ ὁ δὲ μὴ γνοὺς, ποιήσας δὲ ἄξια πληγῶν, δαρήσεται ὀλίγας. Παντὶ δὲ ᾧ ἐδόθη πολὺ, πολὺ ζητηθήσεται παρ' αὐτοῦ· καὶ ᾧ παρέθεντο πολὺ, περισσότερον αἰτήσουσιν αὐτόν.

⁴⁹ Πῦρ ἦλθον βαλεῖν ἵνα τὴν γῆν, καὶ τί θέλω εἰ ἤδη ἀνήφθη; ⁵⁰ Βάπτισμα δὲ ἔχω βαπτισθῆναι, καὶ πῶς συνέχομαι ἕως οὗ τελεσθῆ. ⁵¹ Δοκεῖτε ὅτι εἰρήνην παρεγενόμην δοῦναι ἐν τῇ γῇ; Οὐχί, λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἡ διαμερισμὸν. ⁵² Ἔσονται γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν πέντε ἐν οἴκῳ ἐνὶ διαμεμερισμένοι, τρεῖς ἐπὶ δυσί, καὶ δύο ἐπὶ τρισί.

§ 12:38 και εαν ελθῃ ἐν τῇ δευτέρᾳ φυλακῇ καὶ | καὶ ἐν τῇ δευτέρᾳ καὶ CT * 12:38 οἱ δούλοι | — CT † 12:39 γινώσκετε | γεινώσκετε TH † 12:39 ἐγρηγόρησεν ἀν καὶ | — NA SBL § 12:39 ἀν | — TH WH * 12:39 διορυγῆναι | διορυχθῆναι NA SBL WH † 12:40 οὖν 95.3% | — CT 1.6% † 12:40 γίνεσθε | γεινεσθε TH § 12:41 αὐτῷ | — CT * 12:42 εἶπε δε | καὶ εἶπεν CT † 12:42 καὶ | ο CT † 12:42 το | — TH § 12:43 ποιοῦντα οὕτως | οὕτω ποιοῦντα ANT TH * 12:46 γινώσκει | γεινώσκει TH † 12:47 ἑαυτοῦ | αὐτοῦ CT PCK † 12:47 μὴδε | ἠ CT § 12:49 εἰς | ἐπὶ ANT CT * 12:50 οὐ | οἴου CT † 12:52 οἰκῶ ἐν | ἐν οἰκῶ CT

53 † Διαμερισθήσεται πατήρ § ἐπὶ υἱῷ, καὶ υἱὸς ἐπὶ πατρί· μήτηρ ἐπὶ *θυγατρί, καὶ θυγάτηρ ἐπὶ †μητρί· πενθερὰ ἐπὶ τὴν νύμφην αὐτῆς, καὶ νύμφη ἐπὶ τὴν πενθερὰν †αὐτῆς.

54 Ἦλεγε δὲ καὶ τοῖς ὄχλοις, Ὅταν ἴδητε §τὴν νεφέλην ἀνατέλλουσαν *ἀπὸ δυσμῶν, εὐθέως †λέγετε, Ὅμβρος ἔρχεται· καὶ †γίνεται οὕτω. 55 Καὶ ὅταν νότον πνέοντα, λέγετε ὅτι Καύσων ἔσται· καὶ §γίνεται. 56 Ὑποκριταί, τὸ πρόσωπον *τῆς γῆς καὶ τοῦ οὐρανοῦ οἴδατε δοκιμάζειν· τὸν †δὲ καιρὸν τοῦτον πῶς †οὐ δοκιμάζετε;

57 Τί δὲ καὶ ἄφ' ἑαυτῶν οὐ κρίνετε τὸ δίκαιον; 58 Ὡς γὰρ ὑπάγεις μετὰ τοῦ ἀντιδίκου σου ἐπ' ἄρχοντα, ἐν τῇ ὁδῷ δὸς ἐργασίαν ἀπηλλάχθαι ἀπ' αὐτοῦ· μήποτε κατασύρῃ σε πρὸς τὸν κριτὴν, καὶ ὁ κριτὴς σε §παραδῶ τῷ πράκτορι, καὶ ὁ πράκτωρ *σε βάλῃ εἰς φυλακὴν. 59 Λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν, ἕως †οὔ καὶ †τὸν ἔσχατον λεπτὸν ἀποδῶς.

13

1 Παρήσαν δὲ τινες ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἀπαγγέλλοντες αὐτῷ περὶ τῶν Γαλιλαίων, ὧν τὸ αἷμα *Πιλάτος ἔμιξε μετὰ τῶν θυσιῶν αὐτῶν. 2 Καὶ ἀποκριθεὶς †ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Δοκεῖτε ὅτι οἱ Γαλιλαῖοι οὗτοι ἁμαρτωλοὶ παρὰ πάντας τοὺς Γαλιλαίους ἐγένοντο, ὅτι †τοιαῦτα πεπόνθασιν; 3 Οὐχί, λέγω ὑμῖν· ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοήτε, πάντες §ώσαυτως ἀπολεισθε. 4 Ἦ ἐκεῖνοι οἱ *δέκα καὶ ὀκτώ, ἐφ' οὓς ἔπεσεν ὁ πύργος ἐν τῷ Σιλωὰμ καὶ ἀπέκτεινεν αὐτούς, δοκεῖτε ὅτι τοῦτοι ὀφειλέται ἐγένοντο παρὰ πάντας †ἀνθρώπους τοὺς κατοικοῦντας §ἐν Ἱερουσαλήμ; 5 Οὐχί, λέγω ὑμῖν· ἀλλ' ἐὰν μὴ *μετανοήτε, πάντες †ὁμοίως ἀπολεισθε.

‡ 12:53 διαμερισθησεται | διαμερισθησονται ANT CT § 12:53 ἐπι | ἐφ TR * 12:53 θυγατρι | τὴν θυγατέρα NA TH | θυγατέρα SBL WH † 12:53 μητρι | τὴν μητέρα CT ‡ 12:53 αὐτῆς | — CT § 12:54 τὴν | — SBL TH WH * 12:54 ἀπο | ἐπι CT † 12:54 λεγετε | λεγετε οτι CT ‡ 12:54 γινεται | γεινεται TH § 12:55 γινεται | γεινεται TH * 12:56 τῆς γῆς καὶ τοῦ οὐρανοῦ | τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς ANT PCK SCR † 12:56 δε καιρον | καιρον δε NA TH WH ‡ 12:56 οὐ δοκιμαζετε 94.3% | οὐκ οιδατε δοκιμαζειν CT 0.8% § 12:58 παραδω | παραδωσει CT * 12:58 σε βαλη | βαλη σε PCK | σε βαλλη TR | σε βαλει ANT CT † 12:59 οὐ | — CT ‡ 12:59 τον | το ANT CT PCK TR * 13:1 πιλατος | πειλατος TH WH † 13:2 ο ιησους | — CT ‡ 13:2 τοιαυτα | ταυτα CT § 13:3 ωσαυτως | ομοιως CT * 13:4 δεκα και οκτω | δεκαοκτω CT † 13:4 ουτοι | αυτοι CT ‡ 13:4 ανθρωπους | τους ανθρωπους ANT CT § 13:4 εν | — CT * 13:5 μετανοητε | μετανοησητε ANT WH † 13:5 ομοιως | ομοιωσονται CT

6 Ἐλεγε δὲ ταύτην τὴν παραβολὴν· Συκῆν εἶχε τις ἐν τῷ ἀμπελῶνι αὐτοῦ πεφυτευμένην· καὶ ἦλθε Σζητῶν καρπὸν ἐν αὐτῇ, καὶ οὐχ εὔρεν. 7 Εἶπε δὲ πρὸς τὸν ἀμπελουργόν, Ἰδού, τρία *ἔτη ἔρχομαι ζητῶν καρπὸν ἐν τῇ συκῇ ταύτῃ, καὶ οὐχ εὕρισκω· ἔκκοψον αὐτήν· ἵνα τί καὶ τὴν γῆν καταργεῖ; 8 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς λέγει αὐτῷ, Κύριε, ἄφες αὐτήν καὶ τοῦτο τὸ ἔτος, ἕως ὅτου σκάψω περὶ αὐτήν, καὶ βάλω σκόπρια· 9 κὰν μὲν ποιήσῃ καρπὸν· *εἰ δὲ μήγε, εἰς τὸ μέλλον ἐκκόψεις αὐτήν.

10 Ἦν δὲ διδάσκων ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν ἐν τοῖς σάββασι· 11 καὶ ἰδοῦ, γυνὴ ἣν πνεῦμα ἔχουσα ἀσθενείας ἔτη δεκά καὶ ὀκτώ, καὶ ἦν συγκύπτουσα, καὶ μὴ δυναμένη ἀνακύψαι εἰς τὸ παντελές. 12 Ἰδὼν δὲ αὐτήν ὁ Ἰησοῦς προσεφώνησε, καὶ εἶπεν αὐτῇ, Γύναι, ἀπολέλυσαι τῆς ἀσθενείας σου. 13 Καὶ ἐπέθηκεν αὐτῇ τὰς χεῖρας· καὶ παραχρῆμα ἀνωρθώθη, καὶ ἐδόξαζε τὸν Θεόν. 14 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος, ἀγανακτῶν ὅτι τῷ σαββάτῳ ἐθεράπευσεν ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγε τῷ ὄχλῳ, Ἐξ ἡμέραι εἰσὶν ἐν αἷς δεῖ ἐργάζεσθαι· ἐν ταύταις οὖν ἐρχόμενοι θεραπεύεσθε, καὶ μὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου. 15 Ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ ὁ Κύριος, καὶ εἶπεν, Ὅτι ὑποκριταί, ἕκαστος ὑμῶν τῷ σαββάτῳ οὐ λύει τὸν βοῦν αὐτοῦ ἢ τὸν ὄνον ἀπὸ τῆς φάτνης, καὶ ἀπαγαγὼν ποτίζει; 16 Ταύτην δέ, θυγατέρα Ἀβραὰμ οὖσαν, ἣν ἔδησεν ὁ Σατανᾶς, ἰδοῦ, δεκά καὶ ὀκτὼ ἔτη, οὐκ ἔδει λυθῆναι ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ τούτου τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου; 17 Καὶ ταῦτα λέγοντος αὐτοῦ, κατησχύνοντο πάντες οἱ ἀντικείμενοι αὐτῷ· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἐνδόξοις τοῖς γινομένοις ὑπ' αὐτοῦ.

18 Ἐλεγε δέ, Τίνι ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ; Καὶ τίνι ὁμοιώσω αὐτήν; 19 Ὅμοία ἐστὶ κόκκῳ σινάπεως, ὃν λαβὼν ἄνθρωπος ἔβαλεν εἰς κῆπον ἑαυτοῦ· καὶ ἠῤῥησε, καὶ ἐγένετο εἰς δένδρον μέγα, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ

‡ 13:6 εν τω αμπελωνι αυτου πεφυτευμενην | πεφυτευμενην εν τω αμπελωνι αυτου CT § 13:6 ζητων καρπον | καρπον ζητων TR * 13:7 ετη | ετη αφ ου CT † 13:7 εκκοψον | εκκοψον ουν NA TH ‡ 13:8 λεγει | ειπεν ANT § 13:8 κοπρια | κοπριαν TR * 13:9 ει δε μηγε εις το μελλον | εις το μελλον ει δε μηγε CT † 13:11 ην | — CT ‡ 13:11 δεκα και οκτω | δεκαοκτω CT § 13:11 συγκυπτουσα | συνκυπτουσα TH WH * 13:14 οχλω | οχλω οτι CT † 13:14 ταυταις | αυταις CT ‡ 13:15 ουν | δε CT § 13:15 υποκριται | υποκριτα ANT TR * 13:15 απαγαγων | απαγων WH † 13:17 γινομενοις | γεινομενοις TH ‡ 13:18 δε | ουν CT § 13:19 μεγα 91.5% | — CT 0.7%

οὐρανοῦ κατεσκήνωσεν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ.

20 * Πάλιν εἶπε, Τίμι ὁμοιώσω τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ; 21 Ὅμοία ἐστὶ ζύμη, ἣν λαβοῦσα γυνὴ † ἐνέκρυσεν εἰς ἀλεύρου σάτα τρία, ἕως οὗ ἐζυμώθη ὅλον.

22 Καὶ διεπορεύετο κατὰ πόλεις καὶ κώμας διδάσκων, καὶ πορείαν ποιούμενος εἰς † Ἱερουσαλήμ. 23 Εἶπε δέ τις αὐτῷ, Κύριε, εἰ ὀλίγοι οἱ σωζόμενοι; Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς, 24 Ἀγωνίζεσθε εἰσελθεῖν διὰ τῆς στενῆς θύρας· ὅτι πολλοί, λέγω ὑμῖν, ζητήσουσιν εἰσελθεῖν, καὶ οὐκ ἰσχύσουσιν. 25 Ἀφ' οὗ ἂν ἐγερθῇ ὁ οἰκοδεσπότης καὶ ἀποκλείσῃ τὴν θύραν, καὶ ἄρξησθε ἔξω ἐστάναι καὶ κρούειν τὴν θύραν, λέγοντες, Κύριε, * Κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν· καὶ ἀποκριθεὶς ἐρεῖ ὑμῖν, Οὐκ οἶδα ὑμᾶς, πόθεν ἐστέ· 26 τότε ἄρξεσθε λέγειν, Ἐφάγομεν ἐνώπιόν σου καὶ ἐπίομεν, καὶ ἐν ταῖς πλατείαις ἡμῶν ἐδίδαξας. 27 Καὶ ἐρεῖ, † Λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς πόθεν ἐστέ· ἀπόστητε ἀπ' ἐμοῦ πάντες ὅσοι ἐργάται τῆς ἀδικίας. 28 Ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων, ὅταν * ὄψῃσθε Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ καὶ πάντας τοὺς προφῆτας ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ, ὑμᾶς δὲ ἐκβαλλομένους ἔξω. 29 Καὶ ἤξουσιν ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν, καὶ † βορρᾶ καὶ νότου, καὶ ἀνακλιθήσονται ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ. 30 Καὶ ἰδοὺ, εἰσὶν ἔσχατοι οἱ ἔσονται πρῶτοι, καὶ εἰσὶ πρῶτοι οἱ ἔσονται ἔσχατοι.

31 Ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ † προσήλθόν τινες Φαρισαῖοι, λέγοντες αὐτῷ, Ἐξελθε καὶ πορεύου ἐντεῦθεν, ὅτι Ἡρώδης θέλει σε ἀποκτεῖναι. 32 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Πορευθέντες εἶπατε τῇ ἀλώπεκι ταύτῃ, Ἰδοὺ, ἐκβάλλω δαιμόνια καὶ ἰάσεις * ἐπιτελῶ σήμερον καὶ αὔριον, καὶ τῇ τρίτῃ τελειοῦμαι. 33 Πλὴν δεῖ με σήμερον καὶ αὔριον καὶ τῇ ἐχομένῃ πορεύεσθαι· ὅτι οὐκ ἐνδέχεται προφήτην ἀπολέσθαι ἔξω Ἱερουσαλήμ. 34 Ἱερουσαλήμ, Ἱερουσαλήμ, ἡ † ἀποκτενοῦσα τοὺς προφῆτας καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν, ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυνάξαι τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον ὄρνις τὴν ἑαυτῆς

* 13:20 παλιν | και παλιν CT TR † 13:21 ενεκρυσεν | εκρυσεν ANT PCK SBL WH ‡ 13:22 ιερουσαλημ | ιεροσολυμα CT § 13:24 πυλης | θυρας CT

* 13:25 κυριε | — CT † 13:27 λεγω 94% | λεγων NA SBL WH 1.4% ‡ 13:27 υμας | — SBL WH § 13:27 οι εργαται της | εργαται CT * 13:28 οψησθε | οψεσθε PCK † 13:29 βορρα | απο βορρα ANT CT TR ‡ 13:31 ημερα | ωρα CT § 13:31 προσηλθον | προσηλθαν CT * 13:32 επιτελω | αποτελω CT † 13:34 αποκτενοουσα | αποκτεινουσα BYZ CT TR | αποκτεννουσα ANT

νοσσιὰν ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθελήσατε. ³⁵ Ἴδού, ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἄρημος. Ὡλέγω δὲ ὑμῖν *ὅτι οὐ μὴ †με ἴδητε ἕως †ἂν ἤξει, ὅτε εἶπητε, Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου.

14

¹ Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς οἶκόν τινος τῶν ἀρχόντων *τῶν Φαρισαίων σαββάτῳ φαγεῖν ἄρτον, καὶ αὐτοὶ ἦσαν παρατηρούμενοι αὐτόν. ² Καὶ ἰδού, ἄνθρωπός τις ἦν ὑδρωπικὸς ἔμπροσθεν αὐτοῦ. ³ Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς τοὺς νομικοὺς καὶ Φαρισαίους, λέγων, †Εἰ ἔξεστι τῷ σαββάτῳ †θεραπεύειν; ⁴ Οἱ δὲ ἠσύχασαν. Καὶ ἐπλαβόμενος ἰάσατο αὐτόν, καὶ ἀπέλυσε. ⁵ Καὶ ὁ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς εἶπε, Τίνος ὑμῶν *υἱὸς ἢ βοῦς εἰς φρέαρ †εμπεσεῖται, καὶ οὐκ εὐθέως ἀνασπάσει αὐτόν ἐν †τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου; ⁶ Καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἀνταποκριθῆναι ὁ αὐτῷ πρὸς ταῦτα.

⁷ Ἐλεγε δὲ πρὸς τοὺς κεκλημένους παραβολὴν, ἐπέχων πῶς τὰς πρωτοκλισίας ἐξελέγοντο, λέγων πρὸς αὐτούς, ⁸ Ὅταν κληθῆς ὑπὸ τινος εἰς γάμους, μὴ κατακλιθῆς εἰς τὴν πρωτοκλισίαν· μήποτε *ἐντιμότερός σου ἢ κεκλημένος ὑπ' αὐτοῦ, ⁹ καὶ ἐλθὼν ὁ σὲ καὶ αὐτόν καλέσας ἐρεῖ †σοι, Δὸς τούτῳ τόπον· καὶ τότε ἄρξῃ †μετ' αἰσχύνης τὸν ἕσχατον τόπον κατέχειν. ¹⁰ Ἄλλ' ὅταν κληθῆς, πορευθεὶς ὁ ἀνάπεσε εἰς τὸν ἕσχατον τόπον· ἴνα, ὅταν ἔλθῃ ὁ κεκληκὼς σε, *εἶπῃ σοι, Φίλε, προσανάβηθι ἀνώτερον· τότε ἔσται σοι δόξα ἐνώπιον †τῶν συνανακειμένων σοι. ¹¹ Ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, καὶ ὁ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.

¹² Ἐλεγε δὲ καὶ τῷ κεκληκῶτι αὐτόν, Ὅταν ποιῆς ἄριστον ἢ δεῖπνον, μὴ φώνει τοὺς φίλους σου, μηδὲ τοὺς ἀδελφούς σου, μηδὲ τοὺς συγγενεῖς σου, μηδὲ γείτονας πλουσίους· μήποτε καὶ αὐτοὶ †σε ἀντικαλέσωσι, καὶ

‡ 13:35 ερημος | — CT § 13:35 λεγω δε | αμην δε λεγω TR * 13:35 οτι | — CT † 13:35 με ιδητε | ιδητε με CT ‡ 13:35 αν ηξει οτε | αν ηξη οτε ANT HF TR | ηξει οτε NA SBL | — TH WH * 14:1 των | — TH † 14:3 ει | — CT ‡ 14:3 θεραπευειν | θεραπευσαι η ου CT § 14:5 αποκριθεις | — CT * 14:5 υιος | ονος TR † 14:5 εμπεσειται | πεσειται CT ‡ 14:5 τη | — CT § 14:6 αυτω | — CT * 14:8 εντιμοτερος | εντειμοτερος TH † 14:9 σοι | συ PCK ‡ 14:9 μετ | μετα CT § 14:10 αναπεσε | αναπεσου TR * 14:10 ειπη | ερει CT † 14:10 των | παντων των CT ‡ 14:12 σε αντικαλεσωσι | αντικαλεσωσι σε CT

Σγένηταί * σοι ανταπόδομα. ¹³ Ἄλλ' ὅταν ἴποιῃς δοχὴν, κάλει πτωχοὺς, ἀναπήρους, χωλοὺς, τυφλοὺς· ¹⁴ καὶ μακάριος ἔσῃ, ὅτι οὐκ ἔχουσιν ανταποδοῦναί σοι· ανταποδοθήσεται γάρ σοι ἐν τῇ ἀναστάσει τῶν δικαίων.

¹⁵ Ἀκούσας δέ τις τῶν συνανακειμένων ταῦτα εἶπεν αὐτῷ, Μακάριος, ὃς φάγεται * ἄριστον ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ. ¹⁶ Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Ἄνθρωπος τις ἔποίησε δεῖπνον μέγα, καὶ ἐκάλεσε πολλοὺς· ¹⁷ καὶ ἀπέστειλε τὸν δούλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τοῦ δείπνου εἰπεῖν τοῖς κεκλημένοις, Ἔρχεσθε, ὅτι ἤδη ἔτοιμά ἐστι πάντα. ¹⁸ Καὶ ἤρξαντο ἀπὸ μιᾶς Σπαρατεῖσθαι πάντες. Ὁ πρῶτος εἶπεν αὐτῷ, Ἄγρὸν ἠγόρασα, καὶ ἔχω ἀνάγκην * ἐξελθεῖν καὶ ἰδεῖν αὐτόν· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρητημένον. ¹⁹ Καὶ ἕτερος εἶπε, Ζεύγη βοῶν ἠγόρασα πέντε, καὶ πορεύομαι δοκιμάσαι αὐτά· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρητημένον. ²⁰ Καὶ ἕτερος εἶπε, Γυναῖκα ἔγημα, καὶ διὰ τοῦτο οὐ δύναμαι ἐλθεῖν. ²¹ Καὶ παραγενόμενος ὁ δούλος ἔκεῖνος ἀπήγγειλε τῷ κυρίῳ αὐτοῦ ταῦτα. Τότε ὀργισθεὶς ὁ οἰκοδεσπότης εἶπε τῷ δούλῳ αὐτοῦ, Ἐξελθε ταχέως εἰς τὰς πλατείας καὶ ῥύμας τῆς πόλεως, καὶ τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀναπήρους καὶ Σχωλοὺς καὶ τυφλοὺς εἰσάγαγε ὧδε. ²² Καὶ εἶπεν ὁ δούλος, Κύριε, γέγονεν * ὡς ἐπέταξας, καὶ ἔτι τόπος ἐστί. ²³ Καὶ εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τὸν δούλον, Ἐξελθε εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ φραγμοὺς, καὶ ἀνάγκασον εἰσελθεῖν, ἵνα γεμισθῇ τὸ οἶκός μου. ²⁴ Λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων τῶν κεκλημένων γεύσεται μου τοῦ δείπνου. Πολλοὶ γὰρ εἰσι κλητοί, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.

²⁵ Συνεπορεύοντο δὲ αὐτῷ ὄχλοι πολλοί· καὶ στραφεὶς εἶπε πρὸς αὐτούς, ²⁶ Εἴ τις ἔρχεται πρὸς με, καὶ οὐ ῥμισεῖ τὸν πατέρα * αὐτοῦ, καὶ τὴν μητέρα, καὶ τὴν γυναῖκα, καὶ τὰ τέκνα, καὶ τοὺς ἀδελφούς, καὶ τὰς ἀδελφάς, ἔτι

§ 14:12 γενηται | γενησεται ANT * 14:12 σοι ανταποδομα | ανταποδομα σοι CT † 14:13 ποιης δοχην | δοχην ποιης CT ‡ 14:13 αναπηρους | αναπειρους CT § 14:15 ος | οστις CT * 14:15 αριστον | αρτον CT TR † 14:16 εποιησε | εποιει CT ‡ 14:17 παντα 97% | — CT 0.3% § 14:18 παραιτεσθαι παντες | παντες παραιτεσθαι CT * 14:18 εξελθειν και | εξελθων CT † 14:21 εκεινος | — CT ‡ 14:21 αναπηρους | αναπειρους CT § 14:21 χωλους και τυφλους | τυφλους και χωλους CT PCK * 14:22 ως | ο CT † 14:23 ο οικος μου | μου ο οικος CT ‡ 14:24 πολλοι γαρ εισι κλητοι ολιγοι δε εκλεκτοι | — ANT BYZ CT HF PCK TR § 14:26 μσει | μσει TH * 14:26 αυτου | εαυτου ANT NA SBL TR WH

†δὲ καὶ τὴν †ἐαυτοῦ ψυχὴν, οὐ δύναται §μου μαθητῆς εἶναι. ²⁷ *Καὶ ὅστις οὐ βαστάζει τὸν σταυρὸν †αυτοῦ καὶ ἔρχεται ὀπίσω μου, οὐ δύναται †εἶναι μου μαθητῆς. ²⁸ Τίς γὰρ ἐξ ὑμῶν, §ὸ θέλων πύργον οἰκοδομῆσαι, οὐχὶ πρῶτον καθίσας ψηφίζει τὴν δαπάνην, εἰ ἔχει *τὰ †εἰς ἀπαρτισμόν; ²⁹ Ἴνα μήποτε, θέντος αὐτοῦ θεμέλιον καὶ μὴ †ισχύοντος ἐκτελέσαι, πάντες οἱ θεωροῦντες ἄρξωνται §ἐμπαίζειν αὐτῷ, ³⁰ λέγοντες, ὅτι Οὗτος ὁ ἄνθρωπος ἤρξατο οἰκοδομεῖν, καὶ οὐκ ἴσχυσεν ἐκτελέσαι. ³¹ Ἦ τίς βασιλεὺς πορευόμενος *συμβαλεῖν ἑτέρῳ βασιλεῖ εἰς πόλεμον οὐχὶ †καθίσας πρῶτον †βουλευεται εἰ δυνατός ἐστιν ἐν δέκα §χιλιάσιν *ἀπαντῆσαι τῷ μετὰ εἴκοσι †χιλιάδων ἐρχομένῳ ἐπ' αὐτόν; ³² Εἰ δὲ μήγε, ἔτι †πόρρω αὐτοῦ ὄντος, πρεσβείαν ἀποστείλας ἐρωτᾷ §τὰ πρὸς εἰρήνην. ³³ Οὕτως οὖν πᾶς ἐξ ὑμῶν ὃς οὐκ ἀποτάσσεται πᾶσι τοῖς ἐαυτοῦ ὑπάρχουσιν, οὐ δύναται *μου εἶναι μαθητῆς.

³⁴ †Καλὸν τὸ ἄλας· ἐὰν †δὲ τὸ ἄλας μωρανθῇ, ἐν τίνι ἀρτυθήσεται; ³⁵ Οὔτε εἰς γῆν οὔτε εἰς κοπρίαν εὐθετόν ἐστιν· ἔξω βάλλουσιν αὐτό. Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκούετω.

15

¹ Ἦσαν δὲ *ἐγγιζόντες αὐτῷ πάντες οἱ τελῶναι καὶ οἱ ἁμαρτωλοί, ἀκούειν αὐτοῦ. ² Καὶ διεγόγγυζον †οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς λέγοντες ὅτι Οὗτος ἁμαρτωλοὺς προσδέχεται, καὶ συνεσθίει αὐτοῖς.

³ Εἶπε δὲ πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην, λέγων, ⁴ Τίς ἄνθρωπος ἐξ ὑμῶν ἔχων ἑκατὸν πρόβατα, καὶ ἀπολέσας †ἐν ἑξ αὐτῶν, οὐ καταλείπει τὰ §ένευήκοντα

† 14:26 δε | τε CT † 14:26 εαυτου ψυχην | ψυχην εαυτου NA SBL WH
 § 14:26 μου μαθητης ειναι | μου ειναι μαθητης PCK TH | ειναι μου μαθητης
 NA SBL WH * 14:27 και | — CT † 14:27 αυτου | εαυτου ANT NA SBL WH
 † 14:27 ειναι μου | μου ειναι TR § 14:28 ο | — ANT CT TR * 14:28
 τα | — CT † 14:28 εις | προς ANT BYZ PCK TR † 14:29 ισχυοντος
 | ισχυσαντος ANT § 14:29 εμπαιζειν αυτω | αυτω εμπαιζειν ANT CT
 * 14:31 συμβαλειν ετερω βασιλει | ετερω βασιλει συμβαλειν NA SBL TH |
 ετερω βασιλει συνβαλειν WH † 14:31 καθισας πρωτον | πρωτον καθισας
 ANT † 14:31 βουλευεται | βουλευσεται CT § 14:31 χιλιασιν | χειλιασιν
 TH * 14:31 απαντησαι | υπαντησαι CT † 14:31 χιλιαδων | χειλιαδων TH
 † 14:32 πορρω αυτου | αυτου πορρω CT TR § 14:32 τα | — WH * 14:33
 μου ειναι | ειναι μου ANT CT † 14:34 καλον | καλον ουν CT † 14:34 δε
 | δε και ANT CT * 15:1 εγγιζοντες αυτω | αυτω εγγιζοντες CT † 15:2

έννέα ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ πορεύεται ἐπὶ τὸ ἀπολωλός,
 *ἕως εὗρη αὐτό; ⁵ Καὶ εὐρών ἐπιτίθησιν ἐπὶ τοὺς
 ὤμους †ἑαυτοῦ χαίρων. ⁶ Καὶ ἐλθὼν εἰς τὸν οἶκον,
 †συγκαλεῖ τοὺς φίλους καὶ τοὺς γείτονας, λέγων
 αὐτοῖς, §Συγχαρήτέ μοι, ὅτι εὗρον τὸ πρόβατόν μου
 τὸ ἀπολωλός. ⁷ Λέγω ὑμῖν ὅτι οὕτω χαρὰ *ἔσται
 ἐν τῷ οὐρανῷ ἐπὶ ἐνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι, ἢ ἐπὶ
 †ἐνενηκοντα έννέα δικαίοις, οἵτινες οὐ χρεῖαν ἔχουσι
 μετανοίας.

⁸ Ἡ τίς γυνὴ δραχμὰς ἔχουσα δέκα, ἐὰν ἀπολέσῃ
 δραχμὴν μίαν, οὐχὶ ἅπτει λύχνον, καὶ σαροῖ τὴν οἰκίαν,
 καὶ ζητεῖ ἐπιμελῶς ἕως †ότου εὗρη; ⁹ Καὶ εὐροῦσα
 §συγκαλεῖται τὰς φίλας καὶ *τὰς γείτονας, λέγουσα,
 †Συγχαρήτέ μοι, ὅτι εὗρον τὴν δραχμὴν ἣν ἀπώλεσα.
¹⁰ Οὕτω, λέγω ὑμῖν, †χαρὰ γίνεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων
 τοῦ Θεοῦ ἐπὶ ἐνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι.

¹¹ Εἶπε δέ, Ἄνθρωπός τις εἶχε δύο υἱούς· ¹² καὶ
 εἶπεν ὁ νεώτερος αὐτῶν τῷ πατρί, Πάτερ, δός μοι
 τὸ ἐπιβάλλον μέρος τῆς οὐσίας. §Καὶ διεῖλεν αὐτοῖς
 τὸν βίον. ¹³ Καὶ μετ' οὐ πολλὰς ἡμέρας συναγαγὼν
 *ἅπαντα ὁ νεώτερος υἱὸς ἀπεδήμησεν εἰς χώραν μακράν,
 καὶ ἐκεῖ διεσκόρπισε τὴν οὐσίαν αὐτοῦ, ζῶν ἀσώτως.
¹⁴ Δαπανήσαντος δὲ αὐτοῦ πάντα, ἐγένετο †λιμὸς
 †ἰσχυρὸς κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην, καὶ αὐτὸς ἤρξατο
 ὑστερεῖσθαι. ¹⁵ Καὶ πορευθεὶς ἐκολλήθη ἐνὶ τῶν
 §πολιτῶν τῆς χώρας ἐκείνης· καὶ ἔπεμψεν αὐτὸν εἰς
 τοὺς ἀγροὺς αὐτοῦ βόσκειν χοίρους. ¹⁶ Καὶ ἐπεθύμει
 *γεμίσαι τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν κερατίων ὧν
 ἤσθιον οἱ χοῖροι· καὶ οὐδεὶς ἐδίδου αὐτῷ. ¹⁷ Εἰς
 ἑαυτὸν δὲ ἐλθὼν †εἶπε, Πόσοι μίσθιοι τοῦ πατρός
 μου †περισσεύουσιν ἄρτων, ἐγὼ δὲ §λιμῷ ἀπόλλυμαι·
¹⁸ ἀναστὰς πορεύσομαι πρὸς τὸν πατέρα μου, καὶ ἐρῶ

* 15:4 εως | εως ου ANT † 15:5 ἑαυτοῦ | αὐτοῦ ANT CT PCK † 15:6
 συγκαλει | συνκαλει WH § 15:6 συχαρητε | συχαρητε WH * 15:7
 εσται εν τω ουρανῳ | εν τω ουρανῳ εσται CT † 15:7 εννηκοντα |
 εννενηκοντα TR † 15:8 οτου | ου CT § 15:9 συγκαλειται | συγκαλει
 ANT NA SBL TH | συνκαλει WH * 15:9 τας | — CT † 15:9 συχαρητε |
 συχαρητε WH † 15:10 χαρα γινεται | γινεται χαρα NA SBL WH | γινεται
 χαρα TH § 15:12 και | ο δε CT * 15:13 απαντα | παντα CT † 15:14 λιμος
 | λειμος TH † 15:14 ισχυρος | ισχυρα CT § 15:15 πολιτων | πολειτων
 TH * 15:16 γεμισαι την κοιλιαν αυτου απο 95.6% | χορτασθηναι εκ NA TH
 WH 2.2% † 15:17 ειπε | εφη CT † 15:17 περισσεουσιν | περισσεουνται
 CT § 15:17 λιμῳ | λιμῳ ωδε NA SBL WH | λειμῳ ωδε TH

αὐτῷ, Πάτερ, ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου·
 19* καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱὸς σου· ποιήσον με
 ὡς ἓνα τῶν μισθίων σου. 20 Καὶ ἀναστὰς ἦλθε πρὸς τὸν
 πατέρα αὐτοῦ. Ἔτι δὲ αὐτοῦ μακρὰν ἀπέχοντος, εἶδεν
 αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ ἐσπλαγχνίσθη, καὶ δραμῶν
 ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ κατεφίλησεν
 αὐτόν. 21 Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ υἱός, Πάτερ, ἥμαρτον
 εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου, ὅτι οὐκέτι εἰμὶ
 ἄξιος κληθῆναι υἱός σου. 22 Εἶπε δὲ ὁ πατὴρ πρὸς
 τοὺς δούλους αὐτοῦ, Ἔξενέγκατε τὴν στολὴν τὴν
 πρώτην καὶ ἐνδύσατε αὐτόν, καὶ δότε δακτύλιον εἰς
 τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ ὑποδήματα εἰς τοὺς πόδας· 23 καὶ
 ὀρέξαντες τὸν μὸσχον τὸν σιτευτὸν θύσατε, καὶ
 φαγόντες εὐφρανθῶμεν· 24 ὅτι οὗτος ὁ υἱός μου νεκρὸς
 ἦν, καὶ ἀνέζησε· καὶ ἀπολωλὼς ἦν, καὶ εὐρέθη. Καὶ
 ἠρξάντο εὐφραίνεσθαι.

25 Ἦν δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ πρεσβύτερος ἐν ἀγρῷ· καὶ
 ὡς ἐρχόμενος ἤγγισε τῇ οἰκίᾳ, ἤκουσε συμφωνίας καὶ
 χορῶν. 26 Καὶ προσκαλεσάμενος ἓνα τῶν παιδίων,
 ἐπυρθάνετο τί εἶη ταῦτα. 27 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ ὅτι
 Ὁ ἀδελφός σου ἤκει· καὶ ἔθυσεν ὁ πατὴρ σου τὸν
 μὸσχον τὸν σιτευτόν, ὅτι ὑγιαίνοντα αὐτὸν ἀπέλαβεν.
 28 Ὡργίσθη δέ, καὶ οὐκ ἤθελεν εἰσελθεῖν· ὁ δὲ οὖν πατὴρ
 αὐτοῦ ἐξελθὼν παρεκάλει αὐτόν. 29 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς
 εἶπε τῷ πατρί, Ἰδού, τοσαῦτα ἔτη δουλεύω σοι, καὶ
 οὐδέποτε ἐντολήν σου παρήλθον, καὶ ἐμοὶ οὐδέποτε
 ἔδωκας ἔριφον, ἵνα μετὰ τῶν φίλων μου εὐφρανθῶ.
 30 Ὅτε δὲ ὁ υἱός σου οὗτος ὁ καταφαγὼν σου τὸν
 βίον μετὰ πορνῶν ἦλθεν, ἔθυσας αὐτῷ τὸν μὸσχον τὸν
 σιτευτόν. 31 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Τέκνον, σὺ πάντοτε μετ'
 ἐμοῦ εἶ, καὶ πάντα τὰ ἐμὰ σὰ ἐστίν. 32 Εὐφρανθῆναι δὲ
 καὶ χαρῆναι ἔδει· ὅτι ὁ ἀδελφός σου οὗτος νεκρὸς ἦν, καὶ
 ἀνέζησε· καὶ ἀπολωλὼς ἦν, καὶ εὐρέθη.

* 15:19 και | — ANT CT † 15:20 αυτου | εαυτου BYZ CT PCK TR ‡ 15:21
 αυτω ο υιος | ο υιος αυτω NA SBL WH § 15:21 και | — CT * 15:21
 σου 87.1% | σου ποιησον με ως ενα των μισθιων σου WH 12.5% † 15:22
 εξενεγκατε | ταχυ εξενεγκατε CT ‡ 15:22 την | — CT § 15:23 ενεγκαντες
 | φερετε CT * 15:24 και απολωλως ην | ην απολωλως CT † 15:26 παιδων
 | παιδων αυτου ST ‡ 15:26 ειη | αν ειη CT § 15:28 ουν | δε CT * 15:29
 πατρι | πατρι αυτου NA SBL WH † 15:30 μοςχον τον σιτευτον | σιτευτου
 μοςχου CT ‡ 15:32 ανεζησε | εζησε CT § 15:32 ην | — CT

16

1 Ἐλεγε δὲ καὶ πρὸς τοὺς μαθητὰς * αὐτοῦ, Ἄνθρωπός τις ἦν πλούσιος, ὃς εἶχεν οἰκονόμον· καὶ οὗτος διεβλήθη αὐτῷ ὡς διασκορπίζων τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ. 2 Καὶ φωνήσας αὐτὸν εἶπεν αὐτῷ, Τί τοῦτο ἀκούω περὶ σοῦ; Ἀπόδος τὸν λόγον τῆς οἰκονομίας σου· οὐ γὰρ †δυσνήση ἔτι οἰκονομεῖν. 3 Εἶπε δὲ ἐν ἑαυτῷ ὁ οἰκονόμος, Τί ποιήσω, ὅτι ὁ κύριός μου ἀφαιρεῖται τὴν οἰκονομίαν ἀπ' ἐμοῦ; Σκάπτειν οὐκ ἰσχύω, ἐπατεῖν αἰσχύνομαι. 4 Ἐγνων τί ποιήσω, ἵνα, ὅταν μετασταθῶ †τῆς οἰκονομίας, δέξωνταί με εἰς τοὺς οἴκους ὁσίων. 5 Καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα ἕκαστον τῶν * χρεωφειλετῶν τοῦ κυρίου ἑαυτοῦ, ἔλεγε τῷ πρώτῳ, Πόσον †οφείλεις τῷ κυρίῳ μου; 6 Ὁ δὲ εἶπεν, Ἐκατὸν βάτους ἐλαίου. †Καὶ εἶπεν αὐτῷ, Δέξαι σου §τὸ γράμμα, καὶ καθίσας ταχέως γράψον πεντήκοντα. 7 Ἐπειτα ἐτέρῳ εἶπε, Σὺ δὲ πόσον ὀφείλεις; Ὁ δὲ εἶπεν, Ἐκατὸν κόρους σίτου. *Καὶ λέγει αὐτῷ, Δέξαι σου †τὸ γράμμα, καὶ γράψον ὀγδοήκοντα. 8 Καὶ ἐπήνεσεν ὁ κύριος τὸν οἰκονόμον τῆς ἀδικίας ὅτι φρονίμως ἐποίησεν· ὅτι οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου φρονιμώτεροι ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς τοῦ φωτός εἰς τὴν γενεὰν †τὴν ἑαυτῶν εἰσι. 9 §Κἀγὼ ὑμῖν λέγω, *Ποιήσατε ἑαυτοῖς φίλους ἐκ τοῦ μαμωνᾶ τῆς ἀδικίας, ἵνα, ὅταν †ἐκλίπητε, δέξωνται ὑμᾶς εἰς τὰς αἰωνίους σκηνάς.

10 Ὁ πιστὸς ἐν ἐλαχίστῳ καὶ ἐν πολλῷ πιστὸς ἐστίν, καὶ ὁ ἐν ἐλαχίστῳ ἄδικος καὶ ἐν πολλῷ ἄδικός ἐστιν. 11 Εἰ οὖν ἐν τῷ ἀδίκῳ μαμωνᾶ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ἀληθινὸν τίς ὑμῖν πιστεύσει; 12 Καὶ εἰ ἐν τῷ ἀλλοτρίῳ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ †ὑμέτερον τίς §ὑμῖν δώσει; 13 Οὐδεὶς οἰκέτης δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἕνα *μισήσει, καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει· ἢ ἐνὸς ἀνθέξεται, καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. Οὐ δύνασθε Θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾶ.

* 16:1 αὐτου | — CT † 16:2 δυσνηση | δυσνη ANT CT ‡ 16:4 της | εκ της ANT CT § 16:4 αυτων | εαυτων ANT SBL TH WH * 16:5 χρεωφειλετων | χρεοφειλετων NA SBL TH | χρεοφιλετων WH † 16:5 οφειλεις | οφειλεις συ ANT ‡ 16:6 και | ο δε CT § 16:6 το γραμμα | τα γραμματα CT * 16:7 και | — CT † 16:7 το γραμμα | τα γραμματα CT ‡ 16:8 την | — SCR § 16:9 καγω | και εγω CT * 16:9 ποιησατε εαυτοις | εαυτοις ποιησατε CT † 16:9 εκλιπητε | εκλειπητε HF PCK | εκλιπη CT ‡ 16:12 υμετερον | ημετερον WH § 16:12 υμιν δωσει | δωσει υμιν SBL WH * 16:13 μισησει | μεισησει TH

14 Ἦκουον δὲ ταῦτα πάντα †καὶ οἱ Φαρισαῖοι φιλάργυροι ὑπάρχοντες, καὶ ἐξεμυκτήριζον αὐτόν. 15 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ὑμεῖς ἐστε οἱ δικαιοῦντες ἑαυτοὺς ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, ὁ δὲ Θεὸς †γινώσκει τὰς καρδίας ὑμῶν· ὅτι τὸ ἐν ἀνθρώποις ὑψηλὸν βδέλυγμα ἐνώπιον τοῦ §Θεοῦ.

16 Ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται *ἕως †Ἰωάννου· ἀπὸ τότε ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ εὐαγγελίζεται, καὶ πᾶς εἰς αὐτὴν βιάζεται. 17 Εὐκοπώτερον δέ ἐστι τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν παρελθεῖν, ἢ τοῦ νόμου μίαν †κεραίαν πεσεῖν.

18 Πᾶς ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ γαμῶν ἑτέραν μοιχεύει· καὶ §πᾶς ὁ ἀπολελυμένην ἀπὸ ἀνδρὸς γαμῶν μοιχεύει.

19 Ἄνθρωπος δέ τις ἦν πλούσιος, καὶ ἐνεδιδύσκετο πορφύραν καὶ βύσσον, εὐφραίνόμενος καθ' ἡμέραν λαμπρῶς. 20 Πτωχὸς δέ τις *ἦν ὀνόματι Λάζαρος, ὃς ἐβέβλητο πρὸς τὸν πυλῶνα αὐτοῦ †ἠλκωμένος 21 καὶ ἐπιθυμῶν χορτασθῆναι ἀπὸ †τῶν ψυχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τοῦ πλουσίου· ἀλλὰ καὶ οἱ κύνες ἐρχόμενοι §ἀπέλειχον τὰ ἔλκη αὐτοῦ. 22 Ἐγένετο δὲ ἀποθανεῖν τὸν πτωχόν, καὶ ἀπενεχθῆναι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰς τὸν κόλπον *Ἀβραάμ· ἀπέθανε δὲ καὶ ὁ πλούσιος, καὶ ἐτάφη. 23 Καὶ ἐν τῷ Ἄδη ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, ὑπάρχων ἐν βασάνοις, ὄρᾳ †τὸν Ἀβραάμ ἀπὸ μακρόθεν, καὶ Λάζαρον ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ. 24 Καὶ αὐτὸς φωνήσας εἶπε, Πάτερ Ἀβραάμ, ἐλέησόν με, καὶ πέμψον Λάζαρον, ἵνα βάψῃ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου αὐτοῦ ὕδατος, καὶ καταψύξῃ τὴν γλῶσσάν μου· ὅτι ὀδυνῶμαι ἐν τῇ φλογὶ ταύτῃ. 25 Εἶπε δὲ Ἀβραάμ, Τέκνον, μνήσθητι ὅτι ἀπέλαβες †σὺ τὰ ἀγαθὰ σου ἐν τῇ ζωῇ σου, καὶ Λάζαρος ὁμοίως τὰ κακά· νῦν δὲ §ὧδε παρακαλεῖται, σὺ δὲ ὀδυνᾶσαι. 26 Καὶ *ἐπὶ πᾶσι τούτοις, μεταξὺ ἡμῶν καὶ ὑμῶν χάσμα μέγα ἐστήρικται, ὅπως οἱ θέλοντες διαβῆναι †ἐνθεν πρὸς ὑμᾶς μὴ δύνωνται, μηδὲ †οἱ ἐκεῖθεν πρὸς ἡμᾶς διαπερῶσιν.

† 16:14 και 82.4% | — CT 3.2% † 16:15 γινωσκει | γεινωσκει TH § 16:15 θεου | θεου εστιν TR * 16:16 εως | μεχρις CT † 16:16 ιωαννου | ιωανου WH † 16:17 κεραϊαν | κερεαν TH WH § 16:18 πας | — CT * 16:20 ην ονοματι λαζαρος ος 94.3% | ονοματι λαζαρος CT 1% † 16:20 ηλκωμενος | ειλκωμενος CT † 16:21 των ψυχιων 98.1% | — CT 0.3% § 16:21 απειλειχον | επειλειχον CT * 16:22 αβρααμ | του αβρααμ PCK TR † 16:23 τον | — CT † 16:25 συ | — CT § 16:25 ωδε | οδε PCK TR * 16:26 επι | εν CT † 16:26 ενθεν | εντευθεν TR † 16:26 οι | — CT

27 Εἶπε δέ, Ἐρωτῶ σοῦν σε, πάτερ, ἵνα πέμψῃς αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου, 28 ἔχω γὰρ πέντε ἀδελφούς, ὅπως διαμαρτύρηται αὐτοῖς, ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ ἔλθωσιν εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς βασάνου. 29 Λέγει *αὐτῷ Ἀβραάμ, Ἐχουσι †Μωσέα καὶ τοὺς προφῆτας· ἀκουσάτωσαν αὐτῶν. 30 Ὁ δὲ εἶπεν, Οὐχί, πάτερ Ἀβραάμ· ἀλλ' ἐάν τις ἀπὸ νεκρῶν πορευθῆ ἰδὼς αὐτούς, μετανοήσουσιν. 31 Εἶπε δὲ αὐτῷ, Εἰ †Μωσέως καὶ τῶν προφητῶν οὐκ ἀκούουσιν, σοῦδέ, ἐάν τις ἐκ νεκρῶν ἀναστῆ, πεισθήσονται.

17

1 *Εἶπε †δὲ πρὸς τοὺς †μαθητάς, Ἀνένδεκτόν ἐστι τοῦ §μὴ ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα· *οὐαὶ δὲ δι' οὗ ἔρχεται. 2 Λυσιτελεῖ αὐτῷ εἰ †μύλος ὀνικός περίκειται περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ ἔρριπται εἰς τὴν θάλασσαν, ἢ ἵνα σκανδαλίση †ἓνα τῶν μικρῶν τούτων. 3 Προσέχετε ἑαυτοῖς. Ἐὰν §δὲ ἀμάρτη *εἰς σὲ ὁ ἀδελφός σου, ἐπιτίμησον αὐτῷ· καὶ ἐὰν μετανοήσῃ, ἄφες αὐτῷ. 4 Καὶ ἐὰν ἐπτάκις τῆς ἡμέρας †ἀμάρτη εἰς σέ, καὶ ἐπτάκις †τῆς ἡμέρας §ἐπιστρέψῃ, λέγων, Μετανοῶ, ἀφήσεις αὐτῷ.

5 Καὶ *εἶπον οἱ ἀπόστολοι τῷ Κυρίῳ, Πρόσθεθες ἡμῖν πίστιν. 6 Εἶπε δὲ ὁ Κύριος, Εἰ †ἔχετε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως, ἐλέγετε ἂν τῇ συκαμίνῳ †ταύτη, Ἐκριζώθητι, καὶ φυτεύθητι ἐν τῇ θαλάσῃ· καὶ ὑπήκουσεν ἂν ὑμῖν.

7 Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν δοῦλον ἔχων ἀροτριῶντα ἢ ποιμαίνοντα, ὃς εἰσελθόντι ἐκ τοῦ ἀγροῦ §ἔρεϊ εὐθέως, Παρελθὼν *ἀνάπεσε· 8 ἀλλ' οὐχὶ ἐρεῖ αὐτῷ, Ἐτοίμασον τί δειπνήσω, καὶ περιζωσάμενος διακόνει μοι, ἕως φάγω καὶ πίω· καὶ μετὰ ταῦτα φάγεσαι καὶ πίεσαι σύ; 9 Μὴ †χαρὶν ἔχει τῷ δούλῳ †ἐκείνῳ ὅτι ἐποίησε τὰ διαταχθέντα; §Οὐ δοκῶ. 10 Οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν

§ 16:27 ουν σε | σε ουν CT * 16:29 αυτω | δε CT † 16:29 μωσεια | μωσεια ANT CT † 16:31 μωσειως | μωσειως ANT CT § 16:31 ουδε | ουδ CT * 17:1 ειπε | ελεγε ANT † 17:1 δε | δε και ANT † 17:1 μαθητας | μαθητας αυτου ANT CT § 17:1 μη ελθειν τα σκανδαλα | τα σκανδαλα μη ελθειν CT * 17:1 ουαι δε | πλην ουαι CT † 17:2 μυλος ονικος | λιθος μυλικος ANT CT † 17:2 ενα των μικρων τουτων | των μικρων τουτων ενα CT § 17:3 δε | — CT * 17:3 εις σε | — CT † 17:4 αμαρτη | αμαρτηση CT † 17:4 της ημερας | — CT § 17:4 επιστρεψη | επιστρεψη επι σε TR | επιστρεψη προς σε ANT CT * 17:5 ειπον | ειπαν CT † 17:6 εχετε | ειχετε PCK TR † 17:6 ταυτη | — TH § 17:7 ερει | ερει αυτω CT * 17:7 αναπεσε | αναπεσαι TR † 17:9 χαριν εχει | εχει χαριν CT † 17:9 εκεινω

ποιήσητε πάντα τὰ διαταχθέντα ὑμῖν, λέγετε ὅτι Δουλοὶ ἀχρεῖοὶ ἐσμεν· *ὅτι ὁ ἴοφείλομεν ποιῆσαι πεποιήκαμεν.

11 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ αὐτὸς διήρχετο διὰ Σμέσου *Σαμαρείας καὶ Γαλιλαίας. 12 Καὶ εἰσερχομένου αὐτοῦ εἰς τινα κώμην, ἀπήντησαν αὐτῷ δέκα λεπροὶ ἄνδρες, οἱ ἐστήσαν πόρρωθεν. 13 καὶ αὐτοὶ ἦσαν φωνήν, λέγοντες, Ἰησοῦ, ἐπιστάτα, ἐλέησον ἡμᾶς. 14 Καὶ ἰδὼν εἶπεν αὐτοῖς, Πορευθέντες ἐπιδείξατε ἑαυτοὺς τοῖς ἱερεῦσι. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὑπάγειν αὐτούς, ἐκαθαρίσθησαν. 15 Εἷς δὲ ἐξ αὐτῶν, ἰδὼν ὅτι ἰάθη, ὑπέστρεψε, μετὰ φωνῆς μεγάλης δοξάζων τὸν Θεόν. 16 καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ, εὐχαριστῶν αὐτῷ· καὶ αὐτὸς ἦν Σαμαρείτης. 17 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, *Οὐχὶ οἱ δέκα ἐκαθαρίσθησαν; Οἱ δὲ ἐννέα ποῦ; 18 Οὐχ εὐρέθησαν ὑποστρέψαντες δοῦναι δόξαν τῷ Θεῷ, εἰ μὴ ὁ ἄλλογενὴς οὗτος; 19 Καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἀναστὰς πορεύου· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε.

20 Ἐπερωτηθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν Φαρισαίων, πότε ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ἀπεκρίθη αὐτοῖς καὶ εἶπεν, Οὐκ ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ μετὰ παρατηρήσεως· 21 οὐδὲ ἐροῦσιν, Ἴδου ὧδε, ἢ, Ἴδου ἐκεῖ. Ἴδου γάρ, ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν ἐστίν.

22 Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς, Ἐλεύσονται ἡμέραι ὅτε ἐπιθυμήσετε μίαν τῶν ἡμερῶν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἰδεῖν, καὶ οὐκ ὄψεσθε. 23 Καὶ ἐροῦσιν ὑμῖν, Ἴδου ὧδε, ἢ, Ἴδου ἐκεῖ· μὴ ἀπέλθητε, μηδὲ διώξητε. 24 Ὡσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ δὴ ἀστράπτουσα ἐκ τῆς *ὑπ' οὐρανὸν εἰς τὴν ὑπ' οὐρανὸν λάμπει, οὕτως ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ. 25 Πρῶτον δὲ δεῖ αὐτὸν πολλὰ παθεῖν καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης. 26 Καὶ καθὼς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις ΣΝῶε, οὕτως ἔσται καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. 27 Ἦσθιον, ἔπινον, ἐγάμου, *ἐξεγαμίζοντο, ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσηλθε

* 17:10 στι | — CT † 17:10 οφειλομεν | ωφειλομεν ANT BYZ CT HF PCK TR
 † 17:11 αυτον | — CT § 17:11 μεσου | μεσον CT * 17:11 σαμαρειας |
 σαμαριας WH † 17:12 αυτω | — SBL WH † 17:12 εστησαν | ανεστησαν
 WH § 17:16 σαμαρειτης | σαμαριτης NA SBL * 17:17 ουχι | ουχ WH
 † 17:21 ιδου | — CT † 17:23 ωδε η ιδου εκει | ωδε ιδου εκει ANT | εκει η
 ιδου ωδε NA TH WH | εκει ιδου ωδε SBL § 17:24 η | — ANT CT * 17:24
 υπ | υπο τον CT † 17:24 ο | και ο ANT TR † 17:24 εν τη ημερα αυτου |
 — WH § 17:26 νωε | του νωε TR * 17:27 εξεγαμιζοντο | εγαμιζοντο
 CT

Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν, καὶ ἦλθεν ὁ κατακλυσμὸς, καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντας. ²⁸ Ὅμοίως καὶ ὡς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Λῶτ· ἦσθιον, ἔπινον, ἠγόραζον, ἐπώλουν, ἐφύτευον, ὠκοδόμουν· ²⁹ ἡ δὲ ἡμέρα ἐξῆλθε Λῶτ ἀπὸ Σοδόμων, ἔβρεξε πῦρ καὶ θεῖον ἀπ' οὐρανοῦ, καὶ ἀπώλεσεν ὅσους ἅπαντας· ³⁰ κατὰ *ταῦτα ἔσται ἡ ἡμέρα ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀποκαλύπτεται. ³¹ Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὃς ἔσται ἐπὶ τοῦ δώματος, καὶ τὰ σκευὴ αὐτοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ, μὴ καταβάτω ἄραι αὐτά· καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ ὁμοίως μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω. ³² Μνημονεύετε τῆς γυναικὸς Λῶτ. ³³ Ὃς ἐὰν ζητήσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, σωσάτω· ἀπολέσει αὐτήν· ὁ δὲ ἐὰν ἀπολέσῃ αὐτήν, ζωογονήσῃ αὐτήν. ³⁴ Λέγω ὑμῖν, ταύτη τῇ νυκτὶ ἔσονται δύο ἐπὶ κλίνης μιᾶς· εἷς παραληφθήσεται, καὶ ὁ ἕτερος ἀφεθήσεται. ³⁵ Δύο ἔσονται ἀλήθουσαι ἐπὶ τὸ αὐτό· ἑμίας παραληφθήσεται, καὶ ἡ ἕτέρα ἀφεθήσεται. ³⁷ Καὶ ἀποκριθέντες λέγουσιν αὐτῷ, Ποῦ, Κύριε; Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Ὅπου τὸ σῶμα, ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ αἰετοί.

18

¹ Ἐλεγε δὲ *καὶ παραβολὴν αὐτοῖς πρὸς τὸ δεῖν πάντοτε προσεύχεσθαι, καὶ μὴ ἐκκακεῖν, ² λέγων, Κριτὴς τις ἦν ἐν τινὶ πόλει, τὸν Θεὸν μὴ φοβούμενος, καὶ ἄνθρωπον μὴ ἐντρέπομενος· ³ χήρα δὲ ἦν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ, καὶ ἤρχετο πρὸς αὐτόν, λέγουσα, Ἐκδίκησόν με ἀπὸ τοῦ ἀντιδίκου μου. ⁴ Καὶ οὐκ ἠθέλησεν ἐπὶ χρόνον· μετὰ *δὲ ταῦτα εἶπεν ἐν ἑαυτῷ, Εἰ καὶ τὸν Θεὸν οὐ φοβοῦμαι, καὶ ἄνθρωπον οὐκ ἐντρέπομαι· ⁵ διὰ γε τὸ

† 17:27 απαντας | παντας CT † 17:28 και ως | καθως CT § 17:29 απαντας | παντας CT * 17:30 ταυτα | τα αυτα ANT NA SBL WH † 17:31 τω | — CT † 17:33 σωσαι | περιποιησασθαι CT § 17:33 και ος εαν | ος δ αν CT * 17:33 απολεση | απολεσει WH † 17:33 αυτην | — CT † 17:34 εσονται δυο | δυο εσονται ANT PCK § 17:34 κλινης | κλεινης TH * 17:34 εις | ο εις CT TR † 17:34 παραληφθησεται | παραλημφθησεται CT † 17:35 δυο εσονται | εσονται δυο CT § 17:35 μια | η μια CT SCR * 17:35 παραληφθησεται | παραλημφθησεται CT † 17:35 και η | η δε CT † 17:35 αφεθησεται | αφεθησεται 36 δυο εσονται εν τω αγρω ο εις παραληφθησεται και ο ετερος αφεθησεται SCR | αφεθησεται 36 δυο εν τω αγρω εις παραληφθησεται και ο ετερος αφεθησεται ANT § 17:37 συναχθησονται οι αετοι | συναχθησονται και οι αετοι PCK | επισυναχθησονται και οι αετοι ANT | και οι αετοι επισυναχθησονται CT * 18:1 και | — CT † 18:1 προσευχεσθαι | προσευχεσθαι αυτους ANT CT † 18:1 εκκακειν | εγκακειν NA SBL | εγκακειν TH WH § 18:4 ηθελησεν

παρέχειν μοι κόπον τὴν χήραν ταύτην, ἐκδικήσω αὐτήν, ἵνα μὴ εἰς τέλος ἐρχομένη ὑποπιάζῃ με. ⁶ Εἶπε δὲ ὁ Κύριος, Ἀκούσατε τί ὁ κριτὴς τῆς ἀδικίας λέγει. ⁷ Ὁ δὲ Θεὸς οὐ μὴ ᾄποιήσῃ τὴν ἐκδίκησιν τῶν ἐκλεκτῶν αὐτοῦ τῶν βοώντων *πρὸς αὐτὸν ἡμέρας καὶ νυκτός, καὶ †μακροθυμῶν ἐπ' αὐτοῖς; ⁸ Λέγω ὑμῖν ὅτι ποιήσει τὴν ἐκδίκησιν αὐτῶν ἐν τάχει. Πλὴν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔλθων ἄρα εὐρήσει τὴν πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς;

⁹ Εἶπε †δὲ πρὸς τινὰς τοὺς πεποιοῦστας ἐφ' ἑαυτοῖς ὅτι εἰσὶ δίκαιοι, καὶ ᾄξουθενούντας τοὺς λοιπούς, τὴν παραβολὴν ταύτην. ¹⁰ Ἄνθρωποι δύο ἀνέβησαν εἰς τὸ ἱερὸν προσεύξασθαι. *ὁ εἷς Φαρισαῖος, καὶ ὁ ἕτερος τελώνης. ¹¹ Ὁ Φαρισαῖος σταθεὶς †πρὸς ἑαυτὸν ταῦτα προσηύχετο, Ὁ Θεός, εὐχαριστῶ σοι ὅτι οὐκ εἰμὶ ὡσπερ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, ἄρπαγες, ἄδικοι, μοιχοί, ἢ καὶ ὡς οὗτος ὁ τελώνης. ¹² Νηστεύω δις τοῦ σαββάτου, †ἀποδεκατῶ πάντα ὅσα κτῶμαι. ¹³ Ἔκαὶ ὁ τελώνης μακρόθεν ἐστὼς οὐκ ἤθελεν οὐδὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς *εἰς τὸν οὐρανὸν ἐπάραι, ἀλλ' ἔτυπεν †εἰς τὸ στῆθος αὐτοῦ, λέγων, Ὁ Θεός, Ἰλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ. ¹⁴ Λέγω ὑμῖν, κατέβη οὗτος δεδικαιωμένος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ *ἢ γὰρ ἐκεῖνος· ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.

¹⁵ Προσέφερον δὲ αὐτῷ καὶ τὰ βρέφη, ἵνα αὐτῶν ἄπτηται· ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ †ἐπετίμησαν αὐτοῖς. ¹⁶ Ὁ δὲ Ἰησοῦς ᾄπροσκαλεσάμενος αὐτὰ εἶπεν, Ἄφετε τὰ παιδιά ἔρχεσθαι πρὸς με, καὶ μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. ¹⁷ Ἄμην λέγω ὑμῖν, ὃς *ἐὰν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν.

¹⁸ Καὶ ἐπηρώτησέ τις αὐτὸν ἄρχων, λέγων, Διδάσκαλε ἀγαθέ, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; ¹⁹ Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Τί με λέγεις ἀγαθόν; Οὐδεὶς ἀγαθός,

‡ 18:5 υποπιαζη | υπωπιαζη CT PCK TR § 18:7 ποιηση | ποιησει BYZ TR * 18:7 προς αυτον | αυτω CT † 18:7 μακροθυμων | μακροθυμει CT ‡ 18:9 δε | δε και ANT CT TR § 18:9 εξουθενουντας | εξουθενουντες TH * 18:10 ο | — WH † 18:11 προς εαυτον ταυτα 95.8% | ταυτα προς εαυτον TH WH 2.1% ‡ 18:12 αποδεκατω | αποδεκατεω WH § 18:13 και ο | ο δε CT * 18:13 εις τον ουρανον επαραι | επαραι εις τον ουρανον CT † 18:13 εις | — CT ‡ 18:13 αυτου | εαυτου WH § 18:13 ιλασθητι | ειλασθητι TH * 18:14 η γαρ εκεινος | η εκεινος TR | παρ εκεινον CT † 18:15 ιδοντες δε | και ιδοντες ANT ‡ 18:15 επιτιμησαν | επιτιμων

εἰ μὴ εἶς, ὁ Θεός. ²⁰ Τὰς ἐντολὰς οἶδας, Μὴ μοιχεύσης, μὴ φονεύσης, μὴ κλέψης, μὴ ψευδομαρτυρήσης, τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα ἰσου. ²¹ Ὁ δὲ εἶπε, Ταῦτα πάντα ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου. ²² Ἀκούσας δὲ * ταῦτα ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Ἔτι ἔν σοι λείπει· πάντα ὅσα ἔχεις πώλησον, καὶ διάδος πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ· καὶ δεῦρο, ἀκολούθει μοι. ²³ Ὁ δὲ ἀκούσας ταῦτα περίλυπος ἐγένετο· ἦν γὰρ πλούσιος σφόδρα. ²⁴ Ἴδὼν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς σπερίλυπον γενόμενον εἶπε, Πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες * εἰσελεύσονται εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. ²⁵ Εὐκοπώτερον γὰρ ἐστὶ κάμηλον διὰ τρυμαλιᾶς ραφίδος εἰσελθεῖν, ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν. ²⁶ Εἶπον δὲ οἱ ἀκούσαντες, Καὶ τίς δύναται σωθῆναι; ²⁷ Ὁ δὲ εἶπε, Τὰ ἀδύνατα παρὰ ἀνθρώποις δυνατὰ ἔστι παρὰ τῷ Θεῷ. ²⁸ Εἶπε δὲ * Πέτρος, Ἰδού, ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα καὶ ἠκολουθήσαμεν σοι. ²⁹ Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς ἐστὶν ὃς ἀφήκεν οἰκίαν, ἢ γονεῖς, ἢ ἀδελφούς, ἢ γυναῖκα, ἢ τέκνα, ἕνεκεν τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ³⁰ ὃς * οὐ μὴ ἀπολάβῃ πολλαπλασίονα ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζῶν αἰώνιον. ³¹ Παραλαβὼν δὲ τοὺς δώδεκα, εἶπε πρὸς αὐτούς, Ἰδού, ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ τελεσθήσεται πάντα τὰ γεγραμμένα διὰ τῶν προφητῶν τῷ υἱῷ τοῦ ἀνθρώπου. ³² Παραδοθήσεται γὰρ τοῖς ἔθνεσι, καὶ ἐμπαιχθήσεται, καὶ ὑβρισθήσεται, καὶ ἐμπτυσθήσεται, ³³ καὶ μαστιγώσαντες ἀποκτενοῦσιν αὐτόν· καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ἀναστήσεται. ³⁴ Καὶ αὐτοὶ οὐδὲν τούτων συνῆκαν, καὶ ἦν τὸ ῥῆμα τοῦτο κεκρυμμένον ἀπ' αὐτῶν, καὶ οὐκ ἐγίνωσκον τὰ λεγόμενα.

† 18:20 σου | — CT † 18:21 εφυλαξαμην | εφυλαξα CT § 18:21 μου | — NA WH * 18:22 ταυτα | — CT † 18:22 ουρανω | τοις ουρανοις NA WH | ουρανοις SBL TH † 18:23 εγενετο | εγενηθη CT § 18:24 περιλυπον γενομενον 95.6% | — SBL TH WH 0.8% * 18:24 εισελευσονται εις την βασιλειαν του θεου | εις την βασιλειαν του θεου εισπορευονται CT † 18:25 τρυμαλιας ραφιδος | τρηματος βελουνης CT † 18:26 ειπον | ειπαν NA SBL WH § 18:27 εστι παρα τω θεω | παρα τω θεω εστιν ANT CT * 18:28 πετρος | ο πετρος ANT CT TR † 18:28 αφηκαμεν παντα και | αφεντες τα ιδια CT † 18:29 γονεις η αδελφους η γυναικα | γυναικα η αδελφους η γονεις CT § 18:29 ενεκεν | εινεκεν WH * 18:30 ου | ουχι CT † 18:30 απολαβη | λαβη WH † 18:31 ιεροσολυμα | ιερουσαλημ CT § 18:31 τελεσθησεται | τελειωθησεται ANT * 18:34 εγινωσκον | εγεινωσκον TH

35 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἐγγίζειν αὐτὸν εἰς Ἱεριχώ, τυφλός τις ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν ἡμροσαιτῶν· 36 ἀκούσας δὲ ὄχλου διαπορευομένου, ἐπυνθάνετο τί εἶη τοῦτο. 37 Ἀπήγγειλαν δὲ αὐτῷ ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος παρέρχεται. 38 Καὶ ἐβόησε, λέγων, Ἰησοῦ, υἱὲ *Δαυίδ, ἐλέησόν με. 39 Καὶ οἱ προάγοντες ἐπετίμων αὐτῷ ἵνα ἰσιωπήσῃ· αὐτὸς δὲ πολλῶ μᾶλλον ἔκραζεν, Υἱὲ ἡμροσαῖδ, ἐλέησόν με. 40 Σταθεὶς δὲ ἡμροσαῖδ Ἰησοῦς ἐκέλευσεν αὐτὸν ἀχθῆναι πρὸς αὐτόν· ἐγγίσαντος δὲ αὐτοῦ ἐπηρώτησεν αὐτόν, 41 *λέγων, Τί σοι θέλεις ποιήσω; Ὁ δὲ εἶπε, Κύριε, ἵνα ἀναβλέψω. 42 Καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Ἀνάβλεψον· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε. 43 Καὶ παραχρῆμα ἀνέβλεψε, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ, δοξάζων τὸν Θεόν· καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἰδὼν ἔδωκεν αἶνον τῷ Θεῷ.

19

1 Καὶ εἰσελθὼν διήρχετο τὴν Ἱεριχώ. 2 Καὶ ἰδοῦ, ἀνὴρ ὀνόματι καλούμενος Ζακχαῖος, καὶ αὐτὸς ἦν ἀρχιτελώνης, καὶ τοῦτος ἦν πλούσιος. 3 Καὶ ἐζήτηε ἰδεῖν τὸν Ἰησοῦν τίς ἐστι, καὶ οὐκ ἠδύνατο ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ὅτι τῇ ἡλικίᾳ μικρὸς ἦν. 4 Καὶ προδραμῶν ἔμπροσθεν ἀνέβη ἐπὶ συκομωραῖαν ἵνα ἴδῃ αὐτόν· ὅτι ἐκείνης ἔμελλε διέρχεσθαι. 5 Καὶ ὡς ἦλθεν ἐπὶ τὸν τόπον, ἀναβλέψας ὁ Ἰησοῦς εἶδεν αὐτόν, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν, Ζακχαῖε, σπεύσας κατέβηθι· σήμερον γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ με μεῖναι. 6 Καὶ σπεύσας κατέβη, καὶ ὑπεδέξατο αὐτὸν χαίρων. 7 Καὶ ἰδόντες ἅπαντες διεγόγγυζον, λέγοντες ὅτι Παρὰ ἀμαρτωλῶ ἀνδρὶ εἰσῆλθε καταλυσαί. 8 Σταθεὶς δὲ Ζακχαῖος εἶπε πρὸς τὸν Κύριον, Ἰδοῦ, τὰ ἡμίση τῶν ὑπαρχόντων μου, Κύριε, ἰδίδωμι τοῖς πτωχοῖς· καὶ εἴ τινός τι ἐσυκοφάντησα, ἀποδίδωμι τετραπλοῦν. 9 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτόν ὁ Ἰησοῦς ὅτι Σήμερον σωτηρία τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο, καθότι καὶ αὐτὸς υἱὸς Ἀβραάμ ἐστιν.

† 18:35 ιεριχω | ιερειχω TH WH † 18:35 προσαιτων | επαιτων CT § 18:36 τουτο | ταυτα ANT * 18:38 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH † 18:39 σιωπηση | σιγηση CT † 18:39 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH § 18:40 ο | — WH * 18:41 λεγων | — CT * 19:1 ιεριχω | ιερειχω TH WH † 19:2 ουτος ην | αυτος CT † 19:4 εμπροσθεν | εις το εμπροσθεν CT § 19:4 συκομωραϊαν | συκομοραϊαν PCK | συκομορεαν ANT CT * 19:4 εκεινης | δι εκεινης BYZ TR † 19:4 εμελλε | ημελλε ANT CT PCK TR † 19:5 ειδεν αυτον και | — CT § 19:7 παντες | απαντες TR * 19:8 ημιση των υπαρχοντων μου | ημισια μου των υπαρχοντων CT † 19:8 διδωμι τοις πτωχοις | τοις πτωχοις διδωμι CT

10 Ἦλθε γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ζητῆσαι καὶ σῶσαι τὸ ἀπολλωλός.

11 Ἀκούοντων δὲ αὐτῶν ταῦτα, προσθεὶς εἶπε παραβολήν, διὰ τὸ ἐγγυὲς αὐτὸν εἶναι Ἰερουσαλήμ, καὶ δοκεῖν αὐτοὺς ὅτι παραχρήμα μέλλει ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἀναφαίνεσθαι. 12 Εἶπεν οὖν, Ἄνθρωπός τις εὐγενῆς ἐπορεύθη εἰς χώραν μακράν, λαβεῖν ἑαυτῷ βασιλείαν, καὶ ὑποστρέψαι. 13 Καλέσας δὲ δέκα δούλους ἑαυτοῦ, ἔδωκεν αὐτοῖς δέκα μνᾶς, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, Ὑπραγματεύσασθε ἕως ἔρχομαι. 14 Οἱ δὲ ἠπολιτῆται αὐτοῦ ἐμίσουν αὐτόν, καὶ ἀπέστειλαν πρεσβείαν ὀπίσω αὐτοῦ, λέγοντες, Οὐ θέλομεν τοῦτον βασιλεῦσαι ἐφ' ἡμᾶς. 15 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐπανελθεῖν αὐτόν λαβόντα τὴν βασιλείαν, Ἰκαὶ εἶπε φωνηθῆναι αὐτῷ τοὺς δούλους τούτους, οἷς ἔδωκε τὸ ἀργύριον, ἵνα ἴγνω τίς τί διεπραγματεύσατο. 16 Παρεγένετο δὲ ὁ πρῶτος, λέγων, Κύριε, ἡ μνᾶ σου ὑπροσειργάσατο δέκα μνᾶς. 17 Καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἐὖ, ἀγαθὲ δουλὲ· ὅτι ἐν ἐλαχίστῳ πιστὸς ἐγένου, ἴσθι ἐξουσίαν ἔχων ἐπάνω δέκα πόλεων. 18 Καὶ ἦλθεν ὁ δεύτερος, λέγων, ἠΚύριε, ἡ μνᾶ σου ἐποίησε πέντε μνᾶς. 19 Εἶπε δὲ καὶ τούτῳ, Καὶ σὺ ἴγνου ἐπάνω πέντε πόλεων. 20 Καὶ Ἰεῦτερος ἦλθε, λέγων, Κύριε, ἰδού, ἡ μνᾶ σου, ἦν εἶχον ἀποκειμένην ἐν σουδαρίῳ· 21 ἐφοβούμην γὰρ σε, ὅτι ἄνθρωπος ἀυστηρὸς εἶ· αἴρεις ὃ οὐκ ἔθηκας, καὶ θερίζεις ὃ οὐκ ἔσπειρας. 22 Λέγει ἠδε αὐτῷ, Ἐκ τοῦ στόματός σου κρινῶ σε, πονηρὲ δουλὲ. Ἦδεις ὅτι ἐγὼ ἄνθρωπος ἀυστηρὸς εἰμι, αἴρων ὃ οὐκ ἔθηκα, καὶ θερίζων ὃ οὐκ ἔσπειρα· 23 καὶ διὰ τί οὐκ ἔδωκας τὸ ἀργύριόν μου ἐπὶ ἠτράπεζαν, καὶ ἐγὼ ἐλθὼν σὺν τόκῳ

‡ 19:11 αυτον ειναι ιερουσαλημ | ειναι ιερουσαλημ αυτον CT § 19:13
πραγματευσασθε | πραγματευσασθαι WH * 19:13 εως | εν ω ANT CT
† 19:14 πολιται | πολεται TH ‡ 19:14 εμισουν | εμεισουν TH § 19:15
και | — BYZ PCK * 19:15 εδωκε | δεδωκει CT † 19:15 γνω | επιγνω ANT |
γνοι CT ‡ 19:15 τις τι διεπραγματευσασθε 92.2% | τι διεπραγματευσασθε CT
0.4% § 19:16 προσειργασασθε δεκα | δεκα προσηργασασθε CT * 19:17 ευ |
ευγε CT † 19:18 κυριε η μνα σου | ημνα σου κυριε CT ‡ 19:19 γινου επανω
| επανω γινου NA SBL WH | επανω γεινου TH § 19:20 ετερος | ο ετερος
CT * 19:21 εσπειρας | εσπειρας και συναγεις οθεν ου διεσκορπισας ANT
† 19:22 δε | — ANT CT ‡ 19:22 εγω ανθρωπος αυστηρος ειμι | ανθρωπος
αυστηρος ειμι εγω ANT § 19:22 εσπειρα | εσπειρα και συναγων οθεν ου
δισκορπισα ANT * 19:23 το αργυριον μου | μου το αργυριον CT † 19:23
τραπεζαν | την τραπεζαν ANT PCK TR ‡ 19:23 και εγω | καγω CT

ἂν ἔπραξα αὐτό; ²⁴ Καὶ τοῖς παρεστῶσιν εἶπεν, Ἄρατε ἀπ' αὐτοῦ τὴν μνᾶν, καὶ δότε τῷ τὰς δέκα μνᾶς ἔχοντι. ²⁵ Καὶ *εἶπον αὐτῷ, Κύριε, ἔχει δέκα μνᾶς. ²⁶ Λέγω ἄρα ὑμῖν ὅτι παντὶ τῷ ἔχοντι δοθήσεται· ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. ²⁷ Πλὴν τοὺς ἐχθρούς μου ἔσκέιτους, τοὺς μὴ θελήσαντάς με βασιλεῦσαι ἐπ' αὐτούς, ἀγάγετε ὧδε, καὶ *κατασφάξατε ἔμπροσθέν μου.

²⁸ Καὶ εἰπὼν ταῦτα, ἐπορεύετο ἔμπροσθεν, ἀναβαίνων εἰς Ἱεροσόλυμα. ²⁹ Καὶ ἐγένετο ὡς ἤγγισεν εἰς Ἰβηθσαφὴ καὶ Ἰβηθανίαν πρὸς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον Ἑλαιῶν, ἀπέστειλε δύο τῶν μαθητῶν Σαυτοῦ, ³⁰ *εἰπὼν, Ὑπάγετε εἰς τὴν κατέναντι κώμην· ἐν ἧ εἰσπορευόμενοι εὐρήσετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ' ὃν οὐδεὶς πώποτε ἀνθρώπων ἐκάθισε· λύσαντες αὐτὸν ἀγάγετε. ³¹ Καὶ ἐάν τις ὑμᾶς ἐρωτᾷ, Διὰ τί λύετε; οὕτως ἐρεῖτε αὐτῷ ὅτι Ὁ Κύριος αὐτοῦ χρεῖαν ἔχει. ³² Ἀπελθόντες δὲ οἱ ἀπεσταλμένοι εὔρον καθὼς εἶπεν Σαυτοῖς. ³³ Λυόντων δὲ αὐτῶν τὸν πῶλον, *εἶπον οἱ κύριοι αὐτοῦ πρὸς αὐτούς, Τί λύετε τὸν πῶλον; ³⁴ Οἱ δὲ ἔειπον, Ὁ Κύριος αὐτοῦ χρεῖαν ἔχει. ³⁵ Καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν· καὶ ἐπιρρίψαντες Σέαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐπὶ τὸν πῶλον, ἐπεβίβασαν τὸν Ἰησοῦν. ³⁶ Πορευομένου δὲ αὐτοῦ, ὑπεστρώνυσον τὰ ἱμάτια *αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ. ³⁷ Ἐγγίζοντος δὲ αὐτοῦ ἤδη πρὸς τῇ καταβάσει τοῦ ὄρους τῶν Ἑλαιῶν, ἤρξαντο ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν χαίροντες αἰνεῖν τὸν Θεὸν φωνῇ μεγάλῃ περὶ πασῶν ὧν εἶδον δυναμῶν, ³⁸ λέγοντες,

Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος
 βασιλεὺς ἐν ὀνόματι Κυρίου·
 Σειρήνη ἐν οὐρανῷ,
 καὶ δόξα ἐν ὑψίστοις.

§ 19:23 επραξα αυτο | αυτο επραξα CT * 19:25 ειπον | ειπαν CT † 19:26 γαρ | — CT ‡ 19:26 απ αυτου | — CT § 19:27 εκεινους | τουτους CT * 19:27 κατασφαξατε | κατασφαξατε αυτους ANT CT † 19:29 βηθσαφη | βηθσαφη BYZ CT TR ‡ 19:29 βηθανιαν | βηθανια TH WH § 19:29 αυτου | — CT * 19:30 ειπων | λεγων CT † 19:30 εκαθισε | εκαθισε και CT ‡ 19:31 αυτω | — CT § 19:32 αυτοις | αυτοις εστωτα του πωλον ANT * 19:33 ειπον | ειπαν CT † 19:34 ειπον | ειπον οτι ANT | ειπαν οτι CT ‡ 19:35 επιρριψαντες | επιριψαντες CT § 19:35 εαυτων | αυτων CT * 19:36 αυτων | εαυτων SBL WH † 19:37 ηρξαντο | ηρξατο ANT ‡ 19:38 βασιλευς | ο βασιλευς NA WH § 19:38 ειρηνη εν ουρανω | εν ουρανω ειρηνη CT

39 Καὶ τινες τῶν Φαρισαίων ἀπὸ τοῦ ὄχλου * εἶπον πρὸς αὐτόν, Διδάσκαλε, ἐπιτίμησον τοῖς μαθηταῖς σου. 40 Καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν ταῦτοῖς, Λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν οὗτοι Σιωπήσωσιν, οἱ λίθοι * κεκραξονται.

41 Καὶ ὡς ἤγγισεν, ἰδὼν τὴν πόλιν, ἔκλαυσεν ἐπ' ταύτῃ, 42 λέγων ὅτι Εἰ ἔγνωσ ἃ καὶ σύ, καὶ γε ἐν τῇ ἡμέρᾳ σου ταύτῃ, τὰ πρὸς εἰρήνην ἔσου· νῦν δὲ ἐκρύβη ἀπὸ ὀφθαλμῶν σου. 43 Ὅτι ἤξουσιν ἡμέραι ἐπὶ σέ, καὶ * περιβαλοῦσιν οἱ ἐχθροὶ σου χάρακά σοι, καὶ περικυκλώσουσί σε, καὶ συνέξουσί σε πάντοθεν, 44 καὶ ἐδαφιοῦσί σε καὶ τὰ τέκνα σου ἐν σοί, καὶ οὐκ ἀφήσουσιν ἓν σοὶ λίθον ἐπὶ λίθῳ· ἀνθ' ὧν οὐκ ἔγνωσ τὸν καιρὸν τῆς ἐπισκοπῆς σου.

45 Καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ ἱερόν, ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦντας ἔν αὐτῷ καὶ ἀγοράζοντας, 46 λέγων αὐτοῖς, Στέγραπται, * Ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς ἐστίν· ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε σπήλαιον ληστῶν.

47 Καὶ ἦν διδάσκων τὸ καθ' ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ· οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς ἐζήτουν αὐτὸν ἀπολέσαι, καὶ οἱ πρῶτοι τοῦ λαοῦ. 48 καὶ οὐχ εὗρισκον τὸ τί ποιήσωσιν, ὁ λαὸς γὰρ ἅπας ἔξεκρέματο αὐτοῦ ἀκούων.

20

1 Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν * ἐκείνων, διδάσκοντος αὐτοῦ τὸν λαὸν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ εὐαγγελιζομένου, ἐπέστησαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς σὺν τοῖς πρεσβυτέροις, 2 καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν, λέγοντες, Εἰπέ ἡμῖν, ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς, ἢ τίς ἐστίν ὁ δούς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην; 3 Ἀποκριθεὶς δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς, Ἐρωτήσω ὑμᾶς κἀγὼ ἓνα λόγον, καὶ εἶπατέ μοι. 4 Τὸ βάπτισμα * Ἰωάννου ἐξ

* 19:39 ειπον | ειπαν CT † 19:40 αυτοις | — CT ‡ 19:40 οτι | — NA WH § 19:40 σιωπησωσιν | σιωπησουσιν CT * 19:40 κεκραξονται | κραξουσι CT † 19:41 αυτη | αυτην CT ‡ 19:42 και συ και γε εν τη ημερα σου ταυτη 85.4% | εν τη ημερα ταυτη και συ CT 1% § 19:42 σου | — CT * 19:43 περιβαλουσιν | παρεμβαλουσιν NA SBL WH † 19:44 εν σοι λιθον επι λιθω | λιθον επι λιθον εν σοι CT ‡ 19:45 εν αυτω και αγοραζοντας | — CT § 19:46 γεγραπται | γεγραπται οτι ANT * 19:46 ο οικος μου οικος προσευχης εστιν | και εσται ο οικος μου οικος προσευχης CT † 19:48 ευρισκον | ηυρισκον WH ‡ 19:48 ποιησωσιν | ποιησουσιν ANT PCK § 19:48 εξεκρεματο | εξεκρεμετο WH * 20:1 εκεινων | — CT † 20:1 ιερεις | αρχιερεις CT TR ‡ 20:2 ειπον προς αυτον λεγοντες ειπε | ειπαν λεγοντες προς αυτον ειπον CT § 20:3 ενα | — CT * 20:4 ιωαννου

οὐρανοῦ ἦν, ἢ ἐξ ἀνθρώπων; ⁵ Οἱ δὲ συνελογίσαντο πρὸς ἑαυτοὺς, λέγοντες ὅτι Ἐὰν εἴπωμεν, Ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ, Διὰ τί οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; ⁶ Ἐὰν δὲ εἴπωμεν, Ἐξ ἀνθρώπων, πᾶς ὁ λαὸς καταλιθάσει ἡμᾶς· πεπεισμένος γάρ ἐστιν Ἰωάννην προφήτην εἶναι. ⁷ Καὶ ἀπεκρίθησαν μὴ εἰδέναι πόθεν. ⁸ Καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

⁹ Ἦρξατο δὲ πρὸς τὸν λαὸν λέγειν τὴν παραβολὴν ταύτην· *Ἄνθρωπος ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησε χρόνους ἱκανούς· ¹⁰ καὶ ἐν καιρῷ ἀπέστειλε πρὸς τοὺς γεωργοὺς δοῦλον, ἵνα ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνος ἰδῶσιν αὐτῷ. Οἱ δὲ γεωργοὶ *δειραντες αὐτὸν ἐξαπέστειλαν κενόν. ¹¹ Καὶ προσέθετο πέμψαι ἕτερον δοῦλον· οἱ δὲ κάκεινον *δειραντες καὶ ἀτιμάσαντες ἐξαπέστειλαν κενόν. ¹² Καὶ προσέθετο σπέμψαι τρίτον· οἱ δὲ καὶ τοῦτον τραυματίσαντες ἐξέβαλον. ¹³ Εἶπε δὲ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, Τί ποιήσω; Πέμψω τὸν υἱόν μου τὸν ἀγαπητόν· ἴσως τοῦτον *ιδόντες ἐντραπήσονται. ¹⁴ Ἰδόντες δὲ αὐτὸν οἱ γεωργοὶ διελογίζοντο πρὸς ἑαυτοὺς, λέγοντες, Οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· *θεῦτε, ἀποκτείνωμεν αὐτόν, ἵνα ἡμῶν γένηται ἡ κληρονομία. ¹⁵ Καὶ ἐκβαλόντες θάυτον ἐξω τοῦ ἀμπελῶνος, ἀπέκτειναν. Τί οὖν ποιήσει αὐτοῖς ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος; ¹⁶ Ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς τούτους, καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις. Ἀκούσαντες δὲ *εἶπον, Μὴ γένοιτο. ¹⁷ Ὁ δὲ ἐμβλέψας αὐτοῖς εἶπε, Τί οὖν ἐστι τὸ γεγραμμένον τοῦτο,

Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες,
οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας;

¹⁸ Πᾶς ὁ πεσὼν ἐπ' ἐκεῖνον τὸν λίθον συνθλασθήσεται· ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ, λικμήσει αὐτόν. ¹⁹ Καὶ ἐζήτησαν οἱ

† 20:5 τι | τι ουν ANT TR ‡ 20:6 πας ο λαος | ο λαος απας CT § 20:6
ιωαννην | ιωαννη WH * 20:9 ανθρωπος | ανθρωπος τις ANT NA TR † 20:9
εξεδοτο | εξεδετο CT ‡ 20:10 εν καιρω | εν τω καιρω ANT | καιρω CT
§ 20:10 δωσιν | δωσουσιν ANT CT * 20:10 δειραντες αυτον εξαπεστειλαν
| δηραντες αυτον εξαπεστειλαν PCK | εξαπεστειλαν αυτον δειραντες CT
† 20:11 πεμψαι ετερον | αυτοις πεμψαι ετερον ANT | ετερον πεμψαι CT
‡ 20:11 δειραντες | δηραντες PCK § 20:12 πεμψαι τριτον | τριτον πεμψαι
CT * 20:13 ιδοντες | — CT † 20:14 εαυτους | αλληλους CT ‡ 20:14
δευτε | — CT § 20:15 αυτον | — PCK * 20:16 ειπον | ειπαν CT

†ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς ἐπιβαλεῖν ἐπ’ αὐτὸν τὰς χεῖρας ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, καὶ ἐφοβήθησαν· ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς ἔστην παραβολὴν ταύτην εἶπε.

20 Καὶ παρατηρήσαντες ἀπέστειλαν *ἐγκαθέτους, ὑποκρινομένους ἑαυτοὺς δικαίους εἶναι, ἵνα ἐπιλάβωνται αὐτοῦ λόγου, †εἰς τὸ παραδοῦναι αὐτὸν τῇ ἀρχῇ καὶ τῇ ἐξουσίᾳ τοῦ ἡγεμόνος. 21 Καὶ ἐπηρώτησαν αὐτόν, λέγοντες, Διδάσκαλε, οἶδαμεν ὅτι ὀρθῶς λέγεις καὶ διδάσκεις· καὶ οὐ λαμβάνεις πρόσωπον, ἀλλ’ ἐπ’ ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ διδάσκεις. 22 Ἐξέστιν ἡμῖν Καίσαρι φόρον δοῦναι, ἢ οὐ; 23 Κατανοήσας δὲ αὐτῶν τὴν πανουργίαν, εἶπε πρὸς αὐτούς, Ἔτί με πειράζετε; 24 *Ἐπιδείξατέ μοι δηνάριον· τίνος ἔχει εἰκόνα καὶ ἐπιγραφὴν; †Ἀποκριθέντες δὲ εἶπον, Καίσαρος. 25 Ὁ δὲ εἶπεν ἑαυτοῖς, *Ἀποδοτε τοῖνυν τὰ Καίσαρος Καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ. 26 Καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἐπιλαβέσθαι †αὐτοῦ ῥήματος ἐναντίον τοῦ λαοῦ· καὶ θαυμάσαντες ἐπὶ τῇ ἀποκρίσει αὐτοῦ, ἐσίγησαν.

27 Προσελθόντες δὲ τινες τῶν Σαδδουκαίων, οἱ ἀντιλέγοντες ἑαυτάσασιν μὴ εἶναι, ἐπηρώτησαν αὐτόν, 28 λέγοντες, Διδάσκαλε, *Μωσῆς ἔγραψεν ἡμῖν, Ἐάν τις ἀδελφὸς ἀποθάνῃ ἔχων γυναῖκα, καὶ οὗτος ἄτεκνος †ἀποθάνῃ, ἵνα †λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα, καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. 29 Ἐπτὰ οὖν ἀδελφοὶ ἦσαν· καὶ ὁ πρῶτος λαβὼν γυναῖκα, ἀπέθανεν ἄτεκνος· 30 καὶ ἔλαβεν ὁ δεύτερος τὴν γυναῖκα, καὶ οὗτος ἀπέθανεν ἄτεκνος. 31 Καὶ ὁ τρίτος ἔλαβεν αὐτὴν *ὡσαύτως. Ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ ἑπτὰ· τοῦ

† 20:19 αρχιερεις και οι γραμματεις | γραμματεις και οι αρχιερεις CT
 † 20:19 εφοβηθησαν | εφοβηθησαν του λαου ANT CT TR § 20:19 την παραβολην ταυτην ειπε | τας παραβολας ελεγε ANT | ειπε την παραβολην ταυτην CT * 20:20 εγκαθετους | ενκαθετους WH † 20:20 εις το | ωστε CT † 20:22 ημιν | ημας CT § 20:23 τι με πειραζετε | — CT * 20:24 επιδειξατε | δειξατε ANT CT † 20:24 αποκριθεντες | οι NA TH WH † 20:24 ειπον | ειπαν CT § 20:25 αυτοις | προς αυτους CT * 20:25 αποδοτε τοινυν | τοινυν αποδοτε CT † 20:26 αυτου | του SBL TH WH † 20:27 αντιλεγοντες 94.1% | λεγοντες ANT TH WH 5.2% § 20:27 αναστασιν μη ειναι | μη ειναι αναστασιν ANT * 20:28 μωσης | μωσσης ANT CT † 20:28 αποθανη | η CT † 20:28 λαβη ο αδελφος αυτου | ο αδελφος αυτου λαβη PCK § 20:30 ελαβεν ο δευτερος την γυναικα και ουτος απεθανεν ατεκνος | ο δευτερος CT * 20:31 ωσαυτως | — CT HF PCK TR † 20:31 ου | και ου SCR

κατέλιπον τέκνα, καὶ ἀπέθανον. ³² Ὑστερον †δὲ πάντων ἀπέθανε καὶ ἡ γυνή. ³³ Ἐν τῇ οὖν ἀναστάσει, τίνος αὐτῶν * γίνεται γυνή; Οἱ γὰρ ἐπὶ ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα.

³⁴ Καὶ †ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου γαμοῦσι καὶ †ἐγκαμίσκονται. ³⁵ οἱ δὲ καταξιωθέντες τοῦ αἰῶνος ἐκείνου τυχεῖν καὶ τῆς ἀναστάσεως τῆς ἐκ νεκρῶν οὔτε γαμοῦσιν οὔτε †ἐγκαμίζονται. ³⁶ * οὔτε γὰρ ἀποθανεῖν ἔτι δύνανται· ἰσάγγελοι γὰρ εἰσι, καὶ υἱοὶ εἰσι †τοῦ Θεοῦ, τῆς ἀναστάσεως υἱοὶ ὄντες. ³⁷ Ὅτι δὲ ἐγείρονται οἱ νεκροί, καὶ †Μωσῆς ἐμήνυσεν ἐπὶ τῆς βάτου, ὡς λέγει, Κύριον τὸν Θεὸν Ἀβραὰμ καὶ †τὸν Θεὸν Ἰσαὰκ καὶ * τὸν Θεὸν Ἰακώβ. ³⁸ Θεὸς δὲ οὐκ ἔστι νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων· πάντες γὰρ αὐτῷ ζῶσιν. ³⁹ Ἀποκριθέντες δὲ τινες τῶν γραμματέων †εἶπον, Διδάσκαλε, καλῶς εἶπας. ⁴⁰ Οὐκέτι †δὲ ἐτόλμων ἐπερωτᾶν αὐτὸν οὐδέν.

⁴¹ Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς, Πῶς λέγουσι τὸν Χριστὸν Συῖον Δαυὶδ εἶναι; ⁴² * Καὶ αὐτὸς †Δαυὶδ λέγει ἐν βίβλῳ †ψαλμῶν,

Εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου,
Κάθου ἐκ δεξιῶν μου,

⁴³ ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου.

⁴⁴ * Δαυὶδ οὖν †Κύριον αὐτὸν καλεῖ, καὶ πῶς †υἱὸς αὐτοῦ ἔστιν;

⁴⁵ Ἀκούοντος δὲ παντὸς τοῦ λαοῦ, εἶπε τοῖς μαθηταῖς Σαύτοῦ, ⁴⁶ Προσέχετε ἀπὸ τῶν γραμματέων τῶν θελώντων περιπατεῖν ἐν στολαῖς, καὶ φιλοῦντων

‡ 20:32 δε παντων απεθανε και η γυνη | παντων απεθανε και η γυνη BYZ | παντων απεθανε και η γυνη SCR | δε παντων και η γυνη απεθανεν ANT | και η γυνη απεθανεν CT § 20:33 εν τη ουν αναστασει | εν τη αναστασει ουν ANT | η γυνη ουν εν τη αναστασει CT * 20:33 γινεται | γεινεται TH † 20:34 αποκριθεις | — CT ‡ 20:34 εκγαμισκονται | εκγαμιζονται ANT | γαμισκονται CT § 20:35 εκγαμιζονται | εκγαμισκονται TR | γαμιζονται ANT CT * 20:36 ουτε | ουδε CT † 20:36 του | — CT ‡ 20:37 μωσης | μουσης ANT BYZ CT PCK § 20:37 τον | — CT * 20:37 τον | — CT † 20:39 ειπον | ειπαν CT ‡ 20:40 δε | γαρ CT § 20:41 υιον δαυιδ ειναι | υιον δαβιδ ειναι HF TR | ειναι δαυιδ υιον NA SBL | ειναι δαυειδ υιον TH WH * 20:42 και αυτος | αυτος γαρ CT † 20:42 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH ‡ 20:42 ψαλμων | των ψαλμων ANT § 20:42 ο | — NA SBL WH * 20:44 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH † 20:44 κυριον αυτον | αυτον κυριον ANT SBL WH ‡ 20:44 υιος αυτου | αυτου υιος NA

‡ 20:32 δε παντων απεθανε και η γυνη | παντων απεθανε και η γυνη BYZ | παντων απεθανε και η γυνη SCR | δε παντων και η γυνη απεθανεν ANT | και η γυνη απεθανεν CT § 20:33 εν τη ουν αναστασει | εν τη αναστασει ουν ANT | η γυνη ουν εν τη αναστασει CT * 20:33 γινεται | γεινεται TH † 20:34 αποκριθεις | — CT ‡ 20:34 εκγαμισκονται | εκγαμιζονται ANT | γαμισκονται CT § 20:35 εκγαμιζονται | εκγαμισκονται TR | γαμιζονται ANT CT * 20:36 ουτε | ουδε CT † 20:36 του | — CT ‡ 20:37 μωσης | μουσης ANT BYZ CT PCK § 20:37 τον | — CT * 20:37 τον | — CT † 20:39 ειπον | ειπαν CT ‡ 20:40 δε | γαρ CT § 20:41 υιον δαυιδ ειναι | υιον δαβιδ ειναι HF TR | ειναι δαυιδ υιον NA SBL | ειναι δαυειδ υιον TH WH * 20:42 και αυτος | αυτος γαρ CT † 20:42 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH ‡ 20:42 ψαλμων | των ψαλμων ANT § 20:42 ο | — NA SBL WH * 20:44 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH † 20:44 κυριον αυτον | αυτον κυριον ANT SBL WH ‡ 20:44 υιος αυτου | αυτου υιος NA

‡ 20:32 δε παντων απεθανε και η γυνη | παντων απεθανε και η γυνη BYZ | παντων απεθανε και η γυνη SCR | δε παντων και η γυνη απεθανεν ANT | και η γυνη απεθανεν CT § 20:33 εν τη ουν αναστασει | εν τη αναστασει ουν ANT | η γυνη ουν εν τη αναστασει CT * 20:33 γινεται | γεινεται TH † 20:34 αποκριθεις | — CT ‡ 20:34 εκγαμισκονται | εκγαμιζονται ANT | γαμισκονται CT § 20:35 εκγαμιζονται | εκγαμισκονται TR | γαμιζονται ANT CT * 20:36 ουτε | ουδε CT † 20:36 του | — CT ‡ 20:37 μωσης | μουσης ANT BYZ CT PCK § 20:37 τον | — CT * 20:37 τον | — CT † 20:39 ειπον | ειπαν CT ‡ 20:40 δε | γαρ CT § 20:41 υιον δαυιδ ειναι | υιον δαβιδ ειναι HF TR | ειναι δαυιδ υιον NA SBL | ειναι δαυειδ υιον TH WH * 20:42 και αυτος | αυτος γαρ CT † 20:42 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH ‡ 20:42 ψαλμων | των ψαλμων ANT § 20:42 ο | — NA SBL WH * 20:44 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH † 20:44 κυριον αυτον | αυτον κυριον ANT SBL WH ‡ 20:44 υιος αυτου | αυτου υιος NA

‡ 20:32 δε παντων απεθανε και η γυνη | παντων απεθανε και η γυνη BYZ | παντων απεθανε και η γυνη SCR | δε παντων και η γυνη απεθανεν ANT | και η γυνη απεθανεν CT § 20:33 εν τη ουν αναστασει | εν τη αναστασει ουν ANT | η γυνη ουν εν τη αναστασει CT * 20:33 γινεται | γεινεται TH † 20:34 αποκριθεις | — CT ‡ 20:34 εκγαμισκονται | εκγαμιζονται ANT | γαμισκονται CT § 20:35 εκγαμιζονται | εκγαμισκονται TR | γαμιζονται ANT CT * 20:36 ουτε | ουδε CT † 20:36 του | — CT ‡ 20:37 μωσης | μουσης ANT BYZ CT PCK § 20:37 τον | — CT * 20:37 τον | — CT † 20:39 ειπον | ειπαν CT ‡ 20:40 δε | γαρ CT § 20:41 υιον δαυιδ ειναι | υιον δαβιδ ειναι HF TR | ειναι δαυιδ υιον NA SBL | ειναι δαυειδ υιον TH WH * 20:42 και αυτος | αυτος γαρ CT † 20:42 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH ‡ 20:42 ψαλμων | των ψαλμων ANT § 20:42 ο | — NA SBL WH * 20:44 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH † 20:44 κυριον αυτον | αυτον κυριον ANT SBL WH ‡ 20:44 υιος αυτου | αυτου υιος NA

‡ 20:32 δε παντων απεθανε και η γυνη | παντων απεθανε και η γυνη BYZ | παντων απεθανε και η γυνη SCR | δε παντων και η γυνη απεθανεν ANT | και η γυνη απεθανεν CT § 20:33 εν τη ουν αναστασει | εν τη αναστασει ουν ANT | η γυνη ουν εν τη αναστασει CT * 20:33 γινεται | γεινεται TH † 20:34 αποκριθεις | — CT ‡ 20:34 εκγαμισκονται | εκγαμιζονται ANT | γαμισκονται CT § 20:35 εκγαμιζονται | εκγαμισκονται TR | γαμιζονται ANT CT * 20:36 ουτε | ουδε CT † 20:36 του | — CT ‡ 20:37 μωσης | μουσης ANT BYZ CT PCK § 20:37 τον | — CT * 20:37 τον | — CT † 20:39 ειπον | ειπαν CT ‡ 20:40 δε | γαρ CT § 20:41 υιον δαυιδ ειναι | υιον δαβιδ ειναι HF TR | ειναι δαυιδ υιον NA SBL | ειναι δαυειδ υιον TH WH * 20:42 και αυτος | αυτος γαρ CT † 20:42 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH ‡ 20:42 ψαλμων | των ψαλμων ANT § 20:42 ο | — NA SBL WH * 20:44 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH † 20:44 κυριον αυτον | αυτον κυριον ANT SBL WH ‡ 20:44 υιος αυτου | αυτου υιος NA

‡ 20:32 δε παντων απεθανε και η γυνη | παντων απεθανε και η γυνη BYZ | παντων απεθανε και η γυνη SCR | δε παντων και η γυνη απεθανεν ANT | και η γυνη απεθανεν CT § 20:33 εν τη ουν αναστασει | εν τη αναστασει ουν ANT | η γυνη ουν εν τη αναστασει CT * 20:33 γινεται | γεινεται TH † 20:34 αποκριθεις | — CT ‡ 20:34 εκγαμισκονται | εκγαμιζονται ANT | γαμισκονται CT § 20:35 εκγαμιζονται | εκγαμισκονται TR | γαμιζονται ANT CT * 20:36 ουτε | ουδε CT † 20:36 του | — CT ‡ 20:37 μωσης | μουσης ANT BYZ CT PCK § 20:37 τον | — CT * 20:37 τον | — CT † 20:39 ειπον | ειπαν CT ‡ 20:40 δε | γαρ CT § 20:41 υιον δαυιδ ειναι | υιον δαβιδ ειναι HF TR | ειναι δαυιδ υιον NA SBL | ειναι δαυειδ υιον TH WH * 20:42 και αυτος | αυτος γαρ CT † 20:42 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH ‡ 20:42 ψαλμων | των ψαλμων ANT § 20:42 ο | — NA SBL WH * 20:44 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH † 20:44 κυριον αυτον | αυτον κυριον ANT SBL WH ‡ 20:44 υιος αυτου | αυτου υιος NA

‡ 20:32 δε παντων απεθανε και η γυνη | παντων απεθανε και η γυνη BYZ | παντων απεθανε και η γυνη SCR | δε παντων και η γυνη απεθανεν ANT | και η γυνη απεθανεν CT § 20:33 εν τη ουν αναστασει | εν τη αναστασει ουν ANT | η γυνη ουν εν τη αναστασει CT * 20:33 γινεται | γεινεται TH † 20:34 αποκριθεις | — CT ‡ 20:34 εκγαμισκονται | εκγαμιζονται ANT | γαμισκονται CT § 20:35 εκγαμιζονται | εκγαμισκονται TR | γαμιζονται ANT CT * 20:36 ουτε | ουδε CT † 20:36 του | — CT ‡ 20:37 μωσης | μουσης ANT BYZ CT PCK § 20:37 τον | — CT * 20:37 τον | — CT † 20:39 ειπον | ειπαν CT ‡ 20:40 δε | γαρ CT § 20:41 υιον δαυιδ ειναι | υιον δαβιδ ειναι HF TR | ειναι δαυιδ υιον NA SBL | ειναι δαυειδ υιον TH WH * 20:42 και αυτος | αυτος γαρ CT † 20:42 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH ‡ 20:42 ψαλμων | των ψαλμων ANT § 20:42 ο | — NA SBL WH * 20:44 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH † 20:44 κυριον αυτον | αυτον κυριον ANT SBL WH ‡ 20:44 υιος αυτου | αυτου υιος NA

ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς, καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις·
47 οἱ καταεσθίουσι τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ προφάσει μακρὰ προσεύχονται. Οὗτοι *λήψονται περισσότερον κρίμα.

21

1 Ἀναβλέψας δὲ εἶδε τοὺς βάλλοντας *τὰ δῶρα αὐτῶν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον πλουσίου· 2 εἶδε δὲ †τινα καὶ χήραν πενιχρὰν βάλλουσαν ἐκεῖ †δύο λεπτά, 3 καὶ εἶπεν, Ἀληθῶς λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα ἡ πτωχὴ αὕτη πλεῖον πάντων ἔβαλεν· 4 *ἅπαντες γὰρ οὗτοι ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον εἰς τὰ δῶρα †τοῦ Θεοῦ· αὕτη δὲ ἐκ τοῦ ὑστερήματος αὐτῆς †ἅπαντα τὸν βίον ὃν εἶχεν ἔβαλε.

5 Καί τινων λεγόντων περὶ τοῦ ἱεροῦ, ὅτι λίθοις καλοῖς καὶ ἀναθήμασι κεκόσμηται, εἶπε, 6 Ταῦτα ἂ θεωρεῖτε, ἐλεύσονται ἡμέραι ἐν αἷς οὐκ ἀφεθήσεται λίθος ἐπὶ ἑλίθῳ, ὃς οὐ καταλυθήσεται.

7 Ἐπηρώτησαν δὲ αὐτόν, λέγοντες, Διδάσκαλε, πότε οὖν ταῦτα ἔσται; Καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ ταῦτα *γίνεσθαι; 8 Ὁ δὲ εἶπε, Βλέπετε μὴ πλανηθῆτε· πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες †ὅτι Ἐγὼ εἰμι· καί, Ὁ καιρὸς ἤγγικε, μὴ †οὖν πορευθῆτε ὀπίσω αὐτῶν. 9 Ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμους καὶ ἀκαταστασίας, μὴ πτοηθῆτε· δεῖ γὰρ ταῦτα γενέσθαι πρῶτον, ἀλλ' οὐκ εὐθέως τὸ τέλος.

10 Τότε ἔλεγεν αὐτοῖς, Ἐγερθήσεται ἔθνος ἑπὶ ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν· 11 σεισμοὶ τε μεγάλοι *κατὰ τόπους καὶ λιμοὶ καὶ λοιμοὶ ἔσονται, †φόβητρά τε καὶ †σημεῖα ἀπ' οὐρανοῦ μέγала ἔσται. 12 Πρὸ δὲ τούτων ἑπάντων ἐπιβαλοῦσιν ἐφ' ὑμᾶς τὰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ

* 20:47 ληψονται | λημψονται CT * 21:1 τα δωρα αυτων εις το γαζοφυλακιον | εις το γαζοφυλακιον τα δωρα αυτων CT † 21:2 τινα και | και τινα TR | τινα ANT CT † 21:2 δυο λεπτα | λεπτα δυο CT § 21:3 η πτωχη αυτη | αυτη η πτωχη NA TH WH * 21:4 απαντες | παντες CT † 21:4 του θεου | — CT † 21:4 απαντα | παντα CT § 21:6 λιθω 64.9% | λιθον PCK 32% | λιθω ωδε WH 0.5% * 21:7 γινεσθαι | γεινεσθαι TH † 21:8 οτι | — CT † 21:8 ουν | — CT § 21:10 επι | επ CT * 21:11 κατα τοπους και λιμοι και λοιμοι | και κατα τοπους λιμοι και λοιμοι NA SBL | και κατα τοπους λειμοι και λοιμοι TH | και κατα τοπους λοιμοι και λιμοι WH † 21:11 φοβητρα | φοβηθρα TH WH † 21:11 σημεια απ ουρανου 82% | απ ουρανου σημεια NA WH 0.1% § 21:12 παντων | απαντων PCK TR

διώξουσι, παραδιδόντες εἰς *συναγωγὰς καὶ φυλακάς, †ἀγομένους ἐπὶ βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνας, ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός μου. ¹³ Ἀποβήσεται †δὲ ὑμῖν εἰς μαρτύριον. ¹⁴ §Θέσθε οὖν εἰς τὰς καρδίας ὑμῶν μὴ προμελετᾶν ἀπολογηθῆναι. ¹⁵ ἐγὼ γὰρ δώσω ὑμῖν στόμα καὶ σοφίαν, ἧ ὃ οὐ δυνήσονται *ἀντειπεῖν οὐδὲ ἀντιστῆναι †πάντες οἱ ἀντικείμενοι ὑμῖν. ¹⁶ Παραδοθήσεσθε δὲ καὶ ὑπὸ γονέων καὶ †συγγενῶν καὶ φίλων καὶ ἀδελφῶν, καὶ θανατώσουσιν ἐξ ὑμῶν. ¹⁷ Καὶ ἔσεσθε §μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου. ¹⁸ Καὶ θριξ ἕκ τῆς κεφαλῆς ὑμῶν οὐ μὴ ἀπόληται. ¹⁹ Ἐν τῇ ὑπομονῇ ὑμῶν *κτήσασθε τὰς ψυχὰς ὑμῶν.

²⁰ Ὅταν δὲ ἴδητε κυκλουμένην ὑπὸ στρατοπέδων †τὴν Ἰερουσαλήμ, τότε γινώτε ὅτι ἤγγικεν ἡ ἐρήμωσις αὐτῆς. ²¹ Τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη· καὶ οἱ ἐν μέσῳ αὐτῆς ἐκχωρείτωσαν· καὶ οἱ ἐν ταῖς χώραις μὴ εἰσερχέσθωσαν εἰς αὐτήν. ²² Ὅτι ἡμέραι ἐκδικήσεως αὐταί εἰσι, τοῦ †πλησθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα. ²³ Οὐαὶ §δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις· ἔσται *γὰρ ἀνάγκη μεγάλη ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ὄργη †ἐν τῷ λαῷ τούτῳ. ²⁴ Καὶ πεσοῦνται στόματι †μαχαίρας, καὶ αἰχμαλωτισθήσονται εἰς §πάντα τὰ ἔθνη· καὶ Ἰερουσαλήμ ἔσται πατουμένη ὑπὸ ἐθνῶν, *ἄχρι πληρωθῶσι †καιροὶ ἐθνῶν.

²⁵ Καὶ †ἔσται σημεῖα ἐν ἡλίῳ καὶ σελήνῃ καὶ ἄστροις, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς συνοχὴ ἐθνῶν ἐν ἀπορίᾳ, §ἡχούσης θαλάσσης καὶ σάλου, ²⁶ ἀποψυχόντων ἀνθρώπων ἀπὸ φόβου καὶ προσδοκίας τῶν ἐπερχομένων τῇ οἰκουμένῃ· αἱ γὰρ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται. ²⁷ Καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλῃ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς. ²⁸ Ἀρχομένων

* **21:12** συναγωγας | τας συναγωγας CT † **21:12** αγομενους | απαγομενους CT † **21:13** δε | — CT § **21:14** θεσθε ουν εις τας καρδιας | θετε ουν εν ταις καρδιας CT * **21:15** αντειπειν ουδε αντιστηναι | αντειπειν η αντιστηναι PCK | αντιστηναι η αντειπειν CT † **21:15** παντες | απαντες NA SBL WH † **21:16** συγγενων και φιλων και αδελφων | αδελφων και συγγενων και φιλων CT TR § **21:17** μισουμενοι | μεισουμενοι TH * **21:19** κτησασθε | κτησεσθε WH † **21:20** την | — CT † **21:22** πλησθηναι | πληρωθηναι ANT BYZ PCK TR § **21:23** δε | — CT * **21:23** γαρ | γαρ τοτε ANT † **21:23** εν | — ANT CT † **21:24** μαχαιρας | μαχαιρης NA SBL WH § **21:24** παντα τα εθνη | τα εθνη παντα CT * **21:24** αχρι | αχρις ου CT † **21:24** καιροι | και εσονται καιροι WH † **21:25** εσται | εσονται CT § **21:25** ηχουσης | ηχους CT

δὲ τούτων * γίνεσθαι, ἀνακύψατε καὶ ἐπάρατε τὰς κεφαλὰς ὑμῶν· διότι ἐγγίζει ἡ ἀπολύτρωσις ὑμῶν.

²⁹ Καὶ εἶπε παραβολὴν αὐτοῖς, Ἴδετε τὴν συκῆν καὶ πάντα τὰ δένδρα· ³⁰ ὅταν †προβάλωσιν ἤδη, βλέποντες ἄφ' ἑαυτῶν ‡γινώσκετε ὅτι ἤδη ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστίν. ³¹ Οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδητε ταῦτα §γινόμενα, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. ³² Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη, ἕως ἂν πάντα γένηται. ³³ Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ * παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ †παρέλθωσι.

³⁴ Προσέχετε δὲ ἑαυτοῖς, μήποτε †βαρηθῶσιν §ὕμων αἱ καρδίαι ἐν * κραιπάλῃ καὶ μέθῃ καὶ μερίμναις βιωτικαῖς, καὶ †αἰφνίδιος ἐφ' ὑμᾶς ἐπιστῇ ἡ ἡμέρα ἐκείνη· ³⁵ ὡς παγὶς †γὰρ ἐπελεύσεται ἐπὶ πάντας τοὺς καθημένους ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς. ³⁶ Ἀγρυπνεῖτε §οὖν ἐν παντὶ καιρῷ δεόμενοι, ἵνα * καταξιωθῆτε ἐκφυγεῖν †πάντα τὰ μέλλοντα †γίνεσθαι, καὶ σταθῆναι ἔμπροσθεν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

³⁷ Ἦν δὲ τὰς ἡμέρας ἐν τῷ ἱερῷ διδασκῶν· τὰς δὲ νύκτας ἐξερχόμενος ἠϋλίζετο εἰς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον Ἑλαιῶν. ³⁸ Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὠρθριζε πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ §ιερω ἀκούειν αὐτοῦ.

22

¹ Ἦγγιζε δὲ ἡ ἑορτὴ τῶν ἀζύμων, ἡ λεγομένη Πάσχα. ² Καὶ ἐζήτησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὸ πῶς ἀνέλωσιν αὐτόν· ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν.

³ Εἰσῆλθε δὲ * Σατανᾶς εἰς Ἰούδαν τὸν †ἐπικαλούμενον Ἰσκαριώτην, ὄντα ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δώδεκα. ⁴ Καὶ ἀπελθὼν συνελάλησε τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ †στρατηγοῖς τὸ πῶς §αὐτὸν παραδῶ αὐτοῖς. ⁵ Καὶ ἐχάρησαν, καὶ

* 21:28 γινεσθαι | γεινεσθαι TH † 21:30 προβαλωσιν | προβαλλωσιν PCK ‡ 21:30 γινωσκετε | γεινωσκετε TH § 21:31 γινομενα γινωσκετε | γεινομενα γεινωσκετε TH * 21:33 παρελευσονται | παρελευσεται PCK † 21:33 παρελθωσι | παρελευσονται CT ‡ 21:34 βαρηθωσιν | βαρυνθωσιν TR § 21:34 υμων αι καρδιαι | αι καρδιαι υμων WH * 21:34 κραιπαλη | κρεπαλη TH WH † 21:34 αιφνιδιος εφ υμας επιστη | επιστη εφ υμας αιφνιδιος NA SBL TH | επιστη εφ υμας εφνιδιος WH ‡ 21:35 γαρ επελευσεται | επεισελευσεται γαρ CT § 21:36 ουν | δε CT * 21:36 καταξιωθητε | κατισχυσητε CT † 21:36 παντα | ταυτα παντα CT TR ‡ 21:36 γινεσθαι | γεινεσθαι TH § 21:38 ιερω | ορει ANT * 22:3 σατανας | ο σατανας ANT PCK TR † 22:3 επικαλουμενον | καλουμενον CT ‡ 22:4 στρατηγοις | τοις στρατηγοις TR | γραμματευσιν και στρατηγοις ANT § 22:4 αυτον παραδω αυτοις | αυτοις παραδω αυτον CT

συνέθεντο αὐτῷ * ἀργύριον δοῦναι. ⁶ Καὶ ἐξωμολόγησε καὶ ἐζήτηε εὐκαιρίαν τοῦ παραδοῦναι αὐτὸν †αὐτοῖς ἄτερ ὄχλου.

⁷ Ἦλθε δὲ ἡ ἡμέρα τῶν ἀζύμων, †ἐν ἧ ἔδει θύεσθαι τὸ Πάσχα. ⁸ Καὶ ἀπέστειλε Πέτρον καὶ Σίωάννην, εἰπὼν, Πορευθέντες ἐτοιμάσατε ἡμῖν τὸ Πάσχα, ἵνα φάγωμεν. ⁹ Οἱ δὲ * εἶπον αὐτῷ, Ποῦ θέλεις †ἐτοιμάσομεν; ¹⁰ Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Ἴδου, εἰσελθόντων ὑμῶν εἰς τὴν πόλιν, συναντήσῃ ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος βαστάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ εἰς τὴν οἰκίαν †οὗ εἰσπορεύεται. ¹¹ Καὶ ἐρεῖτε τῷ οἰκοδεσπότῃ τῆς οἰκίας, Λέγει σοι ὁ διδάσκαλος, Ποῦ ἐστὶ τὸ κατάλυμα, ὅπου τὸ Πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω; ¹² Κάκεῖνος ὑμῖν δείξει Σάνωγενον μέγα ἐστρωμένον· ἐκεῖ ἐτοιμάσατε. ¹³ Ἀπελθόντες δὲ εὔρον καθὼς * εἶρηκεν αὐτοῖς, καὶ ἠτοίμασαν τὸ Πάσχα.

¹⁴ Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡ ὥρα, ἀνέπεσε, καὶ οἱ †δώδεκα ἀπόστολοι σὺν αὐτῷ. ¹⁵ Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, Ἐπιθυμία ἐπεθύμησα τοῦτο τὸ Πάσχα φαγεῖν μεθ' ὑμῶν πρὸ τοῦ με παθεῖν. ¹⁶ λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι †οὐκέτι οὐ μὴ φάγω Σέξ αὐτοῦ, ἕως ὅτου πληρωθῆ ἔν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ. ¹⁷ Καὶ δεξιόμενος * ποτήριον, εὐχαριστήσας εἶπε, Λάβετε τοῦτο, καὶ διαμερίσατε †ἐαυτοῖς. ¹⁸ λέγω γὰρ ὑμῖν †ὅτι οὐ μὴ πῖω ἀπὸ Στου * γενήματος τῆς ἀμπέλου, ἕως †ότου ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἔλθῃ. ¹⁹ Καὶ λαβὼν ἄρτον, εὐχαριστήσας ἔκλασε καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς, λέγων, Τοῦτό ἐστὶ τὸ σῶμά μου τὸ ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. ²⁰ †Ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον μετὰ τὸ δειπνῆσαι, λέγων, Τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ καινὴ διαθήκη ἐν τῷ αἵματί μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν Σέκχυνόμενον. ²¹ Πλήν ἰδού, ἡ χεὶρ τοῦ παραδιδόντος με μετ' ἐμοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης. ²² * Καὶ ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου †πορεύεται

* 22:5 ἀργυριον | ἀργυρια ANT PCK † 22:6 αυτοις ἀτερ οχλου | ἀτερ οχλου αυτοις CT † 22:7 εν | — SBL TH WH § 22:8 ιωαννην | ιωαννη WH * 22:9 ειπον | ειπαν CT † 22:9 ετοιμασομεν | ετοιμασωμεν ANT BYZ CT TR † 22:10 ου | εις ην CT § 22:12 ανωγενον | αναγαιον CT PCK | ανωγαιον ANT * 22:13 ειρηκεν | ειρηκει CT † 22:14 δωδεκα | — CT † 22:16 ουκετι | — CT § 22:16 εξ αυτου | αυτο CT * 22:17 ποτηριον | το ποτηριον ANT † 22:17 εαυτοις | εις εαυτους CT † 22:18 οτι | — SBL TH WH § 22:18 του | του νυν απο του CT * 22:18 γενηματος | γεννηματος TR † 22:18 οτου | ου CT † 22:20 ωσαυτως και το ποτηριον | και το ποτηριον ωσαυτως CT § 22:20 εκχυνομενον | εκχυννομενον CT * 22:22 και ο μεν υιος | οτι ο υιος μεν CT † 22:22 πορευεται κατα το

κατὰ τὸ ὠρισμένον· πλήν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ παραδίδοται. ²³ Καὶ αὐτοὶ ἤρξαντο συζητεῖν πρὸς ἑαυτοὺς τὸ τίς ἄρα εἶη ἐξ αὐτῶν ὁ τοῦτο μέλλων πράσσειν.

²⁴ Ἐγένετο δὲ καὶ φιλονεικία ἐν αὐτοῖς τὸ τίς αὐτῶν δοκεῖ εἶναι μείζων. ²⁵ Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Οἱ βασιλεῖς τῶν ἔθνων κυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ ἐξουσιάζοντες αὐτῶν εὐεργέται καλοῦνται. ²⁶ Ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως· ἀλλ' ὁ μείζων ἐν ὑμῖν γενέσθω ὡς ὁ νεώτερος· καὶ ὁ ἡγούμενος ὡς ὁ διακονῶν. ²⁷ Τίς γὰρ μείζων, ὁ ἀνακείμενος ἢ ὁ διακονῶν; †Οὐχὶ ὁ ἀνακείμενος; Ἐγὼ δὲ εἶμι ἐν μέσῳ ὑμῶν ὡς ὁ διακονῶν.

²⁸ Ὑμεῖς δὲ ἐστε οἱ διαμεμενηκότες μετ' ἐμοῦ ἐν τοῖς πειρασμοῖς μου· ²⁹ κἀγὼ διατίθεμαι ὑμῖν, καθὼς διέθετό μοι ὁ πατήρ μου, βασιλείαν, ³⁰ ἵνα ἴσασι καὶ πίνητε ἐπὶ τῆς τραπέζης μου καὶ καθίσσητε ἐπὶ θρόνων, κρινόντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραὴλ.

³¹ Ἐἶπε δὲ ὁ Κύριος, Σίμων, Σίμων, ἰδοὺ, ὁ Σατανᾶς ἐξητήσατο ὑμᾶς, τοῦ σινιάσαι ὡς τὸν σῖτον· ³² ἐγὼ δὲ ἐδεήθην περὶ σοῦ, ἵνα μὴ ἐκλίπῃ ἡ πίστις σου· καὶ σὺ ποτε ἐπιστρέψας στήριξον τοὺς ἀδελφούς σου. ³³ Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Κύριε, μετὰ σοῦ ἔτοιμός εἰμι καὶ εἰς φυλακὴν καὶ εἰς θάνατον πορεύεσθαι. ³⁴ Ὁ δὲ εἶπε, Λέγω σοι, Πέτρε, οὐ σὺ μὴ φωνήσῃ σήμερον ἀλέκτωρ, πρὶν ἢ τρεῖς ἀπαρνήσῃ μὴ εἰδέναι με.

³⁵ Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ὅτε ἀπέστειλα ὑμᾶς ἄτερ βαλαντίου καὶ πήρας καὶ ὑποδημάτων, μή τις ὑστερήσῃ; Οἱ δὲ εἶπον, †Οὐθενός. ³⁶ Εἶπεν οὖν αὐτοῖς, Ἀλλὰ νῦν ὁ ἔχων βαλάντιον ἀράτω, ὁμοίως καὶ πήραν· καὶ ὁ μὴ ἔχων, πωλήσει τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, καὶ

‡ 22:23 συζητεῖν | συζητητεῖν TH WH § 22:24 φιλονεικία | φιλονικία TH

* 22:26 γενεσθω | γινεσθω ANT NA SBL WH | γεινεσθω TH † 22:27 ουχι

| ουχ PCK ‡ 22:27 εἰμι ἐν μέσῳ ὑμῶν | ἐν μέσῳ ὑμῶν εἰμι CT § 22:30

εσθίητε | εσθίητε CT * 22:30 μου | μου ἐν τῇ βασιλείᾳ μου ANT BYZ CT

HF PCK TR † 22:30 καθίσσητε | καθίσθητε TR | καθίσσητε NA SBL |

καθίσθητε TH WH ‡ 22:30 κρινόντες τὰς δώδεκα φυλὰς | τὰς δώδεκα φυλὰς

κρινόντες CT § 22:31 εἶπε δὲ ὁ κύριος | — NA SBL WH * 22:31 σινιάσαι

| σεινιάσαι TH † 22:32 ἐκλίπῃ | ἐκλειπῃ BYZ TR ‡ 22:32 στηριξόν

| στηρισόν CT § 22:34 μὴ φωνήσῃ | μὴ φωνήσῃ TR | φωνήσῃ ANT CT

* 22:34 πρὶν ἢ | ἕως CT † 22:34 ἀπαρνήσῃ μὴ εἰδέναι με | με ἀπαρνήσῃ

εἰδέναι CT ‡ 22:35 βαλαντίου | βαλλαντίου ANT CT § 22:35 ὑστερήσατε

| ὑστερήθητε ANT * 22:35 εἶπον | εἶπαν CT † 22:35 οὐθενός | οὐδενός

PCK TR ‡ 22:36 οὖν | δε CT § 22:36 βαλάντιον | βαλλαντίου ANT CT

†ἀγοράσει μάχαιραν. ³⁷ Λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι †ἔτι τοῦτο τὸ γεγραμμένον δεῖ τελεσθῆναι ἐν ἐμοί, τὸ Καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη· καὶ γὰρ †τὰ περὶ ἐμοῦ τέλος ἔχει. ³⁸ Οἱ δὲ *εἶπον, Κύριε, ἰδού, μάχαιραι ὧδε δύο. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Ἰκανόν ἐστι.

³⁹ Καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη κατὰ τὸ ἔθος εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν· ἠκολούθησαν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταὶ †αὐτοῦ. ⁴⁰ Γενόμενος δὲ ἐπὶ τοῦ τόπου, εἶπεν αὐτοῖς, Προσεύχεσθε μὴ εἰσελθεῖν εἰς πειρασμόν. ⁴¹ Καὶ αὐτὸς ἀπεσπάσθη ἀπ' αὐτῶν ὡσεὶ λίθου βολήν, καὶ θεῖς τὰ γόνατα προσήχετο, ⁴² λέγων, Πάτερ, εἰ βούλει †παρενεγκεῖν †τὸ ποτήριον τοῦτο ἀπ' ἐμοῦ· πλὴν μὴ τὸ θέλημά μου, ἀλλὰ τὸ σὸν *γενέσθω. ⁴³ †Ἦφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος †ἀπ' οὐρανοῦ ἐνισχύων αὐτόν. ⁴⁴ Καὶ γενόμενος ἐν ἀγωνίᾳ, ἐκτενέστερον προσήχετο. Ἐγένετο δὲ ὁ ἰδρῶς αὐτοῦ ὡσεὶ θρόμβοι αἵματος καταβαίνοντες ἐπὶ τὴν γῆν. ⁴⁵ Καὶ ἀναστὰς ἀπὸ τῆς προσευχῆς, ἐλθὼν πρὸς τοὺς *μαθητὰς εὔρεν †αὐτοὺς κοιμωμένους ἀπὸ τῆς λύπης, ⁴⁶ καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Τί καθεύδετε; Ἀναστάντες προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν.

⁴⁷ Ἐτι †δὲ αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδού, ὄχλος καὶ ὁ λεγόμενος Ἰούδας, εἷς τῶν δώδεκα, †προήρχετο *αὐτούς, καὶ ἤγγισε τῷ Ἰησοῦ φιλησαὶ †αὐτόν. ⁴⁸ †Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Ἰούδα, φιλήματι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδίδω; ⁴⁹ Ἰδόντες δὲ οἱ περὶ αὐτόν τὸ ἐσόμενον †εἶπον αὐτῷ, Κύριε, εἰ πατάξομεν ἐν *μαχαίρα; ⁵⁰ Καὶ ἐπάταξεν εἷς τις ἐξ αὐτῶν †τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἀφεῖλεν †αὐτοῦ τὸ οὖν τὸ δεξιόν. ⁵¹ Ἀποκριθεὶς

† 22:36 αγορασει | αγορασατω CT TR † 22:37 ετι | — CT § 22:37 τα | το CT * 22:38 ειπον | ειπαν CT † 22:39 αυτου | — CT † 22:42 παρενεγκειν | παρενεγκε CT SCR § 22:42 το ποτηριον τουτο | τουτο το ποτηριον ANT CT * 22:42 γενεσθω | γινεσθω ANT BYZ NA SBL WH | γεινεσθω TH † 22:43 {include verses 43–44} 98.7% | {omit verses 43–44} 1% [Note: Included in the figure of 98.7% are 38 manuscripts that also include the content of verses 43–44 after Matthew 26:39. An additional six manuscripts include the content of verses 43–44 only after Matthew 26:39. NA and WH enclose this text with double brackets.] † 22:43 απ | απο του WH § 22:44 εγενετο δε | και εγενετο NA SBL WH * 22:45 μαθητας | μαθητας αυτου SCR † 22:45 αυτους κοιμωμενους | κοιμωμενους αυτους CT † 22:47 δε | — CT § 22:47 προηρχετο | προηγεν ANT * 22:47 αυτους | αυτων TR † 22:47 αυτον | αυτον τουτο γαρ σημειον δεδωκει αυτοις ον αν φιλησω αυτος εστιν ANT PCK † 22:48 ο δε ιησους | ιησους δε CT § 22:49 ειπον αυτω | ειπαν CT * 22:49 μαχαιρα | μαχαιρη CT † 22:50 τον δουλον του αρχιερεως | του

δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἐἴτε ἕως τούτου. Καὶ ἀψάμενος τοῦ ὠτίου ὁ αὐτοῦ, ἰάσατο αὐτόν. ⁵² Εἶπε δὲ *ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς παραγενομένους ἐπ' αὐτόν ἀρχιερεῖς καὶ στρατηγούς τοῦ ἱεροῦ καὶ πρεσβυτέρους, Ὡς ἐπὶ ληστὴν ἐξεληλύθατε μετὰ μαχαίρων καὶ ξύλων; ⁵³ Καθ' ἡμέραν ὄντος μου μεθ' ὑμῶν ἐν τῷ ἱερῷ, οὐκ ἐξετείνατε τὰς χεῖρας ἐπ' ἐμέ. Ἐλλ' αὕτη *ὑμῶν ἐστὶν ἡ ὥρα, καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ σκότους.

⁵⁴ Συλλαβόντες δὲ αὐτόν ἤγαγον, καὶ εἰσήγαγον αὐτόν εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀρχιερέως· ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει μακρόθεν. ⁵⁵ Ἀψάντων δὲ *πῦρ ἐν μέσῳ τῆς ἀλύης, καὶ συγκαθισάντων αὐτῶν, ἐκάθητο ὁ Πέτρος ἐν μέσῳ αὐτῶν. ⁵⁶ Ἰδοῦσα δὲ αὐτόν παιδίσκη τις καθήμενον πρὸς τὸ φῶς, καὶ ἀτενίσασα αὐτῷ, εἶπε, Καὶ οὗτος σὺν αὐτῷ ἦν. ⁵⁷ Ὁ δὲ ἠρνήσατο *αὐτόν, λέγων, Ἰγύναι, οὐκ οἶδα αὐτόν. ⁵⁸ Καὶ μετὰ βραχὺ ἕτερος ἰδὼν αὐτόν ἔφη, Καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ. Ὁ δὲ Πέτρος εἶπεν, Ἄνθρωπε, οὐκ εἰμί. ⁵⁹ Καὶ διαστάσης ὡσεὶ ὥρας μιᾶς, ἄλλος τις διῖσχυρίζετο, λέγων, Ἐπ' ἀληθείας καὶ οὗτος μετ' αὐτοῦ ἦν· καὶ γὰρ Γαλιλαῖός ἐστιν. ⁶⁰ Εἶπε δὲ ὁ Πέτρος, Ἄνθρωπε, οὐκ οἶδα ὃ λέγεις. Καὶ παραχρῆμα, ἔτι λαλοῦντος αὐτοῦ, ἐφώνησεν ὁ ἀλέκτωρ. ⁶¹ Καὶ στραφεὶς ὁ Κύριος ἐνέβλεψε τῷ Πέτρῳ. Καὶ ὑπεμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ *λόγου τοῦ Κυρίου, ὡς εἶπεν αὐτῷ ὅτι Πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι, ἀπαρνήσῃ με τρίς. ⁶² Καὶ ἐξελθὼν ἔξω ὁ Πέτρος ἔκλαυσε πικρῶς.

⁶³ Καὶ οἱ ἄνδρες οἱ συνέχοντες Ἰτὸν Ἰησοῦν ἐνέπαιζον αὐτῷ, *δέροντες. ⁶⁴ Καὶ περικαλύψαντες αὐτόν, ἔτυπον αὐτοῦ τὸ πρόσωπον, καὶ ἐπηρώτων αὐτόν, λέγοντες, Προφήτευσον. Τίς ἐστὶν ὁ παῖσας σε; ⁶⁵ Καὶ ἕτερα πολλὰ βλασφημοῦντες ἔλεγον εἰς αὐτόν.

§ 22:51 αὐτου | — CT * 22:52 ο | — CT † 22:52 ἐπ | προς PCK ‡ 22:52 ἐξεληλυθατε | ἐξηλαθατε CT § 22:53 ἀλλ | ἀλλα PCK * 22:53 ὑμων ἐστὶν | ἐστὶν ὑμων ANT CT † 22:54 αὐτον | — CT PCK ‡ 22:54 τον οικον | την οικίαν CT § 22:55 ἀψάντων | περιαψάντων CT * 22:55 πυρ | πυραν ANT † 22:55 συγκαθισάντων | συνκαθισάντων TH WH ‡ 22:55 αὐτων | — CT § 22:55 ἐν μεσῳ | μεσος CT * 22:57 αὐτον | — ANT CT † 22:57 γυναι οὐκ οἶδα αὐτον | οὐκ οἶδα αὐτον γυναι CT ‡ 22:58 εἶπεν | ἐφη CT § 22:60 ἀλεκτωρ | ο ἀλεκτωρ TR * 22:61 λογου | ρηματος NA TH WH † 22:61 φωνησαι | φωνησαι σημερον CT ‡ 22:62 ο πετρος | — CT PCK § 22:63 τον ιησουν | αυτον CT * 22:63 δεροντες | δαιροντες PCK † 22:64 ετυπον αυτου το προσωπον και επηρωτων αυτον | επηρωτων CT

66 Καὶ ὡς ἐγένετο ἡμέρα, συνήχθη τὸ πρεσβυτέριον τοῦ λαοῦ, ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς, καὶ ᾤκησαν αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον αὐτῶν, λέγοντες, 67 Εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός, εἰπέ ἡμῖν. Εἶπε δὲ αὐτοῖς, Ἐὰν ὑμῖν εἴπω, οὐ μὴ πιστεύσητε· 68 ἐὰν δὲ καὶ ἐρωτήσω, οὐ μὴ ἀποκριθῆτέ μοι, ἢ ἀπολύσητε. 69 Ἀπὸ τοῦ νῦν ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καθήμενος ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ. 70 Εἶπον δὲ πάντες, Σὺ οὖν εἶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ; Ὁ δὲ πρὸς αὐτοὺς ἔφη, Ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἐγὼ εἰμι. 71 Οἱ δὲ εἶπον, Τί ἔτι σὺ χρειαίαν ἔχομεν μαρτυρίας; Αὐτοὶ γὰρ ἠκούσαμεν ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτοῦ.

23

1 Καὶ ἀναστὰν ἅπαν τὸ πλῆθος αὐτῶν, ᾤκησαν αὐτὸν ἐπὶ τὸν Πιλάτον. 2 Ἦρξαντο δὲ κατηγορεῖν αὐτοῦ, λέγοντες, Τοῦτον ἐυρομεν διαστρέφοντα τὸ ἔθνος, καὶ κωλύοντα Καίσαρι φόρους διδόναι, λέγοντα ἑαυτὸν Χριστὸν βασιλέα εἶναι. 3 Ὁ δὲ Πιλάτος ἐπηρώτησεν αὐτόν, λέγων, Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ ἔφη, Σὺ λέγεις. 4 Ὁ δὲ Πιλάτος εἶπε πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ὄχλους, Οὐδὲν εὕρισκω αἴτιον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ. 5 Οἱ δὲ ἐπίσχυον, λέγοντες ὅτι Ἀνασεῖει τὸν λαόν, διδάσκων καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας, Σάρξάμενος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἕως ὧδε.

6 Πιλάτος δὲ ἀκούσας Γαλιλαίαν ἐπηρώτησεν εἰ ὁ ἄνθρωπος Γαλιλαῖός ἐστι. 7 Καὶ ἐπιγνοὺς ὅτι ἐκ τῆς ἐξουσίας Ἡρώδου ἐστίν, ἀπέπεμψεν αὐτόν πρὸς Ἡρώδη, ὄντα καὶ αὐτόν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις. 8 Ὁ δὲ Ἡρώδης ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν ἐχάρη σλίαν· ἦν γὰρ θέλων ἐξ ἱκανοῦ ἰδεῖν αὐτόν, διὰ τὸ

‡ 22:66 και | τε και CT PCK TR § 22:66 ανηγαγον | απηγαγον CT PCK

* 22:66 αυτων | εαυτων ANT TR † 22:67 ειπε | ειπον CT ‡ 22:68 και

| — CT § 22:68 μοι η απολυσητε 93.7% | — CT 0.4% * 22:69 νυν | νυν

δε CT † 22:70 ειπον | ειπαν CT ‡ 22:71 ειπον | ειπαν CT § 22:71

χρειαν εχομεν μαρτυριας | εχομεν μαρτυριας χρειαυ CT * 23:1 ηγαγον |

ηγαγεν TR † 23:1 πιλατον | πειλατον TH WH ‡ 23:2 ευρομεν | ευραμεν

CT § 23:2 εθνος | εθνος ημων CT * 23:2 καισαρι φορους | φορους

καισαρι CT † 23:2 λεγοντα | και λεγοντα CT ‡ 23:2 εαυτον | αυτον SBL

WH § 23:3 πιλατος | πειλατος TH WH * 23:3 επηρωτησεν | ηρωτησεν

CT † 23:4 πιλατος | πειλατος TH WH ‡ 23:4 οχλους | οχλους οτι ANT

§ 23:5 αρξαμενος | και αρξαμενος CT * 23:6 πιλατος | πειλατος TH WH

† 23:6 γαλιλαιαν | — CT ‡ 23:7 ηρωδην | τον ηρωδην TH § 23:8 λιαν

| λειαν TH * 23:8 θελων εξ ικανου | εξ ικανου θελων ANT † εξ ικανων

†ἀκούειν †πολλὰ περὶ αὐτοῦ· καὶ ἤλπιζέ τι σημεῖον ἰδεῖν ὑπ' αὐτοῦ ὄντινον. ⁹ Ἐπρωτά δὲ αὐτὸν ἐν λόγοις ἱκανοῖς· αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἀπεκρίνατο αὐτῷ. ¹⁰ *Ἐιστήκεισαν δὲ οἱ †ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς, εὐτόνως κατηγοροῦντες αὐτοῦ. ¹¹ Ἐξουθενήσας δὲ αὐτὸν †ὁ Ἡρώδης σὺν τοῖς στρατεύμασιν αὐτοῦ, καὶ ἐμπαίξας, περιβαλὼν ὁ αὐτὸν ἐσθῆτα λαμπράν, ἀνεπέμψεν αὐτὸν τῷ *Πιλάτῳ. ¹² Ἐγένοντο δὲ φίλοι ὁ τε †Πιλάτος καὶ ὁ Ἡρώδης ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ μετ' ἀλλήλων· προὔπῃρχον γὰρ ἐν ἔχθρᾳ ὄντες πρὸς †ἑαυτοῦς.

¹³ §Πιλάτος δὲ *συγκαλεσάμενος τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ἄρχοντας καὶ τὸν λαόν, ¹⁴ εἶπε πρὸς αὐτούς, Προσηνέγκατέ μοι τὸν ἄνθρωπον τοῦτον, ὡς ἀποστρέφοντα τὸν λαόν· καὶ ἰδοὺ, ἐγὼ ἐνώπιον ὑμῶν ἀνακρίνας †οὐδὲν εὔρον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ αἴτιον ὧν κατηγορεῖτε κατ' αὐτοῦ. ¹⁵ ἀλλ' οὐδὲ Ἡρώδης· †ἀνεπέμψα γὰρ ὑμᾶς πρὸς αὐτόν, καὶ ἰδοὺ, οὐδὲν ἄξιον θανάτου ἐστὶ πεπραγμένον αὐτῷ. ¹⁶ Παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω.

¹⁷ §Ἀνάγκην δὲ εἶχεν ἀπολύειν αὐτοῖς κατὰ ἐορτὴν ἓνα. ¹⁸ *Ἀνεκράξαν δὲ †παμπληθεῖ, λέγοντες, Αἶρε τοῦτον, ἀπόλυσον δὲ ἡμῖν †Βαραββᾶν. ¹⁹ ὅστις ἦν διὰ στάσιν τινὰ γενομένην ἐν τῇ πόλει καὶ φόνον §βεβλημένος εἰς φυλακὴν. ²⁰ Πάλιν *οὖν ὁ †Πιλάτος †προσεφώνησε, θέλων ἀπολύσαι τὸν Ἰησοῦν. ²¹ Οἱ δὲ ἐπεφώνουν, λέγοντες, §Σταύρωσον, σταύρωσον αὐτόν. ²² Ὁ δὲ τρίτον εἶπε πρὸς αὐτούς, Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν οὗτος; Οὐδὲν *αἴτιον θανάτου εὔρον ἐν αὐτῷ· παιδεύσας οὖν

† 23:8 ακουειν | ακουειν αυτου ANT † 23:8 πολλα | — CT § 23:8 γινομενον | γεινομενον TH * 23:10 ειστηκεισαν | ιστηκεισαν TH WH † 23:10 αρχιερεις και οι γραμματεις | γραμματεις και οι αρχιερεις ANT † 23:11 ο | και ο NA SBL TH § 23:11 αυτον | — CT * 23:11 πιλατω | πειλατω TH WH † 23:12 πιλατος και ο ηρωδης | ηρωδης και ο πιλατος ANT NA SBL | ηρωδης και ο πειλατος TH WH † 23:12 εαυτους | αυτους NA TH | αυτους SBL WH § 23:13 πιλατος | πειλατος TH WH * 23:13 συγκαλεσαμενος | συγκαλεσαμενος TH WH † 23:14 ουδεν | ουθεν CT † 23:15 ανεπεμψα γαρ υμας προς αυτον | ανεπεμψε γαρ αυτον προς ημας CT § 23:17 αναγκην δε ειχεν απολυειν αυτοις κατα εορτην ενα 77.2% | — CT 2% * 23:18 ανεκραξαν | ανεκραγον CT † 23:18 παμπληθει | πανπληθει TH WH † 23:18 βαραββαν | τον βαραββαν CT TR § 23:19 βεβλημενος εις φυλακην | βεβλημενος εις την φυλακην ANT | βληθεις εν τη φυλακη CT * 23:20 ουν | δε CT † 23:20 πιλατος | πειλατος TH WH † 23:20 προσεφωνησε | προσεφωνησεν αυτοις NA TH WH § 23:21 σταυρωσον

αὐτὸν ἀπολύσω. ²³ Οἱ δὲ ἐπέκειντο φωναῖς μεγάλαις, αἰτούμενοι αὐτὸν σταυρωθῆναι· καὶ κατίσχυον αἱ φωναὶ αὐτῶν †καὶ τῶν ἀρχιερέων. ²⁴ †Ὁ δὲ ΣΠιλᾶτος *ἐπέκρινε γενέσθαι τὸ αἷτημα αὐτῶν. ²⁵ Ἀπέλυσε †δὲ τὸν διὰ στάσιν καὶ φόνον βεβλημένον εἰς †τὴν φυλακὴν, ὃν ἤτοῦντο· τὸν δὲ Ἰησοῦν παρέδωκε τῷ θελήματι αὐτῶν.

²⁶ Καὶ ὡς ἀπήγαγον αὐτόν, ἐπιλαβόμενοι ΣΣίμωνός τινος Κυρηναίου ἐρχομένου ἀπ' ἀγροῦ, ἐπέθηκαν αὐτῷ τὸν σταυρόν, φέρειν *ὄπισθεν τοῦ Ἰησοῦ. ²⁷ Ἦκολούθει δὲ αὐτῷ πολὺ πλῆθος τοῦ λαοῦ, καὶ γυναικῶν αἱ †καὶ ἐκόπτοντο καὶ ἐθρήνουν αὐτόν. ²⁸ Στραφεῖς δὲ πρὸς αὐτάς †ὁ Ἰησοῦς εἶπε, Θυγατέρες Ἰερουσαλήμ, μὴ κλαίετε ἐπ' ἐμέ, πλὴν ἐφ' ἑαυτάς κλαίετε καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ὑμῶν. ²⁹ Ὅτι ἰδοῦ, ἔρχονται ἡμέραι ἐν αἷς ἐροῦσι, Μακάριαι αἱ στεῖραι, καὶ Σκοιλίαι αἱ οὐκ ἐγέννησαν, καὶ μαστοὶ οἱ οὐκ *ἐθήλασαν. ³⁰ Τότε ἄρξονται λέγειν τοῖς ὄρεσι, †Πέσετε ἐφ' ἡμᾶς· καὶ τοῖς βουνοῖς, Καλύψατε ἡμᾶς. ³¹ Ὅτι εἰ ἐν †τῷ ὑγρῷ ξύλῳ ταῦτα ποιοῦσιν, ἐν τῷ ξηρῷ τί γένηται;

³² Ἦγοντο δὲ καὶ ἕτεροι Σδύο κακοῦργοι σὺν αὐτῷ ἀναιρεθῆναι. ³³ Καὶ ὅτε *ἀπῆλθον ἐπὶ τὸν τόπον τὸν καλούμενον Κρανίου, ἐκεῖ ἐσταύρωσαν αὐτόν, καὶ τοὺς κακούργους, ὃν μὲν ἐκ δεξιῶν, ὃν δὲ ἐξ ἀριστερῶν. ³⁴ †Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔλεγε, Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς· οὐ γὰρ οἶδαςι τί ποιοῦσι. Διαμεριζόμενοι δὲ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, †ἔβαλον Σκλῆρον. ³⁵ Καὶ *εἰστήκει ὁ λαὸς θεωρῶν. Ἐξεμυκτήριζον δὲ καὶ οἱ ἄρχοντες †σὺν αὐτοῖς, λέγοντες, Ἄλλους ἔσωσε, σωσάτω ἑαυτόν, εἰ οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός, †ὁ τοῦ Θεοῦ ἐκλεκτός. ³⁶ ΣἘνέπαιζον δὲ αὐτῷ καὶ οἱ στρατιῶται, προσερχόμενοι *καὶ ὄξος

† 23:23 και των αρχιερευων 98.7% | — CT 0.5% † 23:24 ο δε | και CT

§ 23:24 πιλατος | πειλατος TH WH * 23:24 επεκρινε | επεκρεινε TH

† 23:25 δε | δε αυτοις TR | δε αυτοις τον βαραββαν ANT † 23:25 την | — CT

§ 23:26 σιμωνος τινος κυρηναιου ερχομενου | σιμωνος τινος κυρηναιου

του ερχομενου TR | σιμωνα τινα κυρηναιου ερχομενου CT * 23:26 οπισθεν

| οπισω ANT † 23:27 και | — CT † 23:28 ο | — TH WH § 23:29 κοιλια

| αι κοιλια CT * 23:29 εθηλασαν | εθρεψαν CT † 23:30 πεσετε | πεσατε

WH † 23:31 τω | — WH § 23:32 δυο κακουργοι | κακουργοι δυο NA

SBL WH * 23:33 απηλθον | ηλθον NA SBL TH | ηλθαν WH † 23:34 ο δε

ιησους ελεγεν πατερ αφες αυτοις ου γαρ οιδασιν τι ποιουσιν 89.3% | — 1%

[Note: NA and WH enclose this text with double brackets.] † 23:34 εβαλον

| εβαλλον ANT § 23:34 κληρον | κληρους NA SBL * 23:35 ειστηκει |

ιστηκει TH WH † 23:35 συν αυτοις | — CT † 23:35 ο του θεου | του θεου

— CT § 23:36 ενεπαιζον | ενεπαιζον CT * 23:36 οξος | οξος CT

προσφέροντες αὐτῷ, ³⁷ καὶ λέγοντες, Εἰ σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, σῶσον σεαυτὸν. ³⁸ Ἦν δὲ καὶ ἐπιγραφή †γεγραμμένη ἐπ' αὐτῷ γράμμασιν Ἑλληνικοῖς καὶ Ῥωμαϊκοῖς καὶ Ἑβραϊκοῖς, Οὗτός ἐστιν ὁ βασιλεὺς τῶν †Ἰουδαίων.

³⁹ Εἷς δὲ τῶν κρεμασθέντων κακούργων ἐβλασφήμει αὐτόν, ὁ λέγων, *Εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός, σῶσον σεαυτὸν καὶ ἡμᾶς. ⁴⁰ Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἕτερος †επετίμα αὐτῷ, λέγων, Οὐδὲ φοβῆ σὺ τὸν Θεόν, ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ κρίματι εἶ; ⁴¹ Καὶ ἡμεῖς μὲν δικαίως, ἄξια γὰρ ὧν ἐπράξαμεν ἀπολαμβάνομεν· οὗτος δὲ οὐδὲν ἄτοπον ἔπραξε. ⁴² Καὶ ἔλεγε †τῷ Ἰησοῦ, Μνήσθητί μου, Κύριε, ὅταν ἔλθῃς ὁ ἐν τῇ βασιλείᾳ σου. ⁴³ Καὶ εἶπεν αὐτῷ *ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν †λέγω σοι, σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ.

⁴⁴ †Ἦν δὲ ὡσεὶ ὥρα ἕκτη, καὶ σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν ἕως ὥρας ὀκταῆς. ⁴⁵ *Καὶ ἐσκοτίσθη ὁ ἥλιος, †καὶ ἐσχίσθη τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ μέσον. ⁴⁶ Καὶ φωνήσας φωνῇ μεγάλῃ ὁ Ἰησοῦς εἶπε, Πάτερ, εἰς χεῖράς σου †παραθήσομαι τὸ πνεῦμά μου· ὁ καὶ ταῦτα εἰπὼν ἐξέπνευσεν. ⁴⁷ Ἴδων δὲ ὁ *ἐκατόνταρχος τὸ γενόμενον, †ἐδόξασε τὸν Θεόν, λέγων, Ὅντως ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος ἦν. ⁴⁸ Καὶ πάντες οἱ †συμπαραγενόμενοι ὄχλοι ἐπὶ τὴν θεωρίαν ταύτην, ὁθεωροῦντες τὰ γενόμενα, τύπτοντες *ἐαυτῶν τὰ στήθη ὑπέστρεφον. ⁴⁹ Εἰστήκεισαν δὲ πάντες οἱ γνωστοὶ †αὐτοῦ †μακρόθεν, καὶ γυναῖκες αἱ ὁσυνακολουθήσασαι αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, ὁρῶσαι ταῦτα.

⁵⁰ Καὶ ἰδού, ἀνὴρ ὀνόματι Ἰωσήφ, βουλευτῆς ὑπάρχων, *ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ δίκαιος— ⁵¹ οὗτος οὐκ ἦν

† 23:38 γεγραμμενη επ αυτω γραμμασιν ελληνικοις και ρωμαικοις και εβραικοις ουτος εστιν | επ αυτω CT † 23:38 ιουδαιων | ιουδαιων ουτος CT § 23:39 λεγων | — WH * 23:39 ει | ουχι CT † 23:40 επετιμα αυτω λεγων | επιτιμων αυτω εφη CT † 23:42 τω ιησου μνησθητι μου κυριε | ιησου μνησθητι μου CT § 23:42 εν τη βασιλεια | εις την βασιλειαν NA WH * 23:43 ο ιησους | — CT † 23:43 λεγω σοι | σοι λεγω CT † 23:44 ην δε | και ην ηδη CT § 23:44 ενατης | ευνατης TR * 23:45 και εσκοτισθη ο ηλιος 96.4% | του ηλιου εκλειποντος ANT WH 0.4% | του ηλιου εκλειποντος NA SBL TH 0.4% † 23:45 και εσχισθη | εσχισθη δε CT † 23:46 παραθησομαι | παρατιθεμαι ANT CT § 23:46 και ταυτα | τουτο δε CT * 23:47 εκατονταρχος | εκατονταρχης CT † 23:47 εδοξασε | εδοξαζε CT † 23:48 συμπαραγενομενοι | συνπαραγενομενοι TH WH § 23:48 θεωρουντες | θεωρησαντες CT * 23:48 εαυτων | — CT † 23:49 αυτου | αυτω CT † 23:49 μακροθεν | απο μακροθεν ANT NA TH WH § 23:49

†συγκατατεθειμένος τῆ βουλῆ καὶ τῆ πράξει αὐτῶν—ἀπὸ Ἀριμαθαίας πόλεως τῶν Ἰουδαίων, ὃς †καὶ προσεδέχετο καὶ αὐτὸς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. ⁵² οὗτος προσελθὼν τῷ ΣΠιλᾶτῳ ἠτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. ⁵³ Καὶ καθελὼν *αὐτὸ ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι, καὶ ἔθηκεν †αὐτὸ ἐν μνήματι λαξευτῷ, οὗ οὐκ ἦν †οὐδέπω οὐδεὶς κείμενος. ⁵⁴ Καὶ ἡμέρα ἦν ΣΠαρασκευή, σάββατον ἐπέφωσκε. ⁵⁵ Κατακολουθήσασαι δὲ *γυναῖκες, αἵτινες ἦσαν συνεληλυθυῖαι †αὐτῷ ἐκ τῆς Γαλιλαίας, ἐθεάσαντο τὸ μνημεῖον, καὶ ὡς ἐτέθη τὸ σῶμα αὐτοῦ. ⁵⁶ Ὑποστρέψασαι δὲ ἠτοίμασαν ἀρώματα καὶ μύρα. Καὶ τὸ μὲν σάββατον ἠσύχασαν κατὰ τὴν ἐντολήν.

24

¹ Τῆ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων, ὄρθρου *βαθέος, †ἦλθον ἐπὶ τὸ μνημα, φέρουσαι ἃ ἠτοίμασαν ἀρώματα, †καὶ τινες σὺν αὐταῖς. ² Εὔρον δὲ τὸν λίθον ἀποκεκυλισμένον ἀπὸ τοῦ μνημείου. ³ §Καὶ εἰσελθοῦσαι οὐχ εὔρον τὸ σῶμα *τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. ⁴ Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ †διαπορεῖσθαι αὐτὰς περὶ τούτου, καὶ ἰδοῦ, †ἄνδρες δύο ἐπέστησαν αὐταῖς ἐν Σέσθήσεσιν ἀστραπούσαις· ⁵ ἐμφόβων δὲ γενομένων αὐτῶν, καὶ *κλινουσῶν τὸ πρόσωπον εἰς τὴν γῆν, †εἶπον πρὸς αὐτάς, Τί ζητεῖτε τὸν ζῶντα μετὰ τῶν νεκρῶν; ⁶ Οὐκ ἔστιν ὧδε, †ἀλλ' ἠγέρθη· μνήσθητε ὡς ἐλάλησεν ὑμῖν, ἔτι ὢν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, ⁷ λέγων §ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδοθῆναι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων ἀμαρτωλῶν, καὶ σταυρωθῆναι, καὶ τῆ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστῆναι. ⁸ Καὶ ἐμνήσθησαν τῶν

† 23:51 συγκατατεθειμενος | συνκατατεθειμενος TH WH † 23:51 και προσεδεχετο και αυτος | προσεδεχετο και αυτος ANT PCK | προσεδεχετο CT § 23:52 πιλατω | πειλατω TH WH * 23:53 αυτο ενετυλιξεν αυτο | αυτο ενετυλιξε ANT | ενετυλιξεν αυτο CT † 23:53 αυτο | αυτον CT † 23:53 ουδεπω ουδεις | ουδεις ουδεπω ANT | ουδεις ουπω CT § 23:54 παρασκευη | παρασκευη και TR | παρασκευης και CT * 23:55 γυναικες | και γυναικες TR | αι γυναικες ANT CT † 23:55 αυτω εκ της γαλιλαιας | εκ της γαλιλαιας αυτω CT * 24:1 βαθεος | βαθεως BYZ CT HF † 24:1 ηλθον επι το μνημα | επι το μνημα ηλθον NA SBL TH | επι το μνημα ηλθαν WH † 24:1 και τινες συν αυταις | — CT § 24:3 και εισελθουσαι | εισελθουσαι δε CT * 24:3 του κυριου ιησου | — SBL † 24:4 διαπορευσθαι | απορευσθαι CT † 24:4 ανδρες δυο | δυο ανδρες TR § 24:4 εσθησεσιν αστραπουσαις | εσθητι αστραπουση CT * 24:5 κλινουσων το προσωπον | κλινουσων τα προσωπα NA SBL WH | κλεινουσων τα προσωπα TH † 24:5 ειπον | ειπαν CT † 24:6 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH § 24:7 οτι δει τον υιον του ανθρωπου | τον υιον του ανθρωπου οτι δει CT

ρήμάτων αὐτοῦ, ⁹ καὶ ὑποστρέψασαι ἀπὸ τοῦ μνημείου, ἀπήγγειλαν ταῦτα πάντα τοῖς ἔνδεκα καὶ πᾶσι τοῖς λοιποῖς. ¹⁰ Ἦσαν δὲ ἡ Μαγδαληνὴ Μαρία καὶ *Ἰωάννα καὶ Μαρία †Ἰακώβου, καὶ αἱ λοιπαὶ σὺν αὐταῖς, †αἱ ἔλεγον πρὸς τοὺς ἀποστόλους ταῦτα. ¹¹ Καὶ ἐφάνησαν ἐνώπιον αὐτῶν ὡσεὶ λῆρος τὰ ῥήματα ᾧ αὐτῶν, καὶ ἠπίστουν αὐταῖς. ¹² Ὁ δὲ Πέτρος ἀναστὰς ἔδραμεν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ παρακύψας βλέπει τὰ ὀθόνια * κείμενα μόνα· καὶ ἀπῆλθε πρὸς †ἐαυτὸν θαυμάζων τὸ γεγονός.

¹³ Καὶ ἰδού, δύο ἐξ αὐτῶν †ἦσαν πορευόμενοι ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ εἰς κώμην ἀπέχουσαν σταδίους ἐξήκοντα ἀπὸ Ἰερουσαλήμ, ἣ ὄνομα Ἐμμαούς. ¹⁴ Καὶ αὐτοὶ ὠμίλου πρὸς ἀλλήλους περὶ πάντων τῶν συμβεβηκότων τούτων. ¹⁵ Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὀμιλεῖν αὐτοὺς καὶ Συζητεῖν, καὶ αὐτὸς *ὁ Ἰησοῦς ἐγγίσας συνεπορεύετο αὐτοῖς. ¹⁶ Οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ἐκρατοῦντο τοῦ μὴ ἐπιγνῶναι αὐτόν. ¹⁷ Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς, Τίνες οἱ λόγοι οὔτοι οὗς ἀντιβάλλετε πρὸς ἀλλήλους περιπατοῦντες, καὶ †εστε σκυθρωποί; ¹⁸ Ἀποκριθεὶς δὲ †ὁ εἷς, ᾧ ὄνομα Κλεοπᾶς, εἶπε πρὸς αὐτόν, Σὺ μόνος παροικεῖς ΣἸερουσαλήμ, καὶ οὐκ ἔγνωσ τὰ γενόμενα ἐν αὐτῇ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις; ¹⁹ Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ποῖα; Οἱ δὲ *εἶπον αὐτῷ, Τὰ περὶ Ἰησοῦ τοῦ †Ναζωραίου, †ὃς ἐγένετο ἀνὴρ προφήτης δυνατὸς ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ ἐναντίον τοῦ Θεοῦ καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ. ²⁰ Ὅπως τε παρέδωκαν αὐτόν οἱ ἄρχιερεῖς καὶ οἱ ἄρχοντες ἡμῶν εἰς κρίμα θανάτου, καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν. ²¹ Ἡμεῖς δὲ ἠλπίζομεν ὅτι αὐτὸς ἐστὶν ὁ μέλλων λυτροῦσθαι τὸν Ἰσραὴλ. Ἀλλὰ Σγε σὺν πᾶσι τούτοις τρίτην ταύτην ἡμέραν ἄγει *σήμερον ἀφ' οὗ ταῦτα ἐγένετο. ²² Ἀλλὰ καὶ γυναῖκές τινες ἐξ ἡμῶν ἐξέστησαν ἡμᾶς, γενόμεναι †ὄρθρια ἐπὶ τὸ μνημεῖον. ²³ καὶ μὴ εὑροῦσαι τὸ σῶμα αὐτοῦ, †ἦλθον λέγουσαι καὶ ὀπτασίαν ἀγγέλων ἑωρακέναι, οἱ λέγουσιν αὐτόν ζῆν. ²⁴ Καὶ

* 24:10 ιωαννα | ιωανα WH † 24:10 ιακωβου | η ιακωβου BYZ CT PCK
 † 24:10 αι | — CT § 24:11 αυτων | ταυτα CT * 24:12 κειμενα | — CT
 † 24:12 εαυτον | αυτον SBL WH | αυτον TH † 24:13 ησαν πορευομενοι εν αυτη τη ημερα | εν αυτη τη ημερα ησαν πορευομενοι CT § 24:15 συζητειν | συζητειν TH WH * 24:15 ο | — CT † 24:17 εστε | εσταθησαν CT † 24:18 ο εις ω νομα | εις ονοματι CT § 24:18 ιερουσαλημ | εν ιερουσαλημ ANT TR * 24:19 ειπον | ειπαν CT † 24:19 ναζωραιου 98.8% | ναζαρηνου CT 0.5% † 24:19 ος | ως PCK § 24:21 γε | γε και CT * 24:21 σημερον | — CT † 24:22 ορθρια | ορθριαι CT † 24:23 ηλθον | ηλθαν WH

Σάπῃλθόν τινες τῶν σὺν ἡμῖν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ εὗρον οὕτω καθὼς *καὶ αἱ γυναῖκες εἶπον· αὐτὸν δὲ οὐκ εἶδον.
 25 Καὶ αὐτὸς εἶπε πρὸς αὐτούς, Ἵ ἀνόητοι καὶ βραδεῖς τῇ καρδίᾳ τοῦ πιστεύειν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐλάλησαν οἱ προφηταί· 26 οὐχὶ ταῦτα ἔδει παθεῖν τὸν Χριστόν, καὶ εἰσελθεῖν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ; 27 Καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ †Μωσέως καὶ ἀπὸ πάντων τῶν προφητῶν, †διηρμήνευεν αὐτοῖς ἐν πάσαις ταῖς γραφαῖς τὰ περὶ ἑαυτοῦ.

28 Καὶ ἤγγισαν εἰς τὴν κώμην οὗ ἐπορεύοντο· καὶ αὐτὸς †προσεποιεῖτο *πορρωτέρω πορεύεσθαι. 29 Καὶ παρεβιάσαντο αὐτόν, λέγοντες, Μεῖνον μεθ' ἡμῶν, ὅτι πρὸς ἐσπέραν ἐστί, καὶ †κέκλικεν ἡ ἡμέρα. Καὶ εἰσῆλθε τοῦ μεῖναι σὺν αὐτοῖς. 30 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κατακλιθῆναι αὐτὸν μετ' αὐτῶν, λαβὼν τὸν ἄρτον εὐλόγησε, καὶ κλάσας ἐπέδιδου αὐτοῖς. 31 Αὐτῶν δὲ διηνοίχθησαν οἱ ὀφθαλμοί, καὶ ἐπέγνωσαν αὐτόν· καὶ αὐτὸς ἄφαντος ἐγένετο ἀπ' αὐτῶν. 32 Καὶ †εἶπον πρὸς ἀλλήλους, Οὐχὶ ἡ καρδία ἡμῶν καιομένη ἦν ὧς ἐν ἡμῖν, ὡς ἐλάλει ἡμῖν ἐν τῇ ὁδῷ, *καὶ ὡς διήνοιγεν ἡμῖν τὰς γραφάς; 33 Καὶ ἀναστάντες αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ εὗρον †συνηθροισμένους τοὺς ἕνδεκα καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς, 34 λέγοντας ὅτι †Ἠγέρθη ὁ Κύριος ὄντως, καὶ ὤφθη Σίμωνι. 35 Καὶ αὐτοὶ ἐξηγοῦντο τὰ ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὡς ἐγνώσθη αὐτοῖς ἐν τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου.

36 Ταῦτα δὲ αὐτῶν λαλούντων, ὁ αὐτὸς *ὁ Ἰησοῦς ἔστη ἐν μέσῳ αὐτῶν, †καὶ λέγει αὐτοῖς, Εἰρήνη ὑμῖν. 37 Πτοηθέντες δὲ καὶ ἔμβοβοι γενόμενοι ἐδόκουν πνεῦμα θεωρεῖν. 38 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Τί τεταραγμένοι ἐστέ, καὶ διὰ τί διαλογισμοὶ ἀναβαίνουσιν ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; 39 Ἴδετε τὰς χεῖράς μου καὶ τοὺς πόδας μου, ὅτι ὁ αὐτὸς ἐγὼ εἰμι· ψηλαφήσατέ με καὶ ἴδετε, ὅτι πνεῦμα σὰρκα καὶ ὀστέα οὐκ ἔχει, καθὼς ἐμὲ θεωρεῖτε ἔχοντα. 40 Καὶ τοῦτο εἰπὼν *ἐπέδειξεν αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας. 41 Ἔτι δὲ ἀπιστούντων αὐτῶν ἀπὸ τῆς χαρᾶς καὶ

§ 24:24 απηλθον | απηλθαν WH * 24:24 και | — WH † 24:27 μωσεως | μωσεως ANT CT † 24:27 διηρμήνευεν | διερμήνευσεν CT § 24:28 προσεποιεῖτο | προσεποιησατο CT * 24:28 πορρωτερω | πορρωτερον CT † 24:29 κελικεν | κελικεν ηδη CT † 24:32 ειπον | ειπαν CT § 24:32 εν ημιν | — WH * 24:32 και | — CT † 24:33 συνηθροισμενους | ηθροισμενους CT † 24:34 ηγερθη ο κυριος οντως | οντως ηγερθη ο κυριος CT § 24:36 αυτος | και αυτος PCK * 24:36 ο ιησους | — CT † 24:36 και λεγει αυτοις ειρηνη υμιν | — SBL † 24:38 ταις καρδιαις | τη καρδια CT § 24:39 αυτος εγω ειμι | εγω ειμι αυτος CT * 24:40 επεδειξεν | εδειξεν

θαυμαζόντων, εἶπεν αὐτοῖς, Ἔχετε τι βρώσιμον ἐνθάδε; 42 Οἱ δὲ ἐπέδωκαν αὐτῷ ἰχθύος ὀπτοῦ μέρος, †καὶ ἀπο μελισσίου κηρίου. 43 Καὶ λαβῶν ἐνώπιον αὐτῶν ἔφαγεν.

44 Εἶπε δὲ †αὐτοῖς, Οὗτοι οἱ §λόγοι οὓς ἐλάλησα πρὸς ὑμᾶς ἔτι ὧν σὺν ὑμῖν, ὅτι δεῖ πληρωθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ *Μωσέως καὶ †προφήταις καὶ ψαλμοῖς περὶ ἐμοῦ. 45 Τότε διήνοιξεν αὐτῶν τὸν νοῦν, τοῦ συνιέναι τὰς γραφάς· 46 καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὅτι Οὕτω γέγραπται, †καὶ οὕτως ἔδει παθεῖν τὸν Χριστόν, καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, 47 καὶ κηρυχθῆναι ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ μετάνοιαν §καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν εἰς πάντα τὰ ἔθνη, *ἀρξάμενον ἀπὸ Ἱερουσαλήμ. 48 Ὑμεῖς †δέ ἐστε μάρτυρες τούτων. 49 †Καὶ ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστελλῶ τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρός μου ἐφ' ὑμᾶς· ὑμεῖς δὲ καθίσατε ἐν τῇ πόλει §Ἱερουσαλήμ, ἕως οὗ ἐνδύσησθε *δύναμιν ἐξ ὑψους.

50 Ἐξήγαγε δὲ αὐτοὺς †ἔξω ἕως †εἰς Βηθανίαν· καὶ ἐπάρας τὰς χεῖρας αὐτοῦ εὐλόγησεν αὐτούς. 51 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εὐλογεῖν αὐτὸν αὐτούς, διέστη ἀπ' αὐτῶν, καὶ ἀνεφέρετο εἰς τὸν οὐρανόν. 52 Καὶ αὐτοὶ προσκυνήσαντες αὐτόν, ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ μετὰ χαρᾶς μεγάλης· 53 καὶ ἦσαν διὰ παντός ἐν τῷ ἱερῷ, §αἰνοῦντες καὶ εὐλογοῦντες τὸν Θεόν. *Ἀμήν.†

† 24:42 και απο μελισσιου (μελισσειου PCK) κηριου 91.9% | — CT 0.7%
‡ 24:44 αυτοις | προς αυτους CT § 24:44 λογοι | λογοι μου CT * 24:44
μωσεως | μωσεως ANT CT † 24:44 προφηταις | τοις προφηταις NA TH
WH ‡ 24:46 και ουτως εδει | — CT § 24:47 και 99.4% | εις NA WH
0.5% * 24:47 αρξαμενον 94.7% | αρξαμενοι CT 1.1% † 24:48 δε εστε
| εστε SBL TH | — NA WH ‡ 24:49 και ιδου εγω αποστελλω | και ιδου
εγω εξαποστελλω SBL WH | καγω εξαποστελλω TH § 24:49 ιερουσαλημ
| — CT * 24:49 δυναμιν εξ υψους | εξ υψους δυναμιν CT † 24:50 εξω
| — SBL TH WH ‡ 24:50 εις | προς CT § 24:53 αιουντες και | — CT
* 24:53 αμην | — CT † 24:53 The following scribal note is included in the
colophons of many Greek manuscripts: Ἐξεδόθη μετὰ χρόνους ιε´ τῆς τοῦ
Χριστοῦ ἀναλήψεως.

ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ

1 Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ Θεὸς ἦν ὁ λόγος. 2 Οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν Θεόν. 3 Πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἓν ὃ γέγονεν. 4 Ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν, καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων, 5 καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει, καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν.

6 Ἐγένετο ἄνθρωπος ἀπεσταλμένος παρὰ Θεοῦ, ὄνομα αὐτῷ *Ἰωάννης. 7 Οὗτος ἦλθεν εἰς μαρτυρίαν, ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός, ἵνα πάντες πιστεύσωσι δι' αὐτοῦ. 8 Οὐκ ἦν ἐκεῖνος τὸ φῶς, ἀλλ' ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός.

9 Ἦν τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον. 10 Ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ ὁ κόσμος αὐτὸν οὐκ ἔγνω. 11 Εἰς τὰ ἴδια ἦλθε, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέλαβον. 12 Ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτόν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα Θεοῦ γενέσθαι, τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ. 13 οἱ οὐκ ἐξ αἱμάτων, οὐδὲ ἐκ θελήματος σαρκός, οὐδὲ ἐκ θελήματος ἀνδρός, ἀλλ' ἐκ Θεοῦ ἐγεννήθησαν.

14 Καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο, καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν—καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρός—πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας. 15 †Ἰωάννης μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ, καὶ κέκραγε λέγων, Οὗτος ἦν ‡δὲν εἶπον, Ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος ἔμπροσθέν μου γέγονεν· ὅτι πρῶτός μου ἦν. 16 §Καὶ ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν, καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος. 17 Ὅτι ὁ νόμος διὰ *Μωσέως ἐδόθη, ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο. 18 Θεὸν οὐδεὶς ἑώρακε πώποτε· †ὁ μονογενὴς υἱός, ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ πατρὸς, ἐκεῖνος ἐξηγήσατο.

19 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ †Ἰωάννου, ὅτε §ἀπέστειλαν οἱ Ἰουδαῖοι ἐξ Ἱεροσολύμων ἱερεῖς καὶ *Λευίτας ἵνα ἐρωτήσωσιν αὐτόν, Σὺ τίς εἶ; 20 Καὶ

* 1:6 ιωαννης | ιωανης WH † 1:15 ιωαννης | ιωανης WH ‡ 1:15 ου
ειπον | ο ειπων WH § 1:16 και | οτι CT * 1:17 μωσεως | μωυσεως
ANT CT † 1:18 ο μονογενης υιος 98.3% | μονογενης θεος NA SBL WH 0.3%
‡ 1:19 ιωαννου | ιωανου WH § 1:19 απεστειλαν | απεστειλαν προς αυτου
NA TH WH * 1:19 λευιτας | λευειτας TH WH

ὠμολόγησε, καὶ οὐκ ἠρνήσατο· καὶ ὠμολόγησεν ὅτι †Οὐκ εἰμι ἐγὼ ὁ Χριστός. ²¹ Καὶ ἠρώτησαν αὐτόν, Τί οὖν; †Ἡλίας εἶ σύ; Καὶ λέγει, Οὐκ εἰμί. Ὁ προφήτης εἶ σύ; Καὶ ἀπεκρίθη, Οὐ. ²² §Εἶπον οὖν αὐτῷ, Τίς εἶ; Ἵνα ἀποκρισιν δῶμεν τοῖς πέμψασιν ἡμᾶς. Τί λέγεις περὶ σεαυτοῦ; ²³ Ἔφη, Ἐγὼ φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, Εὐθύνετε τὴν ὁδὸν Κυρίου, καθὼς εἶπεν Ἡσαΐας ὁ προφήτης.

²⁴ Καὶ *οἱ ἀπεσταλμένοι ἦσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων. ²⁵ Καὶ ἠρώτησαν αὐτόν, καὶ †εἶπον αὐτῷ, Τί οὖν βαπτίζεις, εἰ σὺ οὐκ εἶ ὁ Χριστός, †οὔτε Ἡλίας, οὔτε ὁ προφήτης; ²⁶ Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ §Ἰωάννης λέγων, Ἐγὼ βαπτίζω ἐν ὕδατι· μέσος *δὲ ὑμῶν †ἔστηκεν ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε. ²⁷ †Αὐτός ἐστιν ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, §ὸς ἔμπροσθέν μου γέγονεν· οὗ *ἐγὼ οὐκ εἰμι ἄξιος ἵνα λύσω αὐτοῦ τὸν ἱμάντα τοῦ ὑποδήματος. ²⁸ Ταῦτα ἐν †Βηθανίᾳ ἐγένετο πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ὅπου ἦν †Ἰωάννης βαπτίζων.

²⁹ Τῇ ἐπαύριον §βλέπει τὸν Ἰησοῦν ἐρχόμενον πρὸς αὐτόν, καὶ λέγει, Ἴδε ὁ ἄμνος τοῦ Θεοῦ, ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου. ³⁰ Οὗτός ἐστι *περὶ οὗ ἐγὼ εἶπον, Ὅπισω μου ἔρχεται ἀνὴρ ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτός μου ἦν. ³¹ Κἀγὼ οὐκ ᾔδειν αὐτόν· ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τῷ Ἰσραὴλ, διὰ τοῦτο ἦλθον ἐγὼ ἐν †τῷ ὕδατι βαπτίζων. ³² Καὶ ἐμαρτύρησεν †Ἰωάννης λέγων ὅτι Τεθέαμαι τὸ πνεῦμα καταβαῖνον §ὡσεὶ περιστερὰν ἐξ οὐρανοῦ, καὶ ἔμεινεν ἐπ' αὐτόν. ³³ Κἀγὼ οὐκ ᾔδειν αὐτόν· ἀλλ' ὁ πέμψας με βαπτίζειν ἐν ὕδατι, ἐκεῖνός μοι εἶπεν, Ἐφ' ὃν ἂν ἴδῃς τὸ πνεῦμα καταβαῖνον καὶ μένον ἐπ' αὐτόν, οὗτός ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ. ³⁴ Κἀγὼ ἐώρακα, καὶ μεμαρτύρηκα ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ *υἱὸς τοῦ Θεοῦ.

† 1:20 ουκ ειμι εγω | εγω ουκ ειμι CT † 1:21 ηλιας ει συ | συ ηλιας ει NA SBL | συ ηλιας ει TH WH § 1:22 ειπον | ειπαν CT * 1:24 οι | — CT † 1:25 ειπον | ειπαν NA SBL † 1:25 ουτε ηλιας ουτε | ουδε ηλιας ουδε NA SBL | ουδε ηλιας ουδε TH WH § 1:26 ιωαννης | ιωανης WH * 1:26 δε | — CT † 1:26 εστηκεν | στηκει WH † 1:27 αυτος εστιν ο 95.8% | ο NA SBL TH 2.2% | — WH 0.4% § 1:27 ος εμπροσθεν μου γεγονεν | — CT * 1:27 εγω ουκ ειμι 86.2% | ουκ ειμι SBL 6.9% | ουκ ειμι εγω NA TH WH 3% † 1:28 βηθανια | βιθαβαρα PCK | βηθαβαρα TR † 1:28 ιωαννης | ο ιωαννης NA SBL TH | ο ιωανης WH § 1:29 βλεπει | βλεπει ο ιωαννης ANT BYZ PCK TR * 1:30 περι 98.9% | υπερ CT 0.6% † 1:31 τω | — CT † 1:32 ιωαννης | ιωανης WH § 1:32 ωσει | ως ANT BYZ CT PCK * 1:34 υιος

35 Τῆ ἐπαύριον πάλιν †είσθηκει †ὁ Ἰωάννης, καὶ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο· 36 καὶ ἐμβλέψας τῷ Ἰησοῦ περιπατοῦντι, λέγει, Ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ. 37 Καὶ ἤκουσαν ἑαυτοῦ οἱ δύο μαθηταὶ λαλοῦντος, καὶ ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ. 38 Στραφεῖς δὲ ὁ Ἰησοῦς καὶ θεασάμενος αὐτοὺς ἀκολουθοῦντας, λέγει αὐτοῖς, Τί ζητεῖτε; Οἱ δὲ *εἶπον αὐτῷ, †Ραββί— ὃ λέγεται †ερμηνευόμενον, Διδάσκαλε—ποῦ μένεις; 39 Λέγει αὐτοῖς, Ἔρχεσθε καὶ ἴδετε. *Ἦλθον καὶ †εἶδον ποῦ μένει· καὶ παρ' αὐτῷ ἔμειναν τὴν ἡμέραν ἐκείνην· ὥρα ἦν ὡς δεκάτη. 40 Ἦν Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου εἷς ἐκ τῶν δύο τῶν ἀκουσάντων παρὰ Ἰωάννου καὶ ἀκολουθησάντων αὐτῷ. 41 Εὕρισκει οὗτος *πρῶτος τὸν ἀδελφὸν τὸν ἴδιον Σίμωνα, καὶ λέγει αὐτῷ, Εὕρηκαμεν τὸν †Μεσίαν—ὃ ἐστὶ μεθερμηνευόμενον, †Χριστός. 42 Ἐκαὶ ἤγαγεν αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. *Ἐμβλέψας αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς εἶπε, Σὺ εἶ Σίμων ὁ υἱὸς †Ἰωῶ· σὺ κληθήσῃ Κηφᾶς—ὃ ἐρμηνεύεται Πέτρος.

43 Τῆ ἐπαύριον †ἠθέλησεν ἐξελθεῖν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, καὶ εὕρισκει Φίλιππον, καὶ λέγει αὐτῷ Ὁ Ἰησοῦς, Ἀκολούθει μοι. 44 Ἦν δὲ ὁ Φίλιππος ἀπὸ Βηθσαϊδά, ἐκ τῆς πόλεως Ἀνδρέου καὶ Πέτρου. 45 Εὕρισκει Φίλιππος τὸν Ναθαναήλ, καὶ λέγει αὐτῷ, Ὅν ἔγραψε *Μωσῆς ἐν τῷ νόμῳ καὶ οἱ προφῆται εὕρηκαμεν, Ἰησοῦν †τὸν υἱὸν †τοῦ Ἰωσήφ τὸν ἀπὸ Ἡναζαρέτ. 46 Καὶ εἶπεν αὐτῷ Ναθαναήλ, Ἐκ *Ναζαρέτ δύναται τι ἀγαθὸν εἶναι; Λέγει αὐτῷ †Φίλιππος, Ἔρχου καὶ ἴδε. 47 Εἶδεν †ὁ Ἰησοῦς τὸν Ναθαναήλ ἐρχόμενον πρὸς αὐτόν, καὶ λέγει περὶ αὐτοῦ, Ἴδε ἀληθῶς Ἰσραηλίτης, ἐν ᾧ δόλος οὐκ ἔστι. 48 Λέγει

† 1:35 εἰσθηκει | ισθηκει TH WH † 1:35 ο ιωαννης | ιωαννης WH § 1:37 αυτου οι δυο μαθηται 93.4% | οι δυο μαθηται αυτου CT 1.6% * 1:38 ειπον | ειπαν CT † 1:38 ραββι | ραββει TH WH † 1:38 ερμηνευομενον 93.8% | μεθερμηνευομενον CT 3.2% § 1:39 ιδετε | οψεσθε CT * 1:39 ηλθον | ηλθον ουν ANT | ηλθαν ουν CT † 1:39 ειδον | ειδαν CT † 1:39 ωρα | ωρα δε TR § 1:40 ιωαννου | ιωανου WH * 1:41 πρωτος | πρωτον CT † 1:41 μεσιαν | μεσσιαν ANT CT TR † 1:41 χριστος | ο χριστος TR § 1:42 και | — CT * 1:42 εμβλεψας | εμβλεψας δε BYZ TR † 1:42 ιωνα 98.6% | ιωαννου NA SBL TH 0.4% | ιωανου WH 0.1% † 1:43 ηθελησεν | ηθελησεν ο ιησους ANT TR § 1:43 ο ιησους | — ANT BYZ PCK TR * 1:45 μωσης | μωσης ANT CT † 1:45 τον | — CT † 1:45 του | — PCK § 1:45 ναζαρετ | ναζαρεθ SCR * 1:46 ναζαρετ | ναζαρεθ SCR † 1:46 φιλιππος | ο φιλιππος NA SBL WH † 1:47 ο | — WH § 1:47 ισραηλιτης | ισραηλειτης TH WH

αὐτῷ Ναθαναήλ, Πόθεν με γινώσκεις; Ἀπεκρίθη *Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, Πρὸ τοῦ σε Φίλιππον φωνῆσαι, ὄντα ὑπὸ τὴν συκῆν, εἶδόν σε. ⁴⁹ Ἀπεκρίθη †Ναθαναήλ καὶ λέγει αὐτῷ, †Ραββί, σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, σὺ δεῖ ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ. ⁵⁰ Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ὅτι εἶπὸν *σοι, Εἶδόν σε ὑποκάτω τῆς συκῆς, πιστεύεις; Μείζω τούτων †ὄψει. ⁵¹ Καὶ λέγει αὐτῷ, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, †ἀπ' ἄρτι ὄψεσθε τὸν οὐρανὸν ἀνεωγῆτα, καὶ τοὺς ἀγγέλους τοῦ Θεοῦ ἀναβαίνοντας καὶ καταβαίνοντας ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου.

2

¹ Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ γάμος ἐγένετο ἐν Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἦν ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ ἐκεῖ. ² ἐκλήθη δὲ καὶ ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὸν γάμον. ³ Καὶ ὑστερήσαντος οἴνου, λέγει ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ πρὸς αὐτόν, Οἶνον οὐκ ἔχουσι. ⁴ *Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Τί ἐμοὶ καὶ σοί, γύναι; Οὐπω ἤκει ἡ ὥρα μου. ⁵ Λέγει ἡ μήτηρ αὐτοῦ τοῖς διακόνοις, Ὅτι ἂν λέγη ὑμῖν, ποιήσατε.

⁶ Ἦσαν δὲ ἐκεῖ †ὕδρια λίθινα ἐξ κείμενα κατὰ τὸν καθαρισμὸν τῶν Ἰουδαίων, χωροῦσαι ἀνὰ μετρητὰς δύο ἢ τρεῖς. ⁷ Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Γεμίσατε τὰς ὑδρίας ὕδατος. Καὶ ἐγένετο αὐτὰς ἕως ἄνω. ⁸ Καὶ λέγει αὐτοῖς, Ἀντλήσατε νῦν, καὶ φέρετε τῷ †ἀρχιτρικλίνῳ. §Καὶ ἠνεγκαν. ⁹ Ὡς δὲ ἐγεύσατο ὁ *ἀρχιτρικλίνος τὸ ὕδωρ οἶνον γεγεννημένον, καὶ οὐκ ἤδει πόθεν ἐστίν —οἱ δὲ διάκονοι ἤδεισαν οἱ ἠντληκότες τὸ ὕδωρ— φωνεῖ τὸν νυμφίον ὁ †ἀρχιτρικλίνος, ¹⁰ καὶ λέγει αὐτῷ, Πᾶς ἄνθρωπος πρῶτον τὸν καλὸν οἶνον τίθησι, καὶ ὅταν μεθυσθῶσι, †τότε τὸν ἐλάσσω· σὺ τετήρηκας τὸν καλὸν οἶνον ἕως ἄρτι. ¹¹ Ταύτην ἐποίησε §τὴν ἀρχὴν τῶν σημείων ὁ Ἰησοῦς ἐν Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἐφάνέρωσε τὴν δόξαν αὐτοῦ· καὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

* **1:48** ιησους | ο ιησους TR † **1:49** ναθαναηλ και λεγει αυτω 92.9% | αυτω ναθαναηλ CT 1% † **1:49** ραββι | ραββει TH WH § **1:49** ει ο βασιλευς | βασιλευς ει CT * **1:50** σοι | σοι στι CT † **1:50** οψει | οψη CT † **1:51** απ αρτι 95.9% | — CT 0.7% * **2:4** λεγει | και λεγει NA SBL WH † **2:6** υδρια λιθινα εξ κειμενα κατα τον καθαρισμον των ιουδαιων 95.1% | λιθινα υδρια εξ κατα τον καθαρισμον των ιουδαιων κειμενα CT 0.9% † **2:8** αρχιτρικλινω | αρχιτρικλεινω TH § **2:8** και | οι δε CT * **2:9** αρχιτρικλινος | αρχιτρικλεινος TH † **2:9** αρχιτρικλινος | αρχιτρικλεινος TH † **2:10** τοτε | — CT § **2:11** την | — CT

12 Μετὰ τοῦτο κατέβη εἰς *Καπερναοῦμ, αὐτὸς καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ †αὐτοῦ, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· καὶ ἐκεῖ ἔμειναν οὐ πολλὰς ἡμέρας.

13 Καὶ ἐγγὺς ἦν τὸ Πάσχα τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη εἰς Ἱεροσόλυμα ὁ Ἰησοῦς. 14 Καὶ εὔρεν ἐν τῷ ἱερῷ τοὺς πωλοῦντας βόας καὶ πρόβατα καὶ περιστεράς, καὶ τοὺς κερματιστὰς καθημένους. 15 Καὶ ποιήσας φραγέλλιον ἐκ σχοινίων πάντα ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ, τὰ τε πρόβατα καὶ τοὺς βόας· καὶ τῶν κολλυβιστῶν ἐξέχεε †τὸ κέρμα, καὶ τὰς τραπέζας θανάστρεψε. 16 καὶ τοῖς τὰς περιστεράς πωλοῦσιν εἶπεν, Ἄρατε ταῦτα ἐντεῦθεν· μὴ ποιεῖτε τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου οἶκον ἐμπορίου. 17 Ἐμνήσθησαν *δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι γεγραμμένον ἐστίν, Ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου σου †καταφάγεται με.

18 Ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ †εἶπον αὐτῷ, Τί σημεῖον δεικνύεις ἡμῖν, ὅτι ταῦτα ποιεῖς; 19 Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Λύσατε τὸν ναὸν τοῦτον, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν. 20 *Εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι, †Τεσσαράκοντα καὶ ἕξ ἔτεσιν †ὠκοδομήθη ὁ ναὸς οὗτος, καὶ σὺ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερεῖς αὐτόν; 21 Ἐκεῖνος δὲ ἔλεγε περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ σώματος αὐτοῦ. 22 Ὅτε οὖν ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν, ἐμνήσθησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι τοῦτο ἔλεγε· καὶ ἐπίστευσαν τῇ γραφῇ, καὶ τῷ λόγῳ *ὃ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς.

23 Ὡς δὲ ἦν ἐν †τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐν τῷ Πάσχα, ἐν τῇ ἑορτῇ, πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, θεωροῦντες αὐτοῦ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει. 24 Αὐτὸς δὲ †ὁ Ἰησοῦς οὐκ ἐπίστευεν ἑαυτὸν αὐτοῖς, διὰ τὸ αὐτὸν γινώσκειν πάντας, 25 καὶ ὅτι οὐ χρεῖαν εἶχεν ἵνα τις μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ ἀνθρώπου· αὐτὸς γὰρ ἐγίνωσκε τί ἦν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ.

3

1 Ἦν δὲ ἄνθρωπος ἐκ τῶν Φαρισαίων, Νικόδημος

* 2:12 καπερναουμ | καφαρναουμ CT † 2:12 αυτου 90.6% | — SBL TH WH 0.4% † 2:15 το κερμα 98.8% | τα κερματα SBL WH 0.8% § 2:15 ανεστρεψε 85.1% | ανετρεψε NA TH WH 9.2% * 2:17 δε | — CT † 2:17 καταφαγεται | κατεφαγε TR † 2:18 ειπον | ειπαν CT § 2:19 ιησους | ο ιησους TR * 2:20 ειπον | ειπαν CT † 2:20 τεσσαρακοντα | τεσσερακοντα CT † 2:20 ωκοδομηθη | οικοδομηθη CT § 2:22 ελεγε | ελεγεν αυτοις TR * 2:22 ω 98.1% | ον CT 0.9% † 2:23 τοις | — TR † 2:24 ο 98.3% | — CT 0.5% § 2:24 εαυτον | αυτον NA | αυτον SBL WH

ὄνομα αὐτῶ, ἄρχων τῶν Ἰουδαίων· ² οὗτος ἦλθε πρὸς *αὐτὸν νυκτός, καὶ εἶπεν αὐτῶ, †Ραββί, οἶδαμεν ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐλήλυθας διδάσκαλος· οὐδεὶς γὰρ †ταῦτα τὰ σημεῖα δύναται ποιεῖν ἢ σὺ ποιεῖς, ἐὰν μὴ ἦ ὁ Θεὸς μετ' αὐτοῦ. ³ Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῶ, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μὴ τις γεννηθῆ ἄνωθεν, οὐ δύναται ἰδεῖν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. ⁴ Λέγει πρὸς αὐτὸν *ὁ Νικόδημος, Πῶς δύναται ἄνθρωπος γεννηθῆναι γέρων ὢν; Μὴ δύναται εἰς τὴν κοιλίαν τῆς μητρὸς αὐτοῦ δεύτερον εἰσελθεῖν καὶ γεννηθῆναι; ⁵ Ἀπεκρίθη †Ἰησοῦς, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μὴ τις γεννηθῆ ἐξ ὕδατος καὶ πνεύματος, οὐ δύναται εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. ⁶ Τὸ γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς σὰρξ ἐστὶ· καὶ τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ πνεύματος πνεῦμά ἐστι. ⁷ Μὴ θαυμάσης ὅτι εἶπόν σοι, Δεῖ ὑμᾶς γεννηθῆναι ἄνωθεν. ⁸ Τὸ πνεῦμα ὅπου θέλει πνεῖ, καὶ τὴν φωνὴν αὐτοῦ ἀκούεις, ἀλλ' οὐκ οἶδας πόθεν ἔρχεται καὶ ποῦ ὑπάγει· οὕτως ἐστὶ πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ πνεύματος.

⁹ Ἀπεκρίθη Νικόδημος καὶ εἶπεν αὐτῶ, Πῶς δύναται ταῦτα γενέσθαι; ¹⁰ Ἀπεκρίθη †Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῶ, Σὺ εἶ ὁ διδάσκαλος τοῦ Ἰσραήλ, καὶ ταῦτα οὐ γινώσκεις; ¹¹ Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι ὅτι ὁ οἶδαμεν λαλοῦμεν, καὶ ὁ ἑώρακαμεν μαρτυροῦμεν· καὶ τὴν μαρτυρίαν ἡμῶν οὐ λαμβάνετε. ¹² Εἰ τὰ ἐπίγεια εἶπον ὑμῖν καὶ οὐ πιστεύετε, πῶς, ἐὰν εἶπω ὑμῖν τὰ ἐπουράνια, πιστεύσετε; ¹³ Καὶ οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανόν, εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁ ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ. ¹⁴ Καὶ καθὼς *Μωσῆς ὑψωσε τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτως ὑψωθῆναι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου· ¹⁵ ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων †εἰς αὐτὸν †μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ἔχη ζωὴν αἰώνιον.

¹⁶ Οὕτω γὰρ ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν υἱὸν ἑαυτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται, *ἀλλ' ἔχη ζωὴν αἰώνιον. ¹⁷ Οὐ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν †αὐτοῦ εἰς τὸν κόσμον

* 3:2 αὐτον | τον ιησουν BYZ PCK TR † 3:2 ραββι | ραββει TH WH ‡ 3:2 ταυτα τα σημεια δυναται | δυναται ταυτα τα σημεια CT § 3:3 ο | — ANT CT PCK * 3:4 ο | — PCK TH † 3:5 ιησους 82.2% | ο ιησους TR WH 16.7% ‡ 3:10 ιησους | ο ιησους TR § 3:13 ο ων εν τω ουρανω 97.6% | — CT 1.1% * 3:14 μωσης | μωυσης ANT CT † 3:15 εις αυτον 96.7% | εν αυτω NA SBL WH 0.4% ‡ 3:15 μη αποληται αλλ | — CT § 3:16 αυτου 95.9% | — CT 0.4% * 3:16 αλλ | αλλα SBL WH † 3:17 αυτου | — CT

ἵνα κρίνη τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σωθῆ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ. ¹⁸ Ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν οὐ κρίνεται· ὁ δὲ μὴ πιστεύων ἤδη κέκριται, ὅτι μὴ πεπίστευκεν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. ¹⁹ Αὕτη δὲ ἐστὶν ἡ κρίσις, ὅτι τὸ φῶς ἐλήλυθεν εἰς τὸν κόσμον, καὶ ἠγάπησαν οἱ ἄνθρωποι μᾶλλον τὸ σκότος ἢ τὸ φῶς· ἦν γὰρ ἡ πονηρὰ αὐτῶν τὰ ἔργα. ²⁰ Πᾶς γὰρ ὁ φαῦλα πράστων μισεῖ τὸ φῶς, καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα μὴ ἐλεγχθῆ τὰ ἔργα αὐτοῦ. ²¹ Ὁ δὲ ποιῶν τὴν ἀλήθειαν ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα φανερωθῆ αὐτοῦ τὰ ἔργα, ὅτι ἐν Θεῷ ἐστὶν εἰργασμένα.

²² Μετὰ ταῦτα ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὴν Ἰουδαίαν γῆν· καὶ ἐκεῖ διέτριβε μετ' αὐτῶν καὶ ἐβάπτιζεν. ²³ Ἦν δὲ καὶ Ἰωάννης βαπτίζων ἐν Αἰνῶν ἐγγὺς τοῦ Ἑσάλῃμ, ὅτι ὕδατα πολλὰ ἦν ἐκεῖ· καὶ παρεγίνοντο καὶ ἐβαπτίζοντο. ²⁴ Οὐπω γὰρ ἦν βεβλημένος εἰς τὴν φυλακὴν ἡ Ἰωάννης.

²⁵ Ἐγένετο οὖν ζήτησις ἐκ τῶν μαθητῶν Ἰωάννου μετὰ Ἰουδαίου περὶ καθαρισμοῦ. ²⁶ Καὶ ἦλθον πρὸς τὸν Ἰωάννην καὶ εἶπον αὐτῷ, Ῥαββί, ὃς ἦν μετὰ σοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ὃ σὺ μεμαρτύρηκας, ἴδε οὗτος βαπτίζει, καὶ πάντες ἔρχονται πρὸς αὐτόν. ²⁷ Ἀπεκρίθη Ἰωάννης καὶ εἶπεν, Οὐ δύναται ἄνθρωπος λαμβάνειν σούδεν, ἐὰν μὴ ἢ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. ²⁸ Αὐτοὶ ὑμεῖς μαρτυρεῖτε ὅτι εἶπον, Οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ Χριστός, ἀλλ' ὅτι Ἀπεσταλμένος εἰμὶ ἔμπροσθεν ἐκείνου. ²⁹ Ὁ ἔχων τὴν νύμφην, νυμφίος ἐστίν· ὁ δὲ φίλος τοῦ νυμφίου, ὁ ἐστηκώς καὶ ἀκούων αὐτοῦ, χαρᾶ χαίρει διὰ τὴν φωνὴν τοῦ νυμφίου· αὕτη οὖν ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ πεπλήρωται. ³⁰ Ἐκεῖνον δεῖ ἀξάνειν, ἐμὲ δὲ ἐλαττοῦσθαι.

³¹ Ὁ ἄνωθεν ἐρχόμενος ἐπάνω πάντων ἐστίν. Ὁ ὢν ἐκ τῆς γῆς, ἐκ τῆς γῆς ἐστί, καὶ ἐκ τῆς γῆς λαλεῖ· ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐρχόμενος ἐπάνω πάντων ἐστί. ³² Καὶ ὁ ἐώρακε καὶ ἤκουσε, τοῦτο μαρτυρεῖ καὶ τὴν μαρτυρίαν

‡ 3:18 δε | — WH § 3:19 πονηρα αυτων | αυτων πονηρα CT * 3:23 ιωαννης | ο ιωαννης NA SBL | ο ιωαννης WH † 3:23 σαλημ | σαλειμ ANT BYZ CT TR ‡ 3:23 παρεγινοντο | παρεγεινοντο TH § 3:24 ο ιωαννης | ιωαννης WH * 3:25 ιωαννου | ιωανου WH † 3:25 ιουδαιου 85.1% | ιουδαιων TR 13.5% ‡ 3:26 ηλθον | ηλθαν WH § 3:26 ιωαννην | ιωαννη WH * 3:26 ειπον | ειπαν CT † 3:26 ραββι | ραββει TH WH ‡ 3:27 ιωαννης | ιωαννης WH § 3:27 ουδεν 88.7% | ουδε εν NA SBL 0.1% * 3:28 μαρτυρειτε | μοι μαρτυρειτε ANT CT PCK TR † 3:28 ειπον | ειπον οτι NA | ειπον εγω WH ‡ 3:32 και | — CT

αὐτοῦ οὐδεὶς λαμβάνει. ³³ Ὁ λαβὼν αὐτοῦ τὴν μαρτυρίαν ἐσφράγισεν ὅτι ὁ Θεὸς ἀληθὴς ἐστίν. ³⁴ Ὁν γὰρ ἀπέστειλεν ὁ Θεός, τὰ ῥήματα τοῦ Θεοῦ λαλεῖ· οὐ γὰρ ἐκ μέτρου δίδωσιν ἡμεῖς Θεὸς τὸ πνεῦμα. ³⁵ Ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ τὸν υἱόν, καὶ πάντα δέδωκεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. ³⁶ Ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν ἔχει ζωὴν αἰώνιον· ὁ δὲ ἀπειθῶν τῷ υἱῷ, οὐκ ὄψεται *ζωὴν, ἀλλ' ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ μένει ἐπ' αὐτόν.

4

¹ Ὡς οὖν ἔγνω ὁ *Κύριος ὅτι ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι ὅτι Ἰησοῦς πλείονας μαθητὰς ποιεῖ καὶ βαπτίζει ἢ Ἰωάννης — ² καίτοιγε Ἰησοῦς αὐτὸς οὐκ ἐβάπτιζεν, ἀλλ' οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ — ³ ἀφῆκε τὴν Ἰουδαίαν, καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν. ⁴ Ἔδει δὲ αὐτὸν διέρχεσθαι διὰ τῆς Σαμαρείας. ⁵ Ἐρχεται οὖν εἰς πόλιν τῆς *Σαμαρείας λεγομένην Συχάρ, πλησίον τοῦ χωρίου ἃ ἔδωκεν Ἰακώβ Ἰωσήφ τῷ υἱῷ αὐτοῦ. ⁶ Ἦν δὲ ἐκεῖ πηγὴ τοῦ Ἰακώβ. Ὁ οὖν Ἰησοῦς κεκοπιακῶς ἐκ τῆς ὁδοπορίας ἐκαθέζετο οὕτως ἐπὶ τῇ πηγῇ. Ὡρα ἦν ἡμέρας ἕκτης.

⁷ Ἐρχεται γυνὴ ἐκ τῆς *Σαμαρείας ἀντληῆσαι ὕδωρ· λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Δός μοι ἕπιεν. ⁸ Οἱ γὰρ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπεληλύθεισαν εἰς τὴν πόλιν, ἵνα τροφὰς ἀγοράσωσι. ⁹ Λέγει οὖν αὐτῷ ἡ γυνὴ ἡ Σαμαρεῖτις, Πῶς σὺ Ἰουδαῖος ὦν παρ' ἐμοῦ ἕπιεν αἰτεῖς, *οὔσης γυναικὸς Σαμαρείτιδος;—Ὁ γὰρ ἰσχυρῶνται Ἰουδαῖοι Σαμαρεῖταις. ¹⁰ Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ, Εἰ ἤδειξες τὴν δωρεὰν τοῦ Θεοῦ, καὶ τίς ἐστίν ὁ λέγων σοι, Δός μοι ἕπιεν, σὺ ἂν ἤτησας αὐτόν, καὶ ἔδωκεν ἅν σοι ὕδωρ ζῶν. ¹¹ Λέγει αὐτῷ ἡ γυνὴ, Κύριε, οὔτε ἀντλημα ἔχεις, καὶ τὸ φρέαρ ἐστὶ βαθύ· πόθεν οὖν ἔχεις τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν; ¹² Μὴ σὺ μεῖζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἰακώβ, ὃς ἔδωκεν ἡμῖν τὸ φρέαρ, καὶ αὐτὸς ἐξ αὐτοῦ ἔπιε, καὶ οἱ

§ 3:34 ο θεος | — CT * 3:36 ζωνην | την ζωνην BYZ HF PCK † 3:36 μένει | μενεῖ PCK * 4:1 κυριος 76.1% | ιησους NA PCK SBL 22.1% † 4:1 ιωαννης | ιωαννης WH † 4:3 απηλθεν 91% | απηλθε παλιw CT TR 8.7% § 4:4 σαμαρειας | σαμαριας WH * 4:5 σαμαρειας | σαμαριας WH † 4:5 ο | ου PCK † 4:5 ιωσηφ | τω ιωσηφ NA SBL WH § 4:6 ωσει | ως CT * 4:7 σαμαρειας | σαμαριας WH † 4:7 πειν | πειν CT † 4:9 σαμαρειτις | σαμαριτις NA SBL § 4:9 πειν | πειν CT * 4:9 ουσης γυναικος σαμαρειτιδος | γυναικος σαμαριτιδος ουσης NA SBL | γυναικος σαμαρειτιδος ουσης TH WH † 4:9 συγχρωνται | συνχρωνται TH WH † 4:9 σαμαρειταις | σαμαριταις NA SBL § 4:10 πειν | πειν CT * 4:11 η γυνη

υιοὶ αὐτοῦ, καὶ τὰ θρέμματα αὐτοῦ; ¹³ Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ, Πᾶς ὁ πίνων ἐκ τοῦ ὕδατος τούτου, διψήσει πάλιν. ¹⁴ ὃς δ' ἂν πῖν ἐκ τοῦ ὕδατος οὗ ἐγὼ δώσω αὐτῷ, οὐ μὴ διψήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα· ἀλλὰ τὸ ὕδωρ ὃ δώσω αὐτῷ γενήσεται ἐν αὐτῷ πηγὴ ὕδατος ἀλλομένου εἰς ζωὴν αἰώνιον. ¹⁵ Λέγει πρὸς αὐτὸν ἡ γυνή, Κύριε, δός μοι τοῦτο τὸ ὕδωρ, ἵνα μὴ διψῶ, μηδὲ ἔρχομαι ἐνθάδε ἀντλεῖν.

¹⁶ Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Ὑπαγε, φώνησον τὸν ἄνδρα σου, καὶ ἐλθέ ἐνθάδε. ¹⁷ Ἀπεκρίθη ἡ γυνή καὶ εἶπεν, Οὐκ ἔχω ἄνδρα. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Καλῶς σεῖπας ὅτι ἄνδρα οὐκ ἔχω. ¹⁸ πέντε γὰρ ἄνδρας ἔσχες, καὶ νῦν ὃν ἔχεις οὐκ ἔστι σου ἀνὴρ· τοῦτο ἀληθὲς εἶρηκας. ¹⁹ Λέγει αὐτῷ ἡ γυνή, Κύριε, θεωρῶ ὅτι προφήτης εἶ σύ. ²⁰ Οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν τῷ ὄρει τούτῳ προσεκύνησαν· καὶ ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἐν Ἱεροσολύμοις ἐστὶν ὁ τόπος ὅπου δεῖ προσκυνεῖν. ²¹ Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Ἔγιναι, πιστευσόν μοι ὅτι ἔρχεται ὥρα, ὅτε οὔτε ἐν τῷ ὄρει τούτῳ οὔτε ἐν Ἱεροσολύμοις προσκυνήσετε τῷ πατρί. ²² Ὑμεῖς προσκυνεῖτε ὃ οὐκ οἶδατε· ἡμεῖς προσκυνοῦμεν ὃ οἶδαμεν· ὅτι ἡ σωτηρία ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐστίν. ²³ Ἀλλ' ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν ἐστίν, ὅτε οἱ ἀληθινοὶ προσκυνηταὶ προσκυνήσουσι τῷ πατρί ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ· καὶ γὰρ ὁ πατὴρ τοιούτους ζητεῖ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτόν. ²⁴ Πνεῦμα ὁ Θεός· καὶ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτόν, ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν. ²⁵ Λέγει αὐτῷ ἡ γυνή, Οἶδα ὅτι Ἰησοῦς ἔρχεται—ὁ λεγόμενος Χριστός· ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖνος, ἀναγγελεῖ ἡμῖν πάντα. ²⁶ Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Ἐγὼ εἰμι, ὁ λαλῶν σοι.

²⁷ Καὶ ἐπὶ τούτῳ ἤλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἐθαύμασαν ὅτι μετὰ γυναικὸς ἐλάλει· οὐδεὶς μέντοι εἶπε, Τί ζητεῖς; ἢ, Τί λαλεῖς μετ' αὐτῆς; ²⁸ Ἀφῆκεν οὖν τὴν ὕδριαν αὐτῆς ἡ γυνή, καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ λέγει τοῖς ἀνθρώποις, ²⁹ Δεῦτε, ἴδετε ἄνθρωπον, ὃς εἶπέ

† 4:13 ιησους | ο ιησους TR † 4:14 διψηση | διψησει CT § 4:15 ερχομαι | ερχομαι ANT PCK TH TR | διερχομαι NA SBL WH * 4:16 ο ιησους | ιησους TH | — NA SBL WH † 4:16 τον ανδρα σου | σου τον ανδρα WH † 4:17 ειπεν | ειπεν αυτω NA SBL WH § 4:17 ειπας | ειπες WH * 4:20 τω ορει τουτω | τουτω τω ορει TR † 4:20 δει προσκυνειν | προσκυνειν δει CT † 4:21 γυναι πιστευσον μοι | πιστευε μοι γυναι CT § 4:23 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH * 4:23 αὐτόν | αὐτόν ST † 4:25 μεσιας | μεσσιας ANT CT TR † 4:25 παντα | απαντα CT § 4:27 ηλθον | ηλθαν NA SBL WH * 4:27 εθαυμασαν | εθαυμαζον CT

μοι πάντα ἴσα ἐποίησα· μήτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός;
³⁰ †Ἐξῆλθον ἐκ τῆς πόλεως, καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτόν.

³¹ Ἐν ᾧ μεταξὺ ἡρώτων αὐτὸν οἱ *μαθηταί, λέγοντες, †Ραββί, φάγε. ³² Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Ἐγὼ βρώσιν ἔχω φαγεῖν ἢν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε. ³³ Ἐλεγον οὖν οἱ μαθηταί πρὸς ἀλλήλους, Μή τις ἤνεγκεν αὐτῷ φαγεῖν; ³⁴ Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἐμὸν βρώμά ἐστιν, ἵνα †ποιῶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με, καὶ τελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον. ³⁵ Οὐχ ὑμεῖς λέγετε ὅτι Ἕτι *τετράμηνός ἐστι, καὶ ὁ θερισμὸς ἔρχεται; Ἴδού, λέγω ὑμῖν, ἐπάρατε τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν, καὶ θεάσασθε τὰς χώρας, ὅτι λευκαὶ εἰσι πρὸς θερισμὸν ἤδη. ³⁶ †Καὶ ὁ θερίζων μισθὸν λαμβάνει, καὶ συνάγει καρπὸν εἰς ζωὴν αἰώνιον· ἵνα †καὶ ὁ σπείρων ὁμοῦ χαίρη καὶ ὁ θερίζων. ³⁷ Ἐν γὰρ τούτῳ ὁ λόγος ἐστὶν ᾧ ἀληθινός, ὅτι Ἄλλος ἐστὶν ὁ σπείρων, καὶ ἄλλος ὁ θερίζων. ³⁸ Ἐγὼ ἀπέστειλα ὑμᾶς θερίζειν ὃ οὐχ ὑμεῖς κεκοπάκατε· ἄλλοι κεκοπάκασι, καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν κόπον αὐτῶν εἰσεληλύθατε.

³⁹ Ἐκ δὲ τῆς πόλεως ἐκείνης πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν τῶν *Σαμαρειτῶν διὰ τὸν λόγον τῆς γυναικὸς μαρτυρούσης ὅτι Εἶπέ μοι πάντα ἴσα ἐποίησα. ⁴⁰ Ὡς οὖν ἦλθον πρὸς αὐτὸν οἱ †Σαμαρεῖται, ἡρώτων αὐτὸν μεῖναι παρ' αὐτοῖς· καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ δύο ἡμέρας. ⁴¹ Καὶ πολλῶ πλείους ἐπίστευσαν διὰ τὸν λόγον αὐτοῦ, ⁴² τῆ τε γυναικὶ ἔλεγον ὅτι Οὐκέτι διὰ τὴν σὴν λαλιὰν πιστεύομεν· αὐτοὶ γὰρ ἀκηκόαμεν, καὶ οἴδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ σωτὴρ τοῦ κόσμου, ᾧ Χριστός.

⁴³ Μετὰ δὲ τὰς δύο ἡμέρας ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, *καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν. ⁴⁴ Αὐτὸς γὰρ †ὁ Ἰησοῦς ἐμαρτύρησεν ὅτι προφήτης ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι τιμὴν οὐκ ἔχει. ⁴⁵ Ὅτε οὖν ἦλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐδέξαντο αὐτὸν οἱ Γαλιλαῖοι, πάντα ἐωρακότες †ἃ ἐποίησεν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν τῇ ἑορτῇ· καὶ αὐτοὶ γὰρ ἦλθον εἰς τὴν ἑορτήν.

⁴⁶ Ἦλθεν οὖν Ἐπάλιον ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν Κανᾶ τῆς

† 4:29 οσα 99.4% | α WH 0.2% † 4:30 εξηλθον | εξηλθον ουν ANT TR

§ 4:31 δε | — CT * 4:31 μαθηται | μαθηται αυτου PCK † 4:31 ραββι

| ραββει TH WH † 4:34 ποιω | ποιησω CT § 4:35 ετι | — PCK * 4:35

τετραμηνος | τετραμηνον TR † 4:36 και | — CT † 4:36 και | — CT

§ 4:37 ο 78.8% | — CT SCR 16.6% * 4:39 σαμαρειτων | σαμαριτων NA

SBL † 4:39 οσα 99.5% | α CT 0.4% † 4:40 σαμαρειται | σαμαριται NA

SBL § 4:42 ο χριστος | — CT * 4:43 και απηλθεν 91.9% | — CT 2.1%

† 4:44 ο | — CT † 4:45 α | οσα CT § 4:46 παλιν ο ιησους | ο ιησους

Γαλιλαίας, ὅπου ἐποίησε τὸ ὕδωρ οἴνου. Καὶ ἦν τις βασιλικός, οὗ ὁ υἱὸς ἠσθένει ἐν *Καπερναούμ. 47 Οὗτος ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ἦκει ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἀπῆλθε πρὸς αὐτόν, καὶ ἠρώτα †αὐτόν ἵνα καταβῆ καὶ ἰάσηται αὐτοῦ τὸν υἱόν· †ἔμελλε γὰρ ἀποθνήσκειν. 48 Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτόν, Ἐὰν μὴ σημεῖα καὶ τέρατα ἴδητε, οὐ μὴ πιστεύσητε. 49 Λέγει πρὸς αὐτόν ὁ βασιλικός, Κύριε, κατάβηθι πρὶν ἀποθανεῖν τὸ παιδίον μου. 50 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Πορεύου· ὁ υἱός σου ζῆ. §Καὶ ἐπίστευσεν ὁ ἄνθρωπος τῷ λόγῳ *ῶ εἶπεν αὐτῷ τὸ Ἰησοῦς, καὶ ἐπορεύετο. 51 Ἦδη δὲ αὐτοῦ καταβαίνοντος, οἱ δοῦλοι αὐτοῦ †ἀπήντησαν αὐτῷ, §καὶ ἀπήγγειλαν λέγοντες ὅτι Ὁ παῖς *σου ζῆ. 52 Ἐπύθετο οὖν †παρ' αὐτῶν τὴν ὥραν ἐν ἧ κομψότερον ἔσχε. †Καὶ εἶπον αὐτῷ ὅτι §Χθὲς ὥραν ἐβδόμην ἀφήκεν αὐτόν ὁ πυρετός. 53 Ἐγνώ οὖν ὁ πατήρ ὅτι *ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, ἐν ἧ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς †ὅτι Ὁ υἱός σου ζῆ· καὶ ἐπίστευσεν αὐτὸς καὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ ὅλη. 54 †Τοῦτο πάλιν δεύτερον σημεῖον ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἐλθὼν ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

5

1 Μετὰ ταῦτα ἦν *ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη †ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα.

2 Ἔστι δὲ ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐπὶ τῇ προβατικῇ κολυμβήθρα, ἡ ἐπιλεγομένη Ἐβραϊστὶ †Βηθεσδά, πέντε στοὰς ἔχουσα. 3 Ἐν ταύταις κατέκειτο πλῆθος §πολὸν τῶν ἀσθενούντων, τυφλῶν, χωλῶν, ξηρῶν, *ἐκδεχομένων τὴν τοῦ ὕδατος κίνησιν. 4 †Ἄγγελος γὰρ κατὰ καιρὸν κατέβαινεν ἐν τῇ κολυμβήθρα, καὶ †ἐτάρασσε τὸ ὕδωρ· ὁ οὖν πρῶτος ἐμβὰς μετὰ τὴν

* 4:46 καπερναουμ | καφαρναουμ CT † 4:47 αυτον | — CT † 4:47 εμελλε | ημελλε ANT BYZ CT PCK TR § 4:50 και | — CT * 4:50 ω | ου CT † 4:50 ο | — TR † 4:51 απηνητησαν | υπηνητησαν CT § 4:51 και απηγγειλαν 87.6% | — CT 1.9% * 4:51 σου 77.5% | αυτου CT 1% † 4:52 παρ αυτων την ωραν | την ωραν παρ αυτων CT † 4:52 και ειπον | ειπαν ουν NA SBL WH | ειπον ουν TH § 4:52 χθες | εχθες CT * 4:53 εν | — SBL TH WH † 4:53 οτι | — CT † 4:54 τουτο | τουτο δε CT * 5:1 η | — BYZ CT TR † 5:1 ο | — CT † 5:2 βηθεσδα 97.1% | βηθζαθα NA WH 0.2% § 5:3 πολυ | — CT * 5:3 εκδεχομενων την του υδατος κινησιν 97.2% | — CT 0.7% † 5:4 αγγελος γαρ κατα καιρον κατεβαινεν εν τη κολυμβηθρα και ... το υδωρ ο ουν πρωτος εμβας μετα την ταραχην του υδατος υγιης εγινετο ω δηποτε κατειχετο νοσηματι 99.1% | — CT 0.8% † 5:4 εταρασσε | εταρασσετο ANT

ταραχήν τοῦ ὕδατος, ὑγιῆς ἐγίνετο, ᾧ δῆποτε κατείχετο νοσήματι. ⁵ Ἦν δέ τις ἄνθρωπος ἐκεῖ Στριάκοντα ὀκτῶ ἔτη ἔχων ἐν τῇ *ἀσθενείᾳ. ⁶ Τοῦτον ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς κατακείμενον, καὶ γνοὺς ὅτι πολὺν ἤδη χρόνον ἔχει, λέγει αὐτῷ, Θέλεις ὑγιῆς γενέσθαι; ⁷ Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἀσθενῶν, Κύριε, ἄνθρωπον οὐκ ἔχω ἵνα, ὅταν ταραχθῇ τὸ ὕδωρ, †βάλῃ με εἰς τὴν κολυμβήθραν· ἐν ᾧ δὲ ἔρχομαι ἐγώ, ἄλλος πρὸ ἐμοῦ καταβαίνει. ⁸ Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ‡Ἐγειραι, ἄρον τὸν §κράββατόν σου, καὶ περιπάτει. ⁹ Καὶ εὐθέως ἐγένετο ὑγιῆς ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἦρε τὸν *κράββατον αὐτοῦ καὶ περιεπάτει.

¹⁰ Ἦν δὲ σάββατον ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. ¹⁰ Ἐλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ τεθεραπευμένῳ, Σάββατόν ἐστιν· †οὐκ ἔξεστί σοι ἄραι τὸν ‡κράββατον. ¹¹ §Ἀπεκρίθη αὐτοῖς, Ὁ ποιήσας με ὑγιῆ, ἐκεῖνός μοι εἶπεν, Ἄρον τὸν *κράββατόν σου καὶ περιπάτει. ¹² Ἠρώτησαν †οὖν αὐτόν, Τίς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ εἰπὼν σοι, Ἄρον ‡τὸν §κράββατόν σου καὶ περιπάτει; ¹³ Ὁ δὲ ἰαθεὶς οὐκ ἤδει τίς ἐστιν· ὁ γὰρ Ἰησοῦς ἐξένευσεν, ὄχλου ὄντος ἐν τῷ τόπῳ.

¹⁴ Μετὰ ταῦτα εὐρίσκει αὐτόν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἴδε ὑγιῆς γέγονας· μηκέτι ἀμάρτανε, ἵνα μὴ χειρόν *τί σοι γένηται. ¹⁵ Ἀπήλθεν ὁ ἄνθρωπος, καὶ †ἀνήγγειλε τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ ποιήσας αὐτόν ὑγιῆ. ¹⁶ Καὶ διὰ τοῦτο ἐδίωκον ‡τὸν Ἰησοῦν οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ ἐζήτουν αὐτόν ἀποκτεῖναι, ὅτι ταῦτα ἐποίει ἐν σαββάτῳ. ¹⁷ Ὁ δὲ §Ἰησοῦς ἀπεκρίνατο αὐτοῖς, Ὁ πατήρ μου ἕως ἄρτι ἐργάζεται, κἀγὼ ἐργάζομαι. ¹⁸ Διὰ τοῦτο οὖν μᾶλλον ἐζήτουν αὐτόν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι, ὅτι οὐ μόνον ἔλυε τὸ σάββατον, ἀλλὰ καὶ πατέρα ἴδιον ἔλεγε τὸν Θεόν, ἴσον ἑαυτὸν ποιῶν τῷ Θεῷ.

¹⁹ Ἀπεκρίνατο οὖν ὁ Ἰησοῦς καὶ *εἶπεν αὐτοῖς, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ δύναται ὁ υἱὸς ποιεῖν ἀφ' ἑαυτοῦ

§ 5:5 τριακοντα | τριακοντα και ANT BYZ HF NA SCR TH WH * 5:5 ασθενεια | ασθενεια αυτου ANT CT † 5:7 βαλη | βαλλη TR ‡ 5:8 εγειραι | εγειρε ANT CT § 5:8 κραββατον | κραβαττον ANT CT * 5:9 κραββατον | κραβαττον ANT CT † 5:10 ουκ | και ουκ CT ‡ 5:10 κραββατον | κραβαττον ANT SBL TH WH | κραβαττον σου NA § 5:11 απεκριθη | ο δε απεκριθη NA TH | ος δε απεκριθη SBL WH * 5:11 κραββατον | κραβαττον ANT CT † 5:12 ουν | — NA TH WH ‡ 5:12 τον κραββατον σου | — CT § 5:12 κραββατον | κραβαττον ANT * 5:14 τι σοι | σοι τι ANT BYZ CT † 5:15 ανηγγειλε | ειπε WH ‡ 5:16 τον ιησουν οι ιουδαιοι και εζητουν αυτον αποκτειναι 92% | οι ιουδαιοι τον ιησουν CT 1.3% § 5:17 ιησους | — SBL TH WH * 5:19 ειπεν | ελεγεν CT

οὐδέν, ἴάν μή τι βλέπη τὸν πατέρα ποιῶντα· ἃ γὰρ ἂν ἐκεῖνος ποιῇ, ταῦτα καὶ ὁ υἱὸς ὁμοίως ποιεῖ. ²⁰ Ὁ γὰρ πατήρ φιλεῖ τὸν υἱόν, καὶ πάντα δείκνυσιν αὐτῷ ἃ αὐτὸς ποιεῖ· καὶ μείζονα τούτων δείξει αὐτῷ ἔργα, ἵνα ὑμεῖς θαυμάζητε. ²¹ Ὡσπερ γὰρ ὁ πατήρ ἐγείρει τοὺς νεκροὺς καὶ ζωοποιεῖ, οὕτω καὶ ὁ υἱὸς οὖς θέλει ζωοποιεῖ. ²² Οὐδὲ γὰρ ὁ πατήρ κρίνει οὐδένα, ἀλλὰ τὴν κρίσιν πᾶσαν δέδωκε τῷ υἱῷ. ²³ ἵνα πάντες τιμῶσι τὸν υἱόν, καθὼς τιμῶσι τὸν πατέρα. Ὁ μὴ τιμῶν τὸν υἱόν, οὐ τιμᾷ τὸν πατέρα τὸν πέμψαντα αὐτόν. ²⁴ Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων, καὶ πιστεύων τῷ πέμψαντί με, ἔχει ζωὴν αἰώνιον· καὶ εἰς κρίσιν οὐκ ἔρχεται, ἀλλὰ μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν.

²⁵ Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν ἐστίν, ὅτε οἱ νεκροὶ ἀκούσονται τῆς φωνῆς τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, καὶ οἱ ἀκούσαντες Ἰζήσονται. ²⁶ Ὡσπερ γὰρ ὁ πατήρ ἔχει ζωὴν ἐν ἑαυτῷ, οὕτως ἔδωκε καὶ τῷ υἱῷ ζωὴν ἔχειν ἐν ἑαυτῷ. ²⁷ καὶ ἐξουσίαν ἔδωκεν αὐτῷ ἵνα κρίσιν ποιεῖν, ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου ἐστί. ²⁸ Μὴ θαυμάζετε τοῦτο· ὅτι ἔρχεται ὥρα, ἐν ἣ πάντες οἱ ἐν τοῖς μνημείοις ἀκούσονται τῆς φωνῆς αὐτοῦ, ²⁹ καὶ ἐκπορεύσονται, οἱ τὰ ἀγαθὰ ποιήσαντες, εἰς ἀνάστασιν ζωῆς· οἱ δὲ τὰ φαῦλα πράξαντες, εἰς ἀνάστασιν κρίσεως.

³⁰ Οὐ δύναμαι ἐγὼ ποιεῖν ἅπ' ἑμαυτοῦ οὐδέν· καθὼς ἀκούω, κρίνω· καὶ ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ δικαία ἐστίν· ὅτι οὐ ζητῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμόν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με *πατρός.

³¹ Ἐὰν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἑμαυτοῦ, ἡ μαρτυρία μου οὐκ ἔστιν ἀληθής. ³² Ἄλλος ἐστίν ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμοῦ, καὶ οἶδα ὅτι ἀληθής ἐστίν ἡ μαρτυρία ἣν μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ. ³³ Ὑμεῖς ἀπεστάλκατε πρὸς Ἰωάννην, καὶ μεμαρτύρηκε τῇ ἀληθείᾳ. ³⁴ Ἐγὼ δὲ οὐ παρὰ ἀνθρώπου τὴν μαρτυρίαν λαμβάνω, ἀλλὰ ταῦτα λέγω ἵνα ὑμεῖς σωθῆτε. ³⁵ Ἐκεῖνος ἦν ὁ λύχνος ὁ καιόμενος καὶ φαίνων, ὑμεῖς δὲ ἠθελησατε ἀγαλλιαθῆναι πρὸς ὥραν ἐν τῷ φωτὶ αὐτοῦ. ³⁶ Ἐγὼ δὲ ἔχω τὴν μαρτυρίαν ἡμεῖζω τοῦ *Ἰωάννου· τὰ γὰρ ἔργα ἃ ἔδωκέ μοι ὁ πατήρ ἵνα τελειώσω αὐτά, αὐτὰ

† 5:19 εαν | αν WH ‡ 5:25 ακουσονται | ακουσουσι CT § 5:25 ζησονται | ζησουσιν CT * 5:26 εδωκε και τω υιω | και τω υιω εδωκε CT † 5:27 και | — CT ‡ 5:28 ακουσονται | ακουσουσι CT § 5:29 δε | — WH * 5:30 πατρος | — CT † 5:33 ιωαννην | ιωανην WH ‡ 5:35 αγαλλιαθηναι | αγαλλιασθηναι TR § 5:36 μειζω | μειζων TH * 5:36 ιωαννου | ιωανου WH † 5:36 εδωκε | δεδωκε CT

τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ, μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὅτι ὁ πατήρ με ἀπέσταλκε. ³⁷ Καὶ ὁ πέμψας με πατήρ, ὁ αὐτὸς μεμαρτύρηκε περὶ ἐμοῦ. Οὔτε φωνὴν αὐτοῦ ἀκηκόατε πώποτε, οὔτε εἶδος αὐτοῦ ἑώρακατε. ³⁸ Καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ οὐκ ἔχετε μένοντα ἐν ὑμῖν, ὅτι ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος, τούτῳ ὑμεῖς οὐ πιστεύετε. ³⁹ Ἐρευνᾶτε τὰς γραφάς, ὅτι ὑμεῖς δοκεῖτε ἐν αὐταῖς ζωὴν αἰώνιον ἔχειν, καὶ ἐκεῖναί εἰσιν αἱ μαρτυροῦσαι περὶ ἐμοῦ. ⁴⁰ καὶ οὐ θέλετε ἐλθεῖν πρὸς με, ἵνα ζωὴν ἔχητε. ⁴¹ Δόξαν παρὰ ἀνθρώπων οὐ λαμβάνω. ⁴² Ὅσα ἄλλα ἐγὼ ἔγνωκα ὑμᾶς, ὅτι τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ οὐκ ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς. ⁴³ Ἐγὼ ἐλήλυθα ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς μου, καὶ οὐ λαμβάνετε με· ἐὰν ἄλλος ἔλθῃ ἐν τῷ ὀνόματι τῷ ἰδίῳ, ἐκεῖνον ἀκούετε. ⁴⁴ Πῶς δύνασθε ὑμεῖς πιστεῦσαι, δόξαν παρὰ ἀλλήλων λαμβάνοντες, καὶ τὴν δόξαν τὴν παρὰ τοῦ μόνου Θεοῦ οὐ ζητεῖτε; ⁴⁵ Μὴ δοκεῖτε ὅτι ἐγὼ κατηγορήσω ὑμῶν πρὸς τὸν πατέρα· ἔστιν ὁ κατηγορῶν ὑμῶν, ὁ Μωσῆς, εἰς ὃν ὑμεῖς ἠλπίκατε. ⁴⁶ Εἰ γὰρ ἐπιστεύετε Μωσῆ, ἐπιστεύετε ἂν ἐμοί· περὶ ἐμοῦ ἐκεῖνος ἔγραψεν. ⁴⁷ Εἰ δὲ τοῖς ἐκείνου γράμμασιν οὐ πιστεύετε, πῶς τοῖς ἐμοῖς ῥήμασι πιστεύετε;

6

¹ Μετὰ ταῦτα ἀπῆλθεν ὁ Ἰησοῦς πέραν τῆς θαλάσσης τῆς Γαλιλαίας, τῆς Τιβεριάδος. ² Καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος πολὺς, ὅτι ἐδώρων αὐτοῦ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει ἐπὶ τῶν ἀσθενούντων. ³ Ἀνῆλθε δὲ εἰς τὸ ὄρος Σὺν Ἰησοῦς, καὶ ἐκεῖ ἐκάθητο μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. ⁴ Ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ Πάσχα, ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων. ⁵ Ἐπάρας οὖν ὁ Ἰησοῦς τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ θεασάμενος ὅτι πολὺς ὄχλος ἔρχεται πρὸς αὐτόν, λέγει πρὸς τὸν Φίλιππον, Πόθεν ἀγοράσομεν ἄρτους, ἵνα φάγωσιν οὗτοι; ⁶ Τοῦτο δὲ ἔλεγε πειράζων αὐτόν· αὐτὸς γὰρ ᾔδει τί ἔμελλε ποιεῖν.

‡ 5:36 εγω | — CT § 5:37 αυτος 98.1% | εκεινος CT 0.8% * 5:37 ακηκοατε πωποτε | πωποτε ακηκοατε CT † 5:38 μενοντα εν υμιν | εν υμιν μενοντα CT ‡ 5:39 ερευνατε | εραυνατε CT § 5:42 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH * 5:43 ληψεσθε | λημψεσθε CT † 5:44 παρα αλληλων 76.4% | παρα ανθρωπων PCK 23% | παρ αλληλων SBL WH 0.1% ‡ 5:45 μωσης | μωσσης ANT CT § 5:46 μωση | μωσει BYZ HF PCK | μωσει ANT CT * 5:46 γαρ εμου | εμου γαρ PCK * 6:2 και ηκολουθει | ηκολουθει δε CT † 6:2 εωρων 93.5% | εθεωρων NA SBL WH 2.6% ‡ 6:2 αυτου | — CT § 6:3 ο | — CT * 6:5 ο ιησους τους οφθαλμους | τους οφθαλμους ο ιησους CT † 6:5 τον | — CT ‡ 6:5 αγορασομεν | αγορασωμεν ANT CT § 6:6 εμελλε | ημελλε PCK

7 Ἀπεκρίθη * αὐτῷ Φίλιππος, Διακοσίων δηναρίων ἄρτοι οὐκ ἀρκοῦσιν αὐτοῖς, ἵνα ἕκαστος † αὐτῶν βραχύ † τι λάβῃ. 8 Λέγει αὐτῷ εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου, 9 Ἔστι παιδάριον ἔξεν ὧδε, * ὃ ἔχει πέντε ἄρτους κριθίνους καὶ δύο ὀψάρια· ἀλλὰ ταῦτα τί ἐστὶν εἰς τοσοῦτους; 10 Εἶπε † δὲ ὁ Ἰησοῦς, Ποιήσατε τοὺς ἀνθρώπους ἀναπεσεῖν. Ἦν δὲ χόρτος πολὺς ἐν τῷ τόπῳ. † Ἀνέπεσον οὖν οἱ ἄνδρες τὸν ἀριθμὸν ὧσει πεντακισχίλιοι. 11 Ἔλαβε * δὲ τοὺς ἄρτους ὁ Ἰησοῦς, καὶ εὐχαριστήσας διέδωκε † τοῖς μαθηταῖς, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ἀνακειμένοις· ὁμοίως καὶ ἐκ τῶν ὀψαρίων ὅσον ἤθελον. 12 Ὡς δὲ ἐνεπλήσθησαν, λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Συναγάγετε τὰ περισσεύσαντα † κλάσματα, ἵνα μὴ τι ἀπόληται. 13 Συνήγαγον οὖν, καὶ ἐγένισαν δώδεκα κοφίνους κλασμάτων ἐκ τῶν πέντε ἄρτων τῶν κριθίνων, ἃ ἔπερισσευσεν τοῖς βεβρωκόσιν. 14 Οἱ οὖν ἄνθρωποι ἰδόντες * ὃ ἐποίησε σημεῖον ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγον ὅτι Οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης ὁ ἐρχόμενος εἰς τὸν κόσμον. 15 Ἰησοῦς οὖν γνοὺς ὅτι μέλλουσιν ἔρχεσθαι καὶ ἀρπάζειν αὐτόν, ἵνα ποιήσωσιν † αὐτὸν βασιλέα, † ἀνεχώρησεν εἰς τὸ ὄρος αὐτὸς μόνος.

16 Ὡς δὲ ὀψία ἐγένετο, κατέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπὶ τὴν θάλασσαν, 17 καὶ ἐμβάντες εἰς ἑστὸ πλοῖον, ἤρχοντο πέραν τῆς θαλάσσης εἰς * Καπερναοῦμ. Καὶ σκοτία ἤδη ἐγγόνει, καὶ † οὐκ ἐληλύθει πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς. 18 Ἦ τε θάλασσα ἀνέμου μεγάλου πνέοντος ἔδιηγεῖρετο. 19 Ἐληλακότες οὖν ὡς σταδίους εἴκοσι πέντε ἢ τριάκοντα, θεωροῦσι τὸν Ἰησοῦν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης, καὶ ἐγγὺς τοῦ πλοίου * γινόμενον· καὶ ἐφοβήθησαν. 20 Ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς, Ἐγὼ εἰμι· μὴ φοβεῖσθε. 21 Ἦθελον οὖν λαβεῖν αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον· καὶ εὐθέως † τὸ πλοῖον ἐγένετο ἐπὶ τῆς γῆς εἰς ἣν ὑπῆγον.

* 6:7 φιλιππος | ο φιλιππος NA † 6:7 αυτων | — CT † 6:7 τι | — WH
 § 6:9 εν | — CT * 6:9 ο | ος ANT CT † 6:10 δε | — CT † 6:10 ανεπεσον
 | ανεπεσαν BYZ CT § 6:10 ωσει | ως CT * 6:11 δε | ουν CT † 6:11
 τοις μαθηταις οι δε μαθηται | — CT † 6:12 κλασματα | των κλασματων
 PCK § 6:13 επερисσευσε | επερισσευσαν CT * 6:14 ο εποιησεν σημειον
 ο ιησους 89% | ο εποιησεν σημειον NA SBL TH 0.5% | α εποιησεν σημεια
 WH 0.3% † 6:15 αυτον | — CT † 6:15 ανεχωρησεν | ανεχωρησε παλιν
 ANT CT PCK TR § 6:17 το | — CT * 6:17 καπερναουμ | καφαρναουμ CT
 † 6:17 ουκ | ουπω CT † 6:17 εληλυθει προς αυτους 83% | προς αυτους
 εληλυθει TH 0.8% § 6:18 διηγειρετο | διεγειρετο CT * 6:19 γινομενον
 | γεινομενον TH † 6:21 το πλοιον εγενετο | εγενετο το πλοιον CT

22 Τῆ ἐπαύριον ὁ ὄχλος ὁ ἐστηκὼς πέραν τῆς θαλάσσης, ἰδὼν ὅτι πλοιάριον ἄλλο οὐκ ἦν ἐκεῖ εἰ μὴ ἐν δέκεῖνο εἰς ὃ ἐνέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ὅτι οὐ συνεισηθήθε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ *πλοiάριον, ἀλλὰ μόνοι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπῆλθον — 23 ἄλλα δὲ ἦλθε πλοiάρια ἐκ Τιβεριάδος ἐγγὺς τοῦ τόπου ὅπου ἔφαγον τὸν ἄρτον, εὐχαριστήσαντος τοῦ Κυρίου — 24 ὅτε οὖν εἶδεν ὁ ὄχλος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ἐκεῖ οὐδὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἐνέβησαν αὐτοὶ εἰς τὰ σπλοiα, καὶ ἦλθον εἰς *Καπερναοῦμ, ζητοῦντες τὸν Ἰησοῦν.

25 Καὶ εὐρόντες αὐτὸν πέραν τῆς θαλάσσης, εἶπον αὐτῷ, ῥαββί, πότε ὧδε γέγονας; 26 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ζητεῖτέ με, οὐχ ὅτι εἶδετε σημεῖα, ἀλλ' ὅτι ἐφάγετε ἐκ τῶν ἄρτων καὶ ἐχορτάσθητε. 27 Ἐργάζεσθε μὴ τὴν βρωσιν τὴν ἀπολλυμένην, ἀλλὰ τὴν βρωσιν τὴν μένουσαν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἣν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑμῖν δώσει· τοῦτον γὰρ ὁ πατὴρ ἐσφράγισεν, ὁ Θεός. 28 Εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν, Τί ποιῶμεν, ἵνα ἐργαζώμεθα τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ; 29 Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Τοῦτό ἐστι τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ, ἵνα *πιστεύσητε εἰς ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος. 30 Εἶπον οὖν αὐτῷ, Τί οὖν ποιεῖς σὺ σημεῖον, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμέν σοι; Τί ἐργάζῃ; 31 Οἱ πατέρες ἡμῶν τὸ μάννα ἔφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθὼς ἐστὶ γεγραμμένον, Ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς φαγεῖν. 32 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ ῥαββί δέδωκεν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· ἀλλ' ὁ πατὴρ μου δίδωσιν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸν ἀληθινόν. 33 Ὁ γὰρ ἄρτος τοῦ Θεοῦ ἐστὶν ὁ καταβαίνων ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ζωὴν διδούς τῷ κόσμῳ. 34 Εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν, Κύριε, πάντοτε δὸς ἡμῖν τὸν ἄρτον τοῦτον.

35 Εἶπε δὲ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς· ὁ ἐρχόμενος πρὸς *με οὐ μὴ πεινάσῃ· καὶ ὁ πιστεύων

‡ 6:22 ιδων | ειδον CT § 6:22 εκεινο εις ο ενεβησαν οι μαθηται αυτου 74.8% | — CT 4.1% * 6:22 πλοιαριον | πλοιον CT † 6:23 ἄλλα δὲ ἦλθε πλοiάρια 77% | ἄλλα (ἀλλὰ SBL) ἦλθε πλοiάρια NA 0.1% | ἄλλα (ἀλλὰ WH) ἦλθε πλοiα TH 0.1% ‡ 6:24 αυτοι 75% | και αυτοι TR 5.3% § 6:24 πλοια | πλοιαρια CT * 6:24 καπερναουμ | καφαρναουμ CT † 6:25 ραββι | ραββει TH WH ‡ 6:28 ποιωμεν | ποιουμεν ST § 6:29 ιησους | ο ιησους NA SBL TR WH * 6:29 πιστευσητε | πιστευητε CT † 6:32 μωσης | μωυσης ANT CT ‡ 6:32 δεδωκεν | εδωκεν WH § 6:35 δε | — CT * 6:35 με | εμε CT

εἰς ἐμὲ οὐ μὴ διψήσῃ πώποτε. ³⁶ Ἄλλ' εἶπον ὑμῖν ὅτι καὶ ἐωράκατέ με, καὶ οὐ πιστεύετε. ³⁷ Πᾶν ὃ δίδωσί μοι ὁ πατήρ πρὸς ἐμὲ ἤξει· καὶ τὸν ἐρχόμενον πρὸς ἡμεῖς οὐ μὴ ἐκβάλω ἔξω. ³⁸ Ὅτι καταβέβηκα ἔξ τοῦ οὐρανοῦ, οὐχ ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμόν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με. ³⁹ Τοῦτο δέ ἐστι τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με *πατρός, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκέ μοι, μὴ ἀπολέσω ἔξ αὐτοῦ, ἄλλὰ ἀναστήσω αὐτὸ στή ἐσχάτη ἡμέρα. ⁴⁰ Τοῦτο *δὲ ἐστι τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με, ἵνα πᾶς ὁ θεωρῶν τὸν υἱὸν καὶ πιστεύων εἰς αὐτόν, ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον, καὶ ἀναστήσω αὐτὸν ἐγὼ τῇ ἐσχάτη ἡμέρα.

⁴¹ Ἐγγύζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι εἶπεν, Ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ καταβάς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. ⁴² Καὶ ἔλεγον, Σοὺχ οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ υἱὸς Ἰωσήφ, οὗ ἡμεῖς οἶδαμεν τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα; Πῶς *οὖν λέγει οὗτος ὅτι Ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβέβηκα; ⁴³ Ἀπεκρίθη οὖν ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Μὴ γογγύζετε μετ' ἀλλήλων. ⁴⁴ Οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρὸς ἡμεῖς, ἐὰν μὴ ὁ πατήρ ὁ πέμψας με ἐλκύσῃ αὐτόν, *καὶ ἐγὼ ἀναστήσω αὐτόν ἐν τῇ ἐσχάτη ἡμέρα. ⁴⁵ Ἔστι γεγραμμένον ἐν τοῖς προφήταις, Καὶ ἔσονται πάντες διδασκατοὶ Θεοῦ. Πᾶς σοῦν ὁ *ἀκούων παρὰ τοῦ πατρὸς καὶ μαθὼν, ἔρχεται πρὸς ἡμεῖς. ⁴⁶ Οὐχ ὅτι τὸν πατέρα ἡμεῖς ἐώρακεν, εἰ μὴ ὁ ὢν παρὰ τοῦ Θεοῦ, οὗτος ἐώρακε τὸν πατέρα. ⁴⁷ Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, ἔχει ζωὴν αἰώνιον. ⁴⁸ Ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς. ⁴⁹ Οἱ πατέρες ὑμῶν ἔφαγον *τὸ μάννα ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ ἀπέθανον. ⁵⁰ Οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαίνων, ἵνα τις ἔξ αὐτοῦ φάγῃ καὶ μὴ ἀποθάνῃ. ⁵¹ Ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ ζῶν, ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς· ἐὰν τις φάγῃ ἐκ τούτου τοῦ ἄρτου, ἡζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα. Καὶ ὁ ἄρτος δὲ ὃν ἐγὼ δώσω, ἡ σὰρξ μου ἐστιν, ἣν ἐγὼ δώσω ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς.

† 6:35 διψηση | διψησει CT ‡ 6:37 με | εμε NA TH § 6:38 εκ | απο CT
 * 6:39 πατρος | — CT † 6:39 αλλα | αλλ NA²⁸ ‡ 6:39 αυτο | αυτον BYZ
 HF § 6:39 τη | εν τη ANT BYZ NA PCK TR * 6:40 δε | γαρ CT † 6:40
 πεμψαντος με | πατρος μου CT ‡ 6:40 τη | εν τη NA § 6:42 ουχ | ουχι
 WH * 6:42 ουν 98.9% | νυν CT 0.6% † 6:42 ουτος 92.8% | — CT 4.8%
 ‡ 6:43 ουν ο | — CT § 6:44 με | εμε TH * 6:44 και εγω | καγω CT
 † 6:44 εν | — ANT TR ‡ 6:45 θεου | του θεου TR § 6:45 ουν | — ANT CT
 * 6:45 ακουων | ακουσας CT TR † 6:45 με | εμε CT ‡ 6:46 τις εωρακεν
 | εωρακε τις CT § 6:47 εις εμε 98.9% | — CT 0.7% * 6:49 το μαννα εν
 τη ερημω | εν τη ερημω το μαννα CT † 6:51 ζησεται | ζησει NA SBL WH
 ‡ 6:51 εν ενω δωσω | — CT

52 Ἐμάχοντο οὖν πρὸς ἀλλήλους οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντες, Πῶς δύναται οὗτος ἡμῖν δοῦναι τὴν Σάρκα φαγεῖν; 53 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ πῖντε αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς. 54 Ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα, ἔχει ζωὴν αἰώνιον, *καὶ ἐγὼ ἀναστήσω αὐτὸν †τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 55 Ἡ γὰρ σὰρξ μου ἀληθῶς ἐστὶ βρῶσις, καὶ τὸ αἷμά μου ἀληθῶς ἐστὶ πόσις. 56 Ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα, ἐν ἐμοὶ μένει, κἀγὼ ἐν αὐτῷ. 57 Καθὼς ἀπέστειλέ με ὁ ζῶν πατήρ, κἀγὼ ζῶ διὰ τὸν πατέρα· καὶ ὁ τρώγων με, κἀκεῖνος ζήσεται δι' ἐμέ. 58 Οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ *ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς· οὐ καθὼς ἔφαγον οἱ πατέρες †ὕμων †τὸ μάννα, καὶ ἀπέθανον· ὁ τρώγων Στουῦτον τὸν ἄρτον, *ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα. 59 Ταῦτα εἶπεν ἐν συναγωγῇ διδάσκων ἐν †Καπερναοῦμ.

60 Πολλοὶ οὖν ἀκούσαντες ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ †εἶπον, Σκληρὸς ἐστὶν Σοῦτος ὁ λόγος· τίς δύναται αὐτοῦ ἀκούειν; 61 Εἰδὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐν ἑαυτῷ ὅτι γογγύζουσι περὶ τούτου οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς, Τοῦτο ὑμᾶς σκανδαλίζει; 62 Ἐὰν οὖν θεωρῆτε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀναβαίνοντα ὅπου ἦν τὸ πρότερον; 63 Τὸ πνεῦμά ἐστι τὸ ζωοποιῶν, ἢ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ οὐδέν· τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ *λαλῶ ὑμῖν, πνεῦμά ἐστι καὶ ζωὴ ἐστὶν. 64 †Ἄλλ' εἰσὶν ἐξ ὑμῶν τινες οἱ οὐ πιστεύουσιν. Ἦδει γὰρ ἐξ ἀρχῆς ὁ Ἰησοῦς, τινες εἰσὶν οἱ μὴ πιστεύοντες, καὶ τίς ἐστὶν ὁ παραδώσων αὐτόν. 65 Καὶ ἔλεγε, Διὰ τοῦτο εἶρηκα ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρὸς με, ἐὰν μὴ ἦ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ πατρὸς †μου.

66 Ἐκ τούτου πολλοὶ Σἀπηλθον *τῶν μαθητῶν †αὐτοῦ εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ οὐκέτι μετ' αὐτοῦ περιεπάτουν. 67 Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τοῖς δώδεκα, Μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε ὑπάγειν; 68 Ἀπεκρίθη †οὖν αὐτῷ Σίμων Πέτρος,

§ 6:52 σαρκα | σαρκα αυτου NA SBL WH * 6:54 και εγω | καγω CT † 6:54 τη | εν τη ANT BYZ † 6:55 αληθως ... αληθως 71.3% | αληθης ... αληθης CT 22.5% § 6:57 ζησεται | ζησει CT * 6:58 εκ του 99.6% | εξ CT 0.4% † 6:58 υμων 94% | — CT 0.6% † 6:58 το μαννα 91.6% | — CT 1% § 6:58 τουτον | μου τουτον PCK * 6:58 ζησεται | ζησει BYZ CT † 6:59 καπερναουμ | καφαρναουμ CT † 6:60 ειπον | ειπαν NA SBL WH § 6:60 ουτος ο λογος | ο λογος ουτος CT * 6:63 λαλω | λελαληκα CT † 6:64 αλλ | αλλα SBL WH † 6:65 μου | — CT § 6:66 απηλθον | — CT * 6:66 των 95.1% | εκ των ANT CT 4.7% † 6:66 αυτου | αυτου απηλθον CT † 6:68 ουν | — CT

Κύριε, πρὸς τίνα ἀπελευσόμεθα; Ῥήματα ζωῆς αἰωνίου ἔχεις. ⁶⁹ Καὶ ἡμεῖς πεπιστεύκαμεν καὶ ἐγνώκαμεν ὅτι σὺ εἶ ὁ ΣΧριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ * τοῦ ζῶντος. ⁷⁰ Ἀπεκρίθη αὐτοῖς † ὁ Ἰησοῦς, Οὐκ ἐγὼ ὑμᾶς τοὺς δώδεκα ἐξελεξάμην, καὶ ἐξ ὑμῶν εἷς διάβολός ἐστιν; ⁷¹ Ἐλεγε δὲ τὸν Ἰούδαν Σίμωνος † Ἰσκαριώτην· οὗτος γὰρ § ἐμελλεν αὐτὸν παραδιδόναι, εἷς * ὢν ἐκ τῶν δώδεκα.

7

¹ Καὶ * περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς μετὰ ταῦτα ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ· οὐ γὰρ ἠθελεν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ περιπατεῖν, ὅτι ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι. ² Ἦν δὲ ἐγγὺς ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων ἡ Σκηνοπηγία. ³ Εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, Μετάβηθι ἐντεῦθεν, καὶ ὑπάγε εἰς τὴν Ἰουδαίαν, ἵνα καὶ οἱ μαθηταὶ σου † θεωρήσωσι τὰ ἔργα σου ἃ ποιεῖς. ⁴ Οὐδεὶς γὰρ † ἐν κρυπτῷ τι ποιεῖ, καὶ ζητεῖ αὐτὸς ἐν παρρησίᾳ εἶναι. Εἰ ταῦτα ποιεῖς, φανέρωσον σεαυτὸν τῷ κόσμῳ. ⁵ Οὐδὲ γὰρ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπίστευον εἰς αὐτόν. ⁶ Λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς οὐπω πάρεστιν, ὁ δὲ καιρὸς ὁ ὑμέτερος πάντοτέ ἐστιν ἔτοιμος. ⁷ Οὐ δύναται ὁ κόσμος μισεῖν ὑμᾶς· ἐμὲ δὲ μισεῖ, ὅτι ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ αὐτοῦ, ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρὰ ἐστίν. ⁸ Ὑμεῖς ἀνάβητε εἰς τὴν ἑορτὴν Σταύτην· ἐγὼ * οὐπω ἀναβαίνω εἰς τὴν ἑορτὴν ταύτην, ὅτι ὁ † καιρὸς ὁ ἐμὸς οὐπω πεπλήρωται. ⁹ Ταῦτα † δὲ εἰπὼν § αὐτοῖς, ἔμεινεν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ.

¹⁰ Ὡς δὲ ἀνέβησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, * τότε καὶ αὐτὸς ἀνέβη εἰς τὴν ἑορτὴν, οὐ φανερώς, † ἀλλ' ὡς ἐν κρυπτῷ. ¹¹ Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι ἐζήτουν αὐτὸν ἐν τῇ ἑορτῇ, καὶ ἔλεγον, Ποῦ ἐστὶν ἐκεῖνος; ¹² Καὶ γογγυσμὸς † πολὺς περὶ αὐτοῦ ἦν ἐν τοῖς ὄχλοις· οἱ μὲν ἔλεγον ὅτι Ἀγαθὸς ἐστίν·

§ 6:69 χριστος ο υιος 98.6% | αγιος CT 0.5% * 6:69 του ζωντος 97.2% | — CT 1.8% † 6:70 ο ιησους | — BYZ HF PCK † 6:71 ισκαριωτην 96% | ισκαριωτου CT 2.9% § 6:71 εμελλεν αυτον παραδιδοναι 78.2% | ημελλεν αυτον παραδιδοναι TR 14.4% | εμελλεν παραδιδοναι αυτον CT 2.9% * 6:71 ων | — NA SBL WH * 7:1 περιεπατει ο ιησους μετα ταυτα | μετα ταυτα περιεπατει ο ιησους CT † 7:3 θεωρησωσι τα εργα σου | θεωρησωσι τα εργα PCK | θεωρησουσι σου τα εργα CT † 7:4 εν κρυπτω τι | τι εν κρυπτω CT § 7:8 ταυτην | — CT * 7:8 ουπω | ουκ NA SBL † 7:8 καιρος ο εμος | εμος καιρος CT † 7:9 δε | — TH § 7:9 αυτοις 87.6% | αυτος NA SBL TH 8.4% * 7:10 τοτε και αυτος ανεβη εις την εορτην | εις την εορτην τοτε και αυτος ανεβη CT † 7:10 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH † 7:12 πολυς περι αυτου ην 89.1% | περι αυτου ην πολυς CT 1.4%

Ἄλλοι ἔλεγον, Οὐ, ἀλλὰ πλανᾷ τὸν ὄχλον. ¹³ Οὐδεὶς μέντοι παρρησίᾳ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων.

¹⁴ Ἦδη δὲ τῆς ἑορτῆς μεσοῦσης, ἀνέβη *ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερόν, καὶ ἐδίδασκε. ¹⁵ †Καὶ ἐθαύμαζον οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντες, Πῶς οὗτος γράμματα οἶδε, μὴ μεμαθηκώς; ¹⁶ Ἀπεκρίθη οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν, Ἡ ἐμὴ διδαχὴ οὐκ ἔστιν ἐμὴ, ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με. ¹⁷ Ἐάν τις θέλῃ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιεῖν, γνώσεται περὶ τῆς διδαχῆς, πότερον ἐκ τοῦ Θεοῦ ἔστιν, ἢ ἐγὼ ἅπ' ἑμαυτοῦ λαλῶ. ¹⁸ Ὁ ἅψ' ἑαυτοῦ λαλῶν, τὴν δόξαν τὴν ἰδίαν ζητεῖ· ὁ δὲ ζητῶν τὴν δόξαν τοῦ πέμψαντος αὐτόν, οὗτος ἀληθὴς ἔστι, καὶ ἀδικία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν. ¹⁹ Οὐ *Μωσῆς †δέδωκεν ὑμῖν τὸν νόμον, καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ποιεῖ τὸν νόμον; Τί με ζητεῖτε ἀποκτεῖναι; ²⁰ Ἀπεκρίθη ὁ ὄχλος †καὶ εἶπε, Δαιμόνιον ἔχεις· τίς σε ζητεῖ ἀποκτεῖναι; ²¹ Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ἐν ἔργον ἐποίησα, καὶ πάντες θαυμάζετε. ²² Διὰ τοῦτο *Μωσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὴν περιτομὴν—οὐχ ὅτι ἐκ τοῦ †Μωσέως ἔστιν, ἀλλ' ἐκ τῶν πατέρων—καὶ ἐν σαββάτῳ περιτέμνετε ἄνθρωπον. ²³ Εἰ περιτομὴν λαμβάνει ἄνθρωπος ἐν σαββάτῳ, ἵνα μὴ λυθῇ ὁ νόμος ὁ Μωσέως, ἐμοὶ χολᾶτε ὅτι ὅλον ἄνθρωπον ὑγιῇ ἐποίησα ἐν σαββάτῳ; ²⁴ Μὴ κρίνετε κατ' ὄψιν, ἀλλὰ τὴν δικαίαν κρίσιν *κρίνατε.

²⁵ Ἐλεγον οὖν τινες ἐκ τῶν †Ἱεροσολυμιτῶν, Οὐχ οὗτός ἐστιν ὃν ζητοῦσιν ἀποκτεῖναι; ²⁶ Καὶ ἶδε παρρησίᾳ λαλεῖ, καὶ οὐδὲν αὐτῷ λέγουσι. Μήποτε ἀληθῶς ἔγνωσαν οἱ ἄρχοντες ὅτι οὗτός ἐστιν †ἀληθῶς ὁ Χριστός; ²⁷ Ἀλλὰ τοῦτον οἶδαμεν πόθεν ἔστιν· ὁ δὲ Χριστὸς ὅταν ἔρχηται, οὐδεὶς γινώσκει πόθεν ἔστιν. ²⁸ Ἐκραξεν οὖν ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων ὁ Ἰησοῦς καὶ λέγων, Κάμὲ οἴδατε, καὶ οἴδατε πόθεν εἰμί· καὶ ἅπ' ἑμαυτοῦ οὐκ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἔστιν ἀληθινὸς ὁ πέμψας με, ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε. ²⁹ Ὁ ἔγωγ οἶδα αὐτόν, ὅτι παρ' αὐτοῦ εἰμι, κάκεῖνός με ἀπέστειλεν. ³⁰ Ἐζήτησαν οὖν αὐτόν πιάσαι. Καὶ οὐδεὶς ἐπέβαλεν

§ 7:12 αλλοι | αλλοι δε CT TR * 7:14 ο | — CT † 7:15 και εθαυμαζον | εθαυμαζον ουν CT ‡ 7:16 ουν | — TR § 7:16 ο | — WH * 7:19 μωσης | μωυσης ANT CT † 7:19 δεδωκεν | εδωκεν WH ‡ 7:20 και ειπε | — CT § 7:21 ιησους | ο ιησους TR * 7:22 μωσης | μωυσης ANT CT † 7:22 μωσεως | μωυσεως ANT CT ‡ 7:23 ανθρωπος | ο ανθρωπος WH § 7:23 μωσεως | μωυσεως ANT CT * 7:24 κρινατε | κρινετε CT † 7:25 ιεροσολυμιτων | ιεροσολυμειτων TH WH ‡ 7:26 αληθως | — CT § 7:29 εγω | εγω δε TR

ἐπ' αὐτὸν τὴν χεῖρα, ὅτι οὐπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ.
 31 * Πολλοὶ δὲ ἐκ τοῦ ὄχλου ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν, καὶ ἔλεγον ἴδιον Ὁ Χριστὸς ὅταν ἔλθῃ, μήτι πλείονα σημεῖα Στούτων ποιήσει ὢν οὗτος ἐποίησεν;

32 Ἦκουσαν οἱ Φαρισαῖοι τοῦ ὄχλου γογγύζοντος περὶ αὐτοῦ ταῦτα· καὶ ἀπέστειλαν * ὑπηρέτας οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἵνα πιάσωσιν αὐτόν. 33 Εἶπεν ἰδιον ὁ Ἰησοῦς, Ἔτι μικρὸν χρόνον μεθ' ὑμῶν εἰμι, καὶ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με. 34 Ζητήσετέ με, καὶ οὐχ δεύρησετε· καὶ ὅπου εἰμι ἐγώ, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν. 35 Εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς ἑαυτούς, Ποῦ οὗτος μέλλει πορεύεσθαι ὅτι ἡμεῖς οὐχ εὐρήσομεν αὐτόν; Μὴ εἰς τὴν διασπορὰν τῶν Ἑλλήνων μέλλει πορεύεσθαι, καὶ διδάσκειν τοὺς Ἑλληνας; 36 Τίς ἐστὶν * οὗτος ὁ λόγος ὃν εἶπε, Ζητήσετέ με, καὶ οὐχ δεύρησετε· καὶ ὅπου εἰμι ἐγώ, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν;

37 Ἐν δὲ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς ἐορτῆς εἰστίθει ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔκραξε, λέγων, Ἐάν τις διψᾷ, ἐρχέσθω πρὸς με καὶ πινέτω. 38 Ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, καθὼς εἶπεν ἡ γραφή, ποταμοὶ ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ ρεύσουσιν ὕδατος ζῶντος. 39 Τοῦτο δὲ εἶπε περὶ τοῦ πνεύματος ἁγίου * ἔμελλον λαμβάνειν οἱ πιστεύοντες εἰς αὐτόν· οὐπω γὰρ ἦν Πνεῦμα Ἅγιον, ὅτι Στῆσοῦς * οὐδέπω ἐδοξάσθη.

40 Ἐπολλοὶ οὖν ἐκ τοῦ ὄχλου ἀκούσαντες τὸν λόγον ἔλεγον, Οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης. 41 Ἄλλοι ἔλεγον, Οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός. * Ἄλλοι ἔλεγον, Μὴ γὰρ ἐκ τῆς Γαλιλαίας ὁ Χριστὸς ἔρχεται; 42 Ἐπιπὶν ἡ γραφή εἶπεν ὅτι ἐκ τοῦ σπέρματος Δαυὶδ, καὶ ἀπὸ Βηθλεέμ, τῆς

* 7:31 πολλοι δε εκ του οχλου | εκ του οχλου δε πολλοι CT † 7:31 οτι | — CT † 7:31 μητι | μη CT § 7:31 τουτων | — CT PCK * 7:32 υπηρετας οι φαρισαιοι και οι αρχιερεις | οι φαρισαιοι και οι αρχιερεις υπηρετας TR | οι αρχιερεις και οι φαρισαιοι υπηρετας CT † 7:33 ουν | ουν αυτοις TR † 7:33 μικρον χρονον | χρονον μικρον CT § 7:34 ευρησετε | ευρησετε με NA WH * 7:36 ουτος ο λογος | ο λογος ουτος CT † 7:36 ευρησετε | ευρησετε με NA WH † 7:37 εισηκει | ισηκει TH WH § 7:39 ου | ο BYZ NA PCK TH * 7:39 εμελλον | ημελλον PCK † 7:39 πιστευοντες | πιστευσαντες CT † 7:39 αγιον 96.9% | — NA SBL WH 2% § 7:39 ιησους | ο ιησους TR * 7:39 ουδεπω | ουπω WH † 7:40 πολλοι ουν εκ του οχλου | εκ του οχλου ουν CT † 7:40 τον λογον 53.2% | των λογων τουτων CT 5% § 7:40 ελεγον 98.2% | ελεγον οτι WH 1.5% * 7:41 αλλοι | αλλοι δε TR | οι δε CT † 7:42 ουχι | ουχ CT † 7:42 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH

κώμης ὅπου ἦν ὁ Δαυίδ, *ὁ Χριστὸς ἔρχεται; ⁴³ Σχίσμα οὖν ἐν τῷ ὄχλῳ ἐγένετο δι' αὐτόν. ⁴⁴ Τινὲς δὲ ἤθελον ἐξ αὐτῶν πιάσαι αὐτόν, ἀλλ' οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτόν τὰς χεῖρας.

⁴⁵ Ἦλθον οὖν οἱ ὑπηρέται πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ Φαρισαίους· καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐκεῖνοι, Διὰ τί οὐκ ἠγάγετε αὐτόν; ⁴⁶ Ἀπεκρίθησαν οἱ ὑπηρέται, Οὐδέποτε σοῦτως ἐλάλησεν ἄνθρωπος, *ὡς οὗτος ὁ ἄνθρωπος. ⁴⁷ Ἀπεκρίθησαν οὖν αὐτοῖς οἱ Φαρισαῖοι, Μὴ καὶ ὑμεῖς πεπλάνησθε; ⁴⁸ Μὴ τις ἐκ τῶν ἀρχόντων ἐπίστευσεν εἰς αὐτόν, ἢ ἐκ τῶν Φαρισαίων; ⁴⁹ Ἄλλ' ὁ ὄχλος οὗτος ὁ μὴ γινώσκων τὸν νόμον ἐπικατάραιοί εἰσι. ⁵⁰ Λέγει Νικόδημος πρὸς αὐτούς—ὁ ἐλθὼν Συνοκτὸς πρὸς αὐτόν, *εἷς ὢν ἐξ αὐτῶν— ⁵¹ Μὴ ὁ νόμος ἡμῶν κρίνει τὸν ἄνθρωπον, ἐὰν μὴ ἀκούσῃ παρ' αὐτοῦ πρότερον καὶ γνῶ τί ποιεῖ; ⁵² Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ, Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῆς Γαλιλαίας εἶ; Ἐρεῦνησον καὶ ἴδε ὅτι *προφήτης ἐκ τῆς Γαλιλαίας οὐκ ἐγγήγερται.

⁵³ Καὶ ἔδοξε εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ·

8

¹ *Ἰησοῦς δὲ ἐπορεύθη εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν. ² Ὁρθρου δὲ πάλιν ἔπαρεγένετο εἰς τὸ ἱερόν, καὶ πᾶς ὁ

§ 7:42 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH * 7:42 ο χριστος ερχεται 97.1% | ερχεται ο χριστος CT 0.8% † 7:43 εν τω οχλω εγενετο | εγενετο εν τω οχλω CT † 7:44 επεβαλεν | εβαλεν WH § 7:46 ουτως ελαλησεν | ελαλησεν ουτως CT * 7:46 ως ουτος ο ανθρωπος 96.9% | — CT 1.1% † 7:49 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH † 7:49 επικαταρατοι | επατατοι CT § 7:50 νυκτος 88.3% | — CT 0.7% * 7:50 εις 95.7% | το προτερον εις NA 2.8% | προτερον εις SBL TH WH 0.7% † 7:51 παρ αυτου προτερον | πρωτον παρ αυτου CT † 7:52 ειπον | ειπαν CT § 7:52 ερευνησον | εραυνησον CT * 7:52 προφητης εκ της γαλιλαιας 96.8% | εκ της γαλιλαιας προφητης CT 2.2% † 7:52 εγγηγερται | εγειρεται CT † 7:53 {include 7:53-8:11} 78.7% | {omit 7:53-8:11} SBL TH 16.8% [Note: ANT, NA, and WH enclose this text with double brackets. WH places it in a separate section after chapter 21.] § 7:53 επορευθη μ^{3,5} 35.7% | απηλθεν μ^{6,7} ANT BYZ HF PCK 45.2% | επορευθησαν μ^{1,2} NA WH 10.7% | απηλθον μ⁴ 7.6% * 8:1 ιησους δε επορευθη μ^{1,3,5,7} 55.5% | και ο ιησους επορευθη μ⁶ BYZ HF 23.5% | και ιησους επορευθη μ⁴ 5.1% | ιησους δε επορευετο μ² 4.8% | επορευθη ο ιησους λ² 3.6% † 8:1 εις μ^{1,2,4,5,6,7} λ² 97.6% | προς μ³ 2.2% † 8:2 παλιν μ^{1,2,3,4,5,7} λ² 64.8% | παλιν βαθεος μ^{6pt} BYZ 19.4% | παλιν βαθεως μ^{6pt} BYZ HF 13.1% § 8:2 παρεγενετο μ^{1pt,2,3,5,7} λ² 64.6% | ηλθεν ο ιησους μ⁶ BYZ HF 27.2% | ηλθεν μ⁴ 4.2% | παρεγινετο μ^{1pt} 1.6%

* λαὸς ἤρχετο· καὶ καθίσας ἐδίδασκεν αὐτούς. ³ Ἄγουσι δὲ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς αὐτὸν γυναῖκα ἑξ ἑν μοιχείᾳ * καταληφθεῖσαν· καὶ στήσαντες αὐτὴν ἐν ἡμέσῳ, ⁴ λέγουσιν αὐτῷ, Σπειράζοντες, Διδάσκαλε, * αὕτη ἡ γυνὴ κατελήφθη ἐπ' αὐτοφόρῳ μοιχευομένη. ⁵ Ἐν δὲ τῷ νόμῳ ΣΜωσῆς ἡμῖν ἐνετείλατο τὰς τοιαύτας * λιθοβολεῖσθαι· σὺ οὖν τί λέγεις; ⁶ Τοῦτο δὲ ἔλεγον Σπειράζοντες αὐτόν, ἵνα * ἔχῃσι κατηγορεῖν αὐτοῦ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς κάτω κύψας, τῷ δακτύλῳ ἔγραφεν εἰς τὴν γῆν, * μὴ προσποιούμενος. ⁷ Ὡς δὲ ἐπέμενον ἔρωτῶντες αὐτόν, ἀνακύψας εἶπε Σπρὸς αὐτούς, Ὁ ἀναμάρτητος

* **8:2** λαος $\mu^{1,3pt,5,6,7}$ λ^2 83.3% | οχλος $\mu^{2,3pt,4pt}$ 14% | omit και πας ο λαος ηρχετο και καθισας εδιδασκεν αυτους μ^{4pt} 1.4% † **8:2** ηρχετο μ^5 14.5% | ηρχετο προς αυτον $\mu^{1,2,3,4pt,6,7}$ λ^2 ANT BYZ HF NA PCK TR WH 81.6% | omit και πας ο λαος ηρχετο και καθισας εδιδασκεν αυτους μ^{4pt} 1.4% ‡ **8:3** αγουσι δε ... προς αυτον γυναικα $\mu^{1,3,5,7}$ 46.7% | αγουσι δε ... γυναικα $\mu^{2,4pt,6}$ λ^2 ANT BYZ NA WH 20.3% | αγουσι τω ιησου ... γυναικα λ^1 14.3% | και προσηνεγκαν αυτω ... γυναικα μ^{4pt} 1.4% § **8:3** εν μ^5 16.9% | επι $\mu^{1,2,3,4,6,7}$ $\lambda^{1,2}$ ANT BYZ HF NA PCK WH 82.4% * **8:3** καταληφθεισαν μ^5 13.3% | κατειλημμενην $\mu^{1,2,3,4,6,7}$ $\lambda^{1,2}$ ANT BYZ HF NA PCK TR WH 67.3% † **8:3** μεσω $\mu^{1,2,5,7}$ $\lambda^{1,2}$ 66.9% | τω μεσω $\mu^{3,4,6}$ BYZ HF 31.2% ‡ **8:4** λεγουσιν $\mu^{1,2,5,7}$ $\lambda^{1,2}$ 71% | ειπον $\mu^{3,4,6}$ BYZ HF 27.9% § **8:4** πειραζοντες $\mu^{1,5}$ 23.5% | — $\mu^{2,3,4,6,7}$ $\lambda^{1,2}$ ANT BYZ HF NA PCK TR WH 75.8% * **8:4** αυτη η γυνη κατεληφθη ... μοιχευομενη μ^5 13.7% | ταυτην ευρομεν ... μοιχευομενην $\mu^{6,7}$ BYZ HF PCK 43.4% | αυτη η γυνη κατειληπται ... μοιχευομενη μ^1 $\lambda^{1,2}$ ANT NA WH 15.5% | αυτη η γυνη ειληπται ... μοιχευομενη $\mu^{2,3,4}$ 8.6% | αυτη η γυνη κατειληφθη ... μοιχευομενη TR 0.8% † **8:4** αυτοφορω $\mu^{1,2,3,4,5pt,6pt}$ $\lambda^{1pt,2pt}$ 48.5% | αυτοφορω $\mu^{5pt,6pt,7}$ $\lambda^{1pt,2pt}$ ANT BYZ HF NA PCK TR WH 39.5% ‡ **8:5** εν δε $\mu^{1,2,3,4,5,6,7}$ λ^2 82.5% | και εν λ^1 ANT 17.1% § **8:5** μω[υ]σης ημιν $\mu^{1,5}$ 21.3% | ημων μω[υ]σης $\mu^{2,3pt,6,7}$ $\lambda^{1,2}$ ANT BYZ HF PCK 54.5% | ημιν μωυσης $\mu^{3pt,4}$ NA WH 5.8% * **8:5** λιθοβολεισθαι $\mu^{1,5,7}$ 37.5% | λιθαζειν $\mu^{2,3,4,6}$ $\lambda^{1,2}$ ANT BYZ HF NA WH 54.4% † **8:5** λεγεις $\mu^{5,7}$ $\lambda^{1,2}$ 61.2% | λεγεις περι αυτης $\mu^{1,2,3,4,6}$ BYZ HF 37.9% ‡ **8:6** ελεγον $\mu^{1,3,4,5,6,7}$ 73.9% | ειπον μ^2 $\lambda^{1,2}$ ANT 23.5% § **8:6** πειραζοντες αυτον $\mu^{1,3,4,5,6,7}$ 73.5% | εκπειραζοντες αυτον μ^2 $\lambda^{1,2}$ ANT 21% * **8:6** εχωσι $\mu^{4,5,6,7}$ 71.4% | σχωσι $\mu^{2,3}$ $\lambda^{1,2}$ ANT 24% | ευρωσι μ^1 1.5% † **8:6** κατηγορειν $\mu^{1,5}$ 21.9% | κατηγοριαν κατ $\mu^{2,3,4,6,7}$ λ^1 ANT BYZ HF PCK 67.1% | κατηγοριαν λ^2 6.1% ‡ **8:6** τω δακτυλω $\mu^{1,2,3,4pt,5,6,7}$ $\lambda^{1,2}$ 96.1% | — μ^{4pt} 1.6% § **8:6** εγραφεν $\mu^{1,3,4,5pt,6,7}$ $\lambda^{1,2}$ 84.2% | κατεγραφεν $\mu^{2,5pt}$ BYZ NA WH 12.9% * **8:6** μη προσποιουμενος $\mu^{1,5,7}$ 46.4% | — $\mu^{2,3,4,6}$ $\lambda^{1,2}$ ANT BYZ HF NA ST WH 50.1% † **8:7** ερωτωντες $\mu^{1,3,4,5,7}$ $\lambda^{1,2}$ 66.8% | επερωτωντες $\mu^{2,6}$ BYZ HF 27.9% ‡ **8:7** ανακυψας $\mu^{1,5,7}$ 50.1% | ανεκυψε και $\mu^{2,3}$ $\lambda^{1,2}$ ANT NA WH 24.8% |

ὕμῶν, *πρῶτον †ἐπ' αὐτήν τὸν λίθον βαλέτω. ⁸ Καὶ πάλιν †κάτω κύψας ἔγραφεν εἰς τὴν γῆν. ⁹ Οἱ δέ, ἀκούσαντες, †καὶ ὑπὸ τῆς συνειδήσεως ἐλεγχόμενοι, *ἐξήρχοντο εἰς †καθ' εἰς, ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν †πρεσβυτέρων· καὶ κατελείφθη †μόνος ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἡ γυνὴ ἐν μέσῳ *οὔσα. ¹⁰ †Ἀνακύψας δὲ ὁ Ἰησοῦς, †καὶ μηδένα θεασάμενος πλὴν τῆς γυναικός, εἶπεν †αὐτῇ, *Ποῦ εἰσιν ἐκεῖνοι οἱ κατήγοροί σου; Οὐδεὶς σε κατέκρινεν; ¹¹ Ἡ δὲ εἶπεν, Οὐδεὶς, Κύριε. Εἶπε †δὲ ὁ Ἰησοῦς, Οὐδὲ ἐγὼ σε †κρίνω· πορεύου †καὶ μηκέτι ἀμάρτανε.

¹² Πάλιν οὖν *αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησε λέγων, Ἐγὼ εἶμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολουθῶν †ἐμοὶ οὐ μὴ †περιπατήσῃ ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ' ἔξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς. ¹³ Εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι, Σὺ περὶ σεαυτοῦ μαρτυρεῖς· ἡ μαρτυρία σου οὐκ ἔστιν ἀληθής. ¹⁴ Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Κἂν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἑμαυτοῦ, ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία μου· ὅτι οἶδα πόθεν ἦλθον, καὶ ποῦ ὑπάγω· ὑμεῖς δὲ οὐκ οἴδατε πόθεν

* **8:7** πρωτον μ^{5pt} 8.5% | πρωτος $\mu^{1,2,3,4,5pt,6,7}$ $\lambda^{1,2}$ ANT BYZ HF NA PCK TR WH 89.3% † **8:7** επ αυτην [του] λιθον βαλ[λ]ετω μ^5 23.3% | λιθον βαλ[λ]ετω επ αυτην $\mu^{4,6}$ BYZ HF 22.6% | βαλετω λιθον επ αυτην $\lambda^{1,2}$ ANT 18% | τον λιθον επ αυτη βαλ[λ]ετω μ^7 PCK TR 17.2% | επ αυτη [του] λιθον βαλ[λ]ετω $\mu^{1,2,3}$ 7.5% | επ αυτην βαλετω λιθον NA WH 0.3% † **8:8** κατω κυψας $\mu^{1,2,3,4,5,6,7}$ $\lambda^{1,2}$ 94.4% | κατακυψας NA WH 2.2% § **8:9** οι δε ακουσαντες και υπο της συνειδησεως ελεγχομενοι $\mu^{1,5,7}$ 46.8% | οι δε ακουσαντες $\mu^{2,3,6}$ λ^1 ANT BYZ HF NA WH 37.9% | οι δε ακουσαντες και υπο της ιδιας συνειδησεως ελεγχομενοι λ^2 1.9% | — μ^4 2.2% * **8:9** εξηρχοντο $\mu^{1,2,3,5,6,7}$ $\lambda^{1,2}$ 92.1% | και εξηλθον μ^4 1.6% † **8:9** καθεις $\mu^{2,3,4,5,6,7}$ $\lambda^{1,2}$ 95% | εκαστος αυτων μ^1 1.4% † **8:9** πρεσβυτερων μ^5 $\lambda^{1,2pt}$ 35.8% | πρεσβυτερων εως των εσχατων $\mu^{1,2,3,4,6,7}$ λ^{2pt} BYZ HF PCK TR 60.8% § **8:9** μονος ο ιησους $\mu^{2,5,7}$ 53.7% | ο ιησους $\mu^{3,4}$ $\lambda^{1,2}$ ANT 21% | ο ιησους μονος $\mu^{1,6}$ BYZ 17.2% | μονος NA WH 1.4% * **8:9** ουσα $\mu^{2,3,4,5,6,7}$ $\lambda^{1,2}$ 96.3% | εστωσα μ^1 TR 2.4% † **8:10** ανακυψας $\mu^{1,2,3,5,6,7}$ $\lambda^{1,2}$ 95% | αναβλεψας μ^4 3.6% † **8:10** και μηδενα θεασαμενος πλην της γυναικος $\mu^{3,5,7}$ 47.6% | ειδεν αυτην και $\mu^{4,6}$ λ^{2pt} BYZ HF 23.9% | — $\mu^{1,2}$ $\lambda^{1,2pt}$ ANT NA WH 25.1% § **8:10** αυτη $\mu^{5,7}$ 35.3% | αυτη γυναι $\mu^{1,2,3}$ $\lambda^{1,2}$ ANT NA WH 39.2% | γυναι $\mu^{4,6}$ BYZ HF 23.6% | αυτη η γυνη TR 0.6% * **8:10** που εισιν εκεινοι οι κατηγοροι σου $\mu^{5,7}$ 34% | που εισιν οι κατηγοροι σου $\mu^{1,2,3,6pt}$ λ^2 BYZ HF 37.9% | που εισιν $\mu^{4,6pt}$ λ^1 ANT BYZ NA WH 19.9% † **8:11** ειπε δε ο ιησους $\mu^{1,2,5}$ $\lambda^{1,2}$ 43.1% | ειπε δε αυτη ο ιησους $\mu^{6,7}$ BYZ HF PCK TR 48.9% | ο δε ιησους ειπεν αυτη $\mu^{3,4}$ 4.4% † **8:11** κρινω μ^5 11.9% | κατακρινω $\mu^{1,2,3,4,6,7}$ $\lambda^{1,2}$ ANT BYZ HF NA PCK TR WH 86.6% § **8:11** και $\mu^{4,5}$ 20.7% | και απο του νυν $\mu^{1,2,3,6,7}$ $\lambda^{1,2}$ ANT BYZ HF NA PCK 70.3% | απο του νυν και BYZ 5% | απο του νυν

ἔρχομαι, ἄκαὶ ποῦ ὑπάγω. ¹⁵ Ὑμεῖς κατὰ τὴν σάρκα κρίνετε· ἐγὼ οὐ κρίνω οὐδένα. ¹⁶ Καὶ ἐὰν κρίνω δὲ ἐγώ, ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ *ἀληθῆς ἐστίν· ὅτι μόνος οὐκ εἰμί, ἀλλ' ἐγὼ καὶ ὁ πέμψας με πατήρ. ¹⁷ Καὶ ἐν τῷ νόμῳ δὲ τῷ ὑμετέρῳ γέγραπται ὅτι δύο ἀνθρώπων ἡ μαρτυρία ἀληθῆς ἐστίν. ¹⁸ Ἐγὼ εἰμι ὁ μαρτυρῶν περὶ ἑμαυτοῦ, καὶ μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὁ πέμψας με πατήρ. ¹⁹ Ἔλεγον οὖν αὐτῷ, Ποῦ ἐστίν ὁ πατήρ σου; Ἀπεκρίθη †Ἰησοῦς, Οὔτε ἐμὲ οἶδατε, οὔτε τὸν πατέρα μου· εἰ ἐμὲ ἤδειτε, καὶ τὸν πατέρα μου ‡ἤδειτε ἄν. ²⁰ Ταῦτα τὰ ῥήματα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ γαζοφυλακίῳ, διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ οὐδεὶς ἐπίασεν αὐτόν, ὅτι οὐπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ.

²¹ Εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς *ὁ Ἰησοῦς, Ἐγὼ ὑπάγω, καὶ ζητήσετε με, καὶ ἐν τῇ ἀμαρτίᾳ ὑμῶν ἀποθανεῖσθε· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν. ²² Ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι, Μήτι ἀποκτενεῖ ἑαυτόν, ὅτι λέγει, Ὅπου ἐγὼ ὑπάγω, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν; ²³ Καὶ †εἶπεν αὐτοῖς, Ὑμεῖς ἐκ τῶν κάτω ἐστέ, ἐγὼ ἐκ τῶν ἄνω εἰμί· ὑμεῖς ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἐστέ, ἐγὼ οὐκ εἰμί ἐκ τοῦ κόσμου τούτου. ²⁴ Εἶπον οὖν ὑμῖν ὅτι ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἀμαρτίαις ὑμῶν· ἐὰν γὰρ μὴ πιστεύσητε ὅτι ἐγὼ εἰμι, ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἀμαρτίαις ὑμῶν. ²⁵ Ἔλεγον οὖν αὐτῷ, Σὺ τίς εἶ; ἄκαὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Τὴν ἀρχὴν ὅτι καὶ λαλῶ ὑμῖν. ²⁶ Πολλὰ ἔχω περὶ ὑμῶν λαλεῖν καὶ κρίνειν· ἀλλ' ὁ πέμψας με ἀληθῆς ἐστίν, καὶ ἐγὼ ἂ ἤκουσα παρ' αὐτοῦ, ταῦτα *λέγω εἰς τὸν κόσμον. ²⁷ Οὐκ ἔγνωσαν ὅτι τὸν πατέρα αὐτοῖς ἔλεγεν. ²⁸ Εἶπεν οὖν †αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ὅταν ὑψώσητε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, τότε γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ εἰμι, καὶ ἄπ' ἑμαυτοῦ ποιῶ οὐδέν, ἀλλὰ καθὼς ἐδίδαξέ με ὁ πατήρ ‡μου, ταῦτα λαλῶ. ²⁹ καὶ ὁ πέμψας με μετ' ἐμοῦ ἐστίν· οὐκ ἀφῆκέ με μόνον ὁ πατήρ, ὅτι ἐγὼ τὰ ἀρεστὰ αὐτῷ ποιῶ πάντοτε. ³⁰ Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν.

³¹ Ἔλεγεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς πεπιστευκότας αὐτῷ Ἰουδαίους, Ἐὰν ὑμεῖς μείνητε ἐν τῷ λόγῳ τῷ ἐμῷ, ἀληθῶς μαθηταὶ μου ἐστέ· ³² καὶ γνώσεσθε τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς. ³³ Ἀπεκρίθησαν

§ 8:14 καὶ | ἡ ANT CT PCK * 8:16 ἀληθῆς 97.5% | ἀληθινῆ CT 1% † 8:19 ἰησοῦς | ο ἰησοῦς TR ‡ 8:19 ἠδειτε ἀν | ἀν ἠδειτε CT § 8:20 ο ἰησοῦς | — CT * 8:21 ο ἰησοῦς 91.7% | — CT 1.7% † 8:23 εἶπεν | ἐλεγεν CT ‡ 8:23 τοῦ κοσμοῦ τούτου 95.5% | τούτου τοῦ κοσμοῦ CT 0.7% § 8:25 καὶ | — CT * 8:26 λεγῶ | λαλῶ CT † 8:28 αὐτοῖς 96.5% | — SBL TH WH 0.8% ‡ 8:28 μου | — NA SBL WH § 8:29 ο πατὴρ | — CT

* αὐτῷ, Σπέρμα Ἀβραάμ ἐσμεν, καὶ οὐδενὶ δεδουλεύκαμεν πώποτε· πῶς σὺ λέγεις ὅτι Ἐλεύθεροι γενήσεσθε;

³⁴ Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν δοῦλός ἐστι τῆς ἁμαρτίας. ³⁵ Ὁ δὲ δοῦλος οὐ μένει ἐν τῇ οἰκίᾳ εἰς τὸν αἰῶνα· ὁ υἱὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα. ³⁶ Ἐὰν οὖν ὁ υἱὸς ὑμᾶς ἐλευθερώσῃ, ὄντως ἐλεύθεροι ἔσεσθε. ³⁷ Οἶδα ὅτι σπέρμα Ἀβραάμ ἐστε· ἀλλὰ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ὅτι ὁ λόγος ὁ ἐμὸς οὐ χωρεῖ ἐν ὑμῖν. ³⁸ Ἐγὼ δὲ ἐώρακα παρὰ τῷ πατρὶ μου, λαλῶ· καὶ ὑμεῖς οὖν ὁδοῦ *ἐώρακατε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν, ποιεῖτε.

³⁹ Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ, Ὁ πατὴρ ἡμῶν Ἀβραάμ ἐστι. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Εἰ τέκνα τοῦ Ἀβραάμ ἦτε, τὰ ἔργα τοῦ Ἀβραάμ *ἐποιεῖτε. ⁴⁰ Νῦν δὲ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ἄνθρωπον ὃς τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λελάληκα, ἣν ἤκουσα παρὰ τοῦ Θεοῦ· τοῦτο Ἀβραάμ οὐκ ἐποίησεν. ⁴¹ Ὑμεῖς ποιεῖτε τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς ὑμῶν. Ἐἶπον οὖν αὐτῷ, Ἡμεῖς ἐκ πορνείας σου γεγεννημέθα· ἓνα πατέρα ἔχομεν, τὸν Θεόν. ⁴² Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Εἰ ὁ Θεὸς πατὴρ ὑμῶν ἦν, ἠγαπᾶτε ἂν ἐμέ· ἐγὼ γὰρ ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐξῆλθον καὶ ἤκω· οὐδὲ γὰρ ἀπ' ἐμαυτοῦ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἐκεῖνός με ἀπέστειλε. ⁴³ Διὰ τί τὴν λαλίαν τὴν ἐμὴν οὐ γινώσκετε; Ὅτι οὐ δύνασθε ἀκούειν τὸν λόγον τὸν ἐμόν. ⁴⁴ Ὑμεῖς ἐκ τοῦ πατρὸς τοῦ διαβόλου ἐστέ, καὶ τὰς ἐπιθυμίας τοῦ πατρὸς ὑμῶν θέλετε ποιεῖν. Ἐκεῖνος ἀνθρωποκτόνος ἦν ἀπ' ἀρχῆς, καὶ ἐν τῇ ἀληθείᾳ οὐχ ἔστηκεν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀλήθεια ἐν αὐτῷ. Ὅταν λαλήσῃ τὸ ψεῦδος, ἐκ τῶν ιδίων λαλεῖ· ὅτι ψεύστης ἐστὶ καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ. ⁴⁵ Ἐγὼ δὲ ὅτι τὴν ἀλήθειαν λέγω, οὐ πιστεύετε μοι. ⁴⁶ Τίς ἐξ ὑμῶν ἐλέγχει με περὶ ἁμαρτίας; Εἰ ὁδὲ ἀλήθειαν λέγω, διὰ τί ὑμεῖς οὐ πιστεύετε μοι; ⁴⁷ Ὁ ὢν ἐκ τοῦ Θεοῦ τὰ ῥήματα τοῦ Θεοῦ ἀκούει· διὰ τοῦτο ὑμεῖς οὐκ ἀκούετε, ὅτι ἐκ τοῦ Θεοῦ οὐκ ἐστέ.

⁴⁸ Ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ εἶπον αὐτῷ,

* **8:33** αυτω | και ειπον αυτω PCK | προς αυτον CT † **8:38** εγω ο 92.2% | α εγω CT 0.6% ‡ **8:38** μου 95.4% | — CT 1.1% § **8:38** ο | α CT * **8:38** εωρακατε 86.7% | ηκουσατε CT 9.9% † **8:38** τω πατρι υμων 88.9% | του πατρος CT 0.5% ‡ **8:39** ειπον | ειπαν CT § **8:39** ητε | εστε CT * **8:39** εποιειτε | εποιειτε αν BYZ TR | ποιειτε WH † **8:41** ειπον | ειπαν NA SBL WH ‡ **8:41** ουν | — SBL TH WH § **8:41** ου γεγεννημεθα | ουκ εγεννηθημεν WH * **8:42** ουν | — CT SCR † **8:44** του | — TR ‡ **8:44** ουχ εστηκεν | ουκ εστηκεν CT § **8:46** δε | — CT * **8:48** ουν | — CT † **8:48** ειπον | ειπαν CT

Οὐ καλῶς λέγομεν ἡμεῖς ὅτι †Σαμαρείτης εἶ σύ, καὶ δαιμόνιον ἔχεις; ⁴⁹ Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, Ἐγὼ δαιμόνιον οὐκ ἔχω, ἀλλὰ τιμῶ τὸν πατέρα μου, καὶ ὑμεῖς ἀτιμάζετέ με. ⁵⁰ Ἐγὼ δὲ οὐ ζητῶ τὴν δόξαν μου· ἔστιν ὁ ζητῶν καὶ κρίνων. ⁵¹ Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐάν τις τὸν ῥόγον τὸν ἐμὸν τηρήσῃ, θάνατον οὐ μὴ θεωρήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα. ⁵² *Εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι, Νῦν ἐγνώκαμεν ὅτι δαιμόνιον ἔχεις. Ἀβραὰμ ἀπέθανε καὶ οἱ προφῆται, καὶ σὺ λέγεις, Ἐάν τις τὸν λόγον μου τηρήσῃ, οὐ μὴ †γεύσῃται θανάτου εἰς τὸν αἰῶνα. ⁵³ Μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραὰμ, ὅστις ἀπέθανε; Καὶ οἱ προφῆται ἀπέθανον· τίνα σεαυτὸν ῥοῦ ποιεῖς; ⁵⁴ Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, Ἐὰν ἐγὼ *δοξάζω ἐμαυτὸν, ἡ δόξα μου οὐδέν ἐστιν· ἔστιν ὁ πατήρ μου ὁ δοξάζων με, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι Θεὸς †ἡμῶν ἐστι, ⁵⁵ καὶ οὐκ ἐγνώκατε αὐτόν· ἐγὼ δὲ οἶδα αὐτόν, †καὶ ἐὰν εἶπω ὅτι οὐκ οἶδα αὐτόν, ἔσομαι ὅμοιος ῥύμων, ψεύστης· *ἀλλ' οἶδα αὐτόν, καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ τηρῶ. ⁵⁶ Ἀβραὰμ ὁ πατήρ ὑμῶν ἠγαλλιάσατο ἵνα ἴδῃ τὴν ἡμέραν τὴν ἐμήν, καὶ εἶδε καὶ ἐχάρη. ⁵⁷ †Εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς αὐτόν, Πεντήκοντα ἔτη οὐπω ἔχεις, καὶ Ἀβραὰμ ἐώρακας; ⁵⁸ Εἶπεν αὐτοῖς †ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, πρὶν Ἀβραὰμ γενέσθαι, ἐγὼ εἰμι. ⁵⁹ Ἦσαν οὖν λίθους ἵνα βάλωσιν ἐπ' αὐτόν· Ἰησοῦς δὲ ἐκρύβη, καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ, ῥδιελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν· καὶ παρήγεν οὕτως.

9

1 Καὶ παράγων εἶδεν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ γενετῆς.
 2 Καὶ ἠρώτησαν αὐτόν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες, *Ραββί, τίς ἥμαρτεν, οὗτος ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἵνα τυφλὸς γεννηθῆ; ³ Ἀπεκρίθη †Ἰησοῦς, Οὔτε οὗτος ἥμαρτεν οὔτε οἱ γονεῖς αὐτοῦ· ἀλλ' ἵνα φανερωθῆ τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ ἐν αὐτῷ. ⁴ *Ἐμε δεῖ ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τοῦ πέμψαντός με ἕως ἡμέρας ἐστίν· ἔρχεται νύξ, ὅτε οὐδεὶς δύναται ἐργάζεσθαι. ⁵ Ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ ᾶ, φῶς εἰμι τοῦ

† 8:48 σαμαρειτης | σαμαριτης NA SBL § 8:51 λογον τον εμον | εμον λογον CT * 8:52 ειπον | ειπαν WH † 8:52 ουν | — SBL TH WH † 8:52 γευσηται | γευσεται TR § 8:53 συ | — CT * 8:54 δοξαζω | δοξασω CT † 8:54 ημων | υμων ANT TH TR WH † 8:55 και εαν | καν CT § 8:55 υμων 93% | υμιν NA SBL WH 3.3% * 8:55 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH † 8:57 ειπον | ειπαν WH † 8:58 ο | — NA SBL WH § 8:59 διελθων δια μεσου αυτων και παρηγεν ουτως 89.7% | — CT 1% * 9:2 ραββι | ραββει TH WH † 9:3 ιησοους | ο ιησοους TR † 9:4 εις 99.2% | ης CT 0.5%

κόσμου. ⁶ Ταῦτα εἰπών, ἔπτυσσε χαμαί, καὶ ἐποίησε πηλὸν ἐκ τοῦ πτύσματος, καὶ ἔσπέχρισε * τὸν πηλὸν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ, ⁷ καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ὑπαγε νίψαι εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ—ὁ ἐρμηνεύεται, Ἀπεσταλμένος. Ἀπῆλθεν οὖν καὶ ἐνίψατο, καὶ ἤλθε βλέπων. ⁸ Οἱ οὖν γείτονες καὶ οἱ θεωροῦντες αὐτὸν τὸ πρότερον ὅτι † τυφλὸς ἦν, ἔλεγον, Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ καθήμενος καὶ προσαιτῶν; ⁹ Ἄλλοι ἔλεγον ὅτι Οὗτός ἐστιν· ἄλλοι † δὲ ὅτι Ὅμοιος αὐτῷ ἐστιν. Ἐκεῖνος ἔλεγεν ὅτι Ἐγὼ εἰμι. ¹⁰ Ἔλεγον οὖν αὐτῷ, Ὡς * ἀνεώχθησάν σου οἱ ὀφθαλμοί; ¹¹ Ἀπεκρίθη ἐκεῖνος † καὶ εἶπεν, Ἄνθρωπος λεγόμενος Ἰησοῦς πηλὸν ἐποίησε, καὶ ἐπέχρισέ μου τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ εἶπέ † μοι, Ὑπαγε εἰς Στὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ, καὶ νίψαι. Ἀπελθὼν * δὲ καὶ νιψάμενος, ἀνέβλεψα. ¹² † Εἶπον οὖν αὐτῷ, Ποῦ ἐστιν ἐκεῖνος; Λέγει, Οὐκ οἶδα.

¹³ Ἄγουσιν αὐτὸν πρὸς τοὺς Φαρισαίους, τὸν ποτε τυφλόν. ¹⁴ Ἦν δὲ σάββατον † ὅτε τὸν πηλὸν ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἀνέωξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς. ¹⁵ Πάλιν οὖν ἠρώτων αὐτὸν καὶ οἱ Φαρισαῖοι, πῶς ἀνέβλεψεν. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Πηλὸν ἐπέθηκέ † μου ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ ἐνιψάμην, καὶ βλέπω. ¹⁶ Ἔλεγον οὖν ἐκ τῶν Φαρισαίων τινές, * Οὗτος ὁ ἄνθρωπος οὐκ ἔστι παρὰ τοῦ Θεοῦ, ὅτι τὸ σάββατον οὐ τηρεῖ. † Ἄλλοι ἔλεγον, Πῶς δύναται ἄνθρωπος ἀμαρτωλὸς τοιαῦτα σημεῖα ποιεῖν; Καὶ σχίσμα ἦν ἐν αὐτοῖς. ¹⁷ † Λέγουσι τῷ τυφλῷ πάλιν, Ὡς † τί λέγεις περὶ αὐτοῦ, ὅτι * ἦνοιξέ σου τοὺς ὀφθαλμούς; Ὁ δὲ εἶπεν ὅτι Προφήτης ἐστίν.

¹⁸ Οὐκ ἐπίστευσαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι † τυφλὸς ἦν καὶ ἀνέβλεψεν, ἕως ὅτου ἐφώνησαν τοὺς

§ 9:6 επεχρισε | επεθηκεν WH * 9:6 τον πηλον επι τους οφθαλμους του τυφλου | αυτου τον πηλον επι τους οφθαλμους CT † 9:8 τυφλος | προσαιτης CT † 9:9 δε οτι | ελεγον ουχι αλλα NA²⁷ SBL WH | ελεγον ουχι αλλ NA²⁸ TH § 9:10 πως | πως ουν NA WH * 9:10 ανεωχθησαν | ηνεωχθησαν BYZ CT † 9:11 και ειπεν ανθρωπος | ο ανθρωπος ο CT † 9:11 μοι | μοι οτι CT § 9:11 την κολυμβηθραν του 95.8% | τον CT 2% * 9:11 δε | ουν CT † 9:12 ειπον ουν | και ειπαν CT † 9:14 οτε 98.9% | εν η ημερα CT 0.8% § 9:15 μου επι τους οφθαλμους | επι τους οφθαλμους μου TR * 9:16 ουτος ο ανθρωπος ουκ εστι παρα του θεου | ουκ εστιν ουτος παρα θεου ο ανθρωπος CT † 9:16 αλλοι | αλλοι δε NA WH † 9:17 λεγουσι | λεγουσιν ουν CT PCK § 9:17 συ τι | τι συ NA SBL WH * 9:17 ηνοιξε | ηνεωξε CT † 9:18 τυφλος ην | ην τυφλος CT

γονεῖς αὐτοῦ τοῦ ἀναβλέψαντος, ¹⁹ καὶ ἠρώτησαν αὐτοὺς λέγοντες, Οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ὑμῶν, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη; Πῶς οὖν ἄρτι βλέπει; ²⁰ Ἀπεκρίθησαν ὁ δὲ αὐτοῖς οἱ γονεῖς αὐτοῦ καὶ *εἶπον, Οἶδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ἡμῶν, καὶ ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη. ²¹ πῶς δὲ νῦν βλέπει, οὐκ οἶδαμεν· ἢ τίς ἤνοιξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς, ἡμεῖς οὐκ οἶδαμεν· †αὐτὸς ἠλικίαν ἔχει· αὐτὸν ἐρωτήσατε, αὐτὸς περὶ †ἑαυτοῦ λαλήσει. ²² Ταῦτα ὁ δὲ εἶπον οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ὅτι ἐφοβοῦντο τοὺς Ἰουδαίους· ἤδη γὰρ συνετέθειντο οἱ Ἰουδαῖοι, ἵνα ἐάν τις αὐτὸν ὁμολογήσῃ Χριστόν, ἀποσυνάγωγος γένηται. ²³ Διὰ τοῦτο οἱ γονεῖς αὐτοῦ *εἶπον ὅτι Ἠλικίαν ἔχει, αὐτὸν †ἐρωτήσατε.

²⁴ Ἐφώνησαν οὖν †ἐκ δευτέρου τὸν ἄνθρωπον ὃς ἦν τυφλός, καὶ ὁ δὲ εἶπον αὐτῷ, Δὸς δόξαν τῷ Θεῷ· ἡμεῖς οἶδαμεν ὅτι *ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἀμαρτωλός ἐστιν. ²⁵ Ἀπεκρίθη οὖν ἐκεῖνος †καὶ εἶπεν, Εἰ ἀμαρτωλός ἐστιν, οὐκ οἶδα· ἐν οἶδα, ὅτι τυφλὸς ὢν, ἄρτι βλέπω. ²⁶ †εἶπον ὁ δὲ αὐτῷ πάλιν, Τί ἐποίησέ σοι; Πῶς *ἠνοιξέ σου τοὺς ὀφθαλμούς; ²⁷ Ἀπεκρίθη αὐτοῖς, Εἶπον ὑμῖν ἤδη, καὶ οὐκ ἠκούσατε. Τί πάλιν θέλετε ἀκούειν; Μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε αὐτοῦ μαθηταὶ γενέσθαι; ²⁸ †Ἐλοιδόρησαν αὐτόν, καὶ †εἶπον, Σὺ ὁ δὲ μαθητὴς ἐκείνου· ἡμεῖς δὲ τοῦ *Μωσέως ἐσμὲν μαθηταί. ²⁹ Ἡμεῖς οἶδαμεν ὅτι †Μωσῆ λελάληκεν ὁ Θεός· τοῦτον δὲ οὐκ οἶδαμεν πόθεν ἐστίν. ³⁰ Ἀπεκρίθη ὁ ἄνθρωπος καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ἐν †γὰρ τούτῳ θαυμαστόν ἐστιν, ὅτι ὑμεῖς οὐκ οἶδατε πόθεν ἐστί, καὶ ὁ δὲ ἀνέωξέ μου τοὺς ὀφθαλμούς. ³¹ Οἶδαμεν *δὲ ὅτι †ἀμαρτωλῶν ὁ Θεὸς οὐκ ἀκούει· ἀλλ' ἐάν τις θεοσεβῆς ἦ, καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιῆ, τούτου ἀκούει.

‡ 9:19 αρτι βλεπει 98.3% | βλεπει αρτι CT 1% § 9:20 δε αυτοις | αυτοις TR | ουν CT * 9:20 ειπον | ειπαν CT † 9:21 αυτος ηλικιαν εχει αυτον ερωτησατε | αυτον ερωτησατε ηλικιαν εχει CT ‡ 9:21 ἑαυτοῦ | αὐτοῦ TR § 9:22 ειπον | ειπαν NA SBL WH * 9:23 ειπον | ειπαν CT † 9:23 ερωτησατε | επερωτησατε CT ‡ 9:24 εκ δευτερου τον ανθρωπον | τον ανθρωπον εκ δευτερου CT § 9:24 ειπον | ειπαν CT * 9:24 ο ανθρωπος ουτος | ουτος ο ανθρωπος CT † 9:25 και ειπεν | — CT ‡ 9:26 ειπον | ειπαν WH § 9:26 δε αυτω παλιν | ουν αυτω CT * 9:26 ηνοιξε | ανεωξε PCK † 9:28 ελοιδορησαν | ελοιδορησαν ουν TR | και ελοιδορησαν NA WH ‡ 9:28 ειπον | ειπαν WH § 9:28 ει μαθητης | μαθητης ει CT * 9:28 μωσεως | μωυσεως ANT CT † 9:29 μωση | μωσει HF PCK | μωυσει ANT CT ‡ 9:30 γαρ τουτω | τουτω γαρ το CT § 9:30 ανεωξε | ηνοιξε CT * 9:31 δε | — CT † 9:31 αμαρτωλων ο θεος | ο θεος αμαρτωλων WH

32 Ἐκ τοῦ αἰῶνος οὐκ ἠκούσθη ὅτι ἤνοιξε τις ὀφθαλμοὺς τυφλοῦ γεγεννημένου. 33 Εἰ μὴ ἦν οὗτος παρὰ Θεοῦ, οὐκ ἠδύνατο ποιεῖν οὐδέν. 34 Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ, Ἐν ἀμαρτίαις σὺ ἐγεννήθης ὄλος, καὶ σὺ διδάσκεις ἡμᾶς; Καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω.

35 Ἦκουσεν ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω· καὶ εὐρῶν αὐτόν, εἶπεν αὐτῷ, Σὺ πιστεύεις εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ; 36 Ἀπεκρίθη ἐκεῖνος καὶ εἶπε, *Καὶ τίς ἐστι, Κύριε, ἵνα πιστεύσω εἰς αὐτόν; 37 Εἶπε ὁ Ἰησοῦς, Καὶ ἑώρακας αὐτόν, καὶ ὁ λαλῶν μετὰ σοῦ ἐκεῖνός ἐστιν. 38 Ὁ δὲ ἔφη, Πιστεύω, Κύριε· καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ. 39 Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, Εἰς κρίμα ἐγὼ εἰς τὸν κόσμον τοῦτον ἦλθον, ἵνα οἱ μὴ βλέποντες βλέπωσι, καὶ οἱ βλέποντες τυφλοὶ γένωνται. 40 *Καὶ ἤκουσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων ταῦτα οἱ εἰσὼντες μετ' αὐτοῦ, καὶ *εἶπον αὐτῷ, Μὴ καὶ ἡμεῖς τυφλοὶ ἐσμεν; 41 Εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Εἰ τυφλοὶ ἦτε, οὐκ ἂν εἶχετε ἀμαρτίαν· νῦν δὲ λέγετε ὅτι βλέπομεν· ἡ τοῦ ἀμαρτία ὑμῶν μένει.

10

1 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ μὴ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας εἰς τὴν αὐλήν τῶν προβάτων, *ἀλλὰ ἀναβαίνων ἀλλαχόθεν, ἐκεῖνος κλέπτης ἐστὶ καὶ ληστής. 2 Ὁ δὲ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας ποιμὴν ἐστὶ τῶν προβάτων. 3 Τούτῳ ὁ θυρωρὸς ἀνοίγει, καὶ τὰ πρόβατα τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούει, καὶ τὰ ἴδια πρόβατα ἑκαλεῖ κατ' ὄνομα, καὶ ἐξάγει αὐτά. 4 *Καὶ ὅταν τὰ ἴδια εἰσπρόβατα *ἐκβάλη, ἔμπροσθεν αὐτῶν πορεύεται· καὶ τὰ πρόβατα αὐτῷ ἀκολουθεῖ, ὅτι οἶδασιν τὴν φωνὴν αὐτοῦ. 5 Ἀλλοτρίῳ δὲ οὐ μὴ ἑακολουθήσωσιν, ἀλλὰ φεύξονται ἀπ' αὐτοῦ· ὅτι οὐκ οἶδασιν τῶν ἀλλοτρίων τὴν φωνήν. 6 Ταύτην τὴν παροιμίαν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐκεῖνοι δὲ οὐκ ἔγνωσαν τίνα ἦν ἃ ἐλάλει αὐτοῖς.

‡ 9:32 ηνοιξε | ηνεωξε NA SBL WH § 9:34 ειπον | ειπαν CT * 9:34 ολος | ολωσ PCK † 9:35 ο 88.5% | — NA SBL WH 0.4% ‡ 9:35 αυτω 98.1% | — CT 0.7% § 9:35 θεου 99.5% | ανθρωπου CT 0.4% * 9:36 και | — TR † 9:37 δε | — CT ‡ 9:40 και | — CT § 9:40 οντες μετ αυτου | μετ αυτου οντες CT * 9:40 ειπον | ειπαν WH † 9:41 ουν | — CT * 10:1 αλλα | αλλ NA²⁸ † 10:3 καλει | φωνει CT ‡ 10:4 και | — CT § 10:4 προβατα | παντα CT * 10:4 εκβαλη | εκβαλλη PCK † 10:5 ακολουθησωσιν | ακολουθησουσιν CT

7 Εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγὼ εἰμι ἡ θύρα τῶν προβάτων. 8 Πάντες ὅσοι ἤλθον κλέπται εἰσὶ καὶ λησταί· ἀλλ' οὐκ ἤκουσαν αὐτῶν τὰ πρόβατα. 9 Ἐγὼ εἰμι ἡ θύρα· δι' ἐμοῦ ἐάν τις εἰσέλθῃ, σωθήσεται, καὶ εἰσελεύσεται καὶ ἐξελεύσεται, καὶ νομὴν εὐρήσει. 10 Ὁ κλέπτης οὐκ ἔρχεται εἰ μὴ ἵνα κλέψῃ καὶ θύσῃ καὶ ἀπολέσῃ· ἐγὼ ἤλθον ἵνα ζωὴν ἔχωσι, καὶ περισσὸν ἔχωσιν. 11 Ἐγὼ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός· ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν προβάτων. 12 Ὁ μισθωτὸς δέ, καὶ οὐκ ὢν ποιμὴν, οὗ οὐκ εἰσὶ τὰ πρόβατα ἴδια, θεωρεῖ τὸν λύκον ἐρχόμενον, καὶ ἀφίησιν τὰ πρόβατα, καὶ φεύγει· καὶ ὁ λύκος ἀρπάζει αὐτά, καὶ σκορπίζει τὰ πρόβατα. 13 Ὁ δὲ μισθωτὸς φεύγει, ὅτι μισθωτὸς ἐστὶ, καὶ οὐ μέλει αὐτῷ περὶ τῶν προβάτων. 14 Ἐγὼ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός, καὶ γινώσκω τὰ ἐμά, καὶ γινώσκομαι ὑπὸ τῶν ἐμῶν. 15 Καθὼς γινώσκει με ὁ πατήρ, καὶ ἐγὼ γινώσκω τὸν πατέρα· καὶ τὴν ψυχὴν μου τίθημι ὑπὲρ τῶν προβάτων. 16 Καὶ ἄλλα πρόβατα ἔχω, ἃ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς αὐλῆς ταύτης· κάκεῖνά με δεῖ ἀγαγεῖν, καὶ τῆς φωνῆς μου ἀκούσουσι· καὶ γενήσεται μία ποίμνη, εἷς ποιμὴν. 17 Διὰ τοῦτο ὁ πατήρ με ἀγαπᾷ, ὅτι ἐγὼ τίθημι τὴν ψυχὴν μου, ἵνα πάλιν λάβω αὐτήν. 18 Οὐδεὶς αἶρει αὐτὴν ἀπ' ἐμοῦ, ἀλλ' ἐγὼ τίθημι αὐτὴν ἀπ' ἑμαυτοῦ. Ἐξουσίαν ἔχω θεῖναι αὐτήν, καὶ ἐξουσίαν ἔχω πάλιν λαβεῖν αὐτήν. Ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔλαβον παρὰ τοῦ πατρός μου.

19 Σχίσμα τοῦν πάλιν ἐγένετο ἐν τοῖς Ἰουδαίοις διὰ τοὺς λόγους τούτους. 20 Ἐλεγον δὲ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν, Δαιμόνιον ἔχει καὶ μαίνεται· τί αὐτοῦ ἀκούετε; 21 Ἄλλοι ἔλεγον, Ταῦτα τὰ ῥήματα οὐκ ἔστι δαιμονιζομένου· μὴ δαιμόνιον δύναται τυφλῶν ὀφθαλμοὺς ἀνοίγειν;

22 Ἐγένετο δὲ τὰ Ἑγκαίνια ἐν Ἱεροσολύμοις, καὶ

‡ 10:7 αυτοις 83.7% | — NA WH 0.5% § 10:7 οτι 73.1% | — WH 26.6%

* 10:8 ηλθον | ηλθον προ εμου ANT CT PCK | προ εμου ηλθον TR † 10:12 μισθωτος δε | μισθωτος NA SBL WH | δε μισθωτος TH ‡ 10:12 εισι | εστι CT § 10:12 τα προβατα | — CT * 10:13 ο δε μισθωτος φευγει | — CT † 10:14 γινωσκω | γεινωσκω TH ‡ 10:14 γινωσκομαι υπο των εμων | γινωσκουσι με τα εμα NA SBL WH | γεινωσκουσι με τα εμα TH § 10:15 γινωσκει | γεινωσκει TH * 10:15 γινωσκω | γεινωσκω TH † 10:16 με δε | δε με CT ‡ 10:16 γενησεται 97.7% | γενησονται CT 2.1% § 10:17 ο πατηρ με | με ο πατηρ CT * 10:18 αιρει | ηρεν WH † 10:19 ουν 92.2% | — CT 1.2% ‡ 10:21 ανοιγειν | ανοιξει CT § 10:22 δε | τοτε CT * 10:22 εγκαινια | ενκαινια TH WH † 10:22 ιεροσολυμοις | τοις ιεροσολυμοις ANT CT TR † 10:22 και | CT

χειμῶν ἦν· ²³ καὶ περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ ἐν τῇ στοᾷ Σολομῶνος. ²⁴ Ἐκύκλωσαν οὖν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ ἔλεγον αὐτῷ, Ἔως πότε τὴν ψυχὴν ἡμῶν αἴρεις; Εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός, *εἰπὲ ἡμῖν παρρησίᾳ. ²⁵ Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Εἶπον ὑμῖν, καὶ οὐ πιστεύετε· τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς μου, ταῦτα μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ. ²⁶ †ἀλλ' ὑμεῖς οὐ πιστεύετε· †οὐ γὰρ ἐστε ἐκ τῶν προβάτων τῶν ἐμῶν, ὅπως εἶπον ὑμῖν. ²⁷ Τὰ πρόβατα τὰ ἐμὰ τῆς φωνῆς μου *ἀκούει, κἀγὼ †γινώσκω αὐτά, καὶ ἀκολουθοῦσί μοι. ²⁸ κἀγὼ †ζωὴν αἰώνιον δίδωμι αὐτοῖς· καὶ οὐ μὴ ἀπόλωνται εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ οὐχ ἀρπάσει τις αὐτὰ ἐκ τῆς χειρὸς μου. ²⁹ Ὁ πατήρ μου ὁὗς δέδωκέ μοι, *μειζῶν πάντων ἐστί· καὶ οὐδεὶς δύναται ἀρπάζειν ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ πατρὸς †μου. ³⁰ Ἐγὼ καὶ ὁ πατήρ ἓν ἐσμεν.

³¹ Ἐβάστασαν οὖν πάλιν λίθους οἱ Ἰουδαῖοι ἵνα λιθάσωσιν αὐτόν. ³² Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Πολλὰ ὅμως ἔργα ἔδειξα ὑμῖν ἐκ τοῦ πατρὸς *μου· διὰ ποῖον αὐτῶν ἔργον †λιθάζετε με; ³³ Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι †λέγοντες, Περὶ καλοῦ ἔργου οὐ λιθάζομέν σε, ἀλλὰ περὶ βλασφημίας, καὶ ὅτι σὺ ἄνθρωπος ὢν ποιεῖς σεαυτὸν Θεόν. ³⁴ Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Οὐκ ἔστι γεγραμμένον ἐν τῷ νόμῳ ὁὗμων, Ἐγὼ εἶπα, Θεοὶ ἐστε; ³⁵ Εἰ ἐκείνους εἶπε θεούς, πρὸς οὓς ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐγένετο—καὶ οὐ δύναται λυθῆναι ἡ γραφή— ³⁶ ὃν ὁ πατήρ ἡγάσασκε καὶ ἀπέστειλεν εἰς τὸν κόσμον, ὑμεῖς λέγετε ὅτι Βλασφημεῖς, ὅτι εἶπον, Υἱὸς τοῦ Θεοῦ εἰμι; ³⁷ Εἰ οὐ ποιῶ τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς μου, μὴ πιστεύετε μοι. ³⁸ εἰ δὲ ποιῶ, κἂν ἐμοὶ μὴ πιστεύητε, τοῖς ἔργοις *πιστεύσατε· ἵνα γνῶτε καὶ †πιστεύσητε ὅτι ἐν ἐμοὶ ὁ πατήρ, κἀγὼ ἐν

§ 10:23 σολομωνος | του σολομωντος TR | του σολομωνος ANT CT * 10:24 ειπε | ειπον WH † 10:26 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH † 10:26 ου γαρ | οτι ουκ CT § 10:26 καθως ειπον υμιν 94.4% | — CT 4.6% * 10:27 ακουει | ακουουσι CT † 10:27 γινωσκω | γεινωσκω TH † 10:28 ζων αιωνιον διδωμι αυτοις 97% | διδωμι αυτοις ζων αιωνιον CT 1.7% § 10:29 ος 92.6% | ο CT 0.5% * 10:29 μειζων παντων 97% | παντων μειζων SBL TH 0.7% | παντων μειζον NA WH 0.1% † 10:29 μου 98.8% | — CT 0.9% † 10:31 ουν 92.3% | — NA TH WH 1.2% § 10:32 καλα εργα εδειξα υμιν 87.2% | εργα καλα εδειξα υμιν NA SBL TH 9.4% | εργα εδειξα υμιν καλα WH 0.2% * 10:32 μου 99.4% | — NA SBL WH 0.4% † 10:32 λιθαζετε με 98.8% | εμε λιθαζετε CT 1% † 10:33 λεγοντες | — CT § 10:34 υμων | υμων οτι CT * 10:38 πιστευσατε | πιστευετε CT † 10:38 πιστευσητε 94.4% | γινωσκητε (γεινωσκητε TH) NA SBL WH 1.4%

‡αὐτῷ. ³⁹ Ἐζήτουν οὖν πάλιν αὐτὸν πᾶσαι· καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῶν.

⁴⁰ Καὶ ἀπῆλθε πάλιν πέραν τοῦ Ἰορδάνου εἰς τὸν τόπον ὅπου ἦν *Ἰωάννης τὸ πρῶτον βαπτίζων· καὶ †ἔμεινε ἐκεῖ. ⁴¹ Καὶ πολλοὶ ἦλθον πρὸς αὐτόν, καὶ ἔλεγον ὅτι †Ἰωάννης μὲν σημεῖον ἐποίησεν οὐδέν· πάντα δὲ ὅσα εἶπεν ὁ Ἰωάννης περὶ τούτου, ἀληθῆ ἦν. ⁴² Καὶ *ἐπίστευσαν πολλοὶ ἐκεῖ εἰς αὐτόν.

11

¹ Ἦν δέ τις ἀσθενῶν Λάζαρος ἀπὸ Βηθανίας, ἐκ τῆς κώμης Μαρίας καὶ Μάρθας τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς. ² Ἦν δὲ *Μαρία ἡ ἀλείψασα τὸν Κύριον μύρω, καὶ ἐκμάξασα τοὺς πόδας αὐτοῦ ταῖς θριξίν †αὐτῆς, ἧς ὁ ἀδελφὸς Λάζαρος ἠσθένει. ³ Ἀπέστειλαν οὖν αἱ ἀδελφαὶ πρὸς αὐτόν λέγουσαι, Κύριε, ἴδε ὃν φιλεῖς ἀσθενεῖ. ⁴ Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Αὕτη ἡ ἀσθένεια οὐκ ἔστι πρὸς θάνατον, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ, ἵνα δοξασθῆ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ δι' αὐτῆς. ⁵ Ἠγάπα δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν Μάρθαν καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς καὶ τὸν Λάζαρον. ⁶ Ὡς οὖν ἤκουσεν ὅτι ἀσθενεῖ, τότε μὲν ἔμεινε ἐν ᾧ ἦν τόπῳ δύο ἡμέρας. ⁷ Ἐπειτα μετὰ τοῦτο λέγει τοῖς μαθηταῖς, Ἄγωμεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν πάλιν. ⁸ Λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί, †Ραββί, νῦν ἐζήτουν σε λιθάσαι οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ πάλιν ὑπάγεις ἐκεῖ; ⁹ Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, Οὐχὶ δώδεκα *εἰσιν ὥραι τῆς ἡμέρας; Ἐάν τις περιπατῆ ἐν τῇ ἡμέρᾳ, οὐ προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶς τοῦ κόσμου τούτου βλέπει. ¹⁰ Ἐάν δὲ τις περιπατῆ ἐν τῇ νυκτί, προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶς οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ. ¹¹ Ταῦτα εἶπε, καὶ μετὰ τοῦτο λέγει αὐτοῖς, Λάζαρος ὁ φίλος ἡμῶν κεκοίμηται· ἀλλὰ πορεύομαι ἵνα ἐξυπνίσω αὐτόν. ¹² †Εἶπον οὖν οἱ μαθηταί †αὐτοῦ, Κύριε, εἰ κεκοίμηται, σωθήσεται. ¹³ Εἰρήκει δὲ ὁ Ἰησοῦς περὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ· ἐκεῖνοι δὲ ἔδοξαν ὅτι περὶ τῆς κοιμήσεως τοῦ ὕπνου λέγει. ¹⁴ Τότε

‡ 10:38 αυτω | τω πατρι CT § 10:39 ουν παλιν αυτον πιασαι 32.8% | παλιν αυτον πιασαι BYZ TH 29.9% | ουν παλιν πιασαι αυτον ANT PCK 18.3% | ουν αυτον παλιν πιασαι NA WH 11.9% * 10:40 ιωαννης | ιωανης WH † 10:40 εμεινε | εμενε WH ‡ 10:41 ιωαννης | ιωανης WH § 10:41 ιωαννης | ιωανης WH * 10:42 επιστευσαν πολλοι εκει εις αυτον | πολλοι επιστευσαν εις αυτον εκει CT * 11:2 μαρια | μαριαμ NA SBL WH † 11:2 αυτης | εαυτης PCK ‡ 11:8 ραββι | ραββει TH WH § 11:9 ιησους | ο ιησους TR * 11:9 εισιν ωραι | ωραι εισι CT PCK † 11:12 ειπον | ειπαν NA SBL WH ‡ 11:12 αυτου | αυτω CT

οὖν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς παρρησίᾳ, Λάζαρος ἀπέθανε.
 15 Καὶ χαίρω δι' ὑμᾶς, ἵνα πιστεύσητε, ὅτι οὐκ ἤμην
 ἐκεῖ· Ὡστόσο ἄγωμεν πρὸς αὐτόν. 16 Εἶπεν οὖν Θωμᾶς,
 ὁ λεγόμενος Δίδυμος, τοῖς *συμμαθηταῖς, Ἄγωμεν καὶ
 ἡμεῖς, ἵνα ἀποθάνωμεν μετ' αὐτοῦ.

17 Ἐλθὼν οὖν ὁ Ἰησοῦς εὔρεν αὐτὸν τέσσαρας ἡμέρας
 ἤδη ἔχοντα ἐν τῷ μνημείῳ. 18 Ἦν δὲ ἡ Βηθανία ἐγγὺς
 τῶν Ἱεροσολύμων, ὡς ἀπὸ σταδίων δεκαπέντε. 19 Ὡσκαὶ
 πολλοὶ ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐληλύθεισαν πρὸς *τὰς περὶ
 Μάρθαν καὶ ἡ Μαρίαν, ἵνα παραμυθῆσονται αὐτὰς περὶ
 τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῶν. 20 Ἦ οὖν Μάρθα, ὡς ἤκουσεν ὅτι
 ὁ Ἰησοῦς ἔρχεται, ὑπήντησεν αὐτῷ· *Μαρία δὲ ἐν τῷ οἴκῳ
 ἐκαθέζετο. 21 Εἶπεν οὖν ἡ Μάρθα πρὸς τὸν Ἰησοῦν, Κύριε,
 εἰ ἦς ὧδε, ὁ ἀδελφός μου οὐκ ἂν ἐτεθνήκει. 22 *Ἀλλὰ
 καὶ νῦν οἶδα ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσῃ τὸν Θεόν, δώσει σοι ὁ
 Θεός. 23 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Ἀναστήσεται ὁ ἀδελφός
 σου. 24 Λέγει αὐτῷ ἡ Μάρθα, Οἶδα ὅτι ἀναστήσεται ἐν τῇ
 ἀναστάσει ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 25 Εἶπεν αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς,
 Ἐγὼ εἰμι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωὴ· ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, κἂν
 ἀποθάνῃ, ζήσεται. 26 καὶ πᾶς ὁ ζῶν καὶ πιστεύων εἰς ἐμέ,
 οὐ μὴ ἀποθάνῃ εἰς τὸν αἰῶνα. Πιστεύεις τοῦτο; 27 Λέγει
 αὐτῷ, Ναί, Κύριε· ἐγὼ πεπίστευκα, ὅτι σὺ εἶ ὁ Χριστός, ὁ
 υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ εἰς τὸν κόσμον ἐρχόμενος.

28 Καὶ ταῦτα εἰποῦσα ἀπήλθε, καὶ ἐφώνησε ἡ Μαρίαν
 τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς λάθρα, *εἰποῦσα, Ὁ διδάσκαλος
 πάρεστι καὶ φωνεῖ σε. 29 Ἐκεῖνη ὡς ἤκουσεν, ἐγείρεται
 ταχὺ καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτόν. 30 Οὐπω δὲ ἐληλύθει
 ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν κώμην, ἀλλ' *ἦν ἐν τῷ τόπῳ ὅπου
 ὑπήντησεν αὐτῷ ἡ Μάρθα. 31 Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι οἱ
 ὄντες μετ' αὐτῆς ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ παραμυθούμενοι
 αὐτήν, ἰδόντες τὴν ἡ Μαρίαν ὅτι ταχέως ἀνέστη καὶ

§ 11:15 αλλα | αλλ ANT NA²⁸ TR * 11:16 συμμαθηταις | συνμαθηταις
 TH WH † 11:17 ημερας ηδη | ηδη ημερας CT ‡ 11:18 η | — WH § 11:19
 και πολλοι | πολλοι δε CT * 11:19 τας περι | την CT † 11:19 μαριαν
 | μαριαμ CT ‡ 11:19 αυτων | — CT § 11:20 ιησους | ο ιησους ANT
 TR * 11:20 μαρια | μαριαμ NA WH † 11:21 μαρθα | η μαρθα ANT CT TR
 ‡ 11:21 τον | — WH § 11:21 ο αδελφος μου ουκ αν ετεθνηκει | ουκ αν
 απεθανεν ο αδελφος μου NA SBL WH * 11:22 αλλα | — SBL WH † 11:24
 μαρθα | η μαρθα NA SBL WH ‡ 11:28 ταυτα | τουτο CT § 11:28 μαριαν
 | μαριαμ CT * 11:28 ειπουσα | ειπασα WH † 11:29 εκεινη | εκεινη δε CT
 ‡ 11:29 εγειρεται | ηγερθη CT § 11:29 ερχεται | ηρχετο CT * 11:30 ην
 | ην στη CT † 11:31 μαριαν | μαριαμ CT

ἐξῆλθεν, ἠκολούθησαν αὐτῇ, †λέγοντες ὅτι Ὑπάγει εἰς τὸ μνημεῖον, ἵνα κλαύσῃ ἐκεῖ. ³² Ἡ οὖν §Μαρία, ὡς ἦλθεν ὅπου ἦν *ὁ Ἰησοῦς, ἰδοῦσα αὐτόν, ἔπεσεν †αὐτοῦ εἰς τοὺς πόδας λέγουσα αὐτῷ, Κύριε, εἰ ἦς ὧδε, οὐκ ἂν †ἀπέθανέ μου ὁ ἀδελφός. ³³ Ἰησοῦς οὖν ὡς εἶδεν αὐτὴν κλαίουσαν, καὶ τοὺς συνελθόντας αὐτῇ Ἰουδαίους κλαίοντας, ἐνεβριμήσατο τῷ πνεύματι, καὶ ἐτάραξεν ἑαυτόν, ³⁴ καὶ εἶπε, Ποῦ τεθείκατε αὐτόν; Λέγουσιν αὐτῷ, Κύριε, ἔρχου καὶ ἴδε. ³⁵ Ἐδάκρυσεν ὁ Ἰησοῦς. ³⁶ Ἐλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι, Ἴδε πῶς ἐφίλει αὐτόν. ³⁷ Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν §εἶπον, Οὐκ *ἠδύνατο οὗτος, ὁ ἀνοίξας τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ, ποιῆσαι ἵνα καὶ οὗτος μὴ ἀποθάνῃ;

³⁸ Ἰησοῦς οὖν πάλιν ἐμβριμώμενος ἐν ἑαυτῷ ἔρχεται εἰς τὸ μνημεῖον. Ἦν δὲ σπήλαιον, καὶ λίθος ἐπέκειτο ἐπ' αὐτῷ. ³⁹ Λέγει ὁ Ἰησοῦς, Ἄρατε τὸν λίθον. Λέγει αὐτῷ ἡ ἀδελφὴ τοῦ †τεθνηκότος Μάρθα, Κύριε, ἡδὴ ὄζει· τεταρταῖος γὰρ ἐστὶ. ⁴⁰ Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Οὐκ εἶπόν σοι ὅτι ἐὰν πιστεύσῃς, †ᾔψει τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ; ⁴¹ Ἦσαν οὖν τὸν λίθον, §οῦ ἦν ὁ τεθνηκῶς κείμενος. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἤρε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἄνω, καὶ εἶπε, Πάτερ, εὐχαριστῶ σοι ὅτι ἤκουσάς μου. ⁴² Ἐγὼ δὲ ἤδειν ὅτι πάντοτέ μου ἀκούεις· ἀλλὰ διὰ τὸν ὄχλον τὸν περιστώτα εἶπον, ἵνα πιστεύσωσιν ὅτι σύ με ἀπέστειλας. ⁴³ Καὶ ταῦτα εἰπὼν, φωνῇ μεγάλῃ ἐκράυγασε, Λάζαρε, δεῦρο ἕξω. ⁴⁴ *Καὶ ἐξῆλθεν ὁ τεθνηκῶς, δεδεμένος τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας κειρίαις, καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ σουδαρίῳ περιεδέδετο. Λέγει †αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Λύσατε αὐτόν, καὶ †ἄφετε ὑπάγειν.

⁴⁵ Πολλοὶ οὖν ἐκ τῶν Ἰουδαίων, οἱ ἐλθόντες πρὸς τὴν §Μαρίαν καὶ θεασάμενοι *ἃ ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν. ⁴⁶ Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν ἀπῆλθον πρὸς τοὺς Φαρισαίους, καὶ †εἶπον αὐτοῖς †ἃ ἐποίησεν §ὁ

‡ 11:31 λεγοντες | δοξαντες CT § 11:32 μαρια | μαριαμ NA SBL WH

* 11:32 ο | — CT † 11:32 αυτου εις τους ποδας | εις τους ποδας αυτου

TR | αυτου προς τους ποδας CT ‡ 11:32 απεθανε μου | μου απεθανεν CT

§ 11:37 ειπον | ειπαν NA SBL WH * 11:37 ηδυνατο | εδυνατο CT † 11:39

τεθνηκωτος | τετελευτηκωτος CT ‡ 11:40 οπει | οψη CT § 11:41 ου ην ο

τεθνηκως κειμενος | — CT * 11:44 και | — CT † 11:44 αυτοις ο ιησους

| ο ιησους αυτοις WH ‡ 11:44 αφετε | αφετε αυτον CT § 11:45 μαριαν

| μαριαμ CT * 11:45 α εποιησεν ο ιησους | α εποιησεν NA SBL TH | ο

εποιησεν WH † 11:46 ειπον | ειπαν NA SBL WH ‡ 11:46 α | οσα PCK

Ἰησοῦς. ⁴⁷ Συνήγαγον οὖν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι συνέδριον, καὶ ἔλεγον, Τί ποιοῦμεν; Ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος πολλὰ *σημεῖα ποιεῖ. ⁴⁸ Ἐὰν ἀφῶμεν αὐτὸν οὕτω, πάντες πιστεύσουσιν εἰς αὐτόν· καὶ ἐλεύσονται οἱ Ῥωμαῖοι καὶ ἀροῦσιν ἡμῶν καὶ τὸν τόπον καὶ τὸ ἔθνος. ⁴⁹ Εἷς δέ τις ἐξ αὐτῶν Καϊάφας, ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, εἶπεν αὐτοῖς, Ὑμεῖς οὐκ οἴδατε οὐδέν, ⁵⁰ οὐδὲ †διαλογιζεσθε ὅτι συμφέρει †ἡμῖν ἵνα εἷς ἄνθρωπος ἀποθάνῃ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ, καὶ μὴ ὅλον τὸ ἔθνος ἀπόληται. ⁵¹ Τοῦτο δὲ ἀφ' ἑαυτοῦ οὐκ εἶπεν, Ὡστόσο ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, *προεφήτευσεν ὅτι †ἔμελλεν †Ἰησοῦς ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους, ⁵² καὶ οὐχ ὑπὲρ τοῦ ἔθνους μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ τὰ διεσκορπισμένα συναγάγῃ εἰς ἓν. ⁵³ Ἀπ' ἐκείνης οὖν τῆς ἡμέρας ὁμοθυμαδὸν ἔβουλεύσαντο ἵνα ἀποκτείνωσιν αὐτόν.

⁵⁴ *Ἰησοῦς οὖν οὐκέτι παρησίᾳ περιεπάτει ἐν τοῖς Ἰουδαίοις, †ἀλλὰ ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς τὴν χώραν ἐγγὺς τῆς ἐρήμου, εἰς Ἐφραῖμ λεγομένην πόλιν, κάκεῖ †διέτριβε μετὰ τῶν μαθητῶν Σαυτοῦ.

⁵⁵ Ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ Πάσχα τῶν Ἰουδαίων· καὶ ἀνέβησαν πολλοὶ εἰς Ἱεροσόλυμα ἐκ τῆς χώρας πρὸ τοῦ Πάσχα, ἵνα ἀγνίσωσιν ἑαυτούς. ⁵⁶ Ἐζήτουν οὖν τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἔλεγον μετ' ἀλλήλων ἐν τῷ ἱερῷ ἐστηκότες, Τί *δοκεῖ ὑμῖν; Ὅτι οὐ μὴ ἔλθῃ εἰς τὴν ἑορτήν; ⁵⁷ Δεδώκεισαν δὲ †καὶ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι †ἐντολήν, ἵνα εἴαν τις γνῶ ποῦ ἐστὶ, μνηύσῃ, ὅπως πιάσωσιν αὐτόν.

12

1 Ὁ οὖν Ἰησοῦς πρὸ ἕξ ἡμερῶν τοῦ Πάσχα ἦλθεν εἰς Βηθανίαν, ὅπου ἦν Λάζαρος *ὁ τεθνηκώς, ὃν ἠγειρεν ἐκ †νεκρῶν. 2 Ἐποίησαν οὖν αὐτῷ δεῖπνον ἐκεῖ, καὶ ἡ Μάρθα διηκόνει· ὁ δὲ Λάζαρος εἷς ἦν †τῶν Σανακειμένων

* **11:47** σημεια ποιει | ποιει σημεια CT † **11:50** διαλογιζεσθε | λογιζεσθε

CT † **11:50** ημιν | υμιν CT § **11:51** αλλα | αλλ NA²⁸ * **11:51** προεφητευσεν | επροφητευσεν CT † **11:51** εμελλεν | ημελλεν TH † **11:51**

ιησους | ο ιησους ANT PCK TR § **11:53** συνεβουλευσαντο | εβουλευσαντο

CT * **11:54** ιησους ουν | ο ουν ιησους CT † **11:54** αλλα | αλλ NA²⁸

‡ **11:54** διετριβε | εμεινε CT § **11:54** αυτου | — CT * **11:56** δοκει υμιν | υμιν δοκει PCK † **11:57** και | — CT † **11:57** εντολην | εντολας CT

* **12:1** ο τεθνηκως | — CT † **12:1** νεκρων | νεκρων ιησους NA SBL WH |

νεκρων ο ιησους TH † **12:2** των | εκ των CT § **12:2** ανακειμενων συν | συνακειμενων TR

σὺν αὐτῷ. ³ Ἡ οὖν *Μαρία λαβοῦσα λίτρον μύρου
 νάρδου πιστικῆς πολυτίμου, ἤλειψε τοὺς πόδας τοῦ
 Ἰησοῦ, καὶ ἐξέμαξε ταῖς θριξίν αὐτῆς τοὺς πόδας αὐτοῦ·
 ἡ δὲ οἰκία ἐπληρώθη ἐκ τῆς ὀσμῆς τοῦ μύρου. ⁴ Λέγει τοῦν
 εἶς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Ἰούδας Σίμωνος Ἰσκαριώτης,
 ὁ μέλλων αὐτὸν παραδιδόναι, ⁵ Διὰ τί τοῦτο τὸ μύρον
 οὐκ ἐπράθη τριακοσίων δηναρίων, καὶ ἐδόθη πτωχοῖς;
⁶ Εἶπε δὲ τοῦτο, οὐχ ὅτι περὶ τῶν πτωχῶν ἔμελεν αὐτῷ,
 ὅλλ' ὅτι κλέπτῃς ἦν, καὶ τὸ γλωσσόκομον *εἶχε, καὶ τὰ
 βαλλόμενα ἐβάσταζεν. ⁷ Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς, Ἄφες αὐτὴν·
 εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφιασμοῦ μου τετήρηκεν αὐτό.
⁸ Τοὺς πτωχοὺς γὰρ πάντοτε ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ
 οὐ πάντοτε ἔχετε.

⁹ Ἔγνω οὖν ὁ ὄχλος πολὺς ἐκ τῶν Ἰουδαίων ὅτι
 ἐκεῖ ἐστὶ καὶ *ἦλθον οὐ διὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον, ἀλλ'
 ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἴδωσιν, ὃν ἠγειρεν ἐκ νεκρῶν.
¹⁰ Ἐβουλευσάντο δὲ οἱ ἀρχιερεῖς ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον
 ἀποκτείνωσιν. ¹¹ ὅτι πολλοὶ δι' αὐτὸν ὑπῆγον τῶν
 Ἰουδαίων, καὶ ἐπίστευον εἰς τὸν Ἰησοῦν.

¹² Τῇ ἐπαύριον ὁ ὄχλος πολὺς ὁ ἐλθὼν εἰς τὴν
 ἑορτὴν, ἀκούσαντες ὅτι ἔρχεται Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα,
¹³ ἔλαβον τὰ βαῖα τῶν φοινίκων, καὶ ἐξῆλθον εἰς
 ὕπάντησιν αὐτῷ, καὶ *ἔκραζον,

Ὡσαννά·
 εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου,
 ἡ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ.

¹⁴ Εὐρῶν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὄναριον, ἐκάθισεν ἐπ' αὐτό, καθὼς
 ἐστὶ γεγραμμένον,

¹⁵ Μὴ φοβοῦ, θύγατερ *Σιών·
 ἰδοὺ, ὁ βασιλεὺς σου ἔρχεται,
 καθήμενος ἐπὶ πῶλον ὄνου.

* 12:3 μαρια | μαριαμ NA SBL WH † 12:4 ουν | δε CT ‡ 12:4 εις εκ των
 μαθητων αυτου ιουδας σιμωνος ισκαριωτης | ιουδας ο ισκαριωτης εις εκ
 των μαθητων αυτου NA | ιουδας ο ισκαριωτης εις των μαθητων αυτου SBL
 TH WH § 12:6 αλλ | αλλα HF SCR * 12:6 ειχε και | εχω CT † 12:7
 εις | ινα εις CT ‡ 12:7 τετηρηκεν | τηρηση CT § 12:9 οχλος | ο οχλος
 NA TH WH * 12:9 ηλθον | ηλθαν WH † 12:12 οχλος | ο οχλος NA SBL
 WH ‡ 12:12 ιησους | ο ιησους NA PCK SBL TH TR § 12:13 υπαντησιν
 | απαντησιν PCK * 12:13 εκραζον | εκραυγαζον CT † 12:13 βασιλευς
 | ο βασιλευς TR | και ο βασιλευς CT ‡ 12:14 αυτο | αυτω PCK § 12:15
 θυνατεο | θυνατηο CT * 12:15 σιων | σειων TH

16 Ταῦτα ἰδὲ οὐκ ἔγνωσαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὸ πρῶτον· ἀλλ' ὅτε ἐδοξάσθη Ἰησοῦς, τότε ἐμνήσθησαν ὅτι ταῦτα ἦν ἐπ' αὐτῷ γεγραμμένα, καὶ ταῦτα ἐποίησαν αὐτῷ.
 17 Ἐμαρτύρει οὖν ὁ ὄχλος ὁ ὢν μετ' αὐτοῦ ὅτε τὸν Λάζαρον ἐφώνησεν ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. 18 Διὰ τοῦτο καὶ ὑπήντησεν αὐτῷ ὁ ὄχλος, ὅτι ἠκούσε τοῦτο αὐτὸν πεποιθέναι τὸ σημεῖον. 19 Οἱ οὖν Φαρισαῖοι εἶπον πρὸς ἑαυτούς, Θεωρεῖτε ὅτι οὐκ ὠφελεῖτε οὐδέν· ἴδε ὁ κόσμος ὀπίσω αὐτοῦ ἀπήλθεν.

20 Ἦσαν δέ τινες Ἕλληνες ἐκ τῶν ἀναβαινόντων ἵνα προσκυνήσωσιν ἐν τῇ ἑορτῇ. 21 οὗτοι οὖν προσῆλθον Φιλίππῳ τῷ ἀπὸ Βηθσαϊδᾶ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἠρώτων αὐτὸν λέγοντες, Κύριε, θέλομεν τὸν Ἰησοῦν ἰδεῖν. 22 Ἐρχεται *Φίλιππος καὶ λέγει τῷ Ἀνδρέᾳ· ἰκαὶ πάλιν Ἀνδρέας καὶ Φίλιππος λέγουσι τῷ Ἰησοῦ. 23 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίνατο αὐτοῖς λέγων, Ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. 24 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ ὁ κόκκος τοῦ σίτου πεσὼν εἰς τὴν γῆν ἀποθάνῃ, αὐτὸς μόνος μένει· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ, πολὺν καρπὸν φέρει. 25 Ὁ φιλῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολέσει αὐτήν· καὶ ὁ μισῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ εἰς ζωὴν αἰώνιον φυλάξει αὐτήν. 26 Ἐὰν ἐμοὶ διακονῇ τις, ἐμοὶ ἀκολουθεῖτω· καὶ ὅπου εἰμι ἐγώ, ἐκεῖ καὶ ὁ διάκονος ὁ ἐμὸς ἔσται· καὶ ἐὰν τις ἐμοὶ διακονῇ, τιμήσει αὐτὸν ὁ πατήρ.

27 Νῦν ἡ ψυχὴ μου τετάρακται· καὶ τί εἶπω; Πάτερ, σῶσόν με ἐκ τῆς ὥρας ταύτης. Ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἦλθον εἰς τὴν ὥραν ταύτην. 28 Πάτερ, δόξασόν σου τὸ ὄνομα. Ἦλθεν οὖν φωνὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, Καὶ ἐδόξασα, καὶ πάλιν δοξάσω. 29 Ὁ οὖν ὄχλος ὁ ἐστὼς καὶ ἀκούσας ἔλεγε βροντὴν γεγονέναι· ἄλλοι ἔλεγον, Ἄγγελος αὐτῷ λελάληκεν. 30 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν, Οὐ δι' ἐμὲ αὕτη ἡ φωνὴ γέγονεν, ἀλλὰ δι' ὑμᾶς. 31 Νῦν κρίσις ἐστὶ τοῦ κόσμου τούτου· νῦν ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου

† 12:16 δε | — CT ‡ 12:16 οι μαθηται αυτου | αυτου οι μαθηται CT § 12:16

ιησους | ο ιησους ANT BYZ HF PCK TR * 12:18 ηκουσε | ηκουσαν ANT CT † 12:19 ειπον | ειπαν CT ‡ 12:20 τινες ελληνες | ελληνες τινες CT

§ 12:21 προσηλθον | προσηλθαν WH * 12:22 φιλιππος | ο φιλιππος CT

† 12:22 και παλιν | ερχεται CT ‡ 12:22 λεγουσι | και λεγουσιν CT § 12:23

απεκρινατο | αποκρινεται CT * 12:25 απολεσει | απολλυει CT † 12:26

διακονη τις | τις διακονη CT ‡ 12:26 και | — CT § 12:30 ιησους και

ειπεν | ο ιησους και ειπεν ANT BYZ HF TR | και ειπεν ιησους WH * 12:30

αυτη η φωνη | η φωνη αυτη CT

τούτου ἐκβληθήσεται ἔξω. ³² Κάγώ †ἐὰν ὑψωθῶ ἐκ τῆς γῆς, πάντας ἐλκύσω πρὸς ἑμαυτόν. ³³ Τοῦτο δὲ ἔλεγε, σημαίνων ποίῳ θανάτῳ †ἔμελλεν ἀποθνήσκειν. ³⁴ Ἐπεκρίθη αὐτῷ ὁ ὄχλος, Ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐκ τοῦ νόμου ὅτι ὁ Χριστὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ πῶς *σὺ λέγεις, Δεῖ ὑψωθῆναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; Τίς ἐστὶν οὗτος ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου; ³⁵ Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἔτι μικρὸν χρόνον τὸ φῶς †μεθ' ὑμῶν ἐστι. Περιπατεῖτε †ἔως τὸ φῶς ἔχετε, ἵνα μὴ σκοτία ὑμᾶς καταλάβῃ· καὶ ὁ περιπατῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ οὐκ οἶδε ποῦ ὑπάγει. ³⁶ Ἐως τὸ φῶς ἔχετε, πιστεύετε εἰς τὸ φῶς, ἵνα υἱοὶ φωτὸς γένησθε. Ταῦτα ἐλάλησεν *ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἀπελθὼν ἐκρύβη ἀπ' αὐτῶν. ³⁷ Τοσαῦτα δὲ αὐτοῦ σημεῖα πεποιηκότος ἔμπροσθεν αὐτῶν, οὐκ ἐπίστευον εἰς αὐτόν· ³⁸ ἵνα ὁ λόγος Ἡσαΐου τοῦ προφήτου πληρωθῇ, ὃν εἶπε,

Κύριε, τίς ἐπίστευσε τῇ ἀκοῇ ἡμῶν;
Καὶ ὁ βραχίων Κυρίου τίνι ἀπεκαλύφθη;

³⁹ Διὰ τοῦτο οὐκ ἠδύναντο πιστεύειν, ὅτι πάλιν εἶπεν Ἡσαΐας,

⁴⁰ Τετύφλωκεν αὐτῶν τοὺς ὀφθαλμοὺς,
καὶ †πεπώρωκεν αὐτῶν τὴν καρδίαν·
ἵνα μὴ ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς,
καὶ νοήσωσι τῇ καρδίᾳ, καὶ †ἐπιστραφῶσι,
καὶ θιάσωμαι αὐτούς.

⁴¹ Ταῦτα εἶπεν Ἡσαΐας, *ὅτε εἶδε τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ ἐλάλησε περὶ αὐτοῦ. ⁴² Ὅμως μέντοι καὶ ἐκ τῶν ἀρχόντων πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν· ἀλλὰ διὰ τοὺς Φαρισαίους οὐχ ὡμολόγουν, ἵνα μὴ ἀποσυναγάωγοι γένωνται. ⁴³ Ἠγάπησαν γὰρ τὴν δόξαν τῶν ἀνθρώπων μᾶλλον ἢπερ τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ.

⁴⁴ Ἰησοῦς δὲ ἔκραξε καὶ εἶπεν, Ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, οὐ πιστεύει εἰς ἐμέ, †ἀλλ' εἰς τὸν πέμψαντά με· ⁴⁵ καὶ ὁ θεωρῶν ἐμέ, θεωρεῖ τὸν πέμψαντά με. ⁴⁶ Ἐγὼ φῶς

† 12:32 εαν | αν WH † 12:33 εμελλεν | ημελλεν ANT CT PCK TR § 12:34 απεκριθη | απεκριθη ουν CT * 12:34 συ λεγεις | συ λεγεις οτι TR | λεγεις συ οτι CT † 12:35 μεθ υμων | εν υμιν CT † 12:35 εως | ως CT § 12:36 εως | ως CT * 12:36 ο | — CT † 12:40 πεπωρωκεν | επωρωσεν CT † 12:40 επιστραφωσι | στραφωσι CT § 12:40 ιασωμαι | ιασομαι ANT BYZ CT * 12:41 οτε | οτι CT † 12:44 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH

εἰς τὸν κόσμον ἐλήλυθα, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, ἐν τῇ σκοτίᾳ μὴ μείνη. ⁴⁷ Καὶ ἐάν τις μου ἀκούσῃ τῶν ῥημάτων καὶ μὴ πιστεύσῃ, ἐγὼ οὐ κρίνω αὐτόν· οὐ γὰρ ἦλθον ἵνα κρίνω τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σώσω τὸν κόσμον. ⁴⁸ Ὁ ἀθετῶν ἐμέ καὶ μὴ λαμβάνων τὰ ῥήματά μου, ἔχει τὸν κρίνοντα αὐτόν· ὁ λόγος ὃν ἐλάλησα, ἐκεῖνος κρινεῖ αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. ⁴⁹ Ὅτι ἐγὼ ἐξ ἑμαυτοῦ οὐκ ἐλάλησα· ἀλλ' ὁ πέμψας με πατήρ, αὐτός μοι ἐντολὴν ἔδωκε, τί εἶπω καὶ τί λαλήσω. ⁵⁰ Καὶ οἶδα ὅτι ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ ζωὴ αἰώνιος ἐστίν· ἃ οὖν *λαλῶ ἐγώ, καθὼς εἶρηκέ μοι ὁ πατήρ, οὕτω λαλῶ.

13

¹ Πρὸ δὲ τῆς ἐορτῆς τοῦ Πάσχα, εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι *ἐλήλυθεν αὐτοῦ ἡ ὥρα ἵνα μεταβῇ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου πρὸς τὸν πατέρα, ἀγαπήσας τοὺς ἰδίους τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ, εἰς τέλος ἠγάπησεν αὐτούς. ² Καὶ δεῖπνου ἔγενομένου, τοῦ διαβόλου ἤδη βεβληκότος εἰς τὴν καρδίαν Ἰούδα Σίμωνος Ἰσκαριώτου ἵνα αὐτὸν παραδῶ, ³ εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι πάντα *δέδωκεν αὐτῷ ὁ πατήρ εἰς τὰς χεῖρας, καὶ ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐξῆλθε καὶ πρὸς τὸν Θεὸν ὑπάγει, ⁴ ἐγείρεται ἐκ τοῦ δεῖπνου, καὶ τίθησι τὰ ἱμάτια, καὶ λαβὼν λέντιον διέζωσεν ἑαυτόν. ⁵ Εἶτα βάλλει ὕδωρ εἰς τὸν νιπτῆρα, καὶ ἤρξατο νίπτειν τοὺς πόδας τῶν μαθητῶν, καὶ ἐκμάσσειν τῷ λεντίῳ ὃ ἦν διεζωσμένος. ⁶ Ἔρχεται οὖν πρὸς Σίμωνα Πέτρον· καὶ λέγει αὐτῷ ἐκεῖνος, Κύριε, σὺ μου νίπτεις τοὺς πόδας; ⁷ Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ὁ ἐγὼ ποιῶ, σὺ οὐκ οἶδας ἄρτι, γνώση δὲ μετὰ ταῦτα. ⁸ Λέγει αὐτῷ Πέτρος, Οὐ μὴ νίψῃς ἃ τοὺς πόδας μου εἰς τὸν αἰῶνα. Ἀπεκρίθη *αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἐὰν μὴ νίψω σε, οὐκ ἔχεις μέρος μετ' ἐμοῦ. ⁹ Λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος, Κύριε, μὴ τοὺς πόδας μου μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὴν κεφαλὴν. ¹⁰ Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ὁ λελουμένος οὐ χρειαν ἔχει ἢ τοὺς πόδας νίψασθαι, ἀλλ' ἔστι καθαρὸς

‡ 12:47 πιστευση | φυλαξη CT § 12:49 εδωκε | δεδωκε CT * 12:50

λαλω εγω | εγω λαλω CT * 13:1 εληλυθεν | ηλθεν CT † 13:2 γενομενου | γινομενου CT ‡ 13:2 ιουδα σιμωνος ισκαριωτου ινα αυτον παραδω | ινα παραδοι αυτον ιουδας σιμωνος ισκαριωτου NA SBL | ινα παραδοι αυτον ιουδας σιμωνος ισκαριωτης TH WH § 13:3 ο ιησους | — CT * 13:3

δεδωκεν | εδωκεν NA SBL WH † 13:6 και | — CT ‡ 13:6 εκεινος | — NA SBL WH § 13:8 τους ποδας μου | μου τους ποδας CT * 13:8 αυτω ο ιησους | ιησους αυτω CT † 13:10 ο | — WH ‡ 13:10 ου χρειαυ εχει |

ουκ εγει χρειαυ CT § 13:10 η | ει μη CT

ὅλος· καὶ ὑμεῖς καθαροὶ ἐστε, ἀλλ' οὐχὶ πάντες. ¹¹ Ἦδει γὰρ τὸν παραδιδόντα αὐτόν· διὰ τοῦτο *εἶπεν, Οὐχὶ πάντες καθαροὶ ἐστε.

¹² Ὅτε οὖν ἔνιψε τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ ἔλαβε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, †ἀναπεσὼν πάλιν, εἶπεν αὐτοῖς, ‡Γινώσκετε τί πεποίηκα ὑμῖν; ¹³ Ὑμεῖς φωνεῖτέ με, Ὁ διδάσκαλος, καὶ Ὁ Κύριος· καὶ καλῶς λέγετε, εἰμὶ γάρ. ¹⁴ Εἰ οὖν ἐγὼ ἔνιψα ὑμῶν τοὺς πόδας, ὁ Κύριος καὶ ὁ διδάσκαλος, καὶ ὑμεῖς ὀφείλετε ἀλλήλων νίπτειν τοὺς πόδας. ¹⁵ Ὑπόδειγμα γὰρ ἔδωκα ὑμῖν, ἵνα καθὼς *ἐγὼ ἐποίησα ὑμῖν, καὶ ὑμεῖς ποιῆτε. ¹⁶ Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Οὐκ ἔστι δοῦλος μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ, οὐδὲ ἀπόστολος μείζων τοῦ πέμψαντος αὐτόν. ¹⁷ Εἰ ταῦτα οἴδατε, μακάριοί ἐστε ἐὰν ποιῆτε αὐτά. ¹⁸ Οὐ περὶ πάντων ὑμῶν λέγω· ἐγὼ οἶδα †οὓς ἐξελεξάμην· ἀλλ' ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ, Ὁ τρώγων ‡μετ' ἐμοῦ τὸν ἄρτον ἐπῆρεν ἐπ' ἐμὲ τὴν πτέρναν αὐτοῦ. ¹⁹ Ἀπ' ἄρτι λέγω ὑμῖν πρὸ τοῦ γενέσθαι, ἵνα, Ἢσταν γένηται, πιστεῦσητε ὅτι ἐγὼ εἰμι. ²⁰ Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ὁ λαμβάνων *ἐάν τινα πέμψω, ἐμὲ λαμβάνει· ὁ δὲ ἐμὲ λαμβάνων, λαμβάνει τὸν πέμψαντά με.

²¹ Ταῦτα εἰπὼν †ὁ Ἰησοῦς ἐταράχθη τῷ πνεύματι, καὶ ἐμαρτύρησε καὶ εἶπεν, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με. ²² Ἐβλεπον ‡οὖν εἰς ἀλλήλους οἱ μαθηταί, ἀπορούμενοι περὶ τίνος λέγει. ²³ Ἦν Ἢδὲ ἀνακείμενος εἷς *τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ Ἰησοῦ, ὃν ἡγάπα ὁ Ἰησοῦς· ²⁴ νεύει οὖν τούτῳ Σίμων Πέτρος †πυθέσθαι τίς ἂν εἴη περὶ οὗ λέγει. ²⁵ ‡Ἐπιπεσὼν δὲ ἐκεῖνος Ἢούτως ἐπὶ τὸ στῆθος τοῦ Ἰησοῦ, λέγει αὐτῷ, Κύριε, τίς ἐστιν; ²⁶ *Ἀποκρίνεται ὁ Ἰησοῦς, Ἐκεῖνός ἐστιν ὃς ἐγὼ †βάψας τὸ ψωμίον ‡ἐπιδώσω. Καὶ Ἢέμβάψας τὸ

* **13:11** ειπεν | ειπεν οτι CT † **13:12** αναπεσων | και ανεπεσε CT ‡ **13:12** γινωσκετε | γεινωσκετε TH § **13:15** εδωκα | δεδωκα ANT PCK * **13:15** εγω | — PCK † **13:18** ους | τινας CT ‡ **13:18** μετ εμου | μου CT § **13:19** οταν γενηται πιστευσητε | πιστευσητε οταν γενηται NA SBL TH | πιστευσητε οταν γενηται WH * **13:20** εαν | αν CT † **13:21** ο | — WH ‡ **13:22** ουν εις | δε προς PCK | εις NA SBL WH § **13:23** δε | — CT * **13:23** των | εκ των ANT CT † **13:24** πυθεσθαι τις αν ειη | και λεγει αυτω ειπε τις εστι WH ‡ **13:25** επιπεσων δε | αναπεσων ουν NA TH | αναπεσων SBL WH § **13:25** ουτως | — ANT PCK TR * **13:26** αποκρινεται | αποκρινεται ουν WH † **13:26** βαψας | βαψω CT ‡ **13:26** επιδωσω | και δωσω αυτω CT § **13:26** και εμβαψας | βαψας ουν CT

ψωμίον, *δίδωσιν Ἰούδα Σίμωνος †Ἰσκαριώτη. 27 Καὶ μετὰ τὸ ψωμίον, τότε εἰσῆλθεν εἰς ἐκεῖνον ὁ Σατανᾶς. Λέγει οὖν αὐτῷ †ὁ Ἰησοῦς, Ὁ ποιεῖς, ποιήσον Στάχιον. 28 Τοῦτο δὲ οὐδεὶς ἔγνω τῶν ἀνακειμένων πρὸς τί εἶπεν αὐτῷ. 29 Τινὲς γὰρ ἐδόκουν, ἐπεὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχεν *ὁ Ἰούδας, ὅτι λέγει αὐτῷ †ὁ Ἰησοῦς, Ἀγόρασον ὧν χρεῖαν ἔχομεν εἰς τὴν ἑορτήν· ἢ τοῖς πτωχοῖς ἵνα τι δῶ. 30 Λαβῶν οὖν τὸ ψωμίον ἐκεῖνος, †εὐθέως ἐξῆλθεν· ἦν δὲ νύξ.

31 Ὅτε ἐξῆλθε, λέγει *ὁ Ἰησοῦς, Νῦν ἐδοξάσθη ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ὁ Θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ. 32 †Εἰ ὁ Θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ, καὶ ὁ Θεὸς δοξάσει αὐτὸν ἐν †ἑαυτῷ, καὶ εὐθὺς δοξάσει αὐτόν. 33 Τεκνία, ἔτι μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμι. Ζητήσετε με, καὶ καθὼς εἶπον τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι Ὅπου ὄψαμαι ἐγώ, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἔλθειν, καὶ ὑμῖν λέγω ἄρτι. 34 Ἐντολὴν καινὴν δίδωμι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους· καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς, ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. 35 Ἐν τούτῳ γινώσκονται πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθηταὶ ἐστε, ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις.

36 Λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος, Κύριε, ποῦ ὑπάγεις; Ἀπεκρίθη *αὐτῷ †ὁ Ἰησοῦς, Ὅπου †υπάγω, οὐ δύνασαι μοι νῦν ἀκολουθῆσαι, ὥστερον δὲ ἀκολουθήσεις μοι. 37 Λέγει αὐτῷ *Πέτρος, Κύριε, διὰ τί οὐ δύναμαί σοι †ἀκολουθῆσαι ἄρτι; Τὴν ψυχὴν μου ὑπὲρ σοῦ θήσω. 38 †Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Τὴν ψυχὴν σου ὑπὲρ ἐμοῦ θήσεις; Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἀλέκτωρ *φωνήσῃ ἕως οὗ †απαρνήσῃ με τρίς.

14

1 Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδιά· πιστεύετε εἰς τὸν Θεόν, καὶ εἰς ἐμὲ πιστεύετε. 2 Ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πατρός μου μοναὶ πολλάι εἰσιν· εἰ δὲ μή, εἶπον ἂν *ὕμῖν· Πορεύομαι

* 13:26 διδωσιν | λαμβανει και διδωσιν NA WH † 13:26 ισκαριωτη | ισκαριωτου CT † 13:27 ο | — WH § 13:27 ταχιον | ταχειου WH * 13:29 ο | — CT † 13:29 ο | — WH † 13:30 ευθεως εξηλθεν | εξηλθεν ευθους CT § 13:31 οτε | οτε ουν ANT CT SCR * 13:31 ο | — CT † 13:32 ει ο θεος εδοξασθη εν αυτω | — TH WH † 13:32 εαυτω | αυτω NA TH | αυτω SBL WH § 13:33 υπαγω εγω | εγω υπαγω CT * 13:36 αυτω | — SBL WH † 13:36 ο | — CT † 13:36 υπαγω | εγω υπαγω ANT PCK § 13:36 υστερον δε ακολουθησεις μοι | ακολουθησεις δε υστερον CT * 13:37 πετρος | ο πετρος ANT NA SBL TR WH † 13:37 ακολουθησαι | ακολουθειν TH WH † 13:38 απεκριθη αυτω | αποκρινεται CT § 13:38 ο | — CT * 13:38 φωνηση | φωνησει ANT TR † 13:38 απαρνηση | αρνηση CT * 14:2 υμιν

ἐτοιμάσαι τόπον ὑμῖν. ³ Καὶ ἐὰν πορευθῶ, †ἐτοιμάσω ‡ὑμῖν τόπον· πάλιν ἔρχομαι καὶ Σπαραλήψομαι ὑμᾶς πρὸς ἑμαυτόν, ἵνα ὅπου εἰμι ἐγώ, καὶ ὑμεῖς ἦτε. ⁴ Καὶ ὅπου ἐγώ ὑπάγω οἶδατε, *καὶ τὴν ὁδὸν οἶδατε. ⁵ Λέγει αὐτῷ Θωμᾶς, Κύριε, οὐκ οἶδαμεν ποῦ ὑπάγεις· †καὶ πῶς ‡δυναμέθα τὴν ὁδὸν εἰδέναι; ⁶ Λέγει αὐτῷ Σὸ Ἰησοῦς, Ἐγὼ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωὴ· οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν πατέρα, εἰ μὴ δι' ἐμοῦ. ⁷ Εἰ *ἐγνώκετέ με, καὶ τὸν πατέρα μου †ἐγνώκετε ἄν· ‡καὶ ἀπ' ἄρτι Σγινώσκετε αὐτόν, καὶ ἐώρακατε *αὐτόν.

⁸ Λέγει αὐτῷ Φίλιππος, Κύριε, δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα, καὶ ἀρκεῖ ἡμῖν. ⁹ Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, †Τοσοῦτον χρόνον μεθ' ὑμῶν εἰμι, καὶ οὐκ ἔγνωκάς με, Φίλιππε; Ὁ ἐωρακῶς ἐμέ, ἐώρακε τὸν πατέρα· ‡καὶ πῶς σὺ λέγεις, Δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα; ¹⁰ Οὐ πιστεύεις ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ, καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοὶ ἐστι; Τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ Σλαλῶ ὑμῖν, ἀπ' ἑμαυτοῦ οὐ λαλῶ· ὁ δὲ πατὴρ *ὁ ἐν ἐμοὶ μένων, †αὐτὸς ποιεῖ τὰ ‡ἔργα. ¹¹ Πιστεῦτέ μοι ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ, καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί· εἰ δὲ μή, διὰ τὰ ἔργα αὐτὰ πιστεῦτέ Σμοι. ¹² Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ κάκεῖνος ποιήσει, καὶ μείζονα τούτων ποιήσει· ὅτι ἐγὼ πρὸς τὸν πατέρα *μου πορεύομαι. ¹³ Καὶ ὅ τι ἂν αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί μου, τοῦτο ποιήσω, ἵνα δοξασθῇ ὁ πατὴρ ἐν τῷ υἱῷ. ¹⁴ Ἐάν τι αἰτήσητέ †με ἐν τῷ ὀνόματί μου, ‡ἐγὼ ποιήσω.

¹⁵ Ἐὰν ἀγαπᾶτέ με, τὰς ἐντολὰς τὰς ἐμὰς Στηρήσατε. ¹⁶ *Καὶ ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα, καὶ ἄλλον παράκλητον δώσει ὑμῖν, ἵνα †μένῃ μεθ' ὑμῶν εἰς τὸν αἰῶνα, ¹⁷ τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ ὁ κόσμος οὐ δύναται λαβεῖν, ὅτι οὐ θεωρεῖ αὐτό, οὐδὲ ‡γινώσκει Σαυτό. Ὑμεῖς *δὲ

† 14:3 ετοιμασω | και ετοιμασω ANT BYZ CT HF PCK TR | ετοιμασαι BYZ
‡ 14:3 υμιν τοπον | τοπον υμιν CT § 14:3 παραληψομαι | παραληψομαι
CT * 14:4 και την οδον οιδατε | την οδον CT † 14:5 και | — CT ‡ 14:5
δυναμεθα την οδον ειδεναι | οιδαμεν την οδον WH § 14:6 ο | — WH
* 14:7 εγνωκετε | εγνωκατε NA † 14:7 εγνωκετε αν | γνωσεσθε NA |
αν ηδείτε SBL TH WH ‡ 14:7 και | — SBL TH WH § 14:7 γινωσκετε |
γεινωσκετε TH * 14:7 αυτον | — WH † 14:9 τοσουτον χρονον | τοσουτω
χρονω NA SBL ‡ 14:9 και | — CT § 14:10 λαλω | λεγω CT * 14:10 ο |
— CT † 14:10 αυτος | — CT ‡ 14:10 εργα | εργα αυτου CT § 14:11 μοι
| — CT * 14:12 μου | — CT † 14:14 με | — ANT BYZ HF PCK TR ‡ 14:14
εγω | τουτο WH § 14:15 τηρησατε | τηρησετε CT * 14:16 και εγω |
καγω CT † 14:16 μενη μεθ υμων εις τον αιωνα | μεθ υμων εις τον αιωνα η
NA TH | η μεθ υμων εις τον αιωνα SBL WH ‡ 14:17 γινωσκει | γεινωσκει

†γνωσχετε αὐτό, ὅτι παρ' ὑμῖν μένει, καὶ ἐν ὑμῖν ἔσται.
 18 Οὐκ ἀφήσω ὑμᾶς ὀρφανούς· ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς.
 19 Ἔτι μικρὸν καὶ ὁ κόσμος με οὐκέτι θεωρεῖ, ὑμεῖς δὲ
 θεωρεῖτέ με· ὅτι ἐγὼ ζῶ, καὶ ὑμεῖς Ἰζησεσθε. 20 Ἐν
 ἐκείνη τῇ ἡμέρᾳ *γνωσεσθε ὑμεῖς ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ
 μου, καὶ ὑμεῖς ἐν ἐμοί, †καὶ ἐγὼ ἐν ὑμῖν. 21 Ὁ ἔχων τὰς
 ἐντολάς μου καὶ τηρῶν αὐτάς, ἐκεῖνός ἐστιν ὁ ἀγαπῶν
 με· ὁ δὲ ἀγαπῶν με, ἀγαπηθήσεται ὑπὸ τοῦ πατρὸς μου·
 †καὶ ἐγὼ ἀγαπήσω αὐτόν, καὶ ἐμφανίσω αὐτῷ ἐμαυτόν.
 22 Λέγει αὐτῷ Ἰούδας, οὐχ ὁ Ἰσκαριώτης, Κύριε, ἄρα τί
 γέγονεν ὅτι ἡμῖν μέλλεις ἐμφανίζειν σεαυτόν, καὶ οὐχὶ
 τῷ κόσμῳ; 23 Ἀπεκρίθη *Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἐάν
 τις ἀγαπᾷ με, τὸν λόγον μου τηρήσει, καὶ ὁ πατήρ μου
 ἀγαπήσει αὐτόν, καὶ πρὸς αὐτόν ἐλευσόμεθα, καὶ μονὴν
 παρ' αὐτῷ †ποιήσομεν. 24 Ὁ μὴ ἀγαπῶν με, τοὺς λόγους
 μου οὐ τηρεῖ· καὶ ὁ λόγος οὗ ἀκούετε οὐκ ἔστιν ἐμός,
 ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με πατρὸς.

25 Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν παρ' ὑμῖν μένων. 26 Ὁ δὲ
 παράκλητος, τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, ὃ πέμπει ὁ πατήρ
 ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐκεῖνος ὑμᾶς διδάξει πάντα, καὶ
 ὑπομνήσει ὑμᾶς πάντα ἃ εἶπον †ὑμῖν. 27 Εἰρήνην ἀφήμι
 ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν· οὐ καθὼς ὁ κόσμος
 δίδωσιν, ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν. Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ
 καρδία, μηδὲ δειλιάτω. 28 Ἠκούσατε ὅτι ἐγὼ εἶπον
 ὑμῖν, Ὑπάγω καὶ ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. Εἰ ἠγαπᾶτέ με,
 ἐχάρητε ἂν ὅτι δεῖπον, Πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα· ὅτι
 ὁ πατήρ *μου μείζων μου ἐστι. 29 Καὶ νῦν εἶρηκα ὑμῖν
 πρὶν γενέσθαι· ἵνα, ὅταν γένηται, πιστεύσητε. 30 Οὐκέτι
 πολλὰ λαλήσω μεθ' ὑμῶν· ἔρχεται γὰρ ὁ τοῦ †κόσμου
 ἄρχων, καὶ ἐν ἐμοί οὐκ ἔχει οὐδέν· 31 ἀλλ' ἵνα γνῶ ὁ
 κόσμος ὅτι ἀγαπῶ τὸν πατέρα, καὶ καθὼς †ἐνετειλάτο
 μοι ὁ πατήρ, οὕτω ποιῶ. Ἐγείρεσθε, ἄγωμεν ἐντεῦθεν.

15

1 Ἐγὼ εἰμι ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινή, καὶ ὁ πατήρ μου ὁ
 γεωργός ἐστι. 2 Πᾶν κλήμα ἐν ἐμοί μὴ φέρον καρπὸν,
 αἶρει αὐτό· καὶ πᾶν τὸ καρπὸν φέρον, καθαίρει αὐτό, ἵνα

† 14:17 γνωσχετε | γεινωσχετε TH † 14:17 εσται | εστιν WH § 14:19
 ζησεσθε | ζησετε CT * 14:20 γνωσεσθε υμεις | υμεις γνωσεσθε WH
 † 14:20 και εγω | καγω ANT CT HF PCK TR † 14:21 και εγω | καγω CT
 § 14:22 και | — SBL TH TR WH * 14:23 ιησους | ο ιησους TR † 14:23
 ποιησομεν | ποιησομεθα CT † 14:26 υμιν | υμιν εγω NA WH § 14:28
 ειπον | — CT * 14:28 μου | — NA SBL WH † 14:30 κοσμου | κοσμου
 τουτου TR † 14:31 ενετειλατο | εντολην εδωκε WH

* πλείονα καρπὸν φέρη. ³ Ἦδη ὑμεῖς καθαροὶ ἐστε διὰ τὸν λόγον ὃν λελάληκα ὑμῖν. ⁴ Μείνατε ἐν ἐμοί, κἀγὼ ἐν ὑμῖν. Καθὼς τὸ κλῆμα οὐ δύναται καρπὸν φέρειν ἀφ' ἑαυτοῦ, ἐὰν μὴ †μείνη ἐν τῇ ἀμπέλῳ, οὕτως οὐδὲ ὑμεῖς, ἐὰν μὴ ἐν ἐμοί ‡μείνητε. ⁵ Ἐγὼ εἰμι ἡ ἄμπελος, ὑμεῖς τὰ κλήματα. Ὁ μένων ἐν ἐμοί, κἀγὼ ἐν αὐτῷ, οὗτος φέρει καρπὸν πολὺν· ὅτι χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν. ⁶ Ἐὰν μὴ τις §μείνη ἐν ἐμοί, ἐβλήθη ἔξω ὡς τὸ κλῆμα, καὶ ἐξηράνθη, καὶ συναγούσιν αὐτὰ καὶ εἰς *τὸ πῦρ βάλλουσι, καὶ καίεται. ⁷ Ἐὰν μείνητε ἐν ἐμοί, καὶ τὰ ῥήματά μου ἐν ὑμῖν μείνη, ὃ ἐὰν θέλητε †αἰτήσεσθε, καὶ γενήσεται ὑμῖν. ⁸ Ἐν τούτῳ ἐδοξάσθη ὁ πατήρ μου, ἵνα καρπὸν πολὺν φέρητε· καὶ ‡γενήσεσθε ἐμοὶ μαθηταί. ⁹ Καθὼς ἠγάπησέ με ὁ πατήρ, κἀγὼ §ἠγάπησα ὑμᾶς· μείνατε ἐν τῇ ἀγάπῃ τῇ ἐμῇ. ¹⁰ Ἐὰν τὰς ἐντολάς μου τηρήσητε, μενεῖτε ἐν τῇ ἀγάπῃ μου· καθὼς ἐγὼ *τὰς ἐντολάς τοῦ πατρός μου τητήρηκα, καὶ μένω αὐτοῦ ἐν τῇ ἀγάπῃ. ¹¹ Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ἡ χαρὰ ἡ ἐμῆ ἐν ὑμῖν †μείνη, καὶ ἡ χαρὰ ὑμῶν πληρωθῇ.

¹² Αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ ἡ ἐμῆ, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους, καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς. ¹³ Μείζονα ταύτης ἀγάπην οὐδεὶς ἔχει, ἵνα τις τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῆ ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτοῦ. ¹⁴ Ὑμεῖς φίλοι μου ἐστε, ἐὰν ποιῆτε ‡ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν. ¹⁵ Οὐκέτι §ὕμᾶς λέγω δούλους, ὅτι ὁ δοῦλος οὐκ οἶδε τί ποιεῖ αὐτοῦ ὁ κύριος· ὑμᾶς δὲ εἴρηκα φίλους, ὅτι πάντα ἃ ἤκουσα παρὰ τοῦ πατρός μου ἐγνώρισα ὑμῖν. ¹⁶ Οὐχ ὑμεῖς με ἐξελέξασθε, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς, καὶ ἔθηκα ὑμᾶς, ἵνα ὑμεῖς ὑπάγητε καὶ καρπὸν φέρητε, καὶ ὁ καρπὸς ὑμῶν μένη· ἵνα ὃ τι ἂν αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου, *δῶ ὑμῖν. ¹⁷ Ταῦτα ἐντέλλομαι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους.

¹⁸ Εἰ ὁ κόσμος ὑμᾶς μισεῖ, γινώσκετε ὅτι ἐμὲ πρῶτον ὑμῶν μεμίσηκεν. ¹⁹ Εἰ ἐκ τοῦ κόσμου ἦτε, ὁ κόσμος ἂν τὸ ἴδιον ἐφίλει· ὅτι δὲ ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ ἐστέ, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς ἐκ τοῦ κόσμου, διὰ τοῦτο μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος. ²⁰ Μνημονεύετε τοῦ λόγου οὗ ἐγὼ εἶπον ὑμῖν, Οὐκ ἔστι δοῦλος μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ. Εἰ

* 15:2 πλειονα καρπον | καρπον πλειονα CT † 15:4 μεινη | μενη CT ‡ 15:4 μεινητε | μενητε CT § 15:6 μεινη | μενη CT * 15:6 το | — TR † 15:7 αιτησεσθε | αιτησασθε ANT CT ‡ 15:8 γενησεσθε | γενησθε CT § 15:9 ηγαπησα υμας | υμας ηγαπησα CT * 15:10 τας εντολας του πατρος μου | του πατρος τας εντολας WH † 15:11 μεινη | η CT ‡ 15:14 οσα | α NA SBL TH | ο WH § 15:15 υμας λεγω | λεγω υμας CT * 15:16 δω | δωη BYZ HF PCK

ἐμὲ ἐδίωξαν, καὶ ὑμᾶς διώξουσιν· εἰ τὸν λόγον μου ἐτήρησαν, καὶ τὸν ὑμέτερον τηρήσουσιν. ²¹ Ἀλλὰ ταῦτα πάντα ποιήσουσιν ἵνα ὑμῖν διὰ τὸ ὄνομά μου, ὅτι οὐκ οἶδασι τὸν πέμψαντά με. ²² Εἰ μὴ ἦλθον καὶ ἐλάλησα αὐτοῖς, ἁμαρτίαν οὐκ εἶχον· νῦν δὲ πρόφασιν οὐκ ἔχουσι περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτῶν. ²³ Ὁ ἐμὲ μισῶν, καὶ τὸν πατέρα μου μισεῖ. ²⁴ Εἰ τὰ ἔργα μὴ ἐποίησα ἐν αὐτοῖς ἃ οὐδεὶς ἄλλος ᾔσπεποίηκεν, ἁμαρτίαν οὐκ εἶχον· νῦν δὲ καὶ ἐωράκασι καὶ μεμισήκασι καὶ ἐμὲ καὶ τὸν πατέρα μου. ²⁵ Ἀλλ' ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὁ γεγραμμένος ἐν τῷ νόμῳ αὐτῶν ὅτι Ἐμίσησάν με δωρεάν.

²⁶ Ὅταν ἔλθῃ ὁ παράκλητος, ὃν ἐγὼ πέμψω ὑμῖν παρὰ τοῦ πατρὸς, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ παρὰ τοῦ πατρὸς ἐκπορεύεται, ἐκεῖνος μαρτυρήσει περὶ ἐμοῦ· ²⁷ καὶ ὑμεῖς δὲ μαρτυρεῖτε, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς μετ' ἐμοῦ ἐστε.

16

¹ Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα μὴ σκανδαλισθῆτε. ² Ἀποсунаγωγους ποιήσουσιν ὑμᾶς· ἀλλ' ἔρχεται ὥρα, ἵνα πᾶς ὁ ἀποκτείνων ὑμᾶς δόξῃ λατρείαν προσφέρειν τῷ Θεῷ. ³ Καὶ ταῦτα ποιήσουσιν, ὅτι οὐκ ἔγνωσαν τὸν πατέρα οὐδὲ ἐμέ. ⁴ Ἀλλὰ ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα, μνημονεύητε αὐτῶν, ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν. Ταῦτα δὲ ὑμῖν ἐξ ἀρχῆς οὐκ εἶπον, ὅτι μεθ' ὑμῶν ἤμην.

⁵ Νῦν δὲ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με, καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ἐρωτᾷ με, Ποῦ ὑπάγεις; ⁶ Ἀλλ' ὅτι ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἡ λύπη πεπλήρωκεν ὑμῶν τὴν καρδίαν. ⁷ Ἀλλ' ἐγὼ τὴν ἀλήθειαν λέγω ὑμῖν· συμφέρει ὑμῖν ἵνα ἐγὼ ἀπέλθω· ἐὰν γὰρ ἐγὼ μὴ ἀπέλθω, ὁ παράκλητος οὐκ ἐλεύσεται πρὸς ὑμᾶς· ἐὰν δὲ πορευθῶ, πέμψω αὐτὸν πρὸς ὑμᾶς. ⁸ Καὶ ἐλθὼν ἐκεῖνος ἐλέγξει τὸν κόσμον περὶ ἁμαρτίας καὶ περὶ δικαιοσύνης καὶ περὶ κρίσεως· ⁹ περὶ ἁμαρτίας μὲν, ὅτι οὐ πιστεύουσιν εἰς ἐμέ· ¹⁰ περὶ δικαιοσύνης δέ, ὅτι πρὸς τὸν πατέρα μου ὑπάγω, καὶ οὐκέτι θεωρεῖτέ με· ¹¹ περὶ δὲ κρίσεως, ὅτι ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου κέκριται.

¹² Ἔτι πολλὰ ἔχω λέγειν ὑμῖν, ἀλλ' οὐ δύνασθε βαστάζειν ἄρτι. ¹³ Ὅταν δὲ ἔλθῃ ἐκεῖνος, τὸ πνεῦμα τῆς

† 15:21 ὑμιν | εἰς υμας CT † 15:22 εἶχον | εἰχοσαν CT § 15:24 πεποιοηκεν | εποιησεν CT * 15:24 εἶχον | εἰχοσαν CT † 15:25 γεγραμμενος εν τω νομω αυτων | εν τω νομω αυτων γεγραμμενος CT † 15:26 δε | — CT * 16:3 ποιησουσιν | ποιησουσιν ὑμιν TR † 16:4 ὠρα | ὠρα αυτων CT † 16:7 ἐγω | — CT TR § 16:7 ουκ ἐλευσεται | ου μὴ ἐλθῃ SBL WH * 16:10 μου | — CT † 16:12 λεγειν ὑμιν | ὑμιν λεγειν CT

ἀληθείας, ὀδηγήσει ὑμᾶς †εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν· οὐ γὰρ λαλήσει ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὅσα ὁ ἀκούσῃ λαλήσει, καὶ τὰ ἐρχόμενα ἀναγγελεῖ ὑμῖν. ¹⁴ Ἐκεῖνος ἐμὲ δοξάσει, ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ *λήψεται, καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν. ¹⁵ Πάντα ὅσα ἔχει ὁ πατὴρ ἐμὰ ἐστὶ· διὰ τοῦτο εἶπον, ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ †λαμβάνει, καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν.

¹⁶ Μικρὸν καὶ †οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με, ὅτι ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα. ¹⁷ *Εἶπον οὖν ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς ἀλλήλους, Τί ἐστὶ τοῦτο ὃ λέγει ἡμῖν, Μικρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με; Καὶ ὅτι †Εγὼ ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα; ¹⁸ Ἔλεγον οὖν, †Τοῦτο τί ἐστὶν ὃ λέγει, ὅτι μικρὸν; Οὐκ οἶδαμεν τί λαλεῖ. ¹⁹ Ἔγνω *οὖν †ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἤθελον αὐτὸν ἐρωτᾶν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Περὶ τούτου ζητεῖτε μετ' ἀλλήλων, ὅτι εἶπον, Μικρὸν καὶ οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρὸν καὶ ὄψεσθέ με; ²⁰ Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι κλαύσετε καὶ θρηνήσετε ὑμεῖς, ὃ δὲ κόσμος χαρήσεται· ὑμεῖς †δὲ λυπηθήσεσθε, ἀλλ' ἡ λύπη ὑμῶν εἰς χαρὰν γενήσεται. ²¹ Ἡ γυνὴ ὅταν τίκτη λύπην ἔχει, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα αὐτῆς· ὅταν δὲ γεννήσῃ τὸ παιδίον, οὐκέτι μνημονεύει τῆς θλίψεως, διὰ τὴν χαρὰν ὅτι ἐγεννήθη ἄνθρωπος εἰς τὸν κόσμον. ²² Καὶ ὑμεῖς οὖν ὁ λύπην μὲν νῦν ἔχετε· πάλιν δὲ ὄψομαι ὑμᾶς, καὶ χαρήσεται ὑμῶν ἡ καρδιά, καὶ τὴν χαρὰν ὑμῶν οὐδεὶς *αἶρει ἀφ' ὑμῶν. ²³ Καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐμὲ οὐκ ἐρωτήσετε οὐδέν. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν †ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσητε τὸν πατέρα †ἐν τῷ ὀνόματί μου, δώσει ὑμῖν. ²⁴ Ἔως ἄρτι οὐκ ἠτήσατε οὐδέν ἐν τῷ ὀνόματί μου· αἰτεῖτε, καὶ ὁ ἀκούσῃ, ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν ἡ πεπληρωμένη.

²⁵ Ταῦτα ἐν παροιμίαις λελάληκα ὑμῖν· *ἀλλ' ἔρχεται ὥρα ὅτε οὐκέτι ἐν παροιμίαις λαλήσω ὑμῖν, ἀλλὰ παρρησίᾳ περὶ τοῦ πατρὸς †ἀναγγελεῖ ὑμῖν. ²⁶ Ἐν ἐκείνῃ

‡ 16:13 εἰς πᾶσαν τὴν ἀληθειαν | ἐν τῇ ἀληθείᾳ πάσῃ NA SBL | εἰς τὴν ἀληθειαν πάσαν TH WH § 16:13 ἀνακούσῃ | ἀκούσει NA SBL TH | ἀκούει WH * 16:14 ληψεται | λημψεται CT † 16:15 λαμβανει | ληψεται ANT TR ‡ 16:16 οὐ | οὐκετι CT § 16:16 οτι υπαγω προς τον πατερα | οτι εγω υπαγω προς τον πατερα ANT TR | — CT * 16:17 ειπον | ειπαν CT † 16:17 εγω | — CT ‡ 16:18 τουτο τι εστιν | τι εστι τουτο CT § 16:18 το | — SBL WH * 16:19 ουν | — CT † 16:19 ο | — SBL WH ‡ 16:20 δε | — CT § 16:22 λυπην μεν νυν | νυν μεν λυπην CT * 16:22 αιρει | αρει WH † 16:23 οτι οσα αν | αν τι CT ‡ 16:23 εν τω ονοματι μου δωσει υμιν | δωσει υμιν εν τω ονοματι μου SBL TH WH § 16:24 ληψεσθε | λημψεσθε CT * 16:25 αλλ | — CT SBL † 16:25 αναγγελω | αναγγελω CT

τῆ ἡμέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου αἰτήσεσθε· καὶ οὐ λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα περὶ ὑμῶν· ²⁷ αὐτὸς γὰρ ὁ πατὴρ φιλεῖ ὑμᾶς, ὅτι ὑμεῖς ἐμὲ πεφιλήκατε, καὶ πεπιστεύκατε ὅτι ἐγὼ παρὰ τοῦ Θεοῦ ἐξῆλθον. ²⁸ Ἐξῆλθον Ἐπαρὰ τοῦ πατρός, καὶ ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον· πάλιν ἀφήμι τὸν κόσμον, καὶ πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα.

²⁹ Λέγουσιν * αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, Ἴδε, νῦν ἡπαρρησιά λαλεῖς, καὶ παροιμίαν οὐδεμίαν λέγεις. ³⁰ Νῦν οἶδαμεν ὅτι οἶδας πάντα, καὶ οὐ χρεῖαν ἔχεις ἵνα τίς σε ἐρωτᾷ· ἐν τούτῳ πιστεύομεν ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐξῆλθες. ³¹ Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἄρτι πιστεύετε; ³² Ἰδού, ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν ἐλήλυθεν, ἵνα σκορπισθῆτε ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια, * καὶ ἐμὲ μόνον ἀφήτε· καὶ οὐκ εἰμὶ μόνος, ὅτι ὁ πατὴρ μετ' ἐμοῦ ἐστι. ³³ Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ἐν ἐμοὶ εἰρήνην ἔχητε. Ἐν τῷ κόσμῳ θλίψιν ἔχετε· ἀλλὰ θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον.

17

¹ Ταῦτα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἔπηρε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανόν, * καὶ εἶπε, Πάτερ, ἐλήλυθεν ἡ ὥρα· δόξασόν σου τὸν υἱόν, ἵνα Ἐκαὶ ὁ υἱός σου δοξάσῃ σε· ² καθὼς ἔδωκας αὐτῷ ἐξουσίαν πάσης σαρκός, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκας αὐτῷ, * δώσει αὐτοῖς ζωὴν αἰώνιον. ³ Αὕτη δέ ἐστιν ἡ αἰώνιος ζωὴ, ἵνα γινώσκωσί σε τὸν μόνον ἀληθινὸν Θεόν, καὶ ὃν ἀπέστειλας Ἰησοῦν Χριστόν. ⁴ Ἐγὼ σε ἐδόξασα ἐπὶ τῆς γῆς· τὸ ἔργον ἔτελείωσα ὃ δέδωκάς μοι ἵνα ποιήσω. ⁵ Καὶ νῦν δόξασόν με σύ, πάτερ, παρὰ σεαυτῷ τῆ δόξῃ ἣ εἶχον πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι παρὰ σοί.

⁶ Ἐφανέρωσά σου τὸ ὄνομα τοῖς ἀνθρώποις οὓς ἔδεδωκάς μοι ἐκ τοῦ κόσμου· σοὶ ἦσαν, Ἐκαὶ ἐμοὶ αὐτοὺς * δέδωκας· καὶ τὸν λόγον σου ἔτηρηκάσι. ⁷ Νῦν ἔγνωκαν ὅτι πάντα ὅσα ἔδεδωκάς μοι, παρὰ σοῦ Ἐἔστιν·

‡ 16:27 του θεου | θεου TH | του πατρος WH § 16:28 παρα | εκ SBL WH

* 16:29 αυτω | — CT † 16:29 παρρησια | εν παρρησια CT ‡ 16:31 ο | —

CT § 16:32 νυν | — CT * 16:32 και εμε | καμε CT † 16:33 εχετε | εξετε

ANT SCR * 17:1 ο ιησους | ιησους CT † 17:1 επηρε | επαρας CT ‡ 17:1

και | — CT § 17:1 και ο υιος σου | ο υιος CT * 17:2 δωσει | δωση NA

SBL TR † 17:4 ετελειωσα | τελειωσας CT ‡ 17:6 δεδωκας | εδωκας CT

§ 17:6 και εμοι | καμοι NA SBL WH * 17:6 δεδωκας | εδωκας CT † 17:6

τετηρηκασι | τετηρηκαν CT ‡ 17:7 δεδωκας | εδωκας WH § 17:7 εστιν

| εισιν CT

8 ὅτι τὰ ῥήματα ἃ *δέδωκάς μοι, δέδωκα αὐτοῖς· καὶ αὐτοὶ ἔλαβον, καὶ ἔγνωσαν ἀληθῶς ὅτι παρὰ σοῦ ἐξῆλθον, καὶ ἐπίστευσαν ὅτι σύ με ἀπέστειλας. 9 Ἐγὼ περὶ αὐτῶν ἐρωτῶ· οὐ περὶ τοῦ κόσμου ἐρωτῶ, ἀλλὰ περὶ ὧν δέδωκάς μοι, ὅτι σοί εἰσι. 10 καὶ τὰ ἐμὰ πάντα σὰ ἐστί, καὶ τὰ σὰ ἐμὰ· καὶ δεδόξασμαι ἐν αὐτοῖς. 11 Καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ οὗτοι ἐν τῷ κόσμῳ εἰσὶ, †καὶ ἐγὼ πρὸς σὲ ἔρχομαι. Πάτερ ἅγιε, τήρησον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου, §ὡς δέδωκάς μοι, ἵνα ὧσιν ἐν, καθὼς *ἡμεῖς. 12 Ὅτε ἤμην μετ' αὐτῶν †ἐν τῷ κόσμῳ, ἐγὼ ἐτήρουν αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου· †οὓς δέδωκάς μοι, §ἐφύλαξα, καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἀπώλετο, εἰ μὴ ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ. 13 Νῦν δὲ πρὸς σὲ ἔρχομαι, καὶ ταῦτα λαλῶ ἐν τῷ κόσμῳ, ἵνα ἔχωσιν τὴν χαρὰν τὴν ἐμὴν πεπληρωμένην ἐν *αὐτοῖς. 14 Ἐγὼ δέδωκα αὐτοῖς τὸν λόγον σου, καὶ ὁ κόσμος ἐμίσησεν αὐτούς, ὅτι οὐκ εἰσὶν ἐκ τοῦ κόσμου, καθὼς ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου. 15 Οὐκ ἐρωτῶ ἵνα ἄρῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ κόσμου, ἀλλ' ἵνα τηρήσῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ πονηροῦ. 16 Ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ εἰσὶ, καθὼς ἐγὼ †ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ εἰμί. 17 Ἀγιάσον αὐτοὺς ἐν τῇ ἀληθείᾳ †σου· ὁ λόγος ὁ σὸς ἀληθείᾳ ἐστί. 18 Καθὼς ἐμὲ ἀπέστειλας εἰς τὸν κόσμον, κάγῳ ἀπέστειλα αὐτοὺς εἰς τὸν κόσμον. 19 Καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἐγὼ ἀγιάζω ἐμαυτόν, ἵνα §καὶ αὐτοὶ ὧσιν ἡγιασμένοι ἐν ἀληθείᾳ.

20 Οὐ περὶ τούτων δὲ ἐρωτῶ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν *πιστευόντων διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν εἰς ἐμέ· 21 ἵνα πάντες ἐν ὧσι· καθὼς σύ, †πάτερ, ἐν ἐμοί, κάγῳ ἐν σοί, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐν ἡμῖν †ἐν ὧσιν· ἵνα ὁ κόσμος §πιστεύσῃ ὅτι σύ με ἀπέστειλας. 22 *Καὶ ἐγὼ τὴν δόξαν ἦν δέδωκάς μοι, δέδωκα αὐτοῖς, ἵνα ὧσιν ἐν, καθὼς ἡμεῖς ἐν †ἐσμεν. 23 Ἐγὼ ἐν αὐτοῖς, καὶ σὺ ἐν ἐμοί, ἵνα ὧσι τετελειωμένοι εἰς ἐν, †καὶ ἵνα γινώσκῃ ὁ κόσμος ὅτι σύ με ἀπέστειλας, καὶ ἠγάπησας αὐτούς, καθὼς ἐμὲ ἠγάπησας. 24 §Πάτερ,

* 17:8 δεδωκας | εδωκας CT † 17:11 ουτοι | αυτοι NA SBL WH † 17:11 και εγω | καγω CT § 17:11 ω | ους TR * 17:11 ημεις | και ημεις TH † 17:12 εν τω κοσμῳ | — CT † 17:12 ους | ω CT § 17:12 εφυλαξα | και εφυλαξα CT * 17:13 αυτοις | εαυτοις CT † 17:16 εκ του κοσμου ουκ ειμι | ουκ ειμι εκ του κοσμου CT † 17:17 σου | — CT § 17:19 και αυτοι ωσιν | ωσι και αυτοι CT * 17:20 πιστευοντων | πιστευουσων TR † 17:21 πατερ | πατηρ WH † 17:21 εν | — NA SBL WH § 17:21 πιστευση | πιστευη CT * 17:22 και εγω | καγω CT † 17:22 εσμεν | — CT † 17:23

* οὐς δέδωκάς μοι, θέλω ἵνα ὅπου εἰμι ἐγὼ κάκεῖνοι ὡσι μετ' ἐμοῦ· ἵνα θεωρῶσι τὴν δόξαν τὴν ἐμὴν ἣν †ἔδωκάς μοι, ὅτι ἠγάπησάς με πρὸ καταβολῆς κόσμου. ²⁵ †Πάτερ δίκαιε, καὶ ὁ κόσμος σε οὐκ ἔγνω, ἐγὼ δέ σε ἔγνω, καὶ οὗτοι ἔγνωσαν ὅτι σύ με ἀπέστειλας. ²⁶ καὶ ἐγνώρισα αὐτοῖς τὸ ὄνομά σου, καὶ γνωρίσω· ἵνα ἡ ἀγάπη, ἣν ἠγάπησάς με, ἐν αὐτοῖς ᾗ, καὶ ἐν αὐτοῖς.

18

¹ Ταῦτα εἰπὼν *ὁ Ἰησοῦς ἐξῆλθε σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ πέραν τοῦ χειμάρρου †τῶν Κέδρων, ὅπου ἦν κῆπος, εἰς ὃν εἰσῆλθεν αὐτὸς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. ² Ἦδει δὲ καὶ Ἰούδας, ὁ παραδιδὸς αὐτόν, τὸν τόπον· ὅτι πολλάκις συνήχθη †ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖ μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. ³ Ὁ οὖν Ἰούδας, λαβὼν τὴν σπεῖραν, καὶ ἐκ τῶν ἀρχιερέων καὶ ΣΦαρισαίων ὑπηρέτας, ἔρχεται ἐκεῖ μετὰ φανῶν καὶ λαμπάδων καὶ ὄπλων. ⁴ Ἰησοῦς οὖν, εἰδὼς πάντα τὰ ἐρχόμενα ἐπ' αὐτόν, *ἐξελθὼν εἶπεν αὐτοῖς, Τίνα ζητεῖτε; ⁵ Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ, Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. Λέγει αὐτοῖς †ὁ Ἰησοῦς, Ἐγὼ εἰμι. †Εἰστήκει δὲ καὶ Ἰούδας ὁ παραδιδὸς αὐτόν μετ' αὐτῶν. ⁶ Ὡς οὖν εἶπεν αὐτοῖς ὅτι Ἐγὼ εἰμι, *ἀπῆλθον εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ †ἔπεσον χαμαί. ⁷ Πάλιν οὖν †αὐτοὺς ἐπηρώτησε, Τίνα ζητεῖτε; Οἱ δὲ Σεῖπον, Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. ⁸ Ἀπεκρίθη *Ἰησοῦς, Εἶπον ὑμῖν ὅτι ἐγὼ εἰμι· εἰ οὖν ἐμὲ ζητεῖτε, ἄφετε τούτους ὑπάγειν. ⁹ ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὃν εἶπεν ὅτι Οὐς δέδωκάς μοι, οὐκ ἀπώλεσα ἐξ αὐτῶν οὐδένα. ¹⁰ Σίμων οὖν Πέτρος ἔχων μάχαιραν εἵλκυσεν αὐτήν, καὶ ἔπαισε τὸν τοῦ ἀρχιερέως δούλου, καὶ ἀπέκοψεν αὐτοῦ τὸ †ώτιον τὸ δεξιόν. Ἦν δὲ ὄνομα τῷ δούλῳ Μάλχος. ¹¹ Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ, Βάλε τὴν †μάχαιραν εἰς

* **17:24** οὐς | ο CT † **17:24** εδωκας | δεδωκας ANT BYZ NA PCK SBL WH
 † **17:25** πατερ | πατηρ WH * **18:1** ο 95.9% | — NA SBL WH 0.3% † **18:1** των 93.1% | του NA SBL 1.3% † **18:2** ο 57.6% | και ο ANT BYZ HF 36.7%
 | — NA SBL WH 0.3% § **18:3** φαρισαιων 96.2% | εκ των φαρισαιων CT 0.4% * **18:4** εξελθων ειπεν 96.7% | εξηλθε και λεγει CT 1.4% † **18:5** ο ιησους 96.9% | — NA SBL WH 2.5% † **18:5** ειστηκει | ιστηκει TH WH
 § **18:6** οτι 94.5% | — CT 5.5% * **18:6** απηλθον 99% | απηλθαν TH WH 0.3%
 † **18:6** επεσον 98.3% | επεσαν CT 1.3% † **18:7** αυτους επηρωτησε 72.4% | επηρωτησεν αυτους CT 5.2% § **18:7** ειπον 98.8% | ειπαν NA SBL WH 0.3%
 * **18:8** ιησους 80.5% | ο ιησους TR 14.4% † **18:10** ωτιον 97.3% | ωταριου CT 0.6% † **18:11** μαχαιραν 50.3% | μαχαιραν σου BYZ HF TR 44.6%

τὴν θήκην· τὸ ποτήριον ὃ δέδωκέ μοι ὁ πατήρ, οὐ μὴ πίο αὐτό;

12 Ἡ οὖν σπεῖρα καὶ ὁ χιλιάρχος καὶ οἱ ὑπηρέται τῶν Ἰουδαίων συνέλαβον τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἔδησαν αὐτόν, 13 καὶ ῥάπηγαγον αὐτὸν πρὸς Ἄνναν πρῶτον· ἦν γὰρ πενθερὸς τοῦ Καϊάφα, ὃς ἦν ἀρχιερεὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου. 14 Ἦν δὲ Καϊάφας ὁ συμβουλεύσας τοῖς Ἰουδαίοις, ὅτι συμφέρει ἓνα ἄνθρωπον *ἀπολέσθαι ὑπὲρ τοῦ λαοῦ.

15 Ἦκολούθει δὲ τῷ Ἰησοῦ Σίμων Πέτρος, καὶ ὁ ἄλλος μαθητής. Ὁ δὲ μαθητής ἐκεῖνος ἦν γνωστὸς τῷ ἀρχιερεῖ, καὶ συνεισηγήθη τῷ Ἰησοῦ εἰς τὴν αὐλήν τοῦ ἀρχιερέως· 16 ὁ δὲ Πέτρος εἰστήκει πρὸς τῇ θύρᾳ ἔξω. Ἐξῆλθεν οὖν ὁ μαθητής ὁ ἄλλος ᾧδς ἦν γνωστὸς τῷ ἀρχιερεῖ, καὶ εἶπε τῇ θυρωρῷ, καὶ εἰσήγαγε τὸν Πέτρον. 17 Λέγει οὖν *ἡ παιδίσκη ἡ θυρωρὸς τῷ Πέτρῳ, Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν εἶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου; Λέγει ἐκεῖνος, Οὐκ εἰμί. 18 †Εἰστήκεισαν δὲ οἱ δοῦλοι καὶ οἱ ὑπηρέται ἀνθρακιὰν πεποιηκότες, ὅτι ψυχὸς ἦν, καὶ ἐθερμαίνοντο· ἦν δὲ †μετ' αὐτῶν ὁ Πέτρος ἐστῶς καὶ θερμαίνόμενος.

19 Ὁ οὖν ἀρχιερεὺς ἠρώτησε τὸν Ἰησοῦν περὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ περὶ τῆς διδαχῆς αὐτοῦ. 20 Ἀπεκρίθη αὐτῷ ᾧδς Ἰησοῦς, Ἐγὼ παρρησίᾳ *ἐλάλησα τῷ κόσμῳ· ἐγὼ πάντοτε ἐδίδαξα ἐν †συναγωγῇ καὶ ἐν τῷ ἱερῷ, ὅπου †πάντοτε οἱ Ἰουδαῖοι συνέρχονται, καὶ ἐν κρυπτῷ ἐλάλησα οὐδέν. 21 Τί με ῥεπερωτᾷς; *Ἐπερωτήσῃς τοὺς ἀκηκόοντας, τί ἐλάλησα αὐτοῖς· ἴδε, οὗτοι οἶδασιν ἂ εἶπον ἐγώ. 22 Ταῦτα δὲ αὐτοῦ εἰπόντος, εἰς †τῶν ὑπηρετῶν παρεστηκῶς ἔδωκε ράπισμα τῷ Ἰησοῦ, εἰπών, Οὕτως ἀποκρίνη τῷ ἀρχιερεῖ; 23 Ἀπεκρίθη αὐτῷ †ὁ Ἰησοῦς, Εἰ κακῶς ἐλάλησα, μαρτύρησον περὶ τοῦ κακοῦ·

§ 18:13 απηγαγον αυτον 86.8% | ηγαγον CT 0.4% * 18:14 απολεσθαι 92.1% | αποθανειν CT 6.6% † 18:15 ο 97% | — CT SCR 2.9% ‡ 18:16 εισηκει | ιστηκει TH WH § 18:16 ος ην γνωστος τω αρχιερει 98.3% | ο γνωστος του αρχιερεως CT 0.1% * 18:17 η παιδισκη η θυρωρος τω πετρω 97.4% | τω πετρω η παιδισκη η θυρωρος CT 1.1% † 18:18 εισηκεισαν | ιστηκεισαν TH WH ‡ 18:18 μετ αυτων ο πετρος 92.2% | και ο πετρος μετ αυτων CT 1.7% § 18:20 ο 92.5% | — CT 1.9% * 18:20 ελαλησα 90% | λελαληκα CT 4.4% † 18:20 συναγωγη 82.2% | τη συναγωγη TR 12.6% ‡ 18:20 παντοτε 77.6% | παντες CT 12.9% § 18:21 επερωτας 95.8% | ερωτας CT 3.3% * 18:21 επερωτησων 92.8% | ερωτησων CT 5.3% † 18:22 των υπηρετων παρεστηκως 94.4% | παρεστηκως των υπηρετων CT 0.5% ‡ 18:23 ο 96.5% | — CT 1.2%

εἰ δὲ καλῶς, τί με ὀδύρεις; ²⁴* Ἀπέστειλεν αὐτὸν ὁ Ἄννας δεδεμένον πρὸς Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα.

²⁵ Ἦν δὲ Σίμων Πέτρος ἐστῶς καὶ θερμαινόμενος· εἶπον οὖν αὐτῷ, Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶ; Ἠρνήσατο οὖν ἐκεῖνος, καὶ εἶπεν, Οὐκ εἰμί. ²⁶ Λέγει εἷς ἐκ τῶν δούλων τοῦ ἀρχιερέως, συγγενῆς ὢν οὗ ἀπέκοψε Πέτρος τὸ ὠτίον, Οὐκ ἐγὼ σε εἶδον ἐν τῷ κήπῳ μετ' αὐτοῦ; ²⁷ Πάλιν οὖν ἠρνήσατο ὁ Πέτρος, καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησεν.

²⁸ Ἄγουσιν οὖν τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ τοῦ Καϊάφα εἰς τὸ πραιτώριον· ἦν δὲ Σπρωί, καὶ αὐτοὶ οὐκ εἰσηλθόντες εἰς τὸ πραιτώριον, ἵνα μὴ μιανθῶσιν, *ἀλλ' ἵνα φάγωσι τὸ Πάσχα. ²⁹ Ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πιλάτος πρὸς αὐτούς, καὶ εἶπε, Τίνα κατηγορίαν φέρετε ἄνωγόντες τὸν ἀνθρώπου τούτου; ³⁰ Ἀπεκρίθησαν καὶ *εἶπον αὐτῷ, Εἰ μὴ ἦν οὗτος ἄκακοποιός, οὐκ ἄν σοι παρεδώκαμεν αὐτόν. ³¹ Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Πιλάτος, Λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς, καὶ κατὰ τὸν νόμον ὑμῶν κρίνατε αὐτόν. Εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι, Ἡμῖν οὐκ ἔξεστιν ἀποκτεῖναι οὐδένα· ³² ἵνα ὁ λόγος τοῦ Ἰησοῦ πληρωθῆ, ὃν εἶπε, σημαίνων ποῖω θανάτῳ ἐμελλεν ἀποθνήσκειν.

³³ Εἰσηλθὼν οὖν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν ὁ Πιλάτος, καὶ ἐφώνησε τὸν Ἰησοῦν, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; ³⁴ Ἀπεκρίθη *αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἐγὼ ἐαυτοῦ σὺ τοῦτο λέγεις, ἢ ἄλλοι σοὶ εἶπον περὶ ἐμοῦ; ³⁵ Ἀπεκρίθη ὁ Πιλάτος, Μήτι ἐγὼ Ἰουδαῖός εἰμι; Τὸ ἔθνος τὸ σὸν καὶ οἱ ἀρχιερεῖς παρέδωκάν σε ἐμοί· τί ἐποίησας; ³⁶ Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, Ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου· εἰ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἦν

§ 18:23 δερεις 62.9% | δαιρεις PCK 36.7% * 18:24 απεστειλεν 83.8% | απεστειλεν ουν CT SCR 8.3% † 18:25 ουν 67.7% | — CT TR 30.5% ‡ 18:27 ο 69.7% | — CT 25.3% § 18:28 πρωι 57.1% | πρωια BYZ TR 37.3% * 18:28 αλλ ινα 96% | αλλα CT 3.1% † 18:29 πιλατος | πειλατος TH WH ‡ 18:29 προς αυτους και ειπε 81.8% | εξω προς αυτους και φησι CT 1.7% § 18:29 κατα 99.1% | — WH 0.1% * 18:30 ειπον 98.7% | ειπαν CT 0.5% † 18:30 κακοποιος 99.2% | κακον ποιων CT 0.3% ‡ 18:31 ο 97.2% | — WH 0.3% § 18:31 πιλατος | πειλατος TH WH * 18:31 ουν 81.9% | — NA SBL WH 1.2% † 18:32 εμελλεν 59.6% | ημελλεν ANT BYZ CT HF TR 40.3% ‡ 18:33 εις το πραιτωριον παλιν 88.7% | παλιν εις το πραιτωριον CT 7.5% § 18:33 πιλατος | πειλατος TH WH * 18:34 αυτω ο 85.3% | — CT 1.1% † 18:34 αφ εαυτου 98.8% | απο σεαυτου CT 1% ‡ 18:34 σοι ειπον 89.8% | ειπον σοι CT 0.7% § 18:35 πιλατος | πειλατος TH WH * 18:36 ιησους 88.7% | ο

ἡ βασιλεία ἡ ἐμῆ, οἱ ὑπηρεταὶ ἄν οἱ ἐμοὶ ἠγωνίζοντο, ἵνα μὴ παραδοθῶ τοῖς Ἰουδαίοις· νῦν δὲ ἡ βασιλεία ἡ ἐμῆ οὐκ ἔστιν ἐντεῦθεν. ³⁷ Εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ Πιλάτος, Οὐκοῦν βασιλεὺς εἶ σὺ; Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, Σὺ λέγεις, ὅτι βασιλεὺς εἰμι *ἐγώ. Ἐγὼ εἰς τοῦτο γενένημαι, καὶ εἰς τοῦτο ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον, ἵνα μαρτυρήσω τῇ ἀληθείᾳ. Πᾶς ὁ ὢν ἐκ τῆς ἀληθείας ἀκούει μου τῆς φωνῆς. ³⁸ Λέγει αὐτῷ ὁ Πιλάτος, Τί ἐστὶν ἀλήθεια;

Καὶ τοῦτο εἰπὼν, πάλιν ἐξῆλθε πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, καὶ λέγει αὐτοῖς, Ἐγὼ οὐδεμίαν αἰτίαν εὐρίσκω ἐν αὐτῷ. ³⁹ Ἔστι δὲ συνήθεια ἑὸν μῖν, ἵνα ἕνα *ὕμιν ἀπολύσω ἐν τῷ Πάσχα· βούλεσθε οὖν ἑὸν μῖν ἀπολύσω τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; ⁴⁰ Ἐκραύγασαν οὖν πάλιν πάντες, λέγοντες, Μὴ τοῦτον, ἀλλὰ τὸν Βαραββᾶν· ἦν δὲ ὁ Βαραββᾶς ληστής.

19

¹ Τότε οὖν ἔλαβεν ὁ *Πιλάτος τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἔμαστίγωσε. ² Καὶ οἱ στρατιῶται πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν ἐπέθηκαν αὐτοῦ τῇ κεφαλῇ, καὶ ἱμάτιον πορφυροῦν περιέβαλον αὐτόν, ³ καὶ ἔλεγον, Χαῖρε, ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων· καὶ ἐδίδουν αὐτῷ ῥαπίσματα. ⁴ Ἐξῆλθεν οὖν πάλιν ἔξω ὁ *Πιλάτος, καὶ λέγει αὐτοῖς, Ἴδε, ἄγω ὑμῖν αὐτὸν ἔξω, ἵνα γνῶτε ὅτι ἐν αὐτῷ οὐδεμίαν αἰτίαν εὐρίσκω. ⁵ Ἐξῆλθεν οὖν ὁ Ἰησοῦς ἔξω, φορῶν τὸν ἀκάνθινον στέφανον καὶ τὸ πορφυροῦν ἱμάτιον. Καὶ λέγει αὐτοῖς, Ἴδε, ὁ ἄνθρωπος. ⁶ Ὅτε οὖν εἶδον αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ὑπηρεταὶ, ἐκραύγασαν λέγοντες, Σταύρωσον, σταύρωσον ἑαυτόν. Λέγει αὐτοῖς ὁ *Πιλάτος, Λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς καὶ σταυρώσατε· ἐγὼ γὰρ οὐχ εὐρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν. ⁷ Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ

† 18:36 αν οι εμοι ηγωνιζοντο 93.4% | οι εμοι ηγωνιζοντο αν CT 2.8%

‡ 18:37 πιλατος | πειλατος TH WH § 18:37 ιησους 56% | ο ιησους BYZ CT

TR 42.5% * 18:37 εγω 94% | — CT 4.3% † 18:38 πιλατος | πειλατος TH WH

‡ 18:38 αιτιαν ευρισκω εν αυτω 95.7% | ευρισκω εν αυτω αιτιαν CT 1.5%

§ 18:39 υμιν | ημιν PCK [Note: Morrill does not document the PCK variant in

his collation.] * 18:39 υμιν απολυσω 82% | απολυσω υμιν CT 8.7% † 18:39

υμιν απολυσω 74.3% | απολυσω υμιν CT 10.9% ‡ 18:40 παλιν παντες 52.3%

| παντες PCK 31% | παλιν CT 12.3% * 19:1 πιλατος | πειλατος TH WH

† 19:3 ελεγον | ηρχοντο προς αυτον και ελεγον CT ‡ 19:3 εδιδουν |

εδιδοσαν CT § 19:4 εξηλθεν ουν | και εξηλθε CT * 19:4 πιλατος |

πειλατος TH WH † 19:4 εν αυτω ουδεμιαν αιτιαν ευρισκω | ουδεμιαν

αιτιαν ευρισκω εν αυτω NA SBL WH ‡ 19:5 ιδε | ιδου CT § 19:6 αυτον

| αυτου CT TR * 19:6 αυτου CT ‡ 19:6 αυτου CT

Ἰουδαῖοι, Ἡμεῖς νόμον ἔχομεν, καὶ κατὰ τὸν νόμον ἡμῶν ὀφείλει ἀποθανεῖν, ὅτι ἑαυτὸν υἱὸν Θεοῦ ἐποίησεν.

8 Ὅτε οὖν ἤκουσεν ὁ Σπιλάτος τοῦτον τὸν λόγον, μᾶλλον ἐφοβήθη, 9 καὶ εἰσηλθεν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν, καὶ λέγει τῷ Ἰησοῦ, Πόθεν εἶ σύ; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπόκρισιν οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ. 10 Λέγει οὖν αὐτῷ ὁ *Πιλᾶτος, Ἐμοὶ οὐ λαλεῖς; Οὐκ οἶδας ὅτι ἐξουσίαν ἔχω ἵσταυρῶσαί σε, καὶ ἐξουσίαν ἔχω ἀπολύσαί σε; 11 Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, Οὐκ εἶχες ἐξουσίαν οὐδεμίαν κατ' ἐμοῦ, εἰ μὴ ἦν ἴσοι δεδομένον ἄνωθεν· διὰ τοῦτο ὁ παραδιδούς μέ σοι μείζονα ἁμαρτίαν ἔχει. 12 Ἐκ τούτου ἑζήτηται ὁ Πιλᾶτος ἀπολύσαι αὐτόν. Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι ἔκραζον λέγοντες, Ἐὰν τοῦτον ἀπολύσης, οὐκ εἶ φίλος τοῦ Καίσαρος· πᾶς ὁ βασιλέα ἑαυτὸν ποιῶν, ἀντιλέγει τῷ Καίσαρι.

13 Ὁ οὖν Πιλᾶτος ἀκούσας τοῦτον τὸν λόγον ἤγαγεν ἔξω τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ βήματος, εἰς τόπον λεγόμενον Λιθόστρωτον, Ἑβραϊστὶ δὲ Γαββαθᾶ· 14 ἦν δὲ Παρασκευὴ τοῦ Πάσχα, ὥρα δὲ ὡσεὶ ἕκτη· καὶ λέγει τοῖς Ἰουδαίοις, Ἴδε, ὁ βασιλεὺς ὑμῶν. 15 Ὅσοι δὲ ἐκραύγασαν, Ἄρον, ἄρον, σταύρωσον αὐτόν. Λέγει αὐτοῖς ὁ *Πιλᾶτος, Τὸν βασιλέα ὑμῶν σταυρώσω; Ἀπεκρίθησαν οἱ ἀρχιερεῖς, Οὐκ ἔχομεν βασιλέα εἰ μὴ Καίσαρα. 16 Τότε οὖν παρέδωκεν αὐτόν αὐτοῖς ἵνα σταυρωθῇ.

Παρέλαβον ἰδὲ τὸν Ἰησοῦν καὶ ἤγαγον· 17 καὶ βαστάζων τὸν σταυρὸν αὐτοῦ ἐξῆλθεν εἰς τόπον λεγόμενον Κρανίου Τόπον, ἃς λέγεται Ἑβραϊστὶ Γολγοθᾶ· 18 ὅπου αὐτόν ἐσταύρωσαν, καὶ μετ' αὐτοῦ

† 19:7 ημων | — CT ‡ 19:7 εαυτον υιον θεου | εαυτον θεου υιον ANT HF | εαυτον υιον του θεου SCR | υιον θεου εαυτον CT § 19:8 πιλατος | πειλατος TH WH * 19:10 πιλατος | πειλατος TH WH † 19:10 σταυρωσαι ... απολυσαι | απολυσαι ... σταυρωσαι CT ‡ 19:11 απεκριθη | απεκριθη αυτω CT § 19:11 ιησους | ο ιησους TR * 19:11 ουδεμιαν κατ εμου | κατ εμου ουδεμιαν CT † 19:11 σοι δεδομενον | δεδομενον σοι CT ‡ 19:11 παραδιδους | παραδους CT § 19:12 εζητει ο πιλατος | ο πιλατος εζητει NA SBL | ο πειλατος εζητει TH WH * 19:12 εκραζον | εκραυγασαν CT † 19:12 εαυτον | αυτον TR ‡ 19:13 πιλατος | πειλατος TH WH § 19:13 τουτον τον λογον | των λογων τουτων CT * 19:13 του | — CT † 19:13 γαββαθα | γαβαθα PCK ‡ 19:14 δε ωσει | δε ως BYZ | ην ωσει PCK | ην ως CT § 19:15 οι δε εκραυγασαν | εκραυγασαν ουν εκεινοι CT * 19:15 πιλατος | πειλατος TH WH † 19:16 δε | ουν CT ‡ 19:16 και ηγαγον | και απηγαγον TR | — CT § 19:17 τον σταυρον αυτου | εαυτω τον σταυρον NA TH | αυτω τον σταυρον SBL WH * 19:17 τον | τον ANT CT PCK TR

ἄλλους δύο, ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν, μέσον δὲ τὸν Ἰησοῦν. ¹⁹ Ἐγραψε δὲ καὶ τίτλον ὁ Πιλάτος, καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ· ἦν δὲ γεγραμμένον, Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. ²⁰ Τοῦτον οὖν τὸν τίτλον πολλοὶ ἀνέγνωσαν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν ἡ πόλις τῆς πόλεως ὅπου ἐσταυρώθη ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἦν γεγραμμένον Ἑβραϊστί, Ἑλληνιστί, Ῥωμαϊστί. ²¹ Ἐλεγον οὖν τῷ Πιλάτῳ οἱ ἀρχιερεῖς τῶν Ἰουδαίων, Μὴ γράφει, Ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων· ἀλλ' ὅτι Ἐκεῖνος εἶπε, Βασιλεὺς εἰμι τῶν Ἰουδαίων. ²² Ἀπεκρίθη ὁ Πιλάτος, Ὁ γέγραφα, γέγραφα.

²³ Οἱ οὖν στρατιῶται, ὅτε ἐσταύρωσαν τὸν Ἰησοῦν, ἔλαβον τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἐποίησαν τέσσαρα μέρη, ἐκάστῳ στρατιώτῃ μέρος, καὶ τὸν χιτῶνα. Ἦν δὲ ὁ χιτῶν ἄραφος, ἐκ τῶν ἄνωθεν ὑφαντὸς δι' ὅλου. ²⁴ Εἶπον οὖν πρὸς ἀλλήλους, Μὴ σχίσωμεν αὐτόν, ἀλλὰ λάχωμεν περὶ αὐτοῦ, τίνος ἔσται· ἵνα ἡ γραφή πληρωθῇ ἡ λέγουσα,

Διμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς,
καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμὸν μου ἔβαλον κλῆρον.

Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται ταῦτα ἐποίησαν.

²⁵ Εἰστήκεισαν δὲ παρὰ τῷ σταυρῷ τοῦ Ἰησοῦ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, Μαρία ἡ τοῦ Κλωπᾶ, καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ. ²⁶ Ἰησοῦς οὖν ἰδὼν τὴν μητέρα, καὶ τὸν μαθητὴν παρεστῶτα ὃν ἠγάπα, λέγει τῇ μητρὶ αὐτοῦ, Γύναι, εἶδου ὁ υἱός σου. ²⁷ Εἶτα λέγει τῷ μαθητῇ, εἶδου ἡ μήτηρ σου. Καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς ὥρας ἔλαβεν ὁ μαθητὴς αὐτὴν εἰς τὰ ἴδια.

²⁸ Μετὰ τοῦτο ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς ὅτι πάντα ἤδη τετέλεστοι, ἵνα τελειωθῇ ἡ γραφή, λέγει, Διψῶ. ²⁹ Σκευὸς οὖν ἔκειτο ὄξους μεστόν· οἱ δέ, πλήσαντες σπόγγον

‡ 19:19 πιλατος | πειλατος TH WH § 19:20 ο τοπος της πολεως | της πολεως ο τοπος ANT TR * 19:20 ελληνηστι ρωμαιστι | ρωμαιστι ελληνηστι CT † 19:21 πιλατω | πειλατω TH WH ‡ 19:21 ειμι των ιουδαιων | των ιουδαιων ειμι SBL WH § 19:22 πιλατος | πειλατος TH WH * 19:23 τεσσαρα | τεσσερα TH WH † 19:23 αραφος | αρραφος ANT PCK TR ‡ 19:24 ειπον | ειπαν NA SBL WH § 19:24 η λεγουσα | — WH * 19:25 ειστηκεισαν | ιστηκεισαν TH WH † 19:26 αυτου | — CT ‡ 19:26 ιδου | ιδε ANT BYZ CT HF PCK § 19:27 ιδου | ιδε CT * 19:27 ο μαθητης αυτην | αυτην ο μαθητης TR † 19:28 ιδων | ειδως ANT CT PCK TR ‡ 19:28 παντα ηδη | ηδη παντα CT PCK § 19:29 ουν | — CT * 19:29 οι δε πλησαντες σπογγον οξους και | σπογγον ουν μεστον του οξους CT

ὄξους, καὶ ὑσώπῳ περιθέντες, προσήνεγκαν αὐτοῦ τῷ στόματι. ³⁰ Ὅτε οὖν ἔλαβε τὸ ὄξος ὁ Ἰησοῦς, εἶπε, Τετέλεσται· καὶ †κλίνας τὴν κεφαλὴν, παρέδωκε τὸ πνεῦμα.

³¹ Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι, ἵνα μὴ μείνη ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τὰ σώματα ἐν τῷ σαββάτῳ, ἐπεὶ Παρασκευὴ ἦν—ἦν γὰρ μεγάλη ἡ ἡμέρα ἐκείνου τοῦ σαββάτου—ἠρώτησαν τὸν Σπιλάτον ἵνα κατεαγῶσιν αὐτῶν τὰ σκέλη, καὶ ἀρθῶσιν.

³² Ἦλθον οὖν οἱ στρατιῶται, καὶ τοῦ μὲν πρώτου κατέαξαν τὰ σκέλη καὶ τοῦ ἄλλου τοῦ * συσταυρωθέντος αὐτῷ· ³³ ἐπὶ δὲ τὸν Ἰησοῦν ἐλθόντες, ὡς εἶδον †αὐτὸν ἤδη τεθνηκότα, οὐ κατέαξαν αὐτοῦ τὰ σκέλη· ³⁴ ἀλλ' εἷς τῶν στρατιωτῶν λόγχῃ αὐτοῦ τὴν πλευρὰν ἔνυξε, καὶ †εὐθέως ἐξῆλθεν αἷμα καὶ ὕδωρ. ³⁵ Καὶ ὁ ἑωρακῶς μεμαρτύρηκε, καὶ ἀληθινὴ ἔστιν αὐτοῦ ἡ μαρτυρία, * κάκεῖνος οἶδεν ὅτι ἀληθῆ λέγει, ἵνα †ὕμεῖς †πιστεύσητε. ³⁶ Ἐγένετο γὰρ ταῦτα ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῆ, Ὅσοτον οὐ συντριβήσεται Σάπ' αὐτοῦ. ³⁷ Καὶ πάλιν ἑτέρα γραφὴ λέγει, Ὅψονται εἰς ὃν ἐξεκέντησαν.

³⁸ * Μετὰ ταῦτα ἠρώτησε τὸν †Πιλάτον †Ἰωσήφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, ὦν μαθητὴς τοῦ Ἰησοῦ, κεκρυμμένος δὲ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἵνα ἄρῃ τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ· καὶ ἐπέτρεψε ὁ * Πιλάτος. Ἦλθεν οὖν καὶ ἦρε τὸ σῶμα †τοῦ Ἰησοῦ. ³⁹ Ἦλθε δὲ καὶ Νικόδημος, ὁ ἐλθὼν πρὸς †τὸν Ἰησοῦν νυκτὸς τὸ πρῶτον, φέρων Σμίγμα σμύρνης καὶ ἀλόης * ὡς λίτρας ἑκατόν. ⁴⁰ Ἔλαβον οὖν τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἔδησαν αὐτὸ †ἐν ὀθουίοις μετὰ τῶν ἀρωμάτων, καθὼς ἔθος ἐστὶ τοῖς Ἰουδαίοις ἐνταφιάζειν. ⁴¹ Ἦν δὲ ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ἐσταυρώθη κήπος, καὶ ἐν τῷ κήπῳ μνημεῖον καινόν, ἐν ᾧ οὐδέπω οὐδεὶς †ἐτέθη.

† 19:30 κλινας | κλεινας TH † 19:31 ινα ... σαββατω επει παρασκευη ην | επει παρασκευη ην ινα ... σαββατω CT SCR § 19:31 πιλατον | πειλατον TH WH * 19:32 συσταυρωθεντος | συνσταυρωθεντος TH WH † 19:33 αυτον ηδη | ηδη αυτον CT † 19:34 ευθεως εξηλθεν | ευθυς εξηλθεν TR | εξηλθεν ευθυς CT § 19:35 εστιν αυτου η μαρτυρια | αυτου εστιν η μαρτυρια ANT BYZ CT TR | εστιν η μαρτυρια αυτου PCK * 19:35 κακεινος | και εκεινος CT † 19:35 υμεις | και υμεις ANT CT † 19:35 πιστευσητε | πιστευητε SBL TH WH § 19:36 απ | — ANT CT HF TR * 19:38 μετα | μετα δε ANT CT TR † 19:38 πιλατον | πειλατον TH WH † 19:38 ιωσηφ | ο ιωσηφ BYZ HF TR § 19:38 ο | — SBL TH WH * 19:38 πιλατος | πειλατος TH WH † 19:38 του ιησου | αυτου CT † 19:39 τον ιησουν | αυτον CT § 19:39 μιγμα | ελιγμα WH * 19:39 ως | ωσει BYZ TR † 19:40 εν | — CT TR † 19:41 ετεθη | ην τεθειμενος CT

42 Ἐκεῖ οὖν διὰ τὴν Παρασκευὴν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν τὸ μνημεῖον, ἔθηκαν τὸν Ἰησοῦν.

20

1 Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ ἔρχεται πρῶτῃ, σκοτίας ἔτι οὔσης, εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ βλέπει τὸν λίθον ἠρμένον ἐκ τοῦ μνημείου. 2 Τρέχει οὖν καὶ ἔρχεται πρὸς Σίμωνα Πέτρον καὶ πρὸς τὸν ἄλλον μαθητὴν ὃν ἐφίλει ὁ Ἰησοῦς, καὶ λέγει αὐτοῖς, Ἦραν τὸν Κύριον ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ οὐκ οἶδαμεν ποῦ ἔθηκαν αὐτόν. 3 Ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πέτρος καὶ ὁ ἄλλος μαθητῆς, καὶ ἦρχοντο εἰς τὸ μνημεῖον. 4 Ἔτρεχον δὲ οἱ δύο ὁμοῦ· καὶ ὁ ἄλλος μαθητῆς προέδραμε *τάχιον τοῦ Πέτρου, καὶ ἦλθε πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον, 5 καὶ παρακύψας βλέπει κείμενα τὰ ὀθόνια, οὐ μέντοι εἰσῆλθεν. 6 Ἔρχεται οὖν †Σίμων Πέτρος ἀκολουθῶν αὐτῷ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ θεωρεῖ τὰ ὀθόνια κείμενα, 7 καὶ τὸ σουδάριον ὃ ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, οὐ μετὰ τῶν ὀθονίων κείμενον, ἀλλὰ χωρὶς ἐντετυλιγμένον εἰς ἓνα τόπον. 8 Τότε οὖν εἰσῆλθε καὶ ὁ ἄλλος μαθητῆς ὁ ἐλθὼν πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ εἶδε, καὶ ἐπίστευσεν· 9 οὐδέπω γὰρ ἤδεισαν τὴν γραφήν, ὅτι δεῖ αὐτόν ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι. 10 Ἀπῆλθον οὖν πάλιν πρὸς ‡ἑαυτοὺς οἱ μαθηταί.

11 Μαρία δὲ Σειστήκει πρὸς *τὸ μνημεῖον †κλαίουσα ἔξω· ὡς οὖν ἔκλαιε, παρέκυψεν εἰς τὸ μνημεῖον, 12 καὶ θεωρεῖ δύο ἀγγέλους ἐν λευκοῖς καθεζομένους, ἓνα πρὸς τῆ κεφαλῇ, καὶ ἓνα πρὸς τοῖς ποσίν, ὅπου ἔκειτο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. 13 Καὶ λέγουσιν αὐτῇ ἐκεῖνοι, Γύναι, τί κλαίεις; Λέγει αὐτοῖς, ὅτι Ἦραν τὸν Κύριόν μου, καὶ οὐκ οἶδα ποῦ ἔθηκαν αὐτόν. 14 ‡Καὶ ταῦτα εἰποῦσα ἐστράφη εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ θεωρεῖ τὸν Ἰησοῦν ἐστῶτα, καὶ οὐκ ἤδει ὅτι Ὁ Ἰησοῦς ἐστι. 15 Λέγει αὐτῇ *ὁ Ἰησοῦς, Γύναι, τί κλαίεις; Τίνα ζητεῖς; Ἐκείνη, δοκοῦσα ὅτι ὁ κηπουρός ἐστι, λέγει αὐτῷ, Κύριε, εἰ σὺ ἐβάστασας αὐτόν, εἰπέ μοι ποῦ †ἔθηκας αὐτόν, κάγω αὐτόν ἀρῶ. 16 Λέγει αὐτῇ ‡ὁ Ἰησοῦς, Ὁ Μαρία. Στραφεῖσα ἐκείνη λέγει

* 20:4 ταχιον | ταχειον WH † 20:6 σιμων | και σιμων CT ‡ 20:10

ἑαυτοὺς | αὐτοὺς NA | αὐτοὺς SBL WH § 20:11 ειστηκει | ιστηκει TH WH

* 20:11 το μνημειον | τω μνημειω ANT BYZ CT PCK † 20:11 κλαιουσα εξω

| εξω κλαιουσα CT ‡ 20:14 και | — CT § 20:14 ιησους | ο ιησους TR

* 20:15 ο | — CT † 20:15 εθηκας αυτον | αυτον εθηκας TR ‡ 20:16 ο |

— CT § 20:16 μαρια | μαριαμ CT

* αὐτῷ, †Ραββουνί—ὃ λέγεται, Διδάσκαλε. ¹⁷ Λέγει αὐτῇ †ὁ Ἰησοῦς, Μὴ μου ἄπτου, οὐπω γὰρ ἀναβέβηκα πρὸς τὸν πατέρα ἔμου· πορεύου δὲ πρὸς τοὺς ἀδελφούς μου, καὶ εἶπε αὐτοῖς, Ἀναβαίνω πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ πατέρα ὑμῶν, καὶ Θεὸν μου καὶ Θεὸν ὑμῶν. ¹⁸ Ἔρχεται *Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ †ἀπαγγέλλουσα τοῖς μαθηταῖς ὅτι †ἔώρακε τὸν Κύριον, καὶ ταῦτα εἶπεν αὐτῇ.

¹⁹ Οὐσης οὖν ὀψίας, τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ μιᾷ ἡμερῶν σαββάτων, καὶ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταὶ *συνηγμένοι, διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ λέγει αὐτοῖς, Εἰρήνη ὑμῖν. ²⁰ Καὶ τοῦτο εἰπὼν ἔδειξεν †αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τὴν πλευρὰν αὐτοῦ. Ἐχάρησαν οὖν οἱ μαθηταὶ ἰδόντες τὸν Κύριον. ²¹ Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς πάλιν, Εἰρήνη ὑμῖν· καθὼς ἀπέσταλκέ με ὁ πατήρ, καὶ ἐγὼ πέμπω ὑμᾶς. ²² Καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐνεφύσησε καὶ λέγει αὐτοῖς, Λάβετε Πνεῦμα Ἅγιον. ²³ Ἄν τινων ἀφήτε τὰς ἀμαρτίας, †ἀφίενται αὐτοῖς· ἄν τινων κρατῆτε, κεκράτηνται.

²⁴ Θωμᾶς δέ, εἷς ἐκ τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Δίδυμος, οὐκ ἦν μετ' αὐτῶν ὅτε ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς. ²⁵ Ἐλεγον οὖν αὐτῷ οἱ ἄλλοι μαθηταί, Ἐώρακαμεν τὸν Κύριον. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Ἐὰν μὴ ἴδω ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ τὸν τύπον τῶν ἥλων, καὶ βάλω τὸν δάκτυλόν μου εἰς τὸν τύπον τῶν ἥλων, καὶ βάλω *τὴν χεῖρά μου εἰς τὴν πλευρὰν αὐτοῦ, οὐ μὴ πιστεύσω.

²⁶ Καὶ μεθ' ἡμέρας ὀκτὼ πάλιν ἦσαν ἔσω οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ Θωμᾶς μετ' αὐτῶν. Ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς, τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον καὶ εἶπεν, Εἰρήνη ὑμῖν. ²⁷ Εἶτα λέγει τῷ Θωμᾶ, Φέρε τὸν δάκτυλόν σου ὧδε, καὶ ἴδε τὰς χεῖράς μου· καὶ φέρε τὴν χεῖρά σου, καὶ βάλε εἰς τὴν πλευρὰν μου· καὶ μὴ γίνου ἄπιστος, ἀλλὰ πιστός. ²⁸ †Καὶ ἀπεκρίθη †Θωμᾶς, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου. ²⁹ Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς,

* 20:16 αυτω | αυτω εβραιστι CT † 20:16 ραββουνι | ραβουνι PCK | ραββουνει WH † 20:17 ο | — CT § 20:17 μου | — NA SBL WH * 20:18 μαρια | μαριαμ CT † 20:18 απαγγελουσα | αγγελουσα CT † 20:18 εωρακε | εωρακα CT § 20:19 των | — CT * 20:19 συνηγμενοι | — CT † 20:20 αυτοις τας χειρας και την πλευραν αυτου | τας χειρας και την πλευραν αυτοις NA SBL TH | και τας χειρας και την πλευραν αυτοις WH † 20:23 αφιενται | αφεωνται NA SBL WH § 20:24 ο | — CT * 20:25 την χειρα μου | μου την χειρα NA SBL WH † 20:28 και | — CT † 20:28 θωμας | ο θωμας TR

Ὅτι ἐώρακάς ἤμε, πεπίστευκας; Μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες, καὶ πιστεύσαντες.

³⁰ Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἐνώπιον τῶν μαθητῶν *αὐτοῦ, ἃ οὐκ ἔστι γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ. ³¹ Ταῦτα δὲ γέγραπται, ἵνα †πιστεύσητε ὅτι †Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, καὶ ἵνα πιστεύοντες ζωὴν ἔχητε ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.

21

¹ Μετὰ ταῦτα ἐφάνερωσεν ἑαυτὸν *πάλιν †ὁ Ἰησοῦς τοῖς †μαθηταῖς ἐπὶ τῆς θαλάσσης τῆς Τιβεριάδος· ἐφάνερωσε δὲ οὕτως. ² Ἦσαν ὁμοῦ Σίμων Πέτρος, καὶ Θωμᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυμος, καὶ Ναθαναὴλ ὁ ἀπὸ Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας, καὶ οἱ τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο. ³ Λέγει αὐτοῖς Σίμων Πέτρος, Ἵπάγω ἀλιεύειν. Λέγουσιν αὐτῷ, Ἐρχόμεθα καὶ ἡμεῖς σὺν σοί. Ἐξῆλθον καὶ *ἐνέβησαν εἰς τὸ πλοῖον †εὐθύς, καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ ἐπίασαν οὐδέν.

⁴ Πρωίας δὲ ἤδη †γενομένης ἔστη ἡ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸν αἰγιαλόν· οὐ μόντοι ἤδειςαν οἱ μαθηταὶ ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶ. ⁵ Λέγει οὖν αὐτοῖς *ὁ Ἰησοῦς, Παιδιά, μή τι προσφάγιον ἔχετε; Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ, Οὐ. ⁶ Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Βάλετε εἰς τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ πλοίου τὸ δίκτυον, καὶ εὐρήσετε. Ἐβαλον οὖν, καὶ οὐκέτι αὐτὸ ἐλκύσαι ἴσχυσαν ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἰχθύων. ⁷ Λέγει οὖν ὁ μαθητῆς ἐκεῖνος ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ, Ὁ Κύριός ἐστι. Σίμων οὖν Πέτρος, ἀκούσας ὅτι ὁ Κύριός ἐστι, τὸν ἐπενδύτην διεζώσατο—ἦν γὰρ γυμνός—καὶ ἔβαλεν ἑαυτὸν εἰς τὴν θάλασσαν. ⁸ Οἱ δὲ ἄλλοι μαθηταὶ τῷ πλοιαρίῳ ἦλθον—οὐ γὰρ ἦσαν μακρὰν ἀπὸ τῆς γῆς, †ἀλλ' ὡς ἀπὸ πηχῶν διακοσίων—σύροντες τὸ δίκτυον τῶν ἰχθύων.

⁹ Ὡς οὖν ἀπέβησαν εἰς τὴν γῆν, βλέπουσιν ἀνθρακιὰν κειμένην καὶ ὀψάριον ἐπικείμενον, καὶ ἄρτον. ¹⁰ Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἐνέγκατε ἀπὸ τῶν ὀψαρίων ὧν

§ 20:29 με | με θωμα TR * 20:30 αυτου | — SBL WH † 20:31 πιστευσητε | πιστευητε SBL TH WH ‡ 20:31 ιησους | ο ιησους TR * 21:1 παλιν | — PCK † 21:1 ο | — WH ‡ 21:1 μαθηταις | μαθηταις αυτου BYZ | μαθηταις αυτου εγερθεις εκ νεκρων PCK § 21:3 εξηλθον | εξηλθαν WH * 21:3 ενεβησαν | ανεβησαν TR † 21:3 ευθυς | — CT ‡ 21:4 γενομενης | γινομενης WH § 21:4 ο | — CT * 21:5 ο | — WH † 21:6 ισχυσαν | ισχυον CT ‡ 21:8 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH

ἐπιάσατε νῦν. ¹¹ Ἀνέβη Σίμων Πέτρος, καὶ εἴλκυσε τὸ δίκτυον * ἐπὶ τῆς γῆς, μεστὸν ἰχθύων μεγάλων ἑκατὸν πεντήκοντα τριῶν· καὶ τοσοῦτων ὄντων, οὐκ ἐσχίσθη τὸ δίκτυον. ¹² Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Δεῦτε ἀριστήσατε. Οὐδεὶς ἔδὲ ἐτόλμα τῶν μαθητῶν ἐξετάσαι αὐτόν, Σὺ τίς εἶ; εἰδότες ὅτι ὁ Κύριός ἐστιν. ¹³ Ἔρχεται οὖν ὁ Ἰησοῦς, καὶ λαμβάνει τὸν ἄρτον, καὶ δίδωσιν αὐτοῖς, καὶ τὸ ὄψάριον ὁμοίως. ¹⁴ Τοῦτο ἤδη τρίτον ἐφανερώθη * ὁ Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν.

¹⁵ Ὅτε οὖν ἠρίστησαν, λέγει τῷ Σίμωνι Πέτρῳ ὁ Ἰησοῦς, Σίμων Ἰωνᾶ, ἀγαπᾷς με ὡς πλεῖον τούτων; Λέγει αὐτῷ, Ναὶ Κύριε· σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε. Λέγει αὐτῷ, Βόσκει τὰ ἄρνια μου. ¹⁶ Λέγει αὐτῷ πάλιν δεύτερον, Σίμων Ἰωνᾶ, ἀγαπᾷς με; Λέγει αὐτῷ, Ναὶ Κύριε· σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε. Λέγει αὐτῷ, Ποίμαινε τὰ πρόβατά μου. ¹⁷ Λέγει αὐτῷ τὸ τρίτον, Σίμων Ἰωνᾶ, φιλεῖς με; Ἐλυπήθη ὁ Πέτρος ὅτι εἶπεν αὐτῷ τὸ τρίτον, Φιλεῖς με; Καὶ εἶπεν αὐτῷ, Κύριε, * σὺ πάντα οἶδας· σὺ γινώσκεις ὅτι φιλῶ σε. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Βόσκει τὰ πρόβατά μου. ¹⁸ Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ὅτε ἦς νεώτερος, ἐζώννυες σεαυτόν, καὶ περιεπάτεις ὅπου ἠθελες· ὅταν δὲ γηράσης, ἐκτενεῖς τὰς χεῖράς σου, καὶ ἄλλος ὄσσε ζώσει, καὶ οἴσει ὅπου οὐ θέλεις. ¹⁹ Τοῦτο δὲ εἶπε, σημαίνων ποίῳ θανάτῳ δοξάσει τὸν Θεόν. Καὶ τοῦτο εἰπὼν λέγει αὐτῷ, Ἀκολούθει μοι.

²⁰ Ἐπιστραφεὶς * δὲ ὁ Πέτρος βλέπει τὸν μαθητὴν ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς ἀκολουθοῦντα, ὃς καὶ ἀνέπεσεν ἐν τῷ δεῖπνῳ ἐπὶ τὸ στῆθος αὐτοῦ καὶ εἶπε, Κύριε, τίς ἐστιν ὁ παραδιδούς σε; ²¹ Τοῦτον ἰδὼν ὁ Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ, Κύριε, οὗτος δὲ τίς; ²² Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι, τί πρὸς σέ; Σὺ ἀκολούθει μοι. ²³ Ἐξῆλθεν οὖν ὁ λόγος οὗτος εἰς τοὺς ἀδελφούς, ὅτι ὁ

§ 21:11 ανεβη | ανεβη ουν CT * 21:11 επι της γης | εις την γην CT
† 21:12 δε | — WH ‡ 21:13 ουν | — CT § 21:13 ο | — NA WH * 21:14 ο | — NA WH † 21:14 αυτου | — CT ‡ 21:15 ιωνα | ιωαννου NA SBL TH | ιωανου WH § 21:15 πλειον | πλεον CT * 21:16 ιωνα | ιωαννου NA SBL TH | ιωανου WH † 21:16 προβατα | προβατια WH ‡ 21:17 ιωνα | ιωαννου NA SBL TH | ιωανου WH § 21:17 ειπεν | λεγει NA * 21:17 συ παντα | παντα συ CT † 21:17 ο | — WH ‡ 21:17 προβατα | προβατια WH § 21:18 σε ζωσει | ζωσει σε TH WH * 21:20 δε | — CT † 21:21 τουτον | τουτου ουν CT ‡ 21:22 ακολουθει μοι | μοι ακολουθει CT § 21:23 ο λογος ουτος | ουτος ο λογος CT

μαθητῆς ἐκεῖνος οὐκ ἀποθνήσκει· * καὶ οὐκ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ὅτι οὐκ ἀποθνήσκει· ἀλλ', Ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι, τί πρὸς σέ;

²⁴ Οὗτός ἐστιν ὁ μαθητῆς ὁ μαρτυρῶν περὶ τούτων, καὶ †γράφας ταῦτα· καὶ οἶδαμεν ὅτι ἀληθῆς ‡ἐστιν ἡ μαρτυρία αὐτοῦ.

²⁵ Ἔστι δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ §ῶσα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἅτινα ἐὰν γράφηται καθ' ἕν, *οὐδὲ αὐτὸν οἶμαι τὸν κόσμον †χωρῆσαι τὰ γραφόμενα βιβλία. ‡Ἀμήν.§

* **21:23** καὶ οὐκ εἶπεν | οὐκ εἶπεν δε CT † **21:24** γραφας | ο γραφας NA SBL WH ‡ **21:24** ἐστιν ἡ μαρτυρία αὐτου | αὐτου ἡ μαρτυρία ἐστιν NA SBL WH § **21:25** οσα | α CT * **21:25** ουδε | ουδ CT † **21:25** χωρησαι | χωρησειν SBL WH ‡ **21:25** αμην | — CT § **21:25** The following scribal note is included in the colophons of many Greek manuscripts: Ἐξεδόθη μετὰ χρόνους λβ' τῆς τοῦ Χριστοῦ ἀναλήψεως.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ

1 Τὸν μὲν πρῶτον λόγον ἐποίησάμην περὶ πάντων, ὃν Θεόφιλε, ὃν ἤρξατο *ὁ Ἰησοῦς ποιεῖν τε καὶ διδάσκειν, 2 ἄχρι ἧς ἡμέρας, ἐντειλάμενος τοῖς ἀποστόλοις διὰ Πνεύματος Ἁγίου οὖς ἐξελέξατο, †ἀνελήφθη· 3 οἷς καὶ παρέστησεν ἑαυτὸν ζῶντα μετὰ τὸ παθεῖν αὐτὸν ἐν πολλοῖς τεκμηρίοις, δι' ἡμερῶν †τεσσαράκοντα ὀπτανόμενος αὐτοῖς, καὶ λέγων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. 4 Καὶ §συναλιζόμενος παρήγγειλεν αὐτοῖς ἀπὸ Ἱεροσολύμων μὴ χωρίζεσθαι, ἀλλὰ περιμένειν τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρὸς, Ἦν ἠκούσατέ μου· 5 ὅτι *Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ †βαπτισθήσεσθε ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ οὐ μετὰ πολλὰς ταύτας ἡμέρας.

6 Οἱ μὲν οὖν συνελθόντες †ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντες, Κύριε, εἰ ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ ἀποκαθιστάνεις τὴν βασιλείαν τῷ Ἰσραήλ; 7 Εἶπε §δὲ πρὸς αὐτούς, Οὐχ ὑμῶν ἐστὶ γινῶναι χρόνους ἢ καιροὺς οὗς ὁ πατὴρ ἔθετο ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ. 8 Ἀλλὰ *λήψεσθε δύναμιν, ἐπελθόντος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐφ' ὑμᾶς· καὶ ἔσεσθέ †μοι μάρτυρες ἐν τε Ἱερουσαλήμ, καὶ †ἐν πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ §Σαμαρείᾳ, καὶ ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς. 9 Καὶ ταῦτα εἰπὼν, βλεπόντων αὐτῶν ἐπήρθη, καὶ νεφέλη ὑπέλαβεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν. 10 Καὶ ὡς ἀτενίζοντες ἦσαν εἰς τὸν οὐρανόν, πορευομένου αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο *παρειστήκεισαν αὐτοῖς ἐν †ἐσθῆτι λευκῇ, 11 οἱ καὶ †εἶπον, Ἄνδρες Γαλιλαῖοι, τί ἐστήκατε §ἐμβλέποντες εἰς τὸν οὐρανόν; Οὗτος *ὁ Ἰησοῦς, ὁ †ἀναληφθεὶς ἀφ' ὑμῶν εἰς τὸν οὐρανόν, οὕτως ἐλεύσεται ὃν τρόπον ἐθεάσασθε αὐτὸν πορευόμενον εἰς τὸν οὐρανόν.

12 Τότε ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ ἀπὸ ὄρους τοῦ καλουμένου Ἐλαιῶνος, ὃ ἐστὶν ἐγγυὸς Ἱερουσαλήμ,

* 1:1 ο | — WH † 1:2 ανεληφθη | ανελημφθη CT ‡ 1:3 τεσσαρακοντα | τεσσερακοντα CT § 1:4 συναλιζομενος | συναλιζομενος μετ αυτων SCR * 1:5 ιωαννης | ιωανης WH † 1:5 βαπτισθησεσθε εν πνευματι 92.1% | εν πνευματι βαπτισθησεσθε CT 0.9% ‡ 1:6 επηρωτων | ηρωτων ECM* NA SBL TH WH § 1:7 δε | — WH * 1:8 ληψεσθε | λημψεσθε CT † 1:8 μοι | μου ECM* NA SBL TH WH ‡ 1:8 εν | — PCK § 1:8 σαμαρεια | σαμαρια WH * 1:10 παρειστηκεισαν | παρισθηκεισαν WH † 1:10 εσθητι λευκη | εσθησεσι λευκαις NA SBL TH WH ‡ 1:11 ειπον | ειπαν CT § 1:11 εμβλεποντες | βλεποντες SBL TH WH * 1:11 ο | — PCK

σαββάτου ἔχον ὁδόν. ¹³ Καὶ ὅτε εἰσῆλθον, ἀνέβησαν εἰς τὸ ὑπερῶον οὗ ἦσαν καταμένοντες, ὃ τε Πέτρος καὶ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης καὶ Ἀνδρέας, Φίλιππος καὶ Θωμᾶς, Βαρθολομαῖος καὶ *Ματθαῖος, Ἰάκωβος Ἀλφαίου καὶ Σίμων ὁ Ζηλωτής, καὶ Ἰούδας Ἰακώβου. ¹⁴ Οὗτοι πάντες ἦσαν προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει, σὺν γυναιξὶ καὶ Μαρία τῇ μητρὶ τοῦ Ἰησοῦ, καὶ Σὺν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ.

¹⁵ Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἀναστὰς Πέτρος ἐν μέσῳ τῶν *μαθητῶν εἶπεν — ἦν τε ὄχλος ὀνομάτων ἐπὶ τὸ αὐτὸ ὥς ἑκατὸν εἴκοσιν — ¹⁶ Ἄνδρες ἀδελφοί, ἔδει πληρωθῆναι τὴν γραφὴν ταύτην, ἣν προεῖπε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον διὰ στόματος Σαυὶδ περὶ Ἰούδα, τοῦ γενομένου ὁδηγοῦ τοῖς συλλαβοῦσι *τὸν Ἰησοῦν. ¹⁷ Ὅτι κατηριθμημένος ἦν ἰσὺν ἡμῖν, καὶ ἔλαχε τὸν κληρὸν τῆς διακονίας ταύτης — ¹⁸ Οὗτος μὲν οὖν ἐκτήσατο χωρίον ἐκ μισθοῦ τῆς ἀδικίας, καὶ πρηνὴς γενόμενος ἔελάκησε μέσος, καὶ ἐξεχύθη πάντα τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ. ¹⁹ Καὶ γνωστὸν ἐγένετο πᾶσι τοῖς κατοικοῦσιν Ἰερουσαλὴμ, ὥστε κληθῆναι τὸ χωρίον ἐκεῖνο τῇ *ἰδίᾳ διαλέκτῳ αὐτῶν Ἀκελδαμά, τοῦτ' ἔστι, χωρίον αἵματος — ²⁰ Γέγραπται γὰρ ἐν βίβλῳ Ψαλμῶν,

Γενηθήτω ἡ ἔπαυλις αὐτοῦ ἔρημος,
καὶ μὴ ἔστω ὁ κατοικῶν ἐν αὐτῇ·

καί,

Τὴν ἐπισκοπὴν αὐτοῦ ἀλάβοι ἕτεροι.

²¹ Δεῖ οὖν τῶν συνελθόντων ἡμῖν ἀνδρῶν ἐν παντὶ χρόνῳ Σὺν ᾧ εἰσῆλθε καὶ ἐξῆλθεν ἐφ' ἡμᾶς ὁ Κύριος Ἰησοῦς, ²² ἀρξάμενος ἀπὸ τοῦ βαπτίσματος *Ἰωάννου,

‡ 1:13 ανεβησαν εις το υπερων | εις το υπερων ανεβησαν CT § 1:13 ιακωβος και ιωαννης | ιακωβος ιωαννης PCK | ιωαννης και ιακωβος ECM NA SBL TH | ιωαννης και ιακωβος WH * 1:13 ματθαιος | μαθθαιος CT † 1:14 και τη δεησει 95.5% | — CT 3.9% ‡ 1:14 μαρια | μαριαμ CT § 1:14 συν | — ECM* NA * 1:15 μαθητων | αδελφων CT † 1:15 ως | ωσει NA ‡ 1:16 ταυτην | — CT § 1:16 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH * 1:16 τον | — CT † 1:17 συν | εν CT ‡ 1:18 μισθου | του μισθου TR § 1:18 ελακησε | ελακισε PCK * 1:19 ιδια | — WH † 1:19 ακελδαμα | ακελδαμαχ ECM NA SBL WH | αχελδαμαχ TH ‡ 1:20 λαβοι | λαβετω CT § 1:21 εν | — CT * 1:22 ιωαννου | ιωανου WH

ἕως τῆς ἡμέρας ἧς †ανελήφθη ἀφ' ἡμῶν, μάρτυρα τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ †γενέσθαι σὺν ἡμῖν ἕνα τούτων. ²³ Καὶ ἔστησαν δύο, Ἴωσήφ τὸν καλούμενον Βαρσαβᾶν, ὃς ἐπεκλήθη Ἰουστος, καὶ *Ματθίαν. ²⁴ Καὶ προσευξάμενοι †εἶπον, Σὺ Κύριε καρδιογνώστα πάντων, ἀνάδειξον †ὃν ἐξελέξω, ἐκ τούτων τῶν δύο ἕνα ²⁵ λαβεῖν τὸν ἑκλήρον τῆς διακονίας ταύτης καὶ ἀποστολῆς, *ἐξ ἧς παρέβη Ἰούδας, πορευθῆναι εἰς τὸν τόπον τὸν ἴδιον. ²⁶ Καὶ ἔδωκαν κλήρους †αὐτῶν, καὶ ἔπεσεν ὁ κλήρος ἐπὶ †Ματθίαν, καὶ ἑσυγκατεψηφίσθη μετὰ τῶν ἑνδεκα ἀποστόλων.

2

¹ Καὶ ἐν τῷ *συμπληροῦσθαι τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς, ἦσαν †ἅπαντες †ὁμοθυμαδὸν ἐπὶ τὸ αὐτό. ² Καὶ ἐγένετο ἄφνω ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἦχος ὡσπερ φερομένης πνοῆς βιαίας, καὶ ἐπλήρωσεν ὅλον τὸν οἶκον οὗ ἦσαν καθήμενοι. ³ Καὶ ὠφθησαν αὐτοῖς διαμεριζόμεναι γλώσσαι ὡσεὶ πυρός, ἑκάθισέ τε ἐφ' ἕνα ἕκαστον αὐτῶν. ⁴ Καὶ ἐπλήσθησαν *ἅπαντες Πνεύματος Ἁγίου, καὶ ἤρξαντο λαλεῖν ἐτέραις γλώσσαις, καθὼς τὸ πνεῦμα ἐδίδου †αὐτοῖς ἀποφθέγγεσθαι.

⁵ Ἦσαν δὲ †ἐν Ἱερουσαλὴμ κατοικοῦντες Ἰουδαῖοι, ἄνδρες εὐλαβεῖς, ἀπὸ παντὸς ἔθνους τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανόν. ⁶ Γενομένης δὲ τῆς φωνῆς ταύτης, συνῆλθε τὸ πλῆθος καὶ συνεχύθη, ὅτι ἤκουον εἷς ἕκαστος τῆ ἰδία διαλέκτῳ λαλούντων αὐτῶν. ⁷ Ἐξίσταντο δὲ *πάντες καὶ ἐθαύμαζον, λέγοντες †πρὸς ἀλλήλους, †Οὐκ ἰδοὺ ἑπάντες οὗτοί εἰσιν οἱ λαλοῦντες Γαλιλαῖοι; ⁸ Καὶ πῶς

† 1:22 ανεληφθη | ανελημφθη CT † 1:22 γενεσθαι συν ημιν | συν ημιν γενεσθαι CT § 1:23 βαρσαβαν | βαρσαββαν ANT CT * 1:23 ματθιαν | μαθητιαν ECM NA SBL WH † 1:24 ειπον | ειπαν CT † 1:24 ον εξελεξω εκ τουτων των δυο ενα | εκ τουτων των δυο ον ενα εξελεξω SCR | εκ τουτων των δυο ενα ον εξελεξω ST § 1:25 κληρον | τοπον CT * 1:25 εξ | αφ ECM* NA SBL TH WH † 1:26 αυτων | αυτοις NA SBL TH WH † 1:26 ματθιαν | μαθητιαν CT § 1:26 συγκατεψηφισθη | συγκατεψηφισθη TH WH * 2:1 συμπληρουσθαι | συμπληρουσθαι TH WH † 2:1 απαντες | παντες CT † 2:1 ομοθυμαδον 94.1% | ομου CT 2.3% § 2:3 εκαθισε τε | και εκαθισεν NA SBL TH WH * 2:4 απαντες | παντες CT † 2:4 αυτοις αποφθεγγεσθαι | αποφθεγγεσθαι αυτοις CT † 2:5 εν | εις NA § 2:6 ηκουον | ηκουσεν WH * 2:7 παντες | — ECM* HF NA PCK SBL WH † 2:7 προς αλληλους 94.2% | — CT 2.7% † 2:7 ουκ | ουχ ECM NA SBL TH | ουχι WH § 2:7 παντες | απαντες ECM* NA

ἡμεῖς ἀκούομεν ἕκαστος τῆ ἰδίᾳ διαλέκτῳ ἡμῶν ἐν ᾗ ἐγεννήθημεν; ⁹ Πάρθοι καὶ Μῆδοι καὶ *Ἐλαμίται, καὶ οἱ κατοικοῦντες τὴν Μεσοποταμίαν, Ἰουδαίαν τε καὶ Καππαδοκίαν, Πόντον καὶ τὴν Ἀσίαν, ¹⁰ Φρυγίαν τε καὶ Παμφυλίαν, Αἴγυπτον καὶ τὰ μέρη τῆς Λιβύης τῆς κατὰ Κυρήνην, καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες Ῥωμαῖοι, Ἰουδαῖοί τε καὶ προσήλυτοι, ¹¹ Κρήτες καὶ Ἄραβες, ἀκούομεν λαλούντων αὐτῶν ταῖς ἡμετέραις γλώσσαις τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ. ¹² Ἐξίσταντο δὲ πάντες καὶ †διηπόρουν, ἄλλος πρὸς ἄλλον λέγοντες, Τί †ἂν θέλοι τοῦτο εἶναι; ¹³ Ἄλλοι δὲ ὁμιλοῦντες ἔλεγον ὅτι Γλεύκουσ μεμεστωμένοι εἰσὶ.

¹⁴ Σταθεῖς δὲ *Πέτρος σὺν τοῖς ἕνδεκα, ἐπῆρε τὴν φωνὴν αὐτοῦ, καὶ †ἀπεφθέγγετο αὐτοῖς, Ἄνδρες Ἰουδαῖοι, καὶ οἱ κατοικοῦντες Ἱερουσαλὴμ †ἅπαντες, τοῦτο ὑμῖν γνωστὸν ἔστω, καὶ ἐνωτίσασθε τὰ ῥήματά μου. ¹⁵ Οὐ γάρ, ὡς ὑμεῖς ὑπολαμβάνετε, οὗτοι μεθούσιν· ἔστι γὰρ ὥρα τρίτη τῆς ἡμέρας· ¹⁶ ἀλλὰ τοῦτο ἐστὶ τὸ εἰρημένον διὰ τοῦ προφήτου Ἰωήλ,

¹⁷ Καὶ ἔσται ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις, λέγει ὁ Θεός, ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα· καὶ προφητεύσουσιν οἱ υἱοὶ ὑμῶν καὶ αἱ θυγατέρες ὑμῶν, καὶ οἱ νεανίσκοι ὑμῶν ὀράσεις ὄψονται, καὶ οἱ πρεσβύτεροι ὑμῶν ὁμιλοῦνται ἐν ὑπνίαισιν· ¹⁸ καὶ γε ἐπὶ τοὺς δούλους μου καὶ ἐπὶ τὰς δούλας μου ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου, καὶ προφητεύσουσι.

¹⁹ Καὶ δώσω τέρατα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω, καὶ σημεῖα ἐπὶ τῆς γῆς κάτω, αἶμα καὶ πῦρ καὶ ἀτμίδια καπνοῦ·

²⁰ ὁ ἥλιος μεταστραφήσεται εἰς σκότος, καὶ ἡ σελήνη εἰς αἶμα,

πρὶν *ἢ ἐλθεῖν †τὴν ἡμέραν Κυρίου τὴν μεγάλην καὶ ἐπιφανῆ·

²¹ καὶ ἔσται, πᾶς ὃς †ἂν ἐπικαλέσῃται τὸ ὄνομα Κυρίου σωθήσεται.

²² Ἄνδρες Ἰσραηλίται, ἀκούσατε τοὺς λόγους

* 2:9 ελαμιται | ελαμειται TH WH † 2:12 διηπορουν | διηπορουντο WH

‡ 2:12 αν θελοι | θελει CT § 2:13 χλευαζοντες | διαχλευαζοντες CT PCK

* 2:14 πετρος | ο πετρος CT † 2:14 απεφθεγγεατο | επεφθεγγεατο PCK

‡ 2:14 απαντες | παντες CT § 2:17 ενυπνια | ενυπνιοις CT * 2:20 η |

— NA TH WH † 2:20 την | — NA SBL TH WH ‡ 2:21 αν | εαν SBL WH

§ 2:22 ισραηλιται | ισραηλειται TH WH

τούτους· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον, ἄνδρα *ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἀποδεδειγμένον εἰς ὑμᾶς δυνάμεσι καὶ τέρασι καὶ σημείοις, οἷς ἐποίησε δι' αὐτοῦ ὁ Θεὸς ἐν μέσῳ ὑμῶν, καθὼς †καὶ αὐτοὶ οἶδατε, ²³ τοῦτον τῇ ὠρισμένῃ βουλῇ καὶ προγνώσει τοῦ Θεοῦ ἔκδοτον †λαβόντες, διὰ §χειρῶν ἀνόμων προσπήξαντες *ἀνείλετε· ²⁴ ὃν ὁ Θεὸς ἀνέστησε, λύσας τὰς ὠδίνας τοῦ θανάτου, καθότι οὐκ ἦν δυνατὸν κρατεῖσθαι αὐτὸν ὑπ' αὐτοῦ. ²⁵ †Δαυὶδ γὰρ λέγει εἰς αὐτόν,

‡Πρωρῶμην τὸν Κύριον ἐνώπιόν μου διὰ παντός· ὅτι ἐκ δεξιῶν μου ἐστίν, ἵνα μὴ σαλευθῶ·

²⁶ διὰ τοῦτο §εὐφράνθη *ἡ καρδία μου, καὶ ἠγαλλιάσατο ἡ γλῶσσά μου·

ἔτι δὲ καὶ ἡ σὰρξ μου κατασκηνώσει ἐπ' ἐλπίδι·

²⁷ ὅτι οὐκ †ἐγκαταλείψεις τὴν ψυχὴν μου εἰς †Ἄδου, οὐδὲ δώσεις τὸν ὄσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν.

²⁸ Ἐγνώρισάς μοι ὁδοὺς ζωῆς·

πληρώσεις με εὐφροσύνης μετὰ τοῦ προσώπου σου.

²⁹ Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐξὸν εἶπεῖν μετὰ παρρησίας πρὸς ὑμᾶς περὶ τοῦ πατριάρχου §Δαυὶδ, ὅτι καὶ ἐτελεύτησε καὶ ἐτάφη, καὶ τὸ μνημα αὐτοῦ ἐστίν ἐν ἡμῖν ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης. ³⁰ Προφήτης οὖν ὑπάρχων, καὶ εἰδὼς ὅτι ὄρκῳ ὤμοσεν αὐτῷ ὁ Θεός, ἐκ καρποῦ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ *τὸ κατὰ σάρκα ἀναστήσειν τὸν Χριστόν, καθίσει ἐπὶ †τοῦ θρόνου αὐτοῦ, ³¹ προΐδων ἐλάλησε περὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ, ὅτι †οὐ §κατελείφθη ἡ ψυχὴ αὐτοῦ εἰς *Ἄδου, †οὐδὲ ἡ σὰρξ αὐτοῦ εἶδε διαφθοράν. ³² Τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ἀνέστησεν ὁ Θεός, οὗ πάντες ἡμεῖς ἐσμεν μάρτυρες. ³³ Τῇ δεξιᾷ οὖν τοῦ Θεοῦ ὑψωθεὶς, τὴν τε ἐπαγγελίαν τοῦ †Ἁγίου Πνεύματος λαβὼν παρὰ τοῦ

* **2:22** απο του θεου αποδεδειγμενον | αποδεδειγμενον απο του θεου ECM* NA SBL TH WH † **2:22** και | — CT ‡ **2:23** λαβοντες 95.1% | — CT 2.7% § **2:23** χειρων | χειρος CT * **2:23** ανειλετε | ανειλατε CT † **2:25** δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH ‡ **2:25** πρωρωμην | προορωμην CT § **2:26** ευφρανθη | ηυφρανθη CT * **2:26** η καρδια μου | μου η καρδια WH † **2:27** εγκαταλειψεις | ενκαταλειψεις TH WH ‡ **2:27** αδου | αδην CT § **2:29** δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH * **2:30** το κατα σαρκα αναστησειν τον χριστον 75.9% | — CT 2.4% † **2:30** του θρονου | τον θρονον CT ‡ **2:31** ου | ουτε CT § **2:31** κατελειφθη η ψυχη αυτου 68% | εγκατελειφθη (εν- TH WH) ECM NA SBL 1.6% * **2:31** αδου | αδην ECM NA SBL WH † **2:31** ουδε | ουτε CT ‡ **2:33** αγιου πνευματος | πνευματος του αγιου CT

πατρός, ἐξέχεε τοῦτο ὃ ᾔδυν ὑμεῖς * βλέπετε καὶ ἀκούετε.
 34 Οὐ γὰρ † Δαυὶδ ἀνέβη εἰς τοὺς οὐρανοὺς, λέγει δὲ αὐτός,

Εἶπεν † ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου,
 Κάθου ἐκ δεξιῶν μου,

35 ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου.

36 Ἀσφαλῶς οὖν γινωσκέτω πᾶς οἶκος Ἰσραὴλ, ὅτι καὶ Κύριον ᾔσκαὶ Χριστὸν αὐτὸν ὁ Θεὸς ἐποίησε, τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε.

37 Ἀκούσαντες δὲ κατενύγησαν * τῇ καρδίᾳ, † εἶπόν τε πρὸς τὸν Πέτρον καὶ τοὺς λοιποὺς ἀποστόλους, Τί † ποιήσομεν, ἄνδρες ἀδελφοί; 38 ᾔ Πέτρος δὲ ἔφη πρὸς αὐτούς, Μετανοήσατε, καὶ βαπτισθήτω ἕκαστος ὑμῶν * ἐπὶ τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ἄφεσιν † ἁμαρτιῶν, καὶ † λήψεσθε τὴν δωρεὰν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. 39 Ὑμῖν γὰρ ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία, καὶ τοῖς τέκνοις ὑμῶν, καὶ πᾶσι τοῖς εἰς μακράν, ὅσους ἂν προσκαλέσῃται Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν. 40 Ἐτέροις τε λόγοις πλείοσι ᾔ διεμαρτύρετο καὶ * παρεκάλει λέγων, Σώθητε ἀπὸ τῆς γενεᾶς τῆς σκολιᾶς ταύτης. 41 Οἱ μὲν οὖν † ἀσμένως ἀποδεξάμενοι τὸν λόγον αὐτοῦ ἐβαπτίσθησαν· καὶ προσετέθησαν † τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ψυχὰι ὡσεὶ τρισχίλια. 42 Ἦσαν δὲ προσκαρτεροῦντες τῇ διδαχῇ τῶν ἀποστόλων καὶ τῇ κοινωνίᾳ, ᾔ καὶ τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου καὶ ταῖς προσευχαῖς.

43 * Ἐγένετο δὲ πάση ψυχῇ φόβος, πολλὰ † τε τέρατα καὶ σημεῖα διὰ τῶν ἀποστόλων ἐγένετο. 44 Πάντες δὲ οἱ † πιστεύοντες ἦσαν ἐπὶ τὸ αὐτό, καὶ εἶχον ἅπαντα κοινά,

§ 2:33 νυν | — CT * 2:33 βλέπετε | και βλέπετε NA WH † 2:34 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH † 2:34 ο | — WH § 2:36 και χριστον αυτον ο θεος εποιησε | αυτον και χριστον εποιησεν ο θεος ECM* NA SBL WH | αυτον και χριστον ο θεος εποιησε ECM* TH * 2:37 τη καρδια | την καρδιαν ECM* NA SBL TH WH † 2:37 ειπον | ειπαν WH † 2:37 ποιησομεν | ποιησωμεν BYZ CT HF § 2:38 πετρος δε εφη προς αυτους μετανοησατε | ειπε δε πετρος προς αυτους μετανοησατε PCK | πετρος δε προς αυτους μετανοησατε φησι ECM NA TH | πετρος δε προς αυτους μετανοησατε SBL WH * 2:38 επι | εν WH † 2:38 αμαρτιων 94.8% | των αμαρτιων υμων ECM* NA SBL TH WH 1.8% † 2:38 ληψεσθε | λημψεσθε CT § 2:40 διεμαρτυρετο | διεμαρτυρατο CT PCK * 2:40 παρεκαλει | παρεκαλει αυτους ECM* NA SBL TH WH † 2:41 ασμενωσ | — CT † 2:41 τη | εν τη CT § 2:42 και | — CT * 2:43 εγενετο | εγινετο ECM* NA SBL TH WH † 2:43 τε | δε WH † 2:44 πιστευοντες ησαν επι το αυτο και | πιστευσαντες επι το αυτο WH

45 καὶ τὰ κτήματα καὶ τὰς ὑπάρξεις ἐπίπρασκον, καὶ διεμέριζον αὐτὰ πᾶσι, καθότι ἄν τις χρεῖαν εἶχε. 46 Καθ' ἡμέραν τε προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν ἐν τῷ ἱερῷ, κλῶντές τε κατ' οἶκον ἄρτον, μετελάμβανον τροφῆς ἐν ἀγαλλιάσει καὶ ἀφελότητι καρδίας, 47 αἰνοῦντες τὸν Θεόν, καὶ ἔχοντες χάριν πρὸς ὅλον τὸν λαόν. Ὁ δὲ Κύριος προσετίθει τοὺς σωζομένους καθ' ἡμέραν §τῆ ἐκκλησίᾳ.

3

1 Ἐπὶ τὸ αὐτὸ δὲ Πέτρος καὶ *Ἰωάννης ἀνέβαινον εἰς τὸ ἱερὸν ἐπὶ τὴν ὥραν τῆς προσευχῆς τὴν ἑνάτην. 2 Καὶ τις ἀνὴρ χλωλὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ ὑπάρχων ἐβαστάζετο· ὄν ἐτίθουν καθ' ἡμέραν πρὸς τὴν θύραν τοῦ ἱεροῦ τὴν λεγομένην Ὠραίαν, τοῦ αἰτεῖν ἐλεημοσύνην παρὰ τῶν εἰσπορευομένων εἰς τὸ ἱερὸν. 3 Ὃς ἰδὼν Πέτρον καὶ †Ἰωάννην μέλλοντας εἰσιέναι εἰς τὸ ἱερὸν, ἠρώτα §ἐλεημοσύνην. 4 Ἀτενίσας δὲ Πέτρος εἰς αὐτὸν σὺν τῷ *Ἰωάννῃ, εἶπε, Βλέψον εἰς ἡμᾶς. 5 Ὁ δὲ ἐπεῖχεν αὐτοῖς, προσδοκῶν τι παρ' αὐτῶν λαβεῖν. 6 Εἶπε δὲ Πέτρος, Ἀργύριον καὶ χρυσίον οὐχ ὑπάρχει μοι· ὃ δὲ ἔχω, τοῦτό σοι δίδωμι. Ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου, †ἔγειραι καὶ περιπάτει. 7 Καὶ πιάσας αὐτὸν τῆς δεξιᾶς χειρὸς †ἠγειρε· παραχρῆμα δὲ ἐστερεώθησαν §αὐτοῦ αἱ βάσεις καὶ τὰ *σφυρά. 8 Καὶ ἐξαλλόμενος ἔστη καὶ περιεπάτει, καὶ εἰσῆλθε σὺν αὐτοῖς εἰς τὸ ἱερὸν, περιπατῶν καὶ ἀλλόμενος καὶ αἰνῶν τὸν Θεόν. 9 Καὶ εἶδεν †αὐτὸν πᾶς ὁ λαὸς περιπατοῦντα καὶ αἰνοῦντα τὸν Θεόν· 10 ἐπεγίνωσκόν †τε αὐτὸν ὅτι §οὔτος ἦν ὁ πρὸς τὴν ἐλεημοσύνην καθήμενος ἐπὶ τῇ Ὠραίᾳ πύλῃ τοῦ ἱεροῦ· καὶ ἐπλήσθησαν θάμβους καὶ ἐκστάσεως ἐπὶ τῷ συμβεβηκότι αὐτῷ.

§ 2:47 τη εκκλησια επι το αυτο δε πετρος 86.6% | επι το αυτο πετρος δε CT 2.4% * 3:1 ιωαννης | ιωανης WH † 3:1 ενατην | εννατην TR ‡ 3:3 ιωαννην | ιωανην WH § 3:3 ελεημοσυνην | ελεημοσυνην λαβειν CT ST * 3:4 ιωαννη | ιωανη WH † 3:6 εγειραι και | εγειρε και ANT BYZ ECM* HF NA TH | — ECM* SBL WH ‡ 3:7 ηγειρε | ηγειρεν αυτον ECM* NA SBL TH WH § 3:7 αυτου αι βασεις | αι βασεις αυτου ECM* NA SBL TH WH * 3:7 σφυρα | σφυδρα CT † 3:9 αυτον πας ο λαος | πας ο λαος αυτον ECM* NA SBL TH WH ‡ 3:10 τε | δε ECM* NA SBL TH WH § 3:10 ουτος | αυτος ECM* NA TH

11 Κρατοῦντος δὲ * τοῦ ἰαθέντος χωλοῦ τὸν Πέτρον καὶ Ἰωάννην, συνέδραμε πρὸς αὐτοὺς πᾶς ὁ λαὸς ἐπὶ τῇ στοᾷ τῇ καλουμένῃ Σολομῶντος, ἔκθαμβοι. 12 Ἴδὼν δὲ † Πέτρος ἀπεκρίνατο πρὸς τὸν λαόν, Ἄνδρες † Ἰσραηλίται, τί θαυμάζετε ἐπὶ τούτῳ, ἢ ἡμῖν τί ἀτενίζετε, ὡς ἰδίᾳ δυνάμει ἢ εὐσεβείᾳ πεπονηκόσι τοῦ περιπατεῖν αὐτόν; 13 Ὁ Θεὸς Ἀβραὰμ καὶ Ὑἱοῦ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ, ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν, ἐδόξασε τὸν παῖδα αὐτοῦ Ἰησοῦν· ὃν ὑμεῖς * μὲν παρεδώκατε, καὶ ἠρνήσασθε † αὐτὸν κατὰ πρόσωπον † Πιλάτου, κρίναντος ἐκείνου ἀπολύειν. 14 Ὑμεῖς δὲ τὸν ἅγιον καὶ δίκαιον ἠρνήσασθε, καὶ ἠτήσασθε ἄνδρα φονέα χαρισθῆναι ὑμῖν, 15 τὸν δὲ ἀρχηγὸν τῆς ζωῆς ἀπεκτείνετε· ὃν ὁ Θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, οὗ ἡμεῖς μάρτυρές ἐσμεν. 16 Καὶ ὁ ἔπι τῇ πίστει τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, τοῦτον ὃν θεωρεῖτε καὶ οἴδατε ἐστερέωσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ· καὶ ἡ πίστις ἡ δι' αὐτοῦ ἔδωκεν αὐτῷ τὴν ὀλοκληρίαν ταύτην ἀπέναντι πάντων ὑμῶν.

17 Καὶ νῦν, ἀδελφοί, οἶδα ὅτι κατὰ ἄγνοιαν ἐπράξατε, ὡσπερ καὶ οἱ ἄρχοντες ὑμῶν. 18 Ὁ δὲ Θεὸς ἃ προκατήγγειλε διὰ στόματος πάντων τῶν προφητῶν * αὐτοῦ, παθεῖν τὸν Χριστόν, ἐπλήρωσεν οὕτω. 19 Μετανοήσατε οὖν καὶ ἐπιστρέψατε, † εἰς τὸ † ἐξαλειφθῆναι ὑμῶν τὰς ἁμαρτίας, ὅπως ἂν ἔλθωσι καιροὶ ἀναψύξεως ἀπὸ προσώπου τοῦ Κυρίου, 20 καὶ ἀποστείλῃ τὸν ὁροκεχειρισμένον ὑμῖν * Χριστόν Ἰησοῦν· 21 ὃν δεῖ οὐρανὸν μὲν δεῖξασθαι ἄχρι χρόνων ἀποκαταστάσεως πάντων, ὧν ἐλάλησεν ὁ Θεὸς διὰ στόματος † πάντων † τῶν ἁγίων ὁ αὐτοῦ προφητῶν ἀπ' αἰῶνος. 22 * Μωσῆς μὲν † γὰρ πρὸς τοὺς πατέρας εἶπεν

* 3:11 του ιαθεντος χωλου τον πετρον και ιωαννην συνεδραμεν προς αυτους πας ο λαος 78.6% | αυτου τον πετρον και τον ιωαννην (ιωαννην WH) συνεδραμεν πας ο λαος προς αυτους ECM* NA SBL TH 2.9% | αυτου τον πετρον και ιωαννην συνεδραμεν προς αυτους πας ο λαος ECM* 1.8% † 3:12 πετρος | ο πετρος ECM* NA SBL TH WH † 3:12 ισραηλιται | ισραηλιται TH WH § 3:13 ισαακ και | ο θεος ισαακ και ο θεος NA * 3:13 μεν | — TR † 3:13 αυτον | — CT † 3:13 πιλατου | πειλατου WH § 3:16 επι | — WH * 3:18 αυτου παθειν τον χριστον | παθειν τον χριστον αυτου CT † 3:19 εις | προς ECM* SBL WH † 3:19 εξαλειφθηναι | εξαλιφθηναι WH § 3:20 προκεχειρισμενον | προκεκηρυγμενον TR * 3:20 χριστον ιησουν | ιησουν χριστον TR † 3:21 παντων | — CT † 3:21 των | — ANT TR § 3:21 αυτου προφητων απ αιωνος 79.3% | απ αιωνος αυτου προφητων CT 5.3% * 3:22 μωσης | μωυσης ANT CT PCK † 3:22 γαρ προς τους πατερας 80.3% | — CT 4%

ὅτι Προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς ἐμέ· αὐτοῦ ἀκούσεσθε κατὰ πάντα ὅσα ἂν λαλήσῃ πρὸς ὑμᾶς. ²³ Ἔσται δέ, πᾶσα ψυχὴ, ἣτις ἴδῃ μὴ ἀκούσῃ τοῦ προφήτου ἐκείνου, *ἐξολοθρευθήσεται ἐκ τοῦ λαοῦ. ²⁴ Καὶ πάντες δὲ οἱ προφῆται ἀπὸ Σαμουὴλ καὶ τῶν καθεξῆς, ὅσοι ἐλάλησαν, καὶ ἠκατήγγειλαν τὰς ἡμέρας ταύτας. ²⁵ Ὑμεῖς ἐστε υἱοὶ τῶν προφητῶν, καὶ τῆς διαθήκης ἧς ἔδιδετο ὁ Θεὸς πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, λέγων πρὸς Ἀβραάμ, Καὶ ἐν τῷ σπέρματί σου ἐνευλογηθήσονται πᾶσαι αἱ πατριαὶ τῆς γῆς. ²⁶ Ὑμῖν πρῶτον ὁ Θεός, ἀναστήσας τὸν παῖδα αὐτοῦ Ἰησοῦν, ἀπέστειλεν αὐτὸν εὐλογοῦντα ὑμᾶς, ἐν τῷ ἀποστρέφειν ἕκαστον ἀπὸ τῶν πονηριῶν ὑμῶν.

4

¹ Λαλούντων δὲ αὐτῶν πρὸς τὸν λαόν, ἐπέστησαν αὐτοῖς οἱ ἱερεῖς καὶ ὁ στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ Σαδδουκαῖοι, ² διαπονούμενοι διὰ τὸ διδάσκειν αὐτοὺς τὸν λαόν, καὶ καταγγέλλειν ἐν τῷ Ἰησοῦ τὴν ἀνάστασιν τῶν νεκρῶν. ³ Καὶ ἐπέβαλον αὐτοῖς τὰς χεῖρας, καὶ ἔθεντο εἰς τήρησιν εἰς τὴν αὔριον· ἦν γὰρ ἑσπέρα ἤδη. ⁴ Πολλοὶ δὲ τῶν ἀκουσάντων τὸν λόγον ἐπίστευσαν· καὶ ἐγενήθη ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀνδρῶν ὡσεὶ χιλιάδες πέντε.

⁵ Ἐγένετο δὲ ἐπὶ τὴν αὔριον συναχθῆναι αὐτῶν τοὺς ἄρχοντας καὶ πρεσβυτέρους καὶ γραμματεῖς εἰς Ἱερουσαλήμ, ⁶ καὶ Ἄνναν τὸν ἀρχιερέα, καὶ Καϊάφαν, καὶ Ἰωάννην, καὶ Ἀλέξανδρον, καὶ ὅσοι ἦσαν ἐκ γένους ἀρχιερατικοῦ. ⁷ Καὶ στήσαντες αὐτοὺς ἐν μέσῳ ἐπυνθάνοντο, Ἐν ποίᾳ δυνάμει ἢ ἐν ποίῳ ὀνόματι ἐποιήσατε τοῦτο ὑμεῖς; ⁸ Τότε Πέτρος πλησθεὶς Πνεύματος Ἁγίου εἶπε πρὸς αὐτούς, Ἄρχοντες τοῦ

‡ 3:22 ημων | υμων ANT ECM NA TH TR | — SBL WH § 3:23 εαν | αν BYZ PCK SBL TR WH * 3:23 εξολοθρευθησεται | εξολεθρευθησεται CT † 3:24 κατηγγειλαν | προκατηγγειλαν BYZ PCK TR ‡ 3:25 υιοι | οι υιοι CT § 3:25 διεθετο ο θεος | ο θεος διεθετο WH * 3:25 ημων | υμων ECM* NA SBL TH WH † 3:25 εν | — TR ‡ 3:25 ενευλογηθησονται | ευλογηθησονται WH § 3:26 ο θεος αναστησας | αναστησας ο θεος ECM* NA SBL TH WH * 3:26 ιησουν | — CT * 4:1 ιερεις | αρχιερεις WH † 4:2 των | την εκ CT TR ‡ 4:4 ο | — WH § 4:4 ωσει | ως NA SBL TH WH * 4:5 πρεσβυτερους | τους πρεσβυτερους ANT CT † 4:5 γραμματεις | τους γραμματεις CT ‡ 4:5 εις | εν CT PCK § 4:6 ανναν τον αρχιερα και καιαφαν και ιωαννην και αλεξανδρον | αννας ο αρχιερευς και καιαφας και ιωαννης και αλεξανδρος CT * 4:7 μεσω | τω μεσω ANT ECM* NA SBL TH TR WH

λαοῦ καὶ πρεσβύτεροι † τοῦ Ἰσραήλ, ⁹ εἰ ἡμεῖς σήμερον ἀνακρινόμεθα ἐπὶ εὐεργεσίᾳ ἀνθρώπου ἀσθενοῦς, ἐν τίνι οὗτος † σεσωσται· ¹⁰ γνωστὸν ἔστω πᾶσιν ὑμῖν καὶ παντὶ τῷ λαῷ Ἰσραήλ, ὅτι ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου, ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε, ὃν ὁ Θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, ἐν τούτῳ οὗτος παρέστηκεν ἐνώπιον ὑμῶν ὑγιής. ¹¹ Οὗτός ἐστιν ὁ λίθος ὁ ἐξουθενηθεὶς ὑφ' ὑμῶν τῶν σοικοδομούντων, ὁ γενόμενος εἰς κεφαλὴν γωνίας. ¹² Καὶ οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἢ σωτηρία· * οὔτε γὰρ ὄνομά † ἐστιν ἕτερον τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις, ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς.

¹³ Θεωροῦντες δὲ τὴν τοῦ Πέτρου παρρησίαν καὶ † Ἰωάννου, καὶ καταλαβόμενοι ὅτι ἄνθρωποι ἀγράμματοὶ εἰσι καὶ ἰδιῶται, ἐθαύμαζον, ἐπεγίνωσκόν τε αὐτοὺς ὅτι σὺν τῷ Ἰησοῦ ἦσαν. ¹⁴ Τὸν δὲ ἄνθρωπον βλέποντες σὺν αὐτοῖς ἐστῶτα * τὸν τεθεραπευμένον, οὐδὲν εἶχον ἀντειπεῖν. ¹⁵ Κελεύσαντες δὲ αὐτοὺς ἐξω τοῦ συνεδρίου ἀπελθεῖν, † συνέβαλλον πρὸς ἀλλήλους, ¹⁶ λέγοντες, Τί † ποιήσομεν τοῖς ἀνθρώποις τούτοις; Ὅτι μὲν γὰρ γνωστὸν σημεῖον γέγονε δι' αὐτῶν, πᾶσι τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερουσαλὴμ φανερόν, καὶ οὐ δυνάμεθα ὀρνήσασθαι. ¹⁷ Ἄλλ' ἵνα μὴ ἐπὶ πλεῖον διανεμηθῆ εἰς τὸν λαόν, * ἀπειλῆ † ἀπειλησόμεθα αὐτοῖς μηκέτι λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ μηδενὶ † ἀνθρώπων. ¹⁸ Καὶ καλέσαντες αὐτούς, παρήγγειλαν ὁ αὐτοῖς * τὸ καθόλου μὴ φθέγγεσθαι μηδὲ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ. ¹⁹ Ὁ δὲ Πέτρος καὶ † Ἰωάννης ἀποκριθέντες † πρὸς αὐτοὺς εἶπον, Εἰ δίκαιόν ἐστιν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ὑμῶν ἀκούειν μᾶλλον ἢ τοῦ Θεοῦ, κρίνατε. ²⁰ Οὐ δυνάμεθα γὰρ ἡμεῖς, ἃ δεῖδομεν καὶ * ἠκούσαμεν, μὴ λαλεῖν. ²¹ Οἱ δὲ προσαπειλησάμενοι ἀπέλυσαν αὐτούς,

† 4:8 του ισραηλ 96.9% | — CT 1.8% † 4:9 σεσωσται | σεσωται ECM NA
 § 4:11 οικοδομουντων | οικοδομων CT * 4:12 ουτε | ουδε ANT ECM*
 NA PCK SBL TH WH † 4:12 εστιν ετερον | εστιν ετερον υπο τον ουρανον
 ANT BYZ ECM* HF NA SBL TH TR WH | ετερον εστιν υπο τον ουρανον ECM*
 PCK † 4:13 ιωαννου | ιωανου WH § 4:14 δε | τε CT * 4:14 τον | —
 PCK † 4:15 συνεβαλλον | συνεβαλον TR † 4:16 ποιησομεν | ποιησωμεν
 BYZ ECM* HF NA SBL TH WH § 4:16 αρνησασθαι | αρνεισθαι CT * 4:17
 απειλη | — CT † 4:17 απειλησομεθα | απειλησωμεθα ANT BYZ CT HF PCK
 TR † 4:17 ανθρωπων | ανθρωπω PCK § 4:18 αυτοις | — CT * 4:18 το
 | — WH † 4:19 ιωαννης | ιωανης WH † 4:19 προς αυτους ειπον | ειπον
 προς αυτους ECM NA SBL TH | ειπαν προς αυτους WH § 4:20 ειδομεν |
 ειδαμεν CT * 4:20 ηκουσαμεν | α ηκουσαμεν PCK

μηδὲν εὐρίσκοντες τὸ πῶς †κολάσσονται αὐτούς, διὰ τὸν λαόν, ὅτι πάντες ἐδόξαζον τὸν Θεὸν ἐπὶ τῷ γεγονότι.
 22 Ἐτῶν γὰρ ἦν πλειόνων †τεσσαράκοντα ὁ ἄνθρωπος ἐφ' ὃν ὁ ἐγεγονένη τὸ σημεῖον τοῦτο τῆς ἰάσεως.

23 Ἀπολυθέντες δὲ ἦλθον πρὸς τοὺς ἰδίους, καὶ *ἀπήγγειλαν ὅσα πρὸς αὐτούς οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι †εἶπον. 24 Οἱ δὲ ἀκούσαντες ὁμοθυμαδὸν ἦσαν φωνὴν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ †εἶπον, Δέσποτα, σὺ ὁ Θεὸς ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς· 25 ὁ *διὰ στόματος Δαυὶδ παιδὸς σου εἰπών,

Ἵνα τί ἐφρύαξαν ἔθνη,
 καὶ λαοὶ ἐμελέτησαν κενά;

26 Παρέστησαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς,
 καὶ οἱ ἄρχοντες συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ
 κατὰ τοῦ Κυρίου, καὶ κατὰ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ·

27 συνήχθησαν γὰρ ἐπ' ἀληθείας †ἐπὶ τὸν ἅγιον παῖδά σου Ἰησοῦν, ὃν ἔχρισας, Ἡρώδης τε καὶ Πόντιος †Πιλάτος, σὺν ἔθνεσι καὶ λαοῖς Ἰσραήλ, 28 ποιῆσαι ὅσα ἡ χεὶρ σου καὶ ἡ βουλή σου προώρισε γενέσθαι. 29 Καὶ τὰ νῦν, Κύριε, ἔπιδε ἐπὶ τὰς ἀπειλὰς αὐτῶν, καὶ δὸς τοῖς δούλοις σου μετὰ παρρησίας πάσης λαλεῖν τὸν λόγον σου, 30 ἐν τῷ τὴν χεῖρά σου ἐκτείνειν σε εἰς ἴασις, καὶ σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἁγίου παιδὸς σου Ἰησοῦ. 31 Καὶ δεηθέντων αὐτῶν ἐσαλεύθη ὁ τόπος ἐν ᾧ ἦσαν συνηγμένοι, καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαντες †Πνεύματος Ἁγίου, καὶ ἐλάλουν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ μετὰ παρρησίας.

32 Τοῦ δὲ πλήθους τῶν πιστευσάντων ἦν †ἡ καρδιά καὶ ὁ ψυχὴ μία· καὶ *οὐδὲ εἷς τι τῶν ὑπαρχόντων †αὐτῶν ἔλεγεν ἴδιον εἶναι, ἀλλ' ἦν αὐτοῖς †ἅπαντα κοινά. 33 Καὶ

† 4:21 κολασονται | κολασωνται ECM* NA SBL TH TR WH † 4:22
 τεσσαρακοντα | τεσσερακοντα CT § 4:22 εγεγονει | γεγονει ECM NA
 SBL WH * 4:23 απηγγειλαν | ανηγγειλαν PCK † 4:23 ειπον | ειπαν
 CT † 4:24 ειπον | ειπαν CT § 4:24 ο θεος | — ANT ECM* NA SBL TH
 WH * 4:25 δια στοματος δαυιδ (δαβιδ HF) 64% | δια στοματος δαβιδ του
 TR 24.5% | του πατρος ημων δια πνευματος αγιου στοματος δαυιδ (δαυειδ
 TH WH) ECM NA SBL 5.2% † 4:27 επι | εν τη πολει ταυτη επι CT † 4:27
 πιλατος | πειλατος WH § 4:28 σου | — ECM* SBL WH * 4:30 σου | —
 WH † 4:31 πνευματος αγιου | του αγιου πνευματος CT † 4:32 η | —
 ECM* NA SBL TH WH § 4:32 η | — ECM* NA SBL TH WH * 4:32 ουδε
 | ουδ SCR † 4:32 αυτων | αυτω ANT BYZ CT PCK TR † 4:32 απαντα |

Σμεγάλη δυνάμει ἀπεδίδουν * τὸ μαρτύριον οἱ ἀπόστολοι † τῆς ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, χάρις τε μεγάλη ἦν ἐπὶ πάντας αὐτούς. ³⁴ Οὐδὲ γὰρ ἐνδεής τις † ὑπῆρχεν ἐν αὐτοῖς· ὅσοι γὰρ κτήτορες χωρίων ἢ οἰκιῶν ὑπῆρχον, πωλοῦντες ἔφερον τὰς τιμὰς τῶν πιπρασκομένων, ³⁵ καὶ ἐτίθουν παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων· ὁ δὲ ἐκάστω καθότι ἂν τις χρεῖαν εἶχεν. ³⁶ * Ἰωσῆς δέ, ὁ ἐπικληθεὶς Βαρνάβας † ἀπὸ τῶν ἀποστόλων—ὁ ἐστὶ, μεθερμηνευόμενον, υἱὸς παρακλήσεως—† Λευίτης, Κύπριος τῷ γένει, ³⁷ ὑπάρχοντος αὐτῷ ἀγροῦ, πωλήσας ἤνεγκε τὸ χρῆμα, καὶ ἔθηκε ὁ παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων.

5

¹ Ἄνῆρ δέ τις Ἀνανίας ὀνόματι, σὺν * Σαπφείρῃ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, ἐπώλησε κτῆμα, ² καὶ ἐνοσφίσατο ἀπὸ τῆς τιμῆς, † συνειδυίας καὶ τῆς γυναικὸς † αὐτοῦ, καὶ ἐνέγκας μέρος τι παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων ἔθηκεν. ³ Εἶπε δὲ ὁ Πέτρος, Ἀνανία, διὰ τί ἐπλήρωσεν ὁ Σατανᾶς τὴν καρδίαν σου, ψεύσασθαί σε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, καὶ νοσφίσασθαί * σε ἀπὸ τῆς τιμῆς τοῦ χωρίου; ⁴ Οὐχὶ μένον σοὶ ἔμενε, καὶ πραθὲν ἐν τῇ σῆ ἐξουσίᾳ ὑπῆρχε; Τί ὅτι ἔθου ἐν τῇ καρδίᾳ σου τὸ πρᾶγμα τοῦτο; Οὐκ ἐψεύσω ἄνθρωποις, ἀλλὰ τῷ Θεῷ. ⁵ Ἀκούων δὲ † ὁ Ἀνανίας τοὺς λόγους τούτους, πεσὼν ἐξέψυξε· καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας † ταῦτα. ⁶ Ἀναστάντες δὲ οἱ νεώτεροι συνέστειλαν αὐτόν, καὶ ἐξενέγκαντες ἔθαψαν.

⁷ Ἐγένετο δὲ ὡς ὥρων τριῶν διάστημα, καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ μὴ εἰδυῖα τὸ γεγονός εἰσηλθεν. ⁸ Ἀπεκρίθη δὲ ὁ αὐτῇ * ὁ Πέτρος, Εἶπέ μοι, εἰ τοσούτου τὸ χωρίον ἀπέδοσθε; Ἡ δὲ εἶπε, Ναί, τοσούτου. ⁹ Ὁ δὲ Πέτρος † εἶπε πρὸς αὐτήν, Τί ὅτι συνεφωνήθη ὑμῖν πειράσαι τὸ πνεῦμα Κυρίου; Ἴδού, οἱ πόδες τῶν θαψάντων τὸν ἄνδρα σου

§ 4:33 μεγαλη δυναμει | δυναμει μεγαλη ECM* NA PCK SBL TH WH * 4:33 το μαρτυριον οι αποστολοι | οι αποστολοι το μαρτυριον PCK † 4:33 της αναστασεως του κυριου ιησου 78.4% | του κυριου ιησου της αναστασεως ECM* WH 0.2% † 4:34 υπηρχεν 73.8% | ην CT PCK 24.4% § 4:35 διεδιδото | διεδιδετο CT * 4:36 ιωσης | ιωσηφ CT † 4:36 απο | υπο TR † 4:36 λευιτης | λευειτης WH § 4:37 παρα | προς ECM NA * 5:1 σαπφειρη | σαπφειρα PCK TH | σαπφιρη ECM NA SBL † 5:2 συνειδυιας | συνειδυιης CT † 5:2 αυτου | — CT § 5:3 πετρος | ο πετρος CT * 5:3 σε | — ANT CT TR † 5:5 ο | — TR † 5:5 ταυτα | — CT § 5:8 αυτη | προς αυτην CT * 5:8 ο | — CT † 5:9 ειπε | — CT

ἐπὶ τῆς θύρας, καὶ ἐξοίσουσί σε. ¹⁰ Ἐπεσε δὲ παραχρῆμα παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ ἐξέψυξεν· εἰσελθόντες δὲ οἱ νεανίσκοι εὔρον αὐτὴν νεκράν, καὶ ἐξενέγκαντες ἔθαψαν πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς. ¹¹ Καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐφ' ὅλην τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἐπὶ πάντα τοὺς ἀκούοντας ταῦτα.

¹² Διὰ δὲ τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων δέγινετο σημεῖα καὶ τέρατα ἐν τῷ λαῷ πολλά· καὶ ἦσαν ὁμοθυμαδὸν ἅπαντες ἐν τῇ στοᾷ Σολομώντος. ¹³ Τῶν δὲ λοιπῶν οὐδεὶς ἐτόλμα κολλᾶσθαι αὐτοῖς, ἀλλ' ἐμεγάλυνεν αὐτοὺς ὁ λαός· ¹⁴ μᾶλλον δὲ προσετίθεντο πιστεύοντες τῷ Κυρίῳ, πλήθη ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν· ¹⁵ ὥστε κατα τὰς πλατείας ἐκφέρειν τοὺς ἀσθενεῖς, καὶ τιθέναι ἐπὶ κλινῶν καὶ κραββάτων, ἵνα ἐρχομένου Πέτρου κἂν ἢ σκιὰ δέπισκιάσῃ τινὶ αὐτῶν. ¹⁶ Συνήρχετο δὲ καὶ τὸ πλῆθος τῶν περὶ πόλεων εἰς Ἱερουσαλήμ, φέροντες ἀσθενεῖς καὶ ὀχλουμένους ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων, οἵτινες ἐθεραπεύοντο ἅπαντες.

¹⁷ Ἀναστάς δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ πάντες οἱ σὺν αὐτῷ— ἡ οὖσα αἵρεσις τῶν Σαδδουκαίων—ἐπλήσθησαν ζήλου, ¹⁸ καὶ ἐπέβαλον τὰς χειῖρας αὐτῶν ἐπὶ τοὺς ἀποστόλους, καὶ ἔθεντο αὐτοὺς ἐν τηρήσει δημοσίᾳ. ¹⁹ Ἄγγελος δὲ Κυρίου διὰ στής νυκτὸς ἤνοιξε τὰς θύρας τῆς φυλακῆς, ἐξαγαγὼν τε αὐτοὺς εἶπε, ²⁰ Πορεύεσθε, καὶ σταθέντες λαλεῖτε ἐν τῷ ἱερῷ τῷ λαῷ πάντα τὰ ῥήματα τῆς ζωῆς ταύτης. ²¹ Ἀκούσαντες δὲ εἰσῆλθον ὑπὸ τὸν ὄρθρον εἰς τὸ ἱερόν, καὶ ἐδίδασκον.

Παραγενόμενος δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ, συνεκάλεσαν τὸ συνέδριον καὶ πᾶσαν τὴν γερουσίαν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ ἀπέστειλαν εἰς τὸ δεσμωτήριον, ἀχθῆναι αὐτούς. ²² Οἱ δὲ ὑπηρεταὶ παραγενόμενοι οὐχ εὔρον αὐτοὺς ἐν τῇ φυλακῇ· ἀναστρέψαντες δὲ ἀπήγγειλαν, ²³ λέγοντες ὅτι Τὸ μὲν δεσμωτήριον εὔρομεν κεκλεισμένον ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ, καὶ τοὺς

‡ 5:10 παρα | προς ECM* NA SBL TH WH § 5:12 εγινετο | εγενετο BYZ
 PCK ST * 5:12 εν τω λαω πολλα | πολλα εν τω λαω CT † 5:12 απαντες
 | παντες WH ‡ 5:12 σολομωντος | σολομωντος PCK § 5:15 κατα | και
 εις CT * 5:15 κλινων | κλιναριων CT † 5:15 κραβατων | κραβαττων
 ANT CT ‡ 5:15 πετρου | του πετρου PCK § 5:15 επισκιαση | επισκιασει
 WH * 5:16 εις | — CT † 5:16 οιτινες | και PCK ‡ 5:18 αυτων | — ECM*
 NA SBL TH WH § 5:19 της | — CT * 5:19 ηνοιξε | ανοιξας ECM* NA
 † 5:22 υπηρεται παραγενομενοι | παραγενομενοι υπηρεται CT PCK ‡ 5:23
 μεν | — CT

φύλακας ἑστῶτας *πρὸ τῶν θυρῶν· ἀνοίξαντες δέ, ἔσω οὐδένα εὗρομεν. ²⁴ Ὡς δὲ ἤκουσαν τοὺς λόγους τούτους ὃ τε ἱερεὺς καὶ ὁ στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, διηπόρουν περὶ αὐτῶν, τί ἂν γένοιτο τοῦτο. ²⁵ Παραγενόμενος δέ τις ἀπήγγειλεν αὐτοῖς ἄτις Ἰδοῦ, οἱ ἄνδρες οὐκ ἔθεσθε ἐν τῇ φυλακῇ εἰσὶν ἐν τῷ ἱερῷ ἑστῶτες καὶ διδάσκοντες τὸν λαόν. ²⁶ Τότε ἀπελθὼν ὁ στρατηγὸς σὺν τοῖς ὑπηρέταις ἤγαγεν αὐτούς, οὐ μετὰ βίας, ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν, *ἵνα μὴ λιθασθῶσιν.

²⁷ Ἀγαθόντες δὲ αὐτοὺς ἔστησαν ἐν τῷ συνεδρίῳ. Καὶ ἐπρώτησεν αὐτοὺς ὁ ἀρχιερεὺς, ²⁸ λέγων, Ἰδοῦ παραγγελία παρηγγείλαμεν ὑμῖν μὴ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτου; Καὶ ἰδοῦ πεπληρώκατε τὴν Ἱερουσαλήμ τῆς διδαχῆς ὑμῶν, καὶ βούλεσθε ἐπαγαγεῖν ἐφ' ἡμᾶς τὸ αἷμα τοῦ ἀνθρώπου τούτου. ²⁹ Ἀποκριθεὶς δὲ Πέτρος καὶ οἱ ἀπόστολοι εἶπον, Πειθαρχεῖν δεῖ Θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις. ³⁰ Ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν ἤγειρεν Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς διεχειρίσασθε, κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου. ³¹ Τοῦτον ὁ Θεὸς ἀρχηγὸν καὶ σωτῆρα ὑψωσε τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, *δοῦναι μετάνοιαν τῷ Ἰσραὴλ καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. ³² Καὶ ἡμεῖς ἐσμεν αὐτοῦ μάρτυρες τῶν ῥημάτων τούτων, καὶ τὸ Πνεῦμα ἁγίου, ὃ ἔδωκεν ὁ Θεὸς τοῖς πειθαρχοῦσιν αὐτῷ.

³³ Οἱ δὲ ἰσχυροὶ διεπρίοντο, καὶ *ἐβουλεύοντο ἀνελεῖν αὐτούς. ³⁴ Ἀναστὰς δέ τις ἐν τῷ συνεδρίῳ Φαρισαῖος, ὀνόματι Γαμαλιήλ, νομοδιδάσκαλος, τίμιος παντὶ τῷ λαῷ, ἐκέλευσεν ἔξω βραχὺ τί τοὺς ἀποστόλους ποιῆσαι. ³⁵ Εἶπέ τε πρὸς αὐτούς, Ἄνδρες Ἰσραηλίται, προσέχετε ἑαυτοῖς ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις τούτοις, τί μέλλετε πράσσειν. ³⁶ Πρὸ γὰρ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀνέστη Θεοδᾶς, λέγων εἶναί τινα ἑαυτόν, ὃν *προσεκλήθη ἀριθμὸς ἀνδρῶν ὡσεὶ τετρακοσίων· ὃς ἀνηρέθη, καὶ πάντες ὅσοι ἐπέιθοντο αὐτῷ διελύθησαν

§ 5:23 εστωτας | εξω εστωτας TR * 5:23 προ | επι ECM* NA SBL TH WH
† 5:24 ιερευς και ο 81.7% | — CT 8.1% ‡ 5:25 οτι | λεγων οτι TR § 5:26
ηγαγεν | ηγεν NA TH WH * 5:26 ινα | — CT † 5:28 ου | — ECM* SBL
TH WH ‡ 5:29 πετρος | ο πετρος TR § 5:29 ειπον | ειπαν CT * 5:31
δουнай | του δουнай NA SBL WH † 5:32 αυτου | — ECM* NA SBL TH WH
‡ 5:32 δε | — CT § 5:33 ακουοντες | ακουσαντες ANT BYZ CT HF TR
* 5:33 εβουλευοντο | εβουλοντο NA SBL TH WH † 5:34 τι | — CT ‡ 5:34
αποστολους 98.3% | ανθρωπους CT 1.1% § 5:35 ισραηλιται | ισραηλειται
TH WH * 5:36 προσεκληθη | προσεκλιθη ANT CT PCK | προσεκολληθη TR
† 5:36 αριθμος ανδρων | ανδρων αριθμος CT ‡ 5:36 ωσει | ως CT PCK

καὶ ἐγένοντο εἰς οὐδέν. ³⁷ Μετὰ τοῦτον ἀνέστη Ἰούδας ὁ Γαλιλαῖος ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς ἀπογραφῆς, καὶ ἀπέστησε λαὸν Σικανὸν ὀπίσω αὐτοῦ· κἀκεῖνος ἀπώλετο, καὶ πάντες ὅσοι ἐπέιθοντο αὐτῷ διεσκορπίσθησαν. ³⁸ Καὶ τὰ νῦν λέγω ὑμῖν, ἀπόστητε ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων τούτων, καὶ *ἐάσατε αὐτούς· ὅτι ἐὰν ἧ ἕξ ἀνθρώπων ἡ †βουλή ἢ τὸ ἔργον τοῦτο, καταλυθήσεται. ³⁹ εἰ δὲ ἐκ Θεοῦ ἐστίν, οὐ δύνασθε καταλῦσαι ἑαυτό, μήποτε καὶ θεομάχοι εὔρεθῆτε. ⁴⁰ Ἐπέισθησαν δὲ αὐτῷ· καὶ προσκαλεσάμενοι τοὺς ἀποστόλους, *δείραντες παρήγγειλαν μὴ λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἀπέλυσαν †αὐτούς. ⁴¹ Οἱ μὲν οὖν ἐπορεύοντο χαίροντες ἀπὸ προσώπου τοῦ συνεδρίου, ὅτι †ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ Ἰησοῦ κατηξιώθησαν ἀτιμασθῆναι. ⁴² Πᾶσάν τε ἡμέραν, ἐν τῷ ἱερῷ καὶ κατ' οἶκον, οὐκ ἐπαύοντο διδάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι ὁ Ἰησοῦν τὸν Χριστόν.

6

¹ Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ταύταις, πληθυνόντων τῶν μαθητῶν, ἐγένετο γογγυσμὸς τῶν Ἑλληνιστῶν πρὸς τοὺς Ἑβραίους, ὅτι παρεθεωροῦντο ἐν τῇ διακονίᾳ τῇ καθημερινῇ αἱ χῆραι αὐτῶν. ² Προσκαλεσάμενοι δὲ οἱ δώδεκα τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν, *εἶπον, Οὐκ ἄρεστόν ἐστιν ἡμᾶς, καταλείψαντας τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, διακονεῖν τραπέζαις. ³ Ἐπισκέψασθε τοῦν, ἀδελφοί, ἄνδρας ἐξ ὑμῶν μαρτυρουμένους ἐπτά, πλήρεις Πνεύματος †Ἁγίου καὶ σοφίας, οὓς ὁκαταστήσωμεν ἐπὶ τῆς χρείας ταύτης. ⁴ Ἡμεῖς δὲ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ διακονίᾳ τοῦ λόγου *προσκαρτερήσομεν. ⁵ Καὶ ἤρρεσεν ὁ λόγος ἐνώπιον παντὸς τοῦ πλήθους· καὶ ἐξελέξαντο Στέφανον, ἄνδρα †πλήρης πίστεως καὶ Πνεύματος Ἁγίου, καὶ Φίλιππον, καὶ Πρόχορον, καὶ Νικάνορα, καὶ Τίμωνα, καὶ Παρμενᾶν, καὶ Νικόλαον προσήλυτον

§ 5:37 ικανον | — CT * 5:38 εασατε | αφετε ECM* NA SBL TH WH
† 5:38 βουλη | βουλη αυτη ANT CT TR † 5:39 δυνασθε | δυνησεσθε
CT PCK § 5:39 αυτο | αυτους CT * 5:40 δειραντες | δηραντες PCK
† 5:40 αυτους | — CT † 5:41 υπερ του ονοματος του ιησου κατηξιωθησαν
| υπερ του ονοματος αυτου κατηξιωθησαν ANT BYZ TR | κατηξιωθησαν
υπερ του ονοματος του χριστου PCK | κατηξιωθησαν υπερ του ονοματος
CT § 5:42 ιησουν τον χριστον | τον χριστον ιησουν CT PCK * 6:2
ειπον | ειπαν CT † 6:3 ουν | δε ECM NA SBL WH † 6:3 αγιου | —
CT § 6:3 καταστησωμεν | καταστησωμεν ANT BYZ CT PCK TR * 6:4
προσκαρτερησωμεν | προσκαρτερησωμεν ECM* † 6:5 πληρης | πληρη ANT
BYZ PCK TR WH

Ἀντιοχέα, ⁶ οὓς ἔστησαν ἐνώπιον τῶν ἀποστόλων· καὶ προσευξάμενοι ἐπέθηκαν αὐτοῖς τὰς χεῖρας.

⁷ Καὶ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἠϋξανε, καὶ ἐπληθύνετο ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ σφόδρα, πολὺς τε ὄχλος τῶν ἱερέων ὑπήκουον τῇ πίστει.

⁸ Στέφανος δὲ πλήρης πίστεως καὶ δυνάμεως ἐποίει τέρατα καὶ σημεῖα μεγάλα ἐν τῷ λαῷ. ⁹ Ἀνέστησαν δέ τινες τῶν ἐκ τῆς συναγωγῆς τῆς λεγομένης Λιβερτίνων, καὶ Κυρηναίων, καὶ Ἀλεξανδρέων, καὶ τῶν ἀπὸ Κιλικίας καὶ Ἀσίας, συζητοῦντες τῷ Στεφάνῳ. ¹⁰ Καὶ οὐκ ἴσχυον ἀντιστῆναι τῇ σοφίᾳ καὶ τῷ πνεύματι ᾧ ἐλάλει. ¹¹ Τότε ὑπέβαλον ἄνδρας λέγοντας ὅτι Ἀκηκόαμεν αὐτοῦ λαλοῦντος ῥήματα βλάσφημα εἰς *Μωσῆν καὶ τὸν Θεόν. ¹² †Συνεκίνησάν τε τὸν λαὸν καὶ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς γραμματεῖς, καὶ ἐπιστάντες συνήρπασαν αὐτόν, καὶ ἤγαγον εἰς τὸ συνέδριον, ¹³ ἔστησάν τε μάρτυρας ψευδεῖς λέγοντας, Ὁ ἄνθρωπος οὗτος οὐ παύεται ῥήματα βλάσφημα λαλῶν κατὰ τοῦ τόπου τοῦ ἁγίου καὶ τοῦ νόμου· ¹⁴ ἀκηκόαμεν γὰρ αὐτοῦ λέγοντος ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος οὗτος καταλύσει τὸν τόπον τοῦτον, καὶ ἀλλάξει τὰ ἔθνη ἃ παρέδωκεν ἡμῖν *Μωσῆς. ¹⁵ Καὶ ἀτενίσαντες εἰς αὐτὸν †ἅπαντες οἱ καθεζόμενοι ἐν τῷ συνεδρίῳ, εἶδον τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡσεὶ πρόσωπον ἀγγέλου.

7

¹ Εἶπε δὲ ὁ ἀρχιερεὺς, Εἰ *ἄρα ταῦτα οὕτως ἔχει; ² Ὁ δὲ ἔφη, Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατε. Ὁ Θεὸς τῆς δόξης ὤφθη τῷ πατρὶ ἡμῶν Ἀβραὰμ ὄντι ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ, πρὶν ἢ κατοικῆσαι αὐτὸν ἐν Χαρράν, ³ καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν, Ἐξελθε ἐκ τῆς γῆς σου καὶ ἐκ τῆς συγγενείας σου, καὶ δεῦρο εἰς γῆν ἣν ἄν σοι δείξω. ⁴ Τότε ἐξελθὼν ἐκ γῆς Χαλδαίων κατώκησεν ἐν Χαρράν· κάκειθεν, μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν πατέρα αὐτοῦ, μετώκισεν αὐτὸν εἰς τὴν γῆν ταύτην εἰς ἣν ὑμεῖς νῦν κατοικεῖτε· ⁵ καὶ οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ κληρονομίαν ἐν αὐτῇ, οὐδὲ βῆμα ποδός· καὶ ἐπηγγείλατο ἑδοῦναι αὐτῷ

‡ 6:8 πιστεως 78.4% | χαριτος CT 19.8% § 6:9 συζητουντες | συζητουντες TH WH * 6:11 μωσην | μωυσην ANT CT † 6:12 συνεκινησαν | συνεκεινησαν TH ‡ 6:13 ρηματα βλασφημα λαλων | λαλων ρηματα CT § 6:13 αγιου | αγιου τουτου ECM* NA TR WH * 6:14 μωσης | μωυσης ANT CT TR † 6:15 απαντες | παντες CT ‡ 6:15 ειδον | ειδαν WH * 7:1 αρα | — CT † 7:3 εκ | — WH ‡ 7:3 γην | την γην CT § 7:5 δουναι αυτω | αυτω δουναι BYZ TR | δουναι αυτην PCK

εἰς κατάσχεσιν * αὐτήν, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ μετ' αὐτόν, οὐκ ὄντος αὐτῷ τέκνου. ⁶ Ἐλάλησε δὲ οὕτως ὁ Θεός, ὅτι ἔσται τὸ σπέρμα αὐτοῦ πάροιικον ἐν γῆ ἄλλοτρία, καὶ δουλώσουσιν αὐτὸ καὶ κακώσουσιν, ἔτη τετρακόσια. ⁷ Καὶ τὸ ἔθνος, ᾧ †ἐὰν †δουλεύσωσι, κρινῶ ἐγώ, ὧς εἶπεν ὁ Θεός· καὶ μετὰ ταῦτα ἐξελεύσονται, καὶ λατρεύσουσί μοι ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ. ⁸ Καὶ ἔδωκεν αὐτῷ διαθήκην περιτομῆς· καὶ οὕτως ἐγέννησε τὸν Ἰσαάκ, καὶ περιέτεμεν αὐτόν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ· καὶ * ὁ Ἰσαάκ τὸν Ἰακώβ, καὶ † ὁ Ἰακώβ τοὺς δώδεκα πατριάρχας.

⁹ Καὶ οἱ πατριάρχαι ζηλώσαντες τὸν Ἰωσήφ ἀπέδοντο εἰς Αἴγυπτον· καὶ ἦν ὁ Θεὸς μετ' αὐτοῦ, ¹⁰ καὶ †ἐξείλετο αὐτόν ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ χάριν καὶ σοφίαν ἐναντίον Φαραῶ βασιλέως Αἰγύπτου, καὶ κατέστησεν αὐτόν ἡγούμενον ἐπ' Αἴγυπτον καὶ Σῶλον τὸν οἶκον αὐτοῦ. ¹¹ Ἦλθε δὲ λιμὸς ἐφ' ὅλην τὴν * γῆν Αἰγύπτου καὶ Χαναάν, καὶ θλίψις μεγάλη· καὶ οὐχ †εὔρισκον χορτάσματα οἱ πατέρες ἡμῶν. ¹² Ἀκούσας δὲ Ἰακώβ ὄντα †σιτα ἐν Αἰγύπτῳ, ἐξαπέστειλε τοὺς πατέρας ἡμῶν πρῶτον. ¹³ Καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ ὤνεγνωρίσθη Ἰωσήφ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ, καὶ φανερόν ἐγένετο τῷ Φαραῶ τὸ γένος * τοῦ Ἰωσήφ. ¹⁴ Ἀποστείλας δὲ Ἰωσήφ μετεκαλέσατο † τὸν πατέρα αὐτοῦ Ἰακώβ, καὶ πᾶσαν τὴν †συγγένειαν, ἐν ὧσιν ἔβδομήκοντα πέντε. ¹⁵ * Κατέβη δὲ Ἰακώβ εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἐτελεύτησεν αὐτὸς καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν. ¹⁶ καὶ μετετέθησαν εἰς † Συχέμ, καὶ ἐτέθησαν ἐν τῷ μνήματι † ὠνήσατο Ἀβραάμ τιμῆς ἀργυρίου παρὰ τῶν υἱῶν Σ'εμμὸρ * τοῦ † Συχέμ.

¹⁷ Καθὼς δὲ ἤγγιζεν ὁ χρόνος τῆς ἐπαγγελίας † ἧς ὤμοσεν ὁ Θεὸς τῷ Ἀβραάμ, ἠΰξησεν ὁ λαὸς καὶ ἐπληθύνθη ἐν Αἰγύπτῳ, ¹⁸ ἄχρις οὗ ἀνέστη

* 7:5 αὐτην | αὐτῶ PCK † 7:7 εἰς | ἐν WH † 7:7 δουλεύσωσι | δουλεύσουσι NA SBL WH § 7:7 εἶπεν ὁ θεὸς | ὁ θεὸς εἶπε CT * 7:8 ο | — CT † 7:8 ο | — CT † 7:10 ἐξείλετο | ἐξείλατο CT § 7:10 ολον | εφ' ὅλον ECM* NA * 7:11 γῆν αἰγυπτου 90.2% | αἰγυπτου CT 3.9% † 7:11 εὐρισκον | ἡρῖσκον ECM NA SBL WH † 7:12 σῖτα ἐν αἰγυπτῳ | σῖτια εἰς αἰγυπτου CT § 7:13 ἀνεγνωρίσθη | ἐγνωρίσθη WH * 7:13 τοῦ ἰωσηφ | ἰωσηφ SBL WH | αὐτοῦ TH † 7:14 τὸν πατέρα αὐτοῦ ἰακωβ | ἰακωβ τὸν πατέρα αὐτοῦ CT PCK † 7:14 συγγενειαν | συγγενειαν αὐτοῦ ANT BYZ PCK TR § 7:14 ψυχαις ἐβδομηκοντα πέντε | ἐβδομηκοντα πέντε ψυχαις PCK * 7:15 κατέβη δε | καὶ κατέβη ECM* NA SBL TH † 7:16 συχημ | σιχημ SCR † 7:16 ο | ὦ ANT CT § 7:16 ἐμμορ | ἐμμορ CT PCK | ἐμορ SCR * 7:16 τοῦ | ἐν CT † 7:16 συχημ | σιχημ SCR † 7:17 ἦς | ἦν ANT § 7:17 ὤμοσεν

βασιλεὺς *ἕτερος, ὃς οὐκ ἤδει τὸν Ἰωσήφ. ¹⁹ Οὗτος κατασοφισάμενος τὸ γένος ἡμῶν, ἐκάκωσε τοὺς πατέρας †ἡμῶν, τοῦ ποιεῖν ‡ἐκθετα τὰ βρέφη αὐτῶν, εἰς τὸ μὴ ζωογονεῖσθαι. ²⁰ Ἐν ᾧ καιρῷ ἐγεννήθη Ὡμοῦς, καὶ ἦν ἀστεῖος τῷ Θεῷ· ὃς ἀνετράφη μῆνας τρεῖς ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ *πατρός. ²¹ †Ἐκτεθέντα δὲ αὐτόν, ἀνείλετο ἡ θυγάτηρ Φαραῶ, καὶ ἀνεθρέψατο αὐτὸν ἑαυτῇ εἰς ἰόν. ²² Καὶ ἐπαιδεύθη ‡Μωσῆς Σπάση σοφία Αἰγυπτίων· ἦν δὲ δυνατὸς ἐν λόγοις καὶ *ἔργοις.

²³ Ὡς δὲ ἐπληροῦτο αὐτῷ †τεσσαρακονταετῆς χρόνος, ἀνέβη ‡ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ ἐπισκέψασθαι τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ. ²⁴ Καὶ ἰδὼν τινα ἀδικούμενον, ἠμύνατο καὶ Σέποίησεν ἐκδίκησιν τῷ καταπονουμένῳ, πατάξας τὸν Αἰγύπτιον. ²⁵ ἐνόμιζε δὲ συνιέναι τοὺς ἀδελφοὺς *αὐτοῦ ὅτι ὁ Θεὸς διὰ χειρὸς αὐτοῦ δίδωσιν †αὐτοῖς σωτηρίαν· οἱ δὲ οὐ συνῆκαν. ²⁶ Τῇ ‡τε ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ ὤφθη αὐτοῖς μαχομένοις, καὶ Σσυνήλασεν αὐτοὺς εἰς εἰρήνην, εἰπὼν, Ἄνδρες, ἀδελφοί ἐστε *ὑμεῖς· ἵνα τί ἀδικεῖτε ἀλλήλους; ²⁷ Ὁ δὲ ἀδικῶν τὸν πλησίον ἀπόσωσε †αὐτόν, εἰπὼν, Τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστὴν ἐφ' ἡμᾶς; ²⁸ Μὴ ἀνελεῖν με σὺ θέλεις, ὃν τρόπον ἀνεῖλες Σχθὲς τὸν Αἰγύπτιον; ²⁹ Ἐφυγε δὲ *Μωσῆς ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ, καὶ ἐγένετο πάροικος ἐν γῆ Μαδιάμ, οὗ ἐγέννησεν υἱοὺς δύο.

³⁰ Καὶ πληρωθέντων ἐτῶν †τεσσαράκοντα, ὤφθη αὐτῷ ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῦ ὄρους Σινᾶ ἄγγελος ‡Κυρίου ἐν Σφλογί πυρὸς βάτου. ³¹ Ὁ δὲ *Μωσῆς ἰδὼν †ἐθαύμαζε τὸ ὄραμα· προσερχομένου δὲ αὐτοῦ κατανοῆσαι, ἐγένετο φωνὴ Κυρίου ‡πρὸς αὐτόν, ³² Ἐγὼ ὁ Θεὸς τῶν πατέρων

* 7:18 ετερος | ετερος επ αιγυπτον ECM* NA SBL TH WH † 7:19 ημων | — ECM* SBL TH WH ‡ 7:19 εκθετα τα βρεφη | τα βρεφη εκθετα CT § 7:20 μωσης | μωσης ANT CT PCK * 7:20 πατρος | πατρος αυτου ANT TR † 7:21 εκτεθεντα δε αυτον ανειλετο | εκτεθεντα δε αυτον ανειλετο αυτου ANT TR | εκτεθεντος δε αυτου ανειλατο αυτου CT ‡ 7:22 μωσης | μωσης ANT CT PCK § 7:22 παση | εν παση NA * 7:22 εργοις | εν εργοις ANT TR | εργοις αυτου ECM* NA SBL TH WH † 7:23 τεσσαρακονταετης | τεσσερακονταετης CT ‡ 7:23 επι | εις ANT § 7:24 εποιησεν | εποιησατο ANT * 7:25 αυτου | — SBL WH † 7:25 αυτοις σωτηριαν | σωτηριαν αυτοις CT ‡ 7:26 τε | δε SCR § 7:26 συνηλασεν | συνηλλασεν CT * 7:26 υμεις | — CT † 7:27 αυτον | τουτου PCK ‡ 7:27 ημας | ημων ANT BYZ ECM* NA SBL TH WH § 7:28 χθες | εχθες CT * 7:29 μωσης | μωσης ANT CT † 7:30 τεσσαρακοντα | τεσσερακοντα CT ‡ 7:30 κυριου | — CT § 7:30 φλογι πυροσ | πυρι φλογος ECM* * 7:31 μωσης | μωσης

σου, ὁ Θεὸς Ἀβραὰμ καὶ ὁ Θεὸς Ἰσαὰκ καὶ ὁ Θεὸς Ἰακώβ. Ἐντρομος δὲ γενόμενος *Μωσῆς οὐκ ἐτόλμα κατανοῆσαι. ³³ Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Κύριος, Λῦσον τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν σου· ὁ γὰρ τόπος ἐν ᾧ ἔστηκας γῆ ἁγία ἐστίν. ³⁴ Ἴδὼν εἶδον τὴν κάκωσιν τοῦ λαοῦ μου τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ τοῦ στεναγμοῦ αὐτῶν ἤκουσα· καὶ κατέβην ἐξελέσθαι αὐτούς· καὶ νῦν δεῦρο, ἄποστελῶ σε εἰς Αἴγυπτον.

³⁵ Τοῦτον τὸν *Μωσῆν ὃν ἠρνήσαντο εἰπόντες, Τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστήν; τοῦτον ὁ Θεὸς ἄρχοντα καὶ λυτρωτὴν ἀπέστειλεν ἐν χειρὶ ἀγγέλου τοῦ ὀφθέντος αὐτῷ ἐν τῇ βάρῳ. ³⁶ Οὗτος ἐξήγαγεν αὐτούς, ποιήσας τέρατα καὶ σημεῖα ἐν Σῆν *Αἰγύπτῳ καὶ ἐν Ἐρυθρᾷ θαλάσῃ, καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἔτη ἑσσαράκοντα. ³⁷ Οὗτός ἐστιν ὁ ΣΜωσῆς ὁ *εἰπὼν τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ, Προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει ἡ Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς ἐμέ. ³⁸ Οὗτός ἐστιν ὁ γενόμενος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν τῇ ἐρήμῳ μετὰ τοῦ ἀγγέλου τοῦ λαλοῦντος αὐτῷ ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ καὶ τῶν πατέρων ἡμῶν· ὃς ἐδέξατο ἁλόγον ζῶντα δοῦναι ἡμῖν. ³⁹ ᾧ οὐκ ἠθέλησαν ὑπήκοοι γενέσθαι οἱ πατέρες ἡμῶν, ἀλλ' ἀπόσαντο, καὶ ἐστράφησαν ἡτὴ καρδίᾳ αὐτῶν εἰς Αἴγυπτον, ⁴⁰ εἰπόντες τῷ Ἀαρών, Ποίησον ἡμῖν θεοὺς οἱ προπορεύσονται ἡμῶν· ὁ γὰρ ΣΜωσῆς οὗτος, ὃς ἐξήγαγεν ἡμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, οὐκ οἶδαμεν τί *γένονεν αὐτῷ. ⁴¹ Καὶ ἐμοσχοποίησαν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ ἀνήγαγον θυσίαν τῷ εἰδώλῳ, καὶ εὐφραίνοντο ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτῶν. ⁴² Ἐστρεψε δὲ ὁ Θεός, καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς λατρεύειν τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ· καθὼς γέγραπται ἐν βίβλῳ τῶν προφητῶν,

§ 7:32 ο θεος ισαακ και ο θεος | ισαακ και CT * 7:32 μωσης | μωυσης
 ANT CT PCK † 7:33 εν | εφ CT ‡ 7:34 αυτων | αυτου SBL WH § 7:34
 αποστελω | αποστειλω CT * 7:35 μωσην | μωυσην ANT CT PCK TR † 7:35
 αρχοντα | αρχηγον PCK | και αρχοντα ECM* NA SBL WH ‡ 7:35 απεστειλεν
 εν | απεσταλκε συν CT § 7:36 γη | τη WH * 7:36 αιγυπτω | αιγυπτου
 TR † 7:36 τεσσαρακοντα | τεσσερακοντα CT ‡ 7:37 ο | — PCK § 7:37
 μωσης | μωυσης ANT CT PCK TR * 7:37 ειπων | ειπας CT † 7:37 κυριος
 ο θεος ημων | κυριος ο θεος υμων ANT TR | ο θεος CT ‡ 7:37 εμε | εμε
 αυτου ακουσεσθε ANT TR § 7:38 λογον | λογια ANT BYZ CT HF PCK TR
 * 7:38 ημιν | υμιν WH † 7:39 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH ‡ 7:39 τη
 καρδια | ταις καρδιαις TR | εν ταις καρδιαις CT § 7:40 μωσης | μωυσης
 ANT CT PCK * 7:40 γεγονεν | εγενετο CT

Μὴ σφάγια καὶ θυσίας προσηνέγκατέ μοι
 †ἔτη τεσσαράκοντα ἐν τῇ ἐρήμῳ, οἶκος Ἰσραὴλ;
 43 Καὶ ἀνελάβετε τὴν σκηνὴν τοῦ Μολόχ,
 καὶ τὸ ἄστρον τοῦ Θεοῦ †ὑμῶν Σ'Ρεμφάν,
 τοὺς τύπους οὓς ἐποιήσατε προσκυνεῖν αὐτοῖς·
 καὶ μετοικίω ὑμᾶς ἐπέκεινα Βαβυλῶνος.

44 Ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου ἦν * τοῖς πατράσιν ἡμῶν
 ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθὼς διετάξατο ὁ λαλῶν τῷ †Μωσῆ,
 ποιῆσαι αὐτὴν κατὰ τὸν τύπον ὃν ἐωράκει. 45 Ἦν καὶ
 εἰσήγαγον διαδεξάμενοι οἱ πατέρες ἡμῶν μετὰ Ἰησοῦ
 ἐν τῇ κατασχέσει τῶν ἐθνῶν, ὧν ἐξῶσεν ὁ Θεὸς ἀπὸ
 προσώπου τῶν πατέρων ἡμῶν, ἕως τῶν ἡμερῶν †Δαυίδ·
 46 ὃς εὔρε χάριν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, καὶ ἠτήσατο εὐρεῖν
 σκηνῶμα τῷ Σ'Θεῶ Ἰακώβ. 47 Σολομῶν δὲ * ὠκοδόμησεν
 αὐτῷ οἶκον. 48 Ἄλλ' οὐχ ὁ ὑψιστος ἐν χειροποιήτοις
 †ναοῖς κατοικεῖ, καθὼς ὁ προφήτης λέγει,

49 Ὁ οὐρανός μοι θρόνος,
 †ἡ δὲ γῆ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν μου·
 ποῖον οἶκον οἰκοδομήσετέ μοι; λέγει Κύριος·
 ἢ τίς τόπος τῆς καταπαύσεώς μου;
 50 Οὐχὶ ἡ χεὶρ μου ἐποίησε ταῦτα πάντα;

51 Σκληροτράχηλοι καὶ ἀπερίτμητοι Στῆ καρδία καὶ
 τοῖς ὠσίν, ὑμεῖς αἰεὶ τῷ Πνεύματι τῷ Ἁγίῳ ἀντιπίπτετε·
 ὡς οἱ πατέρες ὑμῶν, καὶ ὑμεῖς. 52 Τίνα τῶν προφητῶν
 οὐκ ἐδίωξαν οἱ πατέρες ὑμῶν; Καὶ ἀπέκτειναν τοὺς
 προκαταγγείλαντας περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ δικαίου, οὐ
 νῦν ὑμεῖς προδόται καὶ φονεῖς * γεγένησθε. 53 οἵτινες
 ἐλάβετε τὸν νόμον εἰς διαταγὰς ἀγγέλων, καὶ οὐκ
 ἐφυλάξατε.

54 Ἀκούοντες δὲ ταῦτα, διεπρίοντο ταῖς καρδίαις
 αὐτῶν, καὶ ἔβρυχον τοὺς ὀδόντας ἐπ' αὐτόν. 55 Ὑπάρχων
 δὲ πλήρης Πνεύματος Ἁγίου, ἀτενίσας εἰς τὸν οὐρανόν,

† 7:42 ετη τεσσαρακοντα εν τη ερημω | εν τη ερημω ετη τεσσαρακοντα PCK
 | ετη τεσσαρακοντα εν τη ερημω CT † 7:43 υμων | — SBL WH § 7:43
 ρεμφαν | ρεφαν BYZ TH | ρεφφαν PCK | ραιφαν ECM NA SBL | ρομφα WH
 * 7:44 τοις | εν τοις ST † 7:44 μωση | μωση ANT CT PCK † 7:45 δαυιδ
 | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH § 7:46 θεω | οικω ECM* NA * 7:47
 ωκοδομησεν | οικοδομησεν ECM NA SBL WH † 7:48 ναοις | — CT † 7:49
 η δε | και η WH § 7:51 τη καρδια | καρδιας ECM NA SBL WH | ταις
 καρδιας υμων TH * 7:52 γεγενησθε | εγενεσθε CT

εἶδε δόξαν Θεοῦ, καὶ Ἰησοῦν ἐστῶτα ἐκ δεξιῶν τοῦ Θεοῦ,
 56 καὶ εἶπεν, Ἴδού, θεωρῶ τοὺς οὐρανοὺς ἀνεωγμένους,
 καὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν ἐστῶτα τοῦ
 Θεοῦ. 57 Κράξαντες δὲ φωνῇ μεγάλη, συνέσχον τὰ
 ὦτα αὐτῶν, καὶ ὥρμησαν ὁμοθυμαδὸν ἐπ' αὐτόν·
 58 καὶ ἐκβαλόντες ἔξω τῆς πόλεως, ἐλιθοβόλουν· καὶ
 οἱ μάρτυρες ἀπέθεντο τὰ σιμάτια παρὰ τοὺς πόδας
 νεανίου καλουμένου Σαύλου. 59 Καὶ ἐλιθοβόλουν τὸν
 Στέφανον, ἐπικαλούμενον καὶ λέγοντα, Κύριε Ἰησοῦ,
 δέξαι τὸ πνεῦμά μου. 60 Θεὸς δὲ τὰ γόνατα, ἔκραξε φωνῇ
 μεγάλη, Κύριε, μὴ στήσης αὐτοῖς *τὴν ἀμαρτίαν ταύτην.
 Καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐκοιμήθη.

8

1 Σαῦλος δὲ ἦν συννευδοκῶν τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ.

Ἐγένετο δὲ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ διωγμὸς μέγας
 ἐπὶ τὴν ἐκκλησίαν τὴν ἐν Ἱεροσολύμοις· πάντες
 *δὲ διεσπάρησαν κατὰ τὰς χώρας τῆς Ἰουδαίας καὶ
 †Σαμαρείας, πλην τῶν ἀποστόλων. 2 Συνεκόμισαν δὲ τὸν
 Στέφανον ἄνδρες εὐλαβεῖς, καὶ ἐποίησαντο κοπετὸν
 μέγαν ἐπ' αὐτῷ. 3 Σαῦλος δὲ ἐλυμαίνεται τὴν ἐκκλησίαν,
 κατὰ τοὺς οἴκους εἰσπορευόμενος, σύρων τε ἄνδρας καὶ
 γυναῖκας παρεδίδου εἰς φυλακὴν.

4 Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες διήλθον, εὐαγγελιζόμενοι
 τὸν λόγον. 5 Φίλιππος δὲ κατελθὼν εἰς Σπόλιν
 τῆς *Σαμαρείας, ἐκήρυσσεν αὐτοῖς τὸν Χριστόν.
 6 Προσεῖχόν †τε οἱ ὄχλοι τοῖς λεγομένοις ὑπὸ τοῦ
 Φιλίππου ὁμοθυμαδόν, ἐν τῷ ἀκούειν αὐτοὺς καὶ
 βλέπειν τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει. 7 †Πολλῶν γὰρ τῶν ἐχόντων
 πνεύματα ἀκάθαρτα, βοῶντα ὁ φωνῇ μεγάλη *ἐξήρχετο·
 πολλοὶ δὲ παραλελυμένοι καὶ χωλοὶ ἐθεραπεύθησαν.
 8 †Καὶ ἐγένετο †χαρὰ μεγάλη ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ.

9 Ἄνῆρ δέ τις ὀνόματι Σίμων προὑπῆρχεν ἐν τῇ πόλει
 μαγεύων καὶ Σέξιστῶν τὸ ἔθνος τῆς *Σαμαρείας, λέγων

† 7:56 ανεωγμενους | διηνοιγμενους CT † 7:56 εστωτα του θεου | του
 θεου εστωτα ANT § 7:58 ιματια | ιματια αυτων ANT CT TR * 7:60 την
 αμαρτιαν ταυτην | ταυτην την αμαρτιαν ECM* NA SBL TH WH * 8:1 δε
 | τε TR † 8:1 σαμαρειας | σαμαριας WH † 8:2 εποιησαντο | εποιησαν
 ANT CT § 8:5 πολιν | την πολιν ECM* NA SBL WH * 8:5 σαμαρειας
 | σαμαριας WH † 8:6 τε | δε ANT CT PCK † 8:7 πολλων | πολλοι CT
 § 8:7 φωνη μεγαλη | μεγαλη φωνη TR * 8:7 εξηρχετο | εξηρχοντο CT
 † 8:8 και εγενετο | εγενετο δε CT † 8:8 χαρα μεγαλη | πολλη χαρα CT
 § 8:9 εξιστων | εξιστανων CT * 8:9 σαμαρειας | σαμαριας WH

εἶναί τινα ἐαυτὸν μέγαν· ¹⁰ ᾧ ἠπροσεῖχον ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου, λέγοντες, Οὗτός ἐστιν ἡ δύναμις τοῦ Θεοῦ ἡ μεγάλη. ¹¹ Προσεῖχον δὲ αὐτῷ, διὰ τὸ ἰκανῶ χρόνῳ ταῖς ῥμαγείαις ἐξεστακέναι αὐτούς. ¹² Ὅτε δὲ ἐπίστευσαν τῷ Φιλίππῳ εὐαγγελιζομένῳ *τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ὀνόματος Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐβαπτίζοντο ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες. ¹³ Ὁ δὲ Σίμων καὶ αὐτὸς ἐπίστευσε, καὶ βαπτισθεὶς ἦν προσκαρτερῶν τῷ Φιλίππῳ· θεωρῶν τε δυνάμεις καὶ σημεῖα γινόμενα, ἐξίστατο.

¹⁴ Ἀκούσαντες δὲ οἱ ἐν Ἱεροσολύμοις ἀπόστολοι ὅτι δέδεκται ἡ ῥσαμάρεια τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἀπέστειλαν πρὸς αὐτοὺς *τὸν Πέτρον καὶ Ἰωάννην· ¹⁵ οἵτινες καταβάντες προσηύξαντο περὶ αὐτῶν, ὅπως λάβωσι Πνεῦμα Ἅγιον· ¹⁶ οὐπω γὰρ ἦν ἐπ' οὐδενὶ αὐτῶν ἐπιπεπτωκός, μόνον δὲ βεβαπτισμένοι ὑπῆρχον εἰς τὸ ὄνομα τοῦ ῥΧριστοῦ Ἰησοῦ. ¹⁷ Τότε *ἐπετίθουν τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτούς, καὶ ἐλάμβανον Πνεῦμα Ἅγιον. ¹⁸ Θεασάμενος δὲ ὁ Σίμων ὅτι διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων δίδοται τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, προσήνεγκεν αὐτοῖς χρήματα, ¹⁹ λέγων, Δότε κάμοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην, ἵνα ᾧ ῥεἴαν ἐπιθῶ τὰς χεῖρας, λαμβάνη Πνεῦμα Ἅγιον. ²⁰ Πέτρος δὲ εἶπε πρὸς αὐτόν, Τὸ ἀργύριόν σου σὺν σοὶ εἶη εἰς ἀπώλειαν, ὅτι τὴν δωρεάν τοῦ Θεοῦ ἐνόμισας διὰ χρημάτων κτᾶσθαι. ²¹ Οὐκ ἔστι σοι μερὶς οὐδὲ κληρὸς ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ. Ἡ γὰρ καρδία σου οὐκ ἔστιν εὐθεῖα *ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. ²² Μετανόησον οὖν ἀπὸ τῆς κακίας σου ταύτης, καὶ δεήθητι τοῦ Θεοῦ, εἰ ἄρα ἀφεθήσεται σοὶ ἡ ἐπίνοια τῆς καρδίας σου. ²³ Εἰς γὰρ χολὴν πικρίας καὶ σύνδεσμον ἀδικίας ὀρῶ σε ὄντα. ²⁴ Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Σίμων εἶπε, Δεήθητε ὑμεῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν Κύριον, ὅπως μηδὲν ἐπέλθῃ ἐπ' ἐμὲ ὧν εἰρήκατε.

† 8:10 προσεῖχον | προσεῖχον παντες ANT CT TR † 8:10 μεγαλη 90.4% | καλουμενη μεγαλη CT 6.6% § 8:11 μαγειαις | μαγιαυ WH * 8:12 τα | — ECM* NA SBL TH WH † 8:12 ιησου | του ιησου TR † 8:13 δυναμεις και σημεια γινομενα | σημεια και δυναμεις μεγαλας γινομενας CT ST § 8:14 σαμαρεια | σαμαρια WH * 8:14 τον | — CT † 8:14 ιωαννην | ιωαννη WH † 8:16 ουπω | ουδεπω CT § 8:16 χριστου | κυριου ANT CT TR * 8:17 επετιθουν | επετιθεσαν CT † 8:18 θεασαμενος | ιδων ANT CT † 8:18 το αγιον 98.9% | — ECM NA SBL WH 0.4% § 8:19 εαν | αν PCK ST * 8:21 ενωπιον | εναντιον ECM* PCK | εναντι ECM* NA SBL TH WH † 8:22 θεου | κυριου CT † 8:24 κυριον | θεον ANT

25 Οἱ μὲν οὖν διαμαρτυράμενοι καὶ λαλήσαντες τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, ὑπέστρεψαν εἰς *Ἱερουσαλήμ, πολλὰς τε κώμας τῶν †Σαμαρειτῶν ‡εὐηγγελίσαντο.

26 Ἄγγελος δὲ Κυρίου ἐλάλησε πρὸς Φίλιππον, λέγων, Ἀνάστηθι καὶ πορεύου κατὰ μεσημβρίαν ἐπὶ τὴν ὁδὸν τὴν καταβαίνουσαν ἀπὸ Ἱερουσαλήμ εἰς Γάζαν· αὕτη ἐστὶν ἔρημος. 27 Καὶ ἀναστὰς ἐπορεύθη· καὶ ἰδοὺ, ἀνὴρ Αἰθίοψ εὐνοῦχος δυνάστης Κανδάκης Στῆς βασιλείσης Αἰθιοπῶν, ὃς ἦν ἐπὶ πάσης τῆς γάζης αὐτῆς, ὃς ἐληλύθει προσκυνήσων εἰς Ἱερουσαλήμ, 28 ἦν *τε ὑποστρέφων καὶ καθήμενος ἐπὶ τοῦ ἄρματος αὐτοῦ, †καὶ ἀνεγίνωσκε τὸν προφήτην Ἡσαΐαν. 29 Εἶπε δὲ τὸ πνεῦμα τῷ Φιλίππῳ, Πρόσελθε καὶ κολλήθητι τῷ ἄρματι τούτῳ. 30 Προσδραμῶν δὲ ὁ Φίλιππος ἤκουσεν αὐτοῦ ἀναγινώσκοντος ‡τὸν προφήτην Ἡσαΐαν, καὶ εἶπεν, Ἄρα γε γινώσκεις ἃ ἀναγινώσκεις; 31 Ὁ δὲ εἶπε, Πῶς γὰρ ἂν δυναίμην, ἐὰν μὴ τις ὁδηγήσῃ με; Παρεκάλεσέ τε τὸν Φίλιππον ἀναβάντα καθίσαι σὺν αὐτῷ. 32 Ἡ δὲ περιοχὴ τῆς γραφῆς ἦν ἀνεγίνωσκεν ἦν αὕτη,

Ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη,

καὶ ὡς ἀμνὸς ἐναντίον τοῦ * κείροντος αὐτὸν ἄφωνος, οὕτως οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα αὐτοῦ.

33 Ἐν τῇ ταπεινώσει †αὐτοῦ ἡ κρίσις αὐτοῦ ἦρθη,

τὴν ‡δὲ γενεὰν αὐτοῦ τίς διηγήσεται;

Ὅτι αἴρεται ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ζωὴ αὐτοῦ.

34 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ εὐνοῦχος τῷ Φιλίππῳ εἶπε, Δέομαί σου, περὶ τίνος ὁ προφήτης λέγει τοῦτο; Περὶ ἐαυτοῦ, ἢ περὶ ἐτέρου τινός; 35 Ἀνοίξας δὲ ὁ Φίλιππος τὸ στόμα αὐτοῦ, καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς γραφῆς ταύτης, εὐηγγέλισατο αὐτῷ τὸν Ἰησοῦν. 36 Ὡς δὲ ἐπορεύοντο κατὰ τὴν ὁδόν, ἤλθον ἐπὶ τι ὕδωρ· καὶ φησιν ὁ εὐνοῦχος,

§ 8:25 υπεστρεψαν | υπεστρεφον CT * 8:25 ιερουσαλημ | ιεροσολυμα CT † 8:25 σαμαρειτων | σαμαριτων ECM NA SBL ‡ 8:25 ευηγγελισαντο | ευηγγελιζοντο CT § 8:27 της | — CT * 8:28 τε | δε WH † 8:28 και | — SCR ‡ 8:30 τον προφητην ησαιαν | ησαιαν τον προφητην CT § 8:31 οδηγηση | οδηγησει NA SBL TH WH * 8:32 κειροντος | κειραντος ECM* HF NA SBL TH † 8:33 αυτου | — ECM* SBL TH WH ‡ 8:33 δε | — ECM* NA SBL TH WH

Ἰδού, ὕδωρ· τί κωλύει με βαπτισθῆναι; ³⁸ Καὶ ἐκέλευσε στῆναι τὸ ἄρμα· καὶ κατέβησαν ἀμφοτέροι εἰς τὸ ὕδωρ, ὃ τε Φίλιππος καὶ ὁ εὐνοῦχος· καὶ ἐβάπτισεν αὐτόν. ³⁹ Ὅτε δὲ ἀνέβησαν ἐκ τοῦ ὕδατος, πνεῦμα Κυρίου ἤρπασε τὸν Φίλιππον· καὶ οὐκ εἶδεν αὐτὸν οὐκέτι ὁ εὐνοῦχος, ἐπορεύετο γὰρ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ χαίρων. ⁴⁰ Φίλιππος δὲ εὐρέθη εἰς Ἄζωτον· καὶ διερχόμενος εὐηγγελίζετο τὰς πόλεις πάσας, ἕως τοῦ ἔλθειν αὐτὸν εἰς *Καισάρειαν.

9

¹ Ὁ δὲ Σαῦλος ἔτι *ἐμπνέων ἀπειλῆς καὶ φόνου εἰς τοὺς μαθητὰς τοῦ Κυρίου, προσελθὼν τῷ ἀρχιερεῖ, ² ῥητήσατο παρ' αὐτοῦ ἐπιστολὰς εἰς Δαμασκὸν πρὸς τὰς συναγωγὰς, ὅπως ἐάν τις εὕρῃ τῆς ὁδοῦ ὄντας ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας, δεδεμένους ἀγάγῃ εἰς Ἱερουσαλήμ. ³ Ἐν δὲ τῷ πορεύεσθαι, ἐγένετο αὐτὸν ἐγγίζειν τῇ Δαμασκῷ· καὶ ἐξαίφνης περιήστραψεν αὐτὸν φῶς *ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ· ⁴ καὶ πεσὼν ἐπὶ τὴν γῆν, ἤκουσε φωνῆν λέγουσαν αὐτῷ, Σαούλ, Σαούλ, τί με διώκεις; ⁵ Εἶπε δέ, Τίς εἶ, Κύριε; Ὁ δὲ †Κύριος εἶπεν, Ἐγὼ εἰμι Ἰησοῦς ὃν σὺ †διώκεις· ⁶ Ἄλλὰ ἀνάστηθι καὶ εἰσελθε εἰς τὴν πόλιν, καὶ λαληθήσεται σοι *τί σε δεῖ ποιεῖν. ⁷ Οἱ δὲ ἄνδρες οἱ συνοδεύοντες αὐτῷ †εἰστήκεισαν ἐνεοί, ἀκούοντες μὲν τῆς φωνῆς, μηδένα δὲ θεωροῦντες. ⁸ Ἠγέρθη δὲ ὁ Σαῦλος ἀπὸ τῆς γῆς· ἀνεωγμένων *τε τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ, †οὐδένα ἔβλεπε, χειραγωγοῦντες δὲ αὐτὸν εἰσήγαγον εἰς Δαμασκόν. ⁹ Καὶ ἦν ἡμέρας τρεῖς μὴ βλέπων, καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲ ἔπιεν.

¹⁰ Ἦν δέ τις μαθητῆς ἐν Δαμασκῷ ὀνόματι Ἀνανίας, καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν †ὁ Κύριος ἐν ὁράματι, Ἀνανία. Ὁ

§ 8:36 βαπτισθῆναι 86.5% | βαπτισθῆναι 37 εἶπε δε ο φιλιππος εἰ πιστευεις ἐξ ὀλης τῆς καρδιας ἐξεστὶν ἀποκριθεὶς δε εἶπε πιστευω τον υιον του θεου εἶναι τον ιησουν χριστον ANT TR 0.2% | εἶπε δε αυτω εἰ πιστευεις ἐξ ὀλης τῆς καρδιας σου ἐξεστὶν ἀποκριθεὶς δε εἶπε πιστευω τον υιον του θεου εἶναι ιησουν χριστον ECM 6.2% [Note: ECM encloses verse 37 with double brackets.] * 8:40 καισαρειαν | καισαριαν WH * 9:1 ἐμπνέων | ἐνπνέων WH † 9:2 τῆς οδοῦ ὄντας | ὄντας τῆς οδοῦ ECM* † 9:3 καὶ ἐξαίφνης | ἐξαίφνης τε ECM NA SBL | ἐξεφνης τε TH WH § 9:3 περιήστραψεν αυτον | αυτον περιήστραψε CT * 9:3 απο | εκ CT † 9:5 κυριος εἶπεν | — CT † 9:5 διωκεις | διωκεις σκληρον σοι προς κεντρα λακτιζειν τρεμων τε και θαμβων εἶπε κυριε τι με θελεις ποιησαι και ο κυριος προς αυτον TR § 9:6 αλλα | αλλ ECM NA²⁸ | — TR * 9:6 τι | οτι ECM | ο τι NA SBL TH WH † 9:7 εἰστηκεισαν | ἰστηκεισαν TH WH † 9:7 ἐνεοί | ἐννεοί BYZ TR § 9:8 ο | — CT * 9:8 τε | δε CT TR † 9:8 ουδενα | ουδεν NA SBL TH WH † 9:10

δὲ εἶπεν, Ἴδου ἐγώ, Κύριε. ¹¹ Ὁ δὲ Κύριος πρὸς αὐτόν, Ἐγείνασθε καὶ πορεύθητε ἐπὶ τὴν ῥύμην τὴν καλουμένην Εὐθείαν, καὶ ζήτησον ἐν οἰκίᾳ Ἰούδα Σαῦλον ὀνόματι, Ταρσέα· ἰδοὺ γὰρ προσεύχεται, ¹² καὶ εἶδεν * ἐν ὄραματι ἄνδρα ὀνόματι Ἀνανίαν εἰσελθόντα καὶ ἐπιθέντα αὐτῷ χεῖρα, ὅπως ἀναβλέψη. ¹³ Ἀπεκρίθη δὲ Ἐγείνας, Κύριε, * ἀκήκοα ἀπὸ πολλῶν περὶ τοῦ ἀνδρὸς τούτου, ὅσα κακὰ ἐποίησε τοῖς ἁγίοις σου ἐν Ἱερουσαλήμ. ¹⁴ καὶ ὧδε ἔχει ἐξουσίαν παρὰ τῶν ἀρχιερέων, δῆσαι πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομά σου. ¹⁵ Εἶπε δὲ πρὸς αὐτόν ὁ Κύριος, Πορεύου, ὅτι σκεῦος ἐκλογῆς μοί ἐστιν οὗτος, τοῦ βαστάσαι τὸ ὄνομά μου ἐνώπιον Ἑθνῶν * καὶ βασιλέων, υἱῶν τε Ἰσραὴλ. ¹⁶ ἐγὼ γὰρ ὑποδείξω αὐτῷ ὅσα δεῖ αὐτὸν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματός μου παθεῖν. ¹⁷ Ἀπῆλθε δὲ Ἀνανίας καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ ἐπιθεὶς ἐπ' αὐτόν τὰς χεῖρας εἶπε, Σαοὺλ ἀδελφέ, ὁ Κύριος ἀπέσταλκέ με, ὅπως ἀναβλέψῃς καὶ πλησθῆς Πνεύματος Ἁγίου. ¹⁸ Καὶ εὐθέως ἀπέπεσον ἄπο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ * ὡσεὶ λεπίδες, ἀνέβλεψέ τε καὶ ἀναστὰς ἐβαπτίσθη, ¹⁹ καὶ λαβῶν τροφήν ἐνίσχυσεν.

Ἐγένετο δὲ ἡ Σάββατο μετὰ * τῶν ἐν Δαμασκῷ μαθητῶν ἡμέρας τινάς. ²⁰ Καὶ εὐθέως ἐν ταῖς συναγωγαῖς ἐκήρυσσε τὸν Χριστόν, ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ. ²¹ Ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες καὶ ἔλεγον, Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ πορθησας ἐν Ἱερουσαλήμ τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομα τοῦτο, καὶ ὧδε εἰς τοῦτο ἐβλήθη ἵνα δεδεμένους αὐτοὺς ἀγάγῃ ἐπὶ τοὺς ἀρχιερεῖς; ²² Σαῦλος δὲ μᾶλλον ἐνεδυναμοῦτο, καὶ * συνέχυνε τοὺς Ἰουδαίους τοὺς κατοικοῦντας ἐν

§ 9:11 ἀναστὰς | ἀναστα WH * 9:12 ἐν ὀραματι ἀνδρα | ἀνδρα ECM | ἀνδρα ἐν ὀραματι NA SBL TH WH † 9:12 ὀνοματι ἀνανιαν | ἀνανιαν ὀνοματι CT PCK ‡ 9:12 χεῖρα | τὰς χεῖρας NA WH | χεῖρας ECM SBL TH

§ 9:13 ἀνανιαν | ὁ ἀνανιαν TR * 9:13 ἀκηκοα | ἠκουσα CT † 9:13 ἐποίησε τοῖς ἁγίοις σου | τοῖς ἁγίοις σου ἐποίησεν ECM* NA SBL TH WH

‡ 9:15 μοι ἐστιν | ἐστι μοι CT § 9:15 ἐθνῶν | τῶν ἐθνῶν WH * 9:15 καὶ | τε καὶ CT † 9:17 ὁ | ἰησοῦς ὁ ANT CT TR ‡ 9:18 ἀπέπεσον | ἀπέπεσαν CT

§ 9:18 ἀπο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ | αὐτοῦ ἀπο τῶν ὀφθαλμῶν CT * 9:18 ὡσεὶ | ὡς ECM* NA SBL TH WH † 9:18 τε | τε παραχρημα BYZ PCK TR

‡ 9:19 ἐνίσχυσεν | ἐνίσχυθη WH § 9:19 ὁ σαυλος | — CT * 9:19 τῶν | τῶν ὄντων ANT † 9:20 χριστόν | ἰησοῦν ANT CT PCK ‡ 9:21 ἐν | εἰς NA

§ 9:21 ἐβλήθη | ἐβλήθη CT TR * 9:22 συνέχυνε | συνέχυνε ECM NA SBL WH † 9:22 τοὺς | — WH

Δαμασκῶ, †συμβιβάζων ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός.

²³ Ὡς δὲ ἐπληροῦντο ἡμέραι ἱκαναί, συνεβουλεύσαντο οἱ Ἰουδαῖοι ἀνελεῖν αὐτόν· ²⁴ ἐγνώσθη δὲ τῷ Σαύλῳ ἡ ἐπιβουλὴ αὐτῶν. §Παρετήρουν τε τὰς πύλας ἡμέρας τε καὶ νυκτός, ὅπως αὐτὸν ἀνέλωσι· ²⁵ λαβόντες δὲ *αὐτὸν οἱ μαθηταὶ νυκτός, †καθῆκαν διὰ τοῦ τείχους, χαλάσαντες ἐν †σφυρίδι.

²⁶ Παραγενόμενος δὲ ὁ Σαῦλος *ἐν Ἱερουσαλήμ, †ἐπειράτο κολλᾶσθαι τοῖς μαθηταῖς· καὶ πάντες ἐφοβοῦντο αὐτόν, μὴ πιστεύοντες ὅτι ἐστὶ μαθητής· ²⁷ Βαρνάβας δὲ ἐπλαβόμενος αὐτὸν ἤγαγε πρὸς τοὺς ἀποστόλους, καὶ διηγήσατο αὐτοῖς πῶς ἐν τῇ ὁδῷ εἶδε τὸν Κύριον, καὶ ὅτι ἐλάλησεν αὐτῷ, καὶ πῶς ἐν Δαμασκῶ ἐπαρρησιάσατο ἐν τῷ ὀνόματι †τοῦ Ἰησοῦ· ²⁸ Καὶ ἦν μετ' αὐτῶν §εἰσπορευόμενος *εἰς Ἱερουσαλήμ, †καὶ παρρησιαζόμενος ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ †Κυρίου Ἰησοῦ, ²⁹ ἐλάλει τε καὶ συνεζήτηει πρὸς τοὺς Ἑλληνιστάς· οἱ δὲ ἐπεχείρουν §αὐτὸν ἀνελεῖν· ³⁰ Ἐπιγνόντες δὲ οἱ ἀδελφοὶ κατήγαγον αὐτὸν εἰς *Καيسάρειαν, καὶ ἐξαπέστειλαν †αὐτὸν εἰς Ταρσόν.

³¹ †Αἱ μὲν οὖν ἐκκλησίαι καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας καὶ Γαλιλαίας καὶ §Σαμαρείας εἶχον εἰρήνην οἰκοδομούμεναι, καὶ πορευόμεναι τῷ φόβῳ τοῦ Κυρίου καὶ τῇ παρακλήσει τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐπληθύνοντο.

³² Ἐγένετο δὲ Πέτρον διερχόμενον διὰ πάντων κατελθεῖν καὶ πρὸς τοὺς ἁγίους τοὺς κατοικοῦντας *Λύδδαν· ³³ Εὔρε δὲ ἐκεῖ ἄνθρωπόν τινα †Αἰνέαν ὀνόματι, ἐξ ἐτῶν ὀκτὼ κατακείμενον ἐπὶ †κραββάτῳ, ὃς ἦν παραλελυμένος· ³⁴ Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Πέτρος, Αἰνέα,

‡ 9:22 συμβιβαζων | συνβιβαζων WH § 9:24 παρετηρουν τε | παρετηρουντο δε και CT * 9:25 αυτον οι μαθηται 86.6% | οι μαθηται αυτου CT 2.1% † 9:25 καθηκαν δια του τειχους | δια του τειχους καθηκαν αυτον CT ‡ 9:25 σφυριδι | σφυριδι WH § 9:26 ο σαυλος | — CT * 9:26 εν | εις ANT CT TR † 9:26 επειρατο | επειραζε ECM* NA SBL TH WH ‡ 9:27 του ιησου | του κυριου ιησου PCK | ιησου WH § 9:28 εισπορευομενος | εισπορευομενος και εκπορευομενος ANT BYZ CT PCK TR * 9:28 εις | εν ANT BYZ PCK TR † 9:28 και | — CT ‡ 9:28 κυριου ιησου | ιησου PCK | κυριου CT § 9:29 αυτον ανελειν | ανελειν αυτον CT PCK * 9:30 καισαρειαν | καισαριαν WH † 9:30 αυτον | — ECM* PCK ‡ 9:31 αι ... εκκλησαι ... ειχον ... οικοδομουμεναι ... πορευομεναι ... επληθυνοντο 87.6% | η ... εκκλησια ... ειχεν ... οικοδομουμενη ... πορευομενη ... επληθυνετο CT 7.8% § 9:31 σαμαρειας | σαμαριας WH * 9:32 λυδδαν | λυδδα CT † 9:33 αινεαν ονοματι | ονοματι αινεαν CT ‡ 9:33 κραββατω | κραββατου BYZ | κραβαττω ANT | κραβαττου ECM* NA SBL TH WH

ἰᾶται σε Ἰησοῦς ὁ Χριστός· ἀνάστηθι καὶ στρώσον σεαυτῷ. Καὶ εὐθέως ἀνέστη. ³⁵ Καὶ *εἶδον αὐτὸν πάντες οἱ κατοικοῦντες Ἰλῦδδαν καὶ τὸν Ἀσσάρωνα, οἵτινες ἐπέστρεψαν ἐπὶ τὸν Κύριον.

³⁶ Ἐν Ἰόππῃ δέ τις ἦν μαθήτρια ὀνόματι Σταβηθά, ἣ διερμηνευομένη λέγεται Δορκάς· αὕτη ἦν πλήρης *ἀγαθῶν ἔργων καὶ ἐλεημοσυνῶν ὧν ἐποίει. ³⁷ Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἀσθενήσασαν αὐτὴν ἀποθανεῖν· λούσαντες δὲ αὐτὴν ἔθηκαν ἐν ὑπερώῳ. ³⁸ Ἐγγὺς δὲ οὔσης Ἰλῦδδης τῇ Ἰόππῃ, οἱ μαθηταὶ ἀκούσαντες ὅτι Πέτρος ἐστὶν ἐν αὐτῇ, *ἀπέστειλαν πρὸς αὐτόν, παρακαλοῦντες μὴ ὀκνηῆσαι διελθεῖν ἕως αὐτῶν. ³⁹ Ἀναστὰς δὲ Πέτρος συνῆλθεν αὐτοῖς· ὃν παραγενόμενον ἀνήγαγον εἰς τὸ ὑπερώον, καὶ παρέστησαν αὐτῷ πᾶσαι αἱ χῆραι κλαίουσαι καὶ ἐπιδεικνύμεναι χιτῶνας καὶ ἱμάτια ὅσα ἐποίει μετ' αὐτῶν οὔσα ἡ Δορκάς. ⁴⁰ Ἐκβαλὼν δὲ ἔξω πάντας ὁ Πέτρος ἔθεις τὰ γόνατα προσηύξατο· καὶ ἐπιστρέψας πρὸς τὸ σῶμα, εἶπε, Σταβηθά, ἀνάστηθι. Ἡ δὲ ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς· καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον, ἀνεκάθισε. ⁴¹ Δοὺς δὲ αὐτῇ χεῖρα, ἀνέστησεν αὐτὴν· φωνήσας δὲ τοὺς ἀγίους καὶ τὰς χήρας, παρέστησεν αὐτὴν ζῶσαν. ⁴² Γνωστὸν δὲ ἐγένετο καθ' ὅλης *τῆς Ἰόππης, καὶ ἄπολλοι ἐπίστευσαν ἐπὶ τὸν Κύριον. ⁴³ Ἐγένετο δὲ ἡμέρας ἱκανὰς μεῖναι αὐτὸν ἐν Ἰόππῃ παρά τινι Σίμωνι βυρσεῖ.

10

¹ Ἀνὴρ δέ τις *ἦν ἐν Καισαρείᾳ ὀνόματι Κορνήλιος, ἑκατοντάρχης ἐκ σπειρῆς τῆς καλουμένης Ἰταλικῆς, ² εὐσεβὴς καὶ φοβούμενος τὸν Θεὸν σὺν παντὶ τῷ οἴκῳ

§ 9:34 ο | — ECM* NA SBL TH WH * 9:35 εἶδον | εἶδαν CT † 9:35 λυδδαν | λυδδα CT ‡ 9:35 ασσαρωνα | σαρωνα ANT CT SCR | σαρωναν ST § 9:36 ταβηθα | ταβιθα ANT ECM HF NA SBL TH TR | ταβειθα WH * 9:36 αγαθων εργαων | εργαων αγαθων ECM* NA SBL TH WH † 9:37 αυτην εθηκαν | εθηκαν αυτην ECM* NA SBL TH | εθηκαν WH ‡ 9:37 υπερωω | τω υπερωω PCK § 9:38 λυδδης | λυδδας CT * 9:38 απεστειλαν | απεστειλαν δυο ανδρας ANT CT TR † 9:38 οκνησαι διελθειν εως αυτων | οκνησης διελθειν εως ημων CT ‡ 9:40 θεις | και θεις CT § 9:40 ταβηθα | ταβιθα ANT ECM HF NA SBL TH TR | ταβειθα WH * 9:42 της | — WH † 9:42 πολλοι επιστευσαν | επιστευσαν πολλοι CT ‡ 9:43 ημερας ικανας μειναι αυτον ECM* | αυτον ημερας ικανας μειναι ECM* PCK TH | ημερας ικανας μειναι ECM* NA SBL WH * 10:1 ην | — ANT CT † 10:1 καισαρεια | καισαρια WH ‡ 10:1 σπειρης | σπειρας PCK

αὐτοῦ, ποιῶν ὅτε ἐλεημοσύνας πολλὰς τῷ λαῷ, καὶ δεόμενος τοῦ Θεοῦ διὰ παντός. ³ Εἶδεν ἐν ὄραματι φανερῶς, ὡσεὶ ὥραν ἑνάτην τῆς ἡμέρας, ἄγγελον τοῦ Θεοῦ εἰσελθόντα πρὸς αὐτόν, καὶ εἰπόντα αὐτῷ, Κορνηλίε. ⁴ Ὁ δὲ ἀτενίσας αὐτῷ καὶ ἔμφοβος γενόμενος εἶπε, Τί ἐστὶ, Κύριε; Εἶπε δὲ αὐτῷ, Αἱ προσευχαί σου καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἀνέβησαν εἰς μνημόσυνον ἑνώπιον τοῦ Θεοῦ. ⁵ Καὶ νῦν πέμψον Σείς Ἰόππην ἄνδρας, καὶ μετάπεμψαι Σίμωνα τὸν ἐπικαλούμενον Πέτρον· ⁶ οὗτος ξενίζεται παρά τινι Σίμωνι βυρσεῖ, ὃ ἐστὶν οἰκία παρά θάλασσαν. ⁷ Ὡς δὲ ἀπῆλθεν ὁ ἄγγελος ὁ λαλῶν ὅτι Κορνηλίῳ, φωνήσας δύο τῶν οἰκετῶν αὐτοῦ, καὶ στρατιώτην εὐσεβῆ τῶν προσκαρτερούντων αὐτῷ, ⁸ καὶ ἐξηγησάμενος αὐτοῖς ἅπαντα, ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὴν Ἰόππην.

⁹ Τῇ δὲ ἐπαύριον, ὁδοιπορούντων ἐκεῖνων καὶ τῇ πόλει ἐγγιζόντων, ἀνέβη Πέτρος ἐπὶ τὸ δῶμα προσεύξασθαι, περὶ ὥραν ἕκτην· ¹⁰ ἐγένετο δὲ πρόσπεινος, καὶ ἠθέλεγε γεύσασθαι· παρασκευαζόντων δὲ ἐκεῖνων, ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτὸν ἕκστασις, ¹¹ καὶ θεωρεῖ τὸν οὐρανὸν ἀνεωγμένον, καὶ καταβαῖνον ἐπ' αὐτὸν σκεῦός τι ὡς ὀθόνην μεγάλην, τέσσαρσιν ἀρχαῖς δεδεμένον, καὶ καθέμενον ἐπὶ τῆς γῆς· ¹² ἐν ᾧ ὑπῆρχε πάντα τὰ τετράποδα τῆς γῆς καὶ τὰ θηρία καὶ τὰ ἔρπετά καὶ τὰ πετεινά τοῦ οὐρανοῦ. ¹³ Καὶ ἐγένετο φωνὴ πρὸς αὐτόν, Ἀναστάς, Πέτρε, θῦσον καὶ φάγε. ¹⁴ Ὁ δὲ Πέτρος εἶπε, Μηδαμῶς, Κύριε· ὅτι οὐδέποτε ἔφαγον πᾶν κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον. ¹⁵ Καὶ φωνὴ πάλιν ἐκ δευτέρου πρὸς αὐτόν, Ἄ ὁ Θεὸς ἐκαθάρισε, σὺ μὴ κοίνου. ¹⁶ Τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρίς· καὶ ἄπάλιν ἀνελήφθη τὸ σκεῦος εἰς τὸν οὐρανόν.

¹⁷ Ὡς δὲ ἐν ἑαυτῷ διηπόρει ὁ Πέτρος τί ἂν εἴη τὸ

§ 10:2 τε | — CT * 10:3 ωραν | περι ωραν CT † 10:3 ενατην | εννατην
 BYZ TR ‡ 10:4 ενωπιον | εμπροσθεν CT § 10:5 εις ιοππην ανδρας |
 ανδρας εις ιοππην CT * 10:5 σιμωνα | σιμωνα τινα CT † 10:5 τον
 επικαλουμενον πετρον | ος επικαλειται πετρος BYZ CT PCK TR ‡ 10:6
 θαλασσαν | θαλασσαν ουτος λαλησει σοι τι σε δει ποιειν TR § 10:7 τω
 κορνηλιω | αυτω CT * 10:7 αυτου | — CT † 10:8 αυτοις απαντα |
 απαντα αυτοις CT ‡ 10:9 εκεινων | αυτων ECM § 10:10 εκεινων |
 αυτων CT * 10:10 επεπεσεν 78.6% | εγενετο CT 10.9% † 10:11 επ αυτον
 | — CT ‡ 10:11 δεδεμενον και 88.6% | — ECM NA SBL WH 4.2% § 10:12
 της γης και τα θηρια και τα ερπετα και τα 79.3% | και ερπετα της γης και
 CT 1.5% * 10:14 η | και CT † 10:16 παλιν | ευθυς CT ‡ 10:16 ανεληφθη

ὄραμα ὃ εἶδε, ἄκαὶ ἰδοῦ, οἱ ἄνδρες οἱ ἀπεσταλμένοι
 *ἀπὸ τοῦ Κορνηλίου, διερωτήσαντες τὴν οἰκίαν
 †Σίμωνος, ἐπέστησαν ἐπὶ τὸν πυλῶνα, ¹⁸ καὶ φωνήσαντες
 ‡ἐπυθάνοντο εἰ Σίμων, ὁ ἐπικαλούμενος Πέτρος, ἐνθάδε
 ξενίζεται. ¹⁹ Τοῦ δὲ Πέτρου ἑδιενθυμουμένου περὶ
 τοῦ ὄραματος, εἶπεν *αὐτῷ τὸ πνεῦμα, Ἴδοῦ, †ἄνδρες
 ‡ζητοῦσί σε. ²⁰ Ἐλλὰ ἀναστὰς κατάβηθι, καὶ πορεύου
 σὺν αὐτοῖς, μηδὲν διακρινόμενος· *διότι ἐγὼ ἀπέσταλκα
 αὐτούς. ²¹ Καταβὰς δὲ Πέτρος πρὸς τοὺς †ἄνδρας εἶπεν,
 Ἴδοῦ, ἐγὼ εἰμι ὃν ζητεῖτε· τίς ἡ αἰτία δι' ἣν πάρεστε;
²² Οἱ δὲ ‡εἶπον, Κορνήλιος ἑκατοντάρχης, ἀνὴρ δίκαιος
 καὶ φοβούμενος τὸν Θεόν, μαρτυρούμενός τε ὑπὸ ὄλου
 τοῦ ἔθνους τῶν Ἰουδαίων, ἐχρηματίσθη ὑπὸ ἀγγέλου
 ἁγίου μεταπέμψασθαί σε εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ
 ἀκοῦσαι ῥήματα παρὰ σοῦ. ²³ Εἰσκαλεσάμενος οὖν
 αὐτοὺς ἐξένισε.

Τῇ δὲ ἐπαύριον *ὁ Πέτρος ἐξῆλθε σὺν αὐτοῖς,
 καὶ τινες τῶν ἀδελφῶν τῶν ἀπὸ †Ἰόππης ‡συνῆλθον
 αὐτῷ. ²⁴ Ἐκαὶ τῇ ἐπαύριον *εἰσῆλθον εἰς τὴν
 †Καيسάρειαν. Ὁ δὲ Κορνήλιος ἦν προσδοκῶν αὐτούς,
 ‡συγκαλεσάμενος τοὺς συγγενεῖς αὐτοῦ καὶ τοὺς
 ἀναγκαίους φίλους. ²⁵ Ὡς δὲ ἐγένετο ἑτοῦ εἰσελθεῖν
 τὸν Πέτρον, συναντήσας αὐτῷ ὁ Κορνήλιος, πεσὼν
 ἐπὶ τοὺς πόδας, προσεκύνησεν. ²⁶ Ὁ δὲ Πέτρος
 *αὐτὸν ἤγειρε λέγων, Ἀνάστηθι· †καγὼ αὐτὸς ἄνθρωπός
 εἰμι. ²⁷ Καὶ συνομιλῶν αὐτῷ εἰσῆλθε, καὶ εὕρισκει
 συνελλυθότας πολλούς, ²⁸ ἔφη τε πρὸς αὐτούς, Ὑμεῖς
 ἐπίστασθε ὡς ἀθέμιτόν ἐστιν ἀνδρὶ Ἰουδαίῳ κολλᾶσθαι
 ἢ προσέρχεσθαι ἄλλοφύλῳ· ‡καὶ ἐμοὶ ἑὸς Θεὸς ἔδειξε

§ 10:17 και | — CT * 10:17 απο | υπο CT PCK † 10:17 σιμωνος
 | του σιμωνος CT ‡ 10:18 επυθανοντο | επυθοντο WH § 10:19
 διενθυμουμενου | ενθυμουμενου TR * 10:19 αυτω το πνευμα 95.8% | το
 πνευμα αυτω ECM* TH 3.8% | το πνευμα WH 0.2% † 10:19 ανδρες | ανδρες
 τρεις ANT ECM NA TH TR | ανδρες δυο WH ‡ 10:19 ζητουσι | ζητουντες
 ECM NA SBL WH § 10:20 αλλα | αλλ ECM NA²⁸ * 10:20 διοτι | οτι CT
 † 10:21 ανδρας | ανδρας τους απεσταλμενους απο του κορνηλιου προς
 αυτον TR ‡ 10:22 ειπον | ειπαν CT § 10:22 αγιου | — PCK * 10:23 ο
 πετρος | αναστας ANT CT † 10:23 ιοππης | της ιοππης ANT TR ‡ 10:23
 συνηλθον | συνηλθαν WH § 10:24 και τη | τη δε CT * 10:24 εισηλθον |
 εισηλθεν ECM* NA SBL WH | εισηλθαν TH † 10:24 καισαρειαν | καισαριαν
 WH ‡ 10:24 συγκαλεσαμενος | συγκαλεσαμενος WH § 10:25 του 70.4%
 | — TR 8.1% * 10:26 αυτον ηγειρε | ηγειρεν αυτον CT HF PCK † 10:26
 καγω | και εγω CT ‡ 10:28 και εμοι | καμοι CT § 10:28 ο θεος εδειξε |

μηδένα κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον λέγειν ἄνθρωπον· ²⁹ διὸ καὶ *ἀναντιρρήτως ἦλθον μεταπεμφθεῖς. Πυθάνομαι οὖν, τίμι λόγῳ μετεπέμψασθέ με.

³⁰ Καὶ ὁ Κορνήλιος ἔφη, Ἀπὸ τετάρτης ἡμέρας μέχρι ταύτης τῆς ὥρας ἤμην ἑνηστεύων, καὶ τὴν ἐνάτην ὥραν προσευχόμενος ἐν τῷ οἴκῳ μου· καὶ ἰδοὺ, ἀνὴρ ἔστη ἐνώπιόν μου ἐν ἐσθῆτι λαμπρᾷ, ³¹ καὶ φησι, Κορνήλιε, εἰσηκούσθη σου ἡ προσευχή, καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἐμνήσθησαν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. ³² Πέμψον οὖν εἰς Ἰόππην, καὶ μετακάλεσαι Σίμωνα ὃς ἐπικαλεῖται Πέτρος· οὗτος ξενίζεται ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος βυρσέως παρὰ θάλασσαν· ὃς παραγενόμενος λαλήσει σοι. ³³ Ἐξαυτῆς οὖν ἔπεμψα πρὸς σε· σύ τε καλῶς ἐποίησας παραγενόμενος. Νῦν οὖν πάντες ἡμεῖς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ πάρεσμεν ἀκοῦσαι πάντα τὰ προστεταγμένα σοι ὑπὸ τοῦ ὁ Θεοῦ.

³⁴ Ἀνοίξας δὲ Πέτρος τὸ *στόμα εἶπεν, Ἐπ' ἀληθείας καταλαμβάνομαι ὅτι οὐκ ἔστι ἑπροσωπολήπτης ὁ Θεός· ³⁵ ἀλλ' ἐν παντὶ ἔθνει ὁ φοβούμενος αὐτὸν καὶ ἐργαζόμενος δικαιοσύνην, δεκτὸς αὐτῷ ἔστι. ³⁶ Τὸν λόγον ὃν ἀπέστειλε τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, εὐαγγελιζόμενος εἰρήνην διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ—οὗτός ἐστι πάντων Κύριος — ³⁷ ὑμεῖς οἴδατε, τὸ γενόμενον ῥῆμα καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας, ἠρξάμενον ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, μετὰ τὸ βάπτισμα ὃ ἐκήρυξεν *Ἰωάννης· ³⁸ Ἰησοῦν τὸν ἀπὸ ἑΝαζαρέτ, ὡς ἔχρισεν αὐτὸν ὁ Θεὸς Πνεύματι Ἁγίῳ καὶ δυνάμει, ὃς διῆλθεν εὐεργετῶν καὶ ἰώμενος πάντας τοὺς καταδυναστευομένους ὑπὸ τοῦ διαβόλου, ὅτι ὁ Θεὸς ἦν μετ' αὐτοῦ. ³⁹ Καὶ ἡμεῖς ἔσμεν μάρτυρες πάντων ὧν ἐποίησεν ἐν τε τῇ χώρᾳ τῶν Ἰουδαίων καὶ ἐν Ἰερουσαλὴμ· ὃν *καὶ ἄνεῖλον κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου. ⁴⁰ Τοῦτον ὁ Θεὸς ἤγειρε ἑτῆ τρίτῃ ἡμέρᾳ, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν ἐμφανῆ γενέσθαι, ⁴¹ οὐ παντὶ τῷ λαῷ, ἀλλὰ μάρτυσι τοῖς προκεχειροτονημένοις ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ἡμῖν, οἵτινες συνεφάγομεν καὶ συνεπίομεν αὐτῷ μετὰ

* **10:29** αναντιρρητως | αναντιρητως WH † **10:30** νηστευων και την ενατην (εννατην TR) ωραν 93.1% | την ενατην CT 3.3% ‡ **10:32** ος παραγενομενος λαλησει σοι 93.6% | — CT 4.6% § **10:33** θεου | κυριου CT * **10:34** στομα | στομα αυτου ANT † **10:34** προσωποληπτης | προσωπολημπτης CT ‡ **10:36** ον | — WH § **10:37** αρξαμενον | αρξαμενος CT * **10:37** ιωαννης | ιωανης WH † **10:38** ναζαρετ | ναζαρεθ CT SCR ‡ **10:39** εσμεν | — CT § **10:39** εν | — SBL WH * **10:39** και | — TR † **10:39** ανειλον | ανειλαν CT ‡ **10:40** τη | εν τη NA

τὸ ἀναστῆναι αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. ⁴² Καὶ παρήγγειλεν ἡμῖν κηρύξαι τῷ λαῷ, καὶ διαμαρτύρασθαι ὅτι ὁ αὐτός ἐστιν ὁ ὠρισμένος ὑπὸ τοῦ Θεοῦ κριτῆς ζώντων καὶ νεκρῶν. ⁴³ Τούτῳ πάντες οἱ προφῆται μαρτυροῦσιν, ἄφεςιν ἁμαρτιῶν λαβεῖν διὰ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ πάντα τὸν πιστεύοντα εἰς αὐτόν.

⁴⁴ Ἐτι λαλοῦντος τοῦ Πέτρου τὰ ῥήματα ταῦτα, ἐπέπεσε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας τὸν λόγον. ⁴⁵ Καὶ ἐξέστησαν οἱ ἐκ περιτομῆς πιστοί, * ὅσοι ἠσυνῆλθον τῷ Πέτρῳ, ὅτι καὶ ἐπὶ τὰ ἔθνη ἡ δωρεὰ τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐκκέχυται. ⁴⁶ Ἦκουον γὰρ αὐτῶν λαλούντων γλώσσαις, καὶ μεγαλυνόντων τὸν Θεόν. Τότε ἀπεκρίθη ὁ Πέτρος, ⁴⁷ Μῆτι τὸ ὕδωρ * κωλύσαι δύναται τις, τοῦ μὴ βαπτισθῆναι τούτους, οἵτινες τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἔλαβον ἰκαθῶς καὶ ἡμεῖς; ⁴⁸ Προσέταξέ τε αὐτοὺς ἵνα βαπτισθῆναι ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου. Τότε ἠρώτησαν αὐτὸν ἐπιμεῖναι ἡμέρας τινάς.

11

¹ Ἦκουσαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ οἱ ὄντες κατὰ τὴν Ἰουδαίαν ὅτι καὶ τὰ ἔθνη ἐδέξαντο τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. ² * Καὶ ὅτε ἀνέβη Πέτρος εἰς Ἱεροσόλυμα, διεκρίνοντο πρὸς αὐτὸν οἱ ἐκ περιτομῆς, ³ λέγοντες ὅτι ἰπρὸς ἄνδρας ἀκροβυστίαν ἔχοντας εἰσηλθες, καὶ συνέφαγες αὐτοῖς. ⁴ Ἀρξάμενος δὲ ὁ Πέτρος ἐξετίθετο αὐτοῖς καθεξῆς λέγων, ⁵ Ἐγὼ ἦμην ἐν πόλει Ἰόππῃ προσευχόμενος, καὶ εἶδον ἐν ἐκστάσει ὄραμα, καταβαῖνον σκευὸς τι, ὡς ὀθόνην μεγάλην τέσσαρσιν ἀρχαῖς καθιεμένην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἦλθεν ἄχρις ἐμοῦ. ⁶ εἰς ἣν ἀτενίσας κατενόουν, καὶ εἶδον τὰ τετράποδα τῆς γῆς καὶ τὰ θηρία καὶ τὰ ἔρπετὰ καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ. ⁷ Ἦκουσα * δὲ φωνῆς λεγούσης μοι, Ἀναστάς, Πέτρε, θῦσον καὶ φάγε. ⁸ Εἶπον δέ,

§ 10:42 αὐτος | οὗτος ECM* NA SBL WH * 10:45 ὅσοι | οἱ WH † 10:45 σνηλθον | σνηλθαν ECM NA SBL WH ‡ 10:45 ἁγίου πνευματος | πνευματος του αγιου WH § 10:46 ο | — CT * 10:47 κωλυσαι δυναται 86.1% | δυναται κωλυσαι CT 3.2% † 10:47 καθως | ως CT PCK ‡ 10:48 τε | δε ECM* NA SBL TH WH § 10:48 βαπτισθηναι εν τω ονοματι του κυριου | βαπτισθηναι εν τω ονοματι του κυριου ιησου PCK | εν τω ονοματι ιησου χριστου βαπτισθηναι CT * 11:2 και οτε 87.8% | οτε δε CT 7.4% † 11:2 ιεροσολυμα | ιερουσαλημ CT ‡ 11:3 προς ανδρας ακροβυστιαν εχοντας εισηλθες και συνεφαγες | εισηλθες προς ανδρας ακροβυστιαν εχοντας και συνεφαγες ECM* NA PCK SBL TH | εισηλθε προς ανδρας ακροβυστιαν εχοντας και συνεφαγεν ECM* WH § 11:4 ο | — CT * 11:7 δε | δε και CT

Μηδαμῶς, Κύριε· ὅτι †πάν κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον οὐδέποτε εἰσῆλθεν εἰς τὸ στόμα μου. ⁹ Ἀπεκρίθη δέ †μοι Σφωνῆ ἐκ δευτέρου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, Ἄ ὁ Θεὸς ἐκαθάρισε, σὺ μὴ κοίνου. ¹⁰ Τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρίς, καὶ *πάλιν ἀνεσπάσθη ἅπαντα εἰς τὸν οὐρανόν. ¹¹ Καὶ ἰδοῦ, ἐξαυτῆς τρεῖς ἄνδρες ἐπέστησαν ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἐν ἧ †ἡμην, ἀπεσταλμένοι ἀπὸ †Καισαρείας πρὸς με. ¹² Εἶπε δέ Σμοι τὸ πνεῦμα συνελθεῖν αὐτοῖς, μηδὲν *διακρινόμενον. ἤλθον δὲ σὺν ἐμοὶ καὶ οἱ ἐξ ἀδελφοῖ οὗτοι, καὶ εἰσήλθομεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀνδρός. ¹³ ἀπήγγειλέ †τε ἡμῖν πῶς εἶδε τὸν ἄγγελον ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ σταθέντα, καὶ εἰπόντα †αὐτῷ, Ἀπόστειλον εἰς Ἰόππην Σἄνδρας, καὶ μετάπεμψαι Σίμωνα, τὸν ἐπικαλούμενον Πέτρον, ¹⁴ ὃς λαλήσει ῥήματα πρὸς σε, ἐν οἷς σωθήσῃ σὺ καὶ πᾶς ὁ οἶκός σου. ¹⁵ Ἐν δὲ τῷ ἄρξασθαί με λαλεῖν, ἐπέπεσε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐπ' αὐτούς, ὡσπερ καὶ ἐφ' ἡμᾶς ἐν ἀρχῇ. ¹⁶ Ἐμνήσθη δὲ τοῦ ῥήματος *Κυρίου, ὡς †ἔλεγεν, †Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ. ¹⁷ Εἰ οὖν τὴν ἴσην δωρεὰν ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ Θεὸς ὡς καὶ ἡμῖν, πιστεύσασι ἐπὶ τὸν Κύριον Ἰησοῦν ΣΧριστόν, ἐγὼ *δὲ τίς ἡμην δυνατὸς κωλύσαι τὸν Θεόν; ¹⁸ Ἀκούσαντες δὲ ταῦτα ἠσύχασαν, καὶ †ἐδόξαζον τὸν Θεόν, λέγοντες, Ἄρα †γε καὶ τοῖς ἔθνεσιν ὁ Θεὸς τὴν μετάνοιαν Σἔδωκεν εἰς ζωὴν.

¹⁹ Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες ἀπὸ τῆς θλίψεως τῆς γενομένης ἐπὶ Στεφάνῳ διῆλθον ἕως Φοινίκης καὶ Κύπρου καὶ Ἀντιοχείας, μηδενὶ λαλοῦντες τὸν λόγον εἰ μὴ μόνον Ἰουδαίοις. ²⁰ Ἦσαν δὲ τινες ἐξ αὐτῶν ἄνδρες Κύπριοι καὶ Κυρηναῖοι, οἵτινες *εἰσελθόντες εἰς Ἀντιόχειαν, ἐλάλουν †πρὸς τοὺς Ἑλληνιστάς, εὐαγγελιζόμενοι τὸν Κύριον Ἰησοῦν. ²¹ Καὶ ἦν χεῖρ Κυρίου μετ' αὐτῶν· πολὺς τε ἀριθμὸς †πιστεύσας

† 11:8 παν | — CT † 11:9 μοι | — CT § 11:9 φωνη εκ δευτερου | εκ δευτερου φωνη PCK WH * 11:10 παλιν ανεσπασθη | ανεσπασθη παλιν CT † 11:11 ημην | ημεν CT † 11:11 καισαρειας | καισαριας WH § 11:12 μοι το πνευμα | το πνευμα μοι CT * 11:12 διακρινομενον | διακριναντα CT † 11:13 τε | δε CT PCK † 11:13 αυτω | — CT § 11:13 ανδρας | — CT PCK * 11:16 κυριου | του κυριου CT PCK † 11:16 ελεγεν | ελεγεν οτι PCK † 11:16 ιωαννης | ιωανης WH § 11:17 χριστον | — PCK * 11:17 δε | — CT PCK † 11:18 εδοξαζον | εδοξασαν ECM* NA SBL TH WH † 11:18 γε | — CT § 11:18 εδωκεν εις ζωην | εις ζωην εδωκεν ECM* NA SBL TH WH * 11:20 εισελθοντες | ελθοντες CT † 11:20 προς | και προς CT † 11:21

ἐπέστρεψεν ἐπὶ τὸν Κύριον. ²² Ἠκούσθη δὲ ὁ λόγος εἰς τὰ ὦτα τῆς ἐκκλησίας τῆς Σέν *Ἱεροσολύμοις περὶ αὐτῶν· καὶ ἐξαπέστειλαν Βαρνάβαν †διελθεῖν ἕως Ἀντιοχείας· ²³ ὃς παραγενόμενος καὶ ἰδὼν τὴν †χάριν τοῦ Θεοῦ ἐχάρη, καὶ παρεκάλει πάντας τῇ προθέσει τῆς καρδίας προσμένειν Στῶ Κυρίῳ· ²⁴ ὅτι ἦν ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ πλήρης Πνεύματος Ἁγίου καὶ πίστεως· καὶ προσετέθη ὄχλος ἱκανὸς τῷ Κυρίῳ. ²⁵ Ἐξῆλθε δὲ εἰς Ταρσὸν *ὁ Βαρνάβας ἀναζητῆσαι Σαῦλον, ²⁶ καὶ εὐρῶν †ἤγαγεν αὐτὸν εἰς Ἀντιόχειαν. Ἐγένετο δὲ †αὐτοὺς ἐνιαυτὸν ὅλον συναχθῆναι Στῇ ἐκκλησίᾳ καὶ διδάξαι ὄχλον ἱκανόν, χρηματίσαι τε *πρῶτον ἐν Ἀντιοχείᾳ τοὺς μαθητὰς Χριστιανούς.

²⁷ Ἐν ταύταις δὲ ταῖς ἡμέραις κατῆλθον ἀπὸ Ἱεροσολύμων προφητὰι εἰς Ἀντιόχειαν. ²⁸ Ἀναστὰς δὲ εἷς ἐξ αὐτῶν ὀνόματι Ἄγαβος, †ἐσήμανε διὰ τοῦ πνεύματος λιμὸν †μέγαν μέλλειν ἔσσεσθαι ἐφ' ὅλην τὴν οἰκουμένην· Σῶστις καὶ ἐγένετο ἐπὶ Κλαυδίου *Καίσαρος. ²⁹ Τῶν δὲ μαθητῶν καθὼς †εὐπορεῖτό τις, ὠρισαν ἕκαστος αὐτῶν εἰς διακονίαν πέμψαι τοῖς κατοικοῦσιν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἀδελφοῖς· ³⁰ ὃ καὶ ἐποίησαν, ἀποστέλλαντες πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους διὰ χειρὸς Βαρνάβα καὶ Σαύλου.

12

¹ Κατ' ἐκεῖνον δὲ τὸν καιρὸν ἐπέβαλεν Ἡρώδης ὁ βασιλεὺς τὰς χεῖρας κακῶσαί τινας τῶν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας. ² Ἀνεῖλε δὲ Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν *Ἰωάννου †μαχαίρα. ³ †Καὶ ἰδὼν ὅτι ἀρεστόν ἐστι τοῖς Ἰουδαίοις, προσέθετο συλλαβεῖν καὶ Πέτρον—ἦσαν δὲ Σαὶ ἡμέραι τῶν ἀζύμων— ⁴ ὃν καὶ πάσας ἔθετο εἰς φυλακὴν, παραδοὺς τέσσαρσι τετραδίοις στρατιωτῶν φυλάσσειν αὐτόν, βουλόμενος μετὰ τὸ Πάσχα ἀναγαγεῖν αὐτὸν τῷ λαῷ. ⁵ Ὁ μὲν οὖν Πέτρος ἐτηρεῖτο ἐν τῇ φυλακῇ·

§ 11:22 εν | ουσης εν CT * 11:22 ιεροσολυμοις | ιερουσαλημ CT † 11:22 διελθειν | — ECM SBL TH WH † 11:23 χαριν | χαριν την ECM NA SBL WH

§ 11:23 τω | εν τω WH * 11:25 ο βαρναβας | — CT † 11:26 ηγαγεν αυτον | ηγαγεν CT PCK | αυτον ηγαγεν αυτον ANT TR † 11:26 αυτους | αυτοις και CT

§ 11:26 τη | εν τη ANT CT TR * 11:26 πρωτον | πρωτως CT † 11:28 εσημανε | εσημαινε WH † 11:28 μεγαν | μεγαλην CT § 11:28 οστις και | ητις CT

* 11:28 καισαρος | — CT † 11:29 ευπορειτο | ηυπορειτο ANT TR * 12:2 ιωαννου | ιωανου WH † 12:2 μαχαιρα | μαχαιρη CT † 12:3 και ιδων | ιδων δε CT

§ 12:3 αι | — ECM* SBL TH TR WH

προσευχῇ δὲ ἦν *ἐκτενῆς γινομένη ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας πρὸς τὸν Θεὸν †ὕπὲρ αὐτοῦ.

6 Ὅτε δὲ ‡εμελλεν ἑαυτὸν προάγειν ὁ Ἡρώδης, τῇ νυκτὶ ἐκεῖνη ἦν ὁ Πέτρος κοιμώμενος μεταξὺ δύο στρατιωτῶν, δεδεμένος ἀλύσει φυλακῆς τε πρὸ τῆς θύρας ἐτήρουν τὴν φυλακὴν. 7 Καὶ ἰδού, ἄγγελος Κυρίου ἐπέστη, καὶ φῶς ἔλαμψεν ἐν τῷ οἰκήματι· πατάξας δὲ τὴν πλευρὰν τοῦ Πέτρου, ἤγειρεν αὐτὸν λέγων, Ἀνάστα ἐν τάχει. Καὶ *ἐξέπεσον αὐτοῦ αἱ ἀλύσεις ἐκ τῶν χειρῶν. 8 Εἶπεν †τε ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτόν, ‡Περίζωσαι καὶ ὑπόδησαι τὰ σανδάλιά σου. Ἐποίησε δὲ οὕτω. Καὶ λέγει αὐτῷ, Περιβαλοῦ τὸ ἱμάτιόν σου, καὶ ἀκολούθει μοι. 9 Καὶ ἐξελθὼν ἠκολούθει ἑαυτῷ· καὶ οὐκ ἤδει ὅτι ἀληθὲς ἐστὶ τὸ γινόμενον διὰ τοῦ ἀγγέλου, ἐδόκει δὲ ὄραμα βλέπειν. 10 Διελθόντες δὲ πρώτην φυλακὴν καὶ δευτέραν, *ἦλθον ἐπὶ τὴν πύλην τὴν σιδηρᾶν, τὴν φέρουσαν εἰς τὴν πόλιν, ἣτις αὐτομάτη †ἠνοιχθη αὐτοῖς· καὶ ἐξελθόντες προῆλθον ῥύμην μίαν, καὶ εὐθέως ἀπέστη ὁ ἄγγελος ἀπ' αὐτοῦ. 11 Καὶ ὁ Πέτρος, ‡γενόμενος ἐν ἑαυτῷ, εἶπε, Νῦν οἶδα ἀληθῶς ὅτι ἐξαπέστειλε ἑκείνος τὸν ἄγγελον αὐτοῦ, καὶ *ἐξείλετό με ἐκ χειρὸς Ἡρώδου καὶ πάσης τῆς προσδοκίας τοῦ λαοῦ τῶν Ἰουδαίων. 12 Συνιδὼν τε ἦλθεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν †Μαρίας τῆς μητρὸς ‡Ἰωάννου τοῦ ἐπικαλουμένου Μάρκου, οἳ ἦσαν ἱκανοὶ συνηθροισμένοι καὶ προσευχόμενοι. 13 Κρούσαντος δὲ ἑαυτοῦ Πέτρου τὴν θύραν τοῦ πυλῶνος, προσῆλθε παιδίσκη ὑπακοῦσαι, ὀνόματι Ῥόδη. 14 Καὶ ἐπιγνοῦσα τὴν φωνὴν τοῦ Πέτρου, ἀπὸ τῆς χαρᾶς οὐκ ἠνοιξε τὸν πυλῶνα, εἰσδραμοῦσα δὲ ἀπήγγειλεν ἐστάναι τὸν Πέτρον πρὸ τοῦ πυλῶνος. 15 Οἱ δὲ πρὸς αὐτὴν *εἶπον, Μαίρη. Ἡ δὲ διῖσχυρίζετο οὕτως ἔχειν. Οἱ †δὲ ἔλεγον, Ὁ ἄγγελος ‡αὐτοῦ ἐστίν. 16 Ὁ δὲ Πέτρος ἐπέμενε κρούων· ἀνοίξαντες δὲ ἑείδον αὐτόν, καὶ ἐξέστησαν. 17 Κατασείσας δὲ αὐτοῖς τῇ χειρὶ

* 12:5 εκτενης | εκτενωσ CT † 12:5 υπερ | περι CT ‡ 12:6 εμελλεν | ημελλεν CT § 12:6 αυτον προαγειν | προαγειν αυτου PCK | προαγαγειν αυτου ECM NA SBL | προσαγαγειν αυτου TH WH * 12:7 εξεπεσον | εξεπεσαν CT † 12:8 τε | δε CT ‡ 12:8 περιζωσαι | ζωσαι CT § 12:9 αυτω | — CT * 12:10 ηλθον | ηλθαν CT † 12:10 ηνοιχθη | ηνοιγη CT ‡ 12:11 γενομενος εν εαυτω | εν εαυτω γενομενος CT § 12:11 κυριος | ο κυριος NA SBL WH * 12:11 εξειλετο | εξειλατο CT † 12:12 μαριας | της μαριας CT ‡ 12:12 ιωαννου | ιωανου WH § 12:13 του πετρου | αυτου ANT CT * 12:15 ειπον | ειπαν CT † 12:15 δε | δ TR ‡ 12:15 αυτου

σιγαῖν, διηγῆσατο αὐτοῖς πῶς ὁ Κύριος * αὐτὸν ἐξήγαγεν ἐκ τῆς φυλακῆς. Εἶπε †δέ, Ἀπαγγείλατε Ἰακώβῳ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς ταῦτα. Καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἕτερον τόπον.

¹⁸ Γενομένης δὲ ἡμέρας, ἣν τάραχος οὐκ ὀλίγος ἐν τοῖς στρατιώταις, τί ἄρα ὁ Πέτρος ἐγένετο. ¹⁹ Ἡρώδης δὲ ἐπιζητήσας αὐτὸν καὶ μὴ εὐρῶν, ἀνακρίνας τοὺς φύλακας, ἐκέλευσεν ἀπαχθῆναι. Καὶ κατελθὼν ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας εἰς †τὴν §Καيسάρειαν διέτριβεν.

²⁰ Ἦν δὲ *ὁ Ἡρώδης θυμομαχῶν Τυρίοις καὶ Σιδωνίοις· ὁμοθυμαδὸν †δὲ παρήσαν πρὸς αὐτόν, καὶ πείσαντες Βλάστον τὸν ἐπὶ τοῦ κοιτῶνος τοῦ βασιλέως, ἤτοῦντο εἰρήνην, διὰ τὸ τρέφεσθαι αὐτῶν τὴν χώραν ἀπὸ τῆς βασιλικῆς. ²¹ Τακτῆ δὲ ἡμέρᾳ ὁ Ἡρώδης ἐνδυσάμενος ἐσθῆτα βασιλικήν, †καὶ καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος, ἐδημηγόρει πρὸς αὐτούς. ²² Ὁ δὲ δῆμος ἐπεφώνει, §Φωνῆ Θεοῦ καὶ οὐκ ἀνθρώπου. ²³ Παραχρῆμα δὲ ἐπάταξεν αὐτὸν ἄγγελος Κυρίου, ἀνθ' ὧν οὐκ ἔδωκε *δόξαν τῷ Θεῷ· καὶ γενόμενος σκωληκόβρωτος, ἐξέψυξεν.

²⁴ Ὁ δὲ λόγος τοῦ †Θεοῦ ἠῤῥξανε καὶ ἐπληθύνετο. ²⁵ Βαρνάβας δὲ καὶ Σαῦλος ὑπέστρεψαν †εἰς Ἱερουσαλήμ, πληρώσαντες τὴν διακονίαν, §συμπααραλαβόντες *καὶ †Ἰωάννην τὸν ἐπικληθέντα Μάρκον.

13

¹ Ἦσαν δὲ *τινες ἐν Ἀντιοχείᾳ κατὰ τὴν οὔσαν ἐκκλησίαν προφῆται καὶ διδάσκαλοι, ὃ τε Βαρνάβας καὶ Συμεὼν ὁ †καλούμενος Νίγερ, καὶ Λούκιος ὁ Κυρηναῖος, Μαναῆν τε Ἡρώδου τοῦ †τετράρχου σύντροφος, καὶ Σαῦλος. ² Λειτουργούντων δὲ αὐτῶν τῷ Κυρίῳ καὶ νηστευόντων, εἶπε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, Ἀφορίσατε δὴ μοι τὸν §Βαρνάβαν καὶ *τὸν Σαῦλον εἰς τὸ ἔργον ὃ προσκέκλημαι αὐτούς. ³ Τότε νηστεύσαντες

* 12:17 αυτον εξηγαγεν | εξηγαγεν αυτον ANT † 12:17 δε | τε ECM* NA SBL TH WH † 12:19 την | — CT § 12:19 καισαρειαν | καισαριαν WH * 12:20 ο ηρωδης | ηρωδης ANT | — CT † 12:20 δε | τε ANT PCK † 12:21 και | — WH § 12:22 φωνη θεου | θεου φωνη ANT BYZ CT PCK TR * 12:23 δοξαν | την δοξαν ANT CT TR † 12:24 θεου | κυριου WH † 12:25 εις ιερουσαλημ 58.4% | απο ιερουσαλημ BYZ 11.1% | εις αντιοχειαν PCK 4.9% | εξ ιερουσαλημ ANT TR 3.3% § 12:25 συμπααραλαβοντες | συνπααραλαβοντες TH WH * 12:25 και | — CT † 12:25 ιωαννην | ιωαννη WH * 13:1 τινες | — CT † 13:1 καλουμενος | επικαλουμενος ANT † 13:1 τετραρχου | τετραρχου ECM NA SBL WH § 13:2 βαρναβαν | τε

καὶ προσευξάμενοι καὶ ἐπιθέντες ἱτὰς χεῖρας αὐτοῖς, ἀπέλυσαν.

⁴ Ὁὗτοι μὲν δοῦν, ἐκπεμφθέντες ὑπὸ τοῦ *Πνεύματος τοῦ Ἁγίου, κατήλθον εἰς ἱτὴν †Σελεύκειαν· ἐκεῖθεν §δε ἀπέπλευσαν εἰς *τὴν Κύπρον. ⁵ Καὶ γενόμενοι ἐν Σαλαμῖνι, κατήγγελλον τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῶν Ἰουδαίων· εἶχον δὲ καὶ Ἰωάννην ὑπηρέτην. ⁶ Διελθόντες δὲ ἱτὴν νῆσον ἄχρι Πάφου, εὔρον †τινα μάγον ψευδοπροφήτην Ἰουδαῖον, ᾧ ὄνομα §Βαριησοῦς, ⁷ ὃς ἦν σὺν τῷ ἀνθυπάτῳ Σεργίῳ Παύλῳ, ἀνδρὶ συνετῷ. Οὗτος προσκαλεσάμενος Βαρνάβαν καὶ Σαῦλον ἐπεζήτησεν ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. ⁸ Ἀνθίστατο δὲ αὐτοῖς Ἐλύμας, ὁ μάγος—οὕτω γὰρ μεθερμηνεύεται τὸ ὄνομα αὐτοῦ—ζητῶν διαστρέψαι τὸν ἀνθύπατον ἀπὸ τῆς πίστεως. ⁹ Σαῦλος δέ, ὁ καὶ Παῦλος, πλησθεὶς Πνεύματος Ἁγίου, *καὶ ἀτενίσας †εἰς αὐτὸν ¹⁰ εἶπεν, Ὡ πλήρης παντὸς δόλου καὶ πάσης ῥαδιουργίας, υἱὲ διαβόλου, ἐχθρὲ πάσης δικαιοσύνης, οὐ πάυση διαστρέφων τὰς ὁδοὺς †Κυρίου τὰς εὐθείας; ¹¹ Καὶ νῦν ἰδού, χεὶρ §Κυρίου ἐπὶ σέ, καὶ ἔση τυφλός, μὴ βλέπων τὸν ἥλιον ἄχρι καιροῦ. Παραχρῆμα *δὲ †ἐπέπεσεν ἐπ’ αὐτὸν ἀχλὺς καὶ σκότος, καὶ περιάγων ἐζῆτει χειραγωγούς. ¹² Τότε ἰδὼν ὁ ἀνθύπατος τὸ γεγονός ἐπίστευσεν, †ἐκπλησσομένης ἐπὶ τῇ διδαχῇ τοῦ Κυρίου.

¹³ Ἀναχθέντες δὲ ἀπὸ τῆς Πάφου οἱ περὶ §τὸν Παῦλον ἦλθον εἰς Πέργην τῆς Παμφυλίας. *Ἰωάννης δὲ ἀποχωρήσας ἀπ’ αὐτῶν ὑπέστρεψεν εἰς Ἱεροσόλυμα. ¹⁴ Αὐτοὶ δὲ διελθόντες ἀπὸ τῆς Πέργης, παρεγένοντο εἰς Ἀντιόχειαν ἱτῆς Πισιδίας, καὶ †εἰσελθόντες εἰς τὴν συναγωγὴν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων, ἐκάθισαν. ¹⁵ Μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν,

† 13:3 τας χειρας αυτοις | αυτοις τας χειρας ANT † 13:4 ουτοι | αυτοι CT
 § 13:4 ουν | — PCK * 13:4 πνευματος του αγιου | αγιου πνευματος CT
 † 13:4 την | — CT † 13:4 σελευκειαν | σελευκιαν WH § 13:4 δε | τε ANT
 BYZ CT PCK TR * 13:4 την | — CT † 13:6 την | ολην την CT † 13:6 τινα
 | ανδρα τινα CT § 13:6 βαριησους | βαριησουν BYZ HF PCK | βαριησου
 ECM NA SBL * 13:9 και | — CT † 13:9 εις | προς ANT † 13:10 κυριου
 | του κυριου ECM* NA WH § 13:11 κυριου | του κυριου TR * 13:11 δε
 | τε ECM* NA † 13:11 επεπεσεν | επεσεν ANT NA SBL TH WH † 13:12
 εκπλησσομενος | εκπληττομενος PCK WH § 13:13 τον | — CT * 13:13
 ιωαννης | ιωανης WH † 13:14 της πισιδιας | την πισιδιαν CT † 13:14
 εισελθοντες | ελθοντες TH WH

ἀπέστειλαν ἑοὶ ἀρχισυναγωγοὶ πρὸς αὐτούς, λέγοντες, Ἄνδρες ἀδελφοί, εἰ ἔστι λόγος ἐν ὑμῖν παρακλήσεως πρὸς τὸν λαόν, λέγετε.

¹⁶ Ἀναστάς δὲ Παῦλος, καὶ κατασείσας τῇ χειρὶ, εἶπεν, Ἄνδρες Ἰσραηλῖται, καὶ οἱ φοβούμενοι τὸν Θεόν, ἀκούσατε. ¹⁷ Ὁ Θεὸς τοῦ λαοῦ τούτου ἐξελέξατο τοὺς πατέρας ἡμῶν, καὶ τὸν λαὸν ὑψώσεν ἐν τῇ παροικίᾳ ἐν γῆ Σαῖνυπτῶ, καὶ μετὰ βραχίονος ὑψηλοῦ ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἐξ αὐτῆς. ¹⁸ Καὶ ὡς τεσσαρακονταετῆ χρόνον ἐτροποφόρησεν αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ. ¹⁹ Καὶ καθελῶν ἔθνη ἑπτὰ ἐν γῆ Χαναάν, κατεκληρονόμησεν ἑαυτοῖς τὴν γῆν αὐτῶν. ²⁰ Καὶ μετὰ ταῦτα, ὡς ἔτεσι τετρακοσίοις καὶ πεντήκοντα, ἔδωκε κριτὰς ἕως Σαμουὴλ τοῦ προφήτου. ²¹ Κάκειθεν ἠτήσαντο βασιλέα, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ Θεὸς τὸν Σαοὺλ υἱὸν Κίς, ἄνδρα ἐκ φυλῆς Βενιαμίν, ἔτη τεσσαράκοντα. ²² Καὶ μεταστήσας αὐτόν, ἠγειρεν αὐτοῖς τὸν Δαυὶδ εἰς βασιλέα, ὃν καὶ εἶπε μαρτυρήσας, Εὗρον Δαυὶδ τὸν τοῦ Ἰεσσαί, ἄνδρα κατὰ τὴν καρδίαν μου, ὃς ποιήσει πάντα τὰ θελήματά μου. ²³ Τούτου ὁ Θεὸς ἀπὸ τοῦ σπέρματος κατ' ἐπαγγελίαν ἤγαγε τῷ Ἰσραὴλ ἑσωτηρίαν, ²⁴ προκηρύξαντος Ἰωάννου πρὸ προσώπου τῆς εἰσόδου αὐτοῦ βάπτισμα μετανοίας τῷ Ἰσραὴλ. ²⁵ Ὡς δὲ ἐπλήρου ἑοὶ Ἰωάννης τὸν δρόμον, ἔλεγε, Τίνα με ὑπονοεῖτε εἶναι; Οὐκ εἰμὶ ἐγώ. Ἄλλ' ἰδοὺ, ἔρχεται μετ' ἐμέ, οὗ οὐκ εἰμὶ ἄξιος τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν λῦσαι.

²⁶ Ἄνδρες ἀδελφοί, υἱοὶ γένους Ἀβραάμ, καὶ οἱ ἐν ὑμῖν φοβούμενοι τὸν Θεόν, ὑμῖν ὁ λόγος τῆς

§ 13:15 οἱ ἀρχισυναγωγοὶ πρὸς αὐτοὺς | πρὸς αὐτοὺς οἱ ἀρχισυναγωγοὶ
 PCK * 13:15 ἐστὶ λόγος ἐν ὑμῖν | τις ἐστὶν ἐν ὑμῖν λόγος CT † 13:16
 ἰσραηλίται | ἰσραηλεῖται TH WH ‡ 13:17 τούτου | τούτου ἰσραὴλ ANT
 CT TR § 13:17 αἰγυπτῶ | αἰγυπτου CT * 13:18 τεσσαρακονταετη |
 τεσσερακονταετη CT † 13:19 καὶ | — WH ‡ 13:19 κατεκληρονομησεν
 | κατεκληροδοτησεν TR § 13:19 αὐτοῖς | — CT * 13:20 καὶ μετὰ
 ταῦτα ὡς ἔτεσι τετρακοσίοις καὶ πεντηκοντα 90.4% | ὡς ἔτεσι τετρακοσίοις
 καὶ πεντηκοντα καὶ μετὰ ταῦτα CT 5.2% † 13:20 τοῦ | — ECM* WH
 ‡ 13:21 κίς | κείς TH WH § 13:21 βενιαμίν | βενιαμειν TH WH * 13:21
 τεσσαρακοντα | τεσσερακοντα CT † 13:22 αὐτοῖς τὸν δαυὶδ | αὐτοῖς τὸν
 δαυὶδ HF TR | τὸν δαυὶδ αὐτοῖς ECM* NA SBL | τὸν δαυὶδ αὐτοῖς TH WH
 ‡ 13:22 δαυὶδ | δαυὶδ HF TR | δαυειδ TH WH § 13:23 ἠγάγε | ἠγειρε TR
 * 13:23 σωτηρίαν | σωτηρα ἰησουν CT TR † 13:24 ἰωάννου | ἰωανου WH
 ‡ 13:24 τῷ | παντὶ τῷ λαῷ ANT CT TR § 13:25 οὗ | — BYZ ECM* NA SBL TH
 WH * 13:25 ἰωάννης | ἰωαννης WH † 13:25 τίνα με | τί με CT ‡ 13:26
 ὑμῖν | ἡμῖν ECM* NA SBL TH WH

σωτηρίας ταύτης Ἐάπεστάλη. ²⁷ Οἱ γὰρ κατοικοῦντες *ἐν Ἱερουσαλήμ καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτῶν, τοῦτον ἀγνοήσαντες, καὶ τὰς φωνὰς τῶν προφητῶν τὰς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκομένας, κρίναντες ἐπλήρωσαν. ²⁸ Καὶ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου εὐρόντες, ἠτήσαντο †Πιλάτον ἀναιρεθῆναι αὐτόν. ²⁹ Ὡς δὲ ἐτέλεσαν †πάντα τὰ περὶ αὐτοῦ γεγραμμένα, καθελόντες ἀπὸ τοῦ ξύλου, ἔθηκαν εἰς μνημεῖον. ³⁰ Ὁ δὲ Θεὸς ἤγειρεν αὐτόν ἐκ νεκρῶν. ³¹ ὃς ὤφθη ἐπὶ ἡμέρας πλείους τοῖς συναναβάσιν αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας εἰς Ἱερουσαλήμ, οἵτινές Ἐἴσι μάρτυρες αὐτοῦ πρὸς τὸν λαόν. ³² Καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς εὐαγγελιζόμεθα τὴν πρὸς τοὺς πατέρας ἐπαγγελίαν γενομένην, ὅτι ταύτην ὁ Θεὸς ἐκπεπλήρωκε τοῖς τέκνοις *αὐτῶν ἡμῖν, ἀναστήσας Ἰησοῦν. ³³ ὡς καὶ ἐν τῷ ψαλμῷ †τῷ δευτέρῳ γέγραπται,

Υἱός μου εἶ σύ,
ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε.

³⁴ Ὅτι δὲ ἀνέστησεν αὐτόν ἐκ νεκρῶν, μηκέτι μέλλοντα ὑποστρέφειν εἰς διαφθοράν, οὕτως εἶρηκεν ὅτι

Δώσω ὑμῖν τὰ ὅσια †Δαυὶδ τὰ πιστά.

³⁵ ἘΔιὸ καὶ ἐν ἐτέρῳ λέγει,

Οὐ δώσεις τὸν ὄσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν.

³⁶ *Δαυὶδ μὲν γὰρ ἰδίᾳ γενεᾷ ὑπηρετήσας τῇ τοῦ Θεοῦ βουλῇ ἐκοιμήθη, καὶ προσετέθη πρὸς τοὺς πατέρας αὐτοῦ, καὶ εἶδε διαφθοράν. ³⁷ ὃν δὲ ὁ Θεὸς ἤγειρεν, οὐκ εἶδε διαφθοράν. ³⁸ Γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν, ἄνδρες ἀδελφοί, ὅτι διὰ τούτου ὑμῖν ἄφεσις ἁμαρτιῶν καταγγέλλεται. ³⁹ †καὶ ἀπὸ πάντων ὧν οὐκ ἠδυνήθητε ἐν †τῷ νόμῳ ἘΜωϋσέως δικαιοθῆναι, ἐν τούτῳ πᾶς ὁ

§ 13:26 απεσταλη | εξαπεσταλη CT PCK * 13:27 εν | — BYZ HF PCK
† 13:28 πιλατον | πειλατον WH † 13:29 παντα | απαντα TR § 13:31
εισι | νυν εισι ECM NA SBL WH * 13:32 αυτων ημιν 95% | ημων SBL
WH 1.5% | ημιν ECM 0% † 13:33 τω δευτερω γεγραπται | γεγραπται τω
δευτερω CT † 13:34 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH § 13:35 διο
| διοτι ECM* NA SBL TH WH * 13:36 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH
WH † 13:39 και | — ECM* † 13:39 τω | — CT PCK § 13:39 μωυσεως
| μωυσεως BYZ HF TR | μωυσεως PCK

πιστεύων δικαιούται. ⁴⁰ Βλέπετε οὖν μὴ ἐπέλθῃ *ἐφ' ὑμᾶς τὸ εἰρημένον ἐν τοῖς προφήταις,

⁴¹ Ἴδετε, οἱ καταφρονηταί, καὶ θαυμάσατε, καὶ ἀφανίσθητε· ὅτι ἔργον †ἐγὼ ἐργάζομαι ἐν ταῖς ἡμέραις ὑμῶν, †δὲ οὐ μὴ πιστεύσητε, ἕάν τις ἐκδιηγῆται ὑμῖν.

⁴² Ἐξιώντων δὲ ἑκ τῆς συναγωγῆς τῶν Ἰουδαίων, παρεκάλουν *τὰ ἔθνη εἰς τὸ μεταξὺ σάββατον λαληθῆναι αὐτοῖς τὰ †ρήματα. ⁴³ Λυθείσης δὲ τῆς συναγωγῆς, ἠκολούθησαν πολλοὶ τῶν Ἰουδαίων καὶ τῶν σεβομένων προσηλύτων τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβᾳ· οἵτινες †προσλαλοῦντες, ἔπειθον δαύτους ἐπιμένειν τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ.

⁴⁴ Τῷ *τε ἐρχομένῳ σαββάτῳ σχεδὸν πᾶσα ἡ πόλις συνήχθη ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ †Θεοῦ. ⁴⁵ Ἰδόντες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι τοὺς ὄχλους ἐπλήσθησαν ζήλου, καὶ ἀντέλεγον τοῖς ὑπὸ †τοῦ Παύλου δλεγομένοις, *ἀντιλέγοντες καὶ βλασφημοῦντες. ⁴⁶ Παρρησιασάμενοι †δὲ ὁ Παῦλος καὶ ὁ Βαρνάβας †εἶπον, Ὑμῖν ἦν ἀναγκαῖον πρῶτον λαληθῆναι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. Ἐπειδὴ δὲ ἀπωθεῖσθε αὐτόν, καὶ οὐκ ἀξίους κρίνετε ἑαυτοὺς τῆς αἰωνίου ζωῆς, ἰδοὺ στρεφόμεθα εἰς τὰ ἔθνη. ⁴⁷ Οὕτω γὰρ ἐντέταλται ἡμῖν ὁ Κύριος,

Τέθεικά σε εἰς φῶς ἐθνῶν,
τοῦ εἶναί σε εἰς σωτηρίαν ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς.

⁴⁸ Ἀκούοντα δὲ τὰ ἔθνη *ἔχαιρε, καὶ †ἐδόξαζον τὸν λόγον τοῦ †Κυρίου, καὶ ἐπίστευσαν ὅσοι ἦσαν

* **13:40** εφ υμας | — CT † **13:41** εγω εργαζομαι | εργαζομαι εγω CT † **13:41** ο | ω PCK | εργον ω ANT TR | εργον ο CT § **13:42** εκ της συναγωγης των ιουδαιων 59.8% | αυτων εκ της συναγωγης των ιουδαιων ANT BYZ 20.9% | αυτων CT 15.8% * **13:42** τα εθνη | — CT † **13:42** ρηματα | ρηματα ταυτα ANT BYZ CT HF PCK TR † **13:43** προσλαλουντες | προσλαλουντες αυτοις ANT CT TR § **13:43** αυτους επιμενειν | επιμενειν αυτους PCK | αυτους προσμενειν ANT CT * **13:44** τε | δε CT TR † **13:44** θεου | κυριου ECM NA SBL TH † **13:45** του | — ECM* NA SBL TH WH § **13:45** λεγομενοις | λαλουμενοις ECM* NA SBL TH WH * **13:45** αντιλεγοντες και 79.1% | — CT 19.3% † **13:46** δε | τε CT † **13:46** ειπον | ειπαν CT § **13:46** επειδη δε ECM* | επειδη ECM* NA SBL WH | επει δε ECM* * **13:48** εχαιρε | εχαιρου ANT BYZ CT PCK TR † **13:48** εδοξαζον | εδεξαντο ANT † **13:48** κυριου |

τεταγμένοι εἰς ζωὴν αἰώνιον. ⁴⁹ Διεφέρετο δὲ ὁ λόγος τοῦ Κυρίου Ἰδι' ὅλης τῆς χώρας. ⁵⁰ Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι παρώτρυναν τὰς σεβομένας γυναῖκας *καὶ τὰς εὐσχήμονας καὶ τοὺς πρώτους τῆς πόλεως, καὶ ἐπήγειραν διωγμὸν ἐπὶ τὸν Παῦλον καὶ †τὸν Βαρνάβαν, καὶ ἐξέβαλον αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ὀρίων αὐτῶν. ⁵¹ Οἱ δὲ ἐκτιναξάμενοι τὸν κοινορτὸν τῶν ποδῶν †αὐτῶν ἐπ' αὐτούς, ἦλθον εἰς Ἰκόνιον. ⁵² Οἱ Ἰδι' μαθηταὶ ἐπληροῦντο χαρᾶς καὶ Πνεύματος Ἁγίου.

14

¹ Ἐγένετο δὲ ἐν Ἰκονίῳ, κατὰ τὸ αὐτὸ εἰσελθεῖν αὐτοὺς εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων, καὶ λαλῆσαι οὕτως ὥστε πιστεῦσαι Ἰουδαίων τε καὶ Ἑλλήνων πολὺ πλῆθος. ² Οἱ δὲ *ἀπειθοῦντες Ἰουδαῖοι ἐπήγειραν καὶ ἐκάκωσαν τὰς ψυχὰς τῶν ἐθνῶν κατὰ τῶν ἀδελφῶν. ³ Ἰκανὸν μὲν οὖν χρόνον διέτριψαν παρρησιαζόμενοι ἐπὶ τῷ Κυρίῳ τῷ μαρτυροῦντι †τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, †διδόντι σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ τῶν χειρῶν αὐτῶν. ⁴ Ἐσχίσθη δὲ τὸ πλῆθος τῆς πόλεως· καὶ οἱ μὲν ἦσαν σὺν τοῖς Ἰουδαίοις, οἱ δὲ σὺν τοῖς ἀποστόλοις. ⁵ Ὡς δὲ ἐγένετο ὁρμὴ τῶν ἐθνῶν τε καὶ Ἰουδαίων σὺν τοῖς ἄρχουσιν αὐτῶν, ὑβρίσαι καὶ λιθοβολῆσαι αὐτούς, ⁶ συνιδόντες κατέφυγον εἰς τὰς πόλεις τῆς Λυκαονίας, Λύστραν καὶ Δέρβην, καὶ τὴν περίχωρον· ⁷ κάκει Ἰδι' ἦσαν εὐαγγελιζόμενοι.

⁸ Καί τις ἀνὴρ *ἐν Λύστροις ἀδύνατος τοῖς ποσὶν ἐκάθητο, χλωδὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ †υπάρχων, ὃς οὐδέποτε †περιπεπατήκει. ⁹ Οὗτος Ἰδι' ἤκουσε τοῦ Παύλου λαλοῦντος· ὃς ἀτενίσας αὐτῷ, καὶ ἰδὼν ὅτι *πίστιν ἔχει τοῦ σωθῆναι, ¹⁰ εἶπε μεγάλη †τῇ φωνῇ, Ἀνάστηθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου †ὀρθῶς. Καὶ Ἰδι' ἤλλετο καὶ περιεπάτει. ¹¹ Οἱ *δὲ ὄχλοι, ἰδόντες ὃ ἐποίησεν †ὁ Παῦλος, ἐπήραν τὴν φωνὴν αὐτῶν Λυκαονιστὶ λέγοντες,

§ 13:49 δι | καθ ECM* * 13:50 και | — CT † 13:50 τον | — CT † 13:51 αυτων | — CT § 13:52 δε | τε ECM* NA SBL TH WH * 14:2 απειθουντες | απειθησαντες CT † 14:3 τω | επι τω NA † 14:3 διδοντι | και διδοντι TR § 14:7 ησαν ευαγγελιζομενοι | ευαγγελιζομενοι ησαν CT * 14:8 εν λυστροις αδυνατος | αδυνατος εν λυστροις ECM NA SBL WH † 14:8 υπαρχων | — CT † 14:8 περιπεπατηκει | περιπεπατηκει SCR | περιπεπατησεν CT § 14:9 ηκουσε | ηκουε BYZ PCK TR WH * 14:9 πιστιν εχει | εχει πιστιν CT † 14:10 τη | — NA SBL TH WH † 14:10 ορθως | ορθος ANT BYZ CT HF PCK TR § 14:10 ηλλετο | ηλλατο PCK | ηλατο ANT CT * 14:11 δε | τε ECM* NA SBL TH WH † 14:11 ο | — CT

Οἱ θεοὶ ὁμοιωθέντες ἀνθρώποις κατέβησαν πρὸς ἡμᾶς. ¹² Ἐκάλουν τε τὸν †μὲν Βαρνάβαν, Δία· τὸν δὲ Παῦλον, Ἐρμῆν, ἐπειδὴ αὐτὸς ἦν ὁ ἡγούμενος τοῦ λόγου. ¹³ Ὁ ὁ δὲ ἱερεὺς τοῦ Διὸς τοῦ ὄντος πρὸ τῆς πόλεως *αὐτῶν, ταύρους καὶ στέμματα ἐπὶ τοὺς πυλῶνας ἐνέγκας, σὺν τοῖς ὄχλοις ἤθελε θύειν. ¹⁴ Ἀκούσαντες δὲ οἱ ἀπόστολοι Βαρνάβας καὶ Παῦλος, διαρρήξαντες τὰ ἱμάτια †αὐτῶν, †εἰσεπήδησαν εἰς τὸν ὄχλον, κρᾶζοντες ¹⁵ καὶ λέγοντες, Ἄνδρες, τί ταῦτα ποιεῖτε; Καὶ ἡμεῖς ὁμοιοπαθεῖς ὄσμην ὑμῖν ἄνθρωποι, εὐαγγελιζόμενοι ὑμᾶς ἀπὸ τούτων τῶν ματαίων ἐπιστρέφειν ἐπὶ *τὸν Θεὸν τὸν ζῶντα, ὃς ἐποίησε τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς. ¹⁶ ὃς ἐν ταῖς παρωχημέναις γενεαῖς εἶασε πάντα τὰ ἔθνη πορεύεσθαι ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν. ¹⁷ †Καίτοιγε οὐκ ἀμάρτυρον †ἑαυτὸν ἀφῆκεν ὁ ἀγαθοποιῶν, οὐρανόθεν *ὑμῖν †υετοὺς διδοὺς καὶ καιροὺς καρποφόρους, ἐμπιπλῶν τροφῆς καὶ εὐφροσύνης τὰς καρδίας †ἡμῶν. ¹⁸ Καὶ ταῦτα λέγοντες, μόλις κατέπαυσαν τοὺς ὄχλους τοῦ μὴ θύειν αὐτοῖς.

¹⁹ Ὁ Ἐπῆλθον δὲ ἀπὸ Ἀντιοχείας καὶ Ἰκονίου Ἰουδαῖοι, καὶ πείσαντες τοὺς ὄχλους, καὶ λιθάσαντες τὸν Παῦλον, *ἔσυρον ἔξω τῆς πόλεως, †νομίσαντες αὐτὸν τεθνᾶναι. ²⁰ Κυκλωσάντων δὲ †αὐτὸν τῶν μαθητῶν, ἀναστὰς εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν· καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξῆλθε σὺν τῷ Βαρνάβᾳ εἰς Δέρβην.

²¹ Εὐαγγελισάμενοί τε τὴν πόλιν ἐκείνην, καὶ μαθητεύσαντες ἱκανοὺς, ὑπέστρεψαν εἰς Στήν Λύστραν καὶ *Ἰκόνιον καὶ †Ἀντιόχειαν, ²² ἐπιστηρίζοντες τὰς ψυχὰς τῶν μαθητῶν, παρακαλοῦντες ἐμμένειν τῇ πίστει, καὶ ὅτι διὰ πολλῶν θλίψεων δεῖ ἡμᾶς εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. ²³ Χειροτονήσαντες δὲ αὐτοῖς †πρεσβυτέρους κατ' ἐκκλησίαν, ὁ προσευξάμενοι

‡ 14:12 μεν | — CT § 14:13 δε | τε CT * 14:13 αυτων | — CT † 14:14 αυτων | εαυτων WH ‡ 14:14 εισεπηδησαν | εξεπηδησαν CT § 14:15 εσμεν υμιν | υμιν εσμεν PCK * 14:15 τον θεον τον | θεον CT † 14:17 καιτοιγε | καιτοι CT ‡ 14:17 εαυτον | αυτον ECM NA TH | αυτον SBL WH § 14:17 αγαθοποιων | αγαθουργων CT * 14:17 υμιν | ημιν TR † 14:17 υετους διδους | διδους υετους ECM* ‡ 14:17 ημων | υμων ANT CT § 14:19 επηλθον | επηλθαν CT * 14:19 εσυρον | εσυραν ANT PCK † 14:19 νομισαντες αυτον τεθναναι | νομιζοντες αυτον τεθυηκεναι CT ‡ 14:20 αυτον των μαθητων | των μαθητων αυτου CT PCK § 14:21 την | — PCK * 14:21 ικονιον | εις ικονιον CT † 14:21 αντιοχειαν | εις αντιοχειαν CT ‡ 14:23 πρεσβυτερους κατ εκκλησιαν | κατ εκκλησιαν πρεσβυτερους CT § 14:23 προσευξαμενοι | και προσευξαμενοι ANT

μετὰ νηστειῶν, παρέθεντο αὐτοὺς τῷ Κυρίῳ εἰς ὄν
*πεπιστεύκεισαν.

24 Καὶ διελθόντες τὴν Πισιδίαν ἦλθον εἰς Παμφυλίαν.
25 Καὶ λαλήσαντες ἐν Πέργῃ τὸν λόγον, κατέβησαν εἰς
Σαττάλειαν· 26 κάκειθεν ἀπέπλευσαν εἰς Ἀντιόχειαν,
ὅθεν ἦσαν παραδεδομένοι τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ εἰς
τὸ ἔργον ὃ ἐπλήρωσαν. 27 Παραγενόμενοι δὲ καὶ
συναγαγόντες τὴν ἐκκλησίαν, ἀνήγγειλαν ὅσα
ἐποίησεν ὁ Θεὸς μετ' αὐτῶν, καὶ ὅτι ἤνοιξε τοῖς ἔθνεσι
θύραν πίστεως. 28 Διέτριβον δὲ ἐκεῖ χρόνον οὐκ ὀλίγον
σὺν τοῖς μαθηταῖς.

15

1 Καί τινες κατελθόντες ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας, ἐδίδασκον
τοὺς ἀδελφοὺς ὅτι Ἐὰν μὴ *περιτέμνησθε τῷ ἔθει
†Μωϋσέως, οὐ δύνασθε σωθῆναι. 2 Γενομένης οὖν
στάσεως καὶ Σζητήσεως οὐκ ὀλίγης τῷ Παύλῳ καὶ
τῷ Βαρνάβᾳ πρὸς αὐτούς, ἔταξαν ἀναβαίνειν Παῦλον
καὶ Βαρνάβαν καὶ τινας ἄλλους ἐξ αὐτῶν πρὸς τοὺς
ἀποστόλους καὶ πρεσβυτέρους εἰς Ἱερουσαλὴμ περὶ τοῦ
ζητήματος τούτου. 3 Οἱ μὲν οὖν, προπεμφθέντες ὑπὸ
τῆς ἐκκλησίας, διήρχοντο τὴν *Φοινίκην καὶ †Σαμάρειαν,
ἐκδιηγούμενοι τὴν ἐπιστροφὴν τῶν ἐθνῶν· καὶ ἐποίουν
χαρὰν μεγάλην πᾶσι τοῖς ἀδελφοῖς. 4 Παραγενόμενοι δὲ
εἰς Ἱερουσαλὴμ, ἠαπεδέχθησαν *ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας καὶ
τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, ἀνήγγειλάν τε
ὅσα ὁ Θεὸς ἐποίησε μετ' αὐτῶν. 5 Ἐξανέστησαν δὲ τινες
τῶν ἀπὸ τῆς αἰρέσεως τῶν Φαρισαίων πεπιστευκότες,
λέγοντες ὅτι Δεῖ περιτέμνειν αὐτούς, παραγγέλλειν τε
τηρεῖν τὸν νόμον †Μωϋσέως.

6 Συνήχθησαν ἡ δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι
ιδεῖν περὶ τοῦ λόγου τούτου. 7 Πολλῆς δὲ *συζητήσεως

* 14:23 πεπιστευκεισαν | πεπιστευκασι ANT † 14:24 ηλθον | ηλθαν
WH † 14:24 παμφυλιαν | την παμφυλιαν ECM* NA SBL TH WH § 14:25
ατταλειαν | ατταλιαν WH * 14:27 ανηγγειλαν | ανηγγελλον CT † 14:28
εκει | — CT * 15:1 περιτεμνησθε | περιτηθητε CT † 15:1 μωσσεως |
μωσεως HF | μωσσεος PCK | τω μωσσεως ECM* NA SBL TH WH † 15:2
ουν | δε CT § 15:2 ζητησεως | συζητησεως TR * 15:3 φοινικην |
τε φοινικην ECM* NA SBL TH WH † 15:3 σαμαρειαν | σαμαριαν WH
‡ 15:4 ιερουσαλημ | ιεροσολυμα SBL TH WH § 15:4 απεδεχθησαν |
παρεδεχθησαν ECM* NA SBL TH WH * 15:4 υπο | απο NA SBL WH † 15:4
αυτων | αυτων και οτι ηνοιξε τοις εθνεσι θυραν πιστεως ANT † 15:5
μωσσεως | μωσεως HF PCK § 15:6 δε | τε ECM* NA SBL WH * 15:7
συζητησεως | ζητησεως ECM* NA SBL TH WH

γενομένης, ἀναστὰς Πέτρος εἶπε πρὸς αὐτούς, Ἄνδρες ἀδελφοί, ὑμεῖς ἐπίστασθε ὅτι ἀφ' ἡμερῶν ἀρχαίων ὁ Θεὸς ἐν ἡμῖν ἔξελεξάτο, διὰ τοῦ στόματός μου ἀκοῦσαι τὰ ἔθνη τὸν λόγον τοῦ εὐαγγελίου, καὶ πιστεῦσαι. ⁸ Καὶ ὁ καρδιογνώστης Θεὸς ἐμαρτύρησεν αὐτοῖς, δοὺς * αὐτοῖς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, καθὼς καὶ ἡμῖν. ⁹ καὶ οὐδὲν διέκρινε μεταξὺ ἡμῶν τε καὶ αὐτῶν, τῇ πίστει καθάρισας τὰς καρδίας αὐτῶν. ¹⁰ Νῦν οὖν τί πειράζετε τὸν Θεόν, ἐπιθεῖναι ζυγὸν ἐπὶ τὸν τράχηλον τῶν μαθητῶν, ὃν οὔτε οἱ πατέρες ἡμῶν οὔτε ἡμεῖς ἰσχύσαμεν βαστάσαι; ¹¹ Ἀλλὰ διὰ τῆς χάριτος τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ πιστεύομεν σωθῆναι, καθ' ὃν τρόπον κάκεῖνοι.

¹² Ἐσίγησε δὲ πᾶν τὸ πλῆθος, καὶ ἤκουον Βαρνάβα καὶ Παύλου ἐξηγουμένων ὅσα ἐποίησεν ὁ Θεὸς σημεῖα καὶ τέρατα ἐν τοῖς ἔθνεσι δι' αὐτῶν. ¹³ Μετὰ δὲ τὸ σιγῆσαι αὐτούς, ἀπεκρίθη Ἰάκωβος λέγων, Ἄνδρες ἀδελφοί, ἀκούσατέ μου. ¹⁴ Συμεὼν ἐξηγήσατο καθὼς πρῶτον ὁ Θεὸς ἐπεσκέψατο λαβεῖν ἐξ ἐθνῶν λαὸν ἑπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. ¹⁵ Καὶ τούτῳ συμφωνοῦσιν οἱ λόγοι τῶν προφητῶν, καθὼς γέγραπται,

¹⁶ Μετὰ ταῦτα ἀναστρέψω,

καὶ ἀνοικοδομήσω τὴν σκηνὴν * Δαυὶδ τὴν πεπτωκυῖαν· καὶ τὰ ἑκατεσκαμμένα αὐτῆς ἀνοικοδομήσω, καὶ ἀνορθώσω αὐτήν·

¹⁷ ὅπως ἂν ἐκζητήσωσιν οἱ κατάλοιποι τῶν ἀνθρώπων τὸν Κύριον, καὶ πάντα τὰ ἔθνη, ἐφ' οὓς ἐπικέκληται τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐτούς,

λέγει Κύριος ὁ ποιῶν ταῦτα ἅπαντα.

¹⁸ Γνωστὰ ἀπ' αἰῶνός ἐστι τῷ Θεῷ πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ.

¹⁹ Διὸ ἐγὼ κρίνω μὴ παρενοχλεῖν τοῖς ἀπὸ τῶν ἐθνῶν ἐπιστρέφουσιν ἐπὶ τὸν Θεόν. ²⁰ * ἀλλὰ ἐπιστεῖλαι αὐτοῖς τοῦ ἀπέχεσθαι ἀπὸ τῶν ἀλισγημάτων τῶν εἰδώλων καὶ τῆς πορνείας καὶ τοῦ πνικτοῦ καὶ τοῦ αἵματος.

† 15:7 ο θεος | — CT ‡ 15:7 εν ημιν 61.8% | εν υμιν CT PCK 34% § 15:7 εξελεξατο | εξελεξατο ο θεος CT * 15:8 αυτοις | — CT † 15:9 ουδεν | ουθεν CT ‡ 15:11 του κυριου ιησου | κυριου ιησου χριστου TR § 15:14 επι | — CT * 15:16 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH † 15:16 κατεσκαμμενα | κατεστραμμενα WH ‡ 15:17 ο | — NA SBL WH § 15:17 παντα γνωστα απ αιωνος εστι τω θεω παντα τα εργα αυτου 70.4% | γνωστα απ αιωνος CT 3.7% * 15:20 αλλα | αλλ ECM NA²⁸ PCK † 15:20 απο | — CT ‡ 15:20 του | — WH

21 Ὡς γὰρ ἐκ γενεῶν ἀρχαίων κατὰ πόλιν τοὺς κηρύσσοντας αὐτὸν ἔχει, ἐν ταῖς συναγωγαῖς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκόμενος.

22 Τότε ἔδοξε τοῖς ἀποστόλοις καὶ τοῖς πρεσβυτέροις σὺν ὅλῃ τῇ ἐκκλησίᾳ, ἐκλεξαμένους ἄνδρας ἐξ αὐτῶν πέμψαι εἰς Ἀντιόχειαν σὺν *Παύλῳ καὶ Βαρνάβᾳ, Ἰούδαν τὸν ἑπικαλούμενον †Βαρσαββᾶν, καὶ Σίλαν, ἄνδρας ἡγουμένους ἐν τοῖς ἀδελφοῖς, 23 γράψαντες διὰ χειρὸς αὐτῶν Στάδε, Οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι *καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῖς κατὰ †τὴν Ἀντιόχειαν καὶ Συρίαν καὶ Κιλικίαν ἀδελφοῖς τοῖς ἐξ ἔθνῶν, χαίρειν· 24 ἐπειδὴ ἠκούσαμεν ὅτι τινὲς ἐξ ἡμῶν ἔξεληθόντες ἐτάραξαν ὑμᾶς λόγοις, ἀνασκευάζοντες τὰς ψυχὰς ὑμῶν, ἔλεγοντες περιτέμνεσθαι καὶ τηρεῖν τὸν νόμον, οἷς οὐ διεστείλάμεθα· 25 ἔδοξεν ἡμῖν γενομένοις ὁμοθυμαδόν, *ἐκλεξαμένους ἄνδρας πέμψαι πρὸς ὑμᾶς, σὺν τοῖς ἀγαπητοῖς ἡμῶν Βαρνάβᾳ καὶ Παύλῳ, 26 ἀνθρώποις παραδεδωκόσι τὰς ψυχὰς αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. 27 Ἀπεστάλκαμεν οὖν Ἰούδαν καὶ Σίλαν, καὶ αὐτοὺς διὰ λόγου ἀπαγγέλλοντας τὰ αὐτά. 28 Ἐδοξε γὰρ τῷ †Ἁγίῳ Πνεύματι, καὶ ἡμῖν, μηδὲν πλέον ἐπιτίθεσθαι ὑμῖν βάρος, πλὴν †τῶν ἐπάναγκες τούτων, 29 ἀπέχεσθαι εἰδωλοθύτων καὶ αἵματος καὶ σπνικτοῦ καὶ πορνείας· ἐξ ὧν διατηροῦντες ἑαυτοὺς, εὖ πράξετε. Ἐρρωσθε.

30 Οἱ μὲν οὖν ἀπολυθέντες *ἦλθον εἰς Ἀντιόχειαν· καὶ συναγαγόντες τὸ πλῆθος, ἐπέδωκαν τὴν ἐπιστολήν. 31 Ἀναγνόντες δέ, ἐχάρησαν ἐπὶ τῇ παρακλήσει. 32 Ἰούδας †τε καὶ Σίλας, καὶ αὐτοὶ προφητῆται ὄντες, διὰ λόγου πολλοῦ παρεκάλεσαν τοὺς ἀδελφούς, καὶ ἐπεστήριξαν. 33 Ποιήσαντες δὲ χρόνον, ἀπελύθησαν μετ' εἰρήνης ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν πρὸς τοὺς ἀποστόλους. 35 Ὡς Παῦλος δὲ καὶ Βαρνάβας διέτριβον ἐν Ἀντιοχείᾳ,

§ 15:21 μωυσης | μωσης HF PCK TR * 15:22 παυλω | τω παυλω ANT CT TR † 15:22 επικαλουμενον | καλουμενον CT † 15:22 βαρσαββαν |

βαρσαβαν BYZ PCK TR § 15:23 ταδε 90.9% | — CT 1.2% * 15:23 και οι | — CT † 15:23 την | — PCK † 15:24 εξελθοντες 94.4% | — WH 1.7%

§ 15:24 λεγοντες περιτεμνεσθαι και τηρειν τον νομον | — CT * 15:25 εκλεξαμενους | εκλεξαμενοις ECM NA PCK SBL WH † 15:28 αγιω πνευματι | πνευματι τω αγιω ECM* NA SBL TH WH † 15:28 των επαναγκες τουτων

| τουτων των επαναγκες CT § 15:29 πνικτου | πνικτων ECM* NA SBL TH WH * 15:30 ηλθον | κατηλθον CT † 15:32 τε | δε SCR † 15:33

αποστολους | αποστειλαντας αυτους CT § 15:35 παυλος 69.3% | 34 εδοξε δε τω σιλα επιμειναι αυτου 35 παυλος ANT ECM TR 18% [Note: ECM encloses

διδάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι, μετὰ καὶ ἐτέρων πολλῶν, τὸν λόγον τοῦ Κυρίου.

³⁶ Μετὰ δὲ τινὰς ἡμέρας εἶπε *Παῦλος πρὸς Βαρνάβαν, Ἐπιστρέψαντες δὴ ἐπισκεψώμεθα τοὺς ἀδελφοὺς τῆμῶν κατὰ πᾶσαν πόλιν, ἐν αἷς κατηγγείλαμεν τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, πῶς ἔχουσι. ³⁷ Βαρνάβας δὲ βέβουλεύσατο *συμπαλαβεῖν †τὸν †Ἰωάννην, τὸν ὀκαλούμενον Μάρκον. ³⁸ Παῦλος δὲ ἤξιον, τὸν ἀποστάντα ἀπ' αὐτῶν ἀπὸ Παμφυλίας, καὶ μὴ συνελθόντα αὐτοῖς εἰς τὸ ἔργον, μὴ *συμπαλαβεῖν τοῦτον. ³⁹ Ἐγένετο τοῦτον παροξυσμός, ὥστε ἀποχωρισθῆναι αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων, τὸν τε Βαρνάβαν παραλαβόντα τὸν Μάρκον ἐκπλεῦσαι εἰς Κύπρον· ⁴⁰ Παῦλος δὲ ἐπιλεξάμενος Σίλαν ἐξῆλθε, παραδοθεὶς τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν. ⁴¹ Διήρχετο δὲ τὴν Συρίαν καὶ *Κιλικίαν, ἐπιστηρίζων τὰς ἐκκλησίας.

16

¹ Κατήνησε *δὲ εἰς Δέρβην καὶ †Λύστραν· καὶ ἰδοὺ, μαθητὴς τις ἦν ἐκεῖ, ὀνόματι Τιμόθεος, υἱὸς γυναικὸς †τινος Ἰουδαίας πιστῆς, πατρὸς δὲ Ἕλληνας· ² ὃς ἐμαρτυρεῖτο ὑπὸ τῶν ἐν Λύστροις καὶ Ἰκονίῳ ἀδελφῶν. ³ Τοῦτον ἠθέλησεν ὁ Παῦλος σὺν αὐτῷ ἐξελεθεῖν, καὶ λαβῶν περιέτεμεν αὐτόν, διὰ τοὺς Ἰουδαίους τοὺς ὄντας ἐν τοῖς τόποις ἐκείνοις· ᾔδεισαν γὰρ ἅπαντες *τὸν πατέρα αὐτοῦ, ὅτι Ἕλληνας ὑπῆρχεν. ⁴ Ὡς δὲ διεπορεύοντο τὰς πόλεις, †παρεδίδουν αὐτοῖς φυλάσσειν τὰ δόγματα τὰ κεκριμένα ὑπὸ τῶν ἀποστόλων καὶ †τῶν πρεσβυτέρων τῶν ἐν Ἱερουσαλήμ. ⁵ Αἱ μὲν οὖν ἐκκλησίαι ἐστερεοῦντο τῇ πίστει, καὶ ἐπερίσσευον τῷ ἀριθμῷ καθ' ἡμέραν.

* 15:36 παυλος προς βαρναβαν | προς βαρναβαν παυλος CT † 15:36 ημων | — CT † 15:36 πασαν πολιν | πολιν πασαν CT § 15:37 εβουλευσατο | εβουλετο CT * 15:37 συμπαλαβειν | συνπαλαβειν TH WH † 15:37 τον | και ECM PCK | και τον NA SBL TH WH † 15:37 ιωαννην | ιωαννη WH § 15:37 καλουμενον | επικαλουμενον ANT * 15:38 συμπαλαβειν | συμπαλαμβανειν ECM NA SBL | συνπαλαμβανειν TH WH † 15:39 ουν | δε CT † 15:39 αποχωρισθηναι | χωρισθηναι PCK § 15:40 θεου | κυριου ECM* NA SBL TH WH * 15:41 κικικιαν | την κικικιαν NA SBL WH * 16:1 δε | δε και CT † 16:1 λυστραν | εις λυστραν CT † 16:1 τινος | — CT § 16:3 ηδεισαν | ηδεσαν PCK * 16:3 τον πατερα αυτου οτι ελλην | οτι ελλην ο πατηρ αυτου CT † 16:4 παρεδιδουν | παρεδιδουσαν CT † 16:4 των | — CT § 16:4 ιερουσαλημ | ιεροσολυμοις CT

6 * Διελθόντες δὲ τὴν Φρυγίαν καὶ †τὴν Γαλατικὴν χώραν, κωλυθέντες ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος λαλῆσαι τὸν λόγον ἐν τῇ Ἀσίᾳ, 7 †ἐλθόντες κατὰ τὴν Μυσίαν ἐπείραζον Ἐκατὰ τὴν Βιθυνίαν *πορευέσθαι· καὶ οὐκ εἶασεν αὐτοὺς τὸ †πνεῦμα· 8 παρελθόντες δὲ τὴν Μυσίαν κατέβησαν εἰς Τρωάδα. 9 Καὶ ὄραμα διὰ †τῆς νυκτὸς Ἰώφθη τῷ Παύλῳ· ἀνὴρ *τις ἦν Μακεδῶν ἐστῶς, †παρακαλῶν αὐτὸν καὶ λέγων, Διαβὰς εἰς †Μακεδονίαν, βοήθησον ἡμῖν. 10 Ὡς δὲ τὸ ὄραμα εἶδεν, εὐθέως ἐζητήσαμεν ἐξελθεῖν εἰς Ἐτὴν Μακεδονίαν, *συμβιβάζοντες ὅτι προσκέκληται ἡμᾶς ὁ †Κύριος εὐαγγελίσασθαι αὐτοὺς.

11 Ἀναχθέντες †οὖν ἀπὸ Ἐτῆς Τρωάδος, εὐθυδρομήσαμεν εἰς *Σαμοθράκην, τῇ †τε ἐπιούσῃ εἰς †Νεάπολιν, 12 Ἐκεῖθὲν τε εἰς Φιλίππους, ἧτις ἐστὶ *πρώτη τῆς μερίδος τῆς Μακεδονίας πόλις, †κολωνεῖα· ἡμεν δὲ ἐν †αὐτῇ τῇ πόλει διατρίβοντες ἡμέρας τινάς. 13 Τῇ τε ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἐξήλθομεν ἔξω τῆς Ἐπόλεως παρὰ ποταμόν, οὗ *ἐνομιζέτο προσευχὴ εἶναι, καὶ καθίσαντες ἐλάλοῦμεν ταῖς συνελθούσαις γυναῖξι. 14 Καὶ τις γυνὴ ὀνόματι Λυδία, πορφυρόπωλις πόλεως Θυατείρων, σεβομένη τὸν Θεόν, ἤκουεν· ἧς ὁ Κύριος διήνοιξε τὴν καρδίαν, προσέχειν τοῖς λαλουμένοις ὑπὸ †τοῦ Παύλου. 15 Ὡς δὲ †ἐβαπτίσθη, καὶ ὁ οἶκος αὐτῆς, παρεκάλεσε λέγουσα, Εἰ κεκρίκατέ με πιστὴν τῷ Κυρίῳ εἶναι, εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκόν μου, ἑμείνατε. Καὶ παρεβιάσατο ἡμᾶς.

16 Ἐγένετο δὲ πορευομένων ἡμῶν εἰς *προσευχὴν,

* 16:6 διελθοντες | διηλθον CT † 16:6 την | — CT † 16:7 ελθοντες | ελθοντες δε CT § 16:7 κατα | εις CT * 16:7 πορευεσθαι | πορευθησαι ECM* NA SBL TH WH † 16:7 πνευμα | πνευμα ιησου CT † 16:9 της | — SBL WH § 16:9 ωφθη τω παυλω | τω παυλω ωφθη CT * 16:9 τις ην μακεδων | μακεδων τις ην CT † 16:9 παρακαλων | και παρακαλων CT † 16:9 μακεδονιαν | την μακεδονιαν PCK § 16:10 την | — CT * 16:10 συμβιβαζοντες | συνβιβαζοντες WH † 16:10 κυριος | θεος CT † 16:11 ουν | δε NA § 16:11 της | — CT * 16:11 σαμοθρακην | την σαμοθρακην PCK † 16:11 τε | δε ANT CT † 16:11 νεαπολιν | νεαν πολιν CT § 16:12 εκειθεν τε | κακειθεν CT * 16:12 πρωτη της μεριδος της | πρωτη της μεριδος ECM SBL TH WH | πρωτης μεριδος της NA † 16:12 κολωνεια | κολωνια ANT CT TR † 16:12 αυτη | ταυτη CT TR § 16:13 πολεως | πυλης CT * 16:13 ενομιζετο προσευχη | ενομιζομεν προσευχην NA SBL TH WH † 16:14 του | — WH † 16:15 εβαπτισθη | εβαπτισθη αυτη PCK § 16:15 μεινατε | μενετε ECM* NA SBL TH WH * 16:16 προσευχην | την

παιδίσκη· τινὰ ἔχουσαν πνεῦμα †Πύθωνος †ἀπαντῆσαι ἡμῖν, ἥτις ἐργασίαν πολλὴν παρεῖχε τοῖς κυρίοις αὐτῆς, μαντευομένη. ¹⁷ Αὕτη Ἐκατακολουθήσασα τῷ Παύλῳ καὶ *ἡμῖν, ἔκραζε λέγουσα, Οὗτοι οἱ ἄνθρωποι δοῦλοι τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου εἰσίν, οἵτινες καταγγέλλουσιν ἡμῖν ὁδὸν σωτηρίας. ¹⁸ Τοῦτο δὲ ἐποίει ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας. Διαπονηθεῖς δὲ †ὁ Παῦλος, καὶ ἐπιστρέψας, τῷ πνεύματι εἶπε, Παραγγέλλω σοι ἐν Ἐτῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐξελθεῖν ἀπ' αὐτῆς. Καὶ ἐξῆλθεν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ.

¹⁹ Ἴδόντες δὲ οἱ κύριοι αὐτῆς ὅτι ἐξῆλθεν ἡ ἐλπίς τῆς ἐργασίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμενοι τὸν Παῦλον καὶ τὸν Σίλαν, εἴλκυσαν εἰς τὴν ἀγορὰν ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας, ²⁰ καὶ προσαγαγόντες αὐτοὺς τοῖς στρατηγοῖς *εἶπον, Οὗτοι οἱ ἄνθρωποι ἐκταράσσουσιν ἡμῶν τὴν πόλιν, Ἰουδαῖοι ὑπάρχοντες, ²¹ καὶ καταγγέλλουσιν ἔθνη ἃ οὐκ ἔξεστιν ἡμῖν παραδέχεσθαι οὐδὲ ποιεῖν, Ῥωμαίοις οὖσι. ²² Καὶ συνεπέστη ὁ ὄχλος κατ' αὐτῶν, καὶ οἱ στρατηγοὶ †περιρρήξαντες αὐτῶν τὰ ἱμάτια ἐκέλευον ῥαβδίζειν. ²³ Πολλὰς †τε ἐπιθέντες αὐτοῖς πληγὰς ἔβαλον εἰς φυλακὴν, παραγγείλαντες τῷ δεσμοφύλακι ἀσφαλῶς τηρεῖν αὐτούς. ²⁴ ὅς, παραγγελίαν τοιαύτην δεῖληφώς, ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν ἐσωτέραν φυλακὴν, καὶ τοὺς πόδας *αὐτῶν ἠσφαλίσατο εἰς τὸ ξύλον.

²⁵ Κατὰ δὲ τὸ μεσονύκτιον Παῦλος καὶ Σίλας προσευχόμενοι ὑμνοῦν τὸν Θεόν, ἐπηκροῶντο δὲ αὐτῶν οἱ δέσμιοι. ²⁶ ἄφνω δὲ σεισμὸς ἐγένετο μέγας, ὥστε σαλευθῆναι τὰ θεμέλια τοῦ δεσμοτηρίου· †ἀνεῳχθησάν †τε παραχρῆμα αἱ θύραι πᾶσαι, καὶ πάντων τὰ δεσμὰ ἀνέθη. ²⁷ Ἐξυπνος δὲ γενόμενος ὁ δεσμοφύλαξ, καὶ ἰδὼν ἀνεωγμένας τὰς θύρας τῆς φυλακῆς, σπασάμενος ἤμαχαιραν, *ἔμελλεν ἐαυτὸν ἀναιρεῖν, νομίζων ἐκπεφευγέναι τοὺς δεσμίους. ²⁸ Ἐφώνησε δὲ †φωνῇ μεγάλῃ ὁ Παῦλος λέγων, Μηδὲν πράξης σεαυτῷ κακόν· ἅπαντες γάρ ἐσμεν ἐνθάδε. ²⁹ Αἰτήσας δὲ

† 16:16 πυθωνος | πυθωνα CT † 16:16 απαντησαι | υπαντησαι CT § 16:17 κατακολουθησασα | κατακολουθουσα NA SBL TH WH * 16:17 ημιν | τω σιλα ANT BYZ PCK † 16:17 ημιν | υμιν CT † 16:18 ο | — ECM* NA SBL TH WH § 16:18 τω | — CT * 16:20 ειπον | ειπαν CT † 16:22 περιρρηξαντες | περιρηξαντες CT † 16:23 τε | δε WH § 16:24 ειληφως | λαβων CT * 16:24 αυτων ησφαλισατο | ησφαλισατο αυτων CT † 16:26 ανεωχθησαν | ηνεωχθησαν CT † 16:26 τε | δε CT PCK § 16:27 μαχαιραν | την μαχαιραν NA SBL WH * 16:27 εμελλεν | ημελλεν CT † 16:28 φωνη μεγαλη ο παυλος 90.7% | φωνη μεγαλη παυλος TH 3.1% | μεγαλη φωνη ο παυλος NA 0.6% | παυλος μεγαλη φωνη WH 0.2%

φῶτα εἰσεπήδησε, καὶ ἔντρομος γενόμενος προσέπεσε τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Σίλα, ³⁰ καὶ προαγαγὼν αὐτοὺς ἔξω ἔφη, Κύριοι, τί με δεῖ ποιεῖν ἵνα σωθῶ; ³¹ Οἱ δὲ εἶπον, Πίστευσον ἐπὶ τὸν Κύριον Ἰησοῦν *Χριστόν, καὶ σωθήσῃ σὺ καὶ ὁ οἶκός σου. ³² Καὶ ἐλάλησαν αὐτῷ τὸν λόγον τοῦ †Κυρίου, †καὶ πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. ³³ Καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τῆς νυκτὸς ἔλουσεν ἀπὸ τῶν πληγῶν, καὶ ἐβαπτίσθη αὐτὸς καὶ οἱ αὐτοῦ ὅπαντες παραχρῆμα. ³⁴ Ἀναγαγὼν τε αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον *αὐτοῦ παρέθηκε τράπεζαν, καὶ ἠγαλλιᾶτο †πανοικὶ πεπιστευκῶς τῷ Θεῷ.

³⁵ Ἡμέρας δὲ γενομένης, ἀπέστειλαν οἱ στρατηγοὶ τοὺς ῥαβδούχους λέγοντες, Ἀπόλυσον τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους. ³⁶ Ἀπήγγειλε δὲ ὁ δεσμοφύλαξ τοὺς λόγους ἑστούτους πρὸς τὸν Παῦλον ὅτι *Ἀπεστάλκασιν οἱ στρατηγοί, ἵνα ἀπολυθῆτε· νῦν οὖν ἐξελθόντες πορεύεσθε ἐν εἰρήνῃ. ³⁷ Ὁ δὲ Παῦλος ἔφη πρὸς αὐτούς, †Δείραντες ἡμᾶς δημοσίᾳ, ἀκατακρίτους, ἀνθρώπους Ῥωμαίους ὑπάρχοντας, †ἔβαλον εἰς φυλακὴν, καὶ νῦν λάθρα ἡμᾶς ἐκβάλλουσιν; Οὐ γάρ· ὁ δὲ ἐλθόντες αὐτοὶ *ἔξαγαγέτωσαν. ³⁸ Ἀνήγγειλαν δὲ τοῖς στρατηγοῖς οἱ ῥαβδούχοι τὰ ῥήματα ταῦτα· †καὶ ἐφοβήθησαν ἀκούσαντες ὅτι Ῥωμαῖοί εἰσι, ³⁹ καὶ ἐλθόντες παρεκάλεσαν αὐτούς, καὶ ἐξαγαγόντες ἡρώτων εἰσελθεῖν τῆς πόλεως. ⁴⁰ Ἐξελθόντες δὲ *ἐκ τῆς φυλακῆς εἰσηλθόντες †πρὸς τὴν Λυδίαν· καὶ ἰδόντες †τούς ἀδελφούς, παρεκάλεσαν αὐτούς, καὶ εἰσηλθόντες.

17

¹ Διοδεύσαντες δὲ τὴν Ἀμφίπολιν καὶ *Ἀπολλωνίαν, ἦλθον εἰς Θεσσαλονίκην, ὅπου ἦν †ἡ συναγωγὴ τῶν Ἰουδαίων· ² κατὰ δὲ τὸ εἰωθὸς τῷ Παύλῳ εἰσηλθε

‡ 16:29 τω | — WH § 16:31 ειπον | ειπαν CT * 16:31 χριστον | — CT † 16:32 κυριου | θεου WH ‡ 16:32 και | συν CT § 16:33 παντες 87.4% | απαντες WH 3.7% * 16:34 αυτου | — CT † 16:34 ηγαλλιατο | ηγαλλιασατο CT TR ‡ 16:34 πανοικι | πανοικει CT § 16:36 τουτους | — WH * 16:36 απεσταλκασιν | απεσταλκαν CT † 16:37 δειραντες | δηραντες PCK ‡ 16:37 εβαλον | εβαλαν CT § 16:37 αλλα | αλλ ECM NA²⁸ * 16:37 εξαγαγετωσαν | ημας εξαγαγετωσαν ANT CT TR † 16:38 ανηγγειλαν | απηγγειλαν CT ‡ 16:38 και εφοβηθησαν | εφοβηθησαν δε CT PCK § 16:39 εξελθειν | απελθειν απο CT * 16:40 εκ | απο ECM NA PCK SBL WH † 16:40 προς | εις TR ‡ 16:40 τους αδελφους παρεκαλεσαν αυτους | παρεκαλεσαν τους αδελφους CT § 16:40 εξηλθον | εξηλθαν CT *

πρὸς αὐτούς, καὶ ἐπὶ σάββατα τρία †διελέξατο αὐτοῖς ἀπὸ τῶν γραφῶν, ³ διανοίγων καὶ παρατιθέμενος, ὅτι Τὸν Χριστὸν ἔδει παθεῖν καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν, καὶ ὅτι Οὗτός ἐστιν ὁ Χριστὸς Ἰησοῦς, ὃν ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν. ⁴ Καί τινες ἐξ αὐτῶν ἐπίστησαν, καὶ προσεκληρώθησαν τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Σίλα, τῶν τε σεβομένων Ἑλλήνων *πολὺ πλῆθος, γυναικῶν τε τῶν πρώτων οὐκ ὀλίγαι. ⁵ †Προσλαβόμενοι δὲ οἱ Ἰουδαῖοι οἱ ἀπειθοῦντες, τῶν ἀγοραίων †τινας ἄνδρας πονηροὺς, καὶ ὄχλοποιήσαντες, ἐθορύβουν τὴν πόλιν· ὁπισθάντες τε τῇ οἰκίᾳ Ἰάσονος, ἐζήτουν αὐτοὺς *ἀγαγεῖν εἰς τὸν δῆμον. ⁶ Μὴ εὐρόντες δὲ αὐτούς, ἔσυρον †τὸν Ἰάσονα καὶ τινὰς ἀδελφοὺς ἐπὶ τοὺς πολιτάρχας, βοῶντες ὅτι Οἱ τὴν οἰκουμένην ἀναστατώσαντες, οὗτοι καὶ ἐνθάδε πάρεσιν, ⁷ οὓς ὑποδέδεκται Ἰάσων· καὶ οὗτοι πάντες ἀπέναντι τῶν δογμάτων Καίσαρος †πράσσουσι, βασιλέα ὁλοκλήρως ἔτερον εἶναι, Ἰησοῦν. ⁸ Ἐτάραξαν δὲ τὸν ὄχλον καὶ τοὺς πολιτάρχας ἀκούοντας ταῦτα. ⁹ Καὶ λαβόντες τὸ ἱκανὸν παρὰ τοῦ Ἰάσονος καὶ τῶν λοιπῶν, ἀπέλυσαν αὐτούς.

¹⁰ Οἱ δὲ ἀδελφοὶ εὐθέως διὰ *τῆς νυκτὸς ἐξέπεμψαν τὸν τε Παῦλον καὶ τὸν Σίλαν εἰς †Βέροϊαν· οἵτινες παραγενόμενοι εἰς τὴν συναγωγὴν †ἀπήεσαν τῶν Ἰουδαίων. ¹¹ Οὗτοι δὲ ἦσαν εὐγενέστεροι τῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ, οἵτινες ἐδέξαντο τὸν λόγον μετὰ πάσης προθυμίας, ὅτι καθ' ἡμέραν ἀνακρίνοντες τὰς γραφάς, εἰ ἔχοι ταῦτα οὕτω. ¹² Πολλοὶ μὲν οὖν ἐξ αὐτῶν ἐπίστευσαν, καὶ τῶν Ἑλληνίδων γυναικῶν τῶν εὐσχημόνων καὶ ἀνδρῶν οὐκ ὀλίγοι. ¹³ Ὡς δὲ ἔγνωσαν οἱ ἀπὸ τῆς Θεσσαλονίκης Ἰουδαῖοι ὅτι καὶ ἐν τῇ *Βεροίᾳ κατηγγέλη ὑπὸ τοῦ Παύλου ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, ἦλθον

‡ 17:2 διελεξατο | διελεγετο ANT PCK TR § 17:3 ο χριστος ιησους ECM* | ιησους ο χριστος PCK | ο χριστος ο ιησους ECM* NA SBL WH | χριστος ιησους ECM* TH * 17:4 πολυ πληθος | πληθος πολυ CT PCK † 17:5 προσλαβομενοι δε οι ιουδαιοι οι απειθουντες | ζηλωσαντες δε οι απειθουντες ιουδαιοι και προσλαβομενοι TR | προσλαβομενοι δε οι απειθουντες ιουδαιοι ANT | ζηλωσαντες δε οι ιουδαιοι και προσλαβομενοι CT ‡ 17:5 τινας ανδρας | ανδρας τινας CT PCK § 17:5 επισταντες τε | και επισταντες CT * 17:5 αγαγειν | προαγαγειν CT † 17:6 τον | — CT ‡ 17:7 πρασσουσι | πραττουσι TR § 17:7 λεγοντες ετερον | ετερον λεγοντες ANT CT PCK * 17:10 της | — CT † 17:10 βερροϊαν | βερροϊαν PCK ‡ 17:10 απηεσαν των ιουδαιων | των ιουδαιων απηεσαν CT TR § 17:11 το | — ECM NA PCK TH * 17:13 βερροια | βερροια PCK

κάκει †σαλεύοντες τοὺς ὄχλους. ¹⁴ Εὐθέως δὲ τότε τὸν Παῦλον ἐξαπέστειλαν οἱ ἀδελφοὶ πορεύεσθαι †ὡς ἐπὶ τὴν θάλασσαν· Σὺπέμενον δὲ ὁ τε Σίλας καὶ ὁ Τιμόθεος ἐκεῖ. ¹⁵ Οἱ δὲ *καθιστῶντες τὸν Παῦλον, ἤγαγον †αὐτὸν ἕως Ἀθηνῶν· καὶ λαβόντες ἐντολὴν πρὸς τὸν Σίλαν καὶ †Τιμόθεον, ἵνα ὡς τάχιστα ἔλθωσι πρὸς αὐτόν, ἐξήρσαν.

¹⁶ Ἐν δὲ ταῖς Ἀθήναις ἐκδεχομένου αὐτοῦ τοῦ Παύλου, παρωξύνετο τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ, ὁθεωροῦντι κατείδωλον οὔσαν τὴν πόλιν. ¹⁷ Διελέγετο μὲν οὖν ἐν τῇ συναγωγῇ τοῖς Ἰουδαίοις καὶ τοῖς σεβομένοις, καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ κατὰ πᾶσαν ἡμέραν πρὸς τοὺς παρατυγχάνοντας.

¹⁸ Τινὲς δὲ *καὶ τῶν †Ἐπικουρείων καὶ †τῶν Ὑστοϊκῶν φιλοσόφων *συνέβαλλον αὐτῷ. Καί τινες ἔλεγον, Τί ἂν θέλοι ὁ σπερμολόγος οὗτος λέγειν; Οἱ δέ, Ἐένων δαιμονίων δοκεῖ καταγγελεὺς εἶναι· ὅτι τὸν Ἰησοῦν καὶ τὴν ἀνάστασιν †εὐηγγελίζετο. ¹⁹ Ἐπιλαβόμενοί †τε αὐτοῦ, ἐπὶ τὸν Ἄρειον πάγον ἤγαγον λέγοντες, Δυνάμεθα γνῶναι, τίς ἡ καινὴ αὕτη ἡ ὑπὸ σοῦ λαλουμένη διδασχῆ; ²⁰ Ξενίζοντα γάρ τινα εἰσφέρεις εἰς τὰς ἀκοὰς ἡμῶν· βουλόμεθα οὖν γνῶναι, ὅτι ἂν θέλοι ταῦτα εἶναι — ²¹ Ἀθηναῖοι δὲ πάντες καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες ξένοι εἰς οὐδὲν ἕτερον *εὐκαίρουν, ἢ λέγειν τι †καὶ †ἀκούειν καινότερον.

²² Σταθεὶς δὲ ὁ Παῦλος ἐν μέσῳ τοῦ Ἀρείου πάγου ἔφη, Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατὰ πάντα ὡς δεισιδαιμονεστέρους ὑμᾶς θεωρῶ. ²³ Διερχόμενος γάρ καὶ ἀναθεωρῶν τὰ σεβάσματα ὑμῶν, εὔρον καὶ βωμὸν ἐν ᾧ ἐπεγέγραπτο, Ἀγνώστῳ Θεῷ. *Ὁν οὖν ἀγνοοῦντες εὐσεβεῖτε, τοῦτον ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν. ²⁴ Ὁ Θεὸς ὁ ποιήσας τὸν κόσμον καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ, οὗτος, οὐρανοῦ καὶ

† 17:13 σαλευοντες 77.1% | σαλευοντες και ταρασσοντες CT 22% † 17:14
 ως | εως CT § 17:14 υπεμενον δε | υπεμειναν τε CT * 17:15 καθιστωντες
 | καθιστανοντες ECM* NA SBL TH WH † 17:15 αυτον | — CT † 17:15
 τιμοθεον | τον τιμοθεον ECM* NA SBL TH WH § 17:16 θεωρουντι |
 θεωρουντος CT * 17:18 και | — ANT TR † 17:18 επικουρειων | επικουριων
 WH † 17:18 των | — CT § 17:18 στοικων | στωικων BYZ PCK TR WH
 * 17:18 συνεβαλλον | συνεβαλον PCK † 17:18 ευηγγελιζετο | αυτοις
 ευηγγελιζετο TR | ευηγγελιζετο αυτοις ANT † 17:19 τε | δε WH § 17:20
 τι αν θελοι | τινα θελει CT * 17:21 ευκαιρουν | ηυκαιρουν CT † 17:21
 και | η ECM* NA SBL TH WH † 17:21 ακουειν | ακουειν τι ECM* NA SBL TH
 WH § 17:22 ο | — SBL TH WH * 17:23 ον ... τουτον 89.4% | ο ... τουτο
 CT 1.5%

γῆς †Κύριος ὑπάρχων, οὐκ ἐν χειροποιήτοις ναοῖς κατοικεῖ, ²⁵ οὐδὲ ὑπὸ χειρῶν †ἀνθρώπων θεραπεύεται, προσδεόμενός τινος, αὐτὸς διδοὺς πᾶσι ζωὴν καὶ πνοὴν ὁ κατὰ πάντα. ²⁶ ἐποίησέ τε ἐξ ἐνὸς *αἵματος πᾶν ἔθνος ἀνθρώπων, κατοικεῖν ἐπὶ †πᾶν τὸ πρόσωπον τῆς γῆς, ὀρίσας †προσ τεταγμένους καιροὺς καὶ τὰς ὁροθεσίας τῆς κατοικίας αὐτῶν. ²⁷ ζητεῖν τὸν ὁ Κύριον, εἰ ἄρα γε ψηλαφήσειαν αὐτὸν *καὶ εὖροιεν, †καί γε οὐ μακρὰν ἀπὸ ἐνὸς ἐκάστου ἡμῶν ὑπάρχοντα. ²⁸ Ἐν αὐτῷ γὰρ ζῶμεν καὶ †κινούμεθα καὶ ἐσμέν· ὡς καὶ τινες τῶν καθ' ὑμᾶς ποιητῶν εἰρήκασι,

Τοῦ γὰρ καὶ γένος ἐσμέν.

²⁹ Γένος οὖν ὑπάρχοντες τοῦ Θεοῦ, οὐκ ὀφείλομεν νομίζειν χρυσοῦ ἢ ἀργύρου ἢ λίθου, χαράγματι τέχνης καὶ ἐνθυμήσεως ἀνθρώπου, τὸ θεῖον εἶναι ὅμοιον. ³⁰ Τοὺς μὲν οὖν χρόνους τῆς ἀγνοίας ὑπεριδῶν ὁ Θεός, τὰ νῦν ὁ παραγγέλλει τοῖς ἀνθρώποις *πᾶσι πανταχοῦ μετανοεῖν. ³¹ †διότι ἔστησεν ἡμέραν, ἐν ἣ ἡ μέλλει κρίνειν τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ, ἐν ἀνδρὶ ᾧ ὤρισε, πίστιν παρασχὼν πᾶσιν, ἀναστήσας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν.

³² Ἀκούσαντες δὲ ἀνάστασιν νεκρῶν, οἱ μὲν ἐχλεύαζον· οἱ δὲ †εἶπον, Ἀκουσόμεθά σου ὁ δὲ πάλιν περὶ τούτου. ³³ Καὶ οὕτως ὁ Παῦλος ἐξῆλθεν ἐκ μέσου αὐτῶν. ³⁴ Τινὲς δὲ ἄνδρες κολληθέντες αὐτῷ, ἐπίστευσαν· ἐν οἷς καὶ Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης, καὶ γυνὴ ὀνόματι Δάμαρις, καὶ ἕτεροι σὺν αὐτοῖς.

18

¹ Μετὰ *δὲ ταῦτα χωρισθεὶς †ὁ Παῦλος ἐκ τῶν Ἀθηναίων ἦλθεν εἰς Κόρινθον. ² Καὶ εὗρών τινα Ἰουδαῖον ὀνόματι Ἀκύλαν, Ποντικὸν τῷ γένει, προσφάτως ἐληλυθότα ἀπὸ τῆς Ἰταλίας, καὶ Πρίσκιλλαν γυναῖκα αὐτοῦ, διὰ τὸ

† 17:24 κυριος υπαρχων | υπαρχων κυριος CT ‡ 17:25 ανθρωπων | ανθρωπων CT § 17:25 κατα | και τα CT SCR * 17:26 αιματος 95% | — CT 4.4% † 17:26 παν το προσωπον | παντος προσωπου CT ‡ 17:26 προστεταγμενους | προτεταγμενους TR § 17:27 κυριον | θεου CT * 17:27 και | η ECM* † 17:27 και γε | καιτοιγε TR ‡ 17:28 κινουμεθα | κεινουμεθα TH § 17:30 παραγγελλει | απαγγελλει WH * 17:30 πασι | παντας CT † 17:31 διοτι | καθοτι CT ‡ 17:32 ειπον | ειπαν CT § 17:32 παλιν περι τουτου και | περι τουτου και παλιν CT * 18:1 δε | — CT † 18:1 ο παυλος 97.1% | — CT 1.5%

†τεταχέναι Κλαύδιον χωρίζεσθαι πάντας τοὺς Ἰουδαίους ἔκ τῆς Ῥώμης, προσῆλθεν αὐτοῖς· ³ καὶ διὰ τὸ ὁμότεχνον εἶναι, *ἔμενε παρ' αὐτοῖς καὶ †εἰργάζετο· ἦσαν γὰρ σκηνοποιοὶ †τὴν τέχνην. ⁴ Διελέγετο δὲ ἐν τῇ συναγωγῇ κατὰ πᾶν σάββατον, ἔπειθέ τε Ἰουδαίους καὶ Ἑλληνας.

⁵ Ὡς δὲ κατῆλθον ἀπὸ τῆς Μακεδονίας ὁ τε Σίλας καὶ ὁ Τιμόθεος, συνείχετο τῷ Ἅπνεύματι ὁ Παῦλος, διαμαρτυρόμενος τοῖς Ἰουδαίοις *τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν. ⁶ Ἀντιτασσομένων δὲ αὐτῶν καὶ βλασφημούντων, ἐκτιναξάμενος τὰ ἱμάτια, εἶπε πρὸς αὐτούς, Τὸ αἷμα ὑμῶν ἐπὶ †τὴν κεφαλὴν ὑμῶν· καθαρὸς ἐγώ· ἀπὸ τοῦ νῦν εἰς τὰ ἔθνη πορεύσομαι. ⁷ Καὶ μεταβάς ἐκεῖθεν †ἦλθεν εἰς οἰκίαν τινὸς ὀνόματι ΣἸούστου, σεβομένου τὸν Θεόν, οὗ ἡ οἰκία ἦν συνομοροῦσα τῇ συναγωγῇ. ⁸ Κρίσπος δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος ἐπίστευσε τῷ Κυρίῳ σὺν ὄλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ· καὶ πολλοὶ τῶν Κορινθίων ἀκούοντες ἐπίστευον καὶ ἐβαπτίζοντο. ⁹ Εἶπε δὲ ὁ Κύριος *δι' ὀράματος ἐν νυκτὶ τῷ Παύλῳ, Μὴ φοβοῦ, ἀλλὰ λάλει καὶ μὴ σιωπήσης· ¹⁰ διότι ἐγώ εἰμι μετὰ σοῦ, καὶ οὐδεὶς ἐπιθήσεται σοὶ τοῦ κακῶσαί σε· διότι λαός ἐστὶ μοι πολὺς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ. ¹¹ Ἐκάθισέ †τε ἐνιαυτὸν καὶ μῆνας ἕξ, διδάσκων ἐν αὐτοῖς τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ.

¹² Γαλλίωνος δὲ †ἀνθυπατεύοντος τῆς Ἀχαΐας, κατεπέστησαν Ἰομοθυμαδὸν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ Παύλῳ, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸ βῆμα, ¹³ λέγοντες ὅτι Παρὰ τὸν νόμον *οὗτος ἀναπείθει τοὺς ἀνθρώπους σέβεσθαι τὸν Θεόν. ¹⁴ Μέλλοντος δὲ τοῦ Παύλου ἀνοίγειν τὸ στόμα, εἶπεν ὁ Γαλλίων πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, Εἰ μὲν †οὖν ἦν ἀδίκημά τι ἢ ῥαδιούργημα πονηρόν, ὡς Ἰουδαῖοι, κατὰ λόγον ἂν †ἠνεσχόμην ὑμῶν· ¹⁵ εἰ δὲ Σζήτημά ἐστι περὶ λόγου καὶ ὀνομάτων καὶ νόμου τοῦ καθ' ὑμᾶς, ὄψεσθε

‡ 18:2 τεταχεναι | διατεταχεναι ANT BYZ CT PCK TR § 18:2 εκ | απο ANT CT * 18:3 εμενε | εμεινε ANT † 18:3 ειργαζετο 91.4% | ηργαζετο ECM NA SBL TH 7.8% | ηργαζοντο WH 0.4% ‡ 18:3 την τεχνην | τη τεχνη ANT BYZ CT § 18:5 πνευματι 93.5% | λογω CT 6.1% * 18:5 τον | ειραι του CT † 18:6 την κεφαλην | τας κεφαλας PCK ‡ 18:7 ηλθεν | εισηλθεν ECM* NA SBL § 18:7 ιουστου | τιτιου ιουστου NA SBL WH | τιτου ιουστου ECM * 18:9 δι οραματος εν νυκτι | εν νυκτι δι οραματος CT † 18:11 τε | δε CT ‡ 18:12 ανθυπατευοντος | ανθυπατου οντος ECM* NA SBL TH WH § 18:12 ομοθυμαδον οι ιουδαιοι | οι ιουδαιοι ομοθυμαδον WH * 18:13 ουτος αναπειθει | αναπειθει ουτος CT PCK † 18:14 ουν | — CT ‡ 18:14 ηνεσχομην | ανεσχομην CT § 18:15 ζητημα | ζητηματα CT

αὐτοί· κριτῆς * γὰρ ἐγὼ τούτων οὐ βούλομαι εἶναι. ¹⁶ Καὶ ἀπήλασεν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ βήματος. ¹⁷ Ἐπιλαβόμενοι δὲ πάντες τοῖ Ἕλληνες Σωσθένην τὸν ἀρχισυνάγωγον ἔτυπτον ἔμπροσθεν τοῦ βήματος. Καὶ οὐδὲν τούτων τῷ Γαλλίῳι †ἐμελλεν.

¹⁸ Ὁ δὲ Παῦλος ἔτι προσμείνας ἡμέρας ἱκανάς, τοῖς ἀδελφοῖς ἀποταξάμενος, ἐξέπλει εἰς τὴν Συρίαν, καὶ σὺν αὐτῷ Πρίσκιλλα καὶ Ἀκύλας, κειράμενος ὁ τὴν κεφαλὴν ἐν Κεγχρεαῖς· εἶχε γὰρ εὐχήν. ¹⁹ * Κατήνησε δὲ εἰς Ἔφεσον, †καὶ ἐκείνους κατέλιπεν αὐτοῦ· αὐτὸς δὲ εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν †διελέχθη τοῖς Ἰουδαίοις. ²⁰ Ἐρωτῶντων δὲ αὐτῶν ἐπὶ πλείονα χρόνον μεῖναι ὁ παρ' αὐτοῖς, οὐκ ἐπένευσεν. ²¹ * ἀλλ' †ἀπετάξατο αὐτοῖς εἰπὼν, Δεῖ με πάντως τὴν ἑορτὴν τὴν ἐρχομένην ποιῆσαι εἰς Ἱεροσόλυμα· πάλιν δὲ ἀνακάμψω πρὸς ὑμᾶς, τοῦ Θεοῦ θέλοντος. †Ἀνηχθῆ ἀπὸ τῆς Ἐφέσου, ²² καὶ κατελθὼν εἰς ὁ Καισαρείαν, ἀναβάς καὶ ἀσπασάμενος τὴν ἐκκλησίαν, κατέβη εἰς Ἀντιόχειαν. ²³ Καὶ ποιήσας χρόνον τινὰ ἐξῆλθε, διερχόμενος καθεξῆς τὴν Γαλατικὴν χώραν καὶ Φρυγίαν, * ἐπιστηρίζων πάντας τοὺς μαθητάς.

²⁴ Ἰουδαῖος δὲ τις Ἀπολλῶς ὀνόματι, Ἀλεξανδρεὺς τῷ γένει, ἀνὴρ λόγιος, κατήνησεν εἰς Ἔφεσον, δυνατὸς ὢν ἐν ταῖς γραφαῖς. ²⁵ Οὗτος ἦν κατηχημένος τὴν ὁδὸν τοῦ Κυρίου, καὶ ζέων τῷ πνεύματι ἐλάλει καὶ ἐδίδασκεν ἀκριβῶς τὰ περὶ τοῦ †Κυρίου, ἐπιστάμενος μόνον τὸ βάπτισμα †Ἰωάννου. ²⁶ οὗτός τε ἤρξατο παρρησιάζεσθαι ἐν τῇ συναγωγῇ. Ἀκούσαντες δὲ αὐτοῦ ὁ Ἀκύλας καὶ Πρίσκιλλα, προσελάβοντο αὐτόν, καὶ ἀκριβέστερον αὐτῷ ἐξέθεντο τὴν * τοῦ Θεοῦ ὁδόν. ²⁷ Βουλομένοι δὲ αὐτοῦ διελθεῖν εἰς τὴν Ἀχαΐαν, προτρεψάμενοι οἱ ἀδελφοὶ ἔγραψαν τοῖς μαθηταῖς

* **18:15** γαρ | — CT † **18:17** οι ελληνες 95.4% | — ECM* NA SBL TH WH 1.7%

‡ **18:17** εμελλεν | εμελεν ANT CT TR § **18:18** την κεφαλην εν κεγχραις | εν κεγχραις την κεφαλην ECM NA SBL | εν κεγχραις την κεφαλην TH WH

* **18:19** κατηνησε | κατηνησαν ECM* NA SBL TH WH † **18:19** και εκεινους | κακεινους ANT BYZ CT PCK TR ‡ **18:19** διελεχθη | διελεξατο CT

§ **18:20** παρ αυτοις 86.4% | — CT 8.1% * **18:21** αλλ | αλλα ANT NA²⁷ SBL TH WH † **18:21** απεταξατο αυτοις ειπων δει με παντως την εορτην την ερχομενην ποιησαι εις ιεροσολυμα παλιν δε | αποταξαμενος και ειπων παλιν CT

‡ **18:21** ανηχθη | και ανηχθη ANT HF PCK TR § **18:22** καισαρειαν | καισαριαν WH * **18:23** επιστηριζων | στηριζων ECM* SBL TH WH † **18:25** κυριου | ιησου CT PCK ‡ **18:25** ιωαννου | ιωανου WH

§ **18:26** ακυλας και πρισκιλλα | πρισκιλλα και ακυλας ECM* NA SBL TH WH

* **18:26** του θεου οδον | οδον του θεου ANT CT

ἀποδέξασθαι αὐτόν· ὃς παραγενόμενος συνεβάλετο πολὺ τοῖς πεπιστευκόσι διὰ τῆς χάριτος· ²⁸ εὐτόνως γὰρ τοῖς Ἰουδαίοις διακατηλέγχετο δημοσίᾳ, ἐπιδεικνὺς διὰ τῶν γραφῶν εἶναι τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν.

19

¹ Ἐγένετο δέ, ἐν τῷ τὸν Ἀπολλῶ εἶναι ἐν Κορίνθῳ, Παῦλον διελθόντα τὰ ἀνωτερικὰ μέρη *ἐλθεῖν εἰς Ἔφεσον· καὶ †εὐρῶν τινας μαθητὰς ² εἶπε πρὸς αὐτούς, Εἰ Πνεῦμα Ἅγιον ἐλάβετε πιστεύσαντες; Οἱ δὲ †εἶπον πρὸς αὐτόν, Ἀλλ' οὐδὲ εἰ Πνεῦμα Ἅγιόν ἐστιν, ἠκούσαμεν. ³ Εἶπέ τε * πρὸς αὐτούς, Εἰς τί οὖν ἐβαπτίσθητε; Οἱ δὲ †εἶπον, Εἰς τὸ †Ἰωάννου βάπτισμα. ⁴ Εἶπε δὲ Παῦλος, Ἰωάννης * μὲν ἐβάπτισε βάπτισμα μετανοίας, τῷ λαῷ λέγων εἰς τὸν ἐρχόμενον μετ' αὐτόν ἵνα πιστεύσωσι, τοῦτ' ἐστιν, εἰς τὸν †Χριστὸν Ἰησοῦν. ⁵ Ἀκούσαντες δὲ ἐβαπτίσθησαν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. ⁶ Καὶ ἐπιθέντος αὐτοῖς τοῦ Παύλου †τὰς χεῖρας, ἦλθε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐπ' αὐτούς, ἐλάλουν τε γλώσσαις καὶ ὁμιλοῦντες. ⁷ Ἦσαν δὲ οἱ πάντες ἄνδρες ὡσεὶ *δεκαδύο.

⁸ Εἰσελθὼν δὲ εἰς τὴν συναγωγὴν ἐπαρρησιάζετο, ἐπὶ μῆνας τρεῖς διαλεγόμενος καὶ πείθων †τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. ⁹ Ὡς δέ τινες ἐσκληρύνοντο καὶ ἠπείθουν, κακολογοῦντες τὴν ὁδὸν ἐνώπιον τοῦ πλήθους, ἀποστὰς ἀπ' αὐτῶν ἀφώρισε τοὺς μαθητὰς, καθ' ἡμέραν διαλεγόμενος ἐν τῇ σχολῇ Τυράννου †τινός. ¹⁰ Τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ ἔτη δύο, ὥστε πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν Ἀσίαν ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, Ἰουδαίους τε καὶ Ἑλληνας.

¹¹ Δυνάμεις * τε οὐ τὰς τυχούσας †ἐποίει ὁ Θεὸς διὰ τῶν χειρῶν Παύλου, ¹² ὥστε καὶ ἐπὶ τοὺς ἀσθενοῦντας †ἐπιφέρεσθαι ἀπὸ τοῦ χρωτὸς αὐτοῦ σουδάρια ἢ σιμικίνθια, καὶ ἀπαλλάσσεσθαι ἀπ' αὐτῶν τὰς νόσους,

* **19:1** ελθειν | κατελθειν ECM* NA † **19:1** ευρων τινας μαθητας ειπε 91.2% | ευρειν τινας μαθητας ειπε τε CT 3.6% | ευρων μαθητας τινας ειπε ANT 0% † **19:2** ειπον | — CT § **19:2** ουδε | ουδ CT * **19:3** προς αυτους 59.4% | — CT PCK 18.3% † **19:3** ειπον | ειπαν CT † **19:3** ιωαννου | ιωανου WH § **19:4** ιωαννης | ιωανης WH * **19:4** μεν | — CT † **19:4** χριστον ιησουν | ιησουν χριστον ANT | ιησουν CT † **19:6** τας | — ECM* SBL TH WH § **19:6** προεφητεουν | επροφητεουν CT * **19:7** δεκαδυο | δωδεκα CT † **19:8** τα | — SBL WH † **19:9** τινος | — CT § **19:10** ιησου | — CT * **19:11** τε | δε PCK † **19:11** εποιει ο θεος | ο θεος εποιει CT † **19:12** επιφερεσθαι | αποφερεσθαι CT

τά τε πνεύματα τὰ πονηρὰ §εξέρχασθαι ἀπ' αὐτῶν.
 13 Ἐπεχείρησαν δέ τινες *ἀπὸ τῶν περιερχομένων
 Ἰουδαίων ἐξορκιστῶν ὀνομάζειν ἐπὶ τοὺς ἔχοντας τὰ
 πνεύματα τὰ πονηρὰ τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ,
 λέγοντες, †Ορκίζομεν ὑμᾶς τὸν Ἰησοῦν ὃν ‡ὁ Παῦλος
 κηρύσσει. 14 Ἦσαν δέ §τινες υἱοὶ Σκευᾶ Ἰουδαίου
 ἀρχιερέως ἑπτὰ οἱ τοῦτο ποιοῦντες. 15 Ἀποκριθὲν δὲ
 τὸ πνεῦμα τὸ πονηρὸν *εἶπε, †Τὸν Ἰησοῦν γινώσκω,
 καὶ τὸν Παῦλον ἐπίσταμαι· ὑμεῖς δὲ τίνες ἐστέ; 16 Καὶ
 ‡ἐφαλλόμενος ἐπ' αὐτοὺς ὁ ἄνθρωπος ἐν ᾧ ἦν τὸ πνεῦμα
 τὸ πονηρὸν, §καὶ κατακυριεύσαν *αὐτῶν, ἴσχυσε κατ'
 αὐτῶν, ὥστε γυμνοὺς καὶ τετραυματισμένους ἐκφυγεῖν
 ἐκ τοῦ οἴκου ἐκείνου. 17 Τοῦτο δὲ ἐγένετο †γνωστὸν
 πᾶσιν Ἰουδαίοις τε καὶ Ἑλλήσι τοῖς κατοικοῦσι τὴν
 Ἔφεσον, καὶ ἐπέπεσε φόβος ἐπὶ πάντας αὐτούς, καὶ
 ἐμεγαλύνετο τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. 18 Πολλοί
 τε τῶν πεπιστευκότων ἤρχοντο, ἐξομολογούμενοι, καὶ
 ἀναγγέλλοντες τὰς πράξεις αὐτῶν. 19 Ἰκανοὶ δὲ τῶν
 τὰ περίεργα πραξάντων συνενέγκαντες τὰς βίβλους
 κατέκαιον ἐνώπιον πάντων· καὶ ‡συνεψήφισαν τὰς
 τιμὰς αὐτῶν, καὶ εὔρον ἀργυρίου μυριάδας πέντε.
 20 Οὕτω κατὰ κράτος §ὁ λόγος τοῦ Κυρίου ἠῤῥαξε καὶ
 ἴσχυεν.

21 Ὡς δὲ ἐπληρώθη ταῦτα, ἔθετο ὁ Παῦλος ἐν
 τῷ πνεύματι, διελθὼν τὴν Μακεδονίαν καὶ *Ἀχαΐαν,
 πορεύεσθαι εἰς †Ἱερουσαλήμ, εἰπὼν ὅτι Μετὰ τὸ
 γενέσθαι με ἐκεῖ, δεῖ με καὶ Ῥώμην ἰδεῖν. 22 Ἀποστείλας
 δὲ εἰς τὴν Μακεδονίαν δύο τῶν διακονούντων αὐτῷ,
 Τιμόθεον καὶ Ἔραστον, αὐτὸς ἐπέσχε χρόνον εἰς τὴν
 Ἀσίαν.

23 Ἐγένετο δὲ κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον τάραχος οὐκ
 ὀλίγος περὶ τῆς ὁδοῦ. 24 Δημήτριος γάρ τις ὀνόματι,
 ἀργυροκόπος, ποιῶν ναοὺς ἀργυροῦς Ἀρτέμιδος,

§ 19:12 εξερχεσθαι απ αυτων | εκπορευεσθαι CT * 19:13 απο | και CT

† 19:13 ορκιζομεν | ορκιζω CT ‡ 19:13 ο | — CT § 19:14 τινες υιοι
 σκευα ιουδαιου αρχιερεως επτα οι 86.9% | τινες σκευα ιουδαιου αρχιερεως
 επτα υιοι ECM 3.6% | τινος σκευα ιουδαιου αρχιερεως επτα υιοι NA SBL TH
 WH 0.8% * 19:15 ειπε | ειπεν αυτοις CT † 19:15 τον | τον μεν NA WH

‡ 19:16 εφαλλομενος επ αυτους ο ανθρωπος | εφαλομενος ο ανθρωπος επ
 αυτους ECM* NA SBL TH WH | εφαλλομενος ο ανθρωπος επ αυτους ECM*

§ 19:16 και κατακυριευσαν | και κατακυριευσας ANT TR | κατακυριευσας
 CT * 19:16 αυτων | αμφοτερων CT † 19:17 γνωστον πασιν | πασι
 γνωστον PCK ‡ 19:19 συνεψηφισαν | συνεψηφισαντο PCK § 19:20 ο

λογος του κυριου | του κυριου ο λογος CT * 19:21 αχαιαν | την αχαιαν

ECM* † 19:21 ιερουσαλημ | ιεροσολυμα CT

παρείχετο τοῖς τεχνίταις ἔργασίαν οὐκ ὀλίγην· ²⁵ οὓς συναθροίσας, καὶ τοὺς περὶ τὰ τοιαῦτα ἐργάτας, εἶπεν, Ἄνδρες, ἐπίστασθε ὅτι ἐκ ταύτης τῆς ἐργασίας ἡ εὐπορία ἡμῶν ἐστι. ²⁶ Καὶ θεωρεῖτε καὶ ἀκούετε ὅτι οὐ μόνον Ἐφέσου, ἀλλὰ σχεδὸν πάσης τῆς Ἀσίας, ὁ Παῦλος οὗτος πείσας μετέστησεν ἱκανὸν ὄχλον, λέγων ὅτι οὐκ εἰσὶ θεοὶ οἱ διὰ χειρῶν γινόμενοι. ²⁷ Οὐ μόνον δὲ τοῦτο κινδυνεύει ἡμῖν τὸ μέρος εἰς ἀπελεγμὸν ἐλθεῖν, ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς μεγάλης θεᾶς *ἱερὸν Ἀρτέμιδος εἰς τούθεν λογισθῆναι, μέλλειν ἄδὲ καὶ καθαιρεῖσθαι ἡτὴν μεγαλειότητα αὐτῆς, ἣν ὅλη ἡ Ἀσία καὶ ἡ οἰκουμένη σέβεται.

²⁸ Ἀκούσαντες δὲ καὶ γενόμενοι πλήρεις θυμοῦ, ἔκραζον λέγοντες, Μεγάλη ἡ Ἄρτεμις Ἐφεσίων. ²⁹ Καὶ ἐπλήσθη ἡ πόλις *ὅλη τῆς συγχύσεως· ὥρμησάν τε ὁμοθυμαδὸν εἰς τὸ θέατρον, συναρπάσαντες Γάϊον καὶ Ἀρίσταρχον Μακεδόνας, συνεκδήμους ἡ Παύλου. ³⁰ ΣΤοῦ δὲ Παύλου βουλομένου εἰσελθεῖν εἰς τὸν δῆμον, οὐκ εἶων αὐτὸν οἱ μαθηταί. ³¹ Τινὲς δὲ καὶ τῶν Ἀσιαρχῶν, ὄντες αὐτῷ φίλοι, πέμψαντες πρὸς αὐτόν, παρεκάλουν μὴ δοῦναι ἑαυτὸν εἰς τὸ θέατρον. ³² Ἄλλοι μὲν οὖν ἄλλο τι ἔκραζον· ἦν γὰρ ἡ ἐκκλησία *συγκεχυμένη, καὶ οἱ πλείους οὐκ ᾔδεισαν τίνος ἕνεκεν συνεληλύθεισαν. ³³ Ἐκ δὲ τοῦ ὄχλου ἡπροεβίβασαν Ἀλέξανδρον, ἡπροβαλόντων αὐτὸν τῶν Ἰουδαίων. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος, κατασείσας τὴν χεῖρα, ἠθέλεν ἀπολογεῖσθαι τῷ δήμῳ. ³⁴ *Ἐπιγνόντες δὲ ὅτι Ἰουδαῖός ἐστι, φωνὴ ἐγένετο μία ἐκ πάντων τῶς ἐπὶ ὥρας δύο κραζόντων, Μεγάλη ἡ Ἄρτεμις Ἐφεσίων. ³⁵ Καταστείλας δὲ ὁ γραμματεὺς τὸν ὄχλον φησίν, Ἄνδρες Ἐφέσιοι, τίς γάρ ἐστιν ἡ ἀνθρωπος ὃς οὐ γινώσκει τὴν Ἐφεσίων πόλιν νεωκόρον οὔσαν τῆς μεγάλης *θεᾶς Ἀρτέμιδος καὶ τοῦ Διοπετοῦς;

‡ 19:24 εργασιαν ουκ ολιγην | ουκ ολιγην εργασιαν CT § 19:25 ημων | ημιν CT * 19:27 ιερων αρτεμιδος | αρτεμιδος ιερων ANT BYZ CT PCK TR † 19:27 ουθεν | ουδεν PCK TR ‡ 19:27 δε | τε ANT CT SCR § 19:27 την μεγαλειοτητα | της μεγαλειοτητος CT * 19:29 ολη | — CT † 19:29 της | — TR ‡ 19:29 παυλου | του παυλου TR § 19:30 του δε παυλου | παυλου δε ECM* NA SBL TH WH * 19:32 συγκεχυμενη | συνκεχυμενη TH WH † 19:32 ενεκεν | ενεκα CT ‡ 19:33 προεβιβασαν | συνεβιβασαν CT § 19:33 προβαλοντων | προβαλλοντων ANT ECM* PCK SCR * 19:34 επιγνοντες | επιγνοντων TR † 19:34 ως | ωσει WH ‡ 19:35 ο γραμματευσ τον οχλον | του οχλον ο γραμματευσ WH § 19:35 ανθρωπος | ανθρωπων

36 †Αναντιρρήτων οὖν ὄντων τούτων, δέον ἐστὶν ὑμᾶς κατεσταλμένους ὑπάρχειν, καὶ μηδὲν προπετὲς †πράσσειν. 37 Ἠγάγετε γὰρ τοὺς ἄνδρας τούτους, οὔτε ἱεροσύλους οὔτε βλασφημοῦντας τὴν ἑθεὸν *ὕμων. 38 Εἰ μὲν οὖν Δημήτριος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ τεχνῖται †ἔχουσι πρὸς τινα λόγον, ἀγοραῖοι ἄγονται, καὶ ἀνθύπατοί εἰσιν· ἐγκαλείτωσαν ἀλλήλοις. 39 Εἰ δέ τι †περὶ ἐτέρων ἐπιζητεῖτε, ἐν τῇ ἐννόμῳ ἐκκλησίᾳ ἐπιλυθήσεται. 40 Καὶ γὰρ κινδυνεύομεν ἐγκαλεῖσθαι στάσεως περὶ τῆς σήμερον, μηδενὸς αἰτίου ὑπάρχοντος περὶ οὗ ἑοῦ δυνησόμεθα *δοῦναι λόγον †τῆς συστροφῆς ταύτης. 41 Καὶ ταῦτα εἰπὼν, ἀπέλυσε τὴν ἐκκλησίαν.

20

1 Μετὰ δὲ τὸ παύσασθαι τὸν θόρυβον, *προσκαλεσάμενος ὁ Παῦλος τοὺς μαθητάς, καὶ †ἀσπασάμενος, ἐξῆλθε †πορευθῆναι εἰς ἑτὴν Μακεδονίαν. 2 Διελθὼν δὲ τὰ μέρη ἐκεῖνα, καὶ παρακαλέσας αὐτοὺς λόγῳ πολλῷ, ἦλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα. 3 Ποιήσας τε μῆνας τρεῖς, γενομένης *αὐτῷ ἐπιβουλῆς ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων μέλλοντι ἀνάγεσθαι εἰς τὴν Συρίαν, ἐγένετο †γνώμη τοῦ ὑποστρέφειν διὰ Μακεδονίας. 4 Συνείπετο δὲ αὐτῷ †ἄχρι τῆς Ἀσίας ἑσωπατρος *Βεροιαῖος· Θεσσαλονικέων δέ, Ἀρίσταρχος καὶ Σεκοῦνδος, καὶ Γάιος Δερβαῖος, καὶ Τιμόθεος· Ἀσιανοὶ δέ, Τυχικὸς καὶ Τρόφιμος. 5 †Οὗτοι †προσελθόντες ἔμενον ἡμᾶς ἐν Τρωάδι. 6 Ἡμεῖς δὲ ἐξεπλεύσαμεν μετὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἀζύμων ἀπὸ Φιλίππων, καὶ ἦλθομεν πρὸς αὐτοὺς εἰς τὴν Τρωάδα ἄχρις ἡμερῶν πέντε, ἑοῦ διετρίψαμεν ἡμέρας ἑπτὰ.

† 19:36 αναντιρρητων | αναντιρητων WH † 19:36 πρασσειν | πραττειν TR § 19:37 θεον | θεαν ANT TR * 19:37 υμων | ημων CT † 19:38 εχουσι προς τινα λογον | προς τινα λογον εχουσιν TR † 19:39 περι ετερων 91.7% | περαιτερω CT 4.7% § 19:40 ου | — ANT TR * 19:40 δουναι | αποδουναι ANT BYZ CT PCK TR † 19:40 της | περι της CT * 20:1 προσκαλεσαμενος | μεταπεμψαμενος CT † 20:1 ασπασαμενος | παρακαλεσας ασπασαμενος CT † 20:1 πορευθηναι | πορευεσθαι CT § 20:1 την | — ANT CT * 20:3 αυτω επιβουλης | επιβουλης αυτω ECM* NA PCK SBL TH WH † 20:3 γνωμη | γνωμης CT † 20:4 αχρι της ασιας 96.2% | — ECM NA SBL WH 1.1% § 20:4 σωπατρος | σωπατρος πυρρου CT * 20:4 βεροιαιος | βερροιαιος PCK † 20:5 ουτοι | ουτοι δε CT † 20:5 προσελθοντες | προελθοντες ANT NA PCK TR § 20:6 ου | οπου NA

7 Ἐν δὲ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων, συνηγμένων *τῶν μαθητῶν †κλάσαι ἄρτον, ὁ Παῦλος διελέγετο αὐτοῖς, μέλλων ἐξιέναι τῇ ἐπαύριον, παρέτεινέ τε τὸν λόγον μέχρι μεσονυκτίου. 8 Ἦσαν δὲ λαμπάδες ἱκαναὶ ἐν τῷ ὑπερώῳ οὗ †ἤμεν συνηγμένοι. 9 §Καθήμενος δέ τις νεανίας ὀνόματι Εὐτυχὸς ἐπὶ τῆς θυρίδος, καταφερόμενος ὑπὸ βαθεῖ, διαλεγόμενου τοῦ Παύλου ἐπὶ πλεῖον, κατενεχθεὶς ἀπὸ τοῦ ὑπνου ἔπεσεν ἀπὸ τοῦ τριστεγίου κάτω, καὶ ἤρθη νεκρός. 10 Καταβάς δὲ ὁ Παῦλος ἐπέπεσεν αὐτῷ, καὶ *συμπεριλαβὼν εἶπε, Μὴ θορυβεῖσθε· ἡ γὰρ ψυχὴ αὐτοῦ ἐν αὐτῷ ἐστίν. 11 Ἀναβάς δὲ καὶ κλάσας †ἄρτον καὶ γευσάμενος, ἐφ' ἱκανόν τε ὀμιλήσας ἄχρις αὐγῆς, οὕτως ἐξῆλθεν. 12 Ἦγαγον δὲ τὸν παῖδα ζῶντα, καὶ παρεκλήθησαν οὐ μετρίως.

13 Ἡμεῖς δέ, †προσελθόντες ἐπὶ τὸ πλοῖον, ἀνήχθημεν §εἰς τὴν Ἄσσον, ἐκεῖθεν μέλλοντες ἀναλαμβάνειν τὸν Παῦλον· οὕτω γὰρ *ἦν διατεταγμένος, μέλλων αὐτὸς πεζεύειν. 14 Ὡς δὲ †συνέβαλεν ἡμῖν εἰς τὴν Ἄσσον, ἀναλαβόντες αὐτὸν ἤλθομεν εἰς Μιτυλήνην. 15 Κάκειθεν ἀποπλεύσαντες, τῇ ἐπιούσῃ κατηντήσαμεν †ἀντικρὺ Χίου· τῇ δὲ ἐτέρᾳ παρεβάλομεν εἰς Σάμον· §καὶ μείναντες ἐν Τρωγυλλίῳ, τῇ ἐχομένῃ ἤλθομεν εἰς Μίλητον. 16 *Ἐκρινε γὰρ ὁ Παῦλος παραπλεῦσαι τὴν Ἐφεσον, ὅπως μὴ γένηται αὐτῷ χρονοτριβῆσαι ἐν τῇ Ἀσίᾳ· ἔσπευδε γάρ, εἰ δυνατὸν †ἦν αὐτῷ, τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς γενέσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα.

17 Ἀπὸ δὲ τῆς Μιλήτου πέμψας εἰς Ἐφεσον μετεκαλέσατο τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας. 18 Ὡς δὲ παρεγένοντο πρὸς αὐτόν, εἶπεν αὐτοῖς, Ὑμεῖς ἐπίστασθε, ἀπὸ πρώτης ἡμέρας †ἀφ' ἧς ἐπέβην εἰς τὴν Ἀσίαν, πῶς μεθ' ὑμῶν τὸν πάντα χρόνον ἐγενόμην, 19 δουλεύων τῷ Κυρίῳ μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης καὶ §πολλῶν δακρύων καὶ πειρασμῶν τῶν συμβάντων μοι ἐν ταῖς ἐπιβουλαῖς τῶν Ἰουδαίων· 20 ὡς οὐδὲν ὑπεστειλάμην τῶν συμφερόντων, τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι

* 20:7 των μαθητων | ημων CT † 20:7 κλασαι | του κλασαι TR

‡ 20:8 ημεν | ησαν TR § 20:9 καθημενος | καθεζομενος CT * 20:10 συμπεριλαβων | συνπεριλαβων TH WH † 20:11 αρτον | του αρτου CT

‡ 20:13 προσελθοντες | προελθοντες ANT ECM* NA SBL TR WH § 20:13

εις | επι CT * 20:13 ην διατεταγμενος | διατεταγμενος ην CT † 20:14

συνεβαλεν | συνεβαλλεν ECM* NA SBL TH WH ‡ 20:15 αντικρυ | αντικρυς

CT § 20:15 και μειναντες εν τρωγυλλιω (τρωγυλιω ANT PCK) τη 82.1% |

τη δε CT 4% * 20:16 εκρινε | κεκρικει CT † 20:16 ην | ειη CT ‡ 20:18

ὑμῖν καὶ διδάξαι ὑμᾶς δημοσίᾳ καὶ κατ' οἴκους,
 21 διαμαρτυρόμενος Ἰουδαίους τε καὶ Ἑλλησι τὴν
 εἰς *τὸν Θεὸν μετάνοιαν, καὶ πίστιν †τὴν εἰς τὸν
 Κύριον ἡμῶν †Ἰησοῦν. 22 Καὶ νῦν ἰδοῦ, Ἐγὼ δεδεμένος
 τῷ πνεύματι πορεύομαι εἰς Ἱερουσαλήμ, τὰ ἐν αὐτῇ
 *συναντήσοντά †μοι μὴ εἰδώς, 23 πλὴν ὅτι τὸ Πνεῦμα τὸ
 Ἅγιον κατὰ πόλιν †διαμαρτύρεται λέγον ὅτι δεσμά Ἰμε
 καὶ θλίψεις μένουσιν. 24 Ἀλλ' οὐδενὸς *λόγον ποιοῦμαι,
 οὐδὲ ἔχω τὴν ψυχὴν μου τιμίαν ἐμαυτῷ, ὡς †τελειῶσαι
 τὸν δρόμον μου †μετὰ χαρᾶς, καὶ τὴν διακονίαν ἣν
 ἔλαβον παρὰ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, διαμαρτύρασθαι τὸ
 εὐαγγέλιον τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ.

25 Καὶ νῦν ἰδοῦ, ἐγὼ οἶδα ὅτι οὐκέτι ὄψεσθε τὸ
 πρόσωπόν μου ὑμεῖς πάντες, ἐν οἷς διῆλθον κηρύσσων
 τὴν βασιλείαν Ἐτοῦ Θεοῦ. 26 *Διότι μαρτύρομαι ὑμῖν ἐν
 τῇ σήμερον ἡμέρᾳ, ὅτι καθαρὸς †ἐγὼ ἀπὸ τοῦ αἵματος
 πάντων. 27 Οὐ γὰρ ὑπεστειλάμην τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι
 †ὑμῖν πᾶσαν τὴν βουλήν τοῦ Θεοῦ. 28 Προσέχετε
 ἑαυτοῖς καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ, ἐν ᾧ ὑμᾶς τὸ
 Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἔθετο ἐπισκόπους, ποιμαίνειν τὴν
 ἐκκλησίαν τοῦ *Κυρίου καὶ Θεοῦ, ἣν περιποιήσατο
 διὰ τοῦ †ιδίου αἵματος. 29 Ἐγὼ †γὰρ οἶδα τοῦτο, ὅτι
 εἰσελεύσονται μετὰ τὴν ἄφιξίν μου λύκοι βαρεῖς εἰς
 ὑμᾶς, μὴ φειδόμενοι τοῦ ποιμνίου. 30 καὶ ἐξ ὑμῶν αὐτῶν
 ἀναστήσονται ἄνδρες λαλοῦντες διεστραμμένα, τοῦ
 ἀποσπᾶν τοὺς μαθητὰς ὀπίσω ἑαυτῶν. 31 Διὸ γρηγορεῖτε,
 μνημονεύοντες ὅτι τριετίαν νύκτα καὶ ἡμέραν οὐκ
 ἐπαυσάμην μετὰ δακρῶν νουθετῶν ἕνα ἕκαστον. 32 Καὶ
 τὰ νῦν παρατίθεμαι ὑμᾶς, *ἀδελφοί, τῷ †Θεῷ καὶ τῷ
 λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, τῷ δυναμένῳ †ἐποικοδομῆσαι,

* 20:21 τον | — ECM* NA PCK SBL TH WH † 20:21 την | — CT ‡ 20:21
 ιησουν | ιησουν χριστον ANT ECM TR § 20:22 εγω δεδεμενος | δεδεμενος
 εγω CT * 20:22 συναντησοντα | συναντησαντα ECM* † 20:22 μοι |
 εμοι WH ‡ 20:23 διαμαρτυρεται | διαμαρτυρεται μοι CT § 20:23 με
 και θλιψεις | και θλιψεις με CT * 20:24 λογον ποιουμαι ουδε εχω την
 ψυχην μου 77.6% | λογου ποιουμαι την ψυχην CT 1.2% † 20:24 τελειωσαι
 | τελειωσω WH ‡ 20:24 μετα χαρας 96% | — CT 2.9% § 20:25 του θεου
 | — CT * 20:26 διοτι | διο ANT BYZ HF PCK TR † 20:26 εγω | ειμι CT
 ‡ 20:27 υμιν πασαν την βουλην του θεου | πασαν την βουλην του θεου υμιν
 CT § 20:28 ουν | — CT * 20:28 κυριου και θεου | θεου ECM NA SBL TR
 WH | κυριου TH † 20:28 ιδιου αιματος | αιματος του ιδιου CT ‡ 20:29
 γαρ οιδα τουτο 90.9% | οιδα CT 4.1% § 20:30 αυτων | εαυτων SBL TH WH
 * 20:32 αδελφοι | — CT † 20:32 θεω | κυριω WH ‡ 20:32 εποικοδομησαι

καὶ δοῦναι ὧμῖν κληρονομίαν ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πᾶσιν. ³³ Ἀργυρίου ἢ χρυσίου ἢ ἱματισμοῦ οὐδενὸς ἐπεθύμησα. ³⁴ *Αὐτοὶ γινώσκετε ὅτι ταῖς χρεῖαις μου καὶ τοῖς οὔσι μετ' ἐμοῦ ὑπηρέτησαν αἱ χεῖρες αὐταί. ³⁵ Πάντα ὑπέδειξα ὑμῖν, ὅτι οὕτω κοπιώντας δεῖ ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν ἀσθενούντων, μνημονεύειν τε τῶν λόγων τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, ὅτι αὐτὸς εἶπε, Μακάριόν ἐστι μᾶλλον διδόναι ἢ λαμβάνειν.

³⁶ Καὶ ταῦτα εἰπὼν, θεὶς τὰ γόνατα αὐτοῦ, σὺν πᾶσιν αὐτοῖς προσηύξατο. ³⁷ Ἰκανὸς δὲ ἔγένετο κλαυθμὸς πάντων· καὶ ἐπιπεσόντες ἐπὶ τὸν τράχηλον τοῦ Παύλου κατεφίλουν αὐτόν, ³⁸ ὀδυνώμενοι μάλιστα ἐπὶ τῷ λόγῳ ᾧ εἰρήκει, ὅτι οὐκέτι μέλλουσι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ θεωρεῖν. Προέπεμπον δὲ αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον.

21

¹ Ὡς δὲ ἐγένετο ἀναχθῆναι ἡμᾶς ἀποσπασθέντας ἀπ' αὐτῶν, εὐθυδρομήσαντες ἤλθομεν εἰς τὴν *Κῶν, τῇ δὲ ἐξῆς εἰς τὴν Ῥόδον, κάκεῖθεν εἰς Πάταρα· ² καὶ εὐρόντες πλοῖον διαπερῶν εἰς Φοινίκην, ἐπιβάντες ἀνήχθημεν. ³ †Αναφανέντες δὲ τὴν Κύπρον, καὶ καταλιπόντες αὐτὴν εὐώνυμον, ἐπλέομεν εἰς Συρίαν, καὶ †κατήχθημεν εἰς Τύρον· ἐκεῖσε γὰρ ἤν τὸ πλοῖον ἀποφορτιζόμενον τὸν γόμον. ⁴ *Καὶ ἀνευρόντες †μαθητάς, ἐπεμείναμεν αὐτοῦ ἡμέρας ἑπτὰ· οἵτινες τῷ Παύλῳ ἔλεγον διὰ τοῦ πνεύματος, μὴ †ἀναβαίνειν εἰς Ἱερουσαλήμ. ⁵ Ὅτε δὲ ἐγένετο *ἡμᾶς ἐξαρτίσαι τὰς ἡμέρας, ἐξελθόντες ἐπορευόμεθα, προπεμπόντων ἡμᾶς πάντων σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις ἕως ἔξω τῆς πόλεως· καὶ θέντες τὰ γόνατα ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν †προσηυξάμεθα. ⁶ †Καὶ ἀσπασάμενοι ἀλλήλους, ἔπεβημεν εἰς τὸ πλοῖον, ἐκεῖνοι δὲ ὑπέστρεψαν εἰς τὰ ἴδια.

§ 20:32 ὑμιν | την ECM* NA SBL TH WH | — ECM* * 20:34 αυτοι | αυτοι δε TR † 20:35 των λογων | του λογου PCK | του λογου ANT ‡ 20:35 μαλλον διδομαι | διδομαι μαλλον TR § 20:37 εγενετο κλαυθμος | κλαυθμος εγενετο CT PCK * 21:1 κων | κω ANT CT PCK † 21:3 αναφανεντες | αναφαναντες CT TR ‡ 21:3 κατηχθημεν | κατηλθομεν CT § 21:3 ην το πλοιον | το πλοιον ην ECM* NA SBL TH WH * 21:4 και ανευροντες | ανευροντες δε CT † 21:4 μαθητας | τους μαθητας ANT CT ST ‡ 21:4 αναβαινειν | επιβαινειν CT § 21:4 ιερουσαλημ | ιεροσολυμα ANT CT * 21:5 ημας εξαρτισαι | εξαρτισαι ημας SBL TH WH † 21:5 προσηυξαμεθα | προσευξαμενοι CT ‡ 21:6 και ασπασαμενοι αλληλους | απησπασαμεθα αλληλους και CT § 21:6 επεβημεν | ανεβημεν ECM NA | ενεβημεν SBL TH WH

7 Ἡμεῖς δέ, τὸν πλοῦν διανύσαντες ἀπὸ Τύρου, κατηντήσαμεν εἰς Πτολεμαίδα, καὶ ἀσπασάμενοι τοὺς ἀδελφοὺς ἐμείναμεν ἡμέραν μίαν παρ' αὐτοῖς. 8 Τῇ δὲ ἐπαύριον ἐξεληθόντες *οἱ περὶ τὸν Παῦλον ἦλθον εἰς †Καισάρειαν· καὶ εἰσεληθόντες εἰς τὸν οἶκον Φιλίππου τοῦ εὐαγγελιστοῦ, †ὄντος ἐκ τῶν ἐπτὰ, ἐμείναμεν παρ' αὐτῷ. 9 Τούτῳ δὲ ἦσαν θυγατέρες Ὕπαρθένοι τέσσαρες προφητεύουσαι. 10 Ἐπιμενόντων δὲ *ἡμῶν ἡμέρας πλείους, κατῆλθέ τις ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας προφήτης ὀνόματι Ἄγαθος. 11 Καὶ ἐλθὼν πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἄρας τὴν ζώνην τοῦ Παύλου, δήσας †τε αὐτοῦ †τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας εἶπε, Τάδε λέγει τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, Τὸν ἄνδρα οὗ ἔστιν ἡ ζώνη αὕτη, οὕτω δήσουσιν Ὕεν Ἰερουσαλήμ οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ παραδώσουσιν εἰς χεῖρας ἐθνῶν. 12 Ὡς δὲ ἠκούσαμεν ταῦτα, παρεκαλοῦμεν ἡμεῖς τε καὶ οἱ ἐντόπιοι, τοῦ μὴ ἀναβαίνειν αὐτὸν εἰς Ἰερουσαλήμ. 13 *Ἀπεκρίθη τε ὁ Παῦλος, Τί ποιεῖτε κλαίοντες καὶ συνθρύπτοντές μου τὴν καρδίαν; Ἐγὼ γὰρ οὐ μόνον δεθῆναι, ἀλλὰ καὶ ἀποθανεῖν εἰς Ἰερουσαλήμ ἐτοίμως ἔχω ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. 14 Μὴ πειθομένου δὲ αὐτοῦ, ἡσυχάσαμεν εἰπόντες, †Τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου †γενέσθω.

15 Μετὰ δὲ τὰς ἡμέρας ταύτας Ὕεπισκευασάμενοι ἀνεβαίνομεν εἰς *Ἰερουσαλήμ. 16 Συνῆλθον δὲ καὶ τῶν μαθητῶν ἀπὸ †Καισαρείας σὺν ἡμῖν, ἄγοντες παρ' ὧ ξενισθῶμεν, Μνάσωνί τιτι Κυπρίῳ, ἀρχαίῳ μαθητῇ.

17 Γενομένων δὲ ἡμῶν εἰς Ἰεροσόλυμα, ἀσμένως †ἐδέξαντο ἡμᾶς οἱ ἀδελφοί. 18 Τῇ Ὕδὲ ἐπιούσῃ εἰσήει ὁ Παῦλος σὺν ἡμῖν πρὸς Ἰάκωβον, πάντες τε παρεγένοντο οἱ πρεσβύτεροι. 19 Καὶ ἀσπασάμενος αὐτούς, ἐξηγεῖτο καθ' ἓν ἕκαστον ὧν ἐποίησεν ὁ Θεὸς ἐν τοῖς ἔθνεσι διὰ τῆς διακονίας αὐτοῦ. 20 Οἱ δὲ

* 21:8 οἱ περὶ τον παυλον ηλθον 46.1% | ηλθομεν ANT BYZ ECM NA PCK SBL TH 37.4% | οἱ περὶ τον παυλον ηλθομεν SCR 13.8% | ηλθαμεν WH 0.4%

† 21:8 καισαρειαν | καισαριαν WH † 21:8 οντος | του οντος TR § 21:9

παρθενοι τεσσαρες | τεσσαρες παρθενοι CT * 21:10 ημων 84.8% | —

CT 14.2% † 21:11 τε αυτου | εαυτου CT † 21:11 τους ποδας και τας

χειρας | τας χειρας και τους ποδας TR § 21:11 εν | εις ANT * 21:13

απεκριθη τε ο | απεκριθη δε ο TR | τοτε απεκριθη ο ECM* NA SBL TH WH

| τοτε απεκριθη δε ο ECM* | τοτε απεκριθη ECM* † 21:14 το θελημα του

κυριου | του κυριου το θελημα CT † 21:14 γενεσθω | γινεσθω ANT CT

§ 21:15 επισκευασαμενοι | αποσκευασαμενοι TR * 21:15 ιερουσαλημ |

ιεροσολυμα CT † 21:16 καισαρειας | καισαριας WH † 21:17 εδεξαντο

| απεδεξαντο CT § 21:18 δε | τε ECM*

ἀκούσαντες ἐδόξαζον τὸν *Κύριον, †εἰπόντες αὐτῷ, Θεωρεῖς, ἀδελφέ, πόσαι μυριάδες εἰσὶν †Ἰουδαίων τῶν πεπιστευκότων· καὶ πάντες ζηλωταὶ τοῦ νόμου ὑπάρχουσι· ²¹κατηχήθησαν δὲ περὶ σοῦ, ὅτι ἀποστασίαν διδάσκεις ἀπὸ ἙΜωϋσέως τοὺς κατὰ τὰ ἔθνη πάντας Ἰουδαίους, λέγων μὴ περιτέμνειν αὐτοὺς τὰ τέκνα, μηδὲ τοῖς ἔθεσι περιπατεῖν. ²²Τί οὖν ἐστὶ; Πάντως *δεῖ πλῆθος συνελθεῖν· ἀκούσονται γὰρ ὅτι ἐλήλυθας. ²³Τοῦτο οὖν ποιήσον ὃ σοι λέγομεν· εἰσὶν ἡμῖν ἄνδρες τέσσαρες εὐχὴν ἔχοντες †ἐφ' αὐτῶν· ²⁴τούτους παραλαβὼν ἀγνίσθητι σὺν αὐτοῖς, καὶ δαπάνησον ἐπ' αὐτοῖς, ἵνα †ξυρήσωνται τὴν κεφαλὴν, καὶ Ἐγνωσι πάντες ὅτι ὢν κατήχηται περὶ σοῦ οὐδέν ἐστιν, ἀλλὰ στοιχεῖς καὶ αὐτὸς *τὸν νόμον φυλάσσω. ²⁵Περὶ δὲ τῶν πεπιστευκότων ἔθνῶν ἡμεῖς †ἐπεστείλαμεν, κρίναντες †μηδὲν τοιοῦτον τηρεῖν αὐτούς, εἰ μὴ φυλάσσεσθαι αὐτοὺς τὸ τε εἰδωλόθυτον καὶ Ἐτὸ αἷμα καὶ πνικτὸν καὶ πορνείαν. ²⁶Τότε ὁ Παῦλος παραλαβὼν τοὺς ἄνδρας, τῇ ἐχομένῃ ἡμέρᾳ σὺν αὐτοῖς ἀγνισθεὶς εἰσήει εἰς τὸ ἱερόν, διαγγέλλων τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἡμερῶν τοῦ ἀγνισμοῦ, ἕως οὗ προσηνέχθη ὑπὲρ ἐνὸς ἐκάστου αὐτῶν ἢ προσφορά.

²⁷Ὡς δὲ *ἔμελλον αἱ ἑπτὰ ἡμέραι συντελεῖσθαι, οἱ ἀπὸ τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι, θεασάμενοι αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ, συνέχεον πάντα τὸν ὄχλον, καὶ †ἐπέβαλον †τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτόν, ²⁸κράζοντες, Ἄνδρες Ἰσραηλίται, βοηθεῖτε. Οὗτός ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ κατὰ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ νόμου καὶ τοῦ τόπου τούτου πάντας *πανταχοῦ διδάσκων· ἔτι τε καὶ Ἐλληνας εἰσήγαγεν εἰς τὸ ἱερόν, καὶ κεκοίνωκε τὸν ἅγιον τόπον τοῦτον. ²⁹Ἦσαν γὰρ †ἐωρακότες Τρόφιμον τὸν Ἐφέσιον ἐν τῇ πόλει σὺν αὐτῷ, ὃν ἐνόμιζον ὅτι εἰς τὸ ἱερόν εἰσήγαγεν ὁ

* **21:20** κυριον | θεου CT † **21:20** ειποντες | ειπον τε ANT ECM NA SBL TR | ειπαν τε TH WH † **21:20** ιουδαιων 88.2% | εν τοις ιουδαιοις CT 6.6% § **21:21** μωυσεως | μωυσεος BYZ PCK | μωσεως HF TR * **21:22** δει πληθος συνελθειν ακουσονται γαρ | ακουσονται CT † **21:23** εφ | αφ SBL WH † **21:24** ξυρησωνται | ξυρησονται CT § **21:24** γνωσι | γνωσονται CT * **21:24** τον νομον φυλασσων | φυλασσων τον νομον CT † **21:25** επεστειλαμεν | απεστειλαμεν SBL WH † **21:25** μηδεν τοιουτου τηρειν αυτους ει μη 83.8% | μηδεν τοιουτο τηρειν αυτους ει μη HF 4.4% | — CT 2.1% § **21:25** το | — CT * **21:27** εμελλον | ημελλον PCK † **21:27** επεβαλον | επεβαλαν WH † **21:27** τας χειρας επ αυτον | επ αυτον τας χειρας CT PCK § **21:28** ισραηλιται | ισραηλειται TH WH * **21:28** πανταχου | πανταχη CT † **21:29** εωρακοτες | προεωρακοτες CT TR

Παῦλος. ³⁰ Ἐκινήθη τε ἡ πόλις ὅλη, καὶ ἐγένετο συνδρομὴ τοῦ λαοῦ· καὶ ἐπιλαβόμενοι τοῦ Παύλου εἶλκον αὐτὸν ἔξω τοῦ ἱεροῦ· καὶ εὐθέως ἐκλείσθησαν αἱ θύραι. ³¹ Ζητούντων δὲ αὐτὸν ἀποκτεῖναι, ἀνέβη φάσις τῷ χιλιάρχῳ τῆς *σπειρης, ὅτι ὅλη †συγκέχυται Ἱερουσαλήμ· ³² ὃς ἐξαυτῆς παραλαβὼν στρατιώτας καὶ ἑκατοντάρχους, κατέδραμεν ἐπ' αὐτούς· οἱ δέ, ἰδόντες τὸν χιλιάρχον καὶ τοὺς στρατιώτας, ἐπάυσαντο τύπτοντες τὸν Παῦλον. ³³ Ἐγγίσας δὲ ὁ χιλιάρχος ἐπελάβετο αὐτοῦ, καὶ ἐκέλευσε δεθῆναι ἀλύσει δις· καὶ ἐπυθάνετο τίς *ἂν εἴη, καὶ τί ἐστὶ πεποιηκώς. ³⁴ Ἄλλοι δὲ ἄλλο τι †ἐβόων ἐν τῷ ὄχλῳ· μὴ †δυναμένος δὲ γινῶναι τὸ ἀσφαλὲς διὰ τὸν θόρυβον, ἐκέλευσεν ἄγεσθαι αὐτὸν εἰς τὴν παρεμβολήν. ³⁵ Ὅτε δὲ ἐγένετο ἐπὶ τοὺς ἀναβαθμούς, συνέβη βαστάζεσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν διὰ τὴν βίαν τοῦ ὄχλου. ³⁶ Ἦκολούθει γὰρ τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ ἄκρατον, Αἴρε αὐτόν.

³⁷ Μέλλων *τε †εἰσαγεσθαι εἰς τὴν παρεμβολήν ὁ Παῦλος λέγει τῷ χιλιάρχῳ, Εἰ ἔξεστί μοι εἰπεῖν πρὸς σε; Ὁ δὲ ἔφη, Ἑλληνιστὶ γινώσκεις; ³⁸ Οὐκ ἄρα σὺ εἶ ὁ Αἰγύπτιος ὁ πρὸ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀναστατώσας καὶ ἐξαγαγὼν εἰς τὴν ἔρημον τοὺς τετρακισχιλίους ἄνδρας τῶν σικαρίων; ³⁹ Εἶπε δὲ ὁ Παῦλος, Ἐγὼ ἄνθρωπος μὲν εἶμι Ἰουδαῖος, Ταρσεὺς τῆς Κιλικίας, οὐκ ἀσήμου πόλεως πολίτης· δέομαι δέ σου, ἐπίτρεψόν μοι λαλῆσαι πρὸς τὸν λαόν. ⁴⁰ Ἐπιτρέψαντος δὲ αὐτοῦ, ὁ Παῦλος ἐστῶς ἐπὶ τῶν ἀναβαθμῶν κατέσεισε τῇ χειρὶ τῷ λαῷ· πολλῆς δὲ σιγῆς γενομένης, ἄκουσεν αὐτὸν τῇ Ἑβραϊδί διαλέκτῳ λέγων,

22

¹ Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατέ μου τῆς πρὸς ὑμᾶς *νυνὶ ἀπολογίας. ² Ἀκούσαντες δὲ ὅτι τῇ Ἑβραϊδί διαλέκτῳ προσεφώνει αὐτοῖς, μᾶλλον παρέσχον ἡσυχίαν. Καί φησιν, ³ Ἐγὼ †μὲν εἶμι ἀνὴρ Ἰουδαῖος,

‡ 21:30 εκινηθη | εκεινηθη TH § 21:31 δε | τε CT * 21:31 σπειρης | σπειρας PCK † 21:31 συγκεχυται | συγχυνηται ECM* NA SBL | συγχυνηται TH WH ‡ 21:32 εκατονταρχους | εκατονταρχας CT § 21:33 εγγισας δε | τοτε εγγισας CT TR * 21:33 αν | — CT † 21:34 εβων | επεφωνουν CT ‡ 21:34 δυναμενος δε | δυναμενου δε αυτου CT § 21:36 κραζον | κραζοντες CT * 21:37 τε | δε PCK † 21:37 εισαγεσθαι εις την παρεμβολην | εις την παρεμβολην εισαγεσθαι PCK ‡ 21:37 ειπειν | ειπειν τι ANT CT TR § 21:40 προσεφωνει | προσεφωνησε ANT CT HF TR * 22:1 νυνι | νυν TR † 22:3 μεν | — CT

γεγεννημένος ἐν Ταρσῷ τῆς Κιλικίας, ἀνατεθραμμένος δὲ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ παρὰ τοὺς πόδας Γαμαλιήλ, πεπαιδευμένος κατὰ ἀκρίβειαν τοῦ πατρῶου νόμου, ζηλωτῆς ὑπάρχων τοῦ Θεοῦ, καθὼς πάντες ὑμεῖς ἐστε σήμερον· ⁴ ὃς ταύτην τὴν ὁδὸν ἐδίωξα ἄχρι θανάτου, δεσμεύων καὶ παραδιδούς εἰς φυλακὰς ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας. ⁵ Ὡς καὶ ὁ ἀρχιερεὺς μαρτυρεῖ μοι, καὶ πᾶν τὸ πρεσβυτέριον· παρ' ὧν καὶ ἐπιστολὰς δεξάμενος πρὸς τοὺς ἀδελφούς, εἰς Δαμασκὸν ἐπορευόμην, ἄξων καὶ τοὺς ἐκεῖσε ὄντας δεδεμένους εἰς Ἱερουσαλήμ, ἵνα τιμωρηθῶσιν.

⁶ Ἐγένετο δέ μοι πορευομένῳ καὶ ἐγγίζοντι τῇ Δαμασκῷ, περὶ μεσημβρίαν, ἐξαίφνης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ περιαστράψαι φῶς ἰκανὸν περὶ ἐμέ. ⁷ *Ἐπεσά τε εἰς τὸ ἔδαφος, καὶ ἤκουσα φωνῆς λεγούσης μοι, Σαούλ, Σαούλ, τί με διώκεις; ⁸ Ἐγὼ δὲ ἀπεκρίθην, Τίς εἶ, Κύριε; Εἶπέ τε πρὸς ἑμέ, Ἐγὼ εἰμι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ὃν σὺ διώκεις. ⁹ Οἱ δὲ σὺν ἐμοὶ ὄντες τὸ μὲν φῶς ἐθεάσαντο, *καὶ ἔμφοβοι ἐγένοντο· τὴν δὲ φωνὴν οὐκ ἤκουσαν τοῦ λαλοῦντός μοι. ¹⁰ Εἶπον δέ, Τί ποιήσω, Κύριε; Ὁ δὲ Κύριος εἶπε πρὸς με, Ἀναστὰς πορεύου εἰς Δαμασκόν· κάκεῖ σοι λαληθήσεται περὶ πάντων ὧν τέτακταί σοι ποιῆσαι. ¹¹ Ὡς δὲ οὐκ ἐνέβλεπον ἀπὸ τῆς δόξης τοῦ φωτός ἐκείνου, χειραγωγούμενος ὑπὸ τῶν συνόντων μοι, ἦλθον εἰς Δαμασκόν.

¹² Ἀνανίας δέ τις, ἀνὴρ †εὐσεβῆς κατὰ τὸν νόμον, μαρτυρούμενος ὑπὸ πάντων τῶν †κατοικούντων Ἰουδαίων, ¹³ ἐλθὼν πρὸς ἑμέ καὶ ἐπιστὰς εἶπέ μοι, Σαούλ ἀδελφέ, ἀνάβλεψον. Κἀγὼ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἀνέβλεψα εἰς αὐτόν. ¹⁴ Ὁ δὲ εἶπεν, Ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν προεχειρίσατό σε γνῶναι τὸ θέλημα αὐτοῦ, καὶ ἰδεῖν τὸν δίκαιον, καὶ ἀκοῦσαι φωνὴν ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ. ¹⁵ Ὅτι ἔση μάρτυς αὐτῷ πρὸς πάντας ἀνθρώπους ὧν ἐώρακας καὶ ἤκουσας. ¹⁶ Καὶ νῦν τί μέλλεις; Ἀναστὰς βάπτισαι καὶ ἀπόλουσαι τὰς ἀμαρτίας σου, ἐπικαλεσάμενος τὸ ὄνομα *τοῦ Κυρίου.

¹⁷ Ἐγένετο δέ μοι ὑποστρέψαντι εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ προσευχομένου μου ἐν τῷ ἱερῷ, γενέσθαι με ἐν ἐκστάσει,

‡ 22:7 επεσα | επεσον ANT BYZ PCK TR § 22:8 με | εμε SBL TH WH * 22:9
 και εμφοβοι εγενοντο 86.4% | — CT 10.4% † 22:12 ευσεβης | ευλαβης CT HF

‡ 22:12 κατοικουντων | κατοικουντων εν δαμασκω ANT HF PCK § 22:13
 με | εμε SBL TH WH * 22:16 του κυριου | αυτου CT

18 καὶ ἰδεῖν αὐτὸν λέγοντά μοι, Σπεῦσον καὶ ἔξελθε ἐν τάχει ἐξ Ἱερουσαλήμ· διότι οὐ παραδέξονται σου τὴν μαρτυρίαν περὶ ἐμοῦ. 19 Κἀγὼ εἶπον, Κύριε, αὐτοὶ ἐπίστανται ὅτι ἐγὼ ἤμην φυλακίζων καὶ δέρων κατὰ τὰς συναγωγὰς τοὺς πιστεύοντας ἕπι σέ· 20 καὶ ὅτε *ἐξεχεῖτο τὸ αἷμα Στεφάνου τοῦ μάρτυρός σου, καὶ αὐτὸς ἤμην ἐφεστῶς καὶ συνευδοκῶν τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ, φυλάσσω τὰ ἱμάτια τῶν ἀναιρούντων αὐτόν. 21 Καὶ εἶπε πρὸς με, Πορεύου, ὅτι ἐγὼ εἰς ἔθνη μακρὰν ἐξαποστελῶ σε.

22 Ἦκουον δὲ αὐτοῦ ἄχρι τούτου τοῦ λόγου, καὶ ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν λέγοντες, Αἶρε ἀπὸ τῆς γῆς τὸν τοιοῦτον· οὐ γὰρ ἄκαθῆκεν αὐτὸν ζῆν. 23 *Κραζόντων δὲ αὐτῶν, καὶ ῥιπτούντων τὰ ἱμάτια, καὶ κονιορτὸν βαλλόντων εἰς τὸν ἀέρα, 24 ἐκέλευσεν ἑαυτὸν ὁ χιλιάρχος ἀγεσθαι εἰς τὴν παρεμβολήν, *εἰπὼν μαστιξίν ἀνετάζεσθαι αὐτόν, ἵνα ἐπιγνῶ δι' ἣν αἰτίαν οὕτως ἐπεφώνουν αὐτῷ. 25 Ὡς δὲ ἵπροετεινεν αὐτὸν τοῖς ἱμάσιν, εἶπε πρὸς τὸν ἐστῶτα ἑκατόνταρχον ὁ Παῦλος, Εἰ ἄνθρωπον Ῥωμαῖον καὶ ἀκατάκριτον ἔξεστιν ὑμῖν μαστίζειν; 26 Ἀκούσας δὲ ὁ ἑκατόνταρχος, προσελθὼν ἑπάγγειλε τῷ χιλιάρχῳ λέγων, *Ὅρα τί μέλλεις ποιεῖν· ὁ γὰρ ἄνθρωπος οὗτος Ῥωμαῖός ἐστι. 27 Προσελθὼν δὲ ὁ χιλιάρχος εἶπεν αὐτῷ, Λέγε μοι, εἰ σὺ Ῥωμαῖος εἶ; Ὁ δὲ ἔφη, Ναί. 28 Ἀπεκρίθη τε ὁ χιλιάρχος, Ἐγὼ πολλοῦ κεφαλαίου τὴν πολιτείαν ταύτην ἐκτησάμην. Ὁ δὲ Παῦλος ἔφη, Ἐγὼ δὲ καὶ γεγέννημαι. 29 Εὐθέως οὖν ἀπέστησαν ἀπ' αὐτοῦ οἱ μέλλοντες αὐτὸν ἀνετάζειν. Καὶ ὁ χιλιάρχος δὲ ἐφοβήθη, ἐπιγνοὺς ὅτι Ῥωμαῖός ἐστι, καὶ ὅτι ἦν αὐτὸν δεδεκώς.

30 Τῇ δὲ ἐπαύριον βουλόμενος γινῶναι τὸ ἀσφαλές, τὸ

† 22:18 την | — CT † 22:19 δερων | δαιρων PCK § 22:19 επι | εις PCK * 22:20 εξεχειτο | εξεχυννετο CT † 22:20 τη αναιρεσει αυτου 96.6% | — CT 2.3% † 22:20 φυλασσων | και φυλασσων ANT BYZ CT PCK TR § 22:22 καθηκεν | καθηκου TR * 22:23 κραζοντων | κραυγαζοντων ANT BYZ CT PCK TR † 22:23 δε | τε ECM* NA SBL TH WH † 22:23 ριπτουντων | ριπτουτων ANT § 22:24 αυτον ο χιλιαρχος αγεσθαι | ο χιλιαρχος αγεσθαι αυτον PCK | ο χιλιαρχος εισαγεσθαι αυτον CT * 22:24 ειπων | ειπας CT † 22:25 προτεινεν | προτειναν ANT BYZ CT PCK SCR † 22:26 εκατονταρχος | εκατονταρχης ECM NA SBL WH § 22:26 απηγγειλε τω χιλιαρχω | τω χιλιαρχω απηγγειλε CT PCK * 22:26 ορα | — CT † 22:27 ει | — CT † 22:28 τε | δε CT § 22:29 ην αυτον | αυτον ην CT

τί κατηγορεῖται *παρὰ τῶν Ἰουδαίων, ἔλυσεν αὐτὸν †ἀπὸ τῶν δεσμῶν, καὶ ἐκέλευσεν ‡ἐλθεῖν τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ §ὄλον τὸ συνέδριον *αὐτῶν, καὶ καταγαγὼν τὸν Παῦλον ἔστησεν εἰς αὐτούς.

23

¹ Ἀτενίσας δὲ *ὁ Παῦλος τῷ συνεδρίῳ εἶπεν, Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ πάση συνειδήσει ἀγαθῇ πεπολίτευμαι τῷ Θεῷ ἄχρι ταύτης τῆς ἡμέρας. ² Ὁ δὲ ἀρχιερεὺς Ἀνανίας ἐπέταξε τοῖς παρεστῶσιν αὐτῷ τύπτειν αὐτοῦ τὸ στόμα. ³ Τότε ὁ Παῦλος πρὸς αὐτὸν εἶπε, Τύπτειν σε μέλλει ὁ Θεός, τοῖχε κεκονιαμένε· καὶ σὺ κάθη κρίνων με κατὰ τὸν νόμον, καὶ παρανομῶν κελεύεις με τύπτεσθαι; ⁴ Οἱ δὲ παρεστῶτες †εἶπον, Τὸν ἀρχιερέα τοῦ Θεοῦ λοιδορεῖς; ⁵ Ἐφη τε ὁ Παῦλος, Οὐκ ἤδειν, ἀδελφοί, ὅτι ἐστὶν ἀρχιερεὺς· γέγραπται ‡γάρ, Ἄρχοντα τοῦ λαοῦ σου οὐκ ἔρεῖς κακῶς.

⁶ Γνοὺς δὲ ὁ Παῦλος ὅτι τὸ ἐν μέρος ἐστὶ §σαδδουκαίων, τὸ δὲ ἕτερον Φαρισαίων, *ἐκραξεν ἐν τῷ συνεδρίῳ, Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ Φαρισαῖός εἰμι, υἱὸς †Φαρισαίου· περὶ ἐλπίδος καὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ‡ἐγὼ κρίνομαι. ⁷ Τοῦτο δὲ αὐτοῦ §λαλήσαντος, ἐγένετο στάσις τῶν *Φαρισαίων, καὶ ἐσχίσθη τὸ πλῆθος. ⁸ Σαδδουκαῖοι †μὲν γὰρ λέγουσι μὴ εἶναι ἀνάστασιν, ‡μηδὲ ἄγγελον, μήτε πνεῦμα· Φαρισαῖοι δὲ ὁμολογοῦσι τὰ ἀμφοτέρω. ⁹ Ἐγένετο δὲ κραυγὴ μεγάλη· καὶ ἀναστάντες §οἱ γραμματεῖς τοῦ μέρους τῶν Φαρισαίων διεμάχοντο λέγοντες, Οὐδὲν κακὸν εὐρίσκομεν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ· εἰ δὲ πνεῦμα ἐλάλησεν αὐτῷ ἢ ἄγγελος, *μὴ θεομαχῶμεν. ¹⁰ Πολλῆς δὲ †γενομένης στάσεως, ‡εὐλαβηθεὶς ὁ χιλιάρχος μὴ διασπασθῆ ὁ Παῦλος ὑπ’

* 22:30 παρα | υπο CT PCK † 22:30 απο των δεσμων 87.7% | — CT 9.8%
 ‡ 22:30 ελθειν | συνελθειν CT § 22:30 ολον | παν CT PCK * 22:30 αυτων
 | — CT * 23:1 ο παυλος τω συνεδριω 84.5% | παυλος τω συνεδριω WH 9%
 | τω συνεδριω ο παυλος ECM TH 5% † 23:4 ειπον | ειπαν CT ‡ 23:5 γαρ
 | γαρ οτι NA SBL TH WH § 23:6 σαδδουκαιων το δε ετερον φαρισαιων |
 φαρισαιων το δε ετερον σαδδουκαιων PCK * 23:6 εκραξεν | εκραξεν CT
 † 23:6 φαρισαιου | φαρισαιων CT ‡ 23:6 εγω | — WH § 23:7 λαλησαντος
 | ειποντος ECM NA TH | λαλουντος SBL WH * 23:7 φαρισαιων | φαρισαιων
 και των σαδδουκαιων ANT BYZ HF PCK TR | φαρισαιων και σαδδουκαιων
 CT † 23:8 μεν | — WH ‡ 23:8 μηδε | μητε ANT CT PCK § 23:9 οι
 γραμματεις | τινες των γραμματεων CT * 23:9 μη θεομαχωμεν 94.6%
 | — CT 4.3% † 23:10 γενομενης | γινομενης NA SBL TH WH ‡ 23:10
 ευλαβηθεις | φοβηθεις CT

αὐτῶν, ἐκέλευσε τὸ στράτευμα ἑκαταβῆναι καὶ ἀρπάσαι αὐτὸν ἐκ μέσου αὐτῶν, ἄγειν *τε εἰς τὴν παρεμβολήν.

11 Τῇ δὲ ἐπιούσῃ νυκτὶ ἐπιστὰς αὐτῷ ὁ Κύριος εἶπε, Θάρσει †Παῦλε· ὡς γὰρ διεμαρτύρω τὰ περὶ ἐμοῦ εἰς Ἱερουσαλήμ, οὕτω σε δεῖ καὶ εἰς Ῥώμην μαρτυρῆσαι.

12 Γενομένης δὲ ἡμέρας, ποιήσαντές †τινες τῶν Ἰουδαίων συστροφὴν, ἀνεθεμάτισαν ἑαυτούς, ἑλέγοντες μήτε φαγεῖν μήτε *πεινῆν ἕως οὗ †ἀποκτείνωσι τὸν Παῦλον.

13 Ἦσαν δὲ πλείους †τεσσαράκοντα οἱ ταύτην τὴν συνωμοσίαν ἑπεποιηκότες. 14 οἵτινες προσελθόντες τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς πρεσβυτέροις *εἶπον, Ἀναθέματι ἀνεθεματίσαμεν ἑαυτούς, μηδενὸς γεύσασθαι ἕως οὗ ἀποκτείνωμεν τὸν Παῦλον. 15 Νῦν οὖν ὑμεῖς ἐμφανίσατε τῷ χιλιάρχῳ σὺν τῷ συνεδρίῳ, ὅπως †αὔριον †αὐτὸν καταγάγῃ ἑπρὸς ὑμᾶς, ὡς μέλλοντας διαγινώσκειν ἀκριβέστερον τὰ περὶ αὐτοῦ· ἡμεῖς δέ, πρὸ τοῦ ἐγγίσει αὐτόν, ἔτοιμοί ἐσμεν τοῦ ἀνελεῖν αὐτόν.

16 Ἀκούσας δὲ ὁ υἱὸς τῆς ἀδελφῆς Παύλου *τὸ ἐνεδρον, παραγενόμενος καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν παρεμβολήν, ἀπήγγειλε τῷ Παύλῳ. 17 Προσκαλεσάμενος δὲ ὁ Παῦλος ἕνα τῶν ἑκατοντάρχων ἔφη, Τὸν νεανίαν τοῦτον †ἀπάγαγε πρὸς τὸν χιλιάρχον· ἔχει γὰρ †τι ἀπαγγεῖλαι αὐτῷ.

18 Ὁ μὲν οὖν παραλαβὼν αὐτὸν ἤγαγε πρὸς τὸν χιλιάρχον, καὶ φησιν, Ὁ δέσμιος Παῦλος προσκαλεσάμενός με ἠρώτησε τοῦτον τὸν νεανίαν ἀγαγεῖν πρὸς σε, ἔχοντά τι λαλήσαι σοι.

19 Ἐπιλαβόμενος δὲ τῆς χειρὸς αὐτοῦ ὁ χιλιάρχος, καὶ ἀναχωρήσας κατ' ἰδίαν ἐπυθάνετο, Τί ἐστὶν ὃ ἔχεις ἀπαγγεῖλαι μοι; 20 Εἶπε δὲ ὅτι Οἱ Ἰουδαῖοι συνέθεντο τοῦ ἐρωτῆσαι σε, ὅπως αὔριον *εἰς τὸ συνέδριον καταγάγῃς τὸν Παῦλον, ὡς †μέλλοντά τι

§ 23:10 καταβηναι και | καταβαν CT TR * 23:10 τε | — WH † 23:11 παυλε | — CT ‡ 23:12 τινες των ιουδαιων συστροφην | συστροφην οι

ιουδαιοι CT § 23:12 λεγοντες | — PCK * 23:12 πειν | πειν WH † 23:12 αποκτεινωσι | ανελωσι PCK ‡ 23:13 τεσσαρακοντα | τεσσερακοντα CT

§ 23:13 πεποιηκοτες | ποιησαμενοι CT * 23:14 ειπον | ειπαν CT † 23:15 αυριον | — CT ‡ 23:15 αυτον καταγαγη | καταγαγη αυτον BYZ CT PCK

§ 23:15 προς | εις CT * 23:16 το ενεδρον | την ενεδραν CT SCR † 23:17 απαγαγε | απαγε SBL WH ‡ 23:17 τι απαγγειλαι | απαγγειλαι τι ECM* NA

SBL TH WH § 23:18 νεανιαν | νεανισκον ECM NA TH * 23:20 εις το συνεδριον καταγαγης τον παυλον | τον παυλον καταγαγης εις το συνεδριον CT † 23:20 μελλοντα 26.6% | μελλοντες BYZ PCK TR 33.1% | μελλοντων ANT 17.6% | μελλων TH WH 9.2% | μελλον ECM NA SBL 7.4%

ἀκριβέστερον πυνθάνεσθαι περὶ αὐτοῦ. ²¹ Σὺ οὖν μὴ πεισθῆς αὐτοῖς· ἐνεδρεύουσι γὰρ αὐτὸν ἐξ αὐτῶν ἄνδρες πλείους †τεσσαράκοντα, οἵτινες ἀνεθεμάτισαν ἑαυτοὺς μήτε φαγεῖν μήτε †πιεῖν ἕως οὗ ἀνέλωσιν αὐτόν· καὶ νῦν *ἔτοιμοί εἰσι προσδεχόμενοι τὴν ἀπὸ σοῦ ἐπαγγελίαν. ²² Ὁ μὲν οὖν χιλιάρχος ἀπέλυσε τὸν †νεανίαν, παραγγείλας Μηδενὶ ἐκλαλῆσαι ὅτι ταῦτα ἐνεφάνισας πρὸς †με.

²³ Καὶ προσκαλεσάμενος §δύο τινὰς τῶν ἑκατοντάρχων εἶπεν, Ἐτοιμάσατε στρατιώτας διακοσίους ὅπως πορευθῶσιν ἕως *Καισαρείας, καὶ ἵππεῖς ἑβδομήκοντα, καὶ δεξιολάβους διακοσίους, ἀπὸ τρίτης ὥρας τῆς νυκτός· ²⁴ κτήνη τε παραστῆσαι, ἵνα ἐπιβιάσαντες τὸν Παῦλον διασώσωσι πρὸς Φήλικα τὸν ἡγεμόνα· ²⁵ γράψας ἐπιστολὴν †περιέχουσαν τὸν τύπον τοῦτον· ²⁶ Κλαύδιος Λυσίας τῷ κρατίστῳ ἡγεμόνι Φήλικι χαίρειν. ²⁷ Τὸν ἄνδρα τοῦτον †συλληφθέντα ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, καὶ μέλλοντα ἀναιρεῖσθαι ὑπ' αὐτῶν, ἐπιστὰς σὺν τῷ στρατεύματι §ἐξειλόμην *αὐτόν, μαθὼν ὅτι Ῥωμαῖός ἐστι. ²⁸ Βουλόμενος †δὲ †γνῶναι τὴν αἰτίαν δι' ἣν ἐνεκάλουν αὐτῷ, κατήγαγον §αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον αὐτῶν· ²⁹ ὃν εὔρον ἐγκαλούμενον περὶ ζητημάτων τοῦ νόμου αὐτῶν, *μηδὲν ἄξιον θανάτου ἢ δεσμῶν †ἐγκλημα ἔχοντα. ³⁰ Μηνυθείσης δέ μοι ἐπιβουλῆς εἰς τὸν ἄνδρα †μέλλειν ἔσεσθαι ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, ἐξαυτῆς ἔπεμψα πρὸς σε, παραγγείλας καὶ τοῖς κατηγοροῖς λέγειν §τὰ πρὸς αὐτὸν ἐπὶ σοῦ. *Ἐρρωσο.

³¹ Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται, κατὰ τὸ διατεταγμένον αὐτοῖς, ἀναλαβόντες τὸν Παῦλον, ἤγαγον διὰ †τῆς νυκτός εἰς τὴν Ἀντιπατρίδα. ³² Τῇ δὲ ἐπάυριον ἐάσαντες τοὺς ἵππεῖς †πορευέσθαι σὺν αὐτῷ, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν

‡ 23:21 τεσσαρακοντα | τεσσερακοντα CT § 23:21 πειν | πειν WH

* 23:21 ετοιμοι εισι | εισιν ετοιμοι CT † 23:22 νεανιαν | νεανισκον CT

‡ 23:22 με | εμε SBL TH WH § 23:23 δυο τινας | τινας δυο SBL TH WH

* 23:23 καισαρειας | καισαριας WH † 23:25 περιεχουσαν | εχουσαν CT

‡ 23:27 συλληφθεντα | συλλημφθεντα CT § 23:27 εξειλομην | εξειλαμην

CT * 23:27 αυτον | — CT † 23:28 δε | τε CT ‡ 23:28 γνωνα | επιγνωνα

CT § 23:28 αυτον | — CT * 23:29 μηδεν | μηδεν δε ANT CT TR † 23:29

εγκλημα εχοντα | εχοντα εγκλημα CT ‡ 23:30 μελλειν εσεσθαι υπο των

ιουδαιων 86.2% | εσεσθαι CT 3.1% § 23:30 τα | — SBL WH * 23:30

ερρωσο | — ECM* NA SBL WH † 23:31 της | — CT ‡ 23:32 πορευεσθαι

| απερχεσθαι ECM* NA SBL TH WH

παρεμβολήν· ³³ οἵτινες εἰσελθόντες εἰς τὴν ὙΚαισαρείαν, καὶ ἀναδόντες τὴν ἐπιστολὴν τῷ ἡγεμόνι, παρέστησαν καὶ τὸν Παῦλον αὐτῷ. ³⁴ Ἀναγνοὺς δὲ *ὁ ἡγεμῶν, καὶ ἐπερωτήσας ἐκ ποίας †ἐπαρχίας ἐστὶ, καὶ πυθόμενος ὅτι ἀπὸ Κιλικίας, ³⁵ Διακούσομαί σου, ἔφη, ὅταν καὶ οἱ κατήγοροί σου παραγένωνται. †Ἐκέλευσέ τε αὐτὸν ἐν τῷ πραιτωρίῳ Ἡρώδου φυλάσσεσθαι.

24

¹ Μετὰ δὲ πέντε ἡμέρας κατέβη ὁ ἀρχιερεὺς Ἀνανίας μετὰ *τῶν πρεσβυτέρων καὶ ῥήτορος Τερτύλλου τινός, οἵτινες ἐνεφάνισαν τῷ ἡγεμόνι κατὰ τοῦ Παύλου. ² Κληθέντος δὲ αὐτοῦ, ἤρξατο κατηγορεῖν ὁ Τέρτυλλος λέγων, Πολλῆς εἰρήνης τυγχάνοντες διὰ σοῦ, καὶ †κατορθωμάτων γινομένων τῷ ἔθνει τούτῳ διὰ τῆς σῆς προνοίας, ³ πάντα τε καὶ πανταχοῦ ἀποδεχόμεθα, κράτιστε Φῆλιξ, μετὰ πάσης εὐχαριστίας. ⁴ Ἴνα δὲ μὴ ἐπὶ †πλεῖόν σε ὀργίζωμαι, παρακαλῶ ἀκοῦσαί σε ἡμῶν συντόμως τῇ σῇ *ἐπεικείᾳ. ⁵ Εὐρόντες γὰρ τὸν ἄνδρα τοῦτον λοιμόν, καὶ †κινουῦντα †στάσιν πᾶσι τοῖς Ἰουδαίοις τοῖς κατὰ τὴν οἰκουμένην, πρωτοστάτην τε τῆς τῶν Ναζωραίων αἰρέσεως· ⁶ ὃς καὶ τὸ ἱερὸν ἐπέειρασε βεβηλῶσαι· ὃν καὶ ὀργισθήκαμεν· ⁸ παρ' οὗ δυνήσῃ, αὐτὸς ἀνακρίνας, περὶ πάντων τούτων ἐπιγνώσῃ ὧν ἡμεῖς κατηγοροῦμεν αὐτοῦ.

⁹ *Συνεπέθεντο δὲ καὶ οἱ Ἰουδαῖοι, φάσκοντες ταῦτα οὕτως ἔχειν.

§ 23:33 καισαρειαν | καισαριαν WH * 23:34 ο ηγεμων | — CT † 23:34 επαρχιας | επαρχειας CT † 23:35 εκελευσε τε αυτον εν τω πραιτωριω ηρωδου φυλασσεσθαι | εκελευσε τε αυτον εν τω πραιτωριω του ηρωδου φυλασσεσθαι ANT PCK TR | κελευσας εν τω πραιτωριω του ηρωδου φυλασσεσθαι αυτον CT * 24:1 των πρεσβυτερων 83.4% | πρεσβυτερων τινων CT 14.9% † 24:2 κατορθωματα | διορθωματα CT † 24:4 πλειον | πλεον PCK § 24:4 εγκοπτω | ενκοπτω TH WH * 24:4 επεικεια | επειικια WH † 24:5 κινουντα | κεινουντα TH † 24:5 στασιν | στασεις CT § 24:6 εκρατησαμεν 8 παρ 55.3% | εκρατησαμεν και κατα τον ημετερον νομον ηθελησαμεν κριναι 7 παρελθων δε λυσιας ο χιλιαρχος μετα πολλης βιας εκ των χειρων ημων απηγαγε 8 κελευσας τους κατηγορους αυτου ερχεσθαι επι σε παρ BYZ ECM 9.3% | εκρατησαμεν και κατα τον ημετερον νομον ηθελησαμεν κριναι 7 παρελθων δε λυσιας ο χιλιαρχος μετα πολλης βιας εκ των χειρων ημων απηγαγε 8 κελευσας τους κατηγορους αυτου ερχεσθαι επι σου παρ BYZ 5.7% | εκρατησαμεν και κατα τον ημετερον νομον ηθελησαμεν κρινειν 7 παρελθων δε λυσιας ο χιλιαρχος μετα πολλης βιας εκ των χειρων ημων απηγαγε 8 κελευσας τους κατηγορους αυτου ερχεσθαι επι σε παρ ANT TR 1% [Note: The reading printed in ECM is enclosed with double brackets.]

* 24:9 συνεπεθεντο | συνεθεντο TR

10 Ἀπεκρίθη ἄδὲ ὁ Παῦλος, νεύσαντος αὐτῷ τοῦ ἡγεμόνος λέγειν, Ἐκ πολλῶν ἐτῶν ὄντα σε κριτὴν τῷ ἔθνει τούτῳ ἐπιστάμενος, Σεύθυμότερον τὰ περὶ ἑμαυτοῦ ἀπολογοῦμαι, 11 δυναμένου σου γνῶναι ὅτι οὐ πλείους εἰσί μοι ἡμέραι δεκαδύο, ἀφ' ἧς ἀνέβην προσκυνήσων ἐν Ἱερουσαλήμ. 12 καὶ οὔτε ἐν τῷ ἱερῷ εὐρόν με πρὸς τινα διαλεγόμενον ἢ δέπισύστασιν ποιοῦντα ὄχλου, οὔτε ἐν ταῖς συναγωγαῖς, οὔτε κατὰ τὴν πόλιν. 13 Οὔτε παραστῆσαί με δύνανται περὶ ὧν ἄνυον κατηγοροῦσί μου. 14 Ὁμολογῶ δὲ τοῦτό σοι, ὅτι κατὰ τὴν ὁδὸν ἦν λέγουσιν αἴρεσιν, οὔτῳ λατρεύω τῷ πατρῷ Θεῷ, πιστεύων πᾶσι τοῖς κατὰ τὸν νόμον καὶ τοῖς προφήταις γεγραμμένοις. 15 ἐλπίδα ἔχων εἰς τὸν Θεόν, ἦν καὶ αὐτοὶ οὔτοι προσδέχονται, ἀνάστασιν μέλλειν ἔσσεσθαι νεκρῶν, δικαίων τε καὶ ἀδίκων. 16 Ἐν τούτῳ δὲ αὐτὸς ἀσκῶ, ἀπρόσκοπον συνείδησιν ἔχων πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τοὺς ἀνθρώπους διὰ παντός. 17 Δι' ἐτῶν δὲ πλειόνων παρεγενόμην ἐλεημοσύνας ποιήσων εἰς τὸ ἔθνος μου καὶ προσφοράς. 18 ἐν οἷς εὐρόν με ἡγνισμένον ἐν τῷ ἱερῷ, οὐ μετὰ ὄχλου οὐδὲ μετὰ θορύβου, ὅτινές ἀπὸ τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι. 19 οὐς δεῖ ἐπὶ σοῦ παρεῖναι καὶ κατηγορεῖν εἴ τι ἔχοιεν πρὸς ἐμε. 20 Ἡ αὐτοὶ οὔτοι εἰπάτωσαν, τί εὐρόν ἔν ἐμοὶ ἀδίκημα, στάντος μου ἐπὶ τοῦ συνεδρίου, 21 ἢ περὶ μιᾶς ταύτης φωνῆς, ἧς ἔκραξα ἔστως ἐν αὐτοῖς, ὅτι Περὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι σήμερον ὑφ' ὑμῶν.

22 Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Φῆλιξ ἀνεβάλετο αὐτούς, ἀκριβέστερον εἰδὼς τὰ περὶ τῆς ὁδοῦ, εἰπὼν, Ὅταν

† 24:10 δε | τε CT † 24:10 κριτην | κριτην δικαιον PCK § 24:10
 ευθυμοτερον | ευθυμως CT * 24:11 γνωνα | επιγνωνα CT † 24:11
 δεκαδυο | η δεκαδυο TR | δωδεκα CT † 24:11 εν | εις ANT CT § 24:12
 επισυστασιν | επιστασιν CT * 24:13 ουτε | ουδε ECM* NA SBL TH WH
 † 24:13 παραστησαι με | παραστησαι ANT CT PCK SCR † 24:13 δυνανται
 | δυνανται σοι CT § 24:13 νυν | νυι CT * 24:14 προφηταις 78.4% | εν
 τοις προφηταις ANT CT 20.4% † 24:15 νεκρων 91.6% | — CT 6.6% † 24:16
 δε | δε και ANT | και CT § 24:16 εχων | εχειν ANT CT TR * 24:16 προς
 | προς τε PCK † 24:17 παρεγενομην ελεημοσυνας ποιησων εις το εθνος
 μου | ελεημοσυνας ποιησων εις το εθνος μου παρεγενομην CT † 24:18 ος
 | αις CT § 24:18 τινες | τινες δε CT ST * 24:19 δει | εδει ANT CT PCK
 SCR † 24:19 με | εμε CT † 24:20 τι | ει τι TR § 24:20 εν εμοι | — CT
 * 24:21 εκραξα | εκεκραξα CT † 24:21 εστως εν αυτοις | εν αυτοις εστως
 CT † 24:21 υφ | εφ CT § 24:22 ακουσας δε ταυτα ο φηλιξ ανεβαλετο

Λυσίας ὁ χιλιάρχος καταβῆ, διαγνώσομαι τὰ καθ' ὑμᾶς·
 23 διαταξάμενός †τε τῷ ἑκατοντάρχη τηρεῖσθαι †τὸν
 Παῦλον, ἔχειν τε ἄνεσιν, καὶ μηδένα κωλύειν τῶν ἰδίων
 αὐτοῦ ὑπηρετεῖν §ἢ προσέρχεσθαι αὐτῷ.

24 Μετὰ δὲ ἡμέρας τινάς, παραγενόμενος ὁ Φῆλιξ
 σὺν Δρουσίλλῃ τῇ *γυναικὶ οὔσῃ Ἰουδαία, μετεπέμψατο
 τὸν Παῦλον, καὶ ἤκουσεν αὐτοῦ περὶ τῆς εἰς †Χριστὸν
 πίστεως. 25 Διαλεγομένου δὲ αὐτοῦ περὶ δικαιοσύνης καὶ
 ἐγκρατείας καὶ τοῦ κρίματος τοῦ μέλλοντος †ἔσεσθαι,
 ἔμφοβος γενόμενος ὁ Φῆλιξ ἀπεκρίθη, Τὸ νῦν ἔχον
 πορεύου· καιρὸν δὲ μεταλαβὼν μετακαλέσομαι σε·
 26 ἅμα §καὶ ἐλπίζω ὅτι χρήματα δοθήσεται αὐτῷ ὑπὸ
 τοῦ Παύλου, *ὅπως λύσῃ αὐτόν· διὸ καὶ πυκνότερον
 †αὐτὸν μεταπεμπόμενος ὠμίλει αὐτῷ. 27 Διετίας δὲ
 πληρωθείσης, ἔλαβε διάδοχον ὁ Φῆλιξ Πόρκιον Φῆστον·
 θέλων †τε §χάριτας καταθέσθαι τοῖς Ἰουδαίοις ὁ Φῆλιξ
 κατέλιπε τὸν Παῦλον δεδεμένον.

25

1 Φῆστος οὖν ἐπιβὰς τῇ *ἐπαρχίᾳ, μετὰ τρεῖς ἡμέρας
 ἀνέβη εἰς Ἱεροσόλυμα ἀπὸ †Καισαρείας. 2 Ἐνεφάνισαν
 †δὲ αὐτῷ §ὁ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ πρῶτοι τῶν Ἰουδαίων κατὰ
 τοῦ Παύλου, καὶ παρεκάλουν αὐτόν, 3 αἰτούμενοι χάριν
 κατ' αὐτοῦ, ὅπως μεταπέμψῃται αὐτόν εἰς Ἱερουσαλήμ,
 ἐνέδραν ποιῶντες ἀνελεῖν αὐτόν κατὰ τὴν ὁδόν. 4 Ὁ
 μὲν οὖν Φῆστος ἀπεκρίθη, τηρεῖσθαι τὸν Παῦλον *ἐν
 Καισαρείᾳ, ἑαυτὸν δὲ μέλλειν ἐν τάχει ἐκπορεύεσθαι.
 5 Οἱ οὖν †δυνατοὶ ἐν ὑμῖν, φησί, †συγκαταβάντες, εἴ τί
 ἔστιν §ἐν τῷ ἀνδρὶ τούτῳ, κατηγορεῖτωσαν αὐτοῦ.

6 Διατρίψας δὲ ἐν αὐτοῖς ἡμέρας *πλείους ἢ δέκα,
 καταβὰς εἰς †Καισαρείαν, τῇ ἐπαύριον καθίσας
 ἐπὶ τοῦ βήματος ἐκέλευσε τὸν Παῦλον ἀχθῆναι.

† 24:23 τε | — CT † 24:23 τον παυλον | αυτον CT § 24:23 η προσερχεσθαι
 | — CT * 24:24 γυναικι | γυναικι αυτου ANT ECM* TR | ιδια γυναικι ECM*
 NA SBL TH WH † 24:24 χριστον | χριστον ιησουν CT PCK † 24:25 εσεσθαι
 | — CT § 24:26 και | δε και ANT TR * 24:26 οπως λυση αυτον | —
 CT † 24:26 αυτον | — PCK † 24:27 τε | δε ANT ECM* PCK § 24:27
 χαριτας | χαριν ANT | χαριτα CT * 25:1 επαρχια | επαρχια CT † 25:1
 καισαρειας | καισαριας WH † 25:2 δε | τε CT § 25:2 ο αρχιερευς | οι
 αρχιερεις CT PCK * 25:4 εν καισαρεια | εις καισαρειαν ECM NA SBL TH
 | εις καισαριαν WH † 25:5 δυνατοι εν υμιν φησι | εν υμιν φησι δυνατοι
 CT † 25:5 συγκαταβαντες | συνκαταβαντες TH WH § 25:5 εν τω ανδρι
 τουτω 72.6% | εν τω ανδρι ατοπον CT 9.3% | ατοπον εν τω ανδρι τουτω
 SCP 2.9% * 25:6 πλειους | ου πλειους οπω CT † 25:6 καισαρειαν |

7 Παραγενομένου δὲ αὐτοῦ, †περιέστησαν οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβεβηκότες Ἰουδαῖοι, πολλὰ καὶ βαρῆα §αἰτιώματα *φέροντες κατὰ τοῦ Παύλου, ἃ οὐκ ἴσχυον ἀποδείξαι, 8 †ἀπολογουμένου αὐτοῦ ὅτι Οὔτε εἰς τὸν νόμον τῶν Ἰουδαίων, οὔτε εἰς τὸ ἱερόν, οὔτε εἰς Καίσαρά τι ἤμαρτον. 9 Ὁ Φῆστος δὲ †τοῖς Ἰουδαίοις θέλων χάριν καταθέσθαι, ἀποκριθεὶς τῷ Παύλῳ εἶπε, Θέλεις εἰς §Ἱεροσόλυμα ἀναβάς, ἐκεῖ περὶ τούτων *κρίνεσθαι †ἐπ' ἐμοῦ; 10 Εἶπε δὲ ὁ Παῦλος, †Ἐπὶ τοῦ βήματος Καίσαρος ἐστῶς εἰμι, οὔ με δεῖ κρίνεσθαι· Ἰουδαίους οὐδὲν §ῆδίκησα, ὡς καὶ σὺ κάλλιον ἐπιγινώσκεις. 11 Εἰ μὲν *γὰρ ἀδικῶ καὶ ἄξιον θανάτου πέπραχά τι, οὐ παραιτοῦμαι τὸ ἀποθανεῖν· εἰ δὲ οὐδέν ἐστιν ὧν οὔτοι κατηγοροῦσί μου, οὐδεὶς με δύναται αὐτοῖς χαρίσασθαι. Καίσαρα ἐπικαλοῦμαι. 12 Τότε ὁ Φῆστος †συλλαλήσας μετὰ τοῦ συμβουλίου ἀπεκρίθη, Καίσαρα ἐπικέκλησαι; Ἐπὶ Καίσαρα πορεύσῃ.

13 Ἡμερῶν δὲ διαγενομένων τινῶν, Ἀγρίππας ὁ βασιλεὺς καὶ Βερνίκη κατήντησαν εἰς †Καισαρείαν, §ἀσπασάμενοι τὸν Φῆστον. 14 Ὡς δὲ πλείους ἡμέρας *διέτριβεν ἐκεῖ, ὁ Φῆστος τῷ βασιλεῖ ἀνέθετο τὰ κατὰ τὸν Παῦλον, λέγων, Ἄνθρωπος τίς ἐστι †καταλελειμμένος ὑπὸ Φήλικος δέσμιος, 15 περὶ οὗ, γενομένου μου εἰς Ἱεροσόλυμα, ἐνεφάνισαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῶν Ἰουδαίων, αἰτούμενοι κατ' αὐτοῦ †δίκην. 16 Πρὸς οὓς ἀπεκρίθη, ὅτι οὐκ ἔστιν ἔθος Ῥωμαίοις χαρίζεσθαι τινα ἄνθρωπον §εἰς ἀπώλειαν, πρὶν ἢ ὁ κατηγορούμενος κατὰ πρόσωπον ἔχοι τοὺς κατηγορούς, τόπον τε ἀπολογίας λάβοι περὶ τοῦ ἐγκλήματος. 17 Συνελθόντων οὖν *αὐτῶν ἐνθάδε, ἀναβολὴν μηδεμίαν ποιησάμενος, τῇ ἐξῆς καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος, ἐκέλευσα ἀχθῆναι τὸν ἄνδρα· 18 περὶ οὗ σταθέντες οἱ κατήγοροι οὐδεμίαν

‡ 25:7 περιεστησαν | περιεστησαν αυτον CT § 25:7 αιτιωματα | αιτιαματα BYZ PCK TR * 25:7 φεροντες κατα του παυλου | καταφεροντες CT † 25:8 απολογουμενου αυτου | του παυλου απολογουμενου CT ‡ 25:9 τοις ιουδαιοις θελων | θελων τοις ιουδαιοις ANT CT § 25:9 ιεροσολυμα | ιερουσαλημ ANT * 25:9 κρινεσθαι | κριθηται CT † 25:9 επ | υπ PCK ‡ 25:10 επι του βηματος καισαρος εστως | εστως επι του βηματος καισαρος WH § 25:10 ηδικησα | ηδικηκα TH WH * 25:11 γαρ | ουν CT † 25:12 συλλαλησας | συνλαλησας TH WH ‡ 25:13 καισαρειαν | καισαριαν WH § 25:13 ασπασαμενοι | ασπασομενοι ANT BYZ PCK TR * 25:14 διετριβεν | διετριβον ANT BYZ CT PCK TR † 25:14 καταλελειμμενος | καταλελιμμενος WH ‡ 25:15 δικην | καταδικην CT § 25:16 εις απωλειαν 89.9% | — CT

αίτιαν †επέφερον ὧν †υπενόουν ἐγώ, ¹⁹ ζητήματα δέ τινα περὶ τῆς ἰδίας δεισιδαιμονίας εἶχον πρὸς αὐτόν, καὶ περὶ τινος Ἰησοῦ τεθνηκότος, ὃν ἔφασκεν ὁ Παῦλος ζῆν. ²⁰ Ἀπορούμενος δὲ ἐγὼ §τὴν περὶ *τούτου ζήτησιν, ἔλεγον, εἰ βούλοιτο πορεύεσθαι εἰς †Ἱερουσαλήμ, κάκεῖ κρίνεσθαι περὶ τούτων. ²¹ Τοῦ δὲ Παύλου ἐπικαλεσαμένου τηρηθῆναι αὐτόν εἰς τὴν τοῦ Σεβαστοῦ διάγνωσιν, ἐκέλευσα τηρεῖσθαι αὐτόν, ἕως οὗ †πέμψω αὐτόν πρὸς Καίσαρα. ²² Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν Φῆστον §ἔφη, Ἐβουλόμην καὶ αὐτὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀκοῦσαι. *Ὁ δέ, Αὔριον, φησίν, ἀκούσῃ αὐτοῦ.

²³ Τῇ οὖν ἐπαύριον, ἐλθόντος τοῦ Ἀγρίππα καὶ τῆς Βερνίκης μετὰ πολλῆς φαντασίας, καὶ εἰσελθόντων εἰς τὸ ἀκροατήριον, σὺν τε †τοῖς χιλιάρχοις καὶ ἀνδράσι τοῖς κατ' ἔξοχὴν †οὔσι τῆς πόλεως, καὶ κελεύσαντος τοῦ Φῆστου, ἤχθη ὁ Παῦλος. ²⁴ Καὶ φησιν ὁ Φῆστος, Ἀγρίππα βασιλεῦ, καὶ πάντες οἱ §συμπαρόντες ἡμῖν ἄνδρες, θεωρεῖτε τοῦτον περὶ οὗ *πᾶν τὸ πλῆθος τῶν Ἰουδαίων †ἐνέτυχόν μοι ἔν τε Ἱεροσολύμοις καὶ ἐνθάδε, †ἐπιβοῶντες μὴ δεῖν §ζῆν αὐτόν μηκέτι. ²⁵ Ἐγὼ δὲ *καταλαβόμενος μηδὲν ἄξιον †θανάτου αὐτόν πεπραχέναι, †καὶ αὐτοῦ δὲ τούτου ἐπικαλεσαμένου τὸν Σεβαστόν, ἔκρινα πέμπειν §αὐτόν. ²⁶ Περὶ οὗ ἀσφαλές τι γράψαι τῷ κυρίῳ οὐκ ἔχω. Διὸ προήγαγον αὐτόν ἐφ' ὑμῶν, καὶ μάλιστα ἐπὶ σοῦ, βασιλεῦ Ἀγρίππα, ὅπως τῆς ἀνακρίσεως γενομένης σχῶ *τι γράψαι. ²⁷ Ἄλογον γάρ μοι δοκεῖ, πέμποντα δέσμιον, μὴ καὶ τὰς κατ' αὐτοῦ αἰτίας σημᾶναι.

26

¹ Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν Παῦλον ἔφη, Ἐπιτρέπεται σοι *ὑπὲρ σεαυτοῦ λέγειν. Τότε ὁ Παῦλος †ἀπελογεῖτο,

† 25:18 επεφερον | εφερον CT † 25:18 υπενοουν εγω | εγω υπενοουν
 πονηρων NA SBL WH | εγω υπενοουν πονηραν ECM TH § 25:20 την περι
 | περι την PCK | εις την περι ECM* TR * 25:20 τουτου | τουτων CT PCK
 † 25:20 ιερουσαλημ | ιεροσολυμα ANT CT † 25:21 πεμψω | αναπεμψω
 CT § 25:22 εφη | — CT * 25:22 ο δε | — CT † 25:23 τοις | — CT
 † 25:23 ουσι | — CT § 25:24 συμπαροντες | συνπαροντες TH WH * 25:24
 παν | απαν CT † 25:24 ενετυχον | ενετυχε WH † 25:24 επιβωντες |
 βωωντες CT § 25:24 ζην αυτον | αυτον ζην CT * 25:25 καταλαβομενος |
 κατελαβομην CT † 25:25 θανατου αυτον | αυτον θανατου CT † 25:25 και
 | — CT § 25:25 αυτον | — CT * 25:26 τι γραψαι | τι γραψω CT * 26:1
 υπερ | περι ECM NA † 26:1 απελογειτο εκτεινας την χειρα | εκτεινας την
 χειρα απελογειτο ANT CT

ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ² Περὶ πάντων ὧν ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ Ἰουδαίων, βασιλεῦ Ἀγρίππα, ἡγημαὶ ἐμαυτὸν μακάριον ἐπὶ σοῦ μέλλων ἀπολογεῖσθαι σήμερον· ³ μάλιστα γνόστην ὄντα σε πάντων τῶν κατὰ Ἰουδαίους ἠθῶν τε καὶ ζητημάτων· διὸ δέομαί σου, μακροθύμως ἀκοῦσαί μου.

⁴ Τὴν μὲν οὖν βίωσίν μου ἐτὴν ἐκ νεότητος, τὴν ἀπ' ἀρχῆς γενομένην ἐν τῷ ἔθνει μου ἔν ἐν Ἱεροσολύμοις, ἴσασι πάντες οἱ Ἰουδαῖοι, ⁵ προγινώσκοντές με ἄνωθεν, ἐὰν θέλωσι μαρτυρεῖν, ὅτι κατὰ τὴν ἀκριβεστάτην αἴρεσιν τῆς ἡμετέρας θρησκείας ἔζησα Φαρισαῖος. ⁶ Καὶ νῦν ἐπ' ἐλπίδι τῆς πατρὸς τοῦ ἐπαγγελίας γενομένης ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἔστηκα κρινόμενος, ⁷ εἰς ἣν τὸ δωδεκάφυλον ἡμῶν ἐν ἑκτενεῖα νύκτα καὶ ἡμέραν λατρεῦον ἐλπίζει καταντῆσαι· περὶ ἧς ἐλπίδος ἐγκαλοῦμαι, βασιλεῦ Ἀγρίππα, ὑπὸ Ἰουδαίων. ⁸ Τί ἄπιστον κρίνεται παρ' ὑμῖν, εἰ ὁ Θεὸς νεκροὺς ἐγείρει;

⁹ Ἐγὼ μὲν οὖν ἔδοξα ἐμαυτῷ πρὸς τὸ ὄνομα Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου δεῖν πολλὰ ἐναντία πρᾶξαι· ¹⁰ ὃ καὶ ἐποίησα ἐν Ἱεροσολύμοις, καὶ πολλοὺς τῶν ἁγίων ἐγὼ φυλακαῖς κατέκλεισα, τὴν παρὰ τῶν ἀρχιερέων ἐξουσίαν λαβών, ἀναιρουμένων τε αὐτῶν κατήνεγκα ψῆφον. ¹¹ Καὶ κατὰ πάσας τὰς συναγωγὰς πολλάκις τιμωρῶν αὐτοῦς, ἠνάγκαζον βλασφημεῖν· περισσῶς τε ἐμμαινόμενος αὐτοῖς, ἐδίωκον ἕως καὶ εἰς τὰς ἕξω πόλεις.

¹² Ἐν οἷς ἔκαὶ πορευόμενος εἰς τὴν Δαμασκὸν μετ' ἐξουσίας καὶ ἐπιτροπῆς τῆς παρὰ τῶν ἀρχιερέων, ¹³ ἡμέρας μέσης, κατὰ τὴν ὁδὸν εἶδον, βασιλεῦ, οὐρανόθεν ὑπὲρ τὴν λαμπρότητα τοῦ ἡλίου, περιλάμψαν με φῶς καὶ τοὺς σὺν ἐμοὶ πορευομένους. ¹⁴ Πάντων δὲ καταπεσόντων ἡμῶν εἰς τὴν γῆν, ἤκουσα φωνὴν ἑλαλοῦσαν πρὸς με καὶ λέγουσαν τῇ Ἑβραϊδί διαλέκτῳ,

‡ 26:2 ἐπι σου μελλων ἀπολογεῖσθαι σήμερον | μελλων ἀπολογεῖσθαι ἐπι σου σήμερον TR | ἐπι σου μελλων σήμερον ἀπολογεῖσθαι CT § 26:3 σε | σε εἰδὼς SCR * 26:3 ἠθων | εθων ANT BYZ CT PCK TR † 26:3 σου | — CT ‡ 26:4 τὴν | — WH § 26:4 ἐν | ἐν τε CT * 26:4 οἱ | — ECM* SBL TH WH † 26:6 πρὸς | εἰς ECM* NA SBL TH WH ‡ 26:6 πατερας | πατερας ἡμων CT § 26:7 ἐκτενεια | ἐκτενια PCK * 26:7 βασιλευ ἀγριππα ὑπο ἰουδαιων | βασιλευ ἀγριππα ὑπο των ἰουδαιων ANT TR | ὑπο ἰουδαιων βασιλευ CT † 26:10 πολλους | πολλους τε CT ‡ 26:10 φυλακαῖς | ἐν φυλακαῖς ANT CT § 26:12 καὶ | — CT * 26:12 τὴν | — PCK † 26:12 παρα | — CT ‡ 26:14 δε | τε CT § 26:14 λαλουσαν πρὸς με καὶ λεγουσαν 74% | λεγουσαν πρὸς με CT 8.4%

Σαούλ, Σαούλ, τί με διώκεις; Σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λακτίζειν. ¹⁵ Ἐγὼ δὲ *εἶπον, Τίς εἶ, Κύριε; Ὁ δὲ εἶπεν, Ἐγὼ εἶμι Ἰησοῦς ὃν σὺ διώκεις. ¹⁶ †Ἀλλὰ ἀνάστηθι, καὶ στῆθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου· εἰς τοῦτο γὰρ ὤφθην σοι, προχειρίσασθαί σε ὑπηρέτην καὶ μάρτυρα ὧν τε δεῖδες ὧν τε ὀφθήσομαί σοι, ¹⁷ ἐξαιρούμενός σε ἐκ τοῦ λαοῦ καὶ *τῶν ἐθνῶν, εἰς οὓς †ἐγὼ σε ἀποστέλλω, ¹⁸ ἀνοῖξαι ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, †τοῦ ὑποστρέψαι ἀπὸ σκοτόους εἰς φῶς καὶ τῆς ἐξουσίας τοῦ Σατανᾶ ἐπὶ τὸν Θεόν, τοῦ λαβεῖν αὐτοὺς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, καὶ κληρὸν ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πίστει τῇ εἰς ἐμέ.

¹⁹ Ὅθεν, βασιλεῦ Ἀγρίππα, οὐκ ἐγενόμην ἀπειθῆς τῇ οὐρανίῳ ὀπτασίᾳ, ²⁰ ἀλλὰ τοῖς ἐν Δαμασκῶ πρῶτον Ἐκαὶ Ἱεροσολύμοις, εἰς πᾶσαν τε τὴν χώραν τῆς Ἰουδαίας, καὶ τοῖς ἔθνεσιν, *ἀπαγγέλλων μετανοεῖν, καὶ ἐπιστρέφειν ἐπὶ τὸν Θεόν, ἄξια τῆς μετανοίας ἔργα πράσσοντας. ²¹ Ἐνεκα τούτων †οἱ Ἰουδαῖοί με συλλαβόμενοι †ἐν τῷ ἱερῷ ἐπειρῶντο διαχειρίσασθαι. ²² Ἐπικουρίας οὖν τυχῶν τῆς Ἐπαρὰ τοῦ Θεοῦ, ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης ἔστηκα *μάρτυρόμενος μικρῶ τε καὶ μεγάλῳ, οὐδὲν ἐκτὸς λέγων ὧν τε οἱ προφῆται ἐλάλησαν μελλόντων †γίνεσθαι καὶ †Μωϋσῆς, ²³ εἰ παθητὸς ὁ Χριστός, εἰ πρῶτος ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν φῶς μέλλει καταγγέλλειν τῷ Ἐλαῶ καὶ τοῖς ἔθνεσι.

²⁴ Ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἀπολογουμένου, ὁ Φῆστος μεγάλη τῇ φωνῇ *ἔφη, Μαίνη, Παῦλε· τὰ πολλά σε γράμματα εἰς μανίαν περιτρέπει. ²⁵ Ὁ †δέ, Οὐ μαινομαι, φησί, κράτιστε Φῆστε, †ἀλλὰ ἀληθείας καὶ σωφροσύνης ῥήματα ἀποφθέγγομαι. ²⁶ Ἐπίσταται γὰρ περὶ τούτων ὁ βασιλεύς, πρὸς ὃν Ἐκαὶ παρρησιαζόμενος λαλῶ· λαυθάνειν γὰρ αὐτόν *τι τούτων οὐ πείθομαι †οὐδέν· οὐ

* 26:15 ειπον | ειπα CT † 26:15 δε | δε κυριος CT † 26:16 αλλα | αλλ
ECM NA²⁸ § 26:16 ειδες | ειδες με ECM* NA SBL TH WH * 26:17 των
| εκ των CT † 26:17 εγω σε αποστέλλω | νυν σε αποστέλλω TR | εγω
αποστέλλω σε ECM* NA SBL TH WH | εγω εξαποστέλω σε ECM* † 26:18
του υποστρεψαι | του επιστρεψαι ANT BYZ CT PCK ST | και επιστρεψαι
SCR § 26:20 και ιεροσολυμοις εις | τε και ιεροσολυμοις CT * 26:20
απαγγελων | απαγγελλω ANT PCK | απηγγελων CT SCR † 26:21 οι
ιουδαιοι με | με οι ιουδαιοι ANT BYZ HF PCK TR | με ιουδαιοι CT † 26:21
εν | οντα εν ECM* NA § 26:22 παρα | απο CT * 26:22 μαρτυρομενος
| μαρτυρουμενος TR † 26:22 γινεσθαι | γενεσθαι ANT † 26:22 μωυσης
| μωυσης HF TR § 26:23 λαω | τε λαω CT PCK * 26:24 εφη | φησι CT
† 26:25 δε | δε παυλος CT † 26:25 αλλα | αλλ ECM NA²⁸ TR § 26:26
και | — WH * 26:26 τι | — SBL WH † 26:26 ουδεν | ουθεν CT

ἄγάρ ἐν γωνία πεπραγμένον τοῦτο. ²⁷ Πιστεύεις, βασιλεῦ Ἀγρίππα, τοῖς προφήταις; Οἶδα ὅτι πιστεύεις. ²⁸ Ὁ δὲ Ἀγρίππας πρὸς τὸν Παῦλον ἔφη, Ἐν ὀλίγῳ με πείθεις Χριστιανὸν *γενέσθαι. ²⁹ Ὁ δὲ Παῦλος εἶπεν, Εὐξαίμην ἂν τῷ Θεῷ, καὶ ἐν ὀλίγῳ καὶ ἐν πολλῷ οὐ μόνον σέ, ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς ἀκούοντάς μου σήμερον, γενέσθαι τοιούτους ὁποῖος ἄρα εἰμι, παρεκτὸς τῶν δεσμῶν τούτων.

³⁰ *Καὶ ταῦτα εἰπόντος αὐτοῦ, ἀνέστη ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ ἡγεμῶν, ἢ τε Βερνίκη, καὶ οἱ συγκαθημένοι αὐτοῖς. ³¹ καὶ ἀναχωρήσαντες ἐλάλουν πρὸς ἀλλήλους, λέγοντες ὅτι Οὐδὲν θανάτου ἄξιον ἢ δεσμῶν πράσσει ὁ ἄνθρωπος οὗτος. ³² Ἀγρίππας δὲ τῷ Φήστῳ ἔφη, Ἀπολεῦσθαι ἐδύνατο ὁ ἄνθρωπος οὗτος, εἰ μὴ ἐπεκέκλητο Καίσαρα.

27

¹ Ὡς δὲ ἐκρίθη τοῦ ἀποπλεῖν ἡμᾶς εἰς τὴν Ἰταλίαν, παρεδίδουν τὸν τε Παῦλον καὶ τινὰς ἑτέρους δεσμώτας ἑκατοντάρχη, ὀνόματι Ἰουλίῳ, *σπειρῆς Σεβαστῆς. ² Ἐπιβάντες δὲ πλοίῳ Ἀδραμυττηνῷ, μέλλοντες πλεῖν τοὺς κατὰ τὴν Ἀσίαν τόπους, ἀνήχθημεν, ὄντος σὺν ἡμῖν Ἀριστάρχου Μακεδόνοιο Θεσσαλονικέως. ³ Τῇ τε ἑτέρᾳ κατήχθημεν εἰς Σιδῶνα· φιλανθρώπως τε ὁ Ἰούλιος τῷ Παύλῳ χρησάμενος ἐπέτρεψε πρὸς τοὺς φίλους *πορευθέντα ἐπιμελείας τυχεῖν. ⁴ Κάκειθεν ἀναχθέντες ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κύπρον, διὰ τὸ τοὺς ἀνέμους εἶναι ἐναντίους. ⁵ Τό τε πέλαγος τὸ κατὰ τὴν Κιλικίαν καὶ Παμφυλίαν διαπλεύσαντες, κατήλθομεν εἰς Μύρα τῆς Λυκίας. ⁶ Κάκει εὐρῶν ὁ ἑκατόνταρχος πλοῖον Ἀλεξανδρινὸν πλέον εἰς *τὴν Ἰταλίαν, ἐνεβίβασεν ἡμᾶς εἰς αὐτό. ⁷ Ἐν ἱκαναῖς δὲ ἡμέραις βραδυπλοοῦντες, καὶ μόλις γενόμενοι κατὰ τὴν Κνίδον, μὴ προσεῶντος ἡμᾶς τοῦ ἀνέμου, ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κρήτην κατὰ Σαλμώνην·

‡ 26:26 γαρ | γαρ εστιν ANT CT TR § 26:28 εφη | — CT * 26:28 γενεσθαι 96.5% | ποιησαι CT 3.5% † 26:29 ειπεν | — CT ‡ 26:29 πολλω | μεγαλω CT § 26:29 καγω | και εγω ECM NA SBL WH * 26:30 και ταυτα ειποντος αυτου ανεστη | ανεστη τε CT † 26:30 συγκαθημενοι | συνκαθημενοι TH WH ‡ 26:31 αξιον η δεσμων | η δεσμων αξιον τι ECM NA SBL TH | η δεσμων αξιον WH * 27:1 σπειρης | σπειρας PCK † 27:2 αδραμυττηνω | ατραμυτινω PCK | αδραμυττηνω WH ‡ 27:2 μελλοντες πλειν | μελλοντι πλειν εις CT § 27:3 τους | — ST * 27:3 πορευθεντα | πορευθεντι CT † 27:5 κατηλθομεν | κατηχθημεν PCK | κατηλθαμεν WH ‡ 27:5 μυρα | μυρρα WH § 27:6 εκατονταρχος | εκατονταρχης ANT CT * 27:6 την | — PCK

⁸ μόλις τε παραλεγόμενοι αὐτήν ἤλθομεν εἰς τόπον τινὰ καλούμενον Καλοὺς Λιμένας, ὧ̅ ἐγγὺς †ἦν πόλις †Λασαία.

⁹ Ἰκανοῦ δὲ χρόνου διαγενομένου, καὶ ὄντος ἤδη ἐπισφαλοῦς τοῦ πλοός, διὰ τὸ καὶ τὴν νηστείαν ἤδη παρεληλυθέναι, παρήνει ὁ Παῦλος ¹⁰ λέγων αὐτοῖς, ἄνδρες, θεωρῶ ὅτι μετὰ ὕβρεως καὶ πολλῆς ζημίας, οὐ μόνον τοῦ Σφορτίου καὶ τοῦ πλοίου ἀλλὰ καὶ τῶν ψυχῶν ἡμῶν, μέλλειν ἔσεσθαι τὸν πλοῦν. ¹¹ Ὁ δὲ *ἐκατοντάρχης τῷ κυβερνήτῃ καὶ τῷ ναυκλήρῳ †επέιθετο μᾶλλον ἢ τοῖς ὑπὸ †τοῦ Παύλου λεγομένοις. ¹² Ἄνευθέτου δὲ τοῦ λιμένος ὑπάρχοντος πρὸς παραχειμασίαν, οἱ Σπλείους ἔθεντο βουλὴν ἀναχθῆναι *κάκειθεν, εἴ πως δύναιντο καταντήσαντες εἰς Φοῖνικα παραχειμάσαι, λιμένα τῆς Κρήτης βλέποντα κατὰ λίβα καὶ κατὰ χῶρον.

¹³ Ὑποπνεύσαντος δὲ νότου, δόξαντες τῆς προθέσεως κεκρατηκέναι, ἄραντες †ἄσσον παρελέγοντο τὴν Κρήτην. ¹⁴ Μετ' οὐ πολὺ δὲ ἔβαλε κατ' αὐτῆς ἄνεμος τυφωνικός, ὁ καλούμενος †Εὐροκλύδων. ¹⁵ συναρπασθέντος δὲ τοῦ πλοίου, καὶ μὴ δυναμένου ἀντοφθαλμεῖν τῷ ἀνέμῳ, ἐπιδόντες ἐφερόμεθα. ¹⁶ Νησίον δέ τι ὑποδραμόντες καλούμενον ΣΚλαύδην *μόλις ἰσχύσαμεν περικρατεῖς γενέσθαι τῆς σκάφης. ¹⁷ ἦν ἄραντες, βοηθείαις ἐχρῶντο, ὑποζωννύντες τὸ πλοῖον. φοβούμενοί τε μὴ εἰς τὴν †Σύρτην ἐκπέσωσι, χαλάσαντες τὸ σκεῦος, οὕτως ἐφέροντο. ¹⁸ Σφοδρῶς δὲ χειμαζομένων ἡμῶν, τῇ ἐξῆς ἐκβολὴν ἐποιοῦντο. ¹⁹ καὶ τῇ τρίτῃ αὐτόχειρες τὴν σκευὴν τοῦ πλοίου †εἰρρίψαμεν. ²⁰ Μῆτε δὲ ἡλίου μῆτε ἄστρων ἐπιφαινόντων ἐπὶ πλείονας ἡμέρας, χειμῶνός τε οὐκ ὀλίγου ἐπικειμένου, λοιπὸν περιηρεῖτο Σπᾶσα ἐλπίς τοῦ σῶζεσθαι ἡμᾶς.

²¹ Πολλῆς *δὲ ἀσιτίας ὑπαρχούσης, τότε σταθεῖς ὁ Παῦλος ἐν μέσῳ αὐτῶν εἶπεν, Ἔδει μὲν, ὧ̅ ἄνδρες, πειθαρχήσαντάς μοι μὴ ἀνάγεσθαι ἀπὸ τῆς Κρήτης, κερδῆσαί τε τὴν ὕβριν ταύτην καὶ τὴν ζημίαν. ²² Καὶ

† 27:8 ἦν πολίς | πολίς ἦν NA † 27:8 λασαία | λασαία TH WH § 27:10 φορτίου | φορτου ANT PCK TR * 27:11 εκατοντάρχης | εκατοντάρχος BYZ PCK TR † 27:11 ἐπειθετο μαλλον | μαλλον ἐπειθετο CT † 27:11 του | — ECM* NA SBL TH WH § 27:12 πλείους | πλειονες CT * 27:12 κακειθεν | εκειθεν CT PCK † 27:13 ἄσσον | Ἄσσον ST † 27:14 ευροκλυδων 95.1% | ευρακυλων CT 0.8% § 27:16 κλαυδην | καυδα ECM NA SBL WH | κλαυδα TH * 27:16 μολις ισχυσαμεν | ισχυσαμεν μολις CT † 27:17 συρτην | συρτιν ANT CT PCK TR † 27:19 ερριψαμεν | ερριψαν ECM NA SBL TH | εριψαν WH § 27:20 πασα ελπις | ελπις πασα ECM* NA SBL TH WH * 27:21 δε | τε CT

τὰ νῦν παραινῶ ὑμᾶς εὐθυμεῖν· ἀποβολὴ γὰρ ψυχῆς οὐδεμία ἔσται ἐξ ὑμῶν, πλὴν τοῦ πλοίου. ²³ Παρέστη γάρ μοι †ταύτη τῆ νυκτὶ ‡ἄγγελος τοῦ Θεοῦ, οὗ εἰμι, ὧ καὶ λατρεύω, ²⁴ λέγων, Μὴ φοβοῦ, Παῦλε· Καίσαρί σε δεῖ παραστήναι· καὶ ἰδού, κεχάρισται σοι ὁ Θεὸς πάντας τοὺς πλέοντας μετὰ σοῦ. ²⁵ Διὸ εὐθυμεῖτε ἄνδρες· πιστεύω γὰρ τῷ Θεῷ ὅτι οὕτως ἔσται καθ' ὃν τρόπον λελάληταί μοι. ²⁶ Εἰς νῆσον δέ τινα δεῖ ἡμᾶς ἐκπεσεῖν.

²⁷ Ὡς δὲ τεσσαρεσκαίδεκάτῃ νυξ ἐγένετο, διαφορομένων ἡμῶν ἐν τῷ Ἀδρία, κατὰ μέσον τῆς νυκτὸς ὑπενόουν οἱ ναῦται προσάγειν τινὰ αὐτοῖς χώραν· ²⁸ καὶ βολίσαντες εὔρον ὄργυιᾶς εἴκοσι· βραχὺ δὲ διαστήσαντες, καὶ πάλιν βολίσαντες, εὔρον ὄργυιᾶς δεκαπέντε· ²⁹ φοβούμενοί τε ὁμήπως εἰς τραχεῖς τόπους *ἐκπέσωμεν, ἐκ πρύμνης ῥίψαντες ἀγκύρας τέσσαρας, ἤϋχοντο ἡμέραν γενέσθαι. ³⁰ Τῶν δὲ ναυτῶν ζητούντων φυγεῖν ἐκ τοῦ πλοίου, καὶ χαλασάντων τὴν σκάφην εἰς τὴν θάλασσαν, προφάσει ὡς ἐκ †πρώρας ‡μελλόντων ἀγκύρας ἐκτείνειν, ³¹ εἶπεν ὁ Παῦλος τῷ ἑκατοντάρχη καὶ τοῖς στρατιώταις, Ἐὰν μὴ οὗτοι ὁμείνωσιν ἐν τῷ πλοίῳ, ὑμεῖς σωθῆναι οὐ δύνασθε. ³² Τότε *οἱ στρατιῶται ἀπέκοψαν τὰ σχοινία τῆς σκάφης, καὶ εἶσαν αὐτὴν ἐκπεσεῖν.

³³ Ἄχρι δὲ οὗ †ἠμελλεν ἡμέρα γίνεσθαι, παρεκάλει ὁ Παῦλος ἅπαντας μεταλαβεῖν τροφῆς, λέγων, Τεσσαρεσκαίδεκάτην σήμερον ἡμέραν προσδοκῶντες ἄσιτοι διατελεῖτε, ‡μηδὲν προσλαβόμενοι. ³⁴ Διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς ὁ προσλαβεῖν τροφῆς· τοῦτο γὰρ πρὸς τῆς *ὑμετέρας σωτηρίας ὑπάρχει· οὐδενὸς γὰρ ὑμῶν θρῖξ †ἐκ τῆς κεφαλῆς πεσεῖται. ³⁵ ‡Εἰπὼν δὲ ταῦτα, καὶ λαβὼν ἄρτον, εὐχαρίστησε τῷ Θεῷ ἐνώπιον πάντων· καὶ κλάσας ἤρξατο ἐσθίειν. ³⁶ Εὐθυμοὶ δὲ γενόμενοι

† 27:23 ταυτη τη νυκτι | τη νυκτι ταυτη ANT TR ‡ 27:23 αγγελος του θεου ου ειμι ω και λατρευω | του θεου ου ειμι εγω ω και λατρευω αγγελος NA | του θεου ου ειμι ω και λατρευω αγγελος ECM SBL TH WH § 27:29 μηπως εις | μη που κατα CT * 27:29 εκπεσωμεν | εκπεσωσιν ST † 27:30 πρωρας | πρωρης ECM NA SBL WH ‡ 27:30 μελλοντων αγκυρας | αγκυρας μελλοντων CT § 27:31 μεινωσιν εν τω πλοιω | εν τω πλοιω μεινωσιν PCK * 27:32 οι στρατιωται απεκοψαν | απεκοψαν οι στρατιωται CT † 27:33 ημελλεν ημερα | εμελλεν ημερα ANT BYZ PCK TR | ημερα ημελλε CT ‡ 27:33 μηδεν | μηθεν CT § 27:34 προσλαβειν | μεταλαβειν ANT CT PCK * 27:34 υμετερας | ημετερας PCK † 27:34 εκ της κεφαλης πεσειται | απο της κεφαλης απολειται CT ‡ 27:35 ειπων | ειπας CT

πάντες καὶ αὐτοὶ προσελάβοντο τροφῆς. ³⁷ Ἦμεν δὲ *ἐν τῷ πλοίῳ αἱ πᾶσαι ψυχαί, †διακόσῃαι ἐβδομήκοντα ἕξ. ³⁸ Κορεσθέντες δὲ †τῆς τροφῆς ἐκούφιζον τὸ πλοῖον, ἐκβαλλόμενοι τὸν σῖτον εἰς τὴν θάλασσαν.

³⁹ Ὅτε δὲ ἡμέρα ἐγένετο, τὴν γῆν οὐκ ἐπεγίνωσκον· κόλπον δὲ τινα κατενόουν ἔχοντα αἰγιαλόν, εἰς ὃν Ἔβουλεύσαντο, εἰ *δυνατόν, †ἐξῶσαι τὸ πλοῖον. ⁴⁰ Καὶ τὰς ἀγκύρας περιελόντες εἶων εἰς τὴν θάλασσαν, ἅμα ἀνέντες τὰς ζευκτηρίας τῶν πηδαλίων· καὶ ἐπάραντες τὸν ἀρτέμονα τῇ πνεούσῃ κατεῖχον εἰς τὸν αἰγιαλόν. ⁴¹ Περιπεσόντες δὲ εἰς τόπον διθάλασσον ἔβώκειλαν τὴν ναῦν· καὶ ἡ μὲν πρῶρα ἐρείσασα *ἔμεινεν ἀσάλευτος, ἡ δὲ πρύμνα ἐλύετο ὑπὸ τῆς βίας †τῶν κυμάτων. ⁴² Τῶν δὲ στρατιωτῶν βουλή ἐγένετο ἵνα τοὺς δεσμώτας ἀποκτείνωσι, μὴ τις ἐκκολυμβήσας †διαφύγῃ. ⁴³ Ὁ δὲ Ἑκατόνταρχος, βουλόμενος διασῶσαι τὸν Παῦλον, ἐκώλυσεν αὐτοὺς τοῦ βουλήματος, ἐκέλευσέ τε τοὺς δυναμένους κολυμβᾶν *ἀπορρίψαντας πρῶτους ἐπὶ τὴν γῆν ἐξιέναι. ⁴⁴ καὶ τοὺς λοιπούς, οὓς μὲν ἐπὶ σανίσιν, οὓς δὲ ἐπὶ τινων τῶν ἀπὸ τοῦ πλοίου. Καὶ οὕτως ἐγένετο πάντας διασωθῆναι ἐπὶ τὴν γῆν.

28

¹ Καὶ διασωθέντες, τότε *ἐπέγνωσαν ὅτι †Μελίτη ἡ νῆσος καλεῖται. ² Οἱ †δὲ βάρβαροι Ἐπαρεῖχον οὐ τὴν τυχοῦσαν φιλανθρωπίαν ἡμῖν· *ἀνάπαντες γὰρ πυράν, προσελάβοντο πάντας ἡμᾶς, διὰ τὸν ὑετὸν τὸν ἐφεστῶτα, καὶ διὰ τὸ ψῦχος. ³ Συστρέψαντος δὲ τοῦ Παύλου φρυγάνων †πληθός, καὶ ἐπιθέντος ἐπὶ τὴν πυράν, ἔχιδνα †ἐκ τῆς θέρμης Ἐδιεξεληθοῦσα *καθῆψε τῆς χειρὸς αὐτοῦ. ⁴ Ὡς δὲ †εἶδον οἱ βάρβαροι κρεμάμενον τὸ

§ 27:37 ἡμεν | ἡμεθα ECM* NA SBL TH WH * 27:37 εν τω πλοιω αι πασαι ψυχαι | αι πασαι ψυχαι εν τω πλοιω CT † 27:37 διακοσαι | ως WH ‡ 27:38 της | — ANT BYZ CT PCK TR § 27:39 εβουλευσαντο | εβουλευοντο CT * 27:39 δυνατον | δυναιντο ANT CT TR † 27:39 εξωσαι | εκσωσαι WH ‡ 27:40 αρτεμονα | αρτεμωνα ANT CT § 27:41 επωκειλαν | επεκειλαν CT * 27:41 εμεινεν | εμενεν PCK † 27:41 των κυματων 97.2% | — SBL WH 1.2% ‡ 27:42 διαφυγη | διαφυγοι ANT TR § 27:43 εκατονταρχος | εκατονταρχης ANT CT * 27:43 απορριψαντας | αποριψαντας CT * 28:1 επεγνωσαν | επεγνωμεν CT † 28:1 μελιτη | μελιτηρη WH ‡ 28:2 δε | τε CT § 28:2 παρειχον | παρειχαν TH WH * 28:2 αναπαντες | απαντες CT † 28:3 πληθος | τι πληθος CT ‡ 28:3 εκ | απο ANT CT § 28:3 διεξεληθουσα | εξεληθουσα BYZ CT PCK TR * 28:3 καθηψε | καθηψατο PCK † 28:4 ειδον

θηρίον ἐκ τῆς χειρὸς αὐτοῦ, †ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους, Πάντως φονεύς ἐστὶν ὁ ἄνθρωπος οὗτος, ὃν διασωθέντα ἐκ τῆς θαλάσσης ἡ Δίκη ζῆν οὐκ εἶασεν. ⁵ Ὁ μὲν οὖν, Σάποτινάξας τὸ θηρίον εἰς τὸ πῦρ, ἔπαθεν οὐδὲν κακόν. ⁶ Οἱ δὲ προσεδόκων αὐτὸν μέλλειν πίμπρασθαι ἢ καταπίπτειν ἄφνω νεκρόν· ἐπὶ πολὺ δὲ αὐτῶν προσδοκῶντων, καὶ θεωρούντων μηδὲν ἄτοπον εἰς αὐτὸν γινόμενον, *μεταβαλλόμενοι ἔλεγον †θεὸν αὐτὸν εἶναι.

⁷ Ἐν δὲ τοῖς περὶ τὸν τόπον ἐκεῖνον ὑπῆρχε χωρία τῷ πρώτῳ τῆς νήσου, ὀνόματι Ποπλίῳ, ὃς ἀναδεξάμενος ἡμᾶς †τρεῖς ἡμέρας φιλοφρόνως ἐξένισεν. ⁸ Ἐγένετο δὲ τὸν πατέρα τοῦ Ποπλίου πυρετοῖς καὶ Σδυσεντερίᾳ συνεχόμενον κατακεῖσθαι· πρὸς ὃν ὁ Παῦλος εἰσελθὼν, καὶ προσευξάμενος, *ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτῷ, ἰάσατο αὐτόν. ⁹ Τούτου †οὖν γενομένου, καὶ οἱ λοιποὶ οἱ †ἔχοντες ἀσθενείας ἐν τῇ νήσῳ προσήρχοντο καὶ ἐθεραπεύοντο. ¹⁰ οἱ καὶ πολλαῖς τιμαῖς ἐτίμησαν ἡμᾶς, καὶ ἀναγομένοις ἐπέθεντο τὰ πρὸς Στὴν χρεῖαν.

¹¹ Μετὰ δὲ τρεῖς μῆνας *ἤχθημεν ἐν πλοίῳ παρακεχειμακότι ἐν τῇ νήσῳ, Ἀλεξανδρίνῳ, παρασήμῳ Διοσκούροις. ¹² Καὶ καταχθέντες εἰς Συρακούσας ἐπεμείναμεν ἡμέρας τρεῖς. ¹³ ὅθεν †περιελθόντες κατηντήσαμεν εἰς Ῥήγιον, καὶ μετὰ μίαν ἡμέραν ἐπιγενομένου νότου, δευτεραῖοι ἤλθομεν εἰς Ποτιόλους. ¹⁴ οὗ εὐρόντες ἀδελφούς, παρεκλήθημεν †ἐπ' αὐτοῖς ἐπιμεῖναι ἡμέρας ἐπτὰ· καὶ οὕτως εἰς τὴν Ῥώμην Σῆλθομεν. ¹⁵ Κάκεῖθεν οἱ ἀδελφοὶ ἀκούσαντες τὰ περὶ ἡμῶν, *ἐξῆλθον εἰς ἀπάντησιν †ἡμῖν ἄχρις Ἀππίου Φόρου καὶ Τριῶν Ταβερνῶν· οὓς ἰδὼν ὁ Παῦλος, εὐχαριστήσας τῷ Θεῷ, ἔλαβε θάρσος.

‡ 28:4 ελεγον προς αλληλους | προς αλληλους ελεγον CT § 28:5 αποτιναξας | αποτιναξαμενος ECM PCK * 28:6 μεταβαλλομενοι | μεταβαλομενοι CT † 28:6 θεον αυτον ειναι | αυτον ειναι θεον ECM* NA SBL TH WH ‡ 28:7 τρεις ημερας | ημερας τρεις WH § 28:8 δυσεντερια | δυσεντεριω ANT CT * 28:8 επιθεις | και επιθεις ANT † 28:9 ουν | δε CT ‡ 28:9 εχοντες ασθενειας εν τη νησω | εν τη νησω εχοντες ασθενειας CT § 28:10 την χρειαν | τας χρειας CT * 28:11 ηχθημεν | ανηχθημεν ANT BYZ CT HF PCK TR † 28:13 περιελθοντες | περιελοντες ECM* NA SBL WH ‡ 28:14 επ | παρ CT § 28:14 ηλθομεν | ηλθαμεν CT * 28:15 εξηλθον | ηλθαν ECM* NA SBL TH WH † 28:15 ημιν | ημων ECM*

16 Ὅτε δὲ ἤλθομεν εἰς Ῥώμην, ὁ ἑκατόνταρχος παρέδωκε τοὺς δεσμίους τῷ στρατοπεδάρχη· τῷ δὲ Παύλῳ ἐπετράπη μένειν καθ' ἑαυτόν, σὺν τῷ φυλάσσοντι αὐτὸν στρατιώτῃ.

17 Ἐγένετο δὲ μετὰ ἡμέρας τρεῖς *συγκαλέσασθαι τὸν Παῦλον τοὺς ὄντας τῶν Ἰουδαίων πρῶτους· συνελθόντων δὲ αὐτῶν, ἔλεγε πρὸς αὐτούς, ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ οὐδὲν ἐναντίον ποιήσας τῷ λαῷ ἢ τοῖς ἔθεσι τοῖς πατρώοις, δέσμιος ἐξ Ἱεροσολύμων παρεδόθην εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ῥωμαίων· 18 οἵτινες ἀνακρίναντές με ἐβούλοντο ἀπολῦσαι, διὰ τὸ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου ὑπάρχειν ἐν ἐμοί. 19 Ἀντιλεγόντων δὲ τῶν Ἰουδαίων, ἠναγκάσθην ἐπικαλέσασθαι Καίσαρα, οὐχ ὡς τοῦ ἔθνους μου ἔχων τι Ἰσκατηγοῖσαι. 20 Διὰ ταύτην οὖν τὴν αἰτίαν παρεκάλεσα ὑμᾶς ἰδεῖν καὶ προσλαλῆσαι· ἕνεκεν γὰρ τῆς ἐλπίδος τοῦ Ἰσραὴλ τὴν ἄλυσιν ταύτην περικίμαι. 21 Οἱ δὲ πρὸς αὐτὸν εἶπον, Ἡμεῖς οὔτε γράμματα περὶ σοῦ ἐδεξάμεθα ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας, οὔτε παραγενόμενός τις τῶν ἀδελφῶν ἀπήγγειλεν ἢ ἐλάλησέ τι περὶ σοῦ πονηρόν. 22 Ἀξιῶμεν δὲ παρὰ σοῦ ἀκοῦσαι ἃ φρονεῖς· περὶ μὲν γὰρ τῆς αἰρέσεως ταύτης γνωστόν ἔστιν ἡμῖν ὅτι πανταχοῦ ἀντιλέγεται.

23 Ταξάμενοι δὲ αὐτῷ ἡμέραν, *ἦγον πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν ξενίαν πλείονες· οἷς ἐξετίθετο διαμαρτυρόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, πείθων τε αὐτούς ἑὰ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἀπὸ τε τοῦ νόμου Μωϋσέως καὶ τῶν προφητῶν, ἀπὸ πρωῒ ἕως ἑσπέρας. 24 Καὶ οἱ μὲν ἐπέιθοντο τοῖς λεγομένοις, οἱ δὲ ἠπίστουν. 25 Ἀσύμφωνοι δὲ ὄντες πρὸς ἀλλήλους ἀπελύοντο, εἰπόντος τοῦ Παύλου ῥῆμα ἓν, ὅτι Καλῶς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐλάλησε διὰ Ἡσαΐου τοῦ

‡ 28:16 ηλθομεν | εισηλθομεν ECM NA SBL TH | εισηλθαμεν WH § 28:16 ο εκατονταρχος παρεδωκε τους δεσμιους τω στρατοπεδαρχη τω δε παυλω επετραπη 64.6% | ο εκατονταρχος παρεδωκε τους δεσμιους τω στρατοπεδαρχω τω δε παυλω επετραπη BYZ HF 19.2% | επετραπη τω παυλω CT 4.4% | ο εκατονταρχης παρεδωκε τους δεσμιους τω στρατοπεδαρχη τω δε παυλω επετραπη ANT 0% * 28:17 συγκαλεσασθαι | συνκαλεσασθαι TH WH † 28:17 τον παυλον | αυτου CT ‡ 28:17 ανδρες αδελφοι εγω | εγω ανδρες αδελφοι CT § 28:19 κατηγορησαι | κατηγορειν CT * 28:20 ενεκεν | ενεκεν WH † 28:21 ειπον | ειπαν CT ‡ 28:21 περι σου πονηρον | πονηρον περι σου PCK § 28:22 εστιν ημιν | ημιν εστιν CT * 28:23 ηγον | ηλθον ECM NA TH | ηλθαν WH † 28:23 τα | — CT ‡ 28:23 μωυσεως | μωσεως HF TR | μωυσεος PCK

προφήτου πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, ²⁶ *λέγον,

Πορεύθητι πρὸς τὸν λαὸν τοῦτον καὶ †εἰπὼν,
 Ἀκοῆ ἀκούσετε, καὶ οὐ μὴ συνῆτε·
 καὶ βλέποντες βλέψετε, καὶ οὐ μὴ ἴδητε.
²⁷ Ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου,
 καὶ τοῖς ὡσὶ βαρέως ἤκουσαν,
 καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν·
 μήποτε ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς,
 καὶ τοῖς ὡσὶν ἀκούσωσι,
 καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσι, καὶ ἐπιστρέψωσι,
 καὶ †ιάσομαι αὐτούς.

²⁸ Γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν ὅτι τοῖς ἔθνεσιν ἀπεστάλη
 *τὸ σωτήριον τοῦ Θεοῦ, αὐτοὶ καὶ ἀκούσονται. ²⁹ †Καὶ
 ταῦτα αὐτοῦ εἰπόντος, ἀπῆλθον οἱ Ἰουδαῖοι, πολλὴν
 ἔχοντες ἐν ἑαυτοῖς συζήτησιν.

³⁰ †Ἐμεινε δὲ ὁ Παῦλος διετίαν ὅλην ἐν ἰδίῳ
 μισθώματι, καὶ ἀπεδέχετο πάντας τοὺς εἰσπορευομένους
 πρὸς αὐτόν, ³¹ κηρύσσων τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ
 διδάσκων τὰ περὶ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, μετὰ πάσης
 παρησίας, ἀκωλύτως.

§ 28:25 ημων | υμων CT * 28:26 λεγον | λεγων ECM* NA SBL TH WH
 † 28:26 ειπον | ειπε TR ‡ 28:27 ιασομαι | ιασωμαι BYZ PCK TR § 28:28
 εστω υμιν | υμιν εστω WH * 28:28 το | τουτο το ANT CT † 28:29
 και ταυτα αυτου ειποντος απηλθον οι ιουδαιοι πολλην εχοντες εν εαυτοις
 συζητησιν 87.6% | — NA SBL TH WH 4.6% [Note: ECM encloses this text with
 double brackets.] ‡ 28:30 εμεινε | ενεμεινε CT § 28:30 ο παυλος | — CT

ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ

¹ Παῦλος, δοῦλος *Ἰησοῦ Χριστοῦ, κλητὸς ἀπόστολος, ἀφωρισμένος εἰς εὐαγγέλιον Θεοῦ, ² ὃ προεπηγγείλατο διὰ τῶν προφητῶν αὐτοῦ ἐν γραφαῖς ἀγίαις, ³ περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, τοῦ γενομένου ἐκ σπέρματος †Δαυὶδ κατὰ σάρκα, ⁴ τοῦ ὀρισθέντος υἱοῦ Θεοῦ ἐν δυνάμει, κατὰ πνεῦμα ἀγιωσύνης, ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν, Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν, ⁵ δι' οὗ ἐλάβομεν χάριν καὶ ἀποστολὴν εἰς ὑπακοὴν πίστεως ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν, ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, ⁶ ἐν οἷς ἐστε καὶ ὑμεῖς, κλητοὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ· ⁷ πᾶσι τοῖς οὔσιν ἐν Ῥώμῃ ἀγαπητοῖς Θεοῦ, κλητοῖς ἀγίοις· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

⁸ Πρῶτον μὲν εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ †ὑπὲρ πάντων ὑμῶν, ὅτι ἡ πίστις ὑμῶν καταγγέλλεται ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ. ⁹ Μάρτυς γάρ μου ἐστὶν ὁ Θεός, ᾧ λατρεύω ἐν τῷ πνεύματί μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ὡς ἀδιαλείπτως μνεῖαν ὑμῶν ποιῶμαι, ¹⁰ πάντοτε ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου δεόμενος, εἴ πως ἤδη ποτὲ εὐδοωθήσομαι ἐν τῷ θελήματι τοῦ Θεοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς. ¹¹ Ἐπιποθῶ γὰρ ἰδεῖν ὑμᾶς, ἵνα τι μεταδῶ χάρισμα ὑμῖν πνευματικόν, εἰς τὸ στηριχθῆναι ὑμᾶς, ¹² τοῦτο δέ ἐστὶ, ὁμιληθῆναι ἐν ὑμῖν διὰ τῆς ἐν ἀλλήλοις πίστεως ὑμῶν τε καὶ ἐμοῦ. ¹³ Οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι πολλάκις προεθέμην ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς—καὶ ἐκωλύθη ἄχρι τοῦ δεῦρο—ἵνα *τινὰ καρπὸν σχῶ καὶ ἐν ὑμῖν, καθὼς καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς ἔθνεσιν. ¹⁴ Ἑλλήσι τε καὶ βαρβάροις, σοφοῖς τε καὶ ἀνοήτοις ὀφειλέτης εἰμί· ¹⁵ οὕτω τὸ κατ' ἐμὲ πρόθυμον καὶ ὑμῖν τοῖς ἐν Ῥώμῃ εὐαγγελίσασθαι.

¹⁶ Οὐ γὰρ ἐπαισχύνομαι τὸ εὐαγγέλιον †τοῦ Χριστοῦ· δύναμις γὰρ Θεοῦ ἐστὶν εἰς σωτηρίαν παντὶ τῷ πιστεύοντι, Ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ Ἑλληνι. ¹⁷ Δικαιοσύνη γὰρ Θεοῦ ἐν αὐτῷ ἀποκαλύπτεται ἐκ πίστεως εἰς πίστιν, καθὼς γέγραπται, Ὁ δὲ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται.

* **1:1** ἰησου χριστου | χριστου ἰησου NA SBL † **1:3** δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH ‡ **1:8** υπερ | περι CT § **1:12** συμπαρακληθηναι | συναπαρκαληθηναι TH WH * **1:13** τινα καρπον | καρπον τινα TR † **1:16** του χριστου | — CT

18 Ἀποκαλύπτεται γὰρ ὄργη Θεοῦ ἀπ' οὐρανοῦ ἐπὶ πᾶσαν ἀσέβειαν καὶ ἀδικίαν ἀνθρώπων τῶν τὴν ἀλήθειαν ἐν ἀδικίᾳ κατεχόντων· 19 διότι τὸ γνωστὸν τοῦ Θεοῦ φανερόν ἐστιν ἐν αὐτοῖς· ὁ γὰρ Θεὸς αὐτοῖς ἐφάνέρωσε. 20 Τὰ γὰρ ἄοράτα αὐτοῦ ἀπὸ κτίσεως κόσμου τοῖς ποιήμασι νοούμενα καθορᾶται, ἢ τε αἶδιος αὐτοῦ δύναμις καὶ θειότης, εἰς τὸ εἶναι αὐτοὺς ἀναπολογήτους· 21 διότι γνόντες τὸν Θεόν, οὐχ ὡς Θεὸν ἐδόξασαν ἢ Σεύχαρίστησαν, *ἀλλ' ἐματαιώθησαν ἐν τοῖς διαλογισμοῖς αὐτῶν, καὶ ἐσκοτίσθη ἡ ἀσύνετος αὐτῶν καρδιά. 22 Φάσκοντες εἶναι σοφοὶ ἐμωράνθησαν, 23 καὶ ἠλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου Θεοῦ ἐν ὁμοίωματι εἰκόνης φθαρτοῦ ἀνθρώπου καὶ πετεινῶν καὶ τετραπόδων καὶ ἔρπετῶν.

24 Διὸ καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῶν καρδιῶν αὐτῶν εἰς ἀκαθαρσίαν, τοῦ ἀτιμάζεσθαι τὰ σώματα αὐτῶν ἐν Σέαυτοῖς· 25 οἵτινες μετέλλαξαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ ψεύδει, καὶ ἐσεβάσθησαν καὶ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα, ὅς ἐστιν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

26 Διὰ τοῦτο παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς εἰς πάθη ἀτιμίας· αἱ τε γὰρ θήλειαι αὐτῶν μετέλλαξαν τὴν φυσικὴν χρῆσιν εἰς τὴν παρὰ φύσιν· 27 ὁμοίως *τε καὶ οἱ ἄρρενες, ἀφέντες τὴν φυσικὴν χρῆσιν τῆς θηλείας, ἐξεκαύθησαν ἐν τῇ ὀρέξει αὐτῶν εἰς ἀλλήλους, ἄρσενες ἐν ἄρσεσι τὴν ἀσχημοσύνην κατεργαζόμενοι, καὶ τὴν ἀντιμισθίαν ἦν ἔδει τῆς πλάνης αὐτῶν ἐν Σέαυτοῖς ἀπολαμβάνοντες.

28 Καὶ καθὼς οὐκ ἐδοκίμασαν τὸν Θεὸν ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει, παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς εἰς ἀδόκιμον νοῦν, ποιεῖν τὰ μὴ καθήκοντα, 29 πεπληρωμένους πάσῃ ἀδικίᾳ, *πορνείᾳ, πονηρίᾳ, πλεονεξίᾳ, κακίᾳ· μεστοὺς φθόνου, φόνου, ἔριδος, δόλου, †κακοηθείας· ψιθυριστάς, 30 καταλάλους, θεοστυγεῖς, ὕβριστάς, ὑπερηφάνους, ἀλαζόνας, ἐφευρετὰς κακῶν, γονεῦσιν ἀπειθεῖς, 31 ἀσυνέτους, ἀσυνθέτους, ἀστόργους, †ἀσπόνδους, ἀνελεήμονας· 32 οἵτινες τὸ δικαίωμα τοῦ Θεοῦ ἐπιγνόντες, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσουντες ἄξιοι

‡ 1:19 γὰρ θεος | θεος γὰρ CT § 1:21 ευχαριστησαν | ηυχαριστησαν CT

* 1:21 ἀλλ | ἀλλα SBL WH † 1:23 ἠλλαξαν | ἠλλαξαντο PCK ‡ 1:24 καὶ | — CT § 1:24 ἑαυτοῖς | αὐτοῖς ANT CT * 1:27 τε | δε ANT BYZ | — PCK

† 1:27 ἀρρενες | αρσενες ANT CT SCR ‡ 1:27 ἐν | — PCK § 1:27 ἑαυτοῖς | αὐτοῖς WH * 1:29 πορνεια | — CT † 1:29 κακοηθειας | κακοηθιας WH

‡ 1:31 ἀσπονδους | — CT

θανάτου εἰσίν, οὐ μόνον αὐτὰ ποιοῦσιν, ἀλλὰ καὶ συνευδοκοῦσι τοῖς πράσσοσι.

2

1 Διὸ ἀναπολόγητος εἶ, ὦ ἄνθρωπε πᾶς ὁ κρίνων· ἐν ᾧ γὰρ κρίνεις τὸν ἕτερον, σεαυτὸν κατακρίνεις, τὰ γὰρ αὐτὰ πράσσεις ὁ κρίνων. 2 Οἶδαμεν δὲ ὅτι τὸ κρίμα τοῦ Θεοῦ ἐστὶ κατὰ ἀλήθειαν ἐπὶ τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας. 3 Λογίζῃ δὲ τοῦτο, ὦ ἄνθρωπε ὁ κρίνων τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας καὶ ποιῶν αὐτά, ὅτι σὺ ἐκφεύξῃ τὸ κρίμα τοῦ Θεοῦ; 4 Ἦ τοῦ πλοῦτου τῆς χρηστότητος αὐτοῦ καὶ τῆς ἀνοχῆς καὶ τῆς μακροθυμίας καταφρονεῖς, ἀγνοῶν ὅτι τὸ χρηστὸν τοῦ Θεοῦ εἰς μετάνοιάν σε ἄγει; 5 Κατὰ δὲ τὴν σκληρότητά σου καὶ ἀμετανόητον καρδίαν θησαυρίζεις σεαυτῷ ὀργὴν ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς καὶ ἀποκαλύψεως * καὶ δικαιοκρισίας τοῦ Θεοῦ, 6 ὃς ἀποδώσει ἐκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ· 7 τοῖς μὲν καθ' ὑπομονὴν ἔργου ἀγαθοῦ δόξαν καὶ τιμὴν καὶ ἀφθαρσίαν ζητοῦσι, ζωὴν αἰώνιον· 8 τοῖς δὲ ἐξ ἔριθείας, καὶ ἀπειθοῦσι † μὲν τῇ ἀληθείᾳ πειθομένοις δὲ τῇ ἀδικίᾳ, § θυμὸς καὶ ὀργή, 9 ἠλίψις καὶ στενοχωρία, ἐπὶ πᾶσαν ψυχὴν ἀνθρώπου τοῦ κατεργαζομένου τὸ κακόν, Ἰουδαίου τε πρῶτον καὶ Ἑλλήνος· 10 δόξα δὲ καὶ τιμὴ καὶ εἰρήνη παντὶ τῷ ἐργαζομένῳ τὸ ἀγαθόν, Ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ Ἑλληνι· 11 οὐ γὰρ ἐστὶ * προσωποληψία παρὰ τῷ Θεῷ.

12 Ὅσοι γὰρ ἀνόμως ἤμαρτον, ἀνόμως καὶ ἀπολοῦνται· καὶ ὅσοι ἐν νόμῳ ἤμαρτον, διὰ νόμου κριθήσονται· 13 οὐ γὰρ οἱ ἀκροαταὶ † τοῦ νόμου δίκαιοι παρὰ τῷ Θεῷ, ἀλλ' οἱ ποιηταὶ † τοῦ νόμου δικαιωθήσονται. 14 Ὅταν γὰρ ἔθνη τὰ μὴ νόμον ἔχοντα φύσει τὰ τοῦ νόμου § ποιῇ, οὗτοι, νόμον μὴ ἔχοντες, ἑαυτοῖς εἰσι νόμος· 15 οἵτινες ἐνδείκνυνται τὸ ἔργον τοῦ νόμου γραπτὸν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν, * συμμαρτυροῦσης αὐτῶν τῆς συνειδήσεως, καὶ μεταξὺ ἀλλήλων τῶν λογισμῶν κατηγορούντων ἢ καὶ ἀπολογουμένων, 16 ἐν † ἡμέρᾳ ὅτε † κρινεῖ ὁ Θεὸς τὰ κρυπτά τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου, διὰ Σῆσου Χριστοῦ.

* 2:5 και | — CT TR † 2:8 εριθειας | εριθιας WH ‡ 2:8 μεν | — CT § 2:8 θυμος και οργη | οργη και θυμος CT * 2:11 προσωποληψια | προσωποληψια CT † 2:13 του | — CT ‡ 2:13 του | — CT § 2:14 ποιη | ποιωσιν CT * 2:15 συμμαρτυρουσης | συμμαρτυρουσης TH WH † 2:16 ημερα οτε | η ημερα WH ‡ 2:16 κρινεῖ | κρίνει NA SBL WH § 2:16 ιησου χριστου | χριστου ιησου NA SBL WH

17 *^v Ἴδε σὺ Ἰουδαῖος ἐπονομάζῃ, καὶ ἐπαναπαύῃ †τῷ νόμῳ, καὶ καυχᾶσαι ἐν Θεῷ, 18 καὶ γινώσκεις τὸ θέλημα, καὶ δοκιμάζεις τὰ διαφέροντα, κατηχούμενος ἐκ τοῦ νόμου, 19 πέποιθᾶς τε σεαυτὸν ὁδηγὸν εἶναι τυφλῶν, φῶς τῶν ἐν σκότει, 20 παιδευτὴν ἀφρόνων, διδάσκαλον νηπίων, ἔχοντα τὴν μόρφωσιν τῆς γνώσεως καὶ τῆς ἀληθείας ἐν τῷ νόμῳ· 21 ὁ οὖν διδάσκων ἕτερον, σεαυτὸν οὐ διδάσκεις; Ὁ κηρύσσων μὴ κλέπτειν, κλέπτεις; 22 Ὁ λέγων μὴ μοιχεύειν, μοιχεύεις; Ὁ βδελυσσόμενος τὰ εἶδωλα, ἱεροσυλεῖς; 23 Ὁς ἐν νόμῳ καυχᾶσαι, διὰ τῆς παραβάσεως τοῦ νόμου τὸν Θεὸν ἀτιμάζεις; 24 Τὸ γὰρ ὄνομα τοῦ Θεοῦ δι' ὑμᾶς βλασφημεῖται ἐν τοῖς ἔθνεσι, καθὼς γέγραπται.

25 Περιτομὴ μὲν γὰρ ὠφελεῖ, ἐὰν νόμον πράσσης· ἐὰν δὲ παραβάτης νόμου ᾖς, ἡ περιτομὴ σου ἀκροβυστία γέγονεν. 26 Ἐὰν οὖν ἡ ἀκροβυστία τὰ δικαιώματα τοῦ νόμου φυλάσσει, †οὐχὶ ἡ ἀκροβυστία αὐτοῦ εἰς περιτομὴν λογισθῆσεται; 27 Καὶ κρινεῖ ἡ ἐκ φύσεως ἀκροβυστία, τὸν νόμον τελοῦσα, σὲ τὸν διὰ γράμματος καὶ περιτομῆς παραβάτην νόμου; 28 Οὐ γὰρ ὁ ἐν τῷ φανερωῷ Ἰουδαῖός ἐστιν, οὐδὲ ἡ ἐν τῷ φανερωῷ ἐν σαρκὶ περιτομὴ· 29 ἀλλ' ὁ ἐν τῷ κρυπτῷ Ἰουδαῖος, καὶ περιτομὴ καρδίας ἐν πνεύματι, οὐ γράμματι· οὗ ὁ ἔπαινος οὐκ ἐξ ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐκ τοῦ Θεοῦ.

3

1 Τί οὖν τὸ περισσὸν τοῦ Ἰουδαίου, ἢ τίς ἡ *ὠφέλεια τῆς περιτομῆς; 2 Πολὸν κατὰ πάντα τρόπον· πρῶτον μὲν γὰρ ὅτι ἐπιστεύθησαν τὰ λόγια τοῦ Θεοῦ. 3 Τί γὰρ εἰ ἠπίστησάν τινες; Μὴ ἡ ἀπιστία αὐτῶν τὴν πίστιν τοῦ Θεοῦ καταργήσῃ; 4 Μὴ γένοιτο· †γινέσθω δὲ ὁ Θεὸς ἀληθής, πᾶς δὲ ἄνθρωπος ψεύστης, †καθὼς γέγραπται,

Ὅπως ἂν δικαιωθῆς ἐν τοῖς λόγοις σου,
καὶ θῆκῃς ἐν τῷ κρίνεσθαί σε.

5 Εἰ δὲ ἡ ἀδικία ἡμῶν Θεοῦ δικαιοσύνην συνίστησι, τί ἐροῦμεν; Μὴ ἄδικος ὁ Θεὸς ὁ ἐπιφέρων τὴν ὀργήν;—κατὰ ἄνθρωπον λέγω— 6 Μὴ γένοιτο· ἐπεὶ πῶς κρινεῖ ὁ Θεὸς τὸν κόσμον; 7 Εἰ * γὰρ ἡ ἀλήθεια τοῦ Θεοῦ ἐν

* 2:17 ἴδε | εἰ δε CT † 2:17 τω | — CT ‡ 2:26 οὐχι | ουχ CT * 3:1 ὠφελεια | ὠφελια WH † 3:4 γινεσθω | γεινεσθω TH ‡ 3:4 καθως | καθαπερ WH § 3:4 νικησης | νικησεις ANT BYZ CT * 3:7 γαρ | δε NA SBL WH

τῷ ἐμῷ ψεύσματι ἐπερίσσευσεν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ, τί ἔτι κἀγὼ ὡς ἁμαρτωλὸς κρίνομαι; ⁸ Καὶ μή—καθὼς βλασφημούμεθα, καὶ καθὼς φασί τινες ἡμᾶς λέγειν—ὅτι Ποιήσωμεν τὰ κακὰ ἵνα ἔλθῃ τὰ ἀγαθὰ; Ὡν τὸ κρίμα ἔνδικόν ἐστι.

⁹ Τί οὖν; Προεχόμεθα; Οὐ πάντως· προητιασάμεθα γὰρ Ἰουδαίους τε καὶ Ἑλληνας πάντας ὑφ' ἁμαρτίαν εἶναι, ¹⁰ καθὼς γέγραπται ἥτις

Οὐκ ἔστι δίκαιος οὐδὲ εἷς·

¹¹ οὐκ ἔστιν ἄσπιλον, οὐκ ἔστιν ἄκλινον τὸν Θεόν·

¹² πάντες ἄδικον ἔκζητουν, ἅμα ἠχρηώθησαν·

οὐκ ἔστι ἀποδοτικὴ χρηστότητα,

οὐκ ἔστιν ἕως ἐνός·

¹³ τάφος ἀνεωγμένος ὁ λάρυγξ αὐτῶν, ταῖς γλώσσαις αὐτῶν ἐδόλιοῦσαν·

ἰὸς ἀσπίδων ὑπὸ τὰ χεῖλη αὐτῶν·

¹⁴ ὡν τὸ στόμα ἀρᾶς καὶ πικρίας γέμει·

¹⁵ ὄξεῖς οἱ πόδες αὐτῶν ἐκχέαι αἷμα·

¹⁶ σύντριμμα καὶ ταλαιπωρία ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν,

¹⁷ καὶ ὁδὸν εἰρήνης οὐκ ἔγνωσαν·

¹⁸ οὐκ ἔστι φόβος Θεοῦ ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.

¹⁹ Οἶδαμεν δὲ ὅτι ὅσα ὁ νόμος λέγει, τοῖς ἐν τῷ νόμῳ λαλεῖ, ἵνα πᾶν στόμα φραγῆ, καὶ ὑπόδικος γένηται πᾶς ὁ κόσμος τῷ Θεῷ· ²⁰ διότι ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον αὐτοῦ· διὰ γὰρ νόμου ἐπίγνωσις ἁμαρτίας.

²¹ Νυνὶ δὲ χωρὶς νόμου δικαιοσύνη Θεοῦ πεφανέρωται, μαρτυρουμένη ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν·

²² δικαιοσύνη δὲ Θεοῦ διὰ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς πάντας ἄνθρωποις καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς πιστεύοντας· οὐ γὰρ ἐστι διαστολή· ²³ πάντες γὰρ ἥμαρτον καὶ ὑστεροῦνται τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ, ²⁴ δικαιοῦμενοι δωρεὰν τῆ αὐτοῦ χάριτι διὰ τῆς ἀπολυτρώσεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· ²⁵ ὃν προέθετο ὁ Θεὸς ἱλαστήριον, διὰ τῆς πίστεως, ἐν τῷ αὐτοῦ αἵματι, εἰς ἔνδειξιν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ, διὰ τὴν ἀρεσίν τῶν προγεγονότων ἁμαρτημάτων, ²⁶ ἐν

† 3:10 οτι | — BYZ PCK ‡ 3:11 ο | — WH § 3:11 ο | — WH * 3:12
εξεκλιναν | εξεκλειναν TH † 3:12 ηχρειωθησαν | ηχρωθησαν CT ‡ 3:12
ποιων | ο ποιων NA § 3:22 και επι παντας 92.6% | — CT 6.6% * 3:25 της
| — SBL WH

τῆ ἀνοχῆ τοῦ Θεοῦ· πρὸς ἔνδειξιν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ ἐν τῷ νῦν καιρῷ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν δίκαιον καὶ δικαιοῦντα τὸν ἐκ πίστεως Ἰησοῦ.

²⁷ Ποῦ οὖν ἡ καύχησις; Ἐξεκλείσθη. Διὰ ποίου νόμου; Τῶν ἔργων; Οὐχί, ἀλλὰ διὰ νόμου πίστεως. ²⁸ Λογίζομεθα οὖν ἵστίει δικαιοῦσθαι ἄνθρωπον, χωρὶς ἔργων νόμου. ²⁹ Ἡ Ἰουδαίων ὁ Θεὸς μόνον; Οὐχὶ *δὲ καὶ ἐθνῶν; Ναὶ καὶ ἐθνῶν. ³⁰ ἔπειπερ εἰς ὁ Θεός, ὃς δικαιοῦσει περιτομὴν ἐκ πίστεως, καὶ ἀκροβυστίαν διὰ τῆς πίστεως. ³¹ Νόμον οὖν καταργοῦμεν διὰ τῆς πίστεως; Μὴ γένοιτο· ἀλλὰ νόμον ἱστῶμεν.

4

¹ Τί οὖν ἐροῦμεν *Ἀβραὰμ τὸν πατέρα ἡμῶν εὐρηκέναι κατὰ σάρκα; ² Εἰ γὰρ Ἀβραὰμ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἔχει καύχημα, ἀλλ' οὐ πρὸς τὸν Θεόν. ³ Τί γὰρ ἡ γραφὴ λέγει; Ἐπίστευσε δὲ Ἀβραὰμ τῷ Θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. ⁴ Τῷ δὲ ἐργαζομένῳ ὁ μισθὸς οὐ λογίζεται κατὰ χάριν, ἀλλὰ κατὰ ὀφείλημα. ⁵ Τῷ δὲ μὴ ἐργαζομένῳ, πιστεύοντι δὲ ἐπὶ τὸν δικαιοῦντα τὸν ἀσεβῆ, λογίζεται ἡ πίστις αὐτοῦ εἰς δικαιοσύνην. ⁶ Καθάπερ καὶ Σαυιδ λέγει τὸν μακαρισμὸν τοῦ ἀνθρώπου, ὃ ὁ Θεὸς λογίζεται δικαιοσύνην χωρὶς ἔργων,

⁷ Μακάριοι ὧν ἀφέθησαν αἱ ἀνομίαι, καὶ ὧν ἐπεκαλύφθησαν αἱ ἁμαρτίαι.

⁸ Μακάριος ἀνὴρ *ὃ οὐ μὴ λογίσηται Κύριος ἁμαρτίαν.

⁹ Ὁ μακαρισμὸς οὖν οὗτος ἐπὶ τὴν περιτομὴν, ἢ καὶ ἐπὶ τὴν ἀκροβυστίαν; Λέγομεν γὰρ ὅτι Ἐλογίσθη τῷ Ἀβραὰμ ἡ πίστις εἰς δικαιοσύνην. ¹⁰ Πῶς οὖν ἐλογίσθη; Ἐν περιτομῇ ὄντι, ἢ ἐν ἀκροβυστίᾳ; Οὐκ ἐν περιτομῇ, ἀλλ' ἐν ἀκροβυστίᾳ. ¹¹ καὶ σημεῖον ἔλαβε περιτομῆς, σφραγίδα τῆς δικαιοσύνης τῆς πίστεως τῆς ἐν τῇ ἀκροβυστίᾳ· εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πατέρα πάντων τῶν

† 3:26 ενδειξιν | την ενδειξιν CT ‡ 3:28 ουν | γαρ CT § 3:28 πιστει δικαιοσθαι | δικαιοσθαι πιστει CT * 3:29 δε | — CT † 3:30 επειπερ | ειπερ CT ‡ 3:31 ιστωμεν | ιστανομεν CT * 4:1 αβρααμ τον πατερα ημων ευρηκεναι | ευρηκεναι αβρααμ τον προπατορα ημων NA SBL TH | αβρααμ τον προπατορα ημων WH † 4:2 τον | — CT ‡ 4:4 οφειλημα | το οφειλημα TR § 4:6 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH * 4:8 ω | ου CT † 4:9 οτι | — CT

πιστευόντων δι' ἀκροβυστίας, εἰς τὸ λογισθῆναι †καὶ αὐτοῖς τὴν δικαιοσύνην· ¹² καὶ πατέρα περιτομῆς τοῖς οὐκ ἐκ περιτομῆς μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς στοιχοῦσι τοῖς ἴχνεσι τῆς Σπίστεως τῆς ἐν τῇ ἀκροβυστίᾳ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ.

¹³ Οὐ γὰρ διὰ νόμου ἡ ἐπαγγελία τῷ Ἀβραάμ ἢ τῷ σπέρματι αὐτοῦ, τὸ κληρονόμον αὐτὸν εἶναι *τοῦ κόσμου, ἀλλὰ διὰ δικαιοσύνης πίστεως. ¹⁴ Εἰ γὰρ οἱ ἐκ νόμου κληρονόμοι, κεκένωται ἡ πίστις, καὶ κατήρηται ἡ ἐπαγγελία. ¹⁵ ὁ γὰρ νόμος ὀργὴν κατεργάζεται· οὐ †γὰρ οὐκ ἔστι νόμος, οὐδὲ παράβασις.

¹⁶ Διὰ τοῦτο ἐκ πίστεως, ἵνα κατὰ χάριν, εἰς τὸ εἶναι βεβαίαν τὴν ἐπαγγελίαν παντὶ τῷ σπέρματι, οὐ τῷ ἐκ †τοῦ νόμου μόνον, ἀλλὰ καὶ τῷ ἐκ πίστεως Ἀβραάμ, ὅς ἐστι πατὴρ πάντων ἡμῶν — ¹⁷ καθὼς γέγραπται ὅτι Πατέρα πολλῶν ἔθνων τέθεικά σε — κατέναντι οὗ ἐπίστευσε Θεοῦ, τοῦ ζωοποιοῦντος τοὺς νεκροῦς, καὶ καλοῦντος τὰ μὴ ὄντα ὡς ὄντα. ¹⁸ Ὅς παρ' ἐλπίδα ἐπ' ἐλπίδι ἐπίστευσεν, εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸν πατέρα πολλῶν ἔθνων, κατὰ τὸ εἰρημένον, Οὕτως ἔσται τὸ σπέρμα σου. ¹⁹ Καὶ μὴ ἀσθενήσας τῇ πίστει, Σοῦ κατενόησε τὸ ἑαυτοῦ σῶμα *ἤδη νεκρωμένον — ἑκατονταέτης που ὑπάρχων — καὶ τὴν νέκρωσιν †τῆς μήτρας Σάρρας· ²⁰ εἰς δὲ τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ Θεοῦ οὐ διεκρίθη τῇ ἀπιστίᾳ, †ἀλλ' ἐνεδυναμώθη τῇ πίστει, δοὺς δόξαν τῷ Θεῷ, ²¹ καὶ πληροφορηθεῖς ὅτι ὁ ἐπήγγελται, δυνατός ἐστι καὶ ποιῆσαι. ²² Διὸ Σκαὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. ²³ Οὐκ ἐγράφη δὲ δι' αὐτὸν μόνον, ὅτι ἐλογίσθη αὐτῷ· ²⁴ ἀλλὰ καὶ δι' ἡμᾶς, οἷς μέλλει λογίζεσθαι, τοῖς πιστεύουσιν ἐπὶ τὸν ἐγείραντα Ἰησοῦν τὸν Κύριον ἡμῶν ἐκ νεκρῶν, ²⁵ ὃς παρεδόθη διὰ τὰ παραπτώματα ἡμῶν, καὶ ἠγέρθη διὰ τὴν δικαίωσιν ἡμῶν.

5

¹ Δικαιωθέντες οὖν ἐκ πίστεως, εἰρήνην *ἔχομεν πρὸς τὸν Θεὸν διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ² δι' οὗ καὶ τὴν προσαγωγὴν ἐσχίκαμεν τῇ πίστει εἰς τὴν

‡ 4:11 και | — SBL TH WH § 4:12 πιστεως της εν τη ακροβυστια | πιστεως της εν ακροβυστια BYZ PCK | εν τη ακροβυστια πιστεως ANT TR | εν ακροβυστια πιστεως CT * 4:13 του | — CT † 4:15 γαρ | δε CT ‡ 4:16 του | — PCK § 4:19 ου | — CT * 4:19 ηδη | — SBL † 4:19 της | — ANT ‡ 4:20 αλλ | αλλα SBL WH § 4:22 και | — SBL * 5:1 εχομεν 56.1% | εχωμεν BYZ PCK TH WH 42.9%

χάριν ταύτην ἐν ἣ ἑστήκαμεν, καὶ καυχώμεθα ἐπ' ἐλπίδι τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ. ³ Οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ καυχώμεθα ἐν ταῖς θλίψεσιν, εἰδότες ὅτι ἡ θλίψις ὑπομονὴν κατεργάζεται, ⁴ ἡ δὲ ὑπομονὴ δοκιμὴν, ἡ δὲ δοκιμὴ ἐλπίδα· ⁵ ἡ δὲ ἐλπίς οὐ καταισχύνει, ὅτι ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἐκκέχυται ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν διὰ Πνεύματος Ἁγίου τοῦ δοθέντος ἡμῖν.

⁶ *Ἐτι γὰρ Χριστός, ὄντων ἡμῶν ἀσθενῶν, κατὰ καιρὸν ὑπὲρ ἀσεβῶν ἀπέθανε. ⁷ Μόλις γὰρ ὑπὲρ δικαίου τις ἀποθανεῖται· ὑπὲρ γὰρ τοῦ ἀγαθοῦ τάχα τις καὶ τολμᾷ ἀποθανεῖν. ⁸ Συνίστησι δὲ τὴν ἑαυτοῦ ἀγάπην εἰς ἡμᾶς ὁ Θεός, ὅτι ἔτι ἀμαρτωλῶν ὄντων ἡμῶν Χριστὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανε. ⁹ Πολλῶ οὖν μᾶλλον, δικαιωθέντες νῦν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ, σωθησόμεθα δι' αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ὀργῆς. ¹⁰ Εἰ γὰρ ἐχθροὶ ὄντες κατηλλάγημεν τῷ Θεῷ διὰ τοῦ θανάτου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, πολλῶ μᾶλλον καταλλαγέντες σωθησόμεθα ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ· ¹¹ οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ †καυχώμενοι ἐν τῷ Θεῷ διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ νῦν τὴν καταλλαγὴν ἐλάβομεν.

¹² Διὰ τοῦτο, ὡσπερ δι' ἐνὸς ἀνθρώπου ἡ ἀμαρτία εἰς τὸν κόσμον εἰσῆλθε, καὶ διὰ τῆς ἀμαρτίας ὁ θάνατος, καὶ οὕτως εἰς πάντας ἀνθρώπους ὁ θάνατος διῆλθεν, ἐφ' ᾧ πάντες ἥμαρτον — ¹³ ἄχρι γὰρ νόμου ἀμαρτία ἦν ἐν κόσμῳ· ἀμαρτία δὲ οὐκ ἔλλογεῖται, μὴ ὄντος νόμου. ¹⁴ *Ἄλλ' ἐβασίλευσεν ὁ θάνατος ἀπὸ Ἀδὰμ μέχρι †Μωϋσέως καὶ ἐπὶ τοὺς μὴ ἀμαρτήσαντας ἐπὶ τῷ ὁμοιώματι τῆς παραβάσεως Ἀδὰμ, ὅς ἐστι τύπος τοῦ μέλλοντος.

¹⁵ Ἄλλ' οὐχ ὡς τὸ παράπτωμα, οὕτω καὶ τὸ χάρισμα. Εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἐνὸς παραπτώματι οἱ πολλοὶ ἀπέθανον, πολλῶ μᾶλλον ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ δωρεὰ ἐν χάριτι τῇ τοῦ ἐνὸς ἀνθρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τοὺς πολλοὺς ἐπερίσσευσε. ¹⁶ Καὶ οὐχ ὡς δι' ἐνὸς ἀμαρτήσαντος, τὸ δῶρημα· τὸ μὲν γὰρ κρίμα ἐξ ἐνὸς εἰς κατάκριμα, τὸ δὲ χάρισμα ἐκ πολλῶν παραπτωμάτων εἰς δικαίωμα. ¹⁷ Εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἐνὸς παραπτώματι ὁ θάνατος ἐβασίλευσε διὰ τοῦ ἐνός, πολλῶ μᾶλλον οἱ τὴν περισσεῖαν τῆς χάριτος

† 5:6 ἐτι γαρ χριστος οντων ημων ασθενων | ἐτι γαρ χριστος οντων ημων ασθενων ἐτι NA SBL TH | εἰγε χριστος οντων ημων ασθενων ἐτι WH ‡ 5:11 καυχωμενοι | καυχωμεθα PCK § 5:13 ελλογειται | ελλογαται WH * 5:14 ἀλλ | ἀλλα NA²⁷ SBL WH † 5:14 μωυσεως | μωσεως BYZ TR | μωυσεος PCK

καὶ τῆς δωρεᾶς τῆς δικαιοσύνης λαμβάνοντες ἐν ζωῇ βασιλεύσουσι διὰ τοῦ ἐνὸς Ἰησοῦ Χριστοῦ.

18 Ἄρα οὖν ὡς δι' ἐνὸς παραπτώματος εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς κατάκριμα, οὕτω καὶ δι' ἐνὸς δικαιώματος εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς δικαίωσιν ζωῆς. 19 Ὡσπερ γὰρ διὰ τῆς παρακοῆς τοῦ ἐνὸς ἀνθρώπου ἁμαρτωλοὶ κατεστάθησαν οἱ πολλοί, οὕτω καὶ διὰ τῆς ὑπακοῆς τοῦ ἐνὸς δίκαιοι κατασταθήσονται οἱ πολλοί. 20 Νόμος δὲ παρεισηλθεν, ἵνα πλεονάσῃ τὸ παράπτωμα· οὐ δὲ ἐπλεόνασεν ἡ ἁμαρτία, ὑπερεπερίσσευσεν ἡ χάρις· 21 ἵνα ὡσπερ ἐβασίλευσεν ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θανάτῳ, οὕτω καὶ ἡ χάρις βασιλεύσῃ διὰ δικαιοσύνης εἰς ζωὴν αἰώνιον, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

6

1 Τί οὖν ἐροῦμεν; *Ἐπιμένομεν τῇ ἁμαρτίᾳ, ἵνα ἡ χάρις πλεονάσῃ; 2 Μὴ γένοιτο. Οἵτινες ἀπεθάνομεν τῇ ἁμαρτίᾳ, πῶς ἔτι ζήσομεν ἐν αὐτῇ; 3 Ἡ ἀγνοεῖτε ὅτι ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν, εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν; 4 Συνετάφημεν οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον· ἵνα ὡσπερ ἠγέρθη Χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ πατρός, οὕτω καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν.

5 Εἰ γὰρ σύμφυτοι γεγόναμεν τῷ ὁμοιώματι τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀναστάσεως ἐσόμεθα· 6 τοῦτο γινώσκοντες, ὅτι ὁ παλαιὸς ἡμῶν ἄνθρωπος συνεσταυρώθη, ἵνα καταργηθῇ τὸ σῶμα τῆς ἁμαρτίας, τοῦ μηκέτι δουλεύειν ἡμᾶς τῇ ἁμαρτίᾳ· 7 ὁ γὰρ ἀποθανὼν δεδικαίωται ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας. 8 Εἰ δὲ ἀπεθάνομεν σὺν Χριστῷ, πιστεύομεν ὅτι καὶ †συζήσομεν αὐτῷ· 9 εἰδότες ὅτι Χριστὸς ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν οὐκέτι ἀποθνήσκει· θάνατος αὐτοῦ οὐκέτι κυριεύει. 10 Ὁ γὰρ ἀπέθανε, τῇ ἁμαρτίᾳ ἀπέθανεν ἐφάπαξ· ὁ δὲ ζῆ, ζῆ τῷ Θεῷ. 11 Οὕτω καὶ ὑμεῖς λογίζεσθε ἑαυτοὺς †νεκροὺς μὲν εἶναι τῇ ἁμαρτίᾳ, ζῶντας δὲ τῷ Θεῷ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ Στῷ Κυρίῳ ἡμῶν.

12 Μὴ οὖν βασιλευέτω ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θνητῷ ὑμῶν σώματι, εἰς τὸ ὑπακούειν *αὐτῇ ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτοῦ· 13 μηδὲ παριστάνετε τὰ μέλη ὑμῶν ὄπλα ἀδικίας

* 6:1 επιμενομεν | επιμενουμεν ANT BYZ PCK TR | επιμενωμεν BYZ CT † 6:8 συζησομεν | συνζησομεν TH WH ‡ 6:11 νεκρους μεν ειναι | ειναι νεκρους μεν CT § 6:11 τω κυριω ημων 94.5% | — CT 3.5% * 6:12 αυτη εν 81.1% | — CT 7.5%

τῆ ἀμαρτίας· ἀλλὰ παραστήσατε ἑαυτοὺς τῷ Θεῷ †ὡς ἐκ νεκρῶν ζῶντας, καὶ τὰ μέλη ὑμῶν ὄπλα δικαιοσύνης τῷ Θεῷ. ¹⁴ Ἀμαρτία γὰρ ὑμῶν οὐ κυριεύσει· οὐ γὰρ ἐστε ὑπὸ νόμον, *ἀλλ' ὑπὸ χάριν.

¹⁵ Τί οὖν; Ὡς ἁμαρτήσομεν, ὅτι οὐκ ἐσμὲν ὑπὸ νόμον, *ἀλλ' ὑπὸ χάριν; Μὴ γένοιτο. ¹⁶ Οὐκ οἶδατε ὅτι ὧ παριστάνετε ἑαυτοὺς δούλους εἰς ὑπακοήν, δοῦλοί ἐστε ὧ ὑπακούετε, ἤτοι ἀμαρτίας εἰς θάνατον, ἢ ὑπακοῆς εἰς δικαιοσύνην; ¹⁷ Χάρις δὲ τῷ Θεῷ, ὅτι ἦτε δοῦλοι τῆς ἀμαρτίας, ὑπηκούσατε δὲ ἐκ καρδίας εἰς ὃν παρεδόθητε τύπον διδαχῆς. ¹⁸ Ἐλευθερωθέντες δὲ ἀπὸ τῆς ἀμαρτίας, ἐδουλώθητε τῇ δικαιοσύνῃ. ¹⁹ Ἀνθρώπινον λέγω διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς ὑμῶν· ὡσπερ γὰρ παρεστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ τῇ ἀνομίᾳ εἰς τὴν ἀνομίαν, οὕτω νῦν παραστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ δικαιοσύνῃ εἰς ἁγιασμόν.

²⁰ Ὅτε γὰρ δοῦλοι ἦτε τῆς ἀμαρτίας, ἐλεύθεροι ἦτε τῇ δικαιοσύνῃ. ²¹ Τίνα οὖν καρπὸν εἶχετε τότε ἐφ' οἷς νῦν ἐπαισχύνεσθε; Τὸ γὰρ τέλος ἐκείνων θάνατος. ²² Νυνὶ δὲ ἐλευθερωθέντες ἀπὸ τῆς ἀμαρτίας, δουλωθέντες δὲ τῷ Θεῷ, ἔχετε τὸν καρπὸν ὑμῶν εἰς ἁγιασμόν, τὸ δὲ τέλος ζωῆν αἰώνιον. ²³ Τὰ γὰρ ὀψώνια τῆς ἀμαρτίας θάνατος, τὸ δὲ χάρισμα τοῦ Θεοῦ ζωὴ αἰώνιος ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν.

7

¹ Ἡ ἀγνοεῖτε, ἀδελφοί—γινώσκουσι γὰρ νόμον λαῶ —ὅτι ὁ νόμος κυριεύει τοῦ ἀνθρώπου ἐφ' ὅσον χρόνον ζῆ; ² Ἡ γὰρ ὑπανδρος γυνὴ τῷ ζῶντι ἀνδρὶ δέδεται νόμῳ· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνὴρ, κατήρηται ἀπὸ τοῦ νόμου τοῦ ἀνδρός. ³ Ἄρα οὖν ζῶντος τοῦ ἀνδρός μοιχαλὶς χρηματίζει, ἐὰν γένηται ἀνδρὶ ἐτέρῳ· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνὴρ, ἐλευθέρα ἐστὶν ἀπὸ τοῦ νόμου, τοῦ μὴ εἶναι αὐτὴν μοιχαλίδα, γενομένην ἀνδρὶ ἐτέρῳ.

⁴ Ὡστε, ἀδελφοί μου, καὶ ὑμεῖς ἐθανατώθητε τῷ νόμῳ διὰ τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ γενέσθαι ὑμᾶς ἐτέρῳ, τῷ ἐκ νεκρῶν ἐγερθέντι, ἵνα καρποφορήσωμεν τῷ Θεῷ. ⁵ Ὅτε γὰρ ἦμεν ἐν τῇ σαρκί, τὰ παθήματα τῶν ἀμαρτιῶν τὰ διὰ τοῦ νόμου ἐνηργεῖτο ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν εἰς τὸ καρποφορῆσαι τῷ θανάτῳ. ⁶ Νυνὶ

† 6:13 ως | ωσει CT ‡ 6:14 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH § 6:15
αμαρτησομεν | αμαρτησωμεν CT * 6:15 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH

δὲ κατηργήθημεν ἀπὸ τοῦ νόμου, *ἀποθανόντες ἐν ᾧ κατειχόμεθα, ὥστε δουλεύειν ἡμᾶς ἐν καινότητι πνεύματος, καὶ οὐ παλαιότητι γράμματος.

⁷ Τί οὖν ἐροῦμεν; Ὁ νόμος ἀμαρτία; Μὴ γένοιτο· ἀλλὰ τὴν ἀμαρτίαν οὐκ ἔγνω, εἰ μὴ διὰ νόμου· τὴν τε γὰρ ἐπιθυμίαν οὐκ ἤδειν, εἰ μὴ ὁ νόμος ἔλεγεν, Οὐκ ἐπιθυμήσεις· ⁸ ἀφορμὴν δὲ λαβοῦσα ἡ ἀμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς κατειργάσατο ἐν ἐμοὶ πᾶσαν ἐπιθυμίαν· χωρὶς γὰρ νόμου ἀμαρτία νεκρά. ⁹ Ἐγὼ δὲ ἔζων χωρὶς νόμου ποτέ· ἐλθούσης δὲ τῆς ἐντολῆς, ἡ ἀμαρτία ἀνέζησεν, ἐγὼ δὲ ἀπέθανον· ¹⁰ καὶ εὐρέθη μοι ἡ ἐντολὴ ἢ εἰς ζωὴν, αὕτη εἰς θάνατον· ¹¹ ἢ γὰρ ἀμαρτία ἀφορμὴν λαβοῦσα διὰ τῆς ἐντολῆς ἐξηπάτησέ με, καὶ †δι' αὐτῆς ἀπέκτεινεν. ¹² Ὅστε ὁ μὲν νόμος ἅγιος, καὶ ἡ ἐντολὴ ἀγία καὶ δικαία καὶ ἀγαθή.

¹³ Τὸ οὖν ἀγαθὸν ἐμοὶ †γέγονε θάνατος; Μὴ γένοιτο. Ἐλλὰ ἡ ἀμαρτία, ἵνα φανῇ ἀμαρτία, διὰ τοῦ ἀγαθοῦ μοι κατεργαζομένη θάνατον—ἵνα γένηται καθ' ὑπερβολὴν ἀμαρτωλὸς ἡ ἀμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς. ¹⁴ Οἶδαμεν γὰρ ὅτι ὁ νόμος πνευματικός ἐστιν· ἐγὼ δὲ *σαρκικός εἰμι, πεπραμένος ὑπὸ τὴν ἀμαρτίαν. ¹⁵ Ὁ γὰρ κατεργάζομαι, οὐ γινώσκω· οὐ γὰρ ὁ θέλω, τοῦτο πράσσω· ἀλλ' ὁ †μισῶ, τοῦτο ποιῶ. ¹⁶ Εἰ δὲ ὁ οὐ θέλω, τοῦτο ποιῶ, †σύμφημι τῷ νόμῳ ὅτι καλός. ¹⁷ Νυνὶ δὲ οὐκέτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτό, Ἐλλ' ἡ *οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἀμαρτία. ¹⁸ Οἶδα γὰρ ὅτι οὐκ οἰκεῖ ἐν ἐμοί, τοῦτ' ἐστιν ἐν τῇ σαρκί μου, ἀγαθόν· τὸ γὰρ θέλειν παράκειται μοι, τὸ δὲ κατεργάζεσθαι τὸ καλὸν †οὐχ εὐρίσκω. ¹⁹ Οὐ γὰρ ὁ θέλω, ποιῶ ἀγαθόν· †ἀλλ' ὁ οὐ θέλω κακόν, τοῦτο πράσσω. ²⁰ Εἰ δὲ ὁ οὐ θέλω Ἐγὼ, τοῦτο ποιῶ, οὐκέτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτό, *ἀλλ' ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἀμαρτία.

²¹ Εὐρίσκω ἄρα τὸν νόμον τῷ θέλοντι ἐμοὶ ποιεῖν τὸ καλόν, ὅτι ἐμοὶ τὸ κακὸν παράκειται. ²² Συνήδομαι γὰρ τῷ νόμῳ τοῦ Θεοῦ κατὰ τὸν ἔσω ἄνθρωπον· ²³ βλέπω δὲ ἕτερον νόμον ἐν τοῖς μέλεσί μου ἀντιστρατευόμενον τῷ νόμῳ τοῦ νοός μου, καὶ αἰχμαλωτίζοντά με †τῷ νόμῳ τῆς ἀμαρτίας τῷ ὄντι ἐν τοῖς μέλεσί μου. ²⁴ Ταλαίπωρος ἐγὼ

* 7:6 αποθανοντες | αποθανοντος SCR † 7:11 δι | δια ANT † 7:13 γεγονε | εγενετο CT § 7:13 αλλα | αλλ NA²⁸ * 7:14 σαρκικος | σαρκινος CT † 7:15 μισω | μεισω TH † 7:16 συμφημι | συνφημι WH § 7:17 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL WH * 7:17 οικουσα | ενοικουσα WH † 7:18 ουχ ευρισκω 91.8% | ου CT 2.3% † 7:19 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL WH § 7:20 εγω | — SBL TH WH * 7:20 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL WH † 7:23 τω | εν τω ANT BYZ CT HF

ἄνθρωπος· τίς με ρύσεται ἐκ τοῦ σώματος τοῦ θανάτου τούτου; ²⁵ †Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν. Ἄρα οὖν αὐτὸς ἐγὼ τῷ μὲν νοῖ δουλεύω νόμῳ Θεοῦ, τῇ δὲ σαρκὶ νόμῳ ἁμαρτίας.

8

¹ Οὐδὲν ἄρα νῦν κατάκριμα τοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, *μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν, ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα. ² Ὁ γὰρ νόμος τοῦ πνεύματος τῆς ζωῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἠλευθέρωσε †με ἀπὸ τοῦ νόμου τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου. ³ Τὸ γὰρ ἀδύνατον τοῦ νόμου, ἐν ᾧ ἠσθένει διὰ τῆς σαρκός, ὁ Θεὸς τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν πέμψας ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς ἁμαρτίας καὶ περὶ ἁμαρτίας κατέκρινε τὴν ἁμαρτίαν ἐν τῇ σαρκί· ⁴ ἵνα τὸ δικαίωμα τοῦ νόμου πληρωθῇ ἐν ἡμῖν, τοῖς μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν, ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα. ⁵ Οἱ γὰρ κατὰ σάρκα ὄντες τὰ τῆς σαρκὸς φρουροῦσιν· οἱ δὲ κατὰ πνεῦμα τὰ τοῦ πνεύματος. ⁶ Τὸ γὰρ φρόνημα τῆς σαρκὸς θάνατος· τὸ δὲ φρόνημα τοῦ πνεύματος ζωὴ καὶ εἰρήνη· ⁷ διότι τὸ φρόνημα τῆς σαρκὸς ἔχθρα εἰς Θεόν, τῷ γὰρ νόμῳ τοῦ Θεοῦ οὐχ ὑποτάσσεται, οὐδὲ γὰρ δύναται· ⁸ οἱ δὲ ἐν σαρκὶ ὄντες Θεῷ ἀρέσαι οὐ δύνανται.

⁹ Ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν σαρκί, †ἀλλ' ἐν πνεύματι, εἶπερ πνεῦμα Θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν. Εἰ δέ τις πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος οὐκ ἔστιν αὐτοῦ. ¹⁰ Εἰ δὲ Χριστὸς ἐν ὑμῖν, τὸ μὲν σῶμα νεκρὸν ὄντι διὰ ἁμαρτίαν, τὸ δὲ πνεῦμα ζωὴ διὰ δικαιοσύνην. ¹¹ Εἰ δὲ τὸ πνεῦμα τοῦ ἐγείραντος *Ἰησοῦν ἐκ νεκρῶν οἰκεῖ ἐν ὑμῖν, ὁ ἐγείρας †τὸν Χριστὸν ἐκ νεκρῶν ζωοποιήσει καὶ τὰ θνητὰ σώματα ὑμῶν, διὰ †τὸ ἐνοικοῦν αὐτοῦ πνεῦμα ἐν ὑμῖν.

¹² Ἄρα οὖν, ἀδελφοί, ὀφειλέται ἐσμέν, οὐ τῇ σαρκί, τοῦ κατὰ σάρκα ζῆν· ¹³ εἰ γὰρ κατὰ σάρκα ζῆτε, μέλλετε ἀποθνήσκειν· εἰ δὲ πνεύματι τὰς πράξεις τοῦ σώματος θανατοῦτε, ζήσεσθε. ¹⁴ Ὅσοι γὰρ πνεύματι Θεοῦ ἄγονται, οὗτοί ὄντι υἱοὶ Θεοῦ. ¹⁵ Οὐ γὰρ ἐλάβετε πνεῦμα δουλείας πάλιν εἰς φόβον, *ἀλλ' ἐλάβετε

‡ 7:25 ευχαριστω | χαρις δε NA WH | χαρις SBL * 8:1 μη κατα σαρκα περιπατουσιν αλλα κατα πνευμα 91.9% | — CT 2.5% † 8:2 με | σε NA SBL

WH ‡ 8:9 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH § 8:10 δια | δι ANT PCK TR

* 8:11 ιησουν | του ιησουν CT † 8:11 τον χριστον εκ νεκρων 85.3% | χριστον εκ νεκρων NA TH 2.3% | εκ νεκρων χριστον ιησουν SBL WH 2%

‡ 8:11 το ενοικουν αυτου πνευμα 77% | του ενοικουντος αυτου πνευματος NA SCR WH 16.4% § 8:14 εισιν υιοι θεου | υιοι θεου εισιν NA TH WH | υιοι εισι θεου SBL

* 8:15 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH

πνεῦμα υιοθεσίας, ἐν ᾧ κρίζομεν, Ἀββᾶ, ὁ πατήρ.
 16 Αὐτὸ τὸ πνεῦμα †συμμαρτυρεῖ τῷ πνεύματι ἡμῶν,
 ὅτι ἐσμὲν τέκνα Θεοῦ· 17 εἰ δὲ τέκνα, καὶ κληρονόμοι·
 κληρονόμοι μὲν Θεοῦ, †συγκληρονόμοι δὲ Χριστοῦ· εἶπερ
 †συμπάσχομεν, ἵνα καὶ συνδοξασθῶμεν.

18 Λογίζομαι γὰρ ὅτι οὐκ ἄξια τὰ παθήματα τοῦ
 νῦν καιροῦ πρὸς τὴν μέλλουσαν δόξαν ἀποκαλυφθῆναι
 εἰς ἡμᾶς. 19 Ἡ γὰρ ἀποκαρδοκία τῆς κτίσεως τὴν
 ἀποκάλυψιν τῶν υἰῶν τοῦ Θεοῦ ἀπεκδέχεται. 20 Τῇ
 γὰρ ματαιότητι ἡ κτίσις ὑπετάγη, οὐχ ἔκουσα, ἀλλὰ
 διὰ τὸν ὑποτάξαντα, *ἐπ' ἐλπίδι· 21 ὅτι καὶ αὐτὴ ἡ
 κτίσις ἐλευθερωθήσεται ἀπὸ τῆς δουλείας τῆς φθορᾶς
 εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς δόξης τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ.
 22 Οἶδαμεν γὰρ ὅτι πᾶσα ἡ κτίσις †συστενάζει καὶ
 συνωδίνει ἄχρι τοῦ νῦν. 23 Οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ
 αὐτοὶ τὴν ἀπαρχὴν τοῦ πνεύματος ἔχοντες, †καὶ ἡμεῖς
 αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς στενάζομεν, υιοθεσίαν ἀπεκδεχόμενοι,
 τὴν ἀπολύτρωσιν τοῦ σώματος ἡμῶν. 24 Τῇ γὰρ ἐλπίδι
 ἐσώθημεν· ἐλπίς δὲ βλεπομένη οὐκ ἔστιν ἐλπίς· ὁ γὰρ
 βλέπει †τις, τί καὶ ἐλπίζει; 25 Εἰ δὲ ὁ οὐ βλέπομεν
 ἐλπίζομεν, δι' ὑπομονῆς ἀπεκδεχόμεθα.

26 Ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ πνεῦμα συναντιλαμβάνεται
 *ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν· τὸ γὰρ τί †προσευξόμεθα καθὸ
 δεῖ, οὐκ οἶδαμεν, †ἀλλ' αὐτὸ τὸ πνεῦμα ὑπερεντυγχάνει
 †ὑπὲρ ἡμῶν στεναγμοῖς ἀλαλήτοις· 27 ὁ δὲ *ἐρευνῶν τὰς
 καρδίας οἶδε τί τὸ φρόνημα τοῦ πνεύματος, ὅτι κατὰ
 Θεὸν ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἀγίων. 28 Οἶδαμεν δὲ ὅτι τοῖς
 ἀγαπῶσι τὸν Θεὸν πάντα †συνεργεῖ εἰς ἀγαθόν, τοῖς
 κατὰ πρόθεσιν κλητοῖς οὖσιν. 29 Ὅτι οὐς προέγνω, καὶ
 προώρισε συμμόρφους τῆς εἰκόνος τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, εἰς
 τὸ εἶναι αὐτὸν πρωτότοκον ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς· 30 οὐς
 δὲ προώρισε, τούτους καὶ ἐκάλεσε· καὶ οὐς ἐκάλεσε,
 τούτους καὶ ἐδικαίωσεν· οὐς δὲ ἐδικαίωσε, τούτους καὶ
 ἐδόξασε.

31 Τί οὖν ἐροῦμεν πρὸς ταῦτα; Εἰ ὁ Θεὸς ὑπὲρ ἡμῶν, τίς
 καθ' ἡμῶν; 32 Ὅς γε τοῦ ἰδίου υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο, †ἀλλ'

† 8:16 συμμαρτυρει | συμμαρτυρει TH WH † 8:17 συγκληρονομοι |
 συγκληρονομοι TH WH § 8:17 συμπασχομεν | συμπασχομεν TH WH

* 8:20 επ | εφ CT † 8:22 συστεναζει | συστεναζει WH † 8:23 και
 ημεις 89.2% | ημεις και CT 2.8%

§ 8:24 τις τι και | τις τι και TH | τις
 NA SBL WH * 8:26 ταις ασθενειαις 91.3% | τη ασθενεια CT 4.9%

† 8:26
 προσευξομεθα | προσευξομεθα CT TR † 8:26 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH

§ 8:26 υπερ ημων | — CT * 8:27 ερευνων | εραυνων CT † 8:28 συνεργει
 | συνεργει ο θεος WH † 8:32 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH

ὑπὲρ ἡμῶν πάντων παρέδωκεν αὐτόν, πῶς οὐχὶ καὶ σὺν αὐτῷ τὰ πάντα ἡμῖν χαρίζεται; ³³ Τίς ἐγκαλέσει κατὰ ἐκλεκτῶν Θεοῦ; Θεὸς ὁ δικαίων· ³⁴ τίς ὁ Ἰσκατακρίνων; *Χριστὸς ὁ ἀποθανών, μᾶλλον δὲ †καὶ ἐγερθεὶς, ὃς ‡καὶ ἐστὶν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ, ὃς καὶ ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν. ³⁵ Τίς ἡμᾶς χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ; Θλίψις, ἢ στενοχωρία, ἢ διωγμός, ἢ λιμός, ἢ γυμνότης, ἢ κίνδυνος, ἢ μάχαιρα; ³⁶ Καθὼς γέγραπται ὅτι

Ἐνεκέν σου θανατούμεθα ὅλην τὴν ἡμέραν· ἐλογίσθημεν ὡς πρόβατα σφαγῆς.

³⁷ Ἀλλ' ἐν τούτοις πᾶσιν ὑπερνικῶμεν διὰ τοῦ ἀγαπήσαντος ἡμᾶς. ³⁸ Πέπεισμαι γὰρ ὅτι οὔτε θάνατος οὔτε ζωὴ οὔτε ἄγγελοι οὔτε ἀρχαὶ οὔτε *δυνάμεις οὔτε ἐνεστῶτα οὔτε μέλλοντα ³⁹ οὔτε ὕψωμα οὔτε βάθος οὔτε τις κτίσις ἑτέρα δυνήσεται ἡμᾶς χωρίσαι ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν.

9

¹ Ἀλήθειαν λέγω ἐν Χριστῷ, οὐ ψεύδομαι, *συμμαρτυρούσης μοι τῆς συνειδήσεώς μου ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ, ² ὅτι λύπη μοί ἐστι μεγάλη, καὶ ἀδιάλειπτος ὀδύνη τῇ καρδίᾳ μου. ³ †Εὐχόμην γὰρ ‡αὐτὸς ἐγὼ ἀνάθεμα εἶναι ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν μου, τῶν συγγενῶν μου κατὰ σάρκα· ⁴ οἵτινές εἰσιν Ἰσραηλιῖται, ὧν ἡ υἰοθεσία καὶ ἡ δόξα καὶ αἱ διαθήκαι καὶ ἡ νομοθεσία καὶ ἡ λατρεία καὶ αἱ ἐπαγγελίαι, ⁵ ὧν οἱ πατέρες, καὶ ἐξ ὧν ὁ Χριστὸς τὸ κατὰ σάρκα, ὁ ὧν ἐπὶ πάντων, Θεὸς εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

⁶ Οὐχ οἶον δὲ ὅτι ἐκπέπτωκεν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ. Οὐ γὰρ πάντες οἱ ἐξ Ἰσραήλ, οὗτοι Ἰσραήλ· ⁷ οὐδ' ὅτι εἰσὶ σπέρμα Ἀβραάμ, πάντες τέκνα· ἀλλ' Ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεται σοι σπέρμα. ⁸ Τοῦτ' ἔστιν, οὐ τὰ τέκνα τῆς σαρκός, ταῦτα τέκνα τοῦ Θεοῦ· ἀλλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐπαγγελίας λογίζεται εἰς σπέρμα. ⁹ Ἐπαγγελίας γὰρ ὁ

§ 8:34 κατακρίνων | κατακρινῶν NA SBL WH * 8:34 χριστος | χριστος ιησους NA WH † 8:34 και εγερθεις 83.8% | εγερθεις NA SBL TH 9.5% | εγερθεις εκ νεκρων WH 2.8% ‡ 8:34 και | — WH § 8:36 ενεκεν | ενεκα ANT PCK TR * 8:38 δυναμεις ουτε ενεστωτα ουτε μελλοντα | ενεστωτα ουτε μελλοντα ουτε δυναμεις CT * 9:1 συμμαρτυρουσης | συμμαρτυρουσης TH WH † 9:3 ευχομην | ηυχομην ANT CT TR ‡ 9:3 αυτος εγω αναθεμα ειναι | αναθεμα ειναι αυτος εγω CT § 9:4 ισραηλιται | ισραηλιται TH WH

λόγος οὗτος, Κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ἐλεύσομαι, καὶ ἔσται τῆ Σάρρα υἱός. ¹⁰ Οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ Ἐβέκκα ἐξ ἐνὸς κοίτην ἔχουσα, Ἰσαὰκ τοῦ πατρὸς ἡμῶν— ¹¹ μήπω γὰρ γεννηθέντων, μηδὲ πραξάντων τι ἀγαθὸν ἢ *κακόν, ἵνα ἢ κατ' ἐκλογὴν †πρόθεσις τοῦ Θεοῦ μένη, οὐκ ἐξ ἔργων, ἀλλ' ἐκ τοῦ καλοῦντος, ¹² †ἐρρήθη αὐτῇ ὅτι Ὁ μείζων δουλεύσει τῷ ἐλάσσονι. ¹³ §Καθὼς γέγραπται, Τὸν Ἰακώβ ἠγάπησα, τὸν δὲ Ἡσαῦ *ἐμίσησα.

¹⁴ Τί οὖν ἐροῦμεν; Μὴ ἀδικία παρὰ τῷ Θεῷ; Μὴ γένοιτο. ¹⁵ Τῷ †γὰρ Μωϋσῆ λέγει, Ἐλεήσω ὃν ἂν ἐλεῶ, καὶ †οἰκτειρήσω ὃν ἂν §οἰκτείρω. ¹⁶ Ἄρα οὖν οὐ τοῦ θέλοντος, οὐδὲ τοῦ τρέχοντος, ἀλλὰ τοῦ *ἐλεούντος Θεοῦ. ¹⁷ Λέγει γὰρ ἡ γραφὴ τῷ Φαραῶ ὅτι Εἰς αὐτὸ τοῦτο ἐξήγειρά σε, ὅπως ἐνδείξωμαι ἐν σοὶ τὴν δύναμίν μου, καὶ ὅπως διαγγελῆ τὸ ὄνομά μου ἐν πάσῃ τῇ γῆ. ¹⁸ Ἄρα οὖν ὃν θέλει ἐλεεῖ· ὃν δὲ θέλει σκληρύνει.

¹⁹ Ἐρεῖς †οὖν μοι, †Τί ἔτι μέμφεται; Τῷ γὰρ βουλήματι αὐτοῦ τίς ἀνθέστηκε; ²⁰ §Μενουγγε, ὦ ἄνθρωπε, σὺ τίς εἶ ὁ ἀνταποκρινόμενος τῷ Θεῷ; Μὴ ἐρεῖ τὸ πλάσμα τῷ πλάσαντι, Τί με ἐποίησας οὕτως; ²¹ Ἥ οὐκ ἔχει ἐξουσίαν ὁ κεραμεὺς τοῦ πηλοῦ, ἐκ τοῦ αὐτοῦ φυράματος ποιῆσαι ὃ μὲν εἰς τιμὴν σκευῆς, ὃ δὲ εἰς ἀτιμίαν; ²² Εἰ δὲ θέλων ὁ Θεὸς ἐνδείξασθαι τὴν ὀργήν, καὶ γνωρίσαι τὸ δυνατὸν αὐτοῦ, ἤνεγκεν ἐν πολλῇ μακροθυμίᾳ σκευὴ ὀργῆς κατηρτισμένα εἰς ἀπώλειαν. ²³ *καὶ ἵνα γνωρίση τὸν πλοῦτον τῆς δόξης αὐτοῦ ἐπὶ σκευὴ ἐλέους, ἃ προητοίμασεν εἰς δόξαν, ²⁴ οὓς καὶ ἐκάλεσεν ἡμᾶς οὐ μόνον ἐξ Ἰουδαίων, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἐθνῶν; ²⁵ Ὡς καὶ ἐν τῷ Ὡσηὲ λέγει,

Καλέσω τὸν οὐ λαόν μου λαόν μου·
καὶ τὴν οὐκ ἠγαπημένην ἠγαπημένην.

²⁶ Καὶ ἔσται, ἐν τῷ τόπῳ οὗ †ἐρρήθη αὐτοῖς, Οὐ λαός μου ὑμεῖς,
ἐκεῖ κληθήσονται υἱοὶ Θεοῦ ζῶντος.

* **9:11** κακον | φαυλον CT † **9:11** προθεσις του θεου | του θεου προθεσις ANT TR † **9:12** ερρηθη | ερρεθη ANT CT HF PCK § **9:13** καθως | καταπερ WH * **9:13** εμισσησα | εμεισησα TH † **9:15** γαρ μωσησα | γαρ μωση BYZ TR | μωσησα γαρ CT † **9:15** οικτειρησω | οικτηρησω NA SBL § **9:15** οικτειρω | οικτηρω NA SBL * **9:16** ελεουντος | ελεωντος CT † **9:19** ουν μοι | μοι ουν CT † **9:19** τι | τι ουν NA SBL § **9:20** μενουγγε ω ανθρωπε | ω ανθρωπε μενουγγε CT * **9:23** και | — WH † **9:26** ερρηθη | ερρεθη ANT CT HF PCK

27 Ἡσαΐας δὲ κράζει ὑπὲρ τοῦ Ἰσραήλ,

Ἐὰν ἦ ὁ ἀριθμὸς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ὡς ἡ ἄμμος τῆς
θαλάσσης,

τὸ καταλειμμα σωθήσεται·

28 λόγον γὰρ συντελῶν καὶ συντέμνων ἔξεν δικαιοσύνη·
ὅτι λόγον συντετημημένον ποιήσει Κύριος ἐπὶ τῆς γῆς.

29 Καὶ καθὼς προεῖρηκεν Ἡσαΐας,

Εἰ μὴ Κύριος Σαβαὼθ ἐγκατέλιπεν ἡμῖν σπέρμα,
ὡς Σόδομα ἂν ἐγενήθημεν,
καὶ ὡς Γόμορρα ἂν ὠμοιώθημεν.

30 Τί οὖν ἐροῦμεν; Ὅτι ἔθνη τὰ μὴ διώκοντα
δικαιοσύνην, κατέλαβε δικαιοσύνην, δικαιοσύνην δὲ
τὴν ἐκ πίστεως· 31 Ἰσραὴλ δέ, διώκων νόμον δικαιοσύνης,
εἰς νόμον *δικαιοσύνης οὐκ ἔφθασε. 32 Διὰ τί; Ὅτι οὐκ
ἐκ πίστεως, ἀλλ' ὡς ἐξ ἔργων ἴνομου· προσέκοψαν γὰρ
τῷ λίθῳ τοῦ προσκόμματος, 33 καθὼς γέγραπται,

Ἴδου τίθημι ἐν Σιών λίθον προσκόμματος καὶ πέτραν
σκανδάλου·
καὶ ὅσπας ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ καταισχυθήσεται.

10

1 Ἀδελφοί, ἡ μὲν εὐδοκία τῆς ἐμῆς καρδίας καὶ ἡ δέησις
*ἡ πρὸς τὸν Θεὸν ὑπὲρ τοῦ Ἰσραὴλ ἔστιν εἰς σωτηρίαν.
2 Μαρτυρῶ γὰρ αὐτοῖς ὅτι ζῆλον Θεοῦ ἔχουσιν, ἀλλ'
οὐ κατ' ἐπίγνωσιν. 3 Ἄγνοοῦντες γὰρ τὴν τοῦ Θεοῦ
δικαιοσύνην, καὶ τὴν ἰδίαν ἔδικαιοσύνην ζητοῦντες
στήσαι, τῇ δικαιοσύνῃ τοῦ Θεοῦ οὐχ ὑπετάγησαν.
4 Τέλος γὰρ νόμου Χριστὸς εἰς δικαιοσύνην παντὶ τῷ
πιστεύοντι.

5 *Μωϋσῆς γὰρ γράφει τὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ τοῦ
νόμου, ὅτι ὁ ποιήσας αὐτὰ ἄνθρωπος ζήσεται ἐν

‡ 9:27 καταλειμμα 87.9% | υπολειμμα (υπολιμμα WH) NA SBL TH 1%

§ 9:28 εν δικαιοσυνη οτι λογον συντετημημενον 94.5% | — CT 2.8% * 9:31

δικαιοσυνης | — CT † 9:32 νομου | — CT ‡ 9:32 γαρ | — CT § 9:33 πας

| — CT * 10:1 η | — CT † 10:1 του ισραηλ | αυτων CT ‡ 10:1 εστιν

| — CT § 10:3 δικαιοσυνην 92.5% | — SBL WH 3.7% * 10:5 μωυσης

| μωυσης PCK TR † 10:5 την δικαιοσυνην την εκ του νομου οτι | οτι την

δικαιοσυνην την εκ του νομου SBL | την δικαιοσυνην την εκ νομου οτι TH

| οτι την δικαιοσυνην την εκ νομου WH ‡ 10:5 αυτα | — SBL WH

Σαυτοῖς. ⁶ Ἡ δὲ ἐκ πίστεως δικαιοσύνη οὕτω λέγει, Μὴ εἶπης ἐν τῇ καρδίᾳ σου, Τίς ἀναβήσεται εἰς τὸν οὐρανόν;—τοῦτ' ἔστι Χριστὸν καταγαγεῖν— ⁷ ἢ, Τίς καταβήσεται εἰς τὴν ἄβυσσον;—τοῦτ' ἔστι Χριστὸν ἐκ νεκρῶν ἀναγαγεῖν. ⁸ Ἀλλὰ τί λέγει; Ἐγγύς σου τὸ ῥῆμά ἐστιν, ἐν τῷ στόματί σου καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ σου· τοῦτ' ἔστι τὸ ῥῆμα τῆς πίστεως ὃ κηρύσσομεν· ⁹ ὅτι ἐὰν ὁμολογήσης *ἐν τῷ στόματί σου Κύριον Ἰησοῦν, καὶ πιστεύσης ἐν τῇ καρδίᾳ σου ὅτι ὁ Θεὸς αὐτὸν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, σωθήσῃ· ¹⁰ καρδίᾳ γὰρ πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην, στόματι δὲ ὁμολογεῖται εἰς σωτηρίαν. ¹¹ Λέγει γὰρ ἡ γραφή, Πᾶς ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ κατασχνυθήσεται. ¹² Οὐ γὰρ ἐστὶ διαστολὴ Ἰουδαίου τε καὶ Ἑλλήνου· ὁ γὰρ αὐτὸς Κύριος πάντων, πλουτῶν εἰς πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους αὐτόν. ¹³ Πᾶς γὰρ ὃς ἂν ἐπικαλέσῃται τὸ ὄνομα Κυρίου σωθήσεται.

¹⁴ Πῶς οὖν †ἐπικαλέσονται εἰς ὃν οὐκ ἐπίστευσαν; Πῶς δὲ ‡πιστεύσουσιν οὐ οὐκ ἤκουσαν; Πῶς δὲ §ἀκούσουσι χωρὶς κηρύσσοντος; ¹⁵ Πῶς δὲ *κηρύξουσιν ἐὰν μὴ ἀποσταλῶσι; †Καθὼς γέγραπται, Ὡς ὠραῖοι οἱ πόδες ‡τῶν εὐαγγελιζομένων εἰρήνην, τῶν εὐαγγελιζομένων §τὰ ἀγαθά. ¹⁶ Ἀλλ' οὐ πάντες ὑπήκουσαν τῷ εὐαγγελίῳ. Ἡσαΐας γὰρ λέγει, Κύριε, τίς ἐπίστευσε τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; ¹⁷ Ἄρα ἡ πίστις ἐξ ἀκοῆς, ἡ δὲ ἀκοὴ διὰ ῥήματος *Θεοῦ.

¹⁸ Ἀλλὰ λέγω, μὴ οὐκ ἤκουσαν; Μενοῦνγε·

Εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν,
καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ ῥήματα αὐτῶν.

¹⁹ Ἀλλὰ λέγω, μὴ †οὐκ ἔγνω Ἰσραὴλ; Πρῶτος ‡Μωϋσῆς λέγει,

Ἐγὼ παραζηλώσω ὑμᾶς ἐπ' οὐκ ἔθνει,
§ἐπὶ ἔθνει ἀσυνέτω παροργιῶ ὑμᾶς.

§ 10:5 αυτοῖς | αὐτῆ SBL TH WH * 10:9 ἐν τῷ στόματι σου κύριον ἰησοῦν | το ῥημα ἐν τῷ στόματι σου ὅτι κύριος ἰησοῦς WH † 10:14 ἐπικαλεσονται | ἐπικαλεσωνται CT ‡ 10:14 πιστεύσουσιν | πιστευσωσιν CT § 10:14 ακουσουσι | ακουσωσι CT * 10:15 κηρυξουσιν | κηρυξωσιν CT † 10:15 καθως | καθαπερ WH ‡ 10:15 των ευαγγελιζομενων ειρηνην 89.3% | — CT 10.4% § 10:15 τα | — WH * 10:17 θεου | χριστου CT † 10:19 ουκ εγνω ισραηλ | ισραηλ ουκ εγνω CT ‡ 10:19 μωυσης | μωσης PCK TR § 10:19 επι | επ CT

20 Ἡσαΐας δὲ ἀποτολμᾷ καὶ λέγει,

Εὐρέθην * τοῖς ἐμὲ μὴ ζητοῦσιν,
ἐμφανῆς ἐγενόμην τοῖς ἐμὲ μὴ ἐπερωτῶσι.

21 Πρὸς δὲ τὸν Ἰσραὴλ λέγει, Ὅλην τὴν ἡμέραν ἐξεπέτασα τὰς χεῖράς μου πρὸς λαὸν ἀπειθοῦντα καὶ ἀντιλέγοντα.

11

1 Λέγω οὖν, μὴ ἀπόσατο ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ; Μὴ γένοιτο. Καὶ γὰρ ἐγὼ * Ἰσραηλίτης εἰμί, ἐκ σπέρματος Ἀβραάμ, φυλῆς † Βενιαμίν. 2 Οὐκ ἀπόσατο ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ ὃν προέγνω. Ἦ οὐκ οἶδατε ἐν † Ἡλίᾳ τί λέγει ἡ γραφή; Ὡς ἐντυγχάνει τῷ Θεῷ κατὰ τοῦ Ἰσραὴλ, § λέγων, 3 Κύριε, τοὺς προφῆτας σου ἀπέκτειναν, * καὶ τὰ θυσιαστήριά σου κατέσκαψαν· κἀγὼ ὑπελείφθην μόνος, καὶ ζητοῦσι τὴν ψυχὴν μου. 4 Ἀλλὰ τί λέγει αὐτῷ ὁ χρηματισμός; Κατέλιπον ἐμαυτῷ ἐπτακισχιλίους ἄνδρας, οἵτινες οὐκ ἔκαμψαν γόνυ τῇ Βάαλ. 5 Οὕτως οὖν καὶ ἐν τῷ νῦν καιρῷ † λείμμα κατ' ἐκλογὴν χάριτος γέγονεν. 6 Εἰ δὲ χάριτι, οὐκέτι ἐξ ἔργων· ἐπεὶ ἡ χάρις οὐκέτι † γίνεται χάρις. § Εἰ δὲ ἐξ ἔργων, οὐκέτι ἐστὶ χάρις· ἐπεὶ τὸ ἔργον οὐκέτι ἐστὶν ἔργον.

7 Τί οὖν; Ὁ ἐπιζητεῖ Ἰσραὴλ, * τοῦτο οὐκ ἐπέτυχεν, ἡ δὲ ἐκλογὴ ἐπέτυχεν, οἱ δὲ λοιποὶ ἐπωρώθησαν· 8 † καθὼς γέγραπται,

Ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ Θεὸς πνεῦμα κατανύξεως,
ὀφθαλμοὺς τοῦ μὴ βλέπειν,
καὶ ὦτα τοῦ μὴ ἀκούειν,
ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας.

9 Καὶ † Δαυὶδ λέγει,

Γενηθήτω ἡ τράπεζα αὐτῶν εἰς παγίδα καὶ εἰς θήραν,
καὶ εἰς σκάνδαλον, καὶ εἰς ἀνταπόδομα αὐτοῖς·

10 σκοτισθήτωσαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν τοῦ μὴ βλέπειν,

* 10:20 τοις | εν τοις NA SBL * 11:1 ισραηλιτης | ισραηλειτης TH WH
† 11:1 βενιαμιν | βενιαμειν TH WH ‡ 11:2 ηλια | ηλεια WH § 11:2
λεγων | — CT * 11:3 και | — CT † 11:5 λειμμα | λιμμα WH ‡ 11:6
γινεται | γεινεται TH § 11:6 ει δε εξ εργαων ουκετι εστι χαρις επει το
εργον ουκετι εστιν εργαων 86.2% | — CT 3.5% * 11:7 τουτο | τουτου PCK
TR † 11:8 καθως | καθαπερ WH ‡ 11:9 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ
TH WH

καὶ τὸν νῶτον αὐτῶν διὰ παντὸς Σσυγκαμψον.

11 Λέγω οὖν, μὴ ἔπταισαν ἵνα πέσωσι; Μὴ γένοιτο· ἀλλὰ τῷ αὐτῶν παραπτώματι ἢ σωτηρία τοῖς ἔθνεσιν, εἰς τὸ παραζηλώσαι αὐτούς. 12 Εἰ δὲ τὸ παράπτωμα αὐτῶν πλοῦτος κόσμος, καὶ τὸ ἥττημα αὐτῶν πλοῦτος ἐθνῶν, πόσω μᾶλλον τὸ πλήρωμα αὐτῶν;

13 Ὑμῖν * γὰρ λέγω τοῖς ἔθνεσιν. Ἐφ' ὅσον ἴμεν εἰμι ἐγὼ ἐθνῶν ἀπόστολος, τὴν διακονίαν μου δοξάζω. 14 εἴ πως παραζηλώσω μου τὴν σάρκα, καὶ σώσω τινὰς ἐξ αὐτῶν. 15 Εἰ γὰρ ἡ ἀποβολὴ αὐτῶν καταλλαγὴ κόσμου, τίς ἢ ἡ πρόσληψις, εἰ μὴ ζωὴ ἐκ νεκρῶν; 16 Εἰ δὲ ἡ ἀπαρχὴ ἀγία, καὶ τὸ φύραμα· καὶ εἰ ἡ ῥίζα ἀγία, καὶ οἱ κλάδοι.

17 Εἰ δὲ τινες τῶν κλάδων ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ ἀγριέλαιος ὢν ἐνεκεντρίσθης ἐν αὐτοῖς, καὶ Σσυγκοινωνὸς τῆς ῥίζης * καὶ τῆς πότητος τῆς ἐλαίας ἐγένου, 18 μὴ κατακαυχῶ τῶν κλάδων· εἰ δὲ κατακαυχᾶσαι, οὐ σὺ τὴν ῥίζαν βαστάζεις, ἄλλ' ἡ ῥίζα σέ. 19 Ἐρεῖς οὖν, Ἐξεκλάσθησαν ἡ κλάδοι, ἵνα ἐγὼ Σἐγκεντριθῶ. 20 Καλῶς· τῇ ἀπιστίᾳ ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ τῇ πίστει ἔστηκας. Μὴ * ὑψηλοφρόνει, ἀλλὰ φοβοῦ· 21 εἰ γὰρ ὁ Θεὸς τῶν κατὰ φύσιν κλάδων οὐκ ἐφείσατο, ἴμῃπως οὐδὲ σοῦ ἡφείσεται. 22 Ἴδε οὖν χρηστότητα καὶ ἀποτομίαν Θεοῦ· ἐπὶ μὲν τοὺς πεσόντας, Σἀποτομίαν· ἐπὶ δὲ σέ, * χρηστότητα, ἐὰν ἔπιμεινης τῇ χρηστότητι· ἐπεὶ καὶ σὺ ἐκκοπήσῃ. 23 Ἡ καὶ ἐκεῖνοι δέ, ἐὰν μὴ Σἐπιμείνωσι τῇ ἀπιστίᾳ, * ἐγκεντρισθήσονται· δυνατὸς γὰρ ὁ Θεὸς ἐστὶ πάλιν ἡ ἐγκεντρίσαι αὐτούς. 24 Εἰ γὰρ σὺ ἐκ τῆς κατὰ φύσιν ἐξεκόπης ἀγριελαιίου, καὶ παρὰ φύσιν ἐνεκεντρίσθης εἰς καλλιέλαιον, πόσω μᾶλλον οὗτοι, οἱ κατὰ φύσιν, Σἐγκεντρισθήσονται τῇ ἰδίᾳ ἐλαίᾳ;

§ 11:10 συγκαμψον | συνκαμψον TH WH * 11:13 γαρ | δε CT † 11:13 μεν | μεν ουν CT ‡ 11:15 προσληψις | προσληψις CT § 11:17 συγκοινωνος | συνκοινωνος TH WH * 11:17 και | — CT † 11:18 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH ‡ 11:19 κλαδοι | οι κλαδοι ANT TR § 11:19 εγκεντρισθω | ενκεντρισθω TH WH * 11:20 υψηλοφρονει | υψηλα φρονει CT † 11:21 μηπως | — SBL TH WH ‡ 11:21 φεισεται | φεισηται TR § 11:22 αποτομιαν | αποτομια CT * 11:22 χρηστοτητα | χρηστοτης θεου CT † 11:22 επιμεινης | επιμενης CT ‡ 11:23 και εκεινοι | κακεινοι CT § 11:23 επιμεινωσι | επιμενωσι CT * 11:23 εγκεντρισθησονται | ενκεντρισθησονται TH WH † 11:23 ο θεος εστι | εστιν ο θεος CT HF TR ‡ 11:23 εγκεντρισαι | ενκεντρισαι TH WH § 11:24 εγκεντρισθησονται | ενκεντρισθησονται TH WH

25 Οὐ γὰρ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, τὸ μυστήριον τοῦτο, ἵνα μὴ ἦτε *παρ' ἑαυτοῖς φρόνιμοι, ὅτι πώρως ἀπὸ μέρους τῷ Ἰσραὴλ γέγονεν, ἄχρις οὗ τὸ πλήρωμα τῶν ἐθνῶν εἰσέληθῃ· 26 καὶ οὕτω πᾶς Ἰσραὴλ σωθήσεται· καθὼς γέγραπται,

Ἦξει ἐκ Σιών ὁ ῥυόμενος,
†καὶ ἀποστρέψει ἀσεβείας ἀπὸ Ἰακώβ·
27 καὶ αὕτη αὐτοῖς ἢ παρ' ἐμοῦ διαθήκη,
ὅταν ἀφέλωμαι τὰς ἀμαρτίας αὐτῶν.

28 Κατὰ μὲν τὸ εὐαγγέλιον, ἐχθροὶ δι' ὑμᾶς· κατὰ δὲ τὴν ἐκλογὴν, ἀγαπητοὶ διὰ τοὺς πατέρας. 29 Ἀμεταμέλητα γὰρ τὰ χαρίσματα καὶ ἡ κλησὶς τοῦ Θεοῦ. 30 Ὡσπερ γὰρ †καὶ ὑμεῖς ποτε ἠπειθήσατε τῷ Θεῷ, νῦν δὲ ἠλεήθητε τῇ τούτων ἁπειθείᾳ· 31 οὕτω καὶ οὗτοι νῦν ἠπείθησαν, τῷ ὑμετέρῳ ἐλέει ἵνα καὶ αὐτοὶ *ἐλεηθῶσι· 32 συνέκλεισε γὰρ ὁ Θεὸς τοὺς πάντας εἰς †ἀπειθειαν, ἵνα τοὺς πάντας ἐλεήσῃ.

33 Ὁ βάθος πλούτου καὶ σοφίας καὶ γνώσεως Θεοῦ. Ὡς †ἀνεξερεύνητα τὰ κρίματα αὐτοῦ, καὶ ἀνεξιχνίαστοι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ.

34 Τίς γὰρ ἔγνω νοῦν Κυρίου;
Ἦ τίς σύμβουλος αὐτοῦ ἐγένετο;
35 Ἦ τίς προέδωκεν αὐτῷ,
καὶ ἀνταποδοθήσεται αὐτῷ;

36 Ὅτι ἐξ αὐτοῦ καὶ δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν τὰ πάντα· αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

12

1 Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τῶν *οἰκτιρμῶν τοῦ Θεοῦ, παραστῆσαι τὰ σώματα ὑμῶν θυσίαν ζῶσαν, ἀγίαν, †εὐάρεστον τῷ Θεῷ, τὴν λογικὴν λατρείαν ὑμῶν, 2 καὶ μὴ †συσχηματίζεσθαι τῷ αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ ἁμεταμορφοῦσθαι τῇ ἀνακαινώσει τοῦ νοῦς *ὑμῶν, εἰς

* 11:25 παρ | εν WH | — SBL † 11:26 και | — CT ‡ 11:30 και | — CT § 11:30 απειθεια | απειθια WH * 11:31 ελεηθωσι | νυν ελεηθωσι NA SBL WH † 11:32 απειθειαν | απειθια WH ‡ 11:33 ανεξερευνητα | ανεξεραυνητα CT * 12:1 οικτιρμων | οικτειρμων TH † 12:1 ευαρεστον τω θεω | τω θεω ευαρεστον WH ‡ 12:2 συσχηματιζεσθαι | συσχηματιζεσθε BYZ HF NA PCK SBL TR | συνσχηματιζεσθε TH WH § 12:2 μεταμορφουσθαι | μεταμορφουσθε BYZ CT HF PCK TR * 12:2 υμων | — CT

τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τί τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ τὸ ἀγαθὸν καὶ εὐάρεστον καὶ τέλειον.

³ Λέγω γάρ, διὰ τῆς χάριτος τῆς δοθείσης μοι, παντὶ τῷ ὄντι ἐν ὑμῖν, μὴ ὑπερφρονεῖν παρ' ὃ δεῖ φρονεῖν, ἀλλὰ φρονεῖν εἰς τὸ σωφρονεῖν, ἐκάστῳ ὡς ὁ Θεὸς ἐμέρισε μέτρον πίστεως. ⁴ Καθάπερ γὰρ ἐν ἐνὶ σώματι ἡμέλη πολλὰ ἔχομεν, τὰ δὲ μέλη πάντα οὐ τὴν αὐτὴν ἔχει πρᾶξιν· ⁵ οὕτως οἱ πολλοὶ ἐν σώμα ἔσμεν ἐν Χριστῷ, ἃ δὲ καθ' εἷς ἀλλήλων μέλη. ⁶ Ἐχοντες δὲ χαρίσματα κατὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν διάφορα, εἴτε προφητείαν, κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆς πίστεως· ⁷ εἴτε διακονίαν, ἐν τῇ διακονίᾳ· εἴτε ὁ διδάσκων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ· ⁸ εἴτε ὁ παρακαλῶν, ἐν τῇ παρακλήσει· ὁ μεταδιδούς, ἐν ἀπλότητι· ὁ προϊστάμενος, ἐν σπουδῇ· ὁ ἐλεῶν, ἐν ἰλαρότητι.

⁹ Ἡ ἀγάπη ἀνυπόκριτος. Αποστυγοῦντες τὸ πονηρὸν, κολλώμενοι τῷ ἀγαθῷ. ¹⁰ Τῇ φιλαδελφίᾳ εἰς ἀλλήλους φιλόστοργοι· τῇ τιμῇ ἀλλήλους προηγούμενοι· ¹¹ τῇ σπουδῇ μὴ ὀκνηροί· τῷ πνεύματι ζέοντες· τῷ Ἐκυρίῳ δουλεύοντες· ¹² τῇ ἐλπίδι χαίροντες· τῇ θλίψει ὑπομένοντες· τῇ προσευχῇ προσκαρτεροῦντες· ¹³ ταῖς χρείαις τῶν ἁγίων κοινωνοῦντες· τὴν φιλοξενίαν διώκοντες.

¹⁴ Εὐλογεῖτε τοὺς διώκοντας * ὑμᾶς· εὐλογεῖτε, καὶ μὴ καταρᾶσθε. ¹⁵ Χαίρειν μετὰ χαιρόντων, ἡ καὶ κλαίειν μετὰ κλαιόντων. ¹⁶ Τὸ αὐτὸ εἰς ἀλλήλους φρονοῦντες. Μὴ τὰ ὑψηλὰ φρονοῦντες, ἀλλὰ τοῖς ταπεινοῖς συναπαγόμενοι. Μὴ γίνεσθε φρόνιμοι παρ' ἑαυτοῖς. ¹⁷ Μηδενὶ κακὸν ἀντὶ κακοῦ ἀποδιδόντες. Προνοοῦμενοι καλὰ ἐνώπιον πάντων ἀνθρώπων. ¹⁸ Εἰ δυνατόν, τὸ ἐξ ὑμῶν, μετὰ πάντων ἀνθρώπων εἰρηνεύοντες. ¹⁹ Μὴ ἑαυτοὺς ἐκδικοῦντες, ἀγαπητοί, ἀλλὰ δότε τόπον τῇ ὀργῇ· γέγραπται γάρ, Ἐμοὶ ἐκδίκησις, ἐγὼ ἀνταποδώσω, λέγει Κύριος. ²⁰ Ἢ εἰ ἂν οὖν πεινᾷ ὁ ἐχθρὸς σου, ψάμιζε αὐτόν· εἰ ἂν διψᾷ, πότιζε αὐτόν· τοῦτο γὰρ ποιῶν, ἄνθρακας πυρὸς σωρεύσεις ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. ²¹ Μὴ νικῶ ὑπὸ τοῦ κακοῦ, ἀλλὰ νικά ἐν τῷ ἀγαθῷ τὸ κακόν.

† 12:4 μελη πολλα | πολλα μελη CT ‡ 12:5 ο | το CT § 12:11 κυριω
| καιρω ST * 12:14 υμας | — SBL WH † 12:15 και | — CT ‡ 12:16
γινεσθε | γεινεσθε TH § 12:20 εαν ουν 86.9% | αλλ εαν NA²⁸ 5% | αλλα
εαν NA²⁷ SBL TH WH 1%

13

1 Πᾶσα ψυχὴ ἐξουσίαις ὑπερεχούσαις ὑποτασέσθω· οὐ γάρ ἐστιν ἐξουσία εἰ μὴ *ὑπὸ Θεοῦ, αἱ δὲ οὖσαι †ἐξουσίαι ὑπὸ ‡τοῦ Θεοῦ τεταγμέναι εἰσίν. 2 Ὅστε ὁ ἀντιτασσόμενος τῇ ἐξουσίᾳ, τῇ τοῦ Θεοῦ διαταγῇ ἀνθέστηκεν· οἱ δὲ ἀνθεστηκότες ἑαυτοῖς κρίμα ὤληθονται. 3 Οἱ γὰρ ἄρχοντες οὐκ εἰσὶ φόβος *τῶν ἀγαθῶν ἔργων, ἀλλὰ τῶν κακῶν. Θέλεις δὲ μὴ φοβεῖσθαι τὴν ἐξουσίαν; Τὸ ἀγαθὸν ποιεῖ, καὶ ἔξεις ἔπαινον ἐξ αὐτῆς. 4 Θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστί σοι εἰς τὸ ἀγαθόν. Ἐὰν δὲ τὸ κακὸν ποιῆς, φοβοῦ· οὐ γὰρ εἰκῆ τὴν μάχαιραν φορεῖ· Θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστιν, †ἐκδικος εἰς ὀργὴν τῷ τὸ κακὸν πράσσοντι. 5 Διὸ ἀνάγκη ὑποτάσσεσθαι, οὐ μόνον διὰ τὴν ὀργὴν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν συνείδησιν. 6 Διὰ τοῦτο γὰρ καὶ φόρους τελεῖτε· λειτουργοὶ γὰρ Θεοῦ εἰσιν, εἰς αὐτὸ τοῦτο προσκαρτεροῦντες. 7 Ἀπόδοτε ‡οῦν πᾶσι τὰς ὀφειλάς· τῷ τὸν φόρον τὸν φόρον· τῷ τὸ τέλος τὸ τέλος· τῷ τὸν φόβον τὸν φόβον· τῷ τὴν τιμὴν τὴν τιμὴν.

8 Μηδενὶ μηδὲν ὀφείλετε, εἰ μὴ τὸ ὀφείλας ἀλλήλους· ὁ γὰρ ἀγαπῶν τὸν ἕτερον, νόμον πεπλήρωκε. 9 Τὸ γὰρ, Οὐ μοιχεύσεις, οὐ φονεύσεις, οὐ *κλέψεις, οὐκ ἐπιθυμήσεις, καὶ εἴ τις ἕτερα ἐντολή, ἐν †τούτῳ τῷ λόγῳ ἀνακεφαλαιοῦται, ἐν τῷ, Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς ‡σεαυτόν. 10 Ἡ ἀγάπη τῷ πλησίον κακὸν οὐκ ἐργάζεται· πλήρωμα οὖν νόμου ἡ ἀγάπη.

11 Καὶ τοῦτο, εἰδότες τὸν καιρὸν, ὅτι ὥρα ὁ ἡμᾶς ἤδη ἐξ ὕπνου ἐγερθῆναι· νῦν γὰρ ἐγγύτερον ἡμῶν ἡ σωτηρία ἢ ὅτε ἐπιστεύσαμεν. 12 Ἡ νύξ προέκοψεν, ἡ δὲ ἡμέρα ἤγγικεν· *ἀποθώμεθα οὖν τὰ ἔργα τοῦ σκότους, †καὶ ἐνδυσώμεθα τὰ ὄπλα τοῦ φωτός. 13 Ὡς ἐν ἡμέρᾳ, εὐσχημόνως περιπατήσωμεν, μὴ κώμοις καὶ μέθαις, μὴ κοίταις καὶ ἀσελγείαις, μὴ ἔριδι καὶ ζήλῳ. 14 †Ἄλλ' ἐνδύσασθε τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ τῆς σαρκὸς πρόνοιαν μὴ ποιεῖσθε, εἰς ἐπιθυμίαν.

* 13:1 υπο | απο TR † 13:1 εξουσαι | — CT ‡ 13:1 του | — CT § 13:2 ληφονται | λημψονται CT * 13:3 των αγαθων εργαων αλλα των κακων 94.3% | τω αγαθω εργω αλλα τω κακω CT 3.7% † 13:4 εκδικος εις οργην | εις οργην εκδικος ANT ‡ 13:7 ουν | — CT § 13:8 αγαπαν αλληλους | αλληλους αγαπαν CT * 13:9 κλεψεις | κλεψεις ου ψευδομαρτυρησεις BYZ PCK TR † 13:9 τουτω τω λογω | τω λογω τουτω CT ‡ 13:9 σεαυτον | εαυτον TR § 13:11 ημας ηδη | ηδη υμας CT * 13:12 αποθωμεθα 98.2% | αποβαλωμεθα SBL 0.7% † 13:12 και ενδυσωμεθα | ενδυσωμεθα δε CT ‡ 13:14 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH

14

1 Τὸν δὲ ἀσθενοῦντα τῇ πίστει προσλαμβάνεσθε, μὴ εἰς διακρίσεις διαλογισμῶν. 2 Ὃς μὲν πιστεύει φαγεῖν πάντα, ὁ δὲ ἀσθενῶν λάχανα ἐσθίει. 3 Ὁ ἐσθίων τὸν μὴ ἐσθίοντα μὴ ἐξουθενεῖτω, * καὶ ὁ μὴ ἐσθίων τὸν ἐσθίοντα μὴ κρινέτω· ὁ Θεὸς γὰρ αὐτὸν προσελάβετο. 4 Σὺ τίς εἶ ὁ κρίνων ἀλλότριον οἰκέτην; Τῷ ἰδίῳ κυρίῳ στήκει ἢ πίπτει. Σταθήσεται δέ· †δυνατὸς γὰρ ἐστὶν ὁ †Θεὸς στήσαι αὐτόν.

5 Ὃς ἄρα μὲν κρίνει ἡμέραν παρ' ἡμέραν, ὃς δὲ κρίνει πᾶσαν ἡμέραν. Ἐκαστος ἐν τῷ ἰδίῳ νοῖ πληροφορεῖσθω. 6 Ὁ φρονῶν τὴν ἡμέραν, Κυρίῳ φρονεῖ· * καὶ ὁ μὴ φρονῶν τὴν ἡμέραν, Κυρίῳ οὐ φρονεῖ. †Καὶ ὁ ἐσθίων Κυρίῳ ἐσθίει, εὐχαριστεῖ γὰρ τῷ Θεῷ· καὶ ὁ μὴ ἐσθίων Κυρίῳ οὐκ ἐσθίει, καὶ εὐχαριστεῖ τῷ Θεῷ. 7 Οὐδεὶς γὰρ ἡμῶν ἐαυτῷ ζῆ, καὶ οὐδεὶς ἐαυτῷ ἀποθνήσκει. 8 Ἐάν τε γὰρ ζῶμεν, τῷ Κυρίῳ ζῶμεν· ἐάν τε ἀποθνήσκωμεν, τῷ Κυρίῳ ἀποθνήσκομεν· ἐάν τε οὖν ζῶμεν, ἐάν τε ἀποθνήσκωμεν, τοῦ Κυρίου ἐσμέν. 9 Εἰς τοῦτο γὰρ Χριστὸς †καὶ ἀπέθανε καὶ ἀνέστη καὶ ἔζησεν, ἵνα καὶ νεκρῶν καὶ ζώντων κυριεύσῃ.

10 Σὺ δὲ τί κρίνεις τὸν ἀδελφόν σου; Ἡ καὶ σὺ τί ἐξουθενεῖς τὸν ἀδελφόν σου; Πάντες γὰρ παραστησόμεθα τῷ βήματι τοῦ *Χριστοῦ. 11 Γέγραπται γάρ,

Ζῶ ἐγώ, λέγει Κύριος· ὅτι ἐμοὶ κάμψει πᾶν γόνυ, καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσεται τῷ Θεῷ.

12 Ἄρα †οὖν ἕκαστος ἡμῶν περὶ ἐαυτοῦ λόγον δώσει †τῷ Θεῷ.

13 Μηκέτι οὖν ἀλλήλους κρίνωμεν· ἀλλὰ τοῦτο κρίνατε μᾶλλον, τὸ μὴ τιθέναι πρόσκομμα τῷ ἀδελφῷ ἢ σκάνδαλον. 14 Οἶδα καὶ πέπεισμαι ἐν Κυρίῳ Ἰησοῦ, ὅτι οὐδὲν κοινὸν δι' ἑαυτοῦ· εἰ μὴ τῷ λογιζομένῳ τι κοινὸν εἶναι, ἐκείνῳ κοινόν. 15 Εἰ *δὲ διὰ βρῶμα ὁ ἀδελφός

* 14:3 καὶ ο 95.2% | ο δε CT 2% † 14:4 δυνατος γαρ εστιν 92.5% | δυνατει γαρ CT 1.3% † 14:4 θεος | κυριος CT § 14:5 μεν | μεν γαρ NA WH * 14:6 καὶ ὁ μὴ φρονῶν τὴν ἡμέραν κυρίῳ οὐ φρονεῖ 92.8% | — CT 4.8% † 14:6 καὶ | — TR † 14:9 καὶ ἀπεθάνε καὶ ἀνέστη | ἀπεθάνε CT § 14:9 ἐζησεν | ἀνεζησεν TR * 14:10 χριστου 96% | θεου CT 2.4% † 14:12 ουν | — SBL † 14:12 τω θεω | — SBL § 14:14 αυτου | εαυτου CT TR * 14:15 δε | γαρ CT

σου λυπεῖται, οὐκέτι κατὰ ἀγάπην περιπατεῖς. Μὴ τῷ βρώματί σου ἐκεῖνον ἀπόλλυε, ὑπὲρ οὗ Χριστὸς ἀπέθανε. ¹⁶ Μὴ βλασφημείσθω οὖν ὑμῶν τὸ ἀγαθόν· ¹⁷ οὐ γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ βρῶσις καὶ πόσις, ἀλλὰ δικαιοσύνη καὶ εἰρήνη καὶ χαρὰ ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ. ¹⁸ Ὁ γὰρ ἐν τούτοις δουλεύων τῷ Χριστῷ εὐάρεστος τῷ Θεῷ, καὶ δόκιμος τοῖς ἀνθρώποις. ¹⁹ Ἄρα οὖν τὰ τῆς εἰρήνης διώκωμεν, καὶ τὰ τῆς οἰκοδομῆς τῆς εἰς ἀλλήλους. ²⁰ Μὴ ἔνεκεν βρώματος κατάλυε τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ. Πάντα μὲν καθαρὰ, ἀλλὰ κακὸν τῷ ἀνθρώπῳ τῷ διὰ προσκόμματος ἐσθίουσι. ²¹ Καλὸν τὸ μὴ φαγεῖν κρέα, μηδὲ πιεῖν οἶνον, μηδὲ ἐν ᾧ ὁ ἀδελφός σου προσκόπτει ἧ σκανδαλίζεται ἢ ἀσθενεῖ. ²² Σὺ *πίστιν ἔχεις; Κατὰ ἑαυτὸν ἔχε ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Μακάριος ὁ μὴ κρίνων ἑαυτὸν ἐν ᾧ δοκιμάζει. ²³ Ὁ δὲ διακρινόμενος, ἐὰν φάγη, κατακέκριται, ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως· πᾶν δὲ ὃ οὐκ ἐκ πίστεως, ἁμαρτία ἐστί.

²⁴ †Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑμᾶς στηρίξαι κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου καὶ τὸ κήρυγμα Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατὰ ἀποκάλυψιν μυστηρίου χρόνοις αἰωνίοις σεσιγημένου, ²⁵ φανερωθέντος δὲ νῦν, διὰ τε γραφῶν προφητικῶν, κατ' ἐπιταγὴν τοῦ αἰωνίου Θεοῦ, εἰς ὑπακοὴν πίστεως εἰς πάντα τὰ ἔθνη γνωρισθέντος, ²⁶ μόνῳ σοφῷ Θεῷ, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

15

¹ Ὁφείλομεν δὲ ἡμεῖς οἱ δυνατοὶ τὰ ἀσθενήματα τῶν ἀδυνάτων βαστάζειν, καὶ μὴ ἑαυτοῖς ἀρέσκειν. ² *Ἐκαστος ἡμῶν τῷ πλησίον ἀρεσκέτω εἰς τὸ ἀγαθὸν πρὸς οἰκοδομήν. ³ Καὶ γὰρ ὁ Χριστὸς οὐχ ἑαυτῷ ἤρρεσεν, ἀλλὰ, καθὼς γέγραπται, Οἱ ὄνειδισμοὶ τῶν ὄνειδιζόντων σε †ἐπέπεσον ἐπ' ἐμέ. ⁴ Ὅσα γὰρ προεγράφη, †εἰς τὴν ἡμετέραν διδασκαλίαν §προεγράφη, ἵνα διὰ τῆς ὑπομονῆς καὶ *διὰ τῆς παρακλήσεως τῶν γραφῶν τὴν ἐλπίδα ἔχωμεν. ⁵ Ὁ δὲ Θεὸς τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς παρακλήσεως δώη ὑμῖν τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν ἀλλήλοις

† 14:18 τουτοις | τουτω CT ‡ 14:21 πειν | πειν WH § 14:21 η

σκανδαλίζεται η ασθενει 86.5% | — NA WH 2.2% * 14:22 πιστιν | πιστιν ην CT † 14:22 σεαυτον | σαυτον TR ‡ 14:24 {include verses 24-26} 94.6% | {omit verses 24-26} CT TR 5.4% [Note: These verses appear at the end of chapter 16 in NA, TH, TR, and WH. SBL omits them completely.] § 14:26

ω | — SCR [Note: This variant appears in 16:27 in SCR.] * 15:2 εκαστος | εκαστος γαρ TR † 15:3 επεπεσον | επεπεσαν CT ‡ 15:4 εις 91.6% | παντα εις WH 1.9% § 15:4 προεγραφη | εγραφη CT * 15:4 δια | — ANT PCK TR

κατὰ Χριστὸν Ἰησοῦν· ⁶ ἵνα ὁμοθυμαδὸν ἐν ἐνὶ στόματι
δοξάζητε τὸν Θεὸν καὶ πατέρα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ.

⁷ Διὸ προσλαμβάνεσθε ἀλλήλους, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς
προσελάβετο ὑμᾶς, εἰς δόξαν τοῦ Θεοῦ. ⁸ Λέγω ἴδὲ,
*Χριστὸν Ἰησοῦν διάκονον γεγενῆσθαι περιτομῆς ὑπὲρ
ἀληθείας Θεοῦ, εἰς τὸ βεβαιῶσαι τὰς ἐπαγγελίας τῶν
πατέρων· ⁹ τὰ δὲ ἔθνη ὑπὲρ ἐλέους δοξάσαι τὸν Θεόν,
καθὼς γέγραπται,

Διὰ τοῦτο ἐξομολογήσομαί σοι ἐν ἔθνεσι,
καὶ τῷ ὀνόματί σου ψαλῶ.

¹⁰ Καὶ πάλιν λέγει,

Εὐφράνθητε, ἔθνη, μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ.

¹¹ Καὶ πάλιν,

Αἰνεῖτε τὸν Κύριον πάντα τὰ ἔθνη,
καὶ ἔπαινεσατε αὐτὸν πάντες οἱ λαοί.

¹² Καὶ πάλιν Ἡσαΐας λέγει,

Ἔσται ἡ ρίζα τοῦ Ἰεσσαί,
καὶ ὁ ἀνιστάμενος ἄρχειν ἐθνῶν·
ἐπ' αὐτῷ ἔθνη ἐλπιούσιν.

¹³ Ὁ δὲ Θεὸς τῆς ἐλπίδος πληρῶσαι ὑμᾶς πάσης χαρᾶς
καὶ εἰρήνης ἐν τῷ πιστεῦειν, εἰς τὸ περισσεύειν ὑμᾶς ἐν
τῇ ἐλπίδι, ἐν δυνάμει Πνεύματος Ἁγίου.

¹⁴ Πέπεισμαι δέ, ἀδελφοί μου, καὶ αὐτὸς ἐγὼ περὶ ὑμῶν,
ὅτι καὶ αὐτοὶ μεστοὶ ἐστε ἀγαθωσύνης, πεπληρωμένοι
πάσης *γνώσεως, δυνάμενοι καὶ ἄλλους νουθετεῖν.
¹⁵ †Τολμηρότερον δὲ ἔγραψα ὑμῖν, ἑσὶ ἀδελφοί, ἀπὸ μέρους,
ὡς ἐπαναμιμνήσκων ὑμᾶς, διὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν
μοι *ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ¹⁶ εἰς τὸ εἶναί με λειτουργὸν †Ἰησοῦ

† 15:7 υμας | ημας BYZ PCK TR WH † 15:7 θεου | του θεου CT § 15:8 δε
| γαρ CT * 15:8 χριστον ιησουν | ιησουν χριστον TR | χριστον CT † 15:9
εθνεσι | εθνεσι κυριε ANT PCK † 15:11 τον κυριον παντα τα εθνη | παντα
τα εθνη του κυριου CT § 15:11 επαινεσατε | επαινεσατωσαν CT * 15:14
γνωσεως | της γνωσεως NA TH WH † 15:14 αλλους | αλληλους ANT CT
TR † 15:15 τολμηροτερον | τολμηροτερωσ WH § 15:15 αδελφοι 91.6%
| — CT 2.9% * 15:15 υπο | απο WH † 15:16 ιησου χριστου | χριστου
ιησου CT

Χριστοῦ εἰς τὰ ἔθνη, ἱερουργοῦντα τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ, ἵνα γένηται ἡ προσφορὰ τῶν ἐθνῶν εὐπρόσδεκτος, ἡγιασμένη ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ. ¹⁷ Ἔχω οὖν †καύχησιν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τὰ πρὸς ἑστὸν Θεόν. ¹⁸ Οὐ γὰρ τολμήσω *λαλεῖν τι ὧν οὐ κατειργάσατο Χριστὸς δι' ἐμοῦ, εἰς ὑπακοὴν ἐθνῶν, λόγῳ καὶ ἔργῳ, ¹⁹ ἐν δυνάμει σημείων καὶ τεράτων, ἐν δυνάμει πνεύματος †Θεοῦ· ὥστε με ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ καὶ κύκλῳ μέχρι τοῦ Ἰλλυρικοῦ πεπληρωκένοι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ. ²⁰ οὕτω δὲ φιλοτιμούμενον εὐαγγελίζεσθαι, οὐχ ὅπου ὠνομάσθη Χριστός, ἵνα μὴ ἐπ' ἀλλότριον θεμέλιον οἰκοδομῶ· ²¹ ἀλλὰ, καθὼς γέγραπται,

†Οἷς οὐκ ἀνηγγέλη περὶ αὐτοῦ, ὄψονται·
καὶ οἱ οὐκ ἀκηκόασι συνήσουσι.

²² Διὸ καὶ ἐνεκοπτόμην τὰ πολλὰ τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς· ²³ νυνὶ δὲ μηκέτι τόπον ἔχων ἐν τοῖς κλίμασι τούτοις, ἔπιποθίαν δὲ ἔχων τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς ἀπὸ *πολλῶν ἐτῶν, ²⁴ ὡς †ἐὰν πορεύωμαι εἰς τὴν Σπανίαν, †ἐλεύσομαι πρὸς ὑμᾶς· ἐλπίζω γὰρ διαπορευόμενος θεάσασθαι ὑμᾶς, καὶ ὑφ' ὑμῶν προπεμφθῆναι ἐκεῖ, ἐὰν ὑμῶν πρῶτον ἀπὸ μέρους ἐμπλησθῶ. ²⁵ Νυνὶ δὲ πορεύομαι εἰς Ἱερουσαλήμ, διακουῶν τοῖς ἀγίοις. ²⁶ Ἐὐδόκησαν γὰρ Μακεδονία καὶ Ἀχαΐα κοινωσίαν τινὰ ποιήσασθαι εἰς τοὺς πτωχοὺς τῶν ἁγίων τῶν ἐν Ἱερουσαλήμ. ²⁷ *Εὐδόκησαν γὰρ, καὶ ὀφειλέται †αὐτῶν εἰσιν. Εἰ γὰρ τοῖς πνευματικοῖς αὐτῶν ἐκοινωνήσαν τὰ ἔθνη, ὀφείλουσι καὶ ἐν τοῖς σαρκικοῖς λειτουργῆσαι αὐτοῖς. ²⁸ Τοῦτο οὖν ἐπιτελέσας, καὶ σφραγισάμενος αὐτοῖς τὸν καρπὸν τοῦτον, ἀπελεύσομαι δι' ὑμῶν εἰς †τὴν Σπανίαν. ²⁹ Οἶδα δὲ ὅτι ἐρχόμενος πρὸς ὑμᾶς ἐν πληρώματι εὐλογίας ἑστοῦ εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ ἐλεύσομαι.

³⁰ Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ διὰ τῆς ἀγάπης τοῦ πνεύματος,

‡ 15:17 καυχῆσιν | τὴν καυχῆσιν NA SBL WH § 15:17 τον | — TR * 15:18 λαλεῖν τι | τι λαλεῖν CT † 15:19 θεοῦ | αἰοῦ WH | — SBL ‡ 15:21 οἱς οὐκ ἀνηγγέλη περὶ αὐτοῦ ὄψονται | ὄψονται οἱς οὐκ ἀνηγγέλη περὶ αὐτοῦ WH § 15:23 ἐπιποθίαν | ἐπιποθείαν WH * 15:23 πολλῶν | ἰκανῶν SBL WH † 15:24 ἐὰν | ἀν CT ‡ 15:24 ἐλεύσομαι πρὸς ὑμᾶς 65.3% | — CT 3.5% § 15:26 εὐδοκῆσαν | ἠυδοκῆσαν WH * 15:27 εὐδοκῆσαν | ἠυδοκῆσαν WH † 15:27 αὐτῶν εἰσιν | εἰσιν αὐτῶν CT ‡ 15:28 τὴν | — CT § 15:29 τοῦ εὐαγγελίου τοῦ 90.9% | — CT 3.6%

συναγωνίσασθαί μοι ἐν ταῖς προσευχαῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν Θεόν· ³¹ ἵνα ῥυσθῶ ἀπὸ τῶν ἀπειθούντων ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, καὶ *ἵνα ἡ διακονία μου ἢ εἰς Ἱερουσαλὴμ εὐπρόσδεκτος †γένηται τοῖς ἀγίοις· ³² ἵνα ἐν χαρᾷ ‡ἔλθω πρὸς ὑμᾶς διὰ θελήματος Θεοῦ, καὶ συναναπαύσωμαι ὑμῖν. ³³ Ὁ δὲ Θεὸς τῆς εἰρήνης μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν.

16

¹ Συνίστημι δὲ ὑμῖν Φοίβην τὴν ἀδελφὴν ἡμῶν, οὓσαν *διάκονον τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐν †Κεγχρεαῖς· ² ἵνα ‡αὐτὴν προσδέξησθε ἐν Κυρίῳ ἀξίως τῶν ἀγίων, καὶ παραστήτε αὐτῇ ἐν ᾧ ἂν ὑμῶν χρήζη πράγματι· καὶ γὰρ αὐτὴ προστάτις πολλῶν ἐγενήθη, καὶ ἑαυτοῦ ἐμοῦ.

³ Ἀσπάσασθε *Πρίσκαν καὶ Ἀκύλαν τοὺς συνεργούς μου ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ⁴ οἵτινες ὑπὲρ τῆς ψυχῆς μου τὸν ἑαυτῶν τράχηλον ὑπέθηκαν, οἷς οὐκ ἐγὼ μόνος εὐχαριστῶ, ἀλλὰ καὶ πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι τῶν ἐθνῶν· ⁵ καὶ τὴν κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίαν. Ἀσπάσασθε Ἐπαίνετον τὸν ἀγαπητόν μου, ὅς ἐστιν ἀπαρχὴ τῆς †Αχαΐας εἰς Χριστόν. ⁶ Ἀσπάσασθε ‡Μαριάμ, ἣτις πολλὰ ἐκοπίασεν εἰς ἡμᾶς. ⁷ Ἀσπάσασθε Ἀνδρόνικον καὶ Ἰουνίαν τοὺς συγγενεῖς μου καὶ συναιχμαλώτους μου, οἵτινές εἰσιν ἐπίσημοι ἐν τοῖς ἀποστόλοις, οἱ καὶ πρὸ ἐμοῦ *γεγόνασιν ἐν Χριστῷ. ⁸ Ἀσπάσασθε †Ἀμπλίαν τὸν ἀγαπητόν μου ἐν Κυρίῳ. ⁹ Ἀσπάσασθε Οὐρβανὸν τὸν συνεργὸν ἡμῶν ἐν Χριστῷ, καὶ Στάχυν τὸν ἀγαπητόν μου. ¹⁰ Ἀσπάσασθε Ἀπελλῆν τὸν δόκιμον ἐν Χριστῷ. Ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν Ἀριστοβούλου. ¹¹ Ἀσπάσασθε ‡Ἡρωδίωνα τὸν ἑσυγγενῆ μου. Ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν Ναρκίσσου, τοὺς ὄντας ἐν Κυρίῳ. ¹² Ἀσπάσασθε Τρύφαιναν καὶ Τρυφῶσαν τὰς κοπώσας ἐν Κυρίῳ. Ἀσπάσασθε Περσίδα τὴν ἀγαπητὴν, ἣτις πολλὰ ἐκοπίασεν ἐν Κυρίῳ. ¹³ Ἀσπάσασθε Ῥοῦφον τὸν ἐκλεκτὸν ἐν Κυρίῳ, καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ

* 15:31 ἵνα | — CT † 15:31 γενηται τοις αγιοις | τοις αγιοις γενηται CT ‡ 15:32 ελθω ... και συναναπαυσωμαι | ελθων ... συναναπαυσωμαι NA SBL

WH * 16:1 διακονον | και διακονον NA SBL WH † 16:1 κεγχραις | κενχραις TH WH ‡ 16:2 αυτην προσδεξησθε | προσδεξησθε αυτην WH

§ 16:2 αυτου εμου | εμου αυτου CT * 16:3 πρισκαν | πρισκιλλαν ANT BYZ TR † 16:5 αχαιας 94.8% | ασιας CT 4.4% ‡ 16:6 μαριαμ | μαριαν NA TH

WH § 16:6 ημας 75.9% | υμας CT PCK 23.2% * 16:7 γεγονασιν | γεγοναν CT † 16:8 αμπλιαν | αμπλιατον CT ‡ 16:11 ηρωδιωνα | ηροδιωνα TR

§ 16:11 συγγενη | συγγενην TH

έμοῦ. ¹⁴ Ἀσπάσασθε *Ἀσύγκριτον, Φλέγοντα, †Ερμᾶν, Πατρόβαν, Ἐρμῆν, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς ἀδελφούς. ¹⁵ Ἀσπάσασθε Φιλόλογον καὶ Ἰουλίαν, Νηρέα καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ, καὶ Ὀλυμπᾶν, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς πάντας ἀγίους. ¹⁶ Ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἀγίῳ. Ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ †ἐκκλησίαι τοῦ Χριστοῦ.

¹⁷ Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, σκοπεῖν τοὺς τὰς διχοστασίας καὶ τὰ σκάνδαλα, παρὰ τὴν διδαχὴν ἣν ὑμεῖς ἐμάθετε, ποιοῦντας· καὶ ὀφειλίετε ἀπ' αὐτῶν. ¹⁸ Οἱ γὰρ τοιοῦτοι τῷ Κυρίῳ ἡμῶν *Ἰησοῦ Χριστῷ οὐ δουλεύουσιν, ἀλλὰ τῇ ἑαυτῶν κοιλίᾳ· καὶ διὰ τῆς χρηστολογίας καὶ εὐλογίας ἐξαπατῶσι τὰς καρδίας τῶν ἀκάκων. ¹⁹ Ἡ γὰρ ὑμῶν ὑπακοὴ εἰς πάντας ἀφίκετο. †Χαίρω οὖν τὸ ἐφ' ὑμῖν· θέλω δὲ ὑμᾶς σοφοὺς †μεν εἶναι εἰς τὸ ἀγαθόν, ἀκεραίους δὲ εἰς τὸ κακόν. ²⁰ Ὁ δὲ Θεὸς τῆς εἰρήνης συντρίψει τὸν Σατανᾶν ὑπὸ τοὺς πόδας ὑμῶν ἐν τάχει. Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Ὁ Χριστοῦ μεθ' ὑμῶν.

²¹ *Ἀσπάζονται ὑμᾶς Τιμόθεος ὁ συνεργός μου, καὶ Λούκιος καὶ Ἰάσων καὶ Σωσίπατρος οἱ συγγενεῖς μου.

²² Ἀσπάζομαι ὑμᾶς ἐγὼ Τέρτιος, ὁ γράψας τὴν ἐπιστολὴν, ἐν Κυρίῳ.

²³ Ἀσπάζεται ὑμᾶς Γάϊος ὁ ξένος μου καὶ †τῆς ἐκκλησίας ὅλης. Ἀσπάζεται ὑμᾶς Ἐραστός ὁ οἰκονόμος τῆς πόλεως, καὶ Κούαρτος ὁ ἀδελφός.

²⁴ †Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν. S.*

* **16:14** ασυγκριτον | ασυνκριτον WH † **16:14** ερμαν πατροβαν ερμην | ερμην πατροβαν ερμαν CT † **16:16** εκκλησαι 73.1% | εκκλησαι πασαι CT 12.7% § **16:17** εκκλινατε | εκκλινετε NA SBL WH | εκκλεινετε TH * **16:18** ιησου | — CT † **16:19** χαιρω ουν το εφ υμιν | εφ υμιν ουν χαιρω CT † **16:19** μεν | — NA SBL TH § **16:20** χριστου μεθ υμων 92% | χριστου μεθ υμων αμην SCR 3.9% | μεθ υμων NA TH WH 1% * **16:21** ασπαζονται | ασπαζεται CT † **16:23** της εκκλησιας ολης | ολης της εκκλησιας CT † **16:24** η χαρις του κυριου ημων ιησου χριστου μετα παντων υμων αμην 83.3% | η χαρις του κυριου ημων ιησου χριστου μετα παντων ημων αμην PCK 8.2% | — NA TH WH 3.2% § **16:24** {omit verses 25–27} 92.9% | {include verses 25–27} NA TH TR WH 7.1% [Note: See 14:24–26.] * **16:24** The following scribal note is included in the colophons of many Greek manuscripts: Πρὸς Ῥωμαίους ἐγράφη ἀπὸ Κορίνθου διὰ Φοίβης τῆς διακόνου τῆς ἐν Κεγχρεαῖς ἐκκλησίας.

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Α

¹ Παῦλος κλητὸς ἀπόστολος *Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ θελήματος Θεοῦ, καὶ Σωσθένης ὁ ἀδελφός, ² τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ †τῇ οὐσῇ ἐν Κορίνθῳ, ἡγιασμένοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, κλητοῖς ἁγίοις, σὺν πᾶσι τοῖς ἐπικαλουμένοις τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν παντὶ τόπῳ, αὐτῶν †τε καὶ ὁῦμων· ³ χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

⁴ Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ *μου πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἐπὶ τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ τῇ δοθείσῃ ὑμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· ⁵ ὅτι ἐν παντὶ ἐπλουτίσθητε ἐν αὐτῷ, ἐν παντὶ λόγῳ καὶ πάσῃ γνώσει, ⁶ καθὼς τὸ μαρτύριον τοῦ Χριστοῦ ἐβεβαιώθη ἐν ὑμῖν· ⁷ ὥστε ὑμᾶς μὴ ὑστερεῖσθαι ἐν μηδενὶ χαρίσματι, ἀπεκδεχομένους τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ⁸ ὃς καὶ βεβαιώσει ὑμᾶς ἕως τέλους, ἀνεγκλήτους ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. ⁹ Πιστὸς ὁ Θεός, δι' οὗ ἐκλήθητε εἰς κοινωνίαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

¹⁰ Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα τὸ αὐτὸ λέγητε πάντες, καὶ μὴ ἦ ἐν ὑμῖν σχίσματα, ἥτε δὲ κατηρτισμένοι ἐν τῷ αὐτῷ νοῷ καὶ ἐν τῇ αὐτῇ γνώμῃ. ¹¹ Ἐδηλώθη γάρ μοι περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί μου, ὑπὸ τῶν Χλόης, ὅτι ἔριδες ἐν ὑμῖν εἰσι. ¹² Λέγω δὲ τοῦτο, ὅτι ἕκαστος ὑμῶν λέγει, Ἐγὼ μὲν εἰμι Παύλου, Ἐγὼ δὲ Ἀπολλῶ, Ἐγὼ δὲ Κηφᾶ, Ἐγὼ δὲ Χριστοῦ. ¹³ Μεμέρισται ὁ Χριστός; Μὴ Παῦλος ἐσταυρώθη ὑπὲρ ὑμῶν, ἢ εἰς τὸ ὄνομα Παύλου ἐβαπτίσθητε; ¹⁴ Εὐχαριστῶ †τῷ Θεῷ ὅτι οὐδένα ὑμῶν ἐβάπτισα, εἰ μὴ Κρίσπον καὶ Γάϊον· ¹⁵ ἵνα μὴ τις εἴπῃ ὅτι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα †εβάπτισα. ¹⁶ Ἐβάπτισα δὲ καὶ τὸν Στεφανᾶ οἶκον· λοιπὸν οὐκ οἶδα εἴ τινα ἄλλον ἐβάπτισα. ¹⁷ Οὐ γὰρ ἀπέστείλέ με Χριστὸς βαπτίζειν, ὁ δὲ εὐαγγελίζεσθαι· οὐκ ἐν σοφίᾳ λόγου, ἵνα μὴ κενωθῇ ὁ σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ.

* **1:1** ἰησου χριστου | χριστου ἰησου NA SBL † **1:2** τη ουση εν κορινθω ηγιασμενοις εν χριστω ἰησου 94.7% | ηγιασμενοις εν χριστω ἰησου τη ουση εν κορινθω SBL 0.8% ‡ **1:2** τε | — CT § **1:2** ημων | υμων PCK * **1:4** μου | — WH † **1:14** τω θεω | — SBL TH WH ‡ **1:15** εβαπτισα | εβαπτισθητε CT § **1:17** αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH

18 Ὁ λόγος γὰρ ὁ τοῦ σταυροῦ τοῖς μὲν ἀπολλυμένοις μωρία ἐστὶ, τοῖς δὲ σωζομένοις ἡμῖν δύναμις Θεοῦ ἐστὶ.
19 Γέγραπται γάρ,

Ἀπολῶ τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν,
καὶ τὴν σύνεσιν τῶν συνετῶν ἀθετήσω.

20 Ποῦ σοφός; Ποῦ γραμματεύς; Ποῦ *συζητητῆς τοῦ αἰῶνος τούτου; Οὐχὶ ἐμώρανεν ὁ Θεὸς τὴν σοφίαν τοῦ κόσμου †τούτου; 21 Ἐπειδὴ γὰρ ἐν τῇ σοφίᾳ τοῦ Θεοῦ οὐκ ἔγνω ὁ κόσμος διὰ τῆς σοφίας τὸν Θεόν, εὐδόκησεν ὁ Θεὸς διὰ τῆς μωρίας τοῦ κηρύγματος σῶσαι τοὺς πιστεύοντας. 22 Ἐπειδὴ καὶ Ἰουδαῖοι †σημεῖον αἰτοῦσι, καὶ Ἕλληνες σοφίαν ζητοῦσιν· 23 ἡμεῖς δὲ κηρύσσομεν Χριστὸν ἐσταυρωμένον, Ἰουδαίοις μὲν σκάνδαλον, Ἑλλησι δὲ μωρίαν· 24 αὐτοῖς δὲ τοῖς κλητοῖς, Ἰουδαίοις τε καὶ Ἑλλησι, Χριστὸν Θεοῦ δύναμιν καὶ Θεοῦ σοφίαν. 25 Ὅτι τὸ μωρὸν τοῦ Θεοῦ σοφώτερον τῶν ἀνθρώπων ἐστὶ, καὶ τὸ ἀσθενὲς τοῦ Θεοῦ ἰσχυρότερον τῶν ἀνθρώπων *ἐστὶ.

26 Βλέπετε γὰρ τὴν κλήσιν ὑμῶν, ἀδελφοί, ὅτι οὐ πολλοὶ σοφοὶ κατὰ σάρκα, οὐ πολλοὶ δυνατοί, οὐ πολλοὶ εὐγενεῖς· 27 ἀλλὰ τὰ μωρὰ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ Θεός, ἵνα †τοὺς σοφοὺς καταισχύνη· καὶ τὰ ἀσθενῆ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ Θεός, ἵνα καταισχύνη τὰ ἰσχυρά· 28 καὶ τὰ ἀγενῆ τοῦ κόσμου καὶ τὰ ἐξουθενημένα ἐξελέξατο ὁ Θεός, †καὶ τὰ μὴ ὄντα, ἵνα τὰ ὄντα καταργήσῃ· 29 ὅπως μὴ καυχῆσθαι πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον ἑτοῦ Θεοῦ. 30 Ἐξ αὐτοῦ δὲ ὑμεῖς ἐστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὃς ἐγενήθη *ἡμῖν σοφία ἀπὸ Θεοῦ, δικαιοσύνη τε καὶ ἁγιασμός, καὶ ἀπολύτρωσις· 31 ἵνα, καθὼς γέγραπται, Ὁ καυχώμενος, ἐν Κυρίῳ καυχάσθω.

2

1 Κἀγὼ ἐλθὼν πρὸς ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἦλθον οὐ καθ' ὑπεροχὴν λόγου ἢ σοφίας καταγγέλλων ὑμῖν τὸ *μαρτύριον τοῦ Θεοῦ. 2 Οὐ γὰρ ἔκρινα †τοῦ εἰδέναι τι ἐν ὑμῖν, εἰ μὴ Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ τοῦτον ἐσταυρωμένον.

* 1:20 συζητητης | συζητητης TH WH † 1:20 τουτου | — CT † 1:22 σημειον | σημεια CT § 1:23 ελλησι | εθνεσι CT * 1:25 εστι | — CT † 1:27 τους σοφους καταισχυνη | καταισχυνη τους σοφους CT † 1:28 και | — NA SBL TH § 1:29 του θεου | αυτου TR * 1:30 ημιν σοφια | σοφια ημιν CT * 2:1 μαρτυριον 93.1% | μυστηριον NA WH 4.4% † 2:2 του ειδεναι τι | τι ειδεναι CT

³ †Καὶ ἐγὼ ἐν ἀσθενείᾳ καὶ ἐν φόβῳ καὶ ἐν τρόμῳ πολλῶ ἐγενόμην πρὸς ὑμᾶς. ⁴ Καὶ ὁ λόγος μου καὶ τὸ κήρυγμά μου οὐκ ἐν Σπειθοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν ἀποδείξει πνεύματος καὶ δυνάμεως. ⁵ ἵνα ἡ πίστις ὑμῶν μὴ ᾗ ἐν σοφίᾳ ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐν δυνάμει Θεοῦ.

⁶ Σοφίαν δὲ λαλοῦμεν ἐν τοῖς τελείοις· σοφίαν δὲ οὐ τοῦ αἰῶνος τούτου, οὐδὲ τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου, τῶν καταργουμένων. ⁷ ἀλλὰ λαλοῦμεν *σοφίαν Θεοῦ ἐν μυστηρίῳ, τὴν ἀποκεκρυμμένην, ἣν προώρισεν ὁ Θεὸς πρὸ τῶν αἰώνων εἰς δόξαν ἡμῶν. ⁸ ἣν οὐδεὶς τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου ἔγνωκεν· εἰ γὰρ ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τὸν Κύριον τῆς δόξης ἐσταύρωσαν. ⁹ ἀλλὰ καθὼς γέγραπται,

Ἄ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδε, καὶ οὐκ ἤκουσε,
καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη,
† ἃ ἠτοίμασεν ὁ Θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν.

¹⁰ Ἡμῖν †δὲ ὁ Θεὸς ἀπεκάλυψε διὰ τοῦ πνεύματος *αὐτοῦ· τὸ γὰρ πνεῦμα πάντα †ἐρευνᾷ, καὶ τὰ βάθη τοῦ Θεοῦ. ¹¹ Τίς γὰρ οἶδεν ἀνθρώπων τὰ τοῦ ἀνθρώπου, εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου τὸ ἐν αὐτῷ; Οὕτω καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ οὐδεὶς †οἶδεν, εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ. ¹² Ἡμεῖς δὲ οὐ τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου ἐλάβομεν, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ Θεοῦ, ἵνα εἰδῶμεν τὰ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ χαρισθέντα ἡμῖν. ¹³ Ἄ καὶ λαλοῦμεν, οὐκ ἐν διδακτοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν διδακτοῖς Πνεύματος Ἁγίου, πνευματικοῖς πνευματικᾶ *συγκρίνοντες.

¹⁴ Ψυχικὸς δὲ ἄνθρωπος οὐ δέχεται τὰ τοῦ πνεύματος τοῦ Θεοῦ· μωρία γὰρ αὐτῷ ἐστὶ, καὶ οὐ δύναται γνῶναι, ὅτι πνευματικῶς ἀνακρίνεται. ¹⁵ Ὁ δὲ πνευματικὸς ἀνακρίνει †μὲν πάντα, αὐτὸς δὲ ὑπ' οὐδενὸς ἀνακρίνεται. ¹⁶ Τίς γὰρ ἔγνω νοῦν Κυρίου, ὃς †συμβιβᾷσει αὐτόν; Ἡμεῖς δὲ νοῦν Χριστοῦ ἔχομεν.

‡ 2:3 και εγω | καγω CT § 2:4 πειθοις ανθρωπινης σοφιας λογοις 66.9% | πειθοις σοφιας λογοις NA TH 3.9% | πιθοις σοφιας λογοις WH 0.6% | πειθοι σοφιας SBL 0% * 2:7 σοφιαν θεου | θεου σοφιαν CT † 2:9 α | οσα SBL WH † 2:10 δε | γαρ SBL WH § 2:10 ο θεος απεκαλυψε | απεκαλυψεν ο θεος CT * 2:10 αυτου | — CT † 2:10 ερευνα | εραυνα CT † 2:11 οιδεν | εγνωκεν CT § 2:13 αγιου | — CT * 2:13 συγκρινοντες | συνκρινοντες TH WH † 2:15 μεν | τα NA SBL † 2:16 συμβιβασει | συνβιβασει WH

3

1 *Καὶ ἐγώ, ἀδελφοί, οὐκ ἠδυνήθην ἰὺμῖν λαλῆσαι ὡς πνευματικοῖς, ἀλλ' ὡς σαρκικοῖς, ὡς νηπίοις ἐν Χριστῷ. 2 Γάλα ὑμᾶς ἐπότισα, ὁ καὶ οὐ βρῶμα· οὐπω γὰρ *ἐδύνασθε, ἀλλ' τοῦτε ἔτι νῦν δύνασθε. 3 ἔτι γὰρ σαρκικοί ἐστε· ὅπου γὰρ ἐν ὑμῖν ζῆλος καὶ ἔρις καὶ διχοστασίαι, οὐχὶ σαρκικοί ἐστε, καὶ κατὰ ἄνθρωπον περιπατεῖτε; 4 Ὅταν γὰρ λέγη τις, Ἐγὼ μὲν εἰμι Παύλου, ἕτερος δέ, Ἐγὼ Ἀπολλῶ, ὁ οὐχὶ σαρκικοί ἐστε;

5 *Τίς οὖν ἐστὶ Παῦλος, τίς δὲ Ἀπολλῶς, ἀλλ' ἡ διάκονοι δι' ὧν ἐπιστεύσατε, καὶ ἐκάστω ὡς ὁ Κύριος ἔδωκεν; 6 Ἐγὼ ἐφύτευσα, Ἀπολλῶς ἐπότισεν, ὁ Θεὸς ἠῆξανεν. 7 Ὅστε οὔτε ὁ φυτεύων ἐστὶ τι, οὔτε ὁ ποτίζων, ἀλλ' ὁ ἀυξάνων Θεός. 8 Ὁ φυτεύων δὲ καὶ ὁ ποτίζων ἐν εἰσιν· ἕκαστος δὲ τὸν ἴδιον μισθὸν *λήψεται κατὰ τὸν ἴδιον κόπον. 9 Θεοῦ γὰρ ἐσμεν συνεργοί· Θεοῦ γεώργιον, Θεοῦ οἰκοδομὴ ἐστε.

10 Κατὰ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι, ὡς σοφὸς ἀρχιτέκτων θεμέλιον ἰτέθεικα, ἄλλος δὲ ἐποικοδομεῖ. Ἐκαστος δὲ βλεπέτω πῶς ἐποικοδομεῖ. 11 Θεμέλιον γὰρ ἄλλον οὐδεὶς δύναται θεῖναι παρὰ τὸν κείμενον, ὅς ἐστιν Ἰησοῦς Χριστός. 12 Εἰ δέ τις ἐποικοδομεῖ ἐπὶ τὸν θεμέλιον ὁδοῦτον *χρυσόν, ἄργυρον, λίθους τιμίους, ξύλα, χόρτον, καλάμην, 13 ἐκάστου τὸ ἔργον φανερόν γενήσεται· ἡ γὰρ ἡμέρα δηλώσει, ὅτι ἐν πυρὶ ἀποκαλύπτεται· καὶ ἐκάστου τὸ ἔργον ὁποῖόν ἐστι τὸ πῦρ ἰδοκιμάσει. 14 Εἴ τις τὸ ἔργον μὲνει ὁ ὁδοικοδομήσει, μισθὸν *λήψεται. 15 Εἴ τις τὸ ἔργον κατακαήσεται, ζημιωθήσεται· αὐτὸς δὲ σωθήσεται, οὕτω δὲ ὡς διὰ πυρός.

16 Οὐκ οἶδατε ὅτι ναὸς Θεοῦ ἐστε, καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ ἰοῖκεῖ ἐν ὑμῖν; 17 Εἴ τις τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ φθείρει,

* 3:1 και εγω | καγω CT † 3:1 υμιν λαλησαι | λαλησαι υμιν CT TR ‡ 3:1 σαρκικοις | σαρκινιοις CT § 3:2 και | — CT * 3:2 εδυνασθε | ηδυνασθε ANT PCK TR † 3:2 ουτε | ουδε CT ‡ 3:3 και διχοστασαι 91.2% | — CT 4.8% § 3:4 ουχι σαρκικοι 94.9% | ουκ ανθρωποι CT 2.7% * 3:5 τις | τι CT † 3:5 παυλος τις δε απολλωσ 87.5% | απολλωσ τι δε εστι παυλος CT 3% ‡ 3:5 αλλ η | — CT § 3:6 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH * 3:8 ληψεται | λημψεται CT † 3:10 τεθεικα | εθηκα CT ‡ 3:11 χριστος | ο χριστος TR § 3:12 τουτον | — CT * 3:12 χρυσον αργυρον | χρυσιον αργυριον TH WH † 3:13 δοκιμασει | αυτο δοκιμασει CT ‡ 3:14 μενει | μενει ANT NA PCK SBL WH § 3:14 εποικοδομησε | επωκοδομησε ANT PCK TR * 3:14 ληψεται | λημψεται CT † 3:16 οικει εν υμιν | εν υμιν οικει WH

φθηρεῖ τοῦτον ὁ Θεός· ὁ γὰρ ναὸς τοῦ Θεοῦ ἅγιός ἐστιν, οἵτινές ἐστε ὑμεῖς.

18 Μηδεὶς ἐαυτὸν ἐξαπατάτω· εἴ τις δοκεῖ σοφὸς εἶναι ἐν ὑμῖν ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, μωρὸς γενέσθω, ἵνα γένηται σοφός. 19 Ἡ γὰρ σοφία τοῦ κόσμου τούτου μωρία παρὰ τῷ Θεῷ ἐστι. Γέγραπται γάρ, Ὁ δρασσόμενος τοὺς σοφοὺς ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτῶν. 20 Καὶ πάλιν, Κύριος γινώσκει τοὺς διαλογισμοὺς τῶν σοφῶν, ὅτι εἰσὶ μάταιοι. 21 Ὡστε μηδεὶς καυχάσθω ἐν ἀνθρώποις· πάντα γὰρ ὑμῶν ἐστιν, 22 εἴτε Παῦλος, εἴτε Ἀπολλῶς, εἴτε Κηφᾶς, εἴτε κόσμος, εἴτε ζωή, εἴτε θάνατος, εἴτε ἐνεστῶτα, εἴτε μέλλοντα· πάντα ὑμῶν ἔστιν, 23 ὑμεῖς δὲ Χριστοῦ, Χριστὸς δὲ Θεοῦ.

4

1 Οὕτως ἡμᾶς λογιζέσθω ἄνθρωπος, ὡς ὑπηρέτας Χριστοῦ καὶ οἰκονόμους μυστηρίων Θεοῦ. 2 *Ὁ δὲ λοιπὸν, ζητεῖται ἐν τοῖς οἰκονόμοις, ἵνα πιστὸς τις εὔρεθῆ. 3 Ἐμοὶ δὲ εἰς ἐλάχιστόν ἐστιν ἵνα ὑφ' ὑμῶν ἀνακριθῶ, ἢ ὑπὸ ἀνθρωπίνης ἡμέρας· ἀλλ' οὐδὲ ἐμαυτὸν ἀνακρίνω. 4 Οὐδὲν γὰρ ἐμαυτῷ σύννοια, ἀλλ' οὐκ ἐν τούτῳ δεδικαίωμα· ὁ δὲ ἀνακρίνων με Κύριός ἐστιν. 5 Ὡστε μὴ πρὸ καιροῦ τι κρίνετε, ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ Κύριος, ὃς καὶ φωτίσει τὰ κρυπτὰ τοῦ σκότους, καὶ φανερώσει τὰς βουλὰς τῶν καρδιῶν· καὶ τότε ὁ ἔπαινος γενήσεται ἐκάστῳ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ.

6 Ταῦτα δέ, ἀδελφοί, μετεσχημάτισα εἰς ἐμαυτὸν καὶ ἄπολλῶ δι' ὑμᾶς, ἵνα ἐν ἡμῖν μάθητε τὸ μὴ ὑπὲρ ὃ γέγραπται φρονεῖν, ἵνα μὴ εἰς ὑπὲρ τοῦ ἐνὸς φυσιοῦσθε κατὰ τοῦ ἐτέρου. 7 Τίς γὰρ σε διακρίνει; Τί δὲ ἔχεις ὃ οὐκ ἔλαβες; Εἰ δὲ καὶ ἔλαβες, τί καυχᾶσαι ὡς μὴ λαβών;

8 Ἦδη κεκορεσμένοι ἐστέ, ἤδη ἐπλουτήσατε, χωρὶς ἡμῶν ἐβασιλεύσατε· καὶ ὄφελόν γε ἐβασιλεύσατε, ἵνα καὶ ἡμεῖς ὑμῖν *συμβασιλεύσωμεν. 9 Δοκῶ γὰρ ὅτι ὁ Θεὸς ἡμᾶς τοὺς ἀποστόλους ἐσχάτους ἀπέδειξεν ὡς ἐπιθανατίους· ὅτι θέατρον ἐγενήθημεν τῷ κόσμῳ, καὶ ἀγγέλοις, καὶ ἀνθρώποις. 10 Ἡμεῖς μωροὶ διὰ Χριστόν, ὑμεῖς δὲ φρόνιμοι ἐν Χριστῷ· ἡμεῖς ἀσθενεῖς, ὑμεῖς δὲ ἰσχυροί· ὑμεῖς ἔνδοξοι, ἡμεῖς δὲ ἄτιμοι. 11 Ἄχρι τῆς ἄρτι ὥρας καὶ πεινώμεν, καὶ διψῶμεν, καὶ

‡ 3:20 γινώσκει | γεινώσκει TH § 3:22 ἐστιν | — CT * 4:2 ο δε | ὠδε CT † 4:6 ἀπολλῶ | ἀπολλῶν CT ‡ 4:6 ο γεγραπται φρονειν | α γεγραπται CT § 4:6 φυσιοουσθε | μη φυσιοουσθε HF PCK * 4:8 συμβασιλευσωμεν | συνβασιλευσωμεν TH WH † 4:9 οτι | — CT

‡γυμνητεύομεν, καὶ κολαφιζόμεθα, καὶ ἀστατοῦμεν,
 12 καὶ κοπιῶμεν ἐργαζόμενοι ταῖς ἰδίαις χερσί·
 λαιδορούμενοι εὐλογοῦμεν· διωκόμενοι ἀνεχόμεθα·
 13 §βλασφημούμενοι παρακαλοῦμεν· ὡς περικαθάρματα
 τοῦ κόσμου ἐγενήθημεν, πάντων περίψημα ἕως ἄρτι.

14 Οὐκ ἐντρέπων ὑμᾶς γράφω ταῦτα, ἀλλ' ὡς
 τέκνα μου ἀγαπητὰ *νουθετῶ. 15 Ἐὰν γὰρ μυρίους
 παιδαγωγούς ἔχητε ἐν Χριστῶ, ἀλλ' οὐ πολλοὺς
 πατέρας· ἐν γὰρ Χριστῶ Ἰησοῦ διὰ τοῦ εὐαγγελίου
 ἐγὼ ὑμᾶς ἐγέννησα. 16 Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, μιμηταί
 μου †γίνεσθε. 17 Διὰ τοῦτο ἔπεμψα ὑμῖν Τιμόθεον,
 ὅς ἐστι ‡τέκνον μου ἀγαπητὸν καὶ πιστὸν ἐν Κυρίῳ,
 ὃς ὑμᾶς ἀναμνήσει τὰς ὁδοὺς μου τὰς ἐν §Χριστῶ,
 καθὼς πανταχοῦ ἐν πάσῃ ἐκκλησίᾳ διδάσκω. 18 Ὡς
 μὴ ἐρχομένου δέ μου πρὸς ὑμᾶς ἐφυσιώθησάν τινες.
 19 Ἐλεύσομαι δὲ ταχέως πρὸς ὑμᾶς, ἐὰν ὁ Κύριος θελήσῃ,
 καὶ γνώσομαι οὐ τὸν λόγον τῶν πεφυσιωμένων, ἀλλὰ
 τὴν δύναμιν. 20 Οὐ γὰρ ἐν λόγῳ ἢ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ,
 ἀλλ' ἐν δυνάμει. 21 Τί θέλετε; Ἐν ῥάβδῳ ἔλθω πρὸς ὑμᾶς,
 ἢ ἐν ἀγάπῃ πνεύματί τε *πράοτητος;

5

1 Ὅλως ἀκούεται ἐν ὑμῖν πορνεία, καὶ τοιαύτη πορνεία,
 ἣτις οὐδὲ ἐν τοῖς ἔθνεσιν *ονομάζεται, ὥστε γυναῖκά
 τινα τοῦ πατρὸς ἔχειν. 2 Καὶ ὑμεῖς πεφυσιωμένοι ἐστέ,
 καὶ οὐχὶ μᾶλλον ἐπενθήσατε, ἵνα †ἐξαρθῇ ἐκ μέσου ὑμῶν
 ὁ τὸ ἔργον τοῦτο ‡ποιήσας.

3 Ἐγὼ μὲν γὰρ §ὼς ἀπὼν τῷ σώματι παρῶν δὲ τῷ
 πνεύματι, ἤδη κέκρικα ὡς παρῶν, τὸν οὕτω τοῦτο
 κατεργασάμενον, 4 ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου ἡμῶν
 Ἰησοῦ *Χριστοῦ, συναχθέντων ὑμῶν καὶ τοῦ ἐμοῦ
 πνεύματος, σὺν τῇ δυνάμει τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
 †Χριστοῦ, 5 παραδοῦναι τὸν τοιοῦτον τῷ Σατανᾶ εἰς
 ὄλεθρον τῆς σαρκός, ἵνα τὸ πνεῦμα σωθῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ
 τοῦ Κυρίου ‡Ἰησοῦ.

‡ 4:11 γυμνητευομεν | γυμνητευομεν CT PCK § 4:13 βλασφημουμενοι
 | δυσφημουμενοι CT * 4:14 νουθετω | νουθετων NA SBL WH † 4:16
 γινεσθε | γεινεσθε TH ‡ 4:17 τεκνον μου | μου τεκνον CT § 4:17 χριστω
 87.1% | χριστω ιησου NA SBL WH 12% * 4:21 πραοτητος | πραυτητος CT
 * 5:1 ονομαζεται 95.5% | — CT 3.3% † 5:2 εξαρθη | αρθη CT ‡ 5:2
 ποιησας | πραξας NA WH § 5:3 ως | — CT * 5:4 χριστου | — NA SBL
 WH † 5:4 χριστου | — CT ‡ 5:5 ιησου | — NA SBL WH

6 Οὐ καλὸν τὸ καύχημα ὑμῶν. Οὐκ οἶδατε ὅτι μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ; 7 Ἐκκαθάρατε τὴν παλαιὰν ζύμην, ἵνα ἦτε νέον φύραμα, καθὼς ἐστε ἄζυμοι. Καὶ γὰρ τὸ Πάσχα ἡμῶν *ὑπὲρ ἡμῶν †ἐτύθη Χριστός· 8 ὥστε ἐορτάζωμεν, μὴ ἐν ζύμῃ παλαιᾷ, μηδὲ ἐν ζύμῃ κακίας καὶ πονηρίας, ἀλλ' ἐν ἄζυμοις †εἰλικρινείας καὶ ἀληθείας.

9 Ἐγραψα ὑμῖν ἐν τῇ ἐπιστολῇ μὴ συναναμίγνυσθαι πόρνοις· 10 Ἐκαὶ οὐ πάντως τοῖς πόρνοις τοῦ κόσμου τούτου ἢ τοῖς πλεονέκταις, *ἢ ἄρπαξιν, ἢ εἰδωλολάτραις· ἐπεὶ †οφείλετε ἄρα ἐκ τοῦ κόσμου ἐξελεθεῖν. 11 †Νῦν δὲ ἔγραψα ὑμῖν μὴ συναναμίγνυσθαι, ἐὰν τις ἀδελφὸς ὀνομαζόμενος ἢ πόρνος, ἢ πλεονέκτης, ἢ εἰδωλολάτρης, ἢ λοιδόρος, ἢ μέθυσος, ἢ ἄρπαξ· τῷ τοιούτῳ μηδὲ συνεσθίειν. 12 Τί γὰρ μοι Ἐκαὶ τοὺς ἔξω κρίνειν; Οὐχὶ τοὺς ἔσω ὑμεῖς κρίνετε; 13 Τοὺς δὲ ἔξω ὁ Θεὸς *κρινεῖ. †Καὶ ἐξαρεῖτε τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν.

6

1 Τολμᾷ τις ὑμῶν, πρᾶγμα ἔχων πρὸς τὸν ἕτερον, κρίνεσθαι ἐπὶ τῶν ἀδίκων, καὶ οὐχὶ ἐπὶ τῶν ἀγίων; 2 *Οὐκ οἶδατε ὅτι οἱ ἅγιοι τὸν κόσμον κρινούσι; Καὶ εἰ ἐν ὑμῖν κρίνεται ὁ κόσμος, ἀνάξιοί ἐστε κριτηρίων ἐλαχίστων; 3 Οὐκ οἶδατε ὅτι ἀγγέλους κρινούμεν; Μήτι γε βιωτικά; 4 Βιωτικὰ μὲν οὖν κριτήρια ἐὰν ἔχητε, τοὺς ἐξουθενημένους ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, τούτους καθίζετε. 5 Πρὸς ἐντροπὴν ὑμῖν λέγω. Οὕτως οὐκ †ἐνὶ ἐν ὑμῖν †σοφὸς οὐδὲ εἷς, ὃς δυνήσεται διακρίναι ἀνὰ μέσον τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, 6 Ἐὰλλὰ ἀδελφὸς μετὰ ἀδελφοῦ κρίνεται, καὶ τοῦτο ἐπὶ ἀπίστων; 7 Ἦδη μὲν οὖν ὅλως ἥττημα *ὑμῖν ἐστίν, ὅτι κρίματα ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν. Διὰ τί οὐχὶ μᾶλλον ἀδικεῖσθε; Διὰ τί οὐχὶ μᾶλλον ἀποστερεῖσθε; 8 †Ἀλλὰ ὑμεῖς ἀδικεῖτε καὶ ἀποστερεῖτε, καὶ †ταῦτα ἀδελφούς.

9 Ἦ οὐκ οἶδατε ὅτι ἄδικοι Ἐβασίλειαν Θεοῦ οὐ κληρονομήσουσι; Μὴ πλανᾶσθε· οὔτε πόρνοι, οὔτε

§ 5:7 εκκαθαρατε | εκκαθαρατε ουν ANT BYZ PCK TR * 5:7 υπερ ημων 91.4% | — CT 3.5% † 5:7 ευθη | εθυθη SCR † 5:8 ειλικρινειας | ειλικρινιας WH § 5:10 και | — CT * 5:10 η | και CT † 5:10 οφειλετε | ωφειλετε CT † 5:11 νυν | νυνη HF PCK TR § 5:12 και | — CT * 5:13 κρινει | κρινει SBL TR WH † 5:13 και εξαιρετε | εξαρατε CT * 6:2 ουκ | η ουκ CT † 6:5 ενι | εστιν TR † 6:5 σοφος ουδε εις | ουδεις σοφος CT § 6:6 αλλα | αλλ NA²⁸ * 6:7 υμιν | εν υμιν TR † 6:8 αλλα | αλλ NA²⁸ PCK † 6:8 ταυτα | τουτο CT § 6:9 βασιλειαν θεου | θεου βασιλειαν CT

εἰδωλολάτραι, οὔτε μοιχοί, οὔτε μαλακοί, οὔτε ἄρσενοκοῖται, ¹⁰ οὔτε *πλεονέκται, οὔτε κλέπται, οὔτε μέθυσοι, οὐ λοῖδοροι, οὐχ ἄρπαγες, βασιλείαν Θεοῦ †οὐ κληρονομήσουσι. ¹¹ Καὶ ταῦτά τινες ἦτε· †ἀλλὰ ἀπελούσασθε, §ἀλλὰ ἡγιάσθητε, *ἀλλ' ἐδικαιώθητε ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου †Ἰησοῦ, καὶ ἐν τῷ πνεύματι τοῦ Θεοῦ ἡμῶν.

¹² Πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐκ ἐγὼ ἐξουσιασθήσομαι ὑπό τινος. ¹³ Τὰ βρώματα τῆ κοιλίας, καὶ ἡ κοιλία τοῖς βρώμασιν· ὁ δὲ Θεὸς καὶ ταύτην καὶ ταῦτα καταργήσει. Τὸ δὲ σῶμα οὐ τῆ πορνείας, ἀλλὰ τῷ Κυρίῳ, καὶ ὁ Κύριος τῷ σώματι· ¹⁴ ὁ δὲ Θεὸς καὶ τὸν Κύριον ἡγειρε καὶ ἡμᾶς ἐξεγερεῖ διὰ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ. ¹⁵ Οὐκ οἶδατε ὅτι τὰ σώματα ὑμῶν μέλη Χριστοῦ ἐστίν; Ἄρα οὖν τὰ μέλη τοῦ Χριστοῦ ποιήσω πόρνης μέλη; Μὴ γένοιτο. ¹⁶ †Οὐκ οἶδατε ὅτι ὁ κολλώμενος τῆ πόρνη ἐν σώμα ἐστίν; Ἔσονται γάρ, φησίν, οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. ¹⁷ Ὁ δὲ κολλώμενος τῷ Κυρίῳ ἐν πνεῦμα ἐστίν. ¹⁸ Φεύγετε τὴν πορνείαν. Πᾶν ἁμάρτημα ὃ ἐὰν ποιήσῃ ἄνθρωπος ἐκτὸς τοῦ σώματός ἐστίν· ὁ δὲ πορνεύων εἰς τὸ ἴδιον σῶμα ἁμαρτάνει. ¹⁹ Ἡ οὐκ οἶδατε ὅτι τὸ σῶμα ὑμῶν ναὸς τοῦ ἐν ὑμῖν Ἁγίου Πνεύματός ἐστίν, οὗ ἔχετε ἀπὸ Θεοῦ; Καὶ οὐκ ἐστὲ ἐαυτῶν, ²⁰ ἠγοράσθητε γὰρ τιμῆς· δοξάσατε δὴ τὸν Θεὸν ἐν τῷ σώματι ὑμῶν, §καὶ ἐν τῷ πνεύματι ὑμῶν, ἅτινά ἐστι τοῦ Θεοῦ.

7

¹ Περὶ δὲ ὧν ἐγράψατέ *μοι, καλὸν ἀνθρώπῳ γυναικὸς μὴ ἄπτεσθαι. ² Διὰ δὲ τὰς πορνείας ἕκαστος τὴν ἐαυτοῦ γυναῖκα ἐχέτω, καὶ ἐκάστη τὸν ἴδιον ἄνδρα ἐχέτω. ³ Τῆ γυναικὶ ὁ ἀνὴρ τὴν †ὀφειλομένην εὐνοίαν ἀποδιδότω· ὁμοίως δὲ καὶ ἡ γυνὴ τῷ ἀνδρί. ⁴ Ἡ γυνὴ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει, †ἀλλ' ὁ ἀνὴρ· ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ἀνὴρ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει, §ἀλλ' ἡ γυνή. ⁵ Μὴ ἀποστερεῖτε ἀλλήλους, εἰ μήτι ἂν ἐκ

* **6:10** πλεονεκται ουτε κλεπται ουτε | κλεπται ουτε πλεονεκται ουτε TR | κλεπται ουτε πλεονεκται ου CT † **6:10** ου 82.1% | — CT 14.3% ‡ **6:11** αλλα | αλλ NA²⁸ § **6:11** αλλα | αλλ NA²⁸ PCK * **6:11** αλλ | αλλα ANT NA²⁷ SBL TH WH † **6:11** ιησου | ιησου χριστου NA | ημων ιησου χριστου TH WH ‡ **6:16** ουκ | η ουκ ANT BYZ CT PCK TR § **6:20** και εν τω πνευματι υμων ατινα εστι του θεου 93.4% | — CT 3.8% * **7:1** μοι | — CT † **7:3** οφειλομενην ευνοιαν | οφειλην CT ‡ **7:4** αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH § **7:4** αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH

συμφώνου πρὸς καιρόν, ἵνα *σχολάζητε †τῇ νηστεία καὶ τῇ προσευχῇ, καὶ πάλιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ †συνέρχησθε, ἵνα μὴ πειράζη ὑμᾶς ὁ Σατανᾶς διὰ τὴν ἀκρασίαν ὑμῶν. ⁶ Τοῦτο δὲ λέγω κατὰ ὁμογνωμίαν, οὐ κατ' ἐπιταγήν. ⁷ Θέλω *γὰρ πάντας ἀνθρώπους εἶναι ὡς καὶ ἐμαυτὸν· †ἀλλ' ἕκαστος ἴδιον †χάρισμα ἔχει ἐκ Θεοῦ, ὅς μὲν οὕτως, ὅς δὲ οὕτως.

⁸ Λέγω δὲ τοῖς ἀγάμοις καὶ ταῖς χήραις, καλὸν αὐτοῖς *ἐστὶν ἐὰν μείνωσιν ὡς καὶ ἐγώ. ⁹ Εἰ δὲ οὐκ ἐγκρατεύονται, γαμησάτωσαν· †κρεῖσσον γὰρ ἐστὶ †γαμῆσαι ἢ πυροῦσθαι.

¹⁰ Τοῖς δὲ γεγαμηκόσι παραγγέλλω, οὐκ ἐγώ, ὁ Κύριος, γυναῖκα ἀπὸ ἀνδρὸς μὴ χωρισθῆναι. ¹¹ ἐὰν δὲ καὶ χωρισθῆ, μενέτω ἄγαμος, ἢ τῷ ἀνδρὶ καταλλαγήτω—καὶ ἄνδρα γυναῖκα μὴ ἀφιέναι.

¹² Τοῖς δὲ λοιποῖς *ἐγὼ λέγω, οὐχ ὁ Κύριος· εἴ τις ἀδελφὸς γυναῖκα ἔχει ἄπιστον, καὶ †αὐτὴ συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐτοῦ, μὴ ἀφιέτω αὐτήν. ¹³ Καὶ γυνὴ †ἥτις ἔχει ἄνδρα ἄπιστον, καὶ ὁ αὐτὸς συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐτῆς, μὴ ἀφιέτω *αὐτόν. ¹⁴ Ἠγίασται γὰρ ὁ ἀνὴρ ὁ ἄπιστος ἐν τῇ γυναικί, καὶ ἡγίασται ἡ γυνὴ ἢ ἄπιστος ἐν τῷ ἀνδρὶ· ἐπεὶ ἄρα τὰ τέκνα ὑμῶν ἀκάθαρτά ἐστι, νῦν δὲ ἅγια ἐστὶν. ¹⁵ Εἰ δὲ ὁ ἄπιστος χωρίζεται, χωρίζεσθω. Οὐ δεδούλωται ὁ ἀδελφὸς ἢ ἡ ἀδελφὴ ἐν τοῖς τοιούτοις· ἐν δὲ εἰρήνῃ κέκληκεν †ἡμᾶς ὁ Θεός. ¹⁶ Τί γὰρ οἶδας, γυναί, εἰ τὸν ἄνδρα σώσεις; Ἦ τί οἶδας, ἄνερ, εἰ τὴν γυναῖκα σώσεις;

¹⁷ Εἰ μὴ ἐκάστω ὡς ὁ Θεός, ἕκαστον ὡς κέκληκεν ὁ †Κύριος, οὕτω περιπατεῖτω. Καὶ οὕτως ἐν ταῖς ἐκκλησίαις πάσαις διατάσσομαι. ¹⁸ Περιτετμημένος τις ἐκλήθη; Μὴ ἐπισπάσθω. Ἐν ἀκροβυστία †τις ἐκλήθη; Μὴ περιτεμνέσθω. ¹⁹ Ἡ περιτομὴ οὐδὲν ἐστὶ, καὶ ἡ ἀκροβυστία οὐδὲν ἐστὶν,

* 7:5 σχολαζητε | σχολασθητε CT † 7:5 τη νηστεια και 91.5% | — CT 6.8% † 7:5 συνερχησθε | συνερχεσθε PCK | ητε CT § 7:6 συγνωμηνη | συγνωμηνη TH WH * 7:7 γαρ | δε CT † 7:7 αλλ | αλλα CT † 7:7 χαρισμα εχει | εχει χαρισμα CT § 7:7 ος μεν ουτως ος 94% | ο μεν ουτως ο CT 4% * 7:8 εστιν | — CT † 7:9 κρεισσον | κρειττον CT † 7:9 γαμησαι | γαμειν WH § 7:10 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH * 7:12 εγω λεγω | λεγω εγω CT † 7:12 αυτη | αυτη CT † 7:13 ητις | ει τις ANT NA SBL § 7:13 αυτος | ουτος CT * 7:13 αυτον | τον αυδρα CT † 7:14 ανδρι 94.7% | αδελφω CT 3.5% † 7:15 ημας | υμας NA WH § 7:17 εμερισεν | μεμερικεν WH * 7:17 θεος 86% | κυριος CT 4.5% † 7:17 κυριος | θεος

ἀλλὰ τήρησις ἐντολῶν Θεοῦ. ²⁰ Ἐκαστος ἐν τῇ κλήσει ἧ ἐκλήθη, ἐν ταύτῃ μενέτω. ²¹ Δοῦλος ἐκλήθη; Μῆ σοι μελέτω· ἀλλ' εἰ καὶ δύνασαι ἐλεύθερος γενέσθαι, μᾶλλον χρῆσαι. ²² Ὁ γὰρ ἐν Κυρίῳ κληθεὶς δοῦλος, ἀπελεύθερος Κυρίου ἐστίν· ὁμοίως ὁ ἐλεύθερος κληθεὶς, δοῦλός ἐστι Χριστοῦ. ²³ Τιμῆς ἠγοράσθητε· μὴ * γίνεσθε δοῦλοι ἀνθρώπων. ²⁴ Ἐκαστος ἐν ᾧ ἐκλήθη, ἀδελφοί, ἐν τούτῳ μενέτω παρὰ †Θεῶ.

²⁵ Περὶ δὲ τῶν παρθένων ἐπιταγὴν Κυρίου οὐκ ἔχω γνώμην δὲ δίδωμι ὡς ἠλεημένος ὑπὸ Κυρίου πιστὸς εἶναι. ²⁶ Νομίζω οὖν τοῦτο καλὸν ὑπάρχειν διὰ τὴν ἐνεστῶσαν ἀνάγκην, ὅτι καλὸν ἀνθρώπῳ τὸ οὕτως εἶναι. ²⁷ Δέδεσαι γυναικί; Μῆ ζήτηί λύσιν. Λέλυσαι ἀπὸ γυναικός; Μῆ ζήτηί γυναικᾶ. ²⁸ Ἐὰν δὲ καὶ †γήμης, οὐχ ἡμαρτες· καὶ ἐὰν γήμη ἢ παρθένος, οὐχ ἡμαρτε. Θλίψιν δὲ τῇ σαρκὶ ἔξουσιν οἱ τοιοῦτοι· ἐγὼ δὲ ὑμῶν φείδομαι. ²⁹ Τοῦτο δέ φημι, ὁ ἀδελφοί, ὁ καιρὸς συνεσταλμένος· * τὸ λοιπὸν ἐστὶν ἵνα καὶ οἱ ἔχοντες γυναικᾶς ὡς μὴ ἔχοντες ᾧσι· ³⁰ καὶ οἱ κλαίοντες, ὡς μὴ κλαίοντες· καὶ οἱ χαίροντες, ὡς μὴ χαίροντες· καὶ οἱ ἀγοράζοντες, ὡς μὴ κατέχοντες· ³¹ καὶ οἱ χρώμενοι †τῷ κόσμῳ τούτῳ, ὡς μὴ καταχρώμενοι· παράγει γὰρ τὸ σχῆμα τοῦ κόσμου τούτου.

³² Θέλω δὲ ὑμᾶς ἀμερίμνους εἶναι. Ὁ ἄγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ Κυρίου, πῶς †ἀρέσει τῷ Κυρίῳ· ³³ ὁ δὲ γαμήσας μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς ὁ ἀρέσει τῇ γυναικί. ³⁴ * Μεμερίσται καὶ ἡ γυνὴ †καὶ ἡ παρθένος. Ἡ ἄγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ Κυρίου, ἵνα ἧ ἡ ἁγία καὶ †σώματι καὶ †πνεύματι· ἡ δὲ γαμήσασα μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς * ἀρέσει τῷ ἀνδρί. ³⁵ Τοῦτο δὲ πρὸς τὸ ὑμῶν αὐτῶν †συμφέρον λέγω· οὐχ ἵνα βρόχον ὑμῖν ἐπιβάλω, ἀλλὰ πρὸς τὸ εὐσχημον καὶ †εὐπρόσεδρον τῷ Κυρίῳ ἀπερισπάστως.

³⁶ Εἰ δέ τις ἀσχημονεῖν ἐπὶ τὴν παρθένον αὐτοῦ

§ 7:22 και | — CT * 7:23 γινεσθε | γεινεσθε TH † 7:24 θεω | τω θεω ANT TR † 7:28 γημης | γαμησης CT § 7:29 αδελφοι | αδελφοι οτι SCR * 7:29 το λοιπον εστιν | εστι το λοιπον CT † 7:31 τω κοσμω τουτω | τον κοσμον CT † 7:32 αρεσει | αρεση CT § 7:33 αρεσει | αρεση CT * 7:34 μεμερισται και | μεμερισται TR | και μεμερισται και CT † 7:34 και η παρθενος η αγαμος 91.9% | η αγαμος και η παρθενος CT 3.7% † 7:34 σωματι | τω σωματι CT § 7:34 πνευματι | τω πνευματι CT * 7:34 αρεσει | αρεση CT † 7:35 συμφερον | συμφορον CT † 7:35 ευπροσεδρον | ευπαρεδρον ANT CT

νομίζει, ἐὰν ἦ ὑπέρακμος, καὶ οὕτως ὀφείλει ὁ γίνεσθαι, ὃ θέλει ποιείτω· οὐχ ἁμαρτάνει· γαμείτωσαν. ³⁷ Ὁς δὲ ἔστηκεν *ἐδραῖος ἐν τῇ καρδίᾳ, μὴ ἔχων ἀνάγκην, ἐξουσίαν δὲ ἔχει περὶ τοῦ ἰδίου θελήματος, καὶ τοῦτο κέκρικεν ἐν τῇ †καρδίᾳ αὐτοῦ, †τοῦ τηρεῖν τὴν ἑαυτοῦ παρθένον, καλῶς §ποιεῖ. ³⁸ Ὡστε καὶ ὁ *ἐγκαμίζων καλῶς ποιεῖ· †ὁ δὲ μὴ †ἐγκαμίζων κρεῖσσον §ποιεῖ.

³⁹ Γυνὴ δέδεται *νόμῳ ἐφ' ὅσον χρόνον ζῆ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς· ἐὰν δὲ †καὶ κοιμηθῆ ὁ †ἀνὴρ, ἐλευθέρα ἐστὶν ὧ θέλει γαμηθῆναι, μόνον ἐν Κυρίῳ. ⁴⁰ Μακαριωτέρα δὲ ἐστὶν ἐὰν οὕτω μείνῃ, κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην· δοκῶ §δὲ κάγῳ πνεῦμα Θεοῦ ἔχειν.

8

¹ Περὶ δὲ τῶν εἰδωλοθύτων, οἶδαμεν ὅτι πάντες γινώσκοντες ἔχομεν. Ἡ γνώσις φυσιοῦ, ἢ δὲ ἀγάπη οἰκοδομεῖ. ² Εἰ *δέ τις δοκεῖ †εἰδέναι τι, †οὐδέπω οὐδὲν ἔγνωκε καθὼς δεῖ γινώσκειν. ³ εἰ δὲ τις ἀγαπᾷ τὸν Θεόν, οὗτος ἔγνωσται ὑπ' αὐτοῦ.

⁴ Περὶ τῆς βρώσεως οὖν τῶν εἰδωλοθύτων, οἶδαμεν ὅτι οὐδὲν εἶδωλον ἐν κόσμῳ, καὶ ὅτι οὐδεὶς Θεὸς §ἕτερος εἰ μὴ εἷς. ⁵ Καὶ γὰρ εἶπερ εἰσὶ λεγόμενοι θεοί, εἴτε ἐν οὐρανῷ εἴτε ἐπὶ *γῆς· ὡς περ εἰσὶ θεοὶ πολλοί, καὶ κύριοι πολλοί· ⁶ ἀλλ' ἡμῖν εἷς Θεὸς ὁ πατήρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα, καὶ ἡμεῖς εἰς αὐτόν· καὶ εἷς Κύριος Ἰησοῦς Χριστός, δι' οὗ τὰ πάντα, καὶ ἡμεῖς δι' αὐτοῦ.

⁷ Ἀλλ' οὐκ ἐν πᾶσιν ἡ γνώσις· τινὲς δὲ τῇ †συνειδήσει τοῦ εἰδώλου ἕως ἄρτι ὡς εἰδωλόθυτον ἐσθίουσι, καὶ ἡ συνειδήσις αὐτῶν ἀσθενῆς οὕσα μολύνεται. ⁸ Βρῶμα δὲ ἡμᾶς οὐ †παρίστησι τῷ Θεῷ· οὔτε §γὰρ ἐὰν φαγῶμεν

§ 7:36 γινεσθαι | γεινεσθαι TH * 7:37 εδραιος εν τη καρδια | εν τη καρδια αυτου εδραιος CT † 7:37 καρδια αυτου | ιδια καρδια CT ‡ 7:37 του | — CT § 7:37 ποιει | ποιησει CT * 7:38 εκγαμιζων 69.7% | γαμιζων την εαυτου παρθενον NA WH 3.8% | γαμιζων την παρθενον εαυτου SBL TH 0.3% † 7:38 ο δε | και ο CT ‡ 7:38 εκγαμιζων | γαμιζων CT § 7:38 ποιει | ποιησει CT * 7:39 νομῳ 95.1% | — CT 2.5% † 7:39 και | — ANT CT TR ‡ 7:39 ανηρ | ανηρ αυτης ANT TR § 7:40 δε | γαρ WH * 8:2 δε | — CT † 8:2 ειδεναι | εγνωκεναι CT ‡ 8:2 ουδεπω ουδεν εγνωκε | ουπω εγνω CT § 8:4 ετερος | — CT * 8:5 γης | της γης ANT BYZ PCK TR † 8:7 συνειδησει του ειδωλου εως αρτι 93.3% | συνηθεια εως αρτι του ειδωλου CT 4.4% ‡ 8:8 παριστησι | παραστησει CT § 8:8 γαρ εαν φαγῶμεν περισσευομεν ουτε εαν μη φαγῶμεν υστερουμεθα 80.4% | εαν φαγῶμεν περισσευομεν ουτε εαν μη φαγῶμεν υστερουμεθα TH 1.4% | εαν μη φαγῶμεν υστερουμεθα ουτε εαν φαγῶμεν περισσευομεν NA WH 0.8%

περισσεύομεν, οὔτε ἐὰν μὴ φάγωμεν ὑστερούμεθα.
 9 Βλέπετε δὲ μήπως ἡ ἐξουσία ὑμῶν αὕτη πρόσκομμα
 γένηται τοῖς *ἀσθενούσιν. 10 Ἐὰν γὰρ τις ἴδῃ σε
 τὸν ἔχοντα γνώσιν ἐν †ειδωλείῳ κατακείμενον, οὐχὶ
 ἡ συνείδησις αὐτοῦ ἀσθενοῦς ὄντος οἰκοδομηθήσεται
 εἰς τὸ τὰ εἰδωλόθυτα ἐσθίειν; 11 †Καὶ ἀπολεῖται ὁ
 ἀσθενῶν ὁ ἀδελφὸς ἐπὶ τῇ σῆ γνώσει, δι' ὃν Χριστὸς
 ἀπέθανεν; 12 Οὕτω δὲ ἀμαρτάνοντες εἰς τοὺς ἀδελφούς,
 καὶ τύπτοντες αὐτῶν τὴν συνείδησιν ἀσθενούσαν, εἰς
 Χριστὸν ἀμαρτάνετε. 13 Διόπερ εἰ βρῶμα σκανδαλίζει
 τὸν ἀδελφόν μου, οὐ μὴ φάγω κρέα εἰς τὸν αἰῶνα, ἵνα
 μὴ τὸν ἀδελφόν μου σκανδαλίσω.

9

1 Οὐκ εἰμὶ *ἀπόστολος; Οὐκ εἰμὶ ἐλεύθερος; Οὐχὶ
 Ἰησοῦν †Χριστὸν τὸν Κύριον ἡμῶν †ἑώρακα; Οὐ τὸ ἔργον
 μου ὑμεῖς ἐστε ἐν Κυρίῳ; 2 Εἰ ἄλλοις οὐκ εἰμὶ ἀπόστολος,
 ἀλλὰ γε ὑμῖν εἰμι· ἡ γὰρ σφραγὶς ὁμοῦ ἐμῆς ἀποστολῆς
 ὑμεῖς ἐστε ἐν Κυρίῳ.

3 Ἡ ἐμὴ ἀπολογία τοῖς ἐμὲ ἀνακρίνουσιν * αὕτη ἐστί.
 4 Μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν φαγεῖν καὶ †πνεῖν; 5 Μὴ οὐκ
 ἔχομεν ἐξουσίαν ἀδελφὴν γυναῖκα περιάγειν, ὡς καὶ οἱ
 λοιποὶ ἀπόστολοι, καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Κυρίου, καὶ Κηφᾶς;
 6 Ἡ μόνος ἐγὼ καὶ Βαρνάβας οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν †τοῦ
 μὴ ἐργάζεσθαι; 7 Τίς στρατεύεται ἰδίῳις ὀψωνίοις ποτέ;
 Τίς φυτεύει ἀμπελῶνα, καὶ ὅτι ἐκ τοῦ καρποῦ αὐτοῦ οὐκ
 ἐσθίει; * Ἡ τίς ποιμαίνει ποίμνην, καὶ ἐκ τοῦ γάλακτος
 τῆς ποίμνης οὐκ ἐσθίει;

8 Μὴ κατὰ ἄνθρωπον ταῦτα λαλῶ; Ἡ †οὐχὶ καὶ ὁ νόμος
 ταῦτα λέγει; 9 Ἐν γὰρ τῷ †Μωϋσέως νόμῳ γέγραπται, Οὐ
 ὄψιμι βοῦν ἄλοῶντα. Μὴ τῶν βοῶν μέλει τῷ Θεῷ;
 10 Ἡ δι' ἡμᾶς πάντως λέγει; Δι' ἡμᾶς γὰρ ἐγράφη, ὅτι
 * ἐπ' ἐλπίδι ὀφείλει ὁ ἀροτριῶν ἀροτριᾶν, καὶ ὁ ἄλοῶν

* 8:9 ασθενουσιν | ασθενεσιν CT † 8:10 ειδωλειω | ειδωλιω WH † 8:11
 και απολειται 90.5% | απολλυται γαρ CT 0.8% § 8:11 αδελφος επι τη ση
 γνωσει 90% | εν τη ση γνωσει ο αδελφος CT 1.4% * 9:1 αποστολος ουκ
 ειμι ελευθερος 92% | ελευθερος ουκ ειμι αποστολος CT 5.8% † 9:1 χριστον
 | — CT † 9:1 εωρακα | εορακα NA SBL WH § 9:2 της εμης | μου της CT
 * 9:3 αυτη εστι | εστιν αυτη CT † 9:4 πειν | πειν NA SBL WH † 9:6
 του | — CT § 9:7 εκ του καρπου | τον καρπον CT * 9:7 η | — SBL
 † 9:8 ουχι και ο νομος ταυτα | και ο νομος ταυτα ου CT † 9:9 μωυσεως |
 μωσεως ANT BYZ PCK TR § 9:9 φιμωσεις | κημωσεις NA SBL * 9:10 επ
 ελπιδι οφειλει | οφειλει επ ελπιδι CT

†τῆς ἐλπίδος αὐτοῦ μετέχειν ἐπ' ἐλπίδι. ¹¹ Εἰ ἡμεῖς ὑμῖν τὰ πνευματικὰ ἐσπείραμεν, μέγα εἰ ἡμεῖς ὑμῶν τὰ σαρκικὰ θερίσομεν; ¹² Εἰ ἄλλοι τῆς ἐξουσίας ὑμῶν μετέχουσιν, οὐ μᾶλλον ἡμεῖς;

Ἄλλ' οὐκ ἐχρησάμεθα τῇ ἐξουσίᾳ ταύτῃ, ἀλλὰ πάντα στέγομεν, ἵνα μὴ Ἐγκοπήν τινα δῶμεν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ. ¹³ Οὐκ οἶδατε ὅτι οἱ τὰ ἱερὰ ἐργαζόμενοι *ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἐσθίουσιν, οἱ τῷ θυσιαστηρίῳ †προσεδρεύοντες τῷ θυσιαστηρίῳ ‡συμμερίζονται; ¹⁴ Οὕτω καὶ ὁ Κύριος διέταξε τοῖς τὸ εὐαγγέλιον καταγγέλλουσιν ἐκ τοῦ εὐαγγελίου ζῆν.

¹⁵ Ἐγὼ δὲ Σούδενι ἐχρησάμην τούτων· οὐκ ἔγραψα δὲ ταῦτα ἵνα οὕτω γένηται ἐν ἐμοί· καλὸν γάρ μοι μᾶλλον ἀποθανεῖν, ἢ τὸ καύχημά μου *ἵνα τις κενώσῃ. ¹⁶ Ἐὰν γὰρ εὐαγγελίζωμαι, οὐκ ἔστι μοι καύχημα· ἀνάγκη γάρ μοι ἐπίκειται· οὐαὶ †δὲ μοί ἐστιν, ἐὰν μὴ ‡εὐαγγελίζωμαι. ¹⁷ Εἰ γὰρ ἐκὼν τοῦτο πράσσω, μισθὸν ἔχω· εἰ δὲ ἄκων, οἰκονομίαν πεπίστευμαι. ¹⁸ Τίς οὖν ἔστιν ὁ μισθός; Ἵνα εὐαγγελιζόμενος ἀδάπανον θήσω τὸ εὐαγγέλιον *τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ μὴ καταχρησασθαι τῇ ἐξουσίᾳ μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ.

¹⁹ Ἐλεύθερος γὰρ ὢν ἐκ πάντων, πᾶσιν ἐμαυτὸν ἐδούλωσα, ἵνα τοὺς πλείονας κερδήσω. ²⁰ Καὶ ἐγενόμην τοῖς Ἰουδαίοις ὡς Ἰουδαῖος, ἵνα Ἰουδαίους κερδήσω· τοῖς ὑπὸ νόμον ὡς ὑπὸ †νόμον, ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον κερδήσω· ²¹ τοῖς ἀνόμοις ὡς ἄνομος, μὴ ὢν ἄνομος ‡Θεῷ ἀλλ' ἔννομος ἘΧριστῷ, ἵνα *κερδήσω †άνομους. ²² Ἐγενόμην τοῖς ἀσθενέσιν ὡς ἀσθενής, ἵνα τοὺς ἀσθενεῖς κερδήσω. Τοῖς πᾶσι γέγονα ἑτὰ πάντα, ἵνα πάντως τινας σώσω. ²³ *Τοῦτο δὲ ποιῶ διὰ τὸ εὐαγγέλιον, ἵνα †συγκοινωνὸς αὐτοῦ γένωμαι.

† 9:10 της ελπιδος αυτου μετεχειν επ ελπιδι 90.1% | επ ελπιδι του μετεχειν CT 3.5% ‡ 9:12 εξουσιας υμων | υμων εξουσιας CT § 9:12 εγκοπην τινα | τινα εγκοπην NA SBL TH | τινα ενκοπην WH * 9:13 εκ | τα εκ CT † 9:13 προσεδρευοντες | παρεδρευοντες CT ‡ 9:13 συμεριζονται | συμεριζονται WH § 9:15 ουδενι εχρησαμην | ου κεχρημαι ουδενι CT * 9:15 ινα τις κενωση | ουδεις κενωσει CT † 9:16 δε | γαρ CT ‡ 9:16 ευαγγελιζωμαι | ευαγγελισωμαι NA SBL WH § 9:18 μοι 80.3% | μου CT 13.3% * 9:18 του χριστου | — CT † 9:20 νομον 92.1% | νομον μη ων αυτος υπο νομον CT 6.9% ‡ 9:21 θεω | θεου CT § 9:21 χριστω | χριστου CT * 9:21 κερδησω | κερδανω CT † 9:21 ανομους | τους ανομους CT ‡ 9:22 ως | — CT § 9:22 τα | — CT * 9:23 τουτο 91.4% | παντα CT 7.4% † 9:23 συγκοινωνος | συνκοινωνος TH WH

24 Οὐκ οἶδατε ὅτι οἱ ἐν σταδίῳ τρέχοντες πάντες μὲν τρέχουσιν, εἷς δὲ λαμβάνει τὸ βραβεῖον; Οὕτω τρέχετε, ἵνα καταλάβητε. 25 Πᾶς δὲ ὁ ἀγωνιζόμενος πάντα ἐγκρατεύεται· ἐκεῖνοι μὲν οὖν ἵνα φθαρτὸν στέφανον λάβωσιν, ἡμεῖς δὲ ἄφθαρτον. 26 Ἐγὼ τοίνυν οὕτω τρέχω ὡς οὐκ ἀδήλως· οὕτω πυκτεύω, ὡς οὐκ ἀέρα φέρων· 27 Ἄλλ' ὑπωπιάζω μου τὸ σῶμα καὶ δουλαγωγῶ, μήπως, ἄλλοις κηρύξας, αὐτὸς ἀδόκιμος γένωμαι.

10

1 Οὐ θέλω *δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι οἱ πατέρες ἡμῶν πάντες ὑπὸ τὴν νεφέλην ἦσαν, καὶ πάντες διὰ τῆς θαλάσσης διήλθον, 2 καὶ πάντες εἰς τὸν ἱερὸν Μωϋσῆν ἐβαπτίσαντο ἐν τῇ νεφέλῃ καὶ ἐν τῇ θαλάσσῃ, 3 καὶ πάντες τὸ αὐτὸ βρῶμα πνευματικὸν ἔφαγον, 4 καὶ πάντες τὸ αὐτὸ πομα πνευματικὸν ἔπιον· ἔπιον γὰρ ἐκ πνευματικῆς ἀκολουθούσης πέτρας· ἡ δὲ πέτρα ἦν ὁ Χριστός. 5 Ἄλλ' οὐκ ἐν τοῖς πλείοσιν αὐτῶν εὐδόκησεν ὁ Θεός· κατεστρώθησαν γὰρ ἐν τῇ ἐρήμῳ.

6 Ταῦτα δὲ τύποι ἡμῶν ἐγενήθησαν, εἰς τὸ μὴ εἶναι ἡμᾶς ἐπιθυμητὰς κακῶν, καθὼς κάκεῖνοι ἐπεθύμησαν. 7 Μηδὲ εἰδωλολάτραι γίνεσθε, καθὼς τινες αὐτῶν ὡσπερ γέγραπται, Ἐκάθισεν ὁ λαὸς φαγεῖν καὶ πνεῖν, καὶ ἀνέστησαν παίζειν. 8 Μηδὲ πορνεύωμεν, καθὼς τινες αὐτῶν ἐπόρνευσαν, καὶ ἔπεσον ἔν μιᾷ ἡμέρᾳ εἴκοσι τρεῖς χιλιάδες. 9 Μηδὲ ἐκπειράζωμεν τὸν Χριστόν, καθὼς καὶ τινες αὐτῶν ἐπέειρασαν, καὶ ὑπὸ τῶν ὄψεων ἀπώλοντο. 10 Μηδὲ γογγύζετε, ὡς καθὼς καὶ τινες αὐτῶν ἐγόγγυσαν, καὶ ἀπώλοντο ὑπὸ τοῦ ὀλοθρευτοῦ. 11 Ταῦτα δὲ πάντα τύποι συνέβαινον ἐκείνοις· ἐγγράφη δὲ πρὸς νουθεσίαν ἡμῶν, εἰς οὓς τὰ τέλη τῶν αἰῶνων κατήνησεν. 12 Ὡστε ὁ δοκῶν

‡ 9:26 δερων | δαιρων PCK § 9:27 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL WH * 9:27 υπωπιαζω | υποπιαζω ANT * 10:1 δε | γαρ CT † 10:2 μωυσην | μωσην TR ‡ 10:2 εβαπτισαντο | εβαπτισθησαν NA § 10:3 βρωμα πνευματικον | πνευματικον βρωμα CT * 10:4 πομα πνευματικον επιον | πνευματικον επιον πομα CT † 10:4 δε πετρα | πετρα δε CT ‡ 10:5 ευδοκησεν | ηυδοκησεν SBL TH WH § 10:7 γινεσθε | γεινεσθε TH * 10:7 ωσπερ | ως ANT TR † 10:7 πνειν | πνειν CT ‡ 10:8 επεσον | επεσαν CT § 10:8 εν | — CT * 10:9 χριστον 89% | κυριον TH WH 7.3% † 10:9 και | — CT ‡ 10:9 απωλοντο | απωλλυντο CT § 10:10 καθως και 78.2% | καθως TH 18% | καθαπερ NA SBL WH 1% * 10:11 παντα | — CT † 10:11 τυποι συνεβαινον 84.4% | τυπικως συνεβαινεν CT 7.8% ‡ 10:11 κατηνησεν |

ἐστάναι, βλεπέτω μὴ πέση. ¹³ Πειρασμὸς ὑμᾶς οὐκ εἴληφεν εἰ μὴ ἀνθρώπινος· Σπιστὸς δὲ ὁ Θεός, ὃς οὐκ ἔασει ὑμᾶς πειρασθῆναι ὑπὲρ ὃ δύνασθε, ἀλλὰ ποιήσει σὺν τῷ πειρασμῷ καὶ τὴν ἔκβασιν, τοῦ δύνασθαι *ὑμᾶς ὑπενεγκεῖν.

¹⁴ Διόπερ, ἀγαπητοί μου, φεύγετε ἀπὸ τῆς †ειδωλολατρείας. ¹⁵ Ὡς φρονίμοις λέγω, κρίνατε ὑμεῖς ὁ φημι. ¹⁶ Τὸ ποτήριον τῆς εὐλογίας ὃ εὐλογοῦμεν, οὐχὶ κοινωνία †τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ ἐστὶ; Τὸν ἄρτον ὃν κλῶμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ ἐστὶν; ¹⁷ Ὅτι εἷς ἄρτος, ἐν σῶμα, οἱ πολλοὶ ἐσμεν· οἱ γὰρ πάντες ἐκ τοῦ ἐνὸς ἄρτου μετέχομεν. ¹⁸ Βλέπετε τὸν Ἰσραὴλ κατὰ σάρκα· Σοὺχὶ οἱ ἐσθίοντες τὰς θυσίας κοινωνοὶ τοῦ θυσιαστηρίου εἰσὶ; ¹⁹ Τί οὖν φημι; Ὅτι *εἰδωλὸν τί ἐστὶν; Ἡ ὅτι εἰδωλόθυτόν τί ἐστὶν; ²⁰ Ἀλλ' ὅτι ἃ †θύει τὰ ἔθνη, δαιμονίοις †θύει, καὶ οὐ Θεῷ· οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς κοινωνοὺς τῶν δαιμονίων Σγίνεσθαι. ²¹ Οὐ δύνασθε ποτήριον Κυρίου πίνειν καὶ ποτήριον δαιμονίων· οὐ δύνασθε τραπέζης Κυρίου μετέχειν καὶ τραπέζης δαιμονίων. ²² Ἡ παραζηλοῦμεν τὸν Κύριον; Μὴ ἰσχυρότεροι αὐτοῦ ἐσμεν;

²³ Πάντα *μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει. Πάντα †μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα οἰκοδομεῖ. ²⁴ Μηδεὶς τὸ ἑαυτοῦ ζητεῖτω, ἀλλὰ τὸ τοῦ ἑτέρου †ἐκαστος. ²⁵ Πᾶν τὸ ἐν μακέλλῳ πωλούμενον ἐσθίετε, μηδὲν ἀνακρίνοντες διὰ τὴν συνείδησιν. ²⁶ Τοῦ Σγὰρ Κυρίου ἡ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς. ²⁷ Εἰ *δέ τις καλεῖ ὑμᾶς τῶν ἀπίστων, καὶ θέλετε πορεύεσθαι, πᾶν τὸ παρατιθέμενον ὑμῖν ἐσθίετε, μηδὲν ἀνακρίνοντες διὰ τὴν συνείδησιν. ²⁸ Ἐὰν δέ τις ὑμῖν εἴπῃ, Τοῦτο †ειδωλόθυτόν ἐστὶ, μὴ ἐσθίετε δι' ἐκεῖνον τὸν μηνύσαντα καὶ τὴν συνείδησιν· †Τοῦ γὰρ Κυρίου ἡ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς. ²⁹ Συνείδησιν δὲ λέγω, οὐχὶ τὴν ἑαυτοῦ, ἀλλὰ τὴν τοῦ ἑτέρου· ἵνα τί γὰρ ἡ ἐλευθερία μου κρίνεται ὑπὸ ἄλλης συνειδήσεως;

§ 10:13 πιστος | δυνατος PCK * 10:13 υμας | — CT † 10:14
ειδωλολατρειας | ειδωλολατριας ANT CT PCK † 10:16 του αιματος του
χριστου εστι | εστι του αιματος του χριστου CT § 10:18 ουχι | ουχ NA
SBL WH * 10:19 ειδωλον τι εστιν η οτι ειδωλοθυτον | ειδωλοθυτον τι
εστιν η οτι ειδωλον CT † 10:20 θυει τα εθνη | θυουσι NA SBL | θυουσι τα
εθνη TH WH † 10:20 θυει και ου θεω | και ου θεω θυουσιν CT § 10:20
γινεσθαι | γεινεσθαι TH * 10:23 μοι | — CT † 10:23 μοι | — CT † 10:24
εκαστος 82.1% | — CT 4.4% § 10:26 γαρ κυριου | κυριου γαρ CT * 10:27
δε | — CT † 10:28 ειδωλοθυτον | ιεροθυτον CT † 10:28 του γαρ κυριου
η γη και το πληρωμα αυτης 88.3% | — CT 8.3%

³⁰ Ἐἰ ἐγὼ χάριτι μετέχω, τί βλασφημοῦμαι ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εὐχαριστῶ;

³¹ Εἴτε οὖν ἐσθίετε, εἴτε πίνετε, εἴτε τι ποιεῖτε, πάντα εἰς δόξαν Θεοῦ ποιεῖτε. ³² Ἀπρόσκοποι * γίνεσθε καὶ Ἰουδαίοις καὶ Ἑλλησι καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ· ³³ καθὼς κἀγὼ πάντα πᾶσιν ἀρέσκω, μὴ ζητῶν τὸ ἑμαυτοῦ †συμφῆρον, ἀλλὰ τὸ τῶν πολλῶν, ἵνα σωθῶσι.

11

¹ Μιμηταί μου * γίνεσθε, καθὼς κἀγὼ Χριστοῦ.

² Ἐπαινῶ δὲ ὑμᾶς, †ἀδελφοί, ὅτι πάντα μου μέμνησθε, καὶ καθὼς παρέδωκα ὑμῖν τὰς παραδόσεις κατέχετε. ³ Θέλω δὲ ὑμᾶς εἰδέναι, ὅτι παντὸς ἀνδρὸς ἡ κεφαλὴ ὁ Χριστὸς ἐστὶ· κεφαλὴ δὲ γυναικός, ὁ ἀνὴρ· κεφαλὴ δὲ †Χριστοῦ, ὁ Θεός. ⁴ Πᾶς ἀνὴρ προσευχόμενος ἢ προφητεύων, κατὰ κεφαλῆς ἔχων, καταισχύνει τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. ⁵ Πᾶσα δὲ γυνὴ προσευχομένη ἢ προφητεύουσα ἀκατακαλύπτω τῇ κεφαλῇ, καταισχύνει τὴν κεφαλὴν ἑαυτῆς· ἐν γὰρ ἐστὶ καὶ τὸ αὐτὸ τῇ ἐξυρημένῃ. ⁶ Εἰ γὰρ οὐ κατακαλύπτεται γυνή, καὶ κειράσθω· εἰ δὲ αἰσχροὺν γυναικὶ τὸ * κείρασθαι ἢ ξυρᾶσθαι, κατακαλυπτέσθω. ⁷ Ἄνὴρ μὲν γὰρ οὐκ ὀφείλει κατακαλύπτεσθαι τὴν κεφαλὴν, εἰκὼν καὶ δόξα Θεοῦ ὑπάρχων· †γυνὴ δὲ δόξα ἀνδρός ἐστίν. ⁸ Οὐ γὰρ ἐστὶν ἀνὴρ ἐκ γυναικός, ἀλλὰ γυνὴ ἐξ ἀνδρός· ⁹ καὶ γὰρ οὐκ ἐκτίσθη ἀνὴρ διὰ τὴν γυναῖκα, ἀλλὰ γυνὴ διὰ τὸν ἄνδρα· ¹⁰ διὰ τοῦτο ὀφείλει ἡ γυνὴ ἐξουσίαν ἔχειν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς διὰ τοὺς ἀγγέλους. ¹¹ Πλὴν οὔτε †ἀνὴρ χωρὶς γυναικός, οὔτε γυνὴ χωρὶς ἀνδρός, ἐν Κυρίῳ. ¹² Ὡσπερ γὰρ ἡ γυνὴ ἐκ τοῦ ἀνδρός, οὕτω καὶ ὁ ἀνὴρ διὰ τῆς γυναικός, τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ Θεοῦ. ¹³ Ἐν ὑμῖν αὐτοῖς κρίνατε· πρέπον ἐστὶ γυναῖκα ἀκατακάλυπτον τῷ Θεῷ προσεύχεσθαι; ¹⁴ Ἡ οὐδὲ * αὐτὴ ἡ φύσις διδάσκει ὑμᾶς, ὅτι ἀνὴρ μὲν ἐὰν κομᾶ, ἀτιμία αὐτῷ ἐστίν; ¹⁵ Γυνὴ δὲ ἐὰν κομᾶ, δόξα αὐτῇ ἐστίν. Ὅτι ἡ κόμη ἀντὶ περιβολαίου †δέδοται. ¹⁶ Εἰ δέ τις δοκεῖ φιλόνεικος εἶναι, ἡμεῖς

§ 10:30 εἰ | εἰ δε TR * 10:32 γινεσθε και ιουδαιοις | και ιουδαιοις γινεσθε NA SBL WH | και ιουδαιοις γεινεσθε TH † 10:33 συμφερον | συμφορον CT * 11:1 γινεσθε | γεινεσθε TH † 11:2 αδελφοι | — CT † 11:3 χριστου | του χριστου CT § 11:5 εαυτης | αυτης CT * 11:6 κειρασθαι | κειρεσθαι PCK † 11:7 γυνη | η γυνη CT † 11:11 ανηρ χωρις γυναικος ουτε γυνη χωρις ανδρος | γυνη χωρις ανδρος ουτε ανηρ χωρις γυναικος CT § 11:14 η | — CT * 11:14 αυτη η φυσις | η φυσις αυτη CT † 11:15 δεδοται | δεδοται αυτη ANT NA TR WH

τοιαύτην συνήθειαν οὐκ ἔχομεν, οὐδὲ αἱ ἐκκλησίαι τοῦ Θεοῦ.

¹⁷ Τοῦτο δὲ παραγγέλλων οὐκ ἐπαινῶ, ὅτι οὐκ εἰς τὸ κρείττον ἄλλ' εἰς τὸ ἥττον συνέρχεσθε. ¹⁸ Πρῶτον μὲν γὰρ συνερχομένων ὑμῶν ἐν ἐκκλησίᾳ, ἀκούω σχίσματα ἐν ὑμῖν ὑπάρχειν, καὶ μέρος τι πιστεύω. ¹⁹ Δεῖ γὰρ καὶ αἰρέσεις ἐν ὑμῖν εἶναι, ἵνα οἱ δόκιμοι φανεροὶ γένωνται ἐν ὑμῖν. ²⁰ Συνερχομένων οὖν ὑμῶν ἐπὶ τὸ αὐτό, οὐκ ἔστι κυριακὸν δεῖπνον φαγεῖν. ²¹ Ἐκαστος γὰρ τὸ ἴδιον δεῖπνον προλαμβάνει ἐν τῷ φαγεῖν, καὶ ὃς μὲν πεινᾷ, ὃς δὲ μεθύει. ²² Μὴ γὰρ οἰκίας οὐκ ἔχετε εἰς τὸ ἐσθίειν καὶ πίνειν; Ἡ τῆς ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ καταφρονεῖτε, καὶ καταισχύνετε τοὺς μὴ ἔχοντας; Τί ὑμῖν εἶπω; Ἐπαινέσω ὑμᾶς ἐν τούτῳ; Οὐκ ἐπαινῶ.

²³ Ἐγὼ γὰρ παρέλαβον ἀπὸ τοῦ Κυρίου ὃ καὶ παρέδωκα ὑμῖν, ὅτι ὁ Κύριος Ἰησοῦς ἐν τῇ νυκτὶ ἣ παρεδίδοτο ἔλαβεν ἄρτον, ²⁴ καὶ εὐχαριστήσας ἔκλασε καὶ εἶπε, Ἄβετε, φάγετε· τοῦτό μού ἐστι τὸ σῶμα τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κλόμενον· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. ²⁵ Ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον μετὰ τὸ δειπνήσαι, λέγων, Τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ καινὴ διαθήκη ἐστὶν ἐν τῷ ἐμῷ αἵματι· τοῦτο ποιεῖτε, ὡσάκις ἄν πίνητε, εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. ²⁶ Ὡσάκις γὰρ ἂν ἐσθίητε τὸν ἄρτον τοῦτον, καὶ τὸ ποτήριον τοῦτο πίνητε, τὸν θάνατον τοῦ Κυρίου καταγγέλλετε ἄχρις οὔ ἂν ἔλθῃ.

²⁷ Ὡστε ὃς ἂν ἐσθίῃ τὸν ἄρτον τοῦτον ἢ πίνη τὸ ποτήριον τοῦ Κυρίου ἀναξίως τοῦ Κυρίου, ἔνοχος ἔσται τοῦ σώματος καὶ τοῦ αἵματος τοῦ Κυρίου. ²⁸ Δοκιμαζέτω δὲ ἄνθρωπος ἑαυτόν, καὶ οὕτως ἐκ τοῦ ἄρτου ἐσθιέτω, καὶ ἐκ τοῦ ποτηρίου πινέτω. ²⁹ Ὁ γὰρ ἐσθίων καὶ πίνων ἀναξίως, κρίμα ἑαυτῷ ἐσθίει καὶ πίνει, μὴ διακρίνων τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου. ³⁰ Διὰ τοῦτο ἐν ὑμῖν πολλοὶ ἀσθενεῖς καὶ ἄρρωστοι, καὶ κοιμῶνται ἱκανοί. ³¹ Εἰ γὰρ ἑαυτοὺς διεκρίνομεν, οὐκ ἂν ἐκρινόμεθα. ³² Κρινόμενοι δέ, ὑπὸ τοῦ Κυρίου

‡ 11:17 κρείττον | κρεισσον CT § 11:17 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH

* 11:17 ηττον | ησσον CT † 11:18 εκκλησια | τη εκκλησια TR ‡ 11:19 οι |

και οι NA SBL WH § 11:22 υμιν ειπω | ειπω υμιν CT * 11:23 παρεδιδοτο | παρεδιδετο CT † 11:24 λαβετε φαγετε 88.7% | — CT 8.3% ‡ 11:24

κλωμενον | — CT § 11:25 αν | εαν CT * 11:26 αν | εαν CT † 11:26

τουτο | — CT ‡ 11:26 αν | — CT § 11:27 τουτον | — CT * 11:27 του

κυριου | — ANT CT PCK TR † 11:27 του | — ANT TR ‡ 11:29 αναξιως

95.6% | — CT 1.5% § 11:29 του κυριου | — CT * 11:31 γαρ | δε CT

† 11:32 κυριου | του κυριου ANT NA WH

παιδευόμεθα, ἵνα μὴ σὺν τῷ κόσμῳ κατακριθῶμεν.

³³ Ὡστε, ἀδελφοί μου, συνεργόμενοι εἰς τὸ φαγεῖν, ἀλλήλους ἐκδέχεσθε. ³⁴ Εἰ δέ τις πεινᾷ, ἐν οἴκῳ ἐσθιέτω· ἵνα μὴ εἰς κρίμα συνέρχησθε. Τὰ δὲ λοιπά, ὡς ἂν ἔλθω, διατάξομαι.

12

¹ Περὶ δὲ τῶν πνευματικῶν, ἀδελφοί, οὐ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν. ² Οἴδατε ὅτι * ὅτε ἔθνη ἦτε πρὸς τὰ εἰδωλα τὰ ἄφωνα, ὡς ἂν ἠγεσθε, ἀπαγόμενοι. ³ Διὸ γνωρίζω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς ἐν πνεύματι Θεοῦ λαλῶν λέγει Ἀνάθεμα ἰησοῦν· καὶ οὐδεὶς δύναται εἰπεῖν, † Κύριον Ἰησοῦν, εἰ μὴ ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ.

⁴ Διαιρέσεις δὲ χαρισμάτων εἰσὶ, τὸ δὲ αὐτὸ πνεῦμα. ⁵ Καὶ διαιρέσεις διακονιῶν εἰσι, καὶ ὁ αὐτὸς Κύριος. ⁶ Καὶ διαιρέσεις ἐνεργημάτων εἰσίν, ὁ δὲ αὐτός * ἐστὶ Θεός, ὁ ἐνεργῶν τὰ πάντα ἐν πᾶσιν. ⁷ Ἐκάστῳ δὲ δίδοται ἢ φανέρωσις τοῦ πνεύματος πρὸς τὸ συμφέρον. ⁸ Ὡ μὲν γὰρ διὰ τοῦ πνεύματος δίδοται λόγος σοφίας, ἄλλῳ δὲ λόγος γνώσεως, κατὰ τὸ αὐτὸ πνεῦμα· ⁹ ἑτέρῳ † δὲ πίστις, ἐν τῷ αὐτῷ πνεύματι· ἄλλῳ † δὲ χαρίσματα ἰαμάτων ἐν τῷ αὐτῷ πνεύματι· ¹⁰ ἄλλῳ * δὲ ἐνεργήματα δυνάμεων, ἄλλῳ † δὲ προφητεία, ἄλλῳ † δὲ διακρίσεις πνευμάτων, ἑτέρῳ ὁ δὲ γένη γλωσσῶν, ἄλλῳ * δὲ † ἐρμηνεῖα γλωσσῶν· ¹¹ πάντα δὲ ταῦτα ἐνεργεῖ τὸ ἐν καὶ τὸ αὐτὸ πνεῦμα, διαιροῦν ἰδίᾳ ἐκάστῳ καθὼς βούλεται.

¹² Καθάπερ γὰρ τὸ σῶμα ἐν ἐστὶ, καὶ μέλη † ἔχει πολλά, πάντα δὲ τὰ μέλη τοῦ σώματος ὁ τοῦ ἐνός, πολλὰ ὄντα, ἐν ἐστὶ σῶμα· οὕτω καὶ ὁ Χριστός. ¹³ Καὶ γὰρ ἐν ἐνὶ πνεύματι ἡμεῖς πάντες εἰς ἐν σῶμα ἐβαπτίσθημεν, εἴτε Ἰουδαῖοι εἴτε Ἕλληνες, εἴτε δοῦλοι εἴτε ἐλεύθεροι· καὶ πάντες * εἰς ἐν πνεῦμα ἐποτίσθημεν.

¹⁴ Καὶ γὰρ τὸ σῶμα οὐκ ἐστὶν ἐν μέλος ἀλλὰ πολλά. ¹⁵ Ἐὰν εἴπῃ ὁ πούς, Ὅτι οὐκ εἰμὶ χεῖρ, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος· οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἐστὶν ἐκ τοῦ σώματος; ¹⁶ Καὶ ἐὰν εἴπῃ τὸ οὖς, Ὅτι οὐκ εἰμὶ ὀφθαλμός, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος· οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἐστὶν ἐκ τοῦ σώματος;

‡ 11:34 δε | — CT * 12:2 οτε | — TR † 12:3 ιησουν 88.9% | ιησους CT 3.5% ‡ 12:3 κυριον ιησουν 92.6% | κυριος ιησους CT 5.4% § 12:6 ο δε | και ο WH * 12:6 εστι 76.4% | — CT 16.9% † 12:9 δε | — CT ‡ 12:9 δε | — SBL § 12:9 αυτω | ενι CT * 12:10 δε | — SBL † 12:10 δε | — SBL TH ‡ 12:10 δε | — SBL TH § 12:10 δε | — CT * 12:10 δε | — SBL † 12:10 ερμηνεια | ερμηνια TH WH ‡ 12:12 εχει πολλα | πολλα εχει CT § 12:12 του ενος | — CT * 12:13 εις | — CT

17 Εἰ ὅλον τὸ σῶμα ὀφθαλμός, ποῦ ἡ ἀκοή; Εἰ ὅλον ἀκοή, ποῦ ἡ ὄσφρησις; 18 †Νυνὶ δὲ ὁ Θεὸς ἔθετο τὰ μέλη ἐν ἕκαστον αὐτῶν ἐν τῷ σώματι, καθὼς ἠθέλησεν. 19 Εἰ δὲ ἦν τὰ πάντα ἐν μέλος, ποῦ τὸ σῶμα; 20 Νῦν δὲ πολλὰ †μὲν μέλη, ἐν δὲ σῶμα. 21 Οὐ δύναται δὲ ὁ ὀφθαλμὸς εἰπεῖν τῇ χειρὶ, Χρεῖαν σου οὐκ ἔχω· ἢ πάλιν ἡ κεφαλὴ τοῖς ποσὶ, Χρεῖαν ὑμῶν οὐκ ἔχω. 22 Ἀλλὰ πολλῶ μᾶλλον τὰ δοκοῦντα μέλη τοῦ σώματος ἀσθενέστερα ὑπάρχειν, ἀναγκαῖά ἐστι· 23 καὶ ἃ δοκοῦμεν ἀτιμότερα εἶναι τοῦ σώματος, τούτοις τιμὴν περισσοτέραν περιτίθεμεν· καὶ τὰ ἀσχήμονα ἡμῶν εὐσχημοσύνην περισσοτέραν ἔχει· 24 τὰ δὲ εὐσχήμονα ἡμῶν οὐ χρεῖαν ἔχει· *ἀλλ' ὁ Θεὸς συνεκέρασε τὸ σῶμα, τῷ ἴσπερουῦντι περισσοτέραν δοῦς τιμὴν, 25 ἵνα μὴ ἦ †σχίσματα ἐν τῷ σώματι, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ὑπὲρ ἀλλήλων μεριμνῶσι τὰ μέλη. 26 Καὶ εἴτε πάσχει ἐν μέλος, ὁ συμπασχει πάντα τὰ μέλη· εἴτε δοξάζεται *ἐν μέλος, †συγχαίρει πάντα τὰ μέλη.

27 Ὑμεῖς δὲ ἐστε σῶμα Χριστοῦ, καὶ μέλη ἐκ μέρους. 28 Καὶ οὓς μὲν ἔθετο ὁ Θεὸς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πρῶτον ἀποστόλους, δεῦτερον προφήτας, τρίτον διδασκάλους, ἔπειτα δυνάμεις, †εἴτα χαρίσματα ἰαμάτων, ὁ ἀντιλήψεις, κυβερνήσεις, γένη γλωσσῶν. 29 Μὴ πάντες ἀπόστολοι; Μὴ πάντες προφῆται; Μὴ πάντες διδάσκαλοι; Μὴ πάντες δυνάμεις; 30 Μὴ πάντες χαρίσματα ἔχουσιν ἰαμάτων; Μὴ πάντες γλώσσαις λαλοῦσι; Μὴ πάντες διερμηνεύουσι; 31 Ζηλοῦτε δὲ τὰ χαρίσματα τὰ *κρείττονα.

Καὶ ἔτι καθ' ὑπερβολὴν ὁδὸν ὑμῖν δείκνυμι.

13

1 Ἐὰν ταῖς γλώσσαις τῶν ἀνθρώπων λαλῶ καὶ τῶν ἀγγέλων, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, γέγονα χαλκὸς ἠχῶν ἢ κύμβαλον ἀλαλάζον. 2 *Καὶ ἐὰν ἔχω προφητείαν, καὶ εἰδῶ τὰ μυστήρια πάντα καὶ πᾶσαν τὴν γνῶσιν, †καὶ ἐὰν ἔχω πᾶσαν τὴν πίστιν, ὥστε ὄρη †μεθιστάνειν, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, ὁ οὐθέν εἰμι. 3 *Καὶ ἐὰν ψωμίσω πάντα

† 12:18 νυνι | νυν WH † 12:20 μεν | — WH § 12:21 ο | — ANT TR

* 12:24 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH † 12:24 υστερουντι | υστερουμενω

NA TH WH † 12:25 σχισματα | σχισμα ANT CT PCK TR § 12:26 συμπασχει

| συμπασχη PCK | συνπασχει TH WH * 12:26 εν | — SBL TH WH † 12:26

συγχαρει | συγχαρη PCK | συγχαρει TH WH † 12:28 ειτα | επειτα CT

§ 12:28 αντιληψεις | αντιλημεις CT * 12:31 κρειττονα 93% | μειζονα

CT 5.8% * 13:2 και εαν | καν WH † 13:2 και εαν | καν WH † 13:2

μεθιστανειν | μεθισταναι NA SBL TH § 13:2 ουθεν | ουδεν ANT SCR

* 13:2 και εαν | καν NA TH WH

τὰ ὑπάρχοντά μου, †καὶ ἐὰν παραδῶ τὸ σῶμά μου ἵνα
‡καυθήσωμαι, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐδὲν ὠφελοῦμαι.

4 Ἡ ἀγάπη μακροθυμεῖ, χρηστεύεται· ἡ ἀγάπη οὐ
ζηλοῖ· ἡ ἀγάπη οὐ περπερεύεται, οὐ φυσιοῦται, 5 οὐκ
ἀσχημονεῖ, οὐ ζητεῖ τὰ ἑαυτῆς, οὐ παροξύνεται, οὐ
λογίζεται τὸ κακόν, 6 οὐ χαίρει ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ, *συγχαίρει
δὲ τῇ ἀληθείᾳ, 7 πάντα στέγει, πάντα πιστεύει, πάντα
ἐλπίζει, πάντα ὑπομένει.

8 Ἡ ἀγάπη οὐδέποτε †ἐκπίπτει· εἴτε δὲ προφητεῖαι,
καταργηθήσονται· εἴτε γλῶσσαι, παύσονται· εἴτε
γνώσις, καταργηθήσεται. 9 Ἐκ μέρους †δὲ ὄγνωσκομεν,
καὶ ἐκ μέρους προφητεύομεν· 10 ὅταν δὲ ἔλθῃ τὸ τέλειον,
*τότε τὸ ἐκ μέρους καταργηθήσεται. 11 Ὅτε ἤμην νήπιος,
†ὡς νήπιος ἐλάλουν, ὡς νήπιος ἐφρόνου, ὡς νήπιος
ἐλογιζόμεν· ὅτε †δὲ γέγονα ἀνήρ, κατήργηκα τὰ τοῦ
νηπίου. 12 Βλέπομεν γὰρ ἄρτι δι' ἐσόπτρου ἐν αἰνίγματι,
τότε δὲ πρόσωπον πρὸς πρόσωπον· ἄρτι ὄγνωσκω ἐκ
μέρους, τότε δὲ ἐπιγνώσομαι καθὼς καὶ ἐπεγνώσθην.
13 Νυνὶ δὲ μένει πίστις, ἐλπίς, ἀγάπη, τὰ τρία ταῦτα·
μείζων δὲ τούτων ἡ ἀγάπη.

14

1 Διώκετε τὴν ἀγάπην· ζηλοῦτε δὲ τὰ πνευματικά,
μᾶλλον δὲ ἵνα προφητεύητε. 2 Ὁ γὰρ λαλῶν γλῶσση οὐκ
ἀνθρώποις λαλεῖ, ἀλλὰ *τῷ Θεῷ· οὐδεὶς γὰρ ἀκούει,
πνεύματι δὲ λαλεῖ μυστήρια. 3 Ὁ δὲ προφητεύων
ἀνθρώποις λαλεῖ οἰκοδομὴν καὶ παράκλησιν καὶ
παραμυθίαν. 4 Ὁ λαλῶν γλῶσση ἑαυτὸν οἰκοδομεῖ, ὁ
δὲ προφητεύων ἐκκλησίαν οἰκοδομεῖ. 5 Θέλω δὲ πάντας
ὑμᾶς λαλεῖν γλῶσσαις, μᾶλλον δὲ ἵνα προφητεύητε·
μείζων †γὰρ ὁ προφητεύων ἢ ὁ λαλῶν γλῶσσαις, ἐκτὸς
εἰ μὴ †διερμηνεύει, ἵνα ἡ ἐκκλησία οἰκοδομὴν λάβῃ.

6 Ὡς νυνὶ δέ, ἀδελφοί, ἐὰν ἔλθω πρὸς ὑμᾶς γλῶσσαις
λαλῶν, τί ὑμᾶς ὠφελήσω, ἐὰν μὴ ὑμῖν λαλήσω ἢ
ἐν ἀποκαλύψει, ἢ ἐν γνώσει, ἢ ἐν προφητείᾳ ἢ
ἐν διδαχῇ; 7 Ὅμως τὰ ἄψυχα φωνὴν διδόντα, εἴτε

† 13:3 και εαν | καν WH ‡ 13:3 καυθησωμαι 45.4% | καυθησομαι ANT
BYZ PCK SBL TH 49.7% | καυχησωμαι NA WH 1.5% § 13:4 η αγαπη 83.2%
| — WH 12.9% * 13:6 συγχαρει | συνχαρει TH WH † 13:8 εκπιπτει |
πιπτει CT ‡ 13:9 δε | γαρ CT TR § 13:9 γινωσκομεν | γεινωσκομεν TH
* 13:10 τοτε | — CT † 13:11 ως νηπιος ελαουν ... ελογιζομην | ελαουν
... ελογιζομην ως νηπιος CT ‡ 13:11 δε | — CT § 13:12 γινωσκω |
γεινωσκω TH * 14:2 τω | — CT † 14:5 γαρ | δε CT ‡ 14:5 διερμηνευει
| διερμηνευη CT TR § 14:6 νυι | νυν CT

αύλος, εἴτε κιθάρα, ἐὰν διαστολὴν τοῖς φθόγγις μὴ *διδῶ, πῶς γνωσθήσεται τὸ αὐλούμενον ἢ τὸ κιθαριζόμενον; ⁸ Καὶ γὰρ ἐὰν ἄδηλον †φωνὴν σάλπιγξ δῶ, τίς παρασκευάζεται εἰς πόλεμον; ⁹ Οὕτω καὶ ὑμεῖς διὰ τῆς γλώσσης ἐὰν μὴ εὖσημον λόγον δώτε, πῶς γνωσθήσεται τὸ λαλούμενον; Ἔσεσθε γὰρ εἰς ἀέρα λαλοῦντες. ¹⁰ Τοσαῦτα, εἰ τύχοι, γένη φωνῶν †ἐστιν ἐν κόσμῳ καὶ οὐδὲν ὁρατῶν ἄφωνον. ¹¹ Ἐὰν οὖν μὴ εἰδῶ τὴν δύναμιν τῆς φωνῆς, ἔσομαι τῷ λαλοῦντι βάρβαρος, καὶ ὁ λαλῶν ἐν ἐμοὶ βάρβαρος. ¹² Οὕτω καὶ ὑμεῖς, ἐπεὶ ζηλωταὶ ἐστε πνευμάτων, πρὸς τὴν οἰκοδομὴν τῆς ἐκκλησίας ζητεῖτε ἵνα περισσεύητε.

¹³ *Διόπερ ὁ λαλῶν γλώσση προσευχέσθω ἵνα διερμηνεύη. ¹⁴ Ἐὰν γὰρ προσεύχωμαι γλώσση, τὸ πνεῦμά μου προσεύχεται, ὁ δὲ νοῦς μου ἄκαρπός ἐστι. ¹⁵ Τί οὖν ἐστι; Προσεύξομαι τῷ πνεύματι, προσεύξομαι δὲ καὶ τῷ νοί· ψαλῶ τῷ πνεύματι, ψαλῶ δὲ καὶ τῷ νοί. ¹⁶ Ἐπεὶ ἐὰν †εὐλογῆσης †τῷ πνεύματι, ὁ ἀναπληρῶν τὸν τόπον τοῦ ιδιώτου πῶς ἐρεῖ τὸ Ἀμήν ἐπὶ τῇ σῆ εὐχαριστίᾳ, ἐπειδὴ τί λέγεις οὐκ οἶδε; ¹⁷ Σὺ μὲν γὰρ καλῶς εὐχαριστεῖς, ἀλλ' ὁ ἕτερος οὐκ οἰκοδομεῖται. ¹⁸ Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ ὁμοῦ, πάντων ὑμῶν μᾶλλον γλώσσαις *λαλῶν. ¹⁹ †ἀλλ' ἐν ἐκκλησίᾳ θέλω πέντε λόγους †διὰ τοῦ νοός μου λαλῆσαι, ἵνα καὶ ἄλλους κατηγήσω, ἢ μυρίους λόγους ἐν γλώσση.

²⁰ Ἀδελφοί, μὴ παιδία ὁρίεσθε ταῖς φρεσίν· ἀλλὰ τῇ κακίᾳ νηπιάζετε, ταῖς δὲ φρεσὶ τέλειοι *γίνεσθε. ²¹ Ἐν τῷ νόμῳ γέγραπται ὅτι Ἐν ἑτερογλώσσοις καὶ ἐν χεῖλεσιν †ἐτέροις λαλήσω τῷ λαῷ τούτῳ, καὶ οὐδ' οὕτως εἰσακούσονται μου, λέγει Κύριος. ²² Ὡστε αἱ γλώσσαι εἰς σημεῖον εἰσιν, οὐ τοῖς πιστεύουσιν, ἀλλὰ τοῖς ἀπίστοις· ἡ δὲ προφητεία, οὐ τοῖς ἀπίστοις, ἀλλὰ τοῖς πιστεύουσιν. ²³ Ἐὰν οὖν συνέλθῃ ἡ ἐκκλησία ὅλη ἐπὶ τὸ αὐτό, καὶ πάντες †γλώσσαις λαλῶσιν, εἰσέλθωσι δὲ ἰδιῶται ἢ ἀπίστοι, οὐκ ἐροῦσιν ὅτι μαίνεσθε; ²⁴ Ἐὰν δὲ πάντες προφητεύωσιν, εἰσέλθῃ δέ τις ἀπίστος ἢ ἰδιώτης,

* **14:7** διδω | δω CT TR † **14:8** φωνην σαλπγιξ | σαλπγιξ φωνην NA TH WH
 † **14:10** ἐστιν | εἰσιν CT § **14:10** αυτων 89.7% | — CT SCR 7% * **14:13**
 διοπερ | διο CT † **14:16** ευλογησης | ευλογης CT † **14:16** τω | εν NA
 WH | — SBL TH § **14:18** μου | — CT * **14:18** λαλων | λαλω CT † **14:19**
 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH † **14:19** δια του νοος 88.8% | τω νοι CT 7.8%
 § **14:20** γινεσθε | γεινεσθε TH * **14:20** γινεσθε | γεινεσθε TH † **14:21**
 ετεροις | ετερων CT † **14:23** γλωσσαις λαλωσιν | λαλωσι γλωσσαις CT

ἐλέγχεται ὑπὸ πάντων, ἀνακρίνεται ὑπὸ πάντων, ²⁵ ὁ καὶ οὕτω τὰ κρυπτά τῆς καρδίας αὐτοῦ φανερά * γίνεται· καὶ οὕτω πεσῶν ἐπὶ πρόσωπον προσκυνήσει τῷ Θεῷ ἄπαγγέλλων ὅτι ὁ Θεὸς ὄντως ἐν ὑμῖν ἐστι.

²⁶ Τί οὖν ἐστίν, ἀδελφοί; Ὅταν συνέρχησθε, ἕκαστος ἑαυτῶν ψαλμὸν ἔχει, διδαχὴν ἔχει, ὁ γλῶσσαν ἔχει, ἀποκάλυψιν ἔχει, * ἑρμηνείαν ἔχει. Πάντα πρὸς οἰκοδομὴν ἑγίνεσθω. ²⁷ Ἐἴτε γλῶσση τις λαλεῖ, κατὰ δύο ἢ τὸ πλεῖστον τρεῖς, καὶ ἀνὰ μέρος, καὶ εἰς διερμηνευέτω· ²⁸ ἐὰν δὲ μὴ ἦ διερμηνευτής, σιγάτω ἐν ἐκκλησίᾳ· ἑαυτῷ δὲ λαλεῖτω καὶ τῷ Θεῷ. ²⁹ Προφήται δὲ δύο ἢ τρεῖς λαλεῖτωσαν, καὶ οἱ ἄλλοι διακρινέτωσαν. ³⁰ Ἐὰν δὲ ἄλλω ἀποκαλυφθῇ καθημένω, ὁ πρῶτος σιγάτω. ³¹ Δύνασθε γὰρ καθ' ἓνα πάντες προφητεύειν, ἵνα πάντες μαθηθῶσιν, καὶ πάντες παρακαλῶνται. ³² καὶ πνεύματα προφητῶν προφήταις ὑποτάσσεται. ³³ Οὐ γὰρ ἐστὶν ἀκαταστασίας ὁ Θεός, ἀλλὰ εἰρήνης, ὡς ἐν πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις τῶν ἁγίων.

³⁴ Αἱ γυναῖκες ὡς ἑαυτῶν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις σιγάτωσαν· οὐ γὰρ * ἐπιτέτραπται αὐταῖς λαλεῖν, ἀλλ' ὑποτάσσεσθαι, καθὼς καὶ ὁ νόμος λέγει. ³⁵ Εἰ δέ τι μαθεῖν θέλουσιν, ἐν οἴκῳ τοὺς ἰδίους ἄνδρας ἐπερωτάτωσαν· αἰσχρὸν γὰρ ἐστὶ * γυναιξὶν ἐν ἐκκλησίᾳ λαλεῖν. ³⁶ Ἡ ἀφ' ὑμῶν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐξῆλθεν; Ἡ εἰς ὑμᾶς μόνους κατήνησεν;

³⁷ Εἴ τις δοκεῖ προφήτης εἶναι ἢ πνευματικός, ἐπιγινωσκέτω ἃ γράφω ὑμῖν, ὅτι ὁ Κυρίου * εἰσὶν ἐντολαί. ³⁸ Εἰ δέ τις ἀγνοεῖ, ἀγνοεῖτω. ³⁹ Ὅστε, ἀδελφοί, ζηλοῦτε τὸ προφητεύειν, καὶ τὸ λαλεῖν ὡς ἑαυτῶν μὴ κωλύετε. ⁴⁰ * πάντα εὐσημῶνως καὶ κατὰ τάξιν ἑγίνεσθω.

§ 14:25 και ουτω 92.9% | — CT 5.6% * 14:25 γινεται | γεινεται TH
 † 14:25 ο θεος οντως | οντως ο θεος CT PCK † 14:26 υμων 95% | —
 CT 2.7% § 14:26 γλωσσαν εχει αποκαλυψιν | αποκαλυψιν εχει γλωσσαν
 CT * 14:26 ερμηνειαν | ερμηνιαν TH WH † 14:26 γινεσθω | γενεσθω
 TR | γεινεσθω TH † 14:33 αλλα | αλλ NA²⁸ PCK TR § 14:34 υμων | —
 CT * 14:34 επιτετραπται | επιτρεπεται CT † 14:34 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL
 TH WH † 14:34 υποτασσεσθαι | υποτασσεσθωσαν CT § 14:35 μαθειν
 | μαθηθαι WH * 14:35 γυναιξιν | γυναικι CT † 14:35 εν εκκλησια
 λαλειν | λαλειν εν εκκλησια CT † 14:37 επιγινωσκειτω | επιγεινωσκειτω
 TH § 14:37 κυριου | του κυριου ANT TR * 14:37 εισιν εντολαι | εστιν
 εντολη NA TH WH | εστιν SBL † 14:38 αγνοειτω | αγνοειται CT † 14:39
 αδελφοι | αδελφοι μου CT § 14:39 γλωσσαις μη κωλυετε | μη κωλυετε

15

1 Γνωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον ὃ εὐηγγελισάμην ὑμῖν, ὃ καὶ παρελάβετε, ἐν ᾧ καὶ ἐστήκατε, ² δι' οὗ καὶ σώζεσθε· τίμη λόγῳ εὐηγγελισάμην ὑμῖν, εἰ κατέχετε, ἐκτὸς εἰ μὴ εἰκῆ ἐπιστεύσατε.

³ Παρέδωκα γὰρ ὑμῖν ἐν πρώτοις, ὃ καὶ παρέλαβον, ὅτι Χριστὸς ἀπέθανεν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν κατὰ τὰς γραφάς· ⁴ καὶ ὅτι ἐτάφη· καὶ ὅτι ἐγήγερται τῇ *τρίτῃ ἡμέρᾳ κατὰ τὰς γραφάς· ⁵ καὶ ὅτι ὤφθη Κηφᾶ, εἶτα τοῖς δώδεκα· ⁶ ἔπειτα ὤφθη ἐπάνω πεντακοσίοις ἀδελφοῖς ἐφάπαξ, ἐξ ὧν οἱ †πλείους μένουσιν ἕως ἄρτι, τινὲς δὲ †καὶ ἐκοιμήθησαν· ⁷ ἔπειτα ὤφθη Ἰακώβῳ, εἶτα τοῖς ἀποστόλοις πᾶσιν· ⁸ ἔσχατον δὲ πάντων, ὡσπερὶ τῷ ἐκτρώματι, ὤφθη κάμοι· ⁹ Ἐγὼ γὰρ εἰμι ὁ ἐλάχιστος τῶν ἀποστόλων, ὃς οὐκ εἰμι ἰκανὸς καλεῖσθαι ἀπόστολος, διότι ἐδίωξα τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ· ¹⁰ Χάριτι δὲ Θεοῦ εἰμι ὃ εἰμι, καὶ ἡ χάρις αὐτοῦ ἡ εἰς ἐμὲ οὐ κενὴ ἐγενήθη, ἀλλὰ περισσότερον αὐτῶν πάντων ἐκοπίασα, οὐκ ἐγὼ δέ, Σάλλ' ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ *ἡ σὺν ἐμοί· ¹¹ Εἶτε οὖν ἐγώ, εἶτε ἐκεῖνοι, οὕτω κηρύσσομεν καὶ οὕτως ἐπιστεύσατε.

¹² Εἰ δὲ Χριστὸς κηρύσσεται ὅτι ἐκ νεκρῶν ἐγήγερται, πῶς λέγουσιν †τινες ἐν ὑμῖν ὅτι ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν; ¹³ Εἰ δὲ ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται· ¹⁴ εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, κενὸν ἄρα †τὸ κήρυγμα ἡμῶν, κενὴ ὁδὸς καὶ ἡ πίστις *ὑμῶν· ¹⁵ Εὐρισκόμεθα δὲ καὶ ψευδομάρτυρες τοῦ Θεοῦ, ὅτι ἐμαρτυρήσαμεν κατὰ τοῦ Θεοῦ ὅτι ἠγειρε τὸν Χριστόν, ὃν οὐκ ἠγειρεν, εἴπερ ἄρα νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται· ¹⁶ Εἰ γὰρ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται· ¹⁷ εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, ματαία ἡ πίστις †ὑμῶν· ἔτι ἐστὲ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν· ¹⁸ Ἄρα καὶ οἱ κοιμηθέντες ἐν Χριστῷ ἀπώλονται· ¹⁹ Εἰ ἐν τῇ ζωῇ ταύτῃ †ἠλπικότες ἐσμὲν ἐν Χριστῷ μόνον, ἐλεεινότεροι πάντων ἀνθρώπων ἐσμέν.

²⁰ Νυνὶ δὲ Χριστὸς ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν, ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων ὁ ἐγένετο· ²¹ Ἐπειδὴ γὰρ δι' ἀνθρώπου *ὁ θάνατος, καὶ δι' ἀνθρώπου ἀνάστασις νεκρῶν· ²² Ὡσπερ

* 15:4 τριτη ημερα | ημερα τη τριτη CT † 15:6 πλειους | πλειονες CT ‡ 15:6 και | — CT § 15:10 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH * 15:10 η | — TH WH † 15:12 τινες εν υμιν | εν υμιν τινες CT ‡ 15:14 το | και το NA TH § 15:14 δε | — CT * 15:14 υμων | ημων WH † 15:17 υμων | υμων εστιν WH ‡ 15:19 ηλπικοτες εσμεν εν χριστω | εν χριστω ηλπικοτες εσμεν CT § 15:20 εγενετο 92.5% | — CT 6.5% * 15:21 ο | — CT

γὰρ ἐν τῷ Ἀδὰμ πάντες ἀποθνήσκουσιν, οὕτω καὶ ἐν τῷ Χριστῷ πάντες ζωοποιηθήσονται. ²³ Ἐκαστος δὲ ἐν τῷ ἰδίῳ τάγματι· ἀπαρχὴ Χριστός, ἔπειτα οἱ τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ. ²⁴ Εἶτα τὸ τέλος, ὅταν παραδῶ τὴν βασιλείαν τῷ Θεῷ καὶ πατρί, ὅταν καταργήσῃ πᾶσαν ἀρχὴν καὶ πᾶσαν ἐξουσίαν καὶ δύναμιν. ²⁵ Δεῖ γὰρ αὐτὸν βασιλεύειν, ἄχρις οὗ ἄν θῆ πάντας τοὺς ἐχθροὺς ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ. ²⁶ Ἐσχατος ἐχθρὸς καταργεῖται ὁ θάνατος. ²⁷ Πάντα γὰρ ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ. Ὅταν δὲ εἴπῃ ὅτι Πάντα ὑποτέτακται, δῆλον ὅτι ἐκτὸς τοῦ ὑποτάξαντος αὐτῷ τὰ πάντα. ²⁸ Ὅταν δὲ ὑποταγῇ αὐτῷ τὰ πάντα, τότε *καὶ αὐτὸς ὁ υἱὸς ὑποταγήσεται τῷ ὑποτάξαντι αὐτῷ τὰ πάντα, ἵνα ἡ ὁ Θεὸς †τὰ πάντα ἐν πᾶσι.

²⁹ Ἐπεὶ τί ποιήσουσιν οἱ βαπτιζόμενοι ὑπὲρ τῶν νεκρῶν; Εἰ ὅλως νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, τί καὶ βαπτίζονται ὑπὲρ †τῶν νεκρῶν; ³⁰ Τί καὶ ἡμεῖς κινδυνεύομεν πᾶσαν ὥραν; ³¹ Καθ' ἡμέραν ἀποθνήσκω, νῆ τὴν σύμετέραν *καύχησιν, ἣν ἔχω ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν. ³² Εἰ κατὰ ἄνθρωπον ἐθηριομάχησα ἐν Ἐφέσῳ, τί μοι τὸ ὄφελος, εἰ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται; Φάγωμεν καὶ πίωμεν, αὔριον γὰρ ἀποθνήσκομεν. ³³ Μὴ πλανᾶσθε· Φθείρουσιν ἡθῆ †χρηστὰ ὀμιλῖαι κακαί. ³⁴ Ἐκνήψατε δικαίως καὶ μὴ ἀμαρτάνετε· ἀγνωσίαν γὰρ Θεοῦ τινες ἔχουσι· πρὸς ἐντροπὴν ὑμῶν †λέγω.

³⁵ Ἐλλ' ἐρεῖ τις, Πῶς ἐγείρονται οἱ νεκροί; Ποίῳ δὲ σώματι ἔρχονται; ³⁶ *Ἄφρον, σὺ ὁ σπεῖρεις, οὐ ζωοποιεῖται ἐὰν μὴ ἀποθάνῃ· ³⁷ καὶ ὁ σπεῖρεις, οὐ τὸ σῶμα τὸ γενησόμενον σπεῖρεις, ἀλλὰ γυμνὸν κόκκον, εἰ τύχοι, σίτου ἢ τινος τῶν λοιπῶν· ³⁸ ὁ δὲ Θεὸς †αὐτῷ δίδωσι σῶμα καθὼς ἠθέλησε, καὶ ἐκάστω τῶν σπερμάτων †τὸ ἴδιον σῶμα. ³⁹ Οὐ πᾶσα σὰρξ ἡ αὐτὴ σὰρξ· ἀλλὰ ἄλλη μὲν ἄνθρωπων, ἄλλη δὲ σὰρξ κτηνῶν, ἄλλη δὲ *ἰχθύων, ἄλλη δὲ πτηνῶν. ⁴⁰ Καὶ σώματα ἐπουράνια, καὶ σώματα ἐπίγεια· †ἀλλ' ἑτέρα μὲν ἢ τῶν ἐπουρανίων

† 15:23 του | — ANT TR † 15:24 παραδω | παραδιδω CT § 15:25 αν | — CT * 15:28 και | — SBL † 15:28 τα | — SBL TH WH † 15:29 των νεκρων | αυτων CT § 15:31 υμετεραν | ημετεραν ST * 15:31 καυχησιν 91.6% | καυχησιν αδελφοι NA TH WH 7.8% † 15:33 χρηστα | χρησθ TR † 15:34 λεγω | λαλω CT § 15:35 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL WH * 15:36 αφρον | αφρων CT † 15:38 αυτω διδωσι | διδωσιν αυτω CT † 15:38 το | — CT § 15:39 ανθρωπων | σαρξ ανθρωπων TR * 15:39 ιχθυων αλλη δε πτηνων | ιχθυων αλλη δε πετεινων ANT | σαρξ πτηνων αλλη δε ιχθυων CT † 15:40 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH

δόξα, ἑτέρα δὲ ἡ τῶν ἐπιγείων. ⁴¹ Ἄλλη δόξα ἡλίου, καὶ ἄλλη δόξα σελήνης, καὶ ἄλλη δόξα ἀστέρων· ἀστὴρ γὰρ ἀστέρος διαφέρει ἐν δόξῃ.

⁴² Οὕτω καὶ ἡ ἀνάστασις τῶν νεκρῶν. Σπείρεται ἐν φθορᾷ, ἐγείρεται ἐν ἀφθαρσίᾳ· ⁴³ σπείρεται ἐν ἀτιμίᾳ, ἐγείρεται ἐν δόξῃ· σπείρεται ἐν ἀσθενείᾳ, ἐγείρεται ἐν δυνάμει· ⁴⁴ σπείρεται σῶμα ψυχικόν, ἐγείρεται σῶμα πνευματικόν. †Ἔστι σῶμα ψυχικόν, καὶ ἔστι σῶμα πνευματικόν. ⁴⁵ Οὕτω καὶ γέγραπται, Ἐγένετο ὁ πρῶτος ἄνθρωπος Ἀδὰμ εἰς ψυχὴν ζῶσαν. Ὁ ἔσχατος Ἀδὰμ εἰς πνεῦμα ζωοποιοῦν. ⁴⁶ Ἀλλ' οὐ πρῶτον τὸ πνευματικόν, ἀλλὰ τὸ ψυχικόν, ἔπειτα τὸ πνευματικόν. ⁴⁷ Ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἐκ γῆς, χοϊκός· ὁ δεύτερος ἄνθρωπος ὁ Κύριος ἐξ οὐρανοῦ. ⁴⁸ Οἷος ὁ χοϊκός, τοιοῦτοι καὶ οἱ χοϊκοί, καὶ οἷος ὁ ἐπουράνιος, τοιοῦτοι καὶ οἱ ἐπουράνιοι· ⁴⁹ καὶ καθὼς ἐφορέσαμεν τὴν εἰκόνα τοῦ χοϊκοῦ, *φορέσωμεν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπουρανίου.

⁵⁰ Τοῦτο δὲ φημι, ἀδελφοί, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα βασιλείαν Θεοῦ κληρονομήσαι οὐ †δύνανται, οὐδὲ ἡ φθορὰ τὴν ἀφθαρσίαν κληρονομεῖ. ⁵¹ Ἴδού, μυστήριον ὑμῖν λέγω· πάντες †μὲν οὐ κοιμηθησόμεθα, πάντες δὲ ἀλλαγησόμεθα, ⁵² ἐν ἀτόμῳ, ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ, ἐν τῇ ἐσχάτῃ σάλπιγγι· σαλπίζει γάρ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐγερθήσονται ἄφθαρτοι, καὶ ἡμεῖς ἀλλαγησόμεθα. ⁵³ Δεῖ γὰρ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν, καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀθανασίαν. ⁵⁴ Ὅταν δὲ †τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσῃται ἀφθαρσίαν, καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσῃται *ἀθανασίαν, τότε γενήσεται ὁ λόγος ὁ γεγραμμένος,

Κατεπόθη ὁ θάνατος εἰς νίκος.

⁵⁵ Ποῦ σου, Θάνατε, τὸ †κέντρον;

Ποῦ σου, Ἄδη, τὸ νίκος;

⁵⁶ Τὸ δὲ κέντρον τοῦ θανάτου ἡ ἁμαρτία· ἡ δὲ δύναμις τῆς ἁμαρτίας ὁ νόμος· ⁵⁷ τῷ δὲ Θεῷ χάρις τῷ διδόντι ἡμῖν τὸ νίκος διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

‡ 15:44 ἐστιν σωμα ψυχικον και ἐστιν σωμα | εἰ ἐστιν σωμα ψυχικον ἐστιν και CT § 15:47 ὁ κυριος 96.1% | — CT 2.5% * 15:49 φορεσωμεν | φορεσομεν ANT NA SBL TR † 15:50 δυνανται | δυναται CT ‡ 15:51 μεν 92% | — CT 0.3% § 15:54 το φθαρτον τουτο ενδυσηται αφθαρσιαν και | — WH * 15:54 αθανασιαν | την αθανασιαν WH † 15:55 κεντρον που σου αδη το νικος 92.7% | νικος που σου θανατε το κεντρον CT 0.8%

58 Ὡστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, ἐδραῖοι †γίνεσθε, ὁμοεισθητοί, περισσεύοντες ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ Κυρίου πάντοτε, εἰδότες ὅτι ὁ κόπος ὑμῶν οὐκ ἔστι κενὸς ἐν Κυρίῳ.

16

1 Περὶ δὲ τῆς *λογίας τῆς εἰς τοὺς ἀγίους, ὡσπερ διέταξα ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας, οὕτω καὶ ὑμεῖς ποιήσατε. 2 Κατὰ μίαν †σαββάτων ἕκαστος ὑμῶν παρ' ἐαυτῷ τιθέτω, θησαυρίζων ὃ τι †ἂν ἑυδοῦται, ἵνα μή, ὅταν ἔλθω, τότε *λογίαι †γίνωνται. 3 Ὅταν δὲ παραγένωμαι, οὐς ἐὰν δοκιμάσητε δι' ἐπιστολῶν, τούτους πέμψω ἀπενεγκεῖν τὴν χάριν ὑμῶν εἰς Ἱερουσαλήμ. 4 ἐὰν δὲ †ἢ ἄξιον τοῦ κάμει πορεύεσθαι, σὺν ἐμοὶ πορεύσονται.

5 Ἐλεύσομαι δὲ πρὸς ὑμᾶς, ὅταν Μακεδονίαν διέλθω· Μακεδονίαν γὰρ διέρχομαι. 6 πρὸς ὑμᾶς δὲ τυχὸν ὁμοεισθητῶν, ἢ *καὶ παραχειμάσω, ἵνα ὑμεῖς με προπέμψητε οὐκ ἐὰν πορεύωμαι. 7 Οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶς ἄρτι ἐν παρόδῳ ἰδεῖν· ἐλπίζω †δὲ χρόνον τινὰ ἐπιμεῖναι πρὸς ὑμᾶς, ἐὰν ὁ Κύριος †ἐπιτρέπῃ. 8 Ἐπιμενῶ δὲ ἐν Ἐφέσῳ ἕως τῆς Πεντηκοστῆς. 9 θύρα γάρ μοι ἀνέωγε μεγάλη καὶ ἐνεργής, καὶ ἀντικείμενοι πολλοί.

10 Ἐὰν δὲ ἔλθῃ Τιμόθεος, βλέπετε ἵνα ἀφόβως γένηται πρὸς ὑμᾶς· τὸ γὰρ ἔργον Κυρίου ἐργάζεται ὡς *καὶ ἐγώ. 11 Μὴ τις οὖν αὐτὸν ἐξουθενήσῃ· προπέμψατε δὲ αὐτὸν ἐν εἰρήνῃ, ἵνα ἔλθῃ πρὸς με· ἐκδέχομαι γὰρ αὐτὸν μετὰ τῶν ἀδελφῶν.

12 Περὶ δὲ Ἀπολλῶ τοῦ ἀδελφοῦ, πολλὰ παρεκάλεσα αὐτὸν ἵνα ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς μετὰ τῶν ἀδελφῶν· καὶ πάντως οὐκ ἦν θέλημα ἵνα νῦν ἔλθῃ, ἐλεύσεται δὲ ὅταν εὐκαιρήσῃ.

13 Γρηγορεῖτε, στήκετε ἐν τῇ πίστει, ἀνδρίζεσθε, κραταιοῦσθε. 14 Πάντα ὑμῶν ἐν ἀγάπῃ †γινέσθω.

15 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί—οἴδατε τὴν οἰκίαν Στεφανᾶ, ὅτι ἐστὶν ἀπαρχὴ τῆς Ἀχαΐας, καὶ εἰς

† 15:58 γινεσθε | γεινεσθε TH § 15:58 αμετακινήτοι | αμετακινήτοι TH

* 16:1 λογίας | λογιαις NA SBL † 16:2 σαββατων | σαββατου CT † 16:2

αν | εαν NA SBL WH § 16:2 ευοδωται | ευοδοται PCK * 16:2 λογίαι |

λογίαι NA SBL † 16:2 γινωνται | γεινωνται TH † 16:4 η αξιον | αξιου

η CT § 16:6 παραμενω | καταμενω WH * 16:6 και | — WH † 16:7

δε | γαρ CT † 16:7 επιτρεπη | επιτρεψη CT § 16:8 επιμενω | επιμενω

WH * 16:10 και εγω | καγω ANT NA SBL TH | εγω WH † 16:14 γινεσθω |

γινεσθω TH

διακονίαν τοῖς ἁγίοις ἔταξαν ἑαυτούς— ¹⁶ ἵνα καὶ ὑμεῖς ὑποτάσσησθε τοῖς τοιούτοις, καὶ παντὶ τῷ συνεργοῦντι καὶ κοπιῶντι. ¹⁷ Χαίρω δὲ ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ Στεφανᾶ καὶ Φουρτουνάτου καὶ Ἀχαϊκοῦ, ὅτι τὸ Σύμων ὑστέρημα οὗτοι ἀνεπλήρωσαν. ¹⁸ Ἀνέπαυσαν γὰρ τὸ ἐμὸν πνεῦμα καὶ τὸ ὑμῶν· *ἐπιγινώσκετε οὖν τοὺς τοιούτους.

¹⁹ Ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι τῆς Ἀσίας· †ἀσπάζονται ὑμᾶς ἐν Κυρίῳ πολλὰ Ἀκύλας καὶ †Πρίσκιλλα, σὺν τῇ κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίᾳ. ²⁰ Ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀδελφοὶ πάντες. Ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ.

²¹ Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου. ²² Εἴ τις οὐ φιλεῖ τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, ἦτω ἀνάθεμα. *Μαράν ἀθά. ²³ Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ †Χριστοῦ μεθ' ὑμῶν. ²⁴ Ἡ ἀγάπη μου μετὰ πάντων ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. †Ἀμήν. §

‡ **16:17** φουρτουνατου | φορτουνατου CT § **16:17** υμων | υμετερον CT * **16:18** επιγινωσκετε | επιγεινωσκετε TH † **16:19** ασπαζονται | ασπαζεται CT ‡ **16:19** πρισκιλλα | πρισκα CT § **16:22** ιησουν χριστον | ημων ιησουν χριστον PCK | — CT * **16:22** μαραν αθα | μαρανα θα HF NA SBL | μαραναθα PCK † **16:23** χριστου | — CT ‡ **16:24** αμην | — NA SBL WH § **16:24** The following scribal note is included in the colophons of many Greek manuscripts: Πρὸς Κορινθίους πρώτη ἐγράφη ἀπὸ Φιλίππων διὰ Στεφανᾶ καὶ Φουρτουνάτου καὶ Ἀχαϊκοῦ καὶ Τιμοθέου.

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Β

¹ Παῦλος ἀπόστολος *Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ θελήματος Θεοῦ, καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφός, τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ τῇ οὔσῃ ἐν Κορίνθῳ, σὺν τοῖς ἁγίοις πᾶσι τοῖς οὔσιν ἐν ὄλῃ τῇ Ἀχαΐᾳ· ² χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

³ Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ πατὴρ τῶν †οἰκτιρμῶν καὶ Θεὸς πάσης παρακλήσεως, ⁴ ὁ παρακαλῶν ἡμᾶς †ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν, εἰς τὸ δύνασθαι ἡμᾶς παρακαλεῖν τοὺς ἐν πάσῃ θλίψει, διὰ τῆς παρακλήσεως ἧς παρακαλούμεθα αὐτοὶ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ. ⁵ Ὅτι καθὼς περισσεύει τὰ παθήματα τοῦ Χριστοῦ εἰς ἡμᾶς, οὕτω διὰ τοῦ Χριστοῦ περισσεύει καὶ ἡ παράκλησις ἡμῶν. ⁶ Εἴτε δὲ θλιβόμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως καὶ σωτηρίας, *τῆς ἐνεργουμένης ἐν ὑπομονῇ τῶν αὐτῶν παθημάτων ὧν καὶ ἡμεῖς πάσχομεν· καὶ ἡ ἐλπίς ἡμῶν βεβαία ὑπὲρ ὑμῶν· εἴτε παρακαλούμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως καὶ σωτηρίας· ⁷ εἰδότες ὅτι †ὡσπερ κοινωνοὶ ἐστε τῶν παθημάτων, οὕτω καὶ τῆς παρακλήσεως.

⁸ Οὐ γὰρ θέλομεν ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, †ὑπὲρ τῆς θλίψεως ἡμῶν τῆς γενομένης δῆμῖν ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν *ἐβαρῆθημεν ὑπὲρ δύναμιν, ὥστε ἐξαπορηθῆναι ἡμᾶς καὶ τοῦ ζῆν. ⁹ Ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς τὸ ἀπόκριμα τοῦ θανάτου ἐσχῆκαμεν, ἵνα μὴ πεποιοῦντες ὦμεν ἐφ' ἑαυτοῖς ἀλλ' ἐπὶ τῷ Θεῷ τῷ ἐγείροντι τοὺς νεκρούς· ¹⁰ ὃς ἐκ τηλικούτου θανάτου †ἐρρύσατο ἡμᾶς καὶ ῥύεται, εἰς ὃν ἠλπίκαμεν ὅτι καὶ ἔτι ῥύεται, ¹¹ συνυπουργούντων καὶ ὑμῶν ὑπὲρ ἡμῶν τῇ δεήσει, ἵνα

* **1:1** ιησου χριστου | χριστου ιησου CT † **1:3** οικτιρμων | οικτειρμων TH † **1:4** επι | εν ANT § **1:5** του | — ANT TR * **1:6** της ενεργουμενης εν υπομονη των αυτων παθηματων ων και ημεις πασχομεν και η ελπις ημων βεβαια υπερ υμων ειτε παρακαλουμεθα υπερ της υμων παρακλησεως και σωτηριας 67.2% | ειτε παρακαλουμεθα υπερ της υμων παρακλησεως της ενεργουμενης εν υπομονη των αυτων παθηματων ων και ημεις πασχομεν και η ελπις ημων βεβαια υπερ υμων NA SBL WH 4% | της ενεργουμενης εν υπομονη των αυτων παθηματων ων και ημεις πασχομεν ειτε παρακαλουμεθα υπερ της υμων παρακλησεως και σωτηριας και η ελπις ημων βεβαια υπερ υμων TR 0.8% † **1:7** ωσπερ | ως CT † **1:8** υπερ | περι TH § **1:8** ημιν 90.1% | — CT 8.2% * **1:8** εβαρηθημεν υπερ δυναμιν | υπερ δυναμιν εβαρηθημεν CT † **1:9** αλλα | αλλ NA²⁸ † **1:10** ερρυσατο | ερρυσατο WH § **1:10** ρυεται | ρυσεται CT

ἐκ πολλῶν προσώπων τὸ εἰς ἡμᾶς χάρισμα διὰ πολλῶν εὐχαριστηθῆ ὑπὲρ *ὕμων.

¹² Ἡ γὰρ καύχησις ἡμῶν αὕτη ἐστὶ, τὸ μαρτύριον τῆς συνειδήσεως ἡμῶν, ὅτι ἐν ἰαπλότῃ καὶ εἰλικρινεῖα Θεοῦ, *οὐκ ἐν σοφίᾳ σαρκικῇ ἀλλ' ἐν χάριτι Θεοῦ, ἀνεστράφημεν ἐν τῷ κόσμῳ, περισσοτέρως δὲ πρὸς ὑμᾶς. ¹³ Οὐ γὰρ ἄλλα γράφομεν ὑμῖν, ἀλλ' ἢ ἃ ἀναγινώσκετε ἢ καὶ ἐπιγινώσκετε, ἐλπίζω δὲ ὅτι ἴκαί ἔως τέλους ἐπιγνώσεσθε. ¹⁴ καθὼς καὶ ἐπέγνωτε ἡμᾶς ἀπὸ μέρους, ὅτι καύχημα ὑμῶν ἐσμεν, καθάπερ καὶ ὑμεῖς ἡμῶν, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.

¹⁵ Καὶ ταύτῃ τῇ πεποιθήσει ἐβουλόμην Σέλθεῖν πρὸς ὑμᾶς τὸ πρότερον, ἵνα δευτέραν *χάριν ἔχητε. ¹⁶ καὶ δι' ὑμῶν διελθεῖν εἰς Μακεδονίαν, καὶ πάλιν ἀπὸ Μακεδονίας ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ ὑφ' ὑμῶν προπεμφθῆναι εἰς τὴν Ἰουδαίαν. ¹⁷ Τοῦτο οὖν βουλευόμενος, μήτι ἄρα τῇ ἐλαφρίᾳ ἐχρησάμην; Ἡ ἃ βουλευόμεαι, κατὰ σάρκα βουλευόμεαι, ἵνα ἢ παρ' ἐμοὶ τὸ Ναί, ναὶ καὶ τὸ Οὐ, οὐ; ¹⁸ Πιστὸς δὲ ὁ Θεός, ὅτι ὁ λόγος ἡμῶν ὁ πρὸς ὑμᾶς οὐκ ἐγένετο Ναὶ καὶ Οὐ. ¹⁹ Ὁ *γὰρ τοῦ Θεοῦ υἱὸς Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ ἐν ὑμῖν δι' ἡμῶν κηρυχθεὶς, δι' ἐμοῦ καὶ Σιλουανοῦ καὶ Τιμοθέου, οὐκ ἐγένετο Ναὶ καὶ Οὐ, ἀλλὰ Ναὶ ἐν αὐτῷ γέγονεν. ²⁰ Ὅσαι γὰρ ἐπαγγελίαι Θεοῦ, ἐν αὐτῷ τὸ Ναί, καὶ ἐν αὐτῷ τὸ Ἀμήν, τῷ Θεῷ πρὸς δόξαν δι' ἡμῶν. ²¹ Ὁ δὲ βεβαιῶν ἡμᾶς σὺν ὑμῖν εἰς Χριστόν, καὶ χρίσας ἡμᾶς, Θεός. ²² ὁ καὶ σφραγισάμενος ἡμᾶς, καὶ δοὺς τὸν ἄρραβῶνα τοῦ πνεύματος ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν.

²³ Ἐγὼ δὲ μάρτυρα τὸν Θεὸν ἐπικαλοῦμαι ἐπὶ τὴν ἐμὴν ψυχὴν, ὅτι φειδόμενος ὑμῶν οὐκέτι ἤλθον εἰς Κόρινθον. ²⁴ Οὐχ ὅτι κυριεύομεν ὑμῶν τῆς πίστεως, ἀλλὰ συνεργοὶ ἐσμεν τῆς χαρᾶς ὑμῶν· τῇ γὰρ πίστει ἐστήκατε.

* **1:11** ὑμων | ημων ANT CT TR † **1:12** απλοτητι 94.3% | αγιοτητι SBL TH WH 4.5% ‡ **1:12** ειλικρινεια | ειλικρινια WH § **1:12** θεου | του θεου CT * **1:12** ουκ | και ουκ NA WH † **1:13** και | — CT ‡ **1:14** κυριου | κυριου ημων NA SBL WH § **1:15** ελθειν προς υμας το προτερον 57.7% | προς υμας ελθειν το προτερον PCK 21.3% | προτερον προς υμας ελθειν CT 7% | προς υμας ελθειν προτερον ANT TR 2.3% * **1:15** χαριν | χαραν WH † **1:15** εχητε | σχητε CT ‡ **1:17** βουλευομενος | βουλομενος ANT CT § **1:18** εγενετο | εστι CT * **1:19** γαρ του θεου | του θεου γαρ CT † **1:19** ιησους χριστος | χριστος ιησους WH ‡ **1:20** και εν αυτω 90.3% | διο και δι αυτου CT 6.8%

2

1 Ἐκρίνα *δὲ ἐμαυτῷ τοῦτο, τὸ μὴ πάλιν †ἐν λύπῃ πρὸς ὑμᾶς ἐλθεῖν. 2 Εἰ γὰρ ἐγὼ λυπῶ ὑμᾶς, καὶ τίς ‡ἐστὶν ὁ εὐφραίνων με, εἰ μὴ ὁ λυπούμενος ἐξ ἑμοῦ; 3 Καὶ ἔγραψα ὅμιον τοῦτο αὐτό, ἵνα μὴ ἐλθὼν λύπην *ἔχω ἀφ' ὧν ἔδει με χαίρειν, πεποιθῶς ἐπὶ πάντας ὑμᾶς, ὅτι ἡ ἐμὴ χαρὰ πάντων ὑμῶν ἐστὶν. 4 Ἐκ γὰρ πολλῆς θλίψεως καὶ συνοχῆς καρδίας ἔγραψα ὑμῖν διὰ πολλῶν δακρῦων, οὐχ ἵνα λυπηθῆτε, ἀλλὰ τὴν ἀγάπην ἵνα γνῶτε ἦν ἔχω περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς.

5 Εἰ δέ τις λελύπηκεν, οὐκ ἐμὲ λελύπηκεν, †ἀλλὰ ἀπὸ μέρους—ἵνα μὴ ἐπιβαρῶ—πάντας ὑμᾶς. 6 Ἰκανὸν τῷ τοιούτῳ ἡ ἐπιτιμία αὕτη ἡ ὑπὸ τῶν πλειόνων. 7 ὥστε τούναντίον ‡μᾶλλον ὑμᾶς χαρίσασθαι καὶ παρακαλέσαι, μήπως τῇ περισσοτέρᾳ λύπῃ καταποθῆ ὁ τοιοῦτος. 8 Διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς κυρῶσαι εἰς αὐτὸν ἀγάπην. 9 Εἰς τοῦτο γὰρ καὶ ἔγραψα, ἵνα γνῶ τὴν δοκιμὴν ὑμῶν, εἰ εἰς πάντα ὑπήκοοί ἐστε. 10 Ὡ δέ τι χαρίζεσθε, §καὶ ἐγὼ· καὶ γὰρ ἐγὼ *εἶ τι κεχάρισμαι, ᾧ κεχάρισμαι, δι' ὑμᾶς ἐν προσώπῳ Χριστοῦ, 11 ἵνα μὴ πλεονεκτηθῶμεν ὑπὸ τοῦ Σατανᾶ· οὐ γὰρ αὐτοῦ τὰ νοήματα ἀγνοοῦμεν.

12 Ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν Τρωάδα εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, καὶ θύρας μοι ἀνεωγμένης ἐν Κυρίῳ, 13 οὐκ ἔσχηκα ἄνεσιν τῷ πνεύματί μου, τῷ μὴ εὐρεῖν με Τίτον τὸν ἀδελφόν μου· †ἀλλὰ ἀποταξάμενος αὐτοῖς ἐξῆλθον εἰς Μακεδονίαν.

14 Τῷ δὲ Θεῷ χάρις τῷ πάντοτε θριαμβεύοντι ἡμᾶς ἐν τῷ Χριστῷ, καὶ τὴν ὁσμὴν τῆς γνώσεως αὐτοῦ φανεροῦντι δι' ἡμῶν ἐν παντὶ τόπῳ. 15 Ὅτι Χριστοῦ εὐωδία ἐσμὲν τῷ Θεῷ ἐν τοῖς σωζομένοις καὶ ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις. 16 οἷς μὲν ὁσμὴ †θανάτου εἰς θάνατον, οἷς δὲ ὁσμὴ §ζωῆς εἰς ζωὴν. Καὶ πρὸς ταῦτα τίς ἰκανός; 17 Οὐ γὰρ ἐσμὲν ὡς οἱ *λοιποὶ, καπηλεύοντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ· ἀλλ' ὡς ἐξ †εἰλικρινείας, ἀλλ' ὡς ἐκ Θεοῦ, ‡κατενώπιον τοῦ Θεοῦ, ἐν Χριστῷ λαλοῦμεν.

* 2:1 δε | γαρ NA SBL WH † 2:1 εν λυπη προς υμας ελθειν | ελθειν εν λυπη προς υμας TR | εν λυπη ελθειν προς υμας ANT ‡ 2:2 εστιν | — CT § 2:3 υμιν | — CT * 2:3 εχω | σχω CT † 2:5 αλλα | αλλ NA²⁸ TR ‡ 2:7 μαλλον | — WH § 2:10 και εγω | καγω CT * 2:10 ει τι κεχαρισμαι ω 81.6% | ο κεχαρισμαι ει τι CT 3.3% † 2:13 αλλα | αλλ NA²⁸ ‡ 2:16 θανατου | εκ θανατου CT § 2:16 ζωης | εκ ζωης CT * 2:17 λοιποι 51.9% | πολλοι BYZ CT TR 46.1% † 2:17 ειλικρινειας | ειλικρινιας WH ‡ 2:17 κατενωπιον του 87.3% | κατεναντι CT 3.5%

3

1 Ἀρχόμεθα πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνειν; *Εἰ μὴ χρῆζομεν, ὡς τινες, συστατικῶν ἐπιστολῶν πρὸς ὑμᾶς, ἢ ἐξ ὑμῶν †συστατικῶν; 2 Ἡ ἐπιστολὴ ἡμῶν ὑμεῖς ἐστε, †εγγεγραμμένη ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, γινωσκομένη καὶ ἀναγινωσκομένη ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων. 3 φανερούμενοι ὅτι ἐστὲ ἐπιστολὴ Χριστοῦ διακονηθεῖσα ὑφ' ἡμῶν, §εγγεγραμμένη οὐ μέλανι, ἀλλὰ πνεύματι Θεοῦ ζῶντος, οὐκ ἐν πλαξὶ λιθίναις, *ἀλλ' ἐν πλαξὶ †καρδίαις σαρκίαις.

4 Πεποίθησιν δὲ τοιαύτην ἔχομεν διὰ τοῦ Χριστοῦ πρὸς τὸν Θεόν. 5 οὐχ ὅτι †ικανοί ἐσμεν ἀφ' ἑαυτῶν λογίσασθαί τι ὡς ἐξ §ἑαυτῶν, ἀλλ' ἡ ἰκανότης ἡμῶν ἐκ τοῦ Θεοῦ. 6 ὃς καὶ ἰκάνωσεν ἡμᾶς διακόνους καινῆς διαθήκης, οὐ γράμματος, ἀλλὰ πνεύματος· τὸ γὰρ γράμμα *ἀποκτείνει, τὸ δὲ πνεῦμα ζωοποιεῖ.

7 Εἰ δὲ ἡ διακονία τοῦ θανάτου ἐν γράμμασιν, ἐντετυπωμένη †ἐν λίθοις, ἐγενήθη ἐν δόξῃ, ὥστε μὴ δύνασθαι ἀτενίσαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ πρόσωπον †Μωϋσέως διὰ τὴν δόξαν τοῦ προσώπου αὐτοῦ, τὴν καταργουμένην, 8 πῶς οὐχὶ μᾶλλον ἡ διακονία τοῦ πνεύματος ἔσται ἐν δόξῃ; 9 Εἰ γὰρ §ἡ διακονία τῆς κατακρίσεως δόξα, πολλῶ μᾶλλον περισσεύει ἡ διακονία τῆς δικαιοσύνης *ἐν δόξῃ. 10 Καὶ γὰρ †οὐ δεδόξασται τὸ δεδοξασμένον ἐν τούτῳ τῷ μέρει, †ἐνεκεν τῆς ὑπερβαλλούσης δόξης. 11 Εἰ γὰρ τὸ καταργούμενον, διὰ δόξης, πολλῶ μᾶλλον τὸ μένον, ἐν δόξῃ.

12 Ἐχοντες οὖν τοιαύτην ἐλπίδα, πολλῇ παρρησίᾳ χρώμεθα. 13 καὶ οὐ καθάπερ §Μωϋσῆς ἐτίθει κάλυμμα ἐπὶ τὸ πρόσωπον *ἑαυτοῦ, πρὸς τὸ μὴ ἀτενίσαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ τέλος τοῦ καταργουμένου. 14 †ἀλλ' ἐπωρώθη τὰ νοήματα αὐτῶν· ἄχρι γὰρ τῆς †σήμερον τὸ αὐτὸ κάλυμμα ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει τῆς παλαιᾶς διαθήκης μένει μὴ ἀνακαλυπτόμενον, §ὅ τι

* 3:1 εἰ | η CT SCR † 3:1 συστατικων | — CT † 3:2 εγγεγραμμενη |
 ευγεγραμμενη TH WH § 3:3 εγγεγραμμενη | ευγεγραμμενη TH WH * 3:3
 αλλ | αλλα ANT † 3:3 καρδιαις | καρδιας TR † 3:5 ικανοι εσμεν αφ
 εαυτων | αφ εαυτων ικανοι εσμεν CT § 3:5 ἑαυτῶν | αὐτῶν SBL WH
 * 3:6 αποκτενει | αποκτεινει TR WH | αποκτεννει ANT NA SBL TH † 3:7
 εν | — CT † 3:7 μωυσεως | μωυσεος PCK | μωσεως TR § 3:9 ἡ διακονία |
 τῇ διακονίᾳ NA SBL TH * 3:9 εν | — CT † 3:10 ου | ουδε ANT TR † 3:10
 ενεκεν | εινεκεν CT PCK § 3:13 μωυσης | μωσης TR * 3:13 ἑαυτοῦ |
 αὐτοῦ CT † 3:14 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL WH † 3:14 σημερον | σημερον

ἐν Χριστῷ καταργεῖται. ¹⁵ Ἄλλ' ἕως σήμερον, ἡνίκα *ἀναγινώσκειται †Μωϋσῆς, κάλυμμα ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν κεῖται. ¹⁶ Ἡνίκα †δ' ἂν ἐπιστρέψῃ πρὸς Κύριον, περιαιρεῖται τὸ κάλυμμα. ¹⁷ Ὁ δὲ Κύριος τὸ πνεῦμα ἐστίν· οὗ δὲ τὸ πνεῦμα Κυρίου, ἑκεῖ ἐλευθερία. ¹⁸ Ἡμεῖς δὲ πάντες, ἀνακεκαλυμμένῳ προσώπῳ τὴν δόξαν Κυρίου κατοπτριζόμενοι, τὴν αὐτὴν εἰκόνα μεταμορφούμεθα ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν, καθάπερ ἀπὸ Κυρίου πνεύματος.

4

¹ Διὰ τοῦτο ἔχοντες τὴν διακονίαν ταύτην, καθὼς ἠλεήθημεν, οὐκ *ἐκκακοῦμεν. ² †ἀλλὰ ἀπειπάμεθα τὰ κρυπτὰ τῆς αἰσχύνης, μὴ περιπατοῦντες ἐν πανουργίᾳ μηδὲ δολοῦντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τῇ φανερώσει τῆς ἀληθείας †συνιστῶντες ἑαυτοὺς πρὸς πᾶσαν συνείδησιν ἀνθρώπων ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. ³ Εἰ δὲ καὶ ἔστι κεκαλυμμένον τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν, ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις ἐστὶ κεκαλυμμένον. ⁴ ἐν οἷς ὁ θεὸς τοῦ αἰῶνος τούτου ἐτύφλωσε τὰ νοήματα τῶν ἀπίστων, εἰς τὸ μὴ αὐγάσαι ἑαυτοῖς τὸν φωτισμὸν τοῦ εὐαγγελίου τῆς δόξης τοῦ Χριστοῦ, ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ Θεοῦ. ⁵ Οὐ γὰρ ἑαυτοὺς κηρύσσομεν, *ἀλλὰ Χριστὸν Ἰησοῦν Κύριον· ἑαυτοὺς δὲ δούλους ὑμῶν διὰ Ἰησοῦν. ⁶ Ὅτι ὁ θεὸς ὁ εἰπὼν ἐκ σκότους φῶς †λάμψαι, ὃς ἔλαμψεν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν πρὸς φωτισμὸν τῆς γνώσεως τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ ἐν προσώπῳ †Ἰησοῦ Χριστοῦ.

⁷ Ἐχομεν δὲ τὸν θησαυρὸν τοῦτον ἐν ὀστρακίνοις σκεύεσιν, ἵνα ἡ ὑπερβολὴ τῆς δυνάμεως ἢ τοῦ Θεοῦ, καὶ μὴ ἐξ ἡμῶν. ⁸ ἐν παντὶ θλιβόμενοι, ἀλλ' οὐ στενοχωρούμενοι· ἀπορούμενοι, ἀλλ' οὐκ ἐξαπορούμενοι. ⁹ διωκόμενοι, ἀλλ' οὐκ ἐγκαταλειπόμενοι· καταβαλλόμενοι, ἀλλ' οὐκ ἀπολλύμενοι. ¹⁰ πάντοτε τὴν νέκρωσιν τοῦ ἑκκυρίου Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι περιφέρουντες, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι ἡμῶν φανερωθῇ. ¹¹ Αἰεὶ γὰρ ἡμεῖς οἱ ζῶντες εἰς θάνατον παραδιδόμεθα διὰ Ἰησοῦν, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ φανερωθῇ ἐν τῇ θνητῇ σαρκὶ ἡμῶν.

* 3:15 ἀναγινωσκειται | ἀν ἀναγινωσκηται CT † 3:15 μωυσης | μωσης PCK TR † 3:16 δ αν | δε εαν NA SBL WH § 3:17 εκει | — CT * 4:1 εκκακουμεν | εγκακουμεν CT † 4:2 αλλα | αλλ ANT NA²⁸ TR † 4:2 συνιστωντες | συνιστανοντες NA SBL WH | συνισταντες TH § 4:4 αυτοις | — CT * 4:5 αλλα χριστον ιησουν | αλλα ιησουν χριστον NA²⁷ | αλλ ιησουν χριστον NA²⁸ † 4:6 λαμψαι | λαμψει CT † 4:6 ιησου | — SBL WH § 4:10 κυριου | — CT

12 Ὅστε ὁ * μὲν θάνατος ἐν ἡμῖν ἐνεργεῖται, ἡ δὲ ζωὴ ἐν ὑμῖν.

13 Ἐχοντες δὲ τὸ αὐτὸ πνεῦμα τῆς πίστεως, κατὰ τὸ γεγραμμένον, Ἐπίστευσα, διὸ ἐλάλησα, καὶ ἡμεῖς πιστεύομεν, διὸ καὶ λαλοῦμεν· 14 εἰδότες ὅτι ὁ ἐγείρας τὸν †Κύριον Ἰησοῦν καὶ ἡμᾶς †διὰ Ἰησοῦ ἐγερεῖ, καὶ παραστήσει σὺν ὑμῖν. 15 Τὰ γὰρ πάντα δι' ὑμᾶς, ἵνα ἡ χάρις πλεονάσασα διὰ τῶν πλειόνων τὴν εὐχαριστίαν περισσεύσῃ εἰς τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ.

16 Διὸ οὐκ ἔκκακοῦμεν, ἀλλ' εἰ καὶ ὁ ἕξω ἡμῶν ἄνθρωπος διαφθείρεται, ἀλλ' ὁ *ἔσωθεν ἀνακαινοῦται ἡμέρα καὶ ἡμέρα. 17 Τὸ γὰρ παραυτίκα ἐλαφρὸν τῆς θλίψεως †ἡμῶν καθ' ὑπερβολὴν εἰς ὑπερβολὴν αἰώνιον βάρος δόξης κατεργάζεται ἡμῖν, 18 μὴ σκοποῦντων ἡμῶν τὰ βλεπόμενα, ἀλλὰ τὰ μὴ βλεπόμενα· τὰ γὰρ βλεπόμενα πρόσκαιρα· τὰ δὲ μὴ βλεπόμενα αἰώνια.

5

1 Οἶδαμεν γὰρ ὅτι ἐὰν ἡ ἐπίγειος ἡμῶν οἰκία τοῦ σκήνου καταλυθῇ, οἰκοδομὴν ἐκ Θεοῦ ἔχομεν, οἰκίαν ἀχειροποίητον, αἰώνιον ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 2 Καὶ γὰρ ἐν τούτῳ στενάζομεν, τὸ οἰκητήριον ἡμῶν τὸ ἐξ οὐρανοῦ ἐπενδύσασθαι ἐπιποθοῦντες· 3 εἶπε καὶ *ἐνδυσάμενοι οὐ γυμνοὶ εὑρεθησόμεθα. 4 Καὶ γὰρ οἱ ὄντες ἐν τῷ σκήνῳ στενάζομεν βαρούμενοι· †ἐφ' ᾧ οὐ θέλομεν ἐκδύσασθαι, ἀλλ' ἐπενδύσασθαι, ἵνα καταποθῇ τὸ θνητὸν ὑπὸ τῆς ζωῆς. 5 Ὁ δὲ κατεργασάμενος ἡμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο Θεός, ὁ †καὶ δοὺς ἡμῖν τὸν ἄρραβῶνα τοῦ πνεύματος.

6 Θαρροῦντες οὖν πάντοτε, καὶ εἰδότες ὅτι ἐνδημοῦντες ἐν τῷ σώματι ἐκδημοῦμεν ἀπὸ τοῦ Κυρίου — 7 διὰ πίστεως γὰρ περιπατοῦμεν, οὐ διὰ εἰδους — 8 θαρροῦμεν δέ, καὶ εὐδοκοῦμεν μᾶλλον ἐκδημησαί ἐκ τοῦ σώματος, καὶ ἐνδημησαί πρὸς τὸν Κύριον. 9 Διὸ καὶ φιλοτιμούμεθα, εἴτε ἐνδημοῦντες, εἴτε ἐκδημοῦντες, εὐάρεστοι αὐτῷ εἶναι. 10 Τοὺς γὰρ πάντας ἡμᾶς φανερωθῆναι δεῖ ἔμπροσθεν τοῦ βήματος τοῦ Χριστοῦ, ἵνα κομίσῃται ἕκαστος τὰ διὰ τοῦ σώματος, πρὸς ἃ ἔπραξεν, εἴτε ἀγαθόν, εἴτε ἔσκακόν.

* 4:12 μὲν | — CT † 4:14 κυριον | — SBL ‡ 4:14 δια | σὺν CT § 4:16
 εκκακουμεν | εγκακουμεν CT * 4:16 εσωθεν | εσω ημων CT † 4:17 ημων
 | — WH * 5:3 ενδυσαμενοι | εκδυσαμενοι NA † 5:4 εφ ω | επειδη ST
 ‡ 5:5 και | — CT § 5:10 κακον 93.8% | φαυλον CT 4.3%

11 Ειδότες οὖν τὸν φόβον τοῦ Κυρίου ἀνθρώπους πείθουμεν, Θεῷ δὲ πεφανερῶμεθα· ἐλπίζω δὲ καὶ ἐν ταῖς συνειδήσεσιν ὑμῶν πεφανερῶσθαι. 12 Οὐ * γὰρ πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνομεν ὑμῖν, † ἀλλὰ ἀφορμὴν διδόντες ὑμῖν καυχήματος ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα ἔχητε πρὸς τοὺς ἐν προσώπῳ καυχωμένους καὶ † οὐ καρδία. 13 Εἴτε γὰρ ἐξέστημεν, Θεῷ· εἴτε σωφρονοῦμεν, ὑμῖν. 14 Ἡ γὰρ ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ συνέχει ἡμᾶς, κρίναντας τοῦτο, ὅτι § εἰς ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν, ἄρα οἱ πάντες ἀπέθανον· 15 καὶ ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν ἵνα οἱ ζῶντες μηκέτι ἑαυτοῖς ζῶσιν, ἀλλὰ τῷ ὑπὲρ * αὐτῶν ἀποθανόντι καὶ ἐγερθέντι.

16 Ὅστε ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ νῦν οὐδένα οἶδαμεν κατὰ σάρκα· εἰ † δὲ καὶ ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα Χριστόν, ἀλλὰ νῦν οὐκέτι γινώσκομεν. 17 Ὅστε εἴ τις ἐν Χριστῷ, καινὴ κτίσις· τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν, ἰδοὺ, γέγονε † καινὰ τὰ πάντα. 18 Τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ Θεοῦ, τοῦ καταλλάξαντος ἡμᾶς ἑαυτῷ διὰ § Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ δόντος ἡμῖν τὴν διακονίαν τῆς καταλλαγῆς· 19 ὡς ὅτι Θεὸς ἦν ἐν Χριστῷ κόσμον καταλλάσσων ἑαυτῷ, μὴ λογιζόμενος αὐτοῖς τὰ παραπτώματα αὐτῶν, καὶ θέμενος * ἐν ἡμῖν τὸν λόγον τῆς καταλλαγῆς. 20 Ὑπὲρ Χριστοῦ οὖν πρεσβεύομεν, ὡς τοῦ Θεοῦ παρακαλοῦντος δι' ἡμῶν· δεόμεθα ὑπὲρ Χριστοῦ, καταλλάγητε τῷ Θεῷ. 21 Τὸν † γὰρ μὴ γνόντα ἁμαρτίαν, ὑπὲρ ἡμῶν ἁμαρτίαν ἐποίησεν, ἵνα ἡμεῖς † γενώμεθα δικαιοσύνη Θεοῦ ἐν αὐτῷ.

6

1 Συνεργοῦντες δὲ καὶ παρακαλοῦμεν μὴ εἰς κενὸν τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ δέξασθαι ὑμᾶς— 2 λέγει γάρ,

Καιρῷ δεκτῷ ἐπήκουσά σου,
καὶ ἐν ἡμέρᾳ σωτηρίας ἐβοήθησά σοι·

ἰδοὺ, νῦν καιρὸς εὐπρόσδεκτος, ἰδοὺ, νῦν ἡμέρα σωτηρίας— 3 μηδεμίαν ἐν μηδενὶ διδόντες προσκοπήν, ἵνα μὴ μωμηθῇ ἡ διακονία· 4 ἀλλ' ἐν παντὶ * συνιστῶντες ἑαυτοὺς ὡς Θεοῦ διάκονοι, ἐν ὑπομονῇ πολλῇ, ἐν θλίψεσιν, ἐν ἀνάγκαις, ἐν στενοχωρίαις, 5 ἐν πληγαῖς, ἐν

* 5:12 γαρ | — CT † 5:12 αλλα | αλλ NA²⁸ † 5:12 ου | μη εν CT § 5:14 ει | — BYZ CT * 5:15 αυτων | παντων PCK † 5:16 δε | — CT † 5:17 καινα τα παντα 55.3% | τα παντα καινα BYZ 38.8% | καινα CT 2.5% § 5:18 ιησου | — CT * 5:19 εν | — PCK † 5:21 γαρ | — CT † 5:21 γενωμεθα | γινωμεθα TR * 6:4 συνιστωντες | συνισταντες NA TH | συνιστανοντες SBL WH

φυλακαῖς, ἐν ἀκαταστασίαις, ἐν κόποις, ἐν ἀγρυπνίαις, ἐν νηστείαις, ⁶ ἐν ἀγνότητι, ἐν γνώσει, ἐν μακροθυμίᾳ, ἐν χρηστότητι, ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ, ἐν ἀγάπῃ ἀνυποκρίτῳ, ⁷ ἐν λόγῳ ἀληθείας, ἐν δυνάμει Θεοῦ, διὰ τῶν ὄπλων τῆς δικαιοσύνης τῶν δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν, ⁸ διὰ δόξης καὶ ἀτιμίας, διὰ δυσφημίας καὶ εὐφημίας· ὡς πλάνοι καὶ ἀληθεῖς· ⁹ ὡς ἀγνοούμενοι, καὶ ἐπιγινωσκόμενοι· ὡς ἀποθνήσκοντες, καὶ ἰδοῦ, ζῶμεν· ὡς παιδευόμενοι, καὶ μὴ θανατούμενοι· ¹⁰ ὡς λυπούμενοι, ἀεὶ δὲ χαίροντες· ὡς πτωχοί, πολλοὺς δὲ πλουτίζοντες· ὡς μηδὲν ἔχοντες, καὶ πάντα κατέχοντες.

¹¹ Τὸ στόμα ἡμῶν ἀνέωγε πρὸς ὑμᾶς, Κορίνθιοι, ἡ καρδία ἡμῶν πεπλάτυνται. ¹² Οὐ στενοχωρεῖσθε ἐν ἡμῖν, στενοχωρεῖσθε δὲ ἐν τοῖς σπλάγχνοις ὑμῶν. ¹³ Τὴν δὲ αὐτὴν ἀντιμισθίαν—ὡς τέκνοις λέγω—πλατύνθητε καὶ ὑμεῖς.

¹⁴ Μὴ γίνεσθε ἑτεροζυγοῦντες ἀπίστοις· τίς γὰρ μετοχὴ δικαιοσύνη καὶ ἀνομία; †Τίς δὲ κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος; ¹⁵ Τίς δὲ συμφώνησις Ἐχριστῷ πρὸς *Βελίᾳ; Ἦ τίς μερὶς πιστῷ μετὰ ἀπίστου; ¹⁶ Τίς δὲ †συγκατάθεσις ναῶ Θεοῦ μετὰ εἰδώλων; †Υμεῖς γὰρ ναὸς Θεοῦ ἐστε ζῶντος, καθὼς εἶπεν ὁ Θεὸς ὅτι

Ἐνοικήσω ἐν αὐτοῖς, καὶ Ἐμπεριπατήσω·
καὶ ἔσομαι αὐτῶν Θεός,

καὶ αὐτοὶ ἔσονται *μοι λαός.

¹⁷ Διό, †Ἐξέλθετε ἐκ μέσου αὐτῶν

καὶ ἀφορίσθητε, λέγει Κύριος,

καὶ ἀκαθάρτου μὴ ἄπτεσθε·

κἀγὼ εἰσδέξομαι ὑμᾶς,

¹⁸ καὶ ἔσομαι ὑμῖν εἰς πατέρα,

καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ μοι εἰς υἱοὺς καὶ θυγατέρας,

λέγει Κύριος παντοκράτωρ.

7

¹ Ταύτας οὖν ἔχοντες τὰς ἐπαγγελίας, ἀγαπητοί, καθαρίσωμεν ἑαυτοὺς ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ σαρκὸς καὶ πνεύματος, ἐπιτελοῦντες ἀγιωσύνην ἐν φόβῳ Θεοῦ.

† 6:14 γινεσθε | γεινεσθε TH † 6:14 τις δε | η τις CT § 6:15 χριστω
| χριστου CT * 6:15 βελιαρ | βελιαλ ANT SCR † 6:16 συγκαταθεσις
| συνκαταθεσις WH † 6:16 υμεις ... εστε | ημεις ... εσμεν CT § 6:16
εμπεριπατησω | ενπεριπατησω WH * 6:16 μοι | μου CT † 6:17 εξελθετε
| εξελθατε ANT CT

2 Χωρήσατε ἡμᾶς· οὐδένα ἠδικήσαμεν, οὐδένα ἐφθείραμεν, οὐδένα ἐπλεονεκτήσαμεν. 3 *Οὐ πρὸς κατάκρισιν λέγω· προείρηκα γάρ, ὅτι ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν ἐστε εἰς τὸ συναποθανεῖν καὶ †συζῆν. 4 Πολλή μοι παρρησία πρὸς ὑμᾶς, πολλή μοι καύχησις ὑπὲρ ὑμῶν· πεπλήρωμαι τῇ παρακλήσει, ὑπερπερισσεύομαι τῇ χαρᾷ ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν.

5 Καὶ γὰρ ἐλθόντων ἡμῶν εἰς Μακεδονίαν οὐδεμίαν ἔσχηκεν ἄνεσιν ἢ σὰρξ ἡμῶν, ἀλλ' ἐν παντὶ θλιβόμενοι· ἔξωθεν μάχαι, ἔσωθεν φόβοι. 6 Ἄλλ' ὁ παρακαλῶν τοὺς ταπεινοὺς παρεκάλεσεν ἡμᾶς, ὁ Θεός, ἐν τῇ παρουσίᾳ Τίτου· 7 οὐ μόνον δὲ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ παρακλήσει ἣ παρεκλήθη ἐφ' ὑμῖν, ἀναγγέλλων ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἐπιπόθησιν, τὸν ὑμῶν ὄδυρμόν, τὸν ὑμῶν ζῆλον ὑπὲρ ἐμοῦ, ὥστε με μᾶλλον χαρῆναι. 8 Ὅτι εἰ καὶ ἐλύπησα ὑμᾶς ἐν τῇ ἐπιστολῇ, οὐ μεταμέλομαι, εἰ καὶ μετεμελόμην· βλέπω †γὰρ ὅτι ἡ ἐπιστολὴ ἐκείνη, εἰ καὶ πρὸς ὦραν, ἐλύπησεν ὑμᾶς. 9 Νῦν χαίρω, οὐχ ὅτι ἐλυπήθητε, ἀλλ' ὅτι ἐλυπήθητε εἰς μετάνοιαν· ἐλυπήθητε γὰρ κατὰ Θεόν, ἵνα ἐν μηδενὶ ζημιωθῆτε ἐξ ἡμῶν. 10 Ἡ γὰρ κατὰ Θεὸν λύπη μετάνοιαν εἰς σωτηρίαν ἀμεταμέλητον σκατεργάζεται· ἡ δὲ τοῦ κόσμου λύπη θάνατον κατεργάζεται. 11 Ἴδου γάρ, αὐτὸ τοῦτο, τὸ κατὰ Θεὸν λυπηθῆναι *ὑμᾶς, πόσῃν κατειργάσατο ὑμῖν σπουδὴν, †ἀλλὰ ἀπολογίαν, †ἀλλὰ ἀγανάκτησιν, ἀλλὰ φόβον, †ἀλλὰ ἐπιπόθησιν, ἀλλὰ ζῆλον, *ἀλλὰ ἐκδίκησιν. Ἐν παντὶ συνεστήσατε ἑαυτοὺς ἀγνοοὺς εἶναι †ἐν τῷ πράγματι. 12 Ἄρα εἰ καὶ ἔγραψα ὑμῖν, οὐχ †εἵνεκεν τοῦ ἀδικήσαντος, †οὐδὲ *εἵνεκεν τοῦ ἀδικηθέντος, ἀλλ' †εἵνεκεν τοῦ φανερωθῆναι τὴν σπουδὴν †ὑμῶν τὴν ὑπὲρ ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. 13 Διὰ τοῦτο παρακεκλήμεθα.

Ἐπὶ †δε τῇ παρακλήσει ὑμῶν περισσοτέρως μᾶλλον ἐχάρημεν ἐπὶ τῇ χαρᾷ Τίτου, ὅτι ἀναπέπαυται τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἀπὸ πάντων ὑμῶν. 14 Ὅτι εἴ τι αὐτῷ ὑπὲρ

* 7:3 ου προς κατακρισιν | προς κατακρισιν ου CT † 7:3 συζην | συζηνη

TH WH † 7:8 γαρ | — SBL WH § 7:10 κατεργαζεται | εργαζεται CT

* 7:11 υμας | — CT † 7:11 αλλα | αλλ NA²⁸ † 7:11 αλλα | αλλ NA²⁸

§ 7:11 αλλα | αλλ NA²⁸ PCK * 7:11 αλλα | αλλ NA²⁸ PCK TR † 7:11

εν | — CT † 7:12 εινεκεν | ενεκεν BYZ CT § 7:12 ουδε | αλλ ουδε WH

* 7:12 εινεκεν | ενεκεν BYZ CT † 7:12 εινεκεν | ενεκεν BYZ CT † 7:12

υμων την υπερ ημων | ημων την υπερ υμων SCR § 7:13 δε τη παρακλησει

υμων περισσοτερωσ | τη παρακλησει υμων περισσοτερωσ δε BYZ PCK TR |

δε τη παρακλησει ημων περισσοτερωσ CT

ὕμῶν κεκαύχημαι, οὐ κατησχύνθη· ἀλλ' ὡς πάντα ἐν ἀληθείᾳ ἐλαλήσαμεν ὑμῖν, οὕτω καὶ ἡ καύχησις ἡμῶν *ἢ ἐπὶ Τίτου ἀλήθεια ἐγενήθη. ¹⁵ Καὶ τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς ἐστίν, ἀναμιμνησκομένου τὴν πάντων ὑμῶν ὑπακοήν, ὡς μετὰ φόβου καὶ τρόμου ἐδέξασθε αὐτόν. ¹⁶ †Χαίρω ὅτι ἐν παντὶ θαρρῶ ἐν ὑμῖν.

8

¹ *Γνωρίζομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ τὴν δεδομένην ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Μακεδονίας· ² ὅτι ἐν πολλῇ δοκιμῇ θλίψεως ἢ περισσεῖα τῆς χαρᾶς αὐτῶν καὶ ἡ κατὰ βάθους πτωχεῖα αὐτῶν ἐπερίσσευσεν εἰς †τὸν πλοῦτον τῆς ἀπλότητος αὐτῶν. ³ †Ὅτι κατὰ δύναμιν, μαρτυρῶ, καὶ †ὑπὲρ δύναμιν αὐθαίρετοι, ⁴ μετὰ πολλῆς παρακλήσεως δεόμενοι ἡμῶν, τὴν χάριν καὶ τὴν κοινωνίαν τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς Ἅγίους· ⁵ καὶ οὐ καθὼς ἠλπίσαμεν, *ἀλλ' ἑαυτοὺς ἔδωκαν πρῶτον τῷ Κυρίῳ, καὶ ἡμῖν διὰ θελήματος Θεοῦ ⁶ εἰς τὸ παρακαλέσαι ἡμᾶς Τίτον, ἵνα καθὼς προενήρξατο, οὕτω καὶ ἐπιτελέσῃ εἰς ὑμᾶς καὶ τὴν χάριν ταύτην. ⁷ Ἀλλ' ὡσπερ ἐν παντὶ περισσεύετε, πίστει, καὶ λόγῳ, καὶ γνώσει, καὶ πάσῃ σπουδῇ, καὶ τῇ ἐξ †ὑμῶν ἐν ἡμῖν ἀγάπῃ, ἵνα καὶ ἐν ταύτῃ τῇ χάριτι περισσεύητε.

⁸ Οὐ κατ' ἐπιταγὴν λέγω, ἀλλὰ διὰ τῆς ἐτέρων σπουδῆς καὶ τὸ τῆς ὑμετέρας ἀγάπης γνήσιον δοκιμάζων. ⁹ Γινώσκετε γὰρ τὴν χάριν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι δι' †ὑμᾶς ἐπτώχευσε, πλούσιος ὢν, ἵνα ὑμεῖς τῇ ἐκείνου πτωχεῖα πλουτήσητε. ¹⁰ Καὶ γνώμην ἐν τούτῳ δίδωμι· τοῦτο γὰρ ὑμῖν συμφέρει, οἵτινες οὐ μόνον τὸ ποιῆσαι ἀλλὰ καὶ τὸ θέλειν προενήρξασθε ἀπὸ πέρυσι. ¹¹ Νυνὶ δὲ καὶ τὸ ποιῆσαι ἐπιτελέσατε, ὅπως, καθάπερ ἡ προθυμία τοῦ θέλειν, οὕτω καὶ τὸ ἐπιτελέσαι ἐκ τοῦ ἔχειν. ¹² Εἰ γὰρ ἡ προθυμία πρόκειται, καθὸ ἐὰν ἔχη ἑτις, εὐπρόσδεκτος, οὐ καθὸ οὐκ ἔχει. ¹³ Οὐ γὰρ ἵνα ἄλλοις ἄνεσις, ὑμῖν *δὲ θλίψις· ἀλλ' ἐξ ἰσότητος, ἐν τῷ νῦν καιρῷ τὸ ὑμῶν περίσσευμα εἰς τὸ ἐκείνων ὑστέρημα, ¹⁴ ἵνα καὶ τὸ ἐκείνων περίσσευμα γένηται εἰς τὸ ὑμῶν ὑστέρημα· ὅπως γένηται ἰσότης, ¹⁵ καθὼς

* 7:14 η | — WH † 7:16 χαιρω | χαιρω ουν SCR * 8:1 γνωριζομεν | γνωριζω ANT † 8:2 τον πλουτον | το πλουτος CT † 8:3 υπερ | παρα CT § 8:4 αγιους | αγιους δεξασθαι ημας PCK TR * 8:5 αλλ | αλλα NA²⁷ † 8:7 υμων εν ημιν | ημων εν υμιν NA SBL WH † 8:9 υμας | ημας PCK § 8:12 τις | — CT * 8:13 δε | — CT

γέγραπται, Ὁ τὸ πολὺ, οὐκ ἐπλεόνασε· καὶ ὁ τὸ ὀλίγον, οὐκ ἠλαττόνησε.

¹⁶ Χάρις δὲ τῷ Θεῷ τῷ †ιδιδόντι τὴν αὐτὴν σπουδὴν ὑπὲρ ὑμῶν ἐν τῇ καρδίᾳ Τίτου. ¹⁷ Ὅτι τὴν μὲν παράκλησιν ἐδέξατο, σπουδαιότερος δὲ ὑπάρχων, αὐθαίρετος ἐξῆλθε πρὸς ὑμᾶς. ¹⁸ Συνεπέμψαμεν δὲ μετ' αὐτοῦ τὸν ἀδελφόν, οὗ ὁ ἔπαινος ἐν τῷ εὐαγγελίῳ διὰ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν. ¹⁹ οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ χειροτονηθεὶς ὑπὸ τῶν ἐκκλησιῶν συνέκδημος ἡμῶν †σὺν τῇ χάριτι ταύτῃ τῇ διακονουμένῃ ὑφ' ἡμῶν πρὸς τὴν ἑαυτοῦ τοῦ Κυρίου δόξαν καὶ προθυμίαν *ἡμῶν. ²⁰ στελλόμενοι τοῦτο, μή τις ἡμᾶς μωμήσῃται ἐν τῇ ἀδρότητι ταύτῃ τῇ διακονουμένῃ ὑφ' ἡμῶν. ²¹ †προνοούμενοι καλὰ οὐ μόνον ἐνώπιον Κυρίου ἀλλὰ καὶ ἐνώπιον ἀνθρώπων. ²² Συνεπέμψαμεν δὲ αὐτοῖς τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν, ὃν ἐδοκιμάσαμεν ἐν πολλοῖς πολλακίς σπουδαῖον ὄντα, νυνὶ δὲ πολὺ σπουδαιότερον, πεποιθήσει πολλῇ τῇ εἰς ὑμᾶς. ²³ Εἴτε ὑπὲρ Τίτου, κοινωνὸς ἐμὸς καὶ εἰς ὑμᾶς συνεργός· εἴτε ἀδελφοὶ ἡμῶν, ἀπόστολοι ἐκκλησιῶν, δόξα Χριστοῦ. ²⁴ Τὴν οὖν ἐνδειξίν τῆς ἀγάπης ὑμῶν, καὶ ἡμῶν καυχήσεως ὑπὲρ ὑμῶν, εἰς αὐτοὺς †ἐνδείξασθε ἑἷς πρόσωπον τῶν ἐκκλησιῶν.

9

¹ Περὶ μὲν γὰρ τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους περισσὸν μοί ἐστι τὸ γράφειν ὑμῖν· ² οἶδα γὰρ τὴν προθυμίαν ὑμῶν, ἣν ὑπὲρ ὑμῶν καυχῶμαι Μακεδόσιν, ὅτι Ἀχαΐα παρεσκεύασται ἀπὸ πέρυσι· καὶ *ὁ ἐξ ὑμῶν ζῆλος ἠρέθισε τοὺς πλείονας. ³ Ἐπεμψα δὲ τοὺς ἀδελφούς, ἵνα μὴ τὸ καύχημα ἡμῶν τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κενωθῇ ἐν τῷ μέρει τούτῳ· ἵνα, καθὼς ἔλεγον, παρεσκευασμένοι ἦτε· ⁴ μήπως, ἐὰν ἔλθωσι σὺν ἐμοὶ Μακεδόνες καὶ εὐρωσιν ὑμᾶς ἀπαρασκευάστους, καταισχυθῶμεν ἡμεῖς—ἵνα μὴ †λέγωμεν ὑμεῖς—ἐν τῇ ὑποστάσει ταύτῃ †τῆς καυχήσεως. ⁵ Ἀναγκαῖον οὖν ἠγησάμην παρακαλέσαι τοὺς ἀδελφούς, ἵνα προέλθωσιν εἰς ὑμᾶς, καὶ προκαταρτίσωσι τὴν ἑπροκατηγγελημένην

† 8:16 διδοντι | δοντι NA † 8:19 συν | εν TH WH § 8:19 αυτου | — TH WH * 8:19 ημων | υμων TR † 8:21 προνοουμενοι 83.6% | προνοουμεν γαρ CT 8.8% † 8:24 ενδειξασθε | ενδεικνυμενοι NA SBL § 8:24 εις | και εις TR * 9:2 ο εξ | το CT † 9:4 λεγωμεν | λεγω NA † 9:4 της καυχησης 84.8% | — CT 3.6% § 9:5 προκατηγγελημενην | προεπηγγελημενην CT

εὐλογίαν ὑμῶν, ταύτην ἐτοίμην εἶναι, οὕτως ὡς εὐλογίαν καὶ μὴ *ὡς πλεονεξίαν.

⁶ Τοῦτο δέ, ὁ σπείρων φειδομένως, φειδομένως καὶ θερίσει· καὶ ὁ σπείρων ἐπ' εὐλογίαις, ἐπ' εὐλογίαις καὶ θερίσει. ⁷ Ἐκαστος καθὼς †προαιρεῖται τῇ καρδίᾳ· μὴ ἐκ λύπης ἢ ἐξ ἀνάγκης· ἰλαρὸν γὰρ δότην ἀγαπᾷ ὁ Θεός. ⁸ †Δυνατὸς δὲ ὁ Θεὸς πᾶσαν χάριν περισσεῦσαι εἰς ὑμᾶς, ἵνα ἐν παντὶ πάντοτε πᾶσαν αὐτάρκειαν ἔχοντες περισσεύητε εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν· ⁹ καθὼς γέγραπται,

Ἐσκόρπισεν, ἔδωκε τοῖς πένησιν·
ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα.

¹⁰ Ὁ δὲ ἐπιχορηγῶν †σπέρμα τῷ σπείροντι, καὶ ἄρτον εἰς βρώσιν *χορηγήσαι, καὶ πληθύναι τὸν σπόρον ὑμῶν, καὶ ἀυξήσαι τὰ †γενήματα τῆς δικαιοσύνης ὑμῶν· ¹¹ ἐν παντὶ πλουτιζόμενοι εἰς πᾶσαν ἀπλότητα, ἥτις κατεργάζεται δι' ἡμῶν εὐχαριστίαν τῷ Θεῷ. ¹² Ὅτι ἡ διακονία τῆς λειτουργίας ταύτης οὐ μόνον ἐστὶ προσαναπληροῦσα τὰ ὑστερήματα τῶν ἀγίων, ἀλλὰ καὶ περισσεύουσα διὰ πολλῶν εὐχαριστιῶν τῷ Θεῷ· ¹³ διὰ τῆς δοκιμῆς τῆς διακονίας ταύτης δοξάζοντες τὸν Θεὸν ἐπὶ τῇ ὑποταγῇ τῆς ὁμολογίας ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἀπλότητι τῆς κοινωνίας εἰς αὐτοὺς καὶ εἰς πάντας· ¹⁴ καὶ αὐτῶν δεήσει ὑπὲρ ὑμῶν ἐπιποθούντων ὑμᾶς διὰ τὴν ὑπερβάλλουσαν χάριν τοῦ Θεοῦ ἐφ' ὑμῖν. ¹⁵ Χάρις †δὲ τῷ Θεῷ ἐπὶ τῇ ἀνεκδιηγῆτῳ αὐτοῦ δωρεᾷ.

10

¹ Αὐτὸς δὲ ἐγὼ Παῦλος παρακαλῶ ὑμᾶς διὰ τῆς *πράοτητος καὶ †ἐπεικειας τοῦ Χριστοῦ, ὃς κατὰ πρόσωπον μὲν ταπεινὸς ἐν ὑμῖν, ἀπὼν δὲ θαρρῶ εἰς ὑμᾶς· ² δέομαι δέ, τὸ μὴ παρὼν θαρρῆσαι τῇ πεποιθήσει ἢ λογίζομαι τολμῆσαι ἐπί τινος τοὺς λογιζομένους ἡμᾶς ὡς κατὰ σάρκα περιπατοῦντας. ³ Ἐν σαρκὶ γὰρ περιπατοῦντες, οὐ κατὰ σάρκα στρατευόμεθα— ⁴ τὰ γὰρ ὄπλα τῆς στρατείας ἡμῶν οὐ σαρκικά, ἀλλὰ δυνατὰ τῷ Θεῷ πρὸς καθαίρεσιν ὀχυρωμάτων— ⁵ λογισμοὺς καθαιροῦντες καὶ πᾶν ὕψωμα ἐπαιρόμενον κατὰ τῆς

* 9:5 ὡς | ὡσπερ TR † 9:7 προαιρεῖται | προηρηται CT ‡ 9:8 δυνατος | δυνατει CT § 9:10 σπέρμα | σπορον NA SBL * 9:10 χορηγησαι | ... πληθυναι ... αυξησαι 89.1% | χορηγησει | ... πληθυνει ... αυξησει CT 3% † 9:10 γενηματα | γεννηματα TR ‡ 9:15 δε | — CT * 10:1 πραοτητος | πραυτητος CT † 10:1 επεικειας | επεικειας WH

γνώσεως τοῦ Θεοῦ, καὶ αἰχμαλωτίζοντες πᾶν νόημα εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ, ⁶ καὶ ἐν ἐτοιμίῳ ἔχοντες ἐκδικῆσαι πᾶσαν παρακοήν, ὅταν πληρωθῇ ὑμῶν ἡ ὑπακοή.

⁷ Τὰ κατὰ πρόσωπον βλέπετε; Εἴ τις πέποιθεν ἐαυτῷ Χριστοῦ εἶναι, τοῦτο λογιζέσθω πάλιν ἀφ' ἐαυτοῦ, ὅτι καθὼς αὐτὸς Χριστοῦ, οὕτω καὶ ἡμεῖς ὁ Χριστοῦ. ⁸ Ἐάν τε γὰρ * καὶ περισσώτερόν τι καυχῆσωμαι περὶ τῆς ἐξουσίας ἡμῶν—ἧς ἔδωκεν ὁ Κύριος ἡμῖν εἰς οἰκοδομήν, καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν ὑμῶν—οὐκ αἰσχυνηθήσομαι. ⁹ ἵνα μὴ δόξω ὡς ἂν ἐκφοβεῖν ὑμᾶς διὰ τῶν ἐπιστολῶν. ¹⁰ Ὅτι, Αἱ ἡμῶν ἐπιστολαί, φησί, βαρεῖαι καὶ ἰσχυραί· ἡ δὲ παρουσία τοῦ σώματος ἀσθενής, καὶ ὁ λόγος ἐξουθενημένος. ¹¹ Τοῦτο λογιζέσθω ὁ τοιοῦτος, ὅτι οἱοί ἐσμεν τῷ λόγῳ δι' ἐπιστολῶν ἀπόντες, τοιοῦτοι καὶ παρόντες τῷ ἔργῳ.

¹² Οὐ γὰρ τολμῶμεν ὁρνεῖν ἢ * συγκρίναι ἐαυτοὺς τισι τῶν ἐαυτοῦ συνιστανόντων· ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἐαυτοῖς ἐαυτοὺς μετροῦντες, καὶ ἡ συγκρίνοντες ἐαυτοὺς ἐαυτοῖς, οὐ συνιοῦσιν. ¹³ Ἡμεῖς δὲ * οὐχὶ εἰς τὰ ἄμετρα καυχησόμεθα, ἀλλὰ κατὰ τὸ μέτρον τοῦ κανόνος οὗ ἐμέρισεν ἡμῖν ὁ Θεός, μέτρου, ἐφικέσθαι ἄχρι καὶ ὑμῶν. ¹⁴ Οὐ γὰρ ὡς μὴ ἐφικνούμενοι εἰς ὑμᾶς ὑπερεκτείνομεν ἐαυτούς· ἄχρι γὰρ καὶ ὑμῶν ἐφθάσαμεν ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ. ¹⁵ οὐκ εἰς τὰ ἄμετρα καυχώμενοι, ἐν ἀλλοτρίοις κόποις, ἐλπίδα δὲ ἔχοντες, ἀξανομένης τῆς πίστεως ὑμῶν, ἐν ὑμῖν μεγαλυθῆναι κατὰ τὸν κανόνα ἡμῶν εἰς περισσεῖαν, ¹⁶ εἰς τὰ ὑπερέκεινα ὑμῶν εὐαγγελίσασθαι, οὐκ ἐν ἀλλοτρίῳ κανόνι εἰς τὰ ἔτοιμα καυχῆσασθαι. ¹⁷ Ὁ δὲ καυχώμενος, ἐν Κυρίῳ καυχάσθω. ¹⁸ Οὐ γὰρ ὁ ἐαυτὸν ἡσυχάζων, ἐκεῖνός ἐστι δόκιμος, ἀλλ' ὃν ὁ Κύριος συνίστησιν.

11

¹ Ὅφελον ἀνείχεσθέ μου μικρὸν * τῇ ἀφροσύνη· ἀλλὰ καὶ ἀνέχεσθέ μου. ² Ζηλῶ γὰρ ὑμᾶς Θεοῦ ζήλω· ἡρμοσάμην γὰρ ὑμᾶς ἐνὶ ἀνδρὶ παρθένου ἀγνῆν παραστήσαι τῷ Χριστῷ. ³ Φοβοῦμαι δὲ μήπως ὡς ὁ

‡ 10:7 αφ | εφ CT § 10:7 χριστου | — CT * 10:8 και | — CT † 10:8 ημιν | — CT ‡ 10:10 μεν επιστολαι | επιστολαι μεν CT § 10:12 εγκριναι | ενκριναι TH WH * 10:12 συγκριναι | συνκριναι TH WH † 10:12 αλλα | αλλ NA²⁸ ‡ 10:12 συγκρινοντες | συνκρινοντες TH WH § 10:12 συνιουσιν 85% | συνιασιν CT 4% * 10:13 ουχι | ουκ CT † 10:18 συνιστων | συνιστανων CT ‡ 10:18 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL WH * 11:1 τη αφροσυνη | τι αφροσυνης CT

ὄφρις †Εὐαν ἐξηπάτησεν ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτοῦ, †οὕτω φθαρῆ τὰ νοήματα ὑμῶν ἀπὸ τῆς ὀλιότητος τῆς εἰς τὸν Χριστόν. ⁴ Εἰ μὲν γὰρ ὁ ἐρχόμενος ἄλλον Ἰησοῦν κηρύσσει ὃν οὐκ ἐκηρύξαμεν, ἢ πνεῦμα ἕτερον λαμβάνετε ὃ οὐκ ἐλάβετε, ἢ εὐαγγέλιον ἕτερον ὃ οὐκ ἐδέξασθε, καλῶς *ἠνείχεσθε. ⁵ Λογίζομαι γὰρ μηδὲν ὑστερηκέναι τῶν ὑπὲρ λίαν ἀποστόλων. ⁶ Εἰ δὲ καὶ ἰδιώτης τῷ λόγῳ, ἀλλ' οὐ τῇ γνώσει· ἀλλ' ἐν παντὶ †φανερωθέντες ἐν πᾶσιν εἰς ὑμᾶς.

⁷ Ἡ ἁμαρτίαν ἐποίησα †εμαυτὸν ταπεινῶν ἵνα ὑμεῖς ὑψωθῆτε, ὅτι δωρεὰν τὸ τοῦ Θεοῦ εὐαγγέλιον εὐηγγελισάμην ὑμῖν; ⁸ Ἄλλας ἐκκλησίας ἐσύλησα, λαβῶν ὀψώνιον πρὸς τὴν ὑμῶν διακονίαν· ⁹ καὶ παρῶν πρὸς ὑμᾶς καὶ ὑστερηθεῖς, οὐ κατενάρκησα Σοῦδενός· τὸ γὰρ ὑστέρημά μου προσανεπλήρωσαν οἱ ἀδελφοί, ἐλθόντες ἀπὸ Μακεδονίας· καὶ ἐν παντὶ ἀβαρῆ *ὑμῖν ἑμαυτὸν ἐτήρησα καὶ τηρήσω. ¹⁰ Ἔστιν ἀλήθεια Χριστοῦ ἐν ἐμοί, ὅτι ἡ καύχησις αὕτη οὐ †φραγήσεται εἰς ἐμὲ ἐν τοῖς κλίμασι τῆς Ἀχαΐας. ¹¹ Διὰ τί; Ὅτι οὐκ ἀγαπῶ ὑμᾶς; Ὁ Θεὸς οἶδεν.

¹² Ὁ δὲ ποιῶ, καὶ ποιήσω, ἵνα ἐκκόψω τὴν ἀφορμὴν τῶν θελούντων ἀφορμὴν, ἵνα ἐν ᾧ καυχῶνται, εὐρεθῶσι καθὼς καὶ ἡμεῖς. ¹³ Οἱ γὰρ τοιοῦτοι ψευδαπόστολοι, ἐργάται δόλιοι, μετασχηματιζόμενοι εἰς ἀποστόλους Χριστοῦ. ¹⁴ Καὶ οὐ †θαυμαστόν· αὐτὸς γὰρ ὁ Σατανᾶς μετασχηματίζεται εἰς ἄγγελον φωτός. ¹⁵ Οὐ μέγα οὖν εἰ καὶ οἱ διάκονοι αὐτοῦ μετασχηματίζονται ὡς διάκονοι δικαιοσύνης, ὧν τὸ τέλος ἔσται κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν.

¹⁶ Πάλιν λέγω, μὴ τίς με δόξη ἀφρονα εἶναι· εἰ δὲ μήγε, κἂν ὡς ἀφρονα δέξασθέ με, ἵνα ὀκνάω μικρόν τι καυχῆσωμαι. ¹⁷ Ὁ λαλῶ, οὐ *λαλῶ κατὰ Κύριον, ἀλλ' ὡς ἐν ἀφροσύνῃ, ἐν ταύτῃ τῇ ὑποστάσει τῆς καυχῆσεως. ¹⁸ Ἐπεὶ πολλοὶ καυχῶνται κατὰ †τὴν σάρκα, κἀγὼ καυχῆσομαι. ¹⁹ Ἡδέως γὰρ ἀνέχεσθε τῶν ἀφρόνων, φρόνιμοι ὄντες. ²⁰ Ἀνέχεσθε γάρ, εἴ τις ὑμᾶς καταδουλοῖ,

† 11:3 ευαν εξηπατησεν | εξηπατησεν ευαν CT † 11:3 ουτω 86.6% | —

CT 2% § 11:3 απλοτητος 94% | απλοτητος και της αγνοτητος CT 4%

* 11:4 ηνειχεσθε | ανειχεσθε ANT BYZ HF TH | ανεχεσθε NA SBL WH † 11:6 φανερωθεντες 94.5% | φανερωσαντες CT 1.3% † 11:7 εμαυτον | εαυτον

PCK § 11:9 ουδενος | ουθενος CT * 11:9 υμιν εμαυτον | εμαυτον υμιν CT † 11:10 φραγησεται | σφραγισεται ST † 11:14 θαυμαστον | θαυμα

CT § 11:16 καγω μικρον τι | μικρον τι καγω TR * 11:17 λαλω κατα κυριον | κατα κυριον λαλω CT † 11:18 την | — NA SBL TH

εἴ τις κατεσθίει, εἴ τις λαμβάνει, εἴ τις ἐπαίρεται, εἴ τις
 †ὕμᾱς εἰς πρόσωπον ὄδερει. ²¹ Κατὰ ἀτιμίαν λέγω, ὡς ὅτι
 ἡμεῖς *ἠσθενήσαμεν· ἐν ᾧ δ' ἂν τις τολμᾷ—ἐν ἀφροσύνη
 λέγω—τολμῶ κάγῳ. ²² Ἑβραῖοί εἰσι; Κάγῳ. †Ἰσραηλιταί
 εἰσι; Κάγῳ. Σπέρμα Ἀβραάμ εἰσι; Κάγῳ. ²³ Διάκονοι
 Χριστοῦ εἰσι;—παραφρονῶν λαλῶ—Ἵπὲρ ἐγώ. Ἐν
 κόποις περισσοτέρως, ἐν †πληγαῖς ὑπερβαλλόντως, ἐν
 φυλακαῖς περισσοτέρως, ἐν θανάτοις πολλάκις, ²⁴ ὑπὸ
 Ἰουδαίων πεντάκις ὄσσεσάκοντα παρὰ μίαν ἔλαβον.
²⁵ Τρὶς *ἔραβδίσθη, ἅπαξ ἐλιθάσθη, τρὶς ἐναυάγησα,
 νυχθήμερον ἐν τῷ βυθῷ πεποίηκα. ²⁶ ὁδοιπορίας
 πολλάκις, κινδύνοις ποταμῶν, κινδύνοις ληστῶν,
 κινδύνοις ἐκ γένους, κινδύνοις ἐξ ἐθνῶν, κινδύνοις
 ἐν πόλει, κινδύνοις ἐν ἐρημίᾳ, κινδύνοις ἐν θαλάσῃ,
 κινδύνοις ἐν ψευδαδέλφοις. ²⁷ †ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ, ἐν
 ἀγρυπνίαις πολλάκις, ἐν λιμῷ καὶ δίψει, ἐν νηστείαις
 πολλάκις, ἐν ψύχει καὶ γυμνότητι. ²⁸ Χωρὶς τῶν
 παρεκτός, ἢ †ἐπισύστασις ὄμου ἢ καθ' ἡμέραν, ἢ μέριμνα
 πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν. ²⁹ Τίς ἀσθενεῖ, καὶ οὐκ ἀσθενῶ;
 Τίς σκανδαλίζεται, καὶ οὐκ ἐγὼ πυροῦμαι;

³⁰ Εἰ καυχᾶσθαι δεῖ, τὰ τῆς ἀσθενείας μου καυχῆσομαι.
³¹ Ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ *Κυρίου Ἰησοῦ †Χριστοῦ οἶδεν,
 ὁ ὢν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, ὅτι οὐ ψεύδομαι. ³² Ἐν
 Δαμασκῷ ὁ ἐθνάρχης Ἀρέτα τοῦ βασιλέως ἐφρούρει
 τὴν †Δαμασκηνῶν πόλιν, πιάσαι με ὄθέλων. ³³ καὶ διὰ
 θυρίδος ἐν σαργάνῃ ἐχαλάσθη διὰ τοῦ τείχους καὶ
 ἐξέφυγον τὰς χεῖρας αὐτοῦ.

12

¹ Καυχᾶσθαι *δὴ οὐ †συμφέρι μοι· ἐλεύσομαι †γὰρ εἰς
 ὄπτασις καὶ ἀποκαλύψεις Κυρίου. ² Οἶδα ἄνθρωπον ἐν
 Χριστῷ πρὸ ἐτῶν δεκατεσσάρων—εἴτε ἐν σώματι οὐκ
 οἶδα· εἴτε ἐκτὸς τοῦ σώματος οὐκ οἶδα· ὁ Θεὸς οἶδεν—
 ἀρπαγέντα τὸν τοιοῦτον ἕως τρίτου οὐρανοῦ. ³ Καὶ οἶδα

‡ 11:20 υμας εἰς προσωπον | εἰς προσωπον υμας CT § 11:20 δερει |
 δαιρει PCK * 11:21 ησθενησαμεν | ησθενηκαμεν CT † 11:22 ισραηλιται
 | ισραηλιται TH WH ‡ 11:23 πληγαις υπερβαλλοντως εν φυλακαις
 περισσοτερωσ 93.6% | φυλακαις περισσοτερωσ εν πληγαις υπερβαλλοντως
 CT 1.6% § 11:24 τεσσαρακοντα | τεσσερακοντα CT * 11:25 εραβδισθη
 | εραβδισθη ANT NA PCK TR † 11:27 εν | — CT ‡ 11:28 επισυστασις |
 επιστασις CT § 11:28 μου | μοι CT * 11:31 κυριου | κυριου ημων ANT TR
 † 11:31 χριστου | — CT ‡ 11:32 δαμασκηνων πολιν | πολιν δαμασκηνων
 CT § 11:32 θελων | — NA SBL WH * 12:1 δη | δει CT † 12:1 συμφερι
 μοι 95.4% | συμφερον μεν CT 2.3% ‡ 12:1 γαρ | δε CT

τὸν τοιοῦτον ἄνθρωπον—εἴτε ἐν σώματι, εἴτε ἄνεκτος τοῦ σώματος, οὐκ οἶδα· ὁ Θεὸς οἶδεν— ⁴ ὅτι ἠρπάγη εἰς τὸν παράδεισον, καὶ ἤκουσεν ἄρρητα ῥήματα, ἃ οὐκ ἐξὸν ἀνθρώπῳ λαλῆσαι. ⁵ Ὑπὲρ τοῦ τοιοῦτου καυχῆσομαι· ὑπὲρ δὲ ἐμαυτοῦ οὐ καυχῆσομαι, εἰ μὴ ἐν ταῖς ἀσθενείαις *μου. ⁶ Ἐὰν γὰρ θελήσω καυχῆσασθαι, οὐκ ἔσομαι ἄφρων· ἀλήθειαν γὰρ ἐρῶ· φείδομαι δέ, μὴ τις εἰς ἐμὲ λογίσηται ὑπὲρ ὃ βλέπει με, ἢ ἀκούει τι ἐξ ἐμοῦ. ⁷ Καὶ τῇ ὑπερβολῇ τῶν ἀποκαλύψεων ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι, ἐδόθη μοι σκόλοψ τῇ σαρκί, ἄγγελος ἑσατᾶν, ἵνα με κολαφίζῃ, ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι. ⁸ Ὑπὲρ τούτου τρὶς τὸν Κύριον παρεκάλεσα ἵνα ἀποστῆ ἀπ' ἐμοῦ. ⁹ Καὶ εἶρηκέ μοι, Ἀρκεῖ σοι ἡ χάρις μου· ἡ γὰρ δύναμις *μου ἐν ἀσθενείαις ἰσχυροῦται. Ἦδιστα οὖν μᾶλλον καυχῆσομαι ἐν ταῖς ἀσθενείαις μου, ἵνα ἐπισκηνώσῃ ἐπ' ἐμὲ ἡ δύναμις τοῦ Χριστοῦ. ¹⁰ Διὸ εὐδοκῶ ἐν ἀσθενείαις, ἐν ὕβρεσιν, ἐν ἀνάγκαις, ἐν διωγμοῖς, ἕν στενοχωρίαις, ὑπὲρ Χριστοῦ· ὅταν γὰρ ἀσθενῶ, τότε δυνατός εἰμι.

¹¹ Γέγονα ἄφρων *καυχώμενος· ὑμεῖς με ἠναγκάσατε· ἐγὼ γὰρ ὠφείλον ὑφ' ὑμῶν συνίστασθαι· οὐδὲν γὰρ ὑστέρησα τῶν ὑπὲρ λίαν ἀποστόλων, εἰ καὶ οὐδὲν εἰμι. ¹² Τὰ μὲν σημεῖα τοῦ ἀποστόλου κατειργάσθη ἐν ὑμῖν ἐν πάσῃ ὑπομονῇ, ἴσχυρσι καὶ τέρασι καὶ δυνάμεσι. ¹³ Τί γάρ ἐστιν ὃ ἠττήθητε ὑπὲρ τὰς λοιπὰς ἐκκλησίας, εἰ μὴ ὅτι αὐτὸς ἐγὼ οὐ κατενάρκησα ὑμῶν; Χαρίσασθέ μοι τὴν ἀδικίαν ταύτην.

¹⁴ Ἴδού, ἑστὶν ἐτοίμως ἔχω ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ οὐ καταναρκήσω *ὑμῶν· οὐ γὰρ ζητῶ τὰ ὑμῶν, ἰσχυρὰ ὑμῶν· οὐ γὰρ ὀφείλει τὰ τέκνα τοῖς γονεῦσι θησαυρίζειν, ἀλλ' οἱ γονεῖς τοῖς τέκνοις. ¹⁵ Ἐγὼ δὲ ἤδιστα δαπανήσω καὶ ἐκδαπανηθήσομαι ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν, εἰ ἑκαὶ περισσοτέρως ὑμᾶς *ἀγαπῶν, ἠττον ἀγαπῶμαι. ¹⁶ Ἐστω δέ, ἐγὼ οὐ κατεβάρησα ὑμᾶς· ἀλλ' ὑπάρχων πανοῦργος, δόλω ὑμᾶς ἔλαβον. ¹⁷ Μὴ τινα ὧν ἀπέσταλκα πρὸς ὑμᾶς,

§ 12:3 εκτος | χωρις NA SBL WH * 12:5 μου | — CT † 12:6 τι | — WH ‡ 12:7 ινα | διο ινα CT § 12:7 σαταν | σατανα CT * 12:9 μου | — CT † 12:9 τελειουται | τελειται CT ‡ 12:9 μου | — WH § 12:10 εν | και CT * 12:11 καυχωμενος 82.7% | — CT 10.2% † 12:12 εν σημειοις 91.2% | σημειοις τε NA SBL WH 4.5% | σημειοις TH 2.3% ‡ 12:13 ηττηθητε | ησσωθητε CT § 12:14 τριτον | τριτον τουτο CT * 12:14 υμων | — CT † 12:14 αλλα | αλλ NA²⁸ PCK TR ‡ 12:14 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH § 12:15 και | — CT * 12:15 αγαπων | αγαπω WH † 12:15 ηττον | ησσου CT ‡ 12:16 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH

δι' αὐτοῦ ἐπλεονέκτησα ὑμᾶς; ¹⁸ Παρεκάλεσα Τίτον, καὶ συναπέστειλα τὸν ἀδελφόν· μήτι ἐπλεονέκτησεν ὑμᾶς Τίτος; Οὐ τῷ αὐτῷ πνεύματι περιεπατήσαμεν; Οὐ τοῖς αὐτοῖς ἴχνεσι;

¹⁹ Ἐπίπάλιν δοκεῖτε ὅτι ὑμῖν ἀπολογούμεθα; *Κατενώπιον τοῦ Θεοῦ ἐν Χριστῷ λαλοῦμεν· τὰ δὲ πάντα, ἀγαπητοί, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν οἰκοδομῆς. ²⁰ Φοβοῦμαι γάρ, μήπως ἐλθὼν οὐχ οἴους θέλω εὔρω ὑμᾶς, κἀγὼ εὔρεθῶ ὑμῖν οἶον οὐ θέλετε· μήπως ἔρεις, †ζηλοί, θυμοί, ἄκαταστασίαι, καταλαλιάι, ψιθυρισμοί, φυσιώσεις, ἀκαταστασίαι. ²¹ μὴ πάλιν *ἐλθόντα με ταπεινώσει ὁ Θεός μου πρὸς ὑμᾶς, καὶ πενθήσω πολλοὺς τῶν προημαρτηκότων, καὶ μὴ μετανοησάντων ἐπὶ τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ πορνείᾳ καὶ ἀσελείᾳ ἢ ἔπραξαν.

13

¹ Τρίτον τοῦτο ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. Ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων καὶ τριῶν σταθήσεται πᾶν ῥῆμα. ² Προεῖρηκα καὶ προλέγω, ὡς παρὼν τὸ δεύτερον, καὶ ἀπὼν νῦν *γράφω τοῖς προημαρτηκόσι καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσιν, ὅτι ἐὰν ἐλθῶ εἰς τὸ πάλιν, οὐ φείσομαι. ³ ἐπεὶ δοκιμὴν ζητεῖτε τοῦ ἐν ἐμοὶ λαλοῦντος Χριστοῦ, ὃς εἰς ὑμᾶς οὐκ ἀσθενεῖ, ἀλλὰ δυνατεῖ ἐν ὑμῖν. ⁴ καὶ γὰρ †εἰ ἐσταυρώθη ἐξ ἀσθενείας, ἀλλὰ †ζη ἐκ δυνάμεως Θεοῦ. Καὶ γὰρ †ἡμεῖς ἀσθενοῦμεν ἐν αὐτῷ, ἀλλὰ †ζησομεθα σὺν αὐτῷ ἐκ δυνάμεως Θεοῦ εἰς ὑμᾶς.

⁵ Ἐαυτοὺς πειράζετε εἰ ἐστὲ ἐν τῇ πίστει, ἑαυτοὺς δοκιμάζετε. Ἦ οὐκ ἐπιγινώσκετε ἑαυτοὺς, ὅτι *Ἰησοῦς Χριστὸς ἐν ὑμῖν †ἐστιν; Εἰ μήτι ἀδόκιμοί ἐστε. ⁶ Ἐλπίζω δὲ ὅτι γνώσεσθε ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἐσμέν ἀδόκιμοι. ⁷ †Εὐχομαι δὲ πρὸς τὸν Θεόν, μὴ ποιῆσαι ὑμᾶς κακὸν μηδέν, οὐχ ἵνα ἡμεῖς δόκιμοι φανῶμεν, ἀλλ' ἵνα ὑμεῖς τὸ καλὸν ποιῆτε, ἡμεῖς δὲ ὡς ἀδόκιμοι ὦμεν. ⁸ Οὐ γὰρ δυνάμεθά τι κατὰ τῆς ἀληθείας, †ἀλλ' ὑπὲρ τῆς ἀληθείας. ⁹ Χαίρομεν γὰρ ὅταν ἡμεῖς ἀσθενῶμεν, ὑμεῖς

§ 12:19 παλιν 92.2% | παλαι CT 3.3% * 12:19 κατενωπιον του | κατεναντι CT † 12:20 ερεις | ερις NA PCK SBL WH † 12:20 ζηλοι | ζηλος CT § 12:20 εριθειας | εριθιαι WH * 12:21 ελθοντα με ταπεινωσει 47.2% | ελθοντα με ταπεινωση ANT BYZ PCK TR 46.2% | ελθοντος μου ταπεινωσει με TH 1.8% | ελθοντος μου ταπεινωση με NA SBL WH 0.3% * 13:2 γραφω | — CT † 13:4 ει | — CT † 13:4 ημεις | και ημεις SCR § 13:4 ζησομεθα | ζησομεν CT * 13:5 ιησους χριστος | χριστος ιησους TH † 13:5 εστιν | — CT † 13:7 ευχομαι | ευχομεθα CT § 13:8 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH

δὲ δυνατοὶ ἦτε· τοῦτο *δὲ καὶ εὐχόμεθα, τὴν ὑμῶν κατάρτισιν. ¹⁰ Διὰ τοῦτο ταῦτα ἀπὼν γράφω, ἵνα παρῶν μὴ ἀποτόμως χρήσωμαι, κατὰ τὴν ἐξουσίαν ἣν †ἔδωκέ μοι ὁ Κύριος εἰς οἰκοδομὴν, καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν.

¹¹ Λοιπὸν, ἀδελφοί, χαίρετε· καταρτίζεσθε, παρακαλεῖσθε, τὸ αὐτὸ φρονεῖτε, εἰρηνεύετε· καὶ ὁ Θεὸς τῆς ἀγάπης καὶ †εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν. ¹² Ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν ἀγίῳ φιλήματι. ¹³ Ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἅγιοι πάντες.

¹⁴ Ἡ χάρις τοῦ §Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, καὶ ἡ κοινωνία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος μετὰ πάντων ὑμῶν. *Ἀμήν.†

* **13:9** δε | — CT † **13:10** εδωκε μοι ο κυριος | ο κυριος εδωκε μοι CT

‡ **13:11** ειρηνης | της ειρηνης PCK § **13:14** κυριου | κυριου ημων PCK

* **13:14** αμην | — CT † **13:14** The following scribal note is included in the colophons of many Greek manuscripts: Πρὸς Κορινθίους δευτέρα ἐγράφη ἀπὸ Φιλίππων τῆς Μακεδονίας διὰ Τίτου καὶ Λουκᾶ.

ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ

1 Παῦλος ἀπόστολος οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων, οὐδὲ δι' ἀνθρώπου, ἀλλὰ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ Θεοῦ πατρὸς τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, ² καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ πάντες ἀδελφοί, ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας· ³ χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς, *καὶ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ⁴ τοῦ δόντος ἑαυτὸν †περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, ὅπως ἐξέληται ἡμᾶς ἐκ τοῦ ‡ενεστῶτος αἰῶνος πονηροῦ, κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν· ⁵ ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

⁶ Θαυμάζω ὅτι οὕτω ταχέως μετατίθεσθε ἀπὸ τοῦ καλέσαντος ὑμᾶς ἐν χάριτι Χριστοῦ εἰς ἕτερον εὐαγγέλιον· ⁷ ὃ οὐκ ἔστιν ἄλλο, εἰ μὴ τινές εἰσιν οἱ ταρασσόντες ὑμᾶς καὶ θέλοντες μεταστρέψαι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ. ⁸ Ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἡμεῖς ἡ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ †εὐαγγελίζεται ὑμῖν παρ' ὃ εὐηγγελισάμεθα ὑμῖν, ἀνάθεμα ἔστω. ⁹ Ὡς προειρήκαμεν, καὶ ἄρτι πάλιν λέγω, εἴ τις ὑμᾶς εὐαγγελίζεται παρ' ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω.

¹⁰ Ἄρτι γὰρ ἀνθρώπους πείθω ἢ τὸν Θεόν; Ἡ ζητῶ ἀνθρώποις ἀρέσκειν; Εἰ *γὰρ ἔτι ἀνθρώποις ἤρεσκον, Χριστοῦ δοῦλος οὐκ ἂν ἦμην.

¹¹ Γνωρίζω †δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον τὸ εὐαγγελισθὲν ὑπ' ἐμοῦ, ὅτι οὐκ ἔστι κατὰ ἄνθρωπον. ¹² Οὐδὲ γὰρ ἐγὼ παρὰ ἀνθρώπου παρέλαβον αὐτό, †οὔτε ἐδιδάχθην, ἀλλὰ δι' ἀποκαλύψεως †Ἰησοῦ Χριστοῦ.

¹³ Ἠκούσατε γὰρ τὴν ἐμὴν ἀναστροφὴν ποτε ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ἐδίωκον τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐπόρθουν αὐτήν· ¹⁴ καὶ προέκοπτον ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ ὑπὲρ πολλοὺς συνηλικιώτας ἐν τῷ γένει μου, περισσοτέρως ζηλωτῆς ὑπάρχων τῶν πατρικῶν μου παραδόσεων. ¹⁵ Ὅτε δὲ εὐδόκησεν *ὁ Θεὸς ὁ ἀφορίσας με ἐκ κοιλίας μητρὸς μου καὶ καλέσας διὰ τῆς χάριτος αὐτοῦ, ¹⁶ ἀποκαλύψαι τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐν ἐμοὶ ἵνα εὐαγγελίζωμαι αὐτὸν ἐν τοῖς ἔθνεσιν, εὐθέως

* 1:3 και κυριου ημων | ημων και κυριου NA WH † 1:4 περι | υπερ ANT NA SBL TR WH ‡ 1:4 ενεστωτος αιωνος | αιωνος του ενεστωτος CT § 1:8 ευαγγελιζεται υμιν 48.5% | ευαγγελιζεται υμιν BYZ HF 39.7% | υμιν ευαγγελιζεται TH 1% | ευαγγελισηται υμιν WH 0.8% * 1:10 γαρ | — CT † 1:11 δε | γαρ NA SBL WH ‡ 1:12 ουτε | ουδε TH § 1:12 ιησου | — PCK * 1:15 ο θεος | — SBL

οὐ προσανεθέμην σαρκὶ καὶ αἵματι· ¹⁷ οὐδὲ ἀνῆλθον εἰς Ἱεροσόλυμα πρὸς τοὺς πρὸ ἐμοῦ ἀποστόλους, †ἀλλὰ ἀπῆλθον εἰς Ἀραβίαν, καὶ πάλιν ὑπέστρεψα εἰς Δαμασκόν.

¹⁸ Ἐπειτα μετὰ †ἔτη τρία ἀνῆλθον εἰς Ἱεροσόλυμα ἱστορῆσαι Σίπτερον, καὶ ἐπέμεινα πρὸς αὐτὸν ἡμέρας δεκαπέντε. ¹⁹ Ἐτερον δὲ τῶν ἀποστόλων οὐκ εἶδον, εἰ μὴ Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν τοῦ Κυρίου. ²⁰ Ἄ δὲ γράφω ὑμῖν, ἰδοὺ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ὅτι οὐ ψεύδομαι. ²¹ Ἐπειτα ἦλθον εἰς τὰ κλίματα τῆς Συρίας καὶ τῆς Κιλικίας. ²² Ἥμην δὲ ἀγνοοῦμενος τῷ προσώπῳ ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Ἰουδαίας ταῖς ἐν Χριστῷ· ²³ μόνον δὲ ἀκούοντες ἦσαν ὅτι Ὁ διώκων ἡμᾶς ποτε, νῦν εὐαγγελίζεται τὴν πίστιν ἣν ποτε ἐπόρθει. ²⁴ Καὶ ἐδόξαζον ἐν ἐμοὶ τὸν Θεόν.

2

¹ Ἐπειτα διὰ δεκατεσσάρων ἐτῶν πάλιν ἀνέβην εἰς Ἱεροσόλυμα μετὰ Βαρνάβα, *συμπααραλαβὼν καὶ Τίτον· ² ἀνέβην δὲ κατὰ ἀποκάλυψιν, καὶ ἀνεθέμην αὐτοῖς τὸ εὐαγγέλιον ὃ κηρύσσω ἐν τοῖς ἔθνεσι, κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς δοκοῦσι, μήπως εἰς κενὸν τρέχω ἢ ἔδραμον. ³ Ἄλλ' οὐδὲ Τίτος ὁ σὺν ἐμοί, Ἑλληὴν ὢν, ἠναγκάσθη περιτμηθῆναι· ⁴ διὰ δὲ τοὺς παρεισάκτους ψευδαδέλφους, οἵτινες παρεισῆλθον κατασκοπῆσαι τὴν ἐλευθερίαν ἡμῶν ἣν ἔχομεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα ἡμᾶς †καταδουλώσωνται· ⁵ οἷς οὐδὲ πρὸς ὥραν εἴξαμεν τῇ ὑποταγῇ, ἵνα ἡ ἀλήθεια τοῦ εὐαγγελίου διαμείνη πρὸς ὑμᾶς. ⁶ Ἀπὸ δὲ τῶν δοκούντων εἶναί τι—ὁποῖοί ποτε ἦσαν οὐδέν μοι διαφέρει· πρόσωπον †Θεὸς ἀνθρώπου οὐ λαμβάνει—§ἐμοὶ γὰρ οἱ δοκοῦντες οὐδὲν προσανέθεντο· ⁷ ἀλλὰ τούναντίον, ἰδόντες ὅτι πεπίστευμαι τὸ εὐαγγέλιον τῆς ἀκροβυστίας, καθὼς Πέτρος τῆς περιτομῆς— ⁸ ὁ γὰρ ἐνεργήσας Πέτρῳ εἰς ἀποστολὴν τῆς περιτομῆς, ἐνήργησε καὶ ἐμοὶ εἰς τὰ ἔθνη— ⁹ καὶ γνόντες τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν μοι, Ἰάκωβος καὶ Κηφᾶς καὶ *Ἰωάννης, οἱ δοκοῦντες στύλοι εἶναι, δεξιὰς ἔδωκαν ἐμοὶ καὶ Βαρνάβα κοινωνίας, ἵνα ἡμεῖς †μὲν εἰς τὰ ἔθνη, αὐτοὶ δὲ εἰς τὴν περιτομήν· ¹⁰ μόνον τῶν πτωχῶν ἵνα μνημονεύωμεν, ὃ καὶ ἐσπούδασα αὐτὸ τοῦτο ποιῆσαι.

† 1:17 ἀλλα | αλλ NA²⁸ TR † 1:18 ετη τρια | τρια ετη WH § 1:18

πετρον 97.7% | κηφαν CT 2.3% * 2:1 συμπααραλαβων | συνπααραλαβων TH

WH † 2:4 καταδουλωσωνται | καταδουλωσουσιν CT † 2:6 θεος | ο θεος

NA WH § 2:6 εμοι | μοι SBL * 2:9 ιωαννης | ιωανης WH † 2:9 μεν |

— ANT BYZ CT HF TR

11 Ὅτε δὲ ἦλθε †Πέτρος εἰς Ἀντιόχειαν, κατὰ πρόσωπον αὐτῷ ἀντέστην, ὅτι κατεγνωσμένος ἦν. 12 Πρὸ τοῦ γὰρ ἐλθεῖν τινὰς ἀπὸ Ἰακώβου, μετὰ τῶν ἐθνῶν συνήσθιεν· ὅτε δὲ ἦλθον, ὑπέστελλε καὶ ἀφώριζεν ἑαυτόν, φοβούμενος τοὺς ἐκ περιτομῆς. 13 Καὶ συνυπεκρίθησαν αὐτῷ καὶ οἱ λοιποὶ Ἰουδαῖοι, ὥστε καὶ Βαρνάβας συναπήχθη αὐτῶν τῇ ὑποκρίσει. 14 Ἀλλ' ὅτε εἶδον ὅτι οὐκ ὀρθοποδοῦσι πρὸς τὴν ἀλήθειαν τοῦ εὐαγγελίου, εἶπον τῷ Σπέρτρω ἔμπροσθεν πάντων, Εἰ σύ, Ἰουδαῖος ὑπάρχων, ἐθνικῶς *ζῆς καὶ οὐκ Ἰουδαϊκῶς, †τί τὰ ἔθνη ἀναγκάζεις Ἰουδαίζειν;

15 Ἡμεῖς φύσει Ἰουδαῖοι καὶ οὐκ ἐξ ἐθνῶν ἀμαρτωλοί, 16 †εἰδότες ὅτι οὐ δικαιοῦται ἄνθρωπος ἐξ ἔργων νόμου, ἐὰν μὴ διὰ πίστεως ΣἸησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἡμεῖς εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν ἐπιστεύσαμεν, ἵνα δικαιωθῶμεν ἐκ πίστεως Χριστοῦ, καὶ οὐκ ἐξ ἔργων νόμου· *διότι οὐ δικαιωθήσεται ἐξ ἔργων νόμου πᾶσα σὰρξ. 17 Εἰ δέ, ζητοῦντες δικαιωθῆναι ἐν Χριστῷ, εὐρέθημεν καὶ αὐτοὶ ἀμαρτωλοί, ἄρα Χριστὸς ἀμαρτίας διάκονος; Μὴ γένοιτο. 18 Εἰ γὰρ ἂ κατέλυσα, ταῦτα πάλιν οἰκοδομῶ, παραβάτην ἑμαυτὸν †συνίστημι. 19 Ἐγὼ γὰρ διὰ νόμου νόμῳ ἀπέθανον, ἵνα Θεῷ ζήσω. 20 Χριστῷ συνεσταύρωμαι· ζῶ δέ, οὐκέτι ἐγώ, ζῆ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστός· ὃ δὲ νῦν ζῶ ἐν σαρκί, ἐν πίστει ζῶ τῇ τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, τοῦ ἀγαπήσαντός με καὶ παραδόντος ἑαυτόν ὑπὲρ ἐμοῦ. 21 Οὐκ ἀθετῶ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ· εἰ γὰρ διὰ νόμου δικαιοσύνη, ἄρα Χριστὸς δωρεὰν ἀπέθανεν.

3

1 Ὡ ἀνόητοι Γαλάται, τίς ὑμᾶς *ἐβάσκανε †τῇ ἀληθείᾳ μὴ πείθεσθαι, οἷς κατ' ὀφθαλμοὺς Ἰησοῦς Χριστὸς προεγράφη †ἐν ὑμῖν ἐσταυρωμένος; 2 Τοῦτο μόνον θέλω μαθεῖν ἀφ' ὑμῶν, ἐξ ἔργων νόμου τὸ πνεῦμα ἐλάβετε, ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως; 3 Οὕτως ἀνόητοί ἐστε; Ἐναρξάμενοι πνεύματι, νῦν σαρκὶ ἐπιτελεῖσθε; 4 Τοσαῦτα ἐπάθετε εἰκῆ; Εἶγε καὶ εἰκῆ. 5 Ὁ οὖν ἐπιχορηγῶν ὑμῖν τὸ πνεῦμα

‡ 2:11 πετρος 92.3% | κηφας CT 6.3% § 2:14 πετρω 91.7% | κηφα CT 4.8%

* 2:14 ζης και ουκ ιουδαικως 77.9% | και ουχι ιουδαικως ζης NA 1.8% | και ουκ ιουδαικως ζης SBL TH WH 1.6% † 2:14 τι | πως CT ‡ 2:16 ειδοτες | ειδοτες δε ANT CT § 2:16 ιησου χριστου | χριστου ιησου WH * 2:16 διοτι ου δικαιωθησεται εξ εργαων νομου | οτι εξ εργαων νομου ου δικαιωθησεται CT † 2:18 συνιστημι | συνιστανω CT * 3:1 εβασκανε | εβασκηνε PCK † 3:1 τη αληθεια μη πειθεσθαι 92% | — CT 3.1% ‡ 3:1 εν υμιν 86.5% | — CT 9%

καὶ ἐνεργῶν δυνάμεις ἐν ὑμῖν, ἐξ ἔργων νόμου, ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως; ⁶ Καθὼς Ἀβραὰμ ἐπίστευσε τῷ Θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην.

⁷ Γινώσκετε ἄρα ὅτι οἱ ἐκ πίστεως, οὗτοί Σείσιν υἱοὶ Ἀβραάμ. ⁸ Προϊδοῦσα δὲ ἡ γραφὴ ὅτι ἐκ πίστεως δικαιοῖ τὰ ἔθνη ὁ Θεός, προευγγελίστατο τῷ Ἀβραάμ ὅτι *Ενευλογηθήσονται ἐν σοὶ πάντα τὰ ἔθνη. ⁹ Ὅστε οἱ ἐκ πίστεως εὐλογοῦνται σὺν τῷ πιστῷ Ἀβραάμ.

¹⁰ Ὅσοι γὰρ ἐξ ἔργων νόμου εἰσίν, ὑπὸ κατάραν εἰσὶ· γέγραπται †γάρ, Ἐπικατάρατος πᾶς ὃς οὐκ ἐμμένει †ἐν πᾶσι τοῖς γεγραμμένοις ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου, τοῦ ποιῆσαι αὐτά. ¹¹ Ὅτι δὲ ἐν νόμῳ οὐδεὶς δικαιοῦται παρὰ τῷ Θεῷ, δῆλον· ὅτι Ὁ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται. ¹² ὁ δὲ νόμος οὐκ ἔστιν ἐκ πίστεως, Σάλλ' Ὁ ποιήσας αὐτὰ *ἄνθρωπος ζήσεται ἐν αὐτοῖς. ¹³ Χριστὸς ἡμᾶς ἐξηγόρασεν ἐκ τῆς κατάρας τοῦ νόμου, γενόμενος ὑπὲρ ἡμῶν κατάρα· †γέγραπται γάρ, Ἐπικατάρατος πᾶς ὁ κρεμάμενος ἐπὶ ξύλου. ¹⁴ ἵνα εἰς τὰ ἔθνη ἡ εὐλογία τοῦ Ἀβραάμ γένηται ἐν †Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύματος λάβωμεν διὰ τῆς πίστεως.

¹⁵ Ἀδελφοί, κατὰ ἄνθρωπον λέγω· ὅμως ἀνθρώπου κεκυρωμένην διαθήκην οὐδεὶς ἀθετεῖ ἢ ἐπιδιατάσσεται. ¹⁶ Τῷ δὲ Ἀβραάμ Σερρήθησαν αἱ ἐπαγγελίαι, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ. Οὐ λέγει, Καὶ τοῖς σπέρμασιν, ὡς ἐπὶ πολλῶν, ἀλλ' ὡς ἐφ' ἑνός, Καὶ τῷ σπέρματί σου, ὅς ἐστι Χριστός. ¹⁷ Τοῦτο δὲ λέγω, διαθήκην προκεκυρωμένην ὑπὸ τοῦ Θεοῦ *εἰς Χριστὸν ὁ μετὰ †ἔτη τετρακόσια καὶ τριάκοντα γεγονώς νόμος οὐκ ἀκυροῖ, εἰς τὸ καταργῆσαι τὴν ἐπαγγελίαν. ¹⁸ Εἰ γὰρ ἐκ νόμου ἡ κληρονομία, οὐκέτι ἐξ ἐπαγγελίας· τῷ δὲ Ἀβραάμ δι' ἐπαγγελίας κεχάρισται ὁ Θεός.

¹⁹ Τί οὖν ὁ νόμος; Τῶν παραβάσεων χάριν προσετέθη, ἄχρις †οὔ ἔλθῃ τὸ σπέρμα ᾧ ἐπήγγελται, διαταγείς δι' ἀγγέλων ἐν χειρὶ μεσίτου. ²⁰ Ὁ δὲ μεσίτης ἑνός οὐκ ἔστιν, ὁ δὲ Θεὸς εἷς ἐστιν.

²¹ Ὁ οὖν νόμος κατὰ τῶν ἐπαγγελιῶν τοῦ Θεοῦ; Μὴ γένοιτο. Εἰ γὰρ ἐδόθη νόμος ὁ δυνάμενος ζωοποιῆσαι,

§ 3:7 εἰσιν υἱοι | υἱοι εἰσιν CT * 3:8 ενευλογηθησονται | ευλογηθησονται
 SCR † 3:10 γαρ | γαρ οτι CT ‡ 3:10 εν | — CT § 3:12 αλλ | αλλα
 TH * 3:12 ανθρωπος 92.6% | — CT 6.6% † 3:13 γεγραπται γαρ | οτι
 γεγραπται CT ‡ 3:14 χριστω ιησου | ιησου χριστω WH § 3:16 ερρηθησαν
 | ερρεθησαν ANT CT HF PCK * 3:17 εις χριστον | — CT † 3:17 ετη
 τετρακοσια και τριακοντα | τετρακοσια και τριακοντα ετη CT ‡ 3:19 ου
 | αν WH

ὄντως Ἰᾶν ἐκ νόμου ἦν ἡ δικαιοσύνη. ²² Ἀλλὰ συνέκλεισεν ἡ γραφή τὰ πάντα ὑπὸ ἁμαρτίαν, ἵνα ἡ ἐπαγγελία ἐκ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ δοθῇ τοῖς πιστεύουσι.

²³ Πρὸ * τοῦ δὲ ἐλθεῖν τὴν πίστιν, ὑπὸ νόμον ἐφρουρούμεθα, †συγκεκλεισμένοι εἰς τὴν μέλλουσαν πίστιν ἀποκαλυφθῆναι. ²⁴ Ὡστε ὁ νόμος παιδαγωγὸς ἡμῶν γέγονεν εἰς Χριστόν, ἵνα ἐκ πίστεως δικαιωθῶμεν. ²⁵ Ἐλθούσης δὲ τῆς πίστεως, οὐκέτι ὑπὸ παιδαγωγόν ἐσμεν. ²⁶ Πάντες γὰρ υἱοὶ Θεοῦ ἐστε διὰ τῆς πίστεως ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ²⁷ Ὅσοι γὰρ εἰς Χριστόν ἐβαπτίσθητε, Χριστόν ἐνεδύσασθε. ²⁸ Οὐκ ἔνι Ἰουδαῖος οὐδὲ Ἕλλην, οὐκ ἔνι δούλος οὐδὲ ἐλεύθερος, οὐκ ἔνι ἄρσεν καὶ θῆλυ· πάντες γὰρ ὑμεῖς εἰς ἐστὲ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ²⁹ Εἰ δὲ ὑμεῖς Χριστοῦ, ἄρα τοῦ Ἀβραὰμ σπέρμα ἐστέ, †καὶ κατ' ἐπαγγελίαν κληρονόμοι.

4

¹ Λέγω δέ, ἐφ' ὅσον χρόνον ὁ κληρονόμος νήπιός ἐστιν, οὐδὲν διαφέρει δούλου, κύριος πάντων ὢν. ² * ἀλλὰ ὑπὸ ἐπιτρόπους ἐστὶ καὶ οἰκονόμους, ἄχρι τῆς προθεσμίας τοῦ πατρός. ³ Οὕτω καὶ ἡμεῖς, ὅτε ἦμεν νήπιοι, ὑπὸ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου †ἦμεν δεδουλωμένοι. ⁴ ὅτε δὲ ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, γενόμενον ἐκ γυναικός, γενόμενον ὑπὸ νόμον, ⁵ ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσῃ, ἵνα τὴν υἰοθεσίαν ἀπολάβωμεν. ⁶ Ὅτι δὲ ἐστε υἱοί, ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸ πνεῦμα τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ εἰς τὰς καρδίας †ὑμῶν, κρᾶζον, Ἀββᾶ, ὁ πατήρ. ⁷ Ὡστε οὐκέτι εἶ δούλος, Ἰάλλ' υἱός· εἰ δὲ υἱός, καὶ κληρονόμος * Θεοῦ διὰ Χριστοῦ.

⁸ Ἀλλὰ τότε μὲν, οὐκ εἰδότες Θεόν, ἐδουλεύσατε τοῖς †μὴ φύσει οὖσι θεοῖς. ⁹ νῦν δέ, γνόντες Θεόν, μᾶλλον δὲ γνωσθέντες ὑπὸ Θεοῦ, πῶς ἐπιστρέφετε πάλιν ἐπὶ τὰ ἀσθενῆ καὶ πτωχὰ στοιχεῖα, οἷς πάλιν ἄνωθεν †δουλεύειν θέλετε; ¹⁰ Ἡμέρας παρατηρεῖσθε, καὶ μῆνας, καὶ καιρούς, καὶ ἐνιαυτούς. ¹¹ Φοβοῦμαι ὑμᾶς, μήπως εἰκῆ κεκοπίακα εἰς ὑμᾶς.

§ 3:21 αν εκ νομου 84.8% | εκ νομου αν NA SBL TH 1.3% | εν νομω αν WH 0.2% * 3:23 του δε | δε του ANT † 3:23 συγκεκλεισμενοι | συγκλειομενοι NA SBL | συγκεκλεισμενοι TH WH ‡ 3:29 και | — CT * 4:2 αλλα | αλλ NA²⁸ PCK † 4:3 ημεν | ημεθα NA SBL WH ‡ 4:6 υμων | ημων CT § 4:7 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH * 4:7 θεου δια χριστου 72.6% | δια θεου CT 1% † 4:8 μη φυσει | φυσει μη CT ‡ 4:9 δουλευειν | δουλευσαι WH

12 Ἐγίνεσθε ὡς ἐγώ, ὅτι κἀγὼ ὡς ὑμεῖς, ἀδελφοί, δέομαι ὑμῶν. Οὐδέν με ἠδικήσατε· 13 οἶδατε δὲ ὅτι δι' ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς εὐηγγελισάμην ὑμῖν τὸ πρότερον. 14 Καὶ τὸν πειρασμόν *μου τὸν ἐν τῇ σαρκί μου οὐκ ἐξουθενήσατε οὐδὲ ἐξεπτύσατε, †ἀλλ' ὡς ἄγγελον Θεοῦ ἐδέξασθέ με, ὡς Χριστὸν Ἰησοῦν. 15 †Τίς οὖν ἦν ὁ μακαρισμὸς ὑμῶν; Μαρτυρῶ γὰρ ὑμῖν ὅτι, εἰ δυνατόν, τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν ἐξορύξαντες ἔδωκατέ μοι. 16 Ὡστε ἐχθρὸς ὑμῶν γέγονα ἀληθεύων ὑμῖν; 17 Ζηλοῦσιν ὑμᾶς οὐ καλῶς, *ἀλλὰ ἐκκλεῖσαι ὑμᾶς θέλουσιν, ἵνα αὐτοὺς ζηλοῦτε. 18 Καλὸν δὲ †τὸ ζηλοῦσθαι ἐν καλῶ πάντοτε, καὶ μὴ μόνον ἐν τῷ παρεῖναι με πρὸς ὑμᾶς. 19 †Τεκνία μου, οὓς πάλιν ὠδίνω, ἔσχαρις οὗ μορφωθῆ Χριστὸς ἐν ὑμῖν, 20 ἤθελον δὲ παρεῖναι πρὸς ὑμᾶς ἄρτι, καὶ ἀλλάξαι τὴν φωνήν μου, ὅτι ἀποροῦμαι ἐν ὑμῖν.

21 Λέγετέ μοι, οἱ ὑπὸ νόμον θέλοντες εἶναι, τὸν νόμον οὐκ ἀκούετε; 22 Γέγραπται γάρ, ὅτι Ἀβραὰμ δύο υἱοὺς ἔσχεν· ἓνα ἐκ τῆς παιδίσκης, καὶ ἓνα ἐκ τῆς ἐλευθέρας. 23 Ἄλλ' ὁ μὲν ἐκ τῆς παιδίσκης κατὰ σάρκα γεγέννηται, ὁ δὲ ἐκ τῆς ἐλευθέρας *διὰ τῆς ἐπαγγελίας. 24 Ἄτινά ἐστιν ἀλληγορούμενα· αὐτὰ γάρ εἰσι †δύο διαθηκαί· μία μὲν ἀπὸ ὄρους †Σινᾶ, εἰς δουλείαν γεννώσα, ἥτις ἐστὶν Ἄγαρ. 25 Τὸ ἄγαρ Ἄγαρ *Σινᾶ ὄρος ἐστὶν ἐν τῇ Ἀραβίᾳ, †συστοιχεῖ δὲ τῇ νῦν Ἱερουσαλήμ, δουλεύει †δὲ μετὰ τῶν τέκνων αὐτῆς. 26 Ἡ δὲ ἄνω Ἱερουσαλήμ ἐλευθέρα ἐστίν, ἥτις ἐστὶ μήτηρ ἑσπάντων ἡμῶν· 27 γέγραπται γάρ,

Εὐφράνθητι, στεῖρα, ἢ οὐ τίκτουςα·
 ῥῆξον καὶ βόησον, ἢ οὐκ ὠδίνουσα·
 ὅτι πολλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐρήμου
 μᾶλλον ἢ τῆς ἐχούσης τὸν ἄνδρα.

28 *Ἡμεῖς δέ, ἀδελφοί, κατὰ Ἰσαάκ, ἐπαγγελίας τέκνα ἐσμέν. 29 Ἄλλ' ὡσπερ τότε ὁ κατὰ σάρκα γεννηθεὶς ἐδίωκε τὸν κατὰ πνεῦμα, οὕτω καὶ νῦν. 30 Ἀλλὰ τί λέγει ἡ γραφή; Ἐκβαλε τὴν παιδίσκην καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς,

§ 4:12 γινεσθε | γεινεσθε TH * 4:14 μου τον 83.7% | υμων CT 1.1% † 4:14 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL WH † 4:15 τις ουν ην | που ουν CT § 4:15 αν | — CT * 4:17 αλλα | αλλ NA²⁸ † 4:18 το | — CT † 4:19 τεκνια | τεκνα NA SBL § 4:19 αχρις | μεχρις CT * 4:23 δια της | δι CT † 4:24 δυο | αι δυο TR † 4:24 σινα | σεινα TH § 4:25 γαρ 90% | δε NA SBL WH 5.1% * 4:25 σινα | σεινα TH † 4:25 συστοιχει | συυστοιχει WH † 4:25 δε | γαρ CT § 4:26 παντων | — CT * 4:28 ημεις ... εσμεν | υμεις ... εστε NA SBL WH

οὐ γὰρ μὴ κληρονομήση ὁ υἱὸς τῆς παιδίσκης μετὰ τοῦ υἱοῦ τῆς ἐλευθέρας. ³¹ Ἄρα, ἀδελφοί, οὐκ ἐσμὲν παιδίσκης τέκνα, ἀλλὰ τῆς ἐλευθέρας.

5

¹ Τῇ ἐλευθερίᾳ *οὖν ἧ Χριστὸς ἡμᾶς ἠλευθέρωσε, στήκετε, καὶ μὴ πάλιν ζυγῶ δουλείας ἐνέχεσθε.

² Ἴδε, ἐγὼ Παῦλος λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν περιτέμνησθε, Χριστὸς ὑμᾶς οὐδὲν ὠφελήσει. ³ Μαρτύρομαι δὲ πάλιν παντὶ ἀνθρώπῳ περιτεμνομένῳ, ὅτι ὀφειλέτης ἐστὶν ὅλον τὸν νόμον ποιῆσαι. ⁴ Κατηργήθητε ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ, οἵτινες ἐν νόμῳ δικαιοῦσθε· τῆς χάριτος ἐξέπεσατε. ⁵ Ἡμεῖς γὰρ πνεύματι ἐκ πίστεως ἐλπίδα δικαιοσύνης ἀπεκδεχόμεθα. ⁶ Ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ οὔτε περιτομή τι ἰσχύει, οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ πίστις δι' ἀγάπης ἐνεργουμένη.

⁷ Ἐτρέχετε καλῶς· τίς ὑμᾶς ἔνεκοψε *τῇ ἀληθείᾳ μὴ πείθεσθαι; ⁸ Ἡ πεισμονὴ οὐκ ἐκ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς. ⁹ Μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ. ¹⁰ Ἐγὼ πέποιθα εἰς ὑμᾶς ἐν Κυρίῳ, ὅτι οὐδὲν ἄλλο φρονήσετε· ὁ δὲ τaráσσω ὑμᾶς βαστάσει τὸ κρίμα, ὅστις ἴαν ἧ. ¹¹ Ἐγὼ δέ, ἀδελφοί, εἰ περιτομὴν ἔτι κηρύσσω, τί ἔτι διώκομαι; Ἄρα κατήργηται τὸ σκάνδαλον τοῦ σταυροῦ. ¹² Ὁφελου καὶ ἀποκόψονται οἱ ἀναστατοῦντες ὑμᾶς.

¹³ Ὑμεῖς γὰρ ἐπ' ἐλευθερίᾳ ἐκλήθητε, ἀδελφοί· μόνον μὴ τὴν ἐλευθερίαν εἰς ἀφορμὴν τῇ σαρκί, ἀλλὰ διὰ τῆς ἀγάπης δουλεύετε ἀλλήλοις. ¹⁴ Ὁ γὰρ πᾶς νόμος ἐν ἐνὶ λόγῳ πληροῦται, ἐν τῷ, Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. ¹⁵ Εἰ δὲ ἀλλήλους δάκνετε καὶ κατεσθίετε, βλέπετε μὴ *ὑπὸ ἀλλήλων ἀναλωθῆτε.

¹⁶ Λέγω δέ, πνεύματι περιπατεῖτε, καὶ ἐπιθυμίαν σαρκὸς οὐ μὴ τελήσητε. ¹⁷ Ἡ γὰρ σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ τοῦ πνεύματος, τὸ δὲ πνεῦμα κατὰ τῆς σαρκός· ταῦτα ἴδὲ ἀντίκειται ἀλλήλοις, ἵνα μὴ ἂ ἴαν θέλητε, ταῦτα ποιῆτε. ¹⁸ Εἰ δὲ πνεύματι ἄγεσθε, οὐκ ἐστὲ ὑπὸ νόμον. ¹⁹ Φανερά δὲ ἐστὶ τὰ ἔργα τῆς σαρκός,

† 4:30 γαρ μη | μη γαρ ANT ‡ 4:30 κληρονομηση | κληρονομησει ANT CT
 § 4:31 αρα | διο CT * 5:1 ουν η χριστος ημας ηλευθερωσε στηκετε 65%
 | ημας χριστος ηλευθερωσε στηκετε ουν CT 1% † 5:4 του | — CT ‡ 5:4
 εξεπεσατε | εξεπεσατε BYZ HF PCK § 5:7 ενεκοψε | ανεκοψε TR * 5:7 τη
 | — WH † 5:10 αν | εαν CT ‡ 5:14 πληροται | πεπληρωται CT § 5:14
 εαυτον | σεαυτον ANT CT HF PCK * 5:15 υπο | υπ ANT CT † 5:17 δε |
 γαρ CT ‡ 5:17 αντικειται αλληλοις | αλληλοις αντικειται CT § 5:17 αν
 | εαν CT

ἄτινά ἐστι *μοιχεία, πορνεία, ἀκαθαρσία, ἀσέλγεια,
 20 †ειδωλολατρεία, †φαρμακεία, ἔχθραι, §ἔρεις, *ζῆλοι,
 θυμοί, †ἐριθειῖαι, διχοστασίαι, αἰρέσεις, 21 φθόνοι, †φόνου,
 μέθαι, κῶμοι, καὶ τὰ ὅμοια τούτοις· ἃ προλέγω ὑμῖν,
 καθὼς §καὶ προεῖπον, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες
 βασιλείαν Θεοῦ οὐ κληρονομήσουσιν. 22 Ὁ δὲ καρπὸς
 τοῦ πνεύματός ἐστιν ἀγάπη, χαρὰ, εἰρήνη, μακροθυμία,
 χρηστότης, ἀγαθωσύνη, πίστις, 23 *πραότης, ἐγκράτεια·
 κατὰ τῶν τοιούτων οὐκ ἔστι νόμος. 24 Οἱ δὲ τοῦ
 †Χριστοῦ, τὴν σάρκα ἐσταύρωσαν σὺν τοῖς παθήμασι καὶ
 ταῖς ἐπιθυμίαις.

25 Εἰ ζῶμεν πνεύματι, πνεύματι καὶ στοιχῶμεν.
 26 Μὴ †γινώμεθα κενόδοξοι, ἀλλήλους προκαλούμενοι,
 ἀλλήλοις φθονοῦντες.

6

1 Ἀδελφοί, ἐὰν καὶ *προληφθῆ ἄνθρωπος ἐν τινι
 παραπτώματι, ὑμεῖς οἱ πνευματικοὶ καταρτίζετε τὸν
 τοιοῦτον ἐν πνεύματι †πραότητος, σκοπῶν σεαυτὸν μὴ
 καὶ σὺ πειρασθῆς. 2 Ἀλλήλων τὰ βάρη βαστάζετε, καὶ
 οὕτως †ἀναπληρώσατε τὸν νόμον τοῦ Χριστοῦ. 3 Εἰ
 γὰρ δοκεῖ τις εἶναι τι, μηδὲν ὦν, §εαυτὸν φρεναπατᾷ·
 4 τὸ δὲ ἔργον ἑαυτοῦ δοκιμαζέτω ἕκαστος, καὶ τότε εἰς
 ἑαυτὸν μόνον τὸ καύχημα ἔξει, καὶ οὐκ εἰς τὸν ἕτερον.
 5 Ἐκαστος γὰρ τὸ ἴδιον φορτίον βαστάσει.

6 Κοινωνεῖτω δὲ ὁ κατηχούμενος τὸν λόγον τῷ
 κατηχοῦντι ἐν πᾶσιν ἀγαθοῖς. 7 Μὴ πλανᾶσθε, Θεὸς
 οὐ μυκτηρίζεται· ὃ γὰρ ἐὰν σπεῖρῃ ἄνθρωπος, τοῦτο καὶ
 θερίσει. 8 Ὅτι ὁ σπεύρων εἰς τὴν σάρκα ἑαυτοῦ, ἐκ τῆς
 σαρκὸς θερίσει φθοράν· ὁ δὲ σπεύρων εἰς τὸ πνεῦμα, ἐκ
 τοῦ πνεύματος θερίσει ζωὴν αἰώνιον. 9 Τὸ δὲ καλὸν
 ποιῶντες μὴ *ἐκκακῶμεν· καιρῷ γὰρ ἰδίῳ θερίσομεν, μὴ
 ἐκλυόμενοι. 10 Ἄρα οὖν ὡς καιρὸν †ἔχομεν, ἐργαζώμεθα
 τὸ ἀγαθὸν πρὸς πάντας, μάλιστα δὲ πρὸς τοὺς οἰκείους
 τῆς πίστεως.

* 5:19 μοιχεια | — CT † 5:20 ειδωλολατρεία | ειδωλολατρία ANT NA
 PCK SBL WH † 5:20 φαρμακεια | φαρμακία WH § 5:20 ερεις | ερις
 CT PCK * 5:20 ζηλοι | ζηλος CT † 5:20 εριθειαι | εριθιαι WH † 5:21
 φονου | — NA SBL WH § 5:21 και | — CT * 5:23 πραοτης | πραυτης CT
 † 5:24 χριστου | χριστου ιησου NA TH WH † 5:26 γινωμεθα | γεινωμεθα
 TH * 6:1 προληφθη | προλημφθη CT † 6:1 πραοτητος | πραυτητος
 CT † 6:2 αναπληρωσατε | αναπληρωσατε NA SBL TH § 6:3 εαυτον
 φρεναπατα | φρεναπατα εαυτον CT * 6:9 εκκακωμεν | εγκακωμεν NA
 SBL TH | ενκακωμεν WH † 6:10 εχομεν | εχωμεν WH

11 Ἴδετε πηλίκοις ὑμῖν γράμμασιν ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρί. 12 Ὅσοι θέλουσιν εὐπροσωπῆσαι ἐν σαρκί, οὗτοι ἀναγκάζουσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι, μόνον ἵνα μὴ τῷ σταυρῷ τοῦ Χριστοῦ διώκωνται. 13 Οὐδὲ γὰρ οἱ ὀφειλοῦντες περιτετμημένοι αὐτοὶ νόμον φυλάσσουν, ἀλλὰ θέλουσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι, ἵνα ἐν τῇ ὑμετέρᾳ σαρκὶ καυχῶνται. 14 Ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι εἰ μὴ ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· δι' οὗ ἐμοὶ κόσμος ἐσταύρωται, κἀγὼ *τῷ κόσμῳ. 15 †Ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ οὔτε περιτομὴ τι ἰσχύει, οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ καινὴ κτίσις. 16 Καὶ ὅσοι τῷ κανόνι τούτῳ στοιχήσουσιν, εἰρήνη ἐπ' αὐτούς, καὶ ἔλεος, καὶ ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ τοῦ Θεοῦ.

17 Τοῦ λοιποῦ, κόπους μοι μηδεὶς παρεχέτω· ἐγὼ γὰρ τὰ στίγματα τοῦ ὄφρα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματί μου βαστάζω.

18 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν, ἀδελφοί. Ἀμήν.*

‡ 6:12 μη τω σταυρω του χριστου | τω σταυρω του χριστου μη NA SBL TH | τω σταυρω του χριστου ιησου μη WH § 6:13 περιτετμημενοι | περιτεμνομενοι NA SBL TR WH | περιτετμημενοι TH * 6:14 τω | — CT † 6:15 εν γαρ χριστω ιησου ουτε 95.5% | ουτε γαρ CT 2.7% ‡ 6:15 ισχυει | εστιν CT § 6:17 κυριου | — CT * 6:18 The following scribal note is included in the colophons of many Greek manuscripts: Πρὸς Γαλάτας ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης.

ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ

1 Παῦλος, ἀπόστολος *Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ θελήματος Θεοῦ, τοῖς ἁγίοις τοῖς οὖσιν ἐν Ἐφέσῳ καὶ πιστοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· 2 χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

3 Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ εὐλογήσας ἡμᾶς ἐν πάσῃ εὐλογία πνευματικῇ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις †ἐν Χριστῷ· 4 ‡καθὼς ἐξελέξατο ἡμᾶς ἐν αὐτῷ πρὸ καταβολῆς κόσμου, εἶναι ἡμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους κατενώπιον αὐτοῦ ἐν ἀγάπῃ, 5 προορίσας ἡμᾶς εἰς υἰοθεσίαν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς αὐτόν, κατὰ τὴν εὐδοκίαν τοῦ θελήματος αὐτοῦ, 6 εἰς ἔπαινον δόξης τῆς χάριτος αὐτοῦ, ἥ ἐν ἧ ἔχαρίτωσεν ἡμᾶς ἐν τῷ ἡγαπημένῳ· 7 ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ, τὴν ἄφεσιν τῶν παραπτωμάτων, κατὰ *τὸν πλοῦτον τῆς χάριτος αὐτοῦ, 8 ἧς ἐπερίσσευσεν εἰς ἡμᾶς ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ φρονήσει, 9 γνωρίσας ἡμῖν τὸ μυστήριον τοῦ θελήματος αὐτοῦ, κατὰ τὴν εὐδοκίαν αὐτοῦ, ἣν προέθετο ἐν αὐτῷ 10 εἰς οἰκονομίαν τοῦ πληρώματος τῶν καιρῶν, ἀνακεφαλαιώσασθαι τὰ πάντα ἐν τῷ Χριστῷ, †τὰ ‡ἐπὶ τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς· 11 ἐν αὐτῷ, ἐν ᾧ καὶ ἐκκληρώθημεν προορισθέντες κατὰ πρόθεσιν τοῦ τὰ πάντα ἐνεργοῦντος κατὰ τὴν βουλὴν τοῦ θελήματος αὐτοῦ, 12 εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς εἰς ἔπαινον ἁδοξης αὐτοῦ, τοὺς προηλπικότας ἐν τῷ Χριστῷ· 13 ἐν ᾧ καὶ *ὕμεις, ἀκούσαντες τὸν λόγον τῆς ἀληθείας, τὸ εὐαγγέλιον τῆς σωτηρίας ὑμῶν, ἐν ᾧ καὶ πιστεύσαντες ἐσφραγίσθητε τῷ Πνεύματι τῆς ἐπαγγελίας τῷ Ἁγίῳ, 14 †ὅς ἐστιν ἄρραβων τῆς κληρονομίας ἡμῶν, εἰς ἀπολύτρωσιν τῆς περιποιήσεως, εἰς ἔπαινον τῆς δόξης αὐτοῦ.

15 Διὰ τοῦτο κάγω, ἀκούσας τὴν καθ' ὑμᾶς πίστιν ἐν τῷ Κυρίῳ Ἰησοῦ καὶ ‡τὴν ἀγάπην τὴν εἰς πάντας τοὺς ἁγίους, 16 οὐ παύομαι εὐχαριστῶν ὑπὲρ ὑμῶν, μνεῖαν ἑσῶν ποιούμενος ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου· 17 ἵνα ὁ

* 1:1 ἰησου χριστου | χριστου ἰησου NA SBL WH † 1:3 εν | — ST ‡ 1:4 καθως | καθως και ANT § 1:6 εν η | ης CT * 1:7 τον πλουτον | το πλουτον SCR | το πλουτος CT † 1:10 τα | τα τε TR ‡ 1:10 επι | εν TR § 1:12 δοξης | της δοξης PCK TR * 1:13 υμεις | ημεις PCK † 1:14 ος | ο CT ‡ 1:15 την αγαπην 93.9% | — WH 1.3% § 1:16 υμων 91.1% | — CT 5%

Θεὸς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ πατὴρ τῆς δόξης, δώη ὑμῖν πνεῦμα σοφίας καὶ ἀποκαλύψεως, ἐν ἐπιγνώσει αὐτοῦ· ¹⁸ πεφωτισμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς *καρδίας ὑμῶν, εἰς τὸ εἰδέναι ὑμᾶς τίς ἐστὶν ἡ ἐλπίς τῆς κλήσεως αὐτοῦ, †καὶ τίς ὁ πλοῦτος τῆς δόξης τῆς κληρονομίας αὐτοῦ ἐν τοῖς ἁγίοις, ¹⁹ καὶ τί τὸ ὑπερβάλλον μέγεθος τῆς δυνάμεως αὐτοῦ εἰς ἡμᾶς τοὺς πιστεύοντας, κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ κράτους τῆς ἰσχύος αὐτοῦ ²⁰ ἦν ‡ἐνήργησεν ἐν τῷ Χριστῷ, ἐγείρας αὐτὸν ἐκ ὄτων νεκρῶν, καὶ *ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις, ²¹ ὑπεράνω πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας καὶ δυνάμεως καὶ κυριότητος, καὶ παντὸς ὀνόματος ὀνομαζομένου οὐ μόνον ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι· ²² καὶ πάντα ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ αὐτὸν ἔδωκε κεφαλὴν ὑπὲρ πάντα τῆ ἐκκλησία, ²³ ἣτις ἐστὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ, τὸ πλήρωμα τοῦ †τὰ πάντα ἐν πᾶσι πληρουμένου.

2

¹ Καὶ ὑμᾶς ὄντας νεκροὺς τοῖς παραπτώμασι καὶ ταῖς *ἁμαρτίαις, ² ἐν αἷς ποτε περιεπατήσατε κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦ κόσμου τούτου, κατὰ τὸν ἄρχοντα τῆς ἐξουσίας τοῦ ἀέρος, τοῦ πνεύματος τοῦ νῦν ἐνεργοῦντος ἐν τοῖς υἱοῖς τῆς †ἀπειθείας· ³ ἐν οἷς καὶ ἡμεῖς πάντες ἀνεστράφημεν ποτε ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῆς σαρκὸς ἡμῶν, ποιοῦντες τὰ θελήματα τῆς σαρκὸς καὶ τῶν διανοιῶν, καὶ ‡ἦμεν τέκνα φύσει ὀργῆς, ὡς καὶ οἱ λοιποί· ⁴ ὁ δὲ Θεός, πλούσιος ὢν ἐν ἐλέει, διὰ τὴν πολλὴν ἀγάπην αὐτοῦ ἦν ἠγάπησεν ἡμᾶς, ⁵ καὶ ὄντας ἡμᾶς νεκροὺς τοῖς παραπτώμασι συνεζωοποίησε τῷ Χριστῷ—χάριτί ἐστε σεσωσμένοι— ⁶ καὶ συνηγείρει, καὶ συνεκάθισεν ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· ⁷ ἵνα ἐνδείξηται ἐν τοῖς αἰῶσι τοῖς ἐπερχομένοις ὅτι οὐκ ὑπερβάλλοντα πλοῦτον τῆς χάριτος αὐτοῦ ἐν χρηστότητι ἐφ’ ἡμᾶς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· ⁸ τῆ γὰρ χάριτί ἐστε σεσωσμένοι διὰ *τῆς πίστεως, καὶ τοῦτο οὐκ ἐξ ὑμῶν· Θεοῦ τὸ δῶρον· ⁹ οὐκ ἐξ ἔργων, ἵνα μὴ τις καυχῆσθαι. ¹⁰ Αὐτοῦ γὰρ ἐσμεν ποίημα, κτισθέντες ἐν

* **1:18** καρδίας | διανοίας TR † **1:18** και | — CT ‡ **1:20** ενηργησεν | ενηργηκεν SBL WH § **1:20** των | — ANT CT TR * **1:20** εκαθισεν 85.3% | καθισας NA SBL WH 5.3% | καθισας αυτον TH 2.5% † **1:23** τα | — TR * **2:1** αμαρτιας | αμαρτιας υμων CT † **2:2** απειθειας | απειθιας WH ‡ **2:3** ημεν | ημεθα CT § **2:7** τον υπερβαλλοντα πλουτον 95.4% | το υπερβαλλον πλουτος CT 2.6% * **2:8** της | — CT

Χριστῷ Ἰησοῦ ἐπὶ ἔργοις ἀγαθοῖς, οἷς προητοιμάσεν ὁ Θεός, ἵνα ἐν αὐτοῖς περιπατήσωμεν.

¹¹ Διὸ μνημονεύετε ὅτι ὑμεῖς ποτε τὰ ἔθνη ἐν σαρκί, οἱ λεγόμενοι ἀκροβυστία ὑπὸ τῆς λεγομένης περιτομῆς ἐν σαρκὶ χειροποιήτου, ¹² ὅτι ἦτε ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ χωρὶς Χριστοῦ, ἀπηλλοτριωμένοι τῆς πολιτείας τοῦ Ἰσραήλ, καὶ ξένοι τῶν διαθηκῶν τῆς ἐπαγγελίας, ἐλπίδα μὴ ἔχοντες, καὶ ἄθεοι ἐν τῷ κόσμῳ. ¹³ Νυνὶ δὲ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ὑμεῖς οἱ ποτε ὄντες μακρὰν ὄψεσθε ἐγενήθητε ἐν τῷ αἵματι τοῦ Χριστοῦ. ¹⁴ Αὐτὸς γὰρ ἐστὶν ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ὁ ποιήσας τὰ ἀμφοτέρα ἓν, καὶ τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ λύσας, ¹⁵ τὴν ἔχθραν ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ, τὸν νόμον τῶν ἐντολῶν ἐν δόγμασι, καταργήσας ἵνα τοὺς δύο κτίση ἐν ἑαυτῷ εἰς ἓνα καινὸν ἄνθρωπον, ποιῶν εἰρήνην, ¹⁶ καὶ ἀποκαταλλάξῃ τοὺς ἀμφοτέρους ἐν ἑνὶ σώματι τῷ Θεῷ διὰ τοῦ σταυροῦ, ἀποκτείνας τὴν ἔχθραν ἐν αὐτῷ. ¹⁷ καὶ ἐλθὼν εὐηγγελίσασθε εἰρήνην ὑμῖν τοῖς μακρὰν καὶ τοῖς ἐγγύς. ¹⁸ ὅτι δι' αὐτοῦ ἔχομεν τὴν προσαγωγὴν οἱ ἀμφοτέροι ἐν ἑνὶ πνεύματι πρὸς τὸν πατέρα. ¹⁹ Ἄρα οὖν οὐκέτι ἐστὲ ξένοι καὶ πάροικοι, ὁμοίως συμπολιταὶ τῶν ἁγίων καὶ οἰκεῖοι τοῦ Θεοῦ, ²⁰ ἐποικοδομηθέντες ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν, ὄντος ἀκρογωνιαίου αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ²¹ ἐν ᾧ πᾶσα οἰκοδομὴ συναρμολογουμένη αὐξοῖ εἰς ναὸν ἅγιον ἐν Κυρίῳ, ²² ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς συνοικοδομεῖσθε εἰς κατοικητήριον τοῦ Θεοῦ ἐν πνεύματι.

3

¹ Τούτου χάριν ἐγὼ Παῦλος ὁ δέσμιος τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ ὑπὲρ ὑμῶν τῶν ἐθνῶν, ² εἶπε ἠκούσατε τὴν οἰκονομίαν τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ τῆς δοθείσης μοι εἰς ὑμᾶς, ³ ὅτι κατὰ ἀποκάλυψιν ἐγνώρισέ μοι τὸ μυστήριον, καθὼς προέγραψα ἐν ὀλίγῳ, ⁴ πρὸς ὃ δύνασθε ἀναγινώσκοντες νοῆσαι τὴν σύνεσίν μου ἐν τῷ μυστηρίῳ τοῦ Χριστοῦ. ⁵ ὃ ἐτέραις γενεαῖς

† 2:11 υμεῖς ποτε | ποτε υμεῖς CT ‡ 2:12 εν | — CT § 2:13 εγγυς
 εγενηθητε | εγενηθητε εγγυς CT * 2:15 ἐαυτῷ | αὐτῷ NA TH | αὐτῷ
 SBL WH † 2:17 υμιν | ημιν PCK ‡ 2:17 και 91.1% | και ειρηνην CT
 6.3% § 2:19 αλλα συμπολιται | αλλα εστε συμπολιται NA²⁷ SBL | αλλ εστε
 συμπολιται NA²⁸ | αλλα εστε συνπολιται TH WH * 2:20 ιησου χριστου
 | χριστου ιησου CT † 2:21 οικοδομη | η οικοδομη TR * 3:3 οτι κατα
 αποκαλυψιν εγνωρισεν | οτι κατα αποκαλυψιν εγνωρισθη NA TH WH | κατα
 αποκαλυψιν εγνωρισθη SBL † 3:4 αναγινωσκοντες | αναγεινωσκοντες TH
 ‡ 3:5 ετεραις | εν ετεραις TR

οὐκ ἐγνωρίσθη τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων, ὡς νῦν ἀπεκαλύφθη τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις αὐτοῦ καὶ προφήταις ἐν πνεύματι· ⁶ εἶναι τὰ ἔθνη Συγκληρονομα καὶ *σύσσωμα καὶ †συμμέτοχα τῆς ἐπαγγελίας †αὐτοῦ ἐν ἑαυτῷ Χριστῷ, διὰ τοῦ εὐαγγελίου, ⁷ οὗ *ἐγενόμην διάκονος κατὰ τὴν δωρεὰν τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ, †τὴν δοθεῖσάν μοι κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς δυνάμεως αὐτοῦ. ⁸ Ἐμοὶ τῷ ἐλαχιστοτέρῳ πάντων †ἁγίων ἐδόθη ἡ χάρις αὕτη, ἵνα ἐν τοῖς ἔθνεσιν εὐαγγελίσασθαι *τὸν ἀνεξιχνίαστον πλοῦτον τοῦ Χριστοῦ, ⁹ καὶ φωτίσαι †πάντας τίς ἡ †οἰκονομία τοῦ μυστηρίου τοῦ ἀποκεκρυμμένου ἀπὸ τῶν αἰώνων ἐν τῷ Θεῷ τῷ τὰ πάντα κτίσαντι ἑαυτῷ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ¹⁰ ἵνα γνωρισθῇ νῦν ταῖς ἀρχαῖς καὶ ταῖς ἐξουσίαις ἐν τοῖς ἐπουρανίοις διὰ τῆς ἐκκλησίας ἡ πολυποικίλος σοφία τοῦ Θεοῦ, ¹¹ κατὰ πρόθεσιν τῶν αἰώνων ἣν ἐποίησεν ἐν *Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν· ¹² ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν παρρησίαν καὶ †τὴν προσαγωγὴν ἐν πεποιθήσει διὰ τῆς πίστεως αὐτοῦ. ¹³ Διὸ αἰτούμαι μὴ †ἐκκακεῖν ἐν ταῖς θλίψεσί μου ὑπὲρ ὑμῶν, ἧτις ἐστὶ δόξα ὑμῶν.

¹⁴ Τούτου χάριν κάμπτω τὰ γόνατά μου πρὸς τὸν πατέρα ἑαυτοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ¹⁵ ἐξ οὗ πᾶσα πατριὰ ἐν οὐρανοῖς καὶ ἐπὶ γῆς ὀνομάζεται, ¹⁶ ἵνα *δώῃ ὑμῖν, κατὰ †τὸν πλοῦτον τῆς δόξης αὐτοῦ, δυνάμει κραταιωθῆναι διὰ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ εἰς τὸν ἕσω ἄνθρωπον, ¹⁷ κατοικῆσαι τὸν Χριστὸν διὰ τῆς πίστεως ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν· ¹⁸ ἐν ἀγάπῃ ἐρριζωμένοι καὶ τεθεμελιωμένοι ἵνα ἐξισχύσητε καταλαβέσθαι σὺν πᾶσι τοῖς ἁγίοις τί τὸ πλάτος καὶ μήκος καὶ †βάθος καὶ ὕψος, ¹⁹ γνῶναί τε τὴν ὑπερβάλλουσαν τῆς γνώσεως ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ, ἵνα πληρωθῆτε εἰς πᾶν τὸ πλήρωμα τοῦ Θεοῦ.

²⁰ Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑπὲρ πάντα ποιῆσαι ὑπὲρ ἐκπερισσοῦ ὧν αἰτούμεθα ἢ νοοῦμεν, κατὰ τὴν δύναμιν

§ 3:6 συγκληρονομα | συνκληρονομα TH WH * 3:6 συσσωμα | συνσωμα TH WH † 3:6 συμμετοχα | συνμετοχα TH WH † 3:6 αυτου | — CT § 3:6 τω χριστω | χριστω ιησου CT * 3:7 εγενομην | εγενηθην CT † 3:7 την δοθεισαν | της δοθεισης CT † 3:8 αγιων | των αγιων ANT TR § 3:8 εν | — CT * 3:8 τον ανεξιχνιαστον πλουτον | το ανεξιχνιαστον πλουτος CT † 3:9 παντας | — WH † 3:9 οικονομια | κοινωνια TR § 3:9 δια ιησου χριστου | — CT * 3:11 χριστω | τω χριστω CT † 3:12 την | — CT † 3:13 εκκακειν | εγκακειν NA SBL | ενκακειν TH WH § 3:14 του κυριου ημων ιησου χριστου | — CT * 3:16 δωη | δω CT † 3:16 τον πλουτον |

τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἡμῖν, ²¹ αὐτῷ ἡ δόξα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ
 ᾤεν Χριστῷ Ἰησοῦ, εἰς πάσας τὰς γενεὰς τοῦ αἰῶνος τῶν
 αἰῶνων. Ἀμήν.

4

1 Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς ἐγώ, ὁ δέσμιος ἐν Κυρίῳ, ἀξίως
 περιπατῆσαι τῆς κλήσεως ἧς ἐκλήθητε, ² μετὰ πάσης
 ταπεινοφροσύνης καὶ *πραότητος, μετὰ μακροθυμίας,
 ἀνεχόμενοι ἀλλήλων ἐν ἀγάπῃ, ³ σπουδάζοντες τηρεῖν
 τὴν ἐνότητα τοῦ πνεύματος ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης.
⁴ Ἐν σῶμα καὶ ἐν πνεῦμα, καθὼς καὶ ἐκλήθητε ἐν μιᾷ
 ἐλπίδι τῆς κλήσεως ὑμῶν· ⁵ εἷς Κύριος, μία πίστις, ἐν
 βάπτισμα, ⁶ εἷς Θεὸς καὶ πατὴρ πάντων, ὁ ἐπὶ πάντων,
 καὶ διὰ πάντων, καὶ ἐν πᾶσιν ἡμῖν.

⁷ Ἐνὶ δὲ ἐκάστῳ ἡμῶν ἐδόθη ἡ χάρις κατὰ τὸ μέτρον
 τῆς δωρεᾶς τοῦ Χριστοῦ. ⁸ Διὸ λέγει,

Ἀναβὰς εἰς ὕψος ἠχμαλώτευσεν αἰχμαλωσίαν,
 †καὶ ἔδωκε δόματα τοῖς ἀνθρώποις.

⁹ Τὸ δέ, Ἀνέβη, τί ἐστὶν εἰ μὴ ὅτι καὶ κατέβη
 ᾤρωτον εἰς τὰ κατώτερα μέρη τῆς γῆς; ¹⁰ Ὁ καταβάς,
 αὐτὸς ἐστὶ καὶ ὁ ἀναβάς ὑπεράνω πάντων τῶν
 οὐρανῶν, ἵνα πληρώσῃ τὰ πάντα. ¹¹ Καὶ αὐτὸς
 ἔδωκε τοὺς μὲν ἀποστόλους, τοὺς δὲ προφήτας, τοὺς
 δὲ εὐαγγελιστάς, τοὺς δὲ ποιμένας καὶ διδασκάλους,
¹² πρὸς τὸν καταρτισμὸν τῶν ἁγίων, εἰς ἔργον διακονίας,
 εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ· ¹³ μέχρι
 *καταντήσωμεν οἱ πάντες εἰς τὴν ἐνότητα τῆς πίστεως
 καὶ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, εἰς ἄνδρα
 τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ
 Χριστοῦ· ¹⁴ ἵνα μηκέτι ὦμεν νήπιοι, κλυδωνιζόμενοι
 καὶ περιφερόμενοι παντὶ ἀνέμῳ τῆς διδασκαλίας, ἐν
 τῇ †κυβείᾳ τῶν ἀνθρώπων, ἐν πανουργίᾳ πρὸς τὴν
 †μεθοδείαν τῆς πλάνης· ¹⁵ ἀληθεύοντες δὲ ἐν ἀγάπῃ
 αὐξήσωμεν εἰς αὐτὸν τὰ πάντα, ὃς ἐστὶν ἡ κεφαλὴ, ᾧ
 Χριστός, ¹⁶ ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα συναρμοζοῦμενον καὶ
 *συμβιβαζόμενον διὰ πάσης ἀφῆς τῆς ἐπιχορηγίας, κατ’

§ 3:21 εν | και εν CT * 4:2 πραοτητος | πραυτητος CT † 4:6 ημιν |
 υμιν TR | — CT ‡ 4:8 και | — NA SBL TH § 4:9 πρωτον 83.6% | — CT
 2.8% * 4:13 καταντησωμεν | καταντησομεν PCK † 4:14 κυβεια | κυβια
 WH ‡ 4:14 μεθοδειαν | μεθοδιαν BYZ WH § 4:15 ο | — CT * 4:16
 συμβιβαζομενον | συνβιβαζομενον TH WH

ἐνέργειαν ἐν μέτρῳ ἐνὸς ἐκάστου μέρους, τὴν αὐξησιν τοῦ σώματος ποιεῖται εἰς οἰκοδομὴν ἑαυτοῦ ἐν ἀγάπῃ.

17 Τοῦτο οὖν λέγω καὶ μαρτύρομαι ἐν Κυρίῳ, μηκέτι ὑμᾶς περιπατεῖν, καθὼς καὶ τὰ ἄλοιπα ἔθνη περιπατεῖ ἐν ματαιότητι τοῦ νοῦς αὐτῶν, ¹⁸ ἐσκοτισμένοι τῇ διανοίᾳ, ὄντες ἀπηλλοτριωμένοι τῆς ζωῆς τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν ἄγνοιαν τὴν οὖσαν ἐν αὐτοῖς, διὰ τὴν πώρωσιν τῆς καρδίας αὐτῶν. ¹⁹ οἵτινες ἀπηληγότες ἑαυτοὺς παρέδωκαν τῇ ἀσελγείᾳ, εἰς ἐργασίαν ἀκαθαρσίας πάσης ἐν πλεονεξίᾳ. ²⁰ Ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως ἐμάθετε τὸν Χριστόν, ²¹ εἶγε αὐτὸν ἠκούσατε καὶ ἐν αὐτῷ ἐδιδάχθητε, καθὼς ἐστὶν ἀλήθεια ἐν τῷ Ἰησοῦ. ²² ἀποθέσθαι ὑμᾶς, κατὰ τὴν προτέραν ἀναστροφὴν, τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον, τὸν φθειρόμενον κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τῆς ἀπάτης. ²³ ἀνανεοῦσθαι δὲ τῷ πνεύματι τοῦ νοῦς ὑμῶν, ²⁴ καὶ ἐνδύσασθαι τὸν καινὸν ἄνθρωπον, τὸν κατὰ Θεὸν κτισθέντα ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ὁσιότητι τῆς ἀληθείας.

²⁵ Διὸ ἀποθέμενοι τὸ ψεῦδος λαλεῖτε ἀλήθειαν ἕκαστος μετὰ τοῦ πλησίον αὐτοῦ· ὅτι ἐσμὲν ἀλλήλων μέλη. ²⁶ Ὁργίζεσθε καὶ μὴ ἀμαρτάνετε· ὁ ἥλιος μὴ ἐπιδυέτω ἐπὶ ἡμῶν παροργισμῶ ὑμῶν. ²⁷ *μηδὲ δίδοτε τόπον τῷ διαβόλῳ. ²⁸ Ὁ κλέπτων μηκέτι κλεπτέτω· μᾶλλον δὲ κοπιάτω, ἐργαζόμενος τὸ ἀγαθὸν ταῖς χερσίν, ἵνα ἔχη μεταδιδόναι τῷ χρεῖαν ἔχοντι. ²⁹ Πᾶς λόγος σαπρὸς ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν μὴ ἐκπορευέσθω, ἀλλ' εἴ τις ἀγαθὸς πρὸς οἰκοδομὴν τῆς χρείας, ἵνα δῶ χάριν τοῖς ἀκούουσι. ³⁰ Καὶ μὴ λυπεῖτε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον τοῦ Θεοῦ, ἐν ᾧ ἐσφραγίσθητε εἰς ἡμέραν ἀπολυτρώσεως. ³¹ Πᾶσα πικρία καὶ θυμὸς καὶ ὀργὴ καὶ κραυγὴ καὶ βλασφημία ἀρθήτω ἀφ' ὑμῶν, σὺν πάσῃ κακίᾳ. ³² Ὑγίνεσθε δὲ εἰς ἀλλήλους χρηστοί, εὐσπλαγχνοί, χαριζόμενοι ἑαυτοῖς, καθὼς καὶ ὁ Θεὸς ἐν Χριστῷ ἐχαρίσατο *ἡμῖν.

5

1 *Γίνεσθε οὖν μιμηταὶ τοῦ Θεοῦ, ὡς τέκνα ἀγαπητά·
2 καὶ περιπατεῖτε ἐν ἀγάπῃ, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς

† 4:17 λοιπα 90.8% | — CT 5.6% ‡ 4:18 σκοτισμενοι | σκοτωμενοι CT
§ 4:26 τω | — SBL TH WH * 4:27 μηδε | μητε TR † 4:28 το αγαθον
ταις χερσιν 70.1% | ταις ιδιαις χερσι το αγαθον NA SBL TH 7% | ταις χερσι
το αγαθον WH 1.6% ‡ 4:29 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH § 4:32 γινεσθε
δε | γινεσθε SBL | γεινεσθε δε TH * 4:32 ημιν | υμιν NA PCK SBL TR WH
* 5:1 γινεσθε | γεινεσθε TH

ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ παρέδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν προσφορὰν καὶ θυσίαν τῷ Θεῷ εἰς ὁσμὴν εὐωδίας.

³ Πορνεία δὲ καὶ πᾶσα ἀκαθαρσία ἢ πλεονεξία μηδὲ ὀνομαζέσθω ἐν ὑμῖν, καθὼς πρέπει ἁγίοις· ⁴ καὶ αἰσχροτήτης, καὶ μωρολογίας, ἢ εὐτραπελίας, ὅτι οὐκ ἀνήκοντα· ἀλλὰ μᾶλλον εὐχαριστία. ⁵ Τοῦτο γάρ *ἐστε ἠγνωσκοντες, ὅτι πᾶς πόρνος, ἢ ἀκάθαρτος, ἢ πλεονέκτης, ὅς ἐστιν εἰδωλολάτρης, οὐκ ἔχει κληρονομίαν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Χριστοῦ καὶ Θεοῦ.

⁶ Μηδεὶς ὑμᾶς ἀπατάτω κενοῖς λόγοις· διὰ ταῦτα γὰρ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ὀυπείθειας. ⁷ Μὴ οὖν *γίνεσθε ἰσυμμέτοχοι αὐτῶν· ⁸ ἢτε γὰρ ποτε σκότος, νῦν δὲ φῶς ἐν Κυρίῳ· ὡς τέκνα φωτὸς περιπατεῖτε — ⁹ ὁ γὰρ καρπὸς τοῦ πνεύματος ἐν πάσῃ ἀγαθωσύνῃ καὶ δικαιοσύνῃ καὶ ἀληθείᾳ — ¹⁰ δοκιμάζοντες τί ἐστὶν εὐάρεστον τῷ Κυρίῳ· ¹¹ καὶ μὴ συγκαινωνεῖτε τοῖς ἔργοις τοῖς ἀκάρποις τοῦ σκότους, μᾶλλον δὲ καὶ ἐλέγχετε· ¹² τὰ γὰρ κρυφῆ *γινομένα ὑπ' αὐτῶν αἰσχροτὸν ἐστὶ καὶ λέγειν. ¹³ Τὰ δὲ πάντα ἐλεγχόμενα ὑπὸ τοῦ φωτὸς φανεροῦνται· πᾶν γὰρ τὸ φανερούμενον φῶς ἐστὶ. ¹⁴ Διὸ λέγει,

†Ἐγειρε ὁ καθεύδων
καὶ ἀνάστα ἐκ τῶν νεκρῶν,
καὶ ἐπιφαύσει σοι ὁ Χριστός.

¹⁵ Βλέπετε οὖν πῶς ἀκριβῶς περιπατεῖτε, μὴ ὡς ἄσοφοι, ἀλλ' ὡς σοφοί, ¹⁶ ἐξαγοραζόμενοι τὸν καιρὸν, ὅτι αἱ ἡμέραι πονηραὶ εἰσι. ¹⁷ Διὰ τοῦτο μὴ ὀγίνεσθε ἄφρονες, ἀλλὰ *συνιέντες τί τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου. ¹⁸ Καὶ μὴ μεθύσκεσθε οἴνῳ, ἐν ᾧ ἐστὶν ἄσωτία, ἀλλὰ πληροῦσθε ἐν πνεύματι, ¹⁹ λαλοῦντες ἑαυτοῖς ἰψαλμοῖς καὶ ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς, ᾄδοντες καὶ ψάλλοντες ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν τῷ Κυρίῳ, ²⁰ εὐχαριστοῦντες πάντοτε ὑπὲρ πάντων ἐν ὀνόματι

† 5:2 ημας ... ημων | υμας ... υμων WH † 5:3 πασα ακαθαρσια | ακαθαρσια πασα CT § 5:4 τα ουκ ανηκοντα | α ουκ ανηκεν CT * 5:5 εστε | ιστε CT PCK † 5:5 γινωσκοντες | γεινωσκοντες TH † 5:5 ος | ο CT § 5:6 απειθειας | απειθιας WH * 5:7 γινεσθε | γεινεσθε TH † 5:7 συμμετοχοι | συμμετοχοι TH WH † 5:9 πνευματος 93.9% | φωτος CT 5.4% § 5:11 συγκαινωνειτε | συνκοινωνειτε TH WH * 5:12 γινομενα | γεινομενα TH † 5:14 εγειρε | εγειραι PCK TR † 5:15 πως ακριβως | ακριβως πως CT § 5:17 γινεσθε | γεινεσθε TH * 5:17 συνιεντες | συνιετε CT † 5:19 ψαλμοις | εν ψαλμοις NA † 5:19 εν 85.7% | — CT 0.8%

τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῷ Θεῷ καὶ πατρί,
 21 ὑποτασσόμενοι ἀλλήλοις ἐν φόβῳ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

22 Αἱ γυναῖκες, τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν *ὑποτάσσεσθε, ὡς
 τῷ Κυρίῳ. 23 Ὅτι ἄνῆρ ἐστὶ κεφαλὴ τῆς γυναικός, ὡς καὶ
 ὁ Χριστὸς κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας, καὶ αὐτός ἐστι σωτὴρ
 τοῦ σώματος. 24 Ἄλλ' *ὥσπερ ἡ ἐκκλησία ὑποτάσσεται
 τῷ Χριστῷ, οὕτω καὶ αἱ γυναῖκες τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν
 ἐν παντί.

25 Οἱ ἄνδρες, ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας ἑαυτῶν, καθὼς
 καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησε τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἑαυτὸν
 παρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆς. 26 ἵνα αὐτὴν ἀγιάσῃ, καθαρίσας
 τῷ λουτρῷ τοῦ ὕδατος ἐν ῥήματι, 27 ἵνα παραστήσῃ
 ἑαυτῇ ἑαυτῷ ἔνδοξον τὴν ἐκκλησίαν, μὴ ἔχουσαν
 σπῖλον ἢ ρυτίδα ἢ τι τῶν τοιούτων, ἀλλ' ἵνα ᾖ ἁγία
 καὶ ἄμωμος. 28 Οὕτως ὀφείλουσιν *οἱ ἄνδρες ἀγαπᾶν
 τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας ὡς τὰ ἑαυτῶν σώματα. Ὁ
 ἀγαπῶν τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα, ἑαυτὸν ἀγαπᾷ. 29 οὐδεὶς
 γὰρ ποτε τὴν ἑαυτοῦ σάρκα ἐμίσησεν, ἀλλ' ἐκτρέφει
 καὶ θάλπει αὐτήν, καθὼς καὶ ὁ Ἰησοῦς τὴν ἐκκλησίαν.
 30 ὅτι μέλη ἐσμὲν τοῦ σώματος αὐτοῦ, *ἐκ τῆς σαρκὸς
 αὐτοῦ καὶ ἐκ τῶν ὀστέων αὐτοῦ. 31 Ἀπὸ τούτου
 καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα ἑαυτοῦ καὶ τὴν
 μητέρα, καὶ προσκολληθήσεται ἑπὶ τὴν γυναῖκα
 αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. 32 Τὸ
 μυστήριον τοῦτο μέγα ἐστίν· ἐγὼ δὲ λέγω εἰς Χριστὸν
 καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν. 33 Πλὴν καὶ ὑμεῖς οἱ καθ' ἓνα,
 ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα οὕτως ἀγαπάτω ὡς ἑαυτόν·
 ἡ δὲ γυνὴ ἵνα φοβῆται τὸν ἄνδρα.

6

1 Τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖς γονεῦσιν ὑμῶν ἐν Κυρίῳ·
 τοῦτο γὰρ ἐστὶ δίκαιον. 2 Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ
 τὴν μητέρα ἧτις ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη ἐν ἐπαγγελίᾳ, 3 ἵνα
 εὖ σοι γένηται, καὶ ἔση μακροχρόνιος ἐπὶ τῆς γῆς.
 4 Καὶ οἱ πατέρες, μὴ παροργίζετε τὰ τέκνα ὑμῶν, *ἀλλ'
 ἐκτρέφετε αὐτὰ ἐν παιδείᾳ καὶ νοουθεσίᾳ Κυρίου.

§ 5:21 χριστου | θεου BYZ HF PCK TR * 5:22 υποτασσεσθε 84.7% |
 υποτασσεσθωσαν TH 8.5% | — NA SBL WH 0.3% † 5:23 ανηρ | ο ανηρ
 ANT TR ‡ 5:23 και αυτος εστι | αυτος CT § 5:24 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL
 TH WH * 5:24 ωσπερ | ως CT † 5:24 ιδιοις | — CT ‡ 5:25 εαυτων | —
 CT § 5:27 αυτην | αυτος CT * 5:28 οι | και οι CT † 5:29 εμισησεν |
 εμεισησεν TH ‡ 5:29 αλλ | αλλα NA²⁷ PCK SBL TH WH § 5:29 κυριος |
 χριστος CT * 5:30 εκ της σαρκος αυτου και εκ των οστεων αυτου 91.7%
 | — CT 2.5% † 5:31 αυτου | — CT ‡ 5:31 προς την γυναικα | τη γυναικι

⁵ Οἱ δοῦλοι, ὑπακούετε τοῖς †κυρίοις κατὰ σάρκα, μετὰ φόβου καὶ τρόμου, ἐν ἀπλότητι τῆς καρδίας ὑμῶν, ὡς τῷ Χριστῷ· ⁶ μὴ κατ' †ὀφθαλμοδουλείαν ὡς ἀνθρωπάρεσκοι, ἀλλ' ὡς δοῦλοι ἑτοῦ Χριστοῦ, ποιοῦντες τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ ἐκ ψυχῆς, ⁷ μετ' εὐνοίας δουλεύοντες *ὡς τῷ Κυρίῳ καὶ οὐκ ἀνθρώποις· ⁸ εἰδότες ὅτι †ὁ ἐάν τι ἕκαστος ποιήσῃ ἀγαθόν, τοῦτο †κομιεῖται παρὰ ἑτοῦ Κυρίου, εἴτε δοῦλος, εἴτε ἐλεύθερος. ⁹ Καὶ οἱ κύριοι, τὰ αὐτὰ ποιεῖτε πρὸς αὐτούς, ἀνιέντες τὴν ἀπειλήν· εἰδότες ὅτι καὶ *ὑμῶν αὐτῶν ὁ Κύριός ἐστιν ἐν οὐρανοῖς, καὶ †προσωποληψία οὐκ ἔστι παρ' αὐτῷ.

¹⁰ †Τὸ λοιπόν, Ἄδελφοί μου, ἐνδυναμοῦσθε ἐν Κυρίῳ, καὶ ἐν τῷ κράτει τῆς ἰσχύος αὐτοῦ. ¹¹ Ἐνδύσασθε τὴν πανοπλίαν τοῦ Θεοῦ, πρὸς τὸ δύνασθαι ὑμᾶς στήναι πρὸς τὰς *μεθοδεῖας τοῦ διαβόλου. ¹² Ὅτι οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἡ πάλη πρὸς αἷμα καὶ σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀρχάς, πρὸς τὰς ἐξουσίας, πρὸς τοὺς κοσμοκράτορας τοῦ σκότους †τοῦ αἰῶνος τούτου, πρὸς τὰ πνευματικὰ τῆς πονηρίας ἐν τοῖς ἐπουρανοῖς. ¹³ Διὰ τοῦτο ἀναλάβετε τὴν πανοπλίαν τοῦ Θεοῦ, ἵνα δυνηθῆτε ἀντιστῆναι ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ πονηρᾷ, καὶ ἅπαντα κατεργασάμενοι στήναι. ¹⁴ Στῆτε οὖν περιζωσάμενοι τὴν ὀσφὺν ὑμῶν ἐν ἀληθείᾳ, καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν θώρακα τῆς δικαιοσύνης, ¹⁵ καὶ ὑποδησάμενοι τοὺς πόδας ἐν ἐτοιμασίᾳ τοῦ εὐαγγελίου τῆς εἰρήνης· ¹⁶ †ἐπὶ πᾶσιν ἀναλαβόντες τὸν θυρεὸν τῆς πίστεως, ἐν ᾧ δυνησέσθε πάντα τὰ βέλη τοῦ πονηροῦ ἑτὰ πεπυρωμένα σβέσαι. ¹⁷ Καὶ τὴν περικεφαλαίαν τοῦ σωτηρίου *δέξασθαι, καὶ τὴν μάχαιραν τοῦ πνεύματος, ὅ ἐστι ῥῆμα Θεοῦ· ¹⁸ διὰ πάσης προσευχῆς καὶ δεήσεως προσευχόμενοι ἐν παντὶ καιρῷ ἐν πνεύματι, καὶ εἰς αὐτὸ †τοῦτο ἀγρυπνοῦντες ἐν πάσῃ προσκαρτερήσει καὶ δεήσει περὶ πάντων τῶν ἀγίων, ¹⁹ καὶ ὑπὲρ ἐμοῦ, ἵνα μοι †δοθῇ λόγος ἐν ἀνοίξει τοῦ στόματός μου ἐν παρρησίᾳ γνωρίσαι τὸ μυστήριον τοῦ εὐαγγελίου, ²⁰ ὑπὲρ οὗ

† 6:5 κυριοις κατα σαρκα | κατα σαρκα κυριοις CT † 6:6 οφθαλμοδουλειαν | οφθαλμοδουλιαν ANT NA PCK SBL WH § 6:6 του | — CT * 6:7 ως | — PCK ST † 6:8 ο εαν τι εκαστος | εαν τι εκαστος HF | εκαστος εαν τι NA WH | εκαστος ο αν SBL | εκαστος ο εαν TH † 6:8 κομιεεται | κομισεται CT § 6:8 του | — CT * 6:9 υμων αυτων | αυτων και υμων CT † 6:9 προσωποληψια | προσωπολημψια CT † 6:10 το λοιπον | του λοιπου CT § 6:10 αδελφοι μου 88.3% | — CT 3.4% * 6:11 μεθοδειας | μεθοδιας WH † 6:12 του αιωνος 96.9% | — CT 3% † 6:16 επι | εν CT § 6:16 τα | — SBL * 6:17 δεξασθαι | δεξασθε ANT CT TR † 6:18 τουτο | — CT † 6:19 δοθη | δοθειη TR

πρεσβεύω ἐν ἀλύσει, ἵνα ἐν αὐτῷ παρρησιάσωμαι, ὡς δεῖ με λαλήσαι.

²¹ Ἴνα δὲ δεῖδιῃτε καὶ ὑμεῖς τὰ κατ' ἐμέ, τί πράσσω, πάντα * ὑμῖν γνωρίσει Τυχικὸς ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ πιστὸς διάκονος ἐν Κυρίῳ. ²² ὃν ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, ἵνα γνῶτε τὰ περὶ ἡμῶν, καὶ παρακαλέση τὰς καρδίας ὑμῶν.

²³ Εἰρήνη τοῖς ἀδελφοῖς καὶ ἀγάπη μετὰ πίστεως ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. ²⁴ Ἡ χάρις μετὰ πάντων τῶν ἀγαπώντων τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν ἀφθαρσίᾳ. † Ἀμήν.‡

§ 6:21 ειδητε και υμεις 80.8% | και υμεις ειδητε TH 8.6% * 6:21 υμιν γνωρισει | γνωρισει υμιν CT † 6:24 αμην | — CT SCR ‡ 6:24 The following scribal note is included in the colophons of many Greek manuscripts: Πρὸς Ἐφεσίους ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης διὰ Τυχικοῦ.

ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ

1 Παῦλος καὶ Τιμόθεος, δοῦλοι *Ἰησοῦ Χριστοῦ, πᾶσι τοῖς ἀγίοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τοῖς οὖσιν ἐν Φιλίπποις, σὺν ἐπισκόποις καὶ διακόνοις· 2 χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

3 Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου ἐπὶ πάσῃ τῇ μνεῖα ὑμῶν, 4 πάντοτε ἐν πάσῃ δεήσει μου ὑπὲρ πάντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶς τὴν δέησιν ποιούμενος, 5 ἐπὶ τῇ κοινωνίᾳ ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον, ἀπὸ †πρώτης ἡμέρας ἄχρι τοῦ νῦν· 6 πεποιθῶς αὐτὸ τοῦτο, ὅτι ὁ ἐναρξάμενος ἐν ὑμῖν ἔργον ἀγαθὸν ἐπιτελέσει ἄχρις ἡμέρας †Χριστοῦ Ἰησοῦ· 7 καθὼς ἐστὶ δίκαιον ἐμοὶ τοῦτο φρονεῖν ὑπὲρ πάντων ὑμῶν, διὰ τὸ ἔχειν με ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμᾶς, ἐν τε τοῖς δεσμοῖς μου καὶ §ἐν τῇ ἀπολογία καὶ βεβαιώσει τοῦ εὐαγγελίου, *συγκοινωνούς μου τῆς χάριτος πάντας ὑμᾶς ὄντας. 8 Μάρτυς γάρ μου †ἐστὶν ὁ Θεός, ὡς ἐπιποθῶ πάντας ὑμᾶς ἐν σπλάγχνοις †Ἰησοῦ Χριστοῦ. 9 Καὶ τοῦτο προσεύχομαι, ἵνα ἡ ἀγάπη ὑμῶν ἔτι μᾶλλον καὶ μᾶλλον περισσεύῃ ἐν ἐπιγνώσει καὶ πάσῃ αἰσθήσει, 10 εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τὰ διαφέροντα, ἵνα ἦτε εἰλικρινεῖς καὶ ἀπρόσκοποι εἰς ἡμέραν Χριστοῦ, 11 πεπληρωμένοι §καρπῶν δικαιοσύνης τῶν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς δόξαν καὶ ἔπαινον Θεοῦ.

12 *Γινώσκειν δὲ ὑμᾶς βούλομαι, ἀδελφοί, ὅτι τὰ κατ' ἐμὲ μᾶλλον εἰς προκοπὴν τοῦ εὐαγγελίου ἐλήλυθεν· 13 ὥστε τοὺς δεσμούς μου φανεροὺς ἐν Χριστῷ γενέσθαι ἐν ὄλῳ τῷ πραιτωρίῳ καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσι, 14 καὶ τοὺς πλείονας τῶν ἀδελφῶν ἐν Κυρίῳ, πεποιθότας τοῖς δεσμοῖς μου, περισσοτέρως τολμᾶν ἀφόβως τὸν †λόγον λαλεῖν.

15 Τινὲς μὲν καὶ διὰ φθόνου καὶ ἔριν, τινὲς δὲ καὶ δι' εὐδοκίαν τὸν Χριστὸν κηρύσσουσιν· 16 οἱ μὲν ἐξ

* 1:1 ἰησου χριστου | χριστου ἰησου CT † 1:5 πρωτης | της πρωτης CT

‡ 1:6 χριστου ἰησου | ἰησου χριστου ANT PCK TR WH § 1:7 εν | — TR

* 1:7 συγκοινωνους | συνκοινωνους TH WH † 1:8 εστιν | — CT ‡ 1:8

ἰησου χριστου | χριστου ἰησου CT § 1:11 καρπων δικαιοσυνης των 63.8%

| καρπον δικαιοσυνης του CT 26.5% * 1:12 γινωσκειν | γεινωσκειν TH

† 1:14 λογον 72.9% | λογον του θεου WH 16.3%

ἔριθείας τὸν Χριστὸν καταγγέλλουσιν, οὐχ ἀγνῶς, οἴομενοι θλίψιν ἔπιφέρειν τοῖς δεσμοῖς μου· ¹⁷ οἱ δὲ ἐξ ἀγάπης, εἰδότες ὅτι εἰς ἀπολογίαὶν τοῦ εὐαγγελίου κεῖμαι. ¹⁸ Τί γάρ; * Πλὴν παντὶ τρόπῳ, εἴτε προφάσει εἴτε ἀληθείᾳ, Χριστὸς καταγγέλλεται· καὶ ἐν τούτῳ χαίρω, ἀλλὰ καὶ χαρήσομαι. ¹⁹ Οἶδα γὰρ ὅτι τοῦτό μοι ἀποβήσεται εἰς σωτηρίαν διὰ τῆς ὑμῶν δεήσεως, καὶ ἐπιχορηγίας τοῦ πνεύματος Ἰησοῦ Χριστοῦ, ²⁰ κατὰ τὴν ἀποκαραδοκίαν καὶ ἐλπίδα μου, ὅτι ἐν οὐδενὶ αἰσχυρθήσομαι, ἀλλ' ἐν πάσῃ παρρησίᾳ, ὡς πάντοτε, καὶ νῦν μεγαλυθήσεται Χριστὸς ἐν τῷ σώματί μου, εἴτε διὰ ζωῆς εἴτε διὰ θανάτου. ²¹ Ἐμοὶ γὰρ τὸ ζῆν, Χριστός· καὶ τὸ ἀποθανεῖν, κέρδος. ²² Εἰ δὲ τὸ ζῆν ἐν σαρκί, τοῦτό μοι καρπὸς ἔργου· καὶ τί αἰρήσομαι οὐ γνωρίζω. ²³ Συνέχομαι ἃ δὲ ἐκ τῶν δύο, τὴν ἐπιθυμίαν ἔχων εἰς τὸ ἀναλῦσαι καὶ σὺν Χριστῷ εἶναι, ἢ πολλῷ μᾶλλον κρεῖσσον· ²⁴ τὸ δὲ ἐπιμένειν * ἐν τῇ σαρκὶ ἀναγκαιότερον δι' ὑμᾶς. ²⁵ Καὶ τοῦτο πεποιθῶς οἶδα ὅτι μενῶ, καὶ ἔσυμπαρμενῶ πᾶσιν ὑμῖν εἰς τὴν ὑμῶν προκοπὴν καὶ χαρὰν τῆς πίστεως, ²⁶ ἵνα τὸ καύχημα ὑμῶν περισσεύῃ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐν ἐμοί, διὰ τῆς ἐμῆς παρουσίας πάλιν πρὸς ὑμᾶς.

²⁷ Μόνον ἀξίως τοῦ εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ πολιτεύεσθε, ἵνα εἴτε ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ὑμᾶς, εἴτε ἀπὼν, ἃ ἀκούσω τὰ περὶ ὑμῶν, ὅτι στήκετε ἐν ἐνὶ πνεύματι, μιᾷ ψυχῇ συναθλοῦντες τῇ πίστει τοῦ εὐαγγελίου, ²⁸ καὶ μὴ πτυρόμενοι ἐν μηδενὶ ὑπὸ τῶν ἀντικειμένων· ἥτις ἑαυτοῖς μὲν ἐστὶν ἔνδειξις ἀπωλείας, * ὑμῖν δὲ σωτηρίας, καὶ τοῦτο ἀπὸ Θεοῦ· ²⁹ ὅτι ὑμῖν ἐχαρίσθη τὸ ὑπὲρ Χριστοῦ, οὐ μόνον τὸ εἰς αὐτὸν πιστεύειν, ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ πάσχειν· ³⁰ τὸν αὐτὸν ἀγῶνα ἔχοντες οἷον εἶδετε ἐν ἐμοί, καὶ νῦν ἀκούετε ἐν ἐμοί.

‡ **1:16** εριθειας τον χριστον καταγγελλουσιν ουχ αγνωσ οιομενοι ... τοις δεσμοις μου οι δε εξ αγαπης ειδοτες οτι εις απολογιαν του ευαγγελιου κειμαι 85.1% | αγαπης ειδοτες οτι εις απολογιαν του ευαγγελιου κειμαι οι δε εξ εριθειας (εριθιας WH 1%) τον χριστον καταγγελλουσιν ουχ αγνωσ οιομενοι ... τοις δεσμοις μου NA SBL TH 8.4% § **1:16** επιφερειν 90.9% | γειρειν CT 4.3% * **1:18** πλην | πλην οτι CT † **1:20** αποκαραδοκιαν | καραδοκιαν PCK ‡ **1:23** δε | γαρ TR § **1:23** πολλω | πολλω γαρ ANT CT * **1:24** εν | — TH WH † **1:25** συμπαρμενω | παραρμενω CT ‡ **1:27** ακουσω | ακουω NA SBL WH § **1:28** αυτοις μεν εστιν 82.2% | εστιν αυτοις CT 6.8% * **1:28** υμιν | υμων CT † **1:30** ειδετε | ιδετε ST

2

1 Εἴ τις οὖν παράκλησις ἐν Χριστῷ, εἴ τι παραμύθιον ἀγάπης, εἴ τις κοινωνία πνεύματος, εἴ *τις σπλάγχνα καὶ †οἰκτιρμοί, 2 πληρώσατέ μου τὴν χαράν, ἵνα τὸ αὐτὸ φρονῆτε, τὴν αὐτὴν ἀγάπην ἔχοντες, †σύμψυχοι, τὸ ἐν φρονοῦντες· 3 μηδὲν ἄσκατὰ ἐριθείαν ἢ κενοδοξίαν, ἀλλὰ τῇ ταπεινοφροσύνῃ ἀλλήλους ἠγούμενοι ὑπερέχοντας ἑαυτῶν· 4 μὴ τὰ ἑαυτῶν *ἕκαστος †σκοπεῖτε, ἀλλὰ καὶ †τὰ ἐτέρων ἄσκατος. 5 Τοῦτο *γὰρ φρονεῖσθω ἐν ὑμῖν ὃ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· 6 ὃς ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχων, οὐχ ἄρπαγμὸν ἠγήσατο τὸ εἶναι ἴσα Θεῷ, 7 †ἀλλ' ἑαυτὸν ἐκένωσε, μορφὴν δούλου λαβὼν, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος· 8 καὶ σχήματι εὐρέθεις ὡς ἄνθρωπος, ἐταπείνωσεν ἑαυτόν, γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ. 9 Διὸ καὶ ὁ Θεὸς αὐτὸν ὑπερύψωσε, καὶ ἔχαρίσατο αὐτῷ †ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα· 10 ἵνα ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ πᾶν γόνυ κάμψη ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων, 11 καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσεται ὅτι Κύριος Ἰησοῦς Χριστός, εἰς δόξαν Θεοῦ πατρὸς.

12 Ὡστε, ἀγαπητοί μου, καθὼς πάντοτε ὑπηκούσατε, μὴ ὡς ἐν τῇ παρουσίᾳ μου μόνον, ἀλλὰ νῦν πολλῷ μᾶλλον ἐν τῇ ἀπουσίᾳ μου, μετὰ φόβου καὶ τρόμου τὴν ἑαυτῶν σωτηρίαν κατεργάζεσθε· 13 Ὁ Θεὸς γὰρ ἐστὶν ὁ ἐνεργῶν ἐν ὑμῖν καὶ τὸ θέλειν καὶ τὸ ἐνεργεῖν ὑπὲρ τῆς εὐδοκίας.

14 Πάντα ποιεῖτε χωρὶς γογγυσμῶν καὶ διαλογισμῶν, 15 ἵνα γένησθε ἄμεμπτοι καὶ ἀκέραιοι, τέκνα Θεοῦ *ἀμώμητα ἐν μέσῳ γενεᾶς σκολιάς καὶ διεστραμμένης, ἐν οἷς φαίνεσθε ὡς φωστῆρες ἐν κόσμῳ, 16 λόγον ζωῆς ἐπέχοντες, εἰς καύχημα ἑμοῖ εἰς ἡμέραν Χριστοῦ, ὅτι οὐκ εἰς κενὸν ἔδραμον, οὐδὲ εἰς κενὸν ἐκοπίασα. 17 †Ἀλλ' εἰ καὶ σπένδομαι ἐπὶ τῇ θυσίᾳ καὶ λειτουργίᾳ τῆς πίστεως ὑμῶν, χαίρω καὶ †συγχαίρω πᾶσιν ὑμῖν· 18 τὸ ἄλλ' αὐτὸ καὶ ὑμεῖς χαίρετε καὶ *συγχαίρετέ μοι.

* 2:1 τις | τι PCK | τινα TR † 2:1 οἰκτιρμοί | οἰκτειρμοί TH ‡ 2:2 συμψυχοί | συνψυχοί TH WH § 2:3 κατα εριθειαν η | κατ εριθειαν μηδε κατα NA SBL TH | κατ εριθιαν μηδε κατα WH * 2:4 εκαστος | εκαστοι SBL WH † 2:4 σκοπειτε | σκοπουντες CT ‡ 2:4 τα | το PCK § 2:4 εκαστος | εκαστοι CT * 2:5 γαρ φρονεισθω | φρονειτε CT † 2:7 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH ‡ 2:9 ονομα | το ονομα CT § 2:13 ο | — CT * 2:15 αμωμητα εν μεσω | αμωμα μεσον CT † 2:17 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL WH ‡ 2:17 συγχαιρω | συγχαιρω TH WH § 2:18 δε | δε CT * 2:18 συγχαιρετε | συγχαιρετε TH WH

19 Ἐλπίζω δὲ ἐν Κυρίῳ Ἰησοῦ, Τιμόθεον ταχέως πέμψαι ὑμῖν, ἵνα κάγω εὐψυχῶ, γνοὺς τὰ περὶ ὑμῶν. 20 Οὐδένα γὰρ ἔχω ἰσόψυχον, ὅστις γνησίως τὰ περὶ ὑμῶν μεριμνήσει. 21 Οἱ πάντες γὰρ τὰ ἑαυτῶν ζητοῦσιν, οὐ τὰ Ἰησοῦ. 22 Τὴν δὲ δοκιμὴν αὐτοῦ γινώσκετε, ὅτι ὡς πατρὶ τέκνον, σὺν ἐμοὶ ἐδούλευσεν εἰς τὸ εὐαγγέλιον. 23 Τοῦτον μὲν οὖν ἐλπίζω πέμψαι, ὡς ἂν ἑπίδω τὰ περὶ ἐμέ, ἐξαυτῆς. 24 πέποιθα δὲ ἐν Κυρίῳ, ὅτι καὶ αὐτὸς ταχέως ἐλεύσομαι.

25 Ἀναγκαῖον δὲ ἠγησάμην Ἐπαφρόδιτον τὸν ἀδελφὸν καὶ συνεργὸν καὶ *συστρατιώτην μου, ὑμῶν δὲ ἀπόστολον, καὶ λειτουργὸν τῆς χρείας μου, πέμψαι πρὸς ὑμᾶς. 26 ἐπειδὴ ἐπιποθῶν ἦν πάντας ὑμᾶς, καὶ ἀδημονῶν, διότι ἠκούσατε ὅτι ἠσθένησε. 27 καὶ γὰρ ἠσθένησε παραπλήσιον θανάτῳ, ἑὰλλὰ ὁ Θεὸς *αὐτὸν ἠλέησεν, οὐκ αὐτὸν δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐμέ, ἵνα μὴ λύπην ἐπὶ λύπην σχῶ. 28 Σπουδαιοτέρως οὖν ἔπεμψα αὐτόν, ἵνα, ἰδόντες αὐτὸν πάλιν, χαρῆτε, κάγω ἀλυπότερος ᾶ. 29 Προσδέχεσθε οὖν αὐτὸν ἐν Κυρίῳ μετὰ πάσης χαρᾶς, καὶ τοὺς τοιούτους ἐντίμους ἔχετε. 30 ὅτι διὰ τὸ ἔργον τοῦ Χριστοῦ μέχρι θανάτου ἠγγισε, ἑπαραβουλευσάμενος τῇ ψυχῇ, ἵνα *ἀναπληρῶσῃ τὸ ὑμῶν ὑστέρημα τῆς πρὸς με λειτουργίας.

3

1 Τὸ λοιπὸν, ἀδελφοί μου, χαίρετε ἐν Κυρίῳ. Τὰ αὐτὰ γράφειν ὑμῖν, ἐμοὶ μὲν οὐκ ὀκνηρόν, ὑμῖν δὲ *ἀσφαλές.

2 Βλέπετε τοὺς κύνας, βλέπετε τοὺς κακοὺς ἐργάτας, βλέπετε τὴν κατατομὴν. 3 ἡμεῖς γὰρ ἐσμεν ἡ περιτομή, οἱ πνεύματι Θεοῦ λατρεύοντες, καὶ καυχώμενοι ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, καὶ οὐκ ἐν σαρκὶ πεποιθότες. 4 καίπερ ἐγὼ ἔχων πεποίθησιν καὶ ἐν σαρκί· εἴ τις δοκεῖ ἄλλος πεποιθέναι ἐν σαρκί, ἐγὼ μᾶλλον. 5 ἑπεριτομὴ ὀκταήμερος, ἐκ γένους Ἰσραὴλ, φυλῆς Βενιαμίν, Ἑβραῖος ἐξ Ἑβραίων, κατὰ

† 2:21 χριστου ιησου | του χριστου ιησου TR | ιησου χριστου NA SBL TH

‡ 2:22 γινωσκετε | γεινωσκετε TH § 2:23 απιδω | αφιδω CT * 2:25 συστρατιωτην | συνστρατιωτην TH WH † 2:26 υμας | υμας ιδειν WH

‡ 2:27 θανατω | θανατου ANT WH § 2:27 αλλα | αλλ ANT HF NA²⁸ PCK TR

* 2:27 αυτον ηλησεν | ηλησεν αυτον CT † 2:27 λυπην | λυπη TR ‡ 2:30

του χριστου | χριστου NA SBL TH | κυριου WH § 2:30 παραβουλευσαμενος

| παραβουλευσαμενος CT * 2:30 αναπληρωση | πληρωση PCK * 3:1

ασφαλεις | το ασφαλεις HF PCK † 3:3 θεου | θεω TR ‡ 3:5 περιτομη

| περιτομη ANT CT HF PCK § 3:5 βενιαμιν | βενιαμειν TH WH

νόμον Φαρισαῖος, ⁶ κατὰ *ζῆλον διώκων τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ δικαιοσύνην τὴν ἐν νόμῳ γενόμενος ἄμεμπτος. ⁷ †Ἄλλ' ἄτινα ἦν μοι κέρδη, ταῦτα ἤγημαι διὰ τὸν Χριστὸν ζημίαν. ⁸ Ἀλλὰ †μὲν οὖν καὶ ἠγοῦμαι πάντα ζημίαν εἶναι διὰ τὸ ὑπερέχον τῆς γνώσεως Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου μου· δι' ὃν τὰ πάντα ἐζημιώθην, καὶ ἠγοῦμαι σκύβαλα ὄναι, ἵνα Χριστὸν κερδήσω, ⁹ καὶ εὐρεθῶ ἐν αὐτῷ, μὴ ἔχων ἐμὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ νόμου, ἀλλὰ τὴν διὰ πίστεως Χριστοῦ, τὴν ἐκ Θεοῦ δικαιοσύνην ἐπὶ τῇ πίστει. ¹⁰ τοῦ γνῶναι αὐτὸν καὶ τὴν δύναμιν τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ, καὶ *τὴν κοινωνίαν τῶν παθημάτων αὐτοῦ, †συμμορφούμενος τῷ θανάτῳ αὐτοῦ, ¹¹ εἴ πως καταντήσω εἰς τὴν ἐξανάστασιν †τῶν νεκρῶν.

¹² Οὐχ ὅτι ἤδη ἔλαβον, ἢ ἤδη τετελείωμαι· διώκω δέ, εἰ καὶ καταλάβω ἐφ' ᾧ καὶ ὤκατελήφθην ὑπὸ *τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ. ¹³ Ἀδελφοί, ἐγὼ ἐμαυτὸν †τοῦ λογίζομαι κατειληφέναι· ἐν δέ, τὰ μὲν ὀπίσω ἐπιλανθανόμενος, τοῖς δὲ ἔμπροσθεν ἐπεκτεινόμενος, ¹⁴ κατὰ σκοπὸν διώκω †ἐπὶ τὸ βραβεῖον τῆς ἄνω κλήσεως τοῦ Θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ¹⁵ Ὅσοι οὖν τέλειοι, τοῦτο φρονῶμεν· καὶ εἴ τι ἐτέρως φρονεῖτε, καὶ τοῦτο ὁ Θεὸς ὑμῖν ἀποκαλύψει. ¹⁶ πλὴν εἰς ὃ ἐφθάσαμεν, τῷ αὐτῷ στοιχεῖν Ὑσκανόνι, τὸ αὐτὸ φρονεῖν.

¹⁷ *Συμμιμηταί μου †γίνεσθε, ἀδελφοί, καὶ σκοπεῖτε τοὺς οὕτω περιπατοῦντας, καθὼς ἔχετε τύπον ἡμᾶς. ¹⁸ Πολλοὶ γὰρ περιπατοῦσιν, οὓς πολλάκις ἔλεγον ὑμῖν, νῦν δὲ καὶ κλαίων λέγω, τοὺς ἐχθροὺς τοῦ σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ. ¹⁹ ὧν τὸ τέλος ἀπώλεια, ὧν ὁ θεὸς ἡ κοιλία, καὶ ἡ δόξα ἐν τῇ αἰσχύνῃ αὐτῶν, οἱ τὰ ἐπίγεια φρονοῦντες. ²⁰ Ἡμῶν γὰρ τὸ πολίτευμα ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει, ἐξ οὗ καὶ σωτῆρα ἀπεκδεχόμεθα, Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν. ²¹ ὃς μετασχηματίζει τὸ σῶμα τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν, †εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸ σύμμορφον τῷ σώματι τῆς δόξης αὐτοῦ, κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ δύνασθαι αὐτὸν καὶ ὑποτάξαι

* 3:6 ζηλον | ζηλος CT † 3:7 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH † 3:8 μεν ουν | μενουγγε ANT CT TR § 3:8 ειναι | — CT * 3:10 την κοινωνιαν των | κοινωνιαν SBL TH WH † 3:10 συμμορφουμενος | συμμορφιζομενος CT † 3:11 των | την εκ CT § 3:12 κατεληφθην | κατελημφθην CT * 3:12 του χριστου ιησου | χριστου ιησου NA TH WH | χριστου SBL † 3:13 ου | ουπω ANT BYZ PCK WH † 3:14 επι | εις CT § 3:16 κανονι το αυτο φρονειν 81.2% | — CT 1.6% * 3:17 συμμιμηται | συνμιμηται TH WH † 3:17 γινεσθε | γεινεσθε TH † 3:21 εις το γενεσθαι αυτο 89.8% | — CT 2.5%

Ἐαυτῷ τὰ πάντα.

4

¹ Ὡστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοὶ καὶ ἐπιπόθητοι, χαρὰ καὶ στέφανός μου, οὕτω στήκετε ἐν Κυρίῳ, ἀγαπητοί.

² *Εὐοδίαν παρακαλῶ, καὶ Συντύχην παρακαλῶ, τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν Κυρίῳ. ³ †Ναί, ἐρωτῶ καὶ σέ, †συζυγε γνήσιε, Ἐσυλλαμβάνου αὐταῖς, αἵτινες ἐν τῷ εὐαγγελίῳ συνήθλησάν μοι, μετὰ καὶ Κλήμεντος, καὶ τῶν λοιπῶν συνεργῶν μου, ὧν τὰ ὀνόματα ἐν βίβλῳ ζωῆς.

⁴ Χαίρετε ἐν Κυρίῳ πάντοτε· πάλιν ἐρῶ, χαίρετε. ⁵ Τὸ ἐπεικὲς ὑμῶν γνωσθήτω πᾶσιν ἀνθρώποις. Ὁ Κύριος ἐγγύς. ⁶ Μηδὲν μεριμνᾶτε, ἀλλ' ἐν παντὶ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει *μετὰ εὐχαριστίας τὰ αἰτήματα ὑμῶν γνωρίζεσθω πρὸς τὸν Θεόν. ⁷ Καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ ἡ ὑπερέχουσα πάντα νοῦν, φρουρήσει τὰς καρδίας ὑμῶν καὶ τὰ νοήματα ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

⁸ Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί, ὅσα ἐστὶν ἀληθῆ, ὅσα σεμνά, ὅσα δίκαια, ὅσα ἀγνά, ὅσα προσφιλῆ, ὅσα εὐφημα, εἴ τις ἀρετὴ καὶ εἴ τις ἐπαινος, ταῦτα λογίζεσθε. ⁹ Ἄ καὶ ἐμάθετε καὶ παρελάβετε καὶ ἠκούσατε καὶ εἶδετε ἐν ἐμοί, ταῦτα πράσσετε· καὶ ὁ Θεὸς τῆς εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν.

¹⁰ Ἐχάρην δὲ ἐν Κυρίῳ μεγάλως, ὅτι ἤδη ποτὲ ἀνεθάλετε τὸ ὑπὲρ ἐμοῦ φρονεῖν· ἐφ' ᾧ καὶ ἐφρονεῖτε, ἠκαίρεισθε δέ. ¹¹ Οὐχ ὅτι καθ' ὑστέρησιν λέγω· ἐγὼ γὰρ ἔμαθον, ἐν οἷς εἰμι, αὐτάρκης εἶναι. ¹² Οἶδα †καὶ ταπεινοῦσθαι, οἶδα καὶ περισσεύειν· ἐν παντὶ καὶ ἐν πᾶσι μεμύημαι καὶ χορτάζεσθαι καὶ πεινᾶν, καὶ περισσεύειν καὶ ὑστερεῖσθαι. ¹³ Πάντα ἰσχύω ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντί με †Χριστῷ. ¹⁴ Πλὴν καλῶς ἐποίησατε Ἐσυγκοινωνήσαντές μου τῇ θλίψει.

¹⁵ Οἶδατε δὲ καὶ ὑμεῖς, Φιλιππηῖοι, ὅτι ἐν ἀρχῇ τοῦ εὐαγγελίου, ὅτε ἐξῆλθον ἀπὸ Μακεδονίας, οὐδεμία μοι ἐκκλησία ἐκοινωνήσεν εἰς λόγον δόσεως καὶ *λήψεως, εἰ μὴ ὑμεῖς μόνοι. ¹⁶ ὅτι καὶ ἐν Θεσσαλονίκῃ καὶ ἅπαξ καὶ δις εἰς τὴν χρεῖαν μοι ἐπέμψατε. ¹⁷ Οὐχ ὅτι ἐπιζητῶ τὸ δόμα, †ἀλλ' ἐπιζητῶ τὸν καρπὸν τὸν πλεονάζοντα

§ 3:21 εαυτῷ | αὐτῷ ANT NA TH | αὐτῷ SBL WH * 4:2 ευοδιαν | ευωδιαν ST † 4:3 ναί | και TR † 4:3 συζυγε γνησιε | γνησιε συζυγε NA SBL | γνησιε συζυγε TH WH § 4:3 συλλαμβανου | συλλαμβανου TH WH * 4:6 μετα | μετ SBL WH † 4:12 και | δε ST † 4:13 χριστω | — CT § 4:14 συγκοινωνησαντες | συγκοινωνησαντες TH WH * 4:15 ληψεως | λημψεως CT † 4:17 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH

εἰς λόγον ὑμῶν. ¹⁸ Ἀπέχω δὲ πάντα καὶ περισσεύω πεπλήρωμαι, δεξάμενος παρὰ Ἐπαφροδίτου τὰ παρ' ὑμῶν, ὁσμὴν εὐωδίας, θυσίαν δεκτὴν, εὐάρεστον τῷ Θεῷ. ¹⁹ Ὁ δὲ Θεός μου πληρώσει πᾶσαν χρείαν ὑμῶν κατὰ τὸν πλοῦτον αὐτοῦ ἐν δόξῃ, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ²⁰ Τῷ δὲ Θεῷ καὶ πατρὶ ἡμῶν ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

²¹ Ἀσπάσασθε πάντα ἅγιον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ σὺν ἐμοὶ ἀδελφοί. ²² Ἀσπάζονται ὑμᾶς πάντες οἱ ἅγιοι, μάλιστα δὲ οἱ ἐκ τῆς Καίσαρος οἰκίας.

²³ Ἡ χάρις τοῦ Ἐκκυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν. †Ἀμήν.‡

‡ 4:19 τον πλουτον | το πλουτος CT § 4:23 κυριου | κυριου ημων TR

* 4:23 παντων 89.5% | του πνευματος CT 8.8% † 4:23 αμην | — NA SBL WH

‡ 4:23 The following scribal note is included in the colophons of many Greek manuscripts: Πρὸς Φιλιππησίους ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης δι' Ἐπαφροδίτου.

ΠΡΟΣ ΚΟΛΟΣΣΑΕΙΣ

1 Παῦλος ἀπόστολος *Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ θελήματος Θεοῦ, καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφός, 2 τοῖς ἐν †Κολασσαῖς ἀγίοις καὶ πιστοῖς ἀδελφοῖς ἐν Χριστῶ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν †καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

3 Εὐχαριστοῦμεν τῷ Θεῷ Ὑκαὶ πατρὶ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, πάντοτε περὶ ὑμῶν προσευχόμενοι, 4 ἀκούσαντες τὴν πίστιν ὑμῶν ἐν Χριστῶ Ἰησοῦ, καὶ τὴν ἀγάπην *τὴν εἰς πάντας τοὺς ἀγίους, 5 διὰ τὴν ἐλπίδα τὴν ἀποκειμένην ὑμῖν ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἣν προηκούσατε ἐν τῷ λόγῳ τῆς ἀληθείας τοῦ εὐαγγελίου, 6 τοῦ παρόντος εἰς ὑμᾶς, καθὼς καὶ ἐν παντὶ τῷ κόσμῳ, †καὶ ἔστι καρποφορούμενον †καὶ αὐξανόμενον, καθὼς καὶ ἐν ὑμῖν ἀφ' ἧς ἡμέρας ἠκούσατε καὶ ἐπέγνωτε τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ· 7 καθὼς Ὑκαὶ ἐμάθετε ἀπὸ Ἐπαφρᾶ τοῦ ἀγαπητοῦ συνδούλου ἡμῶν, ὅς ἐστι πιστὸς ὑπὲρ *ὑμῶν διάκονος τοῦ Χριστοῦ, 8 ὁ καὶ δηλώσας ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἀγάπην ἐν πνεύματι.

9 Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἠκούσαμεν, οὐ παύομεθα ὑπὲρ ὑμῶν προσευχόμενοι, καὶ αἰτούμενοι ἵνα πληρωθῆτε τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ θελήματος αὐτοῦ ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ συνέσει πνευματικῇ, 10 περιπατῆσαι †ὑμᾶς ἀξίως τοῦ Κυρίου εἰς πᾶσαν †ἀρεσκείαν, ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ καρποφοροῦντες καὶ αὐξανόμενοι Ὑεἰς τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ Θεοῦ· 11 ἐν πάσῃ δυνάμει δυναμούμενοι κατὰ τὸ κράτος τῆς δόξης αὐτοῦ, εἰς πᾶσαν ὑπομονὴν καὶ μακροθυμίαν μετὰ χαρᾶς· 12 εὐχαριστοῦντες τῷ *πατρὶ τῷ ἱκανώσαντι †ἡμᾶς εἰς τὴν μερίδα τοῦ κλήρου τῶν ἀγίων ἐν τῷ φωτί, 13 ὃς †ἐρρῦσατο ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐξουσίας τοῦ σκότους, καὶ μετέστησεν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ υἱοῦ τῆς ἀγάπης αὐτοῦ, 14 ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν Ὑαπολύτρωσιν, τὴν ἄφεσιν τῶν ἀμαρτιῶν· 15 ὅς

* 1:1 ἰησου χριστου | χριστου ἰησου CT † 1:2 κολασσαις | κολοισσαις CT
 PCK SCR † 1:2 και κυριου ἰησου χριστου | — CT § 1:3 και | — NA SBL
 WH * 1:4 την 86.1% | ην εχετε CT 11.4% † 1:6 και | — CT † 1:6 και
 αυξανομενον 47.4% | — BYZ TR 51.3% § 1:7 και | — CT * 1:7 υμων |
 ημων SBL TH WH † 1:10 υμας | — CT † 1:10 αρεσκειαν | αρεσκιαν WH
 § 1:10 εις την επιγνωσιν 90.3% | τη επιγνωσει CT 4.4% * 1:12 πατρι |
 θεω και πατρι ANT † 1:12 ημας | υμας CT † 1:13 ερρυσατο | ερυσατο
 WH § 1:14 απολυτρωσιν | απολυτρωσιν δια του αιματος αυτου BYZ PCK

ἐστὶν εἰκὼν τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀοράτου, πρωτότοκος πάσης κτίσεως· ¹⁶ ὅτι ἐν αὐτῷ ἐκτίσθη τὰ πάντα, *τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ †τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ ὀρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα, εἴτε θρόνοι, εἴτε κυριότητες, εἴτε ἀρχαί, εἴτε ἐξουσίαι· τὰ πάντα δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν ἔκτισται· ¹⁷ καὶ αὐτός ἐστι πρὸ πάντων, καὶ τὰ πάντα ἐν αὐτῷ συνέστηκε. ¹⁸ Καὶ αὐτός ἐστὶν ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματος, τῆς ἐκκλησίας· ὅς ἐστιν †ἀρχή, πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν, ἵνα γένηται ἐν πᾶσιν αὐτὸς πρωτεύων· ¹⁹ ὅτι ἐν αὐτῷ εὐδόκησε πᾶν τὸ πλήρωμα κατοικῆσαι, ²⁰ καὶ δι' αὐτοῦ ἀποκαταλλάξαι τὰ πάντα εἰς αὐτόν, εἰρηνοποιήσας διὰ τοῦ αἵματος τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ, δι' αὐτοῦ, εἴτε τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, εἴτε τὰ ἑπὶ τοῖς οὐρανοῖς.

²¹ Καὶ ὑμᾶς ποτε ὄντας ἀπηλλοτριωμένους καὶ ἐχθροὺς τῇ διανοίᾳ ἐν τοῖς ἔργοις τοῖς πονηροῖς, νυνὶ δὲ *ἀποκατήλλαξεν ²² ἐν τῷ σώματι τῆς σαρκὸς αὐτοῦ διὰ τοῦ †θανάτου, παραστήσαι ὑμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους καὶ ἀνεγκλήτους κατενώπιον αὐτοῦ· ²³ εἶγε ἐπιμένετε τῇ πίστει τεθεμελιωμένοι καὶ ἐδραῖοι, καὶ μὴ μετακινούμενοι ἀπὸ τῆς ἐλπίδος τοῦ εὐαγγελίου οὗ ἠκούσατε, τοῦ κηρυχθέντος ἐν πάσῃ ἑτῆ κτίσει τῇ ὑπὸ τὸν οὐρανόν, οὗ ἐγενόμην ἐγὼ Παῦλος διάκονος.

²⁴ *Νῦν χαίρω ἐν τοῖς †παθήμασιν ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ ἀνταναπληρῶ τὰ ὑστερήματα τῶν θλίψεων τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ σαρκί μου ὑπὲρ τοῦ σώματος αὐτοῦ, ὃ ἐστὶν ἡ ἐκκλησία· ²⁵ ἧς ἐγενόμην ἐγὼ διάκονος, κατὰ τὴν οἰκονομίαν τοῦ Θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι εἰς ὑμᾶς, πληρῶσαι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ²⁶ τὸ μυστήριον τὸ ἀποκεκρυμμένον ἀπὸ τῶν αἰώνων καὶ ἀπὸ τῶν γενεῶν· †νυνὶ δὲ ἐφανερώθη τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ, ²⁷ οἷς ἠθέλησεν ὁ Θεὸς γνωρίσαι ἑτί τὸ πλοῦτος τῆς δόξης τοῦ μυστηρίου τούτου ἐν τοῖς ἔθνεσιν, *ὅς ἐστι Χριστὸς ἐν ὑμῖν, ἡ ἐλπίς τῆς δόξης· ²⁸ ὃν ἡμεῖς καταγγέλλομεν, νουθετοῦντες πάντα ἄνθρωπον, καὶ διδάσκοντες πάντα ἄνθρωπον ἐν πάσῃ σοφίᾳ, ἵνα παραστήσωμεν πάντα ἄνθρωπον τέλειον ἐν Χριστῷ †Ἰησοῦ· ²⁹ εἰς ὃ καὶ

* 1:16 τα | — CT † 1:16 τα | — CT ‡ 1:18 αρχη | η αρχη WH § 1:20 επι | εν ANT CT TR * 1:21 αποκατηλλαξεν | αποκατηλλαγητε SBL † 1:22 θανατου | θανατου αυτου PCK ‡ 1:23 μετακινουμενοι | μετακεινουμενοι TH § 1:23 τη | — CT * 1:24 νυν | ος νυν SCR † 1:24 παθημασιν | παθημασι μου ANT PCK TR ‡ 1:26 νυνι | νυν CT § 1:27 τι το | τις ο ANT PCK TR * 1:27 ος | ο CT † 1:28 ιησου | — CT PCK

κοπιῶ, ἀγωνιζόμενος κατὰ τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ, τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἐμοὶ ἐν δυνάμει.

2

¹ Θέλω γὰρ ὑμᾶς εἰδέναι ἠλίκον ἀγῶνα ἔχω *περὶ ὑμῶν καὶ τῶν ἐν †Λαοδικείᾳ, καὶ ὅσοι οὐχ †ἐωράκασι τὸ πρόσωπόν μου ἐν σαρκί, ² ἵνα παρακληθῶσιν αἱ καρδίαι αὐτῶν, §συμβιβασθέντων ἐν ἀγάπῃ, καὶ εἰς *πάντα πλοῦτον τῆς πληροφορίας τῆς συνέσεως, εἰς ἐπίγνωσιν τοῦ μυστηρίου τοῦ Θεοῦ †καὶ πατρὸς καὶ τοῦ Χριστοῦ, ³ ἐν ᾧ εἰσι πάντες οἱ θησαυροὶ τῆς σοφίας καὶ †τῆς γνώσεως ἀπόκρυφοι. ⁴ Τοῦτο §δὲ λέγω, ἵνα *μὴ τις ὑμᾶς παραλογίζηται ἐν πιθανολογίᾳ. ⁵ Εἰ γὰρ καὶ τῆ σαρκὶ ἄπειμι, ἀλλὰ τῷ πνεύματι σὺν ὑμῖν εἰμι, χαίρων καὶ βλέπων ὑμῶν τὴν τάξιν, καὶ τὸ στερέωμα τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως ὑμῶν.

⁶ Ὡς οὖν παρελάβετε τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν τὸν Κύριον, ἐν αὐτῷ περιπατεῖτε, ⁷ ἐρριζωμένοι καὶ ἐποικοδομούμενοι ἐν αὐτῷ, καὶ βεβαιούμενοι †ἐν τῇ πίστει, καθὼς ἐδιδάχθητε, περισσεύοντες †ἐν αὐτῇ ἐν εὐχαριστίᾳ.

⁸ Βλέπετε μὴ τις ὑμᾶς ἔσται ὁ συλαγωγῶν διὰ τῆς φιλοσοφίας καὶ κενῆς ἀπάτης, κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου, καὶ οὐ κατὰ Χριστόν· ⁹ ὅτι ἐν αὐτῷ κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς, ¹⁰ καὶ ἐστὲ ἐν αὐτῷ πεπληρωμένοι, ὅς ἐστιν ἡ κεφαλὴ πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας· ¹¹ ἐν ᾧ καὶ περιετμήθητε περιτομῇ ἀχειροποιήτῳ, ἐν τῇ ἀπεκδύσει τοῦ σώματος §τῶν ἀμαρτιῶν τῆς σαρκός, ἐν τῇ περιτομῇ τοῦ Χριστοῦ, ¹² συνταφέντες αὐτῷ ἐν τῷ *βαπτίσματι, ἐν ᾧ καὶ συνηγέρθητε διὰ τῆς πίστεως τῆς ἐνεργείας τοῦ Θεοῦ, τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ †τῶν νεκρῶν. ¹³ Καὶ ὑμᾶς, νεκροὺς ὄντας †ἐν τοῖς παραπτώμασι καὶ τῇ ἀκροβυστίᾳ τῆς σαρκός ὑμῶν, §συνεζωποίησεν *ὑμᾶς σὺν αὐτῷ, χαρισάμενος †ἡμῖν πάντα τὰ παραπτώματα,

* 2:1 περι | υπερ CT † 2:1 λαοδικεια | λαοδικια TH WH ‡ 2:1 εωρακασι | εορακαν NA SBL WH | εωρακαν TH § 2:2 συμβιβασθεντων | συμβιβασθεντες NA SBL TH | συνβιβασθεντες WH * 2:2 παντα πλουτον | παν πλουτος CT † 2:2 και πατρος και του 77.8% | πατρος του TH 0.6% | — NA SBL WH 0.3% ‡ 2:3 της | — CT § 2:4 δε | — CT * 2:4 μη τις | μηδεις CT † 2:7 εν | — NA SBL WH ‡ 2:7 εν αυτη | — NA SBL TH § 2:11 των αμαρτιων 92.3% | — CT 6.9% * 2:12 βαπτισματι | βαπτισμω NA SBL † 2:12 των | — CT ‡ 2:13 εν | — PCK WH § 2:13 συνεζωποησεν | — CT * 2:13 συνεζωποησεν | — PCK WH

14 ἔξαλείψας τὸ καθ' ἡμῶν χειρόγραφον τοῖς δόγμασιν, ὃ ἦν ὑπεναντίον ἡμῖν· καὶ αὐτὸ ἤρκεν ἐκ τοῦ μέσου, προσηλώσας αὐτὸ τῷ σταυρῷ· 15 ἀπεκδυσάμενος τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας, ἐδειγμάτισεν ἐν παρρησίᾳ, θριαμβεύσας αὐτοὺς ἐν αὐτῷ.

16 Μὴ οὖν τις ὑμᾶς κρινέτω ἐν βρώσει ὧν ἐν πόσει, ἢ ἐν μέρει ἑορτῆς ἢ *νουμηνίας ἢ σαββάτων· 17 ἃ ἔστι σκιὰ τῶν μελλόντων, τὸ δὲ σῶμα Ἰησοῦ. 18 Μηδεὶς ὑμᾶς καταβραβευέτω θέλων ἐν ταπεινοφροσύνῃ καὶ θρησκείᾳ τῶν ἀγγέλων, ἃ μὴ ἑώρακεν ἐμβατεύων, εἰκῆ φυσιούμενος ὑπὸ τοῦ νοοῦ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, 19 καὶ οὐ κρατῶν τὴν κεφαλὴν, ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα, διὰ τῶν ἀφῶν καὶ συνδέσμων ἐπιχορηγούμενον καὶ ὁμιλιζόμενον, αὖξει τὴν αὖξησιν τοῦ Θεοῦ.

20 *Εἰ ἀπεθάνετε σὺν Ἰησοῦ, ἀπὸ τῶν στοιχείων τοῦ κόσμου, τί ὡς ζῶντες ἐν κόσμῳ δογματίζεσθε, 21 Μὴ ἄψη, μηδὲ γεύση, μηδὲ θίγης — 22 ἃ ἔστι πάντα εἰς φθορὰν τῆ ἀποχρήσει — κατὰ τὰ ἐντάλματα καὶ διδασκαλίας τῶν ἀνθρώπων; 23 Ἄτινά ἐστι λόγον μὲν ἔχοντα σοφίας ἐν ἡθελοθησκείᾳ καὶ ταπεινοφροσύνῃ καὶ ἀφειδίᾳ σώματος, οὐκ ἐν τιμῇ τινὶ πρὸς πλησμονὴν τῆς σαρκός.

3

1 Εἰ οὖν συνηγέρθητε τῷ Χριστῷ, τὰ ἄνω ζητεῖτε, οὗ ὁ Χριστὸς ἔστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ καθημένος. 2 Τὰ ἄνω φρονεῖτε, μὴ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς. 3 Ἀπεθάνετε γάρ, καὶ ἡ ζωὴ ὑμῶν κέκρυπται σὺν τῷ Χριστῷ ἐν τῷ Θεῷ. 4 Ὅταν ὁ Χριστὸς φανερωθῆ, ἡ ζωὴ *ἡμῶν, τότε καὶ ὑμεῖς σὺν αὐτῷ φανερωθήσεσθε ἐν δόξῃ.

5 Νεκρώσατε οὖν τὰ μέλη ὑμῶν τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, πορνείαν, ἀκαθαρσίαν, πάθος, ἐπιθυμίαν κακὴν, καὶ τὴν πλεονεξίαν, ἣτις ἐστὶν εἰδωλολατρεία, 6 δι' ἃ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ ὅτι ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας· 7 ἐν οἷς καὶ ὑμεῖς περιεπατήσατέ ποτε, ὅτε ἐζήτε ἐν *αὐτοῖς. 8 Νυνὶ δὲ ἀπόθεσθε καὶ ὑμεῖς τὰ πάντα, ὀργὴν, θυμὸν, κακίαν,

‡ 2:14 ἠρκεν | ἠρεν ANT § 2:16 ἠ | και NA WH * 2:16 νουμηνίας | νεομηνίας NA WH † 2:17 χριστου | του χριστου CT TR ‡ 2:18 μη εωρακεν 80.7% | εωρακεν NA SBL WH 1% | εωρακεν TH 0.8% § 2:19 συμμιβαζομενον | συνμιβαζομενον TH WH * 2:20 ει | ει σουν ANT PCK TR † 2:20 χριστω | τω χριστω ANT TR ‡ 2:23 εθελοθησκεια | εθελοθησκια ANT NA SBL WH * 3:4 ημων | υμων NA SBL TH † 3:5 υμων | — CT ‡ 3:5 ειδωλολατρεια | ειδωλολαττρια ANT NA PCK SBL WH § 3:6 επι τους υιους της απειθειας | — WH * 3:7 αυτοις | τουτοις CT

βλασφημίαν, αίσχρολογίαν ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν· ⁹ μὴ ψεύδεσθε εἰς ἀλλήλους, ἀπεκδυσάμενοι τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον σὺν ταῖς πράξεσιν αὐτοῦ, ¹⁰ καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν νέον, τὸν ἀνακαινούμενον εἰς ἐπίγνωσιν κατ' εἰκόνα τοῦ κτίσαντος αὐτόν· ¹¹ ὅπου οὐκ ἐνὶ Ἑλλην καὶ Ἰουδαῖος, περιτομὴ καὶ ἀκροβυστία, βάρβαρος, Σκύθης, δοῦλος, ἐλεύθερος· ἀλλὰ †τὰ πάντα καὶ ἐν πᾶσι Χριστός.

¹² Ἐνδύσασθε οὖν, ὡς ἐκλεκτοὶ τοῦ Θεοῦ, ἅγιοι καὶ ἠγαπημένοι, σπλάγχνα †οἰκτιρμοῦ, χρηστότητα, ταπεινοφροσύνην, §πράοτητα, μακροθυμίαν· ¹³ ἀνεχόμενοι ἀλλήλων, καὶ χαριζόμενοι ἑαυτοῖς, ἐάν τις πρὸς τινα ἔχη μομφήν· καθὼς καὶ ὁ *Χριστὸς ἐχαρίσατο ὑμῖν, οὕτω καὶ ὑμεῖς· ¹⁴ ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις τὴν ἀγάπην, †ἣτις ἐστὶ σύνδεσμος τῆς τελειότητος. ¹⁵ Καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ †Θεοῦ βραβευέτω ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, εἰς ἣν καὶ ἐκλήθητε ἐν ἐνὶ σώματι· καὶ εὐχάριστοι §γίνεσθε. ¹⁶ Ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ ἐνοικεῖτω ἐν ὑμῖν πλουσίως ἐν πάσῃ σοφίᾳ· διδάσκοντες καὶ νουθετοῦντες ἑαυτοὺς, ψαλμοῖς, *καὶ ὕμνοις, καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς, ἐν †χαρίτι ἄδοντες ἐν †τῇ καρδίᾳ ὑμῶν τῷ §Κυρίῳ. ¹⁷ Καὶ πᾶν ὅ τι *ἂν ποιῆτε, ἐν λόγῳ ἢ ἐν ἔργῳ, πάντα ἐν ὀνόματι Κυρίου Ἰησοῦ, εὐχαριστοῦντες τῷ Θεῷ †καὶ πατρὶ δι' αὐτοῦ.

¹⁸ Αἱ γυναῖκες, ὑποτάσσεσθε τοῖς †ιδίοις ἀνδράσιν, ὡς ἀνῆκεν ἐν Κυρίῳ. ¹⁹ Οἱ ἄνδρες, ἀγαπάτε τὰς γυναῖκας, καὶ μὴ πικραίνεσθε πρὸς αὐτάς. ²⁰ Τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖς γονεῦσι κατὰ πάντα· τοῦτο γὰρ §ἐστὶν εὐάρεστον *ἐν Κυρίῳ. ²¹ Οἱ πατέρες, μὴ ἐρεθίζετε τὰ τέκνα ὑμῶν, ἵνα μὴ ἀθυμῶσιν. ²² Οἱ δοῦλοι, ὑπακούετε κατὰ πάντα τοῖς κατὰ σάρκα κυρίοις, μὴ ἐν †ὀφθαλμοδουλείαις ὡς ἀνθρωπάρεσκοι, ἀλλ' ἐν ἀπλότῃ καρδίᾳ, φοβούμενοι τὸν †Θεόν· ²³ §καὶ πᾶν ὅ τι ἐὰν ποιῆτε, ἐκ ψυχῆς ἐργάζεσθε, ὡς τῷ Κυρίῳ καὶ οὐκ ἀνθρώποις· ²⁴ εἰδότες ὅτι ἀπὸ Κυρίου *λήψεσθε τὴν

† 3:11 τα | — TH WH † 3:12 οικτιρμου | οικτιρμων BYZ TR | οικτειρμου TH
 § 3:12 πραοτητα | πραυτητα CT * 3:13 χριστος | κυριος CT † 3:14 ητις
 | ο CT † 3:15 θεου 95.2% | χριστου CT 4.8% § 3:15 γινεσθε | γεινεσθε TH
 * 3:16 και υμνοις και | υμνοις CT † 3:16 χαριτι | τη χαριτι NA † 3:16
 τη καρδια | ταις καρδιαις CT § 3:16 κυριω | θεω CT * 3:17 αν | εαν CT
 † 3:17 και | — CT † 3:18 ιδιοις | — ANT CT § 3:20 εστιν ευαρεστον |
 ευαρεστον εστιν CT * 3:20 εν | τω ANT TR † 3:22 οφθαλμοδουλαιαις
 | οφθαλμοδουλαιαις ANT PCK SBL WH | οφθαλμοδουλια NA † 3:22 θεον
 | κυριον CT § 3:23 και παν ο τι 59.6% | ο CT 2.9% * 3:24 ληψεσθε |
 αποληψεσθε ANT TR | αποληψεσθε CT

ἀνταπόδοσιν τῆς κληρονομίας· τῷ †γὰρ Κυρίῳ Χριστῷ δουλεύετε. ²⁵ Ὁ †δὲ ἀδικῶν ὄσκειται ὁ ἠδίκησε· καὶ οὐκ ἔστι *προσωποληψία.

4

¹ Οἱ κύριοι, τὸ δίκαιον καὶ τὴν ἰσότητα τοῖς δούλοις παρέχεσθε, εἰδότες ὅτι καὶ ὑμεῖς ἔχετε Κύριον ἐν *οὐρανοῖς.

² Τῇ προσευχῇ προσκαρτερεῖτε, γρηγοροῦντες ἐν αὐτῇ ἐν εὐχαριστίᾳ· ³ προσευχόμενοι ἅμα καὶ περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ Θεὸς ἀνοίξῃ ἡμῖν θύραν τοῦ λόγου, λαλῆσαι τὸ μυστήριον τοῦ Χριστοῦ, δι' ὃ καὶ δέδεμαι· ⁴ ἵνα φανερώσω αὐτό, ὡς δεῖ με λαλῆσαι.

⁵ Ἐν σοφίᾳ περιπατεῖτε πρὸς τοὺς ἔξω, τὸν καιρὸν ἐξαγοραζόμενοι. ⁶ Ὁ λόγος ὑμῶν πάντοτε ἐν χάριτι, ἅλατι ἠρτυμένος, εἰδέναι πῶς δεῖ ὑμᾶς ἐνὶ ἑκάστῳ ἀποκρίνεσθαι.

⁷ Τὰ κατ' ἐμὲ πάντα γνωρίσει ὑμῖν Τυχικός, ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ πιστὸς διάκονος καὶ σύνδουλος ἐν Κυρίῳ· ⁸ ὃν ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, ἵνα †γνῶ τὰ περὶ ὑμῶν καὶ παρακαλέσῃ τὰς καρδίας ὑμῶν· ⁹ σὺν Ὀνησίμῳ τῷ πιστῷ καὶ ἀγαπητῷ ἀδελφῷ, ὅς ἐστιν ἐξ ὑμῶν. Πάντα ὑμῖν †γνωριοῦσι τὰ ὧδε.

¹⁰ Ἀσπάζεται ὑμᾶς Ἀρίσταρχος ὁ συναιχμάλωτός μου, καὶ Μάρκος ὁ ἀνεψιὸς Βαρνάβα, περὶ οὗ ἐλάβετε ἐντολὰς—ἐὰν ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς, δέξασθε αὐτόν· ¹¹ καὶ Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος Ἰοῦστος, οἱ ὄντες ἐκ περιτομῆς· οὗτοι μόνοι συνεργοὶ εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, οἵτινες ἐγενήθησάν μοι παρηγορία. ¹² Ἀσπάζεται ὑμᾶς Ἐπαφρᾶς ὁ ἐξ ὑμῶν, δοῦλος ὙΧριστοῦ, πάντοτε ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ ὑμῶν ἐν ταῖς προσευχαῖς, ἵνα *στήτε τέλειοι καὶ †πεπληρωμένοι ἐν παντὶ θελήματι τοῦ Θεοῦ. ¹³ Μαρτυρῶ γὰρ αὐτῷ ὅτι ἔχει †ζῆλον πολὺν ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τῶν ἐν Ὑλαοδικείᾳ καὶ τῶν ἐν Ἰεραπόλει. ¹⁴ Ἀσπάζεται ὑμᾶς Λουκᾶς ὁ ἰατρὸς ὁ ἀγαπητός, καὶ Δημᾶς. ¹⁵ Ἀσπάσασθε τοὺς ἐν *Λαοδικείᾳ ἀδελφούς, καὶ

† 3:24 γαρ | — CT † 3:25 δε | γαρ CT § 3:25 κομειται | κομισεται NA SBL WH * 3:25 προσωποληψια | προσωποληψια CT * 4:1 ουρανοις | ουρανω CT † 4:8 γνω τα περι υμων 85% | γνωτε τα περι ημων NA SBL WH 9% † 4:9 γνωριοσι | γνωρισουσι CT § 4:12 χριστου | χριστου ιησου NA TH WH * 4:12 στητε | σταθητε CT † 4:12 πεπληρωμενοι | πεπληροφορημενοι CT † 4:13 ζηλον πολυν | πολυν πονον CT § 4:13 λαοδικεια | λαοδικια TH WH * 4:15 λαοδικεια | λαοδικια TH WH

†Νυμφᾶν, καὶ τὴν κατ' οἶκον αὐτοῦ ἐκκλησίαν. ¹⁶ Καὶ ὅταν ἀναγνωσθῇ παρ' ὑμῖν ἡ ἐπιστολή, ποιήσατε ἵνα καὶ ἐν τῇ †Λαοδικαίων ἐκκλησίᾳ ἀναγνωσθῇ, καὶ τὴν ἐκ §Λαοδικείας ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀναγνώτε. ¹⁷ Καὶ εἶπατε Ἀρχίππῳ, Βλέπε τὴν διακονίαν ἣν παρέλαβες ἐν Κυρίῳ, ἵνα αὐτὴν πληροῖς.

¹⁸ Ὁ ἀσπασμὸς τῆ ἐμῆ χειρὶ Παύλου. Μνημονεύετε μου τῶν δεσμῶν. Ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν. *Ἀμήν.†

† **4:15** νυμφᾶν ... αὐτοῦ | νύμφαν ... αὐτῆς NA SBL WH | νύμφαν ... αὐτῶν TH † **4:16** λαοδικαίων | λαοδικεων ANT CT HF PCK TR § **4:16** λαοδικείας | λαοδικίας TH WH * **4:18** αμην | — CT † **4:18** The following scribal note is included in the colophons of many Greek manuscripts: Πρὸς Κολασσαῖς ἐγγράφη ἀπὸ Ῥώμης διὰ Τυχικοῦ καὶ Ὀνησίμου.

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Α

1 Παῦλος καὶ Σιλουανὸς καὶ Τιμόθεος, τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσαλονικέων ἐν Θεῷ πατρί, καὶ Κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη *ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

2 Εὐχαριστοῦμεν τῷ Θεῷ πάντοτε περὶ πάντων ὑμῶν, μνεΐαν †ὑμῶν ποιούμενοι ἐπὶ τῶν προσευχῶν ἡμῶν, 3 ἀδιαλείπτως μνημονεύοντες ὑμῶν τοῦ ἔργου τῆς πίστεως, καὶ τοῦ κόπου τῆς ἀγάπης, καὶ τῆς ὑπομονῆς τῆς ἐλπίδος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν· 4 εἰδότες, ἀδελφοί ἠγαπημένοι ὑπὸ †Θεοῦ, τὴν ἐκλογὴν ὑμῶν· 5 ὅτι τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν οὐκ ἐγενήθη εἰς ὑμᾶς ἐν λόγῳ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν δυνάμει, καὶ ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ, καὶ ἔξεν πληροφορία πολλῇ, καθὼς οἴδατε οἷοι ἐγενήθημεν *ἐν ὑμῖν δι' ὑμᾶς. 6 Καὶ ὑμεῖς μιμηταὶ ἡμῶν ἐγενήθητε καὶ τοῦ Κυρίου, δεξάμενοι τὸν λόγον ἐν θλίψει πολλῇ μετὰ χαρᾶς Πνεύματος Ἁγίου, 7 ὥστε γενέσθαι ὑμᾶς †τύπους πᾶσι τοῖς πιστεύουσιν ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ †τῇ Ἀχαΐᾳ. 8 Ἀφ' ὑμῶν γὰρ ἐξήχηται ὁ λόγος τοῦ Κυρίου οὐ μόνον ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ ἔξεν τῇ Ἀχαΐᾳ, *ἀλλὰ καὶ ἐν παντὶ τόπῳ ἢ πίστις ὑμῶν ἢ πρὸς τὸν Θεὸν ἐξελέλυθεν, ὥστε μὴ χρεΐαν †ἡμᾶς ἔχειν λαλεῖν τι. 9 Αὐτοὶ γὰρ περὶ †ἡμῶν ἀπαγγέλλουσιν ὁποῖαν εἴσοδον ἔσχομεν πρὸς ὑμᾶς, καὶ πῶς ἐπεστρέψατε πρὸς τὸν Θεὸν ἀπὸ τῶν εἰδώλων, δουλεύειν Θεῷ ζῶντι καὶ ἀληθινῷ, 10 καὶ ἀναμένειν τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐκ τῶν οὐρανῶν, ὃν ἤγειρεν ἐκ *τῶν νεκρῶν, Ἰησοῦν, τὸν ρυόμενον ἡμᾶς †ἀπὸ τῆς ὀργῆς τῆς ἐρχομένης.

2

1 Αὐτοὶ γὰρ οἴδατε, ἀδελφοί, τὴν εἴσοδον ἡμῶν τὴν πρὸς ὑμᾶς, ὅτι οὐ κενὴ γέγονεν· 2 *ἀλλὰ προπαθόντες καὶ ὑβρισθέντες, καθὼς οἴδατε, ἐν Φιλίπποις, ἐπαρρησιασάμεθα ἐν τῷ Θεῷ ἡμῶν λαλῆσαι πρὸς ὑμᾶς

* 1:1 ἀπο θεου πατρος ημων και κυριου ιησου χριστου 84.7% | — CT 7.5%

† 1:2 υμων | — CT † 1:4 θεου | του θεου NA WH § 1:5 εν | — SBL WH

* 1:5 εν | — WH † 1:7 τυπους | τυπον CT † 1:7 τη | εν τη ANT CT | —

PCK § 1:8 εν τη | — SBL TR WH * 1:8 αλλα και | αλλ CT † 1:8 ημας

εχειν | εχειν ημας CT † 1:9 ημων | υμων PCK § 1:9 εσχομεν | εχομεν

ST * 1:10 των | — TR † 1:10 απο | εκ CT * 2:2 αλλα | αλλα και TR

τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ ἐν πολλῶ ἀγῶνι. ³ Ἡ γὰρ παράκλησις ἡμῶν οὐκ ἐκ πλάνης, οὐδὲ ἐξ ἀκαθαρσίας, †οὔτε ἐν δόλῳ· ⁴ ἀλλὰ καθὼς δεδοκιμάσμεθα ὑπὸ τοῦ Θεοῦ πιστευθῆναι τὸ εὐαγγέλιον, οὕτω λαλοῦμεν, οὐχ ὡς ἄνθρωποις ἀρέσκοντες, ἀλλὰ †τῷ Θεῷ τῷ δοκιμάζοντι τὰς καρδίας ἡμῶν. ⁵ Οὔτε γὰρ ποτε ἐν λόγῳ Ἰκολακειας ἐγενήθημεν, καθὼς οἴδατε, οὔτε *ἐν προφάσει πλεονεξίας· Θεὸς μάρτυς· ⁶ οὔτε ζητοῦντες ἐξ ἀνθρώπων δόξαν, οὔτε ἀφ' ὑμῶν οὔτε †ἀπὸ ἄλλων, δυνάμενοι ἐν βάρει εἶναι, ὡς Χριστοῦ ἀπόστολοι, ⁷ †ἀλλ' ἐγενήθημεν Ἰησοῖοι ἐν μέσῳ ὑμῶν ὡς *ἄν τροφὸς θάλπη τὰ ἑαυτῆς τέκνα· ⁸ οὕτως, †ομειρόμενοι ὑμῶν, †εὐδοκοῦμεν μεταδοῦναι ὑμῖν οὐ μόνον τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ τὰς ἑαυτῶν ψυχάς, διότι ἀγαπητοὶ ἡμῖν Ἰγενήθηθε.

⁹ Μνημονεύετε γάρ, ἀδελφοί, τὸν κόπον ἡμῶν καὶ τὸν μόχθον· νυκτὸς * γὰρ καὶ ἡμέρας ἐργαζόμενοι, πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαί τινα ὑμῶν, ἐκηρύξαμεν εἰς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ. ¹⁰ Ὑμεῖς μάρτυρες καὶ ὁ Θεός, ὡς ὀσίως καὶ δικαίως καὶ ἀμέμπτως ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν ἐγενήθημεν· ¹¹ καθάπερ οἴδατε ὡς ἕνα ἕκαστον ὑμῶν, ὡς πατὴρ τέκνα ἑαυτοῦ, παρακαλοῦντες ὑμᾶς καὶ παραμυθούμενοι ¹² καὶ †μαρτυρόμενοι, εἰς τὸ †περιπατῆσαι ὑμᾶς ἀξίως τοῦ Θεοῦ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς εἰς τὴν ἑαυτοῦ βασιλείαν καὶ δόξαν.

¹³ ἸΔιὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς εὐχαριστοῦμεν τῷ Θεῷ ἀδιαλείπτως, ὅτι παραλαβόντες λόγον ἀκοῆς παρ' ἡμῶν τοῦ Θεοῦ, ἐδέξασθε οὐ λόγον ἀνθρώπων, ἀλλὰ καθὼς *ἐστὶν ἀληθῶς, λόγον Θεοῦ, ὃς καὶ ἐνεργεῖται ἐν ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν. ¹⁴ Ὑμεῖς γὰρ μιμηταὶ ἐγενήθητε, ἀδελφοί, τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ Θεοῦ τῶν οὐσῶν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· ὅτι †τὰ αὐτὰ ἐπάθετε καὶ ὑμεῖς ὑπὸ τῶν ἰδίων συμφυλετῶν, καθὼς καὶ αὐτοὶ ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, ¹⁵ τῶν καὶ τὸν Κύριον ἀποκτεινάντων Ἰησοῦν καὶ τοὺς †ιδίους προφῆτας, καὶ Ἰημάς ἐκδιωξάντων, καὶ

† 2:3 ουτε | ουδε CT † 2:4 τω | — CT § 2:5 κολακειας | κολακίας WH * 2:5 εν | — WH † 2:6 απο | απ CT TR † 2:7 αλλ | αλλα NA²⁷

SBL TH WH § 2:7 ηπιοι 85.9% | νηπιοι NA WH 11.5% * 2:7 αν | εαν NA SBL WH † 2:8 ομειρομενοι | ιμειρομενοι PCK TR † 2:8 ευδοκουμεν | ηυδοκουμεν WH § 2:8 γεγενησθε | εγενηθητε CT * 2:9 γαρ | — CT † 2:12 μαρτυρομενοι | μαρτυρουμενοι TR † 2:12 περιπατησαι | περιπατειν CT § 2:13 δια | και δια CT * 2:13 εστιν αληθως | αληθως εστι SBL WH † 2:14 τα αυτα | ταυτα TR † 2:15 ιδιους 94% | — CT 5% § 2:15 ημας | υμας ST

Θεῶ μὴ ἄρεσκόντων, καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις ἐναντίων, ¹⁶ κωλυόντων ἡμᾶς τοῖς ἔθνεσι λαλῆσαι ἵνα σωθῶσιν, εἰς τὸ ἀναπληρῶσαι αὐτῶν τὰς ἀμαρτίας πάντοτε· ἔφθασε δὲ ἐπ' αὐτοὺς ἡ ὀργὴ εἰς τέλος.

¹⁷ Ἡμεῖς δέ, ἀδελφοί, ἀπορφανισθέντες ἀφ' ὑμῶν πρὸς καιρὸν ὥρας, προσώπῳ οὐ καρδία, περισσοτέρως ἐσπουδάσαμεν τὸ πρόσωπον ὑμῶν ἰδεῖν ἐν πολλῇ ἐπιθυμίᾳ· ¹⁸ *διὸ ἠθελήσαμεν ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, ἐγὼ μὲν Παῦλος καὶ ἄπαξ καὶ δῖς, καὶ ἐνέκοψεν ἡμᾶς ὁ Σατανᾶς. ¹⁹ Τίς γὰρ ἡμῶν ἐλπίς ἢ χαρὰ ἢ στέφανος καυχήσεως; Ἡ οὐχὶ καὶ ὑμεῖς, ἐμπροσθεν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ ἐν τῇ αὐτοῦ παρουσίᾳ; ²⁰ Ὑμεῖς γὰρ ἐστε ἡ δόξα ἡμῶν καὶ ἡ χαρὰ.

3

¹ Διὸ μηκέτι στέγοντες, *εὐδοκήσαμεν καταλειφθῆναι ἐν Αθήναις μόνοι, ² καὶ ἐπέμψαμεν Τιμόθεον τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν καὶ διάκονον τοῦ Θεοῦ καὶ συνεργὸν ἡμῶν ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ στηριξάει ὑμᾶς καὶ παρακαλέσαι ὑμᾶς περὶ τῆς πίστεως ὑμῶν, ³ ὅτι μὴδένα σαίνεσθαι ἐν ταῖς θλίψεσι ταύταις· αὐτοὶ γὰρ οἶδατε ὅτι εἰς τοῦτο κείμεθα. ⁴ Καὶ γὰρ ὅτε πρὸς ὑμᾶς ἦμεν, προελέγομεν ὑμῖν ὅτι μέλλομεν θλίβεσθαι, καθὼς καὶ ἐγένετο καὶ οἶδατε. ⁵ Διὰ τοῦτο κἀγώ, μηκέτι στέγων, ἔπεμψα εἰς τὸ γινῶναι τὴν πίστιν ὑμῶν, μήπως ἐπέρασεν ὑμᾶς ὁ πειράζων, καὶ εἰς κενὸν γένηται ὁ κόπος ἡμῶν.

⁶ Ἄρτι δὲ ἐλθόντος Τιμοθέου πρὸς ἡμᾶς ἀφ' ὑμῶν, καὶ εὐαγγελισαμένου ἡμῖν τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀγάπην ὑμῶν, καὶ ὅτι ἔχετε μνησίαν ἡμῶν ἀγαθὴν πάντοτε, ἐπιποθοῦντες ἡμᾶς ἰδεῖν, καθάπερ καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς· ⁷ διὰ τοῦτο παρεκλήθημεν, ἀδελφοί, ἐφ' ὑμῖν ἐπὶ πάσῃ τῇ *θλίψει καὶ ἀνάγκῃ ἡμῶν διὰ τῆς ὑμῶν πίστεως· ⁸ ὅτι νῦν ζῶμεν, ἐὰν ὑμεῖς ἰστήκετε ἐν Κυρίῳ. ⁹ Τίνα γὰρ εὐχαριστίαν δυνάμεθα τῷ Θεῷ ἀνταποδοῦναι περὶ ὑμῶν, ἐπὶ πάσῃ τῇ χαρᾷ ἣν χαίρομεν δι' ὑμᾶς ἐμπροσθεν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, ¹⁰ νυκτὸς καὶ ἡμέρας ὑπὲρ ἐκπερισσοῦ δεόμενοι εἰς τὸ ἰδεῖν ὑμῶν τὸ πρόσωπον, καὶ καταρτίσαι τὰ ὑστερήματα τῆς πίστεως ὑμῶν;

* 2:18 διο | διοτι CT † 2:19 ιησου | ιησου χριστου ANT TR ‡ 2:20 η | —

ANT * 3:1 ευδοκησαμεν | ηυδοκησαμεν TH WH † 3:2 διακονον του θεου και συνεργον ημων 92.5% | διακονον του θεου TH WH 3.2% | συνεργον του θεου NA SBL 0.3% ‡ 3:2 υμας περι | υπερ CT § 3:3 το | τω TR * 3:7 θλιψει και αναγκη | αναγκη και θλιψει CT † 3:8 στηκετε | στηκητε ANT PCK TR

¹¹ Αὐτὸς δὲ ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ ἡμῶν, καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, κατευθύνει τὴν ὁδὸν ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς· ¹² ὑμᾶς δὲ ὁ Κύριος πλεονάσει καὶ περισσεύσει τῇ ἀγάπῃ εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς πάντας, καθάπερ καὶ ἡμεῖς εἰς ὑμᾶς, ¹³ εἰς τὸ στηρίξαι ὑμῶν τὰς καρδίας ἀμέμπτους ἐν ἀγιωσύνῃ, ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν, ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων τῶν ἁγίων * αὐτοῦ.

4

¹ * Λοιπὸν ἴδοντες, ἀδελφοί, ἐρωτῶμεν ὑμᾶς καὶ παρακαλοῦμεν ἐν Κυρίῳ Ἰησοῦ καθὼς παρελάβετε παρ' ἡμῶν τὸ πῶς δεῖ ὑμᾶς περιπατεῖν καὶ ἀρέσκειν Ὡς Θεῶ, ἵνα περισσεύητε μᾶλλον. ² Οἴδατε γὰρ τίνες παραγγελίας ἐδώκαμεν ὑμῖν διὰ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. ³ Τοῦτο γάρ ἐστι θέλημα τοῦ Θεοῦ, ὁ ἁγιασμὸς ὑμῶν, ἀπέχεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ τῆς πορνείας· ⁴ εἰδέναι ἕκαστον ὑμῶν τὸ ἑαυτοῦ σκευθῶς κτᾶσθαι ἐν ἁγιασμῷ καὶ τιμῇ, ⁵ μὴ ἐν πάθει ἐπιθυμίας, καθάπερ καὶ τὰ ἔθνη τὰ μὴ εἰδότα τὸν Θεόν· ⁶ τὸ μὴ ὑπερβαίνειν καὶ πλεονεκτεῖν ἐν τῷ πράγματι τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· διότι ἕκδικος ὁ Κύριος περὶ πάντων τούτων, καθὼς καὶ προείπομεν ὑμῖν καὶ διεμαρτυράμεθα. ⁷ Οὐ γὰρ ἐκάλεσεν ἡμᾶς ὁ Θεὸς ἐπὶ ἀκαθαρσία, ἀλλ' ἐν ἁγιασμῷ. ⁸ Τοιγαροῦν ὁ ἀθετῶν οὐκ ἄνθρωπον ἀθετεῖ, ἀλλὰ τὸν Θεὸν τὸν καὶ δόντα τὸ Πνεῦμα αὐτοῦ τὸ Ἅγιον εἰς ὑμᾶς.

⁹ Περὶ δὲ τῆς φιλαδελφίας οὐ χρεῖαν ἔχετε γράφειν ὑμῖν· αὐτοὶ γὰρ * ὑμεῖς θεοδίδακτοὶ ἐστε εἰς τὸ ἀγαπᾶν ἀλλήλους· ¹⁰ καὶ γὰρ ποιεῖτε αὐτὸ εἰς πάντας τοὺς ἀδελφούς τοὺς ἐν ὅλῃ τῇ Μακεδονίᾳ. Παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, περισσεύειν μᾶλλον, ¹¹ καὶ φιλοτιμεῖσθαι ἡσυχάζειν, καὶ πράσσειν τὰ ἴδια, καὶ ἐργάζεσθαι ταῖς ἰδίαις χερσὶν ὑμῶν, καθὼς ὑμῖν παρηγγείλαμεν· ¹² ἵνα περιπατῆτε εὐσχημόνως πρὸς τοὺς ἕξω, καὶ μηδενὸς χρεῖαν ἔχητε.

¹³ Οὐ θέλομεν δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, περὶ τῶν ὀνειδιζομένων, ἵνα μὴ λυπῆσθε, καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ

‡ 3:11 χριστος | — CT § 3:13 χριστου | — CT * 3:13 αυτου | αυτου
αμην NA * 4:1 λοιπον | το λοιπον ANT BYZ PCK TR † 4:1 ουν | — WH

‡ 4:1 καθως | ινα καθως CT § 4:1 θεω | θεω καθως και περιπατειτε CT

* 4:6 ο | — CT † 4:6 προειπομεν | προειπαμεν BYZ CT HF TR ‡ 4:8 και

δοντα | και διδοντα NA SBL | διδοντα WH § 4:8 υμας | ημας TR * 4:9 υμεις | — PCK † 4:11 ιδιαις | — SBL TH WH ‡ 4:13 θελομεν | θελω TR

§ 4:13 κκοιμημενων | κοιωμενων CT

οὐ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα. ¹⁴ Εἰ γὰρ πιστεύομεν ὅτι Ἰησοῦς ἀπέθανε καὶ ἀνέστη, οὕτω καὶ ὁ Θεὸς τοὺς κοιμηθέντας διὰ τοῦ Ἰησοῦ ἄξει σὺν αὐτῷ. ¹⁵ Τοῦτο γὰρ ὑμῖν λέγομεν ἐν λόγῳ Κυρίου, ὅτι ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ περιλειπόμενοι εἰς τὴν παρουσίαν τοῦ Κυρίου, οὐ μὴ φθάσωμεν τοὺς κοιμηθέντας. ¹⁶ Ὅτι αὐτὸς ὁ Κύριος ἐν κελεύσματι, ἐν φωνῇ ἀρχαγγέλου, καὶ ἐν σάλπιγγι Θεοῦ, καταβήσεται ἀπ' οὐρανοῦ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐν Χριστῷ ἀναστήσονται πρῶτον. ¹⁷ ἔπειτα ἡμεῖς οἱ ζῶντες, οἱ περιλειπόμενοι, ἅμα σὺν αὐτοῖς ἀρπαγησόμεθα ἐν νεφέλαις εἰς ἀπάντησιν τοῦ Κυρίου εἰς ἀέρα· καὶ οὕτω πάντοτε σὺν Κυρίῳ ἐσόμεθα. ¹⁸ Ὡστε παρακαλεῖτε ἀλλήλους ἐν τοῖς λόγοις τούτοις.

5

¹ Περὶ δὲ τῶν χρόνων καὶ τῶν καιρῶν, ἀδελφοί, οὐ χρειάν ἔχετε ὑμῖν γράφεσθαι. ² Αὐτοὶ γὰρ ἀκριβῶς οἶδατε ὅτι * ἡ ἡμέρα Κυρίου ὡς κλέπτῃς ἐν νυκτὶ οὕτως ἔρχεται. ³ ὅταν † γὰρ λέγωσιν, Εἰρήνη καὶ ἀσφάλεια, τότε αἰφνίδιος αὐτοῖς ‡ ἐφίσταται ὄλεθρος, ὡσπερ ἡ ὠδὴν τῆ ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ, καὶ οὐ μὴ ἐκφύγωσιν. ⁴ Ὑμεῖς δέ, ἀδελφοί, οὐκ ἐστὲ ἐν σκότει, ἵνα ἡ ἡμέρα ὑμᾶς ὡς ὁ κλέπτῃς καταλάβῃ. ⁵ * πάντες ὑμεῖς υἱοὶ φωτός ἐστε καὶ υἱοὶ ἡμέρας· οὐκ ἐσμὲν νυκτὸς οὐδὲ σκότους. ⁶ Ἄρα οὖν μὴ καθεύδωμεν ὡς † καὶ οἱ λοιποὶ, ἀλλὰ γρηγορῶμεν καὶ νήφωμεν. ⁷ Οἱ γὰρ καθεύδοντες νυκτὸς καθεύδουσι· καὶ οἱ μεθυσκόμενοι, νυκτὸς μεθύουσιν. ⁸ ‡ Ἡμεῖς δέ, ἡμέρας ὄντες, νήφωμεν, ἐνδυσάμενοι θώρακα πίστεως καὶ ἀγάπης, καὶ περικεφαλαίαν, ἐλπίδα σωτηρίας. ⁹ Ὅτι οὐκ ἔθετο ἡμᾶς ὁ Θεὸς εἰς ὀργήν, ὅλλ' εἰς περιποίησιν σωτηρίας διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ¹⁰ τοῦ ἀποθανόντος * ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα, εἴτε † γρηγορῶμεν εἴτε ‡ καθεύδωμεν, ἅμα σὺν αὐτῷ ζήσωμεν. ¹¹ Διὸ παρακαλεῖτε ἀλλήλους, καὶ οἰκοδομεῖτε εἷς τὸν ἕνα, καθὼς καὶ ποιεῖτε.

¹² Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, εἰδέναι τοὺς κοπιῶντας ἐν ὑμῖν, καὶ προϊσταμένους ὑμῶν ἐν Κυρίῳ, καὶ νουθετοῦντας ὑμᾶς, ¹³ καὶ ἠγεῖσθαι αὐτοὺς ὑπὲρ ἐκπερισσοῦ ἐν ἀγάπῃ διὰ τὸ ἔργον αὐτῶν. Εἰρηνεύετε ἐν

* 5:2 η | — CT † 5:3 γὰρ | — CT ‡ 5:3 ἐφίσταται | ἐπισταται TH WH

§ 5:4 κλεπτῃς | κλεπτας WH * 5:5 παντες | παντες γὰρ CT † 5:6 καὶ

| — CT ‡ 5:8 ημεῖς | υμεῖς ANT § 5:9 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH

* 5:10 υπερ | περι SBL WH † 5:10 γρηγορωμεν | γρηγορουμεν BYZ PCK

‡ 5:10 καθευδωμεν | καθευδομεν PCK

ἐαυτοῖς. ¹⁴ Παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, νουθετεῖτε τοὺς ἀτάκτους, παραμυθεῖσθε τοὺς ὀλιγοψύχους, ἀντέχεσθε τῶν ἀσθενῶν, μακροθυμεῖτε πρὸς πάντας. ¹⁵ Ὅρατε μὴ τις κακὸν ἀντὶ κακοῦ τινι ἀποδῶ· ἀλλὰ πάντοτε τὸ ἀγαθὸν διώκετε §καὶ εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς πάντας. ¹⁶ Πάντοτε χαίrete· ¹⁷ ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε· ¹⁸ ἐν παντὶ εὐχαριστεῖτε· τοῦτο γὰρ θέλημα Θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ εἰς ὑμᾶς. ¹⁹ Τὸ πνεῦμα μὴ σβέννυτε· ²⁰ προφητείας μὴ ἐξουθενεῖτε· ²¹ πάντα *δὲ †δοκιμάζετε· τὸ καλὸν κατέχετε· ²² ἀπὸ παντὸς εἵδους πονηροῦ ἀπέχεσθε.

²³ Αὐτὸς δὲ ὁ Θεὸς τῆς εἰρήνης ἀγιάσαι ὑμᾶς ὀλοτελεῖς· καὶ ὀλόκληρον ὑμῶν τὸ πνεῦμα καὶ ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα ἀμέμπτως ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τηρηθείη. ²⁴ Πιστὸς ὁ καλῶν ὑμᾶς, ὃς καὶ ποιήσει.

²⁵ Ἀδελφοί, ‡προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν.

²⁶ Ἀσπάσασθε τοὺς ἀδελφούς πάντας ἐν φιλήματι ἀγίῳ. ²⁷ §Ὅρκίζω ὑμᾶς τὸν Κύριον, ἀναγνωσθῆναι τὴν ἐπιστολὴν πᾶσι τοῖς *ἀγίοις ἀδελφοῖς.

²⁸ Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μεθ' ὑμῶν. †Ἀμήν.‡

§ 5:15 και | — SBL WH * 5:21 δε | — TR † 5:21 δοκιμαζετε | δοκιμαζοντες BYZ ‡ 5:25 προσευχεσθε | προσευχεσθε και NA WH § 5:27 ορκιζω | ενορκιζω CT * 5:27 αγιοις 89.5% | — CT 5.3% † 5:28 αμην | — NA SBL WH ‡ 5:28 The following scribal note is included in the colophons of many Greek manuscripts: Πρὸς Θεσσαλονικεῖς πρώτη ἐγράφη ἀπὸ Ἀθηνῶν.

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Β

¹ Παῦλος καὶ Σιλουανὸς καὶ Τιμόθεος τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσαλονικέων ἐν Θεῷ πατρὶ ἡμῶν καὶ Κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ· ² χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς *ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

³ Εὐχαριστεῖν ὀφείλομεν τῷ Θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί, καθὼς ἄξιόν ἐστιν, ὅτι ὑπεραυξάνει ἡ πίστις ὑμῶν, καὶ πλεονάζει ἡ ἀγάπη ἐνὸς ἐκάστου πάντων ὑμῶν εἰς ἀλλήλους· ⁴ ὥστε †ἡμᾶς αὐτοὺς ἐν ὑμῖν ‡καυχᾶσθαι ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ Θεοῦ ὑπὲρ τῆς ὑπομονῆς ὑμῶν καὶ πίστεως ἐν πᾶσι τοῖς διωγμοῖς ὑμῶν καὶ ταῖς θλίψεσιν αἷς ἀνέχεσθε· ⁵ ἔνδειγμα τῆς δικαίας κρίσεως τοῦ Θεοῦ, εἰς τὸ καταξιωθῆναι ὑμᾶς τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ὑπὲρ ἧς καὶ πάσχετε· ⁶ εἶπερ δίκαιον παρὰ Θεῷ ἀνταποδοῦναι τοῖς θλίβουσιν ὑμᾶς θλίψιν, ⁷ καὶ ὑμῖν τοῖς θλιβομένοις ἄνεσιν μεθ' ἡμῶν, ἐν τῇ ἀποκαλύψει τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ ἀπ' οὐρανοῦ μετ' ἀγγέλων δυνάμεως αὐτοῦ, ⁸ ἐν Σπυρὶ φλογός, διδόντος ἐκδίκησιν τοῖς μὴ εἰδόσι Θεόν, καὶ τοῖς μὴ ὑπακούουσι τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν *Ἰησοῦ· ⁹ οἵτινες δίκην τίσουσιν, ὄλεθρον αἰώνιον ἀπὸ προσώπου τοῦ Κυρίου καὶ ἀπὸ τῆς δόξης τῆς ἰσχύος αὐτοῦ, ¹⁰ ὅταν ἔλθῃ ἐνδοξασθῆναι ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ, καὶ θαυμασθῆναι ἐν πᾶσι τοῖς †πιστεύσασι ὅτι ἐπιστεύθη τὸ μαρτύριον ἡμῶν ἐφ' ὑμᾶς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. ¹¹ Εἰς ὃ καὶ προσευχόμεθα πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἵνα ὑμᾶς ἀξιώσῃ τῆς κλήσεως ὃ Θεὸς ἡμῶν, καὶ πληρώσῃ πᾶσαν εὐδοκίαν ἀγαθωσύνης καὶ ἔργον πίστεως ἐν δυνάμει· ¹² ὅπως ἐνδοξασθῇ τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου ἡμῶν ‡Ἰησοῦ ἐν ὑμῖν, καὶ ὑμεῖς ἐν αὐτῷ, κατὰ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

2

¹ Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ὑπὲρ τῆς παρουσίας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἡμῶν ἐπισυναγωγῆς ἐπ' αὐτόν, ² εἰς τὸ μὴ ταχέως σαλευθῆναι ὑμᾶς ἀπὸ τοῦ

* 1:2 ἡμων | — SBL WH † 1:4 ἡμας αὐτοὺς | αὐτοὺς ἡμας CT ‡ 1:4 καυχασθαι | εγκαυχασθαι NA SBL | ενκαυχασθαι TH WH § 1:8 πυρι φλογος | φλογι πυρος SBL * 1:8 ιησου | ιησου χριστου ANT BYZ HF PCK TR † 1:10 πιστευσασι | πιστευουσιν TR ‡ 1:12 ιησου | ιησου χριστου ANT BYZ PCK TR

νοός, * μήτε θροεῖσθαι, μήτε διὰ †πνεύματος, μήτε διὰ λόγου, μήτε δι' ἐπιστολῆς ὡς δι' ἡμῶν, ὡς ὅτι ἐνέστηκεν ἡ ἡμέρα τοῦ †Χριστοῦ· ³ μή τις ὑμᾶς ἐξαπατήσῃ κατὰ μηδένα τρόπον· ὅτι ἐὰν μὴ ἔλθῃ ἡ ἀποστασία πρῶτον, καὶ ἀποκαλυφθῇ ὁ ἄνθρωπος τῆς ὁσάναρτίας, ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, ⁴ ὁ ἀντικείμενος καὶ ὑπεραιρόμενος ἐπὶ * πάντα λεγόμενον θεὸν ἢ σέβασμα, ὥστε αὐτὸν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ †ὡς Θεὸν καθίσει, ἀποδεικνύντα ἑαυτὸν ὅτι ἐστὶ Θεός. ⁵ Οὐ μνημονεύετε ὅτι ἐτι ὦν πρὸς ὑμᾶς, ταῦτα ἔλεγον ὑμῖν; ⁶ Καὶ νῦν τὸ κατέχον οἴδατε, εἰς τὸ ἀποκαλυφθῆναι αὐτὸν ἐν τῷ †ἑαυτοῦ καιρῷ. ⁷ Τὸ γὰρ μυστήριον ἤδη ἐνεργεῖται τῆς ἀνομίας· μόνον ὁ κατέχων ἄρτι, ἕως ἐκ μέσου γένηται, ⁸ καὶ τότε ἀποκαλυφθήσεται ὁ ἄνομος, ὃν ὁ Κύριος ὁσάναλώσει τῷ πνεύματι τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ καταργήσει τῆ ἐπιφανείᾳ τῆς παρουσίας αὐτοῦ· ⁹ οὐ ἐστὶν ἡ παρουσία κατ' ἐνέργειαν τοῦ Σατανᾶ ἐν πάσῃ δυνάμει καὶ σημείοις καὶ τέρασι ψεύδους, ¹⁰ καὶ ἐν πάσῃ ἀπάτῃ * τῆς ἀδικίας ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις, ἀνθ' ὧν τὴν ἀγάπην τῆς ἀληθείας οὐκ ἐδέξαντο εἰς τὸ σωθῆναι αὐτούς. ¹¹ Καὶ διὰ τοῦτο †πέμψει αὐτοῖς ὁ Θεὸς ἐνέργειαν πλάνης, εἰς τὸ πιστεῦσαι αὐτούς τῷ ψεύδει· ¹² ἵνα κριθῶσι †πάντες οἱ μὴ πιστεύσαντες τῆ ἀληθείᾳ, ὁσάλλ' εὐδοκήσαντες * ἐν τῇ ἀδικίᾳ.

¹³ Ἡμεῖς δὲ ὀφείλομεν εὐχαριστεῖν τῷ Θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἀδελφοὶ ἡγαπημένοι ὑπὸ Κυρίου, ὅτι †εἴλετο ὑμᾶς ὁ Θεὸς †ἀπ' ἀρχῆς εἰς σωτηρίαν ἐν ἀγιασμῷ πνεύματος, καὶ πίστει ἀληθείας· ¹⁴ εἰς ὃ ὁσέκαλεσεν ὑμᾶς διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἡμῶν, εἰς περιποίησιν δόξης τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. ¹⁵ Ἄρα οὖν, ἀδελφοί, στήκετε, καὶ κρατεῖτε τὰς παραδόσεις ἃς ἐδιδάχθητε, εἴτε διὰ λόγου, εἴτε δι' ἐπιστολῆς ἡμῶν.

¹⁶ Αὐτὸς δὲ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, καὶ * ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ ἡμῶν ὁ ἀγαπήσας ἡμᾶς, καὶ δὸς παράκλησιν αἰωνίαν καὶ ἐλπίδα ἀγαθὴν ἐν χάριτι, ¹⁷ παρακαλέσαι

* 2:2 μήτε | μηδε CT † 2:2 πνευματος | του πνευματος ANT ‡ 2:2 χριστου | κυριου CT § 2:3 αμαρτίας 93.5% | ανομίας CT 5.5% * 2:4 παντα | παν το SCR † 2:4 ως θεον 78.4% | — CT 7.7% ‡ 2:6 ἑαυτοῦ | αὐτοῦ WH § 2:8 αναλωσει 78.7% | ιησους ανελει CT 4.2% * 2:10 της αδικίας εν | αδικίας CT † 2:11 πεμψει | πεμπει CT ‡ 2:12 παντες | απαντες TH § 2:12 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH * 2:12 εν | — CT † 2:13 ειλετο | ειλατο CT ‡ 2:13 απ αρχης | απαρχην NA SBL § 2:14 εκαλεσεν | και εκαλεσεν NA * 2:16 ο θεος και | ο θεος ο NA TH WH | θεος ο SBL

ὑμῶν τὰς καρδίας, καὶ στηρίξαι †ὑμᾶς ἐν παντὶ ‡λόγῳ καὶ ἔργῳ ἀγαθῷ.

3

1 Τὸ λοιπόν, προσεύχεσθε, ἀδελφοί, περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ λόγος τοῦ Κυρίου τρέχη καὶ δοξάζεται, καθὼς καὶ πρὸς ὑμᾶς, 2 καὶ ἵνα ῥυσθῶμεν ἀπὸ τῶν ἀτόπων καὶ πονηρῶν ἀνθρώπων· οὐ γὰρ πάντων ἡ πίστις. 3 Πιστὸς δέ ἐστιν ὁ Κύριος, ὃς στηρίζει ὑμᾶς καὶ φυλάξει ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. 4 Πεποιθάμεν δὲ ἐν Κυρίῳ ἐφ' ὑμᾶς, ὅτι ἂ παραγγέλλομεν *ὑμῖν, καὶ ποιεῖτε καὶ ποιήσετε. 5 Ὁ δὲ Κύριος κατευθύνει ὑμῶν τὰς καρδίας εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ, καὶ εἰς †τὴν ὑπομονὴν τοῦ Χριστοῦ.

6 Παραγγέλλομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου †ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, στέλλεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ παντὸς ἀδελφοῦ ἀτάκτως περιπατοῦντος, καὶ μὴ κατὰ τὴν παράδοσιν ἣν ἔπαρέλαβον παρ' ἡμῶν. 7 Αὐτοὶ γὰρ οἶδατε πῶς δεῖ μιμεῖσθαι ἡμᾶς· ὅτι οὐκ ἠτακτήσαμεν ἐν ὑμῖν, 8 οὐδὲ δωρεὰν ἄρτον ἐφάγομεν παρά τινος, ἀλλ' ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ, *νύκτα καὶ ἡμέραν ἐργαζόμενοι, πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαί τινα ὑμῶν· 9 οὐχ ὅτι οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν, ἀλλ' ἵνα ἑαυτοὺς τύπον δώμεν ὑμῖν εἰς τὸ μιμεῖσθαι ἡμᾶς. 10 Καὶ γὰρ ὅτε ἦμεν πρὸς ὑμᾶς, τοῦτο παρηγγέλλομεν ὑμῖν ὅτι εἴ τις οὐ θέλει ἐργάζεσθαι, μηδὲ ἐσθιέτω. 11 Ἀκούομεν γὰρ τινὰς περιπατοῦντας ἐν ὑμῖν ἀτάκτως, μηδὲν ἐργαζομένους, ἀλλὰ περιεργαζομένους. 12 Τοῖς δὲ τοιοῦτοις παραγγέλλομεν καὶ παρακαλοῦμεν †διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα μετὰ ἡσυχίας ἐργαζόμενοι τὸν ἑαυτῶν ἄρτον ἐσθίωσιν. 13 Ὑμεῖς δέ, ἀδελφοί, μὴ ‡ἐκκακήσητε καλοποιοῦντες.

14 Εἰ δέ τις οὐχ ὑπακούει τῷ λόγῳ ἡμῶν διὰ τῆς ἐπιστολῆς, τοῦτον σημειοῦσθε, ἔκαι μὴ συναμιγνύσθε αὐτῷ, ἵνα ἐντραπῆ, 15 καὶ μὴ ὡς ἐχθρὸν ἠγεῖσθε, ἀλλὰ νουθετεῖτε ὡς ἀδελφόν.

16 Αὐτὸς δὲ ὁ Κύριος τῆς εἰρήνης δώη ὑμῖν τὴν εἰρήνην διὰ παντὸς ἐν παντὶ τρόπῳ. Ὁ Κύριος μετὰ πάντων ὑμῶν.

† 2:17 υμας | — CT ‡ 2:17 λογω και εργω | εργω και λογω CT * 3:4 υμιν | — CT † 3:5 την | — ST ‡ 3:6 ημων | — WH § 3:6 παρελαβον | παρελαβε TR | παρελαβοσαν NA SBL TH | παρελαβετε WH * 3:8 νυκτα και ημεραν | νυκτος και ημερας CT † 3:12 δια του κυριου ημων ιησου χριστου | εν κυριω ιησου χριστω CT ‡ 3:13 εκκακησητε | εγκακησητε NA SBL TH | ενκακησητε WH § 3:14 και μη συναμιγνυσθε | μη συναμιγνυσθαι CT

¹⁷ Ὁ ἀσπασμὸς τῆ ἐμῆ χειρὶ Παύλου, ὃ ἐστὶ σημεῖον ἐν πάσῃ ἐπιστολῇ· οὕτω γράφω. ¹⁸ Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν. *Ἀμήν.†

* **3:18** αμην | — CT † **3:18** The following scribal note is included in the colophons of many Greek manuscripts: Πρὸς Θεσσαλονικεῖς δευτέρα ἐγγραφή ἀπὸ Ἀθηνῶν.

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Α

¹ Παῦλος ἀπόστολος *Ἰησοῦ Χριστοῦ κατ' ἐπιταγὴν Θεοῦ σωτῆρος ἡμῶν, καὶ †Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ τῆς ἐλπίδος ἡμῶν, ² Τιμοθέω γνησίω τέκνω ἐν πίστει· χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς †ἡμῶν καὶ †Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

³ Καθὼς παρεκάλεσά σε προσμεῖναι ἐν Ἐφέσῳ, πορευόμενος εἰς Μακεδονίαν, ἵνα παραγγείλῃς τισὶ μὴ ἑτεροδιδασκαλεῖν, ⁴ μηδὲ προσέχειν μύθοις καὶ γενεαλογίαις ἀπεράντοις, αἵτινες *ζητήσεις παρέχουσι μᾶλλον ἢ †οἰκονομίαν Θεοῦ τὴν ἐν πίστει. ⁵ Τὸ δὲ τέλος τῆς παραγγελίας ἐστὶν ἀγάπη ἐκ καθαρᾶς καρδίας καὶ συνειδήσεως ἀγαθῆς καὶ πίστεως ἀνυποκρίτου· ⁶ ὧν τινες ἀστοχήσαντες ἐξετράπησαν εἰς ματαιολογίαν, ⁷ θέλοντες εἶναι νομοδιδάσκαλοι, μὴ νοοῦντες μήτε ἂ λέγουσι, μήτε περὶ τίνων διαβεβαιοῦνται.

⁸ Οἶδαμεν δὲ ὅτι καλὸς ὁ νόμος, ἐάν τις αὐτῷ νομίμως χρῆται, ⁹ εἰδὼς τοῦτο, ὅτι δικαίω νόμος οὐ κεῖται, ἀνόμοις δὲ καὶ ἀνυποτάκτοις, ἀσεβέσι καὶ ἀμαρτωλοῖς, ἀνοσίοις καὶ βεβήλοις, †πατρολώαις καὶ †μητρολώαις, ἀνδροφόνοις, ¹⁰ πόρνοις, ἀρσενοκοίταις, ἀνδραποδισταῖς, ψεύσταις, ἐπιόρκοις, καὶ εἴ τι ἕτερον τῇ ὑγιαινούσῃ διδασκαλίᾳ ἀντίκειται, ¹¹ κατὰ τὸ εὐαγγέλιον τῆς δόξης τοῦ μακαρίου Θεοῦ, ὃ ἐπίστεύθη ἐγώ.

¹² *Καὶ χάριν ἔχω τῷ ἐνδυναμώσαντί με Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ὅτι πιστόν με ἠγήσατο, θέμενος εἰς διακονίαν, ¹³ †τὸν πρότερον ὄντα βλάσφημον καὶ διώκτην καὶ ὑβριστὴν· ἀλλὰ ἠλεήθη, ὅτι ἀγνοῶν ἐποίησα ἐν ἀπιστίᾳ· ¹⁴ ὑπερεπλεόνασε δὲ ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν μετὰ πίστεως καὶ ἀγάπης τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ¹⁵ Πιστὸς ὁ λόγος καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος, ὅτι Χριστὸς Ἰησοῦς ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ἀμαρτωλοὺς σῶσαι, ὧν πρῶτός εἰμι ἐγώ· ¹⁶ ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἠλεήθη,

* **1:1** ἰησου χριστου | χριστου ἰησου CT † **1:1** κυριου ἰησου χριστου | χριστου ἰησου CT † **1:2** ἡμων | — CT § **1:2** χριστου ἰησου | ἰησου χριστου SCR * **1:4** ζητησεις | εκζητησεις CT † **1:4** οικονομιαν | οικοδομιαν SCR † **1:9** πατρολωαις | πατραλωαις BYZ TR | πατραλοιαις PCK § **1:9** μητρολωαις | μητραλωαις BYZ TR | μητραλοιαις PCK * **1:12** και | — CT † **1:13** τον | το CT † **1:13** αλλα | αλλ ANT NA²⁸ TR

ἵνα ἐν ἐμοὶ πρώτῳ ἐνδείξῃται ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς τὴν *πᾶσαν μακροθυμίαν, πρὸς ὑποτύπωσιν τῶν μελλόντων πιστεύειν ἐπ' αὐτῷ εἰς ζωὴν αἰώνιον. ¹⁷ Τῷ δὲ βασιλεῖ τῶν αἰώνων, ἀφθάρτῳ, ἀοράτῳ, μόνῳ †σοφῷ Θεῷ, τιμὴ καὶ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

¹⁸ Ταύτην τὴν παραγγελίαν παρατίθεμαί σοι, τέκνον Τιμόθεε, κατὰ τὰς προαγούσας ἐπὶ σὲ προφητείας, ἵνα στρατεύῃ ἐν αὐταῖς τὴν καλὴν στρατείαν, ¹⁹ ἔχων πίστιν καὶ ἀγαθὴν συνείδησιν, ἣν τινες ἀπώσαμενοι περὶ τὴν πίστιν ἐναυάγησαν. ²⁰ ὧν ἔστιν Ὑμέναιος καὶ Ἀλέξανδρος, οὓς παρέδωκα τῷ Σατανᾶ, ἵνα παιδευθῶσι μὴ βλασφημεῖν.

2

¹ Παρακαλῶ οὖν πρῶτον πάντων ποιεῖσθαι δεήσεις, προσευχάς, ἐντεύξεις, εὐχαριστίας, ὑπὲρ πάντων ἀνθρώπων. ² ὑπὲρ βασιλέων καὶ πάντων τῶν ἐν ὑπεροχῇ ὄντων, ἵνα ἡρεμον καὶ ἡσύχιον βίον διάγωμεν ἐν πάσῃ εὐσεβείᾳ καὶ σεμνότητι. ³ Τοῦτο *γὰρ καλὸν καὶ ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ, ⁴ ὃς πάντας ἀνθρώπους θέλει σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν. ⁵ Εἷς γὰρ Θεός, εἷς καὶ μεσίτης Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἄνθρωπος Χριστὸς Ἰησοῦς, ⁶ ὁ δοὺς ἑαυτὸν ἀντίλυτρον ὑπὲρ πάντων, τὸ μαρτύριον καιροῖς ἰδίους, ⁷ εἰς ὃ ἐτέθη ἐγὼ κῆρυξ καὶ ἀπόστολος· ἀλήθειαν λέγω †ἐν Χριστῷ, οὐ ψεύδομαι· διδάσκαλος ἐθνῶν ἐν πίστει καὶ ἀληθείᾳ.

⁸ Βούλομαι οὖν προσεύχεσθαι τοὺς ἄνδρας ἐν παντὶ τόπῳ, ἐπαίροντας ὀσίους χεῖρας, χωρὶς ὀργῆς καὶ †διαλογισμοῦ. ⁹ Ὡσαύτως ὁσκαὶ τὰς γυναῖκας ἐν καταστολῇ κοσμίῳ, μετὰ αἰδοῦς καὶ σωφροσύνης, κοσμεῖν ἑαυτάς, μὴ ἐν πλέγμασιν, *ἢ χρυσῷ, ἢ μαργαρίταις, ἢ ἱματισμῷ πολυτελεῖ, ¹⁰ ἀλλ' ὃ πρέπει γυναίξιν ἐπαγγελιομέναις θεοσεβείαν, δι' ἔργων ἀγαθῶν. ¹¹ Γυνὴ ἐν ἡσυχίᾳ μαθανέτω ἐν πάσῃ ὑποταγῇ. ¹² †Γυναικὶ δὲ διδάσκειν οὐκ ἐπιτρέπω, οὐδὲ αὐθεντεῖν ἄνδρός, ἀλλ' εἶναι ἐν ἡσυχίᾳ. ¹³ Ἀδὰμ γὰρ πρῶτος ἐπλάσθη, εἶτα Εὐὰ. ¹⁴ καὶ Ἀδὰμ οὐκ ἠπατήθη, ἡ δὲ γυνὴ

§ 1:16 ἰησους χριστος | χριστος ἰησους NA SBL WH * 1:16 πασαν |
 απασαν CT † 1:17 σοφω 96.6% | — CT 1.8% * 2:3 γαρ | — CT † 2:7
 εν χριστω | — CT † 2:8 διαλογισμου | διαλογισμων WH § 2:9 και τας
 93.6% | και NA SBL 3.5% | — TH WH 1.5% * 2:9 η χρυσω | και χρυσω
 NA SBL WH | και χρυσω TH † 2:12 γυναικι δε διδασκειν | διδασκειν δε
 γυναικι CT

ἁπατηθεῖσα ἐν παραβάσει γέγονε· ¹⁵ σωθήσεται δὲ διὰ τῆς τεκνογονίας, ἐὰν μείνωσιν ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ καὶ ἀγιασμῷ μετὰ σωφροσύνης.

3

¹ Πιστὸς ὁ λόγος· εἴ τις ἐπισκοπῆς ὀρέγεται, καλοῦ ἔργου ἐπιθυμεῖ. ² Δεῖ οὖν τὸν ἐπίσκοπον *ἀνεπίληπτου εἶναι, μιᾶς γυναικὸς ἄνδρα, ἡνεκάλεον, σώφρονα, κόσμιον, φιλόξενον, διδακτικόν· ³ μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην, ἡμὴ αἰσχροκερδῆ, ἁλλ' ἐπεικῆ, ἄμαχον, ἀφιλάργυρον· ⁴ τοῦ ἰδίου οἴκου καλῶς προϊστάμενον, τέκνα ἔχοντα ἐν ὑποταγῇ μετὰ πάσης σεμνότητος. ⁵ Εἰ δὲ τις τοῦ ἰδίου οἴκου προστῆναι οὐκ οἶδε, πῶς ἐκκλησίας Θεοῦ ἐπιμελήσεται; ⁶ Μὴ νεόφυτον, ἵνα μὴ τυφωθεῖς εἰς κρίμα ἐμπέση τοῦ διαβόλου. ⁷ Δεῖ δὲ *αὐτὸν καὶ μαρτυρίαν καλὴν ἔχειν ἀπὸ τῶν ἕξωθεν, ἵνα μὴ εἰς ὄνειδισμὸν ἐμπέση καὶ παγίδα τοῦ διαβόλου.

⁸ Διακόνους ὡσαύτως σεμνοῦς, μὴ διλόγους, μὴ οἴνω πολλῷ προσέχοντας, μὴ αἰσχροκερδεῖς, ⁹ ἔχοντας τὸ μυστήριον τῆς πίστεως ἐν καθαρᾷ συνειδήσει. ¹⁰ Καὶ οὗτοι δὲ δοκιμαζέσθωσαν πρῶτον, εἶτα διακονεῖτωσαν, ἀνέγκλητοι ὄντες. ¹¹ Γυναῖκας ὡσαύτως σεμνάς, μὴ διαβόλους, ἡνεκάλεους, πιστὰς ἐν πᾶσι. ¹² Διάκονοι ἔστωσαν μιᾶς γυναικὸς ἄνδρες, τέκνων καλῶς προϊστάμενοι καὶ τῶν ἰδίων οἴκων. ¹³ Οἱ γὰρ καλῶς διακονήσαντες βαθμὸν ἑαυτοῖς καλὸν περιποιοῦνται, καὶ πολλὴν παρρησίαν ἐν πίστει τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

¹⁴ Ταῦτά σοι γράφω, ἐλπίζων ἐλθεῖν πρὸς σε ἁτάχιον· ¹⁵ ἐὰν δὲ βραδύνω, ἵνα εἰδῆς πῶς δεῖ ἐν οἴκῳ Θεοῦ ἀναστρέφεσθαι, ἥτις ἐστὶν ἐκκλησία Θεοῦ ζῶντος, στύλος καὶ ἑδραίωμα τῆς ἀληθείας. ¹⁶ Καὶ ὁμολογουμένως μέγα ἐστὶ τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον·

Ἐθεὸς ἐφανερώθη ἐν σαρκί,
ἐδικαιώθη ἐν πνεύματι,
ὤφθη ἀγγέλοις,
ἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσιν,
ἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ,

‡ 2:14 απατηθεισα | εξαπατηθεισα CT * 3:2 ανεπιληπτου | ανεπιλημπτου CT † 3:2 νηφαλεον | νηφαλιον ANT CT PCK SCR ‡ 3:3 μη αισχροκερδη 69.5% | — CT 29.5% § 3:3 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH * 3:7 αυτον | — CT † 3:11 νηφαλεους | νηφαλιους ANT CT PCK SCR ‡ 3:14 ταχιον 90.4% | εν ταχει NA SBL WH 1.7% § 3:16 θεος | ος CT

* ἀνελήφθη ἐν δόξῃ.

4

¹ Τὸ δὲ πνεῦμα ῥητῶς λέγει, ὅτι ἐν ὑστέροις καιροῖς ἀποστήσονται τινες τῆς πίστεως, προσέχοντες πνεύμασι πλάνοις καὶ διδασκαλίαις δαιμονίων, ² ἐν ὑποκρίσει ψευδολόγων, * κεκαυτηριασμένων τὴν ἰδίαν συνείδησιν, ³ κωλυόντων γαμῆν, ἀπέχεσθαι βρωμάτων, ἃ ὁ Θεὸς ἔκτισεν εἰς †μετάληψιν μετὰ εὐχαριστίας τοῖς πιστοῖς καὶ ἐπεγνωκόσι τὴν ἀλήθειαν. ⁴ Ὅτι πᾶν κτίσμα Θεοῦ καλόν, καὶ οὐδὲν ἀπόβλητον, μετὰ εὐχαριστίας λαμβανόμενον· ⁵ ἀγιάζεται γὰρ διὰ λόγου Θεοῦ καὶ ἐντεύξεως.

⁶ Ταῦτα ὑποτιθέμενος τοῖς ἀδελφοῖς καλὸς ἔση διάκονος †Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐντρεφόμενος τοῖς λόγοις τῆς πίστεως, καὶ τῆς καλῆς διδασκαλίας ἧ παρηκολούθηκας. ⁷ Τοὺς δὲ βεβήλους καὶ γραῶδεις μύθους παραιτοῦ. Γύμναζε δὲ σεαυτὸν πρὸς εὐσέβειαν· ⁸ ἡ γὰρ σωματικὴ γυμνασία πρὸς ὀλίγον ἐστὶν ὠφέλιμος· ἡ δὲ εὐσέβεια πρὸς πάντα ὠφέλιμός ἐστιν, ὁ ἐπαγγελίαν ἔχουσα ζωῆς τῆς νῦν καὶ τῆς μελλούσης. ⁹ Πιστὸς ὁ λόγος καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος. ¹⁰ Εἰς τοῦτο γὰρ * καὶ κοπιῶμεν καὶ †ὄνειδιζόμεθα, ὅτι ἠλπίκαμεν ἐπὶ Θεῷ ζῶντι, ὅς ἐστι σωτὴρ πάντων ἀνθρώπων, μάλιστα πιστῶν.

¹¹ Παράγγελλε ταῦτα καὶ δίδασκε. ¹² Μηδεὶς σου τῆς νεότητος καταφρονεῖτω, ἀλλὰ τύπος γίνου τῶν πιστῶν ἐν λόγῳ, ἐν ἀναστροφῇ, ἐν ἀγάπῃ, †ἐν πνεύματι, ἐν πίστει, ἐν ὁσιότητι. ¹³ Ἔως ἔρχομαι, πρόσεχε τῇ ἀναγνώσει, τῇ παρακλήσει, τῇ διδασκαλίᾳ. ¹⁴ Μὴ ἀμέλει τοῦ ἐν σοὶ χαρίσματος, ὃ ἐδόθη σοι διὰ προφητείας μετὰ ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τοῦ πρεσβυτερίου. ¹⁵ Ταῦτα μελέτα, ἐν τούτοις ἴσθι, ἵνα σου ἡ προκοπὴ φανερὰ ᾖ * ἐν πᾶσιν. ¹⁶ Ἐπεχε σεαυτῷ καὶ τῇ διδασκαλίᾳ. Ἐπίμενε αὐτοῖς· τοῦτο γὰρ ποιῶν καὶ σεαυτὸν σώσεις καὶ τοὺς ἀκούοντάς σου.

* **3:16** ανεληφθη | ανελημφθη CT * **4:2** κεκαυτηριασμενων | κεκαυστηριασμενων ANT CT † **4:3** μεταληψιν | μεταληψιν CT ‡ **4:6** ιησου χριστου | χριστου ιησου CT § **4:8** επαγγελιαν | επαγγελιας ANT PCK * **4:10** και | — CT † **4:10** ονειδιζομεθα | αγωνιζομεθα NA TH WH ‡ **4:12** εν πνευματι 90.4% | — CT 9% § **4:12** αγνεια | αγνια WH * **4:15** εν 95.4% | — CT 2.6%

5

1 Πρεσβυτέρω μὴ ἐπιπλήξης, ἀλλὰ παρακάλει ὡς πατέρα· νεωτέρους, ὡς ἀδελφούς· 2 πρεσβυτέρας, ὡς μητέρας· νεωτέρας, ὡς ἀδελφάς, ἐν πάσῃ *ἀγνεΐα.

3 Χήρας τίμα τὰς ὄντως χήρας. 4 Εἰ δέ τις χήρα τέκνα ἢ ἔκγονα ἔχει, μανθανέτωσαν πρῶτον τὸν ἴδιον οἶκον εὐσεβεῖν, καὶ ἀμοιβὰς ἀποδιδόναι τοῖς προγόνοις· τοῦτο γὰρ ἐστὶν †ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. 5 Ἡ δὲ ὄντως χήρα καὶ μεμονωμένη ἤλπιεν ἐπὶ ‡τὸν Θεόν, καὶ προσμένει ταῖς δεήσεσι καὶ ταῖς προσευχαῖς νυκτὸς καὶ ἡμέρας. 6 Ἡ δὲ σπαταλῶσα, ζῶσα τέθνηκε. 7 Καὶ ταῦτα παράγγελλε, ἵνα ὀνειδίηται ὧσιν. 8 Εἰ δέ τις τῶν ἰδίων καὶ μάλιστα *τῶν οἰκείων οὐ †προνοεῖ, τὴν πίστιν ἥρηται, καὶ ἔστιν ἀπίστου χείρων.

9 Χήρα καταλεγέσθω μὴ ἔλαττον ἐτῶν ἐξήκοντα, γεγυῖα ἐνὸς ἀνδρὸς γυνή, 10 ἐν ἔργοις καλοῖς μαρτυρουμένη, εἰ ἐτεκνοτρόφησεν, εἰ ἐξενδοχόησεν, εἰ ἀγίων πόδας ἐνιψεν, εἰ θλιβομένοις ἐπήρκεσεν, εἰ παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ ἐπηκολούθησε. 11 Νεωτέρας δὲ χήρας παραιτοῦ· ὅταν γὰρ καταστρηνιάσωσι τοῦ Χριστοῦ, γαμεῖν θέλουσιν, 12 ἔχουσαι κρίμα, ὅτι τὴν πρώτην πίστιν ἠθέτησαν. 13 Ἄμα δὲ καὶ ἀργαὶ μανθάνουσι, περιερχόμεναι τὰς οἰκίας, οὐ μόνον δὲ ἀργαί, ἀλλὰ καὶ φλύαροι καὶ περίεργοι, λαλοῦσαι τὰ μὴ δέοντα. 14 Βούλομαι οὖν νεωτέρας γαμεῖν, τεκνογονεῖν, οἰκοδεσποτεῖν, μηδεμίαν ἀφορμὴν διδόναι τῷ ἀντικειμένῳ λοιδορίας χάριν. 15 Ἦδη γὰρ τινες ἐξετράπησαν ὀπίσω τοῦ Σατανᾶ. 16 Εἴ τις ‡πιστὸς ἢ πιστὴ ἔχει χήρας, ὀνειδίτω αὐταῖς, καὶ μὴ βαρεῖσθω ἢ ἐκκλησία, ἵνα ταῖς ὄντως χήραις ἐπαρκέση.

17 Οἱ καλῶς προεστῶτες πρεσβύτεροι διπλῆς τιμῆς ἀξιούσθωσαν, μάλιστα οἱ κοπιῶντες ἐν λόγῳ καὶ διδασκαλίᾳ. 18 Λέγει γὰρ ἡ γραφή, Βοῦν ἀλοῶντα οὐ φιμώσεις· καί, Ἄξιός ἐστιν ἡ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ. 19 Κατὰ πρεσβυτέρου κατηγορίαν μὴ παραδέχου, ἐκτὸς εἰ μὴ ἐπὶ δύο ἢ τριῶν μαρτύρων. 20 *Τοὺς ἀμαρτάνοντας ἐνώπιον πάντων ἔλεγχε, ἵνα καὶ οἱ λοιποὶ φόβον ἔχωσι. 21 Διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ

* 5:2 αγνεια | αγνια WH † 5:4 αποδεκτον | καλον και αποδεκτον ANT TR ‡ 5:5 τον | — NA SBL § 5:7 ανεπιληπτοι | ανεπιλημπτοι CT * 5:8 των | — CT † 5:8 προνοει | προνοειται TH ‡ 5:16 πιστος η 87.4% | — CT 1.9% § 5:16 επαρκειτω | επαρκεισθω TH * 5:20 τους | τους δε WH

†Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν ἐκλεκτῶν ἀγγέλων, ἵνα ταῦτα φυλάξης χωρὶς προκρίματος, μηδὲν ποιῶν κατὰ ‡προσκλησιν. ²² Χεῖρας ταχέως μηδενὶ ἐπιτίθει, μηδὲ κοινώνει ἁμαρτίαις ἀλλοτρίαις· σεαυτὸν ἀγνὸν τήρει. ²³ Μηκέτι ὑδροπότει, §ἀλλ' οἴνω ὀλίγῳ χρῶ, διὰ τὸν στόμαχόν *σου καὶ τὰς πυκνάς σου ἀσθενείας. ²⁴ Τινῶν ἀνθρώπων αἱ ἁμαρτίαι πρόδηλοί εἰσι, προάγουσαι εἰς κρίσιν· τισὶ δὲ καὶ ἐπακολουθοῦσιν. ²⁵ Ὡσαύτως καὶ τὰ †καλὰ ἔργα πρόδηλά ‡ἔστι· καὶ τὰ ἄλλως ἔχοντα κρυβῆναι οὐ §δύνανται.

6

¹ Ὅσοι εἰσὶν ὑπὸ ζυγὸν δοῦλοι, τοὺς ἰδίους δεσπότης πάσης τιμῆς ἀξίους ἠγείσθωσαν, ἵνα μὴ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ διδασκαλία βλασφημηται. ² Οἱ δὲ πιστοὺς ἔχοντες δεσπότης μὴ καταφρονεῖτωσαν, ὅτι ἀδελφοί εἰσιν· ἀλλὰ μᾶλλον δουλευέτωσαν, ὅτι πιστοὶ εἰσι καὶ ἀγαπητοὶ οἱ τῆς εὐεργεσίας ἀντιλαμβανόμενοι.

Ταῦτα δίδασκε καὶ παρακάλει. ³ Εἴ τις ἑτεροδιδασκαλεῖ, καὶ μὴ προσέρχεται ὑγιαίνουσι λόγοις, τοῖς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τῇ κατ' εὐσέβειαν διδασκαλίᾳ, ⁴ τετύφωται, μηδὲν ἐπιστάμενος, ἀλλὰ νοσῶν περὶ ζητήσεις καὶ λογομαχίας, ἐξ ὧν γίνεται φθόνος, ἔρις, βλασφημίαι, ὑπόνοιαι πονηραῖ, ⁵ *διαπαρατριβαὶ διεφθαρμένων ἀνθρώπων τὸν νοῦν, καὶ ἀπεστερημένων τῆς ἀληθείας, νομιζόντων πορισμὸν εἶναι τὴν εὐσέβειαν. †Ἀφίστασο ἀπὸ τῶν τοιούτων. ⁶ Ἔστι δὲ πορισμὸς μέγας ἡ εὐσέβεια μετὰ αὐταρκειᾶς· ⁷ οὐδὲν γὰρ εἰσηνέγκαμεν εἰς τὸν κόσμον, ‡ἤλον ὅτι οὐδὲ ἐξενεγκεῖν τι δυνάμεθα· ⁸ ἔχοντες δὲ διατροφὰς καὶ σκεπάσματα τούτοις ἀρκεσθησόμεθα. ⁹ Οἱ δὲ βουλόμενοι πλουτεῖν ἐμπίπτουσιν εἰς πειρασμὸν καὶ παγίδα καὶ ἐπιθυμίας πολλὰς ἀνοήτους καὶ βλαβεράς, αἵτινες βυθίζουσι τοὺς ἀνθρώπους εἰς ὄλεθρον καὶ ἀπώλειαν. ¹⁰ Ῥίζα γὰρ πάντων τῶν κακῶν ἔστιν ἡ φιλαργυρία· ἧς τινες ὀρεγόμενοι ἀπεπλανήθησαν ἀπὸ τῆς πίστεως, καὶ ἑαυτοὺς περιέπειραν ὀδύνας πολλαῖς.

† 5:21 κυριου ιησου χριστου | χριστου ιησου CT ‡ 5:21 προσκλησιν | προσκλισιν CT PCK TR § 5:23 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH * 5:23 σου | — CT † 5:25 καλα εργα | εργα τα καλα CT ‡ 5:25 εστι | — CT § 5:25 δυνανται | δυναται TR * 6:5 διαπαρατριβαι | παραδιατριβαι ANT TR † 6:5 αφιστασο απο των τοιουτων 92.5% | — CT 2.9% ‡ 6:7 δηλον | — CT

11 Σὺ δέ, ὦ ἄνθρωπε Στου̅ Θεοῦ, ταῦτα φεῦγε· δίωκε δὲ δικαιοσύνην, εὐσέβειαν, πίστιν, ἀγάπην, ὑπομονήν, *πραότητα. 12 Ἀγωνίζου τὸν καλὸν ἀγῶνα τῆς πίστεως, ἐπιλαβοῦ τῆς αἰωνίου ζωῆς, εἰς τῆν ἐκλήθησ, καὶ ὠμολόγησας τὴν καλὴν ὁμολογίαν ἐνώπιον πολλῶν μαρτύρων. 13 Παραγγέλλω σοι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶοποιοῦντος τὰ πάντα, καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ μαρτυρήσαντος ἐπὶ Ποντίου Σπιλάτου τὴν καλὴν ὁμολογίαν, 14 τηρῆσαί σε τὴν ἐντολὴν ἄσπιλον, *ἀνεπίληπτον, μέχρι τῆς ἐπιφανείας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, 15 ἦν καιροῖς ἰδίους δείξει ὁ μακάριος καὶ μόνος δυνάστης, ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων, καὶ Κύριος τῶν κυριευόντων, 16 ὁ μόνος ἔχων ἀθανασίαν, φῶς οἰκῶν ἀπρόσιτον, ὃν εἶδεν οὐδεὶς ἀνθρώπων, οὐδὲ ἰδεῖν δύναται· ὧ̅ τιμὴ καὶ κράτος αἰώνιον. Ἀμήν.

17 Τοῖς πλουσίοις ἐν τῷ νῦν αἰῶνι παράγγελλε, μὴ ὑψηλοφρονεῖν, μηδὲ ἠλπικέναι ἐπὶ πλοῦτου ἀδηλότητι, ἀλλ' †ἐν τῷ Θεῷ τῷ ζῶντι, τῷ παρέχοντι ἡμῖν †πάντα πλουσίως εἰς ἀπόλαυσιν. 18 ἀγαθοεργεῖν, πλουτεῖν ἐν ἔργοις καλοῖς, εὐμεταδότους εἶναι, κοινωνικούς, 19 ἀποθησαυρίζοντας ἑαυτοῖς θεμέλιον καλὸν εἰς τὸ μέλλον, ἵνα ἐπιλάβωνται τῆς Σαἰωνίου ζωῆς.

20 Ὡ̅ Τιμόθεε, τὴν *παραθήκην φύλαξον, ἐκτρεπόμενος τὰς βεβήλους κενοφωνίας καὶ ἀντιθέσεις τῆς ψευδωνύμου γνώσεως. 21 ἦν τινες ἐπαγγελλλόμενοι περὶ τὴν πίστιν ἠστόχησαν.

Ἡ χάρις †μετὰ σοῦ. †Ἀμήν. §

§ 6:11 του | — CT * 6:11 πραοτητα | πρραυπαθιαν NA SBL WH | πρραυπαθειαν TH † 6:12 ην | ην και ANT PCK TR ‡ 6:13 ζωοποιουντος | ζωογονουντος CT § 6:13 πιλατου | πειλατου WH * 6:14 ανεπιληπτον | ανεπιλημπτον CT † 6:17 εν τω θεω τω ζωντι 77.2% | επι θεω CT 1% ‡ 6:17 παντα πλουσιως | πλουσιως παντα TR § 6:19 αιωνιου | οντως CT * 6:20 παραθηκην | παρακαταθηκην ANT TR † 6:21 μετα σου | μεθ υμων CT ‡ 6:21 αμην | — CT § 6:21 The following scribal note is included in the colophons of many Greek manuscripts: Πρὸς Τιμόθεον πρώτη ἐγράφη ἀπὸ Λαοδικείας, ἧτις ἐστὶ μητρόπολις Φρυγίας τῆς Πακατιανῆς.

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Β

¹ Παῦλος, ἀπόστολος *Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ θελήματος Θεοῦ, κατ' ἐπαγγελίαν ζωῆς τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ² Τιμοθέω ἀγαπητῷ τέκνω· χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

³ Χάριν ἔχω τῷ Θεῷ, ᾧ λατρεύω ἀπὸ προγόνων ἐν καθαρᾷ συνειδήσει, ὡς ἀδιάλειπτον ἔχω τὴν περὶ σοῦ μνησίαν ἐν ταῖς δεήσεσί μου νυκτὸς καὶ ἡμέρας, ⁴ ἐπιποθῶν σε ἰδεῖν, μεμνημένος σου τῶν δακρύων, ἵνα χαρᾶς πληρωθῶ, ⁵ ὑπόμνησιν †λαμβάνων τῆς ἐν σοὶ ἀνυποκρίτου πίστεως, ἣτις ἐνώκησε πρῶτον ἐν τῇ μάμμῃ σου Λωΐδι καὶ τῇ μητρὶ σου †Εὐνίκη, πέπεισμαι δὲ ὅτι καὶ ἐν σοί. ⁶ Δι' ἣν αἰτίαν ἀναμιμνήσκω σε ἀναζωπυρεῖν τὸ χάρισμα τοῦ Θεοῦ, ὃ ἐστὶν ἐν σοὶ διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν μου. ⁷ Οὐ γὰρ ἔδωκεν ἡμῖν ὁ Θεὸς πνεῦμα δειλίας, ἀλλὰ δυνάμεως καὶ ἀγάπης καὶ σωφρονισμοῦ.

⁸ Μὴ οὖν ἐπαισχυνθῆς τὸ μαρτύριον τοῦ Κυρίου ἡμῶν, μηδὲ ἐμὲ τὸν δέσμιον αὐτοῦ· ἀλλὰ ὁμοκακοπάθησον τῷ εὐαγγελίῳ κατὰ δύναμιν Θεοῦ, ⁹ τοῦ σώσαντος ἡμᾶς καὶ καλέσαντος κλήσει ἀγία, οὐ κατὰ τὰ ἔργα ἡμῶν, ἀλλὰ *κατ' ἰδίαν πρόθεσιν καὶ χάριν τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ πρὸ χρόνων αἰωνίων, ¹⁰ φανερωθεῖσαν δὲ νῦν διὰ τῆς ἐπιφανείας τοῦ σωτῆρος ἡμῶν †Ἰησοῦ Χριστοῦ, καταργήσαντος μὲν τὸν θάνατον, φωτίσαντος δὲ ζωὴν καὶ ἀφθαρσίαν διὰ τοῦ εὐαγγελίου, ¹¹ εἰς ὃ ἐτέθη ἐγὼ κῆρυξ καὶ ἀπόστολος καὶ διδάσκαλος †ἔθνων. ¹² Δι' ἣν αἰτίαν καὶ ταῦτα πάσχω, ἀλλ' οὐκ ἐπαισχύνομαι· οἶδα γὰρ ᾧ πεπίστευκα, καὶ πέπεισμαι ὅτι δυνατὸς ἐστὶ τὴν παραθήκην μου φυλάξαι εἰς ἐκείνην τὴν ἡμέραν. ¹³ Ὑποτύπωσιν ἔχε ὑγιαίνοντων λόγων ὧν παρ' ἐμοῦ ἤκουσας, ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ¹⁴ Τὴν καλὴν ὁμοκαθήκην φύλαξον διὰ Πνεύματος Ἁγίου τοῦ ἐνοικοῦντος ἐν ἡμῖν.

¹⁵ Οἶδας τοῦτο, ὅτι ἀπεστράφησάν με πάντες οἱ ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὧν ἐστὶ *Φύγελος καὶ Ἐρμογένης. ¹⁶ Δῶν

* **1:1** ιησου χριστου | χριστου ιησου ANT CT HF † **1:5** λαμβανων | λαβων CT † **1:5** ευνικη | ευνικη PCK ST § **1:8** συγκακοπαθησον | συνκακοπαθησον TH WH * **1:9** κατ | κατα CT † **1:10** ιησου χριστου | χριστου ιησου NA WH † **1:11** εθνων 98.1% | — CT 0.9% § **1:14** παραθηκην | παρακαταθηκην TR * **1:15** φυγελος | φυγελλος ANT PCK TR

ἔλεος ὁ Κύριος τῷ Ὀνησιφόρου οἴκῳ· ὅτι πολλάκις με ἀνέψυξε, καὶ τὴν ἄλυσίν μου οὐκ ἔπαισχύνθη, ¹⁷ ἀλλὰ γενόμενος ἐν Ῥώμῃ, †σπουδαιότερον ἐζήτησέ με καὶ εὔρε — ¹⁸ δῶη αὐτῷ ὁ Κύριος εὔρεῖν ἔλεος παρὰ Κυρίου ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ—καὶ ὅσα ἐν Ἐφέσῳ διηκόνησε, βέλτιον σὺ γινώσκεις.

2

¹ Σὺ οὖν, τέκνον μου, ἐνδυναμοῦ ἐν τῇ χάριτι τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ² Καὶ ἃ ἤκουσας παρ' ἐμοῦ διὰ πολλῶν μαρτύρων, ταῦτα παράθου πιστοῖς ἀνθρώποις, οἵτινες ἱκανοὶ ἔσονται καὶ ἐτέρους διδάξαι. ³ *Σὺ οὖν κακοπάθησον ὡς καλὸς στρατιώτης †Ἰησοῦ Χριστοῦ. ⁴ Οὐδεὶς στρατευόμενος ἐμπλέκεται ταῖς τοῦ βίου †πραγματεῖαις, ἵνα τῷ στρατολογήσαντι ἀρέσῃ. ⁵ Ἐὰν δὲ καὶ ἀθλῇ τις, οὐ στεφανοῦται ἐὰν μὴ νομίμως ἀθλήσῃ. ⁶ Τὸν κοπιῶντα γεωργὸν δεῖ πρῶτον τῶν καρπῶν μεταλαμβάνειν. ⁷ Νόει Ἰᾶ λέγω· *δῶη γάρ σοι ὁ Κύριος σύνεσιν ἐν πᾶσι.

⁸ Μνημόνευε Ἰησοῦν Χριστὸν ἐγγεγερμένον ἐκ νεκρῶν, ἐκ σπέρματος †Δαυίδ, κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου· ⁹ ἐν ᾧ κακοπαθῶ μέχρι δεσμῶν, ὡς κακοῦργος· †ἀλλ' ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ οὐ δέδεται. ¹⁰ Διὰ τοῦτο πάντα ὑπομένω διὰ τοὺς ἐκλεκτούς, ἵνα καὶ αὐτοὶ σωτηρίας τύχωσι τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, μετὰ δόξης αἰωνίου. ¹¹ Πιστὸς ὁ λόγος·

εἰ γὰρ συναπεθάνομεν,
καὶ †συζηήσομεν·
¹² εἰ ὑπομένομεν,
καὶ *συμβασιλεύσομεν·
εἰ †ἀρνούμεθα,
κάκεῖνος ἀρνήσεται ἡμᾶς·
¹³ εἰ ἀπιστοῦμεν,
ἐκεῖνος πιστὸς μένει·
†ἀρνήσασθαι ἐαυτὸν οὐ δύναται.

† 1:16 επαισχυνθη | επησχυνθη PCK TR † 1:17 σπουδαιότερον 91.6% | σπουδαιως CT 3.1% * 2:3 συ ουν κακοπαθησον 93.3% | συγκακοπαθησον (συν- TH WH) NA SBL 3.9% † 2:3 ιησου χριστου | χριστου ιησου CT † 2:4 πραγματειαις | πραγματιας WH § 2:7 α | ο CT * 2:7 δωη | δωσει CT † 2:8 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH † 2:9 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH § 2:11 συζησομεν | συνησομεν TH WH * 2:12 συμβασιλευσομεν | συνβασιλευσομεν WH † 2:12 αρνουμεθα | αρνησομεθα CT † 2:13 αρνησασθαι | αρνησασθαι γαρ NA TH WH

14 Ταῦτα ὑπομίμησθε, διαμαρτυρόμενος ἐνώπιον τοῦ ἝΚυρίου μὴ λογομαχεῖν *εἰς οὐδὲν χρήσιμον, ἐπὶ καταστροφῇ τῶν ἀκούοντων. 15 Σπούδαςον σεαυτὸν δόκιμον παραστῆσαι τῷ Θεῷ, ἐργάτην ἀνεπαίσχυντον, ὀρθοτομοῦντα τὸν λόγον τῆς ἀληθείας. 16 Τὰς δὲ βεβήλους κενοφωνίας περιίτασο· ἐπὶ πλεῖον γὰρ προκόψουσιν ἀσεβείας, 17 καὶ ὁ λόγος αὐτῶν ὡς γάγγραινα νομῆν ἔξει· ὧν ἐστὶν Ὑμέναιος καὶ Φιλητός· 18 οἵτινες περὶ τὴν ἀλήθειαν ἠστόχησαν, λέγοντες ἰτὴν ἀνάστασιν ἤδη γεγονέναι, καὶ ἀνατρέπουσι τὴν τινων πίστιν. 19 Ὁ μέντοι στερεὸς θεμέλιος τοῦ Θεοῦ ἔστηκεν, ἔχων τὴν σφραγίδα ταύτην, Ἔγνω Κύριος τοὺς ὄντας αὐτοῦ, καὶ, Ἀποστήτω ἀπὸ ἀδικίας πᾶς ὁ ὀνομάζων τὸ ὄνομα ἝΚυρίου.

20 Ἐν μεγάλῃ δὲ οἰκίᾳ οὐκ ἔστι μόνον σκευὴ χρυσαῖα καὶ ἀργυρᾶ, ἀλλὰ καὶ ξύλινα καὶ ὀστράκινα, καὶ ἃ μὲν εἰς τιμὴν, ἃ δὲ εἰς ἀτιμίαν. 21 Ἐὰν οὖν τις ἐκκαθάρῃ ἑαυτὸν ἀπὸ τούτων, ἔσται σκεῦος εἰς τιμὴν, ἡγιασμένον, Ἕκαὶ εὐχρηστον τῷ δεσπότη, εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἡτοιμασμένον.

22 Τὰς δὲ νεωτερικὰς ἐπιθυμίας φεῦγε· δίωκε δὲ δικαιοσύνην, πίστιν, ἀγάπην, εἰρήνην, μετὰ τῶν ἐπικαλουμένων τὸν Κύριον ἐκ καθαρᾶς καρδίας. 23 Τὰς δὲ μωρὰς καὶ ἀπαιδεύτους ζητήσεις παραιτοῦ, εἰδὼς ὅτι γεννώσι μάχας. 24 Δοῦλον δὲ Κυρίου οὐ δεῖ μάχεσθαι, *ἀλλ' ἡπιον εἶναι πρὸς πάντας, διδακτικόν, ἀνεξίκακον, 25 ἐν ἰπρατότητι παιδεύοντα τοὺς ἀντιδιατιθεμένους· μήποτε ἄδω αὐτοῖς ὁ Θεὸς μετάνοιαν εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας, 26 καὶ ἀνανήψωσιν ἐκ τῆς τοῦ διαβόλου παγίδος, ἐζωγρημένοι ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὸ ἐκείνου θέλημα.

3

1 Τοῦτο δὲ γίνωσκε, ὅτι ἐν ἐσχάταις ἡμέραις ἐνστήσονται καιροὶ χαλεποί. 2 Ἔσονται γὰρ οἱ ἄνθρωποι φίλαυτοι, φιλάργυροι, ἀλαζόνες, ὑπερήφανοι, βλάσφημοι, γονεῦσιν ἀπειθεῖς, ἀχάριστοι, ἀνόσιοι, 3 ἄστοργοι, ἄσπονδοι, διάβολοι, ἀκρατεῖς, ἀνήμεροι, ἀφιλάγαθοι, 4 προδόται, προπετεῖς, τετυφωμένοι, φιλήδονοι μᾶλλον ἢ φιλόθεοι, 5 ἔχοντες μόρφωσιν εὐσεβείας, τὴν δὲ δύναμιν αὐτῆς ἠρνημένοι· καὶ τούτους

§ 2:14 κυριου | θεου NA WH * 2:14 εις | επ CT † 2:18 την | — SBL WH
 † 2:19 κυριου | χριστου TR § 2:21 και | — CT * 2:24 αλλ | αλλα NA²⁷
 SBL TH WH † 2:25 πραοτητι | πραυτητι CT † 2:25 δω | δωη CT

ἀποτρέπου. ⁶ Ἐκ τούτων γάρ εἰσιν οἱ *ἐνδύοντες εἰς τὰς οἰκίας, καὶ †αἰχμαλωτεύοντες †γυναικάρια σεσωρευμένα ἁμαρτίαις, ἀγόμενα ἐπιθυμίαις ποικίλαις, ⁷ πάντοτε μανθάνοντα, καὶ μηδέποτε εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν δυνάμενα. ⁸ Ὁν τρόπον δὲ Ἰανυῆς καὶ Ἰαμβρῆς ἀντέστησαν Ὡμωσῆ, οὕτω καὶ οὗτοι ἀνθίστανται τῇ ἀληθείᾳ, ἄνθρωποι κατεφθαρμένοι τὸν νοῦν, ἀδόκιμοι περὶ τὴν πίστιν. ⁹ Ἀλλ' οὐ προκόψουσιν ἐπὶ πλεῖον· ἡ γὰρ ἀνοία αὐτῶν ἕκδηλος ἔσται πᾶσιν, ὡς καὶ ἡ ἐκείνων ἐγένετο.

¹⁰ Σὺ δὲ *παρηκολούθηκας μου τῇ διδασκαλίᾳ, τῇ ἀγωγῇ, τῇ προθέσει, τῇ πίστει, τῇ μακροθυμίᾳ, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ, ¹¹ τοῖς διωγμοῖς, τοῖς παθήμασιν, οἷά μοι †ἐγένετο ἐν Ἀντιοχείᾳ, ἐν Ἰκονίῳ, ἐν Λύστροις, οἷους διωγμοὺς ὑπήνεγκα· καὶ ἐκ πάντων με †ἐρρύσατο ὁ Κύριος. ¹² Καὶ πάντες δὲ οἱ θέλοντες Ὡσεβῶς ζῆν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ διωχθήσονται. ¹³ Πονηροὶ δὲ ἄνθρωποι καὶ γόητες προκόψουσιν ἐπὶ τὸ χεῖρον, πλανῶντες καὶ πλανώμενοι. ¹⁴ Σὺ δὲ μένε ἐν οἷς ἕμαθες *καὶ ἐπιστώθης, εἰδὼς παρὰ †τίνος ἕμαθες, ¹⁵ καὶ ὅτι ἀπὸ βρέφους †τὰ ἱερὰ γράμματα οἶδας, τὰ δυνάμενά σε σοφίσει εἰς σωτηρίαν διὰ πίστεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ¹⁶ Πᾶσα γραφὴ θεόπνευστος καὶ ὠφέλιμος πρὸς διδασκαλίαν, πρὸς Ὡλεγχον, πρὸς ἐπανόρθωσιν, πρὸς παιδείαν τὴν ἐν δικαιοσύνῃ· ¹⁷ ἵνα ἄρτιος ᾦ ὁ τοῦ Θεοῦ ἄνθρωπος, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐξηρτισμένος.

4

¹ Διαμαρτύρομαι *οὖν ἐγὼ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, καὶ †τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ μέλλοντος κρίνειν ζῶντας καὶ νεκρούς, †κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ καὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ, ² κήρυξον τὸν λόγον, ἐπίστηθι εὐκαίρως, ἀκαίρως, ἔλεγχον, ἐπιτίμησον, παρακάλεσον, ἐν πάσῃ μακροθυμίᾳ καὶ διδαχῇ. ³ Ἔσται γὰρ καιρὸς ὅτε τῆς ὑγιαινούσης διδασκαλίας οὐκ

* 3:6 ενδυνοντες | ενδυνοντες PCK † 3:6 αιχμαλωτευοντες | αιχμαλωτιζοντες ANT CT PCK † 3:6 γυναικάρια | τα γυναικάρια TR § 3:8 μωυση | μωυσει ANT CT HF TR * 3:10 παρηκολουθηκας | παρηκολουθησας CT † 3:11 εγενετο | εγενοντο ANT † 3:11 ερρυσατο | ερυσατο WH § 3:12 ευσεβως ζην | ζην ευσεβως SBL TH WH * 3:14 και | και ος PCK † 3:14 τινος | τινων CT † 3:15 τα | — SBL WH § 3:16 ελεγχον | ελεγμον CT * 4:1 ουν εγω 83.5% | — CT 9% † 4:1 του κυριου ιησου χριστου | χριστου ιησου CT † 4:1 κατα | και CT

ἀνέξονται, ἀλλὰ κατὰ τὰς ἑπιθυμίας τὰς ἰδίας ἑαυτοῖς ἐπισωρεύσουσι διδασκάλους, κνηθόμενοι τὴν ἀκοήν·⁴ καὶ ἀπὸ μὲν τῆς ἀληθείας τὴν ἀκοήν ἀποστρέψουσιν, ἐπὶ δὲ τοὺς μύθους ἐκτραπήσονται.⁵ Σὺ δὲ νῆφε ἐν πᾶσι, κακοπάθησον, ἔργον ποιήσον εὐαγγελιστοῦ, τὴν διακονίαν σου πληροφόρησον.

⁶ Ἐγὼ γὰρ ἤδη σπένδομαι, καὶ ὁ καιρὸς τῆς *ἐμῆς ἀναλύσεως ἐφέστηκε.⁷ Τὸν †ἀγῶνα τὸν καλὸν ἠγώνισμαι, τὸν δρόμον τετέλεκα, τὴν πίστιν τετήρηκα·⁸ λοιπὸν, ἀπόκειται μοι ὁ τῆς δικαιοσύνης στέφανος, ὃν ἀποδώσει μοι ὁ Κύριος ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὁ δίκαιος κριτής· οὐ μόνον δὲ ἐμοί, ἀλλὰ καὶ πᾶσι τοῖς ἠγαπηκόσι τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ.

⁹ Σπούδασον ἐλθεῖν πρὸς με ταχέως·¹⁰ Δημᾶς γὰρ με †ἐγκατέλιπεν, ἀγαπήσας τὸν νῦν αἰῶνα, καὶ ἐπορεύθη εἰς Θεσσαλονίκην· Ἐκρήσκης εἰς Γαλατίαν, Τίτος εἰς Δαλματίαν.¹¹ Λουκᾶς ἐστὶ μόνος μετ' ἐμοῦ. Μάρκον ἀναλαβὼν ἄγε μετὰ σεαυτοῦ· ἔστι γὰρ μοι εὐχρηστος εἰς διακονίαν.¹² Τυχικὸν δὲ ἀπέστειλα εἰς Ἔφεσον.¹³ Τὸν *φελόνην ὃν †ἀπέλιπον ἐν Τρωάδι παρὰ Κάρπῳ, ἐρχόμενος φέρε, καὶ τὰ βιβλία, μάλιστα τὰς μεμβράνας.¹⁴ Ἀλέξανδρος ὁ χαλκεὺς πολλὰ μοι κακὰ ἐνεδείξατο· †ἀποδῶη αὐτῷ ὁ Κύριος κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ·¹⁵ ὃν καὶ σὺ φυλάσσου, λίαν γὰρ ἠάνθεσθη κατὰ τοῖς ἡμετέροις λόγοις.

¹⁶ Ἐν τῇ πρώτῃ μου ἀπολογίᾳ οὐδεὶς μοι *συμπαρεγένετο, ἀλλὰ πάντες με †ἐγκατέλιπον· μὴ αὐτοῖς λογισθεῖη.¹⁷ Ὁ δὲ Κύριός μοι παρέστη, καὶ ἐνεδυνάμωσέ με, ἵνα δι' ἐμοῦ τὸ κήρυγμα πληροφορηθῇ, καὶ †ἀκούσῃ πάντα τὰ ἔθνη· καὶ ἑρρυσθῆν ἐκ στόματος λέοντος.¹⁸ *Καὶ ῥύσεται με ὁ Κύριος ἀπὸ παντὸς ἔργου πονηροῦ, καὶ σώσει εἰς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ τὴν ἐπουράνιον· ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

¹⁹ Ἄσπασαι Πρίσκαν καὶ Ἀκύλαν, καὶ τὸν Ὀνησιφόρου οἶκον.²⁰ Ἐραστός ἔμεινεν ἐν Κορίνθῳ· Τρόφιμον δὲ

§ 4:3 επιθυμιας τας ιδιας 69.7% | ιδιας επιθυμιας CT 30.2% * 4:6 εμης αναλυσεως | αναλυσεως μου CT † 4:7 αγωνα τον καλον | καλον αγωνα CT ‡ 4:10 εγκατελιπεν | εγκατελειπεν TH WH § 4:10 κρησκης | κρισκης PCK * 4:13 φελονην | φαιλονην ANT BYZ HF NA SBL ST † 4:13 απελιπον | απελειπον TH WH ‡ 4:14 αποδωη | αποδωσει CT § 4:15 ανθεστηκε | αντεστη CT * 4:16 συμπαρεγενετο | παρεγενετο CT † 4:16 εγκατελιπον | εγκατελειπον TH WH ‡ 4:17 ακουση | ακουσωσι CT § 4:17 ερρυσθην | ερυσθην TH WH * 4:18 και | — CT

†ἀπέλιπον ἐν Μιλήτῳ ἀσθενοῦντα. ²¹ Σπούδασον πρὸ χειμῶνος ἐλθεῖν. Ἀσπάζεται σε Εὐβουλος, καὶ Πούδης, καὶ Λῖνος, καὶ Κλαυδία, καὶ οἱ ἀδελφοὶ πάντες.

²² Ὁ Κύριος †Ἰησοῦς Χριστὸς μετὰ τοῦ πνεύματός σου. Ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν. §Ἀμήν.*

† 4:20 ἀπελιπον | ἀπελειπον WH ‡ 4:22 ἰησους χριστος | — CT § 4:22
 αμην | — CT * 4:22 The following scribal note is included in the colophons of many Greek manuscripts: Πρὸς Τιμόθεον δευτέρα τῆς Ἐφεσίων ἐκκλησίας πρῶτον ἐπίσκοπον χειροτονηθέντα ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης ὅτε ἐκ δευτέρου παρέστη Παῦλος τῷ Καίσαρι Νέρωνι.

ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ

¹ Παῦλος, δοῦλος Θεοῦ, ἀπόστολος δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατὰ πίστιν ἐκλεκτῶν Θεοῦ καὶ ἐπίγνωσιν ἀληθείας τῆς κατ' εὐσέβειαν, ² ἐπ' ἐλπίδι ζωῆς αἰωνίου, ἣν ἐπηγγείλατο ὁ ἀψευδὴς Θεὸς πρὸ χρόνων αἰωνίων, ³ ἐφάνέρωσε δὲ καιροῖς ἰδίους τὸν λόγον αὐτοῦ ἐν κηρύγματι ὃ ἐπιστεύθην ἐγὼ κατ' ἐπιταγὴν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ, ⁴ Τίτω γνησίῳ τέκνῳ κατὰ κοινὴν πίστιν· χάρις, *ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρός, καὶ †Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν.

⁵ Τούτου χάριν †κατέλιπόν σε ἐν Κρήτῃ, ἵνα τὰ λείποντα ἐπιδιορθώσῃ, καὶ καταστήσῃς κατὰ πόλιν πρεσβυτέρους, ὡς ἐγὼ σοι διαταξάμην· ⁶ εἴ τίς ἐστὶν ἀνέγκλητος, μιᾶς γυναικὸς ἀνὴρ, τέκνα ἔχων πιστά, μὴ ἐν κατηγορίᾳ ἀσωτίας ἢ ἀνυπότακτα. ⁷ Δεῖ γὰρ τὸν ἐπίσκοπον ἀνέγκλητον εἶναι, ὡς Θεοῦ οἰκονόμου· μὴ αὐθάδῃ, μὴ ὀργίλου, μὴ πάροινου, μὴ πλήκτην, μὴ αἰσχροκερδῆ, ⁸ ἀλλὰ φιλόξενον, φιλάγαθον, σώφρονα, δίκαιον, ὄσιον, ἐγκρατῆ, ⁹ ἀντεχόμενον τοῦ κατὰ τὴν διδαχὴν πιστοῦ λόγου, ἵνα δυνατὸς ᾗ καὶ παρακαλεῖν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῇ ὑγιαινούσῃ, καὶ τοὺς ἀντιλέγοντας ἐλέγχειν.

¹⁰ Εἰσὶ γὰρ πολλοὶ §καὶ ἀνυπότακτοι, ματαιολόγοι καὶ φρεναπάται, μάλιστα οἱ ἐκ *περιτομῆς, ¹¹ οὓς δεῖ ἐπιστομίζειν· οἵτινες ὅλους οἴκους ἀνατρέπουσι, διδάσκοντες ἅ μὴ δεῖ, αἰσχροῦ κέρδους χάριν. ¹² Εἶπέ τις ἐξ αὐτῶν, ἴδιος αὐτῶν προφήτης,

Κρῆτες ἀεὶ ψεῦσται, κακὰ θηρία, γαστέρες ἀργαί.

¹³ Ἡ μαρτυρία αὕτη ἐστὶν ἀληθής. Δι' ἣν αἰτίαν ἔλεγχε αὐτοὺς ἀποτόμως, ἵνα ὑγιαίνωσιν ἐν τῇ πίστει, ¹⁴ μὴ προσέχοντες Ἰουδαϊκοῖς μύθοις, καὶ ἐντολαῖς ἀνθρώπων ἀποστρεφομένων τὴν ἀλήθειαν. ¹⁵ Πάντα †μὲν καθαρὰ τοῖς καθαρῶς· τοῖς δὲ †μεμιασμένοις καὶ ἀπίστοις οὐδὲν καθαρὸν· ἀλλὰ μεμίανται αὐτῶν καὶ ὁ νοῦς καὶ ἡ συνείδησις. ¹⁶ Θεὸν ὁμολογοῦσιν εἰδέναί, τοῖς δὲ ἔργοις

* 1:4 ελεος 91.3% | και CT 4.2% † 1:4 κυριου ιησου χριστου | χριστου ιησου CT ‡ 1:5 κατελιπον | απελιπον NA SBL | απειλειπον TH WH § 1:10 και | — TH WH * 1:10 περιτομης | της περιτομης CT † 1:15 μεν | — CT ‡ 1:15 μεμιασμενοις | μεμιαμμενοις ANT CT

ἀρνοῦνται, βδελυκτοὶ ὄντες καὶ ἀπειθεῖς καὶ πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἀδόκιμοι.

2

1 Σὺ δὲ λάλει ἃ πρέπει τῇ ὑγιαίνουσῃ διδασκαλίᾳ·
 2 πρεσβύτας *νηφαλέους εἶναι, σεμνοὺς, σώφρονας,
 ὑγιαίνοντας τῇ πίστει, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ·
 3 πρεσβύτιδας ὡσαύτως ἐν καταστάματι ἱεροπρεπεῖς,
 μὴ διαβόλους, †μὴ οἴνω πολλῶ δεδουλωμένας,
 καλοδιδασκάλους, 4 ἵνα ‡σωφρονίζωσι τὰς νέας
 φιλάνδρους εἶναι, φιλοτέκνους, 5 σώφρονας, ἀγνάς,
 §οἰκουρούς, ἀγαθὰς, ὑποτασσομένας τοῖς ἰδίους
 ἀνδράσιν, ἵνα μὴ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ βλασφημῆται·
 6 τοὺς νεωτέρους ὡσαύτως παρακάλει σωφρονεῖν· 7 περὶ
 πάντα σεαυτὸν παρεχόμενος τύπον καλῶν ἔργων, ἐν
 τῇ διδασκαλίᾳ *ἀδιαφθορίαν, σεμνότητα, ἀφθαρσίαν,
 8 λόγον ὑγιῆ, ἀκατάγνωστον, ἵνα ὁ ἐξ ἐναντίας ἐντραπῆ,
 μηδὲν ἔχων †περὶ ‡ἡμῶν λέγειν φαῦλον. 9 Δούλους ἰδίους
 δεσπότης ὑποτάσσεσθαι, ἐν πᾶσιν εὐαρέστους εἶναι,
 μὴ ἀντιλέγοντας, 10 μὴ νοσφιζομένους, ἀλλὰ §πιστιν
 πᾶσαν ἐνδεικνυμένους ἀγαθὴν, ἵνα τὴν διδασκαλίαν
 *τοῦ σωτήρος †ἡμῶν Θεοῦ κοσμῶσιν ἐν πᾶσιν.

11 Ἐπεφάνη γὰρ ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ ‡ἡ σωτήριος
 πᾶσιν ἀνθρώποις, 12 παιδεύουσα ἡμᾶς ἵνα, ἀρνησάμενοι
 τὴν ἀσέβειαν καὶ τὰς κοσμικὰς ἐπιθυμίας, σωφρόνως
 καὶ δικαίως καὶ εὐσεβῶς ζήσωμεν ἐν τῷ νῦν αἰῶνι,
 13 προσδεχόμενοι τὴν μακαρίαν ἐλπίδα καὶ ἐπιφάνειαν
 τῆς δόξης τοῦ μεγάλου Θεοῦ καὶ σωτήρος ἡμῶν §Ἰησοῦ
 Χριστοῦ, 14 ὃς ἔδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα λυτρώσῃται
 ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀνομίας, καὶ καθάρισις ἑαυτῷ λαὸν
 περιούσιον, ζηλωτὴν καλῶν ἔργων. 15 Ταῦτα λάλει, καὶ
 παρακάλει, καὶ ἔλεγγε μετὰ πάσης ἐπιταγῆς. Μηδεὶς
 σου περιφρονεῖτω.

3

1 Ὑπομίμησκε αὐτοὺς ἀρχαῖς *καὶ ἐξουσίαις
 ὑποτάσσεσθαι, πειθαρχεῖν, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν

* 2:2 νηφαλεους | νηφαλιους ANT BYZ CT PCK TR † 2:3 μη | μηδε SBL
 TH WH ‡ 2:4 σωφρονιζωσι | σωφρονιζουσι TH § 2:5 οικουρους |
 οικουργους CT * 2:7 αδιαφθοριαν σεμνοτητα αφθαρσιαν 68% | αφθοριαν
 σεμνοτητα CT 3.1% † 2:8 περι ημων λεγειν | λεγειν περι ημων CT ‡ 2:8
 ημων | υμων TR § 2:10 πιστιν πασαν 79.8% | πασαν πιστιν CT 8.8% * 2:10
 του | την του CT † 2:10 ημων | υμων ST ‡ 2:11 η | — CT § 2:13 ιησου
 χριστου | χριστου ιησου WH * 3:1 και | — CT

έτοιμους εἶναι, ² μηδένα βλασφημεῖν, ἀμάχους εἶναι, ἐπεικειῖς, πᾶσαν ἐνδεικνυμένους †πραότητα πρὸς πάντας ἀνθρώπους. ³ Ἡμεν γάρ ποτε καὶ ἡμεῖς ἀνόητοι, ἀπειθεῖς, πλανώμενοι, δουλεύοντες ἐπιθυμίαις καὶ ἡδοναῖς ποικίλαις, ἐν κακία καὶ φθόνῳ διάγοντες, στυγητοί, †μισοῦντες ἀλλήλους. ⁴ Ὅτε δὲ ἡ χρηστότης καὶ ἡ φιλανθρωπία ἐπεφάνη τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ, ⁵ οὐκ ἐξ ἔργων τῶν ἐν δικαιοσύνῃ §ὼν ἐποιήσαμεν ἡμεῖς, ἀλλὰ κατὰ *τὸν αὐτοῦ ἔλεον ἔσωσεν ἡμᾶς, διὰ λουτροῦ †παλιγγενεσίας καὶ ἀνακαινώσεως Πνεύματος Ἁγίου, ⁶ οὗ ἐξέχεεν ἐφ' ἡμᾶς πλουσίως, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν, ⁷ ἵνα δικαιωθέντες τῇ ἐκείνου χάριτι, κληρονόμοι †γενώμεθα κατ' ἐλπίδα ζωῆς αἰωνίου. ⁸ Πιστὸς ὁ λόγος, καὶ περὶ τούτων βούλομαί σε διαβεβαιουῖσθαι, ἵνα φροντίζωσι καλῶν ἔργων προϊστασθαι οἱ πεπιστευκότες §Θεῷ. Ταῦτά ἐστι *τὰ καλὰ καὶ ὠφέλιμα τοῖς ἀνθρώποις· ⁹ μωρὰς δὲ ζητήσεις καὶ γενεαλογίας καὶ †ἔρεις καὶ μάχας νομικὰς περιίστασο· εἰσὶ γὰρ ἀνωφελεῖς καὶ μάταιοι. ¹⁰ Αἰρετικὸν ἄνθρωπον μετὰ μίαν καὶ δευτέραν νουθεσίαν παραιτοῦ, ¹¹ εἰδὼς ὅτι ἐξέστραπται ὁ τοιοῦτος, καὶ ἀμαρτάνει, ὧν αὐτοκατάκριτος.

¹² Ὅταν πέμψω Ἀρτεμᾶν πρὸς σε ἢ Τυχικόν, σπούδασον ἐλθεῖν πρὸς με εἰς Νικόπολιν· ἐκεῖ γὰρ κέκρικα παραχειμάσαι. ¹³ Ζηναῖν τὸν νομικὸν καὶ †Ἀπολλῶ σπουδαίως πρόπεμψον, ἵνα μηδὲν αὐτοῖς λείπη. ¹⁴ Μανθανέτωσαν δὲ καὶ οἱ ἡμέτεροι καλῶν ἔργων προϊστασθαι εἰς τὰς ἀναγκαίας χρείας, ἵνα μὴ ὦσιν ἄκαρποι.

¹⁵ Ἀσπάζονται σε οἱ μετ' ἐμοῦ πάντες. Ἀσπασαι τοὺς φιλοῦντας ἡμᾶς ἐν πίστει.

Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν. §Ἀμήν.*

† 3:2 πραοτητα | πραυτητα CT † 3:3 μισουντες | μεισουντες TH § 3:5
ων | α CT * 3:5 τον αυτου ελεον | το αυτου ελεος CT † 3:5 παλιγγενεσιας
| παλιγγενεσιας TH WH † 3:7 γενωμεθα | γενηθωμεν CT § 3:8 θεω |
τω θεω ANT PCK TR * 3:8 τα | — CT † 3:9 ερεις | ερις PCK | εριν WH
‡ 3:13 απολλω | απολλων CT § 3:15 αμην | — CT * 3:15 The following
scribal note is included in the colophons of many Greek manuscripts: Πρὸς
Τίτον τῆς Κρητῶν ἐκκλησίας πρῶτον ἐπίσκοπον χειροτονηθέντα ἐγράφη
ἀπὸ Νικοπόλεως τῆς Μακεδονίας.

ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ

¹ Παῦλος δέσμιος *Χριστοῦ Ἰησοῦ, καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφός, Φιλήμονι τῷ ἀγαπητῷ καὶ συνεργῷ ἡμῶν, ² καὶ Ἀπφία τῇ †ἀγαπητῇ, καὶ Ἀρχίππῳ τῷ ‡συστρατιώτῃ ἡμῶν, καὶ τῇ κατ' οἶκόν σου ἐκκλησίᾳ· ³ χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

⁴ Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου, πάντοτε μνεΐαν σου ποιούμενος ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου, ⁵ ἀκούων σου τὴν ἀγάπην, καὶ τὴν πίστιν ἣν ἔχεις Ὡπρὸς τὸν Κύριον Ἰησοῦν καὶ εἰς πάντας τοὺς ἁγίους, ⁶ ὅπως ἡ κοινωνία τῆς πίστεώς σου ἐνεργῆς γένηται ἐν ἐπιγνώσει παντὸς ἀγαθοῦ τοῦ ἐν *ἡμῖν εἰς Χριστὸν †Ἰησοῦν. ⁷ ‡Χάριν γὰρ ἔχομεν πολλὴν καὶ παράκλησιν ἐπὶ τῇ ἀγάπῃ σου, ὅτι τὰ σπλάγχνα τῶν ἁγίων ἀναπέπαιται διὰ σοῦ, ἀδελφέ.

⁸ Διὸ πολλὴν ἐν Χριστῷ παρρησίαν ἔχων ἐπιτάσσειν σοι τὸ ἀνῆκον, ⁹ διὰ τὴν ἀγάπην μᾶλλον παρακαλῶ, τοιοῦτος ὢν ὡς Παῦλος πρεσβύτης, νυνὶ δὲ καὶ δέσμιος ὩἸησοῦ Χριστοῦ. ¹⁰ Παρακαλῶ σε περὶ τοῦ ἐμοῦ τέκνου, ὃν ἐγέννησα ἐν τοῖς δεσμοῖς *μου, Ὅνήσιμον, ¹¹ τόν ποτέ σοι ἄχρηστον, νυνὶ †δὲ σοὶ καὶ ἐμοὶ εὐχρηστον, ὃν ἀνέπεμψα· ¹² ‡σὺ δὲ αὐτόν, τοῦτ' ἔστι τὰ ἐμὰ σπλάγχνα, Ὡπροσλαβοῦ· ¹³ ὃν ἐγὼ ἐβουλόμην πρὸς ἐμαυτὸν κατέχειν, ἵνα ὑπὲρ σοῦ *διακονῆ μοι ἐν τοῖς δεσμοῖς τοῦ εὐαγγελίου· ¹⁴ χωρὶς δὲ τῆς σῆς γνώμης οὐδὲν ἠθέλησα ποιῆσαι, ἵνα μὴ ὡς κατὰ ἀνάγκην τὸ ἀγαθόν σου ἦ, ἀλλὰ κατὰ ἐκούσιον. ¹⁵ Τάχα γὰρ διὰ τοῦτο ἐχωρίσθη πρὸς ὥραν, ἵνα αἰώνιον αὐτὸν ἀπέχη· ¹⁶ οὐκέτι ὡς δοῦλον, †ἀλλ' ὑπὲρ δοῦλον, ἀδελφὸν ἀγαπητόν, μάλιστα ἐμοί, πόσω δὲ μᾶλλον σοὶ καὶ ἐν σαρκὶ καὶ ἐν Κυρίῳ.

* **1:1** χριστου ιησου 45.2% | ιησου χριστου BYZ PCK 54.5% † **1:2** αγαπητη 93.4% | αδελφη CT 5.4% ‡ **1:2** συστρατιωτη 90.8% | συστρατιωτη TH WH 4% § **1:5** προς 97.3% | εις WH 1.6% * **1:6** ημιν 64.4% | υμιν PCK TR 34.7% † **1:6** ιησουν 96.6% | — CT 2.1% ‡ **1:7** χαριν γαρ εχομεν πολλην 65.1% | χαραν γαρ εχομεν πολλην SCR 4.8% | χαραν γαρ πολλην εσχον CT 4.1% § **1:9** ιησου χριστου 91.9% | χριστου ιησου CT 6.1% * **1:10** μου 97.3% | — CT 2.5% † **1:11** δε 91.4% | δε και NA 7.5% ‡ **1:12** συ δε 93.1% | σοι CT 0.7% § **1:12** προσλαβου 91.6% | — CT 0.9% * **1:13** διακονη μοι 80% | μοι διακονη CT 12.7% † **1:16** αλλ 96.1% | αλλα SBL WH 2.8%

17 Εἰ οὖν †με ἔχεις κοινωνόν, προσλαβοῦ αὐτόν ὡς ἐμέ.
 18 Εἰ δέ τι ἠδίκησέ σε ἢ ὀφείλει, τοῦτο ἐμοὶ §ἐλλόγει.
 19 ἐγὼ Παῦλος ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρὶ, ἐγὼ ἀποτίσω· ἵνα
 μὴ λέγω σοι ὅτι καὶ σεαυτόν μοι προσοφείλεις. 20 Ναί,
 ἀδελφέ, ἐγὼ σου ὀναίμην ἐν Κυρίῳ· ἀνάπαυσόν μου τὰ
 σπλάγχνα ἐν *Κυρίῳ.

21 Πεποιθὼς τῇ ὑπακοῇ σου ἔγραψά σοι, εἰδὼς ὅτι καὶ
 ὑπὲρ †ὸ λέγω ποιήσεις. 22 Ἄμα δὲ καὶ ἐτοίμαζέ μοι ξενίαν·
 ἐλπίζω γὰρ ὅτι διὰ τῶν προσευχῶν ὑμῶν χαρισθήσομαι
 ὑμῖν.

23 †Ἀσπάζονται σε Ἐπαφρᾶς ὁ συναιχμάλωτός μου ἐν
 Χριστῷ Ἰησοῦ, 24 Μάρκος, Ἀρίσταρχος, Δημᾶς, Λουκᾶς,
 οἱ συνεργοί μου.

25 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου Σῆμῶν Ἰησοῦ *Χριστοῦ μετὰ τοῦ
 πνεύματος ὑμῶν. †Ἀμήν.‡

‡ 1:17 με 80.4% | εμε TR 16.1% § 1:18 ελλογει 92.2% | ελλογα CT 2.1%

* 1:20 κυριω 74.4% | χριστω CT 20.3% † 1:21 ο 93.9% | α CT 4% ‡ 1:23

ασπαζονται 72.8% | ασπαζεται ANT CT 25.5% § 1:25 ημων 89.4% | — NA
 SBL WH 6.7% * 1:25 χριστου 80% | — PCK 15.9% † 1:25 αμην 91.2%

| — NA SBL WH 2.3% ‡ 1:25 The following scribal note is included in the
 colophons of many Greek manuscripts: Πρὸς Φιλῆμονα ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης
 διὰ Ὀνησίμου οἰκέτου.

ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ

¹ Πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως πάλαι ὁ Θεὸς λαλήσας τοῖς πατράσιν ἐν τοῖς προφήταις, ἐπ' *ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν τούτων ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν υἱῷ, ² ὃν ἔθηκε κληρονόμον πάντων, δι' οὗ καὶ †τοὺς αἰῶνας ἐποίησεν, ³ ὃς ὢν ἀπαύγασμα τῆς δόξης καὶ χαρακτήρ τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ, φέρων τε τὰ πάντα τῷ ῥήματι τῆς δυνάμεως ‡αὐτοῦ, δι' ἑαυτοῦ καθαρισμόν ᾤποιησάμενος τῶν ἀμαρτιῶν ἡμῶν, ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τῆς μεγαλωσύνης ἐν ὑψηλοῖς, ⁴ τοσοῦτω κρείττων γενόμενος τῶν ἀγγέλων, ὅσῳ διαφορώτερον παρ' αὐτοὺς κεκληρονόμηκεν ὄνομα.

⁵ Τίτι γὰρ εἶπέ ποτε τῶν ἀγγέλων,

Υἱός μου εἶ σύ,
ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε;

Καὶ πάλιν,

Ἐγὼ ἔσομαι αὐτῷ εἰς πατέρα,
καὶ αὐτὸς ἔσται μοι εἰς υἱόν;

⁶ Ὅταν δὲ πάλιν εἰσαγάγῃ τὸν πρωτότοκον εἰς τὴν οἰκουμένην λέγει,

Καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῷ πάντες ἄγγελοι Θεοῦ.

⁷ Καὶ πρὸς μὲν τοὺς ἀγγέλους λέγει,

Ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα,
καὶ τοὺς λειτουργοὺς αὐτοῦ πυρὸς φλόγα·

⁸ πρὸς δὲ τὸν υἱόν,

Ὁ θρόνος σου, ὁ Θεός, εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ *αἰῶνος·
†ράβδος εὐθύτητος ἢ ράβδος τῆς βασιλείας ‡σου.

* **1:1** εσχάτου | εσχάτων TR † **1:2** τους αιωνας εποιησεν | εποιησε τους αιωνας CT ‡ **1:3** αὐτοῦ δι' ἑαυτοῦ 89.2% | αὐτοῦ NA TH WH 5.1% | δι' αὐτοῦ SBL 0.3% § **1:3** ποιησαμενος των αμαρτιων ημων | των αμαρτιων ποιησαμενος CT * **1:8** αιωνος | αιωνος και CT † **1:8** ραβδος ευθυτητος η 97.8% | η ραβδος της ευθυτητος CT 1.4% ‡ **1:8** σου | αυτου WH

⁹ Ἠγάπησας δικαιοσύνην, καὶ ἐμίσησας ἀνομίαν·
διὰ τοῦτο ἔχρισέ σε ὁ Θεός, ὁ Θεός σου,
ἔλαιον ἀγαλλιάσεως παρὰ τοὺς μετόχους σου.

¹⁰ Καί,

Σὺ κατ' ἀρχάς, Κύριε, τὴν γῆν ἐθεμελίωσας,
καὶ ἔργα τῶν χειρῶν σου εἰσιν οἱ οὐρανοί·

¹¹ αὐτοὶ ἀπολοῦνται, σὺ δὲ διαμένεις·

καὶ πάντες ὡς ἱμάτιον παλαιωθήσονται,

¹² καὶ ὡσεὶ περιβόλαιον ἐλίξεις ἑαυτούς,

καὶ ἀλλαγῆσονται·

σὺ δὲ ὁ αὐτὸς εἶ,

καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλείψουσι.

¹³ Πρὸς τίνα δὲ τῶν ἀγγέλων εἴρηκέ ποτε,

Κάθου ἐκ δεξιῶν μου,

ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου;

¹⁴ Οὐχὶ πάντες εἰσὶ λειτουργικὰ πνεύματα, εἰς διακονίαν
ἀποστελλόμενα διὰ τοὺς μέλλοντας κληρονομεῖν
σωτηρίαν;

2

¹ Διὰ τοῦτο δεῖ περισσοτέρως * ἡμᾶς προσέχειν τοῖς
ἀκουσθεῖσι, μήποτε † παραρρῶμεν. ² Εἰ γὰρ ὁ δι'
ἀγγέλων λαληθεὶς λόγος ἐγένετο βέβαιος, καὶ πᾶσα
παράβασις καὶ παρακοή ἔλαβεν ἔνδικον μισθαποδοσίαν,
³ πῶς ἡμεῖς ἐκφευξόμεθα τηλικαύτης ἀμελήσαντες
σωτηρίας; Ἦτις, ἀρχὴν λαβοῦσα λαλεῖσθαι διὰ τοῦ
Κυρίου, ὑπὸ τῶν ἀκουσάντων εἰς ἡμᾶς ἐβεβαιώθη,
⁴ συνεπιμαρτυροῦντος τοῦ Θεοῦ σημείοις ‡ τε καὶ τέρασι,
καὶ ποικίλαις δυνάμεσι, καὶ Πνεύματος Ἁγίου μερισμοῖς,
κατὰ τὴν αὐτοῦ θέλησιν.

⁵ Οὐ γὰρ ἀγγέλοις ὑπέταξε τὴν οἰκουμένην τὴν
μέλλουσαν, περὶ ἧς λαλοῦμεν. ⁶ Διεμαρτύρατο δέ πού
τις λέγων,

Τί ἐστιν ἄνθρωπος, ὅτι μιμηθήσκη αὐτοῦ;

Ἦ υἱὸς ἀνθρώπου, ὅτι ἐπισκέπη αὐτόν;

⁷ Ἠλάττωσας αὐτὸν βραχύ τι παρ' ἀγγέλους·

§ 1:12 αὐτους 98.8% | αὐτους ὡς ἱματιον NA SBL WH 1.2% * 2:1 ἡμας
προσεχειν | προσεχειν ἡμας CT † 2:1 παραρρῶμεν | παραρρωμεν CT
‡ 2:4 τε | — PCK

δόξη καὶ τιμῇ ἐστεφάνωσας ἑαυτόν·

⁸ πάντα ὑπέταξας ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ.

Ἐν *γὰρ τῷ ὑποτάξει †αὐτῷ τὰ πάντα, οὐδὲν ἀφήκεν αὐτῷ ἀνυπότακτον. Νῦν δὲ οὐπω ὀρώμεν αὐτῷ τὰ πάντα ὑποτεταγμένα. ⁹ Τὸν δὲ βραχὺ τι παρ' ἀγγέλους ἠλαττωμένον βλέπομεν Ἰησοῦν, διὰ τὸ πάθημα τοῦ θανάτου δόξη καὶ τιμῇ ἐστεφανωμένον, ὅπως †χάριτι Θεοῦ ὑπὲρ παντὸς γεύσῃται θανάτου.

¹⁰ Ἐπρεπε γὰρ αὐτῷ, δι' ὃν τὰ πάντα, καὶ δι' οὗ τὰ πάντα, πολλοὺς υἱοὺς εἰς δόξαν ἀγαγόντα, τὸν ἀρχηγὸν τῆς σωτηρίας αὐτῶν διὰ παθημάτων τελειῶσαι. ¹¹ Ὁ τε γὰρ ἀγιάζων καὶ οἱ ἀγιαζόμενοι, ἐξ ἑνὸς πάντες· δι' ἣν αἰτίαν οὐκ ἐπαισχύνεται ἀδελφοὺς αὐτοὺς καλεῖν, ¹² λέγων,

Ἀπαγγελῶ τὸ ὄνομά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου,
ἐν μέσῳ ἐκκλησίας ὑμνήσω σε.

¹³ Καὶ πάλιν,

Ἐγὼ ἔσομαι πεποithῶς ἐπ' αὐτῷ.

Καὶ πάλιν,

Ἴδου ἐγὼ καὶ τὰ παιδιά ἅ μοι ἔδωκεν ὁ Θεός.

¹⁴ Ἐπεὶ οὖν τὰ παιδιά κεκοινώνηκε ἑσαρκὸς καὶ αἵματος, καὶ αὐτὸς παραπλησίως μετέσχε τῶν αὐτῶν, ἵνα διὰ τοῦ θανάτου καταργήσῃ τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου, τοῦτ' ἔστι τὸν διάβολον, ¹⁵ καὶ ἀπαλλάξῃ τούτους, ὅσοι φόβῳ θανάτου διὰ παντὸς τοῦ ζῆν ἔνοχοι ἦσαν δουλείας. ¹⁶ Οὐ γὰρ δήπου ἀγγέλων ἐπιλαμβάνεται, ἀλλὰ σπέρματος Ἀβραὰμ ἐπιλαμβάνεται. ¹⁷ Ὅθεν ὤφειλε κατὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιωθῆναι, ἵνα ἐλεήμων γένηται καὶ πιστὸς ἀρχιερεὺς τὰ πρὸς τὸν Θεόν, εἰς τὸ *ἰλάσκεσθαι τὰς ἀμαρτίας τοῦ λαοῦ. ¹⁸ Ἐν ᾧ γὰρ πέπονθεν αὐτὸς πειρασθεῖς, δύναται τοῖς πειραζομένοις βοηθήσαι.

§ 2:7 αυτον 73.6% | αυτον και κατεστησας αυτον επι τα εργα των χειρων σου TR WH 26.1% * 2:8 γαρ τω | τω γαρ CT † 2:8 αυτω | — SBL ‡ 2:9

χαριτι | χωρις SBL § 2:14 σαρκος και αιματος | αιματος και σαρκος CT

* 2:17 ιλασκεσθαι | ειλασκεσθαι TH

3

¹ Ὅθεν, ἀδελφοὶ ἅγιοι, κλήσεως ἐπουρανίου μέτοχοι, κατανοήσατε τὸν ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆς ὁμολογίας ἡμῶν *Ἰησοῦν Χριστόν, ² πιστὸν ὄντα τῷ ποιήσαντι αὐτόν, ὡς καὶ †Μωϋσῆς ἐν †ὄλω τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. ³ Πλείονος γὰρ ὁδοῦ οὗτος παρὰ *Μωϋσῆν ἠξίωται, καθ' ὅσον πλείονα τιμὴν ἔχει τοῦ οἴκου ὁ κατασκευάσας αὐτόν. ⁴ Πᾶς γὰρ οἶκος κατασκευάζεται ὑπὸ τινος· ὁ δὲ †τὰ πάντα κατασκευάσας Θεός. ⁵ Καὶ †Μωϋσῆς μὲν πιστὸς ἐν ὄλω τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ὡς θεράπων, εἰς μαρτύριον τῶν λαληθησομένων· ⁶ Χριστὸς δὲ ὡς υἱὸς ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ· Σοῦ οἶκός ἐσμεν ἡμεῖς, *ἐάνπερ τὴν παρρησίαν καὶ τὸ καύχημα τῆς ἐλπίδος †μέχρι τέλους βεβαίαν κατάσχωμεν.

⁷ Διό, καθὼς λέγει τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον,

Σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε,
⁸ μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὡς ἐν τῷ
παραπικρασμῷ,

κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ πειρασμοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ,

⁹ οὐ ἐπείρασάν †με οἱ πατέρες ὑμῶν, ὁδοκίμασάν με,

καὶ εἶδον τὰ ἔργα μου *τεσσαράκοντα ἔτη.

¹⁰ Διὸ προσώχθισα τῇ γενεᾷ †ἐκεῖνη,

καὶ εἶπον, Ἄει πλανῶνται τῇ καρδίᾳ·

αὐτοὶ δὲ οὐκ ἔγνωσαν τὰς ὁδοὺς μου·

¹¹ ὡς ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου,

εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου.

¹² Βλέπετε, ἀδελφοί, μήποτε ἔσται ἔν τινι ὑμῶν καρδία
πονηρὰ ἀπιστίας ἐν τῷ ἀποστήναι ἀπὸ Θεοῦ ζῶντος·

¹³ ἀλλὰ παρακαλεῖτε ἑαυτοὺς καθ' ἐκάστην ἡμέραν,

ἄχρις οὗ τὸ σήμερον καλεῖται, ἵνα μὴ σκληρυνθῇ †ἐξ

ὑμῶν τις ἀπάτη τῆς ἀμαρτίας· ¹⁴ μέτοχοι γὰρ ὁγεγόναμεν

τοῦ Χριστοῦ, ἐάνπερ τὴν ἀρχὴν τῆς ὑποστάσεως μέχρι

τέλους βεβαίαν κατάσχωμεν· ¹⁵ ἐν τῷ λέγεσθαι,

* 3:1 ιησουν χριστον | χριστον ιησουν TR | ιησουν CT † 3:2 μωυσης
| μωυσης TR † 3:2 ολω | — SBL § 3:3 δοξης ουτος | ουτος δοξης CT

* 3:3 μωυσην | μωσην TR † 3:4 τα | — CT † 3:5 μωυσης | μωυσης TR

§ 3:6 ου | ος SBL * 3:6 εανπερ | εαν SBL TH WH † 3:6 μεχρι τελους

βεβαιαν 95.3% | — NA SBL TH 0.8% † 3:9 με | — CT § 3:9 εδοκιμασαν

με | εν δοκιμασια CT * 3:9 τεσσαρακοντα | τεσσερακοντα CT † 3:10

εκεινη | ταυτη CT † 3:13 εξ υμων τις | τις εξ υμων NA SBL TR WH § 3:14

γεγοναμεν του χριστου | του χριστου γεγοναμεν CT

Σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε,
μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὡς ἐν τῷ
παραπικρασμῷ.

16 *Τινὲς γὰρ ἀκούσαντες παρεπίκραναν, ἀλλ' οὐ
πάντες οἱ ἐξεληθόντες ἐξ Αἰγύπτου διὰ †Μωϋσέως.
17 Τίσι δὲ προσώχθισε †τεσσαράκοντα ἔτη; Οὐχὶ τοῖς
ἀμαρτήσασι, ὧν τὰ κῶλα ἔπεσεν ἐν τῇ ἐρήμῳ; 18 Τίσι
δὲ ὤμοσε μὴ εἰσελεύσεσθαι εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ, εἰ
μὴ τοῖς ἀπειθήσασι; 19 Καὶ βλέπομεν ὅτι οὐκ ἠδυνήθησαν
εἰσελθεῖν §δι' ἀπιστίαν.

4

1 Φοβηθῶμεν οὖν μήποτε καταλειπομένης ἐπαγγελίας
εἰσελθεῖν εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ, δοκῆ τις ἐξ
ὑμῶν ὑστερηκεῖναι. 2 Καὶ γὰρ ἐσμεν εὐηγγελισμένοι,
καθάπερ κάκεῖνοι· ἀλλ' οὐκ ὠφέλησεν ὁ λόγος τῆς
ἀκοῆς ἐκείνους, μὴ *συγκεκραμένους τῇ πίστει τοῖς
ἀκούσασι. 3 Εἰσερχόμεθα γὰρ εἰς †τὴν κατάπαυσιν οἱ
πιστεύσαντες, καθὼς εἴρηκεν,

Ὡς ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου,
Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου·

καίτοι τῶν ἔργων ἀπὸ καταβολῆς κόσμου γενηθέντων.
4 Εἴρηκε γὰρ πού περὶ τῆς ἐβδόμης οὕτω, Καὶ κατέπαυσεν
ὁ Θεὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων
αὐτοῦ· 5 καὶ ἐν τούτῳ πάλιν, Εἰ εἰσελεύσονται εἰς
τὴν κατάπαυσίν μου. 6 Ἐπεὶ οὖν ἀπολείπεται τιναὶς
εἰσελθεῖν εἰς αὐτήν, καὶ οἱ πρότερον εὐαγγελισθέντες
οὐκ εἰσηλθόν δι' ἀπειθειαν, 7 πάλιν τιναὶ ὀρίζει ἡμέραν,
Σήμερον, ἐν †Δαυὶδ λέγων, μετὰ τοσοῦτον χρόνον, καθὼς
§εἴρηται,

Σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε,
μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν.

8 Εἰ γὰρ αὐτοὺς Ἰησοῦς κατέπαυσεν, οὐκ ἂν περὶ
ἄλλης ἐλάλει μετὰ ταῦτα ἡμέρας. 9 Ἄρα ἀπολείπεται

* 3:16 τινὲς | τίνες ANT BYZ CT PCK † 3:16 μωυσεως | μωυσεος PCK |
μωσεως TR ‡ 3:17 τεσσαρακοντα | τεσερακοντα CT § 3:19 δι | δια
PCK * 4:2 συγκεκραμενους | συγκεκραμενος TR | συγκεκρασμενους NA
SBL | συνκεκρασμενους TH WH † 4:3 την | — SBL ‡ 4:7 δαυιδ | δαβιδ
HF TR | δαυειδ TH WH § 4:7 ειρηται | προειρηται CT

σαββατισμὸς τῷ λαῷ τοῦ Θεοῦ. ¹⁰ Ὁ γὰρ εἰσελθὼν εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ καὶ αὐτὸς κατέπαυσεν ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ, ὡσπερ ἀπὸ τῶν ιδίων ὁ Θεός.

¹¹ Σπουδάσωμεν οὖν εἰσελθεῖν εἰς ἐκείνην τὴν κατάπαυσιν, ἵνα μὴ ἐν τῷ αὐτῷ τις ὑποδείγματι πέσῃ τῆς ἀπειθείας. ¹² Ζῶν γὰρ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐνεργής, καὶ τομώτερος ὑπὲρ πᾶσαν μάχαιραν δίστομον, καὶ διϊκνούμενος ἄχρι μερισμοῦ ψυχῆς *τε καὶ πνεύματος, ἀρμῶν τε καὶ μυελῶν, καὶ κριτικὸς ἐνθυμήσεων καὶ ἐννοιῶν καρδίας. ¹³ Καὶ οὐκ ἔστι κτίσις ἀφανῆς ἐνώπιον αὐτοῦ· πάντα δὲ γυμνὰ καὶ τετραχληλισμένα τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ πρὸς ὃν ἡμῖν ὁ λόγος.

¹⁴ Ἐχοντες οὖν ἀρχιερέα μέγαν, διεληλυθότα τοὺς οὐρανοὺς, Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, κρατῶμεν τῆς ὁμολογίας. ¹⁵ Οὐ γὰρ ἔχομεν ἀρχιερέα μὴ δυνάμενον ἴσχυρα παθεῖν ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν, ἡπειραμένον δὲ κατὰ πάντα καθ' ὁμοιότητα, χωρὶς ἁμαρτίας. ¹⁶ Προσερχώμεθα οὖν μετὰ παρρησίας τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος, ἵνα λάβωμεν ἄξιον, καὶ χάριν εὐρωμεν εἰς εὐκαιρον βοήθειαν.

5

¹ Πᾶς γὰρ ἀρχιερεύς, ἐξ ἀνθρώπων λαμβανόμενος, ὑπὲρ ἀνθρώπων καθίσταται τὰ πρὸς τὸν Θεόν, ἵνα προσφέρῃ δῶρά τε καὶ θυσίας ὑπὲρ ἁμαρτιῶν· ² μετριοπαθεῖν δυνάμενος τοῖς ἀγνοοῦσι καὶ πλανωμένοις, ἐπεὶ καὶ αὐτὸς περικεῖται ἀσθένειαν· ³ καὶ *διὰ ταύτην ὀφείλει, καθὼς περὶ τοῦ λαοῦ, οὕτω καὶ περὶ ἑαυτοῦ, προσφέρειν ἡμῶν ἁμαρτιῶν. ⁴ Καὶ οὐχ ἑαυτῷ τις λαμβάνει τὴν τιμὴν, ἄλλὰ καλούμενος ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, *καθάπερ καὶ Ἰακώβ.

⁵ Οὕτω καὶ ὁ Χριστὸς οὐχ ἑαυτὸν ἐδόξασε γεννηθῆναι ἀρχιερέα, ἀλλ' ὁ λαλήσας πρὸς αὐτόν,

Υἱός μου εἶ σύ,
ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε.

⁶ Καθὼς καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει,

* 4:12 τε | — CT † 4:15 συμπαθεσαι | συνπαθεσαι TH WH ‡ 4:15
 ηπειραμενον | ηπειρασμενον CT SCR § 4:16 ελεον | ελεος CT * 5:3
 δια ταυτην 89.6% | δι αυτην CT 5.8% † 5:3 εαυτου | αυτου NA | αυτου
 SBL ‡ 5:3 υπερ 92.6% | περι CT 6.4% § 5:4 αλλα | αλλ ο HF | αλλα ο TR
 * 5:4 καθαπερ | καθωσπερ CT † 5:4 ααρων | ο ααρων TR

Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα
κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.

7 Ὃς ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, δεήσεις τε καὶ ἱκετηρίας πρὸς τὸν δυνάμενον σῶζειν αὐτὸν ἐκ θανάτου μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς καὶ δακρύων προσενέγκας, καὶ εἰσακουσθεὶς ἀπὸ τῆς εὐλαβείας, ⁸ καίπερ ὢν υἱός, ἔμαθεν ἀφ' ὧν ἔπαθε τὴν ὑπακοήν, ⁹ καὶ τελειωθεὶς ἐγένετο τοῖς ὑπακούουσιν αὐτῷ πᾶσιν αἴτιος σωτηρίας αἰωνίου. ¹⁰ προσαγορευθεὶς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἀρχιερεὺς κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.

¹¹ Περὶ οὗ πολὺς ἡμῖν ὁ λόγος καὶ δυσερμήνευτος λέγειν, ἐπεὶ νωθοὶ γέγονατε ταῖς ἀκοαῖς. ¹² Καὶ γὰρ ὀφείλοντες εἶναι διδάσκαλοι διὰ τὸν χρόνον, πάλιν χρεῖαν ἔχετε τοῦ διδάσκειν ὑμᾶς, ὅτινα τὰ στοιχεῖα τῆς ἀρχῆς τῶν λογίων τοῦ Θεοῦ· καὶ γέγονατε χρεῖαν ἔχοντες γάλακτος, *καὶ οὐ στερεᾶς τροφῆς. ¹³ Πᾶς γὰρ ὁ μετέχων γάλακτος ἄπειρος λόγου δικαιοσύνης· νήπιος γάρ ἐστι. ¹⁴ Τελείων δέ ἐστιν ἡ στερεὰ τροφή, τῶν διὰ τὴν ἔξιν τὰ αἰσθητήρια γεγυμνασμένα ἐχόντων πρὸς διάκρισιν καλοῦ τε καὶ κακοῦ.

6

¹ Διό, ἀφέντες τὸν τῆς ἀρχῆς τοῦ Χριστοῦ λόγον, ἐπὶ τὴν τελειότητα φερώμεθα, μὴ πάλιν θεμέλιον καταβαλλόμενοι μετανοίας ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, καὶ πίστεως ἐπὶ Θεόν, ² βαπτισμῶν *διδαχῆς, ἐπιθέσεώς τε χειρῶν, ἀναστάσεώς τε νεκρῶν, καὶ κρίματος αἰωνίου. ³ Καὶ τοῦτο ποιήσωμεν, ἐάνπερ ἐπιτρέπη ὁ Θεός. ⁴ Ἀδύνατον γὰρ τοὺς ἅπαξ φωτισθέντας, γευσασμένους τε τῆς δωρεᾶς τῆς ἐπουρανίου, καὶ μετόχους γεννηθέντας Πνεύματος Ἁγίου, ⁵ καὶ καλὸν γευσασμένους Θεοῦ ῥῆμα, δυνάμεις τε μέλλοντος αἰῶνος, ⁶ καὶ παραπεσόντας, πάλιν ἀνακαινίζειν εἰς μετάνοιαν, ἀνασταυροῦντας ἑαυτοῖς τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ καὶ παραδειγματίζοντας. ⁷ Γῆ γὰρ ἡ πιοῦσα τὸν ἐπ' αὐτῆς ἑπολλάκις ἐρχόμενον ὑετόν, καὶ τίκτουσα βοτάνην εὐθετον ἐκείνοις δι' οὓς καὶ γεωργεῖται, μεταλαμβάνει εὐλογίας ἀπὸ τοῦ Θεοῦ·

‡ 5:9 τοις υπακουουσιν αυτω πασιν | πασι τοις υπακουουσιν αυτω CT

§ 5:12 τίνα | τινα NA SBL WH * 5:12 και | — SBL TH WH * 6:2 διδαχης | διδαχην SBL WH † 6:2 τε | — WH ‡ 6:3 ποιησωμεν | ποιησομεν ANT

CT PCK TR § 6:7 πολλακις ερχομενον | ερχομενον πολλακις CT

⁸ ἐκφέρουσα δὲ ἀκάνθας καὶ τριβόλους, ἀδόκιμος καὶ κατάρως ἐγγύς, ἥς τὸ τέλος εἰς καῦσιν.

⁹ Πεισθέντες δὲ περὶ ὑμῶν, ἀγαπητοί, τὰ *κρείσσονα καὶ ἐχόμενα σωτηρίας, εἰ καὶ οὕτω λαλοῦμεν· ¹⁰ οὐ γὰρ ἄδικος ὁ Θεὸς ἐπιλαθέσθαι τοῦ ἔργου ὑμῶν, καὶ †τοῦ κόπου τῆς ἀγάπης ἥς ‡ἐνεδειξασθε εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, διακονήσαντες τοῖς ἁγίοις καὶ διακονοῦντες. ¹¹ Ἐπιθυμοῦμεν δὲ ἕκαστον ὑμῶν τὴν αὐτὴν ἐνδείκνυσθαι σπουδὴν πρὸς τὴν πληροφορίαν τῆς ἐλπίδος ἄχρι τέλους· ¹² ἵνα μὴ νωθροὶ γένησθε, μιμηταὶ δὲ τῶν διὰ πίστεως καὶ μακροθυμίας κληρονομοῦντων τὰς ἐπαγγελίας.

¹³ Τῷ γὰρ Ἀβραὰμ ἐπαγγειλάμενος ὁ Θεός, ἐπεὶ κατ' οὐδενὸς εἶχε μείζονος ὁμόσαι, ὤμοσε καθ' ἑαυτοῦ, ¹⁴ λέγων, Ὡς μὴ ἐυλογῶν ἐυλογήσω σε, καὶ πληθύνων πληθυνῶ σε. ¹⁵ Καὶ οὕτω μακροθυμήσας ἐπέτυχεν τῆς ἐπαγγελίας. ¹⁶ Ἄνθρωποι *μὲν γὰρ κατὰ τοῦ μείζονος ὁμνύουσι, καὶ πάσης αὐτοῖς ἀντιλογίας πέρας εἰς βεβαίωσιν ὁ ὄρκος. ¹⁷ Ἐν ᾧ περισσώτερον βουλόμενος ὁ Θεὸς ἐπιδειξάτω τοῖς κληρονόμοις τῆς ἐπαγγελίας τὸ ἀμετάθετον τῆς βουλῆς αὐτοῦ, ἐμεσίτευσεν ὄρκω, ¹⁸ ἵνα διὰ δύο πραγμάτων ἀμεταθέτων, ἐν οἷς ἀδύνατον ψεύσασθαι †Θεόν, ἰσχυρὰν παράκλησιν ἔχωμεν οἱ καταφυγόντες κρατῆσαι τῆς προκειμένης ἐλπίδος· ¹⁹ ἢ ὡς ἄγκυραν ἔχομεν τῆς ψυχῆς ἀσφαλῆ τε καὶ βεβαίαν, καὶ εἰσερχομένην εἰς τὸ ἐσώτερον τοῦ καταπετάσματος· ²⁰ ὅπου πρόδρομος ὑπὲρ ἡμῶν εἰσηλθεν Ἰησοῦς, κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ ἀρχιερεὺς γενόμενος εἰς τὸν αἰῶνα.

7

¹ Οὗτος γὰρ ὁ Μελχισεδέκ, βασιλεὺς Σαλήμ, ἱερεὺς τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου, ὁ συναντήσας Ἀβραὰμ ὑποστρέφοντι ἀπὸ τῆς κοπῆς τῶν βασιλέων καὶ ἐυλόγησας αὐτόν, ² ᾧ καὶ δεκάτην ἀπὸ πάντων ἐμέρισεν Ἀβραὰμ—πρώτου μὲν ἐρμηνευόμενος βασιλεὺς δικαιοσύνης, ἔπειτα δὲ καὶ βασιλεὺς Σαλήμ, ὃ ἐστὶ βασιλεὺς εἰρήνης· ³ ἀπάτωρ, ἀμήτωρ, ἀγενεαλόγητος, μήτε ἀρχὴν ἡμερῶν μήτε ζωῆς τέλος ἔχων, ἀφωμοιωμένος δὲ τῷ υἱῷ τοῦ Θεοῦ—μένει ἱερεὺς εἰς τὸ διηνεκές.

⁴ Θεωρεῖτε δὲ πηλίκος οὗτος, ᾧ * καὶ δεκάτην Ἀβραὰμ

* 6:9 κρείσσονα | κρειττονα ANT TR † 6:10 του κοπου 86.6% | — CT 8.6%
 ‡ 6:10 ενεδειξασθε | ενδειξασθε HF SCR § 6:14 η | ει CT * 6:16 μεν |
 — CT † 6:18 θεου | τον θεου NA * 7:4 και | — SBL WH

ἔδωκεν ἐκ τῶν ἀκροθινίων ὁ πατριάρχης. ⁵ Καὶ οἱ μὲν ἐκ τῶν υἱῶν †Λευὶ τὴν †ιερατείαν λαμβάνοντες ἐντολὴν ἔχουσιν §ἀποδεκατοῦν τὸν λαὸν κατὰ τὸν νόμον, τοῦτ' ἔστι τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν, καίπερ ἐξεληλυθότας ἐκ τῆς ὀσφύος Ἀβραάμ· ⁶ ὁ δὲ μὴ γενεαλογούμενος ἐξ αὐτῶν δεδεκάτωκε *τὸν Ἀβραάμ, καὶ τὸν ἔχοντα τὰς ἐπαγγελίας εὐλόγηκε. ⁷ Χωρὶς δὲ πάσης ἀντιλογίας, τὸ ἔλαττον ὑπὸ τοῦ κρείττονος εὐλογεῖται. ⁸ Καὶ ὧδε μὲν δεκάτας ἀποθνήσκοντες ἄνθρωποι λαμβάνουσι· ἐκεῖ δέ, μαρτυρούμενος ὅτι ζῆ. ⁹ Καί, ὡς ἔπος εἶπεῖν, †διὰ Ἀβραάμ καὶ †Λευὶ ὁ δεκάτας λαμβάνων δεδεκάτῳται· ¹⁰ ἔτι γὰρ ἐν τῇ ὀσφύϊ τοῦ πατρὸς ἦν, ὅτε συνήνητησεν αὐτῷ §Ὁ Μελχισεδέκ.

¹¹ Εἰ μὲν οὖν τελείωσις διὰ τῆς *Λευϊτικῆς ἱερωσύνης ἦν —ὁ λαὸς γὰρ ἐπ' αὐτῇ νενομοθέτητο —τίς ἔτι χρεία, κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ ἕτερον ἀνίστασθαι ἱερέα, καὶ οὐ κατὰ τὴν τάξιν Ἀαρῶν λέγεσθαι; ¹² Μετατιθεμένης γὰρ τῆς ἱερωσύνης, ἐξ ἀνάγκης καὶ νόμου μετάθεσις γίνεται. ¹³ Ἐφ' ὃν γὰρ λέγεται ταῦτα, φυλῆς ἐτέρας μετέσχηκεν, ἀφ' ἧς οὐδεὶς προσέσχηκε τῷ θυσιαστηρίῳ. ¹⁴ Πρόδηλον γὰρ ὅτι ἐξ Ἰούδα ἀνατέταλκεν ὁ Κύριος ἡμῶν, εἰς ἣν φυλὴν †οὐδὲν περὶ ἱερωσύνης Μωϋσῆς ἐλάλησε.

¹⁵ Καὶ περισσώτερον ἔτι κατάδηλόν ἐστίν, εἰ κατὰ τὴν ὁμοίότητα Μελχισεδέκ ἀνίσταται ἱερεὺς ἕτερος, ¹⁶ ὃς οὐ κατὰ νόμον ἐντολῆς §σαρκικῆς γέγονεν, ἀλλὰ κατὰ δύναμιν ζωῆς ἀκαταλύτου· ¹⁷ *μαρτυρεῖ γὰρ ὅτι

Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα
κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.

¹⁸ Ἀθέτησις μὲν γὰρ γίνεται προαγούσης ἐντολῆς, διὰ τὸ αὐτῆς ἀσθενὲς καὶ ἀνωφελές· ¹⁹ οὐδὲν γὰρ ἐτελείωσεν ὁ νόμος, ἐπεισαγωγὴ δὲ κρείττονος ἐλπίδος, δι' ἧς ἐγγίζομεν τῷ Θεῷ.

† 7:5 λειυ | λειυει TH WH † 7:5 ιερατειαν | ιερατιαν WH § 7:5 αποδεκατουν | αποδεκατοιυ WH * 7:6 τον | — CT † 7:9 δια | δι CT † 7:9 λειυ | λειυεις TH WH § 7:10 ο | — CT * 7:11 λειυιτικης | λειυιτικης TH WH † 7:11 αυτη νενομοθετητο | αυτης νενομοθετηται CT † 7:14 ουδεν περι ιερωσυνης μωυσης 63.4% | ουδεν περι ιερωσυνης μωυσης TR 20.2% | περι ιερων ουδεν μωυσης CT 1.5% § 7:16 σαρκικης | σαρκινης CT PCK * 7:17 μαρτυρει | μαρτυρεται CT

²⁰ Καὶ καθ' ὅσον οὐ χωρὶς ὀρκωμοσίας—οἱ μὲν γὰρ χωρὶς ὀρκωμοσίας εἰσὶν ἱερεῖς γεγονότες, ²¹ ὁ δὲ †μετὰ ὀρκωμοσίας, διὰ τοῦ λέγοντος πρὸς αὐτόν,

Ὡμοσε Κύριος
καὶ οὐ μεταμεληθήσεται,
Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα
‡κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ—

²² κατὰ Στοσοῦτον κρείττονος διαθήκης γέγονεν ἔγγυος Ἰησοῦς.

²³ Καὶ οἱ μὲν πλείονές εἰσι γεγονότες ἱερεῖς, διὰ τὸ θανάτῳ κωλύεσθαι παραμένειν· ²⁴ ὁ δέ, διὰ τὸ μένειν αὐτόν εἰς τὸν αἰῶνα, ἀπαράβατον ἔχει τὴν ἱερωσύνην. ²⁵ Ὅθεν καὶ σώζειν εἰς τὸ παντελὲς δύναται τοὺς προσερχομένους δι' αὐτοῦ τῷ Θεῷ, πάντοτε ζῶν εἰς τὸ ἐντυγχάνειν ὑπὲρ αὐτῶν.

²⁶ Τοιοῦτος γὰρ ἡμῖν *ἔπρεπεν ἀρχιερεύς, ὅσιος, ἄκακος, ἀμίαντος, κεχωρισμένος ἀπὸ τῶν ἀμαρτωλῶν, καὶ ὑψηλότερος τῶν οὐρανῶν γενόμενος· ²⁷ ὃς οὐκ ἔχει καθ' ἡμέραν ἀνάγκην, ὡσπερ οἱ ἀρχιερεῖς, πρότερον ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἀμαρτιῶν θυσίας ἀναφέρειν, ἔπειτα τῶν τοῦ λαοῦ· τοῦτο γὰρ ἐποίησεν ἐφάπαξ, ἑαυτὸν ἀνενέγκας. ²⁸ Ὁ νόμος γὰρ ἀνθρώπους καθίστησιν ἀρχιερεῖς, ἔχοντας ἀσθένειαν· ὁ λόγος δὲ τῆς ὀρκωμοσίας τῆς μετὰ τὸν νόμον, υἱὸν εἰς τὸν αἰῶνα τετελειωμένον.

8

¹ Κεφάλαιον δὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις· τοιοῦτον ἔχομεν ἀρχιερέα, ὃς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλωσύνης ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ² τῶν ἁγίων λειτουργός, καὶ τῆς σκηνῆς τῆς ἀληθινῆς, ἣν ἐπηξεν ὁ Κύριος, *καὶ οὐκ ἄνθρωπος· ³ πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς εἰς τὸ προσφέρειν δῶρά τε καὶ θυσίας καθίσταται· ὅθεν ἀναγκαῖον ἔχειν τι καὶ τοῦτον ὁ †προσενέγκη. ⁴ Εἰ μὲν ‡γὰρ ἦν ἐπὶ γῆς, οὐδ' ἂν ἦν ἱερεὺς, ὄντων Στῶν ἱερέων τῶν προσφερόντων κατὰ *τὸν νόμον τὰ δῶρα, ⁵ οἵτινες ὑποδείγματι καὶ σκιᾷ λατρεύουσι τῶν ἐπουρανίων, καθὼς κεχηρημάτισται

† 7:21 μετὰ | μετ TH ‡ 7:21 κατα την ταξιν μελχισεδεκ 97.8% | — CT 1.9%
§ 7:22 τοσουτον | τοσουτο και NA TH WH | τοσουτο SBL * 7:26 επρεπεν
| και επρεπεν CT * 8:2 και | — CT † 8:3 προσενεγκη | προσενεγκοι PCK
‡ 8:4 γαρ | ουν CT § 8:4 των ιερων 90.9% | — CT 4.6% * 8:4 τον | — CT

†Μωϋσῆς μέλλων ἐπιτελεῖν τὴν σκηνήν, Ὅρα, γάρ φησι, ‡ποιήσεις πάντα κατὰ τὸν τύπον τὸν δειχθέντα σοι ἐν τῷ ὄρει. ⁶ §Νυνὶ δὲ διαφορωτέρας *τέτυχε λειτουργίας, ὅσω καὶ κρείττονός ἐστι διαθήκης μεσίτης, ἥτις ἐπὶ κρείττοσιν ἐπαγγελίας νενομοθέτηται.

⁷ Εἰ γὰρ ἡ πρώτη ἐκείνη ἦν ἄμεμπτος, οὐκ ἂν δευτέρας ἐζητεῖτο τόπος. ⁸ Μεμφόμενος γὰρ †αὐτοῖς λέγει,

Ἰδού, ἡμέραι ἔρχονται, λέγει Κύριος, καὶ συντελέσω ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραὴλ

καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰούδα διαθήκην καινήν·

⁹ οὐ κατὰ τὴν διαθήκην ἣν ἐποίησα τοῖς πατράσιν αὐτῶν ἐν ἡμέρᾳ ἐπιλαβομένου μου τῆς χειρὸς αὐτῶν ἐξαγαγεῖν αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου·

ὅτι αὐτοὶ οὐκ ἐνέμειναν ἐν τῇ διαθήκῃ μου,

κἀγὼ ἠμέλησα αὐτῶν, λέγει Κύριος.

¹⁰ Ὅτι αὕτη ἡ διαθήκη ἦν διαθήσομαι τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ

μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει Κύριος,

διδούς νόμους μου εἰς τὴν διάνοιαν αὐτῶν,

καὶ ἐπὶ καρδίας αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτούς·

καὶ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς Θεόν,

καὶ αὐτοὶ ἔσονται μοι εἰς λαόν.

¹¹ Καὶ οὐ μὴ διδάξωσιν ἕκαστος τὸν ‡πολίτην αὐτοῦ,

καὶ ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, λέγων, Γνωθὶ τὸν Κύριον·

ὅτι πάντες εἰδήσουσί με,

ἀπὸ μικροῦ §αὐτῶν ἕως μεγάλου αὐτῶν.

¹² Ὅτι *ἴλεως ἔσομαι ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν,

καὶ τῶν ἀμαρτιῶν αὐτῶν †καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῶ ἔτι.

¹³ Ἐν τῷ λέγειν, Καινήν, πεπαλαίωκε τὴν πρώτην. Τὸ δὲ παλαιούμενον καὶ γηράσκον, ἐγγὺς ἀφανισμοῦ.

9

¹ Εἶχε μὲν οὖν *καὶ ἡ †πρώτη δικαιώματα λατρείας, τό τε ἅγιον κοσμικόν. ² Σκηνὴ γὰρ κατεσκευάσθη ἡ πρώτη, ἐν ἣ ἡ τε λυχνία καὶ ἡ τράπεζα καὶ ἡ

† 8:5 μωυσης | μωυσης TR ‡ 8:5 ποιησεις | ποιησης TR § 8:6 νυνι | νυν WH * 8:6 τετυχε | τετευχε ANT PCK TH TR † 8:8 αυτοις | αυτους NA SBL WH ‡ 8:11 πολιτην | πλησιον PCK TR § 8:11 αυτων | — CT * 8:12 ιλεως | ειλεως TH † 8:12 και των ανομιων αυτων 90.6% | — CT 3.5% * 9:1 και | — SBL † 9:1 πρωτη | πρωτη σκηνη ANT ST

πρόθεσις τῶν ἄρτων, ἣτις λέγεται ἅγια. ³ Μετὰ δὲ τὸ δεύτερον καταπέτασμα σκηνῆ ἢ λεγομένη ἅγια ἀγίων, ⁴ χρυσοῦν ἔχουσα θυμιατήριον, καὶ τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης περικεκαλυμμένην πάντοθεν χρυσίῳ, ἐν ἣ ἰστάμνος χρυσῆ ἔχουσα τὸ μάννα, καὶ ἡ ῥάβδος Ἀαρὼν ἢ βλαστήσασα, καὶ αἱ πλάκες τῆς διαθήκης. ⁵ ὑπεράνω δὲ αὐτῆς †Χερουβὶμ δόξης κατασκιάζοντα τὸ ἰλαστήριον· περὶ ὧν οὐκ ἔστι νῦν λέγειν κατὰ μέρος.

⁶ Τούτων δὲ οὕτω κατεσκευασμένων, εἰς μὲν τὴν πρώτην σκηνὴν διὰ παντὸς εἰσίσαισι οἱ ἱερεῖς, τὰς λατρείας ἐπιτελοῦντες. ⁷ εἰς δὲ τὴν δευτέραν ἅπαξ τοῦ ἔνιαυτοῦ μόνος ὁ ἀρχιερεὺς, οὐ χωρὶς αἵματος, ὃ προσφέρει ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῶν τοῦ λαοῦ ἀγνοημάτων. ⁸ τοῦτο δηλοῦντος τοῦ Πνεύματος τοῦ Ἁγίου, μήπω πεφανερῶσθαι τὴν τῶν ἀγίων ὁδόν, ἔτι τῆς πρώτης σκηνῆς ἐχούσης στάσιν. ⁹ ἣτις παραβολὴ εἰς τὸν καιρὸν τὸν ἐνεστηκότα, καθ' ὃν δῶρά τε καὶ θυσίαι προσφέρονται, μὴ δυνάμεναι κατὰ συνείδησιν τελειῶσαι τὸν λατρεύοντα, ¹⁰ μόνου ἐπὶ βρώμασι καὶ πόμασι καὶ διαφόροις βαπτισμοῖς *καὶ δικαιώμασι σαρκός, μέχρι καιροῦ διορθώσεως ἐπικείμενα.

¹¹ Χριστὸς δὲ παραγενόμενος ἀρχιερεὺς τῶν †μελλόντων ἀγαθῶν, διὰ τῆς μείζονος καὶ τελειοτέρας σκηνῆς, οὐ χειροποιήτου, τοῦτ' ἔστιν, οὐ ταύτης τῆς κτίσεως, ¹² οὐδὲ δι' αἵματος τράγων καὶ μόσχων, διὰ δὲ τοῦ ἰδίου αἵματος εἰσηλθεν ἐφάπαξ εἰς τὰ ἅγια, αἰώνιαν λύτρωσιν †εὐράμενος. ¹³ Εἰ γὰρ τὸ αἷμα Ὑταύρων καὶ τράγων, καὶ σποδὸς δαμάλεως ῥαντίζουσα τοὺς κεκοινωμένους, ἀγιάζει πρὸς τὴν τῆς σαρκὸς καθαρότητα, ¹⁴ πόσω μᾶλλον τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ, ὃς διὰ πνεύματος *αἰωνίου ἑαυτὸν προσήνεγκεν ἄμωμον τῷ Θεῷ, καθαρῆ τὴν συνείδησιν †ὑμῶν ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, εἰς τὸ λατρεύειν Θεῷ ζῶντι;

¹⁵ Καὶ διὰ τοῦτο διαθήκης καινῆς μεσίτης ἐστίν, ὅπως, θανάτου γενομένου εἰς ἀπολύτρωσιν τῶν ἐπὶ τῇ πρώτῃ διαθήκῃ παραβάσεων, τὴν ἐπαγγελίαν λάβωσιν οἱ κεκλημένοι τῆς αἰωνίου κληρονομίας. ¹⁶ Ὅπου γὰρ διαθήκη, θάνατον ἀνάγκη φέρεσθαι τοῦ διαθεμένου.

‡ 9:5 χερουβιμ | χερουβιν NA SBL TH | χερουβειν WH § 9:9 ον | ην CT
 * 9:10 και δικαιωμασι 93.2% | δικαιωματα CT 4.2% † 9:11 μελλοντων 97%
 | γενομενων NA SBL WH 0.9% ‡ 9:12 ευραμενος | ευρομενος PCK § 9:13
 ταυρων και τραγων | τραγων και ταυρων CT * 9:14 αιωνιου | αγιου PCK
 † 9:14 υμων | ημων NA SBL WH

17 Διαθήκη γὰρ ἐπὶ νεκροῖς βεβαία, ἐπεὶ μήποτε ἰσχύει ὅτε ζῆ ὁ διαθέμενος. 18 Ὅθεν σουδ' ἡ πρώτη χωρὶς αἵματος *ἐγκεκαίνισται. 19 Λαληθείσης γὰρ πάσης ἐντολῆς κατὰ νόμον ὑπὸ Μωϋσέως παντὶ τῷ λαῷ, λαβὼν τὸ αἷμα τῶν μόσχων ἄκαὶ τράγων, μετὰ ὕδατος καὶ ἐρίου κοκκίνου καὶ ὑσώπου, αὐτό τε τὸ βιβλίον καὶ πάντα τὸν λαὸν *ἐρράντισε, 20 λέγων, Τοῦτο τὸ αἷμα τῆς διαθήκης ἧς ἐνετείλατο πρὸς ὑμᾶς ὁ Θεός. 21 Καὶ τὴν σκηνὴν δὲ καὶ πάντα τὰ σκεύη τῆς λειτουργίας τῷ αἵματι ὁμοίως ἐρράντισε. 22 Καὶ σχεδὸν ἐν αἵματι πάντα καθαρίζεται κατὰ τὸν νόμον, καὶ χωρὶς αἱματεκχυσίας οὐ γίνεται ἄφεσις.

23 Ανάγκη οὖν τὰ μὲν ὑποδείγματα τῶν ἐν τοῖς οὐρανοῖς, τούτοις καθαρίζεσθαι, αὐτὰ δὲ τὰ ἐπουράνια κρείττοσι θυσίαις παρὰ ταύτας. 24 Οὐ γὰρ εἰς χειροποίητα ἅγια εἰσηλθεν ὁ Χριστός, ἀντίτυπα τῶν ἀληθινῶν, ἀλλ' εἰς αὐτὸν τὸν οὐρανόν, νῦν ἐμφανισθῆναι τῷ προσώπῳ τοῦ Θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶν. 25 οὐδ' ἵνα πολλάκις προσφέρῃ ἑαυτόν, ὡσπερ ὁ ἀρχιερεὺς εἰσέρχεται εἰς τὰ ἅγια κατ' ἐνιαυτὸν ἐν αἵματι ἀλλοτρίῳ. 26 ἐπεὶ ἔδει αὐτὸν πολλάκις παθεῖν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. *νῦν δὲ ἅπαξ ἐπὶ συντελείᾳ τῶν αἰώνων εἰς ἀθέτησιν ἁμαρτίας διὰ τῆς θυσίας αὐτοῦ πεφανέρωται. 27 Καὶ καθ' ὅσον ἀπόκειται τοῖς ἀνθρώποις ἅπαξ ἀποθανεῖν, μετὰ δὲ τοῦτο κρίσις. 28 οὕτω καὶ ὁ Χριστός, ἅπαξ προσενεχθεὶς εἰς τὸ πολλῶν ἀνευγεῖν ἁμαρτίας, ἐκ δευτέρου χωρὶς ἁμαρτίας ὀφθήσεται τοῖς αὐτὸν ἀπεκδεχομένοις, εἰς σωτηρίαν.

10

1 Σκιὰν γὰρ ἔχων ὁ νόμος τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, οὐκ αὐτὴν τὴν εἰκόνα τῶν πραγμάτων, κατ' ἐνιαυτὸν ταῖς αὐταῖς θυσίαις ἃς προσφέρουσιν εἰς τὸ διηνεκές, οὐδέποτε *δύνανται τοὺς προσερχομένους τελειῶσαι. 2 Ἐπεὶ οὐκ ἂν ἐπαύσαντο προσφερόμενοι, διὰ τὸ μηδεμίαν ἔχειν ἔτι συνείδησιν ἁμαρτιῶν τοὺς

‡ 9:17 μηποτε | μη τοτε WH § 9:18 ουδ | ουδε CT PCK * 9:18
 εγκεκαίνισται | ενκεκαίνισται TH WH † 9:19 νομον | του νομον ANT
 CT ‡ 9:19 μωυσεως | μωυσεος PCK § 9:19 και τραγων 77.5% | και των
 τραγων NA TH WH 5% | — SBL 16.4% * 9:19 ερραντισε | εραντισε SBL
 TH WH † 9:21 ερραντισε | εραντισε SBL TH WH ‡ 9:24 αγια εισηλθεν
 | εισηλθεν αγια CT § 9:24 ο | — CT * 9:26 νυν | νυι CT † 9:26
 αμαρτιας | της αμαρτιας NA WH ‡ 9:28 και | — TR * 10:1 δυνανται |
 δυναται ANT NA PCK SBL TR

λατρεύοντας, ἅπαξ †κεκαθαρμένους; ³ Ἄλλ' ἐν αὐταῖς ἀνάμνησις ἁμαρτιῶν κατ' ἐνιαυτόν· ⁴ ἀδύνατον γὰρ αἷμα ταύρων καὶ τράγων ἀφαιρεῖν ἁμαρτίας.

⁵ Διὸ εἰσερχόμενος εἰς τὸν κόσμον λέγει,

Θυσίαν καὶ προσφορὰν οὐκ ἠθέλησας,
σῶμα δὲ κατηρτίσω μοι·

⁶ ὀλοκαυτώματα καὶ περὶ ἁμαρτίας
οὐκ εὐδόκησας·

⁷ τότε εἶπον, Ἴδού, ἤκω—

ἐν κεφαλίδι βιβλίου γέγραπται περὶ ἐμοῦ—
τοῦ ποιῆσαι, ὁ Θεός, τὸ θέλημά σου.

⁸ Ἀνώτερον λέγων ὅτι †Θυσίαν καὶ προσφορὰν καὶ ὀλοκαυτώματα καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ ἠθέλησας, οὐδὲ εὐδόκησας—αἴτινες κατὰ §τὸν νόμον προσφέρονται—

⁹ τότε εἶρηκεν, Ἴδού, ἤκω τοῦ ποιῆσαι, *ὁ Θεός, τὸ θέλημά σου. Ἀναιρεῖ τὸ πρῶτον, ἵνα τὸ δεύτερον στήσῃ. ¹⁰ Ἐν ᾧ θελήματι ἡγιασμένοι ἐσμέν, †οἱ διὰ τῆς προσφορᾶς τοῦ σώματος †Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπάπαξ.

¹¹ Καὶ πᾶς μὲν ἱερεὺς ἔστηκε καθ' ἡμέραν λειτουργῶν, καὶ τὰς αὐτὰς πολλάκις προσφέρων θυσίας, αἴτινες οὐδέποτε δύνανται περιλεῖν ἁμαρτίας· ¹² §αὐτὸς δὲ μίαν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν προσενέγκας θυσίαν εἰς τὸ διηνεκές, ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ, ¹³ τὸ λοιπὸν ἐκδεχόμενος ἕως τεθῶσιν οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν αὐτοῦ. ¹⁴ Μιᾶ γὰρ προσφορᾶ τετελείωκεν εἰς τὸ διηνεκές τοὺς ἁγιαζομένους.

¹⁵ Μαρτυρεῖ δὲ ἡμῖν καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον· μετὰ γὰρ τὸ *προειρηκέναι,

¹⁶ Αὕτη ἡ διαθήκη ἦν διαθήσομαι πρὸς αὐτοὺς
μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκεῖνας, λέγει Κύριος,
διδούς νόμους μου ἐπὶ καρδίας αὐτῶν,
καὶ ἐπὶ †τῶν διανοιῶν αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτούς·

¹⁷ καὶ

† 10:2 κεκαθαρμενους | κεκαθαρισμενους CT † 10:8 θυσιαν και προσφοραν | θυσιας και προσφορας CT § 10:8 τον | — CT * 10:9 ο θεος 71.2% | — CT 14.6% † 10:10 οι | — ANT CT SCR † 10:10 ιησου | του ιησου ANT TR § 10:12 αυτος | ουτος CT * 10:15 προειρηκεναι | ειρηκεναι CT † 10:16 των διανοιων 89.7% | την διανοιαν CT 3.6%

τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν οὐ μὴ
‡μνησθῶ ἔτι.

18 Ὅπου δὲ ἄφεσις τούτων, οὐκέτι προσφορὰ περὶ
ἁμαρτίας.

19 Ἐχοντες οὖν, ἀδελφοί, παρρησίαν εἰς τὴν εἴσοδον
τῶν ἁγίων ἐν τῷ αἵματι Ἰησοῦ, 20 ἦν ἐνεκαίνισεν ἡμῖν
ὁδὸν πρόσφατον καὶ ζῶσαν, διὰ τοῦ καταπετάσματος,
τοῦτ' ἔστι, τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, 21 καὶ ἱερέα μέγαν ἐπὶ
τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ, 22 προσερχώμεθα μετὰ ἀληθινῆς
καρδίας ἐν πληροφῶρᾳ πίστεως, *ἐρραντισμένοι τὰς
καρδίας ἀπὸ συνειδήσεως πονηρᾶς, καὶ †λελουμένοι
τὸ σῶμα ὕδατι καθαρῷ· 23 κατέχωμεν τὴν ὁμολογίαν
τῆς ἐλπίδος ἀκλινη, πιστὸς γὰρ ὁ ἐπαγγειλάμενος·
24 καὶ κατανοῶμεν ἀλλήλους εἰς παροξυσμὸν ἀγάπης καὶ
καλῶν ἔργων, 25 μὴ ἐγκαταλείποντες τὴν ἐπισυναγωγὴν
ἑαυτῶν, καθὼς ἔθος τισίν, ἀλλὰ παρακαλοῦντες, καὶ
τοσοῦτω μᾶλλον, ὅσω βλέπετε ἐγγίζουσιν τὴν ἡμέραν.

26 Ἐκουσίως γὰρ ἁμαρτανόντων ἡμῶν μετὰ τὸ λαβεῖν
τὴν ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας, οὐκέτι περὶ ἁμαρτιῶν
ἀπολείπεται θυσία, 27 φοβερὰ δέ τις ἐκδοχὴ κρίσεως,
καὶ πυρὸς ζῆλος ἐσθίειν μέλλοντος τοὺς ὑπεναντίους.
28 Ἀθετήσας τις νόμον ‡Μωϋσέως χωρὶς Σοικτιρμῶν
ἐπὶ δυσὶν ἢ τρισὶ μάρτυσιν ἀποθνήσκει· 29 πόσω,
δοκεῖτε, χείρονος ἀξιωθήσεται τιμωρίας ὁ τὸν υἱὸν τοῦ
Θεοῦ καταπατήσας, καὶ τὸ αἷμα τῆς διαθήκης κοινὸν
ἡγησάμενος ἐν ᾧ ἡγιασθη, καὶ τὸ πνεῦμα τῆς χάριτος
ἐνυβρίσας; 30 Οἶδαμεν γὰρ τὸν εἰπόντα, Ἐμοὶ ἐκδίκησις,
ἐγὼ ἀνταποδώσω, *λέγει Κύριος· καὶ πάλιν, †Κύριος
κρινεῖ τὸν λαὸν αὐτοῦ. 31 Φοβερὸν τὸ ἐμπεσεῖν εἰς χεῖρας
Θεοῦ ζῶντος.

32 Ἀναμιμνήσκεσθε δὲ τὰς πρότερον ἡμέρας, ἐν αἷς
φωτισθέντες πολλὴν ἄθλησιν ὑπεμείνατε παθημάτων·
33 τοῦτο μὲν, ὄνειδισμοῖς τε καὶ θλίψεσι θεατριζόμενοι·
τοῦτο δέ, κοινωνοὶ τῶν οὕτως ἀναστρεφομένων
γενηθέντες. 34 Καὶ γὰρ τοῖς ‡δεσμοῖς μου συνεπαθήσατε,
καὶ τὴν ἀρπαγὴν τῶν ὑπαρχόντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶς

‡ 10:17 μνησθω | μνησθησομαι CT § 10:19 ιησου | του ιησου ANT

* 10:22 ερραντισμενοι | ρεραντισμενοι CT † 10:22 λελουμενοι |
λελουσμενοι NA SBL WH ‡ 10:28 μωυσεως | μωσεως BYZ TR | μωυσεος
PCK § 10:28 οικτιρμων | οικτειρμων TH * 10:30 λεγει κυριος 95.7% |
— CT 4.2% † 10:30 κυριος κρινει | κρινει κυριος CT ‡ 10:34 δεσμοις μου
91% | δεσμοις CT 6.6%

προσεδέξασθε, γινώσκοντες ἔχειν ἑαυτοῖς κρείττονα ὑπαρξιν * ἐν οὐρανοῖς καὶ μένουσαν. ³⁵ Μὴ ἀποβάλητε οὖν τὴν παρρησίαν ὑμῶν, ἣτις ἔχει †μισθαποδοσίαν μεγάλην. ³⁶ Ὑπομονῆς γὰρ ἔχετε χρεῖαν, ἵνα τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ ποιήσαντες κομίσησθε τὴν ἐπαγγελίαν.

³⁷ Ἐτι γὰρ μικρὸν ὅσον ὅσον,
Ὁ ἐρχόμενος ἤξει, καὶ οὐ ‡χρονιεῖ.

³⁸ Ὁ δὲ ὁ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται·
καὶ ἐὰν ὑποστείληται,
οὐκ εὐδοκεῖ ἢ ψυχὴ μου ἐν αὐτῷ.

³⁹ Ἡμεῖς δὲ οὐκ ἐσμέν ὑποστολῆς εἰς ἀπώλειαν, ἀλλὰ πίστεως εἰς περιποίησιν ψυχῆς.

11

¹ Ἔστι δὲ πίστις ἐλπίζομένων ὑπόστασις, πραγμάτων ἔλεγχος οὐ βλεπομένων. ² Ἐν ταύτῃ γὰρ ἐμαρτυρήθησαν οἱ πρεσβύτεροι.

³ Πίστει νοοῦμεν κατηρτίσθαι τοὺς αἰῶνας ῥήματι Θεοῦ, εἰς τὸ μὴ ἐκ φαινομένων * τὰ βλεπόμενα γεγονέναι.

⁴ Πίστει πλείονα θυσίαν Ἄβελ παρὰ Κάϊν προσήνεγκε τῷ Θεῷ, δι' ἧς ἐμαρτυρήθη εἶναι δίκαιος, μαρτυροῦντος ἐπὶ τοῖς δώροις αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ· καὶ δι' αὐτῆς ἀποθανῶν ἔτι †λαλεῖται. ⁵ Πίστει Ἐνώχ μετετέθη τοῦ μὴ ἰδεῖν θάνατον, καὶ οὐχ ‡εὐρίσκετο, διότι μετέθηκεν αὐτὸν ὁ Θεός· πρὸ γὰρ τῆς μεταθέσεως ἑαυτοῦ μεμαρτύρηται * εὐηρεστηκέναι τῷ Θεῷ. ⁶ χωρὶς δὲ πίστεως ἀδύνατον εὐαρεστήσαι· πιστεῦσαι γὰρ δεῖ τὸν προσερχόμενον τῷ Θεῷ, ὅτι ἔστι, καὶ τοῖς ἐκζητοῦσιν αὐτὸν μισθαποδότης γίνεται. ⁷ Πίστει χρηματισθεῖς Νῶε περὶ τῶν μηδέπω βλεπομένων, εὐλαβηθεῖς κατεσκεύασε κιβωτὸν εἰς σωτηρίαν τοῦ οἴκου αὐτοῦ· δι' ἧς κατέκρινε τὸν κόσμον, καὶ τῆς κατὰ πίστιν δικαιοσύνης ἐγένετο κληρονόμος.

⁸ Πίστει καλούμενος Ἀβραάμ ὑπήκουσεν ἐξελθεῖν εἰς †τὸν τόπον ὃν ‡ἠμελλε λαμβάνειν εἰς κληρονομίαν, καὶ ἐξῆλθε μὴ ἐπιστάμενος ποῦ ἔρχεται. ⁹ Πίστει

§ 10:34 εαυτοῖς κρειττονα | εν εαυτοῖς κρειττονα ANT TR | εαυτους κρειττονα NA SBL | εαυτους κρεισσονα TH WH * 10:34 εν ουρανοῖς 93.6% | — CT 1.7% † 10:35 μισθαποδοσίαν μεγάλην | μεγάλην μισθαποδοσίαν CT ‡ 10:37 χροινει | χροινισει CT § 10:38 δικαιος | δικαιος μου CT * 11:3 τα βλεπομενα | το βλεπομενον CT † 11:4 λαλειται | λαλει CT SCR ‡ 11:5 ευρισκετο | ηυρισκετο CT § 11:5 αυτου | — CT * 11:5 ευηρεστηκεναι | ευαρεστηκεναι NA SBL WH † 11:8 τον | — CT ‡ 11:8 ημελλε | εμελλε ANT

παρώκησεν εἰς Σγῆν τῆς ἐπαγγελίας, ὡς ἄλλοτρίαν, ἐν σκηναῖς κατοικήσας μετὰ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ, τῶν *συγκληρονόμων τῆς ἐπαγγελίας τῆς αὐτῆς· ¹⁰ ἐξεδέχετο γὰρ τὴν τοὺς θεμελίους ἔχουσαν πόλιν, ἧς τεχνίτης καὶ δημιουργὸς ὁ Θεός. ¹¹ Πίστει καὶ †αὐτὴ Σάρρα δύναμιν εἰς καταβολὴν σπέρματος ἔλαβε, καὶ παρὰ καιρὸν ἡλικίας †ἔτεκεν, ἐπεὶ πιστὸν ἠγήσατο τὸν ἐπαγγειλάμενον. ¹² Διὸ καὶ ἀφ' ἐνὸς ἐγεννήθησαν, καὶ ταῦτα νενεκρωμένου, καθὼς τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ τῷ πλήθει, καὶ ὧς ἡ ἄμμος ἢ παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης ἢ ἀναρίθμητος.

¹³ Κατὰ πίστιν ἀπέθανον οὗτοι πάντες, μὴ *λαβόντες τὰς ἐπαγγελίας, ἀλλὰ πόρρωθεν αὐτὰς ἰδόντες, καὶ †ἀσπασάμενοι, καὶ ὁμολογήσαντες ὅτι ξένοι καὶ παρεπίδημοί εἰσιν ἐπὶ τῆς γῆς. ¹⁴ Οἱ γὰρ τοιαῦτα λέγοντες ἐμφανίζουσιν ὅτι πατρίδα ἐπιζητοῦσι. ¹⁵ Καὶ εἰ μὲν ἐκείνης †ἐμνημόνευον ἀφ' ἧς ὤξηθησαν, εἶχον ἂν καιρὸν ἀνακάμψαι. ¹⁶ *Νῦν δὲ κρείττονος ὀρέγονται, τοῦτ' ἔστιν, ἐπουρανοῦ· διὸ οὐκ ἐπαισχύνεται αὐτοὺς ὁ Θεός, Θεὸς ἐπικαλεῖσθαι αὐτῶν· ἠτοίμασε γὰρ αὐτοῖς πόλιν.

¹⁷ Πίστει προσενήνοχεν Ἀβραὰμ τὸν Ἰσαὰκ πειραζόμενος, καὶ τὸν μονογενῆ προσέφερεν ὁ τὰς ἐπαγγελίας ἀναδεξάμενος, ¹⁸ πρὸς ὃν ἐλαλήθη, ὅτι Ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεται σοι σπέρμα· ¹⁹ λογισάμενος ὅτι καὶ ἐκ νεκρῶν ἐγείρειν δυνατὸς ὁ Θεός· ὅθεν αὐτὸν καὶ ἐν παραβολῇ ἐκομίσατο. ²⁰ †Πίστει περὶ μελλόντων εὐλόγησεν Ἰσαὰκ τὸν Ἰακώβ καὶ τὸν Ἡσαῦ. ²¹ Πίστει Ἰακώβ ἀποθνήσκων ἕκαστον τῶν υἱῶν Ἰωσήφ εὐλόγησε, καὶ προσεκύνησεν ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδου αὐτοῦ. ²² Πίστει Ἰωσήφ τελευτῶν περὶ τῆς ἐξόδου τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐμνημόνευσε, καὶ περὶ τῶν ὀστέων αὐτοῦ ἐνετείλατο.

²³ Πίστει †Μωϋσῆς γεννηθεὶς ἐκρύβη τρίμηνον ὑπὸ τῶν πατέρων αὐτοῦ, διότι εἶδον ἄστεϊον τὸ παιδίον· καὶ οὐκ ἐφοβήθησαν τὸ διάταγμα τοῦ βασιλέως. ²⁴ Πίστει ὁ Μωϋσῆς μέγας γενόμενος ἠρνήσατο λέγεσθαι υἱὸς

§ 11:9 γην | την γην ANT BYZ TR * 11:9 συγκληρονομων | συνκληρονομων TH WH † 11:11 αὐτὴ σάρρα | αὐτὴ σάρρα στεῖρα NA | αὐτῆ Σάρρα SBL † 11:11 ετεκεν | — CT § 11:12 ως η | ωσει TR * 11:13 λαβοντες 89.1% | κομισαμενοι WH 7% † 11:13 ασπασαμενοι | πεισθεντες και ασπασαμενοι TR † 11:15 εμνημονευουσι | μνημονευουσι SBL § 11:15 εξηληθον 94.4% | εξεβησαν CT 3% * 11:16 νυν | νυνη TR † 11:20 πιστει | πιστει και CT † 11:23 μωυσης | μωσης TR § 11:24 μωυσης | μωσης TR

θυγατρὸς Φαραῶ, ²⁵ μᾶλλον ἐλόμενος * συγκακουχεῖσθαι τῷ λαῷ τοῦ Θεοῦ ἢ πρόσκαιρον ἔχειν ἀμαρτίας ἀπόλαυσιν· ²⁶ μείζονα πλοῦτον ἠγησάμενος τῶν ἱΑἰγύπτου θησαυρῶν τὸν ὄνειδισμόν τοῦ Χριστοῦ· ἀπέβλεπε γὰρ εἰς τὴν μισθαποδοσίαν. ²⁷ Πίστει κατέλιπεν Αἴγυπτον, μὴ φοβηθεὶς τὸν θυμὸν τοῦ βασιλέως· τὸν γὰρ ἀόρατον ὡς ὄρων ἐκαρτέρησε. ²⁸ Πίστει πεποίηκε τὸ Πάσχα καὶ τὴν πρόσχυσιν τοῦ αἵματος, ἵνα μὴ ὁ ὀλοθρεύων τὰ πρωτότοκα θίγη αὐτῶν.

²⁹ Πίστει διέβησαν τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν ὡς διὰ ἡΞηρᾶς· ἧς πείραν λαβόντες οἱ Αἰγύπτιοι κατεπόθησαν. ³⁰ Πίστει τὰ τεῖχη ΣἹεριχῶ * ἔπεσε, κυκλωθέντα ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας. ³¹ Πίστει Ῥαᾶβ ἡ πόρνη οὐ συναπώλετο τοῖς ἀπειθήσασιν, δεξαμένη τοὺς κατασκόπους μετ' εἰρήνης.

³² Καὶ τί ἔτι λέγω; Ἐπιλείψει ἱγάρ με διηγούμενον ὁ χρόνος περὶ Γεδεῶν, Βαράκ ἡτε καὶ Σαμψῶν καὶ Ἰεφθάε, ΣἹδαυὶδ τε καὶ Σαμουὴλ καὶ τῶν προφητῶν· ³³ οἱ διὰ πίστεως κατηγωνίσαντο βασιλείας, * εἰργάσαντο δικαιοσύνην, ἐπέτυχον ἐπαγγελιῶν, ἔφραξαν στόματα λεόντων, ³⁴ ἔσβεσαν δύναμιν πυρός, ἔφυγον στόματα ἱμαχαίρας, ἐνεδυναμώθησαν ἀπὸ ἀσθενείας, ἐγενήθησαν ἰσχυροὶ ἐν πολέμῳ, παρεμβολὰς ἔκλιναν ἀλλοτρίων. ³⁵ Ἔλαβον γυναῖκες ἐξ ἀναστάσεως τοὺς νεκροὺς αὐτῶν· ἄλλοι δὲ ἐτυμπανίσθησαν, οὐ προσδεξάμενοι τὴν ἀπολύτρωσιν, ἵνα κρείττονος ἀναστάσεως τύχωσιν· ³⁶ ἕτεροι δὲ ἐμπαυγμῶν καὶ μαστίγων πείραν ἔλαβον, ἔτι δὲ δεσμῶν καὶ φυλακῆς· ³⁷ ἐλιθάσθησαν, ΣἹεπίσθησαν, ἐπειράσθησαν, ἐν φόνῳ * μαχαίρας ἀπέθανον· περιῆλθον ἐν μηλωταῖς, ἐν ἱαιγιείοις δέρμασιν, ὑστερούμενοι, θλιβόμενοι, κακουχούμενοι — ³⁸ ὧν οὐκ ἦν ἄξιος ὁ κόσμος — ἐν ἐρημίαις πλανώμενοι καὶ ὄρεσι καὶ σπηλαίοις καὶ ταῖς ὀπαῖς τῆς γῆς.

³⁹ Καὶ ΣἹοῦτοι πάντες, μαρτυρηθέντες διὰ τῆς πίστεως, οὐκ ἐκομίσαντο τὴν ἐπαγγελίαν, ⁴⁰ τοῦ Θεοῦ περὶ

* **11:25** συγκακουχεισθαι | συνκακουχεισθαι TH WH † **11:26** αιγυπτου | εν αιγυπτω TR ‡ **11:29** ξηρας | ξηρας γης CT § **11:30** ιεριχω | ιερειχω WH * **11:30** επεσε | επεσαν CT † **11:32** γαρ με | με γαρ CT ‡ **11:32** τε και σαμψων και | σαμψων CT § **11:32** δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH * **11:33** ειργασαντο | ηργασαντο WH † **11:34** μαχαιρας | μαχαιρης CT ‡ **11:34** ενεδυναμωθησαν | εδυναμωθησαν CT § **11:37** επρισθησαν επειρασθησαν 86.7% | επρισθησαν NA SBL 7.3% | επειρασθησαν επρισθησαν WH 3.1% * **11:37** μαχαιρας | μαχαιρης CT † **11:37** αιγειοις | αιγιοις WH † **11:38** εν | ενι CT § **11:39** οιοι | οιοι

ἡμῶν κρεῖττον τι προβλεψαμένου, ἵνα μὴ χωρὶς ἡμῶν τελειωθῶσι.

12

¹Τοιγαροῦν καὶ ἡμεῖς, τοσοῦτον ἔχοντες περικείμενον ἡμῖν νέφος μαρτύρων, ὄγκον ἀποθέμενοι πάντα καὶ τὴν εὐπερίστατον ἀμαρτίαν, δι' ὑπομονῆς τρέχωμεν τὸν προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα, ² ἀφορῶντες εἰς τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν, ὅς, ἀντὶ τῆς προκειμένης αὐτῷ χαρᾶς, ὑπέμεινε σταυρόν, αἰσχύνης καταφρονήσας, ἐν δεξιᾷ τε τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ *κεκάθικεν.

³Ἀναλογίσασθε γὰρ τὸν τοιαύτην ὑπομεμενηκότα ὑπὸ τῶν ἀμαρτωλῶν εἰς τὸ αὐτὸν ἀντιλογίαν, ἵνα μὴ κάμητε ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν ἐκλυόμενοι. ⁴Οὕτω μέχρις αἵματος ἀντικατέστητε πρὸς τὴν ἀμαρτίαν ἀνταγωνιζόμενοι· ⁵ καὶ ἐκλέλησθε τῆς παρακλήσεως, ἥτις ὑμῖν ὡς υἱοῖς διαλέγεται,

Υἱέ μου, μὴ ὀλιγῶρει παιδείας Κυρίου, μὴδὲ ἐκλύου ὑπ' αὐτοῦ ἐλεγχόμενος·

⁶ ὃν γὰρ ἀγαπᾷ Κύριος παιδεύει· μαστιγοῖ δὲ πάντα υἱὸν ὃν παραδέχεται.

⁷ Ἐἰς παιδείαν ὑπομένετε, ὡς υἱοῖς ὑμῖν προσφέρεται ὁ Θεός· τίς γὰρ ἔστιν υἱὸς ὃν οὐ παιδεύει πατήρ;

⁸ Εἰ δὲ χωρὶς ἐστε παιδείας, ἧς μέτοχοι γεγόνασι πάντες, ἄρα νόθοι *ἐστὲ καὶ οὐχ υἱοί. ⁹ Εἶτα τοὺς μὲν τῆς σαρκὸς ἡμῶν πατέρας εἶχομεν παιδευτάς, καὶ ἐνετρεπόμεθα· οὐ πολλῶ μᾶλλον ὑποταγησόμεθα τῷ πατρὶ τῶν πνευμάτων, καὶ ζήσομεν; ¹⁰ Οἱ μὲν γὰρ πρὸς ὀλίγας ἡμέρας κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς ἐπαίδευσαν· ὁ δὲ ἐπὶ τὸ συμφέρον, εἰς τὸ μεταλαβεῖν τῆς ἀγιότητος αὐτοῦ. ¹¹ Πᾶσα δὲ παιδεία πρὸς μὲν τὸ παρὸν οὐ δοκεῖ χαρᾶς εἶναι, ἀλλὰ λύπης· ὕστερον δὲ καρπὸν εἰρηρικὸν τοῖς δι' αὐτῆς γεγυμνασμένοις ἀποδίδωσι δικαιοσύνης.

¹² Διὸ τὰς παρειμένας χεῖρας καὶ τὰ παραλελυμένα γόνατα ἀνορθώσατε· ¹³ καὶ τροχιὰς ὀρθὰς ἑποιήσατε τοῖς ποσὶν ὑμῶν, ἵνα μὴ τὸ χωλὸν ἐκτραπῆ, ἰαθῆ δὲ μᾶλλον.

* **12:2** κεκαθικεν | εκαθισεν TR † **12:3** αυτον 90.7% | εαυτον NA TH 2.8% | εαυτους SBL WH 1.1% ‡ **12:7** εις | ει ANT BYZ PCK TR § **12:7** εστιν | — CT * **12:8** εστε και ουχ υιοι | και ουχ υιοι εστε CT † **12:9** πολλω | πολυ δε NA | πολυ SBL TH WH ‡ **12:11** δε | μεν WH § **12:13** ποιησατε | ποιειτε CT

14 Εἰρήνην διώκετε μετὰ πάντων, καὶ τὸν ἁγιασμόν, οὗ χωρὶς οὐδεὶς ὄψεται τὸν Κύριον· 15 ἐπισκοποῦντες μὴ τις ὑστερῶν ἀπὸ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ· μὴ τις ρίζα πικρίας ἄνω φύουσα ἐνοχλῆ, καὶ *διὰ ταύτης μιανθῶσι †πολλοί· 16 μὴ τις πόρνος, ἢ βέβηλος, ὡς Ἡσαῦ, ὃς ἀντὶ βρώσεως μιᾶς ἀπέδοτο τὰ πρωτοτόκια ἑαυτοῦ. 17 Ἴστε γὰρ ὅτι καὶ μετέπειτα, θέλων κληρονομησαὶ τὴν εὐλογίαν, ἀπεδοκιμάσθη· μετανοίας γὰρ τόπον οὐχ εὔρε, καίπερ μετὰ δακρῶν ἐκζητήσας αὐτήν.

18 Οὐ γὰρ προσεληλύθατε ψηλαφωμένῳ *ὄρει, καὶ κεκαυμένῳ πυρί, καὶ γνόφῳ, καὶ †σκοτῳ, καὶ θυέλλῃ, 19 καὶ σάλπιγγος ἤχῳ, καὶ φωνῇ ῥημάτων, ἧς οἱ ἀκούσαντες παρητήσαντο †μὴ προστεθῆναι αὐτοῖς λόγον· 20 οὐκ ἔφερον γὰρ τὸ διαστελλόμενον, Ἐν θηρίου θίγῃ τοῦ ὄρου, §λιθοβοληθήσεται· 21 καί, οὕτω φοβερὸν ἦν τὸ φανταζόμενον, *Μωϋσῆς εἶπεν, Ἐκφοβός εἰμι καὶ ἐντρομος. 22 Ἀλλὰ προσεληλύθατε Σιών ὄρει, καὶ πόλει Θεοῦ ζῶντος, Ἰερουσαλήμ ἐπουρανίῳ, καὶ μυριάσιν ἀγγέλων, 23 πανηγύρει καὶ ἐκκλησίᾳ πρωτοτόκων †ἐν οὐρανοῖς ἀπογεγραμμένων, καὶ κριτῇ Θεῷ πάντων, καὶ πνεύμασι δικαίων τετελειωμένων, 24 καὶ διαθήκης νέας μεσίτη Ἰησοῦ, καὶ αἵματι ῥαντισμοῦ †κρεῖττον λαλοῦντι παρὰ §τὸν Ἄβελ.

25 Βλέπετε μὴ παραιτήσησθε τὸν λαλοῦντα. Εἰ γὰρ ἐκεῖνοι οὐκ *ἔφυγον, †τὸν ἐπὶ γῆς παραιτησάμενοι χρηματίζοντα, †πολλῶ μᾶλλον ἡμεῖς οἱ τὸν ἀπ' οὐρανῶν ἀποστρεφόμενοι· 26 οὗ ἢ φωνὴ τὴν γῆν ἐσάλευσεν τότε, νῦν δὲ ἐπήγγελται, λέγων, Ἔτι ἅπαξ ἐγὼ *σειῶ οὐ μόνον τὴν γῆν, ἀλλὰ καὶ τὸν οὐρανόν. 27 Τὸ δέ, Ἔτι ἅπαξ, δηλοῖ †τῶν σαλευομένων τὴν μετάθεσιν, ὡς πεποιημένων, ἵνα μείνη τὰ μὴ σαλευόμενα. 28 Διὸ βασιλείαν ἀσάλευτον παραλαμβάνοντες, ἔχωμεν χάριν,

* 12:15 δια ταυτης 83.5% | δι αυτης CT 15.7% † 12:15 πολλοι | οι πολλοι WH † 12:16 απεδοτο | απεδετο CT § 12:16 αυτου | εαυτου CT * 12:18 ορει 93% | — CT 2.1% † 12:18 σκοτω 93% | ζοφω CT 4.8% † 12:19 μη | — WH § 12:20 λιθοβοληθησεται | λιθοβοληθησεται η βολιδι κατατοξευθησεται TR * 12:21 μωυσης | μωσης TR † 12:23 εν ουρανοις απογεγραμμενων | απογεγραμμενων εν ουρανοις CT † 12:24 κρειττον | κρειττονα TR § 12:24 τον | το HF PCK SCR * 12:25 εφυγον | εξεφυγον CT † 12:25 τον επι γης παραιτησαμενοι 86.3% | επι γης παραιτησαμενοι του CT 2.5% | τον επι της γης παραιτησαμενοι ANT TR 0.7% † 12:25 πολλω | πολυ CT § 12:25 ουρανων | ουρανου PCK * 12:26 σειω | σεισω CT † 12:27 των σαλευομενων την 93.6% | την των σαλευομενων NA TH WH 3% | των σαλευομενων SBL 1.4%

δι' ἧς †λατρεύομεν εὐαρέστως τῷ Θεῷ μετὰ Σαϊδοῦς καὶ εὐλαβείας· ²⁹ καὶ γὰρ ὁ Θεὸς ἡμῶν πῦρ καταναλίσκον.

13

¹ Ἡ φιλαδελφία μενέτω. ² Τῆς φιλοξενίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε· διὰ ταύτης γὰρ ἔλαθόν τινες ξενίσαντες ἀγγέλους. ³ Μιμνήσκεσθε τῶν δεσμίων, ὡς συνδεδεμένοι· τῶν κακουχομένων, ὡς καὶ αὐτοὶ ὄντες ἐν σώματι. ⁴ Τίμιος ὁ γάμος ἐν πᾶσι, καὶ ἡ κοίτη ἀμίαντος· πόρνους *δὲ καὶ μοιχοὺς κρινεῖ ὁ Θεός. ⁵ Ἀφιλάργυρος ὁ τρόπος, ἀρκούμενοι τοῖς παροῦσιν· αὐτὸς γὰρ εἶρηκεν, Οὐ μὴ σε ἀνῶ, οὐδ' οὐ μὴ σε †ἐγκαταλείπω. ⁶ Ὡστε θαρροῦντας ἡμᾶς λέγειν,

Κύριος ἐμοὶ βοηθός,
†καὶ οὐ φοβηθήσομαι τί ποιήσει μοι ἄνθρωπος.

⁷ Μνημονεύετε τῶν ἡγουμένων ὑμῶν, οἵτινες ἐλάλησαν ὑμῖν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ὧν ἀναθεωροῦντες τὴν ἔκβασιν τῆς ἀναστροφῆς, μιμεῖσθε τὴν πίστιν. ⁸ Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ ἄγιος καὶ σήμερον ὁ αὐτός, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας. ⁹ Διδαχαῖς ποικίλαις καὶ ξέναις μὴ *παραφέρεσθε· καλὸν γὰρ χάριτι βεβαιοῦσθαι τὴν καρδίαν, οὐ βρώμασιν, ἐν οἷς οὐκ ὠφελήθησαν οἱ †περιπατήσαντες. ¹⁰ Ἔχομεν θυσιαστήριον, ἐξ οὗ φαγεῖν οὐκ ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ τῇ σκηνῇ λατρεύοντες. ¹¹ Ὡν γὰρ εἰσφέρεται ζῶων τὸ αἷμα περὶ ἁμαρτίας εἰς τὰ ἅγια διὰ τοῦ ἀρχιερέως, τούτων τὰ σώματα κατακαίεται ἔξω τῆς παρεμβολῆς. ¹² Διὸ καὶ Ἰησοῦς, ἵνα ἀγίαση διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος τὸν λαόν, ἔξω τῆς πύλης ἔπαθε. ¹³ Τοίνυν ἐξερχώμεθα πρὸς αὐτὸν ἔξω τῆς παρεμβολῆς, τὸν ὀνειδισμόν αὐτοῦ φέροντες. ¹⁴ Οὐ γὰρ ἔχομεν ὧδε μένουσαν πόλιν, ἀλλὰ τὴν μέλλουσαν ἐπιζητοῦμεν. ¹⁵ Δι' αὐτοῦ †οὖν ἀναφέρωμεν θυσίαν αἰνέσεως διὰ παντὸς τῷ Θεῷ, τοῦτ' ἔστι, καρπὸν χειλέων ὁμολογούντων τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. ¹⁶ Τῆς δὲ εὐποιίας καὶ κοινωνίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε· τοιαύταις γὰρ θυσίαις εὐαρεστεῖται ὁ Θεός.

‡ 12:28 λατρευομεν | λατρευωμεν ANT NA SBL TR WH § 12:28 αιδους
 και ευλαβειας 89.7% | ευλαβειας και δεους CT 1.8% * 13:4 δε | γαρ CT
 † 13:5 εγκαταλειπω | εγκαταλιπω ANT NA PCK SBL TR WH ‡ 13:6 και |
 — SBL WH § 13:8 χθες | εχθες CT * 13:9 παραφερεσθε | περιφερεσθε
 TR † 13:9 περιπατησαντες | περιπατουντες CT ‡ 13:15 ουν | — WH

17 Πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν, καὶ ὑπέικετε· αὐτοὶ γὰρ ἀγρυπνοῦσιν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν, ὡς λόγον ἀποδώσοντες· ἵνα μετὰ χαρᾶς τοῦτο ποιῶσι, καὶ μὴ στενάζοντες· ἀλυσιτελὲς γὰρ ὑμῖν τοῦτο.

18 Προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν· Σπεποίθαμεν γὰρ ὅτι καλὴν συνείδησιν ἔχομεν, ἐν πᾶσι καλῶς θέλοντες ἀναστρέφεσθαι. 19 Περισσότερως δὲ παρακαλῶ τοῦτο ποιῆσαι, ἵνα *τάχιον ἀποκατασταθῶ ὑμῖν.

20 Ὁ δὲ Θεὸς τῆς εἰρήνης, ὁ ἀναγαγὼν ἐκ νεκρῶν τὸν ποιμένα τῶν προβάτων τὸν μέγαν ἐν αἵματι διαθήκης αἰωνίου, τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν, 21 καταρτίσαι ὑμᾶς ἐν παντὶ †ἔργῳ ἀγαθῷ εἰς τὸ ποιῆσαι τὸ θέλημα αὐτοῦ, ποιῶν ἐν ‡ὑμῖν τὸ εὐάρεστον ἐνώπιον αὐτοῦ, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ· ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας ὅτων αἰῶνων. Ἀμήν.

22 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἀνέχεσθε τοῦ λόγου τῆς παρακλήσεως· καὶ γὰρ διὰ βραχέων ἐπέστειλα ὑμῖν.

23 Γινώσκετε τὸν *ἀδελφὸν Τιμόθεον ἀπολελυμένον, μεθ' οὗ, ἐὰν †τάχιον ἔρχηται, ὄψομαι ὑμᾶς.

24 Ἀσπάσασθε πάντας τοὺς ἡγουμένους ὑμῶν, καὶ πάντας τοὺς ἀγίους. Ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀπὸ τῆς Ἰταλίας.

25 Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν. ‡Ἀμήν. §

§ 13:18 πεποιθαμεν | πειθομεθα CT * 13:19 ταχιον | ταχειον WH † 13:21 εργω 95.9% | — CT 1.4% ‡ 13:21 υμιν | ημιν CT § 13:21 των αιωνων | — SBL * 13:23 αδελφον | αδελφον ημων CT † 13:23 ταχιον | ταχειον WH ‡ 13:25 αμην | — NA SBL WH § 13:25 The following scribal note is included in the colophons of many Greek manuscripts: Πρὸς Ἐβραίους ἐγράφη ἀπὸ τῆς Ἰταλίας διὰ Τιμοθέου.

ΙΑΚΩΒΟΥ

¹ Ἰάκωβος, Θεοῦ καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ δοῦλος, ταῖς δώδεκα φυλαῖς ταῖς ἐν τῇ διασπορᾷ, χαίρειν.

² Πᾶσαν χαρὰν ἠγήσασθε, ἀδελφοί μου, ὅταν πειρασμοῖς περιπέσητε ποικίλοις, ³ γινώσκοντες ὅτι τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως κατεργάζεται ὑπομονήν· ⁴ ἡ δὲ ὑπομονὴ ἔργον τέλειον ἐχέτω, ἵνα ἦτε τέλειοι καὶ ὀλόκληροι, ἐν μηδενὶ λειπόμενοι. ⁵ Εἰ δέ τις ὑμῶν λείπεται σοφίας, αἰτείτω παρὰ τοῦ διδόντος Θεοῦ πᾶσιν ἀπλῶς, καὶ * οὐκ ὀνειδίζοντος, καὶ δοθήσεται αὐτῷ. ⁶ Αἰτείτω δὲ ἐν πίστει, μηδὲν διακρινόμενος· ὁ γὰρ διακρινόμενος ἔοικε κλύδωνι θαλάσσης ἀνεμιζομένῳ καὶ ῥιπιζομένῳ. ⁷ Μὴ γὰρ οἰέσθω ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ὅτι † λήψεται τι παρὰ τοῦ Κυρίου. ⁸ Ἄνῆρ δίψυχος, ἀκατάστατος ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ.

⁹ Καυχάσθω δὲ ὁ ἀδελφὸς ὁ ταπεινὸς ἐν τῷ ὕψει αὐτοῦ· ¹⁰ ὁ δὲ πλούσιος ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ· ὅτι ὡς ἄνθος χόρτου παρελεύσεται. ¹¹ Ἀνέτειλε γὰρ ὁ ἥλιος σὺν τῷ καύσῳ, καὶ ἐξήρανε τὸν χόρτον, καὶ τὸ ἄνθος αὐτοῦ ἐξέπεσε, καὶ ἡ εὐπρέπεια τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἀπώλετο· οὕτω καὶ ὁ πλούσιος ἐν ταῖς πορείαις αὐτοῦ μαρανθήσεται.

¹² Μακάριος ἄνῆρ ὃς ὑπομένει πειρασμόν· ὅτι δόκιμος γενόμενος ‡ λήψεται τὸν στέφανον τῆς ζωῆς, ὃν ἐπηγγείλατο ὁ Κύριος τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν. ¹³ Μηδεὶς πειραζόμενος λεγέτω ὅτι Ἀπὸ * Θεοῦ πειράζομαι· ὁ γὰρ Θεὸς ἀπειραστός ἐστι κακῶν, πειράζει δὲ αὐτὸς οὐδένα· ¹⁴ ἕκαστος δὲ πειράζεται, ὑπὸ τῆς ἰδίας ἐπιθυμίας ἐξελκόμενος καὶ δελεαζόμενος. ¹⁵ Εἴτα ἡ ἐπιθυμία συλλαβοῦσα τίκτει ἁμαρτίαν· ἡ δὲ ἁμαρτία ἀποτελεσθεῖσα ἀποκύει θάνατον.

¹⁶ Μὴ πλανᾶσθε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί. ¹⁷ Πᾶσα δόσις ἀγαθὴ καὶ πᾶν δῶρημα τέλειον ἄνωθέν ἐστι, καταβαῖνον ἀπὸ τοῦ πατρὸς τῶν φώτων, παρ' ᾧ οὐκ ἔστι παραλλαγή, ἢ τροπῆς ἀποσκίασμα. ¹⁸ Βουλευθεὶς ἀπεκύησεν ἡμᾶς λόγῳ ἀληθείας, εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς ἀπαρχὴν τινα τῶν αὐτοῦ κτισμάτων.

* **1:5** ουκ 69.9% | μη CT TR 29.9% † **1:7** ληψεται | λημψεται CT ‡ **1:12** ληψεται | λημψεται CT § **1:12** ο κυριος 89.1% | — CT 2% * **1:13** θεου | του θεου TR

19 †Ὡστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, ἔστω πᾶς ἄνθρωπος ταχὺς εἰς τὸ ἀκοῦσαι, βραδὺς εἰς τὸ λαλῆσαι, βραδὺς εἰς ὀργήν· 20 ὀργὴ γὰρ ἀνδρὸς δικαιοσύνην Θεοῦ οὐ κατεργάζεται. 21 Διὸ ἀποθέμενοι πᾶσαν ῥυπαρίαν καὶ περισσεῖαν κακίας, ἐν πραύτητι δέξασθε τὸν ἔμφυτον λόγον, τὸν δυνάμενον σῶσαι τὰς ψυχὰς ὑμῶν.

22 Γίνεσθε δὲ ποιηταὶ λόγου, καὶ μὴ ὁμόνον ἀκροαταί, παραλογιζόμενοι ἑαυτοῦς. 23 Ὅτι εἴ τις ἀκροατῆς *λόγου ἐστὶ καὶ οὐ ποιητῆς, οὗτος ἔοικεν ἀνδρὶ κατανοοῦντι τὸ πρόσωπον τῆς γενέσεως αὐτοῦ ἐν ἐσόπτρῳ· 24 κατενόησε γὰρ ἑαυτὸν καὶ ἀπελήλυθε, καὶ εὐθέως ἐπελάθετο ὁποῖος ἦν. 25 Ὁ δὲ παρακύψας εἰς νόμον τέλειον τὸν τῆς ἐλευθερίας καὶ παραμείνας, οὗτος οὐκ ἀκροατῆς ἐπιλησμονῆς γενόμενος ἀλλὰ ποιητῆς ἔργου, οὗτος μακάριος ἐν τῇ ποιήσει αὐτοῦ ἔσται.

26 Εἴ τις δοκεῖ θρησκὸς εἶναι ἐν ὑμῖν, μὴ χαλιναγωγῶν γλῶσσαν ὁσούτου, *ἀλλὰ ἀπατῶν καρδίαν αὐτοῦ, τούτου μάταιος ἢ θρησκεία. 27 Θρησκεία καθαρὰ καὶ ἀμίαντος παρὰ Θεῶ καὶ πατρὶ αὕτη ἐστίν, ἐπισκέπτεσθαι ὀρφανούς καὶ χήρας ἐν τῇ θλίψει αὐτῶν, ἄσπιλον ἑαυτὸν τηρεῖν ἀπὸ τοῦ κόσμου.

2

1 Ἀδελφοί μου, μὴ ἐν *προσωποληψίαις ἔχετε τὴν πίστιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῆς δόξης. 2 Ἐὰν γὰρ εἰσέλθῃ εἰς τὴν συναγωγὴν ὑμῶν ἀνὴρ χρυσοδακτύλιος ἐν ἐσθῆτι λαμπρᾷ, εἰσέλθῃ δὲ καὶ πτωχὸς ἐν ῥυπαρᾷ ἐσθῆτι, 3 καὶ ἐπιβλέψητε ἐπὶ τὸν φοροῦντα τὴν ὀσθητὰ τὴν λαμπράν, καὶ εἶπητε *αὐτῷ, Σὺ κάθου ὧδε καλῶς, καὶ τῷ πτωχῷ εἶπητε, Σὺ στῆθι ἔκει, ἢ κάθου ὧδε ὑπὸ τὸ ὑποπόδιόν μου· 4 καὶ οὐ διεκρίθητε ἐν ἑαυτοῖς, καὶ ἐγένεσθε κριταὶ διαλογισμῶν πονηρῶν;

† 1:19 ωστε αδελφοι μου αγαπητοι εστω | ιστε αδελφοι μου αγαπητοι εστω δε CT † 1:20 ου κατεργαζεται 82.1% | ουκ εργαζεται NA²⁷ SBL TH WH 16.7% § 1:22 μονον ακροαται 93.8% | ακροαται μονου ECM* SBL WH 4.6% * 1:23 λογου | νομου PCK † 1:25 ουτος 87.1% | — CT 5.4% † 1:26 εν υμιν 80.1% | — CT 9.4% § 1:26 αυτου | εαυτου WH * 1:26 αλλα | αλλ ANT ECM NA²⁸ PCK TR † 1:26 αυτου | εαυτου WH † 1:27 θεω | τω θεω ANT CT TR * 2:1 προσωποληψιαις | προσωπολημψιαις CT † 2:2 την | — CT † 2:3 και επιβλεψητε | επιβλεψητε δε ECM NA SBL WH § 2:3 εσθητα την λαμπραν | λαμπραν εσθητα PCK * 2:3 αυτω | — CT † 2:3 εκει η καθου ωδε 86.4% | εκει η καθου NA²⁷ TH 1% | η καθου εκει ECM NA²⁸ SBL

⁵ Ἀκούσατε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί. Οὐχ ὁ Θεὸς ἐξελέξατο τοὺς πτωχοὺς τοῦ κόσμου πλουσίους ἐν πίστει, καὶ κληρονόμους τῆς βασιλείας ἧς ἐπηγγείλατο τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν; ⁶ Ὑμεῖς δὲ ἠτιμάσατε τὸν πτωχόν. Οὐχ οἱ πλούσιοι καταδυναστεύουσιν ὑμῶν, καὶ αὐτοὶ ἔλκουσιν ὑμᾶς εἰς κριτήρια; ⁷ Οὐκ αὐτοὶ βλασφημοῦσι τὸ καλὸν ὄνομα τὸ ἐπικληθὲν ἐφ' ὑμᾶς; ⁸ Εἰ μέντοι νόμον τελεῖτε βασιλικόν, κατὰ τὴν γραφήν, Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν, καλῶς ποιεῖτε. ⁹ εἰ δὲ *προσωποληπτεῖτε, ἀμαρτίαν ἐργάζεσθε, ἐλεγχόμενοι ὑπὸ τοῦ νόμου ὡς παραβάται. ¹⁰ Ὅστις γὰρ ὅλον τὸν νόμον †τηρήσει, πταίσει δὲ ἐν ἐνί, γέγονε πάντων ἔνοχος. ¹¹ Ὁ γὰρ εἰπὼν, Μὴ †μοιχεύσεις, εἶπε καὶ, Μὴ †φονεύσεις· εἰ δὲ οὐ *μοιχεύσεις, φονεύσεις δέ, γέγονας παραβάτης νόμου. ¹² Οὕτω λαλεῖτε καὶ οὕτω ποιεῖτε, ὡς διὰ νόμου ἐλευθερίας μέλλοντες κρίνεσθαι. ¹³ Ἡ γὰρ κρίσις †ἀνέλεος τῷ μὴ ποιήσαντι †ἔλεος· κατακαυχᾶται †ἔλεον κρίσεως.

¹⁴ Τί *τὸ ὄφελος, ἀδελφοί μου, ἐὰν πίστιν λέγη τις ἔχειν, ἔργα δὲ μὴ †ἔχη; Μὴ δύναται ἡ πίστις σῶσαι αὐτόν; ¹⁵ Ἐὰν †δὲ ἀδελφὸς ἢ ἀδελφὴ γυμνοὶ ὑπάρχωσι καὶ λειπόμενοι †ῶσι τῆς ἐφημέρου τροφῆς, ¹⁶ εἶπη δέ τις αὐτοῖς ἐξ ὑμῶν, Ὑπάγετε ἐν εἰρήνῃ, θερμαίνεσθε καὶ χορτάζεσθε, μὴ δῶτε δὲ αὐτοῖς τὰ ἐπιτήδεια τοῦ σώματος, τί *τὸ ὄφελος; ¹⁷ Οὕτω καὶ ἡ πίστις, ἐὰν μὴ †ἔργα ἔχη, νεκρά ἐστὶ καθ' ἑαυτήν.

¹⁸ Ἀλλ' ἐρεῖ τις, Σὺ πίστιν ἔχεις, κἀγὼ ἔργα ἔχω· δεῖξόν μοι τὴν πίστιν σου †ἐκ τῶν ἔργων †σου, κἀγὼ *δειξῶ σοι ἐκ τῶν ἔργων μου τὴν πίστιν †μου. ¹⁹ Σὺ πιστεύεις ὅτι †ὁ Θεὸς εἶς ἐστὶ· καλῶς ποιεῖς· καὶ τὰ δαιμόνια πιστεύουσι, καὶ φρίσσουσι. ²⁰ Θέλεις δὲ γνῶναι, ὧ ἄνθρωπε κενέ, ὅτι ἡ πίστις χωρὶς τῶν ἔργων †νεκρά ἐστίν; ²¹ Ἀβραὰμ ὁ

§ 2:5 του κοσμου 89.6% | του κοσμου τουτου TR 6.1% | τω κοσμω CT 2.3%

* 2:9 προσωποληπτετε | προσωπολημπετε CT † 2:10 τηρησει πταισει | τηρηση πταιση ANT CT † 2:11 μοιχευσεις | μοιχευσης ANT CT PCK TR

§ 2:11 φονευσεις | φονευσης ANT CT PCK TR * 2:11 μοιχευσεις φονευσεις | μοιχευεις φονευεις ECM* NA SBL TH WH † 2:13 ανελεος | ανηλεος PCK

| ανιλεως TR † 2:13 ελεος | ελεος και TR § 2:13 ελεον | ελεος ANT CT TR * 2:14 το | — SBL WH † 2:14 εχη | εχει PCK † 2:15 δε | — CT

§ 2:15 ωσι | — NA²⁷ SBL TH WH * 2:16 το | — SBL WH † 2:17 εργα εχη | εχη εργα CT † 2:18 εκ 87.7% | χωρις CT SCR 11.1% § 2:18 σου | —

CT * 2:18 δειξω σοι | σοι δειξω CT † 2:18 μου | — CT † 2:19 ο θεος εις εστι 80.6% | εις θεος εστι WH 4.1% | εις εστιν ο θεος ECM NA SBL TH

πατὴρ ἡμῶν οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἀνενέγκας Ἰσαὰκ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον; ²² Βλέπεις ὅτι ἡ πίστις συνήργει τοῖς ἔργοις αὐτοῦ, καὶ ἐκ τῶν ἔργων ἡ πίστις ἐτελειώθη; ²³ Καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφή ἡ λέγουσα, Ἐπίστευσε δὲ Ἀβραὰμ τῷ Θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην, καὶ φίλος Θεοῦ ἐκλήθη. ²⁴ Ὅρατε *τοῖνυν ὅτι ἐξ ἔργων δικαιοῦται ἄνθρωπος, καὶ οὐκ ἐκ πίστεως μόνον. ²⁵ Ὁμοίως δὲ καὶ Ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ὑποδεξαμένη τοὺς ἀγγέλους, καὶ ἑτέρα ὁδῶ ἐκβαλοῦσα; ²⁶ Ὡσπερ †γὰρ τὸ σῶμα χωρὶς πνεύματος νεκρὸν ἐστίν, οὕτω καὶ ἡ πίστις χωρὶς †τῶν ἔργων νεκρά ἐστίν.

3

¹ Μὴ πολλοὶ διδάσκαλοι γίνεσθε, ἀδελφοί μου, εἰδότες ὅτι μεῖζον κρίμα *ληψόμεθα. ² Πολλὰ γὰρ πταίομεν ἅπαντες. Εἴ τις ἐν λόγῳ οὐ πταίει, οὗτος τέλειος ἀνὴρ, †δυνατὸς χαλιναγωγῆσαι καὶ ὅλον τὸ σῶμα. ³ †Ἴδε, τῶν ἵππων τοὺς χαλινοὺς εἰς τὰ στόματα βάλλομεν ἄπρὸς τὸ πείθεσθαι αὐτοὺς ἡμῖν, καὶ ὅλον τὸ σῶμα αὐτῶν μετάγομεν. ⁴ Ἰδού, καὶ τὰ πλοῖα, τηλικαῦτα ὄντα, καὶ ὑπὸ *σκληρῶν ἀνέμων ἐλαυνόμενα, μετάγεται ὑπὸ ἐλαχίστου πηδαλίου, ὅπου †ἂν ἡ ὁρμὴ τοῦ †εὐθύνοντος ἄβουληται. ⁵ Οὕτω καὶ ἡ γλῶσσα μικρὸν μέλος ἐστίν, καὶ *μεγαλαυχεῖ.

Ἰδού, †ὀλίγον πῦρ ἠλίκην ὕλην ἀνάπτει. ⁶ Καὶ ἡ γλῶσσα πῦρ, ὁ κόσμος τῆς ἀδικίας· †οὕτως ἡ γλῶσσα καθίσταται ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν, ἡ σπιλοῦσα ὅλον τὸ σῶμα, καὶ φλογίζουσα τὸν τροχὸν τῆς γενέσεως, καὶ φλογιζομένη ὑπὸ τῆς γεέννης. ⁷ Πᾶσα γὰρ φύσις θηρίων τε καὶ πετεινῶν, ἐρπετῶν τε καὶ ἐναλίω, δαμάζεται καὶ δεδάμασται τῇ φύσει τῇ ἀνθρωπίνῃ. ⁸ τὴν δὲ γλῶσσαν οὐδεὶς ἰσχύει ἀνθρώπων δαμάσαι· *ἀκατάσχετον κακόν, μεστὴ ἰοῦ θανατηφόρου. ⁹ Ἐν αὐτῇ εὐλογοῦμεν τὸν †Θεὸν καὶ πατέρα, καὶ ἐν αὐτῇ καταρώμεθα τοὺς ἀνθρώπους τοὺς καθ' ὁμοίωσιν Θεοῦ γεγονότας. ¹⁰ ἐκ

* 2:24 τοῖνυν 86.9% | — CT 11.7% † 2:26 γὰρ | — WH ‡ 2:26 των | — CT

* 3:1 ληψομεθα | ληψομεθα CT † 3:2 δυνατος | δυναμενος PCK ‡ 3:3

ιδε | ιδου TR | ει δε CT § 3:3 προς 95.5% | εις CT 2.4% * 3:4 σκληρων ανεμων | ανεμων σκληρων ECM* NA PCK SBL TH WH † 3:4 αν | — CT

‡ 3:4 ευθυνοντος | ιθυνοντος PCK § 3:4 βουληται | βουλεται CT * 3:5

μεγαλαυχει | μεγαλα αυχει CT † 3:5 ολιγον | ηλικον CT ‡ 3:6 ουτως | —

CT § 3:8 δυναται ανθρωπων δαμασαι 84.2% | δαμασαι δυναται ανθρωπων CT 1%

* 3:8 ακατασχετον 97.4% | ακαταστατον CT 2.6% † 3:9 θεον |

† 3:9 θεον CT

τοῦ αὐτοῦ στόματος ἐξέρχεται εὐλογία καὶ κατάρα. Οὐ χρή, ἀδελφοί μου, ταῦτα οὕτω γίνεσθαι. ¹¹ Μῆτι ἡ πηγὴ ἐκ τῆς αὐτῆς ὀπῆς βρῦει τὸ γλυκὺ καὶ τὸ πικρὸν; ¹² Μὴ δύναται, ἀδελφοί μου, συκῆ ἐλαίας ποιῆσαι, ἢ ἄμπελος σῦκα; †Οὕτως οὐδεμία πηγὴ ἀλυκὸν καὶ γλυκὺ ποιῆσαι ὕδωρ.

¹³ Τίς σοφὸς καὶ ἐπιστήμων ἐν ὑμῖν; Δειξάτω ἐκ τῆς καλῆς ἀναστροφῆς τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν πράττει σοφίας. ¹⁴ Εἰ δὲ ζῆλον πικρὸν ἔχετε καὶ Ἐριθειαν ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν, μὴ κατακαυχᾶσθε καὶ ψεύδεσθε κατὰ τῆς ἀληθείας. ¹⁵ Οὐκ ἔστιν αὕτη ἡ σοφία ἄνωθεν κατερχομένη, *ἀλλ' ἐπίγειος, ψυχικὴ, δαιμονιώδης. ¹⁶ Ὅπου γὰρ ζῆλος καὶ †ἐριθεία, ἐκεῖ ἀκαταστασία καὶ πᾶν φαῦλον πρᾶγμα. ¹⁷ Ἡ δὲ ἄνωθεν σοφία πρῶτον μὲν ἀγνή ἐστίν, ἔπειτα εἰρηλική, ἐπεικὴς, εὐπειθής, μεστή ἐλέους καὶ καρπῶν ἀγαθῶν, ἀδιάκριτος †καὶ ἀνυπόκριτος. ¹⁸ Καρπὸς δὲ ἁγίας δικαιοσύνης ἐν εἰρήνῃ σπεῖρεται τοῖς ποιοῦσιν εἰρήνην.

4

¹ Πόθεν πόλεμοι καὶ *μάχαι ἐν ὑμῖν; Οὐκ ἐντεῦθεν, ἐκ τῶν ἡδονῶν ὑμῶν τῶν στρατευσόμενων ἐν τοῖς μέλεσιν ὑμῶν; ² Ἐπιθυμεῖτε, καὶ οὐκ ἔχετε· φονεύετε καὶ ζηλοῦτε, καὶ οὐ δύνασθε ἐπιτυχεῖν· μάχεσθε καὶ πολεμεῖτε, †οὐκ ἔχετε διὰ τὸ μὴ αἰτεῖσθαι ὑμᾶς. ³ αἰτεῖτε, καὶ οὐ λαμβάνετε, διότι κακῶς αἰτεῖσθε, ἵνα ἐν ταῖς ἡδοναῖς ὑμῶν δαπανήσητε. ⁴ †Μοιχοὶ καὶ μοιχαλίδες, οὐκ οἴδατε ὅτι ἡ φιλία τοῦ κόσμου ἔχθρα τοῦ Θεοῦ ἐστίν; Ὅς ἂν οὖν βουληθῆ φίλος εἶναι τοῦ κόσμου, ἐχθρὸς τοῦ Θεοῦ καθίσταται. ⁵ Ἡ δοκεῖτε ὅτι κενῶς ἡ γραφὴ λέγει; Πρὸς φθόνον ἐπιποθεῖ τὸ πνεῦμα ὃ *κατώκησεν ἐν ἡμῖν. ⁶ Μείζονα δὲ δίδωσι χάριν· διὸ λέγει, Ὁ Θεὸς ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσι χάριν. ⁷ Ὑποτάγητε οὖν τῷ Θεῷ· ἀντίστητε †δὲ τῷ διαβόλῳ, καὶ φεύξεται ἀφ' ὑμῶν. ⁸ Ἐγγίσατε τῷ Θεῷ, καὶ †ἐγγιεῖ ὑμῖν· καθαρῖσατε χεῖρας, ἀμαρτωλοὶ, καὶ ἀγνίσατε καρδίας, δίψυχοι. ⁹ Ταλαιπωρήσατε καὶ πενθήσατε καὶ κλαύσατε·

‡ 3:12 ουτως ουδεμια πηγη αλυκον και | ουτε αλυκον CT § 3:14 εριθειαν | εριθειαν WH * 3:15 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH † 3:16 εριθεια | εριθεια WH ‡ 3:17 και | — CT § 3:18 της | — CT PCK * 4:1 μαχαι | ποθεν μαχαι CT † 4:2 ουκ εχετε | ουκ εχετε δε TR | και ουκ εχετε ANT ‡ 4:4 μοιχοι και 97.8% | — CT 1.8% § 4:4 αν | εαν CT * 4:5 κατωκησεν | κατωκησεν CT † 4:7 δε | — ANT BYZ PCK TR ‡ 4:8 εγγιει | εγγισει WH

ὁ γέλωσ ὑμῶν εἰς πένθος μεταστραφήτω, καὶ ἡ χαρὰ εἰς κατήφειαν. ¹⁰ Ταπεινώθητε ἐνώπιον * τοῦ Κυρίου, καὶ ὑψώσει ὑμᾶς.

¹¹ Μὴ καταλαλεῖτε ἀλλήλων, ἀδελφοί. †Ὁ καταλαλῶν ἀδελφοῦ, †καὶ κρίνων τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καταλαλεῖ νόμου, καὶ κρίνει νόμον· εἰ δὲ νόμον κρίνεις, οὐκ εἶ ποιητὴς νόμου, ἀλλὰ κριτὴς. ¹² Εἷς ἐστὶν ὁ νομοθέτης, ὁ δυνάμενος σῶσαι καὶ ἀπολέσαι· σὺ * δὲ τίς εἶ †ὁς κρίνεις τὸν ἕτερον;

¹³ Ἄγε νῦν οἱ λέγοντες, Σήμερον ἔκαι αὔριον * πορευσώμεθα εἰς τήνδε τὴν πόλιν, καὶ †ποιήσωμεν ἐκεῖ ἐνιαυτὸν ἕνα, καὶ ἔμπορευσώμεθα, καὶ * κερδήσωμεν. ¹⁴ οἷτινες οὐκ ἐπίστασθε †τὸ τῆς αὔριον. Ποία †γὰρ ἡ ζωὴ ὑμῶν; Ἀτιμὶς γὰρ * ἔσται †ἡ πρὸς ὀλίγον φαινομένη, ἔπειτα †δὲ καὶ ἀφανιζομένη. ¹⁵ Ἀντὶ τοῦ λέγειν ὑμᾶς, Ἐὰν ὁ Κύριος ἑλεῖται, καὶ * ζήσωμεν, καὶ †ποιήσωμεν τοῦτο ἢ ἐκεῖνο. ¹⁶ Νῦν δὲ καυχᾶσθε ἐν ταῖς ἀλαζονείαις ὑμῶν· πᾶσα καύχησις τοιαύτη πονηρὰ ἐστίν. ¹⁷ Εἰδοὶτι οὖν καλὸν ποιεῖν καὶ μὴ ποιοῦντι, ἁμαρτία αὐτῶ ἐστίν.

5

¹ Ἄγε νῦν οἱ πλούσιοι, κλαύσατε ὀλολύζοντες ἐπὶ ταῖς τάλαιπωρίαις ὑμῶν ταῖς ἐπερχομέναις. ² Ὁ πλοῦτος ὑμῶν σέσηπε, καὶ τὰ ἱμάτια ὑμῶν σητόβρωτα γέγονεν· ³ ὁ χρυσὸς ὑμῶν καὶ ὁ ἄργυρος κατίωται, καὶ ὁ ἰὸς αὐτῶν εἰς μαρτύριον ὑμῖν ἔσται, καὶ φάγεται τὰς σάρκας ὑμῶν ὡς πῦρ. Ἐθησαυρίσατε ἐν ἐσχάταις ἡμέραις. ⁴ Ἴδού, ὁ μισθὸς τῶν ἐργατῶν τῶν ἀμησάντων τὰς χώρας ὑμῶν, ὁ * ἀπεστερημένος ἀφ' ὑμῶν, κρᾶζει· καὶ αἱ βοαὶ τῶν θερισάντων εἰς τὰ ὄψα Κυρίου Σαβαὼθ †εἰσεληλύθασιν.

§ 4:9 μεταστραφητω | μετατραπητω ECM* NA SBL WH * 4:10 του | — NA²⁷ SBL TH WH † 4:11 ο | ο γαρ PCK † 4:11 και 83.5% | η CT 15.3% § 4:12 ο νομοθετης | ο νομοθετης και κριτης ANT ECM NA PCK TH | νομοθετης και κριτης SBL WH * 4:12 δε | — TR † 4:12 ος κρινεις | ο κρινων ECM* NA SBL TH WH † 4:12 ετερον | πλησιον CT § 4:13 και | η CT SCR * 4:13 πορευσωμεθα | πορευσομεθα ANT CT SCR † 4:13 ποιησωμεν | ποιησομεν ANT CT SCR † 4:13 ενα | — CT § 4:13 εμπορευσωμεθα | εμπορευσομεθα ANT CT SCR * 4:13 κερδησωμεν | κερδησομεν ANT CT SCR † 4:14 το | τα ECM* | — WH † 4:14 γαρ | — CT § 4:14 υμων | ημων PCK * 4:14 εσται | εστιν BYZ PCK TR | εστε CT † 4:14 η | — WH † 4:14 δε και | δε TR | και CT | — PCK § 4:15 θεληση | θελη WH * 4:15 ζησωμεν | ζησομεν ANT CT SCR † 4:15 ποιησωμεν | ποιησομεν ANT CT SCR † 4:16 αλαζονειαις | αλαζονιαις TH WH * 5:4 απεστερημενος | αφυστερημενος

⁵ Ἐτρυφήσατε ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐσπαταλήσατε· ἐθρέψατε τὰς καρδίας ὑμῶν ἕως ἐν ἡμέρᾳ σφαγῆς. ⁶ Κατεδικάσατε, ἐφονεύσατε τὸν δίκαιον· οὐκ ἀντιτάσσεται ὑμῖν.

⁷ Μακροθυμήσατε οὖν, ἀδελφοί, ἕως τῆς παρουσίας τοῦ Κυρίου. Ἴδού, ὁ γεωργὸς ἐκδέχεται τὸν τίμιον καρπὸν τῆς γῆς, μακροθυμῶν ἐπ' ἑαυτόν, *ἕως λάβῃ τὸν πρῶτον καὶ ὄψιμον. ⁸ Μακροθυμήσατε καὶ ὑμεῖς, στηρίζατε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὅτι ἡ παρουσία τοῦ Κυρίου ἤγγικε. ⁹ Μὴ στενάζετε κατ' ἀλλήλων, ἀδελφοί, ἵνα μὴ Ἰκριθῆτε· ἰδού, *ὁ κριτὴς πρὸ τῶν θυρῶν ἔστηκεν. ¹⁰ Ὑπόδειγμα λάβετε, ἀδελφοί μου, τῆς κακοπαθείας, καὶ τῆς μακροθυμίας, τοὺς προφῆτας οἱ ἐλάλησαν τῷ ὀνόματι Κυρίου. ¹¹ Ἴδού, μακαρίζομεν τοὺς ὑπομένοντας· τὴν ὑπομονὴν ἰὼβ ἠκούσατε, καὶ τὸ τέλος Κυρίου *ἴδετε, ὅτι πολὺσπλαγχνὸς ἐστὶ καὶ οἰκτίρμων.

¹² Πρὸ πάντων δέ, ἀδελφοί μου, μὴ ὀμνύετε, μήτε τὸν οὐρανόν, μήτε τὴν γῆν, μήτε ἄλλον τινὰ ὄρκον· ἦτω δὲ ὑμῶν τὸ ναί, ναί, καὶ τὸ οὐ, οὐ· ἵνα μὴ δεῖς ὑπόκρισιν πέσητε.

¹³ Κακοπαθεῖ τις ἐν ὑμῖν; Προσευχέσθω. Εὐθυμεῖ τις; Ψαλλέτω. ¹⁴ Ἀσθενεῖ τις ἐν ὑμῖν; Προσκαλεσάσθω τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας, καὶ προσευξάσθωσαν ἐπ' αὐτόν, ἀλείψαντες *αὐτόν ἐλαίῳ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου. ¹⁵ καὶ ἡ εὐχὴ τῆς πίστεως σώσει τὸν κάμνοντα, καὶ ἐγερεῖ αὐτόν ὁ Κύριος· κἂν ἁμαρτίας ἦ πεποιηκώς, ἀφεθήσεται αὐτῷ. ¹⁶ Ἐξομολογεῖσθε ἀλλήλοις τὰ παραπτώματα, καὶ ἴεχεσθε ὑπὲρ ἀλλήλων, ὅπως ἰαθῆτε. Πολὺ ἰσχύει δέησις δικαίου ἐνεργουμένη. ¹⁷ *Ἡλίας ἄνθρωπος ἦν ὁμοιοπαθὴς ἡμῖν, καὶ προσευχῆ προσήξατο τοῦ μὴ βρέξαι· καὶ οὐκ ἔβρεξεν ἐπὶ τῆς γῆς ἐνιαυτοὺς τρεῖς καὶ μῆνας ἕξ. ¹⁸ Καὶ πάλιν προσήξατο,

‡ 5:5 ως | — CT § 5:7 αυτον | αυτω ANT CT TR * 5:7 εως | εως αν PCK TR † 5:7 υετον πρωιμον 85.9% | προιμον CT 0.2% ‡ 5:9 κατ αλληλων αδελφοι 78.5% | αδελφοι κατ αλληλων CT 7.3% § 5:9 κριθητε | κατακριθητε TR * 5:9 ο | — ST † 5:10 αδελφοι μου της κακοπαθειας | αδελφοι της κακοπαθειας ECM PCK TH | της κακοπαθειας αδελφοι μου TR | αδελφοι της κακοπαθιας NA SBL WH ‡ 5:10 τω | εν τω CT PCK § 5:11 υπομενοντας | υπομειναντας CT * 5:11 ιδετε | ειδετε ANT BYZ CT HF PCK TR † 5:11 εστι 87.7% | εστιν ο κυριος ANT CT TR 11.3% ‡ 5:11 οικτιρμων | οικτειρμων TH § 5:12 εις υποκρισιν | υπο κρισιν CT SCR * 5:14 αυτον | — WH † 5:16 εξομολογεισθε | εξομολογεισθε ουν CT ‡ 5:16 τα παραπτωματα 90.1% | τας αμαρτιας CT 9.7% § 5:16 ευχεσθε | προσευξατω WH * 5:17 ηλιας | ηλιας WH

καὶ ὁ οὐρανὸς †ύετον ἔδωκε, καὶ ἡ γῆ ἐβλάστησε τὸν καρπὸν αὐτῆς.

¹⁹ ‡Ἀδελφοί, ἐάν τις ἐν ὑμῖν πλανηθῆ ἀπὸ τῆς ἀληθείας, καὶ ἐπιστρέψῃ τις αὐτόν, ²⁰ §γινωσκέτω ὅτι ὁ ἐπιστρέψας ἀμαρτωλὸν ἐκ πλάνης ὁδοῦ αὐτοῦ σώσει *ψυχὴν ἐκ θανάτου, καὶ καλύψει πλῆθος ἀμαρτιῶν.

† 5:18 υετον εδωκε | εδωκεν υετον ECM* ‡ 5:19 αδελφοι | αδελφοι μου
 CT § 5:20 γινωσκετω | γινωσκετε WH * 5:20 ψυχην 90.9% | ψυχην
 αυτου CT 5.7%

ΠΕΤΡΟΥ Α

1 Πέτρος, ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐκλεκτοῖς παρεπιδήμοις διασποράς Πόντου, Γαλατίας, Καππαδοκίας, Ἀσίας, καὶ Βιθυνίας, ² κατὰ πρόγνωσιν Θεοῦ πατρός, ἐν ἁγιασμῷ πνεύματος, εἰς ὑπακοὴν καὶ ῥαντισμὸν αἵματος Ἰησοῦ Χριστοῦ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθείη.

³ Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ κατὰ τὸ πολὺ *αὐτοῦ ἔλεος ἀναγεννήσας ἡμᾶς εἰς ἐλπίδα ζῶσαν δι' ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκ νεκρῶν, ⁴ εἰς κληρονομίαν ἄφθαρτον καὶ ἀμίαντον καὶ ἀμάραντον, τετηρημένην ἐν οὐρανοῖς εἰς ἡμᾶς, ⁵ τοὺς ἐν δυνάμει Θεοῦ φρουρουμένους διὰ πίστεως εἰς σωτηρίαν ἐτοίμην ἀποκαλυφθῆναι ἐν καιρῷ ἐσχάτῳ. ⁶ Ἐν ᾧ ἀγαλλιᾶσθε, ὀλίγον ἄρτι, εἰ δέον ἐστί, ὀλιγοήμενοι ἐν ποικίλοις πειρασμοῖς, ⁷ ἵνα τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως *πολὺ τιμώτερον χρυσοῦ τοῦ ἀπολλυμένου, διὰ πυρὸς δὲ δοκιμαζομένου, εὑρεθῆ εἰς ἔπαινον καὶ ἰτιμὴν καὶ εἰς δόξαν ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ· ⁸ ὃν οὐκ εἰδότες ἀγαπᾶτε, εἰς ὃν ἄρτι μὴ ὀρώντες, πιστεύοντες δέ, ὀλιγοήμενοι χαρᾷ ἀνεκκλαλήτῳ καὶ δεδοξασμένῳ, ⁹ κομιζόμενοι τὸ τέλος τῆς πίστεως *ὑμῶν, σωτηρίαν ψυχῶν. ¹⁰ Περὶ ἧς σωτηρίας ἐξεζήτησαν καὶ ἐξηρεύνησαν προφηταὶ οἱ περὶ τῆς εἰς ὑμᾶς χάριτος προφητεύσαντες· ¹¹ ἐρευνῶντες εἰς τίνα ἢ ποῖον καιρὸν ἐδήλου τὸ ἐν αὐτοῖς πνεῦμα Χριστοῦ, προμαρτυρόμενον τὰ εἰς Χριστὸν παθήματα, καὶ τὰς μετὰ ταῦτα δόξας. ¹² Οἷς ἀπεκαλύφθη ὅτι οὐχ ἑαυτοῖς, ὅτι ὑμῖν δὲ διηκόνουν αὐτά, ἃ νῦν ἀνηγγέλη ὑμῖν διὰ τῶν εὐαγγελισαμένων ὑμᾶς *ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ ἀποσταλέντι ἀπ' οὐρανοῦ, εἰς ἃ ἐπιθυμοῦσιν ἄγγελοι παρακύψαι.

¹³ Διὸ ἀναζωσάμενοι τὰς ὀσφύας τῆς διανοίας ὑμῶν, νήφοντες, τελείως ἐλπίσατε ἐπὶ τὴν φερομένην ὑμῖν

* **1:3** αυτου ελεος | ελεος αυτου PCK † **1:4** υμας | ημας ST ‡ **1:6** εστι | — SBL WH § **1:6** λυπηθεντες | λυπηθεντας ECM NA²⁸ * **1:7** πολυ τιμωτερον | πολυτιμωτερον ANT CT † **1:7** τιμην και εις δοξαν | δοξαν και τιμην CT PCK | τιμην και δοξαν ANT TR ‡ **1:8** ειδοτες | ιδοντες CT SCR § **1:8** αγαλλιασθε | αγαλλιατε WH * **1:9** υμων | — WH † **1:10** εξηρευνησαν | εξηραυνησαν CT ‡ **1:11** ερευνωντες | εραυνωντες CT § **1:12** υμιν | ημιν TR * **1:12** εν | — SBL TH WH

χάριν ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ· ¹⁴ ὡς τέκνα ὑπακοῆς, μὴ ἰσχυροποιούμενοι ταῖς πρότερον ἐν τῇ ἀγνοίᾳ ὑμῶν ἐπιθυμίαις, ¹⁵ ἀλλὰ κατὰ τὸν καλέσαντα ὑμᾶς ἅγιον καὶ αὐτοὶ ἅγιοι ἐν πάσῃ ἀναστροφῇ γενήθητε· ¹⁶ διότι γέγραπται, Ἅγιοι ὄντες, ὅτι ἐγὼ ἅγιός *εἰμι.

¹⁷ Καὶ εἰ πατέρα ἐπικαλεῖσθε τὸν ἄπροσωπολήπτως κρίνοντα κατὰ τὸ ἐκάστου ἔργον, ἐν φόβῳ τὸν τῆς παροικίας ὑμῶν χρόνον ἀναστράφητε· ¹⁸ εἰδότες ὅτι οὐ φθαρτοῖς, ἀργυρίῳ ἢ χρυσίῳ, ἐλυτρώθητε ἐκ τῆς ματαίας ὑμῶν ἀναστροφῆς πατροπαραδότου, ¹⁹ ἀλλὰ τιμίῳ αἵματι ὡς ἀμνοῦ ἀμώμου καὶ ἀσπίλου Χριστοῦ, ²⁰ προεγνωσμένου μὲν πρὸ καταβολῆς κόσμου, φανερωθέντος δὲ ἐπ' ἐσχάτων τῶν χρόνων δι' ὑμᾶς, ²¹ τοὺς δι' αὐτοῦ πιστεύοντας εἰς Θεόν, τὸν ἐγείραντα αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, καὶ δόξαν αὐτῷ δόντα, ὥστε τὴν πίστιν ὑμῶν καὶ ἐλπίδα εἶναι εἰς Θεόν.

²² Τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἡγνικότες ἐν τῇ ὑπακοῇ τῆς ἀληθείας *διὰ πνεύματος εἰς φιλαδελφίαν ἀνυπόκριτον, ἐκ ἱκαθαρᾶς καρδίας ἀλλήλους ἀγαπήσατε ἐκτενῶς· ²³ ἀναγεγεννημένοι οὐκ ἐκ σπορᾶς φθαρτῆς, ἀλλὰ ἀφθάρτου, διὰ λόγου ζῶντος Θεοῦ καὶ μένοντος ὄντος τὸν αἰῶνα. ²⁴ Διότι,

Πᾶσα σὰρξ ὡς χόρτος,
καὶ πᾶσα δόξα *ἀνθρώπου ὡς ἄνθος χόρτου.
Ἐξηράνθη ὁ χόρτος,
καὶ τὸ ἄνθος αὐτοῦ ἐξέπεσε·
²⁵ τὸ δὲ ῥῆμα Κυρίου μένει εἰς τὸν αἰῶνα.

Τοῦτο δὲ ἐστὶ τὸ ῥῆμα τὸ εὐαγγελισθὲν εἰς ὑμᾶς.

2

¹ Ἀποθέμενοι οὖν πᾶσαν κακίαν καὶ πάντα δόλον καὶ *ὑποκρίσεις καὶ φθόνους καὶ πάσας καταλαλίαις, ² ὡς ἀρτιγέννητα βρέφη, τὸ λογικὸν ἄδολον γάλα

† 1:14 συσχηματιζόμενοι | συσχηματιζόμενοι WH ‡ 1:16 γεγραπται | γεγραπται οτι NA²⁷ SBL WH § 1:16 γινεσθε | γενεσθε TR | εσεσθε CT * 1:16 εμι | — ECM NA²⁸ SBL TH WH † 1:17 απροσωποληπτως | απροσωπολημπτως CT ‡ 1:20 εσχατων | εσχατου CT § 1:21 πιστευοντας | πιστους ECM NA SBL WH * 1:22 δια πνευματος 91.7% | — CT 7.5% † 1:22 καθαρως 99.2% | — ECM* SBL WH 0.6% ‡ 1:23 αλλα | αλλ ECM NA²⁸ PCK § 1:23 εις τον αιωνα 90.1% | — CT 6% * 1:24 ανθρωπου | αυτης CT † 1:24 αυτου | — CT * 2:1 υποκρισεις | υποκρισιν WH

ἐπιποθήσατε, ἵνα ἐν αὐτῷ †αὐξηθῆτε, ³ †εἶπερ ἐγεύσασθε ὅτι χρηστὸς ὁ Κύριος· ⁴ πρὸς ὃν προσερχόμενοι, λίθον ζῶντα, ὑπὸ ἀνθρώπων μὲν ἀποδοδοκιμασμένον, παρὰ δὲ Θεῷ ἐκλεκτόν, ἔντιμον, ⁵ καὶ αὐτοὶ ὡς λίθοι ζῶντες οἰκοδομεῖσθε οἶκος πνευματικός, Σιεράτευμα ἅγιον, ἀνενέγκαι πνευματικὰς θυσίας εὐπροσδέκτους *τῷ Θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ. ⁶ †Διότι περιέχει †ἐν τῇ γραφῇ,

Ἰδοῦ, τίθημι ἐν Σιών λίθον Σἀκρογωνιαῖον,
ἐκλεκτόν, ἔντιμον·
καὶ ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ μὴ καταισχυθηῖ.

⁷ Ὑμῖν οὖν ἡ τιμὴ τοῖς πιστεύουσιν· *ἀπειθοῦσι δέ,

†Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες,
οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας,

⁸ καί,

Λίθος προσκόμματος
καὶ πέτρα σκανδάλου·

οἱ προσκόπτουσι τῷ λόγῳ ἀπειθοῦντες· εἰς ὃ καὶ ἐτέθησαν.

⁹ Ὑμεῖς δὲ γένος ἐκλεκτόν, βασίλειον ἱεράτευμα, ἔθνος ἅγιον, λαὸς εἰς περιποίησιν, ὅπως τὰς ἀρετὰς ἐξαγγείλητε τοῦ ἐκ σκότους ὑμᾶς καλέσαντος εἰς τὸ θαυμαστὸν αὐτοῦ φῶς· ¹⁰ οἱ ποτὲ οὐ λαός, νῦν δὲ λαὸς Θεοῦ· οἱ οὐκ ἠλεημένοι, νῦν δὲ ἐλεηθέντες.

¹¹ Ἀγαπητοί, παρακαλῶ ὡς παροίκους καὶ παρεπιδήμους, †ἀπέχεσθαι τῶν σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν, αἵτινες στρατεύονται κατὰ τῆς ψυχῆς· ¹² τὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν Σἔχοντες καλὴν ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ἵνα, ἐν ᾧ καταλαλοῦσιν ὑμῶν ὡς κακοποιῶν, ἐκ τῶν καλῶν ἔργων, *ἐποπτεύσαντες, δοξάσωσι τὸν Θεὸν ἐν ἡμέρᾳ ἐπισκοπῆς.

† 2:2 αυξηθητε | αυξηθητε εις σωτηριαν ANT CT PCK † 2:3 ειπερ | ει CT § 2:5 ιερατευμα | εις ιερατευμα CT * 2:5 τω | — ECM NA²⁸ SBL TH WH † 2:6 διοτι | διο και TR † 2:6 εν τη | η PCK | εν CT § 2:6 ακρογωνιαιον εκλεκτον | εκλεκτον ακρογωνιαιον WH * 2:7 απειθουσι | απιστουσι CT † 2:7 λιθον | λιθος CT † 2:11 απεχεσθαι | απεχεσθε ANT § 2:12 εχοντες καλην εν τοις εθνεσιν | εν τοις εθνεσιν εχοντες καλην CT TR * 2:12 εποπτευσαντες | εποπτεουντες ECM* NA SBL TH WH

13 Ὑποτάγητε τοῦν πάση ἀνθρωπίνῃ κτίσει διὰ τὸν Κύριον· εἴτε βασιλεῖ, ὡς ὑπερέχοντι· 14 εἴτε ἡγεμόσιν, ὡς δι' αὐτοῦ πεμπομένοις εἰς ἐκδίκησιν κακοποιῶν, ἔπαινον δὲ ἀγαθοποιῶν. 15 Ὅτι οὕτως ἐστὶ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ἀγαθοποιοῦντας ἑφιμοῦν τὴν τῶν ἀφρόνων ἀνθρώπων ἀγνωσίαν· 16 ὡς ἐλεύθεροι, καὶ μὴ ὡς ἐπικάλυμμα ἔχοντες τῆς κακίας τὴν ἐλευθερίαν, ἀλλ' ὡς *δοῦλοι Θεοῦ. 17 Πάντας τιμήσατε. Τὴν ἀδελφότητα ἀγαπήσατε. Τὸν Θεὸν φοβεῖσθε. Τὸν βασιλέα τιμᾶτε.

18 Οἱ οἰκέται, ὑποτασσόμενοι ἐν παντὶ φόβῳ τοῖς δεσπόταις, οὐ μόνον τοῖς ἀγαθοῖς καὶ ἐπεικέσιν, ἀλλὰ καὶ τοῖς σκολιοῖς. 19 Τοῦτο γὰρ χάρις, εἰ διὰ συνείδησιν Θεοῦ ὑποφέρει τις λύπας, πάσχων ἀδίκως. 20 Ποῖον γὰρ κλέος, εἰ ἀμαρτάνοντες καὶ κολαφιζόμενοι ὑπομενεῖτε; Ἀλλ' εἰ ἀγαθοποιοῦντες καὶ πάσχοντες ὑπομενεῖτε, τοῦτο χάρις παρὰ Θεῶ. 21 Εἰς τοῦτο ἄρα ἐκλήθητε, ὅτι καὶ Χριστὸς ἔπαθεν ὑπὲρ ἡμῶν, ὑμῖν ὑπολιμπάνων ὑπογραμμόν, ἵνα ἐπακολουθήσητε τοῖς ἰχνεσιν αὐτοῦ· 22 ὃς ἀμαρτίαν οὐκ ἐποίησεν, οὐδὲ εὐρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ· 23 ὃς λοιδορούμενος οὐκ ἀντελοιδορεῖ, πάσχων οὐκ ἠπεῖλει, παρεδίδου δὲ τῷ κρίνοντι δικαίως· 24 ὃς τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν αὐτὸς ἀνήνεγκεν ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ξύλον, ἵνα, ταῖς ἀμαρτίαις ἀπογενόμενοι, τῇ δικαιοσύνῃ ζήσωμεν· οὗ τῷ μῶλωπι αὐτοῦ ἰάθητε. 25 Ἦτε γὰρ ὡς πρόβατα πλανώμενα· ἄλλ' ἐπεστράφητε νῦν ἐπὶ τὸν ποιμένα καὶ ἐπίσκοπον τῶν ψυχῶν *ὑμῶν.

3

1 Ὅμοίως, *αἱ γυναῖκες, ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίους ἀνδράσιν, ἵνα, †καὶ εἴ τινας ἀπειθοῦσι τῷ λόγῳ, διὰ τῆς τῶν γυναικῶν ἀναστροφῆς ἄνευ λόγου †κερδηθήσονται, 2 ἐποπτεύσαντες τὴν ἐν φόβῳ ἀγνὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν. 3 Ὡν ἔστω οὐχ ὁ ἕξωθεν ἐμπλοκῆς τριχῶν, καὶ περιθέσεως χρυσίων, ἢ ἐνδύσεως ἱματίων κόσμος· 4 ἀλλ' ὁ κρυπτὸς τῆς καρδίας ἄνθρωπος, ἐν τῷ

† 2:13 ουν | — CT † 2:14 εκδικησιν | εκδικησιν μεν ANT PCK TR § 2:15 φιμου | φιμοι WH * 2:16 δουλοι θεου | θεου δουλοι CT † 2:17 αγαπησατε | αγαπατε ANT CT TR † 2:20 θεω | τω θεω PCK § 2:21 γαρ | γαρ και PCK * 2:21 ημων υμιν 64% | ημων ημιν TR 10.3% | υμων υμιν CT 10.2% † 2:24 αυτου | — CT † 2:25 πλανωμενα | πλανωμενοι CT § 2:25 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL WH * 2:25 υμων | ημων PCK * 3:1 αι | — SBL TH WH † 3:1 και | — WH † 3:1 κερδηθησονται | κερδηθησωνται TR

ἀφθάρτῳ τοῦ Σπράεος καὶ ἡσυχίου πνεύματος, ὃ ἐστὶν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ πολυτελής. ⁵ Οὕτω γάρ ποτε καὶ αἱ ἅγαι γυναιῖκες αἱ ἐλπίζουσαι *ἐπὶ †Θεὸν ἐκόσμου ἐαυτάς, ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν· ⁶ ὡς Σάρρα †ὑπήκουσε τῷ Ἀβραάμ, κύριον αὐτὸν καλοῦσα, ἧς ἐγενήθητε τέκνα, ἀγαθοποιῶσαι καὶ μὴ φοβούμεναι μηδεμίαν πτόησιν.

⁷ Οἱ ἄνδρες ὁμοίως, συνοικοῦντες κατὰ γνώσιν, ὡς ἀσθενεστέρῳ σκεύει τῷ γυναικείῳ ἀπονέμοντες τιμὴν, ὡς καὶ Σσυγκληρονόμοι χάριτος ζωῆς, εἰς τὸ μὴ *ἐγκόπτεσθαι τὰς προσευχὰς ὑμῶν.

⁸ Τὸ δὲ τέλος, πάντες ὁμόφρονες, συμπαθεῖς, φιλάδελφοι, εὐσπλαγχνοὶ, †φιλόφρονες· ⁹ μὴ ἀποδιδόντες κακὸν ἀντὶ κακοῦ, ἢ λοιδορίαν ἀντὶ λοιδορίας· τὸνναντίον δὲ εὐλογοῦντες, †εἰδότες ὅτι εἰς τοῦτο ἐκλήθητε, ἵνα εὐλογίαν κληρονομήσητε.

¹⁰ Ὁ γὰρ θέλων ζωὴν ἀγαπᾶν,

καὶ †βιδεῖν ἡμέρας ἀγαθάς,

παυσάτω τὴν γλώσσαν *αὐτοῦ ἀπὸ κακοῦ,

καὶ χεῖλη †αὐτοῦ τοῦ μὴ λαλῆσαι δόλον·

¹¹ †ἐκκλινάτω ἀπὸ κακοῦ, καὶ ποιησάτω ἀγαθόν·

ζητησάτω εἰρήνην, καὶ διωξάτω αὐτήν.

¹² Ὅτι †ὀφθαλμοὶ Κυρίου ἐπὶ δικαίου,

καὶ ὦτα αὐτοῦ εἰς δέησιν αὐτῶν·

πρόσωπον δὲ Κυρίου ἐπὶ ποιοῦντας κακά.

¹³ Καὶ τίς ὁ κακῶσων ὑμᾶς, ἐὰν τοῦ ἀγαθοῦ *μιμηταὶ γένησθε; ¹⁴ Ἀλλ' εἰ καὶ πάσχοιτε διὰ δικαιοσύνην, μακάριοι· τὸν δὲ φόβον αὐτῶν μὴ φοβηθῆτε, μηδὲ ταραχθῆτε· ¹⁵ Κύριον δὲ τὸν †Θεὸν ἀγιάσατε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν· ἔτοιμοι †δὲ αἰεὶ πρὸς ἀπολογίαὶν παντὶ τῷ αἰτοῦντι ὑμᾶς λόγον περὶ τῆς ἐν ὑμῖν ἐλπίδος, †μετὰ πρᾶύτητος καὶ φόβου· ¹⁶ συνείδησιν ἔχοντες

§ 3:4 πρᾶεος καὶ ἡσυχίου | πρᾶεως καὶ ἡσυχίου ECM NA SBL TH | ἡσυχίου

καὶ πρᾶεως WH * 3:5 ἐπὶ | ἐπὶ τοῦ SCR | εἰς ECM* NA SBL TH WH | εἰς τοῦ ECM* † 3:5 θεοῦ | τοῦ θεοῦ ANT PCK TR † 3:6 ὑπῆκουσε | ὑπῆκουε WH

§ 3:7 συγκληρονόμοι | συγκληρονόμοις ECM NA SBL | συγκληρονόμοις

TH | συγκληρονόμοι WH * 3:7 ἐγκοπτεσθαὶ | ἐκκοπτεσθαὶ TR † 3:8 φιλοφρονες 71.8% | ταπεινοφρονες CT 22.7% † 3:9 εἰδοτες 84.9% | — CT

9% § 3:10 ἰδειν ἡμερας | ἡμερας ἰδειν PCK * 3:10 αὐτου | — CT † 3:10

αὐτου | — CT † 3:11 ἐκκλινατω | ἐκκλινατω δε CT § 3:12 οφθαλμοι |

οι οφθαλμοι TR * 3:13 μιμηται | ζηλωται CT † 3:15 θεου | χριστου CT

† 3:15 δε | — CT § 3:15 μετὰ | ἀλλὰ μετὰ CT

ἀγαθὴν, ἵνα, ἐν ᾧ * καταλαλοῦσιν ὑμῶν ὡς κακοποιῶν, καταισχυρθῶσιν οἱ ἐπιηραῖζοντες ὑμῶν †τὴν ἀγαθὴν ἐν Χριστῷ ἀναστροφῇ. ¹⁷ Κρεῖττον γὰρ ἀγαθοποιοῦντας, εἰ †θέλοι τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, πάσχειν, ἢ κακοποιοῦντας.

¹⁸ Ὅτι καὶ Χριστὸς ἅπαξ περὶ ἁμαρτιῶν ἔπαθε, δίκαιος ὑπὲρ ἀδίκων, ἵνα * ὑμᾶς προσαγάγῃ τῷ Θεῷ, θανατωθεῖς μὲν σαρκί, ζωοποιηθεῖς δὲ †πνεύματι, ¹⁹ ἐν ᾧ καὶ τοῖς ἐν φυλακῇ πνεύμασι πορευθεῖς ἐκήρυξεν, ²⁰ ἀπειθήσασι ποτε, ὅτε †ἀπεξεδέχετο ἡ τοῦ Θεοῦ μακροθυμία ἐν ἡμέραις Νῶε, κατασκευαζομένης κιβωτοῦ, εἰς ἣν ἑλίγαι, τοῦτ' ἔστιν ὀκτῶ ψυχῶν, διεσώθησαν δι' ὕδατος. ²¹ * ὁ ἀντίτυπον νῦν καὶ ἡμᾶς σώζει βάπτισμα, οὐ σαρκὸς ἀπόθεσις ῥύπου, ἀλλὰ συνειδήσεως ἀγαθῆς ἐπερώτημα εἰς Θεόν, δι' ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, ²² ὅς ἐστιν ἐν δεξιᾷ †τοῦ Θεοῦ, πορευθεῖς εἰς οὐρανόν, ὑποταγέντων αὐτῷ ἀγγέλων καὶ ἐξουσιῶν καὶ δυνάμεων.

4

¹ Χριστοῦ οὖν παθόντος * ὑπὲρ ἡμῶν σαρκί, καὶ ὑμεῖς τὴν αὐτὴν ἔννοιαν ὀπλίσασθε· ὅτι ὁ παθὼν †ἐν σαρκί, πέπαυται †ἁμαρτίας. ² εἰς τὸ μηκέτι ἀνθρώπων ἐπιθυμίας, ἀλλὰ θελήματι ἑαυτοῦ τὸν ἐπίλοιπον ἐν σαρκὶ βιώσαι χρόνον. ³ Ἀρκετὸς γὰρ * ἡμῖν ὁ παρεληλυθὼς χρόνος †τοῦ βίου τὸ θέλημα τῶν ἔθνῶν †κατεργάσασθαι, πεπορευμένους ἐν ἀσελγείαις, ἐπιθυμίας, οἰνοφλυγίαις, κώμοις, πότοις, καὶ ἀθεμίτοις σεξουαλικῶν ἐπιθυμιῶν. ⁴ ἐν ᾧ ξενίζονται, μὴ συντρεχόντων ὑμῶν εἰς τὴν αὐτὴν τῆς ἀσωτίας ἀνάχυσιν, βλασφημοῦντες. ⁵ οἱ ἀποδώσουσι λόγον τῷ ἐτοίμως * ἔχοντι κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς. ⁶ Εἰς τοῦτο

* **3:16** καταλαλοῦσιν ὑμῶν ὡς κακοποιῶν 43.1% | καταλαλοῦσιν ὑμῶν ὡς κακοποιῶν BYZ HF TR 46% | καταλαλοῦσιν CT 5% † **3:16** τὴν ἀγαθὴν ... ἀναστροφῇ | τὴν ἀγαθὴν ... ἀναστροφῇ PCK † **3:17** θέλοι | θελεῖ TR § **3:18** ἐπαθε | ἀπεθάνε WH * **3:18** ὑμᾶς | ἡμᾶς ANT PCK TR † **3:18** πνεύματι | τῷ πνεύματι TR † **3:20** ἀπεξεδέχετο | ἀπαξ ἐξεδέχετο TR § **3:20** ολίγαι | ολίγοι ECM* NA SBL TH WH * **3:21** ὁ ἀντίτυπον νῦν καὶ ἡμᾶς | ὁ καὶ ἡμᾶς ἀντίτυπον νῦν SCR | ὁ καὶ ἡμᾶς ἀντίτυπον νῦν ST | ὁ καὶ ὑμᾶς ἀντίτυπον νῦν CT † **3:22** τοῦ | — SBL WH * **4:1** ὑπὲρ ἡμῶν 83% | — CT 2.8% † **4:1** ἐν | — CT PCK † **4:1** ἁμαρτίας | ἁμαρτιῶν WH § **4:2** θεοῦ | τοῦ θεοῦ PCK * **4:3** ἡμῖν 47% | ὑμῖν ANT BYZ HF PCK 41.5% | — CT 11.2% † **4:3** τοῦ βίου τοῦ θελήματος | τοῦ θελήματος PCK | τοῦ βουλήματος CT † **4:3** κατεργάσασθαι | κατεργάσασθαι CT § **4:3** ἐιδωλολατρίας | ἐιδωλολατρίας ECM NA PCK SBL WH * **4:5** ἔχοντι κρῖναι | κρῖναι WH

γὰρ καὶ νεκροῖς εὐηγγελίσθη, ἵνα κριθῶσι μὲν κατὰ ἀνθρώπους σαρκί, ζῶσι δὲ κατὰ Θεὸν πνεύματι.

7 Πάντων δὲ τὸ τέλος ἤγγικε· σωφρονήσατε οὖν καὶ νήψατε εἰς ἑτάς προσευχάς· 8 πρὸ πάντων ἡδὲ τὴν εἰς ἑαυτοὺς ἀγάπην ἔκτενῆ ἔχοντες, ὅτι Ἐγάπη *καλύψει πλῆθος ἁμαρτιῶν· 9 φιλόξενοι εἰς ἀλλήλους ἄνευ ἑγογγυσμῶν· 10 ἕκαστος καθὼς ἔλαβε χάρισμα, εἰς ἑαυτοὺς αὐτὸ διακονοῦντες, ὡς καλοὶ οἰκονόμοι ποικίλης χάριτος Θεοῦ· 11 εἴ τις λαλεῖ, ὡς λόγια Θεοῦ· εἴ τις διακονεῖ, ὡς ἐξ ἰσχύος ἢ ὡς χορηγεῖ ὁ Θεός· ἵνα ἐν πᾶσι δοξάζεται ὁ Θεὸς διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὃ ἐστὶν ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας *τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.

12 Ἀγαπητοί, μὴ ξενίζεσθε τῇ ἐν ὑμῖν πυρώσει πρὸς πειρασμὸν ὑμῖν γινομένη, ὡς ξένου ὑμῖν συμβαίνοντος· 13 ἀλλὰ καθὸ κοινωνεῖτε τοῖς τοῦ Χριστοῦ παθήμασι, χαίρετε, ἵνα καὶ ἐν τῇ ἀποκαλύψει τῆς δόξης αὐτοῦ χαρῆτε ἀγαλλιῶμενοι. 14 Εἰ ὀνειδίζεσθε ἐν ὀνόματι Χριστοῦ, μακάριοι· ὅτι τὸ τῆς δόξης ἑκαὶ τὸ τοῦ Θεοῦ πνεῦμα ἐφ' ὑμᾶς ἀναπαύεται· Ἐκατὰ μὲν αὐτοὺς βλασφημεῖται, κατὰ δὲ ὑμᾶς δοξάζεται. 15 Μὴ γὰρ τις ὑμῶν πασχέτω ὡς φονεύς, ἢ κλέπτης, ἢ κακοποιός, ἢ ὡς *ἀλλοτριεπίσκοπος· 16 εἰ δὲ ὡς Χριστιανός, μὴ αἰσχυνέσθω, δοξαζέτω δὲ τὸν Θεὸν ἐν τῷ ἑμέρει τούτῳ. 17 Ὅτι ὁ καιρὸς τοῦ ἄρξασθαι τὸ κρίμα ἀπὸ τοῦ οἴκου τοῦ Θεοῦ· εἰ δὲ πρῶτον ἀφ' ἡμῶν, τί τὸ τέλος τῶν ἀπειθούντων τῷ τοῦ Θεοῦ εὐαγγελίῳ; 18 Καὶ

εἰ ὁ δίκαιος μόλις σῶζεται,

ἢ ὁ ἀσεβῆς καὶ ἁμαρτωλὸς ποῦ φανεῖται;

19 Ὡστε καὶ οἱ πάσχοντες κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, Ὡς πιστῶ κτίστη παρατιθέσθωσαν τὰς ψυχὰς *αὐτῶν ἐν ἀγαθοποιίᾳ.

† 4:7 τας | — CT ‡ 4:8 δε | — CT § 4:8 αγαπη | η αγαπη ANT PCK SCR
 * 4:8 καλυπει | καλυπτει CT PCK † 4:9 γογγυσμων | γογγυσμου CT ‡ 4:11
 ως | ης CT TR § 4:11 ο | — PCK * 4:11 των αιωνων | — ECM* PCK † 4:14
 και 71.5% | και δυναμεις και ANT 15.7% ‡ 4:14 αναπαυεται | αναπεπαιται
 PCK § 4:14 κατα μεν αυτους βλασφημεται κατα δε υμας δοξαζεται | —
 CT * 4:15 αλλοτριεπισκοπος | αλλοτριεπισκοπος CT † 4:16 μερει |
 ονοματι NA²⁷ SBL TH WH ‡ 4:18 ο | ο δε WH § 4:19 ως | — CT * 4:19
 αυτων | εαυτων TR | — WH

5

1 Πρεσβυτέρους *τούς ἐν ὑμῖν παρακαλῶ ὁ
†συμπρεσβύτερος καὶ μάρτυς τῶν τοῦ Χριστοῦ
παθημάτων, ὁ καὶ τῆς μελλούσης ἀποκαλύπτεσθαι
δόξης κοινωνός· 2 ποιμάνετε τὸ ἐν ὑμῖν ποίμνιον
τοῦ Θεοῦ, †ἐπισκοποῦντες μὴ ἀναγκαστῶς, ἅλλ’
*ἐκουσίως· μηδὲ αἰσχροκερδῶς, ἀλλὰ προθύμως· 3 †μηδὲ
ὡς κατακυριεύοντες τῶν κλήρων, ἀλλὰ τύποι γινόμενοι
τοῦ ποιμνίου. 4 Καὶ φανερωθέντος τοῦ ἀρχιποίμενος,
κομιεῖσθε τὸν ἀμαράντινον τῆς δόξης στέφανον.

5 Ὅμοίως, νεώτεροι, ὑποτάγητε πρεσβυτέροις· πάντες
δὲ ἀλλήλοις †υποτασσόμενοι, τὴν ταπεινοφροσύνην
ἐγκομβώσασθε· ὅτι ὁ Θεὸς ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται,
ταπεινοῖς δὲ δίδωσι χάριν.

6 Ταπεινώθητε οὖν ὑπὸ τὴν κραταιὰν χεῖρα τοῦ Θεοῦ,
ἵνα ὑμᾶς ὑψώσῃ ἐν καιρῷ, 7 πᾶσαν τὴν μέριμναν ὑμῶν
Ἐπιρρίψαντες ἐπ’ αὐτόν, ὅτι αὐτῷ μέλει *περὶ ὑμῶν.

8 Νήψατε, †γρηγορήσατε· ὁ ἀντίδικος ὑμῶν διάβολος,
ὡς λέων ὠρυόμενος, †περιπατεῖ ζητῶν ἑτίνα καταπίη·

9 ὧ ἀντίστητε στερεοὶ τῇ πίστει, εἰδότες τὰ αὐτὰ
τῶν παθημάτων τῇ ἐν *κόσμῳ ὑμῶν ἀδελφότητι
ἐπιτελεῖσθαι. 10 Ὁ δὲ Θεὸς πάσης χάριτος, ὁ καλέσας
†ὑμᾶς εἰς τὴν αἰώνιον αὐτοῦ δόξαν ἐν Χριστῷ †Ἰησοῦ,
ὀλίγον παθόντας αὐτὸς Ἐκαρτίσαι ὑμᾶς, στηρίξει,
σθενώσει, θεμελιώσει. 11 Αὐτῷ *ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος
εἰς τοὺς αἰῶνας †τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

12 Διὰ Σιλουανοῦ ὑμῖν τοῦ πιστοῦ ἀδελφοῦ, ὡς
λογίζομαι, δι’ ὀλίγων ἔγραψα, παρακαλῶν καὶ
ἐπιμαρτυρῶν ταύτην εἶναι ἀληθῆ χάριν τοῦ Θεοῦ
εἰς ἣν †ἐστήκατε. 13 Ἀσπάζεται ὑμᾶς ἡ ἐν Βαβυλῶνι

* 5:1 τους | ουν NA²⁷ SBL WH | ουν τους TH † 5:1 συμπρεσβυτερος |
συνπρεσβυτερος TH WH † 5:2 επισκοπουντες 95% | — WH 0.8% § 5:2

αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH * 5:2 εκουσιως | εκουσιως κατα θεον ECM
NA SBL TH † 5:3 μηδε | μηδ ANT CT TR † 5:5 υποτασσομενοι 90.6%

| — CT 3.5% § 5:7 επιρριψαντες | επιρριψαντες CT * 5:7 περι | υπερ
PCK † 5:8 γρηγορησατε | γρηγορησατε οτι PCK TR † 5:8 περιπατει |

περιερχεται PCK § 5:8 τινα καταπιη | τινα καταπιειν ECM NA PCK SBL TH |
καταπιειν WH * 5:9 κοσμο | τω κοσμο ECM* NA²⁷ SBL WH † 5:10 υμας

| ημας TR † 5:10 ιησου | — ECM* NA²⁸ SBL TH WH § 5:10 καταρτισαι
υμας στηριξει σθενωσει θεμελιωσει | καταρτισαι υμας στηριξει σθενωσαι

θεμελιωσαι PCK TR | καταρτισει υμας στηριξει σθενωσει θεμελιωσει ANT
| καταρτισει στηριξει σθενωσει θεμελιωσει ECM NA SBL TH | καταρτισει

στηριξει σθενωσει WH * 5:11 η δοξα και 60% | — CT 0.6% † 5:11 των
αιωνων | — ECM* NA WH † 5:12 εστηκατε | στητε CT

συνεκλεκτή, καὶ Μάρκος ὁ υἱός μου. ¹⁴ Ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἀγάπης.

Εἰρήνη ὑμῖν πᾶσι τοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. * Ἀμήν.

ΠΕΤΡΟΥ Β

1 *Συμεών Πέτρος, δούλος καὶ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῖς ἰσότημον ἡμῖν λαχοῦσι πίστιν ἐν δικαιοσύνῃ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν καὶ †σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ·
 2 χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθείη ἐν ἐπιγνώσει τοῦ Θεοῦ, καὶ Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν· 3 ὡς πάντα ἡμῖν τῆς θείας δυνάμεως αὐτοῦ τὰ πρὸς ζωὴν καὶ εὐσέβειαν δεδωρημένης, διὰ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ καλέσαντος ἡμᾶς †διὰ δόξης καὶ ἀρετῆς· 4 δι' ὧν τὰ ὅτιμα ἡμῖν καὶ μέγιστα ἐπαγγέλματα δεδώρηται, ἵνα διὰ τούτων γένησθε θείας κοινωνοὶ φύσεως, ἀποφυγόντες τῆς ἐν *κόσμῳ ἐν ἐπιθυμίᾳ φθορᾶς. 5 Καὶ αὐτὸ †τοῦτο δε, σπουδὴν πᾶσαν παρεισενέγκαντες, ἐπιχορηγήσατε ἐν τῇ πίστει ὑμῶν τὴν ἀρετὴν, ἐν δὲ τῇ ἀρετῇ τὴν γνῶσιν, 6 ἐν δὲ τῇ γνῶσει τὴν ἐγκράτειαν, ἐν δὲ τῇ ἐγκρατεία τὴν ὑπομονήν, ἐν δὲ τῇ ὑπομονῇ τὴν εὐσέβειαν, 7 ἐν δὲ τῇ εὐσεβείᾳ τὴν φιλαδελφίαν, ἐν δὲ τῇ φιλαδελφίᾳ τὴν ἀγάπην. 8 Ταῦτα γὰρ ὑμῖν ὑπάρχοντα καὶ πλεονάζοντα, οὐκ ἀργοὺς οὐδὲ ἀκάρπους καθίστησιν εἰς τὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπίγνωσιν. 9 Ὡ γὰρ μὴ πάρεστι ταῦτα, τυφλὸς ἐστὶ, μυωπάζων, λήθην λαβῶν τοῦ καθαρισμοῦ τῶν πάλαι αὐτοῦ †ἀμαρτιῶν. 10 Διὸ μᾶλλον, ἀδελφοί, σπουδάσατε βεβαίαν ὑμῶν τὴν κλῆσιν καὶ ἐκλογὴν ποιεῖσθαι· ταῦτα γὰρ ποιοῦντες οὐ μὴ πταίσητέ ποτε· 11 οὕτω γὰρ πλουσίως ἐπιχορηγηθήσεται ὑμῖν ἡ εἴσοδος εἰς τὴν αἰώνιον βασιλείαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ.

12 Διὸ §οὐκ ἀμελήσω *ἀεὶ ὑμᾶς ὑπομιμησκειν περὶ τούτων, καίπερ εἰδότας, καὶ ἐστηριγμένους ἐν τῇ παρούσῃ ἀληθείᾳ. 13 Δίκαιον δὲ ἠγοῦμαι, ἐφ' ὅσον εἰμὶ ἐν τούτῳ τῷ σκηνώματι, διεγείρειν ὑμᾶς ἐν ὑπομνήσει· 14 εἰδὼς ὅτι ταχινή ἐστὶν ἡ ἀπόθεσις τοῦ σκηνώματός μου, καθὼς καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐδήλωσέ μοι. 15 Σπουδάσω δὲ καὶ ἐκάστοτε ἔχειν ὑμᾶς μετὰ τὴν ἐμὴν ἕξοδον τὴν τούτων μνήμην ποιεῖσθαι.

* 1:1 συμεων | σιμων SCR WH † 1:1 σωτηρος | σωτηρος ημων SCR ‡ 1:3 δια δοξης και αρετης | ιδια δοξη και αρετη ECM NA SBL TH § 1:4 τιμα ημιν και μεγαιστα 75.8% | τιμα και μεγαιστα ημιν ECM* NA SBL WH 5.9% | μεγαιστα ημιν και τιμα TR 1% * 1:4 κοσμο | τω κοσμο ECM* NA SBL TH WH † 1:5 τουτο δε | δε τουτο ECM* PCK ‡ 1:9 αμαρτιων | αμαρτηματων ECM* SBL § 1:12 ουκ αμελησω 95.2% | μελλησω CT 2.8% * 1:12 αει υμας | υμας αει TR

16 Οὐ γὰρ σεσοφισμένοις μύθοις ἔξακολουθήσαντες ἐγνωρίσαμεν ὑμῖν τὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ δύναμιν καὶ παρουσίαν, ἀλλ' ἐπόπται γεννηθέντες τῆς ἐκείνου μεγαλειότητος. 17 Λαβὼν γὰρ παρὰ Θεοῦ πατρὸς τιμὴν καὶ δόξαν, φωνῆς ἐνεχθείσης αὐτῷ τοιαῦδε ὑπὸ τῆς μεγαλοπρεποῦς δόξης, †Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, εἰς ὃν ἐγὼ εὐδόκησα. 18 καὶ ταύτην τὴν φωνὴν ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐξ οὐρανοῦ ἐνεχθεῖσαν, σὺν αὐτῷ ὄντες ἐν τῷ †ῥοι τῷ ἀγίῳ. 19 Καὶ ἔχομεν βεβαιότερον τὸν προφητικὸν λόγον, ᾧ καλῶς ποιεῖτε προσέχοντες, ὡς λύχνῳ φαίνονται ἐν ἀύχμηρῷ τόπῳ, ἕως οὗ ἡμέρα διαυγάσῃ, καὶ φωσφόρος ἀνατείλῃ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν. 20 τοῦτο πρῶτον γινώσκοντες, ὅτι πᾶσα προφητεία γραφῆς ἰδίας ἐπιλύσεως οὐ γίνεται. 21 Οὐ γὰρ θελήματι ἀνθρώπου ἠνέχθη ἡ ποτε προφητεία, *ἀλλ' ὑπὸ Πνεύματος Ἁγίου φερόμενοι ἐλάλησαν †ἅγιοι Θεοῦ ἄνθρωποι.

2

1 Ἐγένοντο δὲ καὶ ψευδοπροφήται ἐν τῷ λαῷ, ὡς καὶ ἐν ὑμῖν ἔσονται ψευδοδιδάσκαλοι, οἵτινες παρεισάξουσιν αἰρέσεις ἀπωλείας, καὶ τὸν ἀγοράσαντα αὐτοὺς δεσπότην ἀρνούμενοι, ἐπάγοντες ἑαυτοῖς ταχυνὴν ἀπώλειαν. 2 Καὶ πολλοὶ ἔξακολουθήσουσιν αὐτῶν ταῖς *ἀσελγείαις, δι' τοὺς ἡ ὁδὸς τῆς ἀληθείας βλασφημηθήσεται. 3 Καὶ ἐν πλεονεξία πλαστοῖς λόγοις ὑμᾶς ἐμπορεύσονται· οἷς τὸ κρίμα ἔκπαλαι οὐκ ἀργεῖ, καὶ ἡ ἀπώλεια αὐτῶν οὐ †νυστάξει.

4 Εἰ γὰρ ὁ Θεὸς ἀγγέλων ἀμαρτησάντων οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ ἡ σειραῖς ζόφου ταρταρώσας παρέδωκεν εἰς κρίσιν *τηρουμένους. 5 καὶ ἀρχαίου κόσμου οὐκ ἐφείσατο, †ἀλλὰ ὄγδοον Νῶε δικαιοσύνης κήρυκα ἐφύλαξε, κατακλυσμὸν κόσμῳ ἀσεβῶν ἐπάξας. 6 καὶ πόλεις Σοδόμων καὶ Γομόρρας τεφρώσας †καταστροφῇ κατέκρινεν, ὑπόδειγμα μελλόντων

† 1:17 ουτος εστιν ο υιος μου ο αγαπητος 97.6% | ο υιος μου ο αγαπητος μου ουτος εστιν ECM NA SBL WH 0.4% † 1:18 ορει τω αγιω 97.4% | αγιω ορει ECM NA SBL WH 2.4% § 1:21 ποτε προφητεια | προφητεια ποτε ECM* NA SBL TH WH * 1:21 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH † 1:21 αγιοι 83.5% | απο CT 5.6% | οι αγιοι ST 4.4% * 2:2 ασελγεια | απωλεια TR † 2:2 ους | ας PCK † 2:3 νυσταξει | νυσταζει ECM* NA SBL TH TR WH § 2:4 σειραις | σειροις TH WH * 2:4 τηρουμενους | τετηρημενους TR † 2:5 αλλα | αλλ BYZ ECM HF NA²⁸ PCK TR † 2:6 καταστροφη | — WH

Ἰάσεβεῖν τεθεικώς· ⁷ καὶ δίκαιον Λῶτ, καταπονούμενον ὑπὸ τῆς τῶν ἀθέσμων ἐν ἀσελγείᾳ ἀναστροφῆς, *ἔρρῦσατο· ⁸ βλέμματι γὰρ καὶ ἀκοῇ †ὁ δίκαιος, †ἐγκατοικῶν ἐν αὐτοῖς, ἡμέραν ἐξ ἡμέρας ψυχὴν δικαίαν ἀνόμοις ἔργοις ἐβασάνιζεν· ⁹ οἶδε Κύριος εὐσεβεῖς ἐκ ὁπειρασμοῦ ῥύεσθαι, ἀδίκους δὲ εἰς ἡμέραν κρίσεως κολαζομένους τηρεῖν· ¹⁰ μάλιστα δὲ τοὺς ὀπίσω σαρκὸς ἐν ἐπιθυμίᾳ μισμοῦ πορευομένους, καὶ κυριότητος καταφρονούντας.

Τολμηταί, αὐθάδεις, δόξας οὐ τρέμουσι βλασφημοῦντες· ¹¹ ὅπου ἄγγελοι, ἰσχυῖ καὶ δυνάμει μείζονες ὄντες, οὐ φέρουσι κατ' αὐτῶν *παρὰ Κυρίῳ βλάσφημον κρίσιν· ¹² Οὗτοι δέ, ὡς ἄλογα ζῶα †φυσικὰ γεγεννημένα εἰς ἄλωσιν καὶ φθοράν, ἐν οἷς ἀγνοοῦσι βλασφημοῦντες, ἐν τῇ φθορᾷ αὐτῶν †καταφθαρήσονται, ¹³ ὁσκομιούμενοι μισθὸν ἀδικίας, ἡδονὴν ἠγούμενοι τὴν ἐν ἡμέρᾳ τρυφήν, σπίλοι καὶ μῶμοι, ἐντρυφῶντες ἐν ταῖς ἀπάταις αὐτῶν συνευωχούμενοι ὑμῖν, ¹⁴ ὀφθαλμοὺς ἔχοντες μεστοὺς μοιχαλίδος καὶ *ἀκαταπαύστους ἀμαρτίας, δελεάζοντες ψυχὰς ἀστηρίκτους, καρδίαν γεγυμνασμένην †πλεονεξίας ἔχοντες, κατάρας τέκνα· ¹⁵ †καταλιπόντες Σευθεῖαν ὁδὸν ἐπλανήθησαν, ἐξακολουθήσαντες τῇ ὁδῷ τοῦ Βαλαὰμ τοῦ *Βοσόρ, ὃς μισθὸν ἀδικίας ἠγάπησεν, ¹⁶ ἔλεγξιν δὲ ἔσχεν ἰδίας παρανομίας· ὑποζύγιον ἄφωνον, ἐν ἀνθρώπου φωνῇ φθεγξάμενον, ἐκώλυσε τὴν τοῦ προφήτου παραφρονίαν.

¹⁷ Οὗτοί εἰσι πηγαὶ ἄνυδροι, †νεφέλαι ὑπὸ λαίλαπος ἐλαυνόμεναι, οἷς ὁ ζόφος τοῦ σκότους εἰς αἰῶνα τετήρηται· ¹⁸ Ὑπέρογκα γὰρ ματαιότητος φθεγγόμενοι, δελεάζουσιν ἐν ἐπιθυμίαις σαρκός, †ἀσελγείαις, τοὺς ὄντως *ἀποφυγόντας τοὺς ἐν πλάνῃ ἀναστρεφομένους,

§ 2:6 ασεβειν | ασεβεσιν NA²⁷ SBL WH * 2:7 ερρυσατο | ερυσατο TH WH † 2:8 ο | — WH † 2:8 εγκατοικων | ενκατοικων TH WH § 2:9 πειρασμου | πειρασμων PCK SCR * 2:11 παρα κυριω | παρα κυριου NA²⁷ | — ECM* SBL † 2:12 φυσικα γεγεννημενα | γεγεννημενα φυσικα PCK | γεγεννημενα φυσικα CT † 2:12 καταφθαρησονται | και καταφθαρησονται HF | και φθαρησονται CT § 2:13 κομιουμενοι 97.6% | αδικουμενοι ECM NA SBL WH 2% * 2:14 ακαταπαυστους | ακαταπαστους WH † 2:14 πλεονεξιας | πλεονεξιας TR † 2:15 καταλιποντες | καταλειποντες NA²⁷ TH WH § 2:15 ευθειαν | την ευθειαν TR * 2:15 βοσορ | βεωρ WH † 2:17 νεφελαι υπο ... σκοτους εις αιωνα 58.9% | νεφελαι υπο ... σκοτους εις αιωνας PCK 22.8% | και ομιχλαι υπο ... σκοτους CT 1% † 2:18 ασελγειας | ασελγειας PCK | εν ασελγειας SCR § 2:18 οντως | ολιγως NA²⁷ SBL WH * 2:18 αποφυγοντας | αποφρονοντας CT

19 ἐλευθερίαν αὐτοῖς ἐπαγγελλόμενοι, αὐτοὶ δοῦλοι ὑπάρχοντες τῆς φθορᾶς· ὧ γὰρ τις ἠττηται, τούτῳ †καὶ δεδούλωται. 20 Εἰ γὰρ ἀποφυγόντες τὰ μιάσματα τοῦ κόσμου ἐν ἐπιγνώσει τοῦ †Κυρίου καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ, τούτοις δὲ πάλιν ἐμπλακέντες ἠττῶνται, γέγονεν αὐτοῖς τὰ ἔσχατα χεῖρονα τῶν πρώτων. 21 Κρεῖττον γὰρ ἦν αὐτοῖς μὴ ἐπεγνωκέναι τὴν ὁδὸν τῆς δικαιοσύνης, ἢ ἐπιγνοῦσιν §ἐπιστρέψαι ἐκ τῆς παραδοθείσης αὐτοῖς ἀγίας ἐντολῆς. 22 Συμβέβηκε *δὲ αὐτοῖς τὸ τῆς ἀληθοῦς παροιμίας, Κύων ἐπιστρέψας ἐπὶ τὸ ἴδιον ἐξέραμα, καὶ ὕς λουσαμένη εἰς †κύλισμα βορβόρου.

3

1 Ταύτην ἤδη, ἀγαπητοί, δευτέραν ὑμῖν γράφω ἐπιστολήν, ἐν αἷς διεγείρω ὑμῶν ἐν ὑπομνήσει τὴν εἰλικρινῆ διάνοιαν, 2 μνησθῆναι τῶν προειρημένων ῥημάτων ὑπὸ τῶν ἀγίων προφητῶν, καὶ τῆς τῶν ἀποστόλων *ὑμῶν ἐντολῆς τοῦ Κυρίου καὶ σωτῆρος· 3 τοῦτο πρῶτον γινώσκοντες, ὅτι ἐλεύσονται ἐπ' †ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν †ἐμπαίκται, κατὰ τὰς ἰδίας §ἐπιθυμίας αὐτῶν πορευόμενοι, 4 καὶ λέγοντες, Ποῦ ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία τῆς παρουσίας αὐτοῦ; Ἀφ' ἧς γὰρ οἱ πατέρες ἐκοιμήθησαν, πάντα οὕτω διαμένει ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως. 5 Λανθάνει γὰρ αὐτοὺς τοῦτο θέλοντας, ὅτι οὐρανοὶ ἦσαν ἔκπαλαι, καὶ γῆ ἐξ ὕδατος καὶ δι' ὕδατος *συνεστῶσα, τῷ τοῦ Θεοῦ λόγῳ, 6 δι' †ῶν ὁ τότε κόσμος ὕδατι κατακλυσθεὶς ἀπώλετο· 7 οἱ δὲ νῦν οὐρανοὶ καὶ ἡ γῆ †τῷ αὐτοῦ λόγῳ τεθησαυρισμένοι εἰσὶ, πυρὶ τηρούμενοι εἰς ἡμέραν κρίσεως καὶ ἀπωλείας τῶν ἀσεβῶν ἀνθρώπων.

8 Ἐν δὲ τοῦτο μὴ λανθανέτω ὑμᾶς, ἀγαπητοί, ὅτι μία ἡμέρα παρὰ Κυρίῳ ὡς χίλια ἔτη, καὶ χίλια ἔτη ὡς ἡμέρα μία. 9 Οὐ βραδύνει §ὁ Κύριος τῆς ἐπαγγελίας, ὡς τινες βραδυτῆτα ἠγοῦνται· ἀλλὰ μακροθυμεῖ εἰς *ἡμᾶς, μὴ βουλόμενός τιςας ἀπολέσθαι, ἀλλὰ πάντας

† 2:19 και | — ECM NA TH WH † 2:20 κυριου 74.1% | κυριου ημων NA²⁷ 14.7% § 2:21 επιστρεψαι 82.5% | υποστρεψαι CT 4.7% * 2:22 δε | — CT † 2:22 κυλισμα | κυλισμον ECM* NA SBL TH WH * 3:2 υμων | ημων TR † 3:3 εσχατου | εσχατων ANT ECM* NA SBL TH WH † 3:3 εμπαικται | εν εμπαιγμονη εμπαικται CT § 3:3 επιθυμιας αυτων | αυτων επιθυμιας TR * 3:5 συνεστωσα | συνεστωτα PCK † 3:6 ων | ον ECM NA²⁸ † 3:7 τω αυτου | τω αυτω CT SCR | αυτου ST § 3:9 ο | — CT * 3:9 ημας | υμας CT

εἰς μετάνοιαν χωρῆσαι. ¹⁰ Ἦξει δὲ ἡ ἡμέρα Κυρίου ὡς κλέπτῃς ἐν νυκτί, ἐν ἧ ἡ οὐρανοὶ ῥοιζηδὸν παρελεύσονται, στοιχεῖα δὲ καυσούμενα *λυθήσονται, καὶ γῆ καὶ τὰ ἐν αὐτῇ ἔργα †κατακαήσεται.

¹¹ Τούτων οὖν πάντων λυομένων, ποταποὺς δεῖ ὑπάρχειν ὑμᾶς ἐν ἀγίαις ἀναστροφαῖς καὶ εὐσεβείαις, ¹² προσδοκῶντας καὶ σπεύδοντας τὴν παρουσίαν τῆς τοῦ Θεοῦ ἡμέρας, δι' ἣν οὐρανοὶ πυρούμενοι λυθήσονται, καὶ στοιχεῖα καυσούμενα τήκεται; ¹³ Καινοὺς δὲ οὐρανοὺς καὶ γῆν καινὴν κατὰ τὸ ἐπάγγελμα αὐτοῦ προσδοκῶμεν, ἐν οἷς δικαιοσύνη κατοικεῖ.

¹⁴ Διό, ἀγαπητοί, ταῦτα προσδοκῶντες, σπουδάσατε ἄσπλοι καὶ ἀμώμητοι αὐτῷ εὐρεθῆναι ἐν εἰρήνῃ. ¹⁵ Καὶ τὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν μακροθυμίαν σωτηρίαν ἠγεῖσθε, καθὼς καὶ ὁ ἀγαπητὸς ἡμῶν ἀδελφὸς Παῦλος κατὰ τὴν ἑαυτῷ δοθεῖσαν σοφίαν ἔγραψεν ὑμῖν. ¹⁶ ὡς καὶ ἐν πάσαις *ταῖς ἐπιστολαῖς, λαλῶν ἐν αὐταῖς περὶ τούτων· ἐν τοῖς ἐστὶ δυσνόητά τινα, ἃ οἱ ἀμαθεῖς καὶ ἀστήρικτοι στρεβλοῦσιν, ὡς καὶ τὰς λοιπὰς γραφάς, πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἀπώλειαν. ¹⁷ Ὑμεῖς οὖν, ἀγαπητοί, προγινώσκοντες φυλάσσεσθε, ἵνα μὴ, τῇ τῶν ἀθέσμων πλάνῃ συναπαχθέντες, ἐκπέσητε τοῦ ἰδίου στηριγμοῦ. ¹⁸ *Αὐξάνετε δὲ ἐν χάριτι καὶ γνώσει τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ. Αὐτῷ ἡ δόξα καὶ νῦν καὶ εἰς ἡμέραν αἰῶνος. †Ἀμήν.

† 3:10 η | — ECM* NA SBL TH WH † 3:10 ἐν νυκτι 87.9% | — CT 12.1%
 § 3:10 οἱ | — ANT PCK * 3:10 λυθησονται | λυθησεται CT † 3:10
 κατακαησεται 89.6% | ευρεθησεται NA²⁷ SBL TH WH 3.1% | ουχ ευρεθησεται
 ECM NA²⁸ 0% † 3:11 ουν 86% | ουτω ECM NA SBL WH 4.8% § 3:15
 αυτω δοθεισαν | δοθεισαν αυτω CT * 3:16 ταις 96.2% | — NA²⁷ TH WH
 2.8% † 3:16 οἰς | αἰς CT † 3:16 ἐστι | εἰσι PCK § 3:16 στρεβλοῦσιν
 | στρεβλωσουσιν ECM NA²⁸ * 3:18 αυξανετε | αυξανητε PCK † 3:18
 αμην 96.8% | — ECM NA²⁸ WH 2.6%

ΙΩΑΝΝΟΥ Α

¹ Ὁ ἦν ἀπ' ἀρχῆς, ὃ ἀκηκόαμεν, ὃ ἐωράκαμεν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν, ὃ ἐθεασάμεθα, καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψηλάφησαν περὶ τοῦ λόγου τῆς ζωῆς. ² Καὶ ἡ ζωὴ ἐφανερώθη, καὶ ἐωράκαμεν, καὶ μαρτυροῦμεν, καὶ ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον, ἣτις ἦν πρὸς τὸν πατέρα, καὶ ἐφανερώθη ἡμῖν. ³ Ὁ ἐωράκαμεν καὶ ἀκηκόαμεν, ἀπαγγέλλομεν *ὑμῖν, ἵνα καὶ ὑμεῖς κοινωνίαν ἔχητε μεθ' ἡμῶν· καὶ ἡ κοινωνία δὲ ἡ ἡμετέρα μετὰ τοῦ πατρὸς καὶ μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ· ⁴ καὶ ταῦτα γράφομεν ἑμῖν, ἵνα ἡ χαρὰ †ἡμῶν ἧ πεπληρωμένη.

⁵ Καὶ ἔστιν αὕτη ἡ *ἀγγελία ἣν ἀκηκόαμεν ἀπ' αὐτοῦ καὶ ἀναγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι ὁ Θεὸς φῶς ἐστὶ, καὶ σκοτία †ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν οὐδεμία. ⁶ Ἐὰν εἴπωμεν ὅτι κοινωνίαν ἔχομεν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐν τῷ σκότει †περιπατῶμεν, ψευδόμεθα, καὶ οὐ ποιοῦμεν τὴν ἀλήθειαν· ⁷ ἐὰν §δὲ ἐν τῷ φωτὶ περιπατῶμεν, ὡς αὐτός ἐστιν ἐν τῷ φωτὶ, κοινωνίαν ἔχομεν μετ' ἀλλήλων, καὶ τὸ αἷμα Ἰησοῦ *Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ καθαρίζει ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας. ⁸ Ἐὰν εἴπωμεν ὅτι ἁμαρτίαν οὐκ ἔχομεν, ἐαυτοὺς πλανῶμεν, καὶ ἡ ἀλήθεια †οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν. ⁹ Ἐὰν ὁμολογῶμεν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, πιστός ἐστι καὶ δίκαιος ἵνα ἀφῆ ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας, καὶ καθάριση ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀδικίας. ¹⁰ Ἐὰν εἴπωμεν ὅτι οὐχ ἡμαρτήκαμεν, ψεύστην ποιοῦμεν αὐτόν, καὶ ὁ λόγος αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν.

2

¹ Τεκνία μου, ταῦτα γράφω ὑμῖν, ἵνα μὴ ἀμάρτητε. Καὶ ἐὰν τις ἀμάρτη, παράκλητον ἔχομεν πρὸς τὸν πατέρα, Ἰησοῦν Χριστὸν δίκαιον· ² καὶ αὐτὸς ἰλασμός ἐστὶ περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν· οὐ περὶ τῶν ἡμετέρων δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ ὅλου τοῦ κόσμου. ³ Καὶ ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐγνώκαμεν αὐτόν, ἐὰν τὰς ἐντολὰς

* 1:3 υμιν | και υμιν CT † 1:4 υμιν | ημεις CT ‡ 1:4 ημων | υμων
 BYZ ECM* SCR § 1:5 εστιν αυτη | αυτη εστιν ANT TR * 1:5 αγγελια
 | επαγγελια ANT ST † 1:5 εν αυτω ουκ εστιν | ουκ εστιν εν αυτω WH
 ‡ 1:6 περιπατωμεν | περιπατουμεν PCK § 1:7 δε | — ECM* NA²⁸ * 1:7
 χριστου 92.5% | — CT 4.5% † 1:8 ουκ εστιν εν ημιν | εν ημιν ουκ εστιν
 ECM*

αὐτοῦ τηρῶμεν. ⁴ Ὁ *λέγων, Ἔγνωκα αὐτόν, καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ μὴ τηρῶν, ψεύστης ἐστί, καὶ ἐν τούτῳ ἢ ἀλήθεια οὐκ ἔστιν. ⁵ ὃς δ' ἂν τηρῇ αὐτοῦ τὸν λόγον, ἀληθῶς ἐν τούτῳ ἢ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ τετελείωται. Ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐν αὐτῷ ἔσμεν. ⁶ ὁ λέγων ἐν αὐτῷ μένειν ὀφείλει, καθὼς ἐκεῖνος περιεπάτησε, καὶ αὐτὸς †οὕτω περιπατεῖν.

⁷ †Ἀδελφοί, οὐκ ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ἀλλ' ἐντολὴν παλαιάν, ἣν εἶχετε ἀπ' ἀρχῆς· ἡ ἐντολὴ ἢ παλαιά ἐστίν ὁ λόγος ὃν ἠκούσατε §ἀπ' ἀρχῆς. ⁸ Πάλιν ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ὃ ἐστὶν ἀληθὲς ἐν αὐτῷ καὶ ἐν ὑμῖν· ὅτι ἡ σκοτία παράγεται, καὶ τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸν ἤδη φαίνει. ⁹ Ὁ λέγων ἐν τῷ φωτὶ εἶναι καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῶν, ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶν ἕως ἄρτι. ¹⁰ Ὁ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐν τῷ φωτὶ μένει, καὶ σκάνδαλον ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν. ¹¹ Ὁ δὲ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστί, καὶ ἐν τῇ σκοτίᾳ περιπατεῖ, καὶ οὐκ οἶδε ποῦ ὑπάγει, ὅτι ἡ σκοτία ἐτύφλωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ.

¹² Γράφω ὑμῖν, τεκνία, ὅτι ἀφένονται ὑμῖν αἱ ἁμαρτίαι διὰ τὸ ὄνομα αὐτοῦ.

¹³ Γράφω ὑμῖν, πατέρες, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ' ἀρχῆς. Γράφω ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι νενικήκατε τὸν πονηρόν.

*Γράφω ὑμῖν, παιδιά, ὅτι ἐγνώκατε τὸν πατέρα.

¹⁴ Ἐγραψα ὑμῖν, πατέρες, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ' ἀρχῆς.

Ἐγραψα ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι ἰσχυροὶ ἐστε, καὶ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐν ὑμῖν μένει, καὶ νενικήκατε τὸν πονηρόν.

¹⁵ Μὴ ἀγαπᾶτε τὸν κόσμον, μηδὲ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ. Ἐάν τις ἀγαπᾷ τὸν κόσμον, οὐκ ἔστιν ἡ ἀγάπη τοῦ πατρὸς ἐν αὐτῷ. ¹⁶ Ὅτι πᾶν τὸ ἐν τῷ κόσμῳ, ἢ ἐπιθυμία τῆς σαρκός, καὶ ἡ ἐπιθυμία τῶν ὀφθαλμῶν, καὶ ἡ †ἀλαζονεῖα τοῦ βίου, οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ πατρὸς, †ἀλλ' ἐκ τοῦ κόσμου

* 2:4 λεγων | λεγων οτι ECM* NA SBL TH WH † 2:6 ουτω | — ECM* SBL WH ‡ 2:7 αδελφοι 82.8% | αγαπητοι CT 15% § 2:7 απ αρχης 87% | — CT 8.2% * 2:13 γραφω 80.3% | εγραψα ANT CT 18.5% † 2:16 αλαζονεια | αλαζονια TH WH ‡ 2:16 αλλ | αλλα SBL TH WH

ἐστί. ¹⁷ Καὶ ὁ κόσμος παράγεται, καὶ ἡ ἐπιθυμία σαυτοῦ· ὁ δὲ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα.

¹⁸ Παιδιά, ἐσχάτη ὥρα ἐστί· καὶ καθὼς ἠκούσατε ὅτι *ὁ ἀντίχριστος ἔρχεται, καὶ νῦν ἀντίχριστοι πολλοὶ γεγόνασιν· ὅθεν γινώσκομεν ὅτι ἐσχάτη ὥρα ἐστίν.

¹⁹ Ἐξ ἡμῶν †ἐξῆλθον, ἀλλ' οὐκ ἦσαν ἐξ ἡμῶν· εἰ γὰρ ‡ἦσαν ἐξ ἡμῶν, μεμενήκεισαν ἂν μεθ' ἡμῶν· ἀλλ' ἵνα φανερωθῶσιν ὅτι οὐκ εἰσὶ πάντες ἐξ ἡμῶν.

²⁰ Καὶ ὑμεῖς χρίσμα ἔχετε ἀπὸ τοῦ ἀγίου, ἔσκαὶ οἶδατε *πάντα. ²¹ Οὐκ ἔγραψα ὑμῖν ὅτι οὐκ οἶδατε τὴν ἀλήθειαν, ἀλλ' ὅτι οἶδατε αὐτήν, καὶ ὅτι πᾶν ψεῦδος ἐκ τῆς ἀληθείας οὐκ ἔστι.

²² Τίς ἐστὶν ὁ ψεύστης, εἰ μὴ ὁ ἀρνούμενος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ὁ Χριστός; Οὗτός ἐστιν ὁ ἀντίχριστος, ὁ ἀρνούμενος τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱόν.

²³ Πᾶς ὁ ἀρνούμενος τὸν υἱὸν οὐδὲ τὸν πατέρα †ἔχει. ²⁴ Ὑμεῖς ‡οὐκ ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἐν ὑμῖν μενέτω. Ἐὰν ἐν ὑμῖν μείνη ὁ ἀπ' ἀρχῆς ἠκούσατε, καὶ ὑμεῖς ἐν τῷ θυίῳ καὶ ἐν τῷ πατρὶ μενεῖτε.

²⁵ Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία ἣν αὐτὸς ἐπηγγείλατο ἡμῖν, τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον.

²⁶ Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν περὶ τῶν πλανῶντων ὑμᾶς. ²⁷ Καὶ ὑμεῖς, τὸ χρίσμα ὃ ἐλάβετε ἀπ' αὐτοῦ *ἐν ὑμῖν μένει, καὶ οὐ χρεῖαν ἔχετε ἵνα τις διδάσκη ὑμᾶς· ἀλλ' ὡς τὸ †αὐτὸ χρίσμα διδάσκει ὑμᾶς περὶ πάντων, καὶ ἀληθές ἐστί, καὶ οὐκ ἔστι ψεῦδος, καὶ καθὼς ἐδίδαξεν ὑμᾶς, ‡μενεῖτε ἐν αὐτῷ.

²⁸ Καὶ νῦν, τεκνία, μένετε ἐν αὐτῷ· ἵνα ἴδωσαν φανερωθῆ, *ἔχωμεν παρρησίαν, καὶ μὴ αἰσχυρθῶμεν ἀπ' αὐτοῦ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ. ²⁹ Ἐὰν †εἰδῆτε ὅτι δίκαιός ἐστι, γινώσκετε ὅτι ‡πᾶς ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην ἐξ αὐτοῦ γεγέννηται.

3

¹ Ἴδετε ποταπὴν ἀγάπην δέδωκεν ἡμῖν ὁ πατήρ, ἵνα τέκνα Θεοῦ *κληθῶμεν. Διὰ τοῦτο ὁ κόσμος οὐ γινώσκει

§ 2:17 αυτου | — ECM* * 2:18 ο | — CT † 2:19 εξηλθον | εξηλθαν CT

‡ 2:19 ησαν εξ ημων 92.2% | εξ ημων ησαν ECM NA SBL WH 5.3% § 2:20 και

| — WH * 2:20 παντα 96.4% | παντες ECM NA SBL WH 2.4% † 2:23 εχει

77.5% | εχει ο ομολογων τον υιον και τον πατερα εχει CT SCR 21% ‡ 2:24

ουν | — CT § 2:24 υιω και εν τω πατρι | πατρι και εν τω υιω PCK * 2:27

εν υμιν μενει | μενει εν υμιν CT † 2:27 αυτο | αυτου CT ‡ 2:27 μενειτε

| μενετε CT § 2:28 οταν 92.5% | εαν CT 6.2% * 2:28 εχωμεν 79.3% |

σχωμεν CT 9.1% † 2:29 ειδητε | ιδητε ECM* ‡ 2:29 πας | και πας ECM

NA TH * 3:1 κληθωμεν 83.5% | κληθωμεν και εσμεν CT 13.4%

†ὕμᾱς, ὅτι οὐκ ἔγνω αὐτόν. ² Ἀγαπητοί, νῦν τέκνα Θεοῦ ἐσμεν, καὶ οὐπω ἐφανερώθη τί ἐσόμεθα· οἶδαμεν †δὲ ὅτι ἐὰν φανερωθῆ, ὅμοιοι αὐτῷ ἐσόμεθα, ὅτι ὁψόμεθα αὐτόν καθὼς ἐστι. ³ Καὶ πᾶς ὁ ἔχων τὴν ἐλπίδα ταύτην ἐπ' αὐτῷ ἀγνίζει ἑαυτόν, καθὼς ἐκεῖνος ἀγνός ἐστι.

⁴ Πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἀμαρτίαν, καὶ τὴν ἀνομίαν ποιεῖ· καὶ ἡ ἀμαρτία ἐστὶν ἡ ἀνομία. ⁵ Καὶ οἶδατε ὅτι ἐκεῖνος ἐφανερώθη, ἵνα τὰς ἀμαρτίας Σῆμῶν ἄρη· καὶ ἀμαρτία ἐν αὐτῷ οὐκ ἐστι. ⁶ Πᾶς ὁ ἐν αὐτῷ μένων οὐχ ἀμαρτάνει· *πᾶς ὁ ἀμαρτάνων οὐχ ἐώρακεν αὐτόν, οὐδὲ ἔγνωκεν αὐτόν. ⁷ †Τεκνία, μηδεὶς πλανάτω ὑμᾶς· ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην δίκαιός ἐστι, καθὼς ἐκεῖνος δίκαιός ἐστιν· ⁸ ὁ ποιῶν τὴν ἀμαρτίαν ἐκ τοῦ διαβόλου ἐστίν, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς ὁ διάβολος ἀμαρτάνει. Εἰς τοῦτο ἐφανερώθη ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ἵνα λύσῃ τὰ ἔργα τοῦ διαβόλου. ⁹ Πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ Θεοῦ ἀμαρτίαν οὐ ποιεῖ, ὅτι σπέρμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει· καὶ οὐ δύναται ἀμαρτάνειν, ὅτι ἐκ τοῦ Θεοῦ γεγέννηται. ¹⁰ Ἐν τούτῳ φανερά ἐστι τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ καὶ τὰ τέκνα τοῦ διαβόλου· πᾶς ὁ μὴ ποιῶν δικαιοσύνην οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ Θεοῦ, καὶ ὁ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ.

¹¹ Ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγγελία ἣν ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλους· ¹² οὐ καθὼς Κάϊν ἐκ τοῦ πονηροῦ ἦν, καὶ ἔσφαξε τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ. Καὶ χάριν τίνος ἔσφαξεν αὐτόν; Ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρὰ ἦν, τὰ δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ δίκαια. ¹³ †Μὴ θαυμάζετε, ἀδελφοί Σμου, εἰ μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος· ¹⁴ ἡμεῖς οἶδαμεν ὅτι μεταβεβήκαμεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν, ὅτι ἀγαπῶμεν τοὺς ἀδελφούς. Ὁ μὴ ἀγαπῶν *τὸν ἀδελφόν, μένει ἐν τῷ θανάτῳ. ¹⁵ Πᾶς ὁ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἀνθρωποκτόνος ἐστὶ· καὶ οἶδατε ὅτι πᾶς ἀνθρωποκτόνος οὐκ ἔχει ζωὴν αἰώνιον ἐν †ἑαυτῷ μένουσαν.

¹⁶ Ἐν τούτῳ ἐγνώκαμεν τὴν †ἀγάπην, ὅτι ἐκεῖνος ὑπὲρ ἡμῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔθηκε· καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν τὰς ψυχὰς Στιθέναι. ¹⁷ Ὃς δ' ἂν ἔχη τὸν βίον τοῦ κόσμου, καὶ θεωρῆ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ χρεῖαν ἔχοντα, καὶ κλείσῃ τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ, πῶς ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ μένει ἐν αὐτῷ; ¹⁸ Τεκνία *μου, μὴ

† 3:1 υμας | ημας CT PCK TR † 3:2 δε | — CT § 3:5 ημων | — CT * 3:6 πας | και πας PCK † 3:7 τεκνια | παιδια ECM NA²⁸ † 3:13 μη | και μη ECM NA § 3:13 μου | — CT * 3:14 τον αδελφον 79.9% | — CT 3.7% † 3:15 εαυτῷ | αὐτῷ ECM NA SBL TR WH † 3:16 αγαπην | αγαπην του θεου SCR § 3:16 τιθεναι | θειναι CT * 3:18 μου | — CT

ἀγαπῶμεν λόγῳ μηδὲ †τῇ γλώσση, †ἀλλ' Ἐν ἔργῳ καὶ ἀληθείᾳ.

19 *Καὶ ἐν τούτῳ †γινώσκομεν ὅτι ἐκ τῆς ἀληθείας ἐσμέν, καὶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ †πεισομεν Ἐὰς καρδίας ἡμῶν, 20 ὅτι ἐὰν καταγινώσκη ἡμῶν ἡ καρδία, ὅτι μείζων ἐστὶν ὁ Θεὸς τῆς καρδίας ἡμῶν, καὶ γινώσκει πάντα. 21 Ἀγαπητοί, ἐὰν ἡ καρδία *ἡμῶν μὴ καταγινώσκη ἡμῶν, παρρησίαν ἔχομεν πρὸς τὸν Θεόν, 22 καὶ ὁ †ἐὰν αἰτῶμεν, λαμβάνομεν †παρ' αὐτοῦ, ὅτι τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηροῦμεν, καὶ τὰ ἀρεστὰ ἐνώπιον αὐτοῦ ποιοῦμεν. 23 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ, ἵνα Ἐπιστεῦσωμεν τῷ ὀνόματι τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, καθὼς ἔδωκεν *ἐντολήν. 24 Καὶ ὁ τηρῶν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ ἐν αὐτῷ μένει, καὶ αὐτὸς ἐν αὐτῷ. †Καὶ ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι μένει ἐν ἡμῖν, ἐκ τοῦ πνεύματος οὗ ἡμῖν ἔδωκεν.

4

1 Ἀγαπητοί, μὴ παντὶ πνεύματι πιστεύετε, ἀλλὰ δοκιμάζετε τὰ πνεύματα, εἰ ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστίν· ὅτι πολλοὶ ψευδοπροφήται ἐξεληλύθασιν εἰς τὸν κόσμον. 2 Ἐν τούτῳ *γινώσκεται τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ· πᾶν πνεῦμα ὃ ὁμολογεῖ Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστίν· 3 καὶ πᾶν πνεῦμα ὃ μὴ ὁμολογεῖ †Ἰησοῦν Χριστὸν †ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα, ἐκ τοῦ Θεοῦ οὐκ ἔστι· καὶ τοῦτό ἐστίν τὸ τοῦ ἀντιχρίστου, ὃ ἀκηκόατε ὅτι ἔρχεται, καὶ νῦν ἐν τῷ κόσμῳ ἐστὶν ἤδη. 4 Ὑμεῖς ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστε, τεκνία, καὶ νενικήκατε αὐτούς· ὅτι μείζων ἐστὶν ὁ ἐν ὑμῖν ἢ ὁ ἐν τῷ κόσμῳ. 5 Αὐτοὶ ἐκ τοῦ κόσμου εἰσὶ· διὰ τοῦτο ἐκ τοῦ κόσμου λαλοῦσι, καὶ ὁ κόσμος αὐτῶν ἀκούει. 6 Ἡμεῖς ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐσμεν· ὁ γινώσκων τὸν Θεόν, ἀκούει ἡμῶν· ὃς οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ Θεοῦ, οὐκ ἀκούει ἡμῶν. Ἐκ τούτου γινώσκομεν τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας καὶ τὸ πνεῦμα τῆς πλάνης.

† 3:18 τη | — TR † 3:18 ἀλλ | ἀλλα NA²⁷ SBL TH WH § 3:18 εν | — TR * 3:19 και | — SBL WH † 3:19 γινωσκομεν | γνωσομεθα CT † 3:19 πεισομεν | πεισωμεν PCK § 3:19 τας καρδιας | την καρδιαν ECM NA SBL WH * 3:21 ημων μη καταγινωσκη ημων | ημων μη καταγινωσκη ECM NA | μη καταγινωσκη ημων SBL TH | μη καταγινωσκη WH † 3:22 εαν | αν WH † 3:22 παρ | απ CT § 3:23 πιστευσωμεν 66.2% | πιστεωμεν TH 26.8% * 3:23 εντολην | εντολην ημιν CT TR † 3:24 και | — PCK * 4:2 γινωσκεται | γινωσκετε ANT CT TR † 4:3 ιησουν χριστον 72.7% | τον ιησουν χριστον ANT TR 14.3% | τον ιησουν CT 5.2% † 4:3 εν σαρκι εληλυθοτα 93.7% | — CT 2.5%

7 Ἀγαπητοί, ἀγαπῶμεν ἀλλήλους· ὅτι ἡ ἀγάπη ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστὶ, καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν ἐκ τοῦ Θεοῦ γεγέννηται, καὶ γινώσκει τὸν Θεόν. 8 Ὁ μὴ ἀγαπῶν οὐκ ἔγνω τὸν Θεόν· ὅτι ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστίν. 9 Ἐν τούτῳ ἐφανερώθη ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἐν ἡμῖν, ὅτι τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἀπέσταλκεν ὁ Θεὸς εἰς τὸν κόσμον, ἵνα ζήσωμεν δι' αὐτοῦ. 10 Ἐν τούτῳ ἐστὶν ἡ ἀγάπη, οὐχ ὅτι ἡμεῖς ἠγάπησαμεν τὸν Θεόν, ἀλλ' ὅτι αὐτὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ἀπέστειλε τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἰλασμόν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν. 11 Ἀγαπητοί, εἰ οὕτως ὁ Θεὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν ἀλλήλους ἀγαπᾶν. 12 Θεὸν οὐδεὶς πώποτε τεθέαται· ἐὰν ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὁ Θεὸς ἐν ἡμῖν μένει, καὶ ἡ ἀγάπη αὐτοῦ *τετελειωμένη ἐστὶν ἐν ἡμῖν.

13 Ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐν αὐτῷ μένομεν καὶ αὐτὸς ἐν ἡμῖν, ὅτι ἐκ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ δέδωκεν ἡμῖν. 14 Καὶ ἡμεῖς τεθεάμεθα καὶ μαρτυροῦμεν ὅτι ὁ πατὴρ ἀπέσταλκε τὸν υἱὸν σωτήρα τοῦ κόσμου. 15 Ὁς ἂν ὁμολογήσῃ ὅτι ἰησοῦς ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ Θεὸς ἐν αὐτῷ μένει, καὶ αὐτὸς ἐν τῷ Θεῷ. 16 Καὶ ἡμεῖς ἐγνώκαμεν καὶ πεπιστεύκαμεν τὴν ἀγάπην ἣν ἔχει ὁ Θεὸς ἐν ἡμῖν.

Ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστὶ, καὶ ὁ μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἐν τῷ Θεῷ μένει, καὶ ὁ Θεὸς ἐν αὐτῷ ἑμένει. 17 Ἐν τούτῳ τετελείωται ἡ ἀγάπη μεθ' ἡμῶν, ἵνα παρρησίαν ἔχωμεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως, ὅτι καθὼς ἐκεῖνός ἐστι, καὶ ἡμεῖς ἐσμεν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. 18 Φόβος οὐκ ἔστιν ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἀλλ' ἡ τελεία ἀγάπη ἔξω βάλλει τὸν φόβον, ὅτι ὁ φόβος κόλασιν ἔχει· ὁ δὲ φοβούμενος οὐ τετελείωται ἐν τῇ ἀγάπῃ. 19 Ἡμεῖς ἀγαπῶμεν *αὐτόν, ὅτι αὐτὸς πρῶτος ἠγάπησεν ἡμᾶς. 20 Ἐὰν τις εἴπῃ ὅτι Ἀγαπῶ τὸν Θεόν, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ †μισῶ, ψεύστης ἐστίν· ὁ γὰρ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν ‡αὐτοῦ ὃν ἐώρακε, τὸν Θεὸν ὃν οὐχ ἐώρακε ἄρα δύναται ἀγαπᾶν; 21 Καὶ ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔχομεν ἀπ' αὐτοῦ, ἵνα ὁ ἀγαπῶν τὸν Θεόν, ἀγαπᾷ καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ.

§ 4:10 ἠγαπησαμεν | ἠγαπηκαμεν CT * 4:12 τετελειωμενη εστιν εν ημιν 89.7% | εν ημιν τετελειωμενη εστιν ECM* NA SBL 7.7% | τετελειωμενη εν ημιν εστιν TH WH 0.8% † 4:15 αν | εαν CT ‡ 4:15 ιησους | ιησους χριστος WH § 4:16 μενει | — ANT BYZ PCK TR * 4:19 αυτον | — CT † 4:20 μιση | μισει PCK ‡ 4:20 αυτου | — ANT § 4:20 πως 95.5% | ου ECM* NA SBL TH WH 4.3%

5

1 Πᾶς ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ Χριστός, ἐκ τοῦ Θεοῦ γεγέννηται· καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν τὸν γεννησάντα ἀγαπᾷ *καὶ τὸν γεγεννημένον ἐξ αὐτοῦ. 2 Ἐν τούτῳ γινώσκουμεν ὅτι ἀγαπῶμεν τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ, ὅταν τὸν Θεὸν ἀγαπῶμεν, καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ †τηρῶμεν. 3 Αὕτη γάρ ἐστὶν ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, ἵνα τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν· καὶ αἱ ἐντολαὶ αὐτοῦ βαρεῖαι οὐκ εἰσίν. 4 Ὅτι πᾶν τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ Θεοῦ νικᾷ τὸν κόσμον· καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ νίκη ἡ νικήσασα τὸν κόσμον, ἡ πίστις †ἡμῶν. 5 Τίς §ἐστὶν ὁ νικῶν τὸν κόσμον, εἰ μὴ ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ;

6 Οὗτός ἐστιν ὁ ἐλθὼν δι' ὕδατος καὶ αἵματος, Ἰησοῦς *Χριστός· οὐκ ἐν τῷ ὕδατι μόνον, ἀλλ' ἐν τῷ ὕδατι καὶ †τῷ αἵματι. Καὶ τὸ πνεῦμά ἐστὶ τὸ μαρτυροῦν, ὅτι τὸ πνεῦμά ἐστὶν ἡ ἀλήθεια. 7 Ὅτι τρεῖς εἰσὶν οἱ †μαρτυροῦντες, 8 τὸ πνεῦμα, καὶ τὸ ὕδωρ, καὶ τὸ αἷμα· καὶ οἱ τρεῖς εἰς τὸ ἓν εἰσίν. 9 Εἰ τὴν μαρτυρίαν τῶν ἀνθρώπων λαμβάνομεν, ἡ μαρτυρία τοῦ Θεοῦ μείζων ἐστίν· ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ Θεοῦ, §ἣν μεμαρτύρηκε περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. 10 Ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ ἔχει τὴν μαρτυρίαν ἐν *αὐτῷ· ὁ μὴ πιστεύων τῷ Θεῷ ψεύστην πεποίηκεν αὐτόν, ὅτι οὐ πεπίστευκεν εἰς τὴν μαρτυρίαν, ἣν μεμαρτύρηκεν ὁ Θεὸς περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. 11 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία, ὅτι ζωὴν αἰώνιον ἔδωκεν †ἡμῖν ὁ Θεός, καὶ αὕτη ἡ ζωὴ ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ ἐστίν. 12 Ὁ ἔχων τὸν υἱὸν ἔχει τὴν ζωὴν· ὁ μὴ ἔχων τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ τὴν ζωὴν οὐκ ἔχει.

13 Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν †τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, ἵνα εἰδῆτε ὅτι ζωὴν αἰώνιον ἔχετε, §καὶ ἵνα πιστεύητε εἰς τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. 14 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ παρρησία ἣν ἔχομεν πρὸς αὐτόν, ὅτι ἐὰν τι αἰτώμεθα κατὰ τὸ θέλημα αὐτοῦ, ἀκούει ἡμῶν· 15 καὶ ἐὰν

* 5:1 και | — WH † 5:2 τηρωμεν | ποιωμεν CT ‡ 5:4 ημων 56.4% | υμων BYZ HF 43% § 5:5 εστιν | δε εστιν ECM NA SBL TH | εστι δε WH

* 5:6 χριστος | ο χριστος TR † 5:6 τω | εν τω ECM* NA SBL WH ‡ 5:7 μαρτυρουντες 87.3% | μαρτυρουντες εν τω ουρανω ο πατηρ ο λογος και το αγιον πνευμα και ουτοι οι τρεις εν ειση και τρεις ειση οι μαρτυρουντες εν τη γη ANT TR 0.6% § 5:9 ην | οτι CT * 5:10 αὐτῷ | ἐαυτῷ NA²⁷ PCK TH TR | αὐτῷ SBL WH † 5:11 ημιν ο θεος | ο θεος ημιν ECM* PCK SBL WH ‡ 5:13 τοις πιστευουσιν εις το ονομα του υιου του θεου ινα ειδητε οτι ζωην αιωνιον εχετε 69.9% | τοις πιστευουσιν εις το ονομα του υιου του θεου ινα ειδητε οτι ζωην εχετε αιωνιον TR 1% | ινα ειδητε οτι ζωην εχετε αιωνιον τοις πιστευουσιν CT 0.8% § 5:13 και ινα πιστευητε 73% | — CT 4.7%

οἶδαμεν ὅτι ἀκούει ἡμῶν, ὃ *ἐὰν αἰτώμεθα, οἶδαμεν ὅτι ἔχομεν τὰ αἰτήματα ἃ ἠτήκαμεν †παρ' αὐτοῦ.

¹⁶ Ἐάν τις ἴδῃ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἀμαρτάνοντα ἀμαρτίαν μὴ πρὸς θάνατον, αἰτήσῃ, καὶ δώσει αὐτῷ ζωὴν τοῖς ἀμαρτάνουσι μὴ πρὸς θάνατον. Ἔστιν ἀμαρτία πρὸς θάνατον· οὐ περὶ ἐκείνης λέγω ἵνα ἐρωτήσῃ. ¹⁷ Πᾶσα ἀδικία ἀμαρτία ἐστί· καὶ ἔστιν ἀμαρτία οὐ πρὸς θάνατον.

¹⁸ Οἶδαμεν ὅτι πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ Θεοῦ οὐχ ἀμαρτάνει· ἀλλ' ὁ γεννηθεὶς ἐκ τοῦ Θεοῦ τηρεῖ †ἑαυτόν, καὶ ὁ πονηρὸς οὐχ ἄπτεται αὐτοῦ. ¹⁹ Οἶδαμεν ὅτι ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐσμεν, καὶ ὁ κόσμος ὅλος ἐν τῷ πονηρῷ κεῖται. ²⁰ Οἶδαμεν δὲ ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἦκει, καὶ δέδωκεν ἡμῖν διάνοιαν ἵνα ὁμιλώσκωμεν τὸν ἀληθινόν· καὶ ἐσμεν ἐν τῷ ἀληθινῷ, ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστῷ. Οὗτός ἐστιν ὁ ἀληθινὸς Θεός, καὶ *ζωὴ αἰώνιος.

²¹ Τεκνία, φυλάξατε †ἑαυτὰ ἀπὸ τῶν εἰδώλων. †Ἀμήν.

* 5:15 εαν | αυ ANT TR † 5:15 παρ | απ CT ‡ 5:18 ἑαυτόν | αὐτόν NA²⁷

SBL WH § 5:20 γινωσκωμεν | γινωσκομεν TH WH * 5:20 ζωη | η ζωη η BYZ HF PCK | η ζωη TR † 5:21 εαυτα | εαυτους ANT BYZ ECM* HF PCK TR ‡ 5:21 αμην 84.3% | — CT 15.5%

ΙΩΑΝΝΟΥ Β

¹ Ὁ πρεσβύτερος ἐκλεκτῆ κυρία καὶ τοῖς τέκνοις αὐτῆς, οὓς ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ, καὶ οὐκ ἐγὼ μόνος, ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ ἐγνωκότες τὴν ἀλήθειαν, ² διὰ τὴν ἀλήθειαν τὴν μένουσαν ἐν ἡμῖν, καὶ μεθ' ἡμῶν ἔσται εἰς τὸν αἰῶνα· ³ ἔσται μεθ' ἡμῶν χάρις, ἔλεος, εἰρήνη παρὰ Θεοῦ πατρός, καὶ παρὰ †Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ τοῦ πατρός, ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἀγάπῃ.

⁴ Ἐχάρην λίαν ὅτι εὔρηκα ἐκ τῶν τέκνων σου περιπατοῦντας ἐν ἀληθείᾳ, καθὼς ἐντολὴν ἐλάβομεν παρὰ τοῦ πατρός. ⁵ Καὶ νῦν ἐρωτῶ σε, κυρία, οὐχ ὡς ἐντολὴν †γράφων σοι καινὴν, ὁ ἀλλὰ ἦν *εἶχομεν ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλους. ⁶ Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγάπη, ἵνα περιπατῶμεν κατὰ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ. Αὕτη †ἐστὶν ἡ ἐντολή, καθὼς ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἐν αὐτῇ περιπατήτε. ⁷ Ὅτι πολλοὶ πλάνοι †εἰσηλθοῦν εἰς τὸν κόσμον, οἱ μὴ ὁμολογοῦντες Ἰησοῦν Χριστὸν ἐρχόμενον ἐν σαρκί. Οὗτός ἐστιν ὁ πλάνος καὶ ὁ ἀντίχριστος. ⁸ Βλέπετε ἑαυτοὺς, ἵνα μὴ ὁ ἀπολέσωμεν ἃ *εἰργασάμεθα, ἀλλὰ μισθὸν πλήρη ἀπολάβωμεν. ⁹ Πᾶς ὁ †παραβαίνων καὶ μὴ μένων ἐν τῇ διδαχῇ τοῦ Χριστοῦ, Θεὸν οὐκ ἔχει· †ὁ μένων ἐν τῇ διδαχῇ †τοῦ Χριστοῦ, οὗτος καὶ τὸν *πατέρα καὶ τὸν υἱὸν ἔχει. ¹⁰ Εἴ τις ἔρχεται πρὸς ὑμᾶς, καὶ ταύτην τὴν διδαχὴν οὐ φέρει, μὴ λαμβάνετε αὐτὸν εἰς οἰκίαν, καὶ χαίρειν αὐτῷ μὴ λέγετε· ¹¹ ὁ †γὰρ λέγων αὐτῷ χαίρειν κοινωνεῖ τοῖς ἔργοις αὐτοῦ τοῖς πονηροῖς.

¹² Πολλὰ ἔχων ὑμῖν γράφειν, οὐκ †ἐβουλήθην διὰ χάρτου καὶ μέλανος· ὁ ἀλλὰ ἐλπίζω *ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ στόμα πρὸς στόμα λαλήσαι, ἵνα ἡ χαρὰ †ἡμῶν †ἡ πεπληρωμένη.

* **1:3** ημων | υμων ANT PCK SCR † **1:3** κυριου 91.2% | — CT 6.2% † **1:5** γραφων σοι καινην 72.1% | γραφω σοι καινην ST 12.4% | καινην γραφων σοι NA²⁷ SBL TH 9.2% § **1:5** αλλα | αλλ ECM NA²⁸ PCK * **1:5** ειχομεν | εχομεν PCK | ειχαμεν WH † **1:6** εστιν η εντολη | η εντολη εστι CT † **1:7** εισηλθον | εξηλθον ECM NA SBL TH | εξηλθαν WH § **1:8** απολεσωμεν ... απολαβωμεν 74.9% | απολεσητε ... απολαβητε CT 17% * **1:8** ειργασαμεθα | ειργασασθε TH | ηργασαμεθα WH † **1:9** παραβαινων 99% | προαγων CT 1% † **1:9** ο | ο δε PCK § **1:9** του χριστου 89.3% | — CT 4.5% * **1:9** πατερα και τον υιον | υιον και τον πατερα ECM* † **1:11** γαρ λεγων | λεγων γαρ CT † **1:12** εβουληθην | ηβουληθην ANT TR § **1:12** αλλα | αλλ ECM NA²⁸ PCK * **1:12** ελθειν 87.1% | γενεσθαι CT 11.4% † **1:12** ημων | υμων ECM* SBL WH † **1:12** η πεπληρωμενη | η πεπληρωμενη P NA²⁷ SBL WH

13 Ἀσπάζεται σε τὰ τέκνα τῆς ἀδελφῆς σου τῆς ἐκλεκτῆς. Ἡμῶν.

ΙΩΑΝΝΟΥ Γ

¹ Ὁ πρεσβύτερος Γαίῳ τῷ ἀγαπητῷ, ὃν ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ.

² Ἀγαπητέ, περὶ πάντων εὐχομαί σε εὐοδοῦσθαι καὶ ὑγιαίνειν, καθὼς εὐοδοῦταί σου ἡ ψυχή. ³ Ἐχάρην γὰρ λίαν, ἐρχομένων ἀδελφῶν καὶ μαρτυρούντων σου τῇ ἀληθείᾳ, καθὼς σὺ ἐν ἀληθείᾳ περιπατεῖς. ⁴ Μειζοτέραν τούτων οὐκ ἔχω *χαράν, ἵνα ἀκούω τὰ ἐμὰ τέκνα ἐν †ἀληθείᾳ περιπατοῦντα.

⁵ Ἀγαπητέ, πιστὸν ποιεῖς ὁ ἐὰν ἐργάσῃ εἰς τοὺς ἀδελφοὺς καὶ †εἰς τοὺς ξένους, ⁶ οἱ ἐμαρτύρησάν σου τῇ ἀγάπῃ ἐνώπιον ἐκκλησίας· οὐς καλῶς ποιήσεις προπέμψας ἀξίως τοῦ Θεοῦ. ⁷ Ὑπὲρ γὰρ τοῦ ὀνόματος *ἐξῆλθον μηδὲν λαμβάνοντες ἀπὸ τῶν †ἐθνῶν. ⁸ Ἡμεῖς οὖν ὀφείλομεν †ἀπολαμβάνειν τοὺς τοιούτους, ἵνα συνεργοὶ γινώμεθα τῇ ἀληθείᾳ.

⁹ Ὁ ἔγραψα τῇ ἐκκλησίᾳ· ἀλλ' ὁ φιλοπρωτεύων αὐτῶν Διοτρεφῆς οὐκ ἐπιδέχεται ἡμᾶς. ¹⁰ Διὰ τοῦτο, ἐὰν ἔλθω, ὑπομνήσω αὐτοῦ τὰ ἔργα ἃ ποιεῖ, λόγοις πονηροῖς φλυαρῶν ἡμᾶς· καὶ μὴ ἀρκούμενος ἐπὶ τούτοις, οὔτε αὐτὸς ἐπιδέχεται τοὺς ἀδελφούς, καὶ τοὺς βουλομένους κωλύει, καὶ ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκβάλλει.

¹¹ Ἀγαπητέ, μὴ μιμοῦ τὸ κακόν, ἀλλὰ τὸ ἀγαθόν. Ὁ ἀγαθοποιῶν ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστίν· *ὁ κακοποιῶν οὐχ ἐώρακε τὸν Θεόν. ¹² Δημητρίῳ μεμαρτύρηται ὑπὸ πάντων, καὶ †ὑπ' αὐτῆς τῆς ἀληθείας· καὶ ἡμεῖς δὲ μαρτυροῦμεν, καὶ †οἶδατε ὅτι ἡ μαρτυρία ἡμῶν ἀληθῆς ἐστίν.

¹³ Πολλὰ εἶχον ὀφείλειν, ἀλλ' οὐ θέλω διὰ μέλανος καὶ καλάμου σοι *γράψαι. ¹⁴ ἐλπίζω δὲ εὐθέως †ιδεῖν σε, καὶ στόμα πρὸς στόμα λαλήσομεν.

Εἰρήνη σοι. Ἀσπάζονται σε οἱ φίλοι. Ἀσπάζου τοὺς φίλους κατ' ὄνομα.

* **1:4** χαραν | χαριν WH † **1:4** αληθεια | τη αληθεια NA²⁷ SBL TH WH
 † **1:5** εις τους 89.8% | τουτο CT 7.6% § **1:7** ονοματος | ονοματος αυτου SCR
 * **1:7** εξηλθον | εξηλθαν WH † **1:7** εθνων 88% | εθνικων ANT CT 12%
 † **1:8** απολαμβανειν 91.4% | υπολαμβανειν CT 7.6% § **1:9** εγραψα | εγραψα τι CT
 * **1:11** ο | ο δε PCK TR † **1:12** υπ | υπο CT † **1:12** οιδατε 61.2% | οιδαμεν PCK 23.2% | οιδας CT 15% § **1:13** γραφειν | γραψαι σοι CT
 * **1:13** γραψαι | γραφειν CT † **1:14** ιδειν σε 95% | σε ιδειν CT 4.8%

ΙΟΥΔΑ

¹ Ἰούδας Ἰησοῦ Χριστοῦ δοῦλος, ἀδελφὸς δὲ Ἰακώβου, τοῖς ἐν Θεῷ πατρὶ *ἡγιασμένοις, καὶ Ἰησοῦ Χριστῷ τετηρημένοις, κλητοῖς· ² ἔλεος ὑμῖν καὶ εἰρήνη καὶ ἀγάπη πληθυνθείη.

³ Ἀγαπητοί, πᾶσαν σπουδὴν ποιούμενος γράφειν ὑμῖν περὶ τῆς †κοινῆς σωτηρίας, ἀνάγκη ἐσχον γράψαι ὑμῖν, παρακαλῶν ἐπαγωνίζεσθαι τῇ ἅπαξ παραδοθείσῃ τοῖς ἁγίοις πίστει. ⁴ †Παρεισέδυσαν γάρ τινες ἄνθρωποι, οἱ πάλαι προγεγραμμένοι εἰς τοῦτο τὸ κρίμα, ἀσεβεῖς, τὴν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἄχρην μετατιθέντες εἰς ἀσέλγειαν, καὶ τὸν μόνον δεσπότην *Θεὸν καὶ Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἀρνούμενοι.

⁵ Ὑπομνήσαι δὲ ὑμᾶς βούλομαι, εἰδόμενος †ὑμᾶς ἅπαξ τοῦτο, ὅτι ὁ Κύριος, λαὸν ἐκ γῆς Αἰγύπτου σώσας, τὸ δεύτερον τοὺς μὴ πιστεύσαντας ἀπώλεσεν. ⁶ Ἀγγέλους τε τοὺς μὴ τηρήσαντας τὴν ἑαυτῶν ἀρχήν, †ἀλλὰ ἀπολιπόντας τὸ ἴδιον οἰκητήριον, εἰς κρίσιν μεγάλης ἡμέρας δεσμοῖς αἰδίοις ὑπὸ ζόφον τετήρηκεν. ⁷ Ὡς Σόδομα καὶ Γόμορρα, καὶ αἱ περὶ αὐτὰς πόλεις, τὸν ὅμοιον στυγίον τρόπον ἐκπορνεύσασαι, καὶ ἀπελθοῦσαι ὀπίσω σαρκὸς ἐτέρας, πρόκεινται δεῖγμα, πυρὸς αἰωνίου δίκην ὑπέχουσαι.

⁸ Ὅμοίως μέντοι καὶ οὗτοι ἐνυπνιαζόμενοι σάρκα μὲν μιαίνουσι, κυριότητα δὲ ἀθετοῦσι, δόξας δὲ βλασφημοῦσιν. ⁹ Ὁ δὲ Μιχαὴλ ὁ ἀρχάγγελος, ὅτε τῷ διαβόλῳ διακρινόμενος διελέγετο περὶ τοῦ *Μωϋσέως σώματος, οὐκ ἐτόλμησε κρίσιν ἐπενεγκεῖν βλασφημίας, †ἀλλ' εἶπεν, Ἐπιτιμήσαι σοι Κύριος. ¹⁰ Οὗτοι δὲ ὅσα μὲν οὐκ οἶδασι βλασφημοῦσιν· ὅσα δὲ φυσικῶς, ὡς τὰ ἄλογα ζῶα, ἐπίστανται, ἐν τούτοις φθείρονται. ¹¹ Οὐαὶ αὐτοῖς· ὅτι τῇ ὁδῷ τοῦ Καὶν ἐπορεύθησαν, καὶ τῇ πλάνῃ τοῦ Βαλαὰμ μισθοῦ ἐξεχύθησαν, καὶ τῇ

* **1:1** ηγιασμενοι 90.2% | ηγαπημενοις CT 8.9% † **1:3** κοινης 83.7% | κοινης ημων CT 11.1% † **1:4** παρεισεδυσαν 98.2% | παρεισεδουσαν WH 0.4% § **1:4** χαριν 99.3% | χαριτα CT 0.7% * **1:4** θεον 78.7% | — ANT CT 12.9% † **1:5** υμας απαξ τουτο οτι ο κυριος 69.4% | υμας απαξ παντα οτι ιησους ECM NA²⁸ SBL 0.2% | απαξ παντα οτι ιησους TH 0.2% | υμας παντα οτι ο κυριος απαξ NA²⁷ 0% | απαξ παντα οτι κυριος WH 0% † **1:6** αλλα | αλλ ECM NA²⁸ PCK § **1:7** τουτοις τροπον 84.1% | τροπον τουτοις CT 8.4%

* **1:9** μωυσεως 36.4% | μωσεως ANT BYZ HF PCK TR 60.1% † **1:9** αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH

ἀντιλογία τοῦ Κόρε ἀπώλοντο. ¹² Οὗτοί εἰσιν ἐν ταῖς ἀγάπαις ὑμῶν σπιλάδες, συννευωχούμενοι, ἀφόβως ἑαυτοὺς ποιμαίνοντες· νεφέλαι ἄνυδροι, ὑπὸ ἀνέμων * παραφερόμεναι· δένδρα φθινοπωρινά, ἄκαρπα, δις ἀποθανόντα, ἐκριζωθέντα. ¹³ κύματα ἄγρια θαλάσσης, ἐπαφρίζοντα τὰς ἑαυτῶν αἰσχύνas· ἀστέρες πλανῆται, οἷς ὁ ζόφος τοῦ σκότους εἰς αἰῶνα τετήρηται.

¹⁴ Προεφήτευσεν δὲ καὶ τούτοις ἕβδομος ἀπὸ Ἀδὰμ Ἐνώχ, λέγων, Ἰδοὺ, ἦλθε Κύριος ἐν ὁσίοις μυριάσιν αὐτοῦ, ¹⁵ ποιῆσαι κρίσιν κατὰ πάντων, καὶ * ἐλέγξαι πάντας τοὺς ἀσεβεῖς αὐτῶν περὶ πάντων τῶν ἔργων ἀσεβείας αὐτῶν ὧν ἠσέβησαν, καὶ περὶ πάντων τῶν σκληρῶν ὧν ἐλάλησαν κατ' αὐτοῦ ἀμαρτωλοὶ ἀσεβεῖς. ¹⁶ Οὗτοί εἰσι γογγυσταί, μεμψίμοιροι, κατὰ τὰς ἐπιθυμίας αὐτῶν πορευόμενοι, καὶ τὸ στόμα αὐτῶν λαλεῖ ὑπέρογκα, θαυμάζοντες πρόσωπα ὁσιότητος χάριν.

¹⁷ Ὑμεῖς δέ, ἀγαπητοί, μνήσθητε τῶν * ῥημάτων τῶν προειρημένων ὑπὸ τῶν ἀποστόλων τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. ¹⁸ ὅτι ἔλεγον ὑμῖν ὅτι ἐν ἐσχάτῳ χρόνῳ ἔσονται ἐμπαῖκται, κατὰ τὰς ἑαυτῶν ἐπιθυμίας πορευόμενοι τῶν ἀσεβειῶν. ¹⁹ Οὗτοί εἰσιν οἱ ὁσιότητες ἀποδιορίζοντες, ψυχικοὶ, πνεῦμα μὴ ἔχοντες. ²⁰ Ὑμεῖς δέ, ἀγαπητοί, * τῇ ἀγιωτάτῃ ὑμῶν πίστει ἐποικοδομοῦντες ἑαυτοὺς, ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ προσευχόμενοι, ²¹ ἑαυτοὺς ἐν ἀγάπῃ Θεοῦ τηρήσατε, προσδεχόμενοι τὸ ἔλεος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ζωὴν αἰώνιον. ²² Καὶ οὐκ ἐν ἐλεεινότητι διακρινόμενοι·

‡ **1:12** ἐν 85.7% | οἱ ἐν CT 14.1% § **1:12** συννευωχούμενοι 83.6% | συννευωχούμενοι ὑμῖν SCR 16.4% * **1:12** παραφερομεναι 87.4% | περιφερομεναι TR 4.7% † **1:13** αἰωνα 54.6% | τον αἰωνα ANT TR 37% ‡ **1:14** προεφητευσεν 97.4% | επροφητευσεν WH 0.4% § **1:14** αγιας μυριασιν 88.4% | μυριασιν αγιας TR 5.1% * **1:15** ελεγξαι 88% | εξελεγξαι TR 10.2% † **1:15** παντας τους ασεβεις αυτων 79.5% | παντας τους ασεβεις SBL TH WH 15.8% | πασαν ψυχην ECM NA 0.6% ‡ **1:16** αυτων 48.3% | εαυτων BYZ ECM NA PCK 47.2% § **1:16** ωφελειας | ωφελιας WH * **1:17** ρηματων των προειρημενων 90.8% | προειρημενων ρηματων ECM* 7% † **1:18** οτι 98.5% | — ECM* NA²⁸ SBL WH 1.5% ‡ **1:18** ἐν ἐσχάτῳ χρόνῳ 77.8% | ἐπ ἐσχάτου του χρόνου NA²⁷ 5.3% | ἐπ ἐσχάτου χρόνου ECM NA²⁸ SBL TH WH 1.4% § **1:19** αποδιοριζοντες 77.5% | αποδιοριζοντες εαυτους SCR 20.8% * **1:20** τη αγιωτατη υμων πιστει εποικοδομουντες εαυτους 78% | εποικοδομουντες εαυτους τη αγιωτατη υμων πιστει CT 9.5% † **1:22** ελεειτε διακρινομενοι 88% | ελεγχετε διακρινομενους TH 6.9% | ελεατε διακρινομενους ECM NA SBL WH 2.1%

23 †οὓς δὲ ἐν φόβῳ σώζετε, ἐκ πυρὸς ἀρπάζοντες, μισοῦντες καὶ τὸν ἀπὸ τῆς σαρκὸς ἐσπιλωμένον χιτῶνα.

24 Τῷ δὲ δυναμένῳ φυλάξαι ἑαυτοὺς ἀπταιστούς, καὶ στήσαι κατενώπιον τῆς δόξης αὐτοῦ ἀμώμους ἐν ἀγαλλιάσει, 25 μόνῳ *σοφῷ Θεῷ σωτῆρι †ἡμῶν, δόξα †καὶ μεγαλωσύνη, κράτος καὶ ἐξουσία, Ἡ καὶ νῦν καὶ εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

‡ 1:23 οὓς δε εν φοβω σωζετε εκ πυρος αρπαζοντες 66.9% | οὓς δε εν φοβω σωζετε εκ του πυρος αρπαζοντες ANT TR 8% | οὓς δε σωζετε εκ πυρος αρπαζοντες οὓς δε ελεατε εν φοβω ECM NA SBL TH 5% | σωζετε εκ πυρος αρπαζοντες οὓς δε ελεατε εν φοβω WH 0.2% § 1:24 αυτους 63% | υμας CT SCR 21.9% * 1:25 σοφω 82.3% | — CT 7.4% † 1:25 ημων 77.9% | ημων δια ιησου χριστου του κυριου ημων CT 21.1% ‡ 1:25 και 86.4% | — CT 11.2% § 1:25 και 78.4% | προ παντος του αιωνος και CT 13.2%

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ

¹ Ἀποκάλυψις Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἣν ἔδωκεν αὐτῷ ὁ Θεὸς δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ, ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει, καὶ ἐσήμανεν ἀποστείλας διὰ τοῦ ἀγγέλου αὐτοῦ τῷ δούλῳ αὐτοῦ *Ἰωάννη, ² ὃς ἐμαρτύρησε τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἃ ἑώρα καὶ εἶδε. ³ Μακάριος ὁ ἀναγινώσκων, καὶ οἱ ἀκούοντες τοὺς λόγους τῆς προφητείας καὶ τηροῦντες τὰ ἐν αὐτῇ γεγραμμένα· ὁ γὰρ καιρὸς ἐγγύς.

⁴ Ὁ Ἰωάννης ταῖς ἑπτὰ ἐκκλησίαις ταῖς ἐν τῇ Ἀσίᾳ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ *Θεοῦ ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος· καὶ ἀπὸ τῶν ἑπτὰ πνευμάτων ἃ ἐνώπιον τοῦ θρόνου αὐτοῦ. ⁵ καὶ ἀπὸ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ μάρτυς ὁ πιστός, ὁ πρωτότοκος τῶν νεκρῶν, καὶ ὁ ἀρχὼν τῶν βασιλέων τῆς γῆς.

Τῷ Σάγαπῶντι ἡμᾶς, καὶ *λούσαντι ἡμᾶς ἃ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ. ⁶ καὶ ἐποίησεν ἡμᾶς βασιλείαν, ἱερεῖς τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ αὐτοῦ· αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν. ⁷ Ἰδοῦ, ἔρχεται μετὰ τῶν νεφελῶν, καὶ ὄψεται αὐτὸν πᾶς ὀφθαλμός, καὶ οἵτινες αὐτὸν ἐξεκέντησαν· καὶ κόψονται ἐπ' αὐτὸν πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς. Ναί, ἀμήν.

⁸ Ἐγὼ εἶμι τὸ *Ἄλφα καὶ τὸ Ὠ, λέγει ὁ Κύριος ὁ Θεός, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος, ὁ παντοκράτωρ.

⁹ Ἐγὼ Ὁ Ἰωάννης, ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν καὶ κοινωνὸς ἐν τῇ θλίψει καὶ βασιλείᾳ καὶ ὑπομονῇ τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἐγενόμην ἐν τῇ νήσῳ τῇ καλουμένῃ Πάτμῳ, διὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ *διὰ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ

* **1:1** ιωαννη | ιωανει WH † **1:2** οσα | οσα τε TR ‡ **1:2** ειδη | ειδε και ατινα εισι και ατινα χρη γενεσθαι μετα ταυτα BYZ | ειδε και ατινα εισι και α χρη γενεσθαι μετα ταυτα PCK § **1:4** ιωαννης | ιωανης WH * **1:4** θεου 51.5% | του TR 8.4% | — **Ad** BYZ CT PCK 37.4% † **1:4** α | α εστιν BYZ PCK TR ‡ **1:5** των | εκ των PCK TR § **1:5** αγαπωντι | αγαπησαντι **Ad** BYZ PCK TR * **1:5** λουσанти | λυσαντι **Ad** CT † **1:5** απο | εκ **Ad** CT ‡ **1:6** βασιλειαν | βασιλεις και **Ad** TR § **1:6** των αιωνων 82.5% | — WH 15.2%

* **1:8** αλφα | A ANT TR † **1:8** Ω 63.7% | Ω αρχη και τελος TR 22.5% ‡ **1:8** κυριος ο θεος | ο κυριος TR § **1:9** ιωαννης | ιωανης WH * **1:9** αδελφος | και αδελφος TR † **1:9** κοινωνος | συγκοινωνος **Ad** ANT BYZ NA SBL TR | συνκοινωνος TH WH ‡ **1:9** βασιλεια | εν τη βασιλεια TR § **1:9** εν χριστω ιησου 66.1% | ιησου χριστου **Ad** TR 25.7% | εν ιησου CT 3.9% | εν ιησου χριστω ANT 0.4% * **1:9** δια 73.6% | — CT 26%

†Χριστοῦ. ¹⁰ Ἐγενόμην ἐν πνεύματι ἐν τῇ κυριακῇ ἡμέρᾳ· καὶ ἤκουσα φωνὴν ὀπίσω μου μεγάλην ὡς σάλπιγγος, ¹¹ λέγουσας, Ὁ βλέπεις γράψον εἰς βιβλίον, καὶ πέμψον ταῖς ἑπτὰ ἐκκλησίαις, εἰς Ἐφεσον, καὶ εἰς Σμύρναν, καὶ εἰς Πέργαμον, καὶ εἰς Θυάτειρα, καὶ εἰς Σάρδεις, καὶ εἰς Φιλαδέλφειαν, καὶ εἰς Λαοδίκειαν.

¹² Καὶ ἐκεῖ ἐπέστρεψα βλέπειν τὴν φωνὴν ἣτις ἐλάλει μετ' ἐμοῦ. Καὶ ἐπιστρέψας εἶδον ἑπτὰ λυχνίας χρυσαῖς, ¹³ καὶ ἐν μέσῳ τῶν ἑπτὰ λυχνιῶν ὅμοιον ὄμοιον ἄνθρωπον, ἐνδεδυμένον ποδήρη, καὶ περιεζωσμένον πρὸς τοῖς μαστοῖς ζώνην χρυσοῦν. ¹⁴ Ἡ δὲ κεφαλὴ αὐτοῦ καὶ αἱ τρίχες λευκαὶ ὡς ἔριον λευκόν, ὡς χιών· καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡς φλόξ πυρός· ¹⁵ καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ, ὡς ἐν καμίνῳ πεπυρωμένοι· καὶ ἡ φωνὴ αὐτοῦ ὡς φωνὴ ὑδάτων πολλῶν. ¹⁶ Καὶ ἔχων ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ χεὶρὶ ἀστέρας ἑπτὰ· καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ῥομφαία δίστομος ὀξεῖα ἐκπορευομένη· καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ, ὡς ὁ ἥλιος φαίνει ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ.

¹⁷ Καὶ ὅτε εἶδον αὐτόν, ἔπεσα πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ ὡς νεκρός· καὶ ἔθηκε τὴν δεξιὰν αὐτοῦ ἐπ' ἐμέ, λέγων, Μὴ φοβοῦ· ἐγώ εἰμι ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, ¹⁸ καὶ ὁ ζῶν, καὶ ἐγενόμην νεκρός, καὶ ἰδοὺ, ζῶν εἰμι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμὴν· καὶ ἔχω τὰς κλεῖς τοῦ θανάτου καὶ τοῦ Ἄδου. ¹⁹ Γράψον σου ἅ εἶδες, καὶ ἅ εἰσι, καὶ ἅ μέλλει γίνεσθαι μετὰ ταῦτα· ²⁰ τὸ μυστήριον τῶν ἑπτὰ ἀστέρων τῶν εἶδες ἐπὶ τῆς δεξιᾶς μου, καὶ τὰς ἑπτὰ λυχνίας τὰς χρυσαῖς. Οἱ ἑπτὰ ἀστέρες ἄγγελοι τῶν ἑπτὰ ἐκκλησιῶν εἰσι· καὶ αἱ λυχνίαι αἱ ἑπτὰ ἑπτὰ ἐκκλησίαι εἰσι.

† 1:9 χριστου | — CT † 1:10 φωνην οπισω μου | οπισω μου φωνην **Au** CT TR § 1:11 λεγουσης | λεγουσης εγω ειμι το Α και το Ω ο πρωτος και ο εσχατος και TR * 1:11 επτα | — ST † 1:11 εκκλησιαις | εκκλησιαις ταις εν ασια TR † 1:11 φιλαδελφειαν | φιλαδελφιαν TH WH § 1:11 λαοδικειαν | λαοδικιαν TH WH * 1:12 εκει | — **Au** BYZ CT TR † 1:12 ελαλει | ελαλησε TR † 1:13 επτα 73.5% | — NA SBL WH 25.3% § 1:13 υιω | υιον BYZ HF NA SBL WH * 1:13 μαστοις | μαζοις PCK † 1:13 χρυσην | χρυσην CT † 1:14 ως | ωσει BYZ PCK TR | και ως HF § 1:15 πεπυρωμενοι 82.8% | πεπυρωμενης CT 1.1% * 1:16 αυτου χειρι 45% | χειρι αυτου ANT BYZ CT PCK 37.7% † 1:17 εθηκε | επεθηκε **Au** BYZ PCK TR † 1:17 αυτου 55.2% | αυτου χειρα **Au** ANT BYZ PCK TR 41.8% § 1:17 λεγων | λεγων μοι TR * 1:18 αμην 79.2% | — ANT CT 18.1% † 1:18 κλεις | κλειδας **K** BYZ HF † 1:18 θανατου και του αδου | αδου και του θανατου **Au** TR § 1:19 ουν | — TR * 1:19 γινεσθαι | γενεσθαι NA PCK TH † 1:20 ων | ους CT

2

1 Τῷ ἀγγέλῳ *τῆς †ἐν Ἐφέσῳ ἐκκλησίας γράψου, Τάδε λέγει ὁ κρατῶν τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, ὁ περιπατῶν ἐν μέσῳ τῶν ἑπτὰ λυχνιῶν τῶν †χρυσῶν. 2 Οἶδα τὰ ἔργα σου, καὶ τὸν κόπον §σου, καὶ τὴν ὑπομονὴν σου, καὶ ὅτι οὐ δύνη βαστάσαι κακοὺς, καὶ *ἐπίρασας τοὺς †λέγοντας ἑαυτοὺς †ἀποστόλους εἶναι καὶ οὐκ εἰσί, καὶ εὗρες αὐτοὺς ψευδεῖς, 3 καὶ §υπομονὴν ἔχεις καὶ ἐβάστασας *διὰ τὸ ὄνομά μου †καὶ οὐκ ἐκοπίασας. 4 †Ἀλλὰ ἔχω κατὰ σοῦ, ὅτι τὴν ἀγάπην σου τὴν πρώτην §ἀφῆκας. 5 Μνημόνευε οὖν πόθεν *πέπτωκας, καὶ μετανόησον, καὶ τὰ πρῶτα ἔργα ποιήσου· εἰ δὲ μή, ἔρχομαί σοι †ταχύ, καὶ κινήσω τὴν λυχνίαν σου ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆς, ἐὰν μὴ μετανόησης. 6 Ἀλλὰ τοῦτο ἔχεις, ὅτι μισεῖς τὰ ἔργα τῶν Νικολαϊτῶν, ἃ κἀγὼ μισῶ. 7 Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις. Τῷ νικῶντι δώσω †αὐτῷ φαγεῖν ἐκ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς, ὃ ἐστὶν ἐν §τῷ παραδείσῳ τοῦ Θεοῦ *μου.

8 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ †τῆς †ἐν Σμύρῃ ἐκκλησίας γράψου, Τάδε λέγει ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, §δὸς ἐγένετο νεκρὸς καὶ ἔζησεν. 9 Οἶδά σου *τὰ ἔργα καὶ τὴν θλίψιν καὶ τὴν πτωχείαν, †ἀλλὰ πλούσιος εἶ· καὶ τὴν βλασφημίαν †ἐκ τῶν λεγόντων Ἰουδαίους εἶναι ἑαυτοὺς, καὶ οὐκ εἰσίν, ἀλλὰ συναγωγὴ τοῦ Σατανᾶ. 10 §Μηδὲν φοβοῦ ἃ μέλλεις *παθεῖν· ἰδοὺ †δὴ, μέλλει †βαλεῖν §ὁ διάβολος ἐξ ὑμῶν εἰς φυλακὴν, ἵνα πειρασθῆτε· καὶ *ἔξετε θλίψιν †ἡμερῶν

* 2:1 τῆς | τῷ WH † 2:1 ἐν ἐφεσῳ | ἐφεσινῆς TR † 2:1 χρυσῶν | χρυσεῶν TR § 2:2 σου 68.5% | — CT PCK 30% * 2:2 ἐπίρασας | ἐπίρασῳ TR † 2:2 λεγόντας ἑαυτοὺς | φασκόντας TR † 2:2 ἀποστόλους εἶναι 84.8% | εἶναι ἀποστόλους TR 5.8% | ἀποστόλους CT 4.7% § 2:3 ὑπομονὴν ἔχεις καὶ ἐβάστασας | ἐβάστασας καὶ ὑπομονὴν ἔχεις BYZ PCK TR * 2:3 διὰ | καὶ διὰ TR † 2:3 καὶ οὐκ ἐκοπίασας 68.1% | καὶ οὐ κεκοπιακας ANT 7.8% | κεκοπιακας καὶ οὐ κεκηκας TR 3.9% | καὶ οὐ κεκοπιακες CT 1.2% † 2:4 ἀλλὰ | ἀλλ Ad BYZ NA²⁸ TR § 2:4 ἀφηκας | ἀφηκες CT * 2:5 πεπτωκας | ἐκπεπτωκας Ad BYZ PCK TR | πεπτωκες WH † 2:5 ταχύ 91.8% | ταχεῖ ST 2.7% | — CT 5.1% † 2:7 αὐτῷ | — PCK § 2:7 τῷ παραδείσῳ | μεσῶ τοῦ παραδείσου Ad BYZ PCK TR * 2:7 μου | — Ad CT TR † 2:8 τῆς | τῷ WH † 2:8 ἐν σμυρῃ ἐκκλησίας | ἐκκλησίας σμυρναίων TR § 2:8 ος | — K * 2:9 τὰ ἔργα καὶ 94.1% | — CT 4.3% † 2:9 ἀλλὰ πλούσιος | πλούσιος δε TR † 2:9 ἐκ 52.9% | — BYZ PCK TR 42.7% § 2:10 μηδὲν | μὴ WH * 2:10 παθεῖν | πασχεῖν Ad BYZ CT PCK TR † 2:10 δὴ | — Ad BYZ CT TR † 2:10 βαλεῖν | βαλλεῖν CT § 2:10 ὁ διάβολος ἐξ ὑμῶν | ἐξ ὑμῶν ὁ διάβολος TR

δέκα. Γίνου πιστὸς ἄχρι θανάτου, καὶ δώσω σοι τὸν στέφανον τῆς ζωῆς. ¹¹ Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις. Ὁ νικῶν οὐ μὴ ἀδικηθῆ ἕκ τοῦ θανάτου τοῦ δευτέρου.

¹² Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Περγάμῳ ἐκκλησίας γράψου, Τάδε λέγει ὁ ἔχων τὴν ῥομφαίαν τὴν δίστομον τὴν ὀξεῖαν. ¹³ Οἶδα τὰ ἔργα σου καὶ ποῦ κατοικεῖς, ὅπου ὁ θρόνος τοῦ Σατανᾶ καὶ κρατεῖς τὸ ὄνομά μου, καὶ οὐκ ἠρνήσω τὴν πίστιν μου ἔν ταῖς ἡμέραις * ἐν αἷς Ἀντίπας ὁ μάρτυς μου, ὁ †πιστός, ὃς ἀπεκτάνθη παρ' ὑμῖν, ὅπου †ὁ Σατανᾶς κατοικεῖ. ¹⁴ Ἐγὼ κατα σοῦ ὀλίγα, ὅτι ἔχεις ἐκεῖ κρατοῦντας τὴν διδαχὴν Βαλαάμ, ὃς * ἐδίδαξε †τὸν Βαλακ βαλεῖν σκάνδαλον ἐνώπιον τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, †καὶ φαγεῖν εἰδωλόθυτα καὶ πορνεῦσαι. ¹⁵ Οὕτως ἔχεις καὶ σὺ κρατοῦντας τὴν διδαχὴν Στῶν Νικολαῖτων * ὁμοίως. ¹⁶ Μετανόησον τοῦτον· εἰ δὲ μὴ, ἔρχομαί σοι ταχύ, καὶ πολεμήσω μετ' αὐτῶν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ στόματός μου. ¹⁷ Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις. Τῷ νικῶντι δώσω αὐτῷ †τοῦ μάννα τοῦ κεκρυμμένου, καὶ δώσω αὐτῷ ψῆφον λευκὴν, καὶ ἐπὶ τὴν ψῆφον ὄνομα καινὸν γεγραμμένον, ὃ οὐδεὶς ᾄδειν εἰ μὴ ὁ λαμβάνων.

¹⁸ Καὶ τῷ ἀγγέλῳ * τῆς ἐν Θυατείροις ἐκκλησίας γράψου, Τάδε λέγει ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ὡς φλόγα πυρός, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ. ¹⁹ Οἶδά σου τὰ ἔργα, καὶ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν †πίστιν καὶ τὴν διακονίαν καὶ τὴν ὑπομονὴν σου, καὶ τὰ ἔργα σου, †τὰ ἔσχατα πλείονα τῶν πρώτων. ²⁰ Ἐγὼ κατα σοῦ * ὅτι †ἀφείς τὴν γυναῖκά σου Σίεζάβελ, †ἣ λέγει ἐαυτὴν προφητῆτι, καὶ διδάσκει

‡ 2:13 τα εργα σου και 87% | — CT 5.5% § 2:13 εν 91.8% | και εν ANT CT TR 8.2% * 2:13 εν αις 47.3% | αις K ANT BYZ HF 43.4% | — CT 2.7% † 2:13 πιστος 85.5% | πιστος μου NA SBL WH 2.7% ‡ 2:13 ο σατανας κατοικει | κατοικει ο σατανας TR § 2:14 αλλ | αλλα K ANT BYZ HF SBL WH * 2:14 εδιδαξε | εδιδασκε(ν) Av CT TR † 2:14 τον | εν τω ST | τω CT ‡ 2:14 και | — Av BYZ CT PCK TR § 2:15 των | — K BYZ HF SBL WH * 2:15 ομοιως | ο μισω TR † 2:16 ουν | — Av BYZ PCK TH TR ‡ 2:17 του | φαγειν απο του Av BYZ PCK TR § 2:17 οιδεν | εγνω TR * 2:18 της | τω WH † 2:19 πιστιν και την διακονιαν | διακονιαν και την πιστιν TR ‡ 2:19 τα | και τα TR § 2:20 αλλ | αλλα K ANT BYZ HF NA²⁷ SBL WH * 2:20 οτι | ολιγα οτι ANT TR † 2:20 αφεις ... και διδασκει και πλανα τους | εας ... διδασκειν και πλανασθαι TR ‡ 2:20 σου 70% | — CT TR 27.2% § 2:20 ιεζαβελ | ιεζαβηλ TR * 2:20 η λεγει 71.3% | την λεγουσαν TR 23.1% | η λεγουσα CT 2.4%

καὶ πλανᾷ τοὺς ἔμοὺς δούλους πορνεῦσαι καὶ †φαγεῖν εἰδωλόθυτα. ²¹ Καὶ ἔδωκα αὐτῇ χρόνον ἵνα μετανοήσῃ, †καὶ οὐ θέλει μετανοῆσαι ἐκ τῆς πορνείας αὐτῆς. ²² Ἰδοῦ, ὁ βάλλω αὐτὴν εἰς κλίνην, καὶ τοὺς μοιχεύοντας μετ' αὐτῆς εἰς θλίψιν μεγάλην, ἐὰν μὴ *μετανοήσωσιν ἐκ τῶν ἔργων †αὐτῆς. ²³ Καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς ἀποκτενῶ ἐν θανάτῳ· καὶ γνῶσονται πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι ὅτι ἐγὼ εἰμι ὁ †ερευνῶν νεφροὺς καὶ καρδίας· καὶ δώσω ὑμῖν ἐκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα ὑμῶν. ²⁴ Ὑμῖν δὲ λέγω, ὅσοις λοιποῖς τοῖς ἐν Θυατείροις, ὅσοι οὐκ ἔχουσι τὴν διδαχὴν ταύτην, *οἵτινες οὐκ ἔγνωσαν τὰ †βαθέα τοῦ Σατανᾶ, ὡς λέγουσιν, οὐ †βάλλω ἐφ' ὑμᾶς ἄλλο βάρος. ²⁵ Πλὴν ὁ ἔχετε κρατήσατε, ἄχρις οὗ ὁ ἄν ἤξω. ²⁶ Καὶ ὁ νικῶν καὶ ὁ τηρῶν ἄχρι τέλους τὰ ἔργα μου, δώσω αὐτῷ ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν ἐθνῶν. ²⁷ καὶ ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾶ· ὡς τὰ σκεύη τὰ κεραμικά, *συντριβήσεται· ὡς κἀγὼ εἴληφα παρὰ τοῦ πατρός μου. ²⁸ καὶ δώσω αὐτῷ τὸν ἀστέρα τὸν πρωῖνόν. ²⁹ Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

3

¹ Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Σάρδεσιν ἐκκλησίας γράψον, Τάδε λέγει ὁ ἔχων τὰ *ἑπτὰ πνεύματα τοῦ Θεοῦ καὶ τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας· Οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι †ὄνομα ἔχεις †ὅτι ζῆς, καὶ νεκρὸς εἶ. ² Γίνου γρηγορῶν, καὶ ὁσθήρισον τὰ λοιπὰ ἃ *ἔμελλες ἀποβάλλειν· οὐ γὰρ εὔρηκά σου †τὰ ἔργα πεπληρωμένα ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ †μου. ³ Μνημόνευε οὖν πῶς εἴληφας ὁσκαὶ ἠκουσας, καὶ τήρει, καὶ μετανόησον. Ἐὰν οὖν μὴ γρηγορήσῃς, ἤξω *ἐπὶ σὲ ὡς κλέπτῃς, καὶ οὐ μὴ †γνωῖς ποῖαν ὥραν ἤξω

† 2:20 φαγειν εἰδωλοθυτα | εἰδωλοθυτα φαγειν TR † 2:21 και ου θελει μετανοησαι εκ της πορνειας αυτης | εκ της πορνειας αυτης και ου μετενοησεν TR § 2:22 βαλλω | εγω βαλλω TR * 2:22 μετανοησωσιν | μετανοησουσιν WH † 2:22 αυτης | αυτων TR † 2:23 ερευνων | εραυνων CT § 2:24 τοις | και TR * 2:24 οιτινες | και οιτινες TR † 2:24 βαθεα | βαθη AN TR † 2:24 βαλλω 68.6% | βαλω PCK TR 27.9% § 2:25 αν ηξω | ανοιξω K * 2:27 συντριβησεται 78.6% | συντριβεται CT TR 17.1% * 3:1 επτα | — ST † 3:1 ονομα | το ονομα TR † 3:1 οτι | και K BYZ HF § 3:2 στηρισον | τηρησον BYZ HF | στηριξον BYZ TR * 3:2 εμελλες αποβαλλειν | ημελλες αποβαλλειν BYZ | εμελλον αποθανειν BYZ CT | εμελλες αποβαλειν PCK | μελλει αποθανειν TR | εμελλον αποθνησκειν ANT † 3:2 τα | — WH † 3:2 μου | — TR § 3:3 και ηκουσας και τηρει | — K BYZ * 3:3 επι σε | — CT † 3:3 γνωσ | γνωση K ANT BYZ HF

ἐπὶ σέ. ⁴ ἄλλ' ὀλίγα ἔχεις ὀνόματα ἔν Σάρδεσιν, ἃ οὐκ ἐμόλυναν τὰ ἱμάτια αὐτῶν· καὶ περιπατήσουσι μετ' ἐμοῦ ἐν λευκοῖς, ὅτι ἄξιοί εἰσιν. ⁵ Ὁ νικῶν, *οὗτος περιβαλεῖται ἐν ἱματίοις λευκοῖς· καὶ οὐ μὴ ἐξαλείψω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκ τῆς βίβλου τῆς ζωῆς, καὶ ἰομολογήσω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ πατρός μου, καὶ ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ. ⁶ Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

⁷ Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Φιλαδελφείᾳ ἐκκλησίας γράψον, Τάδε λέγει ὁ ἅγιος, ὁ ἀληθινός, ὁ ἔχων τὴν ἑκλειν *τοῦ Δαυίδ, ὁ ἀνοίγων καὶ οὐδεὶς κλείσει αὐτήν, εἰ μὴ ὁ ἀνοίγων· καὶ οὐδεὶς ἴανοίξει. ⁸ Οἶδά σου τὰ ἔργα· ἰδοῦ, δέδωκα ἐνώπιόν σου θύραν *ἀνεωγμένην, ἣν οὐδεὶς δύναται κλείσει αὐτήν, ὅτι μικρὰν ἔχεις δύναμιν, καὶ ἐτήρησάς μου τὸν λόγον, καὶ οὐκ ἠρνήσω τὸ ὄνομά μου. ⁹ Ἰδοῦ, δίδωμι ἐκ τῆς συναγωγῆς τοῦ Σατανᾶ, τῶν λεγόντων ἑαυτοὺς Ἰουδαίους εἶναι, καὶ οὐκ εἰσίν, ἀλλὰ ψεύδονται· ἰδοῦ, ποιήσω αὐτοὺς ἵνα ἑῴξωσι καὶ *προσκυνήσωσιν ἐνώπιον τῶν ποδῶν σου, καὶ γνῶσιν ὅτι ἠγάπησά σε. ¹⁰ Ὅτι ἐτήρησας τὸν λόγον τῆς ὑπομονῆς μου, καὶ γὰρ σε τηρήσω ἐκ τῆς ὥρας τοῦ πειρασμοῦ, τῆς μελλούσης ἔρχεσθαι ἐπὶ τῆς οἰκουμένης ὅλης, πειράσαι τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς. ¹¹ Ἐρχομαι ταχύ· κράτει ὃ ἔχεις, ἵνα μηδεὶς λάβῃ τὸν στέφανόν σου. ¹² Ὁ νικῶν, ποιήσω αὐτὸν στύλον ἐν τῷ ναῷ τοῦ Θεοῦ μου, καὶ ἔξω οὐ μὴ ἐξέλθῃ ἔτι, καὶ γράψω ἐπ' αὐτὸν τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ μου, καὶ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως τοῦ Θεοῦ μου, τῆς καινῆς Ἰερουσαλήμ, ἣ καταβαίνει *ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ μου, καὶ τὸ ὄνομά μου τὸ καινόν. ¹³ Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

‡ 3:4 ἀλλ ὀλίγα εχεις | εχεις ὀλίγα TR | ἀλλα εχεις ὀλίγα ANT NA²⁷ SBL TH WH | ἀλλ εχεις ὀλίγα NA²⁸ § 3:4 ἐν | καὶ ἐν TR * 3:5 ουτος | ουτω ANT CT PCK † 3:5 ὁμολογησω | ἐξομολογησομαι TR ‡ 3:7 φιλαδελφεια | φιλαδελφια TH WH § 3:7 κλειν | κλειδα Ad TR * 3:7 του | — CT † 3:7 δαυιδ | ΔΑΔ Ad K BYZ | δαβιδ HF TR | δαυειδ WH ‡ 3:7 κλεισει αυτην εὶ μη ο ανοιγων | κλεισει καὶ κλειων ANT BYZ CT | κλειει καὶ κλειει TR § 3:7 ανοιξει | ανοιγει CT TR * 3:8 ἀνεωγμενην | ἠνεωγμενην NA SBL WH † 3:8 ἦν | καὶ TR ‡ 3:9 διδωμι | διδω CT § 3:9 ἠξωσι | ἠξουσι ANT CT PCK * 3:9 προσκυνησωσιν | προσκυνησουσιν ANT CT † 3:9 ἠγαπησα | ἐγὼ ἠγαπησα Ad ANT BYZ CT TR ‡ 3:11 ἐρχομαι | ἰδοῦ ἐρχομαι TR § 3:12 ἦ καταβαίνει | ἠ καταβαίνουσα Ad CT ST * 3:12 ἐκ | ἀπο K BYZ HF † 3:12 μου | — K BYZ

14 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Λαοδικεῖα ἐκκλησίας γράψου, Τάδε λέγει ὁ Ἀμὴν, ὁ μάρτυς ὁ πιστὸς καὶ ὁ ἀληθινός, ἡ ἀρχὴ τῆς κτίσεως τοῦ Θεοῦ. 15 Οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι οὔτε ψυχρὸς εἶ οὔτε ζεστός· ὄφελον ψυχρὸς *ἢ ἢ ζεστός. 16 Οὕτως ὅτι χλιαρὸς εἶ, καὶ τοῦ ζεστοῦ οὔτε ψυχρὸς, μέλλω σε ἐμέσαι ἐκ τοῦ στόματός μου. 17 Ὅτι λέγεις, Πλούσιός εἰμι, καὶ πεπλούτηκα, καὶ οὐδέν μοι χρειάζεται, καὶ οὐκ οἶδας ὅτι σὺ εἶ ὁ ταλαίπωρος καὶ *ὁ ἐλεεινὸς καὶ πτωχὸς καὶ τυφλὸς καὶ γυμνός. 18 συμβουλεύω σοι ἀγοράσαι χρυσίον παρ' ἐμοῦ πεπωρωμένον ἐκ πυρός, ἵνα πλουτήσῃς, καὶ ἱμάτια λευκά, ἵνα περιβάλῃς, καὶ μὴ φανερωθῇ ἡ αἰσχύνῃ τῆς γυμνότητός σου· καὶ σκολλύριον ἵνα ἐγχρίσῃ τοὺς ὀφθαλμούς σου, ἵνα βλέπῃς. 19 Ἐγὼ ὅσους ἐὰν φιλῶ, ἐλέγχω καὶ παιδεύω· ζήλωσον οὖν καὶ μετανόησον. 20 Ἴδού, ἔστηκα ἐπὶ τὴν θύραν καὶ κρούω· ἐάν τις ἀκούσῃ τῆς φωνῆς μου, καὶ ἀνοίξῃ τὴν θύραν, καὶ εἰσελεύσομαι πρὸς αὐτόν, καὶ δειπνήσω μετ' αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς μετ' ἐμοῦ. 21 Ὁ νικῶν, δώσω αὐτῷ καθίσει μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ θρόνῳ μου, ὡς κάγω ἐνίκησα, καὶ ἐκάθισα μετὰ τοῦ πατρὸς μου ἐν τῷ θρόνῳ αὐτοῦ. 22 Ὁ ἔχων οὐς ἀκουσάτω τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

4

1 Μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἰδού, θύρα ἀνεωγμένη ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἡ φωνὴ ἡ πρώτη ἦν ἠκουσα ὡς σάλπιγγος λαλούσης μετ' ἐμοῦ, λέγων, Ἀνάβα ὧδε, καὶ δεῖξω σοι ἃ δεῖ γενέσθαι μετὰ ταῦτα. 2 Καὶ εὐθέως ἐγενόμην ἐν πνεύματι· καὶ ἰδού, θρόνος ἔκειτο ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τὸν θρόνον καθήμενος, 3 ὁμοῖος ὀράσει λίθῳ ἰάσπιδι καὶ ἰσάρδιῳ· καὶ ἴρις κυκλόθεν

‡ 3:14 εν λαοδικεια εκκλησιας | εκκλησιας λαοδικεων TR | εν λαοδικια εκκλησιας TH WH § 3:14 αληθινος | ο αληθινος WH * 3:15 ης | ειης TR † 3:16 ου ζεστος ουτε ψυχρος | ουτε ζεστος ουτε ψυχρος Ad ANT CT | ουτε ψυχρος ουτε ζεστος TR ‡ 3:17 λεγεις | λεγεις οτι ANT CT TR § 3:17 ουδενος | ουδεν CT * 3:17 ο | — Ad CT TR † 3:17 ελεεινος | ελεινος WH ‡ 3:18 χρυσιον παρ εμου | παρ εμου χρυσιον Ad ANT CT TR § 3:18 κολλυριον | κολλουριον BYZ NA PCK SBL TR WH * 3:18 ινα εγχριση | εγχρισον BYZ TR | εγχρισον επι PCK | εγχρισαι CT † 3:19 ζηλωσον | ζηλευε K ANT BYZ CT HF ‡ 3:20 και | — Ad TR WH * 4:1 ανεωγμενη | ηνεωγμενη CT TR † 4:1 λεγων | λεγουσα Ad BYZ PCK TR ‡ 4:2 και | — K BYZ CT HF § 4:2 τον θρονον | του θρονου Ad BYZ PCK TR * 4:3 ομοιος 79.2% | και ο καθημενος ομοιος CT 15.1% | και ο καθημενος ην ομοιος TR 2.7% † 4:3 σαοδιω | σαοδιω TR

τοῦ θρόνου ὁμοίως ὄρασις σμαραγδίνων. ⁴ *Καὶ κυκλόθεν τοῦ θρόνου †θρόνοι †εἴκοσι τέσσαρες· καὶ ἐπὶ τοὺς θρόνους §τους *εἴκοσι τέσσαρας πρεσβυτέρους καθημένους, περιβεβλημένους †ἐν ἱματίοις λευκοῖς, †καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν στεφάνους χρυσοῦς. ⁵ Καὶ ἐκ τοῦ θρόνου ἐκπορεύονται ἄστραπαὶ καὶ §φωναὶ καὶ βρονταί. Καὶ ἐπτὰ λαμπάδες πυρὸς καιόμεναι ἐνώπιον τοῦ θρόνου *αὐτοῦ, †αἶ εἰσιν ἐπτὰ πνεύματα τοῦ Θεοῦ. ⁶ καὶ ἐνώπιον τοῦ θρόνου †ὡς θάλασσα ὑαλίνη, ὁμοία §κρυστάλλῳ.

Καὶ ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ κύκλῳ τοῦ θρόνου *τέσσαρα ζῶα γέμοντα ὀφθαλμῶν ἔμπροσθεν καὶ ὄπισθεν. ⁷ Καὶ τὸ ζῶον τὸ πρῶτον ὅμοιον λέοντι, καὶ τὸ δεύτερον ζῶον ὅμοιον μόσχῳ, καὶ τὸ τρίτον ζῶον †ἔχον †πρόσωπον ἀνθρώπου, καὶ τὸ τέταρτον §ζῶον ὅμοιον ἀετῷ *πετομένῳ. ⁸ Καὶ †τὰ †τέσσαρα ζῶα, ἐν καθ' ἑνὸς *ἔχον ἀνὰ πτέρυγας ἕξ κυκλόθεν, καὶ ἔσωθεν †γέμουσιν ὀφθαλμῶν, καὶ ἀνάπαυσιν οὐκ ἔχουσιν ἡμέρας καὶ νυκτός, †λέγοντες,

Ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος, Κύριος ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ὁ ἦν καὶ ὁ ὢν καὶ ὁ ἐρχόμενος.

⁹ Καὶ ὅταν *δῶσι τὰ ζῶα δόξαν καὶ τιμὴν καὶ εὐχαριστίαν τῷ καθημένῳ ἐπὶ †τοῦ θρόνου, τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ¹⁰ πεσοῦνται οἱ †εἴκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι ἐνώπιον τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου, καὶ §προσκυνήσουσι τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας

‡ 4:3 ὁμοίως | ὁμοια BYZ PCK SCR | ὁμοιος **Ab** BYZ CT ST § 4:3 ὄρασις σμαραγδίνων | ὄρασει σμαραγδίνῳ **Ab** BYZ CT PCK TR * 4:4 καὶ | — **K** HF † 4:4 θρόνοι 90.2% | θρόνους NA TH 7.9% ‡ 4:4 εἴκοσι τέσσαρες | κδ' BYZ | εἴκοσι καὶ τέσσαρες TR § 4:4 τοὺς | εἶδον τοὺς PCK TR | — CT * 4:4 εἴκοσι τέσσαρας | κδ' BYZ | εἴκοσι καὶ τέσσαρας TR † 4:4 ἐν | — WH ‡ 4:4 καὶ | καὶ ἔχον TR § 4:5 φωναὶ καὶ βρονταὶ | βρονταὶ καὶ φωναὶ TR * 4:5 αὐτοῦ | — ANT CT TR † 4:5 αἱ εἰσιν | αἱ εἰσι τὰ ANT TR | αἱ εἰσι τὰ CT ‡ 4:6 ὡς | — TR § 4:6 κρυστάλλῳ | κρυστάλλῳ PCK * 4:6 τέσσαρα | τέσσαρα WH † 4:7 ἔχον | ἔχων CT ‡ 4:7 πρόσωπον ἀνθρώπου 44.9% | τὸ πρόσωπον ὡς ἀνθρώπου **Ab** BYZ PCK TR 38.3% | τὸ πρόσωπον ὡς ἀνθρώπου ANT CT 1.6% § 4:7 ζῶον 54.1% | — **K** BYZ HF 43.1% * 4:7 πετομένῳ | πετωμένῳ TR † 4:8 τὰ 56.3% | — BYZ TR 43.8% ‡ 4:8 τέσσαρα | τέσσαρα WH § 4:8 ἐν | ἐν αὐτῶν ANT BYZ CT PCK | εαυτοῦ TR * 4:8 ἔχον 55.5% | ἔχων CT 22.3% | εἶχον TR 4.2% † 4:8 γέμουσιν | γέμοντα TR ‡ 4:8 λέγοντες | λεγοντά PCK TR § 4:8 ἅγιος (3 times) | ἅγιος (9 times) BYZ HF PCK * 4:9 δῶσι 55.6% | δώσουσι CT TR 18.7% † 4:9 τοῦ θρόνου | τῷ θρόνῳ NA SBL TH ‡ 4:10 εἴκοσι τέσσαρες | κδ' BYZ | εἴκοσι καὶ τέσσαρες

τῶν αἰώνων, καὶ *βαλοῦσι τοὺς στεφάνους αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ θρόνου, λέγοντες,

11 Ἄξιός εἰ, †ὁ Κύριος καὶ ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ ἅγιος, λαβεῖν τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν καὶ τὴν δύναμιν· ὅτι σὺ ἔκτισας †πάντα, καὶ διὰ τὸ θέλημά σου ὤρισαν καὶ ἐκτίσθησαν.

5

1 Καὶ εἶδον ἐπὶ τὴν δεξιὰν τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου βιβλίον γεγραμμένον ἔσωθεν καὶ *ἔξωθεν, κατεσφραγισμένον σφραγῖσιν ἑπτὰ. 2 Καὶ εἶδον ἄγγελον ἰσχυρὸν κηρῦσσοντα †ἐν φωνῇ μεγάλῃ, Τίς †ἄξιός ἐστιν ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον, καὶ λῦσαι τὰς σφραγῖδας αὐτοῦ; 3 Καὶ οὐδεὶς ἔδύνατο ἐν τῷ οὐρανῷ *ἄνω, †οὔτε ἐπὶ τῆς γῆς, †οὔτε ὑποκάτω τῆς γῆς, ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον, ὁοῦτε βλέπειν αὐτό. 4 Καὶ *ἐγὼ ἔκλαιον †πολύ, ὅτι οὐδεὶς ἄξιός εὐρέθη †ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον, οὔτε βλέπειν αὐτό. 5 Καὶ εἶς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων λέγει μοι, Μὴ κλαῖε· ἰδοὺ, ἐνίκησεν ὁ λέων ὁ ἐκ τῆς φυλῆς Ἰούδα, ἡ ρίζα *Δαυὶδ, †ὁ ἀνοίγων τὸ βιβλίον †καὶ τὰς ἑπτὰ σφραγῖδας αὐτοῦ.

6 Καὶ ὤϊδον ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν τεσσάρων ζώων, καὶ ἐν μέσῳ τῶν πρεσβυτέρων, ἄρνιον ἑστηκὸς ὡς ἔσφαγμένον, *ἔχον κέρατα ἑπτὰ καὶ ὀφθαλμοὺς ἑπτὰ, †ἅ εἰσι τὰ ἑπτὰ †πνεύματα τοῦ Θεοῦ ὁ ἀποστελλόμενα εἰς πᾶσαν τὴν γῆν. 7 Καὶ ἦλθε, καὶ *εἴληφεν ἐκ τῆς δεξιᾶς τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου. 8 Καὶ ὅτε ἔλαβε τὸ βιβλίον, τὰ †τέσσαρα ζῶα καὶ οἱ †εἴκοσι

* 4:10 βαλοῦσι | βαλλοῦσι TR † 4:11 ὁ κυριος και ο θεος ημων ο αγιος | κυριε TR | ο κυριος και θεος ημων ANT | ο κυριος και ο θεος ημων CT | κυριε ο θεος ημων **Ad** † 4:11 παντα | τα παντα **Ad** ANT BYZ CT PCK TR
 § 4:11 ησαν | εἰσι **Ad** BYZ PCK TR * 5:1 εξωθεν 80.2% | οπισθεν CT TR 8.9% † 5:2 εν | — PCK TR † 5:2 αξιος εστιν | αξιος CT PCK | εστιν αξιος TR § 5:3 εδυνατο | ηδυνατο TR * 5:3 ανω | — ANT BYZ CT PCK TR † 5:3 ουτε | ουδε BYZ CT PCK TR † 5:3 ουτε | ουδε BYZ CT PCK TR § 5:3 ουτε | ουδε PCK TR * 5:4 εγω | — NA TH † 5:4 πολυ | πολλα TR † 5:4 ανοιξαι | ανοιξαι και αναγνωναι PCK TR § 5:5 ο | ο ων TR * 5:5 δαυιδ | ΔΑΔ **Ad** **K** BYZ | δαβιδ HF TR | δαυειδ WH † 5:5 ο ανοιγων 41.7% | ανοιξαι **Ad** ANT BYZ CT PCK TR 53.5% † 5:5 και | και λυσαι TR § 5:6 ειδον | ειδον και ιδου TR * 5:6 εχον | εχων CT † 5:6 α 73.8% | οι CT TR 22.7% † 5:6 πνευματα του θεου 72.8% | του θεου πνευματα TR 5.4% § 5:6 αποστελλομενα 59.2% | τα απεσταλμενα TR 19.6% | απεσταλμενοι CT 1.2% * 5:7 ειληφεν | ειληφε το βιβλιον TR † 5:8 τεσσαρα | τεσσερα

τέσσαρες πρεσβύτεροι ἔξπεσον ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου, ἔχοντες ἕκαστος *κιθάραν, καὶ φιάλας χρυσᾶς γεμούσας θυμιαμάτων, αἱ εἰσι †προσευχαὶ τῶν ἁγίων. ⁹ Καὶ ἄδουσιν ᾠδὴν καινὴν, λέγοντες,

Ἄξιός εἰ λαβεῖν τὸ βιβλίον,
καὶ ἀνοῖξαι τὰς σφραγίδας αὐτοῦ·
ὅτι ἐσφάγης, καὶ ἠγόρασας τῷ Θεῷ ἡμᾶς ἐν τῷ αἵματί
σου
ἐκ πάσης φυλῆς καὶ γλώσσης καὶ λαοῦ καὶ ἔθνους,
¹⁰ καὶ ἐποίησας ἑαυτοὺς τῷ Θεῷ ἡμῶν *βασιλεῖς καὶ
ιερεῖς,
καὶ †βασιλεύσουσιν ἐπὶ τῆς γῆς.

¹¹ Καὶ εἶδον, καὶ ἤκουσα ἄως φωνῆν ἀγγέλων πολλῶν
Σκύκλω τοῦ θρόνου καὶ τῶν ζώων καὶ τῶν πρεσβυτέρων·
*καὶ ἦν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν μυριάδες μυριάδων, καὶ
χιλιάδες χιλιάδων, ¹² λέγοντες φωνῇ μεγάλῃ,

Ἄξιόν ἐστι τὸ ἀρνίον τὸ ἐσφαγμένον
λαβεῖν τὴν δύναμιν καὶ †τὸν πλοῦτον καὶ σοφίαν καὶ
ἰσχὺν
καὶ τιμὴν καὶ δόξαν καὶ εὐλογίαν.

¹³ Καὶ πᾶν κτίσμα †ὃ ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἑπὶ τῆς γῆς, καὶ
ὑποκάτω τῆς γῆς, καὶ ἐπὶ τῆς θαλάσσης *ἐστί, καὶ τὰ ἐν
αὐτοῖς, †πάντας ἤκουσα λέγοντας,

Τῷ καθημένῳ ἐπὶ †τοῦ θρόνου καὶ τῷ ἀρνίῳ
ἡ εὐλογία καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς
αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἄμην.

§ 5:8 επεσον | επεσαν ANT CT * 5:8 κιθαραν | κιθαρας BYZ PCK TR † 5:8
προσευχαι | αι προσευχαι ANT BYZ CT PCK TR ‡ 5:9 ημας 75.1% | — NA SBL
WH 0.4% § 5:10 αυτους | ημας TR * 5:10 βασιλεις 93.7% | βασιλειαν
CT 5.1% † 5:10 βασιλευσουσιν 60.3% | βασιλευουσιν BYZ SBL WH 35.8% |
βασιλευσομεν TR 3.1% ‡ 5:11 ως | — CT TR § 5:11 κυκλω | κυκλοθεν
TR * 5:11 και ην ο αριθμος αυτων μυριαδες μυριαδων | — ST † 5:12 τον
| — Av BYZ CT PCK TR ‡ 5:13 ο | ο εστιν Av BYZ PCK TR § 5:13 επι της
γης | εν τη γη TR * 5:13 εστι 45.3% | α εστι BYZ PCK TR 36% | — NA SBL
12.8% † 5:13 παντας | παντα ANT CT TR ‡ 5:13 του θρονου | τω θρονω
HF NA SBL TH § 5:13 αμην 74.2% | — ANT CT TR 19.6%

14 Καὶ τὰ *τέσσαρα ζῶα †λέγοντα ‡τὸ Ἀμήν. Καὶ οἱ
 Ὁμοειδῆτες *ἔπεσον, καὶ †προσεκύνησαν.

6

1 Καὶ εἶδον *ὅτι ἤνοιξε τὸ ἄρνιον μίαν ἐκ τῶν †ἐπτά
 σφραγίδων, καὶ ἤκουσα ἐνὸς ἐκ τῶν τεσσάρων ζώων
 λέγοντος, ὡς ‡φωνὴ βροντῆς, Ἔρχου καὶ ᾄδε. 2 Καὶ ἰδοῦ,
 ἵππος λευκός, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' *αὐτὸν ἔχων τόξον·
 καὶ ἐδόθη αὐτῷ στέφανος, καὶ ἐξῆλθε νικῶν, καὶ ἵνα
 νικήσῃ.

3 Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν †δευτέραν σφραγίδα, ἤκουσα τοῦ
 δευτέρου ζώου λέγοντος, ‡Ἔρχου. 4 Καὶ ἐξῆλθεν ἄλλος
 ἵππος ὀκρῶς· καὶ τῷ καθήμενῳ ἐπ' *αὐτὸν ἐδόθη αὐτῷ
 λαβεῖν τὴν εἰρήνην †ἐκ τῆς γῆς, ‡ἵνα ἀλλήλους ὀφθαλμο-
 κλάσῃ· καὶ ἐδόθη αὐτῷ μάχαιρα μεγάλη.

5 Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν *σφραγίδα τὴν τρίτην, ἤκουσα
 τοῦ τρίτου ζώου λέγοντος, Ἔρχου καὶ ᾄδε. Καὶ ἰδοῦ,
 ἵππος μέλας, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' ‡αὐτὸν ἔχων ζυγὸν
 ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. 6 Καὶ ἤκουσα ὀφθαλμοκλάσας ἐν μέσῳ τῶν
 τεσσάρων ζώων λέγουσας, Χοῖνιξ σίτου δηναρίου, καὶ
 τρεῖς χοίνικες *κριθῆς δηναρίου· καὶ τὸ ἔλαιον καὶ τὸν
 οἶνον μὴ ἀδικήσῃς.

7 Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγίδα τὴν τετάρτην, †ἤκουσα
 τοῦ τετάρτου ζώου ‡λέγοντος, Ἔρχου καὶ ᾄδε. 8 Καὶ
 ἰδοῦ, ἵππος χλωρός, καὶ ὁ καθήμενος ἐπάνω αὐτοῦ,
 ὄνομα αὐτῷ *ὁ Θάνατος, καὶ ὁ Ἄδης †ἠκολούθει ‡αὐτῷ.
 Καὶ ἐδόθη ὀφθαλμοκλάσας αὐτῷ ἐξουσία *ἐπὶ τὸ τέταρτον τῆς γῆς

* 5:14 τεσσαρα | τεσσερα WH † 5:14 λεγοντα | ελεγον **Av** ANT BYZ CT
 TR ‡ 5:14 το | — **Av** ANT CT TR § 5:14 πρεσβυτεροι | εικοσι τεσσαρες
 πρεσβυτεροι TR * 5:14 επεσον | επεσαν ANT CT TR † 5:14 προσεκυνησαν
 | προσεκυνησαν ζωντι εις τους αιωνας των αιωνων TR * 6:1 οτι | οτε **Av**
 CT TR † 6:1 επτα | — TR ‡ 6:1 φωνη | φωνης TR § 6:1 ιδε 43.1% | ειδον
 ANT BYZ CT PCK 32.9% | βλεπε και ειδον TR 3.1% * 6:2 αυτον | αυτω TR
 † 6:3 δευτεραν σφραγιδα | σφραγιδα την δευτεραν ANT CT ‡ 6:3 ερχου
 78.9% | ερχου και βλεπε TR 3.1% § 6:4 πυρος 57.4% | πυρρος ANT BYZ CT
 PCK TR 42.3% * 6:4 αυτον | αυτω TR † 6:4 εκ | απο TR ‡ 6:4 ινα | και
 ινα ANT CT TR § 6:4 σφαξωσι 84.5% | σφαξουσι CT 3.5% * 6:5 σφραγιδα
 την τριτην | τριτην σφραγιδα TR † 6:5 ιδε | ειδον ANT BYZ CT PCK | βλεπε
 και ειδον TR ‡ 6:5 αυτον | αυτω TR § 6:6 φωνην | ως φωνην ANT CT
 * 6:6 κριθης | κριθων CT † 6:7 ηκουσα | ηκουσα φωνην ANT CT PCK TR
 ‡ 6:7 λεγοντος | λεγουσαν TR § 6:7 ιδε | ειδον ANT BYZ CT PCK | βλεπε
 και ειδον TR * 6:8 ο | — PCK † 6:8 ηκολουθει | ακολουθει PCK TR ‡ 6:8
 αυτω | αυτω ANT BYZ CT PCK TR § 6:8 αυτω | αυτω CT TR * 6:8

ἀποκτεῖναι ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν λιμῶ καὶ ἐν θανάτῳ, καὶ ὑπὸ τῶν θηρίων τῆς γῆς.

⁹ Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν πέμπτην σφραγίδα, εἶδον ὑποκάτω τοῦ θυσιαστηρίου τὰς ψυχὰς τῶν ἐσφαγμένων διὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ διὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ ἀρνίου ἦν εἶχον, ¹⁰ καὶ ἔκραξαν φωνῇ μεγάλη, λέγοντες, Ἔως πότε, ὁ δεσπότης, ὁ ἅγιος καὶ ἀληθινός, οὐ κρίνεις καὶ ἐκδικεῖς τὸ αἷμα ἡμῶν ἐκ τῶν κατοικούντων ἐπὶ τῆς γῆς; ¹¹ Καὶ ἔδόθη αὐτοῖς ἐκάστῳ ἱστολὴ λευκὴ, καὶ ἔρρέθη αὐτοῖς ἵνα ἀναπαύσωνται ἔτι ἄχρονον, ἔως πληρώσωσι καὶ οἱ σύνδουλοι αὐτῶν καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν καὶ οἱ μέλλοντες ἀποκτενεσθαι ὡς καὶ αὐτοί.

¹² Καὶ εἶδον ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγίδα τὴν ἕκτην, καὶ σεισμὸς μέγας ἐγένετο, καὶ ὁ ἥλιος μέλας ἐγένετο ὡς σάκκος τρίχινος, καὶ ἡ σελήνη ἔσθη ἐγένετο ὡς αἷμα, ¹³ καὶ οἱ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ ἔπεσον εἰς τὴν γῆν, ὡς συκῆ βαλοῦσα τοὺς ὀλύνθους αὐτῆς, ὑπὸ ἀνέμου μεγάλου σειομένη. ¹⁴ Καὶ ὁ οὐρανὸς ἀπεχωρίσθη ὡς βιβλίον ἐλισσόμενον, καὶ πᾶν ὄρος καὶ νῆσος ἐκ τῶν τόπων αὐτῶν ἐκινήθησαν. ¹⁵ Καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ οἱ μεγιστᾶνες, καὶ οἱ χιλιάρχοι, καὶ οἱ πλούσιοι, καὶ οἱ ἰσχυροί, καὶ πᾶς δοῦλος καὶ ἐλεύθερος, ἔκρυψαν ἑαυτοὺς εἰς τὰ σπήλαια καὶ εἰς τὰς πέτρας τῶν ὀρέων, ¹⁶ καὶ λέγουσι τοῖς ὄρεσι καὶ ταῖς πέτραις, Πέσετε ἐφ' ἡμᾶς, καὶ κρύψατε ἡμᾶς ἀπὸ προσώπου τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου, καὶ ἀπὸ τῆς ὀργῆς τοῦ ἀρνίου. ¹⁷ ὅτι

† 6:9 ψυχας 61.6% | ψυχας των ανθρωπων BYZ PCK 37.3% ‡ 6:9 του αρνιου | — CT TR § 6:10 εκραξαν 62.7% | εκραζον Av BYZ TR 34.1% * 6:10 φωνη μεγαλη | φωνη μεγαλην K BYZ HF † 6:10 αληθινος | ο αληθινος ANT TR ‡ 6:10 εκ | απο Av TR § 6:11 εδοθη | εδοθησαν TR * 6:11 αυτοις εκαστω 47.9% | αυτοις K BYZ HF 37% | εκαστοις TR 1.2% † 6:11 στολη λευκη | στολαι λευκαι TR ‡ 6:11 αναπαυσωνται 66% | αναπαυσονται CT 30.2% § 6:11 χρονον | χρονον μικρον Av ANT CT TR * 6:11 εως | εως ου Av BYZ PCK TR † 6:11 πληρωσωσι | πληρωσονται TR | πληρωθωσι NA SBL WH ‡ 6:11 και | — ANT BYZ CT PCK TR § 6:11 αποκτενεσθαι | αποκτεινεσθαι TR | αποκτεννεσθαι ANT CT * 6:12 οτε | και οτε PCK † 6:12 και | και ιδου TR ‡ 6:12 μελας εγενετο | εγενετο μελας Av CT TR § 6:12 ολη | — BYZ PCK TR * 6:13 επεσον | επεσαν ANT CT TR † 6:13 βαλουσα | βαλλει BYZ CT PCK TR | βαλλουσα ANT ‡ 6:13 ανεμου μεγαλου | μεγαλου ανεμου PCK TR § 6:14 ο | — TR * 6:14 ελισσομενον | ελισσομενος K BYZ HF | ελισσομενον TR † 6:15 χιλιαρχει και οι πλουσιοι | πλουσιοι και οι χιλιαρχει TR ‡ 6:15 ισχυροι | δυνατοι TR § 6:15 ελευθερος | πας ελευθερος Av BYZ PCK TR * 6:16 πεσετε | πεσατε ANT WH † 6:16 του θρονου | τω θρονω K BYZ HF

ἦλθεν ἡ ἡμέρα ἡ μεγάλη τῆς ὀργῆς αὐτοῦ, καὶ τίς δύναται σταθῆναι;

7

¹ *Καὶ μετὰ τούτου εἶδον τέσσαρας ἀγγέλους ἐστῶτας ἐπὶ τὰς τέσσαρας γωνίας τῆς γῆς, κρατοῦντας τοὺς τέσσαρας ἀνέμους τῆς γῆς, ἵνα μὴ πνέῃ ἄνεμος ἐπὶ τῆς γῆς, μήτε ἐπὶ τῆς θαλάσσης, μήτε ἐπὶ τι δένδρον.
² Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον ἄναβαινόντα ἀπὸ ἀνατολῆς ἡλίου, ἔχοντα σφραγίδα Θεοῦ ζῶντος· καὶ ἔκραξε φωνῇ μεγάλη τοῖς τέσσαρσιν ἀγγέλοις, οἷς ἐδόθη αὐτοῖς ἀδικῆσαι τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν, ³ λέγων, Μὴ ἀδικήσητε τὴν γῆν, μήτε τὴν θάλασσαν, μήτε τὰ δένδρα, *ἄχρις οὗ †σφραγίσωμεν τοὺς δούλους τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. ⁴ Καὶ ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐσφραγισμένων, †εκατὸν καὶ τεσσαράκοντα τέσσαρες χιλιάδες, §ἐσφραγισμένων ἐκ πάσης φυλῆς υἱῶν Ἰσραὴλ.

⁵ Ἐκ φυλῆς Ἰούδα, *δώδεκα χιλιάδες †ἐσφραγισμένοι·

ἐκ φυλῆς †Ρουβίμ, §δώδεκα *χιλιάδες·

ἐκ φυλῆς Γάδ, †δώδεκα †χιλιάδες·

⁶ ἐκ φυλῆς Ἀσήρ, §δώδεκα *χιλιάδες·

ἐκ φυλῆς †Νεφθαλείμ, †δώδεκα §χιλιάδες·

ἐκ φυλῆς Μανασσῆ, *δώδεκα †χιλιάδες·

⁷ ἐκ φυλῆς Συμεών, †δώδεκα §χιλιάδες·

ἐκ φυλῆς *Λευί, †δώδεκα †χιλιάδες·

ἐκ φυλῆς §Ἰσαχάρ, *δώδεκα †χιλιάδες·

‡ 6:17 αὐτου 90.9% | αὐτων CT 7.1% * 7:1 και | — CT † 7:1 τουτο | ταυτα **Au** TR ‡ 7:1 τι | παν **Au** ANT BYZ CT PCK TR § 7:2 αναβαινοντα | αναβαντα ST * 7:3 αχρισ ου | αχρι CT † 7:3 σφραγισωμεν | σφραγιζωμεν ST ‡ 7:4 εκατον και τεσσαρακοντα τεσσαρες | ρηδ' TR | εκατον τεσσαρακοντα τεσσαρες ANT | εκατον τεσσαρακοντα τεσσαρες CT § 7:4 εσφραγισμενων | εσφραγισμενοι ANT BYZ CT PCK TR * 7:5 δωδεκα | ιβ' BYZ TR † 7:5 εσφραγισμεναι | εσφραγισμενοι **Au** ANT BYZ CT PCK TR ‡ 7:5 ρουβιμ | ρουβην ANT CT TR § 7:5 δωδεκα | ιβ' BYZ TR * 7:5 χιλιαδες | χιλιαδες εσφραγισμενοι TR † 7:5 δωδεκα | ιβ' BYZ TR ‡ 7:5 χιλιαδες | χιλιαδες εσφραγισμενοι TR § 7:6 δωδεκα | ιβ' BYZ TR * 7:6 χιλιαδες | χιλιαδες εσφραγισμενοι TR † 7:6 νεφθαλειμ | νεφθαλιμ CT ‡ 7:6 δωδεκα | ιβ' BYZ TR § 7:6 χιλιαδες | χιλιαδες εσφραγισμενοι TR * 7:6 δωδεκα | ιβ' BYZ TR † 7:6 χιλιαδες | χιλιαδες εσφραγισμενοι TR ‡ 7:7 δωδεκα | ιβ' BYZ TR § 7:7 χιλιαδες | χιλιαδες εσφραγισμενοι TR * 7:7 λευι | λευει WH † 7:7 δωδεκα | ιβ' BYZ TR ‡ 7:7 χιλιαδες | χιλιαδες εσφραγισμενοι TR § 7:7 ισαχαρ | ισσαχαρ ANT CT * 7:7

8 Ἐκ φυλῆς Ζαβουλῶν, †δῶδεκα §χιλιάδες·
 Ἐκ φυλῆς Ἰωσήφ, *δῶδεκα †χιλιάδες·
 Ἐκ φυλῆς †Βενιαμίν, §δῶδεκα χιλιάδες *ἐσφραγισμένοι.

9 Μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἰδού, ὄχλος πολὺς, ὃν
 †ἀριθμῆσαι οὐδεὶς †ἐδύνατο, ἔκ παντὸς ἔθνους καὶ
 φυλῶν καὶ λαῶν καὶ γλωσσῶν, §ἔστῳτας ἐνώπιον
 τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου, *περιβεβλημένους
 στολὰς λευκάς, καὶ †φοῖνικας ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν·
 10 καὶ †κράζουσι φωνῇ μεγάλῃ, λέγοντες, Ἢ σωτηρία §τῷ
 Θεῷ ἡμῶν τῷ καθημένῳ ἐπὶ *τῷ θρόνῳ, καὶ τῷ ἀρνίῳ.
 11 Καὶ πάντες οἱ ἄγγελοι †εἰστήκεισαν κύκλῳ τοῦ θρόνου
 καὶ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν τεσσάρων ζώων, καὶ
 †ἔπεσον ἐνώπιον τοῦ §θρόνου ἐπὶ *τὰ πρόσωπα αὐτῶν,
 καὶ προσεκύνησαν τῷ Θεῷ, 12 λέγοντες,

Ἀμήν· ἡ εὐλογία καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ σοφία
 καὶ ἡ εὐχαριστία καὶ ἡ τιμὴ
 καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ ἰσχὺς
 τῷ Θεῷ ἡμῶν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

13 Καὶ ἀπεκρίθη εἷς ἔκ τῶν πρεσβυτέρων, λέγων μοι,
 Οὗτοι οἱ περιβεβλημένοι τὰς στολὰς τὰς λευκάς, τίνες
 εἰσί, καὶ πόθεν ἦλθον; 14 Καὶ †εἶπον αὐτῷ, Κύριέ †μου,
 σὺ οἶδας. Καὶ εἶπέ μοι, Οὗτοί εἰσιν οἱ ἐρχόμενοι ἔκ τῆς
 θλίψεως τῆς μεγάλης, καὶ ἔπλυναν τὰς στολὰς αὐτῶν,
 καὶ §ἐλεύκαναν ἐν τῷ αἵματι τοῦ ἀρνίου.

15 Διὰ τοῦτό εἰσιν ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ,
 καὶ λατρεύουσιν αὐτῷ ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐν τῷ ναῷ
 αὐτοῦ·

‡ 7:8 δωδεκα | ιβ' BYZ TR § 7:8 χιλιαδες | χιλιαδες εσφραγισμενοι TR
 * 7:8 δωδεκα | ιβ' BYZ TR † 7:8 χιλιαδες | χιλιαδες εσφραγισμενοι
 TR ‡ 7:8 βενιαμιν | βενιαμειν TH WH § 7:8 δωδεκα | ιβ' BYZ TR
 * 7:8 εσφραγισμεναι | εσφραγισμενοι Av ANT BYZ CT PCK TR † 7:9
 αριθμησαι | αριθμησαι αυτον ANT CT TR ‡ 7:9 εδυνατο | ηδυνατο Av
 BYZ TR § 7:9 εστωτας | εστωτες BYZ CT PCK TR * 7:9 περιβεβλημενους
 | περιβεβλημενοι BYZ PCK TR † 7:9 φοινικας | φοινικες ANT CT TR ‡ 7:10
 κραζουσι | κραζοντες TR § 7:10 τω θεω ημων | — ST * 7:10 τω θρονω
 | του θρονου ANT SCR | του θρονου του θεου ημων ST † 7:11 εισηκεισαν
 | εστηκεσαν TR | ιστηκεισαν TH WH ‡ 7:11 επεσον | επεσαν ANT CT
 § 7:11 θρονου | θρονου αυτου K BYZ HF * 7:11 τα προσωπα | προσωπον
 TR † 7:14 ειπον | ειρηκα Av ANT CT TR ‡ 7:14 μου | — TR § 7:14
 ελευκαναν | ελευκαναν αυτας Av ANT BYZ CT PCK SCR | ελευκαναν στολας

καὶ ὁ καθήμενος ἐπὶ *τῷ θρόνῳ σκηνώσει ἐπ' αὐτούς.
 16 Οὐ πεινάσουσιν ἔτι, οὐδὲ διψήσουσιν ἔτι,
 †οὐδ' οὐ μὴ πέση ἐπ' αὐτούς ὁ ἥλιος,
 οὐδὲ πᾶν καῦμα·
 17 ὅτι τὸ ἀρνίον τὸ ἀνά μέσον τοῦ θρόνου †ποιμαίνει
 αὐτούς,
 καὶ ὁδηγεῖ αὐτούς ἐπὶ *ζωῆς πηγὰς ὑδάτων,
 καὶ ἐξαλείψει ὁ Θεὸς πᾶν δάκρυον †ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν
 αὐτῶν.

8

1 Καὶ *ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγίδα τὴν ἑβδόμην, ἐγένετο
 σιγὴ ἐν τῷ οὐρανῷ ὡς †ἡμίωριον. 2 Καὶ εἶδον τοὺς ἑπτὰ
 ἀγγέλους οἱ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἐστήκασιν, καὶ ἐδόθησαν
 αὐτοῖς ἑπτὰ σάλπιγγες.

3 Καὶ ἄλλος ἄγγελος ἦλθε, καὶ ἐστάθη ἐπὶ †τοῦ
 θυσιαστηρίου, ἔχων λιβανωτὸν χρυσοῦν· καὶ ἐδόθη
 αὐτῷ θυμιάματα πολλὰ, ἵνα ὀδώσῃ ταῖς προσευχαῖς
 τῶν ἁγίων πάντων ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν
 τὸ ἐνώπιον τοῦ θρόνου. 4 Καὶ ἀνέβη ὁ καπνὸς τῶν
 θυμιαμάτων ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων ἐκ χειρὸς τοῦ
 ἀγγέλου ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. 5 Καὶ εἶληφεν ὁ ἄγγελος
 *τὸν λιβανωτὸν, καὶ ἐγένετο †αὐτὸν ἐκ τοῦ πυρὸς τοῦ
 θυσιαστηρίου, καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν γῆν· καὶ ἐγένοντο
 †βρονταὶ καὶ φωναὶ καὶ ἀστραπαὶ καὶ σεισμός.

6 Καὶ οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι ὅσοι ἔχοντες τὰς ἑπτὰ σάλπιγγας
 ἠτοίμασαν *ἑαυτοὺς ἵνα σαλπίσωσι.

7 Καὶ ὁ †πρῶτος ἐσάλπισε, καὶ ἐγένετο χάλαζα καὶ
 πῦρ μεμιγμένα †ἐν αἵματι, καὶ ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν· ὁ
 τρίτος τῆς γῆς κατεκάη, καὶ τὸ τρίτον τῶν δένδρων
 κατεκάη, καὶ πᾶς χόρτος χλωρὸς κατεκάη.

8 Καὶ ὁ δεύτερος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ὡς ὄρος μέγα
 *καίομενον ἐβλήθη εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ ἐγένετο τὸ

* 7:15 τω θρονω | του θρονου **Ad** ANT BYZ CT TR † 7:16 ουδ ου | ουδε CT
 TR † 7:17 ποιμαίνει | ποιμαίνει **Ad** BYZ CT TR § 7:17 οδηγει | οδηγησει
Ad ANT BYZ CT TR * 7:17 ζωης | ζωσας TR † 7:17 εκ | απο TR * 8:1
 οτε | οταν CT † 8:1 ημιωριον | ημιωρον TH WH † 8:3 του θυσιαστηριου
 | το θυσιαστηριον TR § 8:3 δωση | δωσει ANT BYZ CT HF PCK * 8:5
 τον | το TR † 8:5 αυτον | αυτο TR † 8:5 βρονται και φωναι | φωναι και
 βρονται **Ad** BYZ PCK TR § 8:6 οι | — ST * 8:6 ἑαυτοὺς | αὐτοὺς NA TH
 | αὐτοὺς SBL WH † 8:7 πρωτος | πρωτος αγγελος **Ad** TR † 8:7 εν | —
 TR § 8:7 και το τριτον της γης κατεκαη | — TR * 8:8 καιομενον | πυρι
 καιομενον **Ad** ANT CT TR

τρίτον τῆς θαλάσσης αἷμα· ⁹ καὶ ἀπέθανε τὸ τρίτον τῶν κτισμάτων ἓν τῇ θαλάσση, τὰ ἔχοντα ψυχάς, καὶ τὸ τρίτον τῶν πλοίων διεφθάρη.

¹⁰ Καὶ ὁ τρίτος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ἔπεσεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀστὴρ μέγας καιόμενος ὡς λαμπάς, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὸ τρίτον τῶν ποταμῶν, καὶ ἐπὶ τὰς πηγὰς ὕδρων ὑδάτων. ¹¹ Καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἀστέρος λέγεται *ὁ Ἄψινθος· καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῶν ὑδάτων εἰς ἄψινθον, καὶ πολλοὶ ὕδρων ἀνθρώπων ἀπέθανον ἐκ τῶν ὑδάτων, ὅτι ἐπικράνθησαν.

¹² Καὶ ὁ τέταρτος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ἐπλήγη τὸ τρίτον τοῦ ἡλίου καὶ τὸ τρίτον τῆς σελήνης καὶ τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων, ἵνα σκοτισθῇ τὸ τρίτον αὐτῶν, καὶ *τὸ τρίτον αὐτῆς μὴ φάνη ἡ ἡμέρα, καὶ ἡ νύξ ὁμοίως.

¹³ Καὶ εἶδον, καὶ ἤκουσα ἐνὸς ἱεροῦ πετομένου ἐν μεσουρανήματι, λέγοντος φωνῇ μεγάλῃ, Οὐαί, οὐαί, οὐαί *τοῖς κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς, ἐκ τῶν λοιπῶν φωνῶν τῆς σάλπιγγος τῶν τριῶν ἀγγέλων τῶν μελλόντων σαλπίζειν.

9

¹ Καὶ ὁ πέμπτος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ εἶδον ἀστέρα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεπτωκότα εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἡ κλεῖς τοῦ φρέατος τῆς ἀβύσσου. ² *Καὶ ἤνοιξε τὸ φρέαρ τῆς ἀβύσσου, καὶ ἀνέβη καπνὸς ἐκ τοῦ φρέατος ὡς καπνὸς καμίνου καιομένης, καὶ ἐσκοτίσθη ὁ ἥλιος καὶ ὁ ἀῆρ ἐκ τοῦ καπνοῦ τοῦ φρέατος. ³ Καὶ ἐκ τοῦ καπνοῦ ἐξῆλθον ἀκρίδες εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐταῖς ἐξουσία, ὡς ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ σκορπίοι τῆς γῆς. ⁴ Καὶ ἐρρέθη αὐταῖς ἵνα μὴ θάδικήσωσι τὸν χόρτον τῆς γῆς, οὐδὲ πᾶν χλωρόν, οὐδὲ πᾶν δένδρον, εἰ μὴ τοὺς *ἀνθρώπους οἵτινες οὐκ ἔχουσι τὴν σφραγίδα τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. ⁵ Καὶ ἐδόθη αὐταῖς

† 8:9 εν | των εν ANT CT TR ‡ 8:9 διεφθαρη | διεφθαρησαν CT PCK § 8:10 των | — TR * 8:11 ο | — TR † 8:11 εγενετο | γινεται TR ‡ 8:11 των υδατων | — ST § 8:11 των | — TR * 8:12 το τριτον αυτης μη φανη η ημερα | η ημερα μη φαινη το τριτον αυτης BYZ PCK TR | η ημερα μη φανη το τριτον αυτης CT † 8:13 αετου | αγγελου Av TR ‡ 8:13 πετομενου | πετωμενου TR § 8:13 μεγαλη | μεγαλη τρις PCK * 8:13 τοις κατοικουσιν | τους κατοικουντας K ANT BYZ CT HF * 9:2 και ηνοιξε το φρεαρ της αβυσσου | — K BYZ † 9:2 καιομενης | μεγαλης Av CT TR ‡ 9:2 εσκοτισθη | εσκοτωθη CT § 9:4 αδικησωσι | αδικησουσι NA SBL WH * 9:4 ανθρωπους | ανθρωπους μονους PCK TR † 9:4 αυτων | — CT ‡ 9:5 αυταις | αυτοις NA SBL TH

ἵνα μὴ ἀποκτείνωσιν αὐτούς, ἀλλ' ἵνα βασανισθῶσι μῆνας πέντε· καὶ ὁ βασανισμὸς αὐτῶν ὡς βασανισμὸς σκορπίου, ὅταν *παίση ἄνθρωπον. ⁶ Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις †ζητήσουσιν οἱ ἄνθρωποι τὸν θάνατον, καὶ †οὐ μὴ εὐρήσουσιν αὐτόν· καὶ ἐπιθυμήσουσιν ἀποθανεῖν, καὶ †σφεύξεται *ἀπ' αὐτῶν ὁ θάνατος.

⁷ Καὶ τὰ ὁμοιώματα τῶν ἀκρίδων ὅμοια ἵπποις ἠτοιμασμένοις εἰς πόλεμον, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ὡς στέφανοι †χρυσοῖ, καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὡς πρόσωπα ἀνθρώπων. ⁸ Καὶ †εἶχον τρίχας ὡς τρίχας γυναικῶν, καὶ οἱ ὀδόντες αὐτῶν ὡς λεόντων ἦσαν. ⁹ Καὶ †εἶχον θώρακας ὡς θώρακας σιδηροῦς, καὶ ἡ φωνὴ τῶν πτερύγων αὐτῶν ὡς φωνὴ ἀρμάτων ἵππων πολλῶν τρεχόντων εἰς πόλεμον. ¹⁰ Καὶ ἔχουσιν οὐράς ὁμοίας σκορπίοις, καὶ κέντρα. *Καὶ ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν †ἐξουσίαν ἔχουσι τοῦ ἀδικῆσαι τοὺς ἀνθρώπους μῆνας πέντε. ¹¹ †Ἐχουσαι βασιλέα ἐπ' αὐτῶν ἄγγελον τῆς ἀβύσσου· ὄνομα αὐτῷ Ἑβραϊστὶ †Αββαδῶν, *ἐν δὲ τῇ Ἑλληνικῇ ὄνομα ἔχει Ἀπολλύων.

¹² Ἡ οὐαὶ ἡ μία ἀπῆλθεν· ἰδοὺ, †ἔρχεται ἔτι δύο οὐαὶ μετὰ ταῦτα.

¹³ Καὶ ὁ ἕκτος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ἤκουσα φωνὴν μίαν ἐκ τῶν †τεσσάρων κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ χρυσοῦ τοῦ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ¹⁴ †λέγουσαν τῷ ἕκτῳ ἀγγέλῳ *ὁ ἔχων τὴν σάλπιγγα, Λῦσον τοὺς τέσσαρας ἀγγέλους τοὺς δεδεμένους ἐπὶ τῷ ποταμῷ τῷ μεγάλῳ Εὐφράτῃ. ¹⁵ Καὶ ἐλύθησαν οἱ τέσσαρες ἄγγελοι οἱ ἠτοιμασμένοι εἰς τὴν ὥραν καὶ †εἰς τὴν ἡμέραν καὶ μῆνα καὶ ἑνιαυτόν, ἵνα ἀποκτείνωσι τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων. ¹⁶ Καὶ ὁ ἀριθμὸς †τῶν στρατευμάτων

§ 9:5 βασανισθωσι | βασανισθησονται CT * 9:5 παιση | πληξη PCK † 9:6 ζητησουσιν | ζητουσιν PCK † 9:6 ου μη | ουχ TR § 9:6 φευξεται | φευγει CT * 9:6 απ αυτων ο θανατος | ο θανατος απ αυτων Av CT TR † 9:7 χρυσοι | ομοιοι χρυσω Av CT TR | ομοιοι χρυσιω ANT † 9:8 ειχον | ειχαν TH WH § 9:9 ειχον | ειχαν WH * 9:10 και | ην TR | — Av BYZ † 9:10 εξουσιαν εχουσι του | και η εξουσια αυτων BYZ TR | η εξουσια αυτων CT † 9:11 εχουσαι βασιλεα επ αυτων | και εχουσιν επ αυτων βασιλεα τον Av SCR | και εχουσιν επ αυτων βασιλεα τον ST | εχουσι βασιλεα επ αυτων τον ANT | εχουσιν επ αυτων βασιλεα τον CT § 9:11 αββαδων | αββαδδων PCK | αβαδδων ANT CT TR * 9:11 εν δε | και εν CT TR † 9:12 ερχεται | ερχονται Av ANT TR † 9:13 τεσσαρων | — SBL TH WH § 9:14 λεγουσαν | λεγοντος K ANT BYZ HF | λεγοντα CT * 9:14 ο εχων | ος ειχε TR † 9:15 εις την | την BYZ PCK | — CT TR † 9:16 των | — TR

τοῦ ἵππου * μυριάδες μυριάδων· †ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν. 17 Καὶ οὕτως εἶδον τοὺς ἵππους ἐν τῇ ὀράσει, καὶ τοὺς καθημένους ἐπ' αὐτῶν, ἔχοντας θώρακας πυρίνους καὶ ὑακινθίνους καὶ θειώδεις· καὶ αἱ κεφαλαὶ τῶν ἵππων ὡς κεφαλαὶ λεόντων, καὶ ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν ἐκπορεύεται πῦρ καὶ καπνὸς καὶ θεῖον. 18 †Απὸ τῶν τριῶν ὄσπληγῶν τούτων ἀπεκτάνθησαν τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων, * ἀπὸ τοῦ πυρὸς καὶ †τοῦ καπνοῦ καὶ †τοῦ θείου τοῦ ἐκπορευομένου ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν. 19 Ὅτι γὰρ ἐξουσία τῶν ἵππων ἐν τῷ στόματι αὐτῶν * ἐστὶ, καὶ ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν· αἱ γὰρ οὐραὶ αὐτῶν ὅμοιαι †ὄφεων, ἔχουσαι κεφαλὰς, καὶ ἐν αὐταῖς ἀδικουσί.

20 Καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, οἳ οὐκ ἀπεκτάνθησαν ἐν ταῖς πληγαῖς ταύταις, †οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων τῶν χειρῶν αὐτῶν, ἵνα μὴ ὀφρασκυνήσωσι τὰ δαιμόνια, καὶ * τὰ εἶδωλα τὰ χρυσαῖα καὶ τὰ ἀργυραῖα †καὶ τὰ χαλκαῖα καὶ τὰ λίθινα καὶ τὰ ξύλινα, ἃ οὔτε βλέπειν †δύναται, οὔτε ἀκούειν, οὔτε περιπατεῖν· 21 καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν φόνων αὐτῶν, οὔτε ἐκ τῶν ὀφρασκειῶν αὐτῶν, οὔτε ἐκ τῆς πορνείας αὐτῶν, οὔτε ἐκ τῶν κλεμμάτων αὐτῶν.

10

1 Καὶ εἶδον * ἄγγελον ἰσχυρὸν καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, περιβεβλημένον νεφέλην, καὶ †ἡ ἴρις ἐπὶ †τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς στύλοι πυρός· 2 καὶ * ἔχων ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ †βιβλίον †ἀνεωγμένον· καὶ ἔθηκε τὸν πόδα αὐτοῦ τὸν δεξιὸν ἐπὶ τῆς θαλάσσης, τὸν δὲ εὐώνυμον ἐπὶ * τῆς γῆς, 3 καὶ ἔκραξε φωνῇ μεγάλη ὡς περ λέων

§ 9:16 ἵππου | ἱππικου **Av** BYZ CT TR * 9:16 μυριαδες | δυο μυριαδες ANT TR | δισμυριαδες CT † 9:16 ἠκουσα | και ἠκουσα TR † 9:18 απο | υπο TR § 9:18 πληγων | — TR * 9:18 απο | εκ **Av** ANT BYZ CT PCK TR † 9:18 του | εκ του TR † 9:18 του | εκ του **Av** TR § 9:19 η γαρ εξουσια των ἱππων | η γαρ εξουσια αυτων SCR | αι γαρ εξουσαι αυτων ST * 9:19 εστι και εν ταις ουραις αυτων | εισιν ST † 9:19 οφεων | οφεσιν ANT BYZ CT PCK TR † 9:20 ου | ουτε ST | ουδε NA SBL TH § 9:20 προσκυνησωσι | προσκυνησουσι CT * 9:20 τα | — TR † 9:20 και τα χαλκα | — **K** BYZ † 9:20 δυναται | δυνανται **Av** BYZ CT § 9:21 φαρμακειων | φαρμακων **K** BYZ CT HF * 10:1 αγγελον | αλλον αγγελου ANT CT TR † 10:1 η | — TR † 10:1 της κεφαλης | την κεφαλην SBL WH § 10:1 αυτου | — TR * 10:2 εχων | ειχεν **Av** BYZ PCK TR † 10:2 βιβλιον | βιβλιδαριον BYZ PCK | βιβλαριδιον CT TR † 10:2 ανεωγμενον | ηνεωγμενον CT § 10:2 της

μυκᾶται· καὶ ὅτε ἔκραξεν, ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταὶ τὰς ἑαυτῶν φωνάς. ⁴ Καὶ ὅτε ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ ἴβρονταί, ἔμελλον γράφειν· καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λέγουσαν, Σφράγισον ἃ ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταί, καὶ *μὴ αὐτὰ γράψης. ⁵ Καὶ ὁ ἄγγελος ὃν εἶδον ἐστῶτα ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς ἤρε τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἰτὴν δεξιὰν εἰς τὸν οὐρανόν, ⁶ καὶ ὤμοσε ἰτῶ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ὃς ἔκτισε τὸν οὐρανὸν καὶ τὰ ἐν αὐτῷ, καὶ τὴν γῆν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ, καὶ τὴν θάλασσαν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ, ὅτι χρόνος Σούκετι ἔσται. ⁷ *ἄλλ' ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς φωνῆς τοῦ ἐβδόμου ἀγγέλου, ὅταν μέλλῃ σαλπίζειν, ἰκαὶ ἐτελέσθη τὸ μυστήριον τοῦ Θεοῦ, ὡς εὐηγγέλισε Στους δούλους αὐτοῦ τοὺς προφῆτας.

⁸ Καὶ ἡ φωνὴ ἦν ἤκουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, πάλιν *λαλοῦσα μετ' ἐμοῦ, καὶ ἰλέγουσα, Ὑπαγε, λάβε τὸ ἰβιβλιδάριον τὸ Σανεωγμένον ἐν τῇ χειρὶ *τοῦ ἀγγέλου τοῦ ἐστῶτος ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. ⁹ Καὶ ἰἀπηῆθον πρὸς τὸν ἄγγελον, λέγων αὐτῷ ἰδοῦναί μοι τὸ Σβιβλιδάριον. Καὶ λέγει μοι, Λάβε καὶ κατάφαγε αὐτό· καὶ πικρανεῖ σου τὴν κοιλίαν, ἄλλ' ἐν τῷ στόματί σου ἔσται γλυκὸ ὡς μέλι. ¹⁰ Καὶ ἔλαβον τὸ *βιβλίον ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ ἀγγέλου, καὶ κατέφαγον αὐτό, καὶ ἦν ἐν τῷ στόματί μου ὡς μέλι, γλυκὸ· καὶ ὅτε ἔφαγον αὐτό, ἐπικράνθη ἡ κοιλία μου. ¹¹ Καὶ ἰλέγουσί μοι, Δεῖ σε πάλιν προφητεῦσαι ἐπὶ λαοῖς καὶ ἰἐπὶ ἔθνεσι καὶ γλώσσαις καὶ βασιλεῦσι πολλοῖς.

11

1 Καὶ ἐδόθη μοι κάλαμος ὅμοιος ῥάβδῳ, *λέγων,

† 10:4 βρονται | βρονται τας φωνας εαυτων TR † 10:4 εμελλον | ημελλον CT § 10:4 λεγουσαν | λεγουσαν μοι TR * 10:4 μη αυτα γραφης | μετα ταυτα γραφεις PCK | μη ταυτα γραφης TR † 10:5 την δεξιαν | — TR † 10:6 τω | εν τω ANT BYZ NA PCK TH TR WH § 10:6 ουκετι εσται | ουκ εσται ετι TR * 10:7 αλλ | αλλα TR † 10:7 και ετελεσθη | και τελεσθη Av BYZ TR | τελεσθη PCK † 10:7 ως ευηγγελισε | ο ευηγγελισατο PCK § 10:7 τους δουλους αυτου τους προφητας | τοις εαυτου δουλοις τοις προφηταις TR | τους εαυτου δουλους τους προφητας CT * 10:8 λαουσα | λαουσαν CT † 10:8 λεγουσα | λεγουσαν CT † 10:8 βιβλιδαριον | βιβλαριδιον TR | βιβλιον CT § 10:8 ανεωγμενον | ηνεωγμενον CT TR * 10:8 του | — TR † 10:9 απηλθον | απηλθα ANT CT † 10:9 δουναι | δοσ Av BYZ PCK TR § 10:9 βιβλιδαριον | βιβλαριδιον CT TR * 10:10 βιβλιον | βιβλιδαριον BYZ PCK | βιβλαριδιον CT TR † 10:11 λεγουσι | λεγει Av BYZ PCK TR † 10:11 επι | — ANT CT TR * 11:1 λεγων | και ειστηκει ο αγγελος λεγων PCK | και ο αγγελος ειστηκει λεγων SCR

† Ἐγειραι, καὶ μέτρησον τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ τὸ θυσιαστήριον, καὶ τοὺς προσκυνοῦντας ἐν αὐτῷ. ² Καὶ τὴν αὐλὴν τὴν ἔξωθεν τοῦ ναοῦ ἔκβαλε ἄνω, καὶ μὴ αὐτὴν μετρήσης, ὅτι ἐδόθη τοῖς ἔθνεσι· καὶ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν πατήσουσι μῆνας * τεσσαράκοντα καὶ δύο. ³ Καὶ δώσω τοῖς δυοὶ μάρτυσί μου, καὶ προφητεύσουσιν ἡμέρας χιλίας διακοσίας ἐξήκοντα † περιβεβλημένοι σάκκου.

⁴ Οὗτοί εἰσιν αἱ δύο ἐλαῖαι, καὶ † αἱ δύο λυχνίαί αἱ ἐνώπιον τοῦ ἑκκυρίου τῆς γῆς * ἐστῶσαι. ⁵ Καὶ εἴ τις αὐτοὺς † θέλει ἀδικῆσαι, πῦρ ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ στόματος αὐτῶν, καὶ κατεσθίει τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν· καὶ εἴ τις † θέλει αὐτοὺς ἀδικῆσαι, οὕτω δεῖ αὐτὸν ἀποκτανθῆναι. ⁶ Οὗτοι ἔχουσι ἑπὶ τὸν οὐρανὸν ἐξουσίαν κλειῖσαι, ἵνα μὴ * ὑετὸς βρέχη τὰς ἡμέρας τῆς προφητείας αὐτῶν· καὶ ἐξουσίαν ἔχουσιν ἐπὶ τῶν ὑδάτων, στρέφειν αὐτὰ εἰς αἶμα, καὶ πατάξαι τὴν γῆν † ὡς ἄσπις ἐὰν θελήσωσιν ἐν πάσῃ πληγῇ. ⁷ Καὶ ὅταν τελέσωσι τὴν μαρτυρίαν αὐτῶν, τὸ θηρίον τὸ ἀναβαῖνον ἐκ τῆς ἀβύσσου ποιήσει † μετ' αὐτῶν πόλεμον, καὶ νικήσει αὐτούς, καὶ ἀποκτενεῖ αὐτούς. ⁸ Καὶ ἑπὶ τὸ πτώμα αὐτῶν ἐπὶ τῆς πλατείας * τῆς πόλεως τῆς μεγάλης, ἣτις καλεῖται πνευματικῶς Σόδομα καὶ Αἴγυπτος, ὅπου καὶ ὁ Κύριος † αὐτῶν ἐσταυρώθη. ⁹ Καὶ † βλέπουσιν ἐκ τῶν λαῶν καὶ φυλῶν καὶ γλωσσῶν καὶ ἔθνων ἑπὶ τὸ πτώμα αὐτῶν ἡμέρας τρεῖς * ἡμισυ, καὶ τὰ πτώματα αὐτῶν οὐκ † ἀφήσουσι τεθῆναι εἰς † μνημα. ¹⁰ Καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς

† 11:1 εγειραι | εγειρε ANT BYZ CT HF † 11:2 εξωθεν | εσωθεν ST § 11:2 εξω | εξωθεν BYZ CT PCK * 11:2 τεσσαρακοντα και δυο | τεσσαρακοντα δυο ANT BYZ PCK TR | μβ' Ad BYZ | τεσσερακοντα και δυο NA WH | τεσσερακοντα δυο SBL TH † 11:3 περιβεβλημενοι | περιβεβλημενους TH WH † 11:4 αι | — ST § 11:4 κυριου | θεου Ad TR * 11:4 εστωσαι | εστωτες K BYZ CT HF † 11:5 θελει | θελη TR † 11:5 θελει αυτους | αυτους θελη TR | θεληση αυτους CT § 11:6 τον ουρανον εξουσιαν κλεισαι | εξουσιαν κλεισαι τον ουρανον Ad BYZ PCK TR | εξουσιαν τον ουρανον κλεισαι ANT | την εξουσιαν κλεισαι τον ουρανον CT * 11:6 υετος βρεχη τας ημερας της προφητειας αυτων | βρεχη υετος εν ημεραις αυτων της προφητειας TR † 11:6 οσακις εαν θελησωσιν εν παση πληγη | εν παση πληγη οσακις εαν θελησωσιν ANT BYZ CT PCK | παση πληγη οσακις εαν θελησωσιν TR † 11:7 μετ αυτων πολεμον | πολεμον μετ αυτων TR § 11:8 το πτωμα | τα πτωματα Ad BYZ PCK TR * 11:8 της | — TR † 11:8 αυτων | ημων TR † 11:9 βλεπουσιν | βλεψουσιν TR § 11:9 το πτωμα | τα πτωματα Ad BYZ PCK TR * 11:9 ημισυ | και ημισυ ANT CT TR † 11:9 αφησουσι | αφιουσι Ad CT † 11:9 μνημα | μνηματα TR

γῆς §χαίρουσιν ἐπ' αὐτοῖς καὶ *εὐφρανθήσονται, καὶ δῶρα †δῶσουσιν ἀλλήλοις, ὅτι οὗτοι οἱ δύο προφηταὶ ἐβασάνισαν τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς. ¹¹ Καὶ μετὰ †τὰς τρεῖς ἡμέρας καὶ ἡμισυ, πνεῦμα ζωῆς ἐκ τοῦ Θεοῦ εἰσηλθεν §εις αὐτούς, καὶ ἔστησαν ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ φόβος μέγας *ἔπεσεν ἐπὶ τοὺς θεωροῦντας αὐτούς. ¹² Καὶ †ἤκουσα †φωνὴν μεγάλην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λέγουσαν αὐτοῖς, §Ανάβητε ὧδε. Καὶ ἀνέβησαν εἰς τὸν οὐρανὸν ἐν τῇ νεφέλῃ, καὶ ἐθεώρησαν αὐτούς οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν. ¹³ *Καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ †ἡμέρᾳ ἐγένετο σεισμὸς μέγας, καὶ τὸ δέκατον τῆς πόλεως ἔπεσε, καὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν τῷ σεισμῷ ὀνόματα ἀνθρώπων, χιλιάδες ἐπτὰ· καὶ οἱ λοιποὶ ἔμφοβοι ἐγένοντο, καὶ ἔδωκαν δόξαν τῷ Θεῷ τοῦ οὐρανοῦ.

¹⁴ Ἡ οὐαὶ ἡ δευτέρα ἀπῆλθεν· †ἡ οὐαὶ ἡ τρίτη, ἰδοὺ, ἔρχεται ταχύ.

¹⁵ Καὶ ὁ ἕβδομος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ἐγένοντο φωναὶ μεγάλαι ἐν τῷ οὐρανῷ, §λέγουσαι, *Ἐγένετο ἡ βασιλεία τοῦ κόσμου τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ, καὶ βασιλεύσει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ¹⁶ Καὶ οἱ †εἴκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι οἱ ἐνώπιον †τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ §καθήμενοι ἐπὶ τοὺς θρόνους αὐτῶν, *ἔπεσον ἐπὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν, καὶ προσεκύνησαν τῷ Θεῷ, ¹⁷ λέγοντες,

Εὐχαριστοῦμέν σοι, Κύριε ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ,
ὁ ὢν καὶ ὁ †ἦν,
ὅτι †εἴληφας τὴν δύναμίν σου τὴν μεγάλην,
καὶ ἐβασίλευσας.

¹⁸ Καὶ τὰ ἔθνη ὠργίσθησαν,
καὶ ἦλθεν ἡ ὀργή σου,

§ 11:10 χαίρουσιν | χαρουσιν TR * 11:10 ευφρανθησονται | ευφραινονται
Αυ CT † 11:10 δωσουσιν | πεμψουσιν ANT BYZ CT PCK TR † 11:11 τας
| — BYZ PCK § 11:11 εις αυτους | επ αυτους PCK TR | εν αυτοις CT
* 11:11 επεσεν | επεπεσεν ANT BYZ CT PCK † 11:12 ηκουσα | ηκουσαν CT
TR † 11:12 φωνην μεγαλην ... λεγουσαν | φωνης μεγαλης ... λεγουσης Αυ
BYZ CT PCK § 11:12 αναβητε | αναβατε CT * 11:13 και | — K BYZ HF
† 11:13 ημερα | ωρα CT TR † 11:14 η ουαι η τριτη ιδου | και ιδου η ουαι η
τριτη SCR | ιδου η ουαι η τριτη CT ST § 11:15 λεγουσαι | λεγοντες HF NA
SBL WH * 11:15 εγενετο η βασιλεια | εγενοντο αι βασιλειαι TR † 11:16
εικοσι τεσσαρες | κδ' Byz | εικοσι και τεσσαρες TR † 11:16 του θρονου
| — Αυ BYZ CT PCK TR § 11:16 καθημενοι | οι καθηνται K ANT BYZ HF TH
* 11:16 επεσον | επεσαν ANT CT TR † 11:17 ην | ην και ο ερχομενος ANT
PCK TR † 11:17 ειληφας | ειληφες WH

καὶ ὁ καιρὸς τῶν νεκρῶν κριθῆναι,
καὶ δοῦναι τὸν μισθὸν τοῖς δούλοις σου τοῖς προφήταις
καὶ τοῖς ἁγίοις * καὶ τοῖς φοβουμένοις τὸ ὄνομά σου,
† τοῖς μικροῖς καὶ τοῖς μεγάλοις,
καὶ διαφθεῖραι τοὺς ‡ διαφθείροντας τὴν γῆν.

19 Καὶ ῥηνοίγη ὁ ναὸς τοῦ Θεοῦ * ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ
ῶφθη ἡ κιβωτὸς τῆς διαθήκης † τοῦ Κυρίου ἐν τῷ ναῷ
αὐτοῦ· καὶ ἐγένοντο ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ † βρονταὶ
καὶ χάλαζα μεγάλη.

12

1 Καὶ σημεῖον μέγα ῶφθη ἐν τῷ οὐρανῷ, γυνὴ
περιβεβλημένη τὸν ἥλιον, καὶ ἡ σελήνη ὑποκάτω τῶν
ποδῶν αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς στέφανος
ἀστέρων δώδεκα· 2 καὶ ἐν γαστρὶ ἔχουσα, * ἔκραζεν
ὠδίνουσα, καὶ βασανιζομένη τεκεῖν. 3 Καὶ ῶφθη ἄλλο
σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἰδοὺ, δράκων † πυρὸς μέγας,
ἔχων κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα, καὶ ἐπὶ τὰς
κεφαλὰς αὐτοῦ † ἑπτὰ διαδήματα. 4 Καὶ ἡ οὐρὰ αὐτοῦ
σύρει τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἔβαλεν
αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν· καὶ ὁ δράκων ῥῆστηκεν ἐνώπιον
τῆς γυναικὸς τῆς μελλούσης * τεκεῖν, ἵνα, ὅταν τέκη, τὸ
τέκνον αὐτῆς καταφάγη. 5 Καὶ ἔτεκεν υἱὸν † ἄρρενα, ὃς
μέλλει ποιμαίνειν πάντα τὰ ἔθνη ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ· καὶ
† ἠρπάσθη τὸ τέκνον αὐτῆς πρὸς τὸν Θεὸν καὶ † πρὸς τὸν
θρόνον αὐτοῦ. 6 Καὶ ἡ γυνὴ ἔφυγεν εἰς τὴν ἔρημον, ὅπου
ἔχει * ἐκεῖ τόπον ἡτοιμασμένον † ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ἵνα ἐκεῖ
† ἐκτρέψωσιν αὐτὴν ἡμέρας χιλίας διακοσίας ἑξήκοντα.

7 Καὶ ἐγένετο πόλεμος ἐν τῷ οὐρανῷ· ὁ Μιχαὴλ
καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ † πολέμησαι μετὰ τοῦ δράκοντος·
καὶ ὁ δράκων ἐπολέμησε, καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ, 8 καὶ

§ 11:18 νεκρων | εθνων ANT * 11:18 και | — ANT † 11:18 τοις
μικροῖς και τοις μεγαλοῖς | τοὺς μικροὺς και τοὺς μεγάλους CT ‡ 11:18

διαφθειροντας | διαφθειραντας ANT PCK § 11:19 ηνοιγη | ηνοιχθη K BYZ

HF * 11:19 εν | ο εν ANT CT † 11:19 του κυριου | αυτου Ad BYZ CT

TR | κυριου ANT ‡ 11:19 βρονται | βρονται και σεισμος ANT BYZ CT TR

* 12:2 εκραζεν | κραζει TR | και κραζει CT † 12:3 πυρος μεγας | μεγας

πυρρος BYZ NA PCK SBL TR WH | πυρρος μεγας ANT BYZ TH | μεγας πυρος

BYZ ‡ 12:3 επτα διαδηματα | διαδηματα επτα TR § 12:4 εστηκεν |

εστηκεν WH * 12:4 τεκειν | τικτειν PCK † 12:5 αρρενα | αρσεν CT

‡ 12:5 ηρπασθη | ηρπαγη PCK § 12:5 προς | — TR * 12:6 εκει | —

TR † 12:6 υπο | απο ANT BYZ CT PCK TR ‡ 12:6 εκτρεψωσιν | τρεψωσιν

Ad ANT BYZ NA SBL TR WH | τρεφουσιν TH § 12:7 πολεμησαι μετα | του

πολεμησαι μετα ANT CT PCK | επολεμησαν κατα TR

οὐκ ἴσχυσεν, τούδὲ τόπος εὐρέθη αὐτῷ ἔτι ἐν τῷ οὐρανῷ. ⁹ Καὶ ἐβλήθη ὁ δράκων ὁ ὄφις ὁ ἀρχαῖος, ὁ καλούμενος διάβολος καὶ *Σατανᾶς, ὁ πλανῶν τὴν οἰκουμένην ὅλην· ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν, καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ ἐβλήθησαν. ¹⁰ Καὶ ἤκουσα φωνὴν μεγάλην ἐν τῷ οὐρανῷ, λέγουσαν, Ἄρτι ἐγένετο ἡ σωτηρία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ· ὅτι ἐβλήθη ὁ ὀφθαλμοκώτης τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, ὁ κατηγορῶν *αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἡμέρας καὶ νυκτός. ¹¹ Καὶ αὐτοὶ ἐνίκησαν αὐτὸν διὰ τὸ αἷμα τοῦ ἀρνίου, καὶ διὰ τὸν λόγον τῆς μαρτυρίας αὐτῶν, καὶ οὐκ ἠγάπησαν τὴν ψυχὴν αὐτῶν ἄχρι θανάτου. ¹² Διὰ τοῦτο εὐφραίνεσθε, οὐρανοὶ καὶ οἱ ἐν αὐτοῖς σκηνοῦντες. Οὐαὶ τῇ γῆ καὶ τῇ θαλάσῃ, ὅτι κατέβη ὁ διάβολος πρὸς ὑμᾶς ἔχων θυμὸν μέγαν, εἰδὼς ὅτι ὀλίγον καιρὸν ἔχει.

¹³ Καὶ ὅτε εἶδεν ὁ δράκων ὅτι ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν, ἐδίωξε τὴν γυναῖκα ἣτις ἔτεκε τὸν ἄρρυνα. ¹⁴ Καὶ ἐδόθησαν τῇ γυναικὶ *δύο πτέρυγες τοῦ ἀετοῦ τοῦ μεγάλου, ἵνα πέτηται εἰς τὴν ἔρημον εἰς τὸν τόπον αὐτῆς, ὅπως τρέφεται ἐκεῖ καιρὸν, καὶ καιροῦς, καὶ ἡμισυ καιροῦ, ἀπὸ προσώπου τοῦ ὄφεως. ¹⁵ Καὶ ἔβαλεν ὁ ὄφις ἕκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ὀπίσω τῆς γυναικὸς ὕδωρ ὡς ποταμὸν, ἵνα ἑαυτὴν ποταμοφόρητον ποιήσῃ. ¹⁶ Καὶ ἐβοήθησεν ἡ γῆ τῇ γυναικὶ, καὶ ἤνοιξεν ἡ γῆ τὸ στόμα αὐτῆς, καὶ κατέπιε τὸν ποταμὸν ὃν ἔβαλεν ὁ δράκων ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ. ¹⁷ Καὶ ὠργίσθη ὁ δράκων ἐπὶ τῇ γυναικὶ, καὶ ἀπῆλθε ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τῶν λοιπῶν τοῦ σπέρματος αὐτῆς, τῶν τηρούντων τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ καὶ ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν *Ἰησοῦ.

* **12:8** ισχυσενε | ισχυσαν **Αυ** **BYZ TH TR** † **12:8** ουδε | ουτε **TR** ‡ **12:8** αυτω | αυτων **CT TR** § **12:9** μεγας ο οφισ | οφισ ο μεγας **ANT** * **12:9** σατανας | ο σατανας **ANT CT TR** † **12:10** εν τω ουρανω λεγουσαν | λεγουσαν εν τω ουρανω **TR** ‡ **12:10** εβληθη | κατεβληθη **PCK TR** § **12:10** κατηγορος | κατηγορ **NA SBL WH** * **12:10** αυτων | αυτους **CT** † **12:12** ουρανοι | οι ουρανοι **Αυ** **BYZ NA PCK SBL TR** ‡ **12:12** τη γη και τη θαλασση | τοις κατοικοις την γην και την θαλασσαν **TR** | την γην και την θαλασσαν **ANT CT** § **12:13** αρρενα | αρσενα **CT** * **12:14** δυο | αι δυο **Αυ** **CT** † **12:14** οπως τρεφεται | οπου τρεφεται **Αυ** **CT TR** ‡ **12:15** εκ του στοματος αυτου οπισω της γυναικος | οπισω της γυναικος εκ του στοματος αυτου **TR** § **12:15** αυτην | ταυτην **TR** * **12:17** ιησου | του ιησου χριστου **TR**

13

1 Καὶ ἑστάθη ἐπὶ τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης· καὶ εἶδον ἐκ τῆς θαλάσσης θηρίον ἀναβαῖνον, ἔχον κέρατα δέκα καὶ κεφαλὰς ἑπτὰ, καὶ ἐπὶ τῶν κεράτων αὐτοῦ δέκα διαδήματα, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ ὀνόματα βλασφημίας. 2 Καὶ τὸ θηρίον, ὃ εἶδον, ἦν ὅμοιον παρδάλει, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς σαρκῶν, καὶ τὸ στόμα αὐτοῦ ὡς στόμα λέοντος· καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ δράκων τὴν δύναμιν αὐτοῦ, καὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ, καὶ ἐξουσίαν μεγάλην. 3 Καὶ μίαν ἐκ τῶν κεφαλῶν αὐτοῦ ὥσει ἐσφαγμένην εἰς θάνατον· καὶ ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἐθεραπεύθη· καὶ ἔθαύμασεν ὅλη ἡ γῆ ὀπίσω τοῦ θηρίου. 4 καὶ προσεκύνησαν τῷ δράκοντι τῷ δεδωκότι τὴν ἐξουσίαν τῷ θηρίῳ, καὶ προσεκύνησαν τῷ θηρίῳ, λέγοντες, Τίς ὅμοιος τῷ θηρίῳ; Καὶ τίς δυνατὸς πολεμῆσαι μετ' αὐτοῦ;

5 Καὶ ἐδόθη αὐτῷ στόμα λαλοῦν μεγάλα καὶ βλασφημίαν· καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία σπόλεμον ποιῆσαι μῆνας τεσσαράκοντα δύο. 6 Καὶ ἤνοιξε τὸ στόμα αὐτοῦ εἰς βλασφημίαν πρὸς τὸν Θεόν, βλασφημῆσαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ, τοὺς ἐν τῷ οὐρανῷ σκηνοῦντας. 7 Καὶ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τῶν ἁγίων, καὶ νικῆσαι αὐτούς· καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία ἐπὶ πᾶσαν φυλὴν καὶ λαὸν καὶ γλῶσσαν καὶ ἔθνος. 8 Καὶ προσκυνήσουσιν αὐτῷ πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, ὧν οὐ γέγραπται τὸ ὄνομα ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἀρνίου τοῦ ἐσφαγμένου ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. 9 Εἶ τις ἔχει οὖς, ἀκουσάτω.

* 13:1 εσταθην | εσταθη CT [Note: In CT the words Καὶ ἑστάθη ἐπὶ τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης are found in 12:18.] † 13:1 κερατα δεκα και κεφαλας επτα | κεφαλας επτα και κερατα δεκα TR ‡ 13:1 ονοματα 73.8% | ονομα **Av** TH TR 25.4% § 13:2 αρκου | αρκτου PCK TR * 13:3 μιαν | ειδον μιαν TR † 13:3 εκ | — TR ‡ 13:3 ωσει 61.8% | ως **Av** ANT BYZ CT TR 35.5% § 13:3 εθαυμασεν ολη η γη 73.8% | εθαυμασθη εν ολη τη γη **Av** ST 16.4% | εθαυμασθη ολη η γη CT 3.5% * 13:4 τω δρακοντι | τον δρακοντα TR † 13:4 τω δεδωκοτι | ος εδωκεν TR | οτι εδωκε **Av** CT ‡ 13:4 την | — TR § 13:4 τω θηριω | το θηριον TR * 13:4 και | — **K** ANT BYZ HF TR † 13:4 δυνατος | δυναται **Av** ANT BYZ CT TR ‡ 13:5 βλασφημιαν 56.6% | βλασφημιας CT TR 13.5% § 13:5 πολεμον | — **Av** CT TR * 13:5 τεσσαρακοντα | τεσερακοντα και NA WH | τεσερακοντα SBL TH † 13:6 βλασφημιαν 85.5% | βλασφημιας CT 10.1% ‡ 13:6 τους | και τους **Av** TR § 13:7 ποιησαι πολεμον 58.1% | πολεμον ποιησαι ANT TR 8.3% * 13:7 και λαον | — PCK TR † 13:8 αυτω | αυτον **K** ANT BYZ CT HF ‡ 13:8 ων | ου CT § 13:8 το ονομα | τα ονοματα **Av** TR | το ονομα αυτου CT * 13:8

10 Εἶ τις ἔχει αἰχμαλωσίαν,
ὕπάγει·

εἶ τις ἐν ὤμαχαιρα *ἀποκτενεῖ,
δεῖ αὐτὸν ἐν μαχαίρα ἀποκτανθῆναι.

Ἔδὲ ἐστὶν ἡ ὑπομονὴ καὶ ἡ πίστις τῶν ἁγίων.

11 Καὶ εἶδον ἄλλο θηρίον ἀναβαῖνον ἐκ τῆς γῆς, καὶ εἶχε κέρατα ἴδου ὅμοια ἀρνίῳ, καὶ ἐλάλει ὡς δράκων. 12 Καὶ τὴν ἐξουσίαν τοῦ πρώτου θηρίου πᾶσαν ποιεῖ ἐνώπιον αὐτοῦ. Καὶ ἐποιεῖ τὴν γῆν καὶ τοὺς ἔν αὐτῇ κατοικοῦντας ἵνα *προσκυνήσωσι τὸ θηρίον τὸ πρῶτον, οὗ ἔθεραπεύθη ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ. 13 Καὶ ποιεῖ σημεῖα μεγάλα, καὶ πῦρ ἵνα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαῖνῃ ἐπὶ τὴν γῆν ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων. 14 Καὶ πλανᾷ τοὺς ἐμούς τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς διὰ τὰ σημεῖα ἃ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι ἐνώπιον τοῦ θηρίου, λέγων τοῖς κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς ποιῆσαι εἰκόνα τῷ θηρίῳ *ὃ εἶχε τὴν πληγὴν καὶ ἔζησεν ἀπὸ τῆς μαχαίρας. 15 Καὶ ἐδόθη ἑαυτῷ *πνεῦμα δοῦναι τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου, ἵνα καὶ λαλήσῃ ἢ εἰκὼν τοῦ θηρίου, καὶ ποιήσῃ, ὅσοι ἐὰν μὴ προσκυνήσωσι τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου, *ἀποκτανθῶσι. 16 Καὶ ποιεῖ πάντας, τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς μεγάλους, καὶ τοὺς πλουσίους καὶ τοὺς πτωχοὺς, καὶ τοὺς ἐλευθέρους καὶ τοὺς δούλους, ἵνα δώσωσιν αὐτοῖς χαράγματα ἐπὶ

‡ 13:10 εχει | εις BYZ TH | αιχμαλωσιαν συναγει εις TR | εις αιχμαλωσιαν απαγει εις ANT | εις αιχμαλωσιαν εις NA SBL WH § 13:10 μαχαιρα | μαχαιρη CT * 13:10 αποκτενεῖ (ἀποκτένει PCK) δεῖ αὐτὸν ἐν μαχαίρα 39.1% | δεῖ αὐτὸν K BYZ HF 33.6% | ἀποκτέννει δεῖ αὐτὸν ἐν μαχαίρα ANT 4.7% | ἀποκτενεῖ δεῖ αὐτὸν ἐν μαχαίρη TH WH 0.8% | ἀποκτανθῆναι αὐτὸν ἐν μαχαίρη NA SBL 0.4% † 13:11 δυο | — K ‡ 13:12 εποιει | ποιει Ad ANT CT TR § 13:12 εν αυτη κατοικουντας | κατοικουντας εν αυτη TR * 13:12 προσκυνησωσι 89.2% | προσκυνησουσι CT 8% † 13:13 και πυρ ινα εκ του ουρανου καταβαινη | ινα και πυρ ποιη καταβαινειν εκ του ουρανου BYZ TR | ινα και πυρ ποιη εκ του ουρανου καταβαινειν CT ‡ 13:13 επι 61% | εις ANT BYZ CT TR 30.5% § 13:14 τους εμους 46.6% | — Ad ANT BYZ CT TR 50.2% * 13:14 ο ειχε | ο εχει TR | ος ειχε ANT | ος εχει CT † 13:14 την 39.8% | — K BYZ HF 59% ‡ 13:14 και εζησεν απο της μαχαιρας 39% | της μαχαιρας και εζησε Ad ANT BYZ PCK TR 47% | της μαχαιρης και εζησε CT 1.6% § 13:15 αυτω | αυτη WH * 13:15 πνευμα δουναι | δουναι πνευμα CT TR † 13:15 οσοι | ινα οσοι CT ‡ 13:15 εαν | αν Ad TR § 13:15 τη εικονι | την εικονα TR * 13:15 αποκτανθωσι | ινα αποκτανθωσι ANT PCK TR † 13:16 δωσωσιν αυτοις χαραγματα 21.9% | δωσιν αυτοις χαραγματα PCK 17.6% | δωσιν αυτοις χαραγμα BYZ CT 14.5% | δωσουσιν αυτοις χαραγμα ANT 4.7% | δωση αυτοις χαραγμα TR 3.5%

†τῆς χειρὸς αὐτῶν τῆς δεξιᾶς, ἢ ἐπὶ Στὸ μέτωπον αὐτῶν, 17 καὶ ἵνα μὴ τις *δύναται ἀγοράσαι ἢ πωλῆσαι, εἰ μὴ ὁ ἔχων τὸ χάραγμα, †τὸ ὄνομα τοῦ θηρίου ἢ τὸν ἀριθμὸν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ. 18 Ὡδε ἡ σοφία ἐστίν. Ὁ ἔχων †νοῦν ψηφισάτω τὸν ἀριθμὸν τοῦ θηρίου· ἀριθμὸς γὰρ ἀνθρώπου ἐστί, Σκαὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτοῦ *ἐστὶν ἑξακόσια ἑξήκοντα ἕξ.

14

1 Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοῦ, *τὸ ἀρνίον †ἐστηκὸς ἐπὶ τὸ ὄρος Σιών, καὶ μετ’ αὐτοῦ †ἀριθμὸς Σῆκατον τεσσαράκοντα τέσσαρες χιλιάδες, ἔχουσαι *τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ γεγραμμένον ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. 2 Καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ὡς φωνὴν ὑδάτων πολλῶν, καὶ ὡς φωνὴν βροντῆς μεγάλης· καὶ †ἡ φωνὴ ἦν ἤκουσα ὡς κιθαρῳδῶν κιθαριζόντων ἐν ταῖς κιθάραις αὐτῶν. 3 Καὶ †ἄδουσιν ᾠδὴν καινὴν ἐνώπιον τοῦ θρόνου, καὶ ἐνώπιον τῶν τεσσάρων ζώων καὶ τῶν πρεσβυτέρων· καὶ οὐδεὶς Σῆδύνατο μαθεῖν τὴν ᾠδὴν, εἰ μὴ αἱ *ἑκατὸν τεσσαράκοντα τέσσαρες χιλιάδες, οἱ ἠγορασμένοι ἀπὸ τῆς γῆς. 4 Οὗτοί εἰσιν οἱ μετὰ γυναικῶν οὐκ ἐμολύνθησαν· παρθένοι γὰρ εἰσιν. Οὗτοί †εἰσιν οἱ ἀκολουθοῦντες τῷ ἀρνίῳ ὅπου †ἂν Σὺπάγη. Οὗτοι *ὑπὸ Ἰησοῦ ἠγοράσθησαν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων, ἀπαρχὴ τῷ Θεῷ καὶ τῷ ἀρνίῳ. 5 Καὶ †οὐχ εὐρέθη ἐν τῷ στόματι αὐτῶν ψεῦδος· ἄμωμοι †γὰρ Σεῖσι.

‡ 13:16 της | — K § 13:16 το μετωπον | των μετωπων Ad ANT BYZ PCK TR * 13:17 δυναται 57.8% | δυναται ANT BYZ CT PCK TR 38.2% † 13:17 το | η το TR ‡ 13:18 νουν | τον νουν TR § 13:18 και | — K BYZ HF * 13:18 εστιν εξακοσια εξηκοντα εξ 11.3% | χξς´ K ANT BYZ HF TH TR 39.5% | εστιν χξς´ PCK 29.8% | εξακοσιοι εξηκοντα εξ NA SBL WH 1.6% * 14:1 το | — BYZ PCK TR † 14:1 εστηκος 51% | εστως BYZ 26.1% | εστος CT 10% ‡ 14:1 αριθμος | — Ad ANT BYZ CT PCK TR § 14:1 εκατον τεσσαρακοντα τεσσαρες | ρμδ´ K BYZ HF | εκατον τεσσερακοντα τεσσαρες CT * 14:1 το ονομα αυτου και | — TR † 14:2 η φωνη ην ηκουσα ως | φωνην ηκουσα TR ‡ 14:3 αδουσιν 74.5% | αδουσιν ως Ad CT TR 24.7% § 14:3 εδυνατο | ηδυνατο Ad BYZ TR * 14:3 εκατον τεσσαρακοντα τεσσαρες | ρμδ´ K BYZ HF | εκατον τεσσερακοντα τεσσαρες CT † 14:4 εισιν | — Ad CT ‡ 14:4 αν | εαν K BYZ HF § 14:4 υπαγη | υπαγει TH WH * 14:4 υπο ιησου 58.9% | — Ad ANT BYZ CT TR 35% † 14:5 ουχ ευρεθη εν τω στοματι αυτων ψευδος | εν τω στοματι αυτων ουχ ευρεθη ψευδος BYZ CT PCK | εν τω στοματι αυτων ουχ ευρεθη δολος TR | ουχ ευρεθη ψευδος εν τω στοματι αυτων ANT ‡ 14:5 γαρ 89.4% | — CT 7.7% § 14:5 εισι | εισιν ενωπιον του θρονου του θεου TR

6 Καὶ εἶδον * ἄγγελον †πετόμενον ἐν μεσουρανήματι, ἔχοντα εὐαγγέλιον αἰώνιον, †εὐαγγελίσαι §τοὺς *καθημένους ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ †ἐπὶ πᾶν ἔθνος καὶ φυλὴν καὶ γλῶσσαν καὶ λαόν, 7 †λέγων ἐν φωνῇ μεγάλη, Φοβήθητε τὸν §Κύριον, καὶ δότε αὐτῷ δόξαν, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα τῆς κρίσεως αὐτοῦ, καὶ προσκυνήσατε * αὐτὸν τὸν ποιήσαντα τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ †τὴν θάλασσαν καὶ πηγὰς ὕδατων.

8 Καὶ ἄλλος †δεύτερος ἄγγελος ἠκολούθησε, λέγων, §Ἐπεσε Βαβυλῶν * ἡ μεγάλη, †ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς πορνείας αὐτῆς πεπότικε πάντα †τὰ ἔθνη.

9 Καὶ §ἄλλος ἄγγελος τρίτος ἠκολούθησεν αὐτοῖς, λέγων ἐν φωνῇ μεγάλη, Εἴ τις * προσκυνεῖ τὸ θηρίου καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ λαμβάνει †χάραγμα ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτοῦ, ἢ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ, 10 καὶ αὐτὸς πίεται ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ, τοῦ κεκρασμένου ἀκράτου ἐν τῷ ποτηρίῳ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ, καὶ βασανισθήσεται ἐν πυρὶ καὶ θείῳ ἐνώπιον †τῶν ἁγίων ἀγγέλων, καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου. 11 καὶ ὁ καπνὸς τοῦ βασανισμοῦ αὐτῶν §εἰς αἰῶνας αἰώνων ἀναβαίνει· καὶ οὐκ ἔχουσιν ἀνάπαυσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς οἱ προσκυνοῦντες τὸ θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ εἴ τις λαμβάνει τὸ χάραγμα τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ.

12 Ὡδε * ἡ ὑπομονὴ τῶν ἁγίων ἐστίν· †οἱ τηροῦντες τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν πίστιν †Ἰησοῦ.

13 Καὶ ἤκουσα φωνῆς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ §λεγούσης, Γράψου, Μακάριοι οἱ νεκροὶ οἱ ἐν Κυρίῳ ἀποθνήσκοντες

* 14:6 αγγελον 63.7% | αλλον αγγελον ANT BYZ CT PCK TR 31.9% † 14:6 πετομενον | πετωμενον TR † 14:6 ευαγγελισαι 65.4% | ευαγγελισασθαι PCK 22% § 14:6 τους 91.4% | επι τους ANT CT 8.6% * 14:6 καθημενους | κατοικουντας TR † 14:6 επι | — Ad TR † 14:7 λεγων | λεγοντα TR § 14:7 κυριον 49.4% | θεου Ad BYZ CT PCK TR 50.6% * 14:7 αυτον τον ποιησαντα 45% | τω ποιησαντι ANT BYZ CT PCK TR 45.8% † 14:7 την 87.3% | — CT ST 12.7% † 14:8 δευτερος αγγελος 51% | αγγελος δευτερος BYZ NA PCK 39.1% | αγγελος TR 4.9% § 14:8 επεσε | επεσεν επεσε Ad ANT BYZ CT PCK TR * 14:8 η μεγαλη | η πολις η μεγαλη TR † 14:8 εκ 67.3% | οτι εκ TR 15.1% | η εκ ANT CT 12.7% † 14:8 τα | — ANT TR § 14:9 αλλος αγγελος τριτος | τριτος αγγελος TR * 14:9 προσκυνει το θηριον | το θηριον προσκυνει TR † 14:9 χαραγμα | το χαραγμα ANT † 14:10 των αγιων αγγελων | αγγελων αγιων CT § 14:11 εις αιωνας αιωνων αναβαινει | αναβαινει εις αιωνας αιωνων TR * 14:12 η | — TR † 14:12 οι 53.2% | ωδε οι Ad BYZ PCK TR 46.4% † 14:12 ιησου 72% | του ιησου PCK 16.8% § 14:13 λεγουσης | λεγουσης μοι Ad BYZ PCK TR

ἀπ' ἄρτι· *λέγει Ναὶ τὸ πνεῦμα, ἵνα †ἀναπαύσωνται ἐκ τῶν κόπων αὐτῶν· τὰ ‡δὲ ἔργα αὐτῶν ἀκολουθεῖ μετ' αὐτῶν.

14 Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοῦ, νεφέλη λευκὴ, καὶ ἐπὶ τὴν νεφέλην Ἰκαθήμενον ὅμοιον *ὕψω ἀνθρώπου, ἔχων ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ στέφανον χρυσοῦν, καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ δρέπανον ὄξύ. 15 Καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ †ναοῦ, κράζων ἐν ‡φωνῇ μεγάλη τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῆς νεφέλης, Πέμψον τὸ δρέπανόν σου καὶ θέρισον· ὅτι ἤλθεν ἡ ὥρα *θερίσαι, ὅτι ἐξηράνθη ὁ θερισμὸς τῆς γῆς. 16 Καὶ ἔβαλεν ὁ καθημένος ἐπὶ †τὴν νεφέλην τὸ δρέπανον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἐθερίσθη ἡ γῆ.

17 Καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ, ἔχων καὶ αὐτὸς δρέπανον ὄξύ. 18 Καὶ ἄλλος ἄγγελος ‡ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου, ἔχων ἐξουσίαν ἐπὶ τοῦ πυρός, καὶ ἐφώνησε *κραυγῇ μεγάλη τῷ ἔχοντι τὸ δρέπανον τὸ ὄξύ, λέγων, Πέμψον σου τὸ δρέπανον τὸ ὄξύ καὶ τρύγησον τοὺς βότρυας †τῆς ἀμπέλου τῆς γῆς, ὅτι ‡ἠκμασαν αἱ σταφυλαὶ αὐτῆς. 19 Καὶ ἔβαλεν ὁ ἄγγελος τὸ δρέπανον αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐτρύγησε τὴν ἀμπελον τῆς γῆς, καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν ληνὸν τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ *τὸν μέγαν. 20 Καὶ ἐπατήθη ἡ ληνὸς †ἔξωθεν τῆς πόλεως, καὶ ἐξῆλθεν αἷμα ἐκ τῆς ληνοῦ ἄχρι τῶν χαλινῶν τῶν ἵππων, ἀπὸ σταδίων ‡χιλίων ἑξακοσίων.

15

1 Καὶ εἶδον ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ μέγα καὶ θαυμαστόν, ἀγγέλους ἐπὶ ἔχοντας πληγὰς ἐπὶ τὰς ἐσχάτας, ὅτι ἐν αὐταῖς ἐτελέσθη ὁ θυμὸς τοῦ Θεοῦ.

2 Καὶ εἶδον ὡς θάλασσαν *ὕαλίην μεμιγμένην πυρί, καὶ τοὺς νικῶντας ἐκ †τοῦ θηρίου καὶ ἐκ τῆς εἰκόνης

* 14:13 λεγει ναι 51.4% | ναι λεγει Ad ANT BYZ CT TR 40.6% † 14:13 αναπαυσωνται 68.5% | αναπαησονται CT 1.6% ‡ 14:13 δε 87.1% | γαρ CT 11.3% § 14:14 καθημενον ομοιον | καθημενος ομοιος ANT PCK TR * 14:14 υιω | υιον HF NA SBL WH † 14:15 ναου | ουρανου Ad ‡ 14:15 φωνη μεγαλη | μεγαλη φωνη TR § 14:15 ηλθεν | ηλθε σοι TR * 14:15 θερισαι | του θερισαι ANT BYZ PCK TR † 14:16 την νεφελην 56.7% | της νεφελης CT 13.8% ‡ 14:18 εξηληθεν | — SBL § 14:18 εχων | ο εχων NA SBL WH * 14:18 κραυγη 50.4% | εν κραυγη BYZ HF 36.6% | φωνη NA SBL WH 8.5% † 14:18 της αμπελου | — ST ‡ 14:18 ηκμασαν αι σταφυλαι αυτης 48% | ηκμασεν η σταφυλη της γης K ANT BYZ HF 38.6% § 14:19 εβαλεν | εξεβαλεν K BYZ HF * 14:19 τον μεγαν 51.6% | την μεγαλην ANT BYZ TR 22.9% † 14:20 εξωθεν | εξω Ad ANT TR ‡ 14:20 χιλιων εξακοσιων | αχ' BYZ * 15:2 υαλινην | υελινην PCK † 15:2 του θηριου και εκ της εικονος

αὐτοῦ †καὶ ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, ἐστῶτας ἐπὶ τὴν θάλασσαν τὴν ὕαλινην, ἔχοντας *κιθάρας τοῦ Θεοῦ. ³ Καὶ ᾄδουσι τὴν ᾠδὴν †Μωϋσέως †τοῦ δούλου τοῦ Θεοῦ, καὶ τὴν ᾠδὴν τοῦ ἀρνίου, λέγοντες,

Μεγάλα καὶ θαυμαστὰ τὰ ἔργα σου,
Κύριε ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ·
δίκαιαι καὶ ἀληθιναὶ αἱ ὁδοί σου,
ὁ βασιλεὺς τῶν ἑθνῶν.

⁴ Τίς οὐ μὴ φοβηθῆ *σε, Κύριε,
καὶ †δοξάσῃ τὸ ὄνομά σου;
Ὅτι μόνος †ἅγιος·

ὅτι ὅπαντα τὰ ἔθνη ἤξουσι
καὶ προσκυνήσουσιν ἐνώπιόν σου,
ὅτι τὰ δικαιώματά σου ἐφανερώθησαν.

⁵ Καὶ μετὰ ταῦτα εἶδον, *καὶ ἠνοίγη ὁ ναὸς τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου ἐν τῷ οὐρανῷ· ⁶ καὶ †ἐξῆλθον οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι †οἱ ἔχοντες τὰς ἑπτὰ πληγὰς ἑκ τοῦ ναοῦ, *οἱ ἦσαν ἐνδεδυμένοι †λίνον †καθαρὸν λαμπρόν, καὶ περιεζωσμένοι περὶ τὰ στήθη ζώνας χρυσαῖς· ⁷ καὶ ἐν ἐκ τῶν τεσσάρων ζώων ἔδωκε τοῖς ἑπτὰ ἀγγέλοις ἑπτὰ φιάλας χρυσαῖς γεμούσας τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ⁸ Καὶ ἐγεμίσθη ὁ ναὸς ὀκαπνοῦ ἐκ τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐκ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ· καὶ οὐδεὶς *ἐδύνατο εἰσελθεῖν εἰς τὸν ναόν, ἄχρι τελεσθῶσιν αἱ ἑπτὰ πληγαὶ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων.

16

¹ Καὶ ἤκουσα *φωνῆς μεγάλης †ἐκ τοῦ ναοῦ, λεγούσης τοῖς ἑπτὰ ἀγγέλοις, Ὑπάγετε, †καὶ ἑκκέατε τὰς *ἑπτὰ

‡ 15:2 καὶ | και εκ του χαραγματος αυτου TR | και εκ του χαραγματος αυτου και **Ad** § 15:2 υαλινην | υελινην PCK * 15:2 κιθαρας | τας κιθαρας **K** ANT BYZ HF † 15:3 μωσσεως | μωσσεος PCK | μωσσεως TR ‡ 15:3 του | — ST § 15:3 εθνων | αγιων TR | αιωνων SBL WH * 15:4 σε | — **Ad** ANT CT † 15:4 δοξαση | δοξασει BYZ CT ‡ 15:4 αγιος | αγιος ει PCK | οσιος **Ad** ANT CT TR § 15:4 παντα τα εθνη | παντες **K** BYZ HF * 15:5 και | και ιδου TR † 15:6 εξηλθον | εξηλθαν WH ‡ 15:6 οι | — TR § 15:6 εκ του ναου | εκ του ουρανου PCK | — **K** BYZ HF * 15:6 οι ησαν | — CT TR † 15:6 λινον | λιθον WH ‡ 15:6 καθαρον | καθαρον και TR § 15:8 καπνου | εκ του καπνου **K** ANT BYZ HF * 15:8 εδυνατο | ηδυνατο **Ad** BYZ PCK TR † 15:8 επτα | — **Ad** PCK * 16:1 φωνης μεγαλης | μεγαλης φωνης ANT CT † 16:1 εκ του ναου | — **K** BYZ ‡ 16:1 και | — BYZ PCK § 16:1 εκγεατε

φιάλας τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν γῆν.

² Καὶ ἀπῆλθεν ὁ πρῶτος, καὶ ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν· καὶ ἐγένετο ἕλκος κακὸν καὶ πονηρὸν ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ἔχοντας τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου, καὶ τοὺς ἑποσκυνοῦντας τῇ εἰκόνι αὐτοῦ.

³ Καὶ ὁ δεῦτερος *ἄγγελος ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ ἐγένετο αἷμα ὡς νεκροῦ, καὶ πᾶσα ψυχὴ †ζῶσα ἀπέθανεν ἐν τῇ θαλάσῃ.

⁴ Καὶ ὁ ἑστρίτος ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τοὺς ποταμοὺς καὶ *εἰς τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων· καὶ ἐγένετο αἷμα. ⁵ Καὶ ἤκουσα τοῦ ἀγγέλου τῶν ὑδάτων λέγοντος,

Δίκαιος †εἶ, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν, †ὁ ὅσιος,
ὅτι ταῦτα ἔκρινας·

⁶ ὅτι αἷμα ἀγίων καὶ προφητῶν ἐξέχεαν,
καὶ αἷμα αὐτοῖς ἑδωκας *πειν·
†ἄξιοί εἰσι.

⁷ Καὶ ἤκουσα τοῦ θυσιαστηρίου λέγοντος,

Ναί, Κύριε ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ,
ἀληθινὰ καὶ δίκαια αἱ κρίσεις σου.

⁸ Καὶ ὁ τέταρτος ἑἄγγελος ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἥλιον· καὶ ἐδόθη αὐτῷ καυματίσαι *ἐν πυρὶ τοὺς ἀνθρώπους. ⁹ Καὶ ἐκαυματίσθησαν οἱ ἄνθρωποι καῦμα μέγα, καὶ ἐβλασφήμησαν †οἱ ἄνθρωποι τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ τοῦ ἔχοντος †ἐξουσίαν ἐπὶ τὰς πληγὰς ταύτας, καὶ οὐ μετενόησαν δοῦναι αὐτῷ δόξαν.

¹⁰ Καὶ ὁ ἑπέμπος ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν θρόνον τοῦ θηρίου· καὶ ἐγένετο ἡ βασιλεία αὐτοῦ ἐσκοτωμένη· καὶ *ἐμασῶντο τὰς γλώσσας αὐτῶν ἐκ τοῦ πόνου, ¹¹ καὶ ἐβλασφήμησαν τὸν Θεὸν τοῦ οὐρανοῦ ἐκ

† 16:2 εἰς | ἐπι Av BYZ PCK TR † 16:2 ἐπι | εἰς PCK TR § 16:2 προσκυνουντας τη εικονι αυτου | τη εικονι αυτου προσκυνουντας TR

* 16:3 αγγελος | — CT † 16:3 ζωσα | ζωης CT | — K BYZ HF † 16:3 ἐν | τα ἐν CT

§ 16:4 τριτος | τριτος αγγελος Av BYZ PCK TR * 16:4 εἰς | — CT PCK † 16:5 εἰ | κυριε εἰ TR † 16:5 ὁ ὀσιος | ὀσιος BYZ HF TH |

καὶ ὁ ἐσομενος SCR | καὶ ὁ ὀσιος ST § 16:6 ἐδωκας | δεδωκας CT * 16:6 πειν | πειν WH † 16:6 ἀξιοι | ἀξιοι γαρ TR † 16:7 ἠκουσα | ἠκουσα

αλλου ἐκ TR § 16:8 αγγελος | — K ANT BYZ CT HF * 16:8 ἐν πυρι τους ανθρωπους | τους ανθρωπους ἐν πυρι BYZ CT PCK TR † 16:9 οἱ ανθρωποι | — CT TR

† 16:9 ἐξουσιαν | την ἐξουσιαν CT PCK § 16:10 πεμπος |

πεμπος ανγγελος Av BYZ PCK TR * 16:10 ἐμασωντο | ἐμασωντο BYZ TR

τῶν πόνων αὐτῶν καὶ ἐκ τῶν ἑλκῶν αὐτῶν, καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῶν.

12 Καὶ ὁ ἕκτος ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ποταμὸν τὸν μέγαν Ἐϋφράτην· καὶ ἐξηράνθη τὸ ὕδωρ αὐτοῦ, ἵνα ἐτοιμασθῇ ἡ ὁδὸς τῶν βασιλέων τῶν ἀπὸ Ὑανατολῆς ἡλίου. 13 Καὶ εἶδον ἐκ τοῦ στόματος τοῦ δράκοντος, καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ θηρίου, καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ ψευδοπροφήτου, πνεύματα *ἀκάθαρτα τρία ὡς βάτραχοι· 14 εἰσὶ γὰρ πνεύματα δαιμονίων ποιοῦντα σημεῖα, ὧς ἐκπορεύεται ἐπὶ τοὺς βασιλεῖς *τῆς οἰκουμένης ὅλης, συναγαγεῖν αὐτοὺς εἰς τὸν πόλεμον τῆς ἡμέρας ἐκείνης τῆς μεγάλης τοῦ Θεοῦ τοῦ παντοκράτορος — 15 Ἴδού, ἔρχομαι ὡς κλέπτῃς. Μακάριος ὁ γρηγορῶν καὶ τηρῶν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἵνα μὴ γυμνὸς περιπατῇ, καὶ βλέπωσι τὴν ἀσχημοσύνην αὐτοῦ — 16 Καὶ συνήγαγεν αὐτοὺς εἰς τὸν τόπον τὸν καλούμενον Ἑβραῖστὶ Ὑαρμαγεδῶν.

17 Καὶ ὁ *ἕβδομος ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἄερα· καὶ ἐξῆλθε φωνὴ μεγάλη ἀπὸ τοῦ ναοῦ τοῦ οὐρανοῦ, ἀπὸ τοῦ θρόνου, λέγουσα, Γέγονε. 18 Καὶ ἐγένοντο *ἀστραπαὶ καὶ βρονταὶ καὶ φωναί, καὶ σεισμὸς μέγας, οἷος οὐκ ἐγένετο ἀφ' οὗ οἱ ἄνθρωποι ἐγένοντο ἐπὶ τῆς γῆς, τηλικούτος σεισμὸς, οὕτω μέγας. 19 Καὶ ἐγένετο ἡ πόλις ἡ μεγάλη εἰς τρία μέρη, καὶ αἱ πόλεις τῶν ἐθνῶν Ὑεπεσον· καὶ Βαβυλῶν ἡ μεγάλη ἐμνήσθη ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, δοῦναι αὐτῇ τὸ ποτήριον τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ. 20 Καὶ πᾶσα νῆσος ἔφυγε, καὶ ὄρη οὐχ εὐρέθησαν. 21 Καὶ χάλαζα μεγάλη, ὡς ταλαντιαία, καταβαίνει ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους· καὶ ἐβλασφήμησαν οἱ ἄνθρωποι τὸν Θεὸν

† 16:12 εκτος | εκτος αγγελος BYZ PCK TR ‡ 16:12 ευφρατην | του ευφρατην ANT NA SBL TR WH § 16:12 ανατολης | ανατολων Ad BYZ PCK TR * 16:13 ακαθαρτα τρια | τρια ακαθαρτα ANT BYZ CT PCK TR † 16:13 ως βατραχοι | ομοια βατραχοις TR ‡ 16:14 δαιμονιων | δαιμονων Ad BYZ PCK TR § 16:14 α εκπορευεται | εκπορευεσθαι Ad ST * 16:14 της | της γης και της TR † 16:14 τον | — ST ‡ 16:14 εκεινης | — CT § 16:16 αρμαγεδων | μαγεδων K BYZ HF | αρμαγεδδων TR * 16:17 εβδομος | εβδομος αγγελος Ad BYZ PCK TR † 16:17 επι | εις Ad BYZ PCK TR ‡ 16:17 απο | εκ ANT CT § 16:17 του ναου του ουρανου | του ναου CT | του ουρανου Ad * 16:18 αστραπαι και βρονται και φωναι | φωναι και βρονται και αστραπαι TR | αστραπαι και φωναι και βρονται ANT CT † 16:18 σεισμος | σεισμος εγενετο Ad ANT BYZ CT PCK TR ‡ 16:18 οι ανθρωποι εγενοντο | ανθρωπος εγενετο NA | ανθρωποι εγενοντο SBL TH WH § 16:19 επεσον | επεσαν ANT CT

ἐκ τῆς πληγῆς τῆς χαλάζης· ὅτι μεγάλη ἐστὶν ἡ πληγὴ
*αὐτῆς σφόδρα.

17

1 Καὶ ἦλθεν εἷς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἔχόντων
τὰς ἑπτὰ φιάλας, καὶ ἐλάλησε μετ' ἐμοῦ, *λέγων,
Δεῦρο, δείξω σοι τὸ κρίμα τῆς πόρνῆς τῆς μεγάλης,
τῆς καθημένης ἐπὶ τῶν ὑδάτων τῶν πολλῶν. 2 μεθ'
ἧς ἐπόρνευσαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ ἐμεθύσθησαν
οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν ἐκ τοῦ οἴνου τῆς πορνείας
αὐτῆς. 3 Καὶ ἀπήνεγκέ με εἰς ἔρημον § ἐν πνεύματι·
καὶ εἶδον γυναῖκα καθημένην ἐπὶ *θηρίον κόκκινον,
†γέμον φόνοματα βλασφημίας, § ἔχον κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ
κέρατα δέκα. 4 Καὶ ἡ γυνὴ *ἦν περιβεβλημένη †πορφυροῦν
καὶ †κόκκινον, § κεχρυσωμένη *χρυσίῳ καὶ λίθῳ τιμίῳ
καὶ μαργαρίταις, ἔχουσα †ποτήριον χρυσοῦν ἐν τῇ
χειρὶ αὐτῆς, γέμον βδελυγμάτων καὶ †τὰ ἀκάθαρτα τῆς
πορνείας § αὐτῆς, 5 καὶ ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῆς ὄνομα
γεγραμμένον, Μυστήριον, Βαβυλῶν ἡ μεγάλη, ἡ μήτηρ
τῶν πορνῶν καὶ τῶν βδελυγμάτων τῆς γῆς. 6 Καὶ *εἶδον
τὴν γυναῖκα μεθύουσαν †ἐκ τοῦ αἵματος τῶν ἁγίων, †ἐκ
τοῦ αἵματος τῶν μαρτύρων Ἰησοῦ.

Καὶ ἐθαύμασα, ἰδὼν αὐτήν, θαῦμα μέγα. 7 Καὶ
εἶπέ μοι ὁ ἄγγελος, Διὰ τί ἐθαύμασας; Ἐγὼ § ἐρῶ
σοι τὸ μυστήριον τῆς γυναικός, καὶ τοῦ θηρίου τοῦ
βαστάζοντος αὐτήν, τοῦ ἔχοντος τὰς ἑπτὰ κεφαλὰς καὶ
τὰ δέκα κέρατα. 8 *Τὸ θηρίον, ὃ εἶδες, ἦν, καὶ οὐκ ἔστι,
καὶ μέλλει ἀναβαίνειν ἐκ τῆς ἀβύσσου, καὶ εἰς ἀπώλειαν
†ὕπαγειν. Καὶ †θαυμάσονται οἱ κατοικοῦντες § ἐπὶ τῆς

* 16:21 αὐτης | αὐτη ANT BYZ HF * 17:1 λεγων | λεγων μοι Ad TR
† 17:1 των υδατων των | υδατων Ad ANT CT † 17:2 οι κατοικουντες
την γην εκ του οινου της πορνειας αὐτης | εκ του οινου της πορνειας
αὐτης οι κατοικουντες την γην TR § 17:3 εν | — K * 17:3 θηριον |
θηριον το K HF | το θηριον το ANT † 17:3 γεμον | γεμοντα CT † 17:3
ονοματα | ονοματων BYZ PCK TR § 17:3 εχον | εχων CT * 17:4 ην |
η ST † 17:4 πορφυρουν | πορφυραν Ad BYZ PCK | πορφυρα TR † 17:4
κοκκινον | κοκκιω TR § 17:4 κεχρυσωμενη | και κεχρυσωμενη ANT CT
TR * 17:4 χρυσιω | χρυσω Ad BYZ PCK TR † 17:4 ποτηριον χρυσουν |
χρυσουν ποτηριον Ad BYZ PCK TR † 17:4 τα ακαθαρτα της | ακαθαρτητος
TR § 17:4 αὐτης | της γης K ANT BYZ HF * 17:6 ειδον | ειδα TH † 17:6
εκ | — K BYZ HF † 17:6 εκ | και εκ Ad ANT BYZ CT PCK TR § 17:7 ερω
σοι | σοι ερω Ad BYZ PCK TR * 17:8 το | — ST † 17:8 υπαγειν | υπαγει
CT † 17:8 θαυμασονται | θαυμασθησονται NA SBL WH § 17:8 επι της
γης | την νην K BYZ HF

γῆς, ὧν οὐ γέγραπται * τὰ ὀνόματα ἐπὶ τὸ βιβλίον τῆς ζωῆς ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, †βλεπόντων §ὅτι ἦν τὸ θηρίον, καὶ οὐκ ἔστι, * καὶ παρέσται. ⁹ Ὡδε ὁ νοῦς ὁ ἔχων σοφίαν. Αἱ ἐπτὰ κεφαλαὶ †επτὰ ὄρη εἰσίν, ὅπου ἡ γυνὴ κάθηται ἐπ' αὐτῶν. ¹⁰ Καὶ βασιλεῖς †εἰσιν ἐπτὰ· οἱ πέντε §ἔπεσον, * ὁ εἷς ἔστιν, ὁ ἄλλος οὐπω ἤλθε· καί, ὅταν ἔλθῃ, ὀλίγον †δει αὐτὸν μεῖναι. ¹¹ Καὶ τὸ θηρίον ὃ ἦν, καὶ οὐκ ἔστι, καὶ †αὐτὸς ὄγδοός ἐστι, καὶ ἐκ τῶν ἐπτὰ ἐστι, καὶ εἰς ἀπώλειαν ὑπάγει. ¹² Καὶ τὰ δέκα κέρατα, ἃ εἶδες, δέκα βασιλεῖς εἰσίν, οἵτινες βασιλείαν οὐπω ἔλαβον, §ἀλλ' ἐξουσίαν ὡς βασιλεῖς μίαν ὥραν λαμβάνουσι μετὰ τοῦ θηρίου. ¹³ Οὗτοι μίαν * ἔχουσι γνώμην, καὶ τὴν δύναμιν καὶ †τὴν ἐξουσίαν †αὐτῶν τῷ θηρίῳ §διδῶσιν. ¹⁴ Οὗτοι μετὰ τοῦ ἀρνίου πολεμήσουσι, καὶ τὸ ἀρνίον νικήσει αὐτούς, ὅτι Κύριος κυρίων ἐστὶ καὶ βασιλεὺς βασιλέων, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, κλητοὶ καὶ ἐκλεκτοὶ καὶ πιστοί.

¹⁵ Καὶ λέγει μοι, Τὰ ὕδατα, ἃ εἶδες, οὗ ἡ πόρνη κάθηται, λαοὶ καὶ ὄχλοι εἰσὶ, καὶ ἔθνη καὶ γλώσσαι. ¹⁶ Καὶ τὰ δέκα κέρατα, ἃ εἶδες, * καὶ τὸ θηρίον, οὗτοι μισήσουσι τὴν πόρνην, καὶ ἡρημωμένην ποιήσουσιν αὐτὴν καὶ γυμνὴν †ποιήσουσιν αὐτὴν, καὶ τὰς σάρκας αὐτῆς φάγονται, καὶ αὐτὴν κατακαύσουσιν ἐν πυρί. ¹⁷ Ὁ γὰρ Θεὸς ἔδωκεν εἰς τὰς καρδίας αὐτῶν ποιῆσαι τὴν γνώμην αὐτοῦ, καὶ ποιῆσαι †γνώμην μίαν, καὶ δοῦναι τὴν βασιλείαν αὐτῶν τῷ θηρίῳ, ἄχρι §τελεσθῶσιν * οἱ λόγοι τοῦ Θεοῦ. ¹⁸ Καὶ ἡ γυνὴ, ἦν εἶδες, ἔστιν ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ἡ ἔχουσα βασιλείαν ἐπὶ τῶν βασιλέων †τῆς γῆς.

* 17:8 τα ονοματα | το ονομα K ANT BYZ CT HF † 17:8 το βιβλιον | του βιβλιου K BYZ HF † 17:8 βλεποντων | βλεποντες PCK TR § 17:8 οτι ην το θηριον | το θηριον οτι ην ANT BYZ CT PCK | το θηριον ο τι ην TR * 17:8 και παρεσται | καιπερ εστιν TR † 17:9 επτα ορη εισιν | ορη εισιν επτα TR | ορη επτα εισιν ANT † 17:10 εισιν επτα | επτα εισιν Av ANT BYZ CT PCK TR § 17:10 επεσον | επεσαν Av ANT BYZ CT TR * 17:10 ο | και ο TR † 17:10 δει αυτον | αυτον δει Av ANT BYZ CT PCK TR † 17:11 αυτος | ουτος K BYZ HF § 17:12 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH * 17:13 εχουσι γνωμην | γνωμην εχουσι Av ANT BYZ CT PCK TR † 17:13 την | — K BYZ CT HF † 17:13 αυτων | εαυτων TR § 17:13 διδωσιν | διαδιδωσουσιν TR * 17:16 και | επι TR † 17:16 ποιησουσιν αυτην | — ANT BYZ CT TR † 17:17 γνωμην μιαν | μιαν γνωμην ANT CT TR § 17:17 τελεσθωσιν | τελεσθησονται BYZ CT PCK | τελεσθη TR * 17:17 οι λογοι | τα ρηματα TR † 17:18 της | επι της K HF

18

1 *Μετὰ ταῦτα εἶδον ἄλλον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα ἔξουσίαν μεγάλην· καὶ ἡ γῆ ἐφωτίσθη ἐκ τῆς δόξης αὐτοῦ. 2 Καὶ ἔκραξεν ἰσχυρᾶ φωνῇ, λέγων,

Ἐπεσε Βαβυλῶν ἡ μεγάλη, καὶ ἐγένετο κατοικητήριον *δαιμόνων, καὶ φυλακὴ παντὸς πνεύματος ἀκαθάρτου, καὶ φυλακὴ παντὸς ὀρνέου ἀκαθάρτου καὶ μεμισημένου. 3 Ὅτι ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς πορνείας αὐτῆς Ἰπεπτῶκασι πάντα τὰ ἔθνη, καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς μετ' αὐτῆς ἐπόρνευσαν, καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς ἐκ τῆς δυνάμεως τοῦ στρήνου αὐτῆς ἐπλούτησαν.

4 Καὶ ἤκουσα ἄλλην φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λέγουσαν,

*Ἐξελθε ἐξ αὐτῆς ὁ λαός μου, ἵνα μὴ συγκοινωνήσητε ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῆς, καὶ ἴεκ τῶν πληγῶν αὐτῆς ἵνα μὴ λάβητε· 5 ὅτι *ἐκολλήθησαν αὐτῆς αἱ ἁμαρτίαι ἄχρι τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐμνημόνευσεν ὁ Θεὸς τὰ ἀδικήματα αὐτῆς. 6 Ἀπόδοτε αὐτῇ ὡς καὶ αὐτὴ ἀπέδωκε, καὶ διπλώσατε ἑαυτῇ διπλᾶ κατὰ τὰ ἔργα αὐτῆς· ἐν τῷ *ποτηρίῳ ᾧ ἐκέρασε κεράσατε αὐτῇ διπλοῦν. 7 Ὅσα ἐδόξασεν αὐτὴν καὶ ἐστρηνίασε, τοσοῦτον δότε αὐτῇ βασανισμόν καὶ πένθος·

* **18:1** μετα | και μετα **Ad** **BYZ** **PCK** **TR** † **18:1** αλλον | — **ST** † **18:2** ισχυρα φωνη | εν ισχυρα φωνη **ANT** **BYZ** **CT** **PCK** | εν ισχυι φωνη μεγαλη **TR** § **18:2** επεσε | επεσεν επεσε **Ad** **ANT** **BYZ** **CT** **PCK** **TR** * **18:2** δαιμονων 92.3% | δαιμονιων **ANT** **CT** 6.5% † **18:2** φυλακη παντος ορνου ακαθαρτου και μεμισημενου | φυλακη παντος ορνου ακαθαρτου και φυλακη παντος θηριου ακαθαρτου και μεμισημενου **NA** **SBL** | μεμισημενου **Ad** † **18:3** οινου του θυμου 48.8% | θυμου του οινου **Ad** **BYZ** **PCK** 41.5% § **18:3** πεπτωκασι 39.1% | πεπωκε **BYZ** **PCK** **TR** 22.7% | πεπωκασι **BYZ** **HF** 12.5% | πεπτωκαν **SBL** **TH** **WH** 1.2% | πεπωκαν **ANT** **NA** 0.8% * **18:4** εξελθε | εξελθετε **Ad** **BYZ** **PCK** **TR** | εξελθατε **CT** † **18:4** εξ αυτης ο λαος μου 81.6% | ο λαος μου εξ αυτης **CT** 3.1% † **18:4** συγκοινωνησητε | συγκοινωνησητε **TH** **WH** § **18:4** εκ των πληγων αυτης ινα μη λαβητε | ινα μη λαβητε εκ των πληγων αυτης **TR** | ινα εκ των πληγων αυτης μη λαβητε **ANT** * **18:5** εκολληθησαν | ηκολουθησαν **ST** † **18:5** εμνημονευσεν | εμνημονευσεν αυτης **BYZ** **HF** **PCK** † **18:6** απεδωκε | απεδωκεν υμιν **Ad** **BYZ** **PCK** **TR** § **18:6** αυτη διπλα 53.4% | τα διπλα ως και αυτη και **BYZ** **HF** 27.7% | τα διπλα **CT** 0.8% * **18:6** ποτηριω | ποτηριω αυτης **K** **BYZ** **HF** † **18:7** αυτην | εαυτην **ANT** **BYZ** **PCK**

ὅτι ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς λέγει ὅτι
Κάθημαι βασίλισσα,
καὶ χήρα οὐκ εἰμί,
καὶ πένθος οὐ μὴ ἴδω.

⁸ Διὰ τοῦτο ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἤξουσιν αἱ πληγαὶ αὐτῆς,
θάνατος *καὶ πένθος καὶ λιμός,
καὶ ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται,
ὅτι ἰσχυρὸς Κύριος ὁ Θεὸς ὁ ἰκρίνας αὐτήν.

⁹ Καὶ κλαύσουσι καὶ κόψονται ἐπ' αὐτήν οἱ βασιλεῖς
τῆς γῆς οἱ μετ' αὐτῆς πορνεύσαντες καὶ στρηνιασάντες,
ὅταν βλέπωσι τὸν καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐτῆς, ¹⁰ ἀπὸ
μακρόθεν ἐστηκότες διὰ τὸν φόβον τοῦ βασανισμοῦ
αὐτῆς, λέγοντες,

Οὐαί, οὐαί, ἡ πόλις ἡ μεγάλη
Βαβυλῶν, ἡ πόλις ἡ ἰσχυρά,
ὅτι *μιᾷ ὥρᾳ ἤλθεν ἡ κρίσις σου.

¹¹ Καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς κλαύσουσι καὶ πενθήσουσιν
ἐπ' αὐτήν, ὅτι τὸν γόμον αὐτῶν οὐδεὶς ἀγοράζει
οὐκέτι. ¹² γόμον χρυσοῦ, καὶ ἀργύρου, καὶ λίθου τιμίου,
καὶ σμαργαρίτου, καὶ *βυσσίνου, καὶ ἰορφυροῦ, καὶ
σηρικῶν, καὶ κοκκίνου· καὶ πᾶν ξύλον θύϊνον, καὶ
πᾶν σκεῦος ἐλεφάντινον, καὶ πᾶν σκεῦος ἐκ ξύλου
τιμιωτάτου, καὶ χαλκοῦ, καὶ σιδήρου, καὶ μαρμάρου·
¹³ καὶ σκινάμωμον, καὶ θυμιάματα, καὶ μύρον, καὶ
λίβανον, *καὶ οἶνον, καὶ ἔλαιον, καὶ σεμίδαλιν, καὶ
σῖτον, καὶ πρόβατα, καὶ κτήνη· καὶ ἵππων, καὶ ῥαιδῶν,
καὶ σωμάτων, καὶ ψυχᾶς ἀνθρώπων.

¹⁴ Καὶ ἡ ὁπώρα ἑπιθυμίας τῆς ψυχῆς σου

§ 18:7 ὅτι καθημαὶ 45.7% | καθημαὶ TR 15.9% | ὅτι καθημαὶ καθως ANT 1.2%
* 18:8 καὶ | — K BYZ HF † 18:8 κρινας | κρινων TR ‡ 18:9 κλαουσους
| κλαουσονται αυτην TR | κλαουσουσιν αυτην ANT § 18:9 αυτην | αυτη
Αυ ANT TR * 18:10 μια | εν μια TR † 18:11 κλαουσους και πενθησουσιν
| κλαιουσι και πενθουσιν BYZ CT PCK TR ‡ 18:11 αυτη 62.2% | αυτην CT
8.9% § 18:12 μαργαριτου 85.1% | μαργαριτων CT 9.5% * 18:12 βυσσινου
| βυσσου Αυ BYZ PCK TR † 18:12 πορφυρου 72.7% | πορφυρας ANT CT TR
25.6% ‡ 18:12 σηρικου | σιρικου CT § 18:13 κιναμωμον | κιναμωμον
και αμωμον ANT | κινναμωμον και αμωμον CT * 18:13 και οινον 50% |
— K BYZ 32.8% † 18:13 προβατα και κτηνη 42.6% | κτηνη και προβατα
Αυ ANT BYZ CT PCK TR 46.7% ‡ 18:13 ραιδων | ρεδων Αυ ANT BYZ CT TR
§ 18:14 της επιθυμιας της ψυχης σου 85.9% | σου της επιθυμιας της ψυχης
CT 3.3%

* ἀπῆλθεν ἀπὸ σοῦ,
καὶ πάντα τὰ λιπαρὰ καὶ τὰ λαμπρὰ
† ἀπώλετο ἀπὸ σοῦ,
καὶ οὐκέτι †αὐτὰ οὐ μὴ εὔρης.

¹⁵ Οἱ ἔμποροι τούτων, οἱ πλουτήσαντες ἀπ' αὐτῆς, ἀπὸ μακρόθεν στήσονται διὰ τὸν φόβον τοῦ βασανισμοῦ αὐτῆς, ἔκλαιοντες καὶ πενθοῦντες, ¹⁶ * καὶ λέγοντες,

Οὐαί, †οὐαί, ἡ πόλις ἡ μεγάλη,
ἡ περιβεβλημένη βύσσινον
καὶ πορφυροῦν καὶ κόκκινον,
καὶ κεχρυσωμένη ἄχρυσίῳ
καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ * μαργαρίταις·
¹⁷ ὅτι μιᾶ ὥρᾳ ἠρημώθη ὁ τοσοῦτος πλοῦτος.

Καὶ πᾶς κυβερνήτης, καὶ πᾶς †ὁ ἐπὶ τόπον πλέων,
καὶ ναῦται, καὶ ὅσοι τὴν θάλασσαν ἐργάζονται, ἀπὸ μακρόθεν ἔστησαν, ¹⁸ καὶ †ἐκκραζον, ἔβλεποντες τὸν καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐτῆς, λέγοντες,

Τίς ὁμοία τῇ πόλει τῇ μεγάλῃ;

¹⁹ Καὶ ἔβαλον χοῦν ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ * ἔκκραζον κλαίοντες καὶ πενθοῦντες †καὶ λέγοντες,

Οὐαί, οὐαί, ἡ πόλις ἡ μεγάλη,
ἐν ἣ ἐπλούτησαν πάντες οἱ ἔχοντες †τὰ πλοῖα ἐν τῇ
θαλάσῃ

ἐκ τῆς τιμιότητος αὐτῆς,
ὅτι μιᾶ ὥρᾳ ἠρημώθη.

²⁰ Εὐφραίνου ἐπ' ἑαυτῆ, οὐρανέ,
καὶ οἱ ἅγιοι, * καὶ οἱ ἀπόστολοι, καὶ οἱ προφῆται,

* **18:14** ἀπῆλθεν | ἀπώλετο ANT † **18:14** ἀπώλετο | ἀπῆλθεν **Au** ANT BYZ TR | ἀπώλοντο PCK † **18:14** αὐτα ου μη ευρης 32.5% | ου μη ευρησεις αὐτα BYZ PCK 26.7% | ου μη ευρης αὐτα BYZ 11.9% | ου μη ευρησης αὐτα TR 4.9% | ου μη αὐτα ευρησουσιν CT 4.1% | ου μη αὐτα ευρησεις ANT 0% § **18:15** κλαιοντες | και κλαιοντες **K HF** * **18:16** και | — ANT BYZ CT † **18:16** οσαι | — **K BYZ** † **18:16** βυσσινον | βυσσον **K HF** § **18:16** χρυσιω | εν χρυσω **Au** BYZ PCK TR | εν χρυσιω ANT NA WH * **18:16** μαργαριταις 88% | μαργαριτη CT 8.3% † **18:17** ο επι τοπον πλεων | ο επι των πλοιων πλεων BYZ PCK | επι των πλοιων ο ομιλος TR † **18:18** εκραζον | εκραξαν SBL TH WH § **18:18** βλεποντες | ορωντες TR * **18:19** εκραζον | εκραξαν SBL TH WH † **18:19** και | — ANT CT TR † **18:19** τα | — TR § **18:20** αυτη | αυτην **Au** TR * **18:20** και οι | — TR

ὅτι ἔκριεν ὁ Θεὸς τὸ κρίμα ὑμῶν ἐξ αὐτῆς.

21 Καὶ ἦρεν εἷς ἄγγελος ἰσχυρὸς λίθου ὡς ἄμυλον μέγαν, καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν θάλασσαν, λέγων,

Ἐὕτως ὀρμήματι βληθήσεται
Βαβυλὼν ἡ μεγάλη πόλις,
καὶ οὐ μὴ εὐρεθῆ ἔτι.

22 Καὶ φωνὴ κιθαρῶδῶν καὶ μουσικῶν καὶ αὐλητῶν καὶ
σαλπιστῶν
οὐ μὴ ἀκουσθῆ ἔν σοι ἔτι,
καὶ πᾶς τεχνίτης πάσης τέχνης
οὐ μὴ εὐρεθῆ ἔν σοι ἔτι,
καὶ φωνὴ μύλου
οὐ μὴ ἀκουσθῆ ἔν σοι ἔτι,

23 καὶ φῶς λύχνου
οὐ μὴ φανῆ ἔν σοι ἔτι,
καὶ φωνὴ νυμφίου καὶ νύμφης
οὐ μὴ ἀκουσθῆ ἔν σοι ἔτι.

Ἔσθι οἱ ἔμποροί σου ἦσαν οἱ μεγιστᾶνες τῆς γῆς·
ὅτι ἐν τῇ *φαρμακείᾳ σου ἐπλανήθησαν πάντα τὰ ἔθνη.

24 Καὶ ἐν αὐτῇ ἄϊματα προφητῶν καὶ ἁγίων εὐρέθη,
καὶ πάντων τῶν ἐσφαγμένων ἐπὶ τῆς γῆς.

19

1 *Μετὰ ταῦτα ἤκουσα ἄνω φωνὴν ἡμεγάλην ὄχλου πολλοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ, ἠλεγοντων,

Ἀλληλουϊα·

ἡ σωτηρία καὶ ἡ *δύναμις καὶ ἡ δόξα τοῦ Θεοῦ ἡμῶν·

2 ὅτι ἀληθινὰ καὶ δίκαια αἱ κρίσεις αὐτοῦ·

ὅτι ἔκριεν τὴν πόρνην τὴν μεγάλην,

ἥτις διέφθειρε τὴν γῆν ἐν τῇ πορνείᾳ αὐτῆς,

καὶ ἐξεδίκησε τὸ αἷμα τῶν δούλων αὐτοῦ ἐκ χειρὸς αὐτῆς.

† 18:21 μυλον 89% | μυλινον CT 2% ‡ 18:21 ουτως 82.1% | — PCK 13.4%

§ 18:23 οτι | — K HF * 18:23 φαρμακεια | φαρμακια TH WH † 18:24

αιματα 81.8% | αιμα CT TR 18.2% * 19:1 μετα | και μετα A^b BYZ PCK TR

† 19:1 ως | — TR ‡ 19:1 μεγαλην οχλου πολλου | οχλου πολλου μεγαλην

PCK TR § 19:1 λεγοντων | λεγοντος TR * 19:1 δυναμις και η δοξα του

θεου | δοξα και η τιμη και η δυναμις κυριω τω θεω TR | δοξα και η δυναμις

του θεου ANT CT † 19:2 διεφθειρε | εφθειρε CT TR ‡ 19:2 χειρος | της

χειρος A^b BYZ TR

³ Καὶ δεύτερον **Σ**εῖρηκεν,

Ἀλληλουῖα·

καὶ ὁ καπνὸς αὐτῆς ἀναβαίνει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων.

⁴ Καὶ *ἔπεσον οἱ †πρεσβύτεροι οἱ εἴκοσι τέσσαρες, καὶ τὰ †τέσσαρα ζῶα, καὶ προσεκύνησαν τῷ Θεῷ τῷ καθημένῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου, λέγοντες, Ἀμήν· Ἀλληλουῖα. ⁵ Καὶ φωνῆ *ἀπὸ τοῦ θρόνου ἐξῆλθε, λέγουσα,

Αἰνεῖτε †τὸν Θεὸν ἡμῶν
πάντες οἱ δοῦλοι αὐτοῦ,
‡καὶ οἱ φοβούμενοι αὐτόν,
Σοὶ μικροὶ καὶ οἱ μεγάλοι.

⁶ Καὶ ἤκουσα ὡς φωνὴν ὄχλου πολλοῦ, καὶ ὡς φωνὴν ὑδάτων πολλῶν, καὶ ὡς φωνὴν βροντῶν ἰσχυρῶν, *λέγοντες,

Ἀλληλουῖα·

ὅτι ἐβασίλευσε Κύριος
ὁ Θεὸς †ἡμῶν ὁ παντοκράτωρ.

⁷ Χαίρωμεν καὶ †αγαλλιώμεθα,
καὶ **Σ**δῶμεν τὴν δόξαν αὐτῷ·

ὅτι ἦλθεν ὁ γάμος τοῦ ἀρνίου,
καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἠτοίμασεν ἑαυτήν.

⁸ Καὶ ἐδόθη αὐτῇ ἵνα περιβάληται
βύσσινον *λαμπρὸν καὶ καθαρόν·

τὸ γὰρ βύσσινον τὰ δικαιώματα †τῶν ἁγίων ἐστί.

⁹ Καὶ λέγει μοι, Γράψον, Μακάριοι οἱ εἰς †τὸ δεῖπνον τοῦ γάμου τοῦ ἀρνίου κεκλημένοι. Καὶ λέγει μοι, Οὗτοι οἱ λόγοι ἀληθινοὶ **Σ**τοῦ Θεοῦ εἰσι. ¹⁰ Καὶ

Σ 19:3 ειρηκεν | ειρηκαν **Αν** ANT CT TR * 19:4 επεσον | επεσαν ANT BYZ CT PCK TR † 19:4 πρεσβυτεροι οι εικοσι τεσσαρες | πρεσβυτεροι οι κδ' BYZ | πρεσβυτεροι οι εικοσι και τεσσαρες TR | εικοσι και τεσσαρες πρεσβυτεροι ANT ‡ 19:4 τεσσαρα | τεσσερα TH WH **Σ** 19:4 του θρονου | τω θρονω **Κ** ANT BYZ CT HF * 19:5 απο | εκ **Αν** BYZ PCK TR † 19:5 τον θεον | τω θεω CT ‡ 19:5 και | — WH **Σ** 19:5 οι | και οι TR * 19:6 λεγοντες | λεγοντας BYZ PCK TR | λεγοντων ANT BYZ CT † 19:6 ημων | — ANT SBL TR ‡ 19:7 αγαλλιωμεθα | αγαλλιωμεν CT **Σ** 19:7 δωμεν | δωσωμεν NA | δωσομεν SBL WH * 19:8 λαμπρον και καθαρων | καθαρων και λαμπρον TR | λαμπρον καθαρων ANT CT † 19:8 των αγιων εστι | εστι των αγιων TR ‡ 19:9 το | τον HF **Σ** 19:9 του θεου εισι | εισι του θεου **Αν** BYZ PCK

* ἔπεσα ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν αὐτοῦ προσκυνῆσαι αὐτῷ· καὶ λέγει μοι, Ὅρα μὴ· σύνδουλός σου εἰμι καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ· τῷ Θεῷ προσκύνησον· ἡ γὰρ μαρτυρία τοῦ Ἰησοῦ ἐστὶ τὸ πνεῦμα τῆς προφητείας.

11 Καὶ εἶδον τὸν οὐρανὸν ἄνευγμένον, καὶ ἰδοῦ, ἵππος λευκός, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτόν, *καλούμενος πιστὸς καὶ ἀληθινός, καὶ ἐν δικαιοσύνῃ κρίνει καὶ πολεμεῖ. 12 Οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ φλοῶ πυρός, καὶ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ διαδήματα πολλὰ· ἔχων ὀνόματα γεγραμμένα καὶ ὄνομα γεγραμμένον ὃ οὐδεὶς οἶδεν εἰ μὴ αὐτός, 13 καὶ περιβεβλημένος ἱμάτιον ἁββαμμένον *αἵματι· καὶ καλεῖται τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ. 14 Καὶ τὰ στρατεύματα τὰ ἐν τῷ οὐρανῷ ἠκολούθει αὐτῷ ἔπι ἵπποις λευκοῖς, ἐνδεδυμένοι βύσσινον λευκὸν *καθαρόν. 15 Καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ἐκπορεύεται ῥομφαία διστομος ὀξεῖα, ἵνα ἐν αὐτῇ πατάξῃ τὰ ἔθνη· καὶ αὐτὸς ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾶ· καὶ αὐτὸς πατεῖ τὴν ληνὸν τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς ὀργῆς τοῦ Θεοῦ τοῦ παντοκράτορος. 16 Καὶ ἔχει ἐπὶ τὸ ἱμάτιον καὶ ἐπὶ τὸν μηρὸν αὐτοῦ ὄνομα γεγραμμένον, Βασιλεὺς βασιλέων καὶ Κύριος κυρίων.

17 Καὶ εἶδον ἄγγελον ἐστῶτα ἐν τῷ ἡλίῳ· καὶ ἔκραξε φωνῇ μεγάλῃ, λέγων πᾶσι τοῖς ὀρνέοις τοῖς πετομένοις ἐν μεσουρανήματι, Δεῦτε, *συνάθητε εἰς τὸ δεῖπνον τὸ μέγα τοῦ Θεοῦ, 18 ἵνα φάγητε σάρκας βασιλέων, καὶ σάρκας χιλιάρχων, καὶ σάρκας ἰσχυρῶν, καὶ σάρκας ἵππων καὶ τῶν καθημένων ἐπ' αὐτῶν, καὶ σάρκας πάντων, ἐλευθέρων ἑστε καὶ δούλων, καὶ μικρῶν *τε καὶ μεγάλων. 19 Καὶ εἶδον τὸ θηρίον, καὶ τοὺς

* 19:10 επεσα | επεσον BYZ PCK TR † 19:10 ιησου | του ιησου TR ‡ 19:10 του ιησου | ιησου Av CT § 19:11 ανεωγμενον | ηνεωγμενον CT * 19:11 καλουμενος πιστος | πιστος καλουμενος SBL WH † 19:12 φλοξ | ως φλοξ ANT NA TR ‡ 19:12 ονοματα γεγραμμενα και | — CT TR § 19:13 βεβαμμενον | ρεραντισμενον WH * 19:13 αιματι | εν αιματι ANT † 19:13 καλειται | κεκληται K ANT BYZ CT HF ‡ 19:14 τα | — Av BYZ ST TH § 19:14 επι | εφ CT TR * 19:14 καθαρον | και καθαρον TR † 19:15 διστομος οξεια | οξεια CT TR | οξεια διστομος ANT ‡ 19:15 παταξη | πατασση ANT TR § 19:15 της | και της Av TR * 19:16 ονομα | το ονομα ST † 19:17 αγγελον | ενα αγγελου ANT BYZ CT PCK TR ‡ 19:17 φωνη | εν φωνη ANT HF NA WH § 19:17 πετομενοις | πετωμενοις TR * 19:17 συναθητε | και συναγεσθε TR † 19:17 το δειπνον το μεγα του | του δειπνου τον μεγα του BYZ HF | το δειπνον του μεγαλου BYZ TR ‡ 19:18 αυτων | αυτους WH § 19:18 | — CT * 19:18 | — BYZ CT TR

βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ τὰ στρατεύματα αὐτῶν συνηγμένα ποιῆσαι †πόλεμον μετὰ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου, καὶ μετὰ τοῦ στρατεύματος αὐτοῦ. ²⁰ Καὶ ἐπάσθη τὸ θηρίον, καὶ †ὁ μετ' αὐτοῦ ψευδοπροφήτης ὁ ποιήσας τὰ σημεῖα ἐνώπιον αὐτοῦ, ἐν οἷς ἐπλάνησε τοὺς λαβόντας τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου, καὶ τοὺς προσκυνοῦντας τῇ εἰκόνι αὐτοῦ· ζῶντες ἐβλήθησαν οἱ δύο εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς ὅτι καιομένην ἐν *θείῳ. ²¹ καὶ οἱ λοιποὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου, τῇ †ἐξελθούσῃ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ· καὶ πάντα τὰ ὄρνεα ἐχορτάσθησαν ἐκ τῶν σαρκῶν αὐτῶν.

20

¹ Καὶ εἶδον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα τὴν *κλεῖν τῆς ἀβύσσου, καὶ ἄλυσιν μεγάλην ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ. ² Καὶ ἐκράτησε τὸν δράκοντα, †τὸν ὄφιν τὸν ἀρχαῖον, ὅς ἐστι διάβολος καὶ †ὁ Σατανᾶς, ὁ πλανῶν τὴν οἰκουμένην ὅλην, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν χίλια ἔτη, ³ καὶ ἔβαλεν αὐτὸν εἰς τὴν ἄβυσσον, καὶ *ἔκλεισε καὶ ἐσφράγισεν ἐπάνω αὐτοῦ, ἵνα μὴ †πλανᾷ ἔτι τὰ ἔθνη, ἄχρι τελεσθῆ τὰ χίλια ἔτη· ὅκαὶ μετὰ ταῦτα δεῖ *αὐτὸν λυθῆναι μικρὸν χρόνον.

⁴ Καὶ εἶδον θρόνους, καὶ ἐκάθισαν ἐπ' αὐτούς, καὶ κρίμα ἐδόθη αὐτοῖς· καὶ τὰς ψυχὰς τῶν πεπελεκισμένων διὰ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ, καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ οἵτινες οὐ προσεκύνησαν †τὸ θηρίον, †οὐδὲ ὅτι τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἔλαβον τὸ χάραγμα ἐπὶ τὸ *μέτωπον, καὶ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτῶν· καὶ ἔζησαν, καὶ ἐβασίλευσαν μετὰ †τοῦ Χριστοῦ †τὰ χίλια ἔτη. ⁵ ὅκαὶ οἱ λοιποὶ τῶν νεκρῶν οὐκ *ἔζησαν ἄχρι τελεσθῆ τὰ χίλια

† 19:19 πολεμον | τον πολεμον ANT CT HF † 19:20 ο μετ αυτου | μετ αυτου ο BYZ CT PCK | μετα τουτου ο TR § 19:20 την καιομενην | της καιομενης CT * 19:20 θειω | τω θειω Av BYZ TR † 19:21 εξελθουση | εκπορευομενη TR * 20:1 κλειν | κλειδα TR † 20:2 τον οφιν τον αρχαιον | ο οφισ ο αρχαιος CT † 20:2 ο | — BYZ TR § 20:2 ο πλανων την οικουμενην ολην | ο πλανων την οικουμενην ANT | — Av CT TR * 20:3 εκλεισε | εκλεισεν αυτον TR † 20:3 πλανα | πλανηση CT TR † 20:3 ετι τα εθνη | τα εθνη ετι TR § 20:3 και | — K ANT BYZ CT HF * 20:3 αυτον λυθνηαι | λυθνηαι αυτον K BYZ CT HF † 20:4 το θηριον | τω θηριω BYZ PCK TR † 20:4 ουδε | ουτε Av ANT BYZ PCK TR § 20:4 την εικονα | τη εικονι PCK * 20:4 μετωπον | μετωπον αυτων Av ANT BYZ PCK TR † 20:4 του | — TR † 20:4 τα | — Av ANT BYZ CT PCK SCR § 20:5 και οι ... εζησαν αχρι ... ετη | οι δε ... ανεζησαν εως ... ετη TR | και οι ... εζησαν εως ... ετη ANT | οι λοιποι ... εζησαν εως ... ετη CT | — K * 20:5 εζησαν | ανεζησαν TR † 20:5 ουδε ...

ἔτη. Αὕτη ἡ ἀνάστασις ἡ πρώτη. ⁶ Μακάριος καὶ ἅγιος ὁ ἔχων μέρος ἐν τῇ ἀναστάσει τῇ πρώτῃ· ἐπὶ τούτων ὁ δευτέρος θάνατος οὐκ ἔχει ἐξουσίαν, ἀλλ' ἔσονται ἱερεῖς τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Χριστοῦ, καὶ βασιλεύσουσι μετ' αὐτοῦ * χίλια ἔτη.

⁷ Καὶ ὅταν τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη, λυθήσεται ὁ Σατανᾶς ἐκ τῆς φυλακῆς αὐτοῦ, ⁸ καὶ ἐξελεύσεται πλανῆσαι τὰ ἔθνη τὰ ἐν ταῖς τέσσαρσι γωνίαις τῆς γῆς, τὸν Γῶγ καὶ τὸν Μαγῶγ, συναγαγεῖν αὐτοὺς εἰς τὸν πόλεμον· ὧν ὁ ἀριθμὸς ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης. ⁹ Καὶ ἀνέβησαν ἐπὶ τὸ πλάτος τῆς γῆς, καὶ ἐκύκλωσαν τὴν παρεμβολὴν τῶν ἁγίων καὶ τὴν πόλιν τὴν ἡγαπημένην· καὶ κατέβη πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, καὶ κατέφαγεν αὐτούς. ¹⁰ Καὶ ὁ διάβολος ὁ πλανῶν αὐτοὺς ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς καὶ θείου, ὅπου * καὶ τὸ θηρίου καὶ ὁ ψευδοπροφήτης· καὶ βασανισθήσονται ἡμέρας καὶ νυκτὸς εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

¹¹ Καὶ εἶδον θρόνον μέγαν λευκόν, καὶ τὸν καθήμενον ἐπ' αὐτόν, οὗ ἀπὸ προσώπου ἔφυγεν * ἡ γῆ καὶ ὁ οὐρανός, καὶ τόπος οὐχ εὐρέθη αὐτοῖς. ¹² Καὶ εἶδον τοὺς νεκρούς, τούτους μεγάλους καὶ τοὺς μικρούς, ἐστῶτας ἐνώπιον τοῦ θρόνου, καὶ βιβλία ἤνεώχθησαν· καὶ ἄλλο βιβλίον ἠνεώχθη, ὃ ἐστὶ τῆς ζωῆς· καὶ ἐκρίθησαν οἱ νεκροὶ ἐκ τῶν γεγραμμένων ἐν τοῖς βιβλίοις, κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν. ¹³ Καὶ ἔδωκεν ἡ θάλασσα τοὺς νεκρούς τοὺς ἐν αὐτῇ, καὶ ὁ Θάνατος καὶ ὁ Ἄδης ἔδωκαν τοὺς νεκρούς τοὺς ἐν αὐτοῖς· καὶ ἐκρίθησαν ἕκαστος κατὰ τὰ ἔργα * αὐτῶν. ¹⁴ Καὶ ὁ Θάνατος καὶ ὁ Ἄδης ἐβλήθησαν

‡ 20:6 δευτερος θανατος | θανατος ο δευτερος TR § 20:6 μετ αυτου | μετα ταυτα K * 20:6 χιλια | τα χιλια NA TH WH † 20:7 οταν τελεσθη | μετα K BYZ HF ‡ 20:8 τον | — Av CT § 20:8 τον | — Av TR * 20:8 αριθμος | αριθμος αυτων K ANT BYZ CT HF † 20:9 εκυκλωσαν | εκυκλευσαν K ANT BYZ CT HF PCK ‡ 20:9 εκ του ουρανου απο του θεου | απο του θεου εκ του ουρανου TR | εκ του ουρανου CT § 20:10 θειου | του θειου ANT * 20:10 και | — TR † 20:11 μεγαν λευκον | λευκον μεγαν Av BYZ TR ‡ 20:11 αυτον | αυτου SBL TH TR WH | αυτω ANT § 20:11 προσωπου | του προσωπου CT * 20:11 η γη και ο ουρανος | ο ουρανος και η γη PCK † 20:12 τους μεγαλους και τους μικρους | μικρους και μεγαλους TR | — K ‡ 20:12 θρονου | θεου TR § 20:12 ηνεωχθησαν | ηνοιξαν K BYZ HF | ανεωχθησαν PCK | ηνοιχθησαν ANT CT * 20:12 αλλο βιβλιον | βιβλιον αλλο TR † 20:12 ηνεωχθη | ανεωχθη PCK | ηνοιχθη ANT CT ‡ 20:13 νεκρους τους εν αυτη | εν αυτη νεκρους BYZ PCK TR § 20:13 νεκρους τους εν αυτοις | εν αυτοις νεκρους BYZ PCK TR * 20:13 αυτων |

εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός· οὗτος ὁ θάνατος ὁ δεύτερός ἐστιν, ἢ λίμνη τοῦ πυρός. ¹⁵ Καὶ εἴ τις οὐχ εὐρέθη ἐν βιβλίῳ τῆς ζωῆς γεγραμμένος, ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός.

21

¹ Καὶ εἶδον οὐρανὸν καινὸν καὶ γῆν καινὴν· ὁ γὰρ πρῶτος οὐρανὸς καὶ ἡ πρώτη γῆ *ἀπῆλθον, καὶ ἡ θάλασσα οὐκ ἔστιν ἔτι. ² Καὶ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν, Ἰερουσαλὴμ καινὴν, εἶδον καταβαίνουσιν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, ἡτοιμασμένην ὡς νύμφην κεκοσμημένην τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς. ³ Καὶ ἤκουσα φωνῆς μεγάλης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λεγούσης, Ἰδοὺ, ἡ σκηνὴ τοῦ Θεοῦ μετὰ τῶν ἀνθρώπων, καὶ σκηνώσει μετ' αὐτῶν, καὶ αὐτοὶ *λαὸς αὐτοῦ ἔσονται, καὶ αὐτὸς ὁ Θεὸς ἔσται μετ' αὐτῶν. ⁴ καὶ ἐξαλείψει πᾶν δάκρυον ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, καὶ ὁ θάνατος οὐκ ἔσται ἔτι· οὔτε πένθος, οὔτε κραυγὴ, οὔτε πόνος οὐκ ἔσται ἔτι· *ὅτι τὰ πρῶτα ἀπῆλθον.

⁵ Καὶ εἶπεν ὁ καθήμενος ἐπὶ τῷ θρόνῳ, Ἰδοὺ, ὅσα πάντα καινὰ ποιῶ. Καὶ λέγει *μοι, Γράψον· ὅτι οὗτοι οἱ λόγοι ἀληθινοὶ καὶ πιστοὶ εἰσι. ⁶ Καὶ εἶπέ μοι, Ἐγένετο τὸ Ἄλφα καὶ τὸ Ὡ, *ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος. Ἐγὼ τῷ διψῶντι δώσω ἐκ τῆς πηγῆς τοῦ ὕδατος τῆς ζωῆς δωρεάν. ⁷ Ὁ

† 20:14 ο θανατος ο δευτερος εστιν | εστιν ο θανατος ο δευτερος PCK | εστιν ο δευτερος θανατος TR ‡ 20:14 η λιμνη του πυρος | — ANT TR § 20:15 τω βιβλιω | τη βιβλω ANT BYZ CT PCK TR * 21:1 απηλθον | παρηλθε A BYZ PCK TR | απηλθαν CT † 21:2 την πολιν την αγιαν ιερουσαλημ καινην ειδον | εγω ιωαννης ειδον την πολιν την αγιαν ιερουσαλημ καινην TR ‡ 21:2 εκ του ουρανου απο του θεου | απο του θεου εκ του ουρανου A BYZ PCK TR § 21:3 ουρανου 96.1% | θρονου CT 1.3% * 21:3 λαος 72.3% | λαοι A BYZ CT TR 25.5% † 21:3 εσται μετ αυτων 26.3% | μετ αυτων εσται K ANT BYZ HF SBL WH 36.4% | εσται μετ αυτων θεος αυτων TR 22.9% | μετ αυτων εσται αυτων θεος NA TH 1.7% ‡ 21:4 εξαλειπει 51.3% | εξαλειπει απ αυτων K BYZ HF 30.4% | εξαλειπει ο θεος TR 16.5% | εξαλειπει απ αυτων ο θεος ANT 0% § 21:4 απο 94.3% | εκ CT 5.2% * 21:4 οτι 71.1% | — SBL TH WH 14.9% † 21:4 απηλθον 54.4% | απηλθε K BYZ HF 42.9% | απηλθαν CT 0.9% ‡ 21:5 τω θρονω | του θρονου PCK TR § 21:5 παντα καινα ποιω | καινα ποιω παντα ANT BYZ CT PCK | καινα παντα ποιω TR * 21:5 μοι | — CT HF † 21:5 αληθινοι και πιστοι | πιστοι και αληθινοι του θεου K BYZ HF | πιστοι και αληθινοι ANT CT ‡ 21:6 γεγωνα 42.9% | γεγωνα εγω BYZ 31.9% | γεγονεν εγω ειμι TR 3.4% | γεγοναν εγω ειμι NA TH 1.3% | γεγοναν εγω SBL WH 0.4% | γεγονεν εγω ANT 0% § 21:6 αλφα | A ANT TR * 21:6 η αρχη και το 35% | αρχη και BYZ PCK 33.3% | και η αρχη και το K BYZ HF 29.1% † 21:6 δωσω 44.7% | δωσω αυτω K BYZ

νικῶν †κληρονομήσει ταῦτα, καὶ ἔσομαι αὐτῷ Θεός, καὶ
 ὁ αὐτὸς ἔσται μοι υἱός. ⁸ *Τοῖς δὲ δειλοῖς καὶ ἀπίστοις
 †καὶ ἀμαρτωλοῖς καὶ ἐβδελυγμένοις καὶ φονεῦσι καὶ
 πόρνοις καὶ †φαρμάκοις καὶ εἰδωλολάτραις, καὶ πᾶσι
 τοῖς ψευδέσι, τὸ μέρος αὐτῶν ἐν τῇ λίμνῃ τῇ καιομένῃ
 Ὡς πυρὶ καὶ θείῳ, ὃ ἔστιν *ὁ θάνατος ὁ δεύτερος.

⁹ Καὶ †ἦλθεν εἷς †ἐκ τῶν ἐπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόντων
 τὰς ἐπτὰ φιάλας ὄνιμουσας τῶν ἐπτὰ πληγῶν τῶν
 ἐσχάτων, καὶ ἐλάλησε μετ' ἐμοῦ, λέγων, Δεῦρο,
 δεῖξω σοι *τὴν γυναῖκα τὴν νύμφην τοῦ ἀρνίου.
¹⁰ Καὶ ἀπήνεγκέ με ἐν πνεύματι †ἐπ' ὄρος μέγα καὶ
 ὑψηλόν, καὶ ἔδειξέ μοι τὴν πόλιν τὴν †μεγάλην, τὴν
 ἁγίαν Ἰερουσαλήμ, καταβαίνουσαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
 Ὡς ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, ¹¹ ἔχουσαν τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ·
 *ὁ φωστὴρ αὐτῆς ὅμοιος λίθῳ τιμιωτάτῳ, ὡς λίθῳ
 ἰάσπιδι †κρυσταλλίζοντι. ¹² †ἔχουσα τεῖχος μέγα καὶ
 ὑψηλόν, Ὡς ἔχουσα πυλῶνας δώδεκα, καὶ ἐπὶ τοῖς πυλῶσιν
 ἀγγέλους *δώδεκα, καὶ ὀνόματα ἐπιγεγραμμένα, ἃ ἔστιν
 †ὀνόματα τῶν δώδεκα φυλῶν †τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ. ¹³ Ὡς ἀπὸ
 *ἀνατολῶν, πυλῶνες τρεῖς· †καὶ ἀπὸ βορρᾶ, πυλῶνες
 τρεῖς· †καὶ ἀπὸ νότου, πυλῶνες τρεῖς· Ὡς καὶ ἀπὸ δυσμῶν,
 πυλῶνες τρεῖς. ¹⁴ Καὶ τὸ τεῖχος τῆς πόλεως *ἔχον
 θεμελίους δώδεκα, καὶ †ἐπ' αὐτῶν †δώδεκα ὀνόματα τῶν
 δώδεκα ἀποστόλων τοῦ ἀρνίου.

¹⁵ Καὶ ὁ λαλῶν μετ' ἐμοῦ εἶχε ὄμετρον κάλαμον
 χρυσοῦν, ἵνα μετρήσῃ τὴν πόλιν, καὶ τοὺς πυλῶνας

‡ 21:7 κληρονομησει ταυτα | δωσω αυτω ταυτα **K** **BYZ** **HF** | κληρονομησει
 παντα **TR** | εσται αυτω ταυτα **ANT** § 21:7 αυτος εσται μοι υιος | αυτος
 εσται μοι ο υιος **TR** | αυτοι εσονται μοι υιοι **Ab** * 21:8 τοις δε δειλοις |
 δειλοις δε **TR** † 21:8 και αμαρτωλοις | — **ANT** **CT** **TR** ‡ 21:8 φαρμακοις |
 φαρμακευσι **TR** § 21:8 πυρι | εν πυρι **ANT** * 21:8 ο θανατος ο δευτερος
 | δευτερος θανατος **TR** † 21:9 ηλθεν | ηλθε προς με **TR** ‡ 21:9 εκ | —
Ab **ANT** **TR** § 21:9 γεμουσας 55.8% | τας γεμουσας **ANT** **TR** 22.3% | των
 γεμοντων **CT** 18% * 21:9 γυναικα την νυμφην του αρνιου 51.9% | νυμφην
 του αρνιου την γυναικα **Ab** **TR** 26.2% | νυμφην την γυναικα του αρνιου **ANT**
CT 12.7% † 21:10 επ | επι **CT** ‡ 21:10 μεγαλην την | μεγαλην και **Ab** | —
K **ANT** **BYZ** **CT** **HF** § 21:10 απο | εκ **K** **HF** * 21:11 ο | και ο **TR** † 21:11
 κρυσταλλιζοντι | κρυσταλιζοντι **BYZ** **PCK** ‡ 21:12 εχουσα | εχουσαν τε **TR**
 § 21:12 εχουσα | εχουσαν **TR** * 21:12 δωδεκα | δεκαδυο **HF** † 21:12
 ονοματα 43.5% | τα ονοματα **NA** **TH** 9.1% | — **Ab** **BYZ** **PCK** **SBL** **TR** **WH** 45.3%
 ‡ 21:12 των | — **K** **BYZ** **CT** **HF** § 21:13 απο | απ **ANT** **TR** * 21:13 ανατολων
 | ανατολης **CT** **TR** † 21:13 και | — **TR** ‡ 21:13 και | — **TR** § 21:13 και |
 — **ST** * 21:14 εχον | εχων **CT** † 21:14 επ αυτων | εν αυτοις **TR** ‡ 21:14

αὐτῆς, * καὶ τὸ τεῖχος αὐτῆς. ¹⁶ Καὶ ἡ πόλις τετράγωνος κεῖται, καὶ τὸ μῆκος αὐτῆς ὅσον τὸ πλάτος. Καὶ ἐμέτρησε τὴν πόλιν τῷ καλάμῳ ἐπὶ σταδίουσ * δώδεκα χιλιάδων· ὁ δώδεκα τὸ μῆκος καὶ τὸ πλάτος καὶ τὸ ὕψος αὐτῆς ἴσα ἐστί. ¹⁷ Καὶ ἐμέτρησε τὸ τεῖχος αὐτῆς ἑκατὸν τεσσαράκοντα τεσσάρων πηχῶν, μέτρον ἀνθρώπου, ὃ ἐστὶν ἀγγέλου. ¹⁸ Καὶ ἦν ἡ ἐνδομησις τοῦ τείχους αὐτῆς ἰασπις· καὶ ἡ πόλις χρυσίον καθαρὸν, ὅμοιον ὕδατι καθαρῷ. ¹⁹ * Οἱ θεμέλιοι τοῦ τείχους τῆς πόλεως παντὶ λίθῳ τιμίῳ κεκοσμημένοι. Ὁ θεμέλιος ὁ πρῶτος, ἰασπις· ὁ δεύτερος, ἰασπις· ὁ τρίτος, χαλκηδών· ὁ τέταρτος, σμάραγδος· ²⁰ ὁ πέμπτος, σαρδόνυξ· ὁ ἕκτος, σαρδόνυξ· ὁ ἕβδομος, χρυσόλιθος· ὁ ὄγδοος, βήρυλλος· ὁ ἔνατος, τοπάζιον· ὁ δέκατος, χρυσόπρασος· ὁ ἑνδέκατος, ἰασπις· ὁ δωδέκατος, ἰασπις. ²¹ Καὶ οἱ δώδεκα πυλώνες, δώδεκα μαργαρίται· ἀνὰ εἷς ἕκαστος τῶν πυλώνων ἦν ἐξ ἐνὸς μαργαρίτου· καὶ ἡ πλατεῖα τῆς πόλεως χρυσίον καθαρὸν, ὡς ὕδατος ἑκαταυγῆς.

²² Καὶ ναὸν οὐκ εἶδον ἐν αὐτῇ· ὁ γὰρ Κύριος ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ ναὸς αὐτῆς ἐστὶ, καὶ τὸ ἄρνιον. ²³ Καὶ ἡ πόλις οὐ χρειαν ἔχει τοῦ ἡλίου, οὐδὲ τῆς σελήνης, ἵνα φαίνωσιν αὐτῇ· ἡ γὰρ δόξα τοῦ Θεοῦ ἐφώτισεν αὐτήν, καὶ ὁ λύχνος αὐτῆς τὸ ἄρνιον. ²⁴ Καὶ περιπατήσουσι τὰ ἔθνη διὰ τοῦ φωτὸς αὐτῆς· καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς φέρουσι δαυτῷ δόξαν καὶ τιμὴν τῶν ἐθνῶν εἰς αὐτήν. ²⁵ Καὶ οἱ πυλώνες αὐτῆς οὐ μὴ κλεισθῶσιν ἡμέρας—νὺξ γὰρ οὐκ ἔσται ἐκεῖ— ²⁶ καὶ οἴσουσι τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν τῶν ἐθνῶν εἰς αὐτήν· ²⁷ καὶ οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς

* **21:15** καὶ τὸ τεῖχος αὐτῆς 48.1% | — **K** **BYZ** **PCK** 49.4% † **21:16** ὅσον | τοσοῦτον ἐστὶν ὅσον καὶ **TR** | ὅσον καὶ **ANT** **NA** **TH** ‡ **21:16** τῷ | ἐν τῷ **AV** **ANT** § **21:16** σταδίουσ | σταδίων **AV** **NA** **TR** **WH** * **21:16** δώδεκα | δεκάδω **K** **BYZ** **HF** † **21:16** δώδεκα | — **ANT** **BYZ** **CT** **TR** ‡ **21:17** ἐμέτρησε 51.7% | — **K** **BYZ** **HF** 40% § **21:17** ἑκατὸν τεσσαράκοντα τεσσαρῶν | ρηδ' **BYZ** **TH** | ἑκατὸν τεσσαράκοντα τεσσαρῶν **NA** **SBL** **WH** * **21:18** ἦν 90.4% | — **CT** 8.3% † **21:18** ἐνδομησις | ἐνδομησις **CT** ‡ **21:18** ὅμοιον | ὁμοία **AV** **TR** § **21:18** ὕδατος | ὕδατος **ANT** **BYZ** **CT** **TR** * **21:19** οἱ | καὶ οἱ **AV** **BYZ** **PCK** **TR** † **21:19** ἰασπις | ἰασπις **NA** **SBL** ‡ **21:20** σαρδόνυξ | σαρδόνυξ **PCK** § **21:20** σαρδόνυξ | σαρδόνυξ **AV** **BYZ** **PCK** **TR** * **21:20** ἑνατος | ἑνατος **SCR** † **21:20** ἀμεθυστος 73% | ἀμεθυστος **ANT** **CT** **TR** 21.5% ‡ **21:21** ὕδατος | ὕδατος **ANT** **CT** **TR** § **21:21** διαυγῆς | διαφανῆς **TR** * **21:23** αὐτῇ | ἐν αὐτῇ **PCK** **TR** † **21:23** ἡ γὰρ | γὰρ ἡ **K** **HF** ‡ **21:24** περιπατήσουσι τὰ ἔθνη διὰ τοῦ φωτὸς αὐτῆς | τὰ ἔθνη τῶν σωζομένων ἐν τῷ φωτὶ αὐτῆς περιπατήσουσι **TR** § **21:24** αὐτῷ δοξάν καὶ τιμὴν τῶν ἐθνῶν | τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν αὐτῶν **ANT** **BYZ** **PCK** **TR** | τὴν δόξαν αὐτῶν **CT** * **21:26** αὐτῶν

αὐτὴν πᾶν †κοινόν, καὶ †ποιοῦν βδέλυγμα καὶ ψεῦδος· εἰ μὴ οἱ γεγραμμένοι ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἀρνίου.

22

1 Καὶ ἔδειξέ μοι *ποταμὸν καθαρὸν ὕδατος ζωῆς, λαμπρὸν ὡς †κρυσταλλόν, ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου. 2 Ἐν μέσῳ τῆς πλατείας αὐτῆς, καὶ τοῦ ποταμοῦ ἐντεῦθεν καὶ †ἐκεῖθεν, ξύλον ζωῆς, ποιοῦν καρποὺς δώδεκα, κατὰ μῆνα ὄκαστον ἀποδιδούς τὸν καρπὸν αὐτοῦ· καὶ τὰ φύλλα τοῦ ξύλου εἰς θεραπείαν τῶν ἐθνῶν. 3 Καὶ πᾶν *κατάθεμα οὐκ ἔστι· †ἔτι· καὶ ὁ θρόνος τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου ἐν αὐτῇ ἔστι· καὶ οἱ δούλοι αὐτοῦ †λατρεύσουσιν αὐτῷ, 4 καὶ ὄψονται τὸ πρόσωπον αὐτοῦ· καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. 5 Καὶ νύξ οὐκ ἔστι ὄρα, *καὶ χρεῖαν οὐκ ἔχουσι †λύχνου καὶ φωτὸς ἡλίου, ὅτι Κύριος ὁ Θεὸς †φωτιεῖ ὄραυτούς· καὶ βασιλεύσουσιν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

6 Καὶ *λέγει μοι, Οὔτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀληθινοί· καὶ †Κύριος ὁ Θεὸς τῶν †πνευμάτων τῶν προφητῶν ἀπέστειλε τὸν ἄγγελον αὐτοῦ δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ ὅτι δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει.

7 ὄρα καὶ ἰδοὺ, ἔρχομαι ταχύ. Μακάριος ὁ τηρῶν τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου.

8 *Κάγὼ Ἰωάννης ὁ †ἀκούων καὶ βλέπων ταῦτα. Καὶ ὅτε ἤκουσα καὶ †ἔβλεψα, ὄρα ἐπεσον προσκυνῆσαι ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν τοῦ ἀγγέλου τοῦ *δεικνύοντός μοι ταῦτα. 9 Καὶ λέγει μοι, ὄρα μή· σύνδουλός †σοῦ εἰμι, καὶ τῶν

† 21:27 κοινον | κοινουν TR † 21:27 ποιουν 44.4% | ο ποιων K ANT BYZ HF NA WH 37.5% | ποιων SBL TH 7.8% * 22:1 ποταμον καθαρων | ποταμον K ANT BYZ CT HF | καθαρων ποταμον TR † 22:1 κρυσταλλον | κρυσταλον PCK † 22:2 εκειθεν | εντευθεν AV BYZ PCK TR § 22:2 εκαστον αποδιδους | αποδιδους εκαστον BYZ HF | ενα εκαστον αποδιδουν TR | εκαστον αποδιδουν ANT NA SBL WH * 22:3 καταθεμα | καταναθεμα TR † 22:3 ετι | εκει AV BYZ PCK † 22:3 λατρευσουσιν | λατρευουσιν HF § 22:5 εκει | ετι ANT CT | — K HF * 22:5 χρειαν ουκ εχουσι | ου χρεια K ANT BYZ HF | ουκ εχουσι χρειαν CT † 22:5 λυχνου και φωτος ηλιου | λυχνου και φωτος K HF | φωτος λυχνου και φωτος ηλιου NA TH | φωτος λυχνου και φως ηλιου SBL WH † 22:5 φωτιει | φωτιζει TR | φωτισει CT § 22:5 αυτους | επ αυτους CT * 22:6 λεγει | ειπε AV BYZ CT TR † 22:6 κυριος | ο κυριος CT † 22:6 πνευματων των | αγιων AV TR § 22:7 και | — BYZ PCK TR * 22:8 καγω | και εγω AV BYZ TR † 22:8 ακουων και βλεπων ταυτα | βλεπων και ακουων ταυτα AV BYZ | βλεπων ταυτα και ακουων TR † 22:8 εβλεψα | ειδον BYZ | οτε ειδον HF § 22:8 επεσον | επεσα ANT CT TR * 22:8 δεικνυοντος | δεικνυτος AV BYZ HF PCK † 22:9 σου | σου

ἀδελφῶν σου τῶν προφητῶν, †καὶ τῶν τηρούντων τοὺς λόγους τοῦ βιβλίου τούτου· τῷ Θεῷ προσκύνησον.

¹⁰ Καὶ λέγει μοι, Μὴ σφραγίσῃς τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου· Ὁ καιρὸς γὰρ ἐγγύς ἐστιν. ¹¹ Ὁ ἀδικῶν ἀδικησάτω ἔτι· καὶ ὁ ῥυπαρὸς ῥυπαρευθήτω ἔτι· καὶ ὁ δίκαιος †δικαιοσύνην ποιησάτω ἔτι· καὶ ὁ ἅγιος ἁγιασθήτω ἔτι.

¹² †Ἰδοῦ, ἔρχομαι ταχύ, καὶ ὁ μισθός μου μετ' ἐμοῦ, ἀποδοῦναι ἐκάστῳ ὡς τὸ ἔργον ἔσται αὐτοῦ. ¹³ *Ἐγὼ τὸ †Ἄλφα καὶ τὸ Ὠ, †ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος.

¹⁴ Μακάριοι οἱ ἑποιοῦντες τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, ἵνα ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἐπὶ τὸ ξύλον τῆς ζωῆς, καὶ τοῖς πυλῶσιν εἰσέλθωσιν εἰς τὴν πόλιν. ¹⁵ *Ἐξω οἱ κύνες καὶ οἱ φαρμακοὶ καὶ οἱ πόρνοι καὶ οἱ φονεῖς καὶ οἱ εἰδωλολάτραι, καὶ πᾶς †φιλῶν καὶ ποιῶν ψεῦδος.

¹⁶ Ἐγὼ Ἰησοῦς ἔπεμψα τὸν ἄγγελόν μου μαρτυρῆσαι ὑμῖν ταῦτα ἐπὶ ταῖς ἐκκλησίαις. Ἐγὼ εἰμι ἡ ῥίζα καὶ τὸ γένος †Δαυίδ, ὁ ἀστὴρ ὁ λαμπρὸς *ὁ πρωῖνός.

¹⁷ Καὶ τὸ πνεῦμα καὶ ἡ νύμφη λέγουσιν, †Ἐρχου. Καὶ ὁ ἀκούων εἰπάτω, †Ἐρχου. Καὶ ὁ διψῶν ἔρχεσθω· ὁ θέλων *λαβέτω ὕδωρ ζωῆς δωρεάν.

¹⁸ †Μαρτυρῶ ἐγὼ παντὶ †τῷ ἀκούοντι τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου, ἐάν τις ἑπιθήῃ ἐπ' αὐτά, *ἐπιθήσῃ †ὁ Θεὸς ἐπ' αὐτὸν τὰς †πληγὰς τὰς γεγραμμένας ἐν ἑτῷ βιβλίῳ τούτῳ· ¹⁹ καὶ ἐάν τις *ἀφέλῃ ἀπὸ τῶν λόγων †τοῦ βιβλίου τῆς προφητείας ταύτης,

‡ 22:9 και | — PCK § 22:10 ο καιρος γαρ | οτι ο καιρος BYZ PCK
 TR * 22:11 ρυπαρος ρυπαρευθητω | ρυπων ρυπωσατω TR | ρυπαρος
 ρυπαυθητω NA TH WH † 22:11 δικαιοσυνην ποιησατω | δικαιοθητω TR
 ‡ 22:12 ιδου | και ιδου TR § 22:12 εσται αυτου | αυτου εσται BYZ TR |
 εστιν αυτου CT * 22:13 εγω | εγω ειμι TR † 22:13 αλφα | A Av ANT
 BYZ TR ‡ 22:13 ο πρωτος και ο εσχατος η αρχη και το τελος | αρχη και
 τελος ο πρωτος και ο εσχατος BYZ PCK TR | ο πρωτος και ο εσχατος αρχη
 και τελος ANT § 22:14 ποιουντες τας εντολας αυτου | πλυνοντες τας
 στολας αυτων CT * 22:15 εξω | εξω δε TR † 22:15 φιλων | ο φιλων Av
 ANT BYZ HF TR ‡ 22:16 δαυιδ | ΔΑΔ Av K BYZ | δαβιδ HF | του δαβιδ TR
 | δαυειδ WH § 22:16 ο | και ο Av * 22:16 ο πρωινος | και ορθρινος
 TR † 22:17 ερχου | ελθε TR ‡ 22:17 ερχου | ελθε TR § 22:17 ερχεσθω
 | ελθετω και TR | ερχεσθω και ANT * 22:17 λαβετω | λαμβανετω το TR
 † 22:18 μαρτυρω εγω | συμμαρτυρομαι γαρ TR ‡ 22:18 τω | — PCK
 TR § 22:18 επιθη επ αυτα | επιτιθη προς ταυτα TR | επιθη επι ταυτα ANT
 * 22:18 επιθησαι | επιθησει ANT BYZ CT TR † 22:18 ο θεος επ αυτον | επ

‡ἀφέλοι ὁ Θεὸς τὸ μέρος αὐτοῦ ἀπὸ §τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς, καὶ ἐκ τῆς πόλεως τῆς ἁγίας, *τῶν γεγραμμένων ἐν †τῷ βιβλίῳ τούτῳ.

²⁰ Λέγει ὁ μαρτυρῶν ταῦτα, Ναί, ἔρχομαι ταχύ. Ἀμήν. ‡Ναί, ἔρχου, Κύριε §Ἰησοῦ.

²¹ Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου *Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ †πάντων τῶν ἁγίων. ‡Ἀμήν.

‡ 22:19 ἀφελαι | ἀφελει **A** ANT BYZ CT | αφαιρησει TR § 22:19 του ξυλου
 | βιβλου TR * 22:19 των | και των TR † 22:19 τω | — TR ‡ 22:20 ναι
 | — CT § 22:20 ιησου | ιησου χριστε **A** BYZ * 22:21 ιησου χριστου |
 ημων ιησου χριστου TR | ιησου NA SBL TH † 22:21 παντων των αγιων |
 παντων υμων TR | παντων NA SBL | των αγιων TH WH ‡ 22:21 αμην | —
 NA SBL WH